Google

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

A propos de ce livre

Ceci est une copie numérique d'un ouvrage conservé depuis des générations dans les rayonnages d'une bibliothèque avant d'être numérisé avec précaution par Google dans le cadre d'un projet visant à permettre aux internautes de découvrir l'ensemble du patrimoine littéraire mondial en ligne.

Ce livre étant relativement ancien, il n'est plus protégé par la loi sur les droits d'auteur et appartient à présent au domaine public. L'expression "appartenir au domaine public" signifie que le livre en question n'a jamais été soumis aux droits d'auteur ou que ses droits légaux sont arrivés à expiration. Les conditions requises pour qu'un livre tombe dans le domaine public peuvent varier d'un pays à l'autre. Les livres libres de droit sont autant de liens avec le passé. Ils sont les témoins de la richesse de notre histoire, de notre patrimoine culturel et de la connaissance humaine et sont trop souvent difficilement accessibles au public.

Les notes de bas de page et autres annotations en marge du texte présentes dans le volume original sont reprises dans ce fichier, comme un souvenir du long chemin parcouru par l'ouvrage depuis la maison d'édition en passant par la bibliothèque pour finalement se retrouver entre vos mains.

Consignes d'utilisation

Google est fier de travailler en partenariat avec des bibliothèques à la numérisation des ouvrages appartenant au domaine public et de les rendre ainsi accessibles à tous. Ces livres sont en effet la propriété de tous et de toutes et nous sommes tout simplement les gardiens de ce patrimoine. Il s'agit toutefois d'un projet coûteux. Par conséquent et en vue de poursuivre la diffusion de ces ressources inépuisables, nous avons pris les dispositions nécessaires afin de prévenir les éventuels abus auxquels pourraient se livrer des sites marchands tiers, notamment en instaurant des contraintes techniques relatives aux requêtes automatisées.

Nous vous demandons également de:

+ *Ne pas utiliser les fichiers à des fins commerciales* Nous avons conçu le programme Google Recherche de Livres à l'usage des particuliers. Nous vous demandons donc d'utiliser uniquement ces fichiers à des fins personnelles. Ils ne sauraient en effet être employés dans un quelconque but commercial.

+ *Ne pas procéder à des requêtes automatisées* N'envoyez aucune requête automatisée quelle qu'elle soit au système Google. Si vous effectuez des recherches concernant les logiciels de traduction, la reconnaissance optique de caractères ou tout autre domaine nécessitant de disposer d'importantes quantités de texte, n'hésitez pas à nous contacter. Nous encourageons pour la réalisation de ce type de travaux l'utilisation des ouvrages et documents appartenant au domaine public et serions heureux de vous être utile.

+ *Ne pas supprimer l'attribution* Le filigrane Google contenu dans chaque fichier est indispensable pour informer les internautes de notre projet et leur permettre d'accéder à davantage de documents par l'intermédiaire du Programme Google Recherche de Livres. Ne le supprimez en aucun cas.

+ *Rester dans la légalité* Quelle que soit l'utilisation que vous comptez faire des fichiers, n'oubliez pas qu'il est de votre responsabilité de veiller à respecter la loi. Si un ouvrage appartient au domaine public américain, n'en déduisez pas pour autant qu'il en va de même dans les autres pays. La durée légale des droits d'auteur d'un livre varie d'un pays à l'autre. Nous ne sommes donc pas en mesure de répertorier les ouvrages dont l'utilisation est autorisée et ceux dont elle ne l'est pas. Ne croyez pas que le simple fait d'afficher un livre sur Google Recherche de Livres signifie que celui-ci peut être utilisé de quelque façon que ce soit dans le monde entier. La condamnation à laquelle vous vous exposeriez en cas de violation des droits d'auteur peut être sévère.

À propos du service Google Recherche de Livres

En favorisant la recherche et l'accès à un nombre croissant de livres disponibles dans de nombreuses langues, dont le français, Google souhaite contribuer à promouvoir la diversité culturelle grâce à Google Recherche de Livres. En effet, le Programme Google Recherche de Livres permet aux internautes de découvrir le patrimoine littéraire mondial, tout en aidant les auteurs et les éditeurs à élargir leur public. Vous pouvez effectuer des recherches en ligne dans le texte intégral de cet ouvrage à l'adresse http://books.google.com

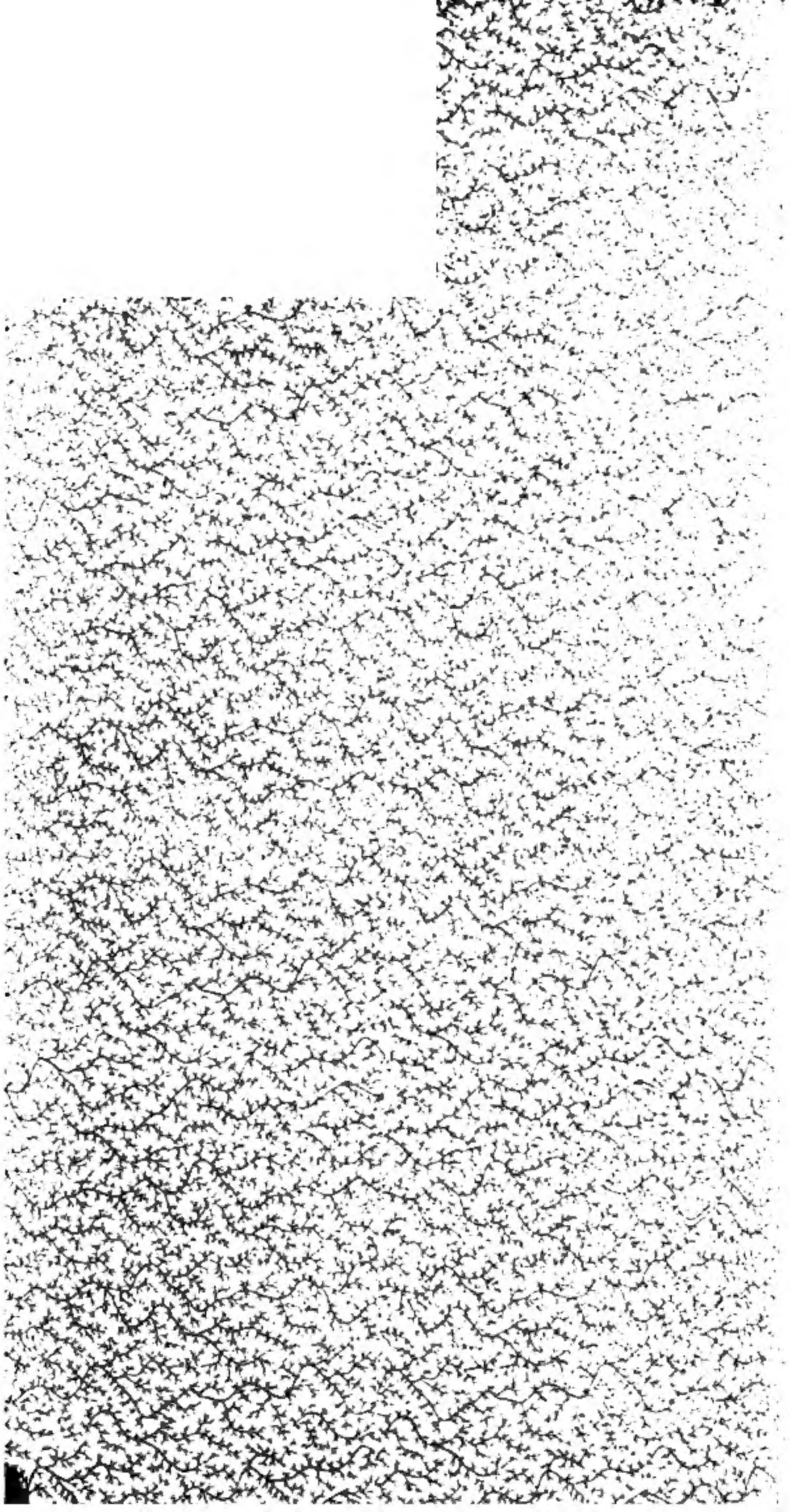

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-DANOIS ET DANOIS-FRANÇAIS.

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-DANOIS ET DANOIS-FRANÇAIS

COMPOSÉ D'APRÈS LES MEILLEURS OUVRAGES MODERNES ET ANC

et contenant: 1° tous les mots usités avec leurs différentes acceptio
propre et au figuré; 2° un choix d'exemples propres à en éclair
sens; 3° les mots du vieux langage, nécessaires pour l'intelligenc
anciens auteurs; 4° les expressions proverbiales; 5° les termes pr
aux sciences, aux arts et aux métiers; 6° les difficultés de la l
résolues selon les meilleurs grammairiens; 7° la prononciation quan
s'écarte des règles ordinaires;

PAR

L.-S. BORRING,

PROFESSEUR DE LANGUE FRANÇAISE A L'ÉCOLE MILITAIRE
ET AU COLLÈGE MÉTROPOLITAIN.

TOME SECOND.

PARTIE FRANÇAISE-DANOISE.

H—Z.

COPENHAGUE.

F.-V. SOLDENFELDT, Libraire-éditeur, rue Fortunstræde,

IMPRIMERIE DE BIANCO LUNO.

1845.

Fransk-Dansk og Dansk-Fransk

Haand-Ordbog,

udarbeidet efter de bedste nyere og ældre Værker, og indeholdende: 1° alle brugelige Ord med deres forskjellige egentlige og figurlige Betydninger; 2° et Udvalg af Exempler, passende til at oplyse Ordenes Betydning; 3° forældede Ord, som ere nødvendige for at forstaae de ældre Forfattere; 4° ordsprogelige Talemaader; 5° Udtryk, henhørende til Videnskaber, Kunster og Haandværker; 6° Sprogets Vanskeligheder, forklarede efter de bedste Sprogkyndige; 7° Udtalen, naar den afviger fra de sædvanlige Regler;

ved

L.-S. Borring,

Professor, Lærer i Fransk ved det kongelige Landcadetcorps og Metropolitanskolen.

Anden Deel. Fransk-Dansk.

H—Z.

ASTOR LIBRARY NEW-YORK.

Kjøbenhavn.

Forlagt af S. V. Soldenfeldt, Fortunstrædet Nr. 148.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkerie.

1845.

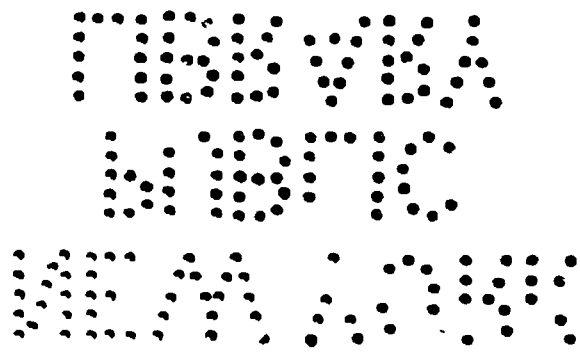

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

H.

Naar H, som Begyndelsesbogstav, er aspireret, betegnes det her med „.

„Ha! *int.* ih! ha! udtrykker Udbrud af Forundring, Overraskelse, Vrede.

„Habe, *f.* lang Klædedragt hos Araberne.

Habile, *a.* duelig, dygtig; snild, flink; snedig; hurtig til sit Arbeide; (Jur.) lovlig berettiget, myndig til Noget; il est – *dans* son métier, han er duelig i sit Fag; – *en* mathématiques, kyndig i Mathematik; il est – à manier le ciseau, han er færdig i at behandle Meislen; *fig.* og *fa.* être – à succéder, være snild i at sørge for sin egen Fordeel.

Habilement, *ad.* dueligt; behændigt; [snildt.

Habileté, *f.* Duelighed, Dygtighed, Færdighed, Behændighed, Snildhed.

Habilissime, *ad.* overmaade duelig; [*fa.*

Habilitation, *f.* (Jur.) Slags Myndighedsbevilling eller Berettigelse til at handle paa egen Haand.

Habilité, *f.* (Jur.) bruges kun i Udtr. – à succéder, Rettighed til at arve.

Habiliter, *v. a.* (Jur.) berettige En til at foretage sig Noget paa egen Haand, gjøre En myndig.

Habillage, *m.* Vildts el. Fjærkræes Tilberedning til at sættes paa Spid; Læders Tilberedning; Illuminering af Spillekort; Samling af Delene af en Tømmerflaade.

Habillé, e, *p.* og *a.* iklædt; prydet; habit –, kort Livkjole, Stadskjole.

Habillement, *m.* Klædning, Klædedragt; Paaklædning; Forsyning med Klæder; – de tête, Hjelm, Hovedbedækning (*v.*).

Habiller, *v. a.* klæde, paaklæde; forsyne med Klæder; sye Klæder for En; drapere; indklæde; skjule; nedrive, fatterliggjøre; tillave, tilberede, rense i Kogning, Nedsaltning o. desl.; *v. pr.* klæde sig paa; klæde sig smagfuldt; forsyne sig med Klæder; *v. n.* sye Klæder; passe efter Legemet; qui l'habille? hvem syer for ham? el. hvem laffer ham Klæder? cet habit vous habille bien, denne Kjole klæder Dem godt, sidder godt; cette veste habille bien, denne Trøie sidder godt; – une pensée en vers, indklæde en Tanke i Vers; – une faute, besmykke el. skjule en Feil; – un arbre, beskære et Træ og forfriske dets Rødder; – un train de bois, samle el. fastholde de enkelte Dele af en Tømmerflaade; *fig.* og *fa.* – q. de toutes pièces, nedrive En, sige alt muligt Ondt om En.

Habilleur, se, *s.* En, som forskaffer el. syer Klæder i Theatre og desl. Steder; En, som tilbereder Skind el. tager Indmaden ud af slagtede Dyr.

Habillot, *m.* Stykke Træ, som sammenholder de forskjellige Dele af en Tømmerflaade.

Habit, *m.* Klædning; fuldstændig Klædedragt (i denne Betydn. meest i *pl.*); Livkjole; Munke- el. Nonnedragt; prendre l'–, gaae i Kloster; porter, quitter l'–, bære, aflægge Klosterdragten; *prov.* l'– ne fait pas le moine, man maa ikke domme efter Skinnet, efter det Ydre.

Habitable, *a.* beboelig.

Habitacle, *m.* (Écr.) Bolig; (Mar.) Kompashuus.

Habitant, e, *s.* Indvaaner; Beboer.

Habitation, *f.* Beboelse; Bolig, Bopæl; privat Jordeiendom i en Colonie; Colonie; avoir – avec une femme, have kjødelig Omgang med et Fruentimmer; l'– d'un animal, et Dyrs sædvanlige Opholdssted; l'– d'une plante, en Plantes sædvanlige Plads; (Jur.) droit d'–, Ret til at boe frit i en Andens Huus.

Habiter, *v. a.* beboe; *v. n.* boe; – une maison, beboe et Huus; – dans une maison, sous des tentes, boe i et Huus, under Telte; – avec une femme, have kjødelig Omgang med et Fruentimmer.

Habituation, *f.* Kapellans Plads.

Habitude, *f.* Sædvane, Vane; nøie Bekjendtskab, jevnlig Omgang (*v.*); – du corps, sædvanlig legemlig Anstand;

(Méd.) Legemsbeskaffenhed; *fa.* avoir une –, have en Kjærlighedshistorie.

Habitué, e, *s.* En, som jevnligen besøger et Sted, en daglig Gjæst; un – de spectacle, en daglig Komediegænger; *s. m.* Medhjælp hos en Præst, Kapellan.

Habituel, le, *a.* sædvanlig, som er blevet til Vane, indgroet; péché –, rodfæstet Synd; (Thé.) grâce –le, vedvarende Naade. [jevnligen.

Habituellement, *ad.* sædvanligen,

Habituer, *v. a.* – q. à qc., vænne En til Noget; *v. pr.* s'– à qc., vænne sig til Noget; s'– dans un lieu, bosætte sig paa et Sted (*p. u.*).

„Hâbler, *v. n.* skryde, prale, broute.

„Hâblerie, *f.* Skryderi, Praleri, Brouten.

„Hâbleur, se, *s.* Skryder; Pralhans; En, som holder af at fortælle Usandheder; pralende Mand, pralende Qvinde.

„Hache, *f.* Øxe; – d'armes, Stridsøxe; – à main, Haandøxe; *fig.* og *fa.* avoir un coup de – (à la tête), være forrykt, have en Skrue løs; avoir un petit coup de –, være lidt gal; cela est fait à coup de –, det er plumpt gjort; cette pièce de terre fait – sur telle autre, dette Stykke Land griber ind i dette el. hiint andet; (Imp.) imprimé en –, trykt med ulige lange Colonner (*v.*). [des hâche-paille.

„Hache-paille, *m.* Hakkelsekniv; *pl.*

„Hacher, *v. a.* hugge i smaa Stykker, hakke; flænge; hugge ned, slaae ned; se faire – en pièces, el. se faire –, lade sig hugge ned, forsvare sig til det Yderste; *fig.* style –é, Stiil, som bestaaer af altfor korte Sætninger uden grammatikalsk Forbindelse; (Dess. og Grav.) skattere med Krydsstreger.

„Hachereau, *m.* lille Øxe.

„Hachette, *f.* lille Øxe; Hammer, som er skarp til den ene Side; (Maç.) Muurredskab til at hakke Gibs med.

„Hachis, *m.* (Cuis.) fiint hakket Kjød; Bolledeig. [kniv; Hakkelsekniv.

„Hachoir, *m.* Hakkebræt; Hakke-

„Hachure, *f.* (Dess. og Grav.) Skattering med Krydsstreger.

„Hagard, e, *a.* vild, forstyrret, barsk; esprit –, uselskabeligt Sind; (Fauc.) faucon –, Falk, som vanskeligt tæmmes.

Hagiographe, *m.* Forfatter, som beskriver Helgeners Liv og Levnet les livres –s, de apokryphiske Bøg

Hagiologique, *a.* angaaende H nerne, de hellige Ting.

„Haha, *m.* Aabning paa en H muur med en Grøvt foran (deriv af et dobbelt Udbrud af Forund el. Overraskelse (ha! ha!) over at t en Hindring, hvor man ventede at en Udgang). [med Hundene stan

„Hahé, *m.* (Ch.) Jagtskrig, h

„Haie, *f.* Gjærde, Hække, Hegn; Geled, opstillet Række af Soldate Andre; se mettre, se ranger en –, stille sig i Geled; border la –, sig i Geled paa begge Sider Gaden; (Agr.) Plougtræ, Deel en Ploug; (Mar.) langt fremrag Skjær el. Steenbanke; *s. m.* (H. Slags ægyptisk Slange.

„Haïe, *int.* hyp! Raab, hvor Kudsken opmuntrer Hestene; *prov. fig.* et – au bout, og Noget oven bet (*v.*).

„Haillon, *m.* Pjalt.

„Haim, *m.* (Pé.) Fiskekrog, An

„Haine, *f.* Had; Afsky, Modb lighed; avoir de la – pour le v have Afsky for Lasten; prendre la en –, satte Afsky for Livet; en – *loc. pp.* af Had til, af Afsky el. M bydelighed for.

„Haineux, se, *a.* hadefuld, had

„Haineusement, *ad.* paa en h fuld Maade.

„Haïr, *v. a.* (de 3 Pers. i Enk af le présent og den 2den Pers. i keltt. af l'impératif have kun een S velse: je hais, tu hais, il hait; h hade; bære Afsky for, have Modb lighed for, ikke kunne fordrage; *pr* – qn. el. qc. comme la peste, com la mort, à la mort, hade Nogen Noget som en Ulykke, værre end den, t l Døden.

„Haire, *f.* Haarskjorte, Haarsa *m.* (Ch.) eenaarig Hjort.

„Haireux, *a. m.* kold, fugtig; *in*

„Haïssable, *a.* som fortjener at des, forhadt.

„Halage, *m.* Fartøiers Trækni Haling; chemin de –, Vei langs Flod for Hestene, som skulle tr Flodfartøierne. [(forh. ogsaa halebra

„Halbran, *m.* (H. n.) ung Vild

„Halbrené, e, *p.* og *a.* (Fau

sønderbrudt (om en Rovfugl hvis Vingefjær ere brækkede); *fig.* pjaltet, *plais.*).

„Halbrener, *v. n.* gaae paa Jagt efter Vildænder (forh. ogsaa: halebraner).

„Hâle, *m.* Solhede; Solbrændthed.

„Hâlé, e, *p.* og *a.* solbrændt.

„Hale-bas, *m.* (Mar.) Nedhaler, Toug til at hale en Raastang ned; uden *pl.*

„Hale-bouline, *m.* (Mar.) slet Matros.

„Halebreu, *m.* (Mar.) Ophaler til Mesans-Givtougene.

Haleine, *f.* Aandedræt, Aande; Evne til at holde sit Veir i en vis Tid; *poé.* Puft (om Vindene); perdre –, tabe Veiret; courir à perdre –, à perte d'–, løbe saa at man er færdig ved at tabe Veiret; se mettre hors d'–, blive forpustet, tabe Veiret; prendre –, trække Veiret; hvile sig et Øieblik i sin Tale el. Gjerning; reprendre –, hvile sin Stemme, for igjen at kunne tale; udhvile for igjen at begynde et Arbeide; reprendre son –, igjen faae Veiret; avoir beaucoup d'–, kunne holde sit Veir el. Aandedræt i lang Tid; faire des discours à perte d'–, holde lange, tomme og kjedsommelige Taler, holde En op med lang kjedsommelig Snak; avoir la courte –, l'– courte, være stakaandet; cet auteur a la courte –, denne Forfatter arbeider ikke med Lethed, frembringer ikke Meget; il a l'– vineuse, hans Aande lugter af Vin; tout d'une –, i eet Aandedræt, i een Slurk, uden at hvile eller afbryde sit Arbeide; un ouvrage de longue –, et langt, vidtløftigt Arbeide, som kræver megen Tid; (Man.). mettre un cheval en –, sætte en Hest i rask Bevægelse; holde den i Aande; lui donner –, lade den gaae i Skridt (tage Veiret) efter at have galoperet; en –, *loc. ad.* i Aande; i Arbeide, i stadig Øvelse; i spændt Forventning, i Uvished; i Gang med Noget; oplagt; tenir q. en –, holde En bestandig i Aande; give ham altid Noget at bestille, holde En i spændt Forventning, mellem Frygt og Haab; je ne me sens pas en –, jeg føler mig ikke oplagt.

„Halement, *m.* (Maç.) Knude el. Løkke paa et Toug til at hidse Noget op med.

„Halenée, *f.* Aandedræt, som har en ubehagelig Lugt.

„Halener, *v. a.* (Ch.) lugte Vildtet (om Hunde); *pop.* – q, lugte Ens Aande; *fig.* og *fa.* kjende Ens svage Side, komme efter hvad der boer i En.

„Haler, *v. a.* anspore, hidse (om Heste og Hunde); – les chiens après q., hidse Hundene paa En; (Mar.) hale; se – au vent, dans le vent, vinde i Luven, komme op til Luvart; *v. n.* – sur une bouline, trække el. hale i en Bugline.

„Hâler, *v. a.* solbrænde; tørre Hamp; *v. pr.* blive solbrændt.

„Haletant, e, *a.* gispende efter Veiret, forpustet.

„Haleter, *v. n.* puste, snappe efter Veiret; være aandepustet.

„Haleur, *m.* En, som trækker et Fartøi op ad imod Strømmen; En, som haler en Baad.

„Hallage, *m.* Stadepenge for Varer, som udsælges paa et Torv el. et Marked.

Hallali, *m.* (Ch.) Jagtskrig, som forkynder, at Hjorten er paa det Yderste.

„Halle, *f.* en offentlig beværet Markedsplads el. Torveplads, Halle; larmende Huus, som besøges af alle Slags Folk; langage des –s, Pøbelsprog.

„Hallebarde, *f.* Hellebarde; *fig.* il pleut des –s la pointe en bas, det regner Skomagerdrenge ned.

„Hallebardier, *m.* Hellebardebrager.

„Hallebreda, *s.* langt stygt Mandfolk el. Fruentimmer; *pop.* v.

„Hallier, *m.* tæt Buskads; Vogter el. Opsynsmand ved en Halle; Udsælger i en Halle.

Hallucination, *f.* (Méd.) Illusion el. Vildfarelse, som bilder En ind at see, hvad han ikke virkelig seer; Blændværk.

„Halo, *m.* lysende Ring om Solen el. Maanen; rødlig Ring om Brystvorten.

„Haloir, *m.* Sted, hvor der tørres Hamp ved stærk Hede.

„Halot, *m.* Hul til en Kaningaard.

„Halotechnie, *f.* (Chi.) Deel af Chemien, som handler om Saltes Tilberedelse.

„Halte, *f.* Soldaters Holdt, Hvile underveis; Maaltid medens der hviles; *int.* holdt (militair Commando)! halte-là! holdt! stands, stop!

„Halurgie, *f.* Kunst at tilberede Salte.

„Hamac (c udtales), *m.* Hængekøie, Hængemaatte.

Hamadryade, *f.* Skovnymphe, som fødtes og døde med Træet, hvis Bevogtning blev hende betroet.

„Hameau, *m.* lille Landsby uden Sognekirke, Bondeby.

Hameçon, *m.* Fiskekrog med Mading; Fiskekrog, Medekrog; *fig.* og *fa.* mordre à l'–, prendre à l'–, lade sig fange el. forføre ved en el. anden List.

Hameçonner, *v. a.* fange med Medekrog; *fig.* forføre ved Smiger. [vister.

Hamée, *f.* (Art.) Skaft paa en Kanon-

„Hampe, *f.* Skaft paa en Hellebarde el. en Landse o. desl.; Skaft paa en Pensel; s. s. hamée; (Bot.) Stilk uden Blade (som paa Tulipanen); (Ch.) Bryst af en Hjort.

„Hamster, *m.* (H. n.) Hamster (henhørende til Gnaverne).

„Han, *m.* Slags østerlandsk Værtshuus, Karavanherberg; *pop. int.* Skrig, som efterligner Lyden af et stærkt Slag.

„Hanap, *m.* stort Bæger; *v. burl.*

„Hanche, *f.* Hofte; Bagdelen af en Hest; (Mar.) Laaring; *fa.* être, se mettre sur la –, sætte sig i Positur til at slaaes; (Man.) mettre un cheval sur les –s, dressere en Hest, saa at den fører godt Bagdelen i Galop. [quiame noire), *pop.*

Hanebane, *f.* (Bot.) Bulmeurt (jus-

„Hangar, *m.* Vognskuur, Skuur.

„Hanneton, *m.* (H. n.) Oldenborre; *fa.* c'est un –, il est étourdi comme un –, det er en Fusentast; (Pass.) Slags Fryndser med smaa Kvaster.

„Hannetoner, *v. a.* ryste Oldenborrer ned af Træerne.

Hannouars, *m. pl.* forh. Saltdragere i Paris, som havde Ret til at bære de franske Kongers Kiste til Saint-Denis.

„Hanovre, *m.* Hannover.

„Hanovrien, ne, *s.* Hannoveraner; Hannoveranerinde.

„Hanscrit, *m.* Indianernes lærde Sprog, Sanscrit, s. sanscrit; bruges ogsaa som *a.*

„Hanse el. hanse teutonique, *f.* Hanseforbundet.

Hanséatique, *a.* hanseatisk; ville –, Hansestad.

„Hansière, *f.* (Mar.) Trosse, som kastes til et Fartøi, der vil om (ogs. haussière el. aussière).

„Hanté, e, *p.* besøget, besøgt; „Hanter, *v. a.* besøge jevn omgaaes fortroligt med; *prov.* homme a bien –é les foires, d Mand besidder megen Erfaring; *p* dis-moi qui tu hantes, et je te rai qui tu es, sig mig hvem du gaaes, da skal jeg sige dig, hvo du *v. n.* – chez q., komme jevnligt til

„Hantise, *f.* jevnlig, fortrolig gang, *v. pop.*

„Happe, *f.* Beslag paa en B axel; Slags Jerntrampe til at s menholde twende Stykker Træ el. tw Stene o. desl.

„Happelourde, *f.* uægte Ædelste *fig.* smukt Menneske uden Forsta smuk Hest uden Kraft.

„Happer, *v. a.* gribe med Begi lighed (om Hunde); *fig.* og *fa.* gr fange uventet.

„Haquenée, *f.* Passgænger (P *v.*; *prov.* og *fig.* aller sur la – cordeliers, gaae til Fods, reise Apostlernes Befordring; *pop.* c'est grande –, det er et langt, opla Fruentimmer.

„Haquet, *m.* Slags lang og s Karre uden Sidestykker; lille, ma Hest (*p. u.*).

„Haquetier, *m.* Kudsk, som kj en saadan Karre (haquet).

„Harangue, *f.* offentlig Tale; lang og kjedelig Tale.

„Haranguer, *v. a.* og *n.* holde fentlig Tale; *fa.* tale vidtløftigen med Eftertryk; – le peuple, tilt (holde Tale til) Folket; – devant roi, holde en Tale i Kongens N værelse.

„Harangueur, se, *s.* Taler; *fa.* som altid har Indvendinger at gi

„Haras, *m.* Stutteri; Stodhe (H. n.) stor, langhalet Poppegøie (o hara, ofteste ara).

„Harassement, *m.* Udmattelse.

„Harasser, *v. a.* trætte, udma anstrænge over sine Evner.

„Harceler, *v. a.* drille, tirre; stynde; udmatte ved idelige Angre

„Harceleur, *m.* Driller; Pla aand.

„Harcellement, *m.* Drillen, Tirr Plagen.

„Hard, *m.* (Gant.) Jern, hvormed Handskemagere glatte Skind.

„Harde, *f.* Flok Hjorte el. Daadyr; Rem i et Hundekobbel.

„Hardées, *f. pl.* (Ch.) Skade, Bildet anretter i Kratskoven.

„Harder, *v. a.* (Ch.) koble Hunde sammen 4 og 4 el. 6 og 6; (Gant.) glatte Skind. [stykker.

„Hardes, *f. pl.* Tøi, Klædnings-

„Hardi, e, *a.* dristig, modig, kjæk; uforfærdet; uforskammet; fræk; rask, fri, utvungen (om Udførelsen i visse Kunster); une entreprise –e, et dristigt Foretagende; une proposition –e, en dristig Sætning, som vanskelig lader sig forsvare; pensée –e, en dristig, heldig vovet Tanke; ce peintre a le pinceau –, denne Maler har en rask, let og utvungen Pensel; cet auteur a le style –, denne Forfatter sætter sig ud over de almindelige Regler; il a la plume –e, han bruger dristige Udtryk el. udtrykker sig med Frihed over delicate Materier; c'est un – coquin, det er en uforskammet Slyngel; un – menteur, en fræk Løgner; cette fille a l'air –, denne Pige har et frækt Udseende.

„Hardiesse, *f.* Dristighed; Forvovenhed; Uforskammethed; stor Frihed; dristig Udførelse, Raskhed, Letbed (i Kunster); dristigt Sving; *pl.* dristige Tanker, heldige, usædvanlige Udtryk.

„Hardiment, *ad.* dristigt, kjækt, djærvt; uforskammet, frækt; frit, uden Betænkning.

„Harem, *m.* Harem, afsondret Opholdssted for en Muhamedaners Fruentimmer; selve Fruentimmerne.

„Hareng, *m.* Sild; – frais, ferst Sild; – blanc, nedsaltet Sild; – pec el. salé, Spegesild; – rouge, saur el. sauret, røget Sild, Flækkesild; *prov.* la caque sent toujours le –, Sildefjerdingen lugter altid af Sild, gamle Vaner forgaae ikke let.

„Harengade, *f.* Sildegarn; (H. n.) stor Brisling, Sardel.

„Harengaison, *f.* Aarstid, da der fanges Sild; Sildefangst.

„Harengère, *f.* Kone, som sælger Sild og andre Fisk; *fig.* og *fa.* Fiskerkjælling, trætteljært Fruentimmer.

„Harengerie, *f.* Sildetorv.

„Harenguière, *f.* Sildegarn.

„Hargneux, se, *a.* knarvorn, vrantén, trætteljær; bidsk; *prov.* chien – a toujours les oreilles déchirées, gale Katte faae altid revet Skind.

„Haricot, *m.* Snittebønne, Bønne; Ragout af Lammekjød med Roer.

„Haridelle, *f.* Skindmær, usel mager Hest.

Harmonica, *m.* Harmonika, nyt musikalsk Instrument, hvor Glas træder i Stedet for Metalstrengene paa Tangentinstrumenter; *pl.* des harmonica.

Harmonicorde, *m.* et harmonisk Strengeinstrument.

Harmonie, *f.* forskjellige Toners Samklang; en Række af Accorder; Ensemble af Blæseinstrumenter; reen, klangfuld Stemme; Vellyd i Sproget; *fig.* nøie Overeensstemmelse mellem de enkelte Dele af et Heelt; Enighed; table d'–, Sangbunden paa et Pianoforte; – imitative, Gjenstandenes Skildring i Stilen ved Ordenes Lyd.

Harmonier, *v. a.* bringe i Harmoni; *v. pr.* danne en Harmoni el. Samklang. [monisk, velklingende Maade.

Harmonieusement, *ad.* paa en har-

Harmonieux, se, *a.* harmonisk, fuld af Harmoni, indeholdende Harmoni, reen og klangfuld.

Harmonique, *a.* frembringende Harmoni; *s. m.* harmoniske Toner, fremkaldte af en anden Tone.

Harmoniquement, *ad.* overeensstemmende med Harmoniens Love.

Harmoniste, *m.* Tonekunstner, som kjender Reglerne for Harmonien.

„Harnachement, *m.* Iførelse af Seletøiet [Seletøiet, lægge Seletøi paa.

„Harnacher, *v. a.* isøre en Hest

„Harnacheur, *m.* Remmesnider, Sadelmager; Karl, som lægger Seletøi paa.

„Harnais, *m.* Seletøi; Vogntøi; en Mands fuldstændige Harnisk (*v.*); alt Værktøi, som bruges til et Arbeide el. et Haandværk; blanchir sous le –, blive gammel under Vaabnene; endosser le –, gaae over i den militaire Stand, blive Krigər; (plais.) isøre sig den geistlige Ornat; *fig.* og *fa.* s'échauffer dans son –, tale med Varme og Hæftighed, komme i Harnisk.

„Harnois, *m.* (gammel Skrivemaade) Harnisk, s. harnais; bruges endnu undertiden i Poesi og den oratoriske Stil.

„Haro, *int.* Raab, hvormed man, efter normandisk Stik, lagde Beslag

paa Regen el. Noget; *fig.* mettre – sur qc., bemægtige sig Noget; crier – sur q., raabe af og vee! over En, yttre lydeligt sin Mishag med hvad En har sagt el. gjort.

„Harpagon, *m.* Gnier; Hovedpersonens Navn i den Gjerrige af Molière.

„Harpailler (se), *v. pr.* rives og trættes med hinanden; *fa. v.*

„Harpe, *f.* Harpe; pincer (nu: jouer) de la –, spille paa Harpe; – éolienne, Vindharpe; (Maç.) fremstaaende Steen i en Muur; (Ch.) Klocn paa en Hund; (Fort.) Slags Trækkebro i den gamle Fortification.

„Harpé, e, *p.* og *a.* smal og fremstrakt med høit Bryst og smækkert Liv (om Hynder). [sirgrenet Entrehage.

„Harpeau, *m.* (Mar.) Entredræg,

„Harper, *v. a.* gribe og klemme En stærkt med Hænderne; *v. pr.* slaaes, rives; *fa. p. u.*; *v. n.* (Man.) løfte Bagbenene hurtigt, el. det ene høiere end det andet og uden at bøie Haserne (om Hest).

„Harpie, *f.* (Myth.) Harpye, Slags Furie; *fig.* grisk, havesygt Menneske; ondt, arrigt og trættekjært Fruentimmer.

„Harpiste, *s.* Harpespiller; Harpespillerinde.

„Harpin, *m.* (Mar.) Baadshage.

„Harpon, *m.* Harpun, Slags Kastespyd til Hvalfiskefangst; (Charp.) Slags Jernkrampe.

„Harponner, *v. a.* udkaste Harpunen i Hvalen, harpunere.

„Harponneur, *m.* Hvalfanger, som kaster Harpunen. [Heire.

„Harponnier, *m.* (H. n.) amerikansk

„Hart, *f.* Baand af Vidier; Strikke, hvormed man forhen hang Forbrydere; *fa.* mériter la –, fortjene at hænges.

Haruspice, *m.* s. aruspice.

„Hasard, *m.* Hændelse, Tilfælde, Lykketræf; Fare (i denne Betydn. ofte *pl.* især *poé.*); (Jeu) *pl.* visse Points i Terningspil, der ere gunstige for den Spillende; jeu de –, Hasardspil, Lykkespil; *fig.* corriger le –, bedrage i Spil; livre de –, Bog, som er kjøbt for godt Kjøb, leilighedsvis el. paa Auction; courir le – de, staae Fare for, udsætte sig for den Fare; j'en prends le – sur moi, jeg tager Faren paa mig; les –s de la guerre, Krigens Farer; au –, *loc. ad.* paa Slump, paa Lykke og Fromme, ubetænksomt; à tout –, *loc. ad.* i hvad der end møde; i alle Tilfælde; dire qc. à tout –, sige Noget, uden at være vis paa om det er sandt, at lægge nogen Vægt derpaa; des propos au –, à tout –, lad el. andet Ord falde, for at see, hvorledes det vil optages; par –, *loc.* tilfældigviis, hændelsesviis.

„Hasardé, e, *p.* og *a.* vovet; paa Spil; propos –, vel frit, letdigt Udtryk, viande –e, Kiød, som gjemt for længe, og begynder at dærves.

„Hasarder, *v. a.* vove; sætte Spil; – une parole, lade et Ord fo for at see, hvorledes det vil optag – une expression, forsøge at br et Udtryk, som ikke endnu er antag *fig.* og *prov.* – le paquet, prove Lykke, indlade sig i et usikkert F tagende; *v. pr.* driste sig til, udsa sig for Fare; se – à dire qc., dr sig til at sige Noget.

„Hasardeusement, *ad.* forvove paa en vovelig el. farefuld Maa med Risico.

„Hasardeux, se, *a.* forvoven, d stig; vovelig; farlig, farefuld.

„Hase, *f.* Hunhare, Hunkanin.

Hast (st udtales), *m.* bruges kun i Ud arme d'–, Stødevaaben paa et lan Skaft, Spydstage; *v.* [de gamle Rome

Hastaire, *m.* (Anc.) Spydbrager h

„Haste, *f.* (Anc.) langt Spyd Landse; (Mon.) Spyd uden Spid langt Scepter (Attribut for de v gjørende Guddomme).

„Hasté, e, *a.* (Bot.) bruges i Ud feuilles hastées, landseformige spydformige Blade.

„Hâte, *f.* Hast, Hurtighed, Jilfæ dighed; avoir –, have Hastværk; fai –, skynde sig; avec –, en –, *loc. a* hurtigt, hastigt; à la –, *ad.* i Has med Jil.

„Hâté, e, *p.* fremskyndet; tidlig som har Hastværk; la saison est u peu –e, Aarstiden kommer noget til ligere end sædvanlig; il est extrême ment –, han har skrækkeligt Hastværk

„Hâtelet, *m.* lille Spid.

„Hâtelettes, *f. pl.* Slags Rette stegte paa smaae Træspid, saasom Kalvebrissel, Gaaselever o. s. v.; smaa Træspid.

„Hâter, *v. a.* fremskynde, drive paa; udføre el. ende Noget i Hast; *v. pr.* skynde sig; – le départ, fremskynde Afreisen; – le pas, fordoble sine Skridt, gaae stærkt til; – les fruits, drive Frugterne tidligt frem; *prov.* on l'a bien –é d'aller, man har givet ham en dygtig Irretesættelse; (Ch.) le cerf hâte son erre, Hjorten flygter hurtigt afsted.

„Hâteur, *m.* forh. Kjøkkenmester, som i det kongelige Kjøkken havde Opsyn med Stegen og sørgede for, at den blev færdig til rette Tid.

„Hâtier, *m.* Stegebuk.

„Hâtif, ive, *a.* for tidligt moden; *fig.* for tidligt udviklet.

„Hâtiveau, *m.* tidligt moden Pære el. Drue; ogs. tidligt modne Ærter.

„Hâtivement, *ad.* før den almindelige Tid (om Frugter og Blomster).

„Hâtiveté, *f.* Frugts for tidlige Modenhed, Blomsters for tidlige Udvikling; *v.*

„Haubans, *m. pl.* (Mar.) Vanterne paa begge Sider af Masten; Hovedtoug.

„Haubaner, *v. a.* (Mar.) gjøre Reb fast til en Kran, for at holde paa den, mens Noget hidses op; (Mar.) gjøre Touge fast til en Mast.

„Haubergeon, *m.* lille Pantserskjort; Lehn, hvis Besidder fulgte Kongen i Krig med Pantser; *prov.* maille à maille se fait le –, ved at arbeide lidt og stadigt naaer man sit Maal; *v.*

„Haubert, *m.* Slags gammeldags Pantser, Pantserskjorte, bestaaende af smaa Jernringe (ogsaa: jaque de mailles).

„Hausse, *f.* hvad der tjener til at gjøre en Ting høiere; Underlægning; Træ paa en Fiolbue, hvorover Haarene spændes; Statspapirernes Stigen; jouer à la –, speculere paa Coursens Stigen.

„Hausse-col, *m.* Ringkrave, lille halvmaaneformig Messingplade, Infanterioffiererne bære i Frankrig nedenfor Halsen, naar de ere i Tjeneste; *pl.* des hausse-col.

„Haussement, *m.* Forhøielse; le – d'épaules, Løften el. Trækken paa Skuldrene; le – des monnaies, Pengenes Stigen (*p. u.*)

„Hausser, *v. a.* forhøie, gjøre høiere; hæve el. løfte i Veiret; *fig.* forøge, opstrue; *v. n.* stige, gaae i Veiret, blive høiere; *fig.* blive dyrere; *v. pr.* hæve sig op, reise sig i Veiret; *fig.* blive overmodig; klare op; – les épaules, trække paa Skuldrene; – le ton, hæve Stemmen; tale i en bydende el. truende Toue; gjøre større Fordringer; *pop.* – le coude (ogs. – le temps), drikke dygtigt, drikke sig en Perial; – le prix du pain, skruc Prisen op paa Brødet; avoir une épaule qui hausse, have en Skulder, som staaer høiere op end den anden; *fig.* og *fa.* – d'un cran, tiltage lidt; *prov.* c'est un homme qui ne se hausse ni ne se baisse, det er en Mand, som altid bliver den samme, som bliver hverken overmodig eller forsagt; le temps se hausse, Veiret klarer op, det bliver høit Veir.

„Haussier, *m.* En, som speculerer paa Statspapirernes Stigen; En, som faaer Coursen til at stige.

„Haussoire, *m.* Bræt til at trække op, som holder Vandet tilbage i en Mølleløse.

„Haut, e, *a.* høi; høit beliggende; hævet i Veiret, opløftet; dyb; klingrende, høirøstet; lydelig; *fig.* stor, udmærket; umaadeligt stor; stolt, overmodig, bydende; arbres à –e tige, høistammede Træer; le – allemand, Høitydsk; le – pays, Høilandet, det Indre af Landet, som er længst fra Havet og nærmest Flodernes Udspring; le – Rhin, Overrhinen; le – bout d'une table, den øverste Plads ved et Bord; il marche la tête –e, han gaaer med kneisende Hoved, med Hovedet i Veiret; l'épée –e, med løftet Kaarde; la –e mer, rum Sø; la mer est –e, Havet staaer høit, det er Høivande; ogs Havet er oprørt; le – mal, den faldende Syge, Ligfald; être – en couleur, have en stærk rød Ansigtsfarve; la –e trahison, Landsforræderi; le carême est –, Fasten kommer sildigt; jeter les –s cris, udstøde høie Skrig; *fig.* og *fa.* klage vidt og bredt, lydeligen; nous n'avons jamais eu ensemble une parole plus –e que l'autre, vi have aldrig havt nogen Strid sammen; être – à la main, være opfarende, rede til at gaae til Haandgribeligheder (*v.*); prendre le – ton, être – en parole, avoir le verbe –, antage en stolt, truende el. overmodig Tone; la chambre –e, Overhuset;

le maître des -es œuvres, Stærpretteren.

„Haut, *m.* Høide; Overdeel, det Øverste; Top, Spids; le - du corps, Overtroppen; le - d'une montagne, Toppen af et Bjerg; le - du pavé, Fortouget; *fig.* og *fa.* crier du - de sa tête, raabe el. skrige af alle Kræfter; tomber de son -, falde saa lang man er; *fig.* falde fra Skyerne af Forundring; gagner le -, flygte; traiter qn. du - en bas, behandle En med Overmod, med Haan; regarder q. du - en bas, betragte En med Foragt; il y a du - et du bas (el. des -s et des bas) dans la vie, Livet er blandet af Godt og Ondt, Sorger og Glæder vandre tilhobe.

„Haut, *ad.* høit, høit oppe; høirøstet; hovmodigt; recnt ud, aabent; monter -, stige høit, høit op; stige i Priis, løbe op; cheval monté - el. - monté, høibenet, uproportioneret Hest; *fa.* être pendu - et court, blive hængt; haut le pied, skynd dig, afsted! faire - le pied, tage Flugten, forsvinde pludseligen; mener un cheval - la main, ride en Hest med stram Tøile; *fig.* j'en viendrai à bout - la main, jeg skal sætte det igjennem med Magt; il le porte -, han har store Tanker om sig selv; han er stolt af sine Penge el. sin Rang; parler -, le prendre -, tale el. svare i en høi, hovmodig, bydende Tone; reprendre une histoire de plus -, begynde en Historie forfra; remonter plus -, gaae længere tilbage i Tiden; penser tout -, sige sin Mening reent ud; haut et clair, reent ud, uden at besmykke sine Ord; en -, là-haut, *loc. ad.* opad; deroppe; ovenpaa; d'en -, de là-haut, ovenfra, der oppe fra; d'en -, fra Himlen; là-haut, i Himlen; en - de, *pp.* overst oppe, oppe paa; *fa.* aller par - et par bas, vomere og lavere.

„Haut-à-bas, *m.* Bissekræmmer; *v.*

„Haut-à-haut, *m.* Jagtraab, hvormed man kalder paa sin Kamerat; uden *pl.*

„Hautain, e, *a.* hovmodig, stolt, [storagtig.

„Hautainement, *ad.* hovmodigen, med Hovmod, *p. u.*

„Hautbois, *m.* Hobo; Hoboist; jouer du -, spille paa Hobo; ombugge for Tiden en høistammet Skov.

„Haut-bord, *m.* (Mar.) stor stib; Høibords Stib; *pl.* des bords.

„Haut-de-chausses, *m.* Kl klæder; *prov.* og *fig.* cette porte le haut-de-chausses, denn er Mand i Huset, hun har n sige end Manden; *pl.* des hau chausses.

„Haut-dessus, *m.* (Mus.) Discant; *pl.* des hauts-dessus

„Haute-contre, *f.* (Mus.) Al sanger; *pl.* des hautes-contre.

„Haute-futaie, *f.* høistammet *pl.* des hautes-futaies. [hautes-ju

„Haute-justice, *f.* Overret;

„Haute-lice, *f.* Tapet, hvori S el. Rendegarnet er verticalt, el. virket af Silke og Uld; *pl.* des ha lices.

„Haute-liceur el. haute-licie Forfærdiger af det Slags Tø der kaldes haute-lice; En, som ler med samme; *pl.* des haute-li

„Haute-lutte, *f.* bruges *fig.* i emporter qc. de haute-lutte, Noget med stor Overlegenhed Overmagt; *pl.* des hautes-lutte

„Haute-marée, *f.* Flodens h Standpunkt; *pl.* des hautes-ma

„Hautement, *ad.* dristigen; bo djærvt; stolt; offentligen, reent

„Haute-paie, *f.* forhøiet S den, som faaer en saadan; *pl.* hautes-paies. [gives Storsult

„Hautesse, *f.* Høihed; Titel,

„Haute-taille, *f.* (Mus.) høi norstemme; *pl.* des hautes-taille

„Hauteur, *f.* Høide; høit ligg Sted, Høi; Dyb; *fig.* Fasthed, Sto Overmod; tomber de sa -, falde lang man er; prendre la - de la maale Havets Dyb; - d'un bataillon en Bataillons Dybde i Opstilli el. Antal af Geleder, hvori de opstillet; parler avec -, tale med S hed, Hovmod; être à la - d'une være under samme Bredegrad, en D; être à la - du siècle, fors fit Aarhundrede, have holdt S med samme; cet acteur est à de son rôle, denne Skuespiller er Rolle voren; *pl.* hovmodig Tale Opførsel.

„Haut-fond, *m.* (Mar.) Sted, h Havet staaer lavt; Grund, som na

næsten op til Havets Overflade (bas-fond el. battures); *pl.* des hauts-fonds.

„Haut-goût, *m.* (Cuis.) krydret, piquant Smag paa Retter; *pl.* des hauts-goûts.

„Haut-justicier, *m.* Godsherre, som har den høieste Jurisdiction i sit Di-strict; *pl.* des hauts-justiciers.

„Haut-le-corps, *m.* Spring, som en Hest gjør; *fig.* og *fa.* Bevægelse af Forundring, Overraskelse el. Mødynk; faire un –, springe i Veiret, fare op af Forbauselse; *pl.* des haut-le-corps.

„Haut-le-pied, *m.* Officeer, som har Opsyn over Armeens Transport-væsen; En, som ikke har nogen fast Stilling, men kan reise naar han vil; *pl.* des haut-le-pied. [Syge; uden *pl.*

„Haut-mal, *m.* Ligfald, faldende

„Hauturier, ère, *a.* (Mar.) bruges i Udtr. pilote –, Styrmand paa rum Sø; navigation –ère, lang Søreise over det store Hav.

„Håve, *a.* bleg, mager, gusten.

„Havir, *v. a.* svide en Steg over en altfor stærk Ild, uden at den der-for bliver mør indvendigen; *v. pr.* og *v. n.* blive forbrændt; *v. p. u.*

„Håvre, *m.* Søhavn; især en saa-dan, som udtørres i Ebben.

„Håvre-sac, *m.* Randsel, Tornister; *pl.* des håvre-sacs.

„Haye (La), *s. f.* Haag i Nederlandene.

„Hé, *int.* ih! hør! bruges almin-deligen til at udtrykke en Tiltale, el. en Slutningsfølge; undertiden gjen-tages d. Interj., for at udtrykke Bi-fald: hé, hé! nu vel.

„Heaume, *m.* Hjelm til at bedække Hoved, Hals og Ansigt; *v.*

Hebdomadaire, *a.* ugentlig, som udkommer hver Uge.

Hebdomadier, ère, *s.* en Geistlig, som har Uge i et Kloster el. Dom-kapitel.

Héberge, *f.* (Pal.) Hviden af en Bygning, der er opført til en Mellem-muur; den Deel af en Muur, som er fælles for 2 til hinanden opførte Bygninger; *p. u.*

Héberger, *v. a.* herbergere, give Logis; modtage hos sig; *fa.*

Hébétation, *f.* sløvet Tilstand.

Hébéter, *v. a* sløve, gjøre dum el. tosset; *v. pr.* sløves, blive stupid.

Hébichet, *m.* Forsigte; Rørsigte.

Hébraïque, *a.* hebraisk.

Hébraïsant, *m.* en Lærd, som stu-derer Hebraisk.

Hébraïser, *v. n.* studere Hebraisk; antage Hebræernes Meninger og For-mer. [særegen hebraisk Talemaade.

Hébraïsme, *m.* hebraisk Idiotisme,

Hébraïste, *m.* En, som har grun-dig Kundskab i Hebraisk.

Hébreu, *m.* det hebraiske Sprog; *fig.* og *fa.* ce que vous dites est de l'– pour moi, jeg forstaaer ikke, hvad De der siger; ogs. *a. m.* le texte –, den hebraiske Text. [Shetlands-Øerne.

Hébrides, *f. pl.* Orkney- Øerne og

Hécatombe, *f.* (Ant.) Offer af hun-drede Dyr.

„Hèche, *f* Vognhave el. Sidestykke med Tremmer til en Karre.

Hectare, *m.* Maal Agerland paa 10,000 Qvadratmetre el. omtrent 96,000 Qvadratfod.

Hectique, *a.* (Méd.) bruges i Udtr. fièvre –, Snigfeber (s. étique).

Hectogramme, *m.* hundrede Grams Vægt.

Hectolitre, *m.* Maal paa hundrede Li-tre el. 2,9174 Kubikfod.

Hectomètre, *m.* hundrede Metre.

Hédérée, *f.* Vedbendeharpix.

Hédisarum, *m.* (Bot.) Esparsette, Sødkløver.

Hégire, *f.* Muhamedanernes Tids-regning (fra 622 efter J.-C.), Hegira; Hedschra.

Heiduque, *m.* Heiduk, ungarsk In-fanterist; Tjener klædt paa Ungarsk.

„Hein, *int.* hvorledes! Interjection, hvormed der spørges.

Hélas, *int.* ak! *s. m.* Hjertesuk, Udbrud af Klage.

„Héler, *v. a.* (Mar.) praie, til-raabe et Skib i Søen.

Hélianthe, *m.* (Bot.) Solsikke.

Hélianthème, *m.* Jordæble (topi-nambour).

Héliaque, *a.* (Astr.) bruges i Udtr. lever –, en Stjernes Tilsynekommen kort før Solens Opgang; coucher –, en Stjernes Fordunkling af Solstraa-lerne.

Hélice, *f.* (Géo. og Arch.) Skrue-linie, Sneglelinie; (An.) det ydre Øre.

Hélicoïde, *a.* (Géo.) skruedannet.

Hélicon, *m.* Bjerg i Beotien, helli-get Apollo og Muserne; *fig.* parvenir

au sommet de l'–, opnaae stor Yndest som Digter.

Hélicosophie, *f.* Kunst at trække Sneglelinier paa en Plan.

Héliocentrique, *a.* (Astr.) seet el. beregnet fra Solens Centrum.

Héliomètre, *m.* (Astr.) Instrument til at maale Solens og Planeternes Diametre.

Hélioscope, *m.* (Astr.) Solkikkert.

Héliotrope, *m.* (Bot.) Heliotrop; Solsikke (tournesol); *f.* (Min.) Slags Jaspis. [hélice).

Hélix, *m.* (An.) det ydre Øre (s.

Hellénique, *a.* hellenisk, gammelgræsk; *s. m.* det Gammelgræske.

Hellénisme, *m.* græsk Idiotisme, særegen Talemaade i det Gammelgræske.

Helléniste, *m.* hos de Gamle: alexandrinsk Jøde, som talte Sproget i Septuaginta; en Jøde, som fulgte græske Skikke, og en Græker, som antog den jødiske Lære; nu: en Lærd, som er kyndig i det Græske, el. en Skribent, der bruger græske Vendinger.

Hélose, *f.* (Méd.) Øiensygdom, som bestaaer i at Øielaagene krænge sig.

Helvétique, *a.* schveitsersk.

Hem, *int.* hm! heida! Interjection, hvormed der spørges el. kaldes.

Hémaphobie, *f.* Blodsky, Frygt for at see Blod. [pierre –.

Hématite, *f.* (H. n.) Blodsteen; ogs. *a.*

Hématocèle, *f.* (Chir.) Blodbrok.

Hématologie, *f.* (Méd.) Lære om Blodet. [tens Overgang til Blod.

Hématose, *f.* (Méd.) Næringssaf-

Hématurie, *f.* (Méd.) Blodpissen.

Hémérocalle, *f.* (Bot.) brandguul Lilie.

Hémi, Ord, som begynder flere techniske Udtryk og betyder: halv.

Hémicycle, *m.* Halvcirkel; halvcirkelformigt Amphitheater for Tilhørere.

Hémiplégie el. hémiplexie, *f.* (Méd.) Lamhed i det halve Legeme.

Hémiptère, *m.* (H. n.) halvvingedækket Insect; *a.* halvvingedækket

Hémisphère, *m.* Halvkugle, Halvdeel af Himmelgloben el. af Jordkuglen. [af en Halvkugle.

Hémisphérique, *a.* som har Form

Hémisphéroïde, *f.* halvkugledannet Figur; ogs. *a.* halvkugleformig.

Hémistiche, *m.* Halvdelen af et alexandrinsk Vers.

Hémodie, *f.* (Méd.) Ømhed i derne, foraarsaget af Blodet.

Hémophobie, *f.* s. hémaphob

Hémoptoïque, *a.* (Méd.) som ter Blod.

Hémoptysie, *f.* (Méd.) Blodspyt

Hémorragie (bedre: hémorrha *f.* Blodstyrtning, Blodtab.

Hemorroïdal, e, *a.* (Méd.) h rende til den gyldne Aare el. mende af samme; *pl. m.* –daux.

Hémorroïdale, *f.* Blodaare tæ Endetarmen; (Bot.) Svaleurt.

Hémorroïdes, *f.* (Méd.) smer Svulst om Endetarmen, den gy Aare; –sèches, den blinde gyldne A

Hémorroïsse, *f.* Qvinde, som syg af et Blodtab (bruges kun Qvinden, der helbredes af Jesu

Hémostasie, *f.* (Méd.) Blo Standsning (ogs. hémostate).

Hémostatique, *a.* (Méd.) blod lende; *m.* blodstillende Middel.

Hendécagone, *m.* (Géo.) Ell kant; *a.* ellevekantet.

Hendécasyllabe, *m.* Vers bestaae af elleve Stavelser; *a.* ellevestavel

„Hennir (udt. „hanir), *v. n.* vrin

„Hennissement (udt. „hanis ment), *m.* Vrinsken. [verk

Hépar, *m.* (Chi.) Svovellever,

Hépatique, *a.* henhørende til Le ren; (Bot.) *f.* Leverurt; Slags h Anemone.

Hépatite, *f.* (Méd.) Leversygdo Leverinflammation; (Min.) Leverste

Heptacorde, *m.* syvstrenget Ly syvtonet Scala.

Heptagone, *m.* (Géo.) Syvkan (Fort.) Fæstning, forsvaret af 7 B stioner; *a.* syvkantet.

Heptaméron, *m.* Værk, indde efter de 7 Dage.

Heptandrie, *f* (Bot.) syvende Clas af Linnees System med 7 Støvnaa en tvekjønnet Blomst.

Heptateuque, *m.* de 7 første Bøg af det gamle Testament.

Héraldique, *a.* henhørende til H raldiken el. Vaabenkunsten.

„Héraut, *m.* Herold.

Herbacé, e, *a.* (Bot.) som er blø og ikke træet (om Planter).

Herbage, *m.* alle Slags Urter Græs (i disse to Betydninger mee i *pl.*); Græsgang.

Herbager, ère, *s.* En, som dyrker, plukker og sælger Urter.

Herbageur, *m.* Dyrker af Urter.

Herbageux, se, *a.* (Agr.) græsrig; som frembringer Urter og Græsarter (om et Jordsmon).

Herbault el. herbaut, *m.* (Ch.) Hund, som styrter sig over Vildtet med altfor stor Hidsighed.

Herbe, *f.* Urt; Græs; du blé en –, Korn, som endnu er grønt; *prov.* manger son blé en –, fortære sine Indtægter forud; c'est un docteur en –, det er En, som studerer for at blive Læge; un ministre en –, en vordende Minister; *prov.* og *fig.* couper l'– sous le pied à q., fortrænge En; mauvaise – croît toujours, Ukrudt forgaaer ikke let; il a marché sur q. mauvaise herbe, han er i ondt Lune, der maa være tilstødt ham noget Ubehageligt; l'– sera bien courte, s'il ne trouve de quoi brouter, han vil altid vide at slaae sig igiennem, at skaffe sig Opholdet; employer toutes les –s de la Saint-Jean, anvende alle optænkelige Midler; ce cheval prendra (aura) quatre ans aux –s, denne Hest bliver 4 Aar til Foraaret. [Vildsvinet).

Herbeiller, *v. n.* (Ch.) græsse (om

Herber, *v. a.* ydbrede paa Græsset for at blege.

Herberie, *f,* Vorblegdam.

Herbette, *f.* kort og tyndt Græs (bruges især i Poesi: danser sur l'–).

Herbeux, se, *a.* bevoxet med Græs.

Herbier, *m* Herbarium, Samling af tørrede Urter; Bog, som handler om Planter; første Mave hos de drøvtyggende Dyr; *pl.* (Pê.) Græsplette midt i Vandet, hvor Fiskene tye hen.

Herbière, *f.* Kone, som sælger Urter.

Herbivore, *a.* (H. n.) urteædende.

Herborisation, *f.* Urtesamlen, Botanisering; naturlig Tegning el. Efterligning af Planter paa en Steen.

Herborisé, e, *p.* og *a.* stribet af Naturen, som om det var tegnet med Planter (om Stene).

Herboriser, *v. n.* samle Urter, botanisere.

Herboriseur, *m.* En, som botaniserer.

Herboriste, *s.* Mand el. Qvinde, som sælger Lægeurter, el. som forstaaer sig paa dem; En, som botaniserer.

Herbu, e, *a.* begroet med Græs.

Hercotectonique, *f.* Befæstningskunst.

„**Hère,** *m.* Usling, Stymper; bruges kun i Udtr. pauvre –, stakkels Djævel; (Jeu.) Slags Sortepeer (ogsaa: l'as-qui-court).

Héréditaire, *a.* arvelig; som nedarves.

Héréditairement, *ad.* ifølge Arveret.

Hérédité, *f.* Arveret; Arvelighed; en Afdøds Efterladenskab.

Hérésiarque, *m.* Begynder el. Stifter til et Kjetteri.

Hérésie, *f.* Kjetteri; *fa.* afvigende Lære el. Mening; *prov.* il ne sera point d'–, hans Forstand stikker ikke dybt.

Hérésiologue, *m.* Forfatter, som har skrevet om Kjættere.

Héréticité, *f.* (Did.) Kjætteragtighed, det Kjætterske i en Mening.

Hérétique, *a.* kjættersk; *s.* Kjætter.

Hérigoté, *a. m.* (Ch.) chien –, Jagthund, som har et Mærke paa Bagbenene.

Hérigoture, *f.* (Ch.) Mærke paa en Jagthunds Bagben.

„**Hérissé, e,** *p.* og *a.* børstet, stiv som Børster; *fig.* stivsindet, egensindig; bedækket af el. besat med fremragende Gjenstande; fuld af Vanskeligheder; c'est un homme –, det er en Mand, som det er vanskeligt at komme tilrette med; la vie est –e d'épines, Livet er fuldt af Torne; un pédant – de grec et de latin, en Pedant, som altid citerer græske og latinske Floskler; (Mil.) un front –, en Front forsvaret af Bajonetter.

„**Hérisser,** *v. a.* reise i Veiret (om Haar, Børster, Fjær); bedække, besætte, rage frem paa; fylde med, ideligen anbringe; *v. pr.* reise sig; le lion hérisse sa crinière, Løven reiser sin Man; des rochers hérissent la montagne, Klippestykker rage frem paa Bjerget; – son style de citations, overfylde sin Stiil med Citater; (Mac.) – un mur, kline el. udspække en Muur (i d. Betydn. ogs. hérissonner, *v.*).

„**Hérisson,** *m.* (H. n.) Pindsviin; (Méc.) Kambhjul; (Mil.) Slagbom, besat med Jernpigge, foran en Stads Porte.

„**Hérissonne,** *f.* (H. n.) Larve, besat med Børster; *fig* vrantent og trættekjært Fruentimmer; *a.* knarvurn, kivagtig.

Héritage, *m.* Arv; Arvepart, Arvegods; Arvelod (urørlig Eiendom); *prov.* og *fig.* promesse de grand

n'est pas –, paa de Stores Løfter stal man ikke bygge.

Hériter, *v. n.* arve; – *de* son oncle, arve efter sin Oncle; – *d'*une grande fortune, arve en stor Formue; bruges som *v. a.* naar der kommer 2 Styrelser: il n'a rien –é *de* son père, han har Intet arvet efter sin Fader.

Héritier, ère, *s.* Arving; Barn, Livsarving.

Hermaphrodite, *m.* Person af tvende Kjøn, Tvetulle; *a.* (især om Dyr og Planter).

Hermeline, *f.* (H. n.) Zobel.

Herméneutique, *a.* (Did.) bruges kun i Udtr. l'art –, Kunst at fortolke de hellige Skrifter; *s. f.* Fortolkningskunst.

Hermétique, *a.* alchymistisk Udtr. angaaende Metallernes Forvandling; hermetisk.

Hermétiquement, *ad.* paa hermetisk Maade, tillukket ved Smeltning, lufttæt.

Hermine, *f.* (H. n.) Hermelin; Hermelinskind; (Blas.) et af de 2 Feldt i et Vaabenmærke.

Herminé, e, *a.* (Blas.) som har en Sølvbund med sorte Stænk.

Herminette, *f.* s. erminette.

Hermitage, *m.* s. ermitage.

Hermite, *m.* s. ermite.

„Herniaire, *a.* (Chir.) vedkommende et Brok; chirurgien –, Broklæge.

„Hernie, *f.* Brok; Tarmebrok.

„Hernieux, se, *a.* som har et Tarmebrok. [henhørende til Illecebrerne.

Herniole, *f.* (Bot.) Brokurt, Plante

„Hernutes, *m. pl.* Hernhutter (frères moraves); undertiden ogs. i sing.

Héroïcité, *f.* Heltemod (bruges især om Helgene, ellers hedder det: héroïsme). [*pl.* héroï-comiques.

Héroï-comique, *a.* heroisk-comisk;

Héroïde, *f.* Heroide, Heltebrev.

„Héroïfier, *v. a.* sætte i Rang med Helte; *plais.*

Héroïne, *f.* modig, højhjertet Qvinde; Heltinde el. Hovedperson i et Digt.

Héroïque, *a.* heltemæssig; heroisk; (Méd.) meget kraftigt el. virksomt (om Lægemidler). [Heltevis.

Héroïquement, *ad.* heltemæssigt, paa

Héroïsme, *m.* Heltemod; Sjælshøihed.

„Héron, *m.* Hejre; Hejrefjeder; masse de –, Fjærbusk af Hejrens Hale; (Hydr.) fontaine de –, Heron Slags Vandspring opfundet af H

„Héronneau, *m.* ung Hejre.

„Héronnier, ière, *a.* (Fauc rettet til Hejrejagt; *fig.* og *fa.* og mager, højbenet *v. ém.*

„Héronnière, *f.* Sted, hvor rerne bygge Rede.

„Héros, *m.* Halvgud; Helt; vedperson i et Digt el. i en Beg hed; højhjertet Mand af fast Ch teer; Gjenstanden for Ens Beund *fig.* og *fa.* vous êtes son –, T hans Helt, den, som han altid r

„Herpe, *f.* (Méd.) Slags Udslæt; (Mar.) Gallions Ribbe Slags Trægelænder.

Herpes-marines, *f. pl.* visse ducter, Havet oplaster, saasom K ler, Rav o. desl.

„Hersage, *m.* Harvning.

„Herse, *f.* Harve; Faldgitter lem Trækkebroen og Fæstningspor Slags trekantet Trælysestage i ker; (Mar.) Toug til at fastgjøre B kene; – de gouvernail, Roerstrop.

„Herser, *v. a.* harve.

„Herseur, *m.* Mand, som harv

„Hersillon, *m.* Bræt, besat Piage.

Hésitation, *f.* Stammen; Uvis Raadvildhed, Tvivl, Vaklen, Betænkn

Hésiter, *v. n.* stamme i sin Ta være raadvild, vakle, betænke sig; n'hésita point à répondre, han tænkte sig ikke paa at svare.

Hesper el. vesper, *m.* (Astr.) Aft stjerne. [Italien og Romernes Spani

Hespérie, *f.* (Anc.) de gamle Græke

Hesse, *f.* Hessen. [néol. for courtisa

Hétaire, *f.* Skjøge hos Grækern

Hétéroclite, *a.* (Gr.) afvigende almindelige Regler; *fig.* og *fa.* l terlig, besynderlig, sælsom.

Hétérodoxe, *a.* afvigende fra stridende imod den sande Lære; *s.* Vrangtroende.

Hétérodoxie, *f.* vrang Lære.

Hétérogène, *a.* (Did.) uligeart ueensartet, heterogen. [Ueensartethe

Hétérogénéité, *f.* Uligeartethe

Hétérosciens, *m. pl.* (Géogr.) Fo keslag, som om Middagen have Sky gen til en modsat Side: Beboerne den nordlig tempererede Zone ha Skyggen imod Nord, og de i den sy

lig tempererede Zone have Skyggen imod Syd; undertiden ogs. *sing.* [terne.

Hetman, *m.* Høvding hos Kosak-

„Hêtre, *m.* Bøg, Bøgetræ.

„Heu, *int.* Udbrud af Angst, Utaalmodighed el. Beundring; *s. m.* flad-bundet Fartøi paa 300 Tønder med een Mast.

Heur, *m.* lykkeligt Tilfælde; bruges nu kun i Udtr. il n'y a qu'heur et malheur en ce monde, Alt i denne Verden beroer paa Hændelsen; den Enes Død er den Andens Brød.

Heure, *f.* Time; Klokkeslet; Timetal paa Uhrskiven; en vis bestemt Tid; Dødstime (med et Eiendomsadj.); *pl.* Horaerne, Stundgudinderne; Bønnebog; quelle - est-il? dites-moi quelle - il est? hvad er Klokken? sig mig, hvad Klokken er? il est trois -s et demie, Klokken er halv tre; il est quatre -s moins un quart, den er 3 Qvarteer til 4; il s'en va cinq -s, den gaaer til 5; à deux -s de nuit, 2 Timer efter Solens Nedgang; à deux -s de jour, 2 Timer efter Solens Opgang; à 3 -s de relevée, Kl. 3 om Eftermiddagen; à une - indue, for sildig, efter at Alle ere gaaede til Sengs; til ubeleilig el. upassende Tid; arriver à la bonne -, komme til rette Tid; de bonne -, tidligt; de meilleure -, tidligere; la belle - pour arriver, er det Tid at komme paa! à cette -, nu; tout à l'-, strax, om et Øieblik; nylig (ogs. tout à cette -, men sjelden); à l'- qu'il est, i dette Øieblik; nuomstunder; sur l'-, øieblikkeligen; pour l'-, for nærværende Tid, for Øieblikket; mettre une montre à l'-, prendre l'-, stille Uhret rigtigen; il m'a donné - à cinq -s, han har sagt mig til til Kl. 5; *prov.* chercher midi à quatorze -s, søge Vanskeligheder, hvor der ingen er; être sujet à l'-, ikke være Herre over sin Tid; prendre un ouvrier à l'-, leie en Arbeider timevis; passer un mauvais quart d'-, møde en Ubehagelighed; il a de bons et de mauvais quarts d'-, han er ikke altid een, han er lunefuld; le quart d'- de Rabelais, det Øieblik, da man skal betale hvad man har nydt; et ubehageligt Øieblik; il ne fait rien qu'à ses -s, han gjør Intet uden til sine bestemte Tider; han vil ikke lade sig forstyrre i sin sædvanlige Tont; -s de loisir, -s perdues, Fritimer; à ses -s dérobées, i den Tid, man kan unddrage fra sit Arbeide; c'est un ami de toutes les -s, det er en Ven, som altid er velkommen; son - n'est pas encore venue, hans Tour er ikke endnu kommen; hans sidste Time er endnu ikke slaaet.

Heureusement, *ad.* heldigen; i en lykkelig Time; lykkeligviis.

Heureux, se, *a.* lykkelig; heldig; glad; begunstiget af Skjæbnen; fordeelagtig, gunstig; fortrinlig, udmærket; vivre -, leve lykkelig; être - au jeu, have Held i Spil; - en tout, heldig i Alt; je suis - de vous être utile, det glæder mig at kunne være Dem til Nytte; avoir la main -se, have Lykken med sig; have Held i Spil; tage godt af i Kort; d'-se mémoire, af høisalig Ihukommelse (om Fyrster); les - du monde, Verdens Rige og Mægtige; *prov.* à l'- l'-, Lykken søger gjerne den Lykkelige; hvor der allerede er, kommer Mere til.

„Heurt, *m.* Stød; Mærke af Stødet.

„Heurtequin, *m.* (Art.) Stødejern paa Arelen af en Lavette.

„Heurter, *v. a.* støde, støde imod, støde til; *fig.* saare, krænke; stride imod; *v. pr.* støde sig; støde paa hinanden; *v. n.* støde imod, løbe imod; banke paa Døren (i d. Betydn. almindeligere: frapper); - l'amour-propre de q., saare Ens Egenkjærlighed; cela heurte la raison, det strider imod Fornuften; - q. de front, sige En imod; - contre une pierre, støde imod en Steen; *prov. et fig.* c'est - la tête contre la muraille que de lui vouloir persuader qc., det vil være meget vanskeligt at overbevise ham om Noget; - à toutes les portes, ansøge Alle, sætte Alt i Bevægelse for at opnaae sit Maal.

„Heurtoir, *m.* Hammer paa en Dør (*v.* nu: marteau).

Heuse, *f.* (Mar.) Pompestang; *pl.* (Ant.) Jernsko (ogs. pédieux).

Hexacorde, *m.* Instrument med 6 Strenge; Scala paa 6 Toner.

Hexaèdre, *a.* (Géo.) sexsidet; *s. m.* Legeme, som har 6 lige Sider, Terning (cube).

Hexagone, *a.* (Géo.) sexkantet;

s. m. Serkant; (Fort.) Fæstningsværk med 6 Bastioner.

Hexamètre, m. Hexameter; ogs. a. vers -, serfodet Vers.

Hexandrie, f. (Bot.) En Classe af Linnées System med 6 Støvnaale i en tvekjønnet Blomst.

Hiatus (s udtales), m. Hiatus, en Endevokals Sammenstød med Begyndelsesvokalen i det følgende Ord.

„Hibou, m. Ugle; fig. tungsindigt Menneske, som flyer Selskab, en Menneskesky; il fait le -, han holder sig afsides i Selskab og tager ikke Deel i Conversationen; une retraite (cl. un nid) de hiboux, en Uglerede, et øde forfaldent Slot, en Ruin.

„Hic, m. Knude, Hovedvanskelighed; c'est là le hic, deri stikker Knuden.

Hidalgo, m. spansk Adelsmand, som nedstammer fra en ægte christelig Slægt.

„Hideusement, ad. skrækkeligt, afskyeligt.

„Hideux, se, a. hæslig, overordentlig styg, afskyelig, grædselig.

„Hie, f. Redskab til at nedramme Brostene, Jomfru (ogs. demoiselle); Redskab til at nedramme Pæle (ogs. mouton). [til (ébulus).

Hièble, f. (Bot.) Sommerhyld, At-

„Hiement, m. (Charp.) Lyd af en Kran, naar Byrder hidses op; Nedramning af Brostene og Pæle.

„Hier, v. a. nedramme Brostene el. Pæle.

Hier, ad. igaar; - au soir, igaar Aftes; avant-hier, iforgaars; d'- en huit, om otte Dage fra igaar af; nous ne nous connaissons que d'-, vi have kun kjendt hinanden i kort Tid.

Hiéracite, f. (H. n.) kostbar Steen, Høgesteen. [sesre.

Hiéracium, m. (Bot.) Ørnesie, Mu-

„Hiérarchie, f. Englenes gradvise Orden, Autoriteternes gradvise Rangfølge; Kirkeregjering, Præstevælde.

„Hiérarchique, a. henhørende til Hierarkiet. [hierarkisk Maade.

„Hiérarchiquement, ad. paa en

„Hiérarque, m. Prælat, Medlem af Hierarkiet.

Hiératique, a. angaaende de hellige Ting, henhørende til Præsterne; caractères -s, Skrifttegn, som kun kunde læses af Præsterne (s. démotique).

Hiéroglyphe, m. Billedskrift.

Hiéroglyphique, a. henhør Billedskriften.

Hiérologie, f. Afhandling lige Gjenstande; Brudevielse h ker og Jøder.

Hiéronique, a. (Ant.) hel visse romerske Lege til Gudernes s. m. Seierherre i de hieronis

Hiérophante, m. (Ant.) P præst ved Mysterierne i Ele nogle andre græske Templer.

Hilarité, f. stille Glæde; p uventet Munterhed.

„Hile, m. (Bot.) Ar paa Mærke af det Sted, hvorved fast til Planten.

Hiloire, f. (Mar.) Skjærstok ket; m. pl. Indfatning om Luge Dækket. [til at standse

„Hinguet, m. (Mar.) Styk

Hippiatre, m. Hestelæge; p.

Hippiatrique, f. Hestelægek

Hippocampe, m. (H. n.) Havfisk; pl. (Myth.) Søguderne

Hippocrène, f. (Myth.) M Kilde paa Helicon; il a bu de de l'-, han har Digtertalent.

Hippodrome, m. (Anc.) Pl Hesteveddeløb. [Fest i F

Hippogriffe, m. (Myth.) b

Hippolithe, f. Hestebezoar, Steen i Hestens Blære el. Ind

Hippopotame, m. (H. n.) Fl Havhest, Nilhest.

Hirondelle, f. Svale; pro fig. une - ne fait pas le print en Svale gjør ingen Sommer aar), et enkelt Exempel beviser

Hispide, a. (Bot.) besat me og tyndt fordeelte Haar; fig. vr

„Hisser, v. a. hidse, trække ret; (Mar.) heise.

Histiodromie, f. Kunst at se Hjælp af Seil, Sømandskunst.

Histoire, f. Historie; historisk heb; Fortælling; Eventyr; Besk af Naturgjenstande; fa. à ce q l'-, efter det, der fortælles; je bien son -, jeg kjender godt har Liv og Levnet; voilà mon -, det, som er hændet mig; le plus de l'-, det Mærkeligste i den he givenhed; - que tout cela, det Fabel; on vous a fait une -, har bildt Dem Noget paa A voilà bien des -s, det er mang

havelser, mange Vanskeligheder; – naturelle, Naturhistorie.

Historial, e, *a.* historisk; *pl.* –riaux; *v.*

Historien, *m.* Historieskriver; simpel Fortæller, som ikke anstiller Betragtninger over Begivenhederne.

Historier, *v. a.* udsmykke med smaa Sirater; bruges meest i le part. passé.

Historiette, *f.* lille Historie, Fortælling af et lille Eventyr el. en ubetydelig Begivenhed.

Historiographe, *m.* en af Regjeringen udnævnt Historieskriver.

Historique, *a.* historisk; sand, virkelig; berømt; *s. m.* simpel og omstændelig Fortælling af Begivenheder.

Historiquement, *ad.* overeensstemmende med Historien; simpelt fortalt uden alle Forskjønnelser. [Skuespiller.

Histrion, *m.* Gøgler, Harlekin; slet

Hiver, *m.* Vinter; Vinterkulde; *fig.* l'– de l'âge, Alderdommen; il n'a pas besoin d'un fort –, der behøves ingen haard Vinter for at gjøre Ende paa hans Dage, saa svag er han; hans Sager ere saa forstyrrede, at det mindste Uheld er nok for at ødelægge ham; *prov.* mi-mai, queue d'hiver, i Midten af Mai faaer man ofte et Efterspræt af Vinteren. [et Land.

Hivernade, *f.* Ophold om Vinteren i

Hivernage, *m.* (Mar.) Overvintring, Tid, Fartøierne ligge i Vinterhavn; Havn til at ligge i. om Vinteren; (Agr.) Tilberedelse af Jorden før Vinterens Komme. [teren; *pl.* –naux.

Hivernal, e, *a.* henhørende til Vin-

Hiverner, *v. n.* overvintre; *v. a.* pløie el. tilberede Jorden før Vinterens Komme; *v. pr.* udsætte sig for den første Kulde, for at vænne sig til Vinteren (*p. u.*).

„**Ho,** *int.* hei! hør engang! udtrykker ogsaa Beundring, Forbauselse, Misbilligelse: ih! oh! ho! ho!

„**Hobereau,** *m.* Lærkefalk; *fig.* lille Landsbyjunker; *plais.*

„**Hoc,** *m.* Slags Spil, hvori der ere 6 Kort, som stikke alle de andre; *fa.* cela m'est –, det er Noget, som ikke kan slaae mig feil, hvorpaa jeg er vis; *v.*

„**Hoche,** *f.* Skure, Indsnit.

„**Hochement,** *m.* bruges kun i Udtr. – de tête, Nysten med Hovedet.

„**Hochepied,** *m.* (Fauc.) første Falk, som angriber Hejren i Flugten, el. jager den op.

„**Hochepot,** *m.* (Cuis.) Slags Ragout af hakket Oxekjød med Kastanier, Roer, o. desl. [(ogs. bergeronnette).

„**Hochequeue,** *m.* (H. n.) Vipstjert

„**Hocher,** *v. a.* ryste; – la nuque, slaae med Nakken (Tegn paa Misbilligelse el. Ringeagt); – le mors, la bride à q., søge at oplive el. tilsynde En.

„**Hochet,** *m.* Rangle; *fig.* (især i *pl.*) Legetøi; il y a des –s pour tout âge, hver Alder har sin Morskab.

„**Hogner,** *v. n.* skjænde, brumme; *pop. p. u.* [ges kun i *pl.*

Hoir, *m.* (Prat.) Livsarving; bru-

Hoirie, *f.* Arvepart.

„**Holà,** *int.* heida! hør! saa sagte! hold op! *s. m.* mettre le –, gjøre Ende paa en Trætte, stille Parterne, som trættes, tilfreds. [Øst.

„**Hollande,** *f.* Holland; *m.* hollandsk

„**Hollander,** *v. a.* præparere Penneposer. [Sæder og Skikke.

„**Hollandiser,** *v. a.* give hollandske

Holocauste, *m.* Jødernes Brændoffer.

„**Holstein,** *m.* Holstein. [el. Mistillid.

„**Hom!** *int.* hm! Udbrud af Tvivl

„**Homard,** *m.* (H. n.) Hummer.

Hombre, *m.* Ombrespil; Ombrespiller. [sommelig Moralpræk.

Homélie, *f.* Prædiken; *fig.* kjed-

Homicide, *m.* Mord; Manddrab; *a.* morderisk, dræbende; *fig.* être – de soi-même, ødelægge sin Helbred i Udsvævelser.

Homicider, *v. a.* dræbe; *v.*

Hommage, *m.* Lehnspligt, Hyldest; *fig.* Underdanighed, Ærbødighed, Ærefrygt (i d. Betydn. især *pl.*); Gave, skjænket af Ærbødighed; rendre la foi et –, yde Tro og Hyldest; rendre – à la vérité, sige Sandhed; rendre ses –s à q., offrir, présenter ses –s, faire agréer ses –s à q., bringe En sin ærbødige Hilsen, forsikre En om sin Ærbødighed; faire – à q. de qc., forære En Noget til Tegn paa Agtelse el. Ærbødighed.

Hommagé, e, *a.* (Féo.) som eies som et Lehn, forlehnet.

Hommager, *m.* (Féo.) Vasal, der har Noget som Lehn; ogs. *a.* vassal –.

Hommasse, *a.* mandlig (bruges kun

om Fruentimmer); elle est –, hun har et mandligt Væsen; hun er som en Mand.

Homme, m. Menneske; Mandfolk; Ægtemand; voxent Menneske; Mand af fast Charakteer; il y a toujours de l'– dans nos actions, der blander sig altid noget Menneskeligt i vore Handlinger; se montrer –, vise sig fast, mandhaftig; c'est un – sans façon, det er en ligefrem Mand, som ikke gjør mange Omstændigheder; c'est un – fort intérieur, det er et meget dybtænkende Menneske; dépouiller le vieil –, aflægge den gamle Adam, de gamle Vaner; une bonne tête d'–, et godt Hoved; un bon cœur d'–, et godhjertet Menneske; une bonne pâte d'–, et godt skikkeligt M.; un – de bien, et retskaffent M.; un bon –, et godt M.; un bonhomme, en enfoldig Stakkel; en Mand til Aarene; c'est un pauvre –, det er en Stakkel; un petit bout d'–, et lille M.; et svagt, uselvstændigt M.; c'est le dernier des –s, det er det foragteligste M.; un – nouveau, en Mand af ringe Herkomst, som har gjort Lykke; c'est mon –, det er den Mand, jeg kan bruge; en Mand efter mit Hoved; den Mand, hvorom der tales; c'est un – fait, det er et voxent Menneske; c'est un – à tout, det er en Mand, som er skikket til Alt; il est – à s'en venger, han er Mand for at hævne sig; c'est un – à ménager, det er en Mand, man maa holde gode Miner med; – du monde, Verdensmand; – du jour, Modeherre; – du roi, en Mand, som har et Hverv for Kongen; – de guerre, Krigsmand; – d'épée, Kriger; – d'église, en Geistlig; – de robe, juridisk Øvrighedsperson; – de lettres, Videnskabsmand; – de métier, Haandværksmand; – d'état, Statsmand; – de pied, Infanterist; – d'affaires, Bestyrer af Ens Finanser el. Forretninger; Huushovmester; Commissionair; – de paille, en intetsigende Person, en Mand, som kun laaner sit Navn til Noget; – de sac et de corde, en Galgenstrik; – de Dieu, tout de Dieu, tout en Dieu, en Guds Mand, en gudfrygtig Mand; d'– d'honneur, en – d'honneur, paa Æresord; –s de couleur, Mulatter; – des bois, Orang-Utang; prov. l'– propose, Dieu dispose, Mennesket spaaer, Gud
il y a grande différence d'– e
er stor Forskiel paa Menneske
d'– porte vertu, Arbeidet gaa
naar man selv er tilstede; tan
l'–, tout vaut sa terre, jo dy
En er, desto bedre lykkes hans Gj

Homocentrique, a. (Géo.) f
fælles Centrum (ogs. concentri

Homogène, a. (Did.) eensa
geartet.

Homogénéité, f. (Did.) Eensa

Homologation, f. (Jur.) S
stelse for Retten af en af P
udstedt Act.

Homologue, a. (Géo.) eenslig

Homologuer, v. a. stadfæste for

Homonyme, a. (Gr.) som har e
dende Navn men forskiellig Betyd
s. m. Ord, der lyder som et
men har en anden Betydning
Person, der har samme Navn f
anden.

Homonymie, f. (Gr.) Ords
i Lyd under en dobbelt Betydni

Homophonie, f. Toners Sam
mighed. [næse (s. jonc

„Honchets, m. pl. Pindespil, S

„Hongre, m. Vallak.

„Hongrer, v. a. kastrere en H

„Hongrie, f. Ungarn. [g

„Hongrois, e, a. ungarsk; s.

„Hongroyeur el. hongrieur, m
som tilbereder Læder paa ungarsk Ma

Honnête, a. ærlig, retskaffen, f
lig; sædelig, anstændig; sømmelig,
sende; tækkelig, svarende til Ens S
el. Stilling; høflig, dannet, velop
gen (i d. Betydn. altid bag
Subst.); s. m. det Retskafne, Dy
un – homme, en skikkelig, retska
Mand; en Mand af god Stand;
homme –, en høflig, forekomme
Mand; –s gens, skikkelige Folk;
a d'–s gens (el. des –s gens) p
tout, der er skikkelige Folk alleveg
– aisance, fortune –, godt Udkom
klækkelig Formue; – femme, K
som der er Intet at udsætte paa;
mille –, condition –, god Familie,
Stand, hverken høi el. lav; accueil
høflig Modtagelse; excuse –, rim
Undskyldning; récompense –, passen
antagelig Belønning; longueur –,
strækkelig Længde; habit –, somme
Klædning, passende til Stand og Alt

Honnêtement, *ad.* retskaffent, paa en skikkelig, sømmelig, passende Maade; høfligen; tilstrækkeligen; (iron.) meget, uhyre.

Honnêteté, *f.* Retskaffenhed, Redelighed; Velanstændighed, Sømmelighed, Ærbarhed; Høflighed, Forekommenhed; Paaskjønnelse; *pl.* Høflighedsbeviser; il a beaucoup d'– pour tout le monde, han er fuld af Artighed og Forekommenhed imod Alle; il lui a fait mille –s, han har viist ham mange Opmærksomheder, givet ham mange Prøver paa Forekommenhed.

Honneur, *m.* Ære; Æresfølelse; Agtelse; Retskaffenhed; Kydskhed; Æresbeviisning; *pl.* Æresbeviisninger; Æresposter; Regalierne; –s funèbres, den sidste Ære, som ydes en Afdød; être en –, staae i Ære og Anseelse, begunstiges, beskyttes; en tout bien et tout –, i al Tugt og Ærbarhed; femme d'–, dydigt, ærbart Fruentimmer; faire faux-bond à son –, forsee sig imod sin Ære, begaae et Feiltrin; faire – à q. de qc., tilskrive En Æren for Noget; se faire – de qc., tilskrive sig Noget, tillægge sig Æren for Noget; tenir à –, gjøre sig en Ære af; faire – à son éducation, gjøre sin Opdragelse Ære, opføre sig godt; faire – à un repas, spise dygtigt; affaire d'–, Æressag, Duel; sur l'–, sur mon –, d'–, foi d'homme d'–, en –, paa min Ære; piquer d'– une personne, overtyde En om, at det gjælder hans Ære; sauf votre –, uden at tilsidesætte den Ærbødighed, jeg skylder Dem (*pop.*); (Jeu) la partie d'–, det tredie Spil efterat hver af begge Parter har vundet; ne jouer que pour l'–, ne jouer que l'–, kun spille for at fordrive Tiden; *prov.* à tout seigneur tout –, Ære den, som æres bør; faire les –s d'une maison, modtage de Fremmede med Artighed; faire les –s de ses enfants, nedsætte den Roes, der gives Børn, saa at de høre derpaa; les –s changent les mœurs, naar Folk komme til Ære, veed de ikke, hvorledes de ville være.

„**Honni**, e, *p.* og *a.* haanet, vanæret; – soit qui mal y pense, Skam faae den, som tænker ilde derom (Indskrift paa Hosebaandsordenen).

„**Honnir**, *v. a.* haane, beskjæmme, vanære; *fa. v.*

Honorable, *a.* ærefuld, hæderlig, agtværdig, anseet; anseelig; – homme, Mand af god Familie (*v.*); faire amende –, gjøre offentlig Afbigt for en begaaet Brøde (*v.*); *fig.* faire amende – à q., give En en Ærestilkjendelse, erkjende at man har forseet sig imod En.

Honorablement, *ad.* paa en hæderlig [Maade; prægtigen.

Honoraire, *a.* som har en Titel uden den dermed forbundne Function; membre –, Æresmedlem; *s. m.* Honorar (især i *pl.*).

Honorer, *v. a.* ære, agte, hædre; – q. de qc., bevære En med Noget; – son pays, gjøre sit Land Ære; *v. pr.* gjøre sig en Ære af; indlægge sig Ære ved.

Honorifique, *a.* hædrende, som skaffer [En Ære.

„**Honte**, *f.* Skamfuldhed, Undseelse; Skam, Vanære; Skændsel; je n'ai pas – d'avoir fait cela, jeg undseer mig ikke over at have gjort det; je n'ai pas de – de l'avoir fait, jeg har ikke den mindste Undseelse over at have gjort det; faire – à q., gjøre En Skam, beskæmme En; skamme En ud; il fait la – de sa famille, han er til Skændsel for sin Familie; avoir perdu (*fa.* bu) toute –, *fa.* avoir toute – bue, mettre bas toute –, have bidt Hovedet af al Skam; revenir, s'en retourner avec sa courte –, komme tilbage med uforrettet Sag, have faaet et Afslag.

„**Honteusement**, *ad.* med Skam og Skændsel, paa en skændig Maade.

„**Honteux**, se, *a.* skamfuld, undseelig; skammelig, skændig; il est –, han er undseelig, bly; il est – de, han undseer sig ved, skammer sig over; *fig.* il est la partie –se de ce corps, han er en Skam for dette Samfund; le morceau –, det sidste Stykke paa Fadet; *s.* den Undseelige; il n'y a que les – qui perdent, det er de Tilbageholdne, som gaae af med Tabet.

Hôpital, *m.* Hospital, Fattighuus, Sygehuus; – ambulant, Feldthospital; *prov.* il prend le chemin de l'–, courir en poste à l'–, ødelægge sig ved taabelige Udgifter; *pl.* –taux.

„**Hoquet**, *m.* Hikke; Stød, Ryften (*v.*).

„**Hoqueton**, *m.* Slags Trøie, som subalterne Retsbetjente forhen bare; Betjenten, som var iført en saadan; *v.*

Horaire, a. angivende Timeinddelingen; som maales el. afsættes i Timer; som gaar i en Time, timevis.

„Horde, f. Horde, Skare, uordentlig Flok, Bande.

„Horion, m. haardt Slag paa Hovedet el. Skulderen; v. plais.

Horizon, m. Horizont, Synskreds.

Horizontal, -e, a. horizontal, vandret, parallel med Horizonten; pl. -taux.

Horizontalement, ad. horizontalt.

Horloge, f. Ur. Sturuhr, Kukuhr; - de sable, Timeglas (sablier); - solaire (el. - au soleil, cadran au soleil), Solskive; monter, remonter une -, trække et Ur op.

Horloger, m. Urmager; -ère, f. Urmagerkone.

Horlogerie, f. Urmagerkunst; Handel med Ure.

„Hormis, pp. undtagen; - deux ou trois, paa to eller tre nær.

Horographie, f. Kunst at gøre Solskiver (gnomonique), indrette Timerne.

Horométrie, f. Kunst at afmaale og

Horoscope, m. Nativitetsstilling, Jagttagelse af Stjernerne i det Øieblik et Barn kommer til Verden; fig. tirer, faire, dresser l'- de q., l'- d'une affaire, forudsige Nas Skjæbne, Udfaldet af en Sag; faiseur d'-, Stjernetyder.

Horreur, f. Rædsel; Uhyg; Afskyelighed, Vederstyggelighed; pl. Grusomheder, vanærende Dåd; Mordere; cela fait -, det indtager Skræk; fig. det er overordentligt frygtelig; fig. c'est une -, det er en Stygghed; en Vederstyggelighed; à l'-! fy, hvor det er frygtelig! être en - à q., være l'- de q., være afskyet af En; on m'a dit des -s de lui, man har sagt mig frygtelige Ting om ham.

Horrible, a. grusom, afskyelig, vederstyggelig; uhyre.

Horriblement, ad. grueligt, afskyeligt; uhyre.

Horripilation, f. (Méd.) kold Gysen, som bringer Haarene til at rejse sig.

„Hors, pp. udenfor; ude af; undtagen (i d. Betydn. uden de); - de la ville, udenfor Byen (i daglig Tale udelades undertiden de); - de chez soi, ude af sit Hjem; - d'ici! bort herfra; - de son bon sens, berøvet sin fulde Sands; - de soi, ude af sig selv; - de raison, udenfor al Fornuft; - de saison, utidigt; - de service, ubrugbar; le malade est - d'affaire, den Syge haver ikke længere Fare; être - de page, haver sin Tjenestetid som Page forbi; être - de soi, være fortabt fra sin egen Herre; ce diamant est d'œuvre, denne Diamant er ikke fattet; (Arch.) un cabinet - œuvre, et fremspringende Værelse, der ikke henhører til Hovedbygningen; être - d'œuvre, ikke henhøre til Hovedemnet, være en Episode; (Pal.) mettre - de cause, afvise En som Part i en Sag; - la loi, erklære for fredløs; - de combat, to el. tre undtagen.

„Hors-d'œuvre, m. uvedkommende Ting; Tilbygning; Dirret; fig. Overflødighed, Episode, Ting pl. des hors-d'œuvre.

Hortensia, m. (Bot.) Hortensie.

Horticulteur, m. Havedyrker, Gartner.

Horticultural, e, a. henhørende.

Horticulture, f. Havedyrkning.

Hortolage, m. Plads i en Fængsel til Misdædere og Kjeltringer; v.

Hospice, m. Tilflugtssted for Fremmede, Herberg; Asyl for Gamle; Fattighus; Hospital.

Hospitalier, ère, a. gjæstfri.

Hospitaliser, v. a. tilstaa el. skaffe Gjæstfrihed.

Hospitalité, f. Gjæstfrihed; Gjæstevenskab; Forpligtelse for vise Oldtidssamfund til at modtage Fremmede.

Hostie, f. Offerdyr; Hostie, Brød i Nadveren.

Hostile, a. fjendtlig. [som Fjende.

Hostilement, ad. paa fjendtlig Maade.

Hostilité, f. Fjendtlighed; Fejde, Sindelstemning.

Hôte, esse, s. Værtshusholder, Værtshusholderske; Gjæstgiver, Vært; Værtinde; Gjæst; fig. Bøvler; pl. bon usage d'-, god Modtagelse; Gæsten; qui compte sans son - compte deux fois, den, som gjør Regning uden Vært, beregner sig gal.

Hôtel, m. Palads, stor prægtig Bygning; stort Gjæstgiversted; - de ville, Raadhus; l'- des monnaies, Mynthuset.

Hôtel-Dieu, m. almindeligt Hospital, Hovedhospital; pl. des Hôtels-Dieu.

Hôtelier, ère, s. En, som holder

Hôtellerie, f. Gjæstgivergaard, Gjæstgiversted.

„Hotte, f. Kurv til at bære paa Ryg

-poissée, indvendigt beget Kar til at bære Vinen fra Persekarret ud paa Vintønderne.

„Hottée, *f.* en Bærekurv fuld.

„Hotteur, se, *s.* Mand el. Qvinde, som bærer en Bærekurv. [ouaiche).

„Houache, *f.* (Mar.) Kjølvand (ogs.

„Houblon, *m.* Humle. [Humle.

„Houblonner, *v. a.* brygge med

„Houblonnière, *f.* Humlehave.

„Houe, *f.* Hakke.

„Houer, *v. a.* og *n.* hakke, omhakke; (*Manu.*) udvaske Klæde.

„Houille, *f.* Steenkul [Steenkulslag.

„Houiller, ère, *a.* som indeholder

„Houillère, *f.* Steenkulsgrube.

„Houilleur, *m.* En, som arbeider i Steenkulsgruberne. [Steenkul.

„Houilleux, se, *a.* indeholdende

„Houle, *f.* (Mar.) Dynning, hul Sø, stærk Søgang; Jerngryde.

„Houlette, *f.* Hyrdestav; (Jard.) lille Haveredskab til at optage Blomsterløg. [er i stærk Bølgegang.

„Houleux, se, *a.* (Mar.) urolig, som

„Houppe, *f.* Qvast, Dusk; Top (paa Fugle); (Manu.) kæmmet Uld. [Reisekappe.

„Houppelande, *f.* Hyrdekappe; vidd

„Houpper, *v. a.* gjøre Qvaster; (Manu.) kæmme Uld; (Ch.) kalde paa sin Jagtkamerat. [Soldaterhuer.

„Houppette, *f.* lille Qvast, Dusk paa

„Houppier, *m.* Uldkæmmer; Træ, som Grenene ere huggede af indtil Kronen. [slette Hunde.

„Hourailler, *v. n.* (Ch.) jage med

„Houraillis, *m.* (Ch.) Kobbel slette Jagthunde.

„Hource, *f.* (Mar.) Mesansbras.

„Hourdage, *m.* (Maç.) grovt Murarbeide af Murkalk og Gibs (ogs. hourdis). [grovt med Murkalk.

„Hourder, *v. a.* (Maç.) udrappe

„Hourdis, s. hourdage. [hund.

„Houret, *m.* (Ch.) slet lille Jagt-

„Houri, *f.* smukt Fruentimmer i Muhamedanernes Paradiis.

„Hourque, *f.* Slags fladbundet hollandsk Skib, Hukkert.

„Hourra, *m.* Hurraskrig; pludseligt Angreb af udisciplinerede Tropper.

„Hourvari, *m.* (Ch.) Jægernes Raab til Hundene, naar de have tabt Sporet; *fig.* stor Støi og Larm.

„Housard, *m.* s. hussard.

„Housardaille, *f.* Husarskjærmydsel.

„Housarder, *v. n.* fegte el. slaaes paa Husarernes Maade.

„Housche, *f.* lille Kjøkkenhave bag ved et Bondehuus.

„Housé, e, *a.* smudsig, vaad; *v.*

„Houseaux, *m. pl.* Slags Kamascher; *fig.* laisser ses – quelque part, finde sin Død et Sted; *v.*

„Houspiller, *v. a.* trække, ruske i En; *fig.* plage; holde slemt Huus med, rive ned; *v. pr.* ruske i hverandre; trættes med hinanden.

„Houspillon, *m.* lille Drik Vin til Straf for at have glemt en Bordstik; *v. inus.*

„Houssage, *m.* Affeining, Affløvning; (techn.) Beklædning af Bræder om en Veirmølle. [af Stikpalmer.

„Houssaie, *f.* Sted, som er bevoxet

„Houssard, *m.* s. hussard.

„Housse, *f.* Hestedækken, Skaberak; Stolebetræk, Overtræk til Meubler; Dække til Kudskesædet og forh. til Karethhimlen paa fyrstelige Vogne.

„Housser, *v. a.* støve af med en Støvekost.

„Houssettes, *f. pl.* Slags Kuffertlaas, som gaaer i, naar Laaget falder ned; forh. Slags Sokker.

„Houssière, *f.* s. houssaie. [rør.

„Houssine, *f.* Spidsrod, tyndt Spanskr

„Houssiner, *v. a.* banke Støv af Klæder med et tyndt Spanskrør; *fig.* prygle; *bas.*

„Houssoir, *m.* Fejekost; Støvekost.

„Housson, *m.* s. houx.

„Houx, *m.* Stikpalme. [hakke.

„Hoyau, *m.* togrenet Hakke, Rydde-

„Huard, *m.* (H. n.) Svørn; Gaasesvrn (aigle de mer, orfraie).

„Hublot, *m.* (Mar.) Luftport, Kølbergat, Aabning, som slaffer Lys og Luft til Mellemdækket. [en Mølle.

„Huche, *f.* Deigtrug; Meelbing i

„Hucher, *v. a.* (Ch.) kalde el. fløite ad Jagthunde.

„Huchet, *m.* Jægerhorn, Raaber.

„Hue, *int.* Vognmænds Raab til Heste, for at faae dem til at gaae til høire; ogs. huhau og hurhau; s. dia.

„Huée, *f.* Skrig paa Ulve- el. Vildsvinsjagt; *fig.* spottende Latter, Hujen.

„Huer, *v. a.* opjage Ulven med Skrig; *fig.* raabe, huje efter En, udlee, udpibe En; *v. n.* tude (om Uglen).

„Huette, *f.* Natugle (hulotte).

„Huguenot, e, s. (af eidgenossen, sammentrukket paa Fransk til *egnot* og siden forvanskket til huguenot), Øgenavn paa de Reformeerte i Frankerig, Hugonot; Catholik uden Religion.

„Huguenote, *f.* lille Ovn med Kogeindretning; Slags Leergryde; œufs à la –, Æg kogte i jus af Lammekjød.

„Huguenotisme, *m.* Spottenavn paa de Reformeertes Lære.

„Huhau, *int.* s. hue.

„Hui, *ad.* (Prat.) den nærværende Dag; d'– en un an, idag om et Aar; *p. u.*

Huile, *f.* Olie; Olivenolie; Oliefarve; *prov.* il tirerait de l'– d'un mur, han forstaaer at drage Fordeel af Alt; jeter de l'– dans (el. sur) le feu, gyde Olie i Ilden; forøge en allerede hæftig Lidenskab; *pop.* régaler q. d'une sauce à l'– de cotret, give En Stokkeprygl.

Huiler, *v. a.* smøre, gnide med Olie.

Huileux, se, *a.* olieagtig, indgneden med Olie, fedtet.

Huilier, *m.* Olieglas, Oliekrukke; Slags Bakke til at sætte Olie- og Vineddikeglas i. [Skibs.

Huilière, *f.* (Mar.) Oliekrukke til

Huir, *v. n.* (Fauc.) skrige som en Høg el. Glente.

Huis, *m.* Dør (*v.*); bruges kun i Retsudtr. à huis clos, inden lukte Døre; demander le – clos, forlange en Dom afsagt inden lukte Døre.

Huisserie, *f.* Dørkarm, Dørramme.

Huissier, *m.* Dørvogter; Raadstuetjener; Parlamentstjener; Retsbetjent.

„Huit, *a. n.* otte; ottende (om Fyrsteracker); *s. m.* den Ottende i Maaneden; et Ottetal; otte i Kort. [ottelinieet Strofe.

„Huitain, *m.* Digt paa otte Vers;

„Huitaine, *f.* Tid af otte Dage; remettre à – (à la –), udsætte Noget til om otte Dage. [Ottendedeel.

„Huitième, *a. n.* ottende; *s. m.*

„Huitièmement, *ad.* for det Ottende.

Huître, *f.* Østers; *fig.* c'est une – à l'écaille, det er et meget dumt Menneske; jouer comme une –, spille meget slet.

Huitrier, *m.* Østersfanger, Østershandler; (H. n.) Fugl, som fanger Østers.

Hulot, *m.* (Mar.) Hul paa et Skib, hvorigjennem Roerstangen gaaer.

„Hulotte, *f.* (H. n.) Natugle; s. huette.

Humain, e, *a.* menneskel'g; n neskekjerlig, medlidende, hjelpsom, gjørende; le genre –, Menneskeslæg m'avoir rien d'–, være haard og ubø hjertig; *s. m. fa.* Menneske; un bo et godt skikkeligt Menneske; *pl.* L neser (i ophøiet Stiil og poé.).

Humainement, *ad.* efter de me skelige Evner; med Godhed, hum – parlant, som Folk tænke el. t Almindelighed.

Humaniser, *v. a.* gjøre mere n neskelig, civilisere; gjøre føieligere, gængeligere, gunstigere stemt; *v.* civilisere sig, blive mere human, n føielig, mindre streng i sin Tænke Handlemaade; læmpe sig efter A

Humaniste, *m.* En, som forst godt Skolevidenskaberne, el. son Lærer i samme.

Humanité, *f.* Menneskenatur; n neskelig Evne; Menneskehed, Men slægt; Menneskene; menneskeligt mant Sind, Humanitet, Menneske ligheb, Medlidenhed, Deeltagelse; payer le tribut à l'–, døe; lad henrive af menneskelig Svaghed; Skolevidenskaber.

Humble, *a.* ydmyg; underd krybende; beskeden, simpel, ringe; – prière, en ydmyg, underdanig S une – demeure, en simpel, ring lig; *m. pl.* de Ydmyge.

Humblement, *ad.* ydmygt; u danigen; beskedent (poé.).

Humectant, e, *a.* befugtende; friskende (om Næringsmidler, b som Lægemiddel); *s. m.* et forfris vederkvægende Middel.

Humectation, *f.* Befugtning; frisning (om Lægemidler); Udblød

Humecter, *v. a.* befugte, væde friske, vederkvæge; *v. pr.* vædes friskes; *pop.* s'– le gosier, drikk

„Humer, *v. a.* nedsluge Noge man trækker Veiret til sig; ind – l'air, le vent, udsætte sig for L Vinden, saa at den trænger ind gerne; – l'odeur des mets, ind med Velbehag Duften af Retter

Huméral, e, *a.* henhørende til deren; *pl. m.* –raux. [

Humérus (s udtales), *m.* Sk

Humeur, *f.* Vædske, usund V Sindsstemning, Sindelag; ondt *fig.* Indfald; Anlæg til at mor

Skjemt og vittige Indfald; être en – de faire qc., have for Øieblikket Lyst til at gjøre Noget; être d'– à, være tilbøielig til, have i Almindelighed en saadan Sindsstemning o. s. v.; c'est un homme d'–, det er et lunefuldt Menneske; n'avoir ni – ni honneur, være blottet for al Æresfølelse, være ligegyldig ved Fornærmelser; *pl.* onde Bædsker; avoir les –s froides, have Kjertelsyge.

Humide, *a.* vaad, fugtig; fuld af Sliim; *s. m.* det Fugtige, det Vaade.

Humidement, *ad.* paa et fugtigt Sted.

Humidité, *f.* Fugtighed; *pl.* Vædsker.

Humiliant, e, *a.* ydmygende, krænkende, beskæmmende.

Humiliation, *f.* Ydmygelse; Krænkelse, Beskæmmelse.

Humilier, *v. a.* ydmyge; krænke; beskæmme; *v. pr.* ydmyge sig. [nighed.

Humilité, *f.* Ydmyghed; Underda-

Humoral, e, *a.* (Méd.) hidrørende fra Vædsker i Kroppen; *pl. m.* –raux.

Humorisme, *m.* (Méd.) Theori, hvorefter Sygdommenes Udspring især tilskrives Vædskerne i Legemet.

Humoriste, *a.* og *s.* lunefuld; (Méd.) som anseer Vædskerne i Legemet for Sygdommens Udspring. [jord.

Humus (s udtales), *m.* (Did.) Muld-

„**Hune**, *f.* (Mar.) Mers paa en Mast; (Charp.) Bjælke, hvorpaa en Klokke ophænges.

„**Hunier**, *m.* (Mar.) Mersseil; Masten, som bærer et saadant Seil; (Pê.) Slags Fiskenet.

„**Huppe**, *f.* Herfugl; Fugletop.

„**Huppé**, e, *a.* toppet; *fig.* og *fa.* (i Forb. med plus) fornem, rig, anseet; snedig; *prov.* les plus –s y sont pris, de Klogeste blive narrede deraf.

„**Hure**, *f.* Hoved af et Vildsviin, af en Lax eller Gjedde; Slags stor Børste; *fig.* il a une vilaine –, han har lange, stride, uredte Haar.

„**Hurhau**, *int.* s. hue.

„**Hurlement**, *m.* Tuden (af Ulve og undertiden af Hunde); Hylen, Klageskrig.

„**Hurler**, *v. n.* tude (om Ulve); hyle, raabe og skrige; *prov.* il faut – avec les loups, man maa tude med de Ulve, man er iblandt.

Hurluberlu, *m* et ubetænksomt, fremfusende Menneske; *ad.* paa en ubetænksom el. fremfusende Maade; *fa.*

Huron, ne, *s.* vildt Folkeslag i Amerika; *fig.* og *fa.* vild, haard.

Hurtebiller, *v. a.* bedække (om Faarenes Parring med Væderen).

„**Hussard**, *m.* Husar; forh. houssard el. housard.

„**Hussarde** (à la), *loc. ad.* paa Husarers Viis; vivre à la –, leve af Plyndring.

„**Hutin**, *a. m.* trodsig, halsstarrig (nu: mutin); bruges kun i Navnet: Louis-le-Hutin.

„**Hutte**, *f.* Hytte.

„**Hutter**, *v. a.* (Mar.) stryge Rærne el. stille dem overkors; *v. pr.* bygge sig en Hytte (om Soldater almindeligere: se baraquer).

Hyacinthe, *f.* Hyacint (ogs. jacinthe); Slags gulrød Ziratsteen af Zirkonslægten.

Hyades, *f. pl.* (Astr.) Syvstjernen.

Hybride, *a.* avlet af to forskjellige Arter; (Gr.) udledt af to forskjellige Sprog. [Legemet.

Hydatide, *f.* (Chir.) Vandblegne paa

Hydragogue, *m.* (Méd.) vandafførende Middel; *a.* vandafførende.

Hydrargyre, *m.* (Chi.) Qvikssølv.

Hydrate, *m.* (Chi.) Hydrat, Forbindelse af en metalliskt Halvsyre og Vand.

Hydraulique, *f.* Vandledningskunst; *a.* hydraulisk. [dra, mangehovedet Uhyre.

Hydre, *f.* Vandslange; (Myth.) Hy-

Hydrocèle, *f.* (Méd.) Vandbrok.

Hydrocéphale, *f.* (Méd.) Vattersot i Hovedet.

Hydrodynamique, *f.* Læren om de flydende Legemers Bevægelse og Ligevægt. [ogs. *a.* gaz –, Vandstofgas.

Hydrogène, *m.* (Chi.) Vandstof;

Hydrogéné, e, *a.* (Chi.) forbundet med Vandstof.

Hydrographe, *m.* En, som skriver om Vandet, el. som studerer Læren om Vandmasserne.

Hydrographie, *f.* Beskrivelse af Vandmasserne; Navigationskunst.

Hydrographique, *a.* henhørende til Hydrografien el. Beskrivelsen af Vandet.

Hydrologie, *f.* Læren om Vandet.

Hydromel, *m.* Mjød.

Hydromètre, *m.* Redskab til at maale Vandets Tyngde, Tæthed og Styrke.

Hydrométrie, *f.* Vandmaalingskunst.

bas, hernede, i denne Verden; *int.* kom hid (til en Hund)!

Iconoclaste, *m.* Billedforstyrrer, Bil- [ledstormer.

Iconographe, *m.* En, som beskriver gamle Billeder; En, som er kyndig i Billedkundskab.

Iconographie, *f.* Beskrivelse af gamle Billeder og Maleriet; Kundskab om gamle Mindesmærker, Büster, Malerier o. desl.

Iconographique, *a.* henhørende til Billedbeskrivelsen.

Iconolâtre, *m.* Billeddyrker.

Iconologie, *f.* Forklaring af Billeder, gamle Monumenter o. desl.

Iconomaque, *m.* En, som bekæmper Billeddyrkelsen.

Ictère, *m.* (Méd.) Gulsot (alm. [jaunisse).

Ictérique, *a.* (Méd.) som helbreder Gulsot (om Lægemidler); som lider af Gulsot.

Idéal, *m.* Ideal, fuldkomment Forbillede, som bestaaer for Tanken, men ikke i Virkeligheden.

Idéal, e, *a.* idealsk, dannet af en Forening af Fuldkommenheder, som sjelden træffes; *pl. m.* -aux.

Idée, *f.* Forestilling; Begreb; dunkel Erindring; Tanke; Grundform; Opfindelse; Udkast; Indbildningskraft; *pl.* Hjernespind; on n'a pas d'- de cela, man kan ingen Forestilling gjøre sig derom, det er noget ganske Overordentligt; j'en ai quelque -, une - confuse, jeg har en svag el. en utydelig Erindring derom; il en a jeté l'- sur le papier, han har bragt det første Udkast deraf paa Papiret; les -s de toutes choses sont en Dieu, alle Tings Grundformer ere hos Gud; j'ai dans l'- qu'il ne viendra pas, jeg forestiller mig, at han ikke kommer; ce ne sont que des -s, des -s creuses, de belles -s, det er kun Hjernespind, tomme Indfald.

Idem, *m.* det Samme (et latinsk Ord, som bruges især i Regninger og Opregnelser, for at undgaae Gjentagelser).

Idémiste, *m.* og *a.* Jabroder; En, som altid er af de Andres Mening; *plais.*

Identifier, *v. a.* bringe to Ting ind under eet Begreb; *v. pr* antage en anden Tings Charakteer, blive eens med; sætte sig ind i en Ande- [stuelser.

Identique, *a.* identisk, indl under samme Begreb, eens; li

Identiquement, *ad.* paa en Maade. [dan

Identité, *f.* Identitet, Liighe

Idéologie, *f.* Lære om Beg og sammes Udvikling.

Ides, *f. pl.* (Anc.) den 15de i Mai, Juli og October, og d. de andre Maaneder efter den romerske Almanak.

Idiocrase, *f.* (Phys.) en Ti en Persons særegne Natur.

Idiolâtre, *m.* En, som forgu selv, som er indtagen i sig sel

Idiolâtrie, *f.* Selvforgudelse

Idiome, *m.* Mundart, en S el. en Provinds's særegne Tun

Idiopathie, *f.* (Méd.) Sy en enkelt Deel af Legemet; Tilbøielighed for en vis Ting.

Idiot, e, *a.* og *s.* dum, ee blottet for Fatteevne; Idiot.

Idiotisme, *m.* (Méd.) Slags forvildelse, som gjør slov og (Gr.) Eiendommelighed i et en særegen Vending el. et s Udtryk.

Idoine, *a.* (Pal.) skikket til R

Idolâtre, *a.* afgudisk; stærkt f *s.* Afgudsdyrker.

Idolâtrer, *v. n.* bedrive A *v. a.* tilbede Afguder; *fig.* elsk skabeligt, forgude.

Idolâtrie, *f.* Afgudsdyrkelse gudelse, lidenskabelig Tilbedels

Idole, *f.* Afgudsbillede; till stet Gjenstand, Diesteen; *fig.* c'est une -, une vraie -, de smuk Pige, men uden Inde lighed; il se tient là comme han staaer der med Hænderne kors uden at foretage sig Nog

Idylle, *f.* Idyl.

Ieuse, *f.* Steeneeg (yeuse).

If, *m.* Taxtræ; Pyramide t mination.

Igname, *f.* (Bot.) Yamsrod disk Plante, hvis Rod tjener til S

Ignare, *a.* ustuderet, ukyndi

Igné (g og n udtales hver s e, *a.* som er af ildagtig Natu

Ignicole, *s.* og *a.* Mand el. som tilbeder Ilden.

Ignition, *f.* (Chi.) Metallers glo-ende Hede el. Tilſtand.

Ignoble, *a.* uædel, lav, ſimpel, ge-

Ignoblement, *ad.* paa en uædel Maade, lavt, ſimpelt.

Ignominie, *f.* ſtor Vanære, Skam,

Ignominieusement, *ad.* med Skænd-ſel, paa en meget vanærende Maade.

Ignominieux, se, *a.* ſkændig, van-ærende. [*p. u.*

Ignoramment, *ad.* med Uvidenhed;

Ignorance, *f.* Uvidenhed; Uviden-hedsfeil; (Prat.) prétendre cause d'–, undſkylde ſig med Uvidenhed.

Ignorant, e, *a.* uvidende; *s.* uvi-dende Menneſke.

Ignorantin, *s.* og *a. m.* henhørende til et religiøſt Broderſamfund, der med-deler fattige Børn den første Under-viisning; (*iron.*) Obſcurantiſt, Fjende af Oplysning; uvidende.

Ignoré, e, *p.* ubekjendt; ſkjult.

Ignorer, *v. a.* ikke vide, ikke kjende, være uvidende om; ikke udøve; – les hommes, ikke kjende Menneſkene; – l'art de flatter, ikke forſtaae ſig paa at ſmigre; *v. n.* il n'ignore de rien, han veed Alt, *fa.*; *v. pr.* s'– soi-même, ikke kjende ſig ſelv, ikke kjende ſine egne Kræfter.

Il, *pr. pers. conj. m.* han; den, [det; *pl.* ils, de.

Ile, *f.* en Ø; i *pl.* betyder det un-dertiden: de veſtindiſke Øer.

Iléon, el. iléum, *m.* (An.) Lang-tarm; ogſ. *a.* l'intestin –, Langtarmen.

Iles, *m. pl.* (An.) Siderne; os des –, Hoftebenene (ogſ. os iliaques).

Iléus (s udtales), *m.* (Méd.) Tar-megigt, Sygdom i Langtarmen (mi-serere).

Iliaque, *a.* (An. og Méd.) bruges i Udtr. os –s, Hoftebenene; muscle –, Mu-ſkel, ſom bevæger det øverſte Laarbeen; passion –, Gigt i Langtarmen, Miſerere.

Ilion, *m.* (An.) ſtørſte Hoftebeen.

Illatif, ive, *a.* hvoraf der drages en Slutning. [*m.* –gaux.

Illégal, e, *a.* ulovlig, lovſtridig; *pl.*

Illégalement, *ad.* paa en lovſtridig Maade.

Illégalité, *f.* Lovſtridighed, Ulovlighed.

Illégitime, *a.* uretmæſſig, utillade-lig; uægte; ubeføiet, uretfærdig; en-fant –, uægte Barn.

Illégitimement, *ad.* uretmæſſigen; [uretfærdigen.

Illégitimité, *f.* Uretmæſſighed.

Illettré, e, *s.* og *a.* uſtuderet, uvi-denſtabelig; uvidende.

Illibéral, e, *a.* illiberal; ſervil, kry-bende; mekaniſk; *pl. m.* –raux.

Illibéralement, *ad.* paa en illiberal el. ſervil Maade.

Illibéralité, *f.* Mangel paa Libe-ralitet; Slaviſthed, Trælleſind.

Illicite, *a.* utilladelig, forbudt af Moralen og Lovene.

Illicitement, *ad.* paa en utilladelig [Maade.

Illimité, e, *a.* uindſtrænket, ube-grændſet.

Illisible, *a.* ulæſelig.

Illuminateur, *m.* En, ſom paatager ſig at illuminere. [(i myſtiſk Forſtand).

Illuminatif, ve, *a.* oplyſende Sjælen

Illumination, *f.* Illuminering; gud-dommelig Inſpiration, Sjælens Op-lysning (i myſtiſk Forſtand).

Illuminé, e, *s.* Viſionair, Illuminat (Myſtiker).

Illuminer, *v. a.* oplyſe; illuminere; oplyſe Forſtanden (i myſtiſk Forſtand).

Illuminisme, *m.* Illuminaternes Tro og Lære.

Illusion, *f.* Blændværk, Sandſebe-drag; tomt, ſkuffende Skin; Hjerne-ſpind; Drøm, Tryllebillede; faire – à q., ſkuffe En, ſmigre En med et falſk Haab; se faire – à soi-même, ſkuffe ſig ſelv.

Illusoire, *a.* blændende, bedragende, ſkuffende, illuſoriſk, ſom ikke gaaer i Opfyldelſe.

Illusoirement, *ad.* paa en ſkuffende, illuſoriſk Maade.

Illustration, *f.* Berømmeliggjørelſe; Glands, Anſeelſe; Forklaring, Oplys-ning af ſmukke el. vanſkelige Steder hos en Forfatter (i d. Betydn. helſt i *pl.*).

Illustre, *a.* berømt, udmærket, glim-rende; *s.* (*plais.*) berømt Menneſke, iſær en berømt Kunſtner.

Illustrer, *v. a.* berømmeliggjøre, udmærke; *v. pr.* indlægge ſig Berøm-melſe. [værdig.

Illustrissime, *a.* meget berømt, glor-

Ilot, *m.* meget lille Ø, Holm.

Ilote, *m.* (Anc.) Helot, ſpartanſk Slave.

Ilotisme, *m.* Heloternes Slavetil-ſtand, et Folks forhuede Trælletilſtand.

Image, *f.* Afbildning, Billede; Hel-genbillede; Skildring; Foreſtilling; bil-ledlig Beſkrivelſe; Lighed; Dieu a fait l'homme à son –, Gud har ſkabt Men-

neſſet i ſit Billede; *fig.* og *fa.* c'est une belle –, (om et Fruentimmer) det er et ſmukt Anſigt, men uden Liv; *pop.* il est sage comme une –, (om et Barn) det er ſat og tilbageholdent.

Imager, ère, *s.* Billedhandler, Billedhandlerſke.

Imagerie, *f.* Handel med el. Forfærdigelſe af Billeder.

Imaginable, *a.* optænkelig, tænkelig, ſom man kan foreſtille ſig.

Imaginaire, *a.* indbildt; espaces –s, Indbildningens Regioner; (Alg.) umulig; *s. m.* umulig Størrelſe.

Imaginatif, ve, *a.* opfinderſk, opfindſom, ſom let udtænker Noget.

Imagination, *f.* Indbildningskraft, Opfindſomhed; Opfindelſe; Foreſtilling, Tanke; Indfald.

Imaginative, *f.* Opfindelſesevne, Indbildningskraft, *fa.*

Imaginer, *v. a.* tænke ſig, opfinde, udfinde; *v. pr.* foreſtille ſig; bilde ſig ind, troe.

Iman, *m.* muhamedanſk Præſt.

Imanat, *m.* en Imans Værdighed; hans Embedstid; hans Reſidents.

Imaret, *m.* tyrkiſt Hospital.

Imbécille, *a.* ſvag af Forſtand; enfoldig, taabelig, tosſet; *s.* Fjog, Fjante, Taabe, Tosſehoved.

Imbécillement, *ad.* taabeligen, uden Forſtand.

Imbécillité, *f.* Forſtandsſvaghed; Enfoldighed, Dumhed; *fa.*

Imberbe, *a.* ſkjæggeløs, dunhaget; meget ung; ogſ. *s.*

Imbiber, *v. a.* fugte, væde, gjennembløde; *v. pr.* gjennemblødes; blive gjennemtrukket af en Vædſke; indſuge.

Imbibition, *f.* Gjennemblødning, Indſugning.

Imbriaque, *a.* drukken; *inus.*

Imbriqué, e, *a.* (Bot.) lagt over hinanden ſom Teglſteen paa et Tag (ogſ. tuilé).

Imbroglio (g og l udtales hver for ſig), *m.* Virvar, Forvirring; (Th.) indviklet Intrigue, Forvikling; *pl.* uden s.

Imbu, e, *a.* gjennemblødt; *fig.* indbrukket, gjennemtrængt, fuld af.

Imitable, *a.* ſom kan efterlignes.

Imitateur, trice, *a.* efterlignende, efterabende; *s.* Efterligner.

Imitatif, ive, *a.* efterlignende.

Imitation, *f.* Efterligning, Efterabelſe; à l'– de, *loc. pp.* efter (Ens) Exempel el. Mynſter.

Imiter, *v. a.* efterligne; efterabe, tage til Mynſter; gjengive, træffe; ligne; ce peintre imite bien la natur denne Maler gjengiver godt Naturen ce papier imite le velours, dette P pir ligner Fløiel.

Immaculé, e, *a.* ubeſmittet, uden Syndens Plet (om Marias Undfangelſe

Immanent, e, *a.* (Did.) forblivende vedvarende.

Immangeable, *a.* ſom ikke lader ſi ſpiſe, uſpiſelig, *p.*

Immanquable, *a.* ſom ikke kan mi lykkes, ſlaae feil el. forfeile ſin Virkning

Immanquablement, *ad.* ufeilbarligen.

Immarcessible, *a.* (Did.) uforvi velig, uforvisneli

Immartyrologiser, *v. a.* henſætt blandt Martyrerne.

Immatérialiser, *v. a.* antage A for aandeligt, ulegemligt.

Immatérialiste, *m.* Philoſoph, ſo paaſtaaer, at Alt er Aand, at Verd er ſammenſat af tænkende Væſener.

Immatérialité, *f.* Ulegemlighed, d Egenſkab ikke at beſtaae af Materie.

Immatériel, le, *a.* ſom ikke beſtaa af Materie, ulegemlig.

Immatériellement, *ad.* ulegemlige aandeligen

Immatriculation, *f.* Indſtrivning Matrikulen.

Immatricule, *f.* Indſtrivningsbevi

Immatriculer, *v. a.* indſtrive i M trikulen.

Immaturité, *f.* Umodenhed.

Immédiat, e, *a.* umiddelbar.

Immédiatement, *ad.* paa en umi delbar Maade, umiddelbart; – aprè ſtrax efter.

Immémorial, e, *a.* umindelig; Immémorialement, *ad.* fra umi delig Tid af.

Immense, *a.* umaalelig, overo dentlig ſtor, uhyre, uendelig.

Immensément, *ad.* umaadeligt, ov ordentligt, uhyre meget.

Immensité, *f.* Umaaleligheb, uhy Storhed, Uendelighed.

Immensurable, *a.* umaalelig, *p.* ſ. incommensurable.

Immérité, e, *a.* ufortjent.

Immersif, ive, *a.* ſom ſkeer v Neddypning; calcination –ve, Forkalning ved Neddypning; (Chi.) om G dets Prøve i Skedevand.

Immersion, *f.* Neddyppelſe; (Astr.) Planets Indtrædelſe i en andens Skygge

Immeuble, *m.* urørlig Eiendom *a.* urørlig (om faſte Eiendomme).

Immigration, *f.* Indvandring, Fremedes Nedsættelse i et Land.

Imminemment, *ad.* paa en truende Maade, overhængende, forestaaende.

Imminence, *f.* truende Nærhed, den Egenskab at være truende, overhængende.

Imminent, e, *a.* forestaaende, overhængende.

s'Immiscer, *v. pr.* blande sig i Beskrelsen af en Sag; trænge sig ind Noget uden Tilladelse; (Pal.) tilegne sig en Arv. [blande med noget Andet.

Immiscible, *a.* som ikke lader sig

Immisséricordieux, se, *a.* ubarmhjertig, ubeeltagende, *p. u.*

Immixtion, *f.* (Jur.) Arvs Tiltrædelse el. Tilegnelse.

Immobile, *a.* ubevægelig; urokkelig.

Immobilier, ère, *a.* (Jur.) bestaaende af urørligt Gods, angaaende samme; *s. m.* urørlig Eiendom.

Immobilisation, *f.* (Jur.) Act, hvorved rørlig Eiendom gjøres urørlig.

Immobiliser, *v. a.* (Jur.) gjøre rørligt Gods urørligt; *p. u.* [Urokkelighed.

Immobilité, *f.* Ubevægelighed; *fig.*

Immodération, *f.* Umaadelighed.

Immodéré, e, umaadelig, overdreven, hæftig.

Immodérément, *ad.* umaadeligen, uden Maadehold, overdrevent.

Immodeste, *a.* ubesteden; usømmelig, uanstændig, fræk.

Immodestement, *ad.* ubestedent; uanstændigt, frækt.

Immodestie, *f.* Ubestedenhed; Uanstændighed, Usømmelighed, Frækhed.

Immolateur, *m.* En, som offrede ved de Gamles Offringer; *inus.*

Immolation, *f.* Offring.

Immoler, *v. a.* offre; *fig.* styrte, tilintetgjøre; opoffre; *fa.* latterliggjøre; *v. pr.* opoffre sig; overvinde sin Modbydelighed; lade sig spotte el. latterliggjøre; – q. à son ambition, styrte el. tilintetgjøre En, for at tilfredsstille sin Ærgjerrighed; s'– pour q., opoffre sig for En.

Immonde, *a.* ureen (i Bibelens Sprog); l'esprit –, den urene Aand, Djævelen.

Immondice, *f.* – légale, Ureenhed efter den jødiske Lov for at have berørt noget Ureent; *pl.* Feiestarn, Ureenlighed, Gadesnavs.

Immondicité, *f.* (Écr.) Ureenhed.

Immoral, e, *a.* usædelig, umoralsk; *pl. m.* -raux. [dærvelse, Ryggesløshed.

Immoralité, *f.* Usædelighed; For-

Immortaliser, *v. a.* udødeliggjøre; *v. pr.* gjøre sig udødelig, forevige sig.

Immortalité, *f.* Udødelighed.

Immortel, le, *a.* udødelig; uforgængelig, varig; uforglemmelig; *s. m.* den Udødelige, den Evige (bedre l'Éternel).

Immortelle, *f.* Evighedsblomst.

Immortification, *f.* Dengivelse til Sandfeligheden; Ubodfærdighed.

Immortifié, e, *a.* som ikke har spæget sit Kjød, sandselig; ubodfærdig, uomvendt.

Immuabilité, *f.* Uforanderlighed (s. immutabilité).

Immuable, *a.* uforanderlig.

Immuablement, *ad.* uforanderligen.

Immunité, *f.* Frihed for Afgifter, Skattefrihed.

Immutabilité, *f.* Uforanderlighed.

Impair, e, *a.* ulige (om Tal); *s. f.* (Bot.) enkelt enestaaende Blad.

Impalpable, *a.* fiin, ufølelig.

Impanation, *f.* (Thé.) Jesu Christi Legemes Tilværelse i Brødet i Nadveren.

Impardonnable, *a.* utilgivelig (om Ting; inexcusable om Personer).

Imparfait, e, *a.* ufuldendt; ufuldstændig, ufuldkommen; *s. m.* (Gr.) Imperfect.

Imparfaitement, *ad.* paa en ufuldkommen Maade, ufuldstændigen.

Imparisyllabique, *a.* (Gr. grecque) som har een Stavelse mere i Genitiv i Enkeltt. end i Nominativ.

Impartable, *a.* (Pal.) som ikke kan deles, udelelig; *p. u.*

Impartageable, *a.* udelelig.

Impartial, e, *a.* upartisk; *pl. m.* -tiaux.

Impartialement, *ad.* med Upartiskhed.

Impartialité, *f.* Upartiskhed.

Impartibilité, *f.* (Féo.) Uadskillelighed (om to Lehn, som ikke kunde skilles ad for at gaae over til forskjellige Personer).

Impartible, *a.* (Féo.) uadskillelig; s. impartibilité. [gang (cul-de-sac).

Impasse, *f.* lille Stræde uden Ud-

Impassibilité, *f.* Egenskab at kunne modstaae Lidelser, el. ikke at lade sig paavirke af personlige Hensyn.

Impassible, *a.* følesløs for Lidelser og Sorger; uimodtagelig for Paavirkning af personlige Hensyn, charakteerfast.

Impastation, *f.* (Maç.) Sammensætning af Muurkalk og fiint stødte Muursteen. [ængsteligen, uroligen.
Impatiemment, *ad.* utaalmodigen;
Impatience, *f.* Utaalmodighed; *pl.* Følelse af Utaalmodighed.
Impatient, e, *a.* utaalmodig; længselfuld; il est – de partir, han er utaalmodig efter at komme til at reise, han længes efter at komme afsted.
Impatientant, e, *a.* som betager Taalmodigheden, *fa.*
Impatienter, *v. a.* gjøre utaalmodig; *v. pr.* blive utaalmodig, tabe Taalmodigheden. [drelandskjærlighed.
Impatriote, *s.* En, som fattes Fæ-
Impatriotique, *a.* upatriotisk.
Impatriotisme, *m.* upatriotisk Sind el. Forhold.
s'Impatroniser, *v. pr.* skaffe sig Indflydelse i et Huus og tiltage sig Myndigheden i samme (almindelig i slet Forst.); *fa.* [som; sælsom, *fa.*
Impayable, *a.* ubetalelig; *fig.* mor-
Impeccabilité, *f.* (Thé.) Frihed for Synd, Syndesløshed.
Impeccable, *a.* (Thé.) syndesløs, uden Synd; *fa.* feilfri.
Impeccance, *f.* (Did.) et Menneskes Tilstand, som ikke begaaer Synd.
Impécunieux, se, *a.* som fattes Penge; *inus.*
Impécuniosité. *f.* Pengemangel; *inus.*
Impénétrabilité, *f.* Uigjennemtrængelighed; *fig.* Urandsagelighed.
Impénétrable, *a.* uigjennemtrængelig; *fig.* urandsagelig, uigjennemskuelig, uudforskelig.
Impénétrablement, *ad.* paa en uigjennemtrængelig Maade; *p. u.*
Impénitence, *f.* Forhærdelse i Synden.
Impénitent, e, *a.* ubodfærdig, forhærdet i Synden; mourir –, døe uden at angre sin Synd.
Impenses, *f. pl.* (Jur.) Omkostninger for at vedligeholde en Eiendom.
Impératif, ive, *a.* bydende; *s. m.* (Gr.) Imperativ. [Maade.
Impérativement, *ad.* paa en bydende
Impératoire, *f.* (Bot.) Erke-Angelik, Mesterurt, en Skjermplante.
Impératrice, *f.* Keiserinde. [telig.
Imperceptible, *a.* umærkelig; ufat-
Imperceptiblement, *ad.* umærkeligen, lidt efter lidt.
Imperdable, *a.* som ikke kan tabes (bruges i Udtr. procès –, caus jeu –, en Proces, en Sag, el. et som ikke kan tabes).
Imperfection, *f.* Ufuldkomme Mangel; *pl.* Defecter, overcom el. defecte Ark af en Bog (v. défets).
Imperforation, *f.* (Méd.) Tillu el. Sammenvorning af en af mets naturlige Veie.
Imperforé, e, *a.* (Méd.) som er aabent, men som skulde være sammengroet.
Impérial, e, *a.* keiserlig; (couronne –e, Keiserkrone, en For blomst; *pl. m.* –riaux.
Impériale, *f.* Overdeel af en Dilige Karreethoved; Sengehimmel (ciel); Slags fiint Sirts; Slags K spil; Keiserblomme; (Bot.) Keiserkr
Impérialiste, *m.* Tilhænger af Keiser.
Impériaux, *m. pl.* de keiserlige ty Tropper; den tydske Keisers Mini
Impérieusement, *ad.* i en byd Tone; bydende, nødvendigt; hovmodi
Impérieux, se, *a.* hovmodig, st bydende; nécessité –se, trænge Nødvendighed. [
Impérissable, *a.* uforgængelig;
Impéritie, *f.* Uerfarenhed, Ukyn hed, Udygtighed i sit Fag. [tæt
Imperméabilité, *f.* (Phys.) V
Imperméable, *a.* uigjennemtræ lig (som Vand, Ild el. Lys ikke trænge igjennem); – à l'eau, v tæt; chaussure –, vandtæt Fodtø
Impersonnel, le, *a.* (Gr.) uper lig; verbe –, upersonligt Verbum, kun forekommer i den 3die Pers Enkeltt. (verbe unipersonnel); m –, upersonlig Modus (Infinit. og ticip). [son
Impersonnellement, *ad.* (Gr.) u
Impertinemment, *ad.* uforskam uartigt, næsviist.
Impertinence, *f.* Uforskamme Uartighed; uartig, fornærmelig el. Handling.
Impertinent, e, *a.* usømmelig, tænksom; uartig, uforskammet, for mende; (Prat.) uvedkommende (*s.* uartigt, uforskammet Menneske
Imperturbabilité, *f.* Sindsrolig Uforstyrrelighed, Urokkelighed.

Imperturbable, *a.* som ikke lader sig forstyrre; urokkelig.

Imperturbablement, *ad.* uden at lade sig forstyrre, urokkeligen.

Impétrable, *a.* (Dr.) som kan erholdes.

Impétrant, e, *s.* (Dr.) En, som erholder en Bevilling, et Embede el. desl.

Impétration, *f.* (Dr.) Erholdelse (af en Naade, et Embede el. desl.).

Impétrer, *v. a.* (Dr.) erholde (ved Begjæring el. Ansøgning).

Impétueusement, *ad.* med Hæftighed, voldsomt.

Impétueux, se, *a.* hæftig, voldsom, stormende, (om en Strøm) rivende; *fig.* hidsig, opfarende.

Impétuosité, *f.* Hæftighed, Voldsomhed, Hidsighed.

Impie, *a.* ugudelig, ryggesløs; *s.* en Gudsformægter, et ugudeligt Menneske.

Impiété, *f.* Ugudelighed; Ryggesløshed; ugudelig, ryggesløs Tale el. Handling.

Impitoyable, *a.* ubarmhjertig.

Impitoyablement, *ad.* ubarmhjertigt, uden Medlidenhed.

Implacabilité, *f.* Uforsonlighed.

Implacable, *a.* uforsonlig.

Implantation, *f.* Indplantning.

Implanter, *v. a.* indplante (*p. æ.*); (An.) indsætte; *v. pr.* groe fast i, groe sammen med, hæfte sig fast til.

Implexe, *a.* omstiftende (om dramatiske Arbeider, hvori der foregaaer en pludselig Omvexling).

Implication, *f.* (Pal.) Indvikling i en Forbrydelse; (Rhét.) Modsigelse.

Implicite, *a.* indbefattet i Noget, uden at være udtrykkeligen nævnet el. forklaret, underforstaaet; foi –, blind indskrænket Tro paa Kirkens Lære, Kulsviertro; ubetinget Tro paa Ens Ord.

Implicitement, *ad.* paa en stiltiende Maade, uden at være nævnet el. udviklet.

Impliquer, *v. a.* indvikle i en Forbrydelse, indbrage i en ubehagelig Sag; medføre, involvere; – contradiction, indeholde Modsigelse.

Imploration, *f.* Ansøgning, Anraaben; *v.*

Implorer, *v. a.* anraabe, paakalde.

Impoli, e, *a.* uhøflig, uartig; plump.

Impoliment, *ad.* paa en uhøflig Maade, uartigen.

Impolitesse, *f.* Uhøflighed, Uartighed.

Impolitique, *a.* upolitisk, uklog, uovenlagt.

Impolitiquement, *ad.* paa en upolitisk Maade, uklogt.

Impollu, e, *a.* reen, uplettet, ubesmittet; *imus.*

Imponctuel, le, *a.* unøiagtig.

Impondérable, *a.* (Phys.) som ikke lader sig veie.

Impopulaire, *a.* upopulair, som ikke staaer i Folkets Yndest, som ikke stemmer med dets Ønsker.

Impopularité, *f.* Ugunst hos Folket.

Importance, *f.* Vigtighed; Anseelse, Indflydelse; mettre, attacher de l'– à qc., tillægge Noget stor Vigtighed; faire l'homme d'–, agere en Mand af Vigtighed el. Indflydelse, paatage sig en stolt Mine; d'–, *loc. ad.* dygtigt, tilgavns (især naar der tales om en slet Behandling), *fa.*

Important, e, *a.* vigtig, betydelig; fuld af Anseelse el. Indflydelse; *s. m.* det Væsentlige, Hovedsagen; stolt, indbildsk Menneske; faire l'–, gjøre sig vigtig.

Importation, *f.* (Com.) Indførsel; indført Vare.

Importer, *v. a.* (Com.) indføre fremmede Varer; *v. n.* (kun i l'inf. og i den 3die Pers.) være af Vigtighed, være magtpaaliggende, have at betyde; cela m'importe beaucoup, det er mig meget magtpaaliggende; qu'importent ses menaces? hvad have hans Trudsler at betyde, hvad behøver man at bryde sig om dem? que m'importe? hvad bryder jeg mig om v. s. v.; n'importe, det er ligemeget.

Importun, e, *a.* besværlig, paatrængende, paahængende; byrdefuld; kjedeligt trættende.

Importunément, *ad.* paa en kjedelig, paatrængende el. overhængende Maade.

Importuner, *v. a.* falde til Besvær, besvære, uleilige, overhænge; kjede, trætte.

Importunité, *f.* Paatrængenhed, Overhæng; kjedelig Besværen.

Imposable, *a.* som der kan lægges Skatter eller Afgifter paa.

Imposant, e, *a.* imponerende, Ærefrygt indgydende; anseelig, betydelig.

Imposer, *v. a.* lægge paa (i d. Betydn. kun i Udtr. – les mains, lægge Hænderne paa, meddele Haandspaalæggelse); *fig.* paalægge, foreskrive; paabyde; paanøde, paatvinge; (Impr.) skyde ud; *v. pr.* paalægge sig, fore-

ſtrive ſig; – un nom, give et Navn; – silence, paabyde Taushed; – des droits sur une marchandise, lægge Told paa en Handelsvare; – q., anſætte En til at ſvare Afgift; – du respect, indgyde Ærefrygt (ogſaa ene udeu Styrelſe i d. Betydn.); sa présence impose, hans Nærvarelſe indgyder Ærefrygt; en –, føre bag Lyſet, bilde En Noget ind; ne le croyez pas, il en impose, tro ham ikke, han bedrager; il s'en impose à lui-même, han bedrager ſig ſelv.

Imposition, *f.* Paalægning: – des mains, Haandspaalæggelſe; *fig.* Paalæg af noget Byrdefuldt; Skat; – des noms, Meddelelſe af Navn; (Impr.) Udſtydning.

Impossibilité, *f.* Umulighed.

Impossible, *a.* umulig; je ferais l'– pour vous, jeg vilde gjøre Alt for Dem; *fig.* og *fa.* gagner, perdre l'–, vinde, tabe overmaade meget; *prov.* à l'– nul n'est tenu, man maa ikke fordre Umuligheder af Nogen; par –, hvad dog ikke ſkeer; si, par –, hvis, hvad der er umuligt. [Gesims under en Bue.

Imposte, *f.* (Arch.) fremſtaaende

Imposteur, *m.* Bedrager; Bagvadſter; falſk Lærer; Hykler; *a.* bedrageriſk, falſk, løgnagtig.

Imposture, *f.* Bedrageri; Bagvadſkelſe (i d. Betydn. ogſaa i *pl.*); Blændværk, Forblindelſe, Hykleri. [Skat.

Impôt, *m.* offentlig Afgift, Paalæg,

Impotence, *f.* (Méd.) Lemmernes Afkræftelſe, Slaphed, Vanførhed.

Impotent, e, *a.* vanfør, berøvet et el. andet Lems Brug; *v.* Krøbling.

Impourvu (à l'), *loc. ad.* uformodentligen, uventet; *v. p. u.*

Impraticable, *a.* ugjørlig, uudførlig; ufremkommelig; ubeboelig; *fig.* uomgængelig. [Ønſte.

Imprécation, *f.* Forbandelſe, ondt

Imprécatoire, *a.* (Did.) indeholdende en Forbandelſe. [appréciable.

Impréciable, *a.* uſtatteerlig (nu: in–

Imprégnation, *f.* (Pharm.) et Medicaments Indtrængen i et Fluidum, ſom derved antager ſammes Egenſkab.

Imprégner, *v. a.* trænge ind i et faſt el. i et flydende Legeme og meddele ſamme ſin Kraft; gjennemtrænge; *fig.* indprente; *v. pr.* gjennemtrænges, gjennemdrikkes, fyldes af.

Imprenable, *a.* uindtagelig

ninger).

Imprescriptibilité, *f.* (Dr

ſenhed hos en Ting, ifølge h

ikke kan vindes Hævd paa d

Imprescriptible, *a.* (Dr.)

ikke kan vindes Hævd paa.

Impresses, *a. pl.* (Did.)

indpræget ſig i vort Sind

Hukommelſe; *p. u.*

Impression, *f.* Indtryk; S

Indtryk, Præg; Indvirkning;

Trykning, Tryk; Udgave; fa

q., gjøre Indtryk paa En; d

mauvaises –s de q., udbre

Meninger om En; (Peint.)

farve, hvorpaa der males; (

digitales, ſvage Forgiftnin

Kjerneſkallen hos Børn. [

Impressionnable, *a.* modta

Impressionner, *v. a.* gjøre

paa En; *v. pr.* modtage Indtryk.

Imprévoyable, *a.* ſom ikke

Imprévoyance, *f.* Mangel

udſeenhed, Sorgløshed.

Imprévoyant, e, *a.* ſom

frem i Tiden, ſom mangler

ſeenhed, ubeſindig, ſorgløs. [det,

Imprévu, e, *a.* uforudſeet,

Imprimable, *a* ſom kan tr

Imprimage, *m.* (Techn.) G

dens første og anden Trækning

Trækkejernet hos Guldtrækkere.

Imprimé, *m.* et trykt lille

Imprimer, *v. a.* paatrykke,

trykke; trykte en Bog, udgiv

indgyde, indprente; meddele;

male Grund, grunde; *v. pr.*

fig. indprentes; – du mouve

un corps, meddele et Legeme

gelſe; – du respect à q., indg

Ærbødighed; se faire –, lade ſit

trykkes, udgive hvad man har

Imprimerie, *f.* Bogtrykkerkunſ

trykkerinventarium; Bogtrykker

cin; – en taille douce, Kobbert

– lithographique, Steentrykker

Imprimeur, *m.* Bogtrykker;

der i et Bogtrykkeri; Trykker.

Imprimure, *f.* (Peint.) Gru

paa Lærred, hvorpaa der male

Improbabilité, *f.* Uſandſynli

Improbable, *a.* uſandſynlig.

Improbablement, *ad.* uſandſy

Improbateur, trice, *a.* og

billigende; Mishilliger.

Improbation, *f.* Misbilligelse.

Improbité, *f.* Uredelighed; Ringeagt for Ret og Retfærdighed.

Improductible, *a.* som ikke lader sig frembringe.

Improductif, ive, *a.* som Intet kan frembringe.

Impromptu, *m.* et Epigram el. et andet lille Digt, som forfattes strax; et Bal, en Concert, en Diner, o. desl. som gives strax uden Forberedelse; ogs. *a.*; *pl.* des impromptu.

Impropre, *a.* uegentlig, unøiagtig (om Ord el. Udtryk).

Improprement, *ad.* uegentligt; paa en unøiagtig Maade (om Stilen).

Impropriété, *f.* det Uegentlige i et Ords Brug el. Betydning.

Improvisateur, trice, *s.* Improvisator, Improvisatrice; Mand el. Fruentimmer, som forfatter Vers, holder Taler el. componerer paa staaende Fod.

Improvisation, *f.* Improvisering, øieblikkelig Forfattelse af Vers, Tale el. Musik.

Improviser, *v. a.* digte Vers, holde Tale el. componere Musik uden foreløbig Betænkning.

Improviste (à l'), *loc. ad.* pludseligen, uformodentligen, uventet.

Imprudemment, *ad.* uforsigtigen, uklogt.

Imprudence, *f.* Uklogskab; Uforsigtighed; uforsigtigt el. uklogt Foretagende (i d. Betydn. kan det bruges i *pl.*).

Imprudent, e, *a.* uklog; uforsigtig, ubetænksom; *s.* et uforstandigt el. ubetænksomt Menneske.

Impubère, *a.* (Dr.) umyndig, umanbar.

Impudemment, *ad.* frækt, paa en ublu Maade.

Impudence, *f.* Frækhed, Uforskammethed, Ublufærdighed; fræk el. uforskammet Tale el. Handling (i d. Betydning ogs. i *pl.*).

Impudent, e, *a.* fræk, uforskammet, ublufærdig; *s.* et frækt, uforskammet Menneske.

Impudeur, *f.* Mangel af Blufærdighed, Frækhed; Mangel af Tilbageholdenhed.

Impudicité, *f.* Ukydskhed; Utugt.

Impudique, *a.* ukydsk, utugtig; ublu.

Impudiquement, *ad.* paa en ublu Maade, utugtigen.

Impugner, *v. a.* modsige (en Mening, en Læresætning, en Ret); *v.*

Impuissance, *f.* Uformuenhed, Afmagt; mandlig Udygtighed.

Impuissant, e, *a.* uformuende, afmægtig; impotens, mandlig udygtig; *s. m.* en Impotens, en mandlig Udygtig.

Impulsif, ive, *a.* drivende, fremstødende; tilskyndende.

Impulsion, *f.* Impuls, Stød fremad; Fremdriven; Tilskyndelse; suivre les –s de son cœur, følge sit Hjertes Indskydelser.

Impunément, *ad.* ustraffet, uhævnet; uden at lide derunder, uden slemme Følger.

Impuni, e, *a.* ustraffet, uhævnet.

Impunité, *f.* Udeblivelse af Straf, Strafløshed, Fritagelse for Straf.

Impur, e, *a.* ureen; *fig.* ukydsk.

Impureté, *f.* Ureenhed; *fig.* Ukydskhed; Utugt; *pl.* utugtige el. usømmelige Udtryk.

Imputable, *a.* tilregnelig; (Fin.) som overføres som Afdrag fra d. Ene til den Anden (om Regnskaber).

Imputation, *f.* Tilregnelse; ubeføiet Bestyldning; (Thé.) Overførelse af Jesu Christi Fortjenester; (Fin.) Afbetaling, Fradragning; Liquidering.

Imputer, *v. a.* tilregne, tilskrive; paasigte, bestylde for; – à négligence, à oubli, tilskrive Skjødesløshed, Forglemmelse o. s. v.; – à crime, à faute, à blâme, à déshonneur, bebreide En en tilsyneladende ligegyldig Handling; lægge ham den til Last; (Thé.) regne os Jesu Christi Fortjenester til Gode; *v. pr.* tilregne sig, tilskrive sig.

Imputrescible, *a.* som ikke gaaer i Forraadnelse, *p. u.*

In, latinsk Præposition, bruges i Sammensætning med mange Ord, som derved faae den modsatte Betydning af den oprindelige. I de Ord, der begynde med en Vokal el. med en anden Consonant end b, l, m, p, r, forbliver in uforandret: inattendu, uventet; inutile, unyttig; injuste, uretfærdig; foran m, b, el. p, forandres n til m: immortel, udødelig; impatient, utaalmodig; foran l el. r falder n bort og Begyndelsesbogstavet fordobles: illimité, ubegrændset; irrégulier, uregelmæssig; i nogle Forbindelser har den ingen negtende Betydn., men svarer til den lat. Præp. *in*, i: imbu, indbrukken; importer, ind-

føre; incorporer, indlemme; i nogle Boghandlerudtr. forenes in med Ordet ved en Bindestreg: in-folio, in-quarto, in-douze, etc.

Inabordable, *a.* hvor man ikke kan lande; utilgængelig; *fig.* som er vanskelig at faae i Tale; le ministre est –, Ministeren er ikke til at faae i Tale.

Inacceptable, *a.* uantagelig. [*p. u.*

Inaccessibilité, *f.* Utilgængelighed;

Inaccessible, *a.* utilgængelig; *fig.* vanskelig at faae i Tale; il est – aux prières, han røres ikke af Bønner; il est – à la flatterie, han bevæges ikke af Smiger; être – à la peur, være utilgængelig for Frygt, ikke kunne ængstes af Frygt.

Inaccommodable, *a.* som ikke lader sig forlige, som ikke kan bilægges.

Inaccord, *m.* (Gr.) Mangel paa grammatikalsk Overensstemmelse.

Inaccordable, *a.* som ikke kan forenes el. som ikke kan tilstaaes.

Inaccostable, *a.* som man ikke kan tale med, el. ikke omgaaes med; *fa. p. u.*

Inaccoutumé, e, *a.* uvant; usædvanlig (almindeligere: inusité).

Inachevé, e, *a.* ufuldendt.

Inactif, ive, *a.* uvirksom.

Inaction, *f.* Uvirksomhed. [gelse.

Inactivité, *f.* Mangel paa Beskjæfti-

Inadmissibilité, *f.* Uantagelighed, Ugyldighed.

Inadmissible, *a.* uantagelig, som ikke kan tilstedes el. optages. [mærksomhed.

Inadvertance, *f.* Uagtsomhed, Uop-

Inaliénabilité, *f.* Beskaffenhed ved en Ting, ifølge hvilken den ikke kan afhændes. [des, sælges el. pantsættes.

Inaliénable, *a.* som ikke kan afhæn-

Inalliable, *a.* som ikke kan sammensmeltes (om Metaller); *fig.* uforenelig.

Inaltérabilité, *f.* Uforanderlighed.

Inaltérable, *a.* uforanderlig, uforvanskelig.

Inamendable, *a.* uforbedrelig.

Inamissibilité, *f.* (Thé.) Umistelighed, Ufortabelighed (om Guds Naade).

Inamissible, *a.* (Thé.) umistelig, ufortabelig.

Inamovibilité, *f.* Uafsættelighed; Egenskab ved et Embede, hvorefter det ikke kan ophæves el. fratages den, der beklæder samme, saalænge han lever. [ophæves.

Inamovible, *a.* som ikke kan afsættes el.

Inamusable, *a.* som det ikke er umagt at more. [Livlighed; udtry

Inanimé, e, *a.* livløs; *fig.* u

Inanité, *f.* Tomhed; *fig.* Fo gelighed, Forfængelighed.

Inanition, *f.* Afmagtelse, Kra hed fornemelst Mangel paa Næ

Inapercevable, *a.* umærkelig;

Inaperçu, e, *a.* ubemærket.

Inappétence, *f.* (Méd.) Mang Lyst til Mad, Madlede (anorex

Inapplicabilité, *f.* Uanvendeli

Inapplicable, *a.* uanvendelig.

Inapplication, *f.* Uagtsomhed; gel paa Flid, Efterladenhed. [uag

Inappliqué, e, *a.* efterladen, d

Inappréciable, *a.* uskatteerlig, beerlig.

Inapte, *a* udygtig, uden Anl

Inaptitude, *f.* Udygtighed, Uduel Mangel paa Anlæg.

Inarticulé, e, *a.* som ikke danner Stavelse; utydeligen udtalt; uforsta

Inartificiel, le, *a.* ukunstlet; fri; *p. u.* [

Inassermenté, e, *a.* som ikke e

Inattaquable, *a.* som ikke ka gribes; *fig.* ubestridelig.

Inattendu, e, *a.* uventet.

Inattentif, ive, *a.* uopmærksom,

Inattention, *f.* Uopmærksomhed, somhed.

Inauguration, *f.* Indvielse, h lig Indsættelse i et Embede; di d'–, Indvielses- el. Tiltrædelse

Inaugurer, *v. a.* indvie, høitid indsætte.

Inblâmable, *a.* ulastelig, uda

Inca, *m.* peruvianst Fyrste Spaniernes Ankomst.

Incaguer, *v. a.* byde En Trods

Incahotable, *a.* som ikke stødc Vogne). [ordentli

Incalculable, *a.* uberegnelig;

Incalculablement, *ad.* paa e regnelig Maade, i en meget høi

Incamération, *f.* Forening i paveligt Domaine.

Incamérer, *v. a.* forene et med et paveligt Domaine.

Incandescence, *f.* Hvidglødn

Incandescent, e, *a.* som er dende Tilstand; *fig.* varm, hæf

Incantation, *f.* Manen; T gelsesformular, Hexeformular.

Incapable, *a.* som er ude af til (de), ustikket; uduelig, udyg

Incapacité, *f.* Udueligheb.

Incarcération, *f.* (Jur.) Indſpærring i Fængſel.

Incarcérer, *v. a.* (Jur.) ſætte i Fængſel.

Incarnadin, e, *a.* blegrøb; *s. m.* blegrøb Farve.

Incarnat, e, *a.* kjøbfarvet, høirøb; [*s. m.* Kjøbfarve.

Incarnatif, ive, *a.* (Méd.) ſom er i Stand til at faae Kjøb til at voxe.

Incarnation, *f.* (Thé.) den guddommelige Naturs Forening med den menneſkelige, Guds Menneſkeblivelſe i Chriſto; (Chir.) Kjøbets Udvoxning i et Saar.

Incarné, e, *a.* ſom har antaget en menneſkelig Skikkelſe; *fig.* ſkindbarlig, livagtig; perſonificeret (*fa.*); c'est le diable –, bet er den ſkindbarlige Djævel, et meget ondſkabsfuldt Menneſke.

s'Incarner, *v. pr.* (Thé.) iføre ſig menneſkelig Skikkelſe, blive til Menneſke (om Ordet); (Chir.) voxe ud (om Kjøbet).

Incart, *m.* ſ. inquart.

Incartade, *f.* Overfuusning, ubeføiet Fornærmelſe; dum Streg (i d. Betydn. iſær i *pl.*).

Incendiaire, *s.* Brandſtifter, Mordbrænder, –ſke; *a.* mordbrænderſk; *fig.* oprørſk, ophidſende.

Incendie, *m.* Ildebrand, Ildløs; *fig.* Oprørsflamme; Krigsflamme.

Incendié, e, *s.* Brandlidt.

Incendier, *v. a.* ſætte Ild paa; afbrænde (om en ſtor Brand).

Incération, *f.* Blanding med Vox; (Pharm.) en tør Materies Blødgjørelſe.

Incertain, e, *a.* (om Ting) uvis, tvivlſom; foranderlig, uſtadig, ſom der ikke kan ſtoles paa; ubeſtemt; (om Perſoner) tvivlraadig; uvis om; *s. m.* det Uvisſe. [Tvivl el. Uvished; *p. u.*

Incertainement, *ad.* ubeſtemt, med

Incertitude, *f.* Uvished; Ubeſtemthed; Raadvildhed; Uſtadighed, Foranderlighed (om Veiret).

Incessamment, *ad.* ufortøvet, uopholdeligen, ſnareſt muligt; uophørligen, ideligen (*v.*).

Incessibilité, *f.* (Jur.) Egenſkab, hvorefter en Ret el. et Privilegium ikke kan afſtaaes til en Anden. [ſtaaes.

Incessible, *a.* (Jur.) ſom ikke kan af-

Inceste, *m.* Blodſkam.

Incestueusement, *ad.* i Blodſkam; paa blodſkænderſk Viis. [Blodſkænder.

Incestueux, se, *a.* blodſkænderſk; *s.*

Inchantable, *a.* ſom ikke lader ſig ſynge. [denhed har, umenneſkelig.

Incharitable, *a.* ſom ingen Medli-

Inchoatif (ch udt. k), ive, *a.* (Gr.) udtrykkende en Handlings Begyndelſe.

Incidemment, *ad.* leilighedsviis, epiſodiſk.

Incidence, *f.* (Géo.) en Linies el. en Flades Sammenſtød med en anden Linie el. Flade; (Opt.) en Lysſtraales Indfald i en Flade; point d'–, Indfaldspunkt; angle d'–, Indfaldsvinkel.

Incident, e, *a.* (Pal.) ſom indtræffer under en Sags Behandling; (Opt.) ſom træffer en tilbagekaſtende Flade; rayon –, indfaldende Straale; (Gr.) proposition –e, Mellemſætning, Biſætning.

Incident, *m.* Begivenhed, ſom møder under en Sag; Epiſode, Biomſtændighed; Tviſtepunkt, ſom ikke angaaer Hovedſagen, Biſag; Vanſkeligheder, Chicaner.

Incidentaire, *m.* En, ſom opkaſter Vanſkeligheder, ſom fremkalder nye Tviſtepunkter; en Chicaneur; *p. u.*

Incidenter, *v. n.* (Pal.) fremkomme med Indvendinger, opkaſte nye Vanſkeligheder, bringe Biſager paa Bane.

Incinération, *f.* (Chi.) Forbrændelſe til Aſke. [til Aſke.

Incinérer, *v. a.* (Chi.) forbrænde

Incirconcis, e, *a.* uomſkaaret; *fig.* uomvendt.

Incirconcision, *f.* Egenſkab at være uomſkaaret; bruges kun *fig.* l'– du cœur, Hjertets uomvendte Tilſtand.

Incirconscrit, e, *a.* ubegrændſet.

Incise, *f.* (Gr.) Biſætning, ſom udgjør en Deel af en ſtørre.

Inciser, *v. a.* (Chir.) gjøre et Indſnit, ſkjære ind i; (Chi.) opløſe, adſkille, fordele, fortynde.

Incisif, ive, *a.* indſkærende; (Méd.) fortyndende, fordelende; dents –ives, Fortænder, Skæretænder.

Incision, *f.* (Chir.) Indſnit.

Incisives, *f. pl.* Skæretænder; ſ. incisif. [Operateur-Bord.

Incisorium, *m.* (Chir.) chirurgiſt

Incitable, *a.* (Méd.) ſom lader ſig opægge el. ſtimulere.

Incitant, e, *a.* (Méd.) inciterende, opæggende, ſtimulerende; *s. m.* ſtimulerende Middel. [ſtimulerer.

Incitatif, ive, *a.* ſom opægger el.

Incitation, *f.* Tilſtyndelſe, Opæggelſe, Stimulering. [opægge, ophidſe til.
Inciter, *v. a.* tilſtynde, drive til;
Iucivil, e, *a.* uhøflig, uartig; (Jur.) ſtridende imod de borgerlige Love; clause –e, Klauſul, ſom ſtrider imod de borgerlige Love.
Incivilement, *ad.* paa en uhøflig Maade, uartigen.
Incivilité, *f.* Uhøflighed, Uartighed, uhøflig Handling, uhøflig Tale.
Incivique, *a.* uborgerlig.
Incivisme, *m.* Mangel paa Borgerſind, Adfærd ſtridende imod et ſaadant Sind.
Inclémence, *f.* Haardhed, Unaade, Ubarmhjertighed (i d. Betydn. kun poé.); *fig.* Strenghed, Barſthed (om Veiret).
Inclément, e, *a.* haard, ubarmhjertig (kun poé.); *fig.* barſk (om Veiret).
Inclinaison, *f.* (Géo.) en Linies el. Flades Bøining imod en anden.
Inclinant, e, *a.* bøiende ſig til Siden (om Solſtiver), ogſaa incliné, e.
Inclination, *f.* Hældning, Bøining; Buk; *fig.* Tilbøielighed, Hengivenhed, Forkjærlighed, Kjærlighedsforſtaaelſe; Gjenſtand, man har Tilbøielighed for; Perſon, man elſker, Kjæreſte.
Incliner, *v. a.* hælde; bøie, krumme; *v. pr.* hælde ſig, bøie ſig; viſe Ærbødighed; *v. n.* hælde; være tilbøielig til; beſtemme ſig for; give Fortrinet; – à la paix, hælde til, være tilbøielig tilFred; la poutre incline de ce côté, Bjælken hælder imod denne Side; j'incline pour cette couleur, jeg foretrækker denne Farve; la victoire incline de ce côté, Seiren hælder til denne Kant; s'– devant Dieu, bøie ſig for Gud, have Ærefrygt for Gud.
Inclus, e, *p.* af inclure, indſluttet, indlagt; ci-inclus, heri indſluttet (d. Udtr. er uforanderligt foran et Ord uden Artikel, men ellers forandres det efter de alm. Regler); vous trouverez ci-inclus copie du contrat, De vil finde heri Afſtrift af Contracten; men: ci-incluse la copie etc., heri Afſtriften o. ſ. v.; demeurer –, blive ved en Valgforhandling blandt dem, paa hvem Valget endnu kan falde.
Incluse, *f.* det i en Pakke vedlagte Brev; *fa. v.*
Inclusion, *f.* det Indſluttel ſtand, Indſlutning.
Inclusif, ive, *a.* indſluttend
Inclusivement, *ad.* inclufi indbefattet, iberegnet.
Incoërcibilité, *f.* (Phys.) ikke at kunne ſammentrykkes.
Incoërcible, *a.* (Phys.) ſam ſammentrykkes el. tvinges.
Incognito (g og n udtales ſ *ad.* ukjendt; *m.* ukjendt Tilſtan der l'–, forblive ukjendt, ikke tilkjende. [menhæng, Uſamm
Incohérence, *f.* Mangel pa
Incohérent, e, *a.* uſammenha
Incolore, *a.* ufarvet.
Incombustibilité, *f.* Uforbr hed, Ubrændbarhed. [ubr
Incombustible, *a.* uforbr
Incommensurabilité, *f.* (Gé ligheb at kunne deles med ſamme Størrelſe eller maal eet fælles Maal.
Incommensurable, *a.* (Gé ikke lader ſig maale med eet A dele med en og ſamme Størr 2 el. flere Størrelſer).
Incommode, *a.* ubekvem; tr kjedſommelig, beſværlig; by une maison –, et ubekvemt (rettet) Huus; des habits –s, un Klæder; bruit –, trættende Larm leur –, beſværlig Hede; un v en beſværlig Nabo; un homm paatrængende el. byrdefuldt M
Incommodé, e, *p.* ſyg, up être – d'un bras, d'une jam kunne bruge den ene Arm, Been; *fa.* être – dans ses leve i daarlige Kaar (bruges tydning kun. i d. Udtryk); vaisseau –, Skib, ſom har n af ſine Maſter el. lidt en el Skade, ſom hindrer det i at ſe
Incommodément, *ad.* paa kvem Maade, ubekvemt, beſva
Incommoder, *v. a.* uleilige, ſætte i Forlegenhed; gjøre up *v. pr.* genere ſig, ſætte ſig i F hed; paadrage ſig en lille U hed; si cela ne vous –e pas, ikke uleiliger Dem; cette dépe commodera, denne Udgift vil ſæ Forlegenhed; ce petit excès l'a – lille Uorden (Afvigelſe fra hans lige Levemaade) har gjort ham u

Incommodité, *f.* Uleilighed, Ubekvemmelighed, Besværlighed; Forlegenhed i Pengesager (*p. u.*); Upasselighed; il n'y a rien qui n'ait ses –s, der er Intet, som jo har sine Uleiligheder; les –s de l'âge, Alderens Svageligheder; (Mar.) signal d'–, Nødskud (almindeligere: signal de détresse).

Incommunicable, *a.* som ikke kan meddeles.

Incommutabilité, *f.* (Jur.) en Eiendoms Urørlighed, uforanderlig Eiendoms Besiddelse.

Incommutable, *a.* (Jur.) som ikke kan lovligen berøves sin Eiendom, el. som ikke kan fratages sin Eier.

Incomparabilité, *f.* Uforligneligheb.

Incomparable, *a.* uforlignelig, mageløs.

Incomparablement, *ad.* uforligneligen, uden Sammenligning (bruges altid med et Sammenligningsadverb som plus, mieux, etc.).

Incompatibilité, *f.* Uovereensstemmelse, Antipathi; Uforenelighed.

Incompatible, *a.* uforenelig.

Incompatiblement, *ad.* uforeneligen.

Incompensable, *a.* som ikke kan opveies el. erstattes.

Incompétemment, *ad.* (Jur.) uden Competence, uden Beføielse.

Incompétence, *f.* (Jur.) Mangel paa Competence, Ubeføielse.

Incompétent, e, *a.* (Jur.) ucompetent, ubeføiet.

Incomplaisance, *f.* Uføielighed; *p. u.*

Incomplaisant, e, *a.* uføielig (bedre: peu complaisant).

Incomplet, ète, *a.* ufuldstændig.

Incomplexe, *a.* usammensat, enkelt.

Incompréhensibilité, *f.* Ubegribelighed.

Incompréhensible, *a.* ubegribelig, uforklarlig, ufattelig.

Incompressibilité, *f.* (Phys.) Umulighed at kunne sammentrykkes, Usammentrykkelighed.

Incompressible, *a.* (Phys.) usammentrykkelig.

Inconcevable, *a.* ubegribelig, ufattelig; overordentlig.

Inconcevablement, *ad.* paa en ubegribelig Maade.

Inconciliable, *a.* uforenelig, modsat.

Inconciliablement, *ad.* paa en uforenelig Maade.

Inconduite, *f.* Mangel paa forstandig Adfærd, Ubesindighed.

Incongru, e, *a.* (Gr.) stridende mod Syntaxens Regler: *fig.* upassende, usømmelig.

Incongruité, *f.* (Gr.) Constructionsfeil, Feil imod Syntax; *fig.* Urimelighed, Usømmelighed; Uanstændighed (i d. Betydn. især *pl.*).

Incongrûment (bedre: incongruement), *ad.* paa en sprogstridig Maade; *fig.* urimeligen; usømmeligen.

Inconnu, e, *a.* ubekjendt, ukjendt; *s.* en Ubekjendt; *m.* det Ubekjendte.

Inconséquence, *f.* Inconseqvents, Uovereensstemmelse mellem Princip og Handling; Modsigelse; urigtig Slutning; sa conduite est pleine d'–s, hans Opførsel er fuld af Modsigelser, af Uovereensstemmelser mellem Tanke og Handling.

Inconséquent, e, *a.* uovereensstemmende med sig selv, ulig sig selv, inconseqvent; ubetænksom; *fa.* elle est bien –e, hun er letsindig; hun glemmer hvad Velanstændighed fordrer; *s.* et Menneske, som handler i Modsigelse med sig selv; en Ubetænksom.

Inconsidération, *f.* Ubetænksomhed, Ubesindighed.

Inconsidéré, e, *a.* ubetænksom, ubesindig; *s.* ubesindigt Menneske.

Inconsidérément, *ad.* ubetænksomt, ubesindigt.

Inconsolable, *a.* utrøstelig.

Inconsolablement, *ad.* utrøsteligen.

Inconstamment, *ad.* ustadigen, letsindigen.

Inconstance, *f.* Ubestandighed, Ustadighed, Foranderlighed.

Inconstant, e, *a.* ubestandig, flygtig, ustadig, foranderlig; *s.* et ustadigt el. foranderligt Menneske.

Inconstitutionnel, le, *a.* forfatningsstridig, stridende mod det constitutionelle Princip.

Inconstitutionnellement, *ad.* paa en Maade, som strider mod Forfatningen, mod Constitutionen.

Incontestable, *a.* ustridig, uomtvistelig.

Incontestablement, *ad.* paa en uomtvistelig Maade, ustridigen.

Incontesté, e, *a.* uomtvistet, som ikke kan bestrides.

Incontinemment, *ad.* af Mangel paa Afholdenhed.

Incontinence, *f.* Mangel paa Afholdenhed, Ukydskhed; (Méd.) – d'urine, Urinens uvilkaarlige Udløb.

Incontinent, e, *a.* ikke afholdende, ukydsk.

Incontinent, *ad.* strax, uforsøvet, øieblikkeligen.

Incontroversable, *a.* som ikke kan bestrides, uomtvistelig. [melig.

Inconvenable, *a.* upassende, usøm-

Inconvenablement, *ad.* paa en upassende Maade. [sel, Usømmelighed.

Inconvenance, *f.* upassende Opfør-

Inconvenant, e, *a.* upassende, usømmelig.

Inconvénient, *m.* slem Følge af Noget, Ubehagelighed; Fortrædelighed, Ulempe.

Inconvertible, *a.* som ikke kan forandres, omdannes el. omsættes; *p. u.*

Inconvertissable, *a.* uomvendelig; som ikke lader sig forandre el. omsætte. [lighed.

Incorporalité, *f.* (Did.) Ulegem-

Incorporation, *f.* Indlemmelse.

Incorporel, le, *a.* ulegemlig; (Dr.) urørlig, bestaaende i Tanken.

Incorporer, *v. a.* indlemme, optage; *v. pr.* indlemmes; forenes med, sammensmeltes. [Feil.

Incorrect, e, *a.* unøiagtig, som har

Incorrection, *f.* Unøiagtighed; Urigtighed, unøiagtigt Sted.

Incorrigibilité, *f.* Uforbederlighed.

Incorrigible, *a.* uforbederlig.

Incorrigiblement, *ad.* uforbederligen.

Incorrompu, e, *a.* uforværvet.

Incorruptibilité, *f.* Uforkrænkelighed, Uforraadnelighed; *fig.* Ubestikkelighed.

Incorruptible, *a.* uforkrænkelig, uforraadnelig; *fig.* ubestikkelig.

Incorruption, *f.* Uforværveligheb, Uforkrænkelighed.

Incoupable, *a.* uskyldig, brødefri, *p. u.*

Incourant, e, *a.* (Com.) ugangbar; *inus.* [krum Linie.

Incourbe, *a.* (Bot.) indad gaaende

Incrassant, e, *a.* gjørende tykkere (om Blodet og Vædskerne i Menneskets Legeme); *m.* et Lægemiddel, som gjør Blodet tykkere (*v.*).

Incrassation, *f.* (Méd.) Fortykkelse af Blodet og Vædskerne; *v.* [Blodet; *v.*

Incrasser, *v. a.* (Méd.) fortykke

Incrédibilité, *f.* Utroligheb.

Incrédule, *a.* vantro; vantroende.

Incrédulité, *f.* Vantro. [skabt, uskabt.

Increé, e, *a.* som er til uden at være

Incrimination, *f.* Anklage el. Indskrivning for Retten.

Incriminer, *v. a.* anklage for Retten; beskylde; tilregne som en Forbrydelse.

Incroyable, *a.* utrolig; er-

lig, umaadelig; *s. m.* det

Spradebasse. [lig Maa

Incroyablement, *ad.* paa

Incrustation, *f.* (Techn.)

ning; en Muurs Beklædn

Marmor og desl. til Pryde

agtig Skorpe, som sætter sig

get; (Chir.) Skorpe om et

Incruster, *v. a.* (Techn.)

et Snedkerarbeide med Zir

klæde en Muur med Marmor

danne en Skorpe om Noget.

Incubation, *f.* Liggen paa

Incube, *m.* Mareriden;

fabelagtig Dæmon, som tr

plage Menneskene i Søvne (cau

Inculpation, *f.* Beskyldning

Inculpé, e, beskyldt, tiltalt;

en Tiltalt.

Inculper, *v. a.* anklage, b

Inculquer, *v. a.* indprente, in

Inculte, *a.* udyrket; *fig.* udan

Inculture, *f.* udyrket, raa

Incurabilité, *f.* Ulægeligbe

Incurable, *a.* ulægelig; *fig*

lig, uforanderlig.

Incurie, *f.* Sorgløshed, Ligegy

Incuriosité, *f.* Mangel p

gjerrighed el. paa Videbegja

Ligegyldighed for at oplyse sin

Incursion, *f.* Streiftog, f

Indfald i et Land; Reise el.

for at udvide sine Kundskabe

fait quelques -s dans le dom

la poésie, han har undertide

paa at skrive Vers.

Incuse, *f.* og *a. f.* une

-, el. une -, en Huulmynt,

daille, hvorpaa Præget er

Stedet for at være ophøiet.

Inde, *m.* Indigo, Indigob

Indien; les -s orientales el. les

-s, Østindien; les -s occid

Vestindien. [kan finde Red

Indébrouillable, *a.* som

Indécemment, *ad.* paa en

dig Maade, usømmeligen.

Indécence, *f.* Uanstændighed

melighed; uanstændig Tale el

ling; *pl.* uanstændige Ord el.

Indécent, e, *a.* uanstændig

melig.

Indéchiffrable, *a.* (om Breve

med særegen Skrift) som ikke

chiffreres; ulæselig; dunkel, u

lig, uforstaaelig; (om Personer) ...
gribelig ...

1.)
...
...
...

...ulcule, m lille Kjendemærke; p. u.

Indienne, *f.* Sirts, fiint figureret Bomuldstøi. [uden Forskiel, i Flæng.

Indifféremment, *ad.* ligegyldigen,

Indifférence, *f.* Ligegyldighed; Kulde, Mangel paa Kjærlighed.

Indifférent, e, *a.* (om Ting) ligegyldig, som ikke indeholder nogen Grund til at foretrækkes; som ikke interesserer; som er hverken god el. slet; (om Personer) ligegyldig, som ikke interesserer sig mere for den Ene end for den Anden; ufølsom for Kjærlighed; il est – que vous preniez ce chemin ou l'autre, det kommer ud paa Et, om De tager denne Vei el. den anden; nous parlons de choses –tes, vi tale om ligegyldige Ting; une action –te, en Handling, som hverken er god el. slet; il est – à tout ce qui se passe, han er ligegyldig ved Alt hvad der foregaaer.

Indifférentisme, *m.* Ligegyldighed, Lunkenhed; Ligegyldighed i Troessager.

Indifférentiste, *s.* og *a.* som anseer alle Religioner for lige gode.

Indigénat, *m.* Indfødsret.

Indigence, *f.* Trang, Armod, stor Fattigdom; de Fattige; – d'esprit, Aandsarmod; secourir l'–, hjælpe de Fattige.

Indigène, *a.* indfødt; indenlandsk; [*s. m.* en Indfødt.

Indigent, e, *a.* meget fattig, trængende, nødlidende; *s. m.* en Trængende, en Fattig.

Indigeste, *a.* ufordøielig, ufordøiet; *fig.* slet opfattet, forvirret, slet ordnet.

Indigestion, *f.* slet Fordøielse, Ufordøielighed; Forstoppelse.

Indigète, *m.* og *a.* (Anc.) optaget blandt Guderne (om Heroer og Halvguder).

Indignation, *f.* Følelse af Vrede el. Foragt, Fortrydelse, Uvillie, Harme.

Indigne, *a.* uværdig til (de); upassende for (de); skammelig, afskyelig, vanærende; (Jur.) udelukt fra Arv; *s.* et foragteligt Menneske; *fa.* il est – de vos bienfaits, han fortjener ikke Deres Velgjerninger; c'est un –, det er et uværdigt, et foragteligt Menneske.

Indignement, *ad.* paa en uværdig Maade, skammeligen. [bragt.

Indigné, e, *p.* og *a.* fortørnet, op-

Indigner, *v. a.* fortørne, opirre, opbringe, vække Indignation; *v. pr.* blive vred, fortørnes; harmes; s'– contre q., harmes over En, oprøres i Sindet imod En; il s'i voir que etc., han oprør see, at o. s. v.

Indignité, *f.* Uværdighed, tighed; uværdig Behandling melse (i d. Betydn. ogsa traiter q. avec –, behandle uværdig Maade; souffrir des uværdig Behandling, Beska

Indigo, *m.* Indigo.

Indigoterie, *f.* Indigoplant hvor Indigo plantes og till

Indigotier, *m.* Indigopla

Indiquer, *v. a.* pege anvise, gjøre bekjendt med; angive, anføre; beramme antyde, angive Hovedtrække du doigt, vise Noget med la carte vous indiquera Kortet vil angive Dem Vei assemblée, beramme Dag Forsamling; à l'heure –ée, t satte Time.

Indirect, e, *a. fig.* indi delbar; louanges –es, fiin rangue –e, Tale, hvori der ikke indføres talende i eger vues –es, skjulte Hensigter, søger at opnaae ad Omv –es, moyens –s, Krumveie; tions –es, indirecte Afgifter ges paa Handels- el. Forbr ler, saasom Told, Stempe desl.); (Gr.) régime –, Object, Personsobject. [

Indirigible, *a.* som ikke lad

Indirectement, *ad.* paa bar Maade, ad Omveie.

Indisciplinable, *a.* uregjer melig, gjenstridig.

Indiscipline, *f.* Mangel

Indiscipliné, e, *p.* og *a.* neret, uden Mandstugt; sle

Indiscipliner, *v. a.* gjør lig, gjøre gjenstridig.

Indiscret, e, *a.* ubetænk sindig; ubesked en; som ikke at tie, aabenmundet; *s.* en som, En, som ikke kan tie.

Indiscrètement, *ad.* pa tænksom el. ubesindig Maa

Indiscrétion, *f.* Ubetænksom sindighed; ubesindig Handl Betydn ogs. i *pl.*); commett begaae Ubetænksomheder; røb Hemmeligheder.

Indispensable, *a.* uundgaaelig; uundværlig.

Indispensablement, *ad.* nødvendigen; uundgaaeligen.

Indisponible, *a.* (Jur.) biens –s, Eiendomme, som man ikke kan bortgive ved Testament.

Indisposé, e, *a.* upasselig.

Indisposer, *v. a.* gjøre upasselig; gjøre vred, stemme En ugunstigt.

Indisposition, *f.* Upasselighed; ugunstig Stemning (*p. u.*)

Indisputable, *a.* ustridig, uomtvistelig.

Indisputablement, *ad.* ustridigen, uomtvisteligen.

Indissolubilité, *f.* (Chi.) Uopløselighed; *fig.* Uløselighed, Ubrødelighed.

Indissoluble, *a.* (Chi.) uopløselig; *fig.* uløselig, ubrødelig.

Indistinct, e, *a.* utydelig.

Indistinctement, *ad.* utydeligt; uforskaaeligt; uden Forskiel.

Individu, *m.* (Did.) Individ; enkelt Væsen (Dyr el. Plante); Person; En, som man ikke kjender el. ikke skjøtter om at nævne, *fa.*; avoir soin de son –, conserver son –, drage stor Omsorg for sin egen Person, *plais.*

Individualiser, *v. a.* (Log.) betragte særskilt, i og for sig; affondre fra Slagset, individualisere.

Individualité, *f.* Individualitet, et Individs Eiendommelighed.

Individuel, lé, *a.* (Did.) henhørende til Individet; angaaende en enkelt Person, el. hver Person for sig.

Individuellement, *ad.* (Did.) som Individ betragtet, i og for sig; hver for sig.

Indivis, e, *a.* (Prat.) udeelt; propriétaires –, Eiere, som besidde Noget i Fællesskab; par –, *loc. ad.* i Fællesskab, i Fællig.

Indivisément, *ad.* (Prat.) i Fællesskab, i Fællig (par indivis).

Indivisibilité, *f.* Udelelighed.

Indivisible, *a.* udelelig, uadskillelig.

Indivisiblement, *ad.* udeleligen, uadskilleligen.

Indivision, *f.* (Prat.) fælles Eiendomsbesiddelse, Fællesskab.

In-dix-huit, *m.* (Libr.) Bog i et saadant Format, at Arket udgjør 18 Blade el. 36 Sider; des in-dix-huit.

Indocile, *a.* ulærvillig; utæmmelig, ubøielig, uregjerlig.

Indocilité, *f.* Ulærvilligheb; Utæmmelighed, Uregjerlighed.

Indocte, *a.* ulærd, uvidende; *p. u.*

Indolemment, *ad.* skjødesløst; paa en dorsk, ligegyldig Maade.

Indolence, *f.* Skjødesløshed; Ligegyldighed; Trægbed. Dorskhed; Sindsroligbed; Følesløshed.

Indolent, e, *a.* skjødesløs, ligegyldig, dorsk; (Méd.) følesløs; *s.* et skjødesløst Menneske; en dorsk, ligegyldig Person.

Indomptable, *a.* uregjerlig, utæmmelig.

Indomptablement, *ad.* uregjerligen.

Indompté, e, *a.* utæmmet; vild, ustyrlig; som ikke kan tæmmes el. betvinges; ubetvingelig (skrives ogs. indomté).

Indoté, e, *a.* som ikke har faaet Udstyr.

In-douze, *m.* (Libr.) Duodezformat; *pl.* des in-douze.

Indu, e, *a.* utilbørlig, upassende, usædvanlig; bruges i Udtr. à une heure –e, paa ubelejlig Tid; vexation –e utilbørlig Undertrykkelse.

Indubitable, *a.* upaatvivlelig, utvivlsom, vis, bestemt.

Indubitablement, *ad.* upaatvivleligen, ufeilbarligen, ganske sikkert.

Induction, *f.* Tilskyndelse, Indskydelse; Slutning; (Math.) Maade at bevise en Sætnings Rigtighed ved at anvende den paa særegne Tilfælde; (Chir.) Udtværing af et Plaster.

Induire, *v. a.* forlede til (à); slutte el. udlede af (de); – en erreur, lede i Vildfarelse; – en tentation, indlede i Fristelse.

Indulgence, *f.* Overbærelse, Skaansel, Eftergivenhed; Aflad (i d. Betydn. ofte i *pl.*).

Indulgent, e, *a.* overbærende, eftergivende, skaansom.

Indulger, *v. a.* behandle med Skaansel.

Indult (t høres), *m.* (Ecl.) pavelig Bevilling til at udnævne til visse geistlige Embeder; Told, som hæves i Spanien af amerikanske Varer.

Indultaire, *m.* En, som i Følge en pavelig Bevilling har Krav paa et Kald.

Indûment, *ad.* (Prat.) utilbørligen, uretmæssigen.

Induration, *f.* (Chir.) Forhærdelse.

Industrie, *f.* Behændighed, Snildhed; Virksomhed, Vindskibelighed; Kunstflid; Haandværk, Næringsdrift; vivre d'–, slaae sig igjennem ved List og

Behændighed (i slet Forstand); *fig.* og *fa.* chevalier d'–, fiin, listig Bedrager.

Industriel, le, *a.* henhørende til el. hidrørende fra Kunstflid; *s. m.* En, som driver en Næringsvei el. en Handel; En, som ved slette Midler erhverver sig Ophold. [flid; kunstigen.

Industrieusement, *ad.* ved Kunst-

Industrieux, se, *a.* vindskibelig, driftig; kunstfærdig, opfindsom, behændig.

Induts, *m. pl.* (Égl.) Geistlige, som i Chorkaabe opvarte en Diacon el. Subdiacon ved Høimessen.

Inébranlable, *a.* ubevægelig, urokkelig; *fig.* fast, standhaftig, urokkelig i sit Forsæt el. sin Mening.

Inébranlablement, *ad.* med Fasthed, paa en urokkelig Maade.

Inédit, e, *a.* utrykt, som ikke har været udgivet.

Ineffabilité, *f.* Uudsigelighed, Unævnelighed; Ubeskriveligheb.

Ineffable, *a.* uudsigelig, unævnelig.

Ineffaçable, *a.* uudslettelig.

Inefficace, *a.* uvirksom, frugtesløs.

Inefficacité, *f.* Uvirksomhed, Kraftløshed.

Inégal, e, *a.* ulige; ujevn, knudret; *fig.* uregelmæssig; lunefuld; terrain –, ujevnt, knudret Terrain; style –, ueensartet Stil; homme –, vægelsindet, lunefuldt Menneske; (Méd.) pouls –, uregelmæssig, ustadig Puls; *pl.* -gaux.

Inégalité, *f.* Ulighed; Ujevnhed; Uregelmæssighed; Ueensartethed; Lunefuldhed (bruges i egentl. og i fig. Forst. ogs. i *pl.*).

Inélégamment, *ad.* uden Siirlighed.

Inélégance, *f.* Mangel paa Siirlighed.

Inélégant, e, *a.* upyntet, usiirlig; *p. u.*

Inéligibilité, *f.* Uvalgbarhed.

Inéligible, *a.* uvalgbar.

Inénarrable, *a.* (Écr.) som ikke lader sig fortælle.

Inepte, *a.* uduelig, usikket, uden alle Anlæg; tosset; flau, urimelig; il est – à tout, han er usikket til Alt; tout ce qu'il dit est –, Alt hvad han siger er flaut. [melighed.

Ineptie, *f.* Dumhed, Flauhed, Uri-

Inépuisable, *a.* uudtømmelig.

Inerme, *a.* (Bot.) uden Braad el. Torne.

Inerte, *a.* træg; *fig.* lad, dorsk.

Inertie, *f.* Trægbed, Uvirksomhed; *fig.* Ladhed, Dorskhed; force d'–, Egenskab, ifølge hvilken et Legeme ikke forlader sin Hvile uden en udvortes Aarsag; passiv Modstand, som yttrer sig i ikke at adlyde. [skab.

Inérudit, e, *a.* ulærd, uden al Kund-

Inérudition, *f.* Mangel paa Lærdom el. Kundskab.

Inespéré, e, *a.* uforudseet, uventet (kun i god Forst.).

Inespérément, *ad.* imod al Forventning (om lykkelige Begivenheder); *p. u.* [teerlig.

Inestimable, *a.* uvurderlig, usta-

Inétendu, e, *a.* som ingen Udstrækning har. [hed el. Tydelighed.

Inévidence, *f.* Mangel paa Klar-

Inévident, e, *a.* utydelig, uklar, dunkel.

Inévitabilité, *f.* Uundgaaelighed.

Inévitable, *a.* uundgaaelig.

Inévitablement, *ad.* nødvendigen, uundgaaeligen.

Inexact, e, *a.* unøiagtig, skjødesløs.

Inexactement, *ad.* paa en unøiagtig Maade. [tighed, Skjødesløshed.

Inexactitude, *f.* Unøiagtighed, Uri-

Inexcusable, *a.* uundskyldelig, uforsvarlig.

Inexécutable, *a.* uudførlig; uopfyldelig (om en Contract el. en Tractat).

Inexécution, *f.* Uudførlighed, Uopfyldelse.

Inexercé, e, *a.* usvet. [el. fordres.

Inexigible, *a.* som ikke kan kræves

Inexistence, *f.* Mangel af Tilværelse. [lig; ubøielig (à).

Inexorable, *a.* uovertalelig, ubønhør-

Inexorablement, *ad.* uovertaleligen.

Inexpérience, *f.* Uerfarenhed.

Inexpérimenté, e, *a.* uerfaren, usvet.

Inexpiable, *a.* som ikke kan udsones.

Inexplicable, *a.* uforklarlig; ufattelig, ubegribelig, besynderlig.

Inexpressible, *a.* uudtrykkelig.

Inexprimable, *a.* usigelig, ubeskrivelig.

Inexpugnable (g og n udtales hver for sig), *a.* uindtagelig, uovervindelig.

Inextensible, *a.* uudstrækkelig.

Inextinguibilité, *f.* Uudslukkelighed.

Inextinguible, *a.* uudslukkelig; *fig.* vedvarende; un rire –, en vedholdende Latter. [ryddes.

Inextirpable, *a.* som ikke kan ud-

Inextricable, *a.* forviklet, forvirret, som det er vanskeligt at rede sig ud af.

Infaillibilité, *f.* (om Ting) Paalidelighed, Ufeilbarlighed; (om Personer) Ufeilbarhed.

Infaillible, *a.* som ikke kan slaae [feil; ufeilbar.

Infailliblement, *ad.* ufeilbarligen, upaatvivleligen.

Infaisable, *a.* ugjørlig.

Infamant, e, *a.* ærerørig, vanærende, beskæmmende.

Infamation, *f.* (Jur.) Bersvelse af Ens Ære, Skamplet.

Infâme, *a.* ærels; skjændig, skammelig, vanærende, afskyelig; smudsig; ilde klædende; lieu –, et offentligt Huus; *s.* et ærelst Menneske.

Infamer, *v. a.* gjøre ærels.

Infamie, *f.* Ærelshed; Skjændsel, slet Rygte, Skamplet; Nederdrægtighed; *pl.* ærerørige Ord; vanærende Handlinger; dire des –s à q., sige En ærerørige Ord, overvælde En med Skjældsord.

Infant, e, *s.* Infant; Infantinde; Navn, som i Spanien og Portugal gives Kongens næstældste Børn.

Infanterie, *f.* Fodfolk.

Infanticide, *m.* Barnemord; *s.* Barnemorder, –ske. [trødenhed.

Infatigabilité, *f.* Utrætteligbed; Ufor-

Infatigable, *a.* utrættelig; ufortrøden.

Infatigablement, *ad.* utrætteligen.

Infatuation, *f.* latterlig el. overdreven Forkjærlighed for Nogen el. Noget; Forgabelse el. Forlibelse i Noget.

Infatuer, *v. a.* (q. de qc.) forud indtage En for Nogen el. Noget, saa at han ikke kan lssrive sig fra samme; *v. pr.* forlibe sig, forgabe sig i (de) Nogen el. Noget.

Infécond, e, *a.* ufrugtbar.

Infécondité, *f.* Ufrugtbarhed.

Infect, e, *a.* stinkende, fordærvet, forpestet, forraadnet.

Infecter, *v. a.* fylde med Stank, forveste; *fig.* smitte, fordærve Aand el. Sæder.

Infection, *f.* Stank af forraadnede Legemer; Smitte.

Infectioniste, *m.* (Méd.) Læge, som antager, at Sygdomme kunne udbredes ved Smitte.

Infélicité, *f.* Ulykke; *inus.*

Inféodation, *f.* (Jur.) Forlehning, Oprettelse af Lehn.

Inféoder, *v. a.* (Jur.) forlehne.

Inférer, *v. a.* udlede af (de), slutte, drage Slutninger af Noget.

Inférieur, e, *a.* lavere; ringere; son talent est – *au* vôtre, hans Talent er ringere end Deres; juge –, Underdommer; tribunal –, Underret; La Seine-Inférieure, Nedre-Seinen; *s. m.* Underordnet, Undergiven.

Inférieurement, *ad.* under, paa en ringere Maade (end, à).

Infériorité, *f.* underordnet Stilling; ringere Grad af Talent, Fortjeneste, Magt o. desl.; Ringhed i Sammenligning med Andre.

Infernal, e, *a.* djævelsk; ondskabsfuld, grusom, afskyelig; machine –e, Helvedes-Maskine; ruse –e, djævelsk, ondskabsfuld List; *pl.* –naux. [Maade.

Infernalement, *ad.* paa en djævelsk

Infernalité, *f.* djævelsk Charakteer.

Infertile, *a.* ufrugtbar; *fig.* tom, mager; matière –, magert Stof.

Infertilité, *f.* Ufrugtbarhed.

Infestation, *f.* Hærgen; Ødelæggelse.

Infester, *v. a.* hærge; ødelægge, husere; plage.

Infidèle, *a* utro, troløs; falsk; vantro; unsiagtig; être infidèle à sa parole, ikke holde sit Ord; la victoire lui devint –, Seiren svigtede ham; peuple –, vantro Folk; mémoire –, upaalidelig Hukommelse; copie –, unsiagtig Afskrift; *s.* Utro; Vantroende (i d. Betydn. især *pl.*); convertir les –s, omvende de Vantroende.

Infidèlement, *ad.* med Utroskab, troløst, unsiagtigt.

Infidélité, *f.* Utroskab; Uredelighed; Unsiagtighed; Vantro; l'– d'un domestique, en Tjeners Uredelighed; l'– d'un récit, en Fortællings Unsiagtighed; l'– de la mémoire, Hukommelsens Upaalidelighed; être obstiné dans son –, være fast el. haardnakket i sin Vantro. [Indtrængning i Noget.

Infiltration, *f.* en flydende Materies

Infiltrer (s'), *v. pr.* trænge sig ind (om en flydende Materie).

Infime, *a.* (bruges kun *fig.*) nederste, ringeste, laveste; les rangs –s de la société, de laveste Klasser i Samfundet.

Infini, e, *a.* uendelig, ubegrændset; umaalelig; utallig; l'–, det Uendelige; à l'–, *ad.* i det Uendelige.

Infiniment, *ad.* uendeligen, overmaade, overordentligen.

Infinité, *f.* Uendelighed; stort Antal, stor Mængde.

Infinitésimal, e, *a.* (Géo.) calcul –, Regning med uendeligt smaa Størrelser; *pl.* –maux.

Infinitif, *m.* (Gr.) Infinitiv.

Infirmatif, ive, *a.* (Pal.) som ophæver, som gjør ugyldig.

Infirme, *a.* svagelig, sygelig; skrøbelig.

Infirmer, *v. a.* (bruges kun *fig.*) svække; (Jur.) gjøre ugyldig, ophæve.

Infirmerie, *f.* Sygestue i et Kloster, Sygehuus.

Infirmier, ère, *s.* Sygevogter, –ske.

Infirmité, *f.* Svagelighed, Sygelighed; Skrøbelighed; moralsk Ufuldkommenhed.

Inflammabilité, *f.* Antændelighed, Brændbarhed.

Inflammable, *a.* brændbar, antændelig.

Inflammation, *f.* Antændelse; Betændelse.

Inflammatoire, *a.* (Méd.) foraarsagende Betændelse, hidrørende fra Betændelse.

Infléchir (s'), *v. pr.* (Opt.) afvige fra den lige Retning.

Inflexibilité, *f.* Ubøielighed.

Inflexible, *a.* ubøielig; især *fig.* ubevægelig, ubarmhjertig.

Inflexiblement, *ad.* ubøieligen, ubevægeligen.

Inflexion, *f.* Bøining; Buk; Overgang fra en Tone til en anden; (Opt.) Lysstraalernes Afvigning fra den lige Linie.

Inflictif, ive, *a.* som er paalagt el paadømt; som medfører en Straf el. en legemlig Lidelse.

Infliction, *f.* (Pal.) Fordømmelse til en corporlig Straf.

Infliger, *v. a.* (Pal.) paalægge en Mulkt, en Straf, en Lidelse.

Inflorescence, *f.* (Bot.) Blomsternes særegne Fordeling paa en Plante, Blomsterstand.

Influence, *f.* Indflydelse, Indvirkning; Anseelse; subir, éprouver une –, modtage en Indvirkning.

Influencer, *v. a.* udøve en Indflydelse, indvirke paa; *v. pr.* paavirkes.

Influent, e, *a.* som har Indflydelse, som formaaer meget, formaaende.

Influer, *v. n.* gjøre Indtryk paa, indvirke paa (sur, undertiden dans); *v. a.* (Astrol.) meddele ved en hemmelig Kraft.

In-folio, *m.* (Libr.) Bog, hvori hvert Ark udgjør to Blade, Foliant; ogs. *a.* format in-folio, Foliant-Format; *pl.* des. in-folio.

Information, *f.* Underretning; Erkyndigelse om en Persons Forhold (i d. Betydn. især i *pl.*); prendre des –s, indhente Oplysninger; aller aux –s, søge at skaffe sig Underretninger; (Jur.) Vidneføring i en criminel Sag; – de vie et de mœurs, Undersøgelse af Ens Liv og Levnet.

Informe, *a.* ufuldkommen, ildedannet, vanskabt; som ikke har den Form, det bør have.

Informé, *m.* (Pal.) Undersøgelse, foretagen af Retten; un plus ample –, en yderligere Undersøgelse.

Informer, *v. a.* (q. de qc.) underrette; *v. pr.* erkyndige sig om; *v. n.* (Jur.) anstille Undersøgelse; – contre q., optage Vidneforhør over En, – sur un assassinat, anstille Undersøgelse el. forhøre Vidner over et Mord (instruire).

Infortune, *f.* Ulykke, Modgang; Uheld, Gjenvordigheder.

Infortuné, e, *a.* ulykkelig; *s.* en Ulykkelig.

Infracteur, *m.* Overtræder.

Infraction, *f.* Overtrædelse; c'est une – au droit des gens, det er et Brud paa Folkeretten; – d'un privilège, en Krænkelse af en Forret.

Infranchissable, *a.* som man ikke kan træde ud over (om Grændsebestemmelser).

Infrangible, *a.* som ikke kan brydes, usønderbrydelig.

Infructueusement, *ad.* uden Fordeel, uden Nytte.

Infructueux, se, *a.* ufrugtbar, lidet indbringende; *fig.* frugtesløs, ikke lønnende.

Infule, *f.* præsteligt Hovedsmykke, bestaaende i et hvidt uldent Baand; *v.*

Infundibulé, e, el. infundibuliforme, *a.* (Bot.) tragtformig.

Infus, e, *a.* (bruges kun *fig.*) indgivet, medfødt.

Infuser, *v. a.* gyde Vand paa en Plante, for at udtrage Saften af samme; *v. pr.* trække; il faut donner au thé le temps de s'–, man maa lade Theen faae Tid til at trække.

Infusibilité, *f.* Usmelteligheed.

Infusible, *a.* usmeltelig.

Infusion, *f.* Paagydning, Udblødning; det, som paagydes; une – de camomille, en Kameelblomstthee; *fig.* Indblæsning; l'– du Saint-Esprit, Indblæsning af den Helligaand; (Chir.) Indsprøitning af et Fluidum i en Aare, man har aabnet.

Infusoires, *m. pl.* (H. n.) Infusionsdyr.

Ingambe, *a.* rørig, rask, let til Beens.

Ingénérable, *a.* som ikke kan avles el. frembringes; som er det væsentlige og uforanderlige i Ting.

Ingénier (s'), *v. pr.* søge at udtænke Midler til at rede sig ud af Noget el. til at sætte Noget igjennem; *fa.*

Ingénieur, *m.* Ingenieur, Mathematiker, som er kyndig i den militaire Krigsbygningskunst; – des ponts et chaussées, Veiinspecteur, Ingenieur, som er kyndig i Veivæsenet; – – constructeur de vaisseaux, Skibsbygningsmester; – – géographe, En, som optager Kort; – – opticien, optisk Instrumentmager.

Ingénieusement, *ad.* sindrigt, opfindsom.

Ingénieux, se, *a.* opfindsom, sindrig; snildt udtænkt; som bestitter sig paa el. stræber efter (à); être – à faire du bien, søge paa alle Maader at gjøre Godt; il est – à se tourmenter, han tænker kun paa at martre sig selv.

Ingénu, e, *a.* aaben, ligefrem, uden al Forstillelse, aabenhjertig; *s.* faire l'–, agere den Ligefremme, den Naive; (Th.) jouer les –es, spille unge naive Piger; (Anc.) Fribaaren; Indfødt.

Ingénuité, *f.* Aabenhjertighed, Ligefremhed, Ukunstlethed; *pl.* (Thé.) unge naive Pige-Roller.

Ingénument, *ad.* aabent og naivt, aabenhjertigt, ligefrem.

Ingérer (s'), *v. pr.* blande sig i Noget uden dertil at være opfordret; il s'ingère *de* tout, han blander sig i Alt; il s'ingère toujours *dans* vos affaires, han blander sig altid ind i Deres Anliggender.

Ingrammatical, e, *a.* ugrammatikalsk; *pl.* –caux.

Ingrat, e, *a.* utaknemmelig; *fig.* mager, ufrugtbar, ulønnende; une terre –e à la culture, en Jordbund, som ikke lønner Dyrkningen; un esprit – aux leçons, et Hoved, som ikke høster Nytte af Undervisningen; *s.* en Utaknemmelig.

Ingratitude, *f.* Utaknemmelighed, Ustjønsomhed.

Ingrédient, *m.* Ingredients, Bestanddeel.

Ingremanie el. Ingrie, *f.* Ingermanland.

Inguérissable, *a.* ulægelig.

Inguinal, e, *a.* (Chir.) henhørende til Lysterne; *pl.* –naux.

Inhabile, *a.* uduelig, ustikket til (à); (Jur.) som fattes de i Loven bestemte Egenskaber for at udføre Noget.

Inhabilement, *ad.* udueligen, paa en uduelig Maade.

Inhabileté, *f.* Udueligbed, Udygtighed.

Inhabilité, *f.* (Jur.) Udueligbed efter Loven.

Inhabitable, *a.* ubeboelig.

Inhabitation, *f.* Ubebyggelse, ubeboet Tilstand, Mangel paa Boliger.

Inhabité, e, *a.* ubeboet.

Inharmonieux, se, *a.* uharmonisk.

Inhérence, *f.* (Did.) Uadskilleligbed, nøie Sammenhæng med (à).

Inhérent, e, *a.* (Did.) uadskillelig fra, væsentligen forbundet med (à).

Inhiber, *v. a.* (Jur.) forbyde; *v.*

Inhibition, *f.* (Jur.) Forbud; forenes næsten altid med défense og bruges især i *pl.* inhibitions et défenses sont faites à toutes personnes, der er udgaaet Forbud til Alle og Enhver.

Inhospitalier, ère, *a.* ugjæstfri; (om et Sted) som ikke tilbyder Ly el. Beskyttelse.

Inhospitalité, *f.* Ugjæstfribed.

Inhumain, e, *a.* umenneskelig, ubarmhjertig, grusom; *s.* et haardhjertet el. ubarmhjertigt Menneske.

Inhumainement, *ad.* paa en umenneskelig Maade, grusomt.

Inhumanité, *f.* Umenneskelighed, Ubarmhjertighed, Grusomhed.

Inhumation, *f.* Begravelse.

Inhumer, *v. a.* begrave.

Inimaginable, *a.* som man ikke kan gjøre sig nogen Forestilling om, utænkelig, ufattelig.

Inimitable, *a.* uefterlignelig.

Inimitié, *f.* Fjendskab; Antipathi mellem visse Dyr el. Planter.

Inintelligibilité, *f.* Uforstaaelighed.

Inintelligible, *a.* uforstaaelig, ufattelig.

Inique, *a.* ubillig, uretfærdig.

Iniquement, *ad.* paa en ubillig Maade.

Iniquité, *f.* Ubilligbed, Uretfærdighed; Synd; *pl.* syndige Handlinger.

Initial, e, *a.* henhørende til Begyndelsen; lettre –e, Begyndelsesbogstav; *pl.* –tiaux (ogs. –tials).

Initiale, *f.* Begyndelsesbogstav.

Initiation, *f.* Indvielse; Indlemmelse i Mysterier.

Initiatif, ive, *a.* som gjør Begyndelsen.
Initiative, *f.* første Fremførelse af et Forslag; Ret til at være den Første, som fremfører det; prendre l'–, gjøre Begyndelsen, være den Første, som gjør Forslaget. [indvie i.
Initier, *v. a.* optage, indlemme i;
Injecter, *v. a.* (Chir.) indsprøite.
Injection, *f.* (Chir.) Indsprøitning.
Injonction, *f.* udtrykkelig Befaling; faire une – à q., indskærpe, paalægge En Noget.
Injure, *f.* Fornærmelse, Skjældsord; dire des –s à q., sige En Uartigheder; se dire de grosses –s, sige hinanden plumpe Uartigheder; *fig.* l'– du temps, Vejrets Ublidhed el. ubehagelige Forandringer; Tidens nedbrydende Indvirkning; être exposé à l'– de l'air, være udsat for Luftens skadende Indvirkning; les –s du sort, uforskyldte Uheld el. Gjenvordigheder.
Injurier, *v. a.* fornærme En med Ukvemsord, udskjælde En.
Injurieusement, *ad.* paa en fornærmelig, ærerørig Maade.
Injurieux, se, *a.* fornærmelig, krænkende, ærerørig; uretfærdig, skadelig.
Injuste, *a.* uretfærdig; ubillig, ubesøiet; *m.* det Urette; det Uretfærdige; uretfærdigt Menneske.
Injustement, *ad.* uretfærdigen.
Injustice, *f.* Uretfærdighed, Ubilligbed; Uret.
Inlisible, *a.* ulæselig; *fig.* som man ikke kan udholde at læse; Flere skrive: illisible.
Innascibilité, *f.* ufødt Tilstand.
Innascible, *f.* (Th.) som ikke kan avles; som ikke er frembragt.
Innavigable, *a.* useilbar.
Inné, e, *a.* (Did.) medfødt.
Innocemment, *ad.* uskyldigen; uden slet Hensigt; eenfoldigen.
Innocence, *f.* Uskyldighed, Uskyldighedstilstand; Uskadelighed; Fromhed; altfor stor Enfoldighed.
Innocent, e, *a.* uskyldig; uskadelig; som ikke steer i nogen slet Hensigt; aaben, reen, skyldfri; troskyldig, enfoldig; il est – du crime, han har ingen Deel i Forbrydelsen; un cœur –, et reent, et skyldfrit Hjerte; un propos –, en Ytring, som ikke er ilde meent; un remède –, et uskadeligt Middel; *s.* en Uskyldig; et enfoldigt Menneske; c'est un – fourré de malice, det er en Ulv i Faareklæder, et ondskabsfuldt Menneske uagtet sit fromme Udseende; *pl.* de smaa Uskyldige, Herodes lod myrde; nysødte Dueunger; une tourte d'–s, en Postei fyldt med spæde Dueunger (*fa.*). [fritjende.
Innocenter, *v. a.* erklære uskyldig,
Innocuité, *f.* (Méd.) Uskadelighed.
Innombrable, *a.* utallig.
Innombrablement *ad.* utalligen; *p. u.*
Innomé, e, *a.* (Dr.) som intet Navn har; contrats –s, Contracter uden særeget Navn, hvorefter den ene Part handler, den anden betaler, som de mellem Hosbonde og Tyende.
Innominé, e, *a.* (An.) ubenævnt; os –s, to store Been, som danne Bækkenet; artère –e, en af de store Blodaarer.
Innovateur, trice, *s.* Indfører af noget Nyt (i Religionssager hellere: novateur, trice).
Innovation, *f.* Indførelse af Nyt i Regjeringsforfatning, i Lovgivning, i Kunster og Videnskaber, i Skik og Brug; ny Forbedring, ny Indretning, Reform.
Innover, *v. a.* og *n.* indføre noget Nyt, nye Forandringer el. nye Skikke. [tælle.
Innumérable, *a.* som ikke lader sig
Inobéissance, *f.* Ulydighed; *p. u.*
Inobservation, *f.* Tilsidesættelse af Lovene, Overtrædelse af samme; Uordholdenhed el. Misligholdelse af indgaaede Forpligtelser.
Inoccupé, e, *a.* ubeskjæftiget, arbejdsløs.
In-octavo, *m.* (Libr.) Bog i octav Format, hvori et Ark udgjør 16 Sider; *pl.* des in-octavo.
Inoculateur, trice, *s.* (Méd.) En, som indpoder Kopper. [af Kopper.
Inoculation, *f.* (Méd.) Indpodning
Inoculer, *v. a.* (Méd.) indpode Kopper; meddele et Sygestof; *v. pr.* indpodes. [indpodningen; *p. u.*
Inoculiste, *s.* Tilhænger af Koppe-
Inodore, *a.* som er uden Lugt.
Inoffensif, ive, *a.* uskadelig, som Ingen skader el. fornærmer.
Inofficieux, se, *a.* (Jur.) indeholdende en ubillig Udelukkelse fra Arv (om et Testament).
Inofficiosité, *f.* (Jur.) ubillig Udelukkelse fra Arv.
Inondation, *f.* Oversvømmelse; *fig.* stor Mængde Folk, som oversvømme

et Land; stor Mængde Ting (i slet Forstand).

Inonder, *v. a.* oversvømme, sætte under Vand; *fig.* overstrømme (om Armeer, som gjøre Indfald i et Land, el. om Skrifter, som udbredes blandt Folket).

Inopiné, e, *a.* uventet, uforudseet, [pludselig.

Inopinément, *ad.* uformodentligen, pludseligen og uventet.

Inopportun, e, *a.* ubeleilig.

Inopportunité, *f.* Ubeleilighed.

Inorganique, *a.* (H. n.) uorganisk, voxende ved Tilsætning.

Inouï, e, *a.* uhørt, exempelløs.

In-plano, *m.* (Libr.) Format, hvori hvert trykt Ark kun udgjør 2 Sider.

In-promptu, *m.* s. impromptu.

Inquart, *m.* (Chi.) Slags Luttring af Guldet, som skeer ved at blande tre Dele Sølv med een Deel Guld, saa at Guldet udgjør Fjerdeparten (quartation).

In-quarto, *m.* (Libr.) Bog, hvori hvert Ark udgjør 8 Sider; *pl.* des in-quarto.

Inquiet, e, *a.* urolig, ængstelig; sommeil –, en urolig, ofte afbrudt Søvn; esprit –, et uroligt Sind, som altid ønsker Forandring. [ængstende.

Inquiétant, e, *a.* foruroligende;

Inquiéter, *v. a.* forurolige, ængste; forstyrre En i Noget; *v. pr.* bryde sig om, bekymre sig, ængste sig.

Inquiétude, *f.* Uro, Bekymring, Ængstelighed; Lyst til Forandring; *pl.* stikkende Smerte i Benene, som bevirker Uro i Legemet. [mer, Kjætterdommer.

Inquisiteur, *m.* Inqvisitionsdom-

Inquisition, *f.* streng Undersøgelse; Domstol, for hvilken Kjættere dømmes i visse Lande, Inqvisitionsret (le saint-office).

Inquisitorial, e, *a.* inqvisitorisk, som gaaer frem paa en streng, mistænkelig og vilkaarlig Maade; *pl.* -riaux.

Insaisissable, *a.* (Jur.) som der ikke kan lægges Beslag el. Arrest paa; *fig.* ufattelig, ubegribelig. [den, usund.

Insalubre, *a.* skadelig for Sundhe-

Insalubrité, *f.* Skadelighed for Sundheden, Usundhed (om et Clima).

Insatiabilité, *f.* Umættelighed; *fig.* umættelig Begjærlighed.

Insatiable, *a.* umættelig.

Insciemment, *ad.* uden Ens Vidende; uafvidende; *p. u.*

Inscription, *f.* Indskrift; Overskrift; Indskrivning; – hypothécaire, en Panteobligations Indførelse i Retsprotokollen; – en faux, Protest, hvorved et Actstykke erklæres for falsk; – maritime, Søindrullering; – sur le grand livre de la dette publique, noteret Statsgjeldsobligation.

Inscrire, *v. a.* skrive Ens Navn i en Protokol el. paa en Fortegnelse; indskrive, indføre, optegne; notere; *v. pr.* skrive sit Navn paa en Fortegnelse, lade sig indskrive i (sur); s'– en faux, erklære for Retten, at et Document er falsk; benegte; je m'inscris en faux contre ce que vous dites, jeg benegter, hvad De anfører.

Inscrutabilité, *f.* Urandsagelighed, Uudforskelighed. [forskelig.

Inscrutable, *a.* urandsagelig, uud-

Insçu (à l'), *loc. ad.* uden Ens Vidende, s. insu. [i Stykker.

Insécable, *a.* som ikke kan skæres

Insecouable, *a.* som ikke kan afrystes.

Insecte, *m.* Insect. [Insecter.

Insectivore, *a.* (H. n.) som æder

In-seize, *m.* (Libr.) Sedezformat; *pl.* des in-seize. [et Frø (en sympathetisk Kuur).

Insémination, *f.* (Méd.) Saaning af

Insensé, e, *a.* aandssvag, gal, vanvittig; *fig.* ufornuftig, uklog; ogs. *s.*

Insensibilité, *f.* Ufølsomhed; Følesløshed.

Insensible, *a.* ufølsom, følesløs; som ikke har Følelse for, som ikke røres af; umærkelig; il est – aux louanges, han røres ikke af Roes; une pente –, en sagte, umærkelig Skraaning; *s.* Menneske uden Følelse for Kjærlighed. [umærkeligen.

Insensiblement, *ad.* lidt efter lidt,

Inséparabilité, *f.* Uadskillelighed.

Inséparable, *a.* uadskillelig; *s. m. pl.* de Uadskillelige.

Inséparablement, *ad.* uadskilleligen.

Insérer, *v. a.* indsætte, indbringe, indpode; indrykke, indføre; – un article dans un journal, optage (indrykke) et Stykke i en Avis.

Insermenté, *a. m.* som ikke har aflagt Borgereden (især om visse Geistlige under Revolutionen).

Insertion, *f.* Indsætning; Indførelse, Indrykning; (An.) Indhæftning; (Bot.) Stedet, hvor Blade el. Støvtraade ere udvoxede; (Méd.) – de l'

petite vérole, Indpodning af Børnekopper.

Insession, *f.* (Méd.) Slags halvt Bad over udkogte Urter; Dampbad, som den Syge modtager siddende paa en Stol.

Insidiateur, trice, *s.* Efterstræber, -ske; Frister, -ske; *a.* démon –, fristende Djævel.

Insidieusement, *ad.* paa en lumsk, besnærende el. rænkefuld Maade.

Insidieux, se, *a.* besnærende, lumsk, listig, rænkefuld.

Insigne, *a.* udmærket, sjelden; vidtdreven; faveur –, udmærket Gunst; calomnie –, vidtdreven Bagvaskelse; – fripon, udlært Bedrager.

Insigne, *s. m.* især *pl.* Udmærkelsestegn; Insignier.

Insignifiance, *f.* Ubetydelighed.

Insignifiant, e, *a.* ubetydelig; intetsigende; charakteerløs; physionomie –e, flaut, intetsigende Fysionomie.

Insinuant, e, *a.* indsmigrende, indtydende, indtagende.

Insinuation, *f.* Yttring, hvorved man paa en forblommet Maade giver Noget at forstaae; fiin, ubemærkt Sigtelse el. Indskydelse; (Prat.) et Documents Indskrivning i en Protocol (*v.*).

Insinuer, *v. a.* indbringe Noget med Lempe, behændigen; *fig.* give Noget at forstaae paa en fiin Maade; (Prat.) føre til Protocols (*v.*).; *v pr.* trænge sig ind; skaffe sig Adgang til; indsmigre sig; s'– dans la bienveillance de q., indtynde sig hos En, vinde Ens Velvillie.

Insipide, *a.* flau; smagløs; som hverken tiltaler Aanden el. Sindet.

Insipidité, *f.* Flauhed, Smagløshed.

Insistance, *f.* vedholdende Paatrængen, Paastaaenhed.

Insister, *v. n.* blive længe ved at paastaae, trænge paa; støtte sig paa, beraabe sig stærkt paa; il insiste à le demander, han bliver ved at forlange det; il insiste sur cette preuve, han staaer fast paa, holder fast ved d. Bevis.

Insociabilité, *f.* Uselskabelighed.

Insociable, *a.* uselskabelig; vanskelig at omgaaes, fortrædelig.

Insolation, *f.* Solbad; Tørren i Solen.

Insolemment, *ad.* med Uforskammethed, paa en uforskammet Maade.

Insolence, *f.* Uforskammenhed, Tilsidesættelse af Ærbødighed, Frækhed; fornærmende Hovmod; fornærmelig Tale, uforskammet Adfærd.

Insolent, e, *a.* uforskammet, tilsidesættende al Ærbødighed; hovmodig, haanlig; fræk, ublu; il est – en paroles, han er uforskammet i sin Tale; il a l'air –, han har et overmodigt Væsen; *s.* uforskammet, frækt Menneske.

Insoler, *v. a.* (Chi.) udsætte for Solen, bade i Solen; *p. u.*

Insolite, *a.* usædvanlig, ualmindelig.

Insolubilité, *f.* (Did.) Uopløselighed.

Insoluble, *a.* (Chi.) uopløselig; *fig.* uforklarlig.

Insolvabilité, *f.* Insolvents, Ufermuenhed til at betale.

Insolvable, *a.* insolvent, uformuende til at betale.

Insomnie (m udtales), *f.* Søvnløshed.

Insouciance, *f.* Sorgløshed, Ligegyldighed.

Insouciant, e, *a.* ubekymret, sorgløs, ligegyldig; être – du lendemain, ikke sørge for den næste Dag.

Insoucieusement, *ad.* paa en sorgløs Maade, uden at bekymre sig om Noget.

Insoucieux, se, *a.* ubekymret, sorgløs.

Insoudable, *a.* som ikke kan loddes el. sveitses.

Insoumis, e, *a.* som ikke vil underkaste sig; opsætsig (især anvendt paa de Geistlige, som negtede under Revolutionen at aflægge Borgereden).

Insoutenable, *a.* uforsvarlig; utaalelig.

Inspecter, *v. a.* eftersee, undersøge; besigte; have Opsyn med.

Inspecteur, trice, *s.* og *a.* Opsynsmand; Dame som har Opsyn med Noget; dame –trice, Dame, som har Tilsyn med en Dsttreskole.

Inspection, *f.* Eftersyn, Besigtelse; Opsyn; Opsynspost.

Inspirateur, trice, *a.* inspirerende, tilskyndende.

Inspiration, *f.* Inspiration, Indblæsning; Indskydelse, Tilskyndelse, Raad, medbeelt Tanke; Begeistring; Indaanding.

Inspiré, e, *s.* en Indblæst, en Religionsværmer.

Inspirer, *v. a.* indblæse; begeistre; indskyde, indgive; tilskynde, raade; *fa.* je sus bien inspiré en faisant cela, der var en lykkelig Stjerne over mig da jeg gjorde det; (Méd.) indaande, indblæse Luft.

Instabilité, *f.* Ubestandighed, Usta-

Instable, *a.* ubeſtandig, uſtadig.

Installation, *f.* Indſættelſe i et Embede.

Installer, *v. a.* indſætte i et Embede; anſætte; *v. pr.* flytte ind; opſlaae ſin Bolig; tage Plads (*fa.*).

Instamment, *ad.* indſtændigen.

Instance, *f.* indſtændig Anmodning (i d. Betydn. iſær *pl.*); Retsforfølgning; Inſtants; (Log.) ny Indvending; faire de vives –s auprès de q., bede En meget indſtændigen om Noget.

Instant, e, *a.* indſtændig; overhængende, truende; aux –es prières de q., paa Ens indſtændige Bønner; le péril est –, Faren er overhængende.

Instant, *m.* Øieblik; *fa.* un –, hør et Øieblik! bliv lidt! à chaque –, à tout –, *loc. ad.* ideligen, uophørligen; à l'–, dans l'–, *loc. ad.* ſtrax, paa Øieblikket.

Instantané, e, *a.* øieblikkelig, varende kun et Øieblik.

Instar (à l'), *loc. ad.* ligeſom; paa ſamme Maade ſom; à l'– de Paris, paa ſamme Maade ſom i Paris.

Instaurateur, *m.* En, ſom indſtifter, opretter el. iſtandſætter Noget.

Instauration, *f.* Indſtiftelſe, Oprettelſe; Iſtandſættelſe.

Instaurer, *v. a.* iſtandſætte, fornye, opfriſke; gjenopbygge.

Instigateur, trice, *s.* Tilſkynder, Anſporer, Anſtifter (alm. i ſlet Forſt.); *a.* amour –, ophidſende Kjærlighed.

Instigation, *f.* Tilſkyndelſe, Indſkydelſe, Opæggelſe (alm. i ſlet Forſt.).

Instiguer, *v. a.* tilſkynde, opægge, ophidſe; *p. u.* [Indgyden.

Instillation, *f.* Dryppen, draabeviis

Instiller, *v. a.* dryppe, hælde draabeviis; *fig.* indgyde umærkeligt, lidt efter lidt.

Instinct, *m.* Inſtinct, Naturdrift; uvilkaarlig Tilſkyndelſe; medfødt, uimodſtaaelig Tilbøielighed.

Instinctif, ive, *a.* hidrørende fra et Inſtinct, inſtinctmæſſig.

Instinctivement, *ad.* inſtinctmæſſigen; efter Inſtinct.

Instituer, *v. a.* indſtifte, oprette; indſætte, udnævne; beſtikke; – des jeux solennels, indſtifte, anordne høitidelige Lege; – un héritier, udnævne en Arving; – un juge, beſtikke en Dommer.

Institut, *m.* religiøſt Ordensſamfunds Leveregel; ſelve Ordenen; lærdt Selſkab; det franſke Inſtitut, beſtaaende af 5 Academier el. Faculteter; *pl.* ſ. ſ. institutes.

Institutes, *f. pl.* Romerrettens af Juſtinian forfattede Statuter, Inſtitutionerne.

Instituteur, trice, *s.* Stifter, Stifterſke; Opdrager, Opdragerinde; Inſtitutbeſtyrer, Inſtitutbeſtyrerinde.

Institutif, ive, *a.* ſtiftende, oprettende.

Institution, *f.* Oprettelſe; Stiftelſe, Anſtalt; Opdragelſe; Opdragelſesanſtalt; (Jur.) Udnævnelſe; faire – d'héritier, udnævne en Arving.

Instructeur, *m.* Læremeſter; Exerceermeſter for Rekruterne; ogſ. *a.* capitaine –, Capitain, ſom indøver Rekruterne; (Jur.) juge –, Dommer, ſom leder de første Forhør, el. ſom underſøger, om en Sag ſkal fortſættes el. afviſes.

Instructif, ive, *a.* lærerig, belærende.

Instruction, *f.* Opdragelſe, Underviisning; Kundſkab; Underretning; Forholdsregel; Inſtrux; (Jur.) Underſøgelſe af en Sag, for at indlade den til Doms; c'est un homme d'une grande –, det er en meget dannet el. kundſkabsrig Mand; pour mon –, til min Underretning; for at vide hvad jeg har at iagttage; j'ai mes –s, jeg har mine Forholdsordrer; mes –s portent etc., mine Ordrer lyde paa o. ſ. v.; juge d'–, Dommer, ſom indhenter alle Oplysninger om en Sag og optager Forhør.

Instruire, *v. a.* underviſe; lære; afrette (om Dyr); underrette, meddele Kundſkab om; (Jur.) indhente alle Oplysninger i en Sag; inſtruere ſamme; *v. pr.* oplyſe ſig, ſamle Kundſkaber, danne ſin Forſtand; indhente Oplysninger; – un prince à gouverner, lære en Fyrſte at regjere; – q. de ce qui se passe, underrette En om hvad der foregaaer; aimer à s'–, elſke at lære Noget, at oplyſe ſin Forſtand; un homme instruit, en Mand med mange Kundſkaber.

Instrument, *m.* Inſtrument, Redſkab; Værktøi; Hjelpemiddel; muſicalſk Inſtrument; – à vent, blæſende Inſtr.; – à cordes, Strengeinſtr.; (Prat.) offentligt Document (*v.*); (*prov.*) c'est un bel – que la langue, det er lettere at tale om en Sag end at udføre den.

Instrumentaire, *a.* (Jur.) bruges

kun i Udtr. témoin –, Vidne som benyttes af en Notarius til at give et Actstykke Gyldighed.

Instrumental, e, *a.* tjenende som Redskab; musique –e, Instrumentalmusik; uden *pl. m.*

Instrumentation, *f.* (Mus.) Instrumenternes Forbeling i et Stykke.

Instrumenter, *v. n.* (Prat.) forfatte Contracter og andre juridiske Documenter; (Mus.) forbele Instrumenterne i en Concert.

Insu (à l'), *loc. ad.* uden Vidende: à mon insu, uden mit Vidende; à votre –, uden Deres Vidende; à l'– de tout le monde, uden at noget Menneske veed det.

Insubordination, *f.* Mangel paa [Mandstugt.

Insubordonné, e, *a.* som er tilbøielig til Opsætsighed mod sine Foresatte; som ofte forseer sig imod Subordination. [tagende.

Insuccès, *m.* slet Udfald af et Fore-

Insuffisamment, *ad.* utilstrækkeligen.

Insuffisance, *f.* Udygtighed, Utilstrækkelighed.

Insuffisant, e, *a.* utilstrækkelig.

Insufflation, *f.* (Méd.) Indblæsning.

Insuffler, *v. a.* (Méd.) indblæse Luft i et Legeme.

Insulaire, *s.* og *a.* Øboer. [nende.

Insultant, e, *a.* fornærmende, haa-

Insulte, *f.* Fornærmelse, Beskæmmelse, Forhaanelse; (Mil.) Overrumpling; faire – à q., tilføie En en Forhaanelse.

Insulter, *v. a.* haane, fornærme, beskæmme; (Mil.) – une place, gjøre et aabent og hæftigt Angreb paa en Fæstning; *v. n.* tilsidesætte det Hensyn af Agtelse el. Medlidenhed, man skylder En; – aux malheureux, spotte de Ulykkelige; – à la raison, au bon goût, trodse Fornuft, god Smag.

Insupportable, *a.* utaalelig, uforbragelig; ubehagelig.

Insupportablement, *ad.* paa en utaalelig el. ubehagelig Maade.

Insurgence, *f.* vedvarende Oprørsstand, fortsat Opstand.

Insurgents, *m. pl.* forh. ungerske Landsoldater; Amerikanerne, som losreve sig fra Engelland; Oprørere, Insurgenter (i d. Betydn. almindeligere: insurgés).

Insurger, *v. a.* bringe til at gjøre Opstand, ophidse til Oprør; *v. pr.* gjøre Opstand, opstaae i Masse.

Insurgés, *m. pl.* Oprørere; un des –, en af Oprørerne.

Insurmontable, *a.* uoverstigelig, uovervindelig, uimodstaaelig.

Insurmontablement, *ad.* paa en uoverstigelig el. uimodstaaelig Maade.

Insurrecteur, trice, *a.* som søger at ægge til Opstand.

Insurrection, *f.* Opstand.

Insurrectionnel, le, *a.* oprørsk.

Intact, e, *a.* urørt, ustadt, uplettet; réputation –e, ubesmittet Rygte; vertu –e, uangreben Dyd; homme –, Mand af en pletfri Vandel.

Intactile, *a.* (Did.) som ikke kan kjendes ved Følelsen.

Intangible, *a.* som ikke kan berøres.

Intarissable, *a.* som ikke kan udtørres; *fig.* uudtømmelig.

Intarissablement, *ad.* paa en uudtømmelig Maade.

Intégral, e, *a.* fuldstændig, heel; (Math.) calcul –, Integralregning, Regningsart, hvorved man finder det til en uendelig lille Størrelse svarende Tal; ud. *pl. m.*

Intégrale, *f.* (Math.) Integralet, den endelige Størrelse, som svarer til en vis uendelig lille. [stændigen.

Intégralement, *ad.* i det Hele, fuld-

Intégralité, *f.* Heelhed, Fuldstændighed. [gende til at udgjøre et Heelt.

Intégrant, e, *a.* integrerende, bidra-

Intégration, *f.* (Math.) Beregning i Integralregning, Udregning af Integralet.

Intègre, *a.* redelig, ubestikkelig.

Intégrer, *v. a.* (Math.) finde Integralet til en Differentialstørrelse.

Intégrité, *f.* ustadt Tilstand; Heelhed, Fuldstændighed; Redelighed, Ubestikkelighed.

Intégument, *m.* (An.) tynd Hud paa Legemets indvendige Dele.

Intellect (ct udtales), *m.* (Did.) Forstand, Fatteevne.

Intellectif, ive, *a.* angaaende Forstanden; bruges kun i Udtr. la faculté, la puissance –ive, Tænkeevnen.

Intellection, *f.* (Did.) Opfattelse.

Intellectuel, le, *a.* henhørende til Forstanden; aandig (i Modsætning til materiel).

Intelligence, *f.* Forstand; Indsigt;

Ducligbed; gienſidigt Benſtab, Overeensſtemmelſe; Forſtaaelſe; intellectuelt, umaterielt Væſen; doué d'–, begavet med Forſtand; être à la portée de toutes les –s, være fattelig for enhver Fatteevne; l'– des affaires, Indſigt i Forretningerne; faire preuve d'–, afgive Beviis paa Snildhed, Dygtighed; être en bonne –, ſtaae i god Forſtaaelſe ſammen, harmonere med hinanden; entretenir – avec l'ennemi, vedligeholde Forſtaaelſe med Fjenden; être d'– pour (el. à) vous tromper, være enige om at bedrage Dem; les –s célestes, Englene; (Mil.) avoir des –s dans une ville, have Spioner i en fiendtlig By.

Intelligent, e, *a.* forſtandig, fornuftig; kyndig, duelig, dygtig, ſnild.

Intelligibilité, *f.* Forſtaaelighed.

Intelligible, *a.* tydelig; fattelig, forſtaaelig.

Intelligiblement, *ad.* paa en tydelig og fattelig Maade.

Intempérамment, *ad.* umaadeligen.

Intempérance, *f.* Umaadelighed; *fig.* – de langue, utæmmelig Tunge, altfor ſtor Fribed i Tale.

Intempérant, e, *a.* umaadelig i Ydelſer.

Intempéré, e, *a.* uordentlig, uden Maadehold i ſine Tilbøieligheder og Begjærligheder; *p. u.*

Intempérie, *f.* Uregelmæsſighed (iſær om Veirliget); l'– de l'air, Luftens altfor ſtærke Kulde el. Varme i Forhold til Aarstiden; l'– des saisons, Aarstidernes Uregelmæsſighed el. uſædvanlige Kulde el. Varme.

Intempestif, ive, *a.* ubetimelig, utidig.

Intempestivement, *ad.* ubetimeligen.

Intendance, *f.* Beſtyrelſe; Forvaltning; Overopſyn; den Tid, Ens Forvaltning el. Overopſyn varer; en Intendants Diſtrict el. Bolig.

Intendant, *m.* Intendant, Overopſynsmand, Forvalter.

Intendante, *f.* en Intendants el. Opſynsmands Kone; *v.*

Intense, *a.* (Did.) ſtærk; hæftig; une chaleur –, en ſtærk Hede; des sons –s, ſtærke, gjennemtrængende Toner.

Intensif, ive, *a.* ſtærk (bedre: intense).

Intension, *f.* den høieſte el. ſtærkeſte Grad (bedre: intensité).

Intensité, *f.* Intenſitet, Styrke, Kraft, Virkſomhed.

Intenter, *v. a.* (Jur.) begynde, anlægge Proces el. Klage; – un procès contre (el. à) q., anlægge Sag imod En.

Intention, *f.* Henſigt; Mening; Villie; avoir – de faire qc., have til Henſigt at gjøre Noget; avoir l'– de; have en vis beſtemt Henſigt; il a l'– de vous nuire, han har til Henſigt at ſkade Dem; l'– du fondateur, Stifterens Mening; l'– de votre père est que vous partiez, det er Deres Faders Villie, at De ſkal reiſe; faire qc. à l'– de q., gjøre Noget for Ens Skyld; direction d'–, caſuiſtiſk Foregivende af en god Bevæggrund el. et godt Diemed.

Intentionné, e, *a.* findet; bruges kun med bien, mal el. mieux.

Intentionnel, le, *a.* tilſigtet, vedkommende Hensigten; foretaget i en vis Hensigt; espèces –les (el. impresses), Billeder, ſom de Gamle troede udgik fra Legemerne og paavirkede Sandſerne.

Intentionnellement, *ad.* med Hensigt.

Intercadence, *f.* (Méd.) Pulſens uregelmæsſige Bevægelſe, Pulsſlag udenfor Reglen.

Intercadent, e, *a.* (Méd.) uregelmæsſig (om Pulſen).

Intercalaire, *a.* indſkudt; jour –, Skuddag; lune –, Skudmaane, ſom indtræffer hvert 3die Aar; vers –s, Vers, ſom gjentages i Ballader, o. desl.

Intercalation, *f.* Indſkud, Indrykkelſe; det, ſom indſkydes (ſom Skuddagen), el. indrykkes (ſom et Ord i en Text).

Intercaler, *v. a.* indſkyde (ſom en Skuddag), indrykke (ſom en Linie el. en Artikel i en Text).

Intercéder, *v. n.* tale til Fordeel for En, indlægge et godt Ord for En; mægle; – pour q. auprès du roi, tale for En hos Kongen.

Intercepter, *v. a.* ſtandſe, afbryde; opfange, opſnappe.

Interception, *f.* (Did.) Afbrydelſe; – des rayons de la lumière, Afbrydelſe af Lysſtraalernes retlinede Gang.

Intercesseur, *m.* Mellemmand, Talsmand.

Intercession, *f.* Forbøn, Talen for En, Mægling.

Intercostal, e, *a.* (An.) beliggende mellem Ribbenene; *pl. m.* –staux.

Intercurrent, e, *a.* (Méd.) kommende til urette Tid; pouls –, uregelmæsſigt el. ujevnt Pulsſlag; fièvres

-tes, Febre, som indtræffe til forskjellige Tider mellem de sædvanlige Febre.

Intercutané, e, *a.* (An.) beliggende mellem Hud og Kjød.

Interdiction, *f.* Forbud; Suspension; (Jur.) – des droits civiques, Berøvelse af Borgerrettigheder; provoquer l'– d'une personne, forlange En erklæret i Umyndighedstilstand.

Interdire, *v. a.* forbyde En Noget (– qc. à q.); suspendere; forbyde en Geistlig at forrette Gudstjeneste; *fig.* forbause, bestyrtse, forstene (i d. Betydn. kun i de sammensatte Tider); (Jur.) erklære En umyndig; (Anc.) –le feu et l'eau, Forvisnings Formular hos Romerne; *v. pr.* forbyde sig Noget; bestyrtses, forstumme.

Interdit, *m.* Forbud for Geistlige at forrette Gudstjenesten, Interdict.

Intéressant, e, *a.* interessant, underholdende, tiltrækkende; se rendre –, gjøre sig underholdende, indtagende.

Intéressé, e, *a.* egennyttig, som kun seer paa egen Fordeel; *s.* et egennyttigt Menneske; Deeltager i et Foretagende (i d. Betydn. især *pl.*).

Intéresser, *v. a.* gjøre En deelagtig i et Foretagende, vinde En for sig, give En Noget for at han begunstiger Ens Sag; være vigtig for En, angaae En; fremkalde Velvillie og Deeltagelse hos En; fængsle, tiltrække, bevæge; *v. n.* røre, henrive, more; *v. pr.* deeltage i et Foretagende; interessere sig for, antage sig Ens Sag; on l'a –é dans cette affaire, man har gjort ham deelagtig i denne Sag; – le jeu, gjøre Spillet tiltrækkende ved at spille høit; cela ne m'intéresse en rien, det angaaer mig ikke det mindste; cet auteur nous intéresse à son héros, denne Forfatter vinder os for sin Helt; tout vous intéresse à, Alt opfordrer Dem til at o. s. v.; ce roman n'intéresse pas, denne Roman vækker ingen Deeltagelse, morer ikke; tout le monde s'intéresse dans cette affaire, Alle interessere sig for denne Sag; il ne s'y intéresse pas, han interesserer sig ikke derfor; han finder ingen Fornøielse deri.

Intérêt, *m.* Nytte, Fordeel, Gavn; Andeel; Egennytte; Rente; Deeltagelse; Opmærksomhed, Spænding; rentende, underholdende Egenskab; cela naître bien ses –s, hjende godt i egen Fordeel, til eget Bedste; avoir un – dans une entreprise, have Andeel i et Foretagende; mettre hors d'–, holde En stadesløs; l'– guide, Egennytte leder ham; prendre – à q., interessere sig for En; prendre (el. embrasser) les –s de q., tage sig af Ens Sag, tage Ens Forsvar; prendre – à une affaire, tage sig en Sag; cela est plein d'–, det er meget underholdende; cela est dénué d'–, det er blottet for alt Interesse; (Jur.) dommages et intérêts, Erstatning og Godtgjørelse.

Interfolier, *v. a.* gjennemskyde mellem Blade.

Intérieur, e, *a.* indvendig; indvortes, indre; indenlandsk; *s. m.* det Indvendige, det Indre; Landets indre Forholde; huuslig Kreds; det Skjulte i Sindets lønlige Tanker; le commerce –, den indenlandske Handel; la paix –, den indre Fred, Sindsro; être fort – ware fordybet i sig selv; andægtig; ministre de l'–, Indenrigsminister; tableau d'–, Genremaleri; Fremstilling af det Indre i en Bygning; il est fort malheureux dans son –, han er meget ulykkelig i sit Hjem, i sit huuslige Liv; Dieu seul connaît l'–, Gud kjender ene Menneskets skjulte Tanker.

Intérieurement, *ad.* indvendigt, indvortes, i Sindet el. Samvittigheden.

Intérim (m udtales særskilt), *m.* Mellemtid; Bestyrelse i en Mellemtid; Troesbestemmelse, udstedt af Kejser Carl d. 5te; bruges meest som *ad.* dans l'–, par –, interimistisk; *fig.* –, tout va de travers, imidlertid gaaer Alt forkeert.

Intérimaire, *a.* og *s.* interimistisk; henhørende til en Mellemtid.

Intérimistice, *a.* s. intérimaire.

Intériorité, *f.* indre Tilstand, indre Beskaffenhed.

Interjection, *f.* (Gr.) Interjection, Udraabsord; (Pal.) – d'appel, Appellation, Appellering, Henholden til en høiere Ret.

Interjectivement, *ad.* i Form af en Interjection.

Interjeter, *v. a.* (Jur.) bruges kun i Udtr. – appel, – un appel, appellere, henholde sig til en høiere Ret.

Interlignes, *m.* Rum mellem to Linier; *f.* (Impr.) Skydelinie.

Interligner, *v. a.* (Impr.) adskille ved Skydelinier, skyde.

Interlinéaire, *a.* skrevet mellem to [Linier.

Interlinéer, *v. a.* skrive mellem to Linier.

Interlocuteur, trice, *s.* Deeltager i en Samtale; En, man taler med.

Interlocution, *f.* hvad der siges af Deeltageren i en Samtale (*p. u.*); (Prat.) foreløbig Kjendelse i en el. anden Post, førend Hovedsagen paadømmes, Interlokutoriikjendelse.

Interlocutoire, *m.* (Prat.) foreløbig Kjendelse i en Sag; Bestemmelse om at optage et Forhør el. en retlig Undersøgelse; ogs. *a.* enquête –, foreløbig Retsundersøgelse.

Interlope, *m.* Smuglerskib (ogs. aventurier); *a.* commerce –, Smughandel til Søes.

Interloquer, *v. a.* (Prat.) affige en foreløbig Kjendelse, en Interlokutoriikjendelse; *fig.* bringe i Forlegenhed, bestyrtse; *v. pr.* forvirres, forblødes; ikke mere forstaae hinanden.

Intermède, *m.* Mellemspil, Intermedium; (Ch.) Forbindingsmiddel.

Intermédiaire, *a.* (Did.) som er imellem twende; temps –, Mellemtid; *s. m.* Mellemkomst; Mellemmand; Overgang, Mellemled; par l'– d'un tel, ved den el. dens Mellemkomst; sans –, uden Mellemled.

Intermédiairement, *ad.* ved en Andens Mægling.

Intermédiat, e, *a.* som ligger mellem to Terminer; kun brugeligt i Udtr. temps –, Mellemtid (bedre: temps intermédiaire); congrégation –e, Forsamling, som afholdes mellem to Ordenssamsund; *s. m.* lettres d'intermédiat, kongeligt Naadebrev, hvorved En tilstaaes Indtægterne af et Embede i en Vacantse.

Interminable, *a.* som ikke kan tilendebringes, uendeligt, som varer meget længe.

Intermission, *f.* Ophør, Afbrydelse; (Méd.) Mellemrum mellem to Anfald.

Intermittence, *f.* Standsning af og til (om Pulsslag el. om Feber); Afbrydelse.

Intermittent, e, *a.* (Méd:) intermitterende, som standser af og til; pouls –, uregelmæssig Puls, som yppører af og til; sièvre –e, uregelmæssig Vexelfeber.

Intermusculaire, *a.* (An.) beliggende [mellem Musklerne.

Internat, *m.* Skole, hvor Eleverne tillige ere i Kost, Pensionsanstalt.

Interne, *a.* indvendig, indvortes; élève –, Elev, som boer paa Skolen.

Interner, *v. a.* indslutte i det Indre; *v. pr.* forenes ved fortroligt Venskab.

Internissable, *a.* som Intet kan forbunkle. [ordentlig pavelig Gesandt.

Internonce, *m.* Internuncius, over-

Internonciature, *f.* en Internuncius's Embede el. Værdighed.

Interosseux, se, *a.* (An.) beliggende mellem Knoklerne; *s. m.* Slags chirurgisk Instrument.

Interpellation, *f.* (Pal.) Opfordring til at give et Svar el. en Erklæring.

Interpeller, *v. a.* opfordre til at give et Svar el. en Erklæring.

Interpolateur, *m.* Forvansker el. Forfalsker af et Skrift.

Interpolation, *f.* Forandring el. Forvanskning af et Skrift ved Tilsætning i Texten; (Phys.) Udfindelse af en fælles Lov for flere Phænomener; (Astr.) Udfyldning af Mellemrummene mellem flere Beregninger el. Jagttagelser.

Interpoler, *v. a.* forvanske en Text ved Indflikning; (Phys.) forene Phænomener el. Jagttagelser under en fælles Lov.

Interposer, *v. a.* sætte imellem (i d. Forst. kun som *v. pr.*): *fig.* anvende, benytte, gjøre Brug af; *v. pr.* komme imellem; *fig.* mægle, lægge sig imellem; – son autorité, anvende sin Myndighed; des amis se sont –és pour les réconcilier, Venner have lagt sig derimellem (mæglet), for at forlige dem; négocier par personnes –és, underhandle ved Andres Mellemkomst.

Interposition, *f.* et Legemes Mellemkomst mellem andre; *fig.* Mægling, især Øvrighedens.

Interprétateur, trice, *s.* Fortolker.

Interprétatif, ive, *a.* fortolkende, forklarende.

Interprétation, *f.* Oversættelse, Fortolkning, Forklaring, Udtydning.

Interprète, *s.* Oversætter; Tolk, Forklarer; Udtyder; soyez l'– de mes sentiments, tolk mine Følelser; les

yeux sont les -s de l'âme, Øinene tolke, hvad der boer i Sjælen; - des songes, Udtyder af Drømme.

Interpréter, *v. a.* oversætte; fortolke; udtyde; udlægge, forklare; *v. pr.* forklares, forstaaes, udtydes; cela peut s'- en bien, en mal, en mauvaise part, det kan forstaaes godt, i slet Forstand.

Interrègne, *m.* Interregnum, Mellemregiering, Tidsrum, hvori et Land regieres af et andet Overhoved end det sædvanlige.

Interrex, *m.* Mellemregent, som regierer i et Interregnum (alm. inter-roi).

Interrogant, *a.* (Gr.) bruges kun i Udtr. point -, Spørgsmaalstegn (almindeligere: point d'interrogation).

Interrogat, *m.* (Jur.) Spørgsmaal, som gjøres af Retten. [-ste.

Interrogateur, trice, *s.* Udspørger,

Interrogatif, ive, *a.* (Gr.) spørgende.

Interrogation, *f.* Spørgsmaal; (Gr.) point d'-, Spørgsmaalstegn.

Interrogatoire, *m.* (Prat.) Forhør; procéder à un -, skride til (anstille) et Forhør; subir un -, udstaae et Forhør.

Interroger, *v. a.* spørge, udspørge; undersøge, examinere; raadspørge; forhøre; *v. pr.* udspørge hinanden; raadspørge sin Samvittighed. [regnum.

Inter-roi, *m.* Mellemregent i et Inter-

Interrompre, *v. a.* afbryde; forstyrre, falde En i Talen; *v. pr.* afbryde sig selv; (Jur.) - la possession, forhindre, at en Eiendomsbesiddelse fortsættes. [der en Anden i Talen.

Interrupteur, trice, *f.* En, som fal-

Interruption, *f.* Afbrydelse, Standsning. [ringspunkt.

Intersection, *f.* (Géo.) Overskæ-

Interstice, *m.* Mellemtid, som Kirken har fastsat mellem Optagelsen i de geistlige Ordener; (Phys.) Mellemrum mellem et Legemes mindste Dele.

Intervalle, *m.* Mellemrum; Mellemtid; sans -, *ad.* uden Mellemrum; par -s, efter Mellemrum; (Mus.) Afstand mellem to Toner, Interval.

Intervenant, e, *a.* (Prat.) som kommer endnu til under Løbet af en Sag, som træder ind i en Sag; mæglende; *m.* Intervenient.

Intervenir, *v. n.* blande sig i en Sag, tage Deel i; lægge sig imellem; mægle; benytte sin Myndighed til at afgjøre en Sag, intervenere; (Prat.) forefalde i Løbet af en Sag; faire - la force armée, lade den væbnede Magt afgjøre Striden; plusieurs incidents intervinrent durant l'affaire, flere Bitilfælde indtraf under Løbet af Sagen.

Intervention, *f.* Mellemkomst, Bilægning, Intervention; (Prat.) Indtrædelse i en Sag; (Com.) - à protêt, Tiltrædelse af en Tredie, som honorerer en protesteret Vexel (ogs. acceptation par -).

Interversion, *f.* Forstyrrelse af den sædvanlige Orden.

Intervertir, *v. a.* forstyrre, forandre den sædvanlige Orden, vende op og ned paa. [til Vidne; *inus.*

Intestable, *a.* som ikke kan tjene

Intestat, *a.* (Jur.) bruges kun i Udtr. mourir, décéder -, dø uden at have gjort Testament; héritier ab -, Arving efter En, der ikke har gjort Testament. [guerre -e, Borgerkrig.

Intestin, e, *a.* indvortes, indbyrdes;

Intestin, *m.* Tarm.

Intestinal, e, *a.* (An.) henhørende til Tarmene; vers -naux, Indvoldsorme.

Intimation, *f.* (Jur.) retlig Forkyndelse; Indstævning for en høiere Ret.

Intime, *a.* indre; *fig.* inderlig, fortrolig, intim; la nature - d'une chose, en Tings indre Natur; liaison -, nøie, inderlig Forbindelse; j'en ai l'- conviction, jeg har den inderligste Overbeviisning derom; jeg er i min Sjæl overbeviist derom; *s.* inderlig fortrolig Ven; c'est son -, det er hans betroede Ven.

Intimé, e, *s.* Indstævnet af en Appellant for en høiere Ret.

Intimement, *ad.* nøie, inderligen; être - convaincu d'une ch., være fuldt og fast overbeviist om en Ting.

Intimer, *v. a.* (Jur.) lovligen forkynde; indstævne for en høiere Ret; - un concile, bestemme Tid og Sted for et Kirkemødes Forsamling.

Intimidation, *f.* Indjagelse af Skræk, Trusel. [jage Skræk, stræmme, ængste.

Intimider, *v. a.* gjøre bange, ind-

Intimité, *f.* nøie Forbindelse, Fortrolighed, inderligt Venskab.

Intinction, *f.* (Égl.) Blanding af en lille Deel af Hostien i Vinen.

Intitulation, *f.* Titel paa en Bog el. Overskrift paa et Document (nu: intitulé).

Intitulé, *m.* Titel, Overſkrift.

Intituler, *v. a.* ſætte Titel paa en Bog; forſyne et Document med Overſkrift el. med den ſædvanlige Formular; *v. pr.* tillægge ſig Titel af, titulere ſig (*plais.* og *iron.*).

Intolérable, *a.* utaalelig; utilgivelig.

Intolérablement, *ad.* utaaleligen; utilgiveligen.

Intolérance, *f.* Intolerants, Menings-Ufordrageligbed; ubøielig Strenghed i Meninger; Forfølgelsesaand.

Intolérant, e, *a.* intolerant, ſom ikke fordrager Meningsforſkjelligbed iſær i Religionsſager; *s. m.* (iſær *pl.*) intolerant Menneſke.

Intolérantisme, *m.* intolerant Sindelag.

Intonation, *f.* Begyndelſe paa at ſynge, Iſtemning; Tonefald i Talen.

Intrados, *m.* (Arch.) indvendig Buerunding paa en Hvælving.

Intraduisible, *a.* uoverſættelig.

Intraitable, *a.* uomgængelig, vanſkelig at omgaaes; ſom ikke vil høre Fornuftgrunde, ſom ikke vil lade ſig ſige.

Intransitif, ive, *a.* (Gr.) ſom ikke kan have et umiddelbart el. direct Object (om neutrale Verber); ogſ. *s. m.*

Intransmutable, *a.* (H. n.) ſom ikke undergaaer nogen Forandring.

Intrant, *m.* Embedsmand ved det pariſiſke Univerſitet, ſom udnævner ſammes Rector.

In-trente-deux, *a.* og *s. m.* (Libr.) Bog el. Format, hvori hvert Ark er ſammenlagt i 32 Blade el. har 64 Sider; *pl.* des in-trente-deux.

Intrépide, *a.* uforfærdet, uforſagt; *fa.* ufortrøden; *s. m.* en modig, uforfærdet Mand.

Intrépidement, *ad.* med Uforfærdethed.

Intrépidité, *f.* Uforfærdethed, urokkeligt Mod.

Intrigailler, *v. n.* opſpinde ſmaalige Rænker; *bas. p. u.*

Intrigant, e, *a.* rænkefuld; *s.* Rænkeſmed, Rænkemager, Lurendreier.

Intrigaillerie el. intrigoterie, *f.* ſmaalig, uſel Rænke; *fa. p. u.*

Intrigue, *f.* liſtigt Kunſtgreb, Kneb, Rænke; Knuden el. Forviklingen i en Roman el. et dramatiſk Arbeide; hemmelig Kjærlighedsforſtaaelſe; *fa.* Forlegenhed, fortrædeligt Tilfælde; démêler, dénouer une –, opløſe en Intrigue; conduire, mener une –, lede en Intrigue; se tirer d'–, rede ſig ud af Forlegenhed.

Intriguer, *v. a.* ſætte i Forlegenhed, give Noget at tænke paa; *v. n.* opſpinde Kabaler, ſmede Rænker; *v. pr.* gjøre ſig al Umage, bruge mange Midler for at ſætte Noget igjennem; s'– partout, indblande ſig i Alt.

Intrigueur, se, *s.* Rænkemager, Rænkeſmed (i ſlet Forſt.; hellere: intrigant, e).

Intrinsèque, *a.* (Did.) indvortes, indre; valeur –, ſande, indre Værdi.

Intrinsèquement, *ad.* i indre Forſtand, betragtet indvortes fra.

Introducteur, trice, *s.* Herre el. Dame, ſom indfører En (i et Selſkab el. til en Audients).

Introductif, ive, *a.* indledende.

Introduction, *f.* Indførelſe; Indbringelſe; Indledning. Forberedelſe til (à); – d'une substance dans le corps, Indbringelſe af en Subſtants i Legemet; – d'une coutume, Indførelſe af en Skik; – d'une marchandise, Indførelſe af en Vare; – à une science, Forberedelſe el. Indledning til en Videnſkab; (Pal.) l'– d'une instance, en Sags Begyndelſe for en Domſtol.

Introduire, *v. a.* føre ind, indbringe; *fig.* indføre; introducere, ſkaffe En Adgang; anbringe, anſætte; *v. pr.* ſkaffe ſig Adgang, bane ſig Vei ind; – une sonde dans une plaie, indbringe en Søger i et Saar; – des marchandises, indføre Varer; – une coutume, indføre en Skik; – q. à la cour, introducere En ved Hoffet; il a introduit tous ses parents dans ses bureaux, han har faaet alle ſine Slægtninge anbragte i ſine Comptoirer; – un personnage sur la scène, indføre en Perſon paa Scenen; il s'introduit partout, han trænger ſig ind alle Vegne, baner ſig alle Steder Adgang.

Introït (t udtales), *m.* (Égl.) Bøn, ſom forbereder til Høimeſſen.

Intromission, *f.* (Phys.) et Legemes Indtrængen i et andet.

Intronisation, *f.* en Biſkops høitidelige Indſættelſe; Kongens Nedladelſe paa Thronen ved Kroningshøitideligheden.

Introniser, *v. a.* indſætte en Biſkop, ſætte ham paa den biſkoppelige Stol.

Introuvable, *a.* ſom man ikke kan finde, ſom der ikke er Mage til; *fa.*

Intrus, e, *p.* (af intrure, som ikke bruges); indtrængt ved Magt el. List i et Embede, uden dertil at have de nødvendige Egenskaber; il s'est – dans cette charge, han har trængt sig ind, listet sig ind i dette Embede; *s.* En, som er skuppet ind i et Embede, el. ved List har trængt sig derind, uden dertil at være qvalificeret.

Intrusion, *f.* Indtrængelse i et Embede.

Intuitif, ive, *a.* (Thé.) beskuende.

Intuition, *f.* (Thé.) de Saliges Beskuelse af Gud; (Phil.) vérité d'–, klar, iøinefaldende Sandhed.

Intuitivement, *ad.* (Thé.) paa en beskuelig Maade, Ansigt til Ansigt.

Intumescence, *f.* (Phys.) Opsvulmen, Ophovnen.

Intus-susception, *f.* (Phys.) Optagelse af Safter i et organisk Legeme.

Inusité, e, *a.* ubrugelig.

Inutile, *a.* unyttig; frugtesløs, forgjæves; ubrugelig, uvirksom; une peine –, en forgjæves, spildt Umage; un meuble –, et unyttigt, ubrugeligt Meubel; laisser q. –, lade En uvirksom; ikke benytte hans Kundskaber; il est – de dire, det nytter ikke at sige o. s. v.; cela est – à dire, det hjælper ikke, at man siger det.

Inutilement, *ad.* uden Nytte, forgjæves.

Inutilité, *f.* Unyttighed; Uvirksomhed, Mangel af Ansættelse; *pl.* intetsigende, unyttige Ord; unyttige Ting; laisser q. dans l'–, lade En forblive uden Ansættelse el. Leilighed til at virke; il ne dit que des –s, han siger kun intetsigende Ting.

Invaincu, e, *a.* ubeseiret, uovervundet (i høitidelig Tale og i Poesi).

Invalide, *a.* svag, svagelig, ude af Stand til at arbeide; udygtig til Krigstjenesten form. Alderdom el. Saar; (Jur.) ugyldig, som ikke har de i Loven fastsatte Egenskaber; *m.* Invalid, Soldat, som ikke længer kan tjene form. Saar el. Svagelighed; *pl.* Invalidernes Hospital.

Invalidement, *ad.* (Jur.) uden retlig Gyldighed, ugyldigen.

Invalider, *v. a.* (Jur.) erklære ugyldig, tilintetgjøre et Documents Gyldighed.

Invalidité, *f.* (Jur.) retlig Ugyldighed.

Invariabilité, *f.* Uforanderlighed.

Invariable, *a.* uforanderlig.

Invariablement, *ad.* uforanderligen.

Invasion, *f.* fiendtligt Indfald; *fig.* l'– des fausses doctrines, Indtrængen el. Udbredelse af falske Lærdomme; (Méd.) Udbrud af en Sygdom.

Invective, *f.* bitter, nærgaaende Tale, fornærmende Beskyldning, drøit Kraftudtryk; se répandre en –s, vomir des –s contre q., udbryde i fornærmelige Yttringer, udstøde Skjeldsord imod En.

Invectiver, *v. n.* ivre-heftigen imod, bruge Kraftudtryk, Skjeldsord imod En.

Inventaire, *m.* Inventariiliste; Fortegnelse over Gods, Meubler o. desl.; Auction over samme (*v.*); héritier par bénéfice d'–, Arving, som kun er pligtig til at betale saa meget af Boets Gjeld, som Inventariet beløber; (Prat. anc.) – de production, Fortegnelse over de til en Sag henhørende Actstykker.

Inventer, *v. a.* opfinde, udtænke, opdigte; *prov.* il n'a pas –é la poudre, han har ikke opfundet Krudtet, hans Forstand stikker ikke dybt.

Inventeur, trice, *s.* Opfinder, –ske.

Inventif, ive, *a.* opfindsom.

Invention, *f.* Opfindelsesevne, Opfindsomhed; Opfindelse; Paafund; (Égl.) Opdagelse af Reliquier, Fest i den Anledning; (Rhét.) Valg og Fordeling af Argumenter; see brevet.

Inventorier, *v. a.* forfatte Inventarium el. Catalog; indføre Noget deri.

Inversable, *a.* som ikke kan vælte.

Inverse, *a.* omvendt; l'ordre –, omvendt Orden; en sens –, i modsat Retning; en raison – de, i omvendt Forhold til; *s. f.* Fremgangsmaade i modsat Retning; Sætning i omvendt Orden; faire l'–, foretage Noget i modsat Orden, el. tvertimod en Forventning.

Inversion, *f.* (Gr.) Forandring af Ordenes naturlige Orden i en Sætning, Omsætning.

Invertébré, e, *a.* (H. n.) som er uden Rygrad; *s. m.* Dyr uden Rygrad.

Investigateur, trice, *s.* Grandsker, Forsker; *a.* grandskende, forskende; des regards –s, forskende Blik [Grandskning.

Investigation, *f.* Efterforskning,

Investir, *v. a.* forlehne med; beklæde med, indsætte; omringe; indeslutte; *fig.* stadigen omgive En for at udelukke Andre; on l'a –i de l'au-

torité suprême, man har beklædt ham med den øverste Myndighed; les gendarmes investirent la maison, Gendarmerne omringede Huset.

Investissement, *m.* Indslutning el. Omringning af en Fæstning.

Investiture, *f.* Forlehning; geistlig Ansættelse; Forlehningsbevis.

Invétéré, e, *p.* indgroet, forhærdet; haine –e, gammelt, rodfæstet Had.

Invétérer (s'), *v. pr.* blive gammel, rodfæste sig; *v. n. fig.* slaae Rod (med laisser); il ne faut pas laisser – le mal, man maa ikke lade det Onde fæste Rod.

Invigilance, *f.* Mangel paa Aarvaagenhed.

Invincibilité, *f.* Uovervindelighed.

Invincible, *a.* uovervindelig; *fig.* uimodsigelig, uomstødelig.

Invinciblement, *ad.* uimodstaaeligen, uomstødeligen.

Inviolabilité, *f.* Ubrødelighed.

Inviolabilité, *f.* Uforkrænkelighed; Inviolable, *a.* uforkrænkelig, hellig (om Kongens Person); ubrødelig; ma parole est –, mit Ord er ubrødeligt.

Inviolablement, *ad.* ubrødeligen; tenir qc. –, holde Noget ubrødeligen.

Invisibilité, *f.* Usynlighed.

Invisible, *a.* usynlig; som man ikke kan faae i Tale; il est –, han negter sig hjemme; devenir –, forsvinde pludseligen, uden at man bliver det vaer.

Invisiblement, *ad.* usynligen.

Invitation, *f.* Indbydelse.

Invitateur, trice, *s.* (Anc.) En, som indbød til et Maaltid; keiserlig Betjent, som indbød til Hoffester.

Invitatoire, *m.* (Égl.) Morgensang, som synges ved Fromesse og opmuntrer til at prise Gud.

Inviter, *v. a.* indbyde; opfordre, opmuntre til; anmode om; *v. pr.* indbyde hinanden; komme uindbudet; je vous invite à vous expliquer, jeg opfordrer Dem til at forklare Dem; je vous invite à garder le silence, jeg beder Dem om at tie; il s'est –é lui-même, han er kommen uindbuden; je ne m'y invite pas, jeg siger Tak for mig.

Invocation, *f.* Paakaldelse; Anraabelse.

Involontaire, *a.* uvilkaarlig, ufrivillig.

Involontairement, *ad.* uvilkaarligen, uden at ville det.

Involucre, *m.* (Bot.) Samling af smaa Blade, som omgive en Blomsterkrone i Form af et Bæger.

Involution, *f.* (Pah) Samling af Vanskeligheder el. Bryderier.

Involvé, e, *a.* forvirret, forvillet; [indviklet; *p.* u.

Invoquer, *v. a.* paakalde, anraabe; anføre til sit Forsvar, paaberaabe sig.

Invraisemblable, *a.* usandsynlig.

Invraisemblablement, *ad.* usandsynligen.

Invraisemblance, *f.* Usandsynlighed; Urimelighed; usandsynlig Fortælling.

Invulnérabilité, *f.* Usaarlighed; Beskaffenhed ikke at kunne saares el. skades.

Invulnérable, *a.* usaarlig; *fig.* som ikke kan rammes el. skades.

Iode, *m.* (Chi.) Jin, tyndflydet, metalliſk Substants, Jod.

Ionien, ne, *a.* ioniſk; *s. m.* ioniſk Mundart; ioniſk Verseart.

Ionique, *a.* ioniſk; ordre –, ioniſk Søileorden.

Iota, *m.* niende Bogstav i det græske Alphabet; *fa.* il n'y manque pas un –, der fattes ikke det Allermindste, ikke en Tøddel.

Ipécacuanha, *m.* (Méd.) Brækrod.

Ipréau, *m.* (Bot.) bredbladet Elmetræ.

Irascible, *a.* vredladen; (Philos.) l'appétit, la faculté, la partie –, Sjælskraft til at overvinde Vanskeligheder i Stræben efter det Gode el. i at undflye det Onde.

Ire, *f.* Vrede (*v.* bruges kun poés.).

Iris, *m.* Regnbue; (Opt.) Farvestjær om Gjenstande, som sees i en Kikkert; Regnbuehinden i Øiet; (Bot.) Sværdlilie (ogs. flambe); *f.* Gudinden Iris; Regnbuesteen (pierre d'iris); – citrine, Slags Bjergkrystal (fausse topaze).

Irisé, e, *a.* (H. n.) fremstillende Regnbuefarverne.

Irlandais, e, *s.* og *a.* Irlænder, [–inde; irlandſk.

Irlande, *f.* Irland.

Ironie, *f.* Ironi, Skjæmt, Spot.

Ironique, *a.* ironiſk, spottende.

Ironiquement, *ad.* med Ironi.

Iroquois, e, *s.* og *a.* Irokeser, vildt nordamerikanſk Folkeslag; *pop.* Særling, besynderligt Menneske.

Irrachetable, *a.* som man ikke kan indløse el. løskjøbe sig fra.

Irradiation, *f.* (Did.) Udstraalen, hvorved de lysende Legemers Omfang viser sig forstørret; organiske Legemers Bevægelse indenfra udad.

Irraisonnable, *a.* (Did.) ufornuftig (om de umælende Dyr; om Mennesker bruges déraisonnable).

Irrationel, le, *a.* (Math.) som ikke kan maales med en fælles Enhed (om Størrelser og Linier).

Irréalisable, *a.* som ikke kan realiseres el. iværksættes.

Irrecevable, *a.* som ikke kan modtages el. honoreres, som er ugyldig.

Irréconciliable, *a.* uforsonlig.

Irréconciliablement, *ad.* uforsonligen.

Irrécusable, *a.* uforkastelig.

Irréductibilité, *f.* (Did.) Egenskab ikke at kunne reduceres, el. bringes i en vis Form el. til en vis Størrelse; s. irréductible.

Irréductible, *a.* (Chi.) som ikke kan bringes i metalliskt Tilstand; (Alg.) som ikke kan reduceres til en simplere Form; (Chir.) som ikke kan bringes tilbage i sin sædvanlige Tilstand (om Benbrud, Brok, o. desl.).

Irréfléchi, e, *a.* uoverlagt, ubetænksom.

Irréflexion, *f.* Mangel paa Overlæg el. Eftertanke, Ubetænksomhed.

Irréformabilité, *f.* (Pal.) Egenskab ikke at kunne forandres el. forbedres.

Irréformable, *a.* (Pal.) uforanderlig, uforbedrelig.

Irréfragable, *a.* (Did.) uimodsigelig; uforkastelig.

Irrégularité, *f.* Uregelmæssighed; Mangel paa Ensformighed; en Geistligs Tilstand, som har paadraget sig Kirkestraf og ikke kan bestyre sit Kald.

Irrégulier, ère, *a.* uregelmæssig, uregelret; ueensformig, usymmetrisk; uordentlig, som ikke vil binde sig til Regler; (Égl.) som har paadraget sig Kirkestraf og ikke kan bestyre sit Kald.

Irrégulièrement, *ad.* uregelmæssigen; uordentligen.

Irreligieusement, *ad.* med Ringeagt for Religionen, ureligiøst.

Irreligieux, se, *a.* irreligiøs, ringeagtende Religionens Forskrifter, udvisende Foragt for samme, gudsforgaaen.

Irreligion, *f.* Mangel paa Religion, Ringeagt for Religionen, Ugudelighed.

Irremédiable, *a.* som der ikke kan raades Bod paa, ubodelig, uafhjælpelig.

Irremédiablement, *ad.* ubodeligen.

Irrémissible, *a.* utilgivelig.

Irrémissiblement, *ad.* uden Barmhjertighed, uden at kunne vente Tilgivelse.

Irréparabilité, *f.* Uopretteligheb, Uerstatteligheb.

Irréparable, *a.* uopretteling, uerstattelig.

Irréparablement, *ad.* uerstatteligen.

Irréprehensibilité, *f.* Ulastelighed, Ustraffelighed.

Irréprehensible, *a.* ulastelig, ustraffelig.

Irréprochable, *a.* upaaklagelig, som man Intet kan bebreide; (Pal.) uforkastelig (om et Vidne).

Irréprochablement, *a.* upaaklageligen, p. u.

Irrésistibilité, *f.* Uimodstaaelighed.

Irrésistible, *a.* uimodstaaelig.

Irrésistiblement, *ad.* uimodstaaeligen; il est entraîné –, han henrives med en uimodstaaelig Magt.

Irrésolu, e, *s.* og *a.* ubestemt, raadvild, vægelsindig, vankelmodig.

Irrésoluble, *a.* (Did.) uopløselig.

Irrésolument, *ad.* paa en uvis, raadvild Maade, vægelsindigen.

Irrésolution, *f.* Ubestemthed, Raadvildhed, Vægelsind.

Irrespectueux, se, *a.* uærbødig.

Irrespectueusement, *ad.* uærbødigen, tilsidesættende al Ærbødighed.

Irresponsabilité, *f.* Uansvarlighed.

Irresponsable, *a.* uansvarlig.

Irréussite, *f.* mislykket Udfald af et Foretagende (bedre: insuccès).

Irrévéremment, *ad.* paa en uærbødig el ærefrygtstridig Maade; p. u.

Irrévérence, *f.* Mangel paa Ærefrygt; ærefrygtstridig Tale el. Adfærd (om Gud og Religionen).

Irrévérent, e, *a.* uærbødig, ærefrygtstridig (i Tale om Religionen og hellige Ting).

Irrévocabilité, *f.* Uigjenkaldelighed.

Irrévocable, *a.* uigjenkaldelig.

Irrévocablement, *ad.* uigjenkaldeligen.

Irrigation, *f.* Vanding af Enge, Marker o. desl. ved Grøfter og Canaler.

Irrision, *f.* Spot; Haanlatter; v.

Irritabilité, *f.* Pirrelighed.

Irritable, *a.* pirrelig; følsom; ømfindtlig, som let bliver vred.

Irritant, e, *a.* ophidsende, opæggende; (Méd.) pirrende, fremkaldende en Hidsighed i Legemet, en Betændelse; (Jur.) condition –e, ueftergivelig Vilkaar, uden hvilket Acten bliver ugyldig.

Irritation, *f.* Pirring; Betændelse; *fig.* Opirrelse, hæftig Opbruusning.

Irriter, *v. a.* opbringe til Vrede, opirre, ophidse, ægge; (Méd.) gjøre ømfindtlig, urolig; pirre, hidse, irritere; *v. pr.* blive vred, opirres; op-

røres, blive hæftig bevæget; forværres; – la colère, opægge Vreden; – la soif, ophidse Tørsten; – les désirs, opvække Begjærlighederne, Længslerne; la mer s'irrite, Havet oprøres.

Irroration, *f.* (Méd.) Bestænkning, Bedugning; bain par –, Dugbad.

Irruption, *f.* pludseligt, fiendtligt Indfald (for at erobre); Oversvømmelse (om Vande). [*s. m.* Hest af denne Farve.

Isabelle, *a.* isabelfarvet, hvidguul;

Isard, *m.* (H. n.) Steengjed, vild Gjed.

Ischion (ch udt. k), *m.* (An.) Hoftebeen.

Ischurétique (ch udtales k), *a.* (Méd.) urindrivende. [ning af Urinen.

Ischurie (ch udt. k), *f.* Standsi-

Isiaque, *a.* henhørende til Dyrkelsen af Isis; table –, ægyptisk Monument, som opbevares i det kgl. Bibliothek i Paris, hvorpaa Ceremonierne ved Isis's Dyrkelse ere fremstillede.

Islamisme, *m.* Islamismen, den muhamedanske Religion.

Islandais, e, *s.* Islænder, -inde.

Islande, *f.* Island.

Isocèle, s. isoscèle. [lige lang Tid.

Isochrone, *a.* (Méc.) som skeer i

Isochronisme, *m.* (Méc.) lige Varighed i et Legemes Bevægelse.

Isogone, *a.* (Minér.) ligevinklet (om Krystaller).

Isolateur, *m.* (Phys.) Legeme, som tjener til at isolere el. afsondre Gjenstande, som man vil electrisere.

Isolation, *f.* (Phys.) Isolering el. Afsondring af et Legeme, som man vil electrisere; *fig.* Afsondring fra andre Mennesker (s. isolement).

Isolé, e, *p.* og *a.* afsondret, fritstaaende, isoleret; *fig.* uden Forbindelse med Andre, ene, forladt; il vit isolé, han lever for sig.selv, omgaaes med Ingen; corps –, (Phys.) Legeme, sat ud af Forbindelse med electriske Ledere for selv at blive electriseret.

Isolement, *m.* Afsondring; *fig.* Ensomhed, Indgetogenhed; forladt Tilstand; (Arch.) Afstand mellem Søiler el. andre afsondrede Dele af en Bygning; (Phys.) et Legemes Afsondring ved Ikke-Ledere for at blive electriseret. [sondret Maade, særskilt.

Isolément, *ad.* paa en isoleret, af-

Isoler, *v. a.* afsondre, isolere, fjerne fra Berørelse med andre Legemer, gjøre fritstaaende; (Phys.) afsondre et Legeme ved Ikke-Ledere for at electrisere det; *fig.* sætte ud af Forbindelse med Andre, afsondre fra Samfundet; *v. pr.* adskille sig fra Samfundet, leve for sig selv; vous vous isolez trop, De afholder Dem altfor meget fra Omgang med Andre; De lever for eensomt.

Isoloir, *m.* (Phys.) Isoleerstammel, en Ikkeleder, ved Hjælp af hvilken man afsondrer et Legeme, som skal electriseres. [lige Omfang.

Isopérimètre, *a.* (Géo.) som er af

Isoscèle, *a.* (Géo.) ligebenet (om Triangler). [raelitisk.

Israélite, *m.* og *a.* Israeliter; is-

Issant, e, *a.* (Blas.) fremstaaende (om Dyr, hvoraf kun den øverste Deel er synlig).

Issu, e, *p.* (af issir, som ikke bruges mere); kommen, nedstammende, udsprungen fra; cousins issus de germain, Børn, som ere fødte af to kjødelige Fættere, kjødelige Sødskendebørn.

Issue, *f.* Udgang; Udløb; *fig.* Udfald; Udvei; (Bouch.) Yderdele og Indvolde af slagtede Dyr; *pl.* Omegn; Bundfald i Maling af Korn efter Melet; donner – à la fumée, staffe Røgen Udgang; à l'– du dîner, da Middagsmaaltidet var til Ende, da man stod fra Bordet; l'– du combat, Udfaldet af Striden; je ne trouve point d'– à cette affaire, jeg finder ingen Udvei (intet Middel) til at slippe ud af denne Sag; le château a de belles –s, Slottet har smukke Omgivelser.

Isthme, *m.* (Géogr.) Landtunge, smal Strimmel Land, som forbinder to Lande.

Itague, *f.* (Mar.) Dreiereeb; Toug til at hidse Raaen op og ned med.

Italianisme, *m.* Talemaade, som er eiendommelig for det italienske Sprog (bedre: italicisme).

Italie, *f.* Italien.

Italicisme, *m.* italiensk Idiotisme el. Eiendommelighed i Udtryk.

Italien, ne, *a.* italiensk; *s.* Italiener, -inde; *s. m.* italiensk Sprog.

Italique, *a.* (Impr.) caractère –, el. blot – (*s. m.*), Cursivskrift.

Item, *ad.* ligeledes, endvidere; *s. m.*

en Regnſtabspoſt; *fa.* voilà l'–, det er netop Knuden.

Itératif, ive, *a.* (Prat.) gjentaget.

Itérativement, *ad.* (Prat.) for anden Gang, gjentagne Gange, flere Gange.

Itérato, *m.* (Pal.) bruges i Udtr. arrêt el. sentence d'–, Dom til perſonlig Arreſt efter fire Maaneders Friſt.

Itinéraire, *m.* Reiſeroute; Reiſebog; topografiſk Reiſebeſtrivelſe; Bøn for Reiſende; *a.* colonne –, Pæl, ſom tjener til Vejviſer paa Korsveie; mesure –, Veimaal, Miil.

Iule, *m.* (H. n.) Tuſindbeen, Slags vingeløſt Inſect.

Ivoire, *m.* Elfenbeen; *fig.* dents d'–, ſneehvide Tænder; cou d'–, ſneehvid Hals. [*p. u.*

Ivoirier, *m.* Arbeider i Elfenbeen;

Ivraie, *f.* (Bot.) Klinte (ogſ. zizanie); *fig.* séparer l'– d'avec le bon grain, ſtille Klinten fra Hveden.

Ivre, *a.* drukken, beſtænket, beruſet; *prov.* être – mort, – comme une soupe, være fuld ſom et Svin, overſtadig fuld; *fig.* – de joie, beruſet af Glæde.

Ivresse, *f.* Drukkenſkab, Ruus; *fig.* Beruſelſe, Henrykkelſe; la docte –, den poetiſke Begeiſtring. [kenboldt.

Ivrogne, *a.* drikfældig; *s. m.* Druk-

Ivrogner, *v. n.* drikke ſig fuld; *pop.*

Ivrognerie, *f.* Drikfældighed; *pl.* Drukkenſkab.

Ivrognesse, *f.* drikfældigt Fruentimmer, *pop.* (hellere: femme ivrogne).

Ixeutique, *f.* Kunſt at fange Fugle med Limpinde; *p. u.* [lilie.

Ixia el. ixie, *f.* (Bot.) Slags Sværd-

Izard, *m.* ſ. isard.

J.

Jà, *ad.* allerede; *v.* nu: déjà.

Jable, *m.* (Tonn.) Faltſe i Tøndeſtaver til at faſtholde Bunden; den ud over Bunden i en Tønde fremſtaaende Kant.

Jabler, *v. a.* (Tonn.) gjøre Faltſen til Bunden i en Tønde.

Jabot, *m.* Fuglekro; Kalvekryds; *fa.* faire –, trække Kalvekrydſet frem; kroe ſig; *pop.* remplir son (se remplir le) –, fylde ſig, tage godt for ſig af Retterne. [Munden løbe; *fa.*

Jaboter, *v n.* ſladdre idetligen, lade

Jacasser, *v. n.* ſtrige ſom en Skade; *fig.* og *fa.* ſnakke, vaaſe.

Jacée, *f.* (Bot.) Knopbæger, Knopurt, Kornblomſt.

Jacent, e, *a.* (Pal.) forladt (om Gods, hvortil ingen Eier el. Arving melder ſig). [ſom hviler.

Jachère, *f.* (Agr.) Brakjord; Jord,

Jachérer, *v. a.* (Agr.) pløie Jord, ſom har hvilet.

Jacinthe, *f.* Hyacint (ogſ. hyacinthe); la – des Indes, Tuberoſen; (Jard.) blaa aflang Blomme.

Jacobée, *f.* (Bot.) Brandbæger, Korsurt, Sct. Jacobsurt.

Jacobin, e, *s.* Dominicaner-Munk el. Nonne; Medlem af den første demokratiſke Klub fra 1789; hæftig Demokrat. [nernes Grundſætninger.

Jacobinisé, e, *a.* indviet i Jacobi-

Jacobiniser, *v. a.* gjøre til Jacobiner; *v. n.* agere Jacobiner; *v. pr.* antage Jacobinernes Grundſætninger.

Jacobinisme, *m.* Jacobinernes Lære; reent Democrati. [Retteldug.

Jaconas, *m.* (Com.) Jaconet, Slags

Jacquot, *m.* Navn, ſom gives Papegøier; Navn paa Skaden i Almuesproget (Claus).

Jactance, *f.* Praleri, Selvroes; *fa.*

Jactancieux, se, *a.* ſom gjerne praler, fuld af Praleri.

Jactation, *f.* (Méd.) en Syges urolige Kaſten og Venden i Sengen.

Jaculatoire, *a.* bruges kun i Udtr. oraison –, kort og ivrig Bøn til Gud.

Jade, *m.* (H. n.) mager Nefrit, Nyreſteen, Bitterſteen, Jade.

Jadis, *ad.* fordum, tilforn; *a.* i Forbindelſe med temps: au temps –, i forrige Dage, i gamle Dage; *fa.*

Jaguar, *m.* (H. n.) Jaguar, amerikanſk Tigerkat.

Jaillir, *v. n.* ſprøite, ſpringe hæftigen frem (om flydende Legemer); *fig.* udſpringe, udſtraale.

Jaillissant e, *a.* ſpringende, ſprøitende (om flydende Legemer).

Jaillissement, *m.* Udſprøiten.

Jais, *m.* Gagat, Steenkul, Begkul; collier de –, Halsbaand af Steenkulsperler.

Jalage, *m.* Afgift til Godsherren af

Vin, som udsælges i smaa Partier, i Skaale, o. desl.; *v.*

Jalap, *m.* (Bot.) Jalappe-Snerle (ogs. belle-de-nuit); Jalapperod.

Jale, *f.* stor Skaal, Bøtte.

Jalée, *f.* Skaalfuld, Bøttefuld.

Jalet, *m.* Vægsteen, lille rund Flintesteen; *v.* (galet).

Jalon, *m.* Landmaalerstok, Afstikningsstok, Stok til Mærke; *fig.* foresbige Ideer el. Punkter, som veilede et Studium el. et Arbeide.

Jalonner, *v. n.* sætte Stokke til Mærke; *v. a.* afstikke; *fig.* betegne, mærke.

Jalonneur, *m.* (Mil.) Mand, som udstilles for at betegne en Retning.

Jalousie, *f.* Skinsyge; Misundelse; Vinduesgitter, Vinduesjalousi; – de métier, Brødnid; (Jard.) stor Efteraarspære; fleur de –, Slags trefarvet Amarant.

Jaloux, se, *a.* skinsyg; misundelig; nidkjær over; begjærlig efter; – du succès d'autrui, misundelig over en Andens Held; il est – de son honneur, han holder strængt over sin Ære; il est – de ses opinions, han taaler ingen Modsigelse; il est – de lui plaire, han gjør sig megen Umage for at behage hende; voiture –se, Vogn, som helder til den ene Side; (Mar.) heldende til den ene Side (om Fartøier).

Jamais, *ad.* nogensinde; ne . . . jamais, ingensinde, aldrig (undertiden underforstaaes Negtelsen); si vous venez – me voir, dersom De nogensinde kommer at besøge mig; *ne* me parlez – de ces choses-là, tael aldrig til mig om disse Ting; avez-vous été à Rome? –, har De været i Rom? aldrig; elle m'est plus chère que –, hun er mig kjærere end nogensinde; pour –, for stedse; à –, for evig (stærkere betegnende end pour –); *s. m.* uendelig Tid; à tout –, au grand –, i al Evighed, aldrig; *fa.*

Jambage, *m.* Grundmuur, som understøtter en Bygning, el. som tjener til Støtter for Bjælkelaget, for en Dør el. et Vindue; de lige Linier i Bogstaverne m, n el. u.

Jambe, *f.* Been (fra Knæet til Foden); Green af en Passer; – de bois, Træbeen; En, som gaaer paa Træbeen; être haut en –, være langbenet; avoir de bonnes –s, les –s bonnes, være en dygtig Fodgænger; aller, courir à toutes –s, løbe af alle Kræfter, ride i fuld Fart; prendre les –s à son cou, jouer des –s, løbe tilsomt bort, tage Benene paa Nakken; avoir ses –s de quinze ans, være endnu rask tilbeens; renouveler de –s, begynde at gaae med ny Kraft; tage fat paa et Arbeide med ny Iver; faire – de vin, drikke et Par Glas for at gaae raskere, muntrere; il a la – tout d'une venue, han har ingen Lægge; *fig.* og *fa.* cela lui fait une belle –, cela ne lui rend pas la – mieux faite, det vinder han ikke Stort ved, det bliver han ikke feed af; couper bras et –s à q., standse En i sit Arbeide, berøve ham Midler til at virke; forbause En; jeter un chat aux –s à q., styde Skylden paa En, volde En Ubehageligheder; jouer q. par-dessous (la) jambe, forstyrre Ens Planer, lede ham efter sit Hoved; (Arch.) – sous poutre, Muurpille under en Bjælke; –s de force, to Bjælker, som støde sammen i Gavlspidsen; (Ch.) – de cerf, Deel af en Hjorts Fod fra Hælen til Kloven; (Mar.) – de chien, Trommestok, Bjælke, hvorpaa Agterspeilet hviler; Bugt paa et Toug; (Pê.) – d'une maille, Sidesnor paa Masken i et Fiskenet; jambe de çà, jambe de là, *loc. ad.* paa strævs (à califourchon).

Jambé, e, *a.* bruges kun i Udtr. bien –, som har velstabte Been; *fa.*

Jambette, *f.* Foldekniv; *pl.* smaa Bjælker, hvorpaa Sparreværket hviler.

Jambier, ère, *a.* (An.) henhørende til Benet; *s. m.* Skinnebeensmuskel; *s. f.* Harnisk til Skinnebenet.

Jambon, *m.* Skinke.

Jambonneau, *m.* lille Skinke.

Jan, *m.* (Jeu) Bræt i Triktrak (Slags Brætspil); le petit –, den Deel af Brættet, hvorpaa Brikkerne opstilles, naar Partiet begyndes; le grand –, den anden Deel af Brættet.

Janissaire, *m.* Janitsar.

Jansénisme, *m.* (Thé.) Jansenius's Lære om Naaden og Prædestinationen.

Janséniste, *m.* Tilhænger af Jansenismen; *a.* henhørende til denne Lære.

Jante, *f.* (Charr.) Hjulfælge.

Janvier, *m.* Januar.

Japon, *m.* Japan.

Jappement, *m.* Kjeffen. [Hunde).
Japper, *v. n.* bjeffe, gjøe (om smaa
Jaque, *f.* Jakke; bruges nu kun i Udtr. – de mailles, Pantserskiorte.
Jaquemart, *m.* en harnisklædt Figur paa Uhre til at slaae Timerne (Peder Døver); latterligt klædt Menneske; gammeldags Kaarde; (Monn.) Fjeder paa Trykværket i en Mynt.
Jaquerie, *f.* de Livegnes Opstand imod Godsherrerne i det 14de Aarhundrede.
Jaquette, *f.* Bondekofte; Smaadrenges Slidskjole; *pop.* trousser la – à un enfant, give et Barn Riis.
Jardin, *m.* Have; *fig.* frugtbart og paa forskiellig Maade dyrket Land; *fa.* faire d'une ch. comme des choux de son –, bruge Noget som om man var fuldkommen Herre derover; jeter une pierre (el. des pierres) dans le – de q., sige En Skosser.
Jardinage, *m.* Havevæsen, Gartneri; Havearbeide; Haver; Kjøkkenurter.
Jardiner, *v. n.* sysselsætte sig med Havearbeide; *v. a.* (Fauc.) lade en Falk drage frisk Luft.
Jardinet, *m.* lille Have.
Jardineuse, *f.* (Joa.) émeraude –, ureen Smaragd.
Jardinier, *m.* Gartner; – fleuriste, Blomstergartner; – maraîcher, Kjøkkengartner; – pépiniériste, Gartner, som opelsker Frugttræer; – planteur, Gartner, som besatter sig med Skovanlæg; (H. n.) *pop.* Kjærnebider (bruant ortolan).
Jardinière, *f.* Gartnerske, Gartnerpige; Opsats til Blomster; (Cuis.) Slags Biret af Roer og Gulerødder; (Cout.) Slags Stikning foran paa Manchetter.
Jardons, *m. pl.* (Vét.) Hævelse paa en Hestes Bagbeen, paa Hasen.
Jargon, *m.* fordærvet Sprog, Kaudervælsk; fremmed Sprog, som ikke forstaaes; særegct Sprog el. særegne Udtryk for visse Kredse; (Joa.) Slags guulagtig Diamant.
Jargonner, *v. n.* og *v. a.* tale et fordærvet el. uforstaaeligt Sprog, tale slet.
Jargonneur, se, *s.* og *a.* En, som taler et fordærvet Sprog el. som taler slet.
Jarlot, *m.* (Mar.) Indbugning og Faltse i en Skibskiøl.
Jarre, *m.* Slags stort Maal til Olie el. Vin; *s. f.* Slags Vandkumme af brændt Leer; (Mar.) stor Vandkrukke; (Manu.) Uld af peruvianske Faar; (Chap.) langt stridt Haar, som ikke kan filtes; *pl.* Slags Glasklokker, som især bruges til electriske Batterier.
Jarret, *m.* Knæhase; Hase; *fig.* og *fa.* être ferme sur ses –s, have en fast Holdning, vise en fast Adfærd; (Jard.) lang Green uden Sideqviste; (Arch.) urigtig Bugt paa en Hvælving; (Géo.) enhver Afvigelse fra den krumme Linie.
Jarreté, e, *a.* som vender Bagbenene indad (om Dyr); (Arch.) som danner en urigtig Bugt.
Jarreter, *v. n.* være ujevn, pukket, slaae en Bugt; *v. pr.* støde Haserne (*p. u.*); binde sine Strømpebaand.
Jarretière, *f.* Knæbaand, Strømpebaand; *fig.* og *fa.* il ne lui va pas à la –, han staaer dybt under ham i Kundskaber og Fortieneste; donner des –s à q., give En Pidskeslag over Benene.
Jarreux, se, *a.* (Manu.) poils –, lange hvide og stride Haar.
Jars, *m.* Gasse; *fig.* og *pop.* il entend le –, han er ikke dum, han er huul.
Jas, *m.* (Mar.) Ankerstok.
Jaser, *v. n.* sladre; *fa.* fortælle hvad der skulde holdes hemmeligt; snakke (om Skader el. Papegøier); *prov.* – comme une pie, comme une pie borgne, lade Munden altid løbe.
Jaserie, *f.* Sladder.
Jaseur, se, *s.* Sladdrer; Sladdertaske; En, som sladdrer af Skole, *fa.*
Jasmin, *m.* Jasmin.
Jaspe, *m.* Jaspis.
Jasper, *v. a.* male med flere Farver, marmorere som Jaspis.
Jaspure, *f.* Marmorering; Snit paa en Bog marmoreret som Jaspis.
Jatte, *f.* dybt rundt Kar, Skaal.
Jattée, *f.* en Skaalfuld.
Jauge, *f.* et Kars bestemte Maal, Visirmaal; Visirstok; Vragermaal, Tommestok. [Betaling derfor.
Jaugeage, *m.* Opmaaling af Kar;
Jauger, *v. a.* opmaale et Kar, visire; (Mar.) opmaale et Skibs Indhold.
Jaugeur, *m.* Opmaaler af Kar, Visirer; Skibsmaaler.
Jaunâtre, *a.* guulagtig.
Jaune, *a.* guul; *s. m.* den gule

farve, det Gule; *fa.* être – comme un coing, comme souci, comme safran, have en ſtærk guul Anſigtsfarve; aune d'œuf, Æggeblomme; jaune isse, (Jard.) Slags Ferſken; ſ. bec.

Jaunet, *m.* lille guul Markblomſt; *a.* et Guldſtykke.

Jaunir, *v. a.* farve guul; *v. n.* blive guul, guulne.

Jaunissant, e, *a.* guulnende; poé.

Jaunisse, *f.* Guulſot (Méd. ictère).

Javanais, e, *s.* Javaneſer, -inde.

Javaris (s udtales), *m.* (H. n.) Slags amerikanſk Vildſviin.

Javart, *m.* (Vét.) Muk, Byld paa HeſtensBeen;-encorné,Byld underHoven.

Javeau, *m.* (E. F.) Ø, ſom er dannet ved Opfyldelen af Sand el. Dynd.

Javeler, *v. a.* (Agr.) lægge høſtet Korn paa Skaar; *v. n.* falde paa Skaar, i Knipper el. Bundter; avoines –ées, Havre, ſom er bleven ſort og tung af Regnen, mens den laa paa Skaar. [lægger Korn paa Skaar.

Javeleur, *m.* (Agr.) Høſtkarl, ſom

Javeline, *f.* langt og tyndt Kaſteſpyd.

Javelle, *f.* flere Skaar høſtet Korn; Rad, ſom Kornet lægges i efter Leen; Knippe Viinranker; Bundt Viinpæle el. Lægter.

Javelot, *m.* Kaſteſpyd.

Je, *pr. pers. conj.* jeg; *pl.* nous, vi.

Jeannette, *f.* Diminutiv af Jeanne (Hanne); Navn paa et Kors med et Hjerte, ſom Fruentimmerne bære om Halſen; (Jard.) Slags Pintſelilie.

Jécoraire, *a.* (An.) henhørende til Leveren. [trende Bevægelſe.

Jectigation, *f.* (Méd.) Pulſens ſti-

Jectisses, *a. f. pl.* bruges i Udtr. terres –, opkaſtet Jord; (Maç.) pierres –, Stene, ſom bruges til alle Slags Bygninger og lægges med Haanden.

Jéhovah, *m.* Jehova.

Jéjunum, *m.* (An.) Slunkentarm, en Tarm i det menneſkelige Legeme.

Jérémiade, *f.* Klageſang, ofte gientagen Klage.

Jésuite, *m.* Jeſuit; *fig.* Hykler.

Jésuitesse, *f.* Nonne henhørende til en filial Forening af Jeſuiterordenen.

Jésuitique, *a.* jeſuitiſk (i ſlet Forſt.).

Jésuitisme, *m.* Jeſuitermoral, Jeſuitcharakteer, Hykleri.

Jésus (s ſtumt), Jésus-Christ (st ſtumt, undt. naar Christ bruges ene), *m.* Jeſus Chriſtus; (Pap.) papier jésus, Slags Trykpapir af ſtor Format.

Jet, *m.* Kaſt; Straale; Træſkud, Spire; Metals Indgydning i Støbeformen; Regnen med Regnepenge (*v.*); le – des bombes, Bombekaſtning; – de pierre, et Rum, ſaa langt ſom man kan kaſte med en Steen; le – d'un filet, Udkaſten af et Fiſkenet, Fiſkedræt; le – d'une draperie, Draperiets naturlige Fald i et Maleri; – de lumière, Lysſtraale; – d'eau, Vandſpring; – d'abeilles, ny Biſværm; – de marchandises, jet-à-la mer, Varers Kaſten overbord i en Storm; – de voiles, et Skibs fuldſtændige Seilbeſætning; armes de –, Kaſtevaaben; d'un seul –, ſtøbt paa een Gang, i een Form; *fig.* (i Kunſt el. Litterat.) udført el. forfattet med Raſkhed, paa eengang; ce n'est qu'un premier –, det er et let, flygtigt Udkaſt; du premier –, ſtrax, under Øieblikkets Indſtydelſe; canne d'un seul –, Rørſtok uden mindſte Knude; un beau –, un – bien droit, en lige Stok uden Knude; (Fauc.) lille Rem om Benet af en Falk el. anden afrettet Fugl. [terie.

Jetage, *m.* (Chir.) Udflyden af Ma-

Jeté, *m.* (Da.) Slags halvt Dandſetrin, Kaſtetrin.

Jetée, *f.* Steendæmning ved Indløbet af en Havn til at ſtandſe Bølgernes Hæftighed; Hob Steen, Sand el. Gruus langs med en Vei for at forbedre den; ny Biſværm; – de chandelles, det Antal Lys, ſom forfærdiges i een Støbning.

Jeter, *v. a.* kaſte; anlægge, anbringe; udkaſte, udſprøite; udſtøde; ſætte Knopper el. Skud; ſtøbe; *v. pr.* kaſte ſig, ſtyrte ſig; udgyde ſig; tage ſin Tilflugt til; *v. n.* ſpire, ſætte Skud; frembringe en ny Biſværm; afſætte Materie; – les fondements d'un édifice, lægge Grundvolden til en Bygning; – les fondements d'un royaume, grunde et Kongerige; – un pont sur une rivière, ſlaae en Bro over en Flod; (Peint.) – une draperie, anlægge et Draperi i dets behørige Folder; (Mar.) – l'ancre, ankre; – le plomb, la sonde, lodde; – un mât à bas, ſtyde en Maſt ned; – son navire à la côte, ſætte ſit Skib paa Grund; (Jeu) – ses cartes, ſpille ſine Kort;

(Mll.) – des soldats dans une place, kaste Soldater ind i en Fæstning; (Fauc.) – le faucon, slippe Falken løs (le lâcher); (Impr.) – un blanc, lade et aabent Rum; (Fond.) – une statue en bronze, støbe en Statue i Bronze; – en moule, støbe; *fig.* – son bien, – tout par les fenêtres, forøde sin Formue, sætte Alt overstyr; – q. dans un cachot, sætte En i et Fængsel; – les yeux sur q., kaste sine Øine paa En, udsee sig En; – des propos, lade Ord falde, henkaste en el. anden Ytring; – des soupçons contre q., vække Mistanke imod En; – son dévolu sur q., kaste sit Valg paa En; – une maison par terre, la – bas, rive et Huus ned; la fontaine jette de l'eau, Vandspringet udkaster Vand; – des larmes, fælde el. udgyde Taarer; – un cri, udstøde et Skrig; – de profondes racines, slaae dybe Rødder; – au sort, afgjøre Noget ved Lodkastning; – une marchandise à la tête, falbyde en Vare til Spotpriis; – une ch. à la tête de q., paanøde En Noget uden at han begjærer det; – de l'huile sur le feu, gyde Olie i Ilden; – de la poudre aux yeux, sætte Blaar i Øinene; – le froc aux orties, forlade Munkestanden, den geistlige Stand; forlade et Fag af Ustadighed; – son plomb sur qc., sætte sine Garn ud efter Noget; – le manche après la cognée, opgive Alt af Modløshed; – sa langue aux chiens, give sig tabt, opgive at gjætte en Gaade; – son bonnet par-dessus les moulins, sætte sig ud over den alm. Mening; je jetai mon bonnet par-dessus les moulins, dermed var mit Eventyr ude; il jette un vilain coton, han taber sit gode Rygte; ..... les arbres commencent à –, Træerne begynde at skyde; cette ruche n'a pas encore –é, denne Kube har endnu ikke sværmet; la plaie commence à –, Saaret begynder at sætte Materie; .... se jeter sur qc., kaste sig begjærligen over Noget; se – au cou de q., falde En om Halsen; se – à la tête de q., paanøde sig En; cela ne se jette pas en moule, dette Arbeide frembringes ikke saa let; se – dans un couvent, gaae i Kloster.

Jeton, *m.* Regnepenge, Slentring; ny Bisværm (jet d'abeilles); – de présence, Marke, som gives de tilstedeværende Medlemmer i visse Selskaber; *prov.* être faux comme un –, have en falsk Charakteer.

Jeu, *m.* Leg, Spøg; Spil, Spillemaade; Ens Kort i Spil; Indsats; Spillehuus, Sted, hvor der spilles visse Spil; Maade at bruge sine Vaaben paa; Spillen paa et Instrument; Komediespil; Fribed i Bevægelse; Maade at virke paa (om en Maskine); (Peint.) Liv og Afvexling; prendre qc. en –, tage Noget for Spøg; cela passe le –, cela est plus fort que le –, det er en Spøg, som gaaer for vidt; se faire un – de qc., finde Fornøielse i Noget (i slet Forst.); mettre au –, gjøre Indsats; l'argent qui est sur le – (el. sur –), de Penge, som ere indsatte; tenir un –, holde et Spillehuus, holde Bank; tenir le – de q., spille for En; tenir –, vedblive at spille med En, som taber; couper –, gaae bort, naar man har vundet; d'entrée de –, fra Begyndelsen af Spillet; *fig.* strax; entrer en –, begynde at spille; *fig.* indlade sig i en Sag, i en Undersøgelse; se piquer au –, vedblive at spille, uagtet man taber; *fig.* vedblive at ville sætte Noget igjennem uagtet alle Hindringer; jouer bon –, bon argent, spille for Alvor, om Penge, med det Forsæt strax at betale; *fa.* bon – bon argent, alvorligt; *prov.* le – ne vaut pas la chandelle, den Ting er ikke værd den Umage, man gjør sig; à quel – l'a-t-on perdu? hvorfor kommer han ikke mere til os, hvor bliver han af? mettre q. en –, bringe En ind i en Sag imod hans Vidende; mettre qc. en –, benytte Noget; c'est son –, det er det, han har at gjøre; il sait bien son –, han forstaaer nok, hvad han gjør; *fa.* donner (faire) beau – à q., give En god Leilighed til at opnaae hvad han ønsker; *prov.* à beau – beau retour, lige for lige, som man raaber saa faaer man Svar; à tout venant beau –, man vil vide at holde Enhver Stangen; faire voir beau – à q., lære En op at see; tirer son épingle du –, rede sig snildt ud af en vanskelig Sag; faire bonne mine à mauvais –, holde gode Miner til slet Spil; ... *pl.* offentlige Lege hos de

Jamle; (Myth.) Guder for Spøg g Skjemt.

Jeudi, *m.* Torsdag; – gras, Skær-orsdag; *prov.* la semaine de trois s, trois jours après jamais, den Uge, vori vi faae 2 Torsdage, aldrig.

Jeun (à), *loc. ad.* fastende; prendre c. à –, nyde Noget paa fastende Hjerte.

Jeune, *a.* ung; ungdommelig, fyr-ig; uerfaren; passende for Ungdom-nen; ubesindig, ubetænksom; *s.* den Yngre; un – homme, et ungt Men-neske (*pl.* des jeunes gens); il ne ieillit point, il est toujours –, han liver ikke gammel, han er altid liv-ig og ungdommelig; le – âge, den idlige Alder; cette couleur est –, enne Farve passer for de Unge; *fa.* ne – barbe, et ungt Menneske uden Erfaring; mon Dieu, qu'il est –, min Gud! hvor han er ubetænksom, frem-usende; Pline le –, Plinius den Yn-gre; –s de langue, unge Mennesker, om lære de østerlandske Sprog for eri at blive Tolk.

Jeûne, *m.* Faste; Afholdenhed fra Kjødspiser; Afholdenhed fra al Slags Spise; *fig.* enhver anden Slags Af-holdenhed; un jour de –, en Fastedag.

Jeunement, *ad.* (Ch.) nylig; bru-ges kun i Udtr. cerf de dix cors –, Hjort, hvis Horn nyligen har faaet 10 Takker paa hver Side.

Jeûner, *v. n.* faste; spise lidt, sulte; *fig.* og *fa.* negte sig Fornøielser.

Jeunesse, *f.* Ungdom; unge Menne-sker; det unge Mandskab; *pop.* ung Pige; *fa.* Ungdoms Daarskab; *prov.* og *fig.* – est forte (el. bedre: difficile) à passer, i Ungdommen er det vanske-ligt at styre sine Lidenskaber; il faut que – se passe, man maa lade Ung-dommen rase ud; man maa bære over med den; la – revient de loin, Ungdommen kan gaae meget igjennem (i Tale om Sygdomme), el. rette sig fra store Feil; si – savait et vieillesse pouvait, hvis Ungdommen havde Er-faring, og Alderdommen Evne; il a fait bien des –s, han har begaaet mangen Ungdomsdaarskab.

Jeunet, te, *a.* (bruges især i fém.) meget ung; *fa.* [som faster; *fa.*

Jeûneur, se, *s.* Mand el. Qvinde,

Joaillerie, *f.* Juveleerarbeide; Ju-veleerkunst; Juveleerhandel.

Joailler, ère, *s.* Juveleer.

Jobard, *m.* enfoldigt, lettroende Men-neske; *pop.* [Tosse.

Jobelin, *m.* enfoldig, godmodig

Jockey, *m.* Ridekiegt, Forrider.

Jocko, *m.* (H. n.) Slags Oran-goutang (ogs. pongo); *pop.* Menneske, som seer dum ud og gjør Grimacer.

Jocrisse, *m.* Fjog, Nathue, Potteliger.

Jodelet, *m.* Pudsmager; *fa.*

Joie, *f.* Glæde; Munterhed, Lystig-hed; *pl.* Glæder; Forlystelser; Nydel-ser; feu de –, Illumination af Gader og offentl. Pladse; j'ai de la – de vous voir, det glæder mig at see Dem; *fa.* être à (el. bedre: dans) la – de son cœur, fryde sig, være i sin Her-rens Glæde; se donner au (bedre: à) cœur – de qc., glæde sig hjerteligen over Noget, nyde Noget i fuldt Maal; une fille de –, en Glædespige.

Joignant, e, *a.* tilstødende (om Huse og faste Eiendomme); une maison –e à la mienne, et Huus, som støder op til mit. [maison, tæt op til Huset.

Joignant, *pp.* tæt ved; tout – la

Joindre, *v. a.* sammenføie; tilføie, forene; støde til, naae, indhente, træffe paa; *v. pr.* sammenføies, forenes; træffe sammen; *v. n.* slutte sammen; – les mains, folde Hænderne; – q., støde til En, indhente En; – l'utile à l'agréable, forene det Nyttige med det Behagelige; la porte ne joint pas bien, Døren slutter ikke godt.

Joint que, *loc. conj.* foruden at, *v.*; ogsaa: joint à ce que, joint à cela que (ajoutez que, outre que).

Joint, *m.* (An.) Led, Ledemod; (Maç.) Mellemrum mellem to hosliggende Steen (–gras, Aabning, som er større end en ret Vinkel; – maigre, Aabning, som er mindre); *fa.* trouver le –, finde den bedste Maade at tage en Sag paa.

Joint, e, *p.* forenet, sammenføiet; sauter à pieds –s, springe med begge Benene paa een Gang; à mains –tes, med sammenfoldede Hænder; ci- –, *loc. ad.* hermed; d. Udtryk forandres ikke, naar det staaer foran et Ord uden Artikel: vous trouverez ci-joint copie de sa lettre, De vil finde heri Gjenparten af hans Brev.

Jointe, *f.* (Man.) Stykket mellem Koden og Overdelen af Hestens Hov (s. f. paturon).

Jointé, e, *a.* (Man.) bruges om Heste især med Udtr. court og long; court- –, kortledet (s. joint); long- –, langledet.

Jointée, *f.* saameget der kan rummes i to sammenholdte Hænder; *p. u.*

Jointif, ve, *a.* (Men. og Arch.) tæt sammenføiede, sluttende tæt sammen.

Jointoyer, *v. a.* (Maç.) tilstryge el. udfylde med Leer el. Gips Furerne mellem Stenene i en Bygning.

Jointure, *f.* Led, Sammenføining (naar der ikke tales om Knoklerne, hellere: joint); (Man.) Stykket nedenfor Koden.

Joli, e, *a.* net, nydelig, vakker, behagelig, smuk; *fig.* c'est un – sujet (garçon), det er et ungt Menneske, som opfører sig vel; *iron.* og *pop.* il est – garçon, il s'est fait – garçon, han er beruset, han er i en maadelig Forfatning, han har hengivet sig til Svir og slet Levnet; un – tour, et morsomt Puds; une –e position, en god, fordeelagtig Stilling; *s. m.* det Nydelige, det Nette og Smukke; det Morsomste; le – de l'affaire est que . . ., det Morsomste af Sagen er o. s. v.

Joli-cœur, *m.* smægtende Herre, sød Fyr; *pl.* des jolis-cœurs.

Joliet, te, *a.* ret nydelig, temmelig smuk; bruges almindeligen kun i *fém.* og *fa.*

Joliment, *ad.* paa en net Maade, nydeligt, vakkert, smukt; *iron.* ganske artigt; storligen, overmaade meget, tilgavns.

Jolivetés, *f. pl.* nydelige Smaating, tjenende til Pynt; artige, vakkre Yttringer af et Barn; *v.*

Jonc, *m.* Siv; tynd Rørstok; glat Guldring; *fa.* être droit comme un –, være rank som en Piil (et Siv).

Jonchaie, *f.* Sted, som er bevoxet med Siv.

Jonchée, *f.* Blomster, Qviste o. desl., hvormed Gaderne bestrøes ved høitidelige Leiligheder; Slags Kar, hvori der holdes Fløde; Slags lille Ost.

Joncher, *v. a.* bestrøe med Blomster; *fig.* opfylde med, bedække med hist og her; la terre était –ée de morts, Jorden laa fuld af Døde, var bestrøet med Døde.

Jonchets (hos Nogle honchets), *m. pl.* Pindespil, Skrabnæse (Børnespil).

Jonction, *f.* Forening; Sammenstød, Sammenløb.

Jongler, *v. n.* møre med Taskenspillerkunster; *inus.* [leri, Markskrigeri.

Jonglerie, *f.* Taskenspillerkunst; Gjøg-

Jongleur, *m.* Taskenspiller, Markskriger, Gøgler; forh. omvandrende Sanger el. Musikant. [nesisk Fartøi.

Jonque, *f.* en Jonka, et Slags chi-

Jonquille, *f.* Paaskelilie, Slags Narcis.

Joseph, *m.* og *a. m.* Slags tyndt gjennemsigtigt Papir; papier –.

Jouail, *m.* (Mar.) Ankerstok (jas).

Jouailler, *v. n.* spille lavt og kun for Morskab; spille slet; *fa.*

Joubarbe, *f.* (Bot.) Huusløg.

Joue, *f.* Kind; *fa.* avoir les –s cousues, have hule, indfaldne Kinder; donner sur la –, couvrir la – à q., give En et Øresigen; coucher q. en –, mettre q. en –, lægge an paa En, sigte efter En; *fig.* holde bestandigt Øie med En, ikke tabe ham af Sigte; (Mil.) tomber bien en –, falde godt an (til Kinden); en –, feu! an, fyr! (Mar.) Boug (paa et Skib).

Jouée, *f.* (Arch.) Tykkelse af en Muur i Aabningen til en Dør, et Vindue, o. desl.

Jouer, *v. n.* lege; – à, more sig med et el. andet Spil, el. med en el. anden Leg; *fig.* udsætte sig for; – de, spille paa et Instrument; (ud. Præp.) bevæge sig let og frit; springe (om Vandspring); . . . *v. a.* forstaae at spille et Spil, spille et Kort el. en Melodie; sætte paa Spil, spille om, bortspille; opføre paa Scenen; forestille en Person, udføre en Rolle; skuffe, narre; latterliggjøre, efterabe; ligne, have Udseende af; . . . *v. pr.* se – de qc., udføre med Lethed hvad Andre finde vanskeligt el. farligt; bryde sig lidt om; skalte og valte med efter Behag; se – de q., have En til Bedste, holde En for Nar, skuffe En; se – à q., give sig i Kast med En, angribe En ubetænksomt; . . . – aux cartes, spille Kort; – aux échecs, spille Schak; – au colin-maillard, lege Blindebuk; vous jouez à vous perdre, De arbeider paa Deres egen Undergang; – un jeu, forstaae at spille et Spil; quel jeu jouez-vous? hvad Slags Spil spiller De? il joue bien son jeu, han spiller godt sit Kort; *fig.* han bærer sig snildt ad for at naae sit Maal; – une carte, spille et Kort ud; – gros jeu, spille høit Spil; – un écu, spille om en Daler; – cœur, spille

Hjerter ud; – en cœur, spille i Hjer-ter; – de bonheur, spille med Held; – de malheur, de guignon, spille med Uheld; – de son reste, gribe det sidste Middel, vove det Yderste; sætte sin Formue aldeles overstyr; – au jeu sûr, spille et sikkert Spil; – au plus sûr, gribe den mindst farlige Udvei; – au (au plus) fin, søge ved List at naae sit Maal; ne – que (pour) l'honneur, spille om Keiserens Skjæg; *fig.* og *fa.* – (à) quitte ou double, vove Alt for at rede sig ud af en vanskelig Sag; – à qui perd gagne, spille et Spil, hvori den Tabende vinder; være sig saa snildt ad, at Tabet skaffer først Fordeel; – sa vie, vove sit Liv; sætte det paa Spil; – avec sa vie, avec sa santé, ikke skaane sit Liv, sin Sundhed; ikke sørge for at bevare samme; – avec la vie, betragte Livet som en ligegyldig Sag; – sur le mot (el les mots), spille med Ord, hænge sig i Ord, gjøre tvetydige Hentydninger; – du violon, spille paa Fiolin; – un air sur le violon, spille en Melodi paa Fiolinen; *fa.* – de la prunelle, coquettere, kaste forlibte Blik til hinanden; gjøre Tegn til hinanden med Øinene; *pop.* – de la poche, give Penge ud; – du pouce, udtælle Penge; *pop.* – les couteaux, slaaes med Kaarder; – du bâton à deux bouts, fegte bevægendigen med sin Stok; – des gobelets, gjøre Taskenspillerkunster; *fig.* søge at bedrage; – un tour à q., spille En et Puds; – q., spille med En (i Boltspil el. Fjerboltspil); *fig.* føre En bag Lyset; – q. par-dessous (la) jambe, kaste Bolten til En under Benet; *fig.* have stor Overlegenhed over En, saa at man leder ham efter sit Hoved; – les deux, føre begge Parter bag Lyset, idet man lader som om man hjelper den ene mod den anden; – la comédie, spille Comedie; *fig.* gjøre Koier; hykle, forstille sig; – l'affligé, agere bedrøvet; – un grand rôle, slaae stort paa; *prov.* c'est un jeu joué, det er en aftalt Rolle, en overlagt List; ce papier joue le velours, dette Papir ligner Fløiel; le ressort joue bien, Fjeren gaaer godt; *prov.* faire – toutes sortes de ressorts, sætte alle Midler i Bevægelse; les eaux jouèrent tout le jour, Vandene sprang den hele Dag; la mine joua, Minen sprang; ... il fait sa besogne en se jouant, han udfører sit Arbeide med største Lethed; il se joue de la religion, han lader haant om Religionen; il se joue des lois, han driver Gjæk med Lovene; ne vous jouez pas à lui, il n'entend pas raillerie, giv Dem ikke i Kast med ham, han taaler ikke Skjemt.

Jouereau (udt. joûreau), *m.* slet Spiller, lav Spiller; *p. u.*

Jouet, *m.* Legetøi; En, man har til Bedste el. gjør sig lystig over; (Man.) lille Mundkjede; *fig.* être le – de la fortune, være en Bold for Skjæbnen; être le – de ses passions, tumles hid og did af sine Lidenskaber.

Jouette, *f.* (Ch.) lille Kaninhul.

Joueur, se, *s.* En, som gjerne spøger (i d. Betydn. kun i Udtr. un rude –, une rude –se, En, som ikke kan spøge uden at saare Andre); Spiller; beau – el. bon –, Spiller, som altid beholder sin Fatning, hvorledes Spillet end gaaer; – d'instrument, Musikant; – de gobelets, Taskenspiller; *prov.* la balle cherche le –, au bon – la balle, la balle au –, Lykken søger gjerne sin Mand (den Snildeste).

Joufflu, e, *a.* og *s.* pludskindet; *fa.*

Joug (g udtales), *m.* Aag; *fig.* Trældom; (Méc.) den øverste Vægtbjælke; passer sous le –, gaae under Aaget.

Jouir, *v. n.* have Brug el. Indtægt af; nyde; – d'une terre, have Indtægten af en Jordeiendom; il jouit de cent mille livres de rente, han har 100,000 Livres i Rente; – de la vie, nyde Livet; le temps fuit, jouissons, Tiden løber, lader os nyde Livet; – de l'embarras de q., more sig over Ens Forlegenhed; – de q., nyde Ens Selskab; – d'une femme, have kjødelig Omgang med et Fruentimmer.

Jouissance, *f.* Nydelse; Besiddelse, Nytte el. Brug af Noget; Glæde, Fornøielse; avoir la – d'un privilège, være i Besiddelse af et Privilegium; trouver de la – à remplir son devoir, finde Fornøielse i at opfylde sin Pligt.

Jouissant, e, *a.* (Jur.) som har Brug og Nytte af Noget.

Joujou, *m.* Legetøi; *pl.* des –x.

Jour, *m.* Daglys; Dag; Lys, Belysning; Aabning, hvorigjennem Lyset trænger ind, Revne; Udvei el. Middel til at sætte Noget igjennem; borgerlig Dag el. 24 Timer fra Midnat til Midnat; Tid fra Solens Opgang til dens Nedgang; *pl.* et vist Tidsrum; Liv, Levetid; il commence à faire –, det begynder at dages; il est – chez lui, han er staaet op; il est petit – chez lui, han er nylig vaagnet; demi-jour, svagt Lys; *fig.* brûler le –, tænde Lys mens det endnu er Dag; mettre qc. au –, bekjendtgjøre Noget; mettre un ouvrage au –, bringe et Arbeide for Lyset, udgive det; mettre une ch. dans un – convenable, stille en Ting i et passende Lys; mettre qc. dans son –, sætte Noget i sit rigtige Lys; cela n'est pas à son –, det er ikke stillet i sit rette Lys; il y a un faux –, der er en falsk Belysning; il craint le –, han er bange for at blive nøie kjendt; se faire –, bane sig Vei; si je vois – à cela, dersom jeg seer Middel til at sætte det igjennem; un bon –, en høi Helligdag; faire son bon –, gaae til Alters; un –, engang; un beau –, engang, en Dag; tous les –s, hver Dag; *fig.* og *fa.* mettre q. à tous les –s, bruge En altfor tidt; omgaaes altfor fortroligt med En (*v.*); prendre le – de q., gribe det rette Øieblik, for at tale med En; voir le –, see Lyset, fødes; être à son dernier –, være paa det Yderste; à la fin de nos –s, ved vort Livs Ende; faire du – la nuit, et de la nuit le –, gjøre Dag til Nat og Nat til Dag, sove om Dagen og vaage om Natten; *prov.* vivre au – le – (au – la journée), ikke sørge for den Dag imorgen; gagner sa vie au – la journée, leve fra Haanden i Munden, leve af den daglige Fortjeneste; à chaque – suffit sa peine (son mal), hver Dag har sin Plage; à –, *ad.* gjennemsigtigt, gjennembrudt, aabent; percé à –, gjennemstukket, gjennemsigtig; cette maison est à –, dette Huus er uden Dørre og Vinduer; être à –, have sine Handelsbøger i Orden, saa at Alt er indført for den løbende Dag; de – à autre, *loc. ad.* efterhaanden, lidt efter lidt; d'un – à l'autre, fra den ene Dag til den anden.

Journal, *m.* Dagbog; Dagblad; Uge- el. Maanedskrift; en Morgen Land; *a. m.* (kun i Forbindelse med livre el. papier) livre –, Bog, hvori Indtægt og Udgift optegnes for hver Dag; *pl.* -naux.

Journalier, ère, *a.* daglig; forandelig; la beauté est –ère, Skjønheden er Forandring underkastet, ikke altid den samme; *s. m.* Dagleier.

Journaliste, *m.* Udgiver af et Dagblad, Forfatter af et periodisk Skrift.

Journée, *f.* Dag (fra man staaer op til man igjen lægger sig); Daggjerning, Dagværk; Dagløn; Dagsreise; et Feltslag; Dagen, paa hvilken et Slag er staaet; *fig.* og *fa.* mentir à la –, være kommen i Vane med at sige Usandhed; jour betegner et Tidspunkt el. en vis Deel af Tiden; journée forbinder med samme Begreb Tanken om en bestemt Virksomhed, der har sine Underafdelinger.

Journellement, *ad.* dagligen, hver Dag.

Joûte, *f.* Landsebrydning (forhen til Hest; nu ogsaa i Baade); la – des coqs, Hanefægtning.

Joûter, *v. n.* bryde en Landse; *fig.* og *fa.* tviste, disputere.

Joûtereaux, *m. pl.* (Mar.) smaae Tverstykker paa de øverste Stænger, Sahlinger; Bougspryds Æselhoveder.

Joûteur, se, *s.* Landsebryder; *fa.* un rude –, en djærv Modstander i Kamp, Spil el. Ordstrid.

Jouvence, *f.* bruges kun i Udtr.: la fontaine de –, Foryngelseskilden.

Jouvenceau, *m.* Yngling, Ungersvend, smuk ung og velskabt Mand; *plais.*

Jouvencelle, *f.* ung Pige, Ungmø; *plais.*

Jovial, e, *a.* oprømt, munter, glad, lystig; *fa.*

Jovialement, *ad.* paa en jovialsk, munter, lystig Maade.

Joyau, *m.* Klenodie, Juveel, Smykke;

Joyeusement, *ad.* muntert, lystigt, med Glæde.

Joyeuseté, *f.* lystigt Indfald, Skjemt; altfor fri el. letfærdig Ytring; *fa.*

Joyeux, se, *a.* munter, glad, lystig; mener –se vie el. une vie –se, leve i Fryd og Gammen; la bande –se, det muntre Lag; droit de – avènement, Afgift, som betaltes Kon-

gen af Frankrig ved hans Tronbestigelse.

Jubarte, *f.* (H. n.) Slags Hvalfisk uden Tænder.

Jube, *f.* en Løves Manke; *poé.*

Jubé, *m.* Pulpitur i Kirken mellem Skibet og Choret; *fig.* venir à –, underkaste sig imod sin Villie; finde sig i hvad der forlanges.

Jubée, *f.* (Bot.) Slags peruviansk Palmetræ.

Jubilaire, *a.* henhørende til en Jubelfest.

Jubilation, *f.* Glædesyttring, Fryderaab, Jubel; *fa.*

Jubilé, *m.* Jubelaar, Jubelfest, Jubilæum; fuldstændig og høitidelig Syndstilgivelse; *fa.* faire –, blande Kortene sammen, saa at Ingen enten taber el. vinder; *a.* docteur –, Jubellærer, som har havt Doctorgraden i 50 Aar.

Jubiler, *v. n.* glæde sig; *v. a.* give en gammel Betjent Hvile med sin halve Løn i Pension (*p. u.*),

Juc, *m.* Sted, hvor Hønsene flyve op, for at sætte sig til Hvile.

Jucher, *v. n.* sætte sig op el. flyve op paa en Pind el. en Green for at sove (om Høns o. desl.); *v. pr.* s. Betydn.; *fig.* og *pop.* indlogere sig i en 4de el. 5te Etage; sætte sig høit tilveirs, tage Plads paa et høit og upassende Sted; (Vét.) cheval –é, Hest, hvis Kode staaer stærkt frem (er det paa Forbenene bruges hellere: cheval bouleté).

Juchoir, *m.* Hønsesal, Hønsepind.

Judaïque, *a.* jødisk.

Judaïser, *v. n.* følge den jødiske Lov i visse Punkter.

Judaïsme, *m.* Jødedom.

Judas, *m. fa.* Forræder; Aabning i Form af en Falddør i et Gulv, for at høre hvad der foregaaer nedenunder; baiser de –, falsk Kjertegn; poil de –, rødt Haar.

Judée, *f.* Judæa; (H. n.) Slags Vandfugl.

Judelle, *f.* (H. n.) sort Vandhøne.

Judicature, *f.* Dommerembede, Øvrighedspost.

Judiciaire, *a.* henhørende til Retten el. til Retspleien; retlig; forme –, Retsform.

Judiciaire, *f.* Dømmekraft; *fa.*

Judiciairement, *ad.* paa retlig Maade; i lovlig Form.

Judicieusement, *ad.* forstandigen; med Skjønsomhed.

Judicieux, se, *a.* forstandig, skjønsom, klog.

Juge, *m.* Dommer; Domstol; grand –, Justitsminister i Keiserperioden; – d'instruction, Dommer, som søger at tilveiebringe alle mulige Oplysninger, ved at forhøre de Anklagede; – commissaire, Dommer, som Retten overdrager at undersøge og lede visse Sager; – de rigueur, Dommer, som følger Loven i hele dens Strenghed; – de paix, Slags Forligelsescommissair el. Dommer i mindre vigtige Sager; – maje, Landsdommer el. Fuldmægtig hos en Landfoged (*v.*); – botté, Dommer, som ingen Grad har ved Universitetet (*v.*); *fig.* ukyndig Dommer, uden al Indsigt; vous serez notre –, vous en serez le –, De skal dømme os imellem; se faire, s'établir, se constituer – de q. el. de qc., opkaste sig til Dommer over Nogen el. Noget.

Jugé, *m.* affagt Dom el. Kjendelse.

Jugeable, *a.* som kan sættes under Tiltale, el. dømmes af en Ret.

Jugement, *m.* Dom, Paakjendelse; Dømmekraft; le – dernier, Dommedag, den yderste Dag; mettre q. en –, indstævne En for Retten, sætte En under Tiltale; il a le – sain, han har en sund Dømmekraft; je m'en rapporte à votre –, jeg henholder mig til Deres Dom el. Mening.

Juger, *v. a.* dømme, paadømme, paakjende; bedømme; danne sig en Mening om; tænke om; *v. pr.* bedømme sig; ansee sig for; *v. n.* dømme om; slutte, gisne; antage, mene; forestille sig, tænke sig; – en dernier ressort, dømme i sidste Instants; – en connaissance de cause, dømme med Sagkundskab; – mal de son prochain, dømme ilde om sin Næste; – des hommes sur la mine, dømme om Folk efter Udseendet; – d'autrui par soi-même, dømme Andre efter sig selv; – sur l'étiquette du sac, dømme efter det Ydre; que jugez-vous de cela, hvad slutter De deraf? – nécessaire de, ansee for nødvendigt o. s. v.; jugez un peu de ma surprise, forestil Dem engang min Overraskelse.

Jugère, *f.* vist Maal Agerland, omtrent 900 □ Fod; *v.*

Jugeur, se, *s.* En, som dømmer om Noget uden Sagkundskab; *fa. iron.*

Jugulaire, *a.* (An.) henhørende til Struben el. Halsen; (H. n.) poissons

-s, halsbugfinnede Fiske; *s. f.* Dagebaand paa en Hjelm el. Schako; (An.) Halsaare.

Juguler, *v. a.* kvæle; *fig.* udpine den sidste Skilling af En; *inus.*

Juif, ive, *s.* Jøde, Jødinde, Mosait; *fig.* og *fa.* Aagerkarl; c'est le – errant, det er en Jerusalems Skomager, et Menneske, som ikke har noget blivende Sted; *a.* jødisk.

Juillet (t høres), *m.* Julimaaned.

Juin, *m.* Junimaaned.

Juiverie, *f.* Jødegade, Jødekvarteer; *fa.* ublu Kjøb el. Salg, Aager.

Jujube, *f.* (Bot.) Brystbær.

Jujubier, *m.* (Bot.) Brystbærtræ.

Jule el. jules, *m.* romersk Mynt af Værdi omtrent 8 ß; (H. n.) Tusindbeen (iule)

Julep, *m.* (Méd.) Slags kølende Mixtur.

Julien (saint–), *m.* (Jard.) Slags Blomme.

Julien, ne, *a.* julianſk; calendrier –, julianſk Calender; ère –ne, julianſk Tidsregning.

Julienne, *f.* (Bot.) Aftenstjerne (hesperis); (Cuis.) Urtesuppe, Suppe med flere Slags Urter.

Jumart, *m.* (H. n.) Muuldyr (ogs.

Jumeau, elle, *s.* og *a.* Tvilling; eensdannet; sammenvoret; deux frères –x, to Tvillingbrødre; sa sœur jumelle, hans Tvillingsøster; cerises jumelles, sammengroede Kirsebær; lits jumeaux, ligedannede og ligestore Senge; (An.) muscles jumeaux, Musikler, som bevæge samme Lem.

Jumeaux, *m. pl.* (An.) tvende Laarmusikler; (Chi.) tvende forenede Destillerkar, hvoraf det ene tjener til Recipient for det andet; (Bot.) Slags Skampion, Bladhat.

Jumelé, e, *p.* (Blas.) bestaaende af tvende Tvillingstriber.

Jumeler, *v. a.* styrke el. befæste Noget med Klamper; (Mar.) lægge Skaal paa.

Jumelles, *f. pl.* tvende Opstandere paa en Perse; tvende opstaaende Stykker paa en Bogtrykkerpresse; dobbelt Comediekikkert; (Artil.) tvende Raketter paa en fælles Stok; (Blas.) Tvillingstriber; (Mar.) Skaaler el. Klamper til at styrke Masten el. Ræerne.

Jument, *f.* Hoppe; – poulinière, – de haras, Følhoppe; (Mon.) Myntpresse, som paa een Gang stødte og prægede Mynten.

Junon, *f.* Juno; (Astr.) Planet mellem Vesta og Ceres.

Junte, *f.* Junta, spanſk raadgivende Forsamling.

Jupe, *f.* Skjørt.

Jupin, *m.* s. jupiter.

Jupiter, *m.* Jupiter; (Astr.) Planet mel. Pallas og Saturn; (Chi.) Tin.

Jupon, *m.* Underskjørt, Klokke.

Jurande, *f.* Oldermands el. Bisidders Embede hos Haandværkere; Tiden samme varede; de Eedsvornes Samfund.

Jurassiens, *m. pl.* Beboere af Jurabjergene.

Jurat, *m.* forh. Navn paa Consuler el. Stadskæmnere i Bordeaux.

Juratoire, *a.* (Jur.) bruges kun i Udtr. caution –, edelig Forsikkring at møde selv for Retten, naar det fordres.

Juré, e, *p.* eedsvoren; svoren, uforsonlig; ennemi –, svoren, uforsonlig Fjende.

Juré, *m.* Eedsvoren; (Jur.) Medlem af Jury, Jurydommer.

Juré–crieur, *m.* bestikket Udraaber af Auctioner; *pl.* des jurés–crieurs.

Jurement, *m.* Eed (*p. u.*); Forbandelse.

Jurer, *v. a.* edeligt forsikkre, stadfæste ved Eed, bevidne; sværge, besværge; love høitideligt; tage Guds Navn forfængeligt (– le nom de Dieu); *v. n.* sværge; bande; ikke passe sammen, være affiktende; *v. pr.* tilsværge hinanden; – fidélité, sværge Troskab; se – amitié, tilsværge hinanden Venskab; il a –é sa ruine, han har svoret (fast besluttet) hans Undergang; – sur son honneur, sværge ved sin Ære; il en a –é, han har svoret derpaa; *prov.* il ne faut – de rien, man skal ikke sværge for Noget (staae inde for hvad der vil skee); – comme un païen, comme un charretier embourbé, bande som en Hedning, som en Holmens Matros (som en Vognmand, der er kommen med sin Vogn i et Morads [Fable de La Fontaine]); le vert jure avec le bleu, det Grønne stikker stemt af ved Siden af det Blaa; ce violon jure, denne Fiolon skurrer.

Jureur, *m.* En, som altid sværger el. bander.

Juri, s. jury.

Juridiction, *f.* Jurisdiction; Domstol, sammes Distrikt; degré de –

Inſtants; ce n'est point de ma –, det ligger uden for min Competents.

Juridictionnel, le, *a.* henhørende til en Jurisdiction.

Juridique, *a.* juridiſk, lovformelig, [retlig.

Juridiquement, *ad.* paa en lovformelig Maade.

Jurisconsulte, *m.* Lovkyndig, Retslærd; juridiſk Skribent.

Jurisprudence, *f.* Lovkyndighed.

Juriste, *m.* Juriſt, Retskyndig, Retslærd; juridiſk Skribent.

Juron, *m.* Liveed, Yndlingseed; Eed; lâcher un gros –, udſtøde en drøi Eed; *fa.*

Jury, *m.* (Jur.) Eedſvornes Samfund el. Ret; – d'accusation, Jury, ſom beſtemmer, om Tiltale ſkal finde Sted; – de jugement, Jury, ſom afgiør, om den Tiltalte ſkal domfældes; – d'experts, Eedſvorne, til at underſøge Varer; – d'instruction, Jury for Undervisningsvæſenet, Skolecommiſſion beſtaaende af Borgere.

Jus, *m.* Saft, ſom erholdes ved Kogning el. Udpresning; – de réglisse, Lakritsſaft.

Jusant, *m.* (Mar.) Ebbe.

Jusque (undert. jusques, iſær i Poeſi), *pp.* indtil (med à); endog; jusqu'à présent, indtil nu; jusqu'ici, hertil; hidtil; jusqu'à ce que (*fa.* jusqu'à tant que, *p. u.*), indtil at (med suhj. naar der tales om noget Tilkommende); jusqu'où? hvorlangt? jusqu'à quand? hvorlænge? jusque-là, ſaavidt; il aime jusqu'à ses ennemis, han elſker endog ſine Fiender; il n'est pas jusqu'aux valets qui ne s'en mêlent, Alle, ſelv Tjenerne, blande ſig deri.

Jusquiame, *f.* (Bot.) Bulme; – noire [(hanebane), alm. Bulmeurt.

Jussion, *f.* forh. kongelig Cabinetsordre.

Justaucorps, *m.* forh. kort, ſnever [Frakke; *p. u.*

Juste, *a.* retfærdig, billig; grundet, gyldig, retmæssig; retſkaffen, retſindig; rigtig, nøiagtig; træffende; une – punition, en retfærdig, velfortjent Straf, de –s espérances, grundede Forhaabninger; un prince –, en retfærdig Fyrſte; cette montre est –, dette Uhr viſer rigtigt; avoir l'oreille –, have et rigtigt Øre; ce fusil est très –, dette Gevær træffer meget godt; mon habit est trop –, min Kiole er altfor ſnæver, for kort; *ad.* rigtigt, nøiagtigt; netop; deviner –, gjette rigtigt; être chaussé trop –, have altfor ſnevert Fodtøi; au –, *loc. ad.* nøiagtigt, paa det nøieſte; je vous dirai au – ce que cela coûte, jeg ſkal ſige Dem nøiagtigt, hvad det koſter; comme de –, *loc. ad.* ſom billigt er; juste ciel! *int.* retfærdige Himmel!

Juste, *m.* den Retfærdige, den Retſkafne; det Retfærdige; forh. ſnever Bondepigedragt med korte Skiøder.

Justement, *ad.* rigtigt, med Rette; netop, juſt; voilà – ce qu'il faut, det er netop hvad der ſkal til, hvad der udfordres.

Juste-milieu, *m.* Regjerings-Syſtem, ſom følger en Middelvei; Tilhænger af et ſaadant Syſtem; *pl.* des juste-milieu.

Justesse, *f.* Rigtighed, Nøiagtighed; Takt for det Paſſende; il parle avec –, han vælger ſine Udtryk rigtigt, han udtrykker ſig paa den meeſt paſſende Maade; il écrit avec beaucoup de –, han ſkriver meget correct; répondre avec –, give et paſſende, træffende Svar.

Justice, *f.* Retfærdighed; Gyldighed; Retspleie; Lov og Ret; Jurisdiction; Dyd og Retſkaffenhed; exercer la –, udøve Ret og Retfærdighed; marcher dans les voies de la –, følge Religionens Forſkrifter, vandre paa Dydens Vei; la – aura son cours, Retten maa have ſin Gang; rendre – à q., lade En vederfares Ret; erkjende Ens Værd el. Fortjeneſte; rendre la –, udøve Retfærdighed; faire – à q., tilſtaae En, hvad der tilkommer ham, forſkaffe ham ſin Ret; faire – de q., ſtraffe En, behandle En efter Fortjeneſte; se faire –, tilſtaae ſin Ret; se faire – à soi-même, tage ſig ſelv til Rette; on ne peut avoir – du juge, man kan ikke formaae Dommeren til at tage ſig af Sagen, til at give den Fremme; se brouiller avec la –, udſætte ſig for Rettens Forfølgelſe; déni de –, en Dommers Undvragelſe fra at dømme i en Sag el. ſkaffe En Ret; gens de –, Retsbetjente, Rettens Folk; la haute –, Domſtol, ſom paakjendte civile og criminelle Sager; moyenne –, Domſtol, ſom kun kunde dømme i ſaadanne criminelle Sager, der ikke paadrog høiere end 75 sous i Bøder; basse –

Ret, som kun paakjendte Brøder, der ikke paadrog høiere Mulct end 10 sous.

Justiciable, *a.* som sorterer under en vis Domstol el. Jurisdiction.

Justicier, *v. a.* straffe En corporligt i Følge Dom.

Justicier, *m.* En, som holder af at udøve Retfærdighed; En, som har en Jurisdiction; ogs. *a.* seigneur–, Godseier, som udøver Ret paa sit Gods.

Justifiable, *a.* som kan retfærdiggjøres.

Justifiant, e, *a.* (Thé.) retfærdiggjørende.

Justificateur, *m.* Justerer, Tilpasser (hos Skriftstøbere); Justerestil.

Justificatif, ve, *a.* tjenende til at retfærdiggjøre; retfærdiggjørende; pièces –ves, retfærdiggjørende Actstykker.

Justification, *f.* Retfærdiggjørelse; retfærdiggjørende Actstykke; (Fond.) Redskab hos Skriftstøbere til at afpasse Skrifttegnene; (Impr.) Liniernes bestemte Længde.

Justifier, *v. a.* retfærdiggjøre; frikjende; bevise Sandheden af hvad der anføres; (Impr.) give Linierne den behørige Længde; justere; *v. n.* (Pal.) bevise, godtgjøre (med de); *v. pr.* retfærdiggjøre sig; se – d'une calomnie, retfærdiggjøre sig for en Bagvaskelse.

Justifieur, *m.* (Fond.) Redskab hos Skriftstøbere til at afhøvle Bogstaverne.

Justine, *f.* venetiansk Mynt (omtr. 2 Rbd. 20 ß).

Juteux, se, *a.* saftig; pêche –se, saftfuld Fersken.

Juveigneur, *m.* yngre Broder, som har Apanage.

Juvénaux, *a. m. pl.* (Ant.) jeux –, Ungdomslege indstiftede af Nero (ogs. jeux néroniens).

Juvénil, e, *a.* ungdommelig.

Juxta-poser (se), *v. pr.* (Phys.) føie sig efterhaanden til andre Legemer ved udvendig Tilsætning.

Juxta-position, *f.* (Phys.) Tings Tilvæxt ved Tilsætning udvendigt fra.

K.

Kabak, *m.* russisk Værtshuus, hvor der udskjænkes Øl, Viin, Tobak o. desl.

Kabin, *m.* muhamedansk Ægteskab for en vis bestemt Tid.

Kagne, *f.* Deig af det fineste Mel i Italien.

Kahouanne, *f.* (H. n.) Slags Skildpadde.

Kakatoës (udt. kakatòèce el. kakatoua), *m.* Slags Papegøie med en Top af lange gule el. røde Fjer.

Kaléidoscope, *m.* (Opt.) Kaleidoskop, broget Farvespeil.

Kali, *m.* (Bot.) Salturt, Saltyder; (Chi.) mineralsk Ludsalt, Soda.

Kamichi, *m.* (H. n.) stor, sort amerikansk Fugl, henhørende til Tranestægten.

Kan, *m.* Khan, tartarisk Høvding.

Kanaster, *m.* Kurv af Siv el. Ræt, hvori Tobak sendes fra Amerika til Europa; tabac de –, Kanaster, Slags Røgtobak.

Kanastre, *m.* Tobaksæske; Slags Røgtobak.

Kandjar el. kangiar, *m.* indisk Dolk.

Kanguroo, *m.* (H. n.) Kænguruh, et Pattedyr med meget lange Bagben fra Ny-Holland.

Kaolin, *m.* chinesisk Porcellainjord.

Kapigi-bachi, *m.* Dørvogter hos Storsultanen.

Karata, *m.* (Bot.) Slags amerikansk Aloe.

Karmesse el. kermesse, *f.* aarligt Marked i Nederlandene, som høitideligholdes med Processioner, Dandse, Masterader, o. desl.

Katakoua, *m.* s. kakatoës.

Kermès (s udtales), *m.* (H. n.) Skarlagenbær; – minéral (alm. poudre des chartreux), Slags rødt Pulver.

Kermesse, s. karmesse.

Kiastre, *m.* (Chir.) Korsbind i Form af et X om et brækket Knæ.

Kilo (foran Ord, som betyde Maal el. Vægt), tusinde Gange den Enhed, hvortil det føies.

Kilogramme, *m.* Kilogram, en Vægt paa 1000 Gram.

Kilolitre, *m.* Kilolitre, et Maal af 1000 Litres.

Kilomètre, *m.* Kilometre, et Længdemaal paa 1000 Metres, omtrent en fransk Fjerdingvei.

King, *m.* Navn paa Chinesernes hellige Bøger.

Kinine, *f.* s. quinine.

Kiosque, *m.* tyrkisk Lysthuus, Pavillon.

Kirsch-wasser (el. kirsch), *m.* Kirsebærlikør (eau de cerises).

Kislar-âga, *m.* tyrkisk Overhoved for Gildingerne.

Klephte, *m.* græsk Bjergbeboer (clephte).

Knout (t udtales), *m.* Knut, russisk Straf; Pidsk, Handschuh.

Kopeck, *m.* russisk Kobbermynt, af Værdi 1½ ß.

Kouan, *m.* (Bot.) Plante, af hvis Frø Karminfarve tilberedes. [Japan.

Koubo, *m.* Navn paa Keiseren af

Kousique, *m.* gammel arabisk Skrift (ogs. cusique). [hos Hottentotterne.

Kraal, *m.* Navn paa en Landsby

Kraken, *m.* (H. n.) stort Søuhyre.

Kreutzer, *m.* tydsk Mynt, af Værdi omtrent 1 ß. [fra Senegambien.

Kurbatos (s udtales), *m.* Vandfugl

Kurtchis, *m.* persisk Kavalleri, bestaaende af den gamle Adel.

Kurtka, *m.* polsk militair Dragt, som bruges af det parisiske Nationalkavalleri.

Kyrielle, *f.* Litani (*p. u.*); *fig.* og *fa.* lang Ræmse af kjedsommelige Ting; gammel fransk Verseform, som bestod i at gjentage det samme Riim el. det samme Vers ved Enden af hver Strofe. [velse fuld af Materie.

Kyste, *m.* (Chir.) blæredannet Hæ-

Kystique, *a.* (Chir.) af en blæredannet Natur; skikket til at helbrede en Hævelse med Materie (kyste).

Kystotomie, *f.* (Chir.) Urinens Udløbrelse af Blæren ved chirurgisk Operation (cystotomie el. kytéotomie).

L.

La, *article* og *pr. f.* s. le; *s. m.* (Mus.) sjette Rode; Tegnet for samme; tredie Streng paa en Fiolin.

Là, *ad.* der; derhen; til den Tid; derved, paa det Punkt; hist; d'ici là, derfra og dertil; fra nu af til den Tid; çà et là, hid og did, hist og her; en demeurer là, blive staaende derved; en venir là, komme saavidt; ...là sættes foran adskillige Stedsadverber: à-bas, hist nede; là dedans, derinde; à-dessus, derover; désangaaende; ...là sættes undertiden efter Substantiver og demonstrative Pronomer, for stærkere at betegne dem: en ce lieu-là, paa dette Sted der; celui-là, hin der; .... undertiden er là et Slags Fyldeord til stærkere at fremhæve et andet Ord: c'est là une belle action, det er hvad man kan kalde en skjøn Handling; vous avez fait là une belle affaire, der har De gjort noget Godt (el. et godt Stykke Arbeide); ... là forenes med Præp. de, dès, par og jusque: au sortir de là, ved Udgangen derfra; à quelques minutes de là, nogle Minuter derpaa; de là résulte mon malheur, derfra hidrører min Ulykke; dès-là, fra det Øieblik af; af den Grund, naar saa er (*v.*); allez par là, gaa derigjennem, ad den Vei; qu'entendez-vous par là? hvad forstaaer De derved? par-ci par-là, hist og her; flere Gange, til forskjellige Tider; jusque-là, saavidt, indtil den Tid.

La la, *loc. ad.* saa nogenlunde, saa temmeligt; est-il fort savant? la la; er han meget lærd? saa nogenlunde; *interj.* nu nu; saa saa; saa sagte; la la, rassurez-vous, nu nu! berolig Dem (i d. Betydn. ogsaa undertiden ene).

Labarum, *m.* (Anc.) keiserlig Fane, hvorpaa Constantin lod sætte Korsets Tegn og J. C.

Labeur, *m.* møisommeligt, besværligt Arbeide (især i ophøiet Stil og poé.); ces terres sont en –, disse Jorder ere dyrkede, i Drift; (Impr.) stort, omfattende Værk, hvoraf der tages et stort Oplag (modsv. ouvrage de ville).

Labeurer, *v. n.* virke; kun i Udtr. en peu d'heures Dieu labeure, Gud virker i kort Tid.

Labial, e, *a.* (Ana.) henhørende til Læberne; (Gr.) lettre labiale el. blot labiale, Læbebogstav (b, p, f, v, m); (Jur.) offre -e, mundtligt el. skriftligt Løfte om at ville betale.

Labiale, *f.* (Gr.) s. labial.

Labiatiflore, *a.* (Bot.) læbeblomstret.

Labidoures el. forficules, *m. pl* (H. n.) Ørentvister (alm. perce-oreilles).

Labié, e, *a.* (Bot.) læbedannet; *s. f.* Læbeblomst.

Labile, *a.* svag; kun i Udtr. mémoire –, svag, utro Hukommelse.

Laboratoire, *m.* Værksted med Ovn til chemiske Arbeider; Laboratorium.

Laborieusement, *ad.* møisommeligen, besværligen. [sommelig; besværlig.

Laborieux, se, *a.* arbeidsom; møi-

Laboriosité, *f.* Arbeidsomhed; *inus.*

Labour, *m.* Pløining; terre en –, pløiet, bearbeidet Jord; donner deux

-s à une terre, pløie en Ager to Gange; un cheval de -, en Plougheſt; (Géo.) Terre de -, Terra di Lavoro (i Kongeriget Neapel). [terre -, Pløiland.

Labourable, *a.* ſkikket til at pløies;

Labourage, *m.* Agerdyrkning; Pløining; Baades Indſtyring til en Bro, ders Bortſeiling; Flaadetømmer under Vandet.

Labourer, *v. a.* dyrke Jorden, pløie, grave; omrode, oprode; *v. n. fig.* og *fa.* udſtaae el. gjennemgaae meget; - un jardin, omgrave en Have; il laboure à deux charrues, han pløier med 2 Plouge; *fig.* og *pop.* - sa vie, gjøre ſig Livet ſuurt; - le papier, ſkrive med Vanſkelighed; - les vins, udlosſe Vine; (Mar.) - le fond, røre, ſkrabe over Grunden; l'ancre laboure, Ankeret vipper; (Man.) - le terrain, ſnuble (om Heſte).

Laboureur, *m.* Agerdyrker, Bonde; (Techn.) Stok, hvormed Blyſtøbere røre om i Sandet, naar de ſtøbe.

Labre, *m.* (H. n.) Slags brystbugfinnet Fiſk; Overlæbe hos Inſecterne.

Labrosité, *f.* læbedannet Rand.

Laburne, *m.* (Bot.) pralende Stilkbælle, Slags Cytiſus.

Labyrinthe, *m.* Labyrint, Vildnis; *fig.* Vildrede, Forvikling, Forvirring; il est engagé dans un fâcheux -, han er kommen ind i et ubehageligt Virvar; (An.) en Drehuulhed; (Bot.) - à chapeau, Slags Skampion.

Labyrinthique, *a.* labyrintformig; (An.) om Høreneroen i den anden Drehuulhed.

Lac, *m.* Indſø.

Lacer, *v. a.* ſnøre; løbe el. bedække (om Hunde); (Mar.) - la voile, udſe Seilet; *v. pr.* ſnøre ſig ſelv.

Lacération, *f.* (Jur.) Sønderrivelſe.

Lacérer, *v. a.* (Jur.) ſønderrive (iſær om Papir).

Laceret, *m.* (Men.) lille Boer.

Lacerne, *f.* (Ant.) Slags Regnkappe hos de gamle Romere. [Fiſk.

Lacert, *m.* (H. n.) Slags halsbugfinnet

Lacet, *m.* Snørebaand; Snare; lille Jernſtifte til at faſtholde en Charnering; *pl. fig.* Snare, Baghold.

Laceure (eu udt u), *f.* Kantning af ſammenflyngede Baand; *p. u.*

Lâche, *a.* ſlap, løs; *fig.* kraftesløs, mat, træg; feig; ærelos, lumpen; corde -, ſlapt Tou; drap -, løſt Klæde; avoir le ventre -, have aabent Liv, lide af Buglob; temps -, raat, fugtigt Veir; il est - au travail, han er træg til at arbeide; style -, mat Stiil uden Fynd; une action -, en lumpen, nedervægtig Handling; un soldat -, en feig Soldat; (Bot.) feuilles -s, Blade, ſom ſidde langt fra hverandre; ... *s.* Kryſter, Cujon; lad, træg, ærelos Perſon; *s. f.* (H. n.) Bretling Sild, Hvasſild, Brisling; ... *ad.* løſt; coudre -, ſye løſt.

Lâchement, *ad.* trægt, ſlapt, kraftløſt; feigt, lumpent, ærelost.

Lâcher, *v. a.* ſlappe, løsne; ſlippe løs, lade undſlippe; *v. pr.* ſlappes; tillade ſig upaſſende el. uſømmelige Yttringer; *v. n.* ſlappes, gaae løs; gaae af; - un prisonnier, ſlippe en Fange fri; - un coup de fusil, løsne et Geværſkud; - les chiens, ſlippe Hundene løſe efter Vildtet; - les huissiers après q., ſende Rettens Betjente ud efter En; - prise, give ſlip paa hvad man holder; afſtaae fra en Forfølgelſe el. fra en Strid; - (le) pied, løbe ſin Vei; give efter, vige; - la bride à un cheval, give en Heſt Tøilen; - la main el. la bride à q., give En Tøilen, frit Spil; - la bride à ses passions, overgive ſig ganſke til ſine Lidenſkaber; - la main, nedſtemme ſine Fordringer; nedſætte ſin Priis; (jeu) lade Stikket el. Forhaanden gaae til en Anden; - une parole, lade et ubetænkſomt Ord undſlippe; - la parole, le mot, ſige den yderſte Priis, det Høieſte, man vil give; give endeligen ſit Samtykke; - le ventre, foraarſage aabent Liv; *pop.* - un coup, un soufflet, uddele et Dreſigen; prenez garde que le fusil ne lâche, vogt Dem for at Geværet ikke gaaer af.

Lâcheté, *f.* Feighed, Forſagthed, Modløshed; Nedervægtighed, lumpen, ærelos Handling (i d. Betydn. bruges det ogſaa i *pl.*).

Lacinié, e, *a.* (Bot.) udſkaaret, takket (om Blade). [mæsſig Udſkæring.

Laciniure, *f.* (Bot.) ſmal, uregel-

Lacis, *m.* Net af Silke el. Traad; (An.) netdannet Væv. [coniſk.

Laconique, *a.* kort og fyndig, la-

Laconiquement, *ad.* i faa Ord, paa en laconiſk Maade.

Laconiser, *v. n.* leve sparsommeligt; efterligne Lacedæmonernes Sæder; tale i korte og syndige Ord.

Laconisme, *m.* kort og syndig Tale el. Udtryk.

Lacrymal, e, *a.* (An.) vedkommende [Graad; *pl. m.* -maux.

Lacrymatoire, *m.* (Ant.) Taarekrukke hos de Gamle; lille Krukke, hvori opbevaredes en vellugtende Olie, der udgjødes over et Baal, før det antændtes; ogs. *a.* vase -, Kar, bestemt til at opbevare Taarer.

Lacrymule, *f.* lille Taare; *p. u.*

Lacs (cs udtales ikke), *m.* tynd Snor; Snøre til at fange Vildt med; *fig.* Snare, Net; elle le tient dans ses -, hun fastholder ham i sine Garn; lacs d'amour, Sløife i Form af et Ottetal.

Lactaire, *a.* i Udtr. colonne -, Hittebørns Søilen i Rom.

Lactate, *m.* (Chi.) melkesyret Salt.

Lactation, *f.* (Méd.) Børns Opammning. [Slange.

Lacté, *m.* (H. n.) hvid sortplettet

Lacté, e, *a.* bruges i Udtr.: (An.) vaisseaux -s, Melkekarrene; veines -es, Melkeaarerne; (Méd.) diète -e, Melkekur; (Astr.) voie -e, Melkeveien.

Lacune, *f.* tom Plads, aabent Sted i en Bog, Hul.

Ladre, *a.* spedalsk (lépreux); *fig.* følesløs; karrig; (Vét.) tintet.

Ladre, *m.* [ladresse, *f.*] en Spedalsk (lépreux); *fig.* en Karrig; un - vert, en smudsig Gnier; (Vét.) Sygdom hos Heste, som yttrer sig ved at Haarene falde af om Øine, Mund og Næse.

Ladrerie, *f.* Spedalskhed; Hospital for Spedalske; *fig.* smudsig Gnieragtighed; (Vét.) Slags Kirtelsyge hos Svin (Tinter).

Ladresse, *f.* spedalsk Qvinde; *fig.* gnieragtig Qvinde; s. ladre.

Lady (udt. lédi), *f.* Æresttitel for Damer af Stand i Engelland.

Lagon, *m.* (Mar.) lille Vig.

Lagophtalmie, *f.* (Méd.) Øiensygdom, i hvilken Øienlaagene trække sig tilbage.

Lague, *f.* (Mar.) Kjølvand.

Laguis (udt. s), *m.* (Mar.) Rendelykke paa Enden af et Toug, Sandsestik.

Lagune, *f.* lille Sø, Vandpyt; *pl.* Smaaser, hvorpaa Venedig er bygt.

Lai, e. *a.* verdslig, læg; frère -, tjenende Klosterbrøder; sœur -e (nu: sœur converse), tjenende Klostersøster.

Lai, *m.* Lægmand; Klage, Klagedigt (*v.*).

Laiche, *f.* (Bot.) Star, Senegræs [(forh. carex).

Laid e, *a.* hæslig, grim, styg; *fa.* usømmelig; urigtig; il est bien - à vous d'avoir manqué à votre parole, det er meget sygt af Dem at have svigtet Deres Ord; *prov.* il n'y a point de laides amours, i Elskerens Øie er den Grimmeste smuk.

Laidasse, *f.* stort grimt Fruentimmer.

Laidement, *ad.* paa en styg, hæslig Maade.

Laideron, *m.* ungt og sygt, men dog behageligt Fruentimmer; *fa.*

Laideur, *f.* Stygghed, Hæslighed, Grimhed; Vederstyggelighed.

Laidir, *v. a.* gjøre styg, hæsliggjøre (bedre: enlaidir); *fig.* sværte, vanære; *v.*

Laidure, *f.* Stygghed; *v.*

Laie, *f.* Vildsø; giennemhuggen Vei i en Skov; Steenhuggerhammer; Flise, hugget i Stenen med Hammeren; Kassen til et Orgel.

Lainage, *m.* uldne Varer; Faarenes Uld; Klædes Opkradsen el. Ruen.

Laine, *f.* Uld; Negrenes Hovedhaar; - -mère, Ryguld; - d'agnelin, Lammeuld; - de Moscovie (Chap.), fiin Uld af Bæverens Bug; bêtes à -, alle uldklædte Dyr; *prov.* se laisser manger la - sur le dos, tage Alt godt op, finde sig i Alt.

Lainer, *v. a.* opkradse Uld, rue.

Lainerie, *f.* alle Slags uldne Varer; Uldfabrik. [opkradser Klæde.

Laineur, *m.* Uldarbeider; En, som

Laineux, se, *a.* stærkt besat med Uld, uldrig, ulden.

Lainier, *m.* Uldhandler; Uldarbeider (ouvrier en laine).

Laïque, *a.* verdslig; ikke geistlig, læg; *s.* Lægmand, Lægkone.

Lais, *m.* (E. F.) ung Træstamme, som slaanes; (Jur.) Jord, som tilskylles af Havet el. af Floder. [Skjøge.

Laïs (s udt.), *f.* aandrig og elskværdig

Laisse, *f.* Ledesnor, hvori man fører Jagthunde; Hattesnor; une - de levriers, et Par Mynder (enten de ere sammenbundne el. ikke); *fig.* og *fa.* mener q. en -, styre En efter sit Hoved, faae ham til at gjøre Alt hvad man vil.

Laissées, *f. pl.* (Ch.) Skarn af Vildsvin el. Ulve.

Laisser, *v. a.* lade blive efter sig, efterlade; betroe, give i Forvaring; overlade Noget til Ens Omsorg; lade Noget forblive som det er, lade det ligge, forlade det; lade fare, opgive; forbigaae; testamentere; (foran et Inf.) tillade, lade, finde sig i, ikke forhindre, ikke bryde sig om; *v. pr.* ikke tage sig i Agt for, lade sig; – q. loin de soi, loin derrière soi, komme langt forud for En; – q. dans le péril, forlade En i Faren; – q. dans la nasse, lade En i Knibe; – q. en paix, en repos, tranquille, lade En være i Fred, i Ro; – q. en son particulier, lade En være ene; laissez le monde comme il est, tænk ikke paa at forandre Verden; – à l'abandon, give til Pris, ikke drage Omsorg for; – en blanc, lade en Plads staae aaben; ne – que les quatre murailles, rydde Alt ud af et Huus, tage Alt med sig; – q. pour mort, gaae bort fra En i den Tanke, at han er død; – là q., bryde med En; – là qc., ophøre med Noget; *fa.* cela est à prendre ou à –, man maa give hvad der forlanges el. slaae det af Tankerne; il y a à prendre et à – dans cet ouvrage, der er baade Godt og Ondt i dette Værk; cela ne laisse rien à désirer, det opfylder alle Fordringer; cela laisse beaucoup à désirer, det lader meget tilbage at ønske; je vous laisse à penser, jeg overlader til Dem at tænke; il est pauvre mais il ne laisse pas *d'*être honnête homme, han er fattig, men han er ligefuldt et retskaffent Menneske; *fa.* laissez donc, hold dog op; laissez, laissez, det er nok, hør op dermed; laissons cela, lader os ikke tale mere derom; – la vie (*pop.* ses os el. ses bottes) en quelque occasion, lade sit Liv ved en el. anden Leilighed; il laisse une femme et des enfants, han efterlader sig Kone og Børn; laissez-les dire, lad dem længe nok sige hvad de vil; il laisse tout traîner, han sætter Intet paa sin Plads, han lader Alt ligge uordentligt; il laisse tout aller, han lader Alt gaae som det bedst kan; se laisser aller, ikke holde Stand imod Fristelsen; elle s'est laissée aller, hun har ladet sig forføre; se laisser mourir, lægge sig til at dø; se laisser mener par le nez, lade sig tage ved Næsen.

Laisser-aller (el. laissé-aller), *m.* frit utvunget Væsen, Lethed i at føie sig efter Andre.

Laisser-courre, *m.* (Ch.) Sted, hvor Hundene slippes løs efter Vildtet; Tiden da dette skeer; Signal dertil af Jagthornet.

Lait, *m.* Melk; petit –, – clair, Valle; – de beurre (babeurre), Kjernemelk; – coupé, Melkevand; – de poule, Æggeblomme, omrørt med Melk og Sukker; – répandu, Melkesygdom hos Barselkoner; fièvre de –, Melkefeber; frère de –, Fattebroder; vache à –, Melkeko; cochon de –, Fattegris; dents de –, Melketænder; *prov.* avoir une dent de – contre q., lui garder une dent de –, have Horn i Siden paa En; bouillir du – à q., more En, fornøie En, behandle En som Barn; s'emporter comme une soupe au –, fare hurtigt op, komme i Fyr og Flamme; chevaux soupe de –, Heste af en blegguul Farve.

Laitage, *m.* hvad der tillaves af Melk; Melkemad.

Laitance el. **laite**, *f.* Melken i Fisk.

Laité, e, *a.* som har Melk (om Fisk); hareng –, Hansild, Melksild; carpe –e, Hankarpe; *fig.* poule –e, svag karakteerløs Mand.

Laiterie, *f.* Melkestue.

Laiteron, *m.* (Bot.) Svinemelk, Svinedild (laitron, laceron, *sonchus*).

Laiteux, se, *a.* indeholdende en melkehvid Saft; melkefarvet, blakket.

Laitier, *m.* Metalskum, Affald af visse Metaller idet de smeltes.

Laitière, *f.* Melkepige, Pige, som sælger Melk; Kone, som har megen Melk; Malkeko; *a.* i Udtr. vache –, Malkeko.

Laiton, *m.* Messing.

Laitue, *f.* Laktuk, Salat.

Laize, *f.* (Manu.) Forskjel mellem den Brede, et Stykke Tøi har, og den, det skulde have; Tøiets Brede (ogs. lé).

Lama, *m.* thibetansk el. mongolsk Præst; (H. n.) Lama, Kameelgjed.

Lamanage, *m.* Lodsning, Lodsarbeide.

Lamaneur, *m.* Lods (ogs. loc-

man); umbert. *a.* i Udtr. pilote –, Styrmand, som er Lods.

Lamantin el. **lamentin**, *m.* (H. n.) Søko, Havnød (manatus).

Lambeau, *m.* Lap, Klud, Pialt; *fig.* Brudstykke af et Værk (i slet Forst.), Stump; mettre en –x, sønderrive; son habit est en –x, s'en va en (par) –x, hans Kjole er i Stumper og Stykker.

Lambel, *m.* (Blas.) tilsøiet Sirat forneden paa de Yngres Vaaben.

Lambin, e, *s.* og *a.* Nøler, Nølerske; *fa.* (H. n.) Dovendyret. [tilværks; nøle; *fa.*

Lambiner, *v. n.* gaae langsomt

Lambis (s udtales), *m.* (H. n.) stor amerikansk Musling.

Lambourde, *f.* Bjælke, hvorpaa et Gulv lægges; blød Kalksteen fra Omegnen af Paris.

Lambrequins, *m. pl.* (Blas.) Hjelmsmykke i Vaabener; (Arch.) takket Sirat af Træ el. Blik ovenom et Telt, et Vindue o. desl.

Lambris, *m.* Paneelværk; Beklædning med Bræder, Gips o. desl.; – d'appui, Brystpaneel i et Værelse; – feint, forlorent (malet) Paneel; *fig.* og *poét.* les – dorés; de gyldne Sale; le céleste (el. les célestes) –, Himmelhvælvingen.

Lambrissage, *m.* Paneelværk; det indvendige Muur- og Snedkerarbeide i Værelser.

Lambrisser, *v. a.* panele, beklæde et Værelse med Bræder, Gips o. desl.

Lambruche el. **lambrusque**, *f.* (Bot.) vilde Vindruer, Hundebær, Bittersøde.

Lame, *f.* tynd Metalplade; Klinge, Knivsblad; (Mar.) Bølge; (H. n.) tyndt fiint Blad; tynd Steenflise; *pl.* Flitter, Galoner, Lahn; une – à deux tranchants, en tvægget Klinge; *fig.* og *fa.* c'est une bonne –, det er en dygtig Fegtemester, han forstaaer at bruge sin Klinge; c'est une fine –, det er et snedigt Fruentimmer; *prov.* la – use le fourreau, vedholdende Aandsarbeide nedbryder Helbredet.

Lamé, e, *a.* gjennemvirket med Guld og Sølv, med Lahn.

Lamelle, *f.* lille tyndt Metalblad; lille Slangetunge.

Lamellé, e, *a.* (H. n.) besat med tynde Blade; bestaaende af tynde Skiver.

Lamellieux, se, *a.* (H. n.) s. lamellé.

Lamentable, *a.* bedrøvelig, ynkelig, jammerlig. [kelig Maade.

Lamentablement, *ad.* paa en ynk-

Lamentation, *f.* Klagen, Klynken; Jamren; les –s de Jérémie, Jeremias's Begrædelsesbog.

Lamenter, *v. a.* beklage, sukke over, begræde (poé.); *v. pr.* jamre sig; *v. n.* jamre; vous avez beau pleurer et –, det nytter lidt, at De græder og jamrer.

Lamentin, s. lamantin.

Lamie, *f.* (H. n.) Havkal, største Haifisk; Træbuk, vingedækket Insect af Træborernes Slægt; *pl.* fabelagtige Væsener med en Slangekrop og et Qvindehoved. [forarbeider.

Lamier, *m.* Lahntrækker, Gallon-

Laminage, *m.* Metallers Platten, Plattenslagerarbeide.

Laminer, *v. a.* platte Metal, slaae Metal ud i tynde Plader.

Laminoir, *m.* Plattemaskine.

Lampadaire, *m.* Slags Fod el. Candelaber til at sætte en Lampe paa; (Anc.) Betjent, som bar Lamper el. Fakler foran Keiseren el. andre høie Personer.

Lampadation, *f.* Slags Tortur, de første Martyrer maatte udstaae, og som bestod i at de udsattes for Heden af brændende Lamper.

Lampadédromies, *f. pl.* (Ant.) Væddeløb, som udførtes med Fakler i Haanden hos de gamle Grækere.

Lampadiste, *m.* (Ant.) Fakkelløber, Slags Væddeløber i det gamle Grækenland.

Lampadophore, *m.* (Ant.) Lampebærer ved de gamle græske Fester.

Lampas, *m.* stormønstret chinesisk Silketøi; (Vét.) Svulst i Hestens Gane (ogs. fève); *fig.* og *pop.* humecter le –, væde Ganen, drikke Vin; *burl.*

Lampe, *f.* Lampe; *prov.* il n'y a plus d'huile dans la –, Livskraften er snart udtømt; (Mar.) – d'habitacle, Rathuuslampe.

Lampée, *f.* stort Glas Vin; *pop.*

Lamper, *v. a.* tømme det ene Glas efter det andet, drikke ud tilbunds; *v. n.* drikke med Umaadelighed, svire; *pop.*

Lamperon, *m.* Lampevox, hvori Vægen ligger. [nationslampe.

Lampion, *m.* lille Lampe, Illumi-

Lampiste, *m.* Lampefabrikant, Lampehandler.

Lampons, *m. pl.* gamle Drikkeviser.

Lampresse, *f.* (Pê.) Garn, hvormed der fanges Regenøine.

Lamproie, *f.* (H. n.) Regenøie, [Lampret.

Lamproyon el. lamprillon, *m.* (H. n.) lille Regenøie.

Lampsane, *f.* (Bot.) Slags Cikorie [el. Endivie.

Lance, *f.* Landse; Landsedrager (*v.*); (Chir.) chirurgisk Instrument; (Astr.) Ildstraale, Meteor; (Maç.) spadeformigt Værktøi hos Stukaturarbeidere; le bois de la –, Landseskaftet; le fer de la –, Landsespidsen; – à outrance, à fer émoulu, Landse med spidst Jern; – courtoise (– mousse, – frétée, – mornée), sløv Landse; la main de la –, Rytterens høire Haand; baisser la –, fælde el. sænke Landsen; *fig.* give efter; tenir la – en arrêt, lægge Landsen an; *fig.* og *fa.* rompre une (des) lance (lances) pour q., bryde en Landse for Ens Skyld, forsvare ham imod de Angribende; *fig.* s'en retourner à beau pied sans –, vende tilbage til Fods; tomber de – en quenouille, (om et Lehn) gaae fra Sværdsiden over til Spindesiden.

Lancéolé, e, *a.* (Bot.) spydformig.

Lancer, *v. a.* kaste, udslynge; udsende; *v. pr.* styrte løs paa, styrte ind, fare frem; *fig.* optræde; ... lancer des œillades, tilkaste Blik, coquettere; il me lança un regard de colère, han sendte mig et vredt Diekast; – des traits de raillerie, des épigrammes contre q., stikle paa En; se – dans la littérature, optræde for første Gang i Literaturen; (Mar.) – un vaisseau à la mer, lade et Skib løbe af Stablen; (Man.) – un cheval, sætte en Hest i Galop; (Ch.) – la bête, le cerf o. s. v., opjage et vildt Dyr, en Hjort.

Lanceron, *m.* (H. n.) ung Gjede.

Lancetier, *m.* Landsetfutteral, Landsetbestik; *p. u.* [jern; – à bœuf, Slagterkniv.

Lancette, *f* (Chir.) Landset, Aarelade-

Lancier, *m.* Landsedrager, Landseneer.

Lancinant, e, *a.* (Méd.) kun i Udtr.: douleur –e, flyvende, stikkende Smerte; Stikken, Jagen i Legemet.

Lançoir, *m.* (Meun.) Møllebræt, som holder Vandet tilbage.

Landamman, *m.* Landamman; første Øverighedsperson i de schweitziske Cantoner.

Landau el. landaw, *m.* Slags let firhjulet Herskabsvogn, hvis Overdeel kan slaaes op i to Stykker.

Lande, *f.* Hedestrækning, Hede; (Mar.) Jernbeslag paa Skibsjomfruerne (moutons); *pl.* tørre Steder i en Bog.

Landgrave, *m.* Landgreve.

Landgraviat, *m.* Landgrevskab.

Landgravine, *f.* Landgrevinde.

Landier, *m.* stor Ildbuk i et Kjøkken; *prov.* il est froid comme un –, han er meget kold (af Charakteer).

Landreux, se, *a.* svagelig; *v. inus.*

Landsturme, *m.* tydsk Landstorm el. Folket væbnet i Masse.

Landwehr, *f.* Landeværn, Hjælpekorps for Linietropperne i Tydskland og nogle andre Lande.

Laneret, *m.* (H. n.) Han-Tornskade, [Harpar.

Langage, *m.* Sprog, Tungemaal; Maade at udtrykke sig paa; le – des yeux, Diensproget; le – des halles, pøbelagtigt Sprog; vous me tenez là un étrange –, det er et eget Sprog, De taler til mig i; il a bien changé de –, han taler nu i en anden Tone.

Langard, *m.* Snakkebroder; *v.* (Mar.) Bredfok, Bredstorseil.

Lange, *m.* Barneseng.

Langourer (se), *v. pr.* udtrykke sin Smægten, sin Kjærlighedskval.

Langoureusement, *ad.* paa en smægtende Maade.

Langoureux, se, *a.* mat (*p. u.*); smægtende; *s.* (*plais.*) faire le – auprès des dames, agere den Smægtende, gjøre Hanebeen hos Damerne.

Langouste, *f.* (H. n.) Søkrebs; Slags stor Græshoppe.

Langue, *f.* Tungen; Sprog, Tungemaal, Maade at udtrykke sig paa; tirer la –, række Tunge; *fig.* vise at man er i Trang; spotte En; maître de –, Sprogmester; il est maître de sa –, han forstaaer at beherske sin Tunge; enfants de –, jeunes de –, unge Mennesker, som lære det Østerlandske for siden at tjene som Tolke; *fig.* og *fa.* tenir sa –, holde Tungen i Tømme; il a la – liée, han tør ikke sige, hvad han veed; avoir la – grasse, have en tyk Udtale; dénouer, délier la – à q., faae En til at lukke Munden op, til

at ſige hvad han vilde fortie; n'avoir point de –, tale meget lidt, ikke vove at tale; avoir la – bien pendue, tale med ſtor Letheb, tale godt for ſig; avoir la – bien affilée, tale meget og flydende; c'est une – dorée, han taler ſmukt for ſig, han forſtaaer at belægge ſine Ord; il a bien de la –, han taler beſtandig, han kan ikke tie med Noget; je l'ai sur le bout de la –, det ſvæver mig paa Tungen; la – lui a fourché, hans Tunge er gaaet i Vaglaas; se mordre la –, bide ſig i Tungen, holde inde med hvad man vilde ſige; se mordre la – d'avoir parlé, fortryde at have talt; donner du plat de la –, love Mere end man kan holde; faire merveilles du plat de la –, ſøge at forbavſe ved overdrevne Fortællinger; c'est une mauvaise (méchante) –, det er en ondſkabsfuld Tunge, en Tunge, ſom gjerne bagtaler; donner un coup de –, øve ſin giftige Tunge, bagtale; prendre – à q., hente Underretning hos En; jeter sa – aux chiens, opgive at ſøge at gjette Noget; *prov.* qui – a, à Rome va, den, ſom forſtaaer at tale for ſig, kan komme allevegne; bien parler n'écorche point la –, et godt Ord finder et godt Sted; ennuyeux à avaler sa –, i høi Grad kjedſommelig; avoir soif à avaler sa –, være umaadelig tørſtig; mince comme une – de (comme la – d'un) chat, være meget tynd og fiin; (Man.) donner de la –, røre Tungen, tilſtynde Heſten med et Tungeſlag; (Mar.) – de voile, Tunge, ſom ſættes til et Seil; (Géogr.) – de terre, Landtunge; Næs, ſom ſtrækker ſig ud i Havet; (Bot.) – de cerf el. scolopendre, Hjortetunge; – de chien el. cynoglosse, Hundetunge; – de serpent (glossopètre), forſteuet Fiſketand.

Langué, e, *a.* (Blas.) ſom har en Tunge af en anden Email end Legemet.

Languedocien, ne, *s.* og *a.* Indbygger fra Languedoc; henhørende til Languedoc.

Languette, *f.* (Techn.) udſtaaren Takke i Form af en Tunge; Klap paa Inſtrumenter; Tungen paa en Vægtſtaal; Skillerum i en Kamin; tynd Metalplade, ſom ſøies ind i en Knivsryg; Trækile, ſom ſuges ind i en Fure; Prøveplade hos Metalarbeidere.

Langueur, *f.* Mathed, Svaghed; Nedſtemthed; Mismod; Smægten; Mangel paa Kraft og Liv; Stilſtand i Handel; *pl.* Afkræftelſe, Slaphed; il traîne sa vie en –, han henſlæber ſit Liv i ſygelig Afkræften; il y a de la – dans cet ouvrage, dette Arbeide er langtrukket, uden Liv el. Varme; éprouver des –s d'estomac, føle Slaphed og Afkræftelſe i Underlivet.

Langueyer, *v. a.* efterſee et Sviins Tunge for at kjende om det er friſt eller ikke.

Langueyeur, *m.* En, ſom maa efterſee Sviin.

Languier, *m.* røget Svinetunge el. Svinebryſt.

Languir, *v. n.* hentæres, være mat og ſvag; lide af vedvarende Trang, Svaghed el. Pinſel; vanſmægte, pines, martres; *fig.* længes; plages af Kjedſommhed; ſavne Kraft og Liv; (om Vækter) ikke trives; il languit d'ennui, han forgaaer af Kjedſommhed; ces vers languissent, disſe Vers ere kolde og langtrukne; la conversation languit, Samtalen gaaer i Staa; l'affaire languit, Sagen trækker ſig ud; les nouvelles languissent, man hører kun lidt Nyt, Nyhederne blive ſjeldne.

Languissamment, *ad.* paa en mat, kraftesløs Maade; med Længſel el. Smægten.

Languissant, e, *a.* mat, ſvag, kraftesløs, afmægtig; vanſmægtende; *fig.* længſelsfuld; ſmægtende; vers –, mat Vers; regards –s, matte el. ſmægtende Blik.

Lanice, *a.* kun i Udtr. bourre –, Uld el. Fnok, ſom falder af ved Overſkæring el. Kradsning, Kradsuld.

Lanier, *m.* (H. n.) Hun-Tornſkade, Hun-Harpax.

Lanière, *f.* lang og ſmal Læderrem, Pidſkerem.

Lanifère, *a.* uldbærende (ogſ. lanigère).

Laniſte, *m.* (Ant.) Fegtemeſter for Gladiatorer, Gladiatorhandler.

Lansquenet, *m.* Landsknegt, tydſk Soldat; Lansquenet (Slags Kortſpil).

Lanter el. lenter, *v. a.* (Chaudr.) ſlaae Sirater paa Kobbertøi.

Lanterne, *f.* Laterne, Lygte; Lygtepæl (under Revolutionen); gittret Loge el. Aflukke, hvorfra man ikke kan ſees; (Arch.) lille gjennembrudt Taarn paa

en Kuppel el. Bygning; (Mon.) Prøveredskab, lille Glasskab, hvori Prøvevægten indsættes for ikke at paavirkes af Luften o. desl.; (Méc.) takket Hjul, hvori Tænderne af et andet gribe ind; (Art.) – à mitraille, Æske til Kartædsker; – à gargousses, Futteral til Kanonpatroner; (Opt.) – magique, Troldlygte, Laternamagica; – sourde, Blændlygte; *pl.* urimelige Fortællinger; conter des –s, fortælle urimelige Ting; *prov.* il veut nous faire croire que des vessies sont des –s, han vil bilde os ind, at Maanen er gjort af en grøn Ost.

Lanterner, *v. n.* nøle, ikke fatte nogen Beslutning; forh. under Revolutionen: hænge paa en Lygtepæl; *v. a.* holde En op med Snak; kjede En med tossede Fortællinger; *fa.*

Lanternerie, *f.* Raadvildhed; taabelig Snak; *fa.*

Lanternier, *m.* Lygtemager (*p. u.*); Lygtetænder (bedre: allumeur); *fig.* vægelsindet Menneske; tosset Sladdrer, Brøvler.

Lanternon, *m.* (Arch.) lille gjennembrudt Kuppel.

Lantiponnage, *m.* tosset Sladder, [Vaas; *pop.*

Lantiponner, *v. n.* sladdre, vaase; *pop.*

Lanture, *f.* (Chaudr.) Siraters Anbringelse paa Kobber.

Lanturlu, *int.* Udtryk til at betegne et undvigende Svar el. et haanligt Afslag: jo vist! *fa.*

Lanugineux, se, *a.* (Bot.) ulden, lodden, beklædt med Duun.

Laper, *v. n.* og *a.* drikke med Tungen, labe (især om Hunde).

Lapereau, *m.* Kaninunge.

Lapidaire, *m.* Juveelarbeider, Steenskærer; *a.* i Udtr. style –, Lapidarskrift.

Lapidation, *f.* Stening.

Lapider, *v. a.* stene; *fa.* udbryde i Hæftighed mod En.

Lapidification, *f.* Dannelse af Steen, Steenproduction.

Lapidifier, *v. a.* (Chi.) gjøre til Steen; *v. pr.* blive til Steen.

Lapidifique, *a.* som kan blive til Steen el. frembringe Steen.

Lapin, e, *s.* Kanin; *pop.* Passageer, som sidder hos Kudsken; il est brave comme un –, han er ny fra Top til Taa (iført nye Klæder); il court comme un –, han gaaer stærkt, han løber, det bedste han har lært; c'est une (vraie) –e, det er en Kone, som faaer mange Børn; *pop.*

Lapis (s udtales), *m.* (H. n.) Lazursteen (ogs. lapis-lazuli).

Lapmude, *f.* Kjole af Rensdyrskind; Finmak.

Lapon, ne, *s.* og *a.* Laplænder, Laplænderinde; laplandsk.

Laponie, *f.* Lapland.

Laps (p og s udtales), *m.* bruges kun i *sing.* og i Udtr. – de temps, Tidsforløb.

Laps (*p* og s udtales), e, *a.* (Dr. can.) frafalden (om en Kjetter); bruges med relaps: il est – et relaps, han er to Gange falden til Kjetteri.

Laquais, *m.* Lakei, Tjener klædt i Liberi; *fa.* mentir comme un –, lyve frækt.

Laque, *f.* Gummilak (ogs. gomme laque); Slags farvet Allunjord; *m.* chinesisk Fernis, Lakering; lakeret Meubel.

Laqueton, *m.* lille Lakai; *fa.* *v.*

Laqueux, se, *a.* som er af samme Natur eller Farve som Gummilak (gomme laqueuse).

Laraire, *m.* (Ant.) Kapel til Husguderne (lares), Huskapel.

Larcin, *m.* Tyveri; Tyvekost; Plagiat; *fig.* faire un doux –, stjæle et Kys.

Lard, *m.* Flesk; Spæk; une flèche de –, en Side Flesk; *pop.* gras à –, smækfeed; faire du –, sove højt op paa Dagen; dovne; *prov.* il est vilain comme – jaune, han er meget karrig; il ne jette pas le – aux chiens, han giver Intet bort, han sparer, hvor han kan.

Larder, *v. a.* spække; *fig.* overvælde; gjennemstikke; *fa.* – ses écrits de citations, udspække sine Skrifter med Citater; – q. de brocards, overvælde En med Stikpiller; – q. de coups d'épée, gjennembore En med Kaardestik; (Mar.) bonnette –ée, spækket Læseil, som anbringes under en Læk paa et Skib.

Lardeur el. lardier, *m.* Betjent, som forhen indkrævede Afgift af Flesk; *v.*

Lardier, *m.* (H. n.) Slags Meise.

Lardite, *f.* (Minér.) Spækstеen, Fedtsteen.

Lardoire, *f.* Spækkenaal.

Lardon, *m.* Strimmel Flesk; *fig.* og *fa.* Skose, Stikpille; Tillægsblad til en Avis; (Artif.) Sværmer i Fyrværkeri. [et Vindue til Afløb for Vandet.

Larenier, *m.* (Men.) Krandsliste paa

Lares, *m. pl.* Huusguder; *poé.* Hjem, Bolig; ogs. *a. sing.* un dieu –, en Huusgud.

Large, *a.* bred; viid, rummelig; stor; *fig.* udstrakt; gavmild; (Arts) kiig og dristig; ce chapeau est trop – d'entrée, denne Hat er for viid i Labningen; une – blessure, et stort Saar; ce cheval est – du devant, denne Hest har en stor Bringe; une touche, un pinceau –, et rask Anstrøg, en dristig Pensel; *fig.* avoir la conscience –, have en ikke nøieregnende Samvittighed; *prov.* faire du cuir l'autrui – courroie, skjære en bred Rem af en Andens Hud; il est bien –, mais c'est par les épaules, det er en Gnier; autant dépense chiche que –, utidig Sparen skader mere end den gavner (*v.*); (Mon.) ces pièces sont –s de loi, disse Mynter ere overvægtige; ....*s. m.* Brede; deux aunes de –, to Alen i Brede; *fig.* og *pop.* il en a eu el. on lui en a donné du long et du –, han er bleven bygtigt afpryglet; (Arts) Rask, ved; il y a du – dans ce tableau, dette Maleri er udført med en rask og dristig Pensel; (Mar.) rum Sø; prendre le –, søge rum Sø; *fig.* og *fa.* prendre, gagner le –, tage Flugten; ....*ad.* ud til Siderne; (Arts) rask, dristigt, fyldigt; cet oiseau fait –, denne Fugl udbreder sine Vinger; (Arts) peindre –, male dristigt, med kærke Farver; (Man.) ce cheval va trop –, denne Hest danner for stor en Kreds; ...au –, *loc. ad.* rummeligt; être au –, boe rummeligt; *fig.* og *fa.* have et rigeligt Udkomme; (Mar.) courir, aller au –, staae ud efter, til Søes; avoir le cap au –, styre fra Landet; au long et au –, *loc. ad.* til alle Sider; en long et en –, i alle Retninger; se promener en long et en – (el. de long en –), spadsere op og ned, tilhøire og tilvenstre; ... au –, *int.* viig tilbage! gaa til Siden!

Largement, *ad.* rigeligen, rundeligen; (Arts) peindre –, male med en rask og dristig Pensel. [Kreds (aller large).

Larger, *v. n.* (Man.) beskrive en stor

Largesse, *f.* især *pl.* Gavmildhed; Gaver; pièces de –, Guld- el. Sølvmynter, som ved festlige Leiligheder udkastedes til Folket; (Mon.) – de loi, den Vægt, Mynter holde over det, som er fastsat. [smalle Baand.

Largette, *f.* (Pass.) Slags meget

Largeur, *f.* Brede.

Largo, *ad.* (Mus.) meget langsomt.

Largue, *a.* (Mar.) i Udtr. vent –, Vind, som fjerner sig i det mindste een Streg fra Coursen; aller vent –, seile med en Sidevind; *ad.* porter, courir –, seile, løbe rumskjøds; ... *s. m.* rum Sø; prendre le – (almindeligere: le large), søge rum Sø; grand –, Vind, som holder over 4 Streger rumt; ... à la –, *loc. ad.* langt fra Kysten el. fra de andre Skibe, i rum Sø.

Larguer, *v. a.* (Mar.) fire af paa Seil el. Toug; gjøre løs.

Larigot, *m.* forh. et Slags Hyrdefløite; jeu du –, et Orgelregister; *prov.* og *pop.* boire à tire-larigot, drikke som en Svamp (s. arigot). [(mélèze).

Larix (x udtales), *m.* (H. n.) Lærketræ

Larme, *f.* Taare; *fa.* lille Draabe; répandre, verser des –s, udgyde Taarer; fondre en –s, briste i Graad; s'abreuver de –s, vivre dans les (vivre de) –s, græde altid, hengive sig til en stor Sorg; pleurer à chaudes –s, græde hede Taarer; sécher, essuyer ses –s, aftørre sine Taarer, trøste sig; avoir toujours la – à l'œil, være grædenem, græde over det Allermindste; avoir le don des –s, kunne græde efter Behag; il n'a pris qu'une – de vin, han har kun drukket en Draabe Vin; (Brod.) Broderi, forestillende Taarer; (Ch.) –s de plomb, Fuglehagl; –s de cerf, guul Materie, som udflyder af Dienkrogene paa Hjorte og Elsdyr; (Verr.) –s de verre, –s bataviques, Glasdraaber, Fixeerglas, som forvandle sig til Støv, naar Spidsen afbrydes; (Bot.) – de Job, Jobstaare, indisk Plante, henhørende til Græsarterne.

Larmette, *f.* lille Taare; *fa. p. u.*

Larmier, *m.* (Arch.) Liste paa en Gesims under et Tag el. paa en Muur, bestemt til Afløb for Regnen; *pl.* (Vét.) Tindinger paa en Hest.

Larmières, *f. pl.* Dienkrogene paa Hjorte og Elsdyr (ogs. larmiers, *m.*).

Larmoiement, *m.* (Méd.) rindende Øine, Taarernes bestandige Udflyden.

Larmoyant, e, *a.* grædende, som

benſmelter i Graad; rørende; *s. m.* det Rørende.

Larmoyer, *v. n.* græde bitterligt; *fa.*

Larron, *m.* -nesse, *f.* Tyv; (Écr.) Roverne paa Korſet; (Impr.) Lag, ſom hindrer et Ord fra at komme frem under Trykningen; (Libr.) ubeſtaaret ſammenlagt Blad i en Bog; - de plume, Penneſjælen; un - domestique, en Huustyv; *prov.* il est - comme une chouette, han ſtjæler ſom en Ravn (en Ugle); au plus - la bourse, den ſtørſte Skjelm betroer man ofte meeſt; l'occasion fait le -, Leilighed ſkaber Tyve; ils s'entendent comme -s en foire, de ſtaae i hemmelig Forſtaaelſe med hinanden.

Larronneau, *m.* lille Tyv; *fa.*

Larve, *f.* (H. n.) Larve; *pl.* (Ant.) onde Aander, de Ondes Sjæle.

Larynx, *m.* (An.) den øverſte Deel af Luftrøret, Adamsæble.

Las (sudtales), *int.* ak! (nu: hélas).

Las, se, *a.* træt; kjed af Noget; faire qc. de guerre -se, gjøre Noget efter lang Modſtand; un - d'aller, en Dogenigt, ſom ikke gider røre ſig (*bas*).

Lascif, ive, *a.* vellyſtig, løsagtig, letfærdig; ukydſk, geil; yppig.

Lascivement, *ad.* paa en ukydſk el. vellyſtig Maade.

Lasciveté, *f.* Hang til Vellyſt, Letfærdighed, Geilhed; letfærdigt Væſen; ukydſk Fremſtilling.

Lassant, e, *a.* trættende; kjedende.

Lasser, *v. a.* trætte, være til Beſvær; kjede; *v. pr.* trættes, kjedes; j'ai peur de vous -, jeg er bange for at falde Dem til Beſvær; at kjede Dem; ma patience se lasse, Taalmodigheden forgaaer mig, jeg taber Taalmodigheden; on se lasse de tout, man bliver kjed af Alt.

Lassière, *f.* (Ch.) Ulvegarn.

Lassitude, *f.* Træthed; Mathed, Afkræftelſe; Lede, Modbydelighed. [læſt.

Last (udt. st) el. laste, *m.* (Mar.) Skibs-

Latanier, *m.* (Bot.) Viftepalme.

Latent, e, *a.* ſkjult; bruges kun i Udtr.: (Vét.) vices -s, lønlige Feil; maladies -es, lønlige Sygdomme, hvis Symptomer i lang Tid forblive ſkjulte; (Chi.) chaleur -e, ſkjult Varme, ſom Thermometret ikke angiver.

Latéral, e, *a.* henhørende til Siden af Noget; porte -e, Sidedør; (Alg.) équation -e, enkelt Ligning; *pl. m.* -raux. [langs Siden.

Latéralement, *ad.* fra Siden af,

Latere (à), ſ. légat.

Laticlave, *m.* (Ant.) lang Klædning med en bred Purpurſøm for de romerſke Senatorer.

Latin, e, *a.* latinſk; *s. m.* Latin, latinſk Sprog; le pays -, det Qvarteer af Paris, hvori Univerſitetet ligger; cela sent le pays -, det ſmager af Skolen; det har et lærdt Anſtreg; du - de cuisine, Kræmmerlatin; du - de bréviaire, Munkelatin; *fig.* og *fa.* il y perdra tout son -, han vil Intet kunne udrette, han ſpilder ſin Tid og ſin Møie; il est au bout de son -, han veed ikke længer, hvad han ſkal ſvare el. hvad han ſkal gribe til; c'est du - pour vous, det er Noget, De ikke forſtaaer Dem paa; (Mar.) voile -e, Latinſeil (Slags trekantet Seil).

Latiniser, *v. a.* give et Ord i et andet Sprog en latinſk Endelſe; (Thé.) un Grec -é, en Græker, ſom er gaaet over til den latinſke Kirke.

Latinisme, *m.* latinſk Talemaade.

Latiniste, *m.* En, ſom forſtaaer og taler godt Latin, en god Latiner.

Latinité, *f.* det latinſke Sprog; de latinſke Forfattere; basse -, fordærvet Latin, ſaaledes ſom de ſidſte latinſke Forfattere ſkrive det.

Latitude, *f.* (Géo.) Afſtand fra Æqvator maalt paa en Meridianbue, Brede; (Astr.) Afſtand fra Ekliptiken; Clima; *fig.* Udſtrækning; Spillerum; ce principe laisse trop de -, denne Grundſætning tilſteder altfor ſtor Raadighed, altfor ſtort Spillerum.

Latitudinaire, *m.* (Thé.) meget tolerant Menneſke; Fritænker.

Latomie, *f.* (Anc.) Steengrube, hvori man indſluttede Fanger (Tyrannen Dionys lod en ſaadan grave i en Klippe nær ved Syracus).

Latrie, *f.* bruges kun i Udtr. culte de -, Tilbedelſe, ſom ydes Gud alene (i Modſætning til culte de dulie, Helgentilbedelſe).

Latrines, *f. pl.* Privet.

Latte, *f.* Lægte; flad Jernſtang; Tremme paa Vingerne af en Veirmølle; (Mar.) - de bois, Preſſenningsliſte, Skalkeliſte.

Latter, *v. a.* beſlaae med Lægter.

Lattis, *m.* Lægters Paaslaaning, Lægteværk. [(Pharm.) Opiumsextract.

Laudanum (um udt. om), *m.*

Laudatif, ive, *a.* rosende, lovtalende (om Skrifter og Taler); *p. u.*

Laudes, *f. pl.* (Égl.) Psalmer og Cantater, som synges efter den catholske Morgenmesse.

Laure, *f. n. pr.* Laura; (Égl.) Slags Munke-Landsby i Orienten.

Lauré, e, *a.* krandset med Laurbær (om Hovedet paa Mynter o. desl.).

Lauréat, *a. m.* laurbærkronet (om Digtere og om dem, som vinde Præmie i Skolen el. ved Academiet); *s. m.* en Elev, som har vundet en Præmie; en Hofpoet.

Laurent (saint-), *n. pr. m.* den hellige Laurentius, Helgen i den catholske Kirke; *prov.* être sur le gril comme -, være i stærk Knibe; være en stor Sjælekamp; crier à -, le diable se brûle, anraabe den hellige L., Djævelen brænder (en spøgende populair Talemaade, naar En brænder sig af Vanvare).

Lauréole, *f.* (Bot.) laurbærbladet Kjælderhals.

Laurier, *m.* (Bot.) Laurbærtræ; *fig.* Seier, Hæder, Roes; cueillir, moissonner des -s, samle Laurbær, høste Hæder, vinde Seier; flétrir ses -s, skænde sine Laurbær, formindske sin Hæder; il revient chargé de -s, han vender seierkronet tilbage; s'endormir sur ses -s, hvile paa sine Laurbær, ophøre med at virke for sin Hæder; (Bot.) laurier-rose, Oleander, Slags indisk Træ, som bærer rosenrøde Blomster; laurier-cerise, Træ fra Natolien, hvis Blomster ligne Laurbærtræets og hvis Frugter ligne Kirsebær; laurier-thym el. laurier-tin, Qvalkved, Skovhyld; lauriers-sambons, alle de Slags Laurbærtræer, hvis Blade bruges til Kryderier.

Lavabo, *m.* den catholske Præsts Bøn, idet han vadsker sine Hænder under Messen; Haandklædet, Præsten bruger under Messen; Servante, el. Meubel med Vadskefad o. s. v.; *pl.* des lavabo.

Lavage, *m.* Vadskning; Vandskyl; altfor tynd Suppe; tynd Drik, Slampamper; for megen Vanddrikken; Ertsens Udvadskning i Minerne.

Lavanche el. **lavange**, *f.* s. avalanche, som ene bruges.

Lavande, *f.* Lavendel.

Lavandier, *m.* kongelig Vadskemester; *v.*

Lavandière, *f.* Vadskekone (nu: blanchisseuse).

Lavaret, *m.* (H. n.) Helt, Fisk af Laxeslægten.

Lavasse, *f.* Regnskyl (*p. u.*); *fa. pop.* tynd Suppe, tynd Drik, Slampamper.

Lave, *f.* Lava.

Lavé, e, *a.* tynd, mat, falmet (om Farver); cheval de poil bai -, Hest af en lys rødbruun Farve.

Lavée, *f.* bruges i Udtr. lavée de laine, Hob vadsket Uld, som man nylig har trukket op af Vandet.

Lave-mains, *m.* Vandfad til at toe Hænderne i ved Indgangen til Sacristiet; et almindeligt Vadskefad; *pl.* des lave-mains.

Lavement, *m.* Vadskning (i d. Betydn. kun om visse Kirkeskikke; le - des pieds, le - des mains, le - des autels); Klysteer (clystère).

Laver, *v. a.* vadske, rense; flyde tæt forbi; planere; (Dess.) illuminere med Tusk, Sodfarve, o. desl.; (Charp.) - une poutre, tilhugge el. affauge en Bjælke efter en Snor; *v. pr.* vadske sig; retfærdiggjøre sig; *v. n.* vadske Hænderne før Maaltidet; le Rhin lave les murs de Mayence, Rhinen beskyller Mainz's Mure, løber tæt forbi samme; se - la barbe, indsæbe sig; *fig.* og *fa.* - la tête à q., give En en dygtig Irettesættelse; à - la tête d'un more (d'un âne) on perd sa lessive, det frugter ikke at prædike for Æselsøren; at ville vadske en Neger hvid er spildt Umage, det er som at slaae Vand paa en Gaas; - ses péchés avec ses larmes, afgræde sine Synder; - une injure dans le sang de q., hævne sig blodigen for en Fornærmelse; se - d'un crime, godtgjøre sin Uskyldighed, retfærdiggjøre sig for en Forbrydelse; je m'en lave les mains, jeg er uskyldig deri.

Laveton, *m.* Uld, som falder af under Valkningen af grove Tøier.

Lavette, *f.* Karklud.

Laveur, se, *s.* En, som vadsker.

Lavis, *m.* (Dess.) Maling el. Illuminering med Tusk, Malersod el. anden udblødt Farve; dessiner au -, tegne med Tusk; - noir, urørt Tusk.

Lavoir, *m.* Badſtefted; Vadſtebænk; Kjøkkenvadſt (– de cuisine); (Arm.) Udkradſer til at renſe Geværløbet; (Min.) Maſkine til at udvadſte Ertſen; (Mon.) Bundfald af de Materier, ſom ere blevne brugte til Guldets el. Sølvets Smeltning.

Lavure, *f.* Skyllevand; Planering; *fa.* – de vaisselle, ſlet og tynd Suppe; (Mon.) Guldets el. Sølvets Uddragning af Digelen, hvori det er blevet ſmeltet, el. fra de Beſtanddele, hvormed det har været blandet; *pl.* Affald af Guld el. Sølv ved ſammes Smeltning el. Udvadſkning.

Laxatif, ive, *a.* (Méd.) afførende.

Layer, *v. a.* (E. F.) hugge en ſmal Vei gjennem en Skov; (Pav.) tilhugge Stene med Hammeren.

Layetier, *m.* Æſkemager, Forfærdiger af Kaſſer, Skrine o. desl.

Layette, *f.* Papirſtuffe; Træaſſe, Skrin; *p. u.*; Barnetøi, Barneſvøb.

Layetterie, *f.* Forfærdigelſe af Træaſſer, Skrin o. desl.; Handel dermed; de forfærdigede Varer.

Layeur, *m.* (E. F.) En, ſom hugger Stier gjennem en Skov og mærker Træerne, ſom ſkulle hugges.

Lazaret, *m.* Sygehuus, Quarantainehuus.

Lazzi, *m.* comiſt Mineſpil i den italienſke Comedie, ſtum Handling i et Lyſtſpil; plat Vittighed, ſlet Skjemt; *pl.* des –s.

Le, la; *pl.* les, *artic.* disſe Artikler bruges foran Ord, der ere tagne i en beſtemt Forſtand, det er at ſige, ſom betegne en heel Claſſe, en heel Art el. et beſtemt Individ: les avares sont malheureux, de Gjerrige ere ulykkelige; les enfants dociles sont aimés de leurs maîtres, lærvillige Børn elſkes af deres Lærere; de bruges enten ene el. i Forbindelſe med Præpoſitioner. De bruges ene foran Ord, der i en beſtemt Forſt. ſtaae ſom Subj. el. ſom umiddelbart Obj.: la peur grossit le danger, Frygten forſtørrer Faren; de Præpoſitioner, ſom de hyppigſt forenes med, ere de og à; naar en ſaadan Forening finder Sted, forandres de le til du, de les til des, à le til au og à les til aux: le courage *du* (de le) guerrier, Krigerens Mod; la franchise *des* (de les) enfants, Børnenes Aabenhjertighed; parlez *au* (à le) concierge, tael til Portneren; obéissez *aux* (à les) lois, adlyder Lovene; foran en Vokal el. et ſtumt h falde e og a bort af Artiklen, og i den bortfaldne Vokals Sted ſættes en Apoſtrof; l'amitié, Venſtab; l'homme, Menneſket.

Le, ham, den el. det; la, hende, den el. det; *pl.* les, dem; *pr.* Naar disſe Pron. ſtaae foran et Verbum, bortfalder e el. a foran en Vokal el. et ſtumt h: je le vis, jeg ſaae ham; je l'appelai, jeg kaldte paa ham; ſtaae de derimod efter Verbet, udelades Vokalen ikke: voyez-le (udt. e ſom et blødt eu), à son retour, beſøg ham, naar han kommer tilbage; ramenez-la à son devoir, bring hende tilbage til hendes Pligt; . . . Naar Pron. le ſtaaer i Stedet for et Subſt., retter det ſig i Kjøn og Tal efter ſamme Subſt.; men ſtaaer det derimod i Stedet for et Adj., forbliver det uforandret: êtes-vous la mère de cet enfant? oui, je la suis, er De dette Barns Moder? ja, jeg er; madame, êtes-vous malade? oui, je le suis, Frue, er De ſyg? ja, jeg er.

Lé, *m.* Brede af Tøi mellem de to Liſter (ogſ. laize); Vei langs en Flod til at trække Skibe; un demi-lé, en halv Brede.

Léa, *m.* (Bot.) Slags bredbladet Kaal.

Léard, *m.* (Bot.) Poppeltræ (alm. peuplier).

Lèche, *f.* tynd Skive (*fa.*); une – de jambon, en Skive Skinke; (Mon.) Slags Myntfernis.

Léché, e, *p.* og *a.* egentl. ſlikket; omhyggeligen udarbeidet men uden Talent el. Smag; un tableau –, et altfor ængſteligen udarbeidet (el. penslet) Maleri; *fig.* og *fa.* c'est un ours mal léché, det er et plumpt og udannet Menneſke.

Lèche-doigts (à), *loc. ad.* i ringe Quantitet; *fa.* gnieragtigen; *p. u.*

Lèche-frite (Ac. lèchefrite), *f.* Bradpande; Pande, ſom ſættes under Stegen paa Spedet, for at opſamle Fidtet, der drypper fra ſamme.

Lécher, *v. a.* ſlikke; *fig.* udarbeide med altfor ſmaalig Omhu; (Peint.) pensle, male med altfor ængſtelig Nøiagtighed; *prov.* og *pop.* il n'a qu'à s'en lécher les barbes, han faaer Intet deraf, han kan kun tørre

ig om Munden; c'est à s'en – les doigts, det smager ganske fortræffeligt.

Leçon, *f.* Undervisning, Forelæsning; Paamindelse, Advarsel; Lectie, Pensum; Læsemaade; forstjellig Fremstilling af et Factum; (Égl.) lille Capitel el. Collect i den catholske Bønnebog; faire des –s publiques, holde offentlige Forelæsninger; prendre des –s de dessin, tage Undervisning i Tegning; donner des –s de musique, give Undervisning i Musik; apprendre, étudier, réciter, dire sa –, lære, indstudere, fremsige sin Lectie; il ferait des –s de langue italienne, han forstaaer det italienske Sprog fuldkomment; faire sa – à q., underrette En om, hvad han har at gjøre el. ige; il a bien retenu sa –, han har husket godt, hvad man har sagt ham; on lui a bien fait sa –, man har givet ham en dygtig Irettesættelse; donner une bonne – à q., give En en dygtig Irettesættelse; vous le racontez ainsi, mais il y a une autre –, De fortæller det paa den Maade, men der er en anden Beretning.

Lecteur, trice, *s.* Oplæser, Forelæser; Læser, den, som læser for sig selv hvad der udkommer (i d. Bet. kun *m.*); offentlig Lærer, Lector, Underlærer ved nogle Universiteter; geistlig Lector-Orden; avis au –, Slags Ille Fortale; *fa.* c'est un avis au –, det er et Vink for Vedkommende; det er Noget, De kan tage Dem af, en Bebreidelse, som gjælder Dem.

Lectionnaire, *m.* (Égl.) Samling af Collecter, Collectbog.

Lecture, *f.* Læsning; Oplæsning; Læsekunst; Studering; den ved Læsning erhvervede Kundskab; faire la – de qc., oplæse Noget; il y a eu une – chez lui, man har oplæst et Stykke hos ham; elle aime la –, hun holder meget af at læse; il a bien profité de ses –s, han har høstet megen Nytte af sin Læsning; il a beaucoup de –, han er meget belæst, han har mange Kundskaber; comité de –, Forsamling, foran hvilken Skuespil oplæses før de opføres; cabinet de –, Læseforening, Læseselskab.

Lécythe, *m.* (Ant.) Oliekrukke, hvori Olien indeholdtes, hvormed Athleterne indsmurtes.

Lède, *f.* (Sal.) det mindterste og største Rum i Saltbeholdningen i et Saltsyderi.

Légal, e, *a.* lovbestemt, lovformelig, lovlig; foreskrevet i Loven (Moselov); *pl.* –gaux.

Légalement, *ad.* lovligen, lovformeligen.

Légalisation, *f.* Erklæring af en Dommer el. anden competent Embedsmand, at et Actstykke er authentisk, el. forfattet af den, som har undertegnet samme.

Légaliser, *v. a.* erklære et Actstykke for authentisk; retlig stadfæste.

Légalité, *f.* Lovmæssighed, Lovformelighed; Redelighed (*p. u.*).

Légat, *m.* pavelig Statholder; légat à latere (udt. latéré) ogs. blot légat, overordentlig pavelig Gesandt.

Légataire, *s.* (Jur.) En, hvem Noget testamenteres.

Légation, *f.* paveligt Statholderskab; Tid, hvori samme varede; Gesandtskab; Gesandtskabshotel.

Légatoire, *a.* (Anc.) kun i Udtr. province –, Provinds, som bestyredes af en romersk Statholder.

Lège, *a.* (Mar.) som ikke har fuld Ladning.

Légendaire, *m.* Forfatter til en Legende, Legendeskriver.

Légende, *f.* Helgenhistorie; lang og kjedsommelig Fortælling, lang Ræmse (*plais.*); (Mon.) Omskrift el. Randskrift paa en Mynt.

Léger, ère, *a.* let, lidet vægtig; hurtig, rask; letfordøielig; fiin, tynd; *fig.* ubetydelig, uvigtig; lidet grundet, overfladisk; flygtig, ustadig; ubetænksom, ubesindig; (om Stilen) behagelig, flydende; un habit –, en let Klædning; marcher d'un pas –, d'un pied –, gaae med lette Skridt; *fa.* j'y suis allé de mon pied –, jeg er gaaet derhen til Fods; prendre un – repas el. un repas –, nyde et let, tarveligt Maaltid, nyde lidt; du thé –, tynd Thee; avoir la voix –ère, synge vanskelige Ting med Lethed; une couleur –ère, en tynd, luftig Farve; une –ère notion de qc., et let, overfladisk Begreb om Noget; pour vous en donner une –ère idée, for at give Dem et løseligt Begreb derom; un peuple –, et flygtigt, ustadigt, letsindigt Folk; cette femme est bien –ère dans sa conduite, denne Kone er meget ubetænksom i sin Opførsel; elle a la

conversation -ère, hun underholder sig med en let og behagelig Frihed; il a le style -, han har en let og flydende Stil, han skriver med Lethed; poésies -ères, Leilighedsdigte; avoir la main -ère, have en let Haand; være rask til at slaae; behændig til at stjæle (ogs. être - de la main); *fig.* bruge sin Magt med Maadehold; être - d'argent, have saa Penge i Pungen, ikke være ved Muffen; être - du cerveau, have en lille Skrue los; à la -ère, *loc ad.* let; ubetænksomt, flygtigt; être armé, être vêtu à la -, være let bevæbnet, tyndt klædt; traiter tout à la -, behandle Alt flygtigt; entreprendre qc. à la -, begynde paa Noget uden Overlæg.

Légèrement, *ad.* let, tyndt; lidt; rask; flygtigt, overfladisk; letsindigt, ubetænksomt; (Mus. og arts.) let, utvungent; livligt; med Smag og Følelse.

Légèreté, *f.* Lethed; Raskhed, Hurtighed; *fig.* Ustadighed, Flygtighed; Ubetænksomhed; Letsindighed; behagelig Fremstilling, let og flydende Foredrag; il a une grande - de main, han skriver med stor Lethed; (om en Tonekunstner) han har et let og behageligt Foredrag; elle a beaucoup de - dans la voix, hun synger med stor Lethed; - dans l'esprit, Lethed til at behandle et Emne med Forstand og Livlighed, men overfladisk; la - de son esprit, la - de sa conduite, hans Aands Ustadighed, hans ubetænksomme Opførsel; ce sont des -s qui tiennent à son âge, det er Letsindigheds Feil, som hidrøre fra hans Alder.

Légion, *f.* Legion, romersk Krigshær; *fig.* og *fa.* stor Mængde, Skare; la - d'honneur, Æreslegionen (en af Napoleon indstiftet Hædersorden); une - de parents, en Skare af Slægtninge.

Légionnaire, *m.* Soldat, henhørende til en romersk Legion; Medlem af Æreslegionsordenen; ogs. *a.* épées -s, Kaarder, som have været brugte i de romerske Legioner.

Législateur, trice, *s.* Lovgiver, Lovgiverinde; ogs. *a.* le pouvoir -, den lovgivende Magt.

Législatif, ive, *a.* lovgivende.

Législation, *f.* Ret til at give Love; Lovgivning; Lovkyndighed.

Législature, *f.* lovgivende Forsamling; Tider, da den holdes; Legislatur.

Légiste, *m.* Retslærd, Lovkyndig, Jurist; juridisk Student.

Légitimaire, *a.* (Jur.) henhørende til det, Loven fordrer, at der testamenteres visse Arvinger; héritier -, Arving, som ikke kan forbigaaes i et Testament.

Légitimation, *f.* uægte Børns Lysning i Kuld og Kjøn; en Fuldmagts juridiske Gyldighedserklæring.

Légitime, *a.* som har de i Loven forlangte Egenskaber, retmæssig; billig, retfærdig, vel begrundet; enfant -, ægte Barn; roi -, legitim Konge, som regierer fordi han er født til Thronen; intérêt -, lovlig Rente; il a des prétentions -s, han har billige, vel begrundede Fordringer; *s. f.* (Jur.) den i Loven visse Arvinger tilsikrede Arvepart, Legitima.

Légitimement, *ad.* overeensstemmende med Loven; efter Ret og Billighed.

Légitimer, *v. a.* lyse i Kuld og Kjøn; godtgjøre en Fordrings el. en Fuldmagts Gyldighed; legitimere; retfærdiggjøre, undskylde; *v. pr.* legitimere sig; bevise sin Fuldmagts Rigtighed.

Légitimité, *f.* Legitimitet, Retmæssighed efter Loven el. Vedtægter, Gyldighed; Fødsels Ægthed. [ret Gave.

Legs (udt. lè), *m.* Legat, testamen-

Léguer, *v. a.* testamentere, efterlade ved Testament el. sidste Villie; *fig.* give i Arv; il a -é sa probité à son fils, han har givet sin Søn sin Retskaffenhed i Arv.

Légume, *m.* Bælgfrugt; Madurter, Grønt, Rødder (alm. i *pl.*); (Bot.) Bælg (gousse).

Légumineux, se, *a.* (bruges især i *f.*) henhørende til Bælgfrugternes Slags.

Légumineuse, *f.* Bælgplante.

Lemme, *m.* (Math.) Hjælpesætning, Laanesætning.

Lemming, *m.* (H. n.) Leming-Rotte, Lemæn, Lemuus. [der, Gjengangere.

Lémures, *m.* (Anc.) natlige Aan-

Lendemain, *m.* den følgende Dag, næste Dag, den Dag imorgen; le - de ses noces, Dagen efter hans Bryllup; *prov.* il n'y a pas de bonne fête sans -, efter en glad Fest vil man gjerne endnu more sig den næste Dag. [et dovsigt Menneske; *pop. p. u.*

Lendore, *s.* en lad og dorsk Person,

Lénifier, *v. a.* (Méd.) mildne, lindre.
Lénitif, ive, *a.* (Méd.) mildnende, ıdrende; *s. m.* lindrende Middel; *y.* Lindring, Trøst.
Lent, e, *a.* langsom, seen; med ns foran et Subst. og à foran et erbum: il est – dans ses mouveents, han er langsom i sine Bevæelser; – à punir, seen til at straffe; oir la parole –e, udtrykke sig med ngsomhed; fièvre –e, Snigfeber.
Lente, *f.* Gnid, Æg af Luus.
Lentement, *ad.* langsomt; il se te –, han foriler sig ikke.
Lenteur, *f.* Langsomhed; – d'esprit, ngsom Fatteevne.
Lenticulaire, *a.* lindsedannet; (An.) –, Lindsebeen, lille Been i Øret;)pt.) verre –, Lindseglas; (H. n.) erres –s, Lindsestene; . . . *s. m.* lindsormigt chirurgisk Instrument.
Lenticulé, e, (Bot.) og lentiforme, (An.) s. s. lenticulaire.
Lentille, *f.* Linse; Lindsefrø; (Opt.) ndseglas, convex Forstørrelsesglas; lorl.) – de pendule, rund lindseformig Vægt paa et Perpendikel; *pl.* regner.
Lentilleux, se, *a.* fregnet.
Lentisque, *m.* (Bot.) Mastixtræ; (Opt.) miroir –, Brændspeil bestaaende af to Glaslindser.
Léonin, e, *a.* eiendommelig for Løn; société –e, Selskab, hvori den stærkeste beholder Fordelen; vers –s, tinste Vers, hvis Midte og Slutning rime sammen.
Léopard, *m.* Leopard; *poét.* le – el. s –s, Engelland (med Hentydning ıa det engelske Vaaben).
Léopardé, *a. m.* (Blas.) kun i)tr. lion –, en gaaende Løve.
Lépas (s udtales), *m.* (H. n.) uur, Nøglemusling.
Lépidion, *m.* (Bot.) Slags Karse.
Lépidoptère, *m.* (H. n.) stælvinget ısect med 4 Vinger, Sommerfugl.
Lèpre, *f.* Spedalskhed; *fig.* smud) Gjerrighed; moralsk Vederstyggezhed.
Lépreux, se, *a.* og *s.* spedalsk.
Léproserie, *f.* Sygehuus for Spelske.
Lequel, *m.* laquelle, *f.* lesquels, *m. pl.* squelles, *f. pl. pr. rel.* som, hvilken,)ilke; ogs. *pr. interr.* hvilken? hvilke? bruges sjeldent, naar det er *pr. rel*, som Subject og direct Object, uden naar det gjælder om at undgaae en Tvetydighed: il y a une édition de ce livre, *laquelle* se vend à fort bon marché, der er en Udgave af denne Bog, der sælges for meget godt Kjøb; . . . naar det rel. Pron. styres af de og følger efter det Substantiv, hvoraf det afhænger, bruges disse Pron. i Stedet for dont i Tale om Ting; men tales der om Personer, kan der ogsaa bruges de qui: les moutons à la dépouille *desquels* (ikke dont) nous devons nos vêtements, Faarene, hvis afklippede Uld vi skylde vore Klæder; le prince à la protection *duquel* (el. de qui) vous vous fiez, Fyrsten, paa hvis Beskyttelse, De stoler; le livre dont (ikke *duquel*) vous m'avez fait présent, Bogen, som De har givet mig i Foræring; . . . naar det rel. Pron. styres af *à*, og Talen er om Ting, bruges lequel o. s. v., men tales der om Personer, foretrækkes à qui: les plaisirs *auxquels* (ikke à qui) nous nous livrons, de Fornøielser, vi hengive os til; l'homme *à qui* vous vous fiez, den Mand, paa hvem De stoler. Disse Regler for dette Pron., naar det styres af de el. à, anvendes ogsaa paa de Tilfælde, hvor det styres af andre Præpos. . . . . Lequel, som spørgende Pron, foretrækkes for qui, naar der ikke tales i Almindelighed, men med Hens. til særegne Personer el. Ting: *lequel* de vos deux cousins l'a dit? hvo af Deres to Fettere har sagt det? *auquel* des deux l'avez-vous donné? til hvem af de To har De givet det?
Lerot, *m.* (H. n.) lille Slags Sovsover, Hesselsover.
Lèse, *a. f.* (*lat.* læsus, *p. p.* af lædere, saare, fornærme) saaret, krænket; bruges i Udtr. crime de lèse-majesté, Majestætsforbrydelse; crime de lèse-nation, Forbrydelse imod Nationen; crime de lèse-humanité, Forbrydelse imod Menneskeheden.
Léser, *v. a.* forurette, tilføie Skade; (Chir.) saare, beskadige; je craindrais de vous –, jeg vilde frygte for at gjøre Dem Uret; le coup a –é les parties nobles, Skudet har saaret (beskadiget) de ædle Dele.
Lésine, *f.* Karrighed, Gnieragtighed.

Lésiner, *v. n.* være karrig, gnie; il lésine sur tout, han er karrig i Alt.

Lésinerie, *f.* Gnieri; Gnieragtighed.

Lésion, *f.* Forurettelse, Beskadigelse; (Chir.) Saar.

Lessive, *f.* Lud; Udludning, Vadsk; Lintøi givet til Vadsk; *fig.* og *fa.* stort Tab i Spil; (Chi.) chemisk Udblødning; (Méd.) stærk Afføring; faire la –, vadske; faire la – du Gascon, vende Skjorten, naar den er smudsig paa den ene Side; *fig.* og *fa.* il a fait une étrange (une furieuse) –, han er bleven bygtig optrukken, han har tabt meget i Spil; s. Ane el. laver.

Lessiver, *v. a.* byge, vadske i Lud; (Chi.) udvadske jordagtige Dele i stærc Sæt Vand.

Lest (t udtales), *m.* (Mar.) Baglast; faire du –, tage Baglast ind; retourner el. revenir sur son –, komme tilbage med Baglast, uden Ladning.

Lestage, *m.* (Mar.) et Skibs Baglastning.

Leste, *a.* let til Fods, rask, hurtig; let klædt, saa at Klæderne ikke genere, ikke hindre Legemet i dets Bevægelser; *fig.* behændig, snild til at finde Udveie; letfærdig, ligegyldig for Velanstændighed; usømmelig, upassende; il marche d'un pas –, han gaaer med lette Skridt; ce vieillard est encore fort –, denne Olding er endnu meget rørig; des troupes –s, let klædte og godt væbnede Tropper; c'est un homme – en affaires, det er en snild Forretningsmand; cette femme est trop – dans sa conduite, denne Kone er altfor letsindig i sin Opførsel; une réponse –, et ubetænksomt, upassende Svar.

Lestement, *ad.* med Lethed; net, behændigt; snildt; letsindigt; il s'en est tiré –, han har redet sig snildt ud deraf; répondre –, svare vel rask, ubetænksomt.

Lester, *v. a.* (Mar.) forsyne med Baglast, baglaste; *v. pr. fig.* og *fa.* se – l'estomac, forsync sin Mave, spise bygtigt.

Lesteur, *m.* (Mar.) Pram, som fører Baglast til Skibe; ogs. *a.* bateau –, Baad til at føre Baglast i.

Léthargie, *f.* (Méd.) Sovesyge, Skindød; *fig.* Ufølsomhed og Ligegyldighed for Alt, Sløvhed.

Léthargique, *a.* som lider af Sovesyge; *fig.* følesløs, sløv. [drædende.

Léthifère, *a.* (Méd.) dødbringende,

Lettre, *f.* Bogstav; (Impr.) Skrifttegn; bogstavelig Fortolkning; Brev, Skrivelse; *pl.* Videnskaber; flere Slags civile og geistlige Actstykker; (Mar.) Skibspapirer; une petite –, une – minuscule, et lille Bogstav; une – capitale, une grande –, une – majuscule, et stort Bogstav; la – dominicale el. la – fériale, Søndagsbogstavet; – initiale, Begyndelsesbogstav; une – grise (historiée), et udsiret Begyndelsesbogstav; –s numérales, Romertal; – moulue, stødt Skrifttegn; – maigre, magert Skrifttegn; – bien nourrie, fedt Skrifttegn; lever la –, sætte Skrifttegn op for at bruge dem; estampe avant la –, Aftryk af et Kobberstykke før Indskriften er paasat; estampe avec la – grise, Kobberaftryk, naar Indskriften kun er antydet; estampe après la –, Kobberaftryk med Indskrift; écrire un mot en toutes –s, skrive et Ord med fulde Bogstaver uden Forkortelse; *fig.* og *fa.* dire, écrire une ch. en toutes –s, sige el. skrive Noget reent ud uden alt Forbehold; cet homme est écrit sur mon livre en –s rouges, denne Mand har opført sig saa slet imod mig, at jeg ingensinde vil glemme ham; c'est un sot en trois –s, det er et erfedumt Menneske; la – tue, l'esprit vivifie, Bogstaven ihjelslaaer, Aanden levendegjør; à la –, au pied de la –, i bogstavelig Forstand; prendre qc. à la –. tage Noget ordret; exécuter un ordre à la –, udføre en Ordre punktligen, nøiagtigen; aider à la –, forklare hvad der er utydeligt el. dunkelt; hjælpe til ret at forstaae Meningen el. fatte Sandheden; – de change, Veksel; accepter, payer une – de change, antage, betale en Veksel; – de marque, Kapersbrev; – de voiture, Fragtbrev; – de crédit el. de créance, Creditbrev; – de créance, Creditiv, Brev fra en Fyrste, hvormed en Gesandt accrediteres ved et Hof; – de recréance, Brev, som en Gesandt overleverer fra sin Fyrste i det han tilbagekaldes, el. som han medbringer fra den Fyrste, hos hvem han har været ansat; – close (forh. – de cachet), kongeligt,

forſeglet og af Statsſecretairen contreſigneret Brev; *fig.* og *fa.* ce sont pour nous –s closes, det er Hemmeligheder for os; – de service, Skrivelſe, hvormed en Officeer kaldes til sin Tjeneſte; – de passe, Brev, hvorved en Militair forflyttes; –s de noblesse, Adelspatent; –s patentes, aabne Kongelige Breve; –s royaux (ikke royales), Kongelige Breve; –s apostoliques, pavelige Breve (almindeligere: rescrits, brefs); les saintes –s, den hellige Skrift; les belles –s, de ſkjønne Videnſkaber; Digtekunſt og Veltalenhed; les –s humaines, Humaniora, Skolevidenſkaberne (*p. u.*); homme de –s, Videnſkabsmand.

Lettré, e, *a.* lærd, ſtuderet, kundskabsrig; *s. m.* Lærd (i China).

Lettrine, *f.* (Impr.) Henvisningsbogſtav; Columnetitel.

Leucoma, *m.* (Méd.) hvid Plet paa [Hornhinden.

Leucorrhée, *f.* (Méd.) det hvide Flod hos Fruentimmer.

Leude, *m.* Storvaſal under de første franſke Konger; *f.* forh. Indførſelstold af Levnetsmidler i Languedoc.

Leur, *pr. pers. pl.* dem; bruges alm. om levende Væſener; dog ogſaa undertiden om livløſe Gjenſtande: je le *leur* dirai, jeg vil ſige dem det; dites-le-*leur*, ſiig dem det; ne le *leur* dites pas, ſiig dem det ikke; les eaux d'Aix-la-Chapelle sont très estimées, je *leur* suis redevable de la santé, Badene ved Achen ere meget anſete, jeg har dem at takke for min Helbred (i Tale om Ting foretrækkes ellers y).

Leur, *a. poss. sing.*; leurs, *a. poss. pl.* deres; naar Talen er om Ting, bruges en i Stedet for leur, derſom Ordet, hvis Eiendom det udtrykker, ſtaaer i en foregaaende Sætning, med mindre at det ſtyres af de: mes poiriers ont perdu toutes *leurs* feuilles, mine Pæretræer have tabt alle deres Blade; mes poiriers vont périr, les vers *en* ont mangé toutes les feuilles, mine Pæretræer ville ſnart gaae ud, Ormene have ædt alle deres Blade; j'admire la largeur *de leurs* feuilles, jeg beundrer deres brede Blade.... Naar Artiklen kommer foran leur, bliver det et Eiendomspron. (le leur, les leurs), og dette Eiendomspr. bruges undertiden i Fleert. ſom Substantiv: ils travaillent pour eux et pour *les leurs*, de arbeide for ſig ſelv og for deres Familie (el. deres Venner, dem, ſom ere dem hengivne).

Leurre, *m.* (Fauc.) Lokkebillede, udſtoppet Figur i Form af en Fugl, hvormed Falken lokkes tilbage; (Pê.) Lokkemad; *fig.* il ne se laissera pas prendre à ce –, han bider ikke paa den Krog.

Leurrer, *v. a.* (Fauc.) afrette en Falk ved en Lokkefigur; *fig.* lokke, tiltrække; *v. pr.* se – d'un fol espoir, ſmigre ſig med et taabeligt Haab (s'en bercer). [Ophidſen ved Maſtiner.

Levage, *m.* (Charp.) Tømmerets

Levain, *m.* Gjæringsſtof; Suurdeig; ſtarpe Vædſker, Syre i Underlivet; *fig.* Syndens efterladte Indtryk; Levninger af hæftige Lidenſkaber, Spirer til ſamme.

Levant, *a. m.* bruges kun i Udtr. le soleil –, den opgaaende Sol; *fig.* adorer le soleil –, ſmigre Stormanden, ſom nylig er kommen til Roret;... *s. m.* Øſten; Solens Opgang; Levanten, Orienten, Øſterland; du – au couchant, fra Solens Opgang til dens Nedgang.

Levantin, e, *s.* Øſterlænder, –inde; ogſ. *a.* peuples –s, øſterlandſke Folk (naar Talen er om de gamle Beboere af Orienten, bruges les Orientaux; men man ſiger ikke: un Oriental).

Levantine, *f.* Slags tyſt Silketaft; (H. n.) Venusſtæl, Slags Musling; ſ. levantin.

Lève, *f.* Slags Inſtrument i Form af en Skee, ſom bruges ved Mailſpil.

Levé, e, *p.* opſtaaet; opløftet; aller (la) tête –e, le front –, gaae med Hovedet i Veiret, med opreiſt Pande, uden at frygte Noget; *fig.* og *fa.* prendre q. au pied –, gribe En idet han vil reiſe bort; tage En paa Ordet, bede En om Noget uden at lade ham Tid til Betænkning; ... *s. m.* (Mus.) Angivelſe af Takten med Haanden el. Foden; (Jeu) Stik (almindeligere: une levée).

Levée, *f.* Indſamling; Indkrævelſe, Oppebørſel; Udſtrivning af Soldater; Borttagelſe; Breves Optagelſe af Brevkaſſen; de optagne Breve; Ophævelſe, Ophør af et Møde; Landſens Opløftelſe i Tourneerſpil for at ſikke

til Ringen; Jordvold, Dige; la – des fruits, Frugternes Indsamling; la – des impôts, Skatternes Oppebørsel; la – d'une séance, et Møde Slutning; la – d'un siège, en Beleirings Ophævelse; la – du scellé, Borttagelse ved Øvrigheden af en Forsegling; faire une – de troupes, gjøre en Udstrivning af Tropper; *fig.* faire une – de boucliers, gjøre et bramme Angreb men uden Held; (Chir.) la – de l'appareil, Borttagelsen af Forbindingen; (Géo.) la – d'un plan, Optagelse af en Grundtegning; (Taill.) det Tøi, som gaaer med til en Kjole o. s. v.; (Jeu) Stik (ogs. levé).

Lever, *v. a.* løfte, opløfte; hæve i Veiret; reise op; trække el. hisse op; borttage, aftage; afskjære; ophæve; indsamle, oppebære; udskrive, hverve; *v. n.* skyde op af Jorden; gjære, rase sig (om Deig); *v. pr.* reise sig, staae op; komme frem over Horizonten; hæve sig i Veiret; – les yeux au ciel, hæve Øinene mod Himlen; – la toile, lade Teppet gaae op; – q., hjælpe En op, i Klæderne; – des difficultés, des doutes, hæve Vanskeligheder, Tvivl; – les fruits, indsamle Frugter; – les impôts, oppebære Afgifter; – des troupes, udskrive Tropper; – le siège d'une place, hæve Beleiringen af en Fæstning; – un camp, bryde op med en Leir; – la sentinelle, afløse Skildvagten; – la séance, hæve Mødet; – la défense, tilbagekalde Forbudet; – la main sur q., hæve Haanden imod En som for at slaae ham; – la main en justice, aflægge Ed; j'en lèverais la –, jeg turde sværge derpaa; – boutique, aabne en Boutik; – le masque, tage Masken af, vise sig som man er (i slet Forst.); – l'étendard, stille sig i Spidsen for et Parti; – l'étendard contre q., erklære sig aabenlyst imod En; *fa.* – les épaules, trække paa Skuldrene, give Tegn paa Misfornøielse el. Foragt; cela lève la paille, det vækker Forundring; – le pied, flygte bort pludseligt og hemmeligt; – la crête, blive opblæst, hovmodig; – le lièvre, finde først paa Noget; være den første, som gjør et Forslag; (Mar.) – l'ancre, lette Anker; (Géo.) – le plan d'une ville, optage Kort over en By; (Chir.) – l'appareil d'une plaie, borttage Forbindingen om et Saar; (Jur.) – le scellé, borttage et Segl (om Øvrigheden); – un arrêt, une sentence, udtage en Bestemmelse, en Dom; (Impr.) – la lettre, sætte; (Taill.) – de l'étoffe pour un habit, udtage det nødvendige Tøi til en Kjole; (Jeu) – une main, tage et Stik op; ... *v. n.* les blés commencent à –, Kornet begynder at skyde op; (Ch.) faire – un lièvre, opjage en Hare; ... *v. pr.* se – de table, staae fra Bordet; se – pour el. contre une proposition, reise sig for at tale for el. imod et Forslag; le soleil se lève, Solen staaer op; le vent se lève, Vinden reiser sig; *prov.* il faut se – bien matin pour l'attraper, man maa være meget snild, naar man skal narre ham.

Lever, *m.* Opstaaen, Tiden, da man staaer op; Kongens Morgenaudients; le – du soleil, Solens Opgang; au – du rideau, de la toile, idet Teppet gaaer op.

Lever-Dieu, *m.* det Øieblik i Messen, da den catholske Præst hæver Hostien; uden *pl.*

Leveur, *m.* (Impr.) – de lettres, en rask, duelig Sætter; (Pap.) Svend, som tager Arkene op i Papirsmøllen.

Levier, *m.* Løftestang; *fig.* Kraftmiddel til at sætte i Bevægelse.

Lévigation, *f.* (Chi.) Pulverisering.

Léviger, *v. a.* (Chi.) rive til fint Pulver.

Lévirat, *m.* en Jødes Giftermaal [med en Broders Enke.

Levis, *a. m.* bruges kun i Udtr. pont-levis, Vindebro.

Lévite, *m.* Levit, israelitisk Præst; *f.* Slags Fruentimmerklædning; vid Mands-Overkjole.

Lévitique, *m.* tredie Mosebog.

Levrauder, *v. a. fig.* og *fa.* drille, forfølge.

Levraut, *m.* ung Hare, Hareunge.

Lèvre, *f.* Læbe; (Chir.) Randen af et Saar; (Bot.) læbeformig Udskæring paa et Blad; il le dit des –s, mais le cœur n'y est pas, han siger det nok, men mener det ikke; rire du bout des –s, lee uden at det kommer fra Hjertet; je l'avais sur le bord des –s, jeg havde det paa Tungen, men det er undsluppet mig; se mordre les –s de qc., fortryde Noget, bide

t Læberne; avoir le cœur sur les , være aabenhjertig; il a la mort r les –s, Døden spiller ham paa :berne; (Man.) ce cheval s'arme la –, denne Hest er haardmundet.
Lèvreteau, *m.* lille Hareunge, som onu patter.
Lévreter, *v. n.* jage med Mynder er Harer; kaste, føde Unger (om ırer).
Levrettè, *f.* Hunmynde.
Levretté, e, *a.* tynd om Livet m en Vindspiller. [afretter Mynder,
Levretteur, *m.* En, som opføder og
Lévreux, se, *a.* som har store, fylge Læber.
Lévriche, *f.* lille Hunmynde.
Lévrier, *m.* Mynde, Vindspiller; *y.* og *fa.* en af Politiet udsendt Oporer, Opstøver.
Levron, *m.* ung Mynde, som ikke over et halvt Aar; lille Mynde.
Levûre, *f.* Gjær; Flesteſvær.
Lexicographe, *m.* Forfatter til en)rdbog; En, som befatter sig med :xicografiske Arbeider.
Lexicographie, *f.* Udarbeidelse af nOrdbog; den derhen hørende Kundskab.
Lexicographique, *a.* lexicografisk, ngaaende Udarbeidelsen af en Ordbog.
Lexicologie, *f.* Kundskab om Ordes Oprindelse, Afledning o. s. v.;)rdvidenskab; Afhandling om Ord.
Lexicologique, *a.* henhørende til)rdvidenskaben. [græske Sprog).
Lexique, *m.* Ordbog (især i det
Lez (udt. lè), *pp.* nærved, ved Siden af (ogs. ès); *v.* Le Plessis-ez-Tours.
Lézard, *m.* (H. n.) Firbeen.
Lézarde, *f.* Revne, Sprække i en Muur; H. n.), Hunfirbeen (*p. u.*). [en Muur).
Lézardé, e, *a.* revnet, sprukken (om
Lézarder (se), *v. pr.* faae Revner, sprække (om Mure).
Liage, *m.* Afgift af Vinbærme; Blanding af Salpeter, Svovl og Kul, hvoraf Krudt forfærdiges; (Tiss.) Silketrevler, som i stukne Tøier sammenholde Silken el. Guldtraadene.
Liais, *m.* Navn paa en finkornet, haard Kalksteen; (Tiss.) lang Træstang, som fastholder Trendegarnet.
Liaison, *f.* Sammensøining, Forening; *fig.* Sammenhæng, Forhold; Forbindelse, Forstaaelse; Bekjendtskab; former, rompre une –, indgaae, afbryde en Forbindelse; il n'y a point de – entre ces deux idées, der er ingen Sammenhæng, ingen Forbindelse mellem disse to Begreber; il y a une étroite – entre ces deux personnes, der er en nøie, fortrolig Forbindelse mellem disse 2 Personer; il a beaucoup de –s, mais peu d'amis, han har mange Bekjendtskaber, men faa Venner; (Gr.) Bindeord, Conjunctioner; (Calligr.) fint Træk, som forener Bogstaverne; (Mus.) Sløifetegn; (Cuis.) Jevning af Æg o. desl., hvormed en Sauce gjøres tykkere; (Maç.) Kalk el. Gibs til at binde Stenene sammen; maçonnerie en –, Muurarbeide, hvor den ene Steen hviler paa Foreningslinien af to andre.
Liaisonner, *v. a.* (Maç.) ordne Stenene i en Bygning, saaledes at Stenenes Foreningslinie falder paa Midten af en anden Steen; udfylde Sammensøiningsstederne med Muurkalk. [og Afrika.
Liane, *f.* Rankeplante i Amerika
Liant, e, *a.* bøielig, smidig; *fig.* føielig, forekommende, omgængelig; *s.m.* Smidighed; Føielighed, Venlighed.
Liard, *m.* Liard, Hvid (en lille Mynt; fjerde Parten af en sou); *fa.* n'avoir pas un (le) –, være meget fattig; ikke have en Skilling hos sig; *pop.* il se ferait fesser pour un –, il couperait un – en deux, han er yderst karrig. [gnie; *fa.*
Liarder, *v. n.* skillinge sammen;
Liasse, *f.* Pakke Skrivter, sammenbundne Papirer; samlede Actstykker; Seilgarn til at binde dem sammen; Bundt Garn paa 80 Alen.
Libage, *m.* stor, grovt tilhugget Grundsteen.
Libation, *f.* (Ant.) Drikoffer, Udgydelse af Vin til Ære for en Guddom; bruges især i *pl.*: faire des –s, offre Vin o. desl.; *fa.* drikke dygtigt.
Libelle, *m.* Skamskrift; (Jur.) – de divorce, Actstykke, hvori en Skilsmisse forlanges; – d'un exploit, Skrift, som angiver Anledningen til en Stevning.
Libeller, *v. a.* (Jur.) udfærdige, opsætte en Retsact; passende motivere samme. [skrifter, Pasquillant.
Libelliste, *m.* Forfatter til Skam-

Libéral, e, *a.* gavmild; ædeltænkende; frisindet, yndende borgerlig og politisk Frihed; éducation –e, alsidig Dannelse; principes –raux, frisindede Grundsætninger; arts –raux, frie Kunster (Malerkunst, Billedhuggerkunst; i Modsætn. til arts mécaniques); *s. m.* Ven af frisindede Ideer; *pl.* –raux.

Libéralement, *ad.* gavmildt; paa en frisindet Maade.

Libéraliser, *v. a.* gjøre liberal, gjøre frisindet og ædeltænkende, dræbe Egoismen i Interesse for det almene Bedste; *v. pr.* se –, blive frisindet.

Libéralisme, *m.* Indbegreb af de frisindede Ideer; Handlen efter frisindede Grundsætninger; velvillig, selvopoffrende Stræben efter at fremme det almene Bedste.

Libéralité, *f.* Gavmildhed; Gave (i d. Betydn. ogs. *pl.*); Frisindethed.

Libérateur, trice, *f.* Befrier; le – de la patrie, Fædrelandets Frelser.

Libération, *f.* (Jur.) Frigivelse fra en Gjæld el. Hæftelse; la – de l'état, Statsgjældens Afbetaling.

Libérer, *v. a.* (Jur.) befrie fra Gjæld el. anden Hæftelse (fra Servituter); hjempermittere en Soldat; frigive en Slave; *v. pr.* afbetale sin Gjæld; forçat –é, Slave, som er sat paa fri Fod.

Liberté, *f.* Frihed; Uafhængighed, Selvstændighed; Frimodighed, Frihed i Ytring og Handling; Utvungenhed, Lethed i Bevægelser; *pl.* Friheder (ofte i slet Forst.); Forrettigheder; – civile, borgerlig Frihed; – de conscience, Samvittigheds-Frihed; – des cultes, Religions-Frihed; – de penser, Tænkefrihed; – d'écrire, Skrivefrihed; – individuelle, personlig Frihed; – de la presse, Pressefrihed; – des mers, Ret til at seile frit paa alle Have; parler avec –, tale med Frimodighed; demander la – de, bede om Tilladelse til; je prends la –, jeg tager mig den Frihed; il prend beaucoup de –s, han tiltager sig mange Friheder; – de ventre, aabent Liv; en –, *loc. ad.* frit; en pleine –, med fuldstændig Frihed.

Liberticide, *a.* dræbende Friheden.

Libertin, e, *a.* udsvævende, ryggesløs; uordentlig i Levemaade; tvilesløs; usømmelig, usædelig; fritænkende, vantro (*v.*); *s. m.* ryggesløst Menneske; Libertiner; letsindig, tvilesløs Elev; Fritænker (nu: esprit fort).

Libertinage, *m.* uordentligt Levnet, Ryggesløshed, Tvilesløshed; Fritænkeri (*v.*); – d'esprit, usædig Tankegang; – d'imagination, udsvævende Indbildningskraft; donner, tomber dans le –, forfalde til Udsvævelse.

Libertiner, *v. n.* føre et uordentligt, ryggesløst Levnet, udsvæve; *v. pr.* blive ryggesløs, tilsidesætte sine Pligter; *fa.* [*p. u.*

Libidineux, se, *a.* vellystig, utydst;

Libraire, *m.* Boghandler; *a.* marchande –, Fruentimmer, som handler med Bøger.

Librairie, *f.* Boghandel; Boglade; Boghandler-Forening; Bogsamling (*v.*); – en camelote, Handel med Skolebøger.

Libration, *f.* (Astr.) Maanens synlige Svingning el. vaklende Bevægelse om sin Axe.

Libre, *a.* fri; uafhængig; ubunden, utvungen; som er i Besiddelse af politisk Frihed; ugift, uforlovet; fræk, usømmelig, usædelig; – de soucis, fri for Næringssorger; il vous est – d'accepter ou de refuser, det staaer Dem frit for at antage el. at afslaae det; – à vous de sortir ou de rester, det kommer an paa Dem selv, om De vil gaae ud el. blive; être –, avoir son temps –, være fri, kunne ganske raade over sin Tid; avoir le champ –, have Frihed til at gjøre hvad man vil, ikke møde nogen Hindring; avoir le cœur –, ikke være forelsket; n'avoir pas l'esprit –, have Sindet el. Tanken saa bespændt, at man Intet kan foretage sig; avoir ses entrées –s (– accès, el. un accès –) auprès de q., have fri Adgang til En, saa at man kan gaae til ham paa hvad Tid, man vil; les chemins sont –s, Veiene ere uhindrede, sikkre; *fa.* der er Intet, som hindrer En i at gaae; han kan gaae, naar han vil; avoir la voix –, have en reen og tydelig Udtale, som ikke hindres af Snue el. desl.; avoir la main –, have en fri Haand, strive med stor Lethed; il tient des propos bien –s, han fører et letfærdigt, usømmeligt Sprog; il est bien – avec les femmes, han er

for fri i sin Opførsel mod Fruentimmer; avoir le ventre –, have aabent Liv; (Poé.) vers –s, Vers uden regelmæssigt Stavelsemaal.

Librement, *ad.* frit; uden Tvang; uden Ceremoni, reent ud; uden noget Hensyn; (Peint.) med Letheb.

Lice, *f.* Rendebane; Plads, hvor der stikkes efter Ringen; Kampplads; Hegn el. Skranker om en Ridebane; Rækværk om en Trækkebro; *fig.* offentlig Discussion; Sted, hvor en saadan holdes; ouvrir la –, aabne Skrankerne, Kampladsen; begynde Striden; entrer en –, træde i Skranken imod En, indlade sig i Discussion med En; fuir la –, undvige Striden, undgaae Discussion; (Ch.) Jagttæve; une – nouée, en drægtig Jagttæve; (Manu.) Slags Tapet; haute- –, Tapetvævet paa en Kjæde, der er spændt verticalt; basse- –, Tapetvævet paa en horizontal Kjæde (s. lisse).

Licence, *f.* Tilladelse (*v.*); særegen Tilladelse til at sælge el. udføre visse Varer; altfor stor Frihed, Uorden, Udsvævelse, Tvilesløshed; Licentiatgrad; det til Licentiatgraden forberedende Studium; il prend des –s, il se donne de grandes –s, han tager sig altfor store Friheder; la – n'a plus de frein, Tvilesløsheden kjender ikke længer nogen Tømme, den gaaer over alle Grændser; – poétique, Digterfrihed; (Peint. og Sculp.) Afvigelse fra de fastsatte Regler for Perspectiv og Harmoni; (Calligr.) dristige Pennestrøg til Sirater (i d. Betydn. *pl.*).

Licencié, *m.* Licenciat.

Licenciement, *m.* Soldaters Afskedning.

Licencier, *v. a.* afskedige Soldater; meddele Licentiatgrad; *v. pr.* tillage sig for stor Frihed, løsgjøre sig fra Pligtens Baand (*v.*).

Licencieusement, *ad.* paa en altfor fri, udsvævende el. tvilesløs Maade.

Licencieux, se, *a.* uordentlig, udsvævende, tvilesløs, fræk; usædelig; mener une vie –se, føre et udsvævende, tvilesløst, Levnet; des écrits –, usædelige Skrifter.

Licet (t udtales), *m.* Tilladelse; obtenir un –, erholde en Tilladelse.

Lichen (ch udt. k), *m.* (Bot.) Tare, Lav; – d'Islande, islandsk Mos.

Licitation, *f.* (Prat.) Salg af fast Eiendom til den Høistbydende.

Licite, *a.* tilladt, lovligt.

Licitement, *ad.* paa en tilladelig Maade; uden at overtræde Loven.

Liciter, *v. a.* (Prat.) sætte til Auction en fast Eiendom, som tilhører Flere.

Licorne, *f.* (H. n.) Enhjørning; – de mer, Narval.

Licou el. licol, *m.* Grime; *fig.* il traine son –, han ender med Galgen (licol bruges kun i Poé. foran en Vokal). [tjent hos de gamle Romere.

Licteur, *m.* (Anc.) Lictor, Retsbe-

Lie, *f.* Bærme; de la –, brugt absolut, betyder: Vinbærme; *fig.* la – du peuple, Bærmen af Folket, Udskudet; *prov.* boire le calice (el. la coupe) jusqu'à la –, udtømme Lidelsens Bæger indtil Bunden.

Lie, *a.* glad, munter, lystig (*v.*); faire chère –, tage Deel i et muntert Gilde, gjøre sig til Gode med et godt Maaltid.

Lié, e, *p.* og *a.* bundet; être – d'intérêt, være forenet ved fælles Interesse, staae i nøie Forbindelse med hinanden; il a les mains –es, han har bundne Hænder, han kan ikke gjøre hvad han vil; la bécasse est –e, nu er Fuglen fanget (om en Pige, der er forlovet); (Mus.) notes –es, slørede Noder; (Jeu.) jouer en deux parties –es, spille saa at man maa vinde 2 Partier af 3, for at erholde Indsatsen.

Liège, *m.* Korktræ; Kork (Barken af Træet); bouchon de –, Korkprop; (Sell.) Dele af Sadlen paa Siderne af Sadelknappen; *n. pr. f.* (Géogr.) Lüttich.

Liégeois, e, *s.* og *a.* Lütticher, –inde; som er fra Lüttich; un –, en Lütticher-Almanak. [med Kork.

Liéger, *v. a.* forsyne et Fiskegarn

Liégeux, se, *a.* (Bot.) korkagtig.

Lien, *m.* Baand; Kjæde, Lænke (i d. Betydn. især *pl.*); *fig.* Slægtskabsbaand; Afhængighed; le – conjugal, le – du mariage, Ægteskabsbaandet; briser, rompre ses –s, sønderbryde sine Lænker; *fig.* løsrive sig fra en Forbindelse el. Afhængighed; *prov.* n'est pas échappé qui traine son –, den er ikke fri, som ikke ganske er undsluppen Faren el. løsreven fra en Lidenskab; (Jur.) double –, Slægtskab

mellem Børn, som have samme Fader og Moder; – simple, Slægtskab mellem Halvsødskende.

Lienterie, *f.* (Méd.) Durtløb; *v.*

Lier, *v. a.* binde, sammensøie, sammenbinde, forene; *fig.* sammenknytte; indgaae; forpligte; *v. pr.* binde sig, forene sig; indgaae en Forbindelse el. en Forpligtelse; – les mains à q., binde Hænderne paa En; c'est un fou à –, det er en Bindegal; et eralteret Menneske; je suis –é par ma promesse, jeg er bunden ved mit Løfte; il a bien –é sa partie, han har godt udtænkt sin Plan; – la langue, binde Tungen, tilintetgjøre Talefriheden; – les lettres, skrive Sammenskrift, forene Bogstaverne med hverandre; – une partie de promenade, beramme en Spadseretour i Samling; – amitié avec q., indgaae Venskab med En; – conversation avec q., indlade sig i Samtale med En; (Égl.) – et délier, negte el. give Aflad; (Cuis.) – une sauce, sætte Jevning paa en Sauce; (Mus.) – des notes, sløife Noder sammen; udføre flere Noder i eet Løb; se – avec q., indlade sig i Forbindelse med En; se – d'amitié avec q., træde i Venskabsforbindelse med En; se – par un serment, binde sig ved en Ed; se – les mains, berøve sig selv Evne til at handle; (Peint.) staae i en god indbyrdes Forbindelse.

Lierne, *f.* (Charp.) Hanebaand paa Sparrer; (Arch.) Ribbeen paa en gothisk Hvelving.

Lierner, *v. a.* (Charp.) forsyne med [Hanebaand.

Lierre, *m.* Vedbende, Epheu, Vintergrøn.

Liesse, *f.* Glæde (*v.*); bruges kun i Udtr. vivre en joie et en –, leve i Fryd og Gammen; *fa.*

Lieu, *m.* Rum, Sted, Plads; Sted i en Bog; passende Sted til at sige el. gjøre Noget; bestemt Sted, Gjerningssted (i d. Betydn. ofte *pl.*); Beboelsessted, Huusleilighed (især *pl.*); *fig.* Herkomst, Familie; Middel, Aarsag, Anledning, Leilighed; le – natal, Fødestedet; – public, offentligt Sted; le – saint, le saint –, Guds Huus, Kirken; – de sûreté, Fængsel, Varetægtssted; – de franchise, – d'asile, Fristed; – de plaisance, Lyststed, Landsted; –x d'aisances (el. blot –x, *pl.*), Priveter; se transporter sur les –x (el. sur le –), begive sig hen paa Gjerningsstedet; *prov.* n'avoir ni feu ni –, have hverken Huus el. Hjem; *fig.* il vient de bon –, han er af en god Herkomst; il s'est allié en bon –, han har giftet sig ind i en god Familie; il vient de bas –, han er af lav Herkomst; je tiens cela de bon –, je l'ai appris de bon –, jeg har det fra en god Kilde, fra en sikker og paalidelig Haand; ce n'est pas le – d'en parler, det er ikke et passende Sted at tale derom; tenir – de, træde i Stedet for; avoir –, finde Sted; indtræffe; avoir – de, have Grund til; s'il y a – de, om der er Mulighed i; trouver – de, finde Leilighed til; donner – à, foranledige; –x communs, forslidte Flosser; en premier –, for det Første; au – de, *loc. ad.* i Stedet for.

Lieue, *f.* fransk Miil; une – à la ronde, en Miil i Omkreds; *fig.* og *fa.* être à cent –s, à mille –s d'une ch., være himmelvidt borte fra Noget; il n'écoute pas, il est à mille –s d'ici, han hører ikke hvad der siges, han er i en anden Verden; sentir q. d'une –, ane Ens Ankomst langtfra; il sent son fripon d'une –, han seer strax, hvad der boer i ham, at det er en Skielm.

Lieur, *m.* En, som binder Korn i [Neg.

Lieutenance, *f.* Lieutenantsgrad.

Lieutenant, *m.* En, som et Overhoved i visse Tilfælde overdrager en Deel af sin Myndighed; Lieutenant; – en premier, Premierlieutenant; – en second, Secondlieutenant; – de roi el. commandant d'armes, Pladscommandant; – colonel, Oberstlieutenant; – général, Generallieutenant; – général de police, Politiminister (*v.*); – général du royaume, Gouverneur over Kongeriget.

Lieutenante, *f.* Lieutenants Frue.

Liève, *f.* (Féo.) Udtog af en Jordebog, hvorefter der indkræves Skatter.

Lièvre, *m.* Hare; un bec de –, et Hareskaar; dormir en –, sove med aabne Øine; un gentilhomme à –, en fattig Landjunker; être peureux comme un –, være bange som en Hare; *fig.* lever le –, bringe Noget første Gang paa Bane; prendre le – au corps (au collet), tage en Sag fra

den rette Side, træffe Hovedet paa Sømmet; vouloir prendre le – au son de tambour, aabenbare sine Planer før Tiden; il a une mémoire de – qui se perd en courant, han har en utro Hukommelse, som Intet kan bevare; c'est là que gît le –, det er deri Knuden stikker; *prov.* qui court deux –s (à la fois) n'en prend aucun, den, som vil udføre to Ting ad Gangen, udretter Intet.

Lièvreteau, *m.* ung Hare.

Ligament, *m.* (An.) Baand, som forbinder Dele af Legemet.

Ligamenteux, se, *a.* (An.) som er i Form af et Baand el. af samme Natur; (Bot.) traadet, trævlet.

Ligature, *f.* (Chir.) Aareladebind; sammes Ombinden; (Impr.) flere forenede Bogstaver; (Mus.) Forening af flere Noder til at udtrykke een Stavelse (*v.*).

Lige, *a.* (Féo.) henhørende til et Lehn; lehnspligtig; homme –, en lehnspligtig Mand, der var Lehnsherren endnu større Underdanighed skyldig end en alm. Lehnsknegt; *m.* Lehnsafgift, Lehnstjeneste.

Ligence, *f.* (Jur.) personlig Lehnspligt; personlig Lehnstjeneste.

Lignage, *m.* Slægt, Stamme (*v.*); Slags rød Vin.

Lignager, *m.* (Jur.) En, som er af samme Slægt som en anden; *a.* bruges kun i Udtr.: retrait –, Ret til at indløse mod Kjøbesummens Udbetaling en Arv, som af en Slægtning er bleven solgt til en Fremmed (*v.*).

Ligne, *f.* Linie, Streg; Maalesnor; Medesnor; Æqvator; Rad, Række; Stilling; Slagorden; Plads, Rang; Tolvtedeel af en Linie; – droite, lige Linie; – courbe, krum Linie; tirer une – d'un point à un autre, drage en Linie fra et Punkt til et andet; tracer des –s, affætte Linier; aller quelque part en droite –, tage lige hen til et el. andet Sted uden at følge Omveie; *fig.* il a toujours marché sur la même –, han er altid bleven sine Grundsætninger tro; ces deux écrivains marchent sur la même –, disse to Skribenter holde Skridt med hinanden, ere lige fortjente; être en première –, være af første Classe, af bedste Slags; être hors de –, være af et udmærket Slags, af en usædvanlig Art; c'est un homme hors de –, det er en sjelden udmærket Mand; écrire hors –, mettre hors –, tirer hors (de) –, skrive i Margina; mettre en – de compte, føre paa Regning, optage i et Regnskab; berøre, omtale; mettre un mot à la –, skrive et Ord i en ny Linie; deux –s, et Par Ord, et kort Brev; je vous adresse ces –s, jeg skriver Dem dette Brev el. disse Linier til; donner la – à q., skrive i et Brev Ordene: min Herre o. desl. oven over den første Linie; planter des arbres à la –, plante Træer efter en Snor; pêcher à la –, angle; entrer en –, se mettre en –, stille sig i Geled.; se porter sur la –, begive sig hen til sin Plads i Geledet; rompre el. forcer la –, trænge sig for langt frem i Geledet; rompre el. refuser la –, trække sig tilbage i Geledet; marcher en –, holde den rette Linie under Marschen; troupes de –, Linietropper (modsf. troupes irrégulières el. légères); (Fort.) travailler aux –s, arbeide paa Forskandsningerne; les –s d'approches, Løbegravene; la – de circonvallation, en Leirs ydre Forskandsning; la – de contrevallation, Forskandsning for at sikkre imod Udfald af de Beleirede; (Mar.) – de sonde, Lodline; – d'amarrage, Stikline; – de flottaison, Vandgang; – de charge, d'eau en charge, øverste Vandlinie; – d'encolure, Kimmings Linie; – de front, Linien tvers paa Vinden; (Géo.) – de la section, Gjennemsnitslinie; – de terre el. fondamentale, Grundlinie; (Géogr.) passer, couper la –, seile forbi Æqvator; – méridienne, Middagslinien; (Généal.) – masculine, Sværdsiden; – féminine, Spindelinien; – collatérale, Sidelinie.

Ligné, e, *p.* (Bot.) stribet.

Lignée, *f.* Stamme, Afkom, Efterkommere; mourir sans laisser de –, døe uden at efterlade Livsarvinger; *v.*

Ligner, *v. a.* (Charp.) affætte med Blyant paa Træ, hvad der skal bortskæres af samme; (Ch.) parre, bedække (om Ulve).

Lignerolle, *f.* (Mar.) tyndt Skibsmandsgarn af Værk.

Lignette, *f.* tynd, fiin Snor til Fiskegarn el. Medesnore (ogsf. brumet).

Ligneul, *m.* (Cordon.) Begtraad; Risp.

Ligneux, se, *a.* (Bot.) træet; *s. m.* (Chi.) Træstof (caput mortuum).

Lignifier (se), *v. pr.* blive træet, forvandles til Træ.

Lignivore, *a.* og *s. m.* (H. n.) træædende; Træborer (et vingedækket Insect; ogs. xylophage).

Ligue, *f.* Forbund; Pagt mellem Stater; Liguen i Frankrig, under Henrik d. 3die og Henrik d. 4de; Sammenrottelse; *pl.* les –s grises, forh. 8 smaa Republikker i Graubündten.

Liguer, *v. a.* forene i et Forbund; *v. pr.* forene sig med hinanden; slutte Forbund med En.

Ligueur, se, *s.* Medlem af Liguen i det 16de Aarhundrede, Liguist.

Lilas, *m.* (Bot.) Syringe el. Sireen; Lilafarve, Slags rødblaa Farve (i d. Betydn. ogs. *a.*).

Liliacé, e, *a.* (Bot.) liliagtig; –e, *s. f.* Lilieplante. [de Paracelse).

Lilium, *m.* hjertestyrkende Lisør (lilium

Limace, *f.* (H. n.) Snegl uden Huus; (Méc.) Archimedes's Strue, Vandstrue.

Limaçon, *m.* (H. n.) Snegl med Huus (escargot, limas); (An.) Sneglegangen i Ørelabyrinthen; (Arch.) escalier en –, Vindeltrappe; *prov.* c'est un – qui sort de sa coquille, han søger at hæve sig over sin Stand.

Limaille, *f.* Filspaan.

Limande, *f.* (H. n.) Strubbe (Slags Flynder); (Charp.) tyndt, smalt Bræt; (Mar.) Smerting, tjæret Stykke Seildug til at vikle om Tougværk.

Limas, *m.* s. limaçon.

Limbe, *m.* (Astr.) Solens el. Maanens ydre Rand; (Math.) Kant; inddeelt Rand paa en Qvadrant; (Bot.) øverste Rand af en Blomsterkrone el. et Blad; *pl.* Randen af Skjærsilden, Opholdssted for dem, som ere døde før Christi Fødsel, og for udøbte Børn.

Lime, *f.* Fil; – douce, Glatfil; – carreau, Rasp; – sourde, Fil, som man ikke kan høre, naar den bruges; *fig.* lumsk Menneske, der ønsker hemmeligt paa Ondt; et langsomt fortærende Onde, en lumsk Gift; (Jard.) sød Citron (ogs. – douce); (Ch.) *pl.* Vildsvinets Huggetænder (ogs. défenses); (Mar.) – de mer, Spor, som Havet efterlader paa Strandbreden; *fig.* passer (repasser) la – sur un ouvrage, rette et Værk omhyggeligt, udarbeide det med stor Omhu; donner le dernier coup de – à un ouvrage, rette et Værk for sidste Gang. [bedre, fuldende.

Limer, *v. a.* file; *fig.* rette,

Limette, *f.* i Udtr. eau de –, Lemonextract. [– de police, Politispion.

Limier, *m.* Støverhund; *fig.* og *fa.*

Liminaire, *a.* som staaer i Spidsen af en Bog; épître –, Fortale; *inus.* (nu: préliminaire).

Limitatif, ive, *a.* begrændsende, indskrænkende. [skrænkning.

Limitation, *f.* Begrændsning, Ind-

Limitativement, *ad.* paa en begrændsende el. indskrænkende Maade; med Indskrænkning.

Limite, *f.* Grændse (bruges især i *pl.*); un pouvoir sans –s, en ubegrændset Magt; franchir, excéder les –s, gaae ud over Grænserne; rentrer dans ses –s, træde tilbage indenfor sine Grændser.

Limité, e, *p.* begrændset, indskrænket.

Limiter, *v. a.* begrændse; nøie bestemme; indskrænke, sætte Grændser for.

Limitrophe, *a.* tilgrændsende; beliggende paa Grændsen; ce pays est – de l'Allemagne, dette Land ligger paa Grændsen af (grændser til) Tydskland. [Porre.

Limoine, *f.* (Bot.) Solavendel, vild

Limon, *m.* Dynd; *fig.* Herkomst; (Charr.) Stængerne paa en Karre mellem hvilke Hesten gaaer; (Charp.) Tverstykke under et Trappetrin, for at støtte samme; (Bot.) Slags Citron, Lemon. [af Citron, Sukker og Vand.

Limonade, *f.* Lemonade, Drik lavet

Limonadier, ère, *s.* En, som laver og udsælger Lemonade og andre forfriskende Drikke. [dyndet, muddret.

Limoneux, se, *a.* fuld af Dynd,

Limonier, *m.* Hest for en Karre el. Eenspænder vogn, Eenspænderhest; *fig.* En, som hele Arbeidet hviler paa; En, som har stor legemlig Styrke; (Bot.) Lemontræ.

Limonière, *f.* Slags Bærestol, som hviler paa tvende Vognstænger; Eenspænder vogn, firhjulet Vogn med tvende Stænger i Stedet for Vognstangen.

Limonner, *v. a.* (Cuis.) komme en Fisk i kogende Vand, for at betage den Smag af Dynd et.

Limosin el. limousin, m. Murer fra Limoges; Hest fra Limoges.

Limosin el. limousin, e, s. og a. Limusiner; -inde; prov. il mange du pain comme un -, han spiser overmaade meget Brød.

Limosinage el. limousinage, m. grovt Muurarbeide af Brostene og ...

Limousine, f. ...

hvid A...

Limo...

Limo...

Limp...

Limpi...

Gjennem...

Limur...

Lin, ...

gris de -, ...

Linaire ...

(lin sauva...

Linceul ...

Linéaire ...

efter Liniet. ... -, gjort med el.

Linéal, e, a. (Jur.) skridende frem efter den lige Arve, el. Slægtlinie; pl. m. -néaux. [Linie.

Linéalement, ad. følgende en lige

Linéament, m. Ansigtstræk, Linea-ment; ... Grundtræk, første Udkast ... Betydn. især pl.).

Lin...

Lin...

- de c... ...ei; linned Klud;

- de t... ...rklæder o. desl.;

...otetter; ... Duge og Ser-

...uisine ... o. desl.; - de

c'est u... ...Karklude; fig.

Menne..., elle est curieuse en - sale, ...elle est faite comme un paquet de - sale, hun holder sig ikke reen, hun ...r altid forjasket.

Linger, ère, s. Lærredhandler, -ske; f. Fruentimmer, som lever af Linnedsyning.

Lingerie, f. Lærredshandel; Linned-syning; Sted, hvor Lærred udsælges ...l. gjemmes.

Lingot, ...

Barre; - d'...

l'argent en -, ...

(Ch.) rund ...

(Impr.) Udslu...

Lingotière, ...

Lingual, e, ...

...gen; (Gr.) co...

...er, som udta...

..., n, r); f. ...

Linguet, m. (Mar.) Træ, som stopper Spillet, Pal; traversin de -, Palemoder.

Linguiste, m. Sproggransker.

Linier, ère, s. Hørkræmmer, -ske.

Linière, f. Mark, besaaet med ...

...

uden Pale; - morne, Løve uden Tunge el. Tænder; (Astr.) et Stjernebillede; prov. à l'ongle on connaît le -, af Talen kjendes Mandens Aand; c'est l'âne couvert de la peau du -, det er en Feig, som vil agere den Tappre; coudre la peau du renard à celle du -, forene List med Styrke.

Lionceau, m. Løveunge.

Liondent, m. (Bot.) Løvetand.

Lionné, e, a. (Blas.) léopard -, krybende Leopard.

...e, a. (Méd.) hudløs.

...natique, a. i Udtr. ou-...t, hvori man med Flid ...se Bogstaver.

...n. (Chir.) Slags Byld ...

...thymie.

...ymie, f. (Méd.) s. s. lipo-

Lippe, f. tyk el. fremstaaende Underlæbe, fa.; faire sa -, une grosse (une vilai...) -, suurmule.

...Mundfuld, Maaltid, v.; ...à une franche -, han har ...godt og frit Maaltid; ...e franches -s, Snylte-...la -, snylte.

...(Méd.) Øinenes Rinden. ...m har en tyk og fremstaaen-...[Kobberet (og s. ressuage).

...f. Sølvets Adskillelse fra ...n, f. Smeltning.

...v. a. smelte, gjøre flyt-...pr. smeltes.

Liqueur, *f.* Fluidum, Vædske; distilleret spirituøs Drik, Likør; vins de –, Muskatvine, spanske Vine; ce vin a de la –, trop de –, denne Vin er altfor sød; –s fraiches, Limonade og andre kølende Drikke; –s grasses, Olie, Liim, Tjære o. desl.; la – bachique, Vinen (poé.).

Liquidateur, trice, *s.* En, som afslutter el. opgjør en Regning.

Liquidation, *f.* (Jur.) Afregning, en Regnings Slutning, Opgjørelse.

Liquide, *a.* flydende; poé. le – empire, la plaine –, Havet; (Gr.) consonnes –s, flydende Consonanter (l, m, n, r); (Dr.) reen og klar, som strax kan indkræves; liquid; gjældfri; bien –, gjældfri Eiendom; *m.* flydende Legeme, flydende Vare; spirituøs Drik; (Méd.) nærende Drik, Suppe.

Liquider, *v. a.* (Prat.) nøie bestemme, opgjøre, berigtige; *v. pr.* betale sin Gjæld; – des intérêts, nøie bestemme el. beregne Renter; – son bien, gjøre sin Ejendom gjældfri; je me suis –é avec lui, jeg har afbetalt min Gjæld til ham.

Liquidité, *f.* Flydenhed, flydende [Tilstand.

Liquoreux, se, *a.* som har en særegen Sødhed (om visse Vine, som Muscatvine o. desl.).

Liquoriste, *m.* Distillateur; Likør[handler.

Lire, *v. a.* læse; oplæse; forklare, gjennemgaae; forstaae; *fig.* gjennemskue; – couramment, læse flydende; il lit Virgile à ses écoliers, han læser (gjennemgaaer) Virgil med sine Disciple; il lit l'anglais, han læser det Engelske, han forstaaer det, naar han læser det; – dans la pensée de q., gjennemskue Ens Tanke; (Impr.) – sur le plomb, læse den udsatte Skrift.

Liron, *m.* (H. n.) Slags Murmeldyr, s. loir.

Lis (s udtales), *m.* (Bot.) Lilie; *fig.* Liliehvidhed; elle a un teint de lis et de rose, hun er rød og hvid som Melk og Blod; fleur de lis (s udtales ikke), Lilie i den bourbonske Families Vaaben; *poé.* les lis (s udtales), forh. Frankrig.

Lisbonne, *f.* Lissabon.

Liserage, *m.* (Brod.) Indfatning i et Guld- el. Silke-Baand.

Liseré, *m.* Snor el. smalt Baand, hvormed en Kjole, en Vest o. desl. kantes; smal Kant paa et Baand el. et Tørklæde. [el. Snor.

Liserer, *v. a.* indfatte med en Lidse

Liseron el. liset, *m.* (Bot.) Convolvulus, Snerle, Slyngeplante.

Liset, *m.* (H. n.) Snarorm (ogs. coupe-bourgeon); (Bot.) s. liseron.

Liseur, se, *s.* Læser, –inde; *m.* (An.) en af de 4 Muskler om Øret (ogs. adducteur).

Lisible, *a.* læselig, som let kan læses; *fig.* cet ouvrage n'est pas –, dette Arbeide kan man ikke udholde at læse, det er slet skrevet, kjedsommeligt.

Lisiblement, *ad.* paa en læselig Maade, læseligt.

Lisière, *f.* Klædeliste; Ledebaand; Grændse af en Provinds, Udkant af en Skov; *prov.* il sera toujours à la –, han vil altid gaae i Ledebaand, altid behøve at styres af Andre. [af en Vogn).

Lisoir, *m.* (Charr.) Briestammel (Del

Lisse, *a.* glat; *s. f.* (Manu.) Slags Tapet, s. lice; (Mar.) Bardholt el. Ribbe, som sammenholder et Skibs forskjellige Dele; (H. n.) Slags europæisk Snog.

Lisser, *v. a.* glatte; (Mar.) forsyne et Skib med Bardholter.

Lissoir, *m.* Glatteredskab af Glas, Marmor, Staal, Elfenbeen el. anden haard Materie.

Liste, *f.* Fortegnelse, Liste; – civile, aarlige Indkomster, som af Stænderne tilstaaes Kongehuset.

Listeau el. listel, *m.* (Arch.) lille Kant, som omgiver en Bygnings Frat el. adskiller Striberne paa en Søile.

Liston, *m.* (Blas.) smalt Baand til Devisen i et Vaabenskjold.

Lit, *m.* Seng med Alt hvad dertil hører; Leie; Sengested; Sengeomhæng; Sengeklæder (literie); *fig.* Ægteskab; Flodseng, Flodleie; Lag; (Mar.) Vindens Retning; Vind-Die; bois de –, Sengested; tour de –, Sengeomhæng; ciel de –, Sengehimmel; fond de –, Sengebund; – de plume, Dyne; un – d'indienne, et Omhæng af Bomuldstøi; – de camp, – de sangles, – brisé, Feltseng; Brix; – nuptial, Brudeseng; enfant du second –, Barn af andet Ægteskab; – de parade, Paradeseng; un – à la duchesse, en Seng uden Søiler el. nedhængende Gardiner; un – d'ange, en Seng, hvis Om-

hæng er fastgjort ved Loftet; – de repos, Lsibænk; – de justice, Trone, hvorpaa Kongen tog Plads i Parlamentet; un – de sable, et Lag af Sand; garder le –, holde Sengen, ligge syg; être au lit de (la) mort, sur son – de mort, være paa det Yderste, paa Dødsleiet; mourir au – d'honneur, dø paa Valpladsen, i sit Kald; faire un –, rede Seng; ils font – à part, de sove hver for sig; ils ne font qu'un –, de sove sammen; *prov.* comme on fait son –, on se couche, som man reder, saa ligger man; le – est l'écharpe de la jambe, Sengen er Benets bedste Lægedom.

Litage, *m.* en grov Snors Paasyning paa Kanten af Klædelister.

Litanie, *f.* lang og kjedelig Opregning; *pl.* Litani.

Liteau, *m.* (Charp.) lille Træstang, som hviler paa en anden, el. understøtter andre; (Ch.) Ulvens Leie om Dagen; *pl.* couleurte Striber paa Kanten af Duge og Servietter.

Litée, *f.* (Ch.) Samling af flere Dyr i det samme Leie.

Liter, *v. a.* nedlægge Fisk lagvis; (Manu.) sye en Snor el. grov Traad langs Listen af Klæde, der skal farves.

Literie, *f.* Sengeklæder; Alt hvad der hører til en Seng.

Litharge, *f.* Blykalk, Blyoxyd.

Lithargé, e, el. lithargyré, e, *a.* forfalsket ved Tilsætning af Blykalk.

Lithiasis (s udtales) el. lithiasie, *f.* (Méd.) Dannelse af Steen i det menneskelige Legeme; haard Svulst paa Kanten af Dielaaget. [(nu: urate).

Lithiate, *m.* (Chi.) stensurt Salt

Lithique, *a.* (Chi.) acide –, Blæresteensyre (nu: urique).

Lithocolle, *f.* Steenkit.

Lithographe, *m.* Lithograph, Artist, som tegner paa Steen.

Lithographie, *f.* Tegning paa Steen; Steentryk; Steentrykkeri.

Lithographier, *v. a.* lithographere, steentrykke.

Lithographique, *a.* lithographisk.

Lithologie, *f.* (H. n.) Stenenes Naturhistorie.

Lithologue, *m.* Steenkjender.

Lithomarge, *f.* (H. n.) Steenmarv, Slags Leerart.

Lithontriptique, *a.* (Méd.) som knuser el. opløser Blæresteen; *m.* steenopløsende Middel.

Lithophage, *a.* (H. n.) steenædende; *s. m.* Steenæder, Steengnaver, en Slags Orm (i Stiftersteen).

Lithophyte, *m.* (H. n.) Steenplante el. Plantedyr, som ligner Stene ved sin Haardhed, og Planterne ved sin Form.

Lithotome, *m.* (Chir.) Kniv, som bruges til Steenoperation.

Lithotomie, *f.* (Chir.) Kunst at skære el. operere for Steen.

Lithotomiste, *m.* Steenoperateur.

Lithotriteur, *m.* (Chir.) Instrument til at knuse Blæresteen; Operateuren.

Lithotritie, *f.* (Chir.) Kunst at knuse Stenen i Blæren.

Lithuanie, *f.* Lithauen.

Lithuanien, ne, *s.* og *a.* Lithauer, -inde; som er fra Lithauen.

Litière, *f.* Bærestol; Strøelse; Skarn af Silkeorme; être sur la –, (om Heste) være syg, nødsaget til at blive i Stalden; *fig.* (om Mennesker) være sengeliggende, *fa.*; *prov.* faire – de q. ch., sødske med Noget, forøde det.

Litigant, e, *a.* (Jur.) som strider for Retten el. fører Proces; *v.*

Litige, *m.* (Jur.) Strid for Retten, Proces; Trætte; être en –, være omtvistet.

Litigieux, se, *a.* som kan omtvistes; som har Lyst til at stride el. trættes, stridig, trættekjær.

Litispendance, *f.* (Jur.) Tid, da en Proces svæver for Retten.

Litorne, *f.* (H. n.) stor Kramsfugl med askegraat Hoved, Snare-Drossel.

Litote, *f.* (Rhét.) rhetorisk Figur, som bestaaer i at bruge et svagere Udtryk for et stærkere.

Litre, *f.* fort Stribe, som ved en stor Mands Død anbringes paa en Kirke el. et Kapel med den Afdødes Vaaben; *m.* fransk Enhedsmaal (en Kubikdecimeter) for tørre og flydende Varer; omtr. $1\frac{1}{10}$ Pægel for flydende Varer, og $\frac{1}{16}$ Skjæppe for tørre Varer.

Litron, *m.* ældre fransk Maal for tørre Varer, $\frac{1}{16}$ Skjæppe el. 36 Kubikt.

Littéraire, *a.* literair; henhørende til de skjønne Videnskaber; société –, literairt (lærdt) Selskab.

Littérairement, *ad.* i literair Forstand.

Littéral, e, *a.* bogstavelig; sens –, bogstavelig Forstand; (Math.) Bogstavregning; le grec –, det gamle Grøn

ſte; *fa.* cet homme est trop –, denne Mand tager Tingene i altfor bogſtavelig Forſtand; *pl.* – raux.

Littéralement, *ad.* bogſtaveligen.

Littéralité, *f.* Stræben efter at holde ſig til Bogſtaven i en Overſættelſe.

Littérateur, trice, *s.* En, ſom har grundig Kundſkab i Literaturen, ſom er hjemme i ſamme.

Littérature, *f.* Literatur, Kundſkab i de ſkjønne Videnſkaber; Indbegrebet af en Nations literaire Skrifter.

Littoral, e, *a.* henhørende til Kyſterne; (H. n.) poissons – raux, Fiſke, ſom opholde ſig langs med Kyſterne; *s. m.* Kyſtland.

Liturgie, *f.* Kirkeſkikke; Kirkebønner.

Liturgique, *a.* henhørende til Liturgien el. til Kirkeſkikkene, liturgiſk.

Liturgiste, *m.* Forfatter af Skrifter, henhørende til Liturgien.

Liure, *f.* Reeb til at faſtholde et Læs paa en Arbeidsvogn; (Mar.) Surring; Knær til at ſammenholde Relingen (i d. Betydn. iſær *pl.*)

Livarde, *f.* (Cord.) Reeb omvundet af Seglgarn.

Livide, *a.* blyfarvet, brun og blaa, ſorteblaa; guſten.

Lividité, *f.* Hudens ſorteblaa Farve.

Livonie, *f.* (Géogr.) Liefland.

Livonien, ne, *s.* Lieflænder, -inde.

Livraison, *f.* Udlevering af Varer, der ere ſolgte; Hefte el. Bind af en Bog.

Livre, *m.* Bog; un – en feuilles, en Bog i Materie; – blanc, Bog med hvide Blade; – dépareillé, defect Bind af en Bog; – journal, Dagbog; – de compte, Regnſkabsbog; – de mise et de recette, Bog over Udgift og Indtægt; – de raison, d'extrait, grand –, en Kjøbmands Hovedbog; – mémorial el. brouillard, Kladebog; mettre el. écrire qc. sur un –, indføre Noget i en Bog; *fig.* être écrit sur le – rouge, være ilde anſtreven; il n'a jamais mis le nez dans un –, han har aldrig læſt Noget, han er meget uvidende (*pop.*); sécher, pâlir sur les –s, fordybe ſig for meget i ſine Studier, hænge beſtandig over Bøgerne; j'y réussirai ou j'y brûlerai mes –s, jeg vil ſætte Alt i Bevægelſe for at drive det igjennem; à – ouvert, *loc. ad.* fra Bladet; traduire un auteur à – ouvert, overſætte en Forfatter ſtrax i det man læſer hans første Gang; à l'ouverture du –, *loc. ad.* ſom man aabner Bogen.

Livre, *f.* Pund; Frank (forhen i Stedet for franc, naar derefter fulgte en Brøk: trois –s cinq sous; endnu naar der tales om en aarlig Indtægt: il a dix mille –s de rente, han har 10000 Livres i aarlig Rente); vendre, acheter à la –, kjøbe pundeviis; il porterait cent –s pesant el. blot cent pesant, han vilde kunne bære hundrede Punds Vægt; *prov.* faire de cent sous quatre –s, et de quatre –s rien, forøde ſin Formue i ſlet Handel.

Livrée, *f.* Liberi; Alle, ſom bære ſamme Herres Liberi; Tjenerſkabet, alle Lakaier; gens de –, Tjenere i Liberi; – de la noce, de la mariée, couleurte Baand, ſom ved et Landsbybryllup uddeles til de unge Karle og Piger; – de la misère, de la servitude, ydre Tegn paa Elendighed el. Trældom; (Ch.) Mærke el. Stribe paa det unge Vildt, ſom er under et halvt Aar.

Livrer, *v. a.* levere, udlevere, overlevere; overgive; udſætte for, give til Priis for; *v. pr.* overgive ſig, hengive ſig til; betroe ſig til; – une bataille, levere et Slag; *fig.* – bataille (el. combat) pour q., forfegte kraftigen Ens Sag; *fig.* og *fa.* je vous livre cet homme pieds et poings liés, jeg ſtaaer Dem inde for, at denne Mand gjør Alt, hvad De ønſker; je vous le livre ruiné (marié, mort) dans un an, jeg indeſtaaer Dem for, at han om et Aar vil være ødelagt (gift, død); – au bras séculier, overgive til den verdslige Arm; *fig.* og *fa.* opgive hvad man ikke bryder ſig mere om, el. ikke længere vil benytte; *prov.* tel vend qui ne livre pas, mangen En lover ofte at gjøre mere end hvad han enten vil el. kan; se – à la joie, hengive ſig til Glæden; se – à q., betroe ſig til En; c'est un homme qui ne se livre pas, det er en meget forſigtig el. tilbageholden Mand; (Ch.) – le cerf aux chiens, hidſe Hundene efter Hjorten.

Livresque, *a.* érudition –, Bogkærdom; *inus.*

Livret, *m.* lille Bog; Skudsmaalsbog; (Arith.) lille Multiplicationstabel; (Dor.) lille Bog til Guldpapir.

Livrier, *m.* Bogfabrikant (J.-J. Rousseau); *inus.*

Lixiviation, *f.* (Chi.) Udvadſkning el. Udludning af Aſke el. andre Beſtanddele, for deraf at uddrage Saltdelene.

Lixiviel, le, *a.* (Chi.) udludet; **sel** –, Salt, erholdt ved Udludning.

Lobe, *m.* (An.) Lap el. Flip; Øreflip; (Bot.) bred, fremſtaaende Flip paa visſe Blade; *pl.* –s, el. –s séminaux, Frøblade, ſom udgaae af Frøkornet, ſaaſnart det begynder at ſpire.

Lobule, *m.* (An.) lille Lap el. Flip.

Local, e, *a.* henhørende til et Sted el. havende Henſyn til ſamme; paſſende til Gjenſtanden; mémoire –e, Stedhukommelſe; couleur –e, Farve, ſom gjengiver troligen Stedets el. Gjenſtandens Eiendommelighed; *pl.* – caux.

Local, *m.* Sted med H. til dets Indretning el. Beſkaffenhed; alle et Steds Dele; Locale; *pl.* – caux.

Localiser, *v. a.* afpaſſe el. indrette efter et viſt Sted.

Localité, *f.* ſæregen Egenſkab for et viſt Sted; et Steds eiendommelige Beſkaffenhed, Indretning, el. ſæregne Omgivelſe (iſær *pl.*).

Locataire, *m.* En, ſom boer til Leie, Leier; principal –, Hovedleier, ſom leier et Huus, for igjen at udleie det til Andre.

Locateur, *m.* En, ſom udleier; Vært.

Locati el. locatis (s udtales), *m.* usſel Leiehest el. Hyrevogn; *fa. p. u.*

Locatif, ive, *a.* bruges kun i Udtr. réparations –ives, Iſtandſættelſer, ſom tilkomme Leieren; valeur –ive, en urørlig Eiendoms Værdi el. netto Indtægt naar den udleies.

Location, *f.* Bortleien, Udleining; Bortfæſtning; Leietagning.

Loch (h udtales ikke), *m.* (Mar.) Log, triangelformigt Inſtrument, faſtgjort til et Toug, hvorved man kjender, hvor hurtigt et Skib løber.

Loche, *f.* (H. n.) Slags Smerling (en Fiſk).

Locher, *v. n.* ſidde løs, være nær ved at falde (om Heſteſko); *fig.* il a oujours quelque fer qui loche, han er altid ſygelig, der fattes ham altid Noget; il y a quelque fer qui loche, der er Noget i Veien, Noget, ſom hindrer Sagen i at lykkes.

Lochies, *f. pl.* (Méd.) Fruentimmers Renſelſe el. Udtømmelſe efter Nedkomſten (alm. vidanges).

Locomobile, *a.* ſom er i Stand til at forandre Plads.

Locomobilité, *f.* Evne til at bevæge ſig.

Locomoteur, trice, *s.* En, ſom bevirker Forandring i Plads.

Locomotif, ive, *a.* ſom har Henſyn til el. vedkommer Forandringen i Sted; bruges iſær i Udtr. faculté –ive, Evne til ved egen Kraft el. Villie at forandre Sted; machine –ive, Maſkine, ſom har Kraft til at forandre en Tings Sted el. ſætte ſamme i Bevægelſe.

Locomotion, *f.* Forandring i Sted, Evne til at bevæge ſig ved egen Kraft.

Locution, *f.* Talemaade, Udtryk; – basse, lavt Udtryk.

Lodier, *m.* ſtukket Sengeteppe (ogſaa loudier).

Lods (udt. lô), *m. pl.* (Féo.) i Udtr. – et ventes, Afgift, ſom ved Salg af en Arvelod maa udredes til Godsherren.

Lof, *m.* (Mar.) Halvdeel af et Skib, ſom vender mod Vinden; Hals, Halsbarm; lever les –s, ſtikke Halſene op; virer de bord – pour –, vende for Vinden; tenir le –, holde Hoiden af Vinden; – au –, Roret i Læ; – pour –, Roer ombord; aller au –, venir au –, knibe Vinden, gaae den ſaa nær ſom muligt.

Lofer, *v. n.* (Mar.) luve, gaae under Vinden.

Logarithme, *m.* (Arith.) Logarithme.

Logarithmique. *a.* (Arith.) ſom har Henſyn til Logarithmer; *s. f.* (Géo.) logarithmetiſk krum Linie.

Loge, *f.* Hytte, lille Kammer; Celle; Loge i et Skueſpilhuus; Markedsbod; aabent Galleri i en italienſk Bygning; Frimurernes Forſamlingsſted; europæiſk Handelsetablisſement i en anden Verdensdeel; (Bot.) Rum, hvori Frugtkjærner indſluttes; la – d'un portier, en Portners Kammer; –s découvertes, aabne Loger uden Loft over; la – d'un acteur, en Skueſpillers Paaklædningsværelſe; *fig.* être aux premières –s, ſidde fordeelagtigen for at ſee Noget; avoir – à un spectacle, have en abonneret Loge i et Theater; jour de –, Dag, da man har abonneret; la – pontificale, Celle, hvorfra Paven uddeler Velſignelſe; la – du lion, en Løves Indelukke i et Menageri; les –s des petites-maisons, Cellerne i en

Daarekiſte; la – maçonnique, la – de francs-maçons, Frimurerlogen.

Logeable, *a.* bekvem til at boe i; bebolig.

Logement, *m.* Bolig, Bopæl; Logis, Qvarteer; (Fort.) Forſtandsning; befæſtet Samlingsplads; – garni, Bolig, ſom udleies meubleret; faire le –, beſtemme Soldaternes Qvarterer hos Borgerne.

Loger, *v. n.* boe, være i Logis, i Qvarteer; *v. a.* huſe, rumme; indqvartere; *v. pr.* indlogere ſig, leie ſig en Bolig; indrette ſig en ſmuk og bekvem Bolig; bygge ſig et Huus; (Mil.) forſtandſe ſig; ſætte ſig faſt, indtage en faſt Stilling; (Chir.) blive ſiddende (om en Kugle); – chez ses parents, boe hos ſine Forældre; – en garni, boe i et meubleret Hotel; *fig.* – à la belle étoile, boe under aaben Himmel; *fa.* il en est –é là, det har han engang ſat ſig i Hovedet, det er en Mening, han ikke kan løsrive ſig fra; el. han er i en ſlem Knibe; nous en sommes –és là, nous voilà bien –és, ſaavidt ere vi komne, nu kunne vi ikke komme længere (formedelſt en tilſtødende Hindring); *prov.* – le diable dans sa bourse, ikke have en Skilling i Lommen.

Logette, *f.* lille Hytte, lille Loge.

Logeur, se, *s.* Mand el. Kone, ſom udleier ſmaa meublerede Værelſer.

Logicien, ne, *s.* Logiker; En, ſom udvikler godt ſine Tanker, ſom raiſonnerer godt el. er conſeqvent i ſin Tale; forh. Elev, ſom ſtuderede Logik.

Logique, *f.* Logik, Tænkelære; ſund Tankegang, rigtig Tankefølge; ſæregen Maade at tænke el. ſlutte paa; forh. øverſte Skoleclaſſe, hvori der lærtes Logik; *a.* logiſk, overeensſtemmende med ſund Tænkning.

Logis, *m.* Bolig, Huus; Hjem; Gjæſtgiverſted; corps – de – logis, Hovedbygning; être au –, være hjemme; *fa.* il n'y a plus personne au –, han er bleven ganſke ſløv; han har tabt ſin Samling; maréchal – de – logis, Sergent, ſom anviſer Soldaterne Qvarteer; aller marquer les –, reiſe foran for at beſtille Qvarteer til Soldaterne.

Logistique, *f.* i Udtr. – spécieuse, Bogſtavregning; *v.*

Logogriphe, *m.* Slags Gaade, ſom beſtaaer i at opløſe et Ord i flere og af diſſe at gjætte ſamme.

Logomachie, *f.* Ordſtrid.

Loi, *f.* Lov; Magt, Villie, Myndighed; Bud, Fordringer (i d. Betydn. iſær *pl.*); (Gr.) Regler; (Mon.) Myntfod, Mynters lovbeſtemte Vægt (i d. Betydn. *p. u. f.* aloi); homme de –, Retslærd, Lovkyndig; gens de –, Retsbetiente; faire la –, foreſtrive Love; faire –, gjælde for Lov, have Lovskraft; se faire une – de, gjøre ſig Noget til Lov, paalægge ſig en Forpligtelſe; subir, recevoir la – de q., lade ſig foreſtrive Lov af En; donner, dicter, imposer la –, byde, befale, foreſtrive en Lov; être sous les –s d'une femme, ſtaae under et Fruentimmers Herredømme; les –s de l'honneur, Ærens Bud; *prov.* n'avoir ni foi ni –, have hverken Tro el. Love, være uden Religion; ce que je vous dis, c'est la – et les prophètes, hvad jeg ſiger Dem er uomſtødelig Sandhed; nécessité n'a point de –, Nød bryder alle Love. [ſmitſom.

Loïmique, *a.* (Méd.) peſtagtig,

Loïmopyre, *f.* (Méd.) peſtagtig Feber.

Loin, *ad.* langt borte, i lang Afſtand, langt, vidt; i lang Tid; aller –, bien –, gjøre ſtore Fremſkridt; gjøre Lykke; ſvinge ſig op; il ne le portera pas –, han driver det ikke vidt; han vil ikke længe kunne drive ſit Spil el. gjøre det ustraffet; il n'ira pas –, han gjør det ikke længe, han døer ſnart, eller han vil ſnart være ødelagt; pousser – sa haine, drive ſit Had vidt; cela vous mènerait trop –, det vilde blive Dem altfor vidtløftigt; on le mène –, man kan føre ham hvorhen man vil, gjøre med ham hvad man vil; *prov.* pas à pas on va bien –, den, ſom kjører med Stude, kommer ogſaa frem; il ne voit pas plus – que son nez (que le bout de son nez), han ſeer ikke langt ud i Fremtiden, han er uforſigtig; .... de –, *loc. ad.* langt borte fra; langt tilbage fra i Tiden; voir de –, ſee længe forud hvad der vil ſkee; voir venir q. de –, gjette, hvorhen En vil med hvad han ſiger, hvad han ſigter til; revenir de –, komme ſig af en farlig Sygdom; nous sommes parents, mais de –, vi ere i Slægt, men langt ude;

ne connaître q. ni de près ni de –, ſlet ikke kjende Noget til En; *prov.* a beau mentir qui vient de –, den kan ſagtens lyve, ſom kommer langt borte fra, man kan ikke gjendrive ham; du plus – qu'il m'en souvienne, ſaa længe jeg kan huſke; c'est du plus – qu'il me souvienne, det er ſaa længe ſiden, at jeg neppe kan huſke det; .... au –, *loc. ad.* i ſtor Afſtand, langt borte; au plus – que ma vue puisse s'étendre, det længſte mit Øie kan naae; loin à loin, de – à –, de – en –, *loc. ad.* vidt fra hinanden, efter lange Mellemrum; .... loin de, *pp.* langt fra; i Stedet for; *prov.* – des yeux, – du coeur, hvad der er ude af Øiesyn er ſnart glemt; – d'être triste, i Stedet for at være bedrøvet; ...–, *interj.* loin d'ici! bort herfra!

Lointain, e, *a.* fjern, langt bortliggende; *s. m.* fjern Afſtand, det Fjerne.

Loir, *m.* (H. n.) Sydſover; il dort comme un –, han ſover ſom en Steen, det er en Sydſover.

Loisible, *a.* tilladt.

Loisir, *m.* Fritid, Frihed fra Arbeide, Otium; bekvem, beleilig Tid; aux heures de votre –, à votre –, i deres Fritimer, ved Leilighed; je n'ai pas le – d'y penser, jeg har ikke Leilighed til at tænke derpaa; ... à –, *loc. ad.* ved Leilighed, i god Mag; vous ferez cela à –, De kan gjøre det efter Deres Leilighed; il s'en repentira à – (il aura tout le – de s'en repentir), han vil nok komme til at angre det, han vil faae Tid nok til at fortryde det.

Lok, *m.* (Méd.) Slags Latværge, ſ. looch.

Lombaire, *a.* (An.) henhørende til [Lænderne.

Lombard, *m.* Asſiſtentshuus; Lombarder; Lombarder; Tilhænger af Gibelinerne.

Lombes, *m. pl.* (An.) Lænder.

Lomboyer, *v. a.* (Sal.) gjøre Saltet tykkere.

Lombrical, e, *a.* (An.) i Udtr. muscles – caux, ormdannede Muſkler, ſom bevæge Fingre el. Tæer.

Londres, *m. pl.* London.

Londrin, *m.* tyndt Tøi, ſom ligner engelſk Klæde (det i London forfærdigede).

Long, ue, *a.* lang; langvarig; *fig.* tidsommelig; langſom; la chambre est –ue de 20 pieds, Værelſet er 20 Fod langt; lunette de –ue vue, Kikkert; voyage de – cours, en lang Søreiſe; le temps est – à qui attend, Tiden er lang for den, ſom maa vente; il est – à tout ce qu'il fait, han er ſeen i al ſin Gjerning; *fig.* og *fa.* vous nous donnez le carême bien –, De lader os vente længe; c'est un pain bien –, det er et Arbeide, ſom man ikke vil tjene meget ved; il ne la fera pas –ue, han gjør det ikke længe, han lever ikke længe; il a les bras –s, les mains –ues, hans Magt ſtrækker ſig langt; avoir les dents –ues, bien –ues, være meget hungrig; ... *s. m.* Længde; six aunes de –, 6 Alen i Længde; prendre le plus –, gaae den længſte Vei; ſkyde Peer Gantes Gjenvei; s'étendre de son –, lægge ſig el. falde ſaa lang man er; ... *ad.* vidtløftigt; il nous en a dit –, bien –, han har fortalt os vidt og bredt derom; en savoir (bien) –, være durchdreven, ſiffig, ſaa at han ikke let overraſtes; ... de –, en –, *loc. ad.* paa langs; i Langdrag; *fa.* tirer de –, løbe ſin Vei (*v.*); trække i Langdrag; en – et en large, paa langs og paa tvers; til alle Sider; de –ue main, i lang Tid; ... au –, tout au –, *loc. ad.* vidtløftigen, udførligen; il a traité cela bien au –, han har behandlet dette meget vidtløftigen; ... à la –ue, *loc. ad.* i Længden, med Tiden; ... le –, tout le –, tout du –, au – de, *loc. pp.* langs med; aller le – (au –) du bois, gaae langs med Skoven; tout le – de la semaine, hele Ugen igjennem; tout le – (du –) de l'année, hele Aaret igjennem; *fig.* og *fa.* il en a eu tout du – de l'aune, han var bleven tagen ilde med; haardt behandlet, mishandlet.

Longanime, *a.* langmodig.

Longanimité, *f.* Langmodighed (iſær om Gud); Taalmodighed.

Longe, *f.* (Man.) Grimerem, Line; (Cuis.) Nyreſtykke; – de veau, Kalvenyreſteg; *fig.* og *fa.* marcher sur (dans) sa –, blive forvirret, tabe Traaden i ſin Tale; forplumre ſig i ſine Forholdsregler.

Longer, *v. a.* gaae langs med; ſtrække ſig langs med, løbe langs med (om Ting); (Ch.) – le chemin, løbe hurtigt bort (om Vildt).

Longévité, *f.* langt Liv, lang Livsvarighed.

Longimétrie, *f.* (Géo.) Kunst at maale Længder.

Longin (saint-), *m.* langsomt Menneske, Røler; *fa.*

Longitude, *f.* (Géo. og Astr.) geographisk el. astronomisk Længde.

Longitudinal, e, *a.* som gaaer efter Længden; *pl.* -naux.

Longitudinalement, *ad.* med Længden, paa langs.

Long-jointé, e, *a.* (Man.) som har for langt Fodstykke nedenfor Koden.

Long-pan, *m.* (Maç.) den længste Side af et Tag, som har omtrent det Dobbelte af dets Brede.

Longrine, *f.* Bjælke, som sammenholder en Række af Pæle.

Long-temps, *ad.* længe, lang Tid.

Longue, *f.* lang Stavelse; *fig.* og *fa.* observer les -s et les brèves, være fuld af Ceremonier; være meget forsigtig el. nøiagtig; il en sait les -s et les brèves, han kjender Alt til Punkt og Prikke; à la -, *ad.* s. long; i Længden, med Tiden; tout s'use à la -, Alt opslides i Længden.

Longuement, *ad.* længe; vidtløftigen; vivre -, leve længe.

Longuet, te, *a.* langagtig, lidt lang; *fa.*; *m.* lille aflangt Hammerjern.

Longueur, *f.* Længde; Langvarighed; Langsomhed i Gjerning; Langtrukkenhed; je suis ennuyé de ses -s, jeg er kjed af hans Seendrægtighed; il y a des -s dans cet ouvrage, der er altfor stor Vidtløftighed el. Fyldekalk i dette Arbeide; en -, *loc. ad.* paa langs; i Langdrag; traîner une affaire en -, trække en Sag længe ud.

Looch (udt. lok og skrives af Nogle saaledes), *m.* (Méd.) s. lok.

Lopin, *m.* Stykke af spiselige Ting, Bid, Mundfuld, *pop.*; Deel af Noget, som af en Arv; *p. u.*

Loquace (udt. locouace), *a.* snaksom; *p. u.*

Loquacité (udt. locouacité), *f.* Snaksomhed.

Loque, *f.* Pjalt; Stump; *fa.* (Anc.) spartansk Kohorte paa 115 Mand.

Loquèle, *f.* Lethed til at tale om Hverdagsgjenstande; sædvanlige Udtryk; *fa.*

Loquet, *m.* Dørklinke; hausser le -, tage Klinken fra; couteau à -, Kniv, som lukkes ved at trække en Fjær tilbage.

Loqueteau, *m.* lille Klinke paa det Øverste af et Vinduesstok.

Loquette, *f.* lille Stykke (*pop.*); en Tvie kartet Uld.

Lord, *m.* Herre, en engelsk Hædertitel.

Lorgner, *v. a.* stotte til En; ligge paa En med et Øieglas; *fa.* have Noget i Kikkerten; *fig.* og *fa.* - une maison, have Øie paa et Huus for at kjøbe det; - une fille, have et godt Øie til en Pige.

Lorgnerie, *f.* Kikken paa Noget; *fa. p. u.*

Lorgnette, *f.* Øieglas (monocle); Komediekikkert; éventail à -, Vifte, hvori er indfattet et Øieglas.

Lorgneur, se, *s.* En, som ligger efter Noget; En, som lorgnerer; *fa.*

Lorgnon, *m.* enkelt Øieglas, som man pleier at bære om Halsen i et Baand.

Loriot, *m.* (H. n.) Svenske, svensk Irisk; (boul.) Bagerkar.

Lormerie, *f.* Nagelsmedarbeide; Nagelsmedvare.

Lormier, *m.* Nagelsmed.

Lorrain, e, *s.* Beboer af Lothringen.

Lorraine, *f.* Lothringen.

Lors, *ad.* da, paa den Tid; bruges nu kun i Udtr. pour -, paa den Tid; dès -, fra den Tid af; - de, *loc. pp.* i det Øieblik, paa den Tid; - de son avènement, paa den Tid da han kom til Regjeringen el. besteg Tronen.

Lorsque, *conj.* da, naar; undertiden stilles lors fra que: lors même qu'il le voudrait, selv da naar han vilde det; lorsque bruges for at betegne Leiligheden, ved hvilken Noget skeer; quand bruges derimod for at betegne en Tidsomstændighed.

Losange, *f.* Firkant med to spidse og to stumpe Vinkler; Landmaalerne bruge d. Ord som *m.* (Géo. almindeligere: rhombe).

Losangé, e, *a.* (Blas.) rudret.

Lot, *m.* Arvelod, Andeel; Lod i Lotteriet; *fig.* Skjæbne; le gros -, den store Lod; travailler est le - des mortels, at arbeide er de Dødeliges Lod el. Bestemmelse.

Lote el. lotte (Ac.), *f.* (H. n.) Aalekvabbe (ogs. barbote).

Loterie, *f.* Lotteri; *fig.* og *fa.* usikkert, voveligt Foretagende; mettre à la -, sætte i Lotteriet; c'est un terne à la -,

det er en Fordeel, som ene afhænger af Hændelsen.

Loti, e, *p.* som har faaet sin Andeel; *iron.* le voilà bien –, han er vel faren, han har faaet et godt Stykke (om En, som har gjort et slet Giftermaal); *fa.*

Lotier, *m.* (Bot.) Steenklover.

Lotion, *f.* (Chi.) Udvadskning; (Méd.) Afvadskning, Bad; Vadskevand.

Lotir, *v. a.* dele i Lodder, skifte; udlodde; (Minér.) – une mine, tage en Prøve af Ertz.

Lotissage, *m.* Prøvetagen af Ertz.

Lotissement, *m.* Udlodning af Varer; *p. u.* [Lodder.

Lotisseur, *m.* En, som inddeler i

Loto, *m.* Lotterispil (et Slags Familiespil); – -dauphin, Slags mere compliceret Lotterispil.

Lotte, *f.* s. lote.

Lotus el. lotos (s udtales), *m.* (Bot.) Lotusplante; *prov.* manger du –, glemme sit Fædreland. [sund, godartet.

Louable, *a.* roesværdig; (Méd.)

Louablement, *ad.* roesværdigen.

Louage, *m.* Leie; domestique de –, Leietjener; cheval de –, Leiehest.

Louange, *f.* Roes, Lovtale.

Louanger, *v. a.* rose med Overdrivelse (i slet Forstand og plais.); *v. pr.* holde Lovtaler over hinanden; *pop.*

Louangeur, se, *s.* En, som roser iflæng el. som roser Alt løst og fast; *a.* rosende med Overdrivelse, lovtalersk.

Louche, *f.* Potageskee; *m.* Tvetydighed, Utydelighed.

Louche, *a.* skeelsiet; skelende; *fig.* ugjennemsigtig, uklar; plumret; utydelig, dunkel, tvetydig; vin –, uklar, plumret Vin; expression –, dunkelt, tvetydigt Udtryk.

Loucher, *v. n.* skele, være skeelsiet.

Loucherie, *f.* Skeelsiethed.

Louchet, *m.* Slags Spade.

Louchette, *f.* Slags Klap el. Brille til at forebygge Skeelsiethed.

Louer, *v. a.* leie, udleie, bortleie; tage til Leie; *v. a.* og *n.* rose, prise; *v. pr.* leie sig ud, leies; rose sig selv; – q, en face, rose En lige i Øinene; se – de q., rose sig af En, være tilfreds med En; je me loue de ce remède, jeg er meget vel fornøiet med Virkningen af dette Lægemiddel; Dieu soit –é! Gud ske Tak! *prov.* qui se loue s'emboue, Selvroes stinker.

Loueur, se, *s.* Udleier, Udleierske (især om dem, der udleie Vogne, Heste, Stole o. desl.); – de cabriolets, En, som udleier Kabrioletter; –se de chaises, en Stoleudleierske; . . . En, som roser i Flæng (i d. Betydn. hellere: louangeur). [Handelsskib.

Lougre, *m.* (Mar.) Lugger, Slags

Louis, *m.* Ludvig; Louisd'or (nu blot: louis, men forhen louis d'or, da man ogsaa havde louis d'argent).

Loup, *m.* Ulv; fort Fløiels Maske; (Chir.) kræftagtig Byld paa Benet; (Libr.) Pakstok; (Pê.) Navn paa flere Slags Fiskegarn; (Astr.) sydligt Stjernebillede; (Mar.) – de mer, Ulk, en Sømand, som ideligt flakker om paa Havet; un saut de –, en Grav ved Enden af en Allee, som ikke betager Udsigten og som er saa bred, at en Ulv ikke kan springe over den; *fig.* og *fa.* il fait un froid de –, det er en Hundekulde; avoir un faim de –, have en stærk Hunger; marcher à pas de –, snige sig ganske sagte; avoir vu le –, være erfaren, have seet sig om i Verden; være hæs (i d. Betydn. ogs. avoir crié au –); il est décrié comme le – blanc, han staaer i slet Rygte; il est connu comme le – gris, el. comme le – blanc, være kjendt overalt; on le regarde comme un – gris, Enhver skyer ham, man seer ham ikke gjerne; *prov.* quand on parle du –, on en voit la queue, naar man taler om Fanden, er han nærmest; il faut hurler avec les –s, man maa tude med de Ulve, man er iblandt; il tient le – par les oreilles, han befinder sig i en slem Stilling, han veed hverken ud el. ind; le – mourra dans sa peau, en Ondskabsfuld bliver sjelden bedre; les –s ne se mangent pas les uns les autres, den ene Ravn hugger ikke Øinene ud paa den anden; mettre q. à la gueule du –, udsætte En for Fare; donner la brebis à garder au –, sætte Ræven til at vogte Gjæs; enfermer le – dans la bergerie, lukke Ulven ind i Faarestien; lukke et Saar før det er Tid; brebis comptées, le – les mange, den største Forsigtighed sikrer ikke altid mod Bedrag; entre chien et –, i Aftenskumringen.

Loup-cervier, *m.* (H. n.) Los; *fig.* Optrækker i Spil; *pl.* des loups-cerviers.

Loupe, Svulst el. Byld med Hud over; Knast paa et Træ; ureen el. ufuldkommen Ædelsteen; Forstørrelsesglas; renset Jernmasse bestemt til at smedes; *pl.* Stykker el. Stumper af gamle Ovne, hvori man har smeltet Guld el. Sølv.

Loupeux, se, *a.* knortet, fuld af [Knaste.

Loup-garou, *m.* Varulv, Slags Troldmand, som troedes at kunne omskabe sig til en Ulv; *fig.* og *fa.* vrantent uomgængeligt Menneske; *pl.* des loups-garous.

Loup-marin, *m.* (H. n.) Steenbider, Sæulv (en Fisk); *pl.* loups-marins.

Lourd, e, *a.* tung; *fig.* klodset, plump; ubehændig, tølperagtig; tungnem; besværlig; meget bekostelig; un fardeau –, en tung, svær Byrde; faire une –e chute, falde tungt, med hele Legemets Vægt; une – besogne, une –e tâche, et svært, vanskeligt Arbeide, en svær Opgave; nous avons un ménage bien –, vor Husholdning koster os mange Penge; une – faute, en grov Feil; un esprit –, et tungnemt Hoved, som har ondt ved at fatte.

Lourdaud, e, *s.* plumpt, ubehændigt Menneske; Tølper; klodset Fruentimmer, *fa.*

Lourdauderie, *f.* plump Ubehændighed, Tølperagtighed.

Lourdement, *ad.* tungt; *fig.* klodset; plumpt; groveligen, tølperagtigen.

Lourderie, *f.* grov Feil imod sund Sands, mod Artighed og Sømmelighed.

Lourdeur, *f.* Tunghed (*p. u.*); især *fig.* Plumphed (bruges mere i de skjønne Kunster end i Literaturen).

Lourdier, *m.* Slags Madras.

Lourdise, *f.* s. lourderie; *v.*

Loure, *f.* (Mus.) Sækkepibe (*v.*); en langsom, alvorlig Dands; Melodi til samme.

Lourer, *v. a.* og *v. n.* (Mus.) sløife (om Noder); efterligne Sækkepibens Tone paa et andet Instrument; *v. p. u.*

Loustic, *m.* lystig Soldat i en Caserne; lystig Svend i et Værksted.

Loutre, *f.* (H. n.) Fiskodder. [haar.

Loutre, *m.* Hat el. Muffe af Odder-

Louve, *f.* Ulvinde; liderligt, udsvævende Fruentimmer; Jernstang, hvormed Stene løftes op; (Mar.) Tønde uden Bund, som sættes over Skibslugen, og hvorigjennem Fisk bringes ned i Rummet.

Louver, *v. a.* (Maç.) gjøre et Hul i en Steen, og deri anbringe en Jernstang for at løfte Stenen op. [(om Heste).

Louvet, te, *a.* graa som en Ulv

Louveteau, *m.* Ulveunge.

Louveter, *v. n.* kaste (el. føde) Ulve- [unger.

Louveterie, *f.* Alt hvad der bruges til Ulvefangst; Sted, hvor samme gjemmes.

Louvetier, *f.* forhen Jægermester ved Ulvejagt; nu: Godseier, som driver Ulvejagt.

Louviers, *m.* Klæde, som forfærdiges i Louviers.

Louvoyer, *v. n.* (Mar.) krydse, boute, lavere; *fig.* gaae snildt tilværks.

Louvre, *m.* Navn paa et kongeligt Palads i Paris; *fig.* stor og prægtig Bygning.

Loxodromie, *f.* (Mar.) et Skibs skjæve Løb mellem Hovedstregerne paa Compasset; den krumme Linie, som det i et saadant Løb beskriver.

Loxodromique, *a.* (Mar.) henhørende til et Skibs skjæve el. afvigende Løb.

Loyal, e, *a.* ægte, uforfalsket (*p. u.* i d. Betydn.); *fig.* redelig, aaben og ærlig, trofast, retskaffen; un homme –, en ærlig og oprigtig Mand; marchandise bonne et –e, god og forsvarlig Vare; – et marchand, som er god og forsvarlig Handelsvare; (Man.) cheval –, en vel afrettet Hest; *pl. m.* – yaux.

Loyalement, *ad.* paa en ærlig og oprigtig Maade; med Trofasthed.

Loyauté, *f.* Troskab, oprigtig Ærlighed, Redelighed.

Loyer, *m.* Husleie; Løn (i d. Betydn. *p. u.* nu: gages for Tjenestefolk, og salaire for Haandværkere); Belønning (i d. Betydn. kun i *sing.* og *poé.*)

Lubie, *f.* naragtigt Indfald; *fa.*

Lubricité, *f.* Geilhed, Ublufærdighed.

Lubrifier, *v. a.* (Did.) overtrække med Slim, gjøre slibrig.

Lubrique, *a.* geil; ukydsk, vellystig.

Lubriquement, *ad.* paa en vellystig og usømmelig Maade.

Lucarne, *f.* Tagvindue.

Lucide, *a.* lys (*p. u.*); *fig.* tydelig, klar; il a des intervalles –s, han har undertiden lyse Øieblikke (om en Vanvittig).

Lucidité, *f.* bruges kun *fig.*: Klarhed, lyst Foredrag.

Lucifer, *m.* Morgenstjerne, Hesperus; Mørkets Aand; Djævelen.
Lucimètre, *m.* (Phys.) Lysmaaler, Instrument til at maale Graderne i Lyset.
Lucratif, ive, *a.* indbringende, fordelagtig.
Lucrativement, *ad.* paa en fordeelagtig el. indbringende Maade.
Lucratoire, *a.* (Dr.) som forskaffer Gevinst el. Fordeel.
Lucre, *m.* Gevinst, Vinding, Fordeel.
Luctueux, se, *a.* (Méd.) klagende, gående (om Aandedrættet).
Lucubrateur, *m.* En, som opoffrer de Nætter til literairt Arbeide el. møisommelige Granskninger.
Lucubration, *s.* élucubration.
Luette, *f.* Drøvelen, Slags Kjød-knop foran i Struben.
Lueur, *f.* svagt Skin, svagt Lys; *fig.* Glimt, svag Udsigt; une — d'espérance, Glimt af Haab.
Lugubre, *a.* sørgelig, ynkelig, klagende.
Lugubrement, *ad.* paa en sørgelig Maade.
Lui, *pr. pers. conj.* (foran et Verb. eller efter et Imperativ) ham, hende; *pr. pers. disj.* han; naar der tales om Ting, bruges en i Stedet for de, i, og y i Stedet for à lui; men der er andre Præp., som efter avec el. près, bruges lui ogsaa om Ting: un torrent entraîne avec *lui* tout ce qu'il rencontre, denne Strøm river med sig Alt hvad den møder. *Lui* bruges om en bestemt Person; *soi* derimod om en ubestemt: cet homme ne prend pas garde à *lui*, dette Menneske tager sig ikke i Agt; il faut que chacun prenne garde à *soi*, Enhver maa tage sig i Agt.
Luire, *v. n.* (bruges ikke i le pas. déf. og l'imparf. du subj.) lyse, skinne; glimre, blinke, funkle, tindre; *fig.* un rayon d'espérance nous luit, en Straale af Haab smiler os; *prov.* le soleil luit pour tout le monde, der gives Fordele, som alle ere berettigede til at nyde.
Luisant, e, *a.* skinnende, glindsende, glimrende, funklende; *s. m.* det Skinnende, Glands; *s. f.* (Astr.) den klareste el. meest skinnende Stjerne i et Stjernebillede.
Luites, *f. pl.* (Ch.) Vildsvinets Testikler.
Lumachelle (ogs. lumaquelle), *f.* (H. n.) Slags Marmor, hvori findes Levninger af Conchylier (kaldes ogsaa: marbre conchite).
Lumb (b udtales), *m.* (H. n.) Lom, en Fugl i det nordlige Ocean ved Grønland el. Spitsbergen.
Lumbago, *m.* (Méd.) Forkølelse el. Gigt i Lænderne (ogs. lombago el. lombagie).
Lumière, *f.* Lys; tændt Lys; *fig.* Liv; Indsigt; Kundskab; Oplysning; Offentlighed; (Mée.) Fænghul paa et Gevær løb el. en Kanon; Lydaabning paa en Orgelpibe; (Mar.) — de la pompe, Pumpegab, Hul i en Pumpe, hvorigiennem Vandet løber; apporter de la (el. une) —, bringe Lys, et tændt Lys; voir la — du jour (el. bl. la —, see Dagens Lys, komme til Verden, fødes; il à perdu la —, han har tabt Synet, han er bleven blind; *fig.* mettre une vérité en —, godtgjøre en Sandhed og udbrede den; mettre un livre en —, bringe en Bog for Dagen, udgive den (*p. a.*); il jouit encore de la —, han lever endnu; je n'ai aucune — sur cette affaire, jeg har intet Lys i denne Sag; mettre (el. cacher) la — sous le boisseau, sætte sit Lys under en Skjæppe, nedgrave sit Pund, ikke benytte den Forstand, Gud har givet En; je compte sur vos —s, jeg stoler paa Deres Indsigter; ce peintre entend bien les —s, denne Maler forstaaer sig godt paa Virkningen af Lys og Skygge.
Lumignon, *m.* Lystande; Stumplys.
Luminaire, *m.* lysende Himmellegeme; Kirkelys, især Lys til Begravelse; *plais.* Synet; il a usé son — à force de lire, han har ødelagt sit Syn ved at læse for meget.
Lumineusement, *ad.* paa en klar, lysende Maade.
Lumineux, se, *a.* lysende; *fig.* klar; glimrende; esprit —, lyst Hoved; des traits —, glimrende Punkter.
Lunaire, *a.* henhørende til Maanen el. vedkommende samme; année —, Maaneaar; cadran —, Maaneuhr; *s. f.* (Bot.) Sølvurt, Potentil; (An.) andet Been i Haandledet.
Lunaison, *f.* Tiden, som forløber mellem twende paa hinanden følgende Nymaaner.
Lunatique, *a.* maanesyg; *fig.* lunefyg, underlig, naragtig.
Lundi, *m.* Mandag; — gras, Fastelavnsmandag; — saint, Mandagen i

i den stille Age; *pop.* faire le –, holde fri Mandag.

Lune, *f.* Maane; combien avons-nous de la –, à quel quantième de la – sommes-nous? hvad for en Maane have vi? la – est dans son plein, c'est pleine –, det er fuld Maane; c'est aujourd'hui nouvelle –, det er idag ny Maane; vieille –, aftagende Maane; la – est en décours, dans son décours, Maanen er i Aftagende; l'âge de la –, Tiden, som er forløben siden ny Maane; il fait un beau clair de –, det er et smukt Maaneskin; coucher à l'enseigne de la –, sove under den frie Himmel; la – rousse, April-Maane; la – de miel, Hvedebrødsdagene; un visage de pleine –, et rundt og fyldigt Ansigt; *fig.* il a (il est sujet à) des –s, han er lunefuld; il tient de la – han er sværmerisk, fantastisk; elle vient de la –, hun har besynderlige Indfald; il a la – (un quartier de –) dans la tête, han er ikke rigtig ved alle Fem; prendre q. dans sa bonne –, træffe En, naar han er i sit gode Lune; *prov.* faire un trou à la –, løbe bort uden at betale sine Creditorer; vouloir prendre la – avec les dents, forsøge paa at gjøre hvad der er umuligt; aboyer à la –, skrige mod En, som man alligevel intet Ondt kan tilføie; (Man.) ce cheval est sujet à la –, denne Hest har af og til et dunkelt Syn; (Chi. anc.) – cornée, Hornsølv.

Lunette, *f.* Nieglas, Kikkert; – convexe, et hvælvet Glas, et Forstørrelsesglas; – à puce, Forstørrelsesglas til smaa Gjenstande; – concave, Formindskelsesglas; – d'approche, – de longue vue el. – à longue vue, el. blot lunette, Kikkert; – achromatique, Kikkert, hvorigjennem Gjenstandene sees frie for fremmede Farver; – aclinique, ny Slags Theaterkikkert; (Arch.) lille Aabning i en Hvælving; smaa Aabninger paa et Spiir; Aabning paa et Privet; (Horl.) Randen i en Uhrkasse, hvori Glasset indfattes; (Cuis.) Brystbeen paa Fugle; (Tann.) Skrabejern hos Garvere; (Fort.) lille Ravelin (lille demi-lune); (Jeu.) mettre dans la –, sætte en Dam mellem twende af sin Modstanders; ... *pl.* Briller; *fig.* og *fa.* il n'a pas de bonnes –s, il a mis ses –s de travers, ses –s sont troubles, han har ikke det rigtige Nie for Sagen; chacun voit avec ses –s, à travers ses –, Enhver seer Sagen paa sin Maade; chaussez vos –s, luk Deres Øine op, see rigtigt til; donner des –s à q. (*iron.*) betage en Udsigten; (Man.) Skyklapper for en Hestes Øine; (Forg.) ferrer un cheval à –s, beslaae en Hest med halve Sko.

Lunetter, *v. a.* bruge Briller.

Lunettier, *m.* Brillemager.

Luni-solaire, *a.* (Astr.) dannet ved Beregning af Maanens Omdreining og Solens apparente Bevægelse; année luni-solaire, et Tidsrum af 532 Aar; *pl.* luni-solaires.

Luniste, *s.* En, som troer paa Maanens Indvirkning.

Lunule, *f.* (Géo.) en halvmaaneformig Figur.

Lupercales, *f pl.* (Anc.) aarlige Feste til Ære for Pan, til hvem der offredes en Ulv.

Lupin, *m.* (Bot.) Lupin, Ulvebønne.

Luron, *m.* lystigt Menneske; en haandfast og bestemt Mand; *fa.*

Luronne, *f.* et stort og raft Fruentimmer af et muntert og frit Væsen; *fa.*

Lustral, e, *a.* (Ant.) kun i Udtr. jour –, Dag hos Romerne, da de nyfødte Børn opkaldtes og udstode deres Renselse; eau –e, Renselsesvand, som brugtes af de hedenske Præster.

Lustration, *f.* (Ant.) en vanhelliget Tings Renselse; et nyfødt Barns Bestænkning med Renselsesvandet (eau lustrale).

Lustre, *m.* Glands; Glandsvand; *fig.* Pragt, Herlighed, Anseelse (i disse Betydn. uden *pl.*); Lysekrone; (Anc.) Tidsrum af 5 Aar; romersk Renselsesfest, forbundet med Offer, som indtraf hvert 5te Aar; servir de – à, tjene til at give Glands el. forhøie Anseelse.

Lustrer, *v. a.* give Glands, overtrække med Glands.

Lustreur, *m.* En, som sætter Glands paa Tøi, Hatte o. desl.

Lustreux, se, *a.* stærkt glindsende.

Lustrine, *f.* Lystring (Slags Silketøi).

Lustroir, *m.* Polereredskab, hvormed Pletter tages af Speilglas.

Lustucru, *m.* en ondskabsfuld Dreng; et skjelmsk, men ondskabsfuldt Menneske (ogs. lustricu); *pop.*

Lut (t udtales), *m.* Slags Kit.

Lutation, *f.* Tilklining, Tilkitning.

Luter, *v. a.* tilkitte, kline.

Luth (t udtales), *m.* Lut, Strenge-instrument.

Luthéranisme, *m.* Luthers Lære.
Luthérien, ne, *a.* overensstemmende med Luthers Lære, lutherst; *s.* Lutheraner.
Luthier, *m.* Luthmager; Forfærdiger af Strengeinstrumenter.
Lutin, *m.* Nisse, Spøgelse; *fig.* og *a.* muntert, lystigt Menneske; skjelmsk el. balstyrigt Barn; il ne dort pas plus qu'un –, han er altid paa Færde; il fait le –, han er reent balstyrig.
Lutin, e, *a.* opvakt, lystig, kaad, overgiven. [*v. n.* støie, pusle, spøge.
Lutiner, *v. a.* plage, kvæle, ængste;
Lutrin, *m.* Chorpult, Syngepult; Chorsangerne.
Lutte, *f.* Bryden, Kæmpen; Tvist, Strid, Krig; de bonne –, i ærlig Kamp, uden Svig; emporter qc. de haute –, drive Noget igjennem med Magt.
Lutter, *v. n.* brydes; stride, kæmpe; *fig.* – contre la destinée, kæmpe mod Skjæbnen.
Lutteur, *m.* Bryder; Kæmper; bruges af Nogle ogs. som *f.* (lutteuse).
Luxation, *f.* (Chir.) Forvridning af Been.
Luxe, *m* Overdaadighed, Yppighed, Luxus; Overflødighed; Prydelse, Pragt; étaler, déployer un grand –, udfolde en stor Overdaadighed.
Luxer, *v. a.* (Chir.) forvride; *v. pr.* gaae ud af Led (om Been). [fuld.
Luxueux, se, *a.* overdaadig; pragt-
Luxure, *f.* Utugt, Ukydskhed.
Luxuriance, *f.* (Jard.) yppigt Skud; altfor stor Frodighed.
Luxuriant, e, *a.* (Jard.) som skyder altfor yppigt frem; altfor frodig.
Luxurier, *v. a.* skyde yppigt frem; *p. u.*
Luxurieusement, *ad.* paa en ukydsk el. lssagtig Maade. [lssagtig.
Luxurieux, se, *a.* ukydsk, utugtig,
Luzerne, *f.* (Bot.) Foderklover.
Luzernière, *f.* Klovermark.
Ly, *m.* chinesisk Miil ($\frac{1}{17}$ dansk Miil).
Lycanthrope, *m.* (Méd.) Assindig, som enten er bidt af en Ulv, el. bilder sig ind at være en Ulv.
Lycanthropie, *f.* (Méd.) Assindighed, som yttrer sig i Efterligning af Ulvens Skrig, fordi den Syge bilder sig ind, at han er forvandlet til en Ulv el. til et andet vildt Dyr.
Lycée, *m.* Lyceum, græsk Gymnasium el. offentligt Sted for Legemsøvelser; Aristoteles's Skole; videnskabeligt Institut eller Undervisningsanstalt. [meel (Sædstøvet af Planten).
Lycopode, *m.* (Bot.) Ulvefod, Hexe-
Lymphatique, *a.* (Méd.) lymphatisk; vaisseaux –s, Vædskekarrene i Legemet.
Lymphe, *f.* (Méd.) vandagtig klæbrig Vædske i det menneskelige Legeme; (Bot.) Plantevædske.
Lynx, *m.* Los; *fa.* avoir des yeux de –, see som en Los, have et meget skarpt Syn.
Lyre, *f.* Lyre (et Strengeinstrument); *fig.* Digtergave, poetisk Talent; lyrisk Poesie; les maîtres de la –, store Digtere; (Astr.) et nordligt Stjernebillede. [ter; lyrisk Poesie.
Lyrique, *a.* lyrisk; *s. m.* lyrisk Digter;
Lysimachie, *f.* (Bot.) Fredløs, Slags Vandplante (ogs. souci d'eau).
Lythrode, *f.* (H. n.) rød Fedtsteen.

M.

Ma, *a. poss. f.* min; s. mon.
Mac-adam, *m.* Slags haard Steenvei, opfunden af Mac-Adam.
Mac-adamiser, *v. a.* anlægge en Steenvei efter Mac-Adam. [division); *v.*
Macaf, *m.* (*Impr.*) Skilletegn (trait de
Macaque, *m.* Slags fladhoved og stumphalet Abe.
Macaron, *m.* Makron; *fig.* og *fa.* mettre du sucre sur du –, forsøde Ens Lyst, overdrive en Fornøielse.
Macaronée, *f.* Vers i Kræmmerlatin, macaronisk Vers (opfyldt af fremmede Ord med latinske Endelser).
Macaroni, *m.* Macaroni, italienske Nudler.
Macaronique, *a.* macaronisk, blandet med Ord af Hverdagssproget, som man har givet latinske Endelser (om et Slags burlesk, latinsk Poesie).
Macaronisme, *m.* macaronisk Poesie.
Macédoine, *f.* Blanding af forskjellige Kjøkkenurter, Rustumsnusk; literairt Potpourri el. blandet Samling; Navn paa et Kortspil sammensat af flere Slags Spil; (Géogr.) Macedonien.
Macédonien, ne, *s.* og *a.* Indvaaner i Macedonien; macedonisk.
Macération, *f.* (Chi.) Udblødning; Kjødets Spægelse med Faste el. Penitents.
Macérer, *v. a.* (Chi.) udbløde, ud-

trække Safter ved Paagydning af et koldt Fluidum; *fig.* spæge; *v. pr.* spæge sit Kjød, underkaste sig Faste el. Penitents.

Machabées (ch udt. k), *m. pl.* Maccabæerne; Maccabæernes Bøger.

Mâche, *f.* (Bot.) lille Baldrian; *pop.* Fraadseri.

Mâchecoulis el. **mâchicoulis**, *m.* (Fort.) Aabning paa det øverste Brystværn af gamle Fæstningsværker, hvorigjennem Stene o. desl. nedkastedes paa de Stormende; den øverste Gang omkring saadanne Fæstningsværker.

Mâche-dru, *m.* (*pop.*) stor Fraadser; *pl.* des mâche-dru.

Mâchefer (r udtales), *m.* Hammerskjel, Smedegruus.

Mâchelière, *a.* dent –, Kindtand; ogs. *s. f.* les –s, Kindtænderne (molaires).

Mâchemoure, *f.* (Mar.) Smuler af Skibstvebak.

Mâcher, *v. a.* tygge; *fa.* – de haut, spise uden at have Appetit; – à vide, see Andre spise uden selv at kunne nyde Noget; *fig.* nære tomme Forhaabninger; *fig.* og *fa.* – à q. sa besogne, tilberede Arbeidet for En, saa at det ingen Umage koster ham; il faut lui – tous ses morceaux, il faut tout lui –, man maa forklare ham det Allermindste; je ne le lui ai point –é, jeg har Intet skjult for ham, jeg har sagt ham Alt reent ud.

Mâcheur, se, *s.* En, som tygger; En, som spiser graadigt (*pop.*); – de tabac, En, som skraaer.

Machiavélique, *a.* overeensstemmende med Machiavels politiske Meninger; *fig.* falsk, forrædersk, rænkefuld.

Machiavéliser, *v. n.* handle efter Machiavels Grundsætninger, handle rænkefuldt.

Machiavélisme, *m.* Machiavels politiske System; Grundsætninger el. Handlinger i Machiavels Aand; *fig.* trædske, rænkefulde Handlinger.

Machiavéliste, *s.* Tilhænger af Machiavels Lære.

Mâchicatoire, *m.* Tobak el. anden Ting, som man tygger paa uden at sluge den.

Machicot, *m.* Kirkesanger hos Catholikerne (især i Notre-Dame Kirken i Paris), *v.*; slet Sanger.

Machicoter, *v. a.* synge slet; *v. inus.*

Mâchicoulis, s. mâchecoulis.

Machinal, e, *a.* maskinmæssig, mekanisk; *pl. m.* – naux.

Machinalement, *ad.* maskinmæssigen.

Machinateur, *m.* Opspinder af et Complot; Rænkesmed, Intrigant.

Machination, *f.* Opspind, listigt, rænkefuldt Anslag; Sammenrottelse for at skade el. styrte En.

Machine, *f.* Maskine, sammensat Redskab, hvorved Noget drives el. sættes i Bevægelse; Maskineriet ved et Theater; stort Kunstværk; Anbringelse af Lys og Fordeling af Gjenstandene i et Maleri; *fig.* aandløst Menneske uden Energi; Intrigue, Paafund, List, Kunstgreb; – électrique, Electriseermaskine; – pneumatique, Luftpompe; – à vapeur, Dampmaskine; la – ronde, Jordkloden; *fig.* og *fa.* cela sent la –, denne Theatereffect er ikke naturlig; le dénouement de cette pièce arrive comme une –, Opløsningen af dette Stykke udledes ikke af selve Handlingen, den kommer altfor brat; il a remué toutes sortes de –s, han har sat alle Drivefjedre i Bevægelse; c'est une pure –, dette Menneske er en reen Maskine; (*Peint.*) ce peintre entend bien la –, denne Maler forstaaer sig godt paa Lys og Skygge; (Mar.) – à mâter, Mastekran.

Machiner, *v. a.* pønse paa Ondt, opspinde Ondt, udruge Planer (ourdir); (Cordon.) glatte Sømmen paa Skohælen.

Machinisme, *m.* Brug af Maskiner, Maskinvæsen.

Machiniste, *m.* Maskinmager, Maskinmester.

Machinoir, *m.* (Cordon.) Redskab til at glatte Sømmen paa Skohælen.

Mâchoire, *f.* Kindbeen; *fa.* Dumrian, Tølper; c'est une vraie –, det er en ægte Klodrian; avoir la – pesante, være dum og tølperagtig; (Arm.) Haneskrue paa en Geværlaas; *pl.* (Méc.) Kjæberne paa en Skruestok.

Mâchonner, *v a.* tygge med Besværlighed el. skjødesløst; *fig.* ne faire que – ses paroles, tale Ordene halvt ud, tale dem utydeligt ud; *fa.*

Mâchurat, *m.* (Impr.) sjudsket Bogtrykkerdreng, som tilsmører Arkene, der trykkes; slet Arbeider.

Mâchurer, *v. a.* sværte, besmøre med sorte Pletter (*pop.*); (Impr.) ikke trykke reent.

Macis, *m.* den indvendige Skal paa en Muskatblomme.

Macle el. **macre**, *f.* (Bot.) Vandrød (tribule aquatique); (Minér.) Slags figureret firkantet Steen; (Pê.) Slags formaskет Fiskegarn (folle).

Maçon, *m.* Murer; Frimurer (franc-maçon); *fig.* og *fa.* plump Arbeider.

Maçonnage, *m.* Murarbeide.

Maconnais, e, *s.* Indvaaner i Macon; –e, *f.* Fad Vin fra Macon.

Maçonner, *v. a.* mure; tilmure; *fig.* og *fa.* arbeide plumpt.

Maçonnerie, *f.* Murarbeide; Frimureri (franc-maçonnerie). [reriet.

Maçonnique, *m.* henhørende til Frimu-

Macre, s. macle.

Macreuse, *f.* (H. n.) Skrækle, Slags Vildand i det nordlige Europa; *prov.* il a un sang de –, det er et koldt, følesløst Menneske. [Modsætn. til microcosme).

Macrocosme, *m.* den store Verden (i

Maculation, *f.* (Impr.) Besudlelse.

Maculature, *f.* (Impr.) Maculatur; – grise, stort, graat Papir.

Macule, *f.* Plet; *fig.* Synden Plet.

Maculer, *v. a.* besudle, plette (om trykte Blade og Kobbere); *v. n.* plette, smitte af.

Madame, *f.* Frue; Titel, som gives Koner og Nonner; undertiden, som i Tragedier, ogsaa unge Damer; saa og alle Damer af Regentens Familie, saavel gifte som ugifte; i Breve el. i Tiltale til Dronningen bruges dette Ord, men ikke i Omtale; saaledes hedder det: Madame, si votre majesté . . ., men derimod ikke: madame la reine; det hedder i Omtale blot la reine; forh. brugtes dette Ord uden nogen Tilføielse om Kongens el. Dauphins ældste Datter, saa og om Kongens Broders Gemalinde; *pop.* og *plais.* faire la madame, opføre sig som en fornem Dame; c'est une grosse –, det er en rig Kone; *pl.* mesdames. [Affald.

Madarose, *f.* (Chir.) Øienhaarenes

Madécasse, *a.* og *s.* som er fra Madagascar. [ning, Gjennemblødning.

Madéfaction, *f.* (Pharm.) Befugt-

Madéfier, *v. a.* (Chi.) befugte, gjennembløde.

Mademoiselle, *f.* Jomfru, Frøken; forhen: Titel for Uadeliges Koner; forhen ogsaa: ældste Datter af den franske Konges Broder, el. den første Prindsesse af Blodet, saalænge hun var ugift; *pl.* mesdemoiselles. [deraviin.

Madère, *f.* Øen Madera; *m.* Ma-

Madone, *f.* Madonnabillede.

Madrague, *f.* (Pê.) Tantefiskeri; Slags stor Fiskepark til Tanteier og andre Fisk.

Madras, *m.* Slags indisk Silketøi (halvt Silke, halvt Bomuld).

Madré, e, *a.* plettet (fordærvet Udtale af marbré); *fig.* og *fa.* listig, snedig; (Faue.) oiseau –, Falk, som har fældet flere Gange; *s.* et snedigt, listigt Menneske, en huul Broder; *fa.*

Madrépore, *m.* (H. n.) Stjernekoral.

Madréporite, *m.* (H. n.) forsteuet Stjernekoral.

Madrier, *m.* meget tyk Egeplanke.

Madrigal, *m.* lille Digt, som indeholder en sindrig Tanke, el. en smuk Compliment; *pl.* –gaux.

Maëstral, *m.* Nordvestvind paa Middelhavet (ogs. mistral); uden *pl.*

Maëstraliser, *v. n.* (Mar.) gaae om til Nordvest (om Magnetnaalen i Compasset). [corpulent; ogs. *s.*

Maflé, e, *a.* pludskjæbet; fyldig,

Magasin, *m.* Forraadskammer, Oplagssted, Pakhuus; Kasse el. Rum bag paa en Diligence til de Reisendes Tøi; Krambod, Lade; literair Samling; *fig.* og *fa.* il en veut faire –, han vil danne sig en Samling deraf (om En, som opkiøber mange Ting af samme Slags).

Magasinage, *m.* den Tid, hvori Varer henligge i et Pakhuus; Betaling for Varernes Oplag.

Magasiner, *v. a.* oplægge Varer i et Pakhuus; hellere: emmagasiner.

Magasinier, *m.* Magasinforvalter; hellere: garde-magasin. [Plaster.

Magdaléon, *m.* (Pharm.) Rulle

Mage, *m.* Mager; østerlandsk Præst el. Viis; *pl.* de 3 østerlandske Vise, de hellige tre Konger; *a.* i Udtr.: juge-mage, el. bedre: juge-maje, Justitsbetjent (*v.*)

Magicien, ne, *s.* Heremester, Her; Troldmand, Troldqvinde.

Magie, *f.* Trolddom, Hexeri (magie noire); *fig.* Trylleri, Fortryllelse; Ting, som er vanskelig at fatte; – blanche, – naturelle, naturlig Magi, naturligt Hexeri.

Magique, *a.* magisk, henhørende til Hexeri; baguette –, Tryllestav; lanterne –, Troldlygte; *fig.* forbausende, fortryllende, henrivende.

Magisme, *m.* Magernes Religion.

Magister (r udt.) *m.* Landsbyskolemester; *pl.* des magister; *v.*

Magistère, *m.* Maltheserordenens Stormesterstab; Stormesterens Embedstid; (Chi.) chemist renset Lægemiddel, Præcipitat, Slags Pulver, Magisterium.

Magistral, e, *a* skolemesteragtig, skolemestererende; *plais.* (Méd.) composition -e, Lægemiddel tillavet strax efter Lægens Recept; (Égl.) prébende -e, Prebende tilhørende visse Domkirker; commanderie -e, Gods el. Indtægt forbunden med Maltheserordenens Stormesterstab; (Fort.) ligne -e, en Fæstnings Hovedomrids, Magistralgang; *pl.* -traux.

Magistralement, *ad.* i en skolemestererende Tone.

Magistrat, *m.* Øvrighedsperson, en Byes Øvrighed, Magistrat; - de sûreté, Øvrighedsperson, som vaager over en Byes Sikkerhed el. som paataler Forbrydelser.

Magistrature, *f.* Øvrighedsembede; Tiden samme varer; Samlingen af en Byes Øvrighedspersoner, Magistraten.

Magma, *m.* (Pharm.) Bundfald af en Salve.

Magnanerie, *f.* s. magnanière.

Magnanier, *m.* Bestyrer af et Anlæg til Silkeormes Opklækning.

Magnanière, *f.* Sted, hvor Silkeorme opklækkes.

Magnanime, *a.* høimodig, høihjertet; [*s. m.* den Høimodige.

Magnanimement, *ad.* høimodigen, med Høimodighed.

Magnanimité, *f.* Høimodighed, Sjælsstorhed. [Polen, endnu i Ungarn); især i *pl.*

Magnat, *m.* høi Adelsmand (forh. i

Magnésie, *f.* (Minér.) Bruunsteen.

Magnétique, *a.* (Phys.) magnetisk.

Magnetiser, *v. a.* magnetisere, anvende den dyriske Magnetisme.

Magnétiseur, se, *s.* Mand el. Qvinde, som magnetiserer.

Magnétisme, *m.* magnetisk Kraft; - animal, dyrisk Magnetisme.

Magnificat (g og t udt.), *m.* (Égl.) catholsk Kantate, som begynder med Ordet magnificat, og synges i Aftensang til Ære for Jomfru Maria.

Magnificence, *f.* Pragt, Glands, Herlighed; stor Rigdom; *pl.* prægtige Sager; store, brammende Udgifter.

Magnifier, *v. a.* lovprise, høit berømme (bruges i Tale om Gud); *v.*

Magnifique, *a.* prægtig, pragtfuld; herlig, glimrende; pragtelskende, som gierne gjør store Udgifter; un style -, en glimrende Stil; des promesses -s, prægtige Løfter; un temps -, et smukt, herligt Veir.

Magnificquement, *ad.* prægtigen, med [Pragt; rigeligen.

Magnolier, *m.* (Bot.) Magnolie, et amerikansk Træsort, der bærer særdeles smukke Blomster.

Magot, *m.* stor Abe uden Hale, Bavian; *fig.* stygt, plumpt Menneske; plump chinesisk Porcelainsfigur; *fa.* en stjult Skat.

Mahaleb, *m.* (Bot.) vildt Kirsebærtræ, [som bærer sorte Kirsebær.

Mahométan, e, *s.* og *a.* Mahomedaner, Mahomedanerinde; mahomedansk.

Mahométisme, *m.* Mahomeds Lære.

Mahute, *f.* (H. n.) den øverste Deel af Rovfugles Vinger ind imod Kroppen.

Mai, *m.* Mai, Maimaaned; Maitræ; (Mar.) Tjæretrug til at tjære Toug i (i d. Betydn. ogs. **Maie**).

Maïdan, *m.* østerlandsk Torve- el. Markedsplads; selve Markedet. [Mai.

Maie, *f.* Deigtrug; s. sidste Betydn. ai

Maïeur, *m.* i nogle Byer s. s. maire; *v. p. u.*

Maigre, *a.* mager; *fig.* tør, ringe; ufrugtbar; soupe -, tynd Suppe, som ikke er lavet paa Kjød; repas -, Maaltid uden Kjødspiser; - repas, slet, ringe Maaltid; - chère, smal Kost; - sujet, en ringe, ubetydelig Anledning; sujet -, ufrugtbart Stof, magert Emne; un style -, et koldt og tørt Foredrag uden alle Prydelser; une - réception, en kold Modtagelse; écriture -, tynd, mager Skrift; jours -s, Dage, paa hvilke det er forbudt Katholikerne at spise Kjød; *pop.* - échine, en meget mager Person; marcher comme un chat -, gaae meget hurtigt; *s. m.* det Magre af Kjød; Fastespise; faire -, manger -, afholde sig fra Kjødspiser; (H. n.) Slags stor Saltvandsfisk.

Maigrelet, te, *a.* lidt mager (om Børn og unge Fruentimmer); *fa.*

Maigrement, *ad.* magert; især *fig.* sparsomt, knapt, karrigt, usselt; *fa.*

Maigret, te, *a.* lidt mager; *fa. p. u.*

Maigreur, *f.* Magerhed; *fig.* Tyndhed; Tørhed; la - d'une colonne, en Søiles Tyndhed; la - du style, Foredragets Tørhed; la - du sujet, Emnets Ufrugtbarhed.

Maigrir, *v. n.* blive mager.

Maigue, *m.* Valle; *f.* (H. n.) Hvidling, Blege.

Mail, *m.* Mallspil; *f.* Redskab, som bruges i dette Spil til at kaste Kuglen frem; Bane til Spillet; offentlig Spadseretour, hvor der forhen spilledes Mall; stor Hammer, som bruges af Steenbrydere.

Maille, *f.* Maske i Strikning; Ring i en Pantserskjorte; Plet i Øiet; Plet paa Fjerene af Agerhøns; lille Kobbermynt mindre end en Penning; *fig.* Ting af meget lille Værdi; reprendre, relever une –, optage en tabt Maske; une cotte de –s, en Pantserskjorte; il n'a ni denier (sou) ni –, han eier ikke det Mindste; cela ne vaut pas une –, det er ikke en Hvid værdt; ils ont toujours – à partir ensemble, de have altid Noget at kives om; *prov.* – à – se fait le baubergeon, ved at arbeide lidt og stadigt, faaer man omsider sit Arbeide færdigt.

Maillé, e, *p.* fer –, Jern-Vindues-[gitter.

Mailleau, *m.* lille Træredskab, som bruges ved Overskjæring af Klæde.

Mailler, *v. a.* forsyne med Pantser (om Jagthunde); danne Masker; sætte Stokkene, som skulle støtte Vinstokkene, i lige Afstand fra hinanden; glatte Huder; *v. pr.* og *n.* faae Pletter paa Fjerene (om Agerhøns); *v. n.* sætte Knopper (om Druer, Meloner, Agurker o. desl.).

Maillet, *m.* Trækølle, tvehovedet Træhammer; (Mar.) – de calfat, Calfathammer.

Mailletage, *m.* (Mar.) Spigerhud.

Mailleter, *v. a.* (Mar.) forsyne med Spigerhud, beslaae en Skibsforhudning med Søm el. Spiger.

Mailleur, *m.* En, som forfærdiger Garn (ogs. laceur).

Maillier, *m.* Pantsermager, Forfærdiger af Kjæder o. desl.

Mailloche, *f.* stor Trækølle.

Maillon, *m.* Led i en Kjæde; lille Ring til at udspænde Traadene i Kjæden paa en Væv.

Maillot, *m.* Barnesvøb; snævre Theaterbeenklæder; enfant en –, el. blot maillot, Svøbelsebarn; enfant au –, Barn i Svøb; *fig.* meget ung.

Maillotin, *m.* Slags Stridshammer el. Stridskølle (*v.*); *pl.* Insurgenter under Carl d. 4de. [kens Vinger.

Maillure, *f.* (Fauc.) Pletter paa Fal-

Maimon, *m.* (H. n.) Slags stumphalet Abe.

Main, *f.* Haand; *fig.* Magt; Afhængighed; Omhu (især om Opdragelsen): c'est un coup de la – de Dieu, det er et Stød el. en Tilskikkelse af Gud; être sous la – de q., staae under En; il est formé de la – d'an tel, han skylder den og den sin Opdragelse, han er dannet ved hans Omhu; (Méc.) Haandgreb paa et Brøndreb; Jernring paa Underdelen af en Vogn; Ring, hvormed en Skuffe trækkes ud; Baand indvendig i en Vogn, til at tage fat i; Gardinbøile; Skuffe til at bære Ild i; Redskab, hvormed man tager Peuge af Kasfen; Kladebog (brouillard); (Jeu.) Forhaanden, Kortgivning; – chaude, Tampeleg; – de papier, en Bog Papir; combat de –, de – à –, Nævekamp, Tvekamp; coup de –, uventet, dristigt Angreb, Overrumpling; homme de –, bestemt og uforsagt Mand; jeu de –, Leg, hvori der uddeles Slag med Haanden; Næveslag; revers de –, Slag med det Bageste af Haanden; il n'y va pas de – morte, han slaaer dygtigt til, han lægger ikke Fingeren imellem; han bruger Kraftudtryk; cette injure n'est pas tombée en – morte, denne Fornærmelse er ikke skrevet i Glemmebogen; les –s du cheval, Hestens Forfødder; la main de la bride, Rytterens venstre Haand; le cheval est bien dans la –, denne Hest er let at styre; tour de –, Haandevending; Behændigheds-Kunst; de – de maître, med Mesterhaand, mesterlig; une chose faite de – d'homme, en Ting udført med Menneskehaand; de longue –, fra lang Tid af; de – en –, fra Haand til Haand; les arts de la –, de Kunster, hvori Haanden er Hovedredskabet; gagner q. de la –, komme En i Forkjøbet; faae Forspring for En; tout ce qui vient de votre –, alt hvad der kommer fra Deres Haand; de ma –, fra min Haand, fra mig af; de la – à la –, fra Haand i Haand, uden noget Skriftligt; tenir une nouvelle de bonne –, have en Nyhed fra en sikker, paalidelig Kilde; de la première –, fra første Haand; de la seconde –, paa anden Haand; de toutes les –s, fra Allesomhelst (i slet Forstand); .... avoir qc. en –, have Noget i Haanden, have Noget til sin Raadighed; mon affaire est dans

(entre) ses –s, min Sag er i hans Hænder; prendre en – les intérêts de q., tage sig af Ens Sag, forfegte samme; avoir preuve en –, have Bevis i Hænde; avoir la parole en –, udtrykke sig med Lethed; être en –, være i Stand til at gjøre Noget med Lethed; (Bill.) je suis en –, jeg har min Bal i Haanden; *fig.* en bonne –, i gode Hænder; en – tierce, i Trediemands Haand; je le lui ai remis en – propre, jeg har leveret ham det egenhændigen; .. tout lui passe par les –s, Alt gaaer igjennem hans egne Hænder; il passera par mes –, han skal faae min Hævn at føle; ... à la –, med Haanden; i Haanden; ved Haanden; acheter à la –, kjøbe paa Haandelaget, paa Slump; une chose faite à la –, en Ting, som forud er aftalt; mettre l'épée à la, trække blank; mettre à q. le pain à la –, lægge Grunden til Ens Opkomst; mettre à q. le marché à la –, overlade til En om han vil holde en Contract el. ikke, sætte En Stolen for Døren; cela est bien à la –, det staaer godt i Haanden, det er let at bruge; avoir la parole à la –, tale med Lethed; un cheval à deux –s, à toutes –s, en Hest, som tjener til at ride og kjøre med; cet homme est à deux –s, denne Mand beklæder 2 Embeder; il est à toutes –s, han er skikket til alle Slags Forretninger; donner à pleines –s, give rigeligen, overflødigen; il en a pris à belles –s, han har taget saameget deraf, som han har villet; en venir aux –s, komme i Haandgemæng; ... avoir sous la –, have ved Haanden, paa rede Haand; être sous la de – q., staae i Ens Magt, under En; faire qc. sous –, gjøre Noget under Haanden, hemmeligt; ... avoir de la –, udføre med Lethed (om Musik); avoir la – bonne, have et godt Haandelav; avoir la – rompue à l'écriture, à un instrument de musique, have Færdighed i at skrive, i at behandle et Instrument; il a des –s de beurre, det er en Klatfinger, han lader Alt falde; avoir la – heureuse, tage heldigt af i Kort; vinde ofte; have Held med sig; elle a de la gorge comme sur la –, hun har et meget fladt Bryst; avoir la – légère, være rask til at slaae; være behændig til at stjæle; il a la – crochue, il n'a pas les –s gourdes, il est dangereux de la –, il n'a pas toujours les –s dans ses poches, il n'oublie pas ses –s, il ne va pas sans ses –s, han vil gjerne gjøre lange Fingre; avoir les –s nettes, være redelig, ikke tilvende sig ulovlig Fordeel; avoir le cœur sur la –, være aaben; avoir un morceau dans la –, udføre et Musiknummer med Færdighed; baiser les –s à q., hilse paa En; undskylde sig for at man er af anden Mening; changer de –, gaae over i en Anden Eie, skifte Eier; donner (prêter) la – à q., yde En sin Hjælp; donner sa – à q., ægte En; donner les –s à qc., give sit Samtykke til Noget; il a donné les –s dans ce mariage, han har samtykket i dette Ægteskab; être haut à la –, være bydende, hidsig, hurtig til at slaae; faire – basse (sur), ikke skaane Nogen; plyndre; faire sa –, gjøre sig utilladelig Fordeel, stjæle; faire crédit de la – à la bourse, ikke give Credit, sælge kun for rede Penge; forcer la – à q., tvinge En til at gjøre Noget; lâcher la – à q., tilstede En større Frihed end sædvanligt; se laver les –s de qc., erklære sig uskyldig i Noget; (*prov.*) une – lave l'autre, den ene Haand vadsker den anden; lier les –s à q., binde Ens Hænder, betage En hans Raadighed; manger dans la –, være altfor familiair; mettre la – à qc., blande sig i Noget, foretage sig Noget; mettre la – à l'œuvre, lægge Haanden paa Værket; mettre la – sur qc., bemægtige sig Noget; mettre à q. la – sur le collet, gribe En for at arrestere ham; mettre la – à la plume, gribe Pennen for at skrive; sans – mettre, uden at det koster En Arbeide; partir de la –, slaae let an i Galop, løbe rask (om Heste); udføre sieblikkeligt og med Iver hvad der kan være En til Nytte; peser à la –, være En til Besvær ved sin Dumhed; prêter la – à qc., hjælpe til at udføre Noget; se présenter les –s vides, indfinde sig uden Penge der, hvor Foræringer vilde gavne; sortir des –s de q., slippe fra En; tendre la –, bede om Almisse; tendre la – à q.; yde En Hjælp; se tenir par la –, staae i Forstaaelse sammen; tenir la – à qc., vaage over at Noget, godt

udføres; tenir la – haute à q., behandle En med Strenghed; tenir la – haute dans une affaire, gjøre store Fordringer i en Sag; *prov.* froides –s, chaudes amours, kolde Hænder, varmt Hjerte.

Main-coulante, *f.* nedløbende Gelænder paa et Rækværk om en Trappe; *pl.* des mains-coulantes.

Main-courante, *f.* lille Regnskabsbog for de daglige Udgifter; *pl.* des mains-courantes.

Main-de-Dieu, *f.* (Pharm.) Slags Plaster; *pl.* des mains-de-Dieu.

Main-d'œuvre, *f.* Haandarbeide; Lønnen for samme; *pl.* des mains-d'œuvre.

Main-forte, *f.* Øvrighedens Bistand; uden *pl.*

Main-garnie, *f.* Hændehavelse af en omtvistet Ting; *pl.* des mains-garnies.

Main-levée, *f.* Ophævelse af Arrest el. Beslag; *pl.* des mains-levées.

Main-mise, *f.* (Pal.) Beslag el. Arrest, som lægges paa Noget (Féo.); *fig.* og *fa.* user de –, lægge Haand paa En, prygle En (*v.*); *pl.* des mains-mises.

Main-mortable, *a.* (Jur.) underkastet Livegenskab, vornedfødt; (om stedsevarende Stiftelser og Eiendele) som ikke kan afhændes, el. ved Arv el. Salg overdrages til Andre.

Main-morte, *f.* (Féo.) Livegenskab, Vornedskab; gens de –, Folk henhørende til Stiftelser el. Samfund, hvis Eiendom ikke kan overdrages til Andre.

Main-pote, *f.* en lemlæstet, opsvulmet Haand; *pl.* des mains-potes.

Maint, e, *a.* mangen, mangt; il m'a fait mainte et mainte difficulté, han har gjort mig mange Vanskeligheder; mainles fois, *loc. ad.* mange Gange; *fa.*

Maintenant, *ad.* nu, i dette Øieblik; paa denne Tid; – que, *loc. conj.* nu da.

Maintenir, *v. a.* holde fast; vedligeholde, haandhæve; forsikre, paastaae; *v. pr.* holde sig; haandhæves; – son autorité, haandhæve sin Anseelse; je maintiens que cette opinion est fausse, jeg paastaaer, at denne Mening er falsk; se – dans son poste, holde sig paa sin Post.

Maintenon, *f.* (Joa.) Dame-Halssmykke i Form af et Kors, besat med Diamanter.

Maintenue, *f.* (Pal.) retlig Beskyttelse i sin Eiendom; Anerkjendelse af Fus Eiendomsret.

Maintien, *m.* Vedligeholdelse; Haandhævelse; Beskyttelse; Holdning, Anstand, Udseende; le – des lois, Lovenes Haandhævelse; avoir un noble –, have en ædel Anstand; n'avoir point de –, fattes Anstand, have et forlegent Udseende.

Mairain, *m.* s. merrain.

Maire, *m.* Maire, Byfoged, en Byes el. Communes øverste Municipalembedsmand; maire du palais, Major Domus (*v.*).

Mairesse, *f.* Mairens el. Byfogedens Kone.

Mairie, *f.* Mairens Embede; hans Embedstid; Stedet, hvor Mairen har sit Embedscomptoir.

Mais, *conj.* men; non – seulement, – encore, ikke alene, men desuden; – qui plus est, ja hvad mere er; *ad.* (*fa.* med pouvoir, brugt negtende el. spørgende) je n'en puis –, jeg er ikke Skyld deri; en puis-je – de vos sottises? kan jeg gjøre Noget for, at De begaaer dumme Streger.

Maïs, *m.* Mais, tyrkisk Hvede.

Maison, *f.* Huus; Huushold; Tyende; Familie, Slægt; Hofstat; Handelshuus; geistligt Samfund; – de campagne, Landsted; – de plaisance, Lyststed; une – de bouteille, et Landsted nærved Byen, som ofte besøges; – de prêt, Assistentshuus; – d'éducation, Kost- og Opdragelsesanstalt; – de santé, Sygehuus; – garnie, Gjæstgiversted, Herberg med meublerede Værelser; petite –, Huus til hemmelige Fornøielser i et affides Quarteer af Byen; les petites –, Daarekisten; – de ville, Raadhuus; – de force, – de correction, Tugthuus, Forbedringshuus; – d'arrêt, de détention, Arrest, Varetægtsfængsel; – de charité, Fattighuus; – de Dieu, Kirken; – du roi, Kongens Hofstat; – militaire du roi (el. – du roi el. blot –), Kongens Livvagt; – royale, Prindserne af Blodet; les maisons du soleil, Dyrkredsens 12 Tegn; les gens de la –, en Families Tjenestefolk; les gens de –, Folk, som maae tjene som Tyende; garder la –, holde Stuen el. blive hjemme form. Upasselighed; tenir –, føre egen Husholdning; avoir une bonne –, gjøre ofte Gjæstebud; faire bien les honneurs de sa –, tage vel imod sine Gjæster; il a fait une bonne –, han har sam-

let sig megen Formue; faire sa –, samle Alt hvad der hører til et stort Huus, Domestiker, Equipager, o. s. v.; faire–nette, afsledige alle sine Folk; faire–neuve, antage nye Folk; traiter, accommoder q. en enfant de bonne –, revse En alvorligt, afprygle En; par–dessus les –s, overordentligt dyrt.

Maisonnage, *m.* Bygningstømmer.

Maisonnée, *f.* alle de til en Familie henhørende Personer, der boe i samme Huus; Huusholdning; *fa.*

Maisonner, *v. n.* bygge Huse; modtage En i sit Huus; *v.*

Maisonnette, *f.* lille Huus.

Maître, *m.* Herre; Eier; Mester, Overmand; Lærer; Haandværksmester; – *de* dessin, – à dessiner, Tegnelærer; – d'armes, – d'escrime, Fegtemester; –ès–arts, Magister; – -maçon, Muurmester; – valet, Overtjener; (Mar.) Buttelerer; le – garçon, Oldgesellen; – d'artillerie, Feldttøimester; grand – de la maison du roi, Overhofmester; – des eaux et forêts (nu: conservateur des e. et f.), Forstmester; le – des œuvres, Overbygmester i en Stad (*v.*); le – des basses œuvres, le – fifi, Ratmanden; le – des hautes œuvres, Skarpretteren; – fripon, Erkeskelm; – fou, Erkenar; un – gonin, en listig Karl; un – aliboron, en uvidende Person, som vil forstaae sig paa Alt; – Jacques, En, som har flere Bestillinger i et Huus; c'est un – homme, det er en klog Mand, som veed at holde sig i Anseelse; petit––, Straajunker; il cherche encore –, han veed endnu ikke for hvem han skal erklære sig, hvad Parti han skal tage; il a trouvé son –, han har fundet sin Overmand; se rendre – de, gjøre sig til Herre over, bemægtige sig; être – de ses passions, være Herre over sine Tilbøieligheder; être (le) – de faire qc., have Frihed til at gjøre Noget; vous (en) êtes le –, det staaer Dem frit for; passer q. –, gjøre En til Mester; être – passé, have udlært, være blevet Mester; være meget duelig i et Fag; heurter en –, banke stærkt paa; *prov.* tel –, tel valet, som Herren er, saa er Tjeneren; qui a compagnon, a maître, man maa ofte rette sig efter deres Villie, som man lever sammen med; le temps est un grand –, Tiden er en stor Læremester; . . . *a.* le – autel, Høialteret.

Maîtresse, *f.* Hersterinde, Eierinde, Frue; Lærerinde; Kjæreste; Frille; la – du logis, Fruen i Huset; – d'école, Skolebestyrerinde; petite––, en fin, affecteret Mosedame; le maître et la –, Herskabet; . . . *a.* elle est – de ses passions, hun er Herre over sine Lidenskaber; – femme, et dygtigt, forstandigt Fruentimmer, som har tiltaget sig Myndigheden; – voûte, Hovedhvelvingen; la – roue d'une horloge, Hovedhjulet i et Uhr.

Maîtrise, *f.* Mesterstab, Ret til at være Mester; gagner la –, blive Mester; la grande– des eaux–et–forêts, Overforstmesterplads.

Maîtriser, *v. a.* herske over; beherske, betvinge; *v. pr.* beherske sig selv.

Majesté, *f.* Majestæt; imponerende Høihed; Herlighed, Værdighed; votre – royale, Deres kongelige Majestæt; sa – danoise el. sa – le roi de Danemark, hans Majestæt Kongen af Dannemark; sa – la reine, hendes Majestæt Dronningen.

Majestueusement, *ad.* med Værdighed, paa en majestætisk, imponerende Maade.

Majestueux, se, *a.* majestætisk, kongelig; ophøiet, herlig, prægtig, imponerende.

Majeur, e, *a.* større, vigtigere; stor, vigtig, overvciende; (Jur.) myndig; la force –e, den overlegne Styrke; causes –es, Sager af stor Vigtighed; la –e partie, det største Antal, de Fleste; la mer –e, det sorte Hav; (jeu) tierce –e, Tertsmajor (i Piquet); quarte –e, stor Qvart; (Mus.) ton –, høieste Interval; . . . *s.* den Myndige; *m. pl.* Forfædre, Forgængere (*v.*).

Majeure, *f.* (Log.) Forsatning i en Syllogisme.

Major, *m.* Major; – -général, Generalmajor; adjudant––, Regiments–Adjutant; aide– – général, Generaladjutant; *a.* état –, Generalstab; chirurgien––, Regimentschirurg; sergent– –, Commandeersergent; tambour– –, Regimentstambour; tierce –, f. majeure.

Majorat, *m.* Majorat, Slags Fideicommis, hvorefter visse Forrettigheder el. en vis Rang tilfalder den ældste Søn; Majoratgods.

Majordome, *m.* Overhuushofmester; Major-Domus; (Mar.) Proviantsforvalter paa en Galei.

Majorité, *f.* Myndighedsalder, Myndighedstilstand; Majorsplads; Stemmeflerhed, Majoritet; – absolue, Majoritet, som tæller een Stemme over Halvparten af de Stemmegivende; – relative, Stemmeflerhed, som en Concurrent erholdt fremfor en anden.

Majorquin, e, *s.* Beboer af Øen Majorka.

Majuscule, *a.* og *s. f.* stort Bogstav; *s. m.* (Égl.) Slags Cantorværdighed.

Maki, *m.* (H. n.) Maki, Slags Abe.

Mal, *m.* Onde, Ondt; Skade, Forræd; Elendighed; Møie, Besværlighed; Gjenvordighed, Ulykke; Smerte, Sygdom; – de tête, Hovedpine; il a – à la tête, han har ondt i Hovedet; – de cœur, Qvalme; – d'aventure, Bullenstab i en Finger; – de mer, Søsyge; – de terre, Skorbug; – des ardents, Rosenfeber; – de Naples, venerisk Syge; – St. Main, Spedalskhed; – de Siam. den gule Feber; – d'enfant, Fødselssmerter; le – caduc, le haut –, le – St. Jean, le de – saint, den faldende Syge, Ligfald; cela me fait –, det gjør mig ondt, det smerter mig; il n'y a pas de –, det skader ikke; il a eu bien du –, han har gjennemgaaet meget; j'ai eu bien du – à vous trouver, jeg har haft megen Vanskelighed ved at træffe Dem; dire du – de q., ige Ondt om En; prendre qc. en –, age Roget ilde op; tourner qc. en –, enføre Roget til en slet Hensigt; l'expliquer en –, lægge det slet ud; *fa.* mettre une femme à –, forføre et Fruentimmer; *prov.* rendre le – pour le bien, gjengjælde Godt med Ondt; tomber de fièvre en chaud –, falde fra Asken i Ilden; un – attire l'autre, en Ulykke kommer sjelden ene; – d'autrui n'est que songe, Andens Ulykke rører os kun lidt; *pl.* maux; ... *ad.* slet, slemt, ilde; cette affaire va –, det staaer sig slet med denne Sag; il est – dans ses affaires, det staaer slet til med ham; ils sont – ensemble, de leve i Uenighed; il est – avec lui, han staaer paa en slet Fod med ham; mettre q. – avec un autre, stifte Uenighed mellem to; être –, være meget syg; se trouver –, faae Ondt; befinde sig ilde; se trouver – de qc., komme til at fortryde Roget; il passera – son temps, det vil gaae ham ilde; la tête me fait –, mit Hoved gjør mig ondt; s'y prendre –, bære sig slet ad med Roget; il est – à cheval, han sidder slet til Hest; aller de – en pis, blive bestandig slettere; ... *a.* bon gré, mal gré, med det Gode el. med det Onde, hvad enten man vil det eller ikke; bon an, mal an, det ene Aar med det andet.

Malachite (ch udt. k), *f.* (H. n.) Malakit, en Steenart.

Malacie, *f.* (Méd.) Lyst hos Frugtsommelige efter usædvanlige Ting.

Malacoderme, *a.* (H. n.) blødhudet; *s. m.* Bløddyr.

Malactique, *a.* (Méd.) blødgjørende; *s. m.* blødgjørende Lægemiddel.

Malade, *a.* syg; svag; tomber –, blive syg; – à la mort, – à mourir, dødelig syg; il est au lit –, han maa holde Sengen; être – de la fièvre, have Feber; il est plus – de l'esprit que du corps, han er mere syg paa Sjælen end paa Legemet; (*iron.*) vous voilà bien –, jo, De har Roget at klage over; *fa.* il n'en mourra que les plus –s, est bien – qui en meurt, den Sygdom er ikke farlig; der døer Ingen deraf; un aimant –, en svag Magnet; le vin est –, Vinen taber sin Styrke; ... *s. m.* og *f.* en Syg.

Maladie, *f.* Sygdom; *fig.* stor Tilbøielighed til Roget; la – du pays, Hjemvee; il couve quelque –, han gaaer med en el. anden Sygdom i Legemet; il court de fâcheuses –s cette année, der grasserer slemme Sygdomme i Aar; il a la – du jeu, han har Hang til Spil; il a la – des livres, han har Manie for Bøger.

Maladif, ive, *a.* sygelig, skrantende, (valétudinaire). [dalske (léproserie); *v.*

Maladrerie, *f.* Sygehuus for Spe-

Maladresse, *f.* Ubehændighed, Keitethed; *fig.* Uforsigtighed, Ubetænksomhed, Mangel paa Klogskab.

Maladroit, e, *a.* ubehændig, keitet; *fig.* uforstandig; uklog; *s.* ubehændigt Menneske, en Klodrian; *fig.* et uforstandigt el. ubetænksomt Menneske.

Maladroitement, *ad.* ubehændigt, klodset; *fig.* uforstandigt, uklogt.

Malagme, *m.* (Chir.) blødgjørende Omslag.

Malaguette, *f.* (Bot.) Paradiskorn, [guineisk Peber.

Malai, *m.* det malaiſke Sprog, ſom tales i Indien; *a.* malaiſk; Nogle ſtrive malais, e (brugeligſt).

Malaire, *a.* (An.) henhørende til [Kindbenene.

Malais, e, *s.* og *a.* ſ. malai.

Malaise, *m.* legemligt Ildebefindende; avoir du –, føle ſig ilde; *fig.* être dans le –, leve i trange Kaar.

Malaisé, e, *a.* vanſkelig, beſværlig, ubekvem, umagelig; *fig.* trængende, ſom har ondt ved at komme ud af det; ſom er vanſkelig at omgaaes; un escalier –, en umagelig Trappe; riche –, en Rig, hvis Formue ikke kan ſlaae til; personne –e, en Perſon, ſom det er vanſkeligt at komme ud af det med.

Malaisément, *ad.* paa en beſværlig, ubekvem el. mislommelig Maade.

Malandre, *f.* (Vét.) ſlydende og ildelugtende Aabning el. Revne paa Heſtens Knæ, Raſpe; *pl.* (Charp.) raadne Steder el. Knaſter i Bygningstømmer.

Malandreux, se, *a.* (Vét.) ſom lider af Raſpe; (Charp.) ſom er fuldt af raadne Knaſter.

Mal-appris, e, *s.* og *a.* et Menneſke uden Opdragelſe, ſom ikke kjender Skik og Brug. [ſom har ondt ved at læſe; *v.*

Malapre, *m.* (Impr.) ubuelig Sætter,

Mal-à-propos, *ad.* til urette Tid.

Malart, *m.* vild Andrik.

Malate, *m.* (Chi.) æbleſuurt Salt.

Malavisé, e, *a.* og *s.* ubetænkſom, uforſigtig, uklog; et ubetænkſomt, uforſtandigt Menneſke. [Eltning.

Malaxer, *v. a.* (Chi.) blødgjøre ved

Malbâti, e, *a.* og *s.* ſlet voxet, ſlet ſkabt, ildedannet; *fig.* se sentir tout –, føle ſig ganſke upaſſelig; *fa.*

Malcontent, e, *a.* og *s.* utilfreds, misfornøiet (nu bruges hellere mécontent). [(nu: médisant).

Maldisant, e, *a.* og *s.* bagtalende

Mâle, *m.* det mandlige Kjøn, Hankjøn; *a.* mandlig, mandig; ſtærk, kraftig, energiſk; udtryksfuld; værdig, imponerende; une voix –, en mandig Stemme; un style –, en kraftfuld, udtryksfuld Stiil; fleurs –s. (Bot.) Hankjønsblomſter; (Mar.) la mer est –, Havet er oprørt; le bâtiment est –, Skibet hugger ikke, det ligger godt paa Bølgen og giver ikke Vand i haardt Veir.

Malebeste, *f.* (Mar.) Øxe, ſom brugtes til at kalfatre Skibe med; *v.*

Malebête, *f.* farligt Menneſke.

Malédiction, *f.* Forbandelſe; end Stjerne, ulykkelig Stjerne; *fa.* la-est sur cette maison, der hviler en ulykkelig Stjerne over dette Hus.

Malefaim, *f.* ſtor utaalelig Hunger: burl. *v.* uden *pl.* [føies ved Troldom.

Maléfice, *m.* Hexeri, Skade, ſom til-

Maléficié, *a.* forhexet; ſtedmoderligen behandlet af Naturen; udtæret af Sygdom; *fa.*

Maléfique, *a.* ſom har en ond, ſkadelig Indflydelſe (om Himmellegemer).

Malemort, *f.* ynkelig Død, ſlet Endeligt; *v. inus.*

Malenconire, *f.* Ulykke, Uheld; *p. u.*

Malencontreusement, *ad.* ulykkeligviis; *v.*

Malencontreux, se, *a.* uheldig, ulykkelig; (om Ting) uheldbringende, uheldſvanger.

Mal-en-point, *ad.* i en uheldig el. farlig Stilling; il est –, han er ilde faren; *p. u.*

Malentendu, *m.* Misforſtaaelſe; Vildfarelſe, Feiltagelſe; *pl.* des malentendus, Misforſtaaelſer.

Malentendu, e, *a.* misforſtaaet; ſlet udtænkt; ſlet anlagt.

Malepeste, *int.* for en Ulykke! *fa.*

Mal-être, *m.* Ildebefindende; sentir, éprouver du –, ikke føle ſig vel, føle ſig ilde. [ildefindet; *fa. p. u.*

Malévole, *a.* ondſkabsfuld, ſkadefro,

Malfaçon, *f.* Feil ved et Arbeide; *fig.* Misligheb, Bedrageri, Underſlab; *fa. p. u.*

Malfaire, *v. n.* begaae Ondt, tilføie Skade el. Fortred (bruges kun i l'inf.).

Malfaisance, *f.* Ondſkab, ondt Sindelav, Skadefrohed; *p. u.*

Malfaisant, e, *a.* ondſkabsfuld, ſkadefro; (om Ting) ſkadelig for Sundheden, uſund.

Malfait, e, *a.* uformelig, ildedannet, ſlet ſkabt; ſlet indrettet; ſlet udarbeidet. [bryderſke.

Malfaiteur, trice, *s.* Forbryder, For-

Malfamé, e, *a.* ſom har et ſlet Rygte, berygtet (ſtrives ogſ. i 2 Ord); *fa.*

Malgracieusement, *ad.* paa en uhøflig, uartig el. uvenlig Maade; *fa. u.*

Malgracieux, se, *a.* uhøflig, uartig, uvenlig; umaneerlig; *fa. p. u.*

Malgré, *pp.* imod Ens Villie, uagtet, trods, til Trods for; – moi, imod min Villie; – lui et ses aidants, til

Trods for ham og hans Medhjælpere; - tout, hvad der saa end gjøres, hvad der saa end skeer; - que, *loc. conj.* (bruges kun med avoir) - qu'il en ait, hvorledes han end bær sig ad, til Trods for ham.

Malhabile, *a.* udygtig; ubehændig; [uforstandig.

Malhabilement, *ad.* paa en ubehændig el. uforstandig Maade.

Malhabileté, *f.* Mangel paa Dueligbed; Udygtighed; Ubehændighed.

Malherbe, *f.* (Bot.) Slags Farveplante, henhørende til Thymelæaceerne.

Malheur, *m.* Ulykke; Ulykkestilfælde; Modgang, Gjenvordighed; Uheld; tomber dans le -, geraade i Ulykke, blive ulykkelig; porter -, bringe Uheld; jouer de -, spille med Uheld; *prov.* à qc. - est bon, det er aldrig saa ulykkeligt, at det jo er godt for Noget; un - ne vient jamais seul, en Ulykke kommer aldrig ene; il n'y a qu'heur et - dans ce monde, Alt beroer paa Omstændighederne, den Enes Død er den Andens Brød; par -, *loc. ad.* ulykkeligvis; -! *int.* vee! - aux vaincus, vee de Overvundne! - sur eux et sur leurs enfants, vee over dem og deres Børn!

Malheureusement, *ad.* ulykkeligvis; paa en ulykkelig Maade.

Malheureux, se, *a.* ulykkelig; elendig, ynkelig; uheldig, uheldsvanger; slet, usel, jammerlig; - au jeu, ulykkelig i Spil; - en tout, uheldig i Alt; avoir la main -se, have en uheldig Haand (i Spil), tabe næsten altid efter at have givet Kort; ikke kunne røre ved Noget uden at slaae det i Stykker; være uheldig i ethvert Foretagende; faire une fin -se, dø paa en ynkelig el. vanærende Maade; être - comme les pierres, være næsten altid uheldig, være meget elendig; *s. m.* en Ulykkelig; et stakkels Menneske; et slet Menneske; *s. f.* et slet Fruentimmer; en Skjøge; il ne hante que des -ses, han besøger kun offentlige Fruentimmer.

Malhonnête, *a.* (foran Subst.) slet, uredelig; (efter Subst.) uartig, uhøflig; c'est un - homme, det er et slet, uredeligt Menneske; c'est un homme -, det er et Menneske uden Opdragelse.

Malhonnêtement, *ad.* slet, lumpent; paa en uhøflig el. uartig Maade.

Malhonnêteté, *f.* Uartighed, Uhøflighed, Uanstændighed; uartig, uhøflig Tale el. Handling.

Malice, *f.* Ondskab; Skadefrohed; ondskabsfuld Handling; Skjælmeri, Skjælmstykke, Puds; *fa.* il n'y a pas entendu -, han har ikke meent noget Ondt dermed; *fig.* un innocent fourré de -, en Ulv i Faareklæder; faire une - à q., spille En et Puds.

Malicieusement, *ad.* paa en ondskabsfuld Maade, listigen; skjælmsk.

Malicieux, se, *a.* ondskabsfuld; skjælmsk; un cheval -, en Hest, som vil slaae ud.

Maligne, s. malin.

Malignement, *ad.* paa en ondskabsfuld Maade, skændigen.

Malignité, *f.* Ondskabsfuldhed; ondskabsfuld, skadefro Tænkemaade; Ondartethed; skadelig, farlig Egenskab.

Malin, maligne, *a.* ondskabsfuld, skadefro; spydig; skjælmsk; listig, snedig; ondartet, skadelig; maligne joie, hemmelig, ondskabsfuld Glæde over Andres Uheld; discours -, spydig Tale; le - esprit el. l'esprit -, den onde Aand (ogs. blot: le malin); une fièvre -gne, en ondartet Feber; *s.* et snedigt, ondskabsfuldt Menneske, en huul Broder.

Maline, *f.* (Mar.) Springtid, den Tid da stor Flod finder Sted ved ny eller fuld Maane; især i *pl.*

Malines, *f.* Mecheln; fine flanderske Kniplinger fra Mecheln (det hedder de la malines med et s ogs. i *sing.*).

Malingre, *a.* svag, som vanskelig gjenvinder sine Kræfter, sygelig; *fa.*

Malintentionné, e, *a.* og *s.* ildesindet; ildesindet Menneske. [syre.

Malique, *a.* (Chi.) acide -, Æble-

Malitorne, *a.* og *s.* plump, keitet, tølperagtig; Tølper, Klodrian; *fa.*

Mal-jugé, *m.* urigtig, feilagtig Dom af en Dommer.

Malle, *f.* Reisekuffert; Bissekræmmers Kurv el. Kasse; Brevpost (malle-poste); faire sa -, pakke sit Tøi ned i sin Kuffert; défaire sa -, pakke sin Kuffert op; *fig.* og *fa.* trousser en -, bortsnappe hurtigt (*v.*); il a été troussé en -, han er revet hurtigt bort af en kort Sygdom (*v.*).

Malléabilité, *f.* Udstrækkelighed under Hammeren.

Malléable, *a.* ſom kan ſmedes, udhamres, udſtrækkes under Hammeren.

Malléole, *f.* (An.) Ankelen paa Foden (la cheville du pied).

Malle-poste, *f.* ſ. malle; *pl.* des malles-postes.

Malletier, *m.* Kuffertmager, Æſkemager (nu: layetier).

Mallette, *f.* lille Kuffert, lille Kurv, Æſke el. Badſæk; *p. u.*

Mallier, *m.* Stangheſt for en Poſtvogn; Poſtheſt, ſom bærer Poſtſækken og rides af Poſtkarlen.

Malmener, *v. a.* iretteſætte; behandle ilde; tilføie En et ſtort Tab; tilføie Fjenden et Nederlag.

Malotru, e, *a.* og *s.* ildedannet, plump, afſkyelig; et plumpt, uformeligt Menneſke. [Malo.

Malouin, e, *s.* Indvaaner i Saint-

Malpeigné, e, *s.* og *a.* en uordentlig, lurvet Perſon.

Malplaisant, e, *a.* fortrædelig, ubehagelig (iſær om Ting); *v.* nu: déplaisant. [ſmudſig.

Malpropre, *a.* uordentlig, ureenlig,

Malproprement, *ad.* ureenligt, ſmudſigt; plumpt. [ſigbed, Svineri.

Malpropreté, *f.* Ureenlighed, Smud-

Malsain, e, *a.* uſund, ſkadelig for Sundheden. [uanſtændig; ilde klædende.

Malséant, e, *a.* uſømmelig, upaſſende,

Malsonnant, e, *a.* anſtødelig, ſtødende, ſtridende mod Velanſtændighed; (Thé.) ſtridende mod den ſande Lære.

Malt (l og t udtales), *m.* Malt.

Malte el. bedre **malthe**, *f.* Slags Kit, Slags Blanding af Vox og Beg; klæbrigt Jordbeg; (Géogr.) Malta.

Maltôte, *f.* uretmæſſig Afpresning af Penge; Udſugning; *fa.* Samfund el. Samling af dem, ſom udpreſſe Penge; *v.*

Maltôtier, *m.* den, ſom udpreſſer uretmæſſig Afgift; Skattekræver; *v.*

Maltraiter, *v. a.* mishandle; haardt medtage; forurette; bedømme ugunſtigt.

Malvacée, *f.* (Bot.) Malva, Katoſt; *a.* henhørende til Malvaſlægten.

Malveillance, *f.* Uvillie, ond Villie, Vrangvillie, Had.

Malveillant, e, *a.* ildeſindet, ondſkabsfuld, hadefuld; *s.* en Ildeſindet, en Ondſkabsfuld, en Uven.

Malversation, *f.* Underſlæb, utro Beſtyrelſe af et Embede. [valte med Utroſtab.

Malverser, *v. n.* begaae Underſlæb, for-

Malvoisie, *f.* Navn paa en By i Morea; græſk Viin, Malvoiſier-Viin; Muſkatviin.

Mal-vouloir, *m.* ond Villie; Nag; *p. u.*

Malvoulu, e, *a.* forhadt, ilde lidt (ogſ. mal-voulu); *p. a.*

Maman, *f.* Mama; grand'–, bonne –, Bedſtemoder; *pop.* grosse –, en tyk og feed Kone. [Byld.

Mamantprian, *m.* (Chir.) veneriſk

Mamelle, *f.* Bryſt; Bryſtvorte; Dyrenes Patter el. Yver; den ſpæde Alder; *fig.* un enfant à la –, et Pattebarn.

Mamelon, *m.* Bryſtvorte; ſmaa kirtelagtige Udvæxter paa Huden el. Tungen; (Méc.) Tap til en Hængſel; *fig.* Bjergtop.

Mamelonné, e, *a.* (H. n.) beſat med ſmaa runde Udvæxter.

Mamelu, e, *a.* ſom har ſtore Bryſter; *s.* En, ſom har ſtore Bryſter; *pop.*

Mameluk (uk udt. ouk), *m.* Mameluk, ægyptiſk Cavaleriſt (ſkrives ogſ.: mammeluk og mamluk).

Mamillaire, *a.* (An.) vortedannet.

Mamlouk, ſ. mameluk. [Bryſterne.

Mammaire, *a.* (An.) henhørende til

Mammifère, *m.* (H. n.) Pattedyr; *a.* ſom har Bryſter.

Mammiforme, *a.* (An.) vorteformig, lignende i Form Bryſtvorten (hellere: mastoïde).

Mammout el. **mammouth**, *m.* Mammut, Dyr af Elefantſlægten henhørende til Urverdenen.

M'amour (for mon amour), *m.* min Elſkte, Kjærlighedsudtryk til et Fruentimmer.

Manant, *m.* Beboer af en Flække el. Landsby (*v.*); Bonde; Tølper; *fa.*

Mancelle, *f.* Lænke ved en Heſtes Halskobbel; *p. u.*

Mancenillier, *m.* amerikanſk Træ, ſom har en giftig melkeagtig Saft.

Manche, *m.* Skaft, Greb, Haandtag; Gribebræt paa en Fiolin; un – à balai, et Koſteſkaft; le – de la charrue, Plougſtangen; le – d'un gigot, Skanken paa en Lammefjerding; (Imp.) – du barreau, Skaft til Preſſebengelen; (H. n.) – de couteau, Slags toſtallet Musling; *fig.* branler au –, dans le –, være tvivlraadig, vakle i ſin Beſlutning, ikke ſidde faſt i ſit Embede, trues med Tab af ſin Formue; jeter le – après la cognée, op-

give et Forehavende af Vrede el. Lune; ..... *s. f.* Arme; Canalen mellem Engelland og Frankrig; (Mar.) Læderslange til at fylde Tønderne med Vand; Kulseil; (Pê.) tragteformigt Fiskenet; (Mil.) défiler par –s, trække bort rodeviis; *fig.* og *fa.* avoir q. dans sa –, kunne gjøre med En hvad man vil; il ne se fera pas tirer la – (par la –), han gjør det gjerne, han lader sig ikke bede 2 Gange derom; il s'est fait mon garde de la –, han følger mig overalt, han overhænger mig; il a la – large, il a la conscience large comme la – d'un cordelier, han er ikke samvittighedsfuld; c'est une autre paire de –s, det er en anden Sag, en ny Historie; du temps qu'on se mouchait sur la –, i gamle Dage, da man levede i Simpelhed. [tag, Hank.

Manchereau, *m.* (Manu.) lille Haand-

Mancheron, *m.* Plougstjert, hvormed man styrer Plougen, naar der pløies.

Manchette, *f.* Manschet; (Men.) den Deel af Armen paa en Lænestol, som overtrækkes med Tøi; (Imp.) ouvrage à –s, Manuscript, hvis Margina er opfyldt med Tilsætninger; *pl. fig.* faire des –s, klemme Haandledet med Fingrene, saa at det gjør ondt; *prov.* vous m'avez fait là de belles –s, De har ved Deres Ubesindighed sat mig i Forlegenhed, De har spillet mig en net Streg.

Manchon, *m.* Muffe; (Forg.) Jernbaand, som sættes om Sammenføiningerne paa Metalrør; (Verr.) Glascylinder til Glasskiver.

Manchot, e, *a.* eenhaandet, eenarmet; *fig.* il n'est pas –, han forstaaer at bruge sine Hænder, han er snild.

Mandant, e, *s.* (Jur.) En, som befuldmægtiger en Anden til at handle i sit Sted.

Mandarin, *m.* Mandarin, chinesisk Lærd; *a.* henhørende til Mandarinerne.

Mandarinat, *m.* Mandarinværdighed.

Mandat, *m.* Fuldmagt; Vælgernes Instrux til deres Deputerede; (Com.) Ordre til at udbetale En en vis Sum; (Égl.) paveligt Rescript, hvorved han bortskænker et vacant Embede; (Pal.) – de comparution, Ordre til at indfinde sig hos Instructionsdommeren; – d'amener, Ordre til at føre En frem for en Domstol; – d'arrêt, Arrestordre; (Fin.) – territorial, Statspapir, som 1795 bestemtes at skulle træde i Stedet for Assignaterne.

Mandataire, *s.* (Jur.) Befuldmægtiget, Mandatarius; (Égl.) den, som ved et paveligt Mandat anbefales til et ledigt Embede.

Mandement, *m.* Ordre, udstedt fra en Øvrighed, en Ret, el. en Biskop; Ordre til en Udbetaling; Tilsigelse.

Mander, *v. a.* melde, underrette om skriftligt el. ved et Bud, meddele; – q., give En Ordre til at møde hos sig, sende Bud efter En; mandons et ordonnons, vi byde og befale, Ord, hvormed Slutningen af en kongelig Ordre begynder.

Mandibule, *f.* (An.) Kindbeen, Underkjæben; hver af Delene af et Reb. [bebeen.

Mandibulithe, *f.* forsteenet Fiskekjæ-

Mandil, *m.* Slags persisk Turban.

Mandille, *f.* forh. Slags Tjenerkappe; *v.* [lille Gitar.

Mandoline, *f.* Mandolin, Slags

Mandore, *f.* Strengeinstrument, Slags Luth. [runerod (solanée narcotique).

Mandragore, *f.* (Bot.) Alrune, Al-

Mandrin, *m.* (Serr.) Drilboer; (Tourn.) Dreierredskab; (Chaudr.) Jernstang, hvorover Valdhorn formes; (Chir.) Søger, brugelig ved Diensvaghed; *pop.* Rover.

Manducation, *f.* (Thé.) Nydelse af Jesu Christi Legeme i Nadveren.

Manéage, *m.* (Mar.) Matrosernes Arbeide uden Betaling ved Ladning og Losning.

Manège, *m.* Rideskole; Ridebane; Ridekunst; *fig.* snild, listig Adfærd; (Minér.) Steenkulaarernes Retning; (Mar.) Kunst at styre et Skib; voilà un étrange –, det er en besynderlig Fremgangsmaade; il est fait au –, han er vant til at gaae snedigt tilværks, han forstaaer at bruge Ænker.

Mânes, *m. pl.* de Afdødes Sjæle el. Skygger; *a.* dieux –, underjordiske Guder.

Manganèse, *m.* (H. n.) Bruunsteen.

Mangeable, *a.* spiselig.

Mangeaille, *f.* Æde til Fugle; *fa.* Føde, Mad.

Mangeant, e, *a.* spisende; *fa.* je l'ai laissé bien buvant, bien mangeant, jeg har forladt ham i ønskeligt Velbefindende.

Mangeoire, *f.* Krybbe; *prov.* og *pop.* tour-

ner le dos (le cul) à la –, gjøre det Modsatte af hvad man skulde gjøre for at naae sit Maal.

Manger, *v. a.* spise; æde; fortære; *fig.* sætte overstyr, ødelægge; opsluge; donner à –, holde Spiseqvarteer; il donne souvent à –, hans Venner spise ofte hos ham; *fig.* og *fa.* ses domestiques le mangent, hans Tjenestefolk ødelægge ham; – les mots, sluge Ordene, ikke udtale tydeligt alle Stavelser; *prov.* l'appétit vient en mangeant, jo mere man har, desto mere vil man have; – comme un chancre, spise med en overordentlig Appetit; à petit – bien boire, den, som har lidt at spise, drikker desto mere; savoir bien son pain –, forstaae godt sin Fordeel; il a –é son pain blanc le premier, han er fra Velstand kommen i Armod; il a –é son blé en herbe (en vert), han har fortæret sine Indkomster forud; elle a –é de la vache enragée, hun har gjennemgaaet stor Mangel og Gjenvordighed; ils se mangent des yeux, de kunne ikke see sig mætte i hinanden; ils se sont –é le blanc des yeux, de have været dygtigt oppe at trættes; se – les uns les autres, leve i Kiv og Trætte; les loups ne se mangent pas, den ene Krage hugger ikke Øinene ud paa den anden; il ne vous mangera pas, han bider Dem ikke; je le mangerais avec un grain de sel, à la croque au sel, ham skal jeg let gjøre Ende paa, faae Bugt med; il vous mange dans la main, han omgaaes altfor fortroligt med Dem; il y a à boire et à –, der er baade at vinde og tabe derved, det kan have gode og slette Følger, det har sine gode og sine slette Sider; – ses douleurs, bide sine Sorger i sig, græmme sig uden at søge Trøst hos Andre; la lune a –é les nuages, Maanen har fordeelt Skyerne.

Manger, *m.* Mad, Føde; il en perd le – et le boire, han er saa fordybet i sit Arbeide, at han glemmer alt Andet derover.

Mangerie, *f.* Æderi, Fraadsen; *fig.* overdrevne Sportler, Udsuelse; *pop.*

Mange-tout, *m.* Ødeland, *fa.*; *pl.* des mange-tout.

Mangeur, se, *s.* stærk Spiser, Fraadser; *fig.* Ødeland; un beau –, en stor Fraadser; *fig.* og *fa.* un – de viandes apprêtées, de soupe apprêtée, en Dagenigt, som gjerne vil leve godt paa Andres Bekostning; un – de crucifix (d'images, de saints), en Skinhellig; un – de chrétiens, En, som plager og udsuger Almuen; un – de charrettes ferrées, de petits enfants, en Skryder, en Praler.

Mangeure (geure udt. jûre), *f.* Skaar i Tøi, Brød o. desl. hidrørende fra Orme, Muus el. andre Dyr; (Ch.) Vildsviins og Ulves Føde.

Mangle el. manglier, *m.* (Bot.) amerikansk Træ, som voxer ved Strandbredden (conocarpus). [ger, Fiskehandler.

Mangonnier, *m.* (Pê.) Fiskeudsæl-

Mangoustan el. mangostan, *m.* (Bot.) ostindisk Træ, hvis Frugt ligner Oranger; Mangostan, Garcinie.

Mangouste, *f.* (H. n.) Slags Ikneumon.

Mangue, *m.* (Pê.) stort Fiskegarn; *f.* Mangofrugt. [ostindisk Træart.

Manguier, *m.* (Bot.) Mangotræ,

Maniable, *a.* som let haandteres; som let bearbeides, smidig (om Metaller); *fig.* og *fa.* omgængelig. bøielig; (Mar.) vent –, Bramseils-Kuling.

Maniaque, *a.* og *s.* affindig, gal; en Vanvittig, en Affindig.

Manichéen, ne, *s.* Manichæer, Religionssect fra det 3die Aarh., som antog et godt og et ondt Væsen, Lyset og Mørket.

Manichéisme, *m.* Manichæernes Lære.

Manichordion (ch udt. k), *m.* et Instrument med Tangenter; (Tir.) fineste Slags Staaltraad; *fig.* elle a joué du –, hun har havt en hemmelig Kjærlighedshistorie.

Manicle, *f.* Slags Halvhandske, som visse Haandværkere bruge ved Benyttelsen af deres Værktøi; s. manique.

Manie, *f.* Mani; Vanvid; fix Idee; urimelig og udelukkende Forkjærlighed for en el. anden Gjenstand.

Manié, e, *p.* og *a.* brugelig, gængse; ce mot est peu –, dette Ord er lidet brugt, lidt gangbart; (Mar.) vaisseau bien –, Skib, som styres af en dygtig Styrmand.

Maniement (nie udt. ni), *m.* Befølen, Følen paa; Lemmernes Bevægelse; *fig.* Bestyrelse, Ledning; le – du pinceau, Maaden, hvorpaa Pen-

ſelen føres; le-des armes, Behandlingen af Vaabnene; il a le-de son bien, han beſtyrer ſelv ſin Formue.

Manier, *v. a.* føle paa, beføle, tage i Haanden, haandtere, behandle, betiene ſig af; *fig.* anvende, benytte, bruge; føre, lede, ſtyre; beſtyre; *v. n.* (Man.) udføre godt alle Bevægelſer (om Heſte); je ne l'ai ni vu ni-é, jeg veed ikke, hvor det er; det er hverken kommet mig for Øie el. faldet mig i Hænder; -le pouls, beføle Pulſen; -le blé, kaſte Kornet; - la plume, føre Pennen; - un sujet, behandle et Emne; - q., vende og dreie En efter ſit Godtbefindende; - une affaire, lede en Sag; cela ne se manie pas ainsi, det gaaer ikke ſaa let til, man kan ikke gaae frem paa den Maade; - les deniers publics, forvalte de offentlige Indtægter; - son corps de bonne grâce, føre ſit Legeme med Anſtand; - un cheval, tumle en Heſt; ce cheval manie bien, denne Heſt lyſtrer godt, har en god Skole; *prov.* on ne peut-du (le) beurre sans s'engraisser les doigts, den, ſom har Penge at beſtyre, tjener altid Noget derved; - à bout (Charp.) belægge Tage med nye Spær og omlægge Teglſtenene; (Pav.) opbryde og omlægge en Steenbro. [ved at føle paa.

Manier (au), *loc. ad.* ved at berøre,

Manière, *f.* Maade, Viis; Fremgangsmaade, Haandlemaade; Skik, Sædvane; en Forfatters el. Kunſtners Eiendommelighed i Behandlingen; ſøgt Udtryk, Maneer, overdreven, affecteret Maade at behandle ſit Stof paa; *pl.* Adfærd; Væſen, Maneer; - d'agir, Haandlemaade; - de vivre, Maade at leve paa; - de voir, Synsmaade; - de parler, Talemaade, Udtryksmaade; Ytring, ſom ikke er ſaaledes meent; de la bonne -, de la belle -, tilgavns; uden Skaanſel; par - de dire, par - de conversation, for at ſige Noget, for at have Noget at tale om, uden at lægge videre Vægt derpaa; faire qc. par - d'acquit, gjøre Noget ſkjødesløſt, fordi man ikke kan blive fri derfor; en aucune -, paa ingen Maade; en quelque -, paa en vis Maade; de quelque - que ce soit, paa hvad Maade det ſaa end ſkeer; il fut abordé par une-de valet de chambre, han blev tiltalt af En, der lignede en Kammertjener; il a de bonnes -s, han har gode Maneer, et godt Væſen; avoir les belles -s, (*iron.*) antage et forfemt Væſen over ſin Stand; de - que, *loc. ad.* ſaa at (med Subjonct., naar der tales om en tilkommende Tid eller om noget ubeſtemt); de - à, *loc. prép.* ſaa at.

Maniéré, e, *a.* tvungen, unaturlig, forkunſtlet, forſtruet, maniereret; *s. m.* det Kunſtlede, det Forſtruede.

Maniériste, *m.* Maler, ſom behandler ſit Emne paa en ſagt, kunſtlet el. forſtruet Maade; *p. u.*

Maniette, *f.* (Impr. manu.) Biſtekkud.

Manieur, se, *s.* En, ſom holder af at beføle, fingerere; - de blé, Kornkaſter; - d'argent, Pengeomſætter, Pengeudbetaler; *plais.*

Manifestation, *f.* Tilkjendegivelſe, Bekjendtgjørelſe; Fremſtilling, Ytring, Erklæring; Aabenbaring.

Manifeste, *a.* aabenbar, klar, ſienſynlig, bekjendt for Alle; vitterlig, notoriſt; rendre -, bringe for Lyſet; *s. m.* offentlig Erklæring, Fremſtilling af ſine Anſtuelſer, Retfærdiggjørelſesact, Manifeſt. [ſienſynligt.

Manifestement, *ad.* aabenbart, klart,

Manifester, *v. a.* aabenbare, gjøre bekjendt, bringe for Lyſet; *v. pr.* aabenbare ſig; blive bekjendt, komme for Lyſet, ytre ſig.

Manigance, *f.* Knib, Kif, Brug af hemmelige Midler til at naae ſit Maal; *fa.* [hemmeligt og ſnedigt; *fa.*

Manigancer, *v. a.* opſpinde, ſtyre

Manille, *f.* Manille, anden Trumf i l'Hombre, Quadrille og Treſetſpil; ſtor guul Kobberring, ſom Negrene bære til Pynt om Arme el. Been; (H. n.) Slags giftig indiſk Slange; (Sucr.) Boer. [rikanſk Brødtræ.

Manioc, *m.* (Bot.) Maniok, ame-

Manipulaire, *m.* (Ant.) Høvding for et Compagni romerſke Soldater.

Manipulateur, *m.* (Chi. et Pharm.) En, ſom tilbereder Noget med Haanden; En, ſom ælter el. blander Noget ſammen.

Manipulation, *f.* (Chi. et Pharm.) Bearbeidelſe med Hænderne, Ælting o. desl.

Manipule, *m.* Præſtens Armſmykke mens han forretter Meſſen; (Méd.)

Haandfuld Urter o. desl.; (Anc.) Afdeling romerske Soldater fra 100 til 200 Mand.

Manipuler, *v. a.* (Chi.) bearbeide med Haanden, ælte, blande sammen, o. desl.

Manique, *f.* Halvhandske, som visse Haandværkere bruge under Arbeidet; *pop.* il est (c'est un homme) de la –, han er Skoflikker.

Maniveau, *m.* lille flad Vidiekurv, hvorpaa Frugt o. desl. udstilles til Salg.

Manivelle, *f.* Haandgreb, hvormed [en Maskine omdreies.

Manne, *f.* Manna; lang og flad Kurv med to Hanker; Slags Bugge (i d. Betydn. banne i populair Udtale); c'est une vraie –, det er en rigelig Næring; *fig.* det er en sand Aandsføde; la – céleste, det guddommelige Ord.

Mannequin, *m.* lang og smal Kurv, hvori Frugt el. Fisk bringes til Torvs; Dukke med bøielige Led; *fig.* c'est un vrai –, det er et charakteerløst Menneske.

Mannequinage, *m.* Billedhuggerar- [beide paa Bygninger.

Mannequiné, e, *a.* (Peint. og Sculp.) altfor tvungent, unaturligt (om Drapperier el. Billedhuggerarbeide).

Mannette, *f.* lille Hankekurv (ogs. mannclette); *p. u.*

Manœuvre, *m.* Haandlanger; *fig.* middelmaadig Arbeider, Fuster; snedig, listig Karl; *f.* (Mil.) et Regiments Bevægelse, Svingning o. desl. Manoeuvre; *fig.* snild, snedig Fremgangsmaade; (Mar.) Tougværk, Brug af samme; Styrelse af et Skib; *pl.* alle Toug, hvormed Seilene og Skibet styres; –s courantes, løbende Redskab; –s dormantes, staaende Redskab; –s majeures, svær Takkelage; menues –s, smækker Takkelage; amarrer une –, gjøre en Ende fast.

Manœuvrer, *v. n.* (Mar.) styre Touge og Seil; (om et Skib) udføre godt sine Bevægelser; (Mil. om et Troppekorps) udføre visse Bevægelser og Svingninger, manoeuvrere, lede en Armees Bevægelser; *fig.* tage sine Forholdsregler for at naae sit Maal.

Manœuvrier, *m.* En, som styrer godt et Skib; En, som leder godt en Armees Bevægelser, som manoeuvrerer godt.

Manœuvrier, ère, *a.* (Mil.) dulig [i at manoeuvrere.

Manoir, *m.* (Pal. og Poé.) Bolig, Huus; le sombre –, Underverdenen.

Manomètre, *m.* (Phys.) Instrument til at maale Luftens Forandring i Tæthed.

Manon, *f.* Pigenavn: Marie.

Manoque, *f.* Tobaksrulle.

Manoscope, *m.* s. s. manomètre.

Manouvrier, *m.* Dagleier, som udfører Haandgjerning.

Manque, *m.* Mangel; – de, *loc. pp.* af Mangel paa (ofte: faute de); – d'argent, af Mangel paa Penge; de –, *loc. ad.* mindre end der skulde være; j'ai trouvé dans ce sac dix écus de –, jeg har fundet 10 Rigsdaler mindre end der skulde være i denne Pose.

Manqué, e, *p.* ufuldkommen, mangelfuld; forfeilet, mislykket; un ouvrage –, et mangelfuldt el. forfeilet Arbeide.

Manquement, *m.* Undladelse, Forsømmelse; Mangel (i d. Betydn. hellere: manque).

Manquer, *v. n.* feile, svigte, slaae feil; klikke; falde, forfalde, døe; glide, glide bort; svigte; fallere; – de, fattes, have Mangel paa; (foran et Infinit.) undlade, glemme, være nær ved; – à, undlade at gjøre hvad der er Pligt; undlade at vise En skyldig Opmærksomhed; ... *v. a.* forfeile; ikke træffe; ikke opnaae; ... *v. pr.* gaae feil af hinanden; se – à soi-même, compromittere sig, skade sit gode Navn; il n'est si bon qui ne manque, der er Ingen saa from, at han jo kan feile; les vignes ont –é cette année, Vinen har slaaet feil i Aar; le fusil manque, Geværet slaaer Klik; la terre manqua sous leurs pieds, Jorden gav efter, sank sammen under deres Fødder; le pied lui a –é, Foden er gleden for ham; ce marchand a –é, denne Kjøbmand har falleret; il manque *de* cœur, han fattes Mod; il ne manque *de* rien, han fattes Intet; je ne manquerai pas *de* vous en avertir, jeg skal ikke glemme at underrette Dem derom; il a –é *d'*être tué, han var nær bleven dræbt; il a –é *à* sa parole, han har svigtet sit Ord; il a –é son but, han har forfeilet sit Maal; j'ai –é cet homme, jeg har ikke truffet denne Mand; il l'a –é belle, han har undsluppet en stor Fare.

Mansarde, *f.* Tagvindue; Tagkammer; étage en –, Oviſietage; toit en –, brudt Tag.

Manseau, manselle (Rogle ſige: manseaute), *s.* Indbygger i Provindſen le Maine el. i le Mans; un – vaut un Normand et demi, en Indbygger fra le Maine er endnu mere ſnedig end en Normander.

Mansion, *f.* (Anc.) Natteqvarteer for Soldaterne paa Marſchen. [græſk Kirke.

Mansionnaire, *m.* Dørvogter ved en

Mansuète, *a.* mild, ſagtmodig, *p. u.*; poire de –, Slags velſmagende Pære.

Mansuétude, *f.* Sagtmodighed; Godmodighed, Taalmod.

Mante, *f.* Slags Fruentimmer-Kaabe uden Ærmer; ſtort ſort Sørgeſlør; Nonnedragt; (H. n.) –s de mer, Reier (ogſ. squilles).

Manteau, *m.* Kappe, Kaabe; *fig.* Skin, Paaſkud; (Fauc.) Farven af Rovfugles Fjer; – de cheminée, den fremſpringende Kant paa en Kamin; s'envelopper de son –, indhylle ſig i ſin Kappe; *fig.* oppebie taalmodigen ſin Skjæbne; vendre, débiter qc. sous le –, ſælge Noget hemmeligen; sous le – de la religion, under Skin af at det er for Religionens Skyld; *fig.* og *fa.* manger son pain sous son –, fortære alle ſine Indkomſter; være gjerrig; garder les –x, holde Vagt, el. Intet foretage ſig, medens de Andre udføre en Forbrydelſe; rôles à –, Formynders og gammel Mands Roller.

Manteiet, *m.* lille Kaabe; Biſpekaabe; Skjærmlæder til at ſlaae ned for en Caleche; lille Sadbel til en Kjøreheſt; (Fort.) Stormtag, Skjærm for Skandſegravere; (Mar.) – de sabord, Styhport. [derfruentimmer.

Manteline, *f.* lille Kaabe for Bøn-

Mantellate, *f.* Nonne af Serviterordenen.

Mantelure, *f.* Ryghaarene paa en Hund, naar de have en ſæregen Farve.

Mantèque, *f.* Bildſvineſidt.

Mantille, *f.* lille Fruentimmerkaabe uden Hætte.

Mantonnet, *m.* (Serr.) lille Jernkrampe, ſom faſtholder en Skaade.

Mantouan, e, *s.* Indvaaner i Mantoua.

Manture, *f.* (Mar.) Bølgernes hæftige Slag; (Forg.) Jerntraad, ſom er brændt paa enkelte Steder.

Manuel, *m.* Haandbog; Slags Bønnebog; kortfattet Lærebog.

Manuel, le, *a.* ſom udføres med Haanden; travail –, Haandarbeide; distribution –le, Domherrernes Honorar for at forrette viſſe Gudstjeneſter.

Manuelle, *f.* (Mar.) Jernſtang, ſom er faſtgjort ved Roerpinden; (Cord.) Reebſlager-Redſkab til at ſnoe lange Toug.

Manuellement, *ad.* fra Haand i Haand.

Manufacture, *f.* Forfærdigelſe af Tøier og deslige Arbeider, ſom udføres med Hænderne (i d. Betydn. nu hellere: fabrication); Bygningen, hvor ſaadanne Arbeider forfærdiges; Arbeiderne ſammeſteds.

Manufacturer, *v. a.* forfærdige Manufacturarbeider (nu hellere: fabriquer).

Manufacturier, ère, *a.* og *s.* ſom forfærdiger Manufacturarbeide; Manufacturiſt, En, ſom arbeider i et Fabrik; Fabrikeier, Fabrikbeſtyrer.

Manumission, *f.* Livegnes Frigivelſe.

Manus (in) [s udtales], forekommer i Talemaaden: dire son in-manus, befale ſin Sjæl i Guds Haand i Dødens Øieblik.

Manuscrit, e, *a.* haandſkrevet.

Manuscrit, *m.* haandſkrevet Bog, Manuſcript.

Manutention, *f.* Haandhævelſe, Bevarelſe (*v.*); Beſtyrelſe, Forvaltning; militairt Brødbageri.

Mappemonde, *f.* Verdenskort, fremſtillende Jordens tvende Halvkugler.

Maque, *f.* Hampbryde; Bundt Garn paa 100 Alen; *pl.* tvende Stykker Træ, ſom gaae fra Bunden af en Bærekurv op til Halſen.

Maquereau, *m.* (H. n.) Makrel; *pl.* Pletter paa Skinnebenene, hidrørende fra at være kommen for nær til en heed Kakkelovn.

Maquereau, elle, *s.* Ruffer, Rufferſke.

Maquerellage, *m.* Rufferi.

Maquette, *f.* (Sculp.) første Model til en Statue; (Arm.) Jernmodel til et Geværløb.

Maquignon, *m.* Heſtepranger; En, ſom underhaanden driver Heſtehandel paa en ſvigagtig Maade; *fig.* og *fa.* en ſnedig Underhandler; c'est un – de chair humaine, det er en Kobler el. en hemmelig Øverver.

Maquignonnage, *m.* Heſteprangen.

svigagtig Hestehandel; *fig.* og *fa.* Koblen, snedig Underhandlen om Ægteskab, Embeder o. desl.

Maquignonner, *v. a.* prange med Heste, bruge utilladelige Kunstgreb ved Hestehandel; *fig.* og *fa.* koble, underhandle for Andre om Ægteskab, Embeder o. desl. saa at Underhandleren selv drager Fordeel deraf.

Maquilleur, *m.* Fiskerbaad med enkelt Dæk til Makrelfangst.

Marabout, *m.* muhamedansk Præst, ansat ved en Moskee; *pop.* styg Mand; Slags Kaffekande med en vidd Bug (ogs. cafetière du Levant); (Mar.) Galeiseil; (H. n.) ostindisk Fugl; *pl.* Fjer af denne Fugl, Maraboutfjer.

Maraboutin, *m.* (Mar.) Hovedseil paa Stormasten af en Galei.

Maraîcher, ère, *s.* Kjøkkengartner i Paris og Omegnen.

Marais, *m.* Morads, Sump; Navn paa et Qvarteer i Paris, hvor der dyrkes Kjøkkenurter; lavt Sted i Conventet, hvor Antijacobinerne sadde, og disse selv; – salants, Saltkjær; *prov.* se sauver par les –, rede sig ud af Forlegenhed ved slette Grunde. [sot.

Marasme, *m.* (Méd.) Tæring, Svind-

Marasquin, *m.* Likør, lavet af et Slags sure Kirsebær.

Maratisme, *m.* Indbegreb af Marats og Tilhængeres Grundsætninger; blodtørstig politisk Mening.

Maratiste, *m.* Tilhænger af Marat.

Marâtre, *f.* ond Stedmoder; grusom, unaturlig Moder.

Maraud, e, *s.* slet Karl, slet Qvinde.

Maraude, *f.* (Mil.) Plyndring i Omegnen af Leiren, Marodering; Skolediscyples Frugtplyndring.

Marauder, *v. n.* gaae ud at plyndre, marodere.

Maraudeur, *m.* Soldat, som forlader Leiren el. Armeen for at plyndre, Marodeur; (om Skolediscyple) Frugtplyndrer.

Maravédis, *m.* lille spansk Kobbermynt, omtr. ½ Skilling Dansk.

Marbre, *m.* Marmor; *fig.* og *fa.* rester comme un –, forblive tavs, ubevægelig; il est de –, han er kold og følesløs; la table de –, forhen Navn paa visse Jurisdictioner, som for Marschalsretten, Forstvæsenet, Admiralitetet; (Impr.) den Deel af Pressen, hvorpaa Formen lægges; (Peint.) Steen, hvormed der rives Farver; *pl.* Prøver af forskjellige Slags Marmor; Marmorværker.

Marbrer, *v. a.* male som Marmor, marmorere; (Verr.) udbrede paa Marmorplader det smeltede Glas, som findes i Enden af Smeltersøret; veau –é, marmoreret Kalveskind; truffes marbrées, graae og hvide Trøfler.

Marbrerie, *f.* Marmorsavning, Marmorpolering; Værksted, hvor Marmoret forarbeides.

Marbreur, *m.* Marmorerer, En, som marmorerer Papir, Snittet paa Bøger, o. desl.

Marbrier, *m.* Marmorskærer; Marmorpolerer; Marmorforarbeider; Marmorhandler.

Marbrière, *f.* Marmorbrud.

Marbrure, *f.* Marmorering; marmoreret Arbeide.

Marc (c udtales ikke), *m.* det, som bliver tilbage af udpressede Druer el. Frugter; en Persefuld; Kaffegrums; Mark; halvt Pund; payer au – la livre (nu: au – le franc), betale Enhver i Forhold til sin Andeel i en Gjæld el. et Anliggende (pro rata); le marc d'or, en vis Sum, som betaltes Kongen af et Embede, før man nød Indtægterne af samme.

Marcaige, *m.* Afgift af Saltvandsfisk.

Marcassin, *m.* Vildsviinunge under eet Aar. [steen.

Marcassite, *f.* (H. n.) Slags Fyr-

Marcation, *f.* kun i Udtr. ligne de –, Demarcationslinie, som affattes af Alexander den 6te, og hvorefter de Lande, som opdagedes vestligt for denne Linie, skulde tilhøre Spanierne, og de, derimod, som opdagedes Østen for samme, skulde tilhøre Portugiserne.

Marchand, e, *s.* Kjøbmand, Kjøbmandskone; Kjøber; – forain, omreisende Kjøbmand, Markedskræmmer; il y a –, (Auctionsudtryk) jeg holder Budet, jeg giver hvad det raabes op for; *fig.* n'être pas bon – d'une chose, ikke finde sin Regning ved Noget; il en sera mauvais –, den Handel vil han komme til at fortryde; det vil bekomme ham ilde; *prov.* il faut être – ou larron, en Kjøbmand maa være ærlig; de – à – il n'y a que la main, mellem Kjøbmænd er et Ord nok; n'est pas – qui toujours gagne,

man maa være belavet paa undertiden at tabe, el. undertiden at møde Gjenvordigheder; – qui perd ne peut rire, den, som taber, kan ikke være vel tilmode; ... *a.* handlende; gjældende mellem Handlende; som er god og forsvarlig (om Varer), som let finder Afsætning; une ville –e, en Handelsplads; une rivière –e, en Flod, seilbar for Handelsfarfartøier; un navire –, et Koffardiskib; prix –, Indkjøbspriis; ce blé est –, dette Korn er godt, det vil let finde Affætning; rien n'est si – que ce procédé, Intet er saa kræmmeragtigt som denne Fremgangsmaade; style –, Kjøbmandsstiil (hellere: style mercantile).

Marchandailler, *v. a.* prutte længe og om en Ubetydelighed; *pop.*

Marchander, *v. a.* spørge om Prisen; handle om Noget, prutte; *fig.* skaane; *v. n.* prutte, tinge; *fig.* (med en Negtelse) betænke sig, vakle; il ne le marchanda pas, han gjorde ikke mange Omstændigheder med ham, han skaanede ham ikke; il ne marchande pas sa vie, han er ikke bange for at vove sit Liv; il ne faut pas – avec lui, man maa ikke prutte med ham; il le fit sans –, han gjorde det uden at betænke sig; il ne faut pas tant –, man maa ikke vakle saa længe.

Marchandise, *f.* Vare; Handel; – mêlée, Blandingsgods; le feu est à cette –, denne Vare har en rivende Affætning; faire – de qc., drive Handel med Noget; *fig.* faire métier et – de qc., være vant til at gjøre Noget; faire valoir sa –, rose sine Varer; rose hvad man selv gjør el. siger; bien débiter sa –, udhæve hvad man siger, ved Maaden, hvorpaa det siges; *prov.* moitié guerre, moitié –, paa en tvetydig Maade, halvt med det Gode, halvt med Magt el. med det Onde; le pavillon couvre la –, i Krigstid maa man ikke visitere et Skib, der fører et neutralt Flag.

Marche, *f.* Gang; Vei fra et Sted til et andet; høitideligt Optog; et Skibs Fart; Stjernernes Gang; Gangen i et Arbeide; Ideers fremskridende Udvikling; Melodi til en Marsch; Trappetrin; Fodtrin paa Væverstole, Dreierbænke o. desl.; forh. et LandsGrændse (endnu i enkelte Udtr.); – forcée; Jilmarsch; fausse –, forstilt Marsch; battre la –, sonner la –, give Signal til at marschere med Tromme, med Trompet; se mettre en –, begive sig paa Marschen; cacher sa –, *fig.* skjule sin Fremgangsmaade, holde sine Forholdsregler hemmelige; les –s de l'orgue, Pedalerne i Orgelet.

Marché, *m.* Torv; Salg; Kjøb; det, som kjøbes; Samling af dem, som kjøbe el. sælge; mundtlig el. skriftlig Overeenskomst om et Kjøb; Priis paa hvad der kjøbes el. sælges; c'est un – d'or, det er et meget fordeelagtigt Kjøb; c'est un – donné, un larron de –, det er saa godt som ingen Priis, det er Røverkjøb; vivre à bon –, leve billigt, for godt Kjøb; – à prime, Statspapirers Salg og Kjøb paa Tid; – fait, bestemt, fastsat Priis; on n'a jamais bon – de mauvaise marchandise, slette Varer koste altid for Meget; un – d'enfant, et Kjøb, man ikke skjøtter om at holde; vin du –, Litkjøb; faire bon – de qc., ødsle med Noget, ikke spare derpaa; avoir bon – de q., let faae Bugt med En; faire bon – de sa peau, udsætte sig letsindigen for Livsfare, vove sit Skind; sortir d'une affaire à bon –, slippe ud af en Sag uden stort Tab; vous en avez été quitte à bon –, De er sluppen godt derfra; vous n'amendez pas votre –, De forbedrer ikke Deres Sag, Deres Omstændigheder; il le paiera plus cher qu'au –, han vil komme til at fortryde det; aller, courir sur le – de q., slaae ind i en Andens Næringsvei; overbyde en Anden; søge det samme Embede som en Anden; mettre à q. le – à la main, sætte En Stolen for Døren; give en Valget imellem at holde el. bryde en Forpligtelse; *prov.* à grand – faire, til den laveste Priis (*v. inus.*); *loc. ad. fa.* par-dessus le –, ovenikjøbet.

Marche-pied, *m.* Fodskammel; Vogntrin; *fig.* Middel til at opnaae Noget; (Mar.) Pert; *pl.* des marche-pieds.

Marcher, *v. n.* gaae; ride, kjøre; marschere; *fig.* skride frem; svinge sig op; nærme sig Opløsningen (om et dramatisk Arbeide); være flydende (om Vers); (Mar.) seile; – comme un Basque, gaae meget hurtigt; – à pas de loup, gaae sagte og forsigtigt; – à pas de tortue, gaae meget langsomt; – à grands pas, à pas de géa

gaae med ſterke Stridt, med Kampeſtridt; – droit, gaae lige, *fig.* gaae oprigtigt tilværks; – sur qc., træde paa Noget; – sur les pas de q., træde i Ens Fodſpor; – sur les talons de q., følge tæt efter En, følge En i Hælene; *fig.* nærme ſig En i Alder, i Held el. Formue; il marche sur des charbons ardents, han gaaer let hen over det Vanſkelige; il a –é sur quelque mauvaise herbe, der er mødt ham noget Ubehage ligt, han er forſtemt; il faut que cette affaire marche devant (la première), denne Sag maa først afgjøres, maa have Fortrinet; l'affaire marche bien, Sagen er i god Gang; cela marche tout seul, det gaaer af ſig ſelv; il marche hardiment à son but, han nærmer ſig raſk ſit Maal; – à tâtons, famle for-ſig; je le ferai bien –, jeg ſkal nok bringe ham frem; *v. a.* (Chap.) – la capade, valſe Filten; (Pot.) – la terre, træde Potteleret; ... *s. m.* Gang, Maade at gaae paa; Sted, hvor der gaaes; je le reconnais à son –, jeg kjender ham paa hans Gang.

Marchette, *f.* Stillepind i et Buur til at fange Fugle; *pl.* (Tiss.) ſmaa Trin, ſom trækker Silken i Væven langſomt ned.

Marcheur, se, *s.* Fodgænger, -ſke; *m.* Arbeider, ſom træder Leret til Muurſteen; *f.* Rufferſte (racoleuse). [lægger.

Marcoter, *v. a.* (Jard.) plante Af-

Marcotte, *f.* (Jard.) Aflægger, Stikling.

Mardelle, *f.* Steenrand om en Brønd (margelle).

Mardi, *m.* Tirsdag; – gras, Hvide-Tirsdag.

Mare, *f.* Sump, Pyt; Vinhakke; Trug, hvori man preſſer Oliven.

Marécage, *m.* Morads, Moſe.

Marécageux, se, *a.* moradſig; ſumpig; ſom har en ſumpig Duft el. Smag; air –, ſumpig Luft.

Maréchal, *m.* Grovſmed, Kuurſmed (ogſ. – ferrant); – -des-logis, Foureer, Vagtmeſter, Qvarteermeſter; – général-des-logis, Regimentsqvarteermeſter; – de camp, Generalmajor, Brigadegeneral; – de bataille, forh. Generalvagtmeſter; – de France, Marſchal af Frankrig; grand – du palais, Overhofmarſchal; *pl.* – chaux.

Maréchale, *f.* Marſchals Gemalinde (madame la –).

Maréchalerie, *f.* Smedehaandværk.

Maréchaussée, *f.* forh. Marſchalsret; fransk ridende Politi; *v.*

Marée, *f.* Ebbe og Flod; haute –, – montante, Høivande, Flod; basse –, – descendante, Lavvande, Ebbe; – morte el. bâtarde, Niptid; – étale, Middelvande; prendre la –, paſſe paa naar Strømmen er gunſtig for at ſeile ind el. ud; refouler la –, ſeile op imod Floden; *fig.* arriver comme – en carême, ankomme til beleilig Tid; avoir vent et –, have de gunſtigſte Udſigter, have Alt for ſig; aller contre vent et –, have Alt imod ſig, udføre haardnakket ſine Planer trods alle Hindringer.

Marelle, *f.* Hoppen paa eet Been fra Trin til Trin gjennem en Stige, aftegnet paa Jorden (Paradiisleg, Børneleg).

Marer, *v. a.* (Agr.) bearbeide med Hakken. [bearbeidet (ivoire, bearb. Elefantt.)

Marfil, *m.* Elefanttand før den er

Margajat, *m.* lille uordentlig Dreng; *inus.* [kat (chat-tigre).

Margay, *m.* (H. n.) amerikanſk Tiger-

Marge, *f.* den hvide Kant om Texten i Bøger el. Breve, Margen; écrire qc. en – el. à la –, ſkrive Noget i Margenen; *fig.* og *fa.* avoir de la –, have mere Tid og flere Midler end der behøves til at udføre Noget.

Margelle, *f.* Steenrand om en Brønd (mere brugelig end mardelle).

Marger, *v. a.* (Impr.) afpaſſe Margenen omkring det Trykte; (Verr.) tilſtoppe alle Mundingerne paa en Ovn.

Marginal, e, *a.* henhørende til Margenen; bruges ſjeldent uden i Udtr. note –e, Randgloſſe; *pl. m.* –naux.

Margot, *m.* (H. n.) Skrække, Sofugl; *f.* Skade; *fig.* og *fa.* ſnakſomt, letfærdigt Fruentimmer; Diminutiv af Marguerite, Grethe.

Margoter, *v. n.* ſkrige (om Vagtler).

Margouillis, *m.* Søle, Mudder; *fig.* og *pop.* mettre q. dans le –, bringe En i Forlegenhed; *pop. p. u.* finde.

Margrave, *s.* Markgreve, Markgrev-

Margraviat, *m.* Markgrevſtab.

Margrillette, *f.* Slags mørkeblaat Glas.

Margritin, *m.* ſ. ſ. margrillette.

Marguerite, *f.* (Bot.) Gaaſeurt (ogſ. pâquerette el. pâquette); reine –, Slags Afters; (Mar.) Viſte; Knude paa Skibstougene; (Écr.) Perle; *prov.*

il ne faut pas jeter les -s devant les pourceaux, man skal ikke kaste Perler for Svin.

Marguillerie, *f.* Klokkertjeneste; *p. u.*

Marguillier, *m.* Kirkeværge, Kirkeforstander; Klokker.

Marguillière, *f.* Klokkerens Kone el. Datter.

Mari, *m.* Ægtefælle, Mand (d. Ord bruges meest i Omgangssproget; époux derimod i den høiere Stil); - commode, Mand, som ikke er skinsyg.

Mariable, *a.* giftefærdig.

Mariage, *m.* Ægteskab, Giftermaal; Bryllup; Ægtestand; Brylluppsudstyr, Brudemedgift; - de conscience, hemmeligt Ægteskab; - sous la cheminée, hemmelig Forbindelse, ved hvilken Ægteskabs-Ceremonierne ikke ere iagttagne, naturligt Ægteskab; - de la main gauche, Ægteskab til venstre Haand; - en détrempe, - de Jean des Vignes, utilladeligt Samliv under Skin af Ægteskab; demander el. rechercher en -, begjære til Ægte; (Mar.) Syning mellem to Dine el. Kousser; - de tournevire, Skibsmandsknut.

Marié, e, *s.* Brudgom, Brud; nouveau -, ung Ægtemand; nouvelle -e, ung Kone; *prov.* il se plaint que la -e est trop belle, han klager over heelt Skind.

Marier, *v. a.* ægtevie; gifte sammen; bortgifte; *fig.* forene, sammenføie; passe sammen; *v. pr.* gifte sig; tage sig en Kone; faae en Mand; holde Bryllup; cette fille est bonne à -, denne Pige er giftefærdig; il s'est -é à Mlle A*, han har giftet sig med Frøken A*; il s'est -é richement, han har gjort et rigt Parti; - des couleurs, passe Farver sammen; cette épithète ne se marie pas bien avec ces mots-là, dette Tillægsord passer ikke godt til disse Ord.

Marieur, se, *s.* Mellemhandler el. Mellemhandlerske i Giftermaal; Ægteskabsstifter; *fa.*

Marin, e, *a.* henhørende til Søen; monstre -, Søuhyre; carte -e, Søkort; avoir le pied -, være sovant; *fig.* beholde sin Fatning under vanskelige Omstændigheder; aiguille -e, Søcompas; trompette -e, eenstrenget Instrument, som spilles med en Bue; aigue -, Beryl, en bjerggrøn Ædelsteen; . . . *s. m.* Sømand; - d'eau douce, rask Sømand paa Landjorden.

Marinade, *f.* Saltlage til at conservere Kjødvarer; marineret Ret.

Marine, *f.* Søvæsen; Sømagt; Skibsflaade; Søluft, Smag af Søvandet; (Peint.) Søstykke; officier de -, Søofficeer; gens de -, Søfolk; - militaire, Krigsflaaden; - marchande, Handelsflaaden; il entend bien la -, han forstaaer sig godt paa Søvæsenet; sentir la -, smage el. lugte af Søvand.

Mariné, e, *p.* søslaaet, forværvet af Søvandet; marineret; (Blas.) som har en Fiskehale.

Mariner, *v. a.* marinere, stege Fisk og dernæst nedlægge dem i Suurt for at conservere dem; sylte Kjødvarer, nedlægge dem i Eddike med Løg o. desl.

Maringouin, *m.* (H. n.) Slags amerikansk Myg.

Marinier, *m.* og *a.* Sømand; Baadfører paa Floder; officiers -s, Underofficeer paa Flaaden (*v.* nu: sous-officiers de-marine).

Marionnette, *f.* Dukke, Traadbukke; *fig.* og *fa.* lille manniereret Fruentimmer; karakteerløst Menneske; faire jouer les grandes -s, sætte Alt i Bevægelse for at naae sit Maal, bruge kraftige Midler.

Marital, e, *a.* (Pal.) tilhørende Ægtemanden; *pl.* -taux.

Maritalement, *ad.* som det tilhører sig en Mand, paa Ægtemands Vis; vivre -, leve som Mand og Kone.

Maritime, *a.* beliggende ved Søen, ved Havet; henhørende til Søen; ville -, Søstad; puissance -, Sømagt.

Maritorne, *f.* stort, hæsligt, mandhaftigt Fruentimmer; *p. u.*

Marivaudage, *m.* forfinet, sentimentalt Sprog, blandet med triviale Talemaader, i Smag af Stilen hos Marivaux.

Marjolaine, *f.* (Bot.) Merian.

Marjolet, *m.* ung Laps, som gjør Cuur til Damerne, el. agerer den Kloge; *p. u.*

Marli, *m.* Slags Silkeflor.

Marmaille, *f.* Flok Smaaborn; *fa.*

Marmelade, *f.* tyk Saft af Frugter blandet med Sukker; cela est en -, det er kogt altformeget ud, det er som en Grød; *fig.* det er knust.

Marmenteau, *s.* og *a. m.* (E. F.) Fredskov, Skov, som ikke hugges.

Marmite, *f.* Gryde, Kjødgryde; Grydefuld; *fig.* og *fa.* un écumeur de -, en Snyltegjæst; *prov.* la - bout, la - est bonne dans cette maison, i dette Hus

ſpiſer man godt; la – est renversée dans cette maison, i dette Huus holdes ingen Middagsgilder; *fa.* avoir le nez én pied de –, have en bred opſtaaende Næſe.

Marmiteux, se, *a.* ynkelig; ſygelig; [ſom altid klynker; *v. p. u.*

Marmiton, *m.* Kokkedreng.

Marmitonner, *v. n.* agere Kokkedreng, gaae altid i Kjøkkenet; *p. u.*

Marmonner, *v. a.* og *n.* mumle, brumme (alm. marmoter); *fa.*

Marmot, *m.* (H. n.) Markat, Slags langhalet Abe; lille plump Figur af Steen, Træ, o. desl.; *fig.* lille Dreng, Pog; croquer le –, vente længe; *fa.*

Marmoter, *v. a.* tale utydeligt, mellem Tænderne, mumle; *fa.*

Marmotte, *f.* (H. n.) Murmeldyr; lille Pige; Slags Fruentimmer-Hovedpynt, et Tørklæde bundet ned under Hagen.

Marmouset, *m.* lille plump el. vanſkabt Figur; lille Dreng; lille ſtygt og plumpt Menneſke; Slags Jldbuk prydet med en el. anden Figur.

Marnage, *m.* (Agr.) Merglen, Brug af Mergel.

Marne, *f.* Mergel.

Marner, *v. a.* (Agr.) mergle, gjøde [med Mergel.

Marneron, *m.* Mergelgraver.

Marneux, se, *a.* mergelagtig, indeholdende Mergel.

Marnière, *f.* Mergelgrav.

Marnois, *m.* Baad, ſom bruges paa Marnen; ogſ. *a.* bateau –.

Maronite, *a.* og *s.* Maroniter; Navn paa Tilhængerne af en catholſk Sect, ſom beboer Libanon.

Maroquin, *m.* Saffian; uſelt, foragteligt Menneſke, *pop.*; Slags Drue.

Maroquiner, *v. a.* tilberede Faareel. Kalveſkind ſom Saffian.

Maroquinerie, *f.* Kunſt at tilberede Saffian; Saffiansfabrik.

Maroquinier, *m.* Saffiansbereder.

Marotique, *a.* marotiſk, forældet, i Marots Maneer (om Stilen).

Marotte, *f.* Narreſcepter, Narreſtok, Narrebrik; *fig.* og *fa.* Kjepheſt; c'est un fou à –, det er en ægte Nar; chacun a sa –, Enhver har ſin Kjepheſt; *prov.* à chaque fou plaît sa –, enhver Nar ſynes godt om ſin Narrekappe.

Marouette, *f.* (H. n.) lille Snarre, lille Vagtelfonge.

Marouſle, *m.* Slyngel, Kjøter; Tølper; *f.* (Peint.) Slags guul Malerliim.

Marouſler, *v. a.* (Peint.) ſtine Lærred til Oliemaleri paa Træ el. andet Lærred; overſtryge det med guul Malerliim.

Marquant, e, *a.* ſom udmærker ſig, ſom tiltrækker ſig ſærdeles Opmærkſomhed; (Jeu) cartes –es, Kort, ſom i viſſe Spil gjælde viſſe Points.

Marque, *f.* Mærke, Stempel, Præg; Kjendetegn; Brændemærke; Kræmmermærke, Vomærke, Prismærke; Modermærke; Hædersmærke; Udmærkelſe; Vidnesbyrd; il a subi la –, han er bleven brændemærket; *fa.* faire porter ses –s à q., mishandle En, ſaa at han bærer Mærke deraf; ce chien a de belles –s, denne Hund er ſmukt tegnet; des –s de la petite verole, Ar efter Børnekopper; des –s de Judas, Fregner; droit de –, Stempelafgift for Varer, der ſtemples; lettre de –, Kaperbrev; un homme de –, en anſeet, udmærket Mand; des –s d'honneur, Decorationer, Ordenstegn; – d'infamie, Skjændſelsmærke; il n'en donne aucune –, man ſkal ikke ſee det paa ham; (Jeu) il est heureux à la –, han mærker flere Points end han vinder.

Marqué, e, *p.* mærket; ſtemplet; brændemærket; tydelig, iøinefaldende; du papier –, Stempelpapir; être né –, være født med et Modermærke; son fruit en sera –, hun har ſtor Lyſt til Noget, hun ikke kan faae; – de la petite vérole, være koparret; avoir les traits –s, have ſtærke Anſigtstræk; avoir un goût – pour qc., have en ſæregen Smag for Noget; un ouvrage – au bon coin, et Værk, ſom er udmærket i ſit Slags; *fig.* og *fa.* il est – au B, han har en Feil, ſom begynder med B; han er pukkelrygget, halt, eensiet (ſ. B.); il est – sur le livre rouge, han er ſlet anſkreven, han ſtaaer ſkreven i den ſorte Bog; ce cheval est – en tête, denne Hest har en Blis i Panden.

Marquer, *v. a.* mærke; ſtemple; betegne, efterlade Mærke; beſtemme, angive, antyde; melde, meddele; bevidne, udtrykke; (Jeu) have flere Points end ſin Medſpiller; *v. n.* angive Tid el. Alder; være iøinefaldende; udmærke ſig; tiltrække ſig Opmærkſomhed; – des serviettes, mærke Servietter; – un criminel, brændemærke en For-

ryder; – un camp, afſtikke en Leir; – sa reconnaissance, bevidne ſin Erkjendtlighed; – à q. ce qu'il doit faire, underrette En om hvad han har at gjøre; (Jeu.) je vous marque de dix points, jeg har 10 Points mere end De; (Mil.) – le pas, marſchere paa Stedet; . . . cette allée commence à –, Træerne i denne Allee begynde at ſlaae an; ce cheval marque encore, denne Hest angiver endnu ſin Alder; cela marquerait trop, det vilde blive altfor iøinefaldende, det vilde altfor meget røbe Hensigten; cet homme ne marque pas, denne Mand tiltrækker ſig ikke Opmærkſomheden, udmærker ſig ikke.

Marqueté, e, *p.* plettet; indlagt.

Marqueter, *v. a.* gjøre plettet, anbringe Pletter paa.

Marquette, *f.* Klump Jomfruvox.

Marquetterie, *f.* indlagt Arbeide; *fig.* literairt Arbeide, beſtaaende af Stykker uden indbyrdes Sammenhæng.

Marqueur, *m.* Stempler, En, ſom stempler Klæde, Læder o. desl.; Marker i Spil, En, ſom optegner Spillernes Points.

Marquis, *m.* Marquis; *plais.* vigtig ung Herre; *fig.* og *fa.* c'est un – de Carabas, det er en Mand, ſom gjør ſig til af at eie ſtore Landeiendomme.

Marquisat, *m.* Marquisværdighed; en Marquis's Gods.

Marquise, *f.* Marquisinde; Overtræk til et Officeerstelt; Telt til Brug for dem, ſom gaae i Bad; (Jard.) Slags Pære; (Pê.) Fiſtegarn med ſmaa Maſker; (Artif.) Slags Raket; (Mar.) Solſeil.

Marquiser, *v. a.* give Titel af Marquis (*p. u.*); *v. pr.* kalde ſig Marquis.

Marquoir, *m.* (Tail.) Skrædderlineal; (Brod.) Navneklud. [Gudmoder.

Marraine, *f.* Fruentimmerfadder,

Marri, e, *a.* bedrøvet, angerfuld; *v.*

Marron, *m.* Slags ſtor Kaſtanie; – glacé, overſukret Kaſtanie; *prov.* se servir de la patte du chat pour tirer les –s du feu, bruge ſnildt en Anden til at iværkſætte ſit Forehavende; (Mil.) Timetegn for den runderende Officeer; (Artif.) Slags keglebannet Pearde el. Sværmer; (Impr.) Bog, ſom er trykt i Smug; (H. n.) Slags Braaen el. Skalle; *pl.* ſtore Haarlokker.

Marron, ne, *a.* kaſtaniebruun; ſom døver et Fag uberettiget; bortløbet, undveget (kun i d. Betydn. bruges det i fém.); habit –, en kaſtaniebruun Kjole; courtier –, en uberettiget Mægler; nègre –, bortløben Negerſlave; négresse –ne, en bortløben Negerſlavinde; cochon –, et forhen tamt Svin, ſom er blevet vildt; *s.* Buſkneger, bortløben Negerſlave.

Marronnage, *m.* Negerſlavers Bortløben; bortløbne Negres Tilſtand.

Marronner, *v. a.* friſere Haar i ſtore Lokker (*v.*); (Impr.) trykke Bøger i Smug; *v. n.* murre.

Marronnier, *m.* (Bot.) ægte Kaſtanietræ; – d'Inde, vildt Kaſtanietræ.

Marrube, *m.* (Bot.) ſtærktlugtende Kortlæbe', Marrube, Slags Katteurt.

Marrubiastre, *m.* (Bot.) uægte Marrube.

Mars (s udtales), *m.* Krigsguden Mars; Planeten Mars; Martsmaaned; *fig.* ſtor Kriger; le métier de –, Krigsfaget; *prov.* cela vient comme – en carême, det kommer altid til beſtemt Tid, ret beleiligt; champ de –, Mars Marken, Exercerplads; (H. n.) Dagſværmer; (anc. Chi.) Jern; *pl.* Vaarkorn (Byg, Havre).

Marseillais, e, *s.* og *a.* Indvaaner i Marſeille, Marſeillaner.

Marseillaise, *f.* Marſeillanermarſchen, fædrenelandſk Sang, forfattet af Rouget de l'Isle.

Marsouin, *m.* (H. n.) Marſvin; *pop.* gros –, vilain –, ſtygt, plumpt Menneſke; (Mar.) – d'arrière, Agterſtavns Knæ.

Marsupiaux, *s.* og *a. m. pl.* (H. n.) [Pungdyr.

Martagon, *m.* (Bot.) Slags ſmaablomſtret Lilie.

Marteau, *m.* Hammer; Dørhammer; (E. F.) Stempelhammer; (H. n.) Hammerfiſk; (An.) Hammeren i Øret; *fig.* og *fa.* avoir un coup de –, un petit coup de –, have en lille Skrue løs; graisser le –, betale Portneren godt, for lettere at komme ind; n'être pas sujet au coup de –, ikke behøve at adlyde paa første Vink.

Martel, *m.* Hammer (*v.*); *fig.* i Udtr. martel en tête, Angſt, Mistanke; mettre – en tête à q., ſætte En Fluer i Hovedet, vække Mistanke eller Skinſyge hos En (*v.*).

Martelage, *m.* (E. F.) Træers Mærkning med Stempelhammeren; Mærket

deraf; faire le –, mærke de Træer, som skulle fældes.

Martelé, e, *p.* hamret; mesterligt udarbeidet; médaille –e, omslaaet Medaille; vers –s, mesterligt udarbeidede Vers.

Martelées, *f. pl.* (Ch.) Skarn af Hjorte og Raadyr.

Marteler, *v. a.* hamre; *fig.* mesterligt udarbeide (om Aandsarbeider); ængste; *v. pr.* ængste sig, forurolige sig.

Martelet, *m.* lille Hammer.

Marteleur, *m.* Hamresmed, Stangjernsmed, Smed i en Hammermølle.

Marteline, *f.* Spidshammer.

Martial, e, *a.* krigersk, stridbar; (anc. Chi.) jernholdig (ferrugineux); *pl. m.* –tiaux.

Martin, *m.* Morten; la St. Martin, Sct. Mortensdag; le mal St. –, en Ruus, Druskenskab; faire la St. –, gjøre sig lystig; *prov.* il y a plusieurs ânes à la foire qui s'appellent –, der ere flere brogede Kjør til end Præstens; pour un point – perdit son âne, han havde nær gjort en stor Lykke; Nærved flyder ingen Hare.

Martinet, *m.* Vandhammer; Slags Hammermølle; lille Lysestage med et Haandtag; Svøbe (*v.*); (H. n.) Muursvale.

Martingale, *f.* (Man.) Springrem; (Jeu) Spillemaade, som bestaaer i at fordoble sin Indsats hver Gang man har tabt; jouer à la –, fordoble sin Indsats for at vinde det Tabte.

Martinisme, *m.* Martinisternes Lære.

Martiniste, *s.* Tilhænger af en Religionssect, bestaaende af et Slags Illuminater, som troe at staae i Forbindelse med Aander og himmelske Væsener.

Martin-pêcheur, *m.* (H. n.) Sospapegøie, Slags Alke, Pingvin-Alke.

Martin-sec, *f.* (Jard.) Slags Vinterpære; *pl.* des poires de martin-sec.

Martre, *f.* (H. n.) Maar; Maarskind; –zibeline, Zobel; *prov.* prendre – pour renard, forverle det Ene for det Andet.

Martyr, e, *s.* En, som udstaaer Døden for sin Tro, Blodvidne, Martyr; En, som udholder slet Behandling el. stor Kamp og Gjenvordighed; être le – de q., lide Meget af En; *fig.* og *fa.* être du commun des –s, høre til det almindelige Slags; ikke udmærke sig ved Noget.

Martyre, *m.* Martyrdød, Martyrdom; *fig.* Qval, Pine, Marter.

Martyriser, *v. a.* lade En udstaae Martyrdøden for sin Tro; *fig.* martre, pine.

Martyrologe, *m.* Fortegnelse over Martyrer og Helgene, Martyrbog.

Martyrologiste, *m.* Forfatter til en Bog over Martyrerne. [el. Timian.

Marum, *m.* (Bot.) Slags Merian,

Mascarade, *f.* Forklædning; Samling af maskerede og forklædte Personer, Maskerade, Maskebal, Maskedands; *fig.* Hykleri.

Mascaret, *m.* Brænding ved Udløbet af Gironde el. Dordogne, naar Havet stiger stærkt (ved Udløbet af Seinen hedder det barre).

Mascarin, *m.* (H. n.) Slags sorthovedet Papegøie.

Mascaron, *m.* (Arch.) plumpt, vanskabt Hoved, som anbringes over Dørre, Vandspring o. desl.

Masculin, e, *a.* mandlig; (Féo.) fief –, mandligt Lehn, som kun kan eies af Sværdsiden; (Gr.) terminaison –e, mandlig Endelse, Endelse af et Ord, hvis sidste Stavelse ikke dannes af et stumt e; *s. m.* (Gr.) Hankjøn.

Masculiniser, *v. a.* (Gr.) give et Ord Hankjønsendelse el. Hankjønnet.

Masculinité, *f.* mandlig Egenskab, den Egenskab at høre til Mandkjønnet.

Masque, *m.* Maske; maskeret Person; *fig.* paataget Udseende, Skalkeskjul; (Arch.) Afbildning af et Menneskeansigt til Sirat; (Sculp.) Leer, hvori Formen af Ens Ansigt aftages; (Mil.) Blendering; *fig.* sous le – de la piété, under Fromheds Skin; aller sous le –, forstille sig; être toujours en –, sous le –, altid forstille sig; arracher le – à q., afrive En Maske, blotte Ens Falskhed; lever le –, kaste Masken, handle aabenlyst; avoir un bon –, (om en Skuespiller) have et Ansigt, som passer godt til Rollen han udfører; faire un – de qc. à q., oversmøre Ens Ansigt med Noget.

Masque, *f.* hæsligt, stygt Fruentimmer, Gribbeuille; *p. u.*

Masquer, *v. a.* maskere, forklæde; *fig.* skjule Noget under et falsk Skin, betage Synet af Noget; (Mil.) blende; *v. pr.* maskere sig, forklæde sig

ig. forstille sig; skjule sin Hensigt; tre toujours -é, altid forstille sig; al -é, Maskebal.

Massacrant, e, *a.* fortrædelig, vran-en; bruges især i fém.: être d'hu-neur -e, være i et meget slet Lune.

Massacre, *m.* Myrderi, Blodbad, Nedsabling; stor Fældning af Vildt; *fig.* g *fa.* en Fusker, en Stymper, en slet Arbeider, som fordærver hvad han aaer at udføre; en kostbar Ting, som er ordærvet; (Ch.) afskaaret Hoved af en Hjort el. et Daadyr; sonner le -, alde Jægere og Hunde sammen for t hver kan faae Andeel i Byttet; Bl.) Hjortehoved med Gevir.

Massacrer, *v. a.* nedhugge, ned-able, myrde; *fig.* og *fa.* fordærve, ødelægge; (om en slet Arbeider) for-uske; cet ouvrier massacre tout ce qu'il fait, denne Arbeider forfusker Alt, hvad han udfører.

Massacreur, se, *s.* Nedsabler, Mor-der; *fig.* og *fa.* En, som ødelægger el. sønderslaaer af Ubehændighed, hvad han faaer fat paa; en Fusker.

Massage, *m.* (Chir.) Lemmernes Sammenpresning for at gjøre dem bøieligere.

Masse, *f.* Masse, Klump; et Heelt, en samlet Mængde; Lag i et Steen-brud; Jernkølle; Ceremonistav; (Mil.) Afdragssum til Equipering; (Bill.) den tykke Ende af en Billardstok, Mas; (Jeu) Indsats i Hazardspil (i d. Betydn. skriver Acad. mâsse); *fa.* c'est une - de chair, det er en Kjødmasse uden Aand (om et klodset og dvask Menneske); a - des biens, den hele Formue, det samlede Efterladenskab; en -, *loc. ad*, massevíis, Alle tilsammen, i Masse; det Hele; se lever en -, reise sig Alle som Een; menuiserie en - (en plein bois), Snedkerarbeide gjort af et eneste Stykke.

Masselotte, *f.* Metallevning ved Støbning af Kanoner.

Massemore, *m.* smuldret Skibstve-bak.

Massepain, *m.* Marsipan, Slags Bagværk.

Masser, *v. a.* (Peint.) opstille masse-vis, fordele Partierne i et Maleri; (Chir.) gnide Ledemodene, klemme dem mellem Hænderne for at gjøre dem smidigere; (Jeu) sætte ind i Spil (i d. Betydn. skriver Acad. mâsser); masse qui dit, jeg sætter ind, hvis Nogen holder; masse la poste, jeg sætter ind saa meget, som der allerede staaer (*v.*); *v.pr.* (Mil.) slutte sig massevíis sammen.

Masseter (r udtales), *m.* (An.) Tyggemuskel.

Massette, *f.* lille Hammer; (Bot.) Dunhammer, Vandplante, hvis Blomst indsluttes i en aflang Kapsel (ogs. masse d'eau, *typha*); (H.n.) Slags Indvolds-orm, Sliimorm.

Massicot, *m.* Slags guul Farve; Slags Fernis til Fajence, bestaaende af en Blanding af Glas, Kalk og Tin; (Chi.) Slags Blyoxyd.

Massier, *m.* Marschal, som bærer Ceremonistaven foran visse Corpora-tioner; Pedel.

Massif, *m.* (Arch.) tyk Grundmuur, massiv Muur; (Jard.) tyk Skov, som man ikke kan see igjennem; un - de rosiers, en tæt Samling af Rosen-ræer; (Artif.) - d'une fusée, en Raketstok.

Massif, ive, *a.* massiv, tyk og plump; heelt (som ikke er huult, el. indlagt med andre Bestanddele); *fig.* raa, plump, udannet; un esprit -, en Dumrian.

Massivement, *ad.* paa en massiv Maade, stærkt, fast, gedigent.

Massiveté, *f.* Tykhed, Fasthed, Ge-digenhed; *p. u.*

Massorah el. massore, *f.* den hel-lige Skrifts critiske Behandling af jø-diske Lærde.

Massorète, *m.* jødisk Lærd, som har critisk oplyst Texten i den hellige Skrift.

Massorétique, *a.* angaaende den jødiske Critik af den hellige Skrift.

Massue, *f.* Kølle; faire de sa tête -, anstrænge sig stærkt, opbyde Alt, udsætte sig for stor Fare for at naae sit Maal; c'est un coup de - pour lui, il a eu un coup de - sur la tête, det er et Tordenslag for ham, der er tilstødt ham en uventet Gjenvordighed.

Mastic, *m.* Mastix; Kit.

Mastication, *f.* (Méd.) Tygning.

Masticatoire, *m.* og *a.* Lægemid-del, som tygges for at befordre Sali-vationen; remède -, Spyttemiddel.

Mastigadour, *m.* (Vét.) Slags Bid-sel, som bringer Heste til at skumme.

Mastiquer, *v. a.* kitte, tilkitte.

Mastodonte, *m.* (H. n.) Dyr fra Urverdenen, hvis Tænder have Lighed med Elephantens.

Mastoïde, *a.* (An.) vortedannet (om en vorteformig Fremragning paa Tindingbenet); **muscle –**, Muskel, tjenende til at bukke Hovedet.

Masturbation, *f.* Onani, Selvbesmittelse.

Masturber (se), *v. pr.* drive Onani.

Masulipatan, *m.* Slags fiint indianst Bomuldstøi.

Masure, *f.* Ruin, forfalden Muur; *fig.* brøstfældigt Huus, usel gammel Røn.

Mat (t udtales), te, *a.* mat, upoleret, uden Glands (om Farver og Metaller); altfor tæt, compact (om Deig); altfor overlæsset (om Sølv- el. Guldbroderi); (Jeu) être –, have tabt i Schakspil, være mat (échec et –); faire q. échec et –, gjøre en schakmat; *fig.* vinde en fuldstændig Seir over En; *s. m.* det Matte i et Metalarbeide el. i et Maleri; (Jeu) Mat i Schak, Træk, som gjør Modstanderen mat; donner échec et – à q., sætte En mat.

Mât, *m.* Mast, Mastetræ; – de beaupré, Bougspryd; – d'avant, – de misaine, Fokkemast; – de maître, grand –, Stor-Mast; – d'arrière, – d'artimon, Mesanmast, bagerste Mast; – de rechange, Varestang; – de fortune, Nødmast; – de perroquet, Bramstang; – de cacatoi, Boven-Bram-Stang; – d'un brin, Mast bestaaende af eet Stykke; – forcé, Mast, som er nær ved at brækkes; – venu à bas, sønderbrudt Mast; aller à –s et cordes, lænse for Takkel og Toug, drive for Veiret uden Seil; caler les –s de hune, stryge Stængerne; couper le –, kappe Masten; – de cocagne, Klavremast, paa hvis Top ophænges en Præmie for den, som først naaer derop.

Matador, *m.* den, som fælder Tyren i en Tyrefægtning; (Jeu) de 3 første Trumfer i l'Hombre; *fig.* og *fa.* en meget anseet Mand i sit Fag.

Mâtage, *m.* (Mar.) Indsættelse af Master ind; sætte over Ende, reise paa Enden (om Fade, Skibstønder o. desl.).

Matamore, *m.* Storpraler, En, som bryster sig af et Mod, han ikke har; *fa.* en meget anseet Mand i sit Fag.

Matassin, *m.* Slags Gøgledands, Buffodands; Gøgledandser.

Matelas, *m.* Matras; Sidehynde i en Kareth.

Matelasser, *v. a.* forsyne med Matrasser, med udstoppede Hynder.

Matelassier, ère, *s.* Mand el. Kone, som udstopper Matrasser, Matrassemager.

Matelot, *m.* Matros; Følgeskib, Secondant (i en Krigsflaade); **un – d'eau douce**, en uerfaren Matros; *a.* vaisseau –, Krigsskib, som understøtter et større.

Matelotage, *m.* Matroshyre.

Matelotte (Ac. skriver **matelote**), *f.* Ret, bestaaende af flere Slags Fisk, tillavet paa Skibsmaneer med Salt, Løg o. desl.; Matrosdands, Melodi til samme; à la –, *loc. ad.* paa Matrosviis.

Mater, *v. a.* give visse Dele af et Metalarbeide et mat Anstrøg (ogs. matir); (Jeu) gjøre schakmat, sætte Kongen mat i Schak; *fig.* spæge; kue, ydmyge.

Mâter, *v. a.* (Mar.) sætte Master ind; sætte over Ende, reise paa Enden (om Fade, Skibstønder o. desl.).

Mâtereau, *m.* (Mar.) lille Mast, Stykke af en Mast, Varespiir.

Matérialiser, *v. a.* henføre Alt til det Legemlige, betragte Alt som Legemligt; *v. pr.* blive til Legeme.

Matérialisme, *m.* Materialisternes System, Indbegreb af deres Meninger, der paastaae, at Alt er materielt.

Matérialiste, *m.* Tilhænger af Materialismen.

Matérialité, *f.* Legemlighed.

Matériaux, *m. pl.* Materialier.

Matériel, le, *a.* legemlig, materiel; tyk, plump; *fig.* sløv; borneret; *s. m.* det Materielle (modsat det Formelle); Material; (Mil.) Skyts, Bagage, Krigsmunition.

Matériellement, *ad.* i materiel Forstand; plumpt, klodset.

Maternel, le, *a.* moderlig; **amour –**, Moderkjerlighed; **la langue –le**, Modersmaalet.

Maternellement, *ad.* moderligt, som en Moder.

Materniser, *v. n.* slægte sin Moder paa; *inus.*

Maternité, *f.* Moderstab, det at være Moder.

Mâteur, *m.* (Mar.) Mastemager, Indsætter af Maste.

Mathématicien, *m.* Mathematiker.

Mathématique, *a.* mathematisk; strængt bevisst, fuldkommen vis; ... *s. f.* Mathematik; især *pl.* **enseigner les –s**, undervise i Mathematik; **étudier les –s**, studere Mathematik; **les –s pures**, den rene Mathematik; **les –s mixtes** (nu hellere: **appliquées**), den anvendte Mathematik.

Mathématiquement, *ad.* i mathematiſk Forſtand, efter Mathematikens Regler.

Matière, *f.* Materie; det Legemlige; Stof; *fig.* Emne; Aarſag, Anledning; s'élever au-dessus de la –, hæve ſig op over det Sandſelige; *fa.* être enfoncé dans la –, avoir la forme enfoncée dans la –, have kun ſyndige Tilbøieligheder, el. have en indſtrænket Forſtand, et tykt Hoved; traiter à fond une –, behandle et Emne med Grundighed; prêter, fournir – à rire, yde Stof til Latter; il a donné – à ce discours, han har givet Anledning til denne Tale; table des –s, Indholdsliſte i en Bog; (Mon.) – d'or, d'argent, det til Udmyntning ſmeltede Guld el. Sølv; (Méd.) Materie i et Saar; Udtømmelſe, Excrementer (iſær *pl.* i d. Betydn.); la – de la transpiration, Sved; – médicale, Kundſkab til Lægemidlerne og Maaden, hvorpaa de tilberedes el. anvendes; (Jur.) enkelte Dele af Retsvidenſkaben (iſær *pl.*); ... en – de, *loc. pp.* hvad angaaer, med Henſyn til; en – de religion, i Religionsanliggender.

Mâtin, *m.* Gaardhund, Hyrde- el. Slagterhund; Kjøter; *fig.* ſlet el. kjedſommeligt Menneſke (*pop.*); voilà un beau – s'il voulait mordre, dette Menneſke kunde gjerne udrette Noget, naar han kun vilde.

Matin, *m.* Morgen; Morgenſtund; Formiddag; à une heure du –, à deux heures du –, Kl. 1, Kl. 2 om Natten; il travaille tout le –, han arbeider hele Formiddagen; ce –, i Formiddags; un de ces –s, en af disſe Dage; un beau –, engang, en Dag, førend man mindſt venter det; *fig.* og *poé.* le – de la vie, Livets Morgen, den ſpæde Alder; *prov.* qui a bon voisin a bon – (Nogle ſkrive mâtin), den, ſom har gode Naboer, kan leve tryg og tilfreds; rouge au soir, blanc au –, c'est la journée du pélerin, Aftenrød og en klar Morgen bebude en ſkjøn Dag; ... *ad.* tidligt; demain –, imorgen tidlig; se lever –, fort –, ſtaae tidligt, meget tidligt op; de bon –, de grand –, *loc. ad.* meget tidligt; il faudrait se lever bon – pour le surprendre, man ſkulde ſtaae meget tidligt op for at fange ham; *prov.* on a beau se lever –, quand on a le renom de dormir tard, naar man engang har tabt ſit gode Rygte, er al Umage for at gjenerholde det ſom ofteſt ſpildt.

Matinal, e, *a.* ſom ſtaaer tidligt op; vous n'êtes pas – aujourd'hui, De ſtaaer ikke tidligt op idag.

Mâtineau, *m.* lille Gaardhund, lille Bulbider.

Matinée, *f.* Morgenſtund, den Tid, ſom forløber fra Daggry til Middag, Formiddag; *fa.* dormir la grasse –, ſove langt op ad Dagen.

Mâtiner, *v. a.* løbe med en Tævehund af en ſmukkere Race; *fig.* og *pop.* udſkjælde, overfuſe; *p. u.*

Matines, *f. pl.* Morgenmeſſe; *fig.* être étourdi comme le premier coup de –, være meget ubeſindig el. fremfuſende; corriger le magnificat à –, iretteſætte En (el. forandre Noget) til urette Tid; le retour est pire (pis) que (les) –, Enden er værre end Begyndelſen.

Matineux, se, *a.* ſom pleier at ſtaae tidligt op.

Matinier, ère, *a.* henhørende til Morgenſtunden; bruges i Udtr. l'étoile –ère, Morgenſtjernen.

Matir, *v. a.* gjøre Guld el. Sølv mat.

Matois, e, *a.* og *s.* liſtig, ſnedig, lumſk, trædſk; c'est un fin –, det er en huul Broder, en ſnedig Ræv.

Matoiserie, *f.* Snedighed, ſnedig Opførſel, Bedrageri; *fa.*

Matou, *m.* Hankat; *fig.* og *fa.* ſtygt, ubehageligt Menneſke; c'est un vilain –, det er en afſkyelig Karl.

Matras, *m.* (Chi.) Retorte; forh. en jernbeſlaget Pil til en Flitsbue.

Matricaire, *f.* (Bot.) Matrem, Slags Kamelblomſt.

Matrice, *f.* (An.) Moderen, Fosterleiet; (Minér.) Sted el. Steenart, hvori der indeholdes Metaller; (Impr.) Støbeformen for Typerne; (Mon.) Myntſtempel; .... Prøvemaal, Prøvevægt; Skatteligningsliſte; .... *a.* église –, Hovedkirke; langue –, Stammeſprog; couleurs –s, Hovedfarver, hvoraf andre dannes.

Matricide, *s.* og *a.* Modermorder; *m.* Modermord.

Matricule, *f.* Fortegnelſe, hvori Medlemmerne af et Selſkab indſkrives; Medlemmernes Indſkrivning, Indmatriculering; Atteſt, ſom bevidner et Medlems Indſkrivning.

Matrimonial, e, *a.* ægteſtabelig, angaaende Ægteſtabet; *pl. m.* -niaux.

Matrone, *f.* Jordemoder, ſom er udnævnt til en Underſøgelſe; aldrende Dame, Matrone (*plais.*).

Matte, *f.* (Mét.) ureen metalliſk Subſtants, ſom erholdes ved den førſte Smeltning af Ertſen; (Bot.) Paraguaiurt; (Pê.) Stiim af Tanteler.

Matter, *v. a.* (Forg.) udhamre Jern; (Dor.) - de l'or, overtrække det matte Guld med Liim.

Matton, *m.* (Pav.) ſtor brændt Steen til Brolægning; (Cord.) Knude el. Ujevnhed paa et Toug.

Maturatif, ive, *a.* (Méd.) fremſkyndende en Bylds Modenhed el. Materiens Dannelſe i ſamme; *s. m.* et Middel, ſom har en ſaadan Virkning.

Maturation, *f.* Modning af Frugter o. desl.; (Chi.) Forædling af et Metal; (Méd.) ſkadelige Vædſkers Fortyndelſe og Affondring.

Mâture, *f.* et Skibs Maſter; Maſtetræ; Kunſt at indſætte Maſter; Maſtekran, Redſkab til at indſætte Maſterne; Værkſted, hvor der forfærdiges Maſter; ce vaisseau a beaucoup de -, dette Skib er høimaſtet; il a peu de -, det er lavmaſtet.

Maturité, *f.* Modenhed; la - de l'âge, Alderens Modenhed; *fig.* avec -, med modent Overlæg, forſigtigen.

Matutinal, e, *a.* henhørende til Morgenen, til Morgenmeſſen; *p. u.*; *pl. m.* -naux.

Maudire, *v. a.* forbande, udſtøde Forbandelſer over; (om Gud) fordømme, ſtøde fra ſig.

Maudisson, *m.* Forbandelſe.

Maudit, e, *p.* forbandet, fordømt; afſkyelig; - soit ce coquin! forbandet være den Slyngel! un - chemin, en fordømt, afſkyelig Vei; un temps -, et forbiſtret, vederſtyggeligt Veir.

Maugréer, *v. n.* bande; *pop. p. u.*

Maupiteux, se, *a.* gruſom, ubarmhjertig, *v.*; ynkelig; faire le -, klynke, klage uden egentlig Grund; *v. p. u.*

Mauresque, ſ. moresque.

Maurin, e, *s.* Slags ſort Due.

Mausolée, *m.* Mauſoleum; prægtigt Gravmæle; Katafalque, ſom opreiſes i Kirken ved fyrſtelige Perſoners Begravelſe.

Maussade, *a.* ubehagelig, modbydelig, ſtyg, kjedelig, ſuurmulende; ſlet gjort, ſlet forfærdiget; *s.* et ubehageligt Menneſke, en Suurmuler.

Maussadement, *ad.* paa en ubehagelig, fraſtødende Maade, ſuurmulende.

Maussaderie, *f.* ubehageligt, fraſtødende, ſuurmulende Væſen; Brantenhed; forkert, ſmagløs Maneer.

Mauvais, e, *a.* ſlet, ond; ſkadelig, uſund; ſlem, farlig; ildevarslende; ſkadelyſten, ondſkabsfuld; maadelig; - temps, ſlet Veir; -e odeur, ſlem Lugt; - à la santé, ſkadelig for Sundheden; - pour l'estomac, uſund for Maven; femme de -e vie, berygtet Fruentimmer; - lieux, offentlige berygtede Steder; avoir - visage, -e mine, have et daarligt, fygeligt Udſeende; faire - visage, -e mine à q., tage ſlet imod En, modtage En med Kulde; prendre qc. en -e part, tage Roget ilde op; - plaisant, en maadelig Vittighedsjæger; -e tête, vidtløftigt Menneſke, uroligt Hoved; - garnement, - sujet, ryggesløſt Menneſke, ſnavs Karl; cela n'est pas -, det er ikke ilde; .... *s. m.* det Slette, det Onde; *fa.* faire le -, agere den Slemme, true med at ſlaae, at begynde Strid; ... *ad.* ilde, ſlemt; sentir -, lugte ilde; il fait - marcher dans un temps de glace, det er ſlemt (farligt) at gaae, naar det har frosſen; trouver -, tage ilde op, misbillige.

Mauve, *f.* (Bot.) Katoſt, Malva.

Mauviette, *f.* (H. n.) Lærke; *fig.* og *fa.* c'est une -, det er en ſvag og ſpinkel Perſon.

Mauvis, *m.* (H. n.) Viindrosſel.

Maxillaire, *a.* (An.) henhørende til Kjæbebenene.

Maxime, *f.* Grundſætning, Maxime; - d'état, Statsgrundſætning; (Mus.) Rode, ſom ene gjælder 4 Tacter (*v.*)

Maximum, *m.* (Math.) det Høieſte, hvortil en Størrelſe kan bringes; den høieſte Grad i Alm.; den høieſte Priis paa Varer og Levnetsmidler. [ger; *v.*

Mazarin, *m.* Slags almindeligt Bø-

Mazarine, *f.* (Pât.) Slags Mandelkage.

Mazette, *f.* Skindmær, uſſel Heſt; uſſel, maadelig Spiller; Stymper.

Me, *pr. pers. conj.* mig; ſættes alm. foran Verbet, og er enten Obj. direct, naar det ſtaaer i Stedet for moi, eller Obj. indirect, naar det ſtaaer i Stedet for à moi; il *me* loue

(il loue moi), han roser mig; il *me* plaît (il plaît à moi), han behager mig; i Forb. med en bruges det efter et bekræftende Imperativ: j'ai besoin de conseils, donnez-m'en, jeg behøver Raad, giv mig nogle.

Méandre, *m. fig.* og *poé.* Flod-Bugt; (Ant.) Tegning, som forestiller Floden Meanders Krumninger. [lyphuus.

Méandrite, *f.* (H. n.) Slags Po-

Méat, *m.* (An.) Kanal, Gang; – auditif, Høregangen.

Mécanicien, ne, *s.* Mekaniker.

Mécanique, *f.* Mekanik, Maskinlære, Bevægelsestheori; et Legemes el. en Tings indre naturlige el. kunstige Indretning, Mekanisme; Maskine; . . . *a.* henhørende til Mekaniken, mekanisk; regelmæssig, haandværksmæssig, som er bleven til Vane; geste –, stiv, mekanisk Gebærde; c'est un métier bien –, det er et ganske simpelt Haandværk. [nisk Maade.

Mécaniquement, *ad.* paa en meka-

Mécaniser, *v. a.* bruge som en Maskine; gjøre til en Maskine; *fig.* kjede (*pop.*).

Mécanisme, *m.* Mekanisme, et Legemes Indretning el. Bevægelse efter Mekanikens Love.

Mécène, *m.* Mæcen, Videnskabernes Beskytter eller Velynder.

Méchamment, *ad.* paa en ondskabsfuld Maade, af Ondskab.

Méchanceté, *f.* Ondskab, Ondskabsfuldhed; ondskabsfuld Handling, slet Streg, ondskabsfuld, fornærmende Ytring (i d. Betydn. ogsaa i *pl.*); *fa.* (om Børn) Stivsindethed, Ulydighed, Uartighed.

Méchant, e, *a.* slet, elendig, usel; ond, ondskabsfuld; skammelig, uretfærdig; middelmaadig, jammerlig, maadelig; ulydig, uartig, stivsindet; un – chemin, en slem Vei; un – repas, et usselt Maaltid; avoir –e physionomie, –e mine el. avoir la physionomie –e, la mine –e, see ond ud; avoir –e mine betyder ogs. undertiden: have et simpelt, skjoselt Udseende; –e langue, ond Tunge, Bagtaler; être de –e humeur, være i et fortrædeligt Lune; trouver plus – que soi, finde sin Overmand, En, som er stærkere; vous êtes bien – de n'être pas venu, det er slet gjort af Dem, at de ikke er kommen; une –e épigramme, et maadeligt, flaut Epigram; une épigramme –e, et bidende, ondskabsfuldt Epigram; un – homme, et slet Menneske, som handler slet; et slemt Menneske (venligt Udtr.); un homme –, en Mand, som taler ilde; et ondt Menneske; . . . *s. m.* slet Menneske; et slemt Menneske, et haardhjertet Menneske (venlig Irettesættelse); faire le –, holde bygtigt Huus, fare op, true.

Mèche, *f.* Væge; Tønder, Fyrsvamp, gammelt forbrændt Linned til Fyrtøi; la – ne prend pas, Tønderet fænger ikke; Lunte; Snert paa en Pidst; Haartot; Spidsen af et Bridtboer; Trækjernet paa en Proptrækker; (Cord.) Tot el. Streng i Midten af et tykt Toug, hvorover de andre Strenge slaaes; – de cordage, Kalv i Tougværket; (Mar.) Stamme i en Mast, et Roer el. et Spil; (Art.) mettre la – sur la lumière, bringe Lunten til Fænghullet; *fig.* éventer, découvrir la –, lugte Lunten, opdage et hemmeligt Komplot; *pop.* il n'y a pas –, der er Intet at fortjene.

Méchef, *m.* Ulykke, Uheld; *v.*

Mécher, *v. a.* (Com.) svovle Vin.

Méchoacan, *m.* (Bot.) hvid amerikansk Rhabarber.

Mécompte, *m.* Regningsfeil, Misregning; *fig.* feilslaget Haab; trouver du –, finde sig skuffet i sin Beregning, i sit Haab.

Mécompter (se), *v. pr.* forregne sig; *fig.* skuffes i sin Forventning; *v. n.* (om et Slaguhr) slaae en anden Time end den Viseren angiver.

Méconial, e, *a.* indeholdende Valmuesaft el. Opium; beslægtet med samme; *pl. m.* –niaux. [syre.

Méconique, *a.* (Chi.) acide –, Opium-

Méconite, *m.* (H. n.) Slags Kalksteen, som ligner Valmuefrø.

Méconium (um udt. om), *m.* (Chi.) Valmuesaft, Opium; fort og tyk Ureenlighed i Indvoldene hos nyfødte Børn.

Méconnaissable, *a.* ukjendelig, vanskelig at gjenkjende.

Méconnaissance, *f.* Mangel paa Taknemmelighed, Tilsidesættelse af Erkjendtlighed; *v.* [uerkjendtlig, utaknemmelig.

Méconnaissant, e, *a.* ukjønsom,

Méconnaître, *v. a.* ikke gjenkjende; ikke vedkjende sig En; miskjende; *v. pr.* glemme hvad man har været, hvad

man er el. hvad man skylder Andre; forglemme sig selv.

Mécontent, e, *a.* og *s.* misfornøiet, utilfreds (de); *s.* en Misfornøiet; *s. pl.* de, som ere utilfredse med Regjeringen.

Mécontentement, *m.* Misfornøielse, Utilfredshed; donner du – à ses parents, volde sine Forældre Misfornøielse.

Mécontenter, *v. a.* give Anledning til Misfornøielse, gjøre misfornøiet el. utilfreds.

Mécréant, *m.* en Christen, som ikke troer paa sin Religions Læresætninger, en Vantro, en Ugudelig.

Mécroire, *v. n.* ikke troe; bruges kun i Udtr. il est dangereux de croire et de –, det er farligt at troe og ikke troe.

Médaille, *f.* Skuemynt; (Arch.) rundt Basrelief paa en Bygning; – contre-marquée, Medaille med et Bitegn; – fausse, en ægte antik Medaille; – fourrée, Medaille, som er forsølvet el. forgyldt; – fruste, en næsten udslettet Medaille; – inanimée, Medaille uden Omskrift; – incuse, Huulmynt, Medaille, som kun er myntet paa den ene Side; – martelée, simpel Medaille, som er ompræget til en af et sjeldent Slags; – saucée, Medaille af fortinnet el. forsølvet Kobber; un visage de –, et Ansigt med skarpe, stærke Træk; c'est une vieille –, det er et gammelt Fruentimmer med skarpe Træk; *prov.* chaque – a son revers, enhver Ting har tvende Sider, sin gode og slette Side; tournez la –, see Sagen fra den anden Side.

Médailleur, *m.* En, som stikker Medailler, som udskærer Skuemynter.

Médaillier, *m.* Myntskab; Myntsamling, Myntcabinet.

Médailliste, *m.* Myntkjender; Myntsamler; Forfatter, som beskriver Mynter.

Médaillon, *m.* stor Skuemynt; rundt Smykke el. Ramme, hvori en Medaille indsattes; (Arch.) rundt Basrelief paa en Bygning.

Médecin, *m.* Læge; un – d'eau douce, en uerfaren Læge; *prov.* après la mort le –, Hjælpen kommer for sildigt; –, guéris-toi toi-même, giv ikke Andre Raad, saalænge Du ikke kan hjælpe Dig selv; la robe ne fait pas le –, Titlen borger ikke for Kundskaberne; le temps est un grand –, Tiden læger Alt.

Médecine, *f.* Lægekunst; Lægemethode; Lægedom, Lægemiddel; – agissante, Lægemethode, som straks strider til Medicamenter; – expectante, Methode, som først venter Naturens Medvirkning; – de cheval, en altfor stærk Cur, en Hestecur; *prov.* il faut avaler la –, man maa finde sig i det Onde; il ne faut pas prendre la – en plusieurs verres, man maa udføre straks og paa een Gang det Ubehagelige, man ikke kan undgaae; argent comptant porte –, rede Penge raader Bod paa Alt.

Médeciner, *v. a.* indgive el. forskrive Lægemidler (især i slet Forst.); *v. pr.* overlæsse sig med Lægemidler; *fa.*

Médial, e, *a.* (Impr.) som sættes i Midten af et Ord; *pl. m.* –dials.

Médian, e, *a.* (An.) som er beliggende i Midten; la veine –e, Medianaaren (midt paa Forarmen).

Médianoche, *m.* Midnatsmaaltid, Midnatssviir (især ved Overgangen fra en Fastedag til en Festdag).

Médiante, *f.* (Mus.) Mellemtone.

Médiastin, *m.* (An.) Brystskillevæg.

Médiat, e, *a.* middelbar.

Médiatement, *ad.* paa en middelbar [Maade.

Médiateur, trice, *s.* Mægler, Mæglerske; Midler, Mellemmand.

Médiation, *f.* Mægling, Mellemkomst; (Astr.) det Øieblik, da en Stjerne culminerer; (Mus.) Pauseren i Midten af et Vers ved Afsyngning.

Médiatiser, *v. a.* befrie en Fyrste el. et Land fra Afhængighed af en Overherre; *p. u.*

Médical, e, *a.* henhørende til Lægevidenskaben, lægevidenskabelig; helbredende; *pl. m.* –caux.

Médicament, *m.* Lægemiddel.

Médicamentaire, *a.* angaaende Lægemidlerne, handlende om samme.

Médicamenter, *v. a.* give el. foreskrive Lægemidler.

Médicamenteux, se, *a.* virkende som Lægemiddel, helbredende.

Médicinal, e, *a.* tjenlig til Lægemiddel; *pl. m.* –naux.

Médimne, *m.* (Ant.) græsk Maal for tørre Varer, omtrent en halv Tønde.

Médiocre, *a.* middelmaadig; *m.* det Middelmaadige.

Médiocrement, *ad.* ikke synderligt, middelmaadigt, nogenledes; lidt.

Médiocrité, *f.* Middelmaadighed; Middelvei; middelmaadige Kaar; mid-

delmaadige Evner; *prov.* garder la – en toutes choses, holde Middelveien i Alt (*v.* nu hellere: le juste milieu en toute ch.).

Médionner, *v. a.* (Arch.); tage Mellemstørrelsen; udjævne, opveie (compenser).

Médire, *v. n.* tale ilde om En (de q.), bagtale; – de son prochain, bagtale sin Næste.

Médisance, *f.* Bagtalelse; Lyst til at bagtale; c'est une pure –, det er en grundløs Bestyldning, en reen Bagtalelse.

Médisant, e, *a.* bagtalende; *s.* Bagtaler, Skumler.

Méditatif, ive, *a.* granskende, eftertænkende, grublende; *m.* dybsindig Tænker, Eftertænker, Grubler.

Méditation, *f.* Eftertænkning, Granskning; stille Bøn, Andagt; Andagtsbog.

Méditer, *v. a.* eftertænke, nøie overveie; udtænke, ponse paa; *v. n.* granske; nøie prøve; gruble; anstille fromme Betragtninger; holde Andagt; – une question, modent overveie el. eftertænke et Spørgsmaal; – la ruine de q., ponse paa Ens Undergang; – sur un sujet, granske over et Emne; je médite à qui je le confierai, jeg overveier (tænker over) hvem jeg skal betroe det.

Méditerrané, e, *a.* indsluttet el. omgivet af Land; la mer Méditerranée el. blot la Méditerranée, Middelhavet.

Médium (udt. médiom), *m.* Middelvei, Udvei, Forligelsesmiddel (*fa.*); (Mus.) Mellemstemme mellem det Dybe og det Høie.

Médoc, *m.* berømt Viin fra Medoc (dép. de la Gironde); Slags glimrende Flintesteen. [Kortene (*v.* mal donner).

Médonner, *v. a.* (Jeu) forgive

Médullaire, *a.* henhørende til Marven.

Méfaire, *v. n.* handle ilde, gjøre noget Ondt, tilføie Skade el. Uret; *fa. p. u.*

Méfait, *m.* Udaad, Misgjerning; bruges kun i Udtr. il a été puni pour (de) ses –s, han er bleven straffet for sine slette Gjerninger; *fa.*

Méfiance, *f.* Mistillid, Mistro; *prov.* – est mère de sûreté, tro Ingen for vel; Mistro føder Tryghed.

Méfiant, e, *a.* mistroisk, mistænksom.

Méfier (se), *v. pr.* mistænke; se – de q., have Mistanke til En, ikke troe En.

Mégalanthropogénésie, *f.* indbildt Kunst at avle aandrige Børn.

Mégarde, *f.* bruges kun i Udtr. par –, *loc. ad.* af Uagtsomhed, af Vanvare.

Mégère, *f.* (Myth.) Megære, Furie; *fig.* ond, hidsig Qvinde.

Mégie, *f.* Felberederkunst; passer en –, tilberede Skind.

Mégisserie, *f.* Felberederhaandværk; Felberederhandel.

Mégissier, *m.* Felbereder.

Meigle, *f.* Slags Hakke.

Meilleur, e, *a.* bedre; le –, la –e, den el. det Bedste; *s.* den Bedste; det Bedste i sit Slags; *fa.* le – est que . . ., det Bedste er at o. s. v.; boire el. tirer du –, drikke af den bedste Viin, man har.

Meistre, el. **Mestre**, *m.* (Mar.) le mât el. l'arbre de –, den største Mast paa en Galei.

Mein (le), *m.* Mainfloden.

Mélancolie, *f.* Tungsindighed, Sørgmodig Sindsstemning; se laisser aller à la –, lade sig henrive af Tungsind; tomber dans la –, forfalde til Melancholi; *prov.* il n'engendre point la (de) –, han er altid i muntert Lune.

Mélancolique, *a.* tungsindig, sørgmodig; trist, sørgelig; *s.* en Tungsindig.

Mélancoliquement, *ad.* tungsindigt; paa en trist, sørgmodig Maade.

Mélange, *m.* Blanding; sammenblandede Ting; Blanding af Racer; forfalsket Viin (*pop.*); (Peint.) Farveblanding; *pl.* blandede Skrifter, Samling af blandede Afhandlinger o. s. v.

Mélanger, *v. a.* blande, sammenblande; *v. pr.* sammenblandes.

Mélanite, *f.* (H. n.) Slags sort Granat.

Mélasse, *f.* Sukkersirup.

Mêlée, *f.* Haandgemæng, Skjærmydsel, Slagsmaal, Klammeri.

Mêlé, e, *p.* blandet; vin –e, forfalsket Viin; compagnie –e, blandet Selskab; *fig.* og *fa.* c'est marchandise –e, det er et Selskab, som ikke passer sammen; det er en Person med gode og slette Egenskaber; il a les dents –es, han udtaler ikke tydeligt, fordi han har drukket for meget.

Mêler, *v. a.* blande, sammenblande; bringe i Urede; *fig.* indblande i, forene med; *v. pr.* blande sig med; *fig.* tage sig af, befatte sig med; blande sig i; – de l'eau avec du vin, blande Vand og Viin sammen; – le vin, blande for-

fjellige Slags Vine sammen, forfalske Vinen; – les cartes, blande Kortene; *fig.* og *fa.* bringe Sagerne i Forvirring; – une serrure, forbreie en Laas, bringe den i Baglaas; – du fil, gjøre Traad urede; – les races, krydse Racerne, parre dem med hverandre; – q. dans une accusation, bringe En ind under en Anklage; – l'agréable à l'utile, blande det Behagelige med det Nyttige; se – dans la foule, blande sig i Mængden; mêlez-vous de vos affaires, pas De Deres egne Anliggender; de quoi vous mêlez-vous? hvad blander De Dem i, hvad rager det Dem? il se mêle de politique, han befatter sig med Politik.

Mélèze, *m.* (Bot.) Lærketræ (larix).

Mélianthe, *m.* (Bot.) Honningblomster, afrikansk Pimpernelle (fleur miellée, pimprenelle d'Afrique).

Mélica, *m.* (Bot.) Slags Hirse.

Mélicéris, *m.* (Chir.) Slags Byld.

Mélier, *m.* Slags hvide Vindruer.

Mélilot, *m.* (Bot.) Honningklover.

Mélisse, *f.* (Bot.) Hjertensfryd.

Mellifère, *a.* (om Planter) honningydende; *s. m.* Insect, som samler Støvet af Støvtraadene.

Mellification, *f.* Honningens Tilberedelse af Bierne.

Mellifiu, e, *a.* som giver Honning; [altfor fød.

Mellithe el. **mellilithe**, *m.* (H. n.) Honningsteen, lille vulkanagtig Krystal, hvis gulagtige Farve ligner Honningens.

Mellivore, *m.* (H. n.) honningædende [Vielfras, Honningæder.

Mélodie, *f.* Melodie; Syngemaade.

Mélodieusement, *ad.* paa en melodisk, velklingende Maade.

Mélodieux, se, *a.* melodisk, velklingende. [klingende.

Mélodrame, *m.* Slags Drama, hvori Dialogen afvexler med Sang; nu: Theaterstykke, som søger at gjøre Effect ved overordentlige Begivenheder, ved Bataille, Dands o. desl., og hvor Skuespillernes Fremtræden ledsages el. bebudes af Orchestret.

Mélomane, *s.* lidenskabelig Musikelsker.

Mélomanie, *f.* lidenskabelig Forkjærlighed for Musik.

Melon, *m.* Melon; – d'eau, Vandmelon(pastèque).

Melongène, *f.* (Bot.) Æggeplante (aubergine).

Melonnier, *m.* Melonhandler.

Melonnière, *f.* Melonbed, Melonland.

Mélopée, *f.* (Mus.) de Gamles Regler for musikalsk Composition el. for deres Recitering af Sange.

Méloplaste, *m.* ny Sanglæremethode [af Galin.

Mélote, *f.* (Ecr.) Faareskind med Ulden paa.

Mémarchure, *f.* (Man.) Forvridning ved et Feiltrin (om Heste).

Membrane, *f.* (An.) tynd fiin Hinde.

Membraneux, se, *a.* hindeagtig; (Bot.) bestaaende af Hinder; tynd som en Hinde.

Membre, *m.* Lem; *fig.* Medlem; (Rhét.) Led af en Periode; (Arch.) Deel af en Bygning, af et Gesims o. desl.; (Alg.) Led af en Ligning; (Mar.) Spant.

Membré, e, *a.* bruges kun med bien: être bien –, have velskabte Lemmer; (Blas.) som har Been el. Fødder af anden Farve end Kroppen (om Fugle).

Membru, e, *a.* som er stor og sver af Lemmer; *s.* un gros –, En, som har store og svære Lemmer; *fa.*

Membrure, *f.* (Men.) Indfatning om Snedkerarbeide; Favnemaal til Brænde; (Mar.) Indtømmer, Spanterne i en Skibskrop.

Même, *a.* (foran et Subst., efter et Pron. el. et enkelt Subst.) samme, selv; *fig.* og *fa.* lignende; i høieste Grad (efter Subst., som betegne en Egenskab); le – homme, den samme Mand; ce n'est qu'une seule et – chose, det er kun een og samme Ting; donnez-nous du – vin, giv os af den samme Vin; elle est la bonté –, hun er Godheden selv, overordentlig god; être soi- –, blive sig selv lig, ikke fornegte sig selv; faire qc. de soi- –, gjøre Noget af egen Tilskyndelse; ... bruges undertiden substantivisk: cela revient au –, det kommer ud paa Et; ... *ad.* (efter to el. flere Subst.; efter et Verbum; foran et Pron. el. et Subst., som har Artiklen foran; foran el. efter et Adj.) les animaux, les plantes –, Dyrene, Planterne endogsaa; les animaux et même les plantes sont sensibles aux bienfaits, Dyrene og selv Planterne ere følsomme for Velgjerninger; ... à –, *loc. ad.* i Stand til; vous êtes à – de, De er i Stand til, De kan let; mettre q. à – de faire qc., sætte En i Stand til at gjøre Noget; *fa.* boire à – la bouteille, drikke af Flasken; ... de –, tout de –, *loc. ad.* paa samme Maade, ligeledes;

il en est de – de cela que de toutes les autres choses, det forholder ſig paa ſamme Maade dermed, ſom med alle andre Ting; de – que, ligeſom.

Mémement, *ad.* ligeſaa, paa ſamme Maade; endog; o.

Mémento, *m.* Erindringstegn; Forbøn i den catholſke Meſſe for Levende og Døde; *pl.* des –.

Mémoire, *f.* Hukommelſe; Erindring, Minde; Ihukommelſe, Eftermæle; Mindefeſt; – locale, Stedhukommelſe; je n'ai pas de – de cela, jeg erindrer mig det ikke; cela m'est sorti, cela m'est échappé de la –, det er gaaet mig i Glemme; il me vient, il me revient en –, det rinder mig i Tanke, jeg huſker det; se remettre qc. en –, gienkalde ſig Noget, opfriſke Noget i ſin Erindring; autant que j'en ai de –, ſaavidt jeg huſker ret; il a une – de lièvre, il la perd en courant, han har en meget kort Hukommelſe, han kan ikke huſke fra Næſen til Munden; de–d'homme, i Mands Minde; d'heureuse –, af ſalig Ihukommelſe (om Fyrſter og berømte Mænd); votre aïeul de pieuse –, Deres ſalig Bedſtefader (ſalig Ihukommelſe); à la – de, til Minde om; l'église fait aujourd'hui – d'un saint, Kirken feirer idag en Helgens Mindefeſt.

Mémoire, *m.* Erindringsſeddel; Erindringsord; Regning; Afhandling; régler un –, afgiøre en Regning; *pl.* Samling af et Selſkabs lærde Afhandlinger; Memoirer, hiſtoriſke Meddelelſer af en Mands Liv og Erfaringer; il a eu de méchants –s, han kiender Sagen ſlet, han er ſlet underrettet.

Mémorable, *a.* mindeværdig; mærkelig, mærkværdig.

Mémorablement, *ad.* paa en mærkelig Maade, mærkværdigen.

Mémoratif, ive, *a.* ſom huſker Noget; soyez–en –, huſk De det, *fa. v.*

Mémorial, *m.* Optegnelſe af Begivenheder (le M– de Sainte–Helène); Bønſkrift, Anſøgning (til Paven); (Com.) Kladebog, Dagbog, Journal (brouillard el. journal); *pl.* –riaux.

Menaçant, e, *a.* truende.

Menace, *f.* Trudſel; des –s en l'air, tomme Trudſler; les –s ne tuent pas, af Trudſler dør man ikke.

Menacer, *v. a.* true; *fig.* bebude; *fa.* lade haabe; l'air nous menace d'un grand orage, Luften truer os med et ſtort Uvejr; – ruine, true med at ſtyrte ned; nous sommes menacés d'une fête brillante, vi have faaet Haab om en glimrende Feſt (antiphrase); *poét.* ces tours menacent le ciel (el. les cieux), disſe Taarne kneiſe imod Himlen. [*fig.* raſende, opfarende Ovinde.

Menade, *f.* (Myth.) Bacchantinde;

Ménage, *m.* Huusholdning; det til en Huusholdning nødvendige Bohave; Omſorg for Orden og Reenlighed i Huſet; Sparſommelighed; Familie, ſom holder Huusholdning; Ægteſtand; pain de –, hjemmebagt Brød; toile de –, hjemmegjort Tøi; vivre de –, leve ſparſommeligt; undertiden *plais.*: ſælge ſit Bohave; on lui remue son –, Creditorerne ſælge hans Bohave; – de bouts de chandelles, ſmaalig Sparſommelighed; mettre une fille en –, gifte en Datter bort; ces époux font mauvais –, disſe Ægtefolk leve ſlet ſammen; il n'y a qu'un – de gâté, det er et daarligt Ægtepar; de ere begge to lige ufornuftige; avoir – en ville, underholde en Maitreſſe udenfor Huſet.

Ménagement, *m.* Vaerſomhed, Forſigtighed, ſkaanſom Opmærkſomhed; traiter q. sans –, behandle En ſkaanſelløſt.

Ménager, *v. a.* holde godt Huus med, ſpare; *fig.* behandle forſigtigt; lede med Klogſkab; behandle En med Skaanſel, med Opmærkſomhed, ſaa at man ikke mishager; bruge ſit Herredom over En maadeholdent; anbringe; rigtigen fordele; forſkaffe, forbeholde; *v. pr.* tage ſig i Agt, ſkaane ſin Helbred; omgaaes forſigtigen med hinanden; opføre ſig klogt; forſkaffe ſig, ſikkre ſig; – ses paroles, tale lidt; – ses termes, udtrykke ſig med Forſigtighed; – le temps, benytte godt Tiden; – l'occasion, forberede Leiligheden, føre ſig den til Nytte; – les intérêts de q., varetage Ens Bedſte; ſee godt paa Ens Fordeel; – ses pas, undgaae at gjøre noget unyttigt Skridt, gaae ſaa lidt ſom muligt; – sa bourse, holde tilraade med ſine Penge; – une entrevue, foranſtalte en Sammenkomſt; – un escalier dans une maison, anbringe en Trappe i et Huus; – q., omgaaes venſkabeligt med En; ſøge at vinde En; behandle ham ſkaanſomt; je n'ai rien à – avec lui, jeg behøver ikke at ſkaane ham; *prov.* qui veut aller loin, ménage sa monture, den ſom agter at leve længe

maa undgaae uordentligt Levnet; – la chèvre et le chou, holde gode Miner med begge Parter, saa at man Ingen støder; (Peint.) – les couleurs, godt fordele Farverne i et Maleri; se – des ressources, aabne sig Udveie; se –, skaane sig, tage sig i Agt; il sait se – avec tout le monde, han forstaaer godt at gjøre Alle tilpas, at komme ud af det med alle Mennesker.

Ménager, ère, *a.* som forstaaer at holde Huus, huusholdersk, sparsommelig; être bon – du temps, bruge Tiden nyttigt; ... *s.* Huusholder; Huusholderske; Huusmoder (*pop.*).

Ménagerie, *f.* Sted, hvor Kvæg el. Fjerkræ fedes paa store Landgodser; Menageri, Sted, hvor man underholder en Samling af sjeldne og vilde Dyr.

Mendiant, e, *s.* Tigger; les quatre –s, de 4 Ordener af Tiggermunke (Jacobinerne, Franciskanerne, Augustinerne og Carmeliterne); *fig.* 4 Slags tørre Frugter: Figner, Mandler, Rosiner, Nødder (til Dessert); ... *a.* les religieux –s, Tiggermunkene.

Mendicité, *f.* Betlerstand; Betleri; réduire à la –, bringe i Armod, til Betlerstaven.

Mendier, *v. a.* tigge; *fig.* bønfalde om paa en krybende Maade; trygle; *v. n.* betle.

Mendole el. **mandole**, *f.* (H.n.) brystbugfinned Fisk i Middelhavet. [Vindue.

Meneau, *m.* (Arch.) Krydspost i et

Menée, *f.* hemmeligt, ondskabsfuldt Anslag (meest i *pl.*); (Ch.) Vildtets Gang.

Mener, *v. a.* veilede; lede, føre; indføre, forskaffe Adgang til Nogen; anføre; drive (Qvæg); kjøre (en Vogn); styre (et Skib); beherske; tvinge til at følge efter; opholde, more, affpise med Snak; cela ne mène à rien, det leder til Intet; c'est à vous de – la danse el. le branle, det tilkommer Dem at foregaae med Exempel; *prov.* tout chemin mène à Rome, man kan naae sit Maal ad forskjellige Veie; – bien sa barque, styre godt sine Sager; – le deuil, gaae forrest i et Ligfølge; – grand deuil de qc., være meget bedrøvet over Noget; – de front plusieurs affaires, styre under Et flere Sager; – q. à la baguette, behandle En paa en bydende Maade, med Hovmod; – les ennemis battant, tvinge Fjenderne til hurtig Flugt og forfølge dem; – q. battant, tambour battant, le – bien vite, bon train, grand train, rudement, gaae En haardt tillivs, trænge hæftigt ind paa ham, faae snart Bugt med ham; – (un) grand train, leve paa en stor Fod, sætte mange Penge til, slaae Stort paa; – beau bruit, grand bruit, gjøre stort Sprel, støie, larme; – q. par le nez, gjøre med En alt hvad man vil; – q. par la lisière, føre En i Ledebaand; – q. en laisse, lede En efter sit Godtbefindende; – rondement une affaire, behandle en Sag med Iver og Kraft, drive hurtigt paa den uden at standse ved Enkelthederne; – q. avec de belles paroles, affpise En med smukke Løfter; – loin q., le – comme il faut, rudement, volde En mange Bryderier, megen Ubehageligbed; cet argent ne le mènera pas loin, disse Penge ville ikke strække længe til for ham (i d. Betydn. alm. negtende).

Ménestrel, *m.* forh. omvankende Sanger, omreisende Musikant, Minnesanger.

Ménétrier, *m.* Spillemand, Bierfidler.

Meneur, *m.* En, som fører en Dame frem ved høitidelige Leiligheder; *fig.* En, som leder el. styrer Andre; En, som staaer i Spidsen for en Intrigue el. en Sammenrottelse; un – d'ours, en Bjørnetrækker. [tan, omgivet af Jalousier.

Méniane, *f.* (Arch.) lille italiensk Al-

Ménianthe, *m.* (Bot.) Bitterklover (trefle d'eau).

Ménil (i stumt), *m.* Landsby; *v. inus.*

Menin, *m.* Junker, ansat hos Dauphin (der vare 6 saadanne); *v.*

Méninge, *f.* (An.) Hjernehinde.

Ménisque, *m.* (Opt.) Maaneglas, Glas, som er convext paa den ene Side og concavt paa den anden.

Ménologe, *m.* Martyrcalender i den græske Kirke. [hvis Hud faaes Safian.

Menon, *m.* (H. n.) orientalsk Gjed, af

Menotte, *f.* Barnehaand; *pl.* Haandjern; Feltjern; *fig.* mettre des –s à q., binde Hænderne paa En, berøve En Leilighed til at handle. [bundne.

Menotté, e, *a.* som har Hænderne

Mense, *f.* forh. Spisebord; Indtægt af et Abbedi; – abbatiale, Indtægt, som tilfalder Abbeden; – conventuelle, Indtægt, som deles mellem Munkene; – commune, Indtægt, som Abbeden og Munkene nyde i Fællesskab.

Mensole, *f.* (Arch.) Sluttesteen i en Hvælving.

Mensonge, *m.* Løgn, Usandhed; Vildfarelse, Blændværk; Fabel, Opdigtelse; dire un –, fortælle en Usandhed; faire un –, opspinde en Usandhed; *fig.* og *fa.* un – puant, un puant –, en plump, fræk, haandgribelig Usandhed; l'esprit du –, le père du –, den onde Aand, Djævelen.

Mensonger, ère, *a.* løgnagtig, falsk, skuffende (om Ting og *poé.*).

Menstrual, e, *a.* (Méd.) angaaende Fruentimmernes maanedlige Renselse; *pl. m.* –aux.

Menstrue, *f.* (Chi.) Oplosningsmiddel (*v.*); *pl.* (Méd.) Fruentimmernes maanedlige Udtømmelse (règles, flux menstruel).

Menstruel, le, *a.* (Méd.) maanedlig (om Fruentimmernes maanedlige Renselse).

Mensuel, le, *a.* maanedlig.

Mental, e, *a.* (sjelden uden i *fém.*) som foregaaer i Tanken; som har H. til Forstanden; restriction –e, Fortielse af en Deel af sin Tanke, for derved at skuffe Andre; aliénation –e, Sindsforvildelse; *pl. m.* –taux (*p. u.*).

Mentalement, *ad.* indvortes, i Tanken.

Menterie, *f.* Usandhed; *fa.*

Menteur, se, *a.* og *s.* løgnagtig; falsk; skuffende; *s.* Løgner, Løgnerske; il est – comme un arracheur de dents (comme un laquais, comme une oraison funèbre, comme un panégyrique, comme une épître dédicatoire), han er en Erkeløgner, han lyver som en Hest kan rende.

Menthe, *f.* (Bot.) Mynte; – crépue, – frisée, Krusemynte.

Mention, *f.* Omtale; – honorable, hædrende Omtale, en Udmærkelse, som tilkiendes et Arbeide, der har concurreret om en Præmie, men ikke erholdt samme; faire – de qc., omtale Noget.

Mentionner, *v. a.* omtale, berøre, nævne, anføre; – honorablement, el. blot –, omtale med Udmærkelse et Arbeide, som er skrevet for en Præmie.

Mentir, *v. n.* sige Usandhed, lyve; il en a menti, han har løiet (undertiden tilføies: par sa gorge, *pop. v.*); il ment impudemment (hos Rogle urigtigen: – impunément), han lyver frækt; *prov.* il n'enrage pas pour –, han betænker sig ikke paa at lyve, han lyver tit; il ne prend point d'argent pour –, il ment comme un arracheur de dents, han lyver for et godt Ord; bon sang ne peut –, af en god Æt kommer en god Slægt, Æblet falder ikke langt fra Stammen (i god Forst.); a beau – qui vient de loin, den har godt ved at lyve, som kommer langt borte fra; sans –, à ne point –, *loc. ad.* uden at lyve, sandt at sige.

Menton, *m.* Hage; avoir deux –s, un – à double étage, have en dobbelt Hage; *fa.* être assis à table jusqu'au –, sidde meget lavt tilbords; lever le –, agere den Modige; *pop.* branler le –, spise.

Mentonnière, *f.* Hagemaske (*v.*); Hagebaand; (Chir.) Forbinding om Hagen.

Mentor (udt. mèntor), *m.* Hovmester, Veileder, Raadgiver.

Menu, e, *a.* tynd, smækker; fiin; *fig.* ubetydelig; cette corde est trop –e, denne Snoer er altfor tynd; écriture –e, fiin Skrift; pluie –e, fiin Regn; – bétail, smaat Qvæg (modsf. le gros bétail); –s grains, Sommerkorn (Byg, Havre o. s. v.); –e monnaie, Skillemynt; – peuple, Almue; –s plaisirs, Smaafornøielser; Smaaudgifter, Lommepenge; –s droits, Yderdelene af Vildt, hvoraf laves Ragout; –s suffrages, Biindkomster, Sportler; (Égl.) smaa Bønner efter Gudstjenesten til Helgenes Ihukommelse; (*v.*)... *s. m.* compter par le –, tælle Stykke for Stykke, meget nøie; vous saurez tout par le –, De skal faae Alt udførligt at vide; le – d'un repas, Spisesedlen; un paquet de –, en Pakke smaat Linned; *fa.* se donner du –, give sig god Tid, more sig;... *ad.* smaat, i smaa Stykker; hacher –, hakke i smaa Stykker; écrire –, skrive smaat; il pleut dru et –, det regner tæt og fiint; marcher dru et –, gaae med smaa, raske Skridt. [Mængde smaa Fisk; Smaating.

Menuaille, *f.* Mængde Smaapenge;

Menuet, *m.* Menuet.

Menuise, *f.* Fuglehagl; smaa Fisk.

Menuiser, *v. a.* og *v. n.* gjøre Snedkerarbeide, snedkre.

Menuiserie, *f.* Snedkerhaandværk; Snedkerarbeide; (Orf.) smaat Guld- el. Sølvarbeide (modsf. la grosserie).

Menuisier, *m.* Snedker.

Méphitique, *a.* indeholdende Qvælstof, qvælende, forpestende, stinkende.

Méphitiser, *v. a.* forpeſte, opfylde med qvælende, ſtinkende Luft. [Uddunſtning.

Méphitisme, *m.* uſund, ildelugtende

Méplat, e, *a.* ſom er mere tyk end bred; (Peint.) ſom gaaer fra den rette Linie over til den cirkelformige og omvendt (for miplat ſ. à demi-plat); . . . *s. m.* (Peint.) Angivelſe af en Gjenſtands forſkjellige Planer; Overgang fra den rette Linie til den cirkelformige og omvendt.

Méprendre (se), *v. pr.* tage feil, tage den Ene for den Anden; forglemme ſig, glemme at viſe den ſkyldige Ærbødighed; imiter à s'y –, efterligne ſtuffende; vous vous méprenez sans doute, De glemmer viſt, hvem De taler til.

Mépris, *m.* Foragt; foragtelig Tilſtand; *pl.* Udbrud af Foragt (i Ord el. Gjerning), foragtelig Tale, foragtelig Behandling; au – de, *loc. pp.* til Trods for, uagtet; au – des lois, til Trods for Lovene; en – de, *loc. pp.* af Foragt for; en – (bedre au –) du devoir, med Foragt for Pligten.

Méprisable, *a.* foragtelig, ſom fortjener at foragtes.

Méprisablement, *ad.* paa en foragtelig Maade, med Foragt.

Méprisamment, *ad.* i en foragtelig Tone, haanligen. [lig, haanlig.

Méprisant, e, *a.* foragtende, foragt-

Méprise, *f.* Feiltagelſe, Misgreb, Vildfarelſe; par –, *loc. ad.* af Feiltagelſe, af Vanvare.

Mépriser, *v. a.* foragte, ringeagte, ſee haanligt ned paa; *v. pr.* foragte hinanden; – des services, ringeagte, ikke fætte Priis paa Tjeneſter; – les dangers, foragte, ikke frygte Farerne.

Mer, *m.* Hav, Sø; ſtort Vünkar, ſom ideligen fyldes; coup de –, Søſtyrtning, fortvarende Storm; belle –, ſmult Vand; – houleuse, Dynning; – clapoteuse, Kobling; en pleine –, i rum Sø; par –, til Søes; – haute, Høi-Vande; basse –, Lav-Vande; – étale, Middel-Vande; la – monte, Vandet ſtiger; la – descend, Vandet falder, ebber; la – rapporte, Floden begynder igjen; la – va chercher le vent, Søen kommer lige imod Vinden; la – se creuse, Søen gaaer huul; la – a perdu, Floden ſagtner; il y a de la –, der er ſtærk Søgang; il n'y a plus de –, il fait calme, plat, Vinden er op og ned, det er Blikſtille; grosse –, ſtærk Søgang; la – roule, Havet ruller; la – est courte, Bølgerne ere ſmaa og korte, Søen løber kort; la – est longue, Bølgerne ere ſtore og lange; la – brise, Søen bryder, brænder; la – mugit, Søen bruſer; la – blanchit, moutonne, Søen er hvid, ſkummer; se mettre en –, indſkibe ſig; mettre à la –, gaae til Søes; mettre une flotte en –, lade en Flaade ſtikke i Søen; mettre une flotte à la –, gaae til Seils med en Flaade; mettre un vaisseau à la –, le mettre à l'eau, lade et Skib løbe af Stablen, gjøre det flot; tirer à la –, porter le cap à la –, lægge fra Landet; tenir la –, holde Søen; *fa.* chercher q. par – et par terre, ſøge En vidt og bredt; *prov.* c'est la – à boire, det er en Sag, der ingen Ende er paa, det er en umulig Ting; voguer en pleine –, have Lykken med ſig, være ovenpaa, ſidde i Lykkens Skjød; être en pleine –, være i fuld Gang med Udførelſen af et Foretagende; c'est porter de l'eau à la –, det nytter til Intet; c'est une goutte d'eau jetée dans la –, det er en Draabe i Havet, en Hjælp, ſom ikke føles; il avalerait la – et les poissons, han faaer aldrig nok; un homme de –, en Sømand; un écumeur de –, en Sørøver. [Handelen; mercantilſk.

Mercantile, *a.* ſom har Henſyn til

Mercantilement, *ad.* paa Kræmmervis. [handel; *p. u.*

Mercantille, *f.* Kræmmeri, Smaa-

Mercantoriste (rigtigere mercantorique), *a.* ſom vedkommer Kjøbmænd.

Mercelot el. **mercerot**, *m.* Bisſekræmmer, Markedskræmmer; *v.*

Mercenaire, *s.* En, ſom arbeider blot for Betaling, Dagleier, Leieſvend; c'est un –, det er en Mand, der er tilfals, en Egennyttig, ſom kun beſtemmes af Penge; . . . *a.* ſom ſkeer for Betaling; ſom gjør Alt for Penge, ſom er tilfals, venal; témoin –, underkjøbt Vidne; des louanges –s, kjøbt Smiger; troupes –s, Leietropper.

Mercenairement, *ad.* for Betaling, for Penge egennyttigt. [Kræmmerſtand.

Mercerie, *f.* Kramvare; Kramhandel;

Merci, *f.* Barmhjertighed, Naade; crier, demander –, anraabe om Naade, bede om Naade; le don d'amoureuse –, en Dames Gunſtbevisning (i de

gamle Ridderromaner); se mettre à la – de q., overgive ſig i Ens Vold, overgive ſig til En paa Naade og Unaade; être à la – des flots, være til Priis for Bølgerne; – de ma vie! jeg er er dødſens, for en Ulykke!... *m.* Tak; grand –, mange Tak! voilà le grand – que j'en ai, det er al den Tak, jeg har derfor; Dieu –, Gud ſkee Tak!

Mercier, ère, *s.* Kræmmer, Kræmmerſke; Bisſekræmmer; *prov.* à petit –, petit panier, man maa ſætte Tæring efter Næring, man maa ikke ſpeculere over ſine Evner.

Mercredi, *m.* Onsdag.

Mercure, *m.* Mercur, en Planet; Qvikſølv (vif – argent); – vierge, gedigent Qvikſølv; – fulminant, Knaldqvikſølv; – ſulfuré, Zinnober; fixer le –, forene Qvikſølvet med et andet Legeme, ſaa at det ophører at være flydende; *fig.* fængſle et uſtadigt Menneſke; ... *fig.* og *fa.* Mellemhandler i et ſlet Foretagende; (H. n.) Slags Sommerfugl.

Mercuriale, *f.* forh. Parlamentsſamling, ſom holdtes om Onsdagen; Tale ved en ſaadan Samlings Aabning; Samlingafklærde; *fig.* Irretteſættelſe; faire une – àq., give En en drei Irretteſættelſe; (Bot.) Bingelurt; *pl.* Fortegnelſe over Kornpriſerne el. Torvepriſerne; (Ant.) romerſke Feſter til Ære for Mercur. [ſølv.

Mercuriel, le, *a.* indeholdende Qvik-

Mercurification, *f.* (Chi.) Qvikſølvs Udtrækning af Metallerne.

Merdaille, *f.* Flok af uartige Børn, Børneſværm; *pop.*

Merde, *f.* Skarn, Møg; dire – à q., ſige, at man blæſer En et Stykke (*pop.*); couleur – d'oie, en grønguul Farve; *prov. bas.* il y a de la – au bâton, den Sag gjør ham Skam; plus on remue la –, plus elle pue, jo mere man rører ved Skarn, desmere ſtinker det.

Merdeux, se, *a.* tilſølet, ſnavſet; *fig.* og *bas.* c'est un bâton –, on ne sait par quel bout le prendre, det er et vanſkeligt Menneſke at komme til Rette med; il sent son cas –, han føler ſig ſkyldig.

Mère, *f.* Moder; Almuekone til Aarene; Navn, ſom gives en Nonne, der har aflagt et Løfte; *fig.* Aarſag, Udſpring, Sted, hvor Noget har begyndt; grand' –, Bedſtemoder; belle –, Svigermoder, Stedmoder; – de famille, Familiemoder; – nourrice, Amme; *fig.* contes de ma – l'oie, Ammeſtuehiſtorier; venez çà la –, kom hid Moder! *prov.* l'oisiveté est la – de tous les vices, Lediggang er Moder til alle Laſter; ... *a.* la reine –, Enkedronningen; la – patrie, Moderlandet; la langue –, Stamſproget; l'idée –, Hovedideen, ſom har frembragt de Andre; la – goutte, Fordraaber; la – laine, den fineſte Uld; la – perle, ſtor Perlemuſkel, ſom indeholder et ſtort Antal Perler; (Chi.) Saltlud; (An.) dure –, pie –, Hjernehinder.

Méreau, *m.* Kirketegn; Tegn ſom for at indlades paa et Sted, el. for at deeltage i en Fordeling; Tegn til Domherrerne, ſom forrettede Gudstjeneſte.

Mérelle el. marelle *f.* Slags Børneleg; Paradisleg, Hinkeleg, ſom beſtaaer i at man paa eet Been hopper over Trinene i en paa Jorden afteguet Stige.

Méridien, *m.* (Astr.) Meridian, Middagskreds, ſom gaaer igjennem Polen og et Steds Zenit.

Méridien, ne, *a.* (Astr.) henhørende til Middagslinien; ligne –ne, Middagslinien (méridienne).

Méridienne, *f.* Middagslinie; Middagsſøvn; faire la (sa) –, tage ſin Middagsluur. [–naux.

Méridional, e, *a.* ſydlig; *pl. m.*

Méringue. *f.* Kage til Jis, Meringues.

Mérinos (s udtales), *m.* ſpanſk Faar; Slags Sirts af ſpanſk Uld; Slags Schavl.

Merise, *f.* Fuglekirſebær, Fuglekræge.

Merisier, *m.* Fuglekirſebærtræ.

Méritant, e, *a.* fortjenſtfuld; un homme fort –, en meget fortjent Mand.

Mérite, *m.* Fortjeneſte; det Fortjenſtlige; fortjenſtfulde Egenſkaber; de menneſkelige Gjerningers Beſkaffenhed, deres Værdighed til Løn el. Straf; homme de –, en fortjenſtfuld Mand; se faire un – de qc., gjøre ſig en Fortjeneſte, en Ære af Noget; faire valoir ses –s, overdrive Værdien af ſine Tjeneſter (*plais.*); il sera traité selon ses –s, han vil blive lønnet efter ſine Gjerninger (iſær i ſlet Forſt.); *pl.* les –s de la passion de J. C., Jeſu Chriſti Lidelſe og Død, ſom have retfærdiggjort os; les –s des saints, Helgenernes gode Gjerninger.

Mériter, *v. a.* fortjene, være el. gjøre ſig værdig til; paadrage ſig; bien – de q., indlægge ſig Fortjeneſte hos En,

vise En væsentlige Tjenester; il a bien -é de la patrie, han har gjort sig fortjent af Fædrelandet; - beaucoup, være værdig til Belønning; - une faveur à q., forskaffe En en Gunst; cela mérite punition, det fortjener at straffes; cela mérite réflexion, det er værdt at overveie; cette nouvelle mérite confirmation, denne Nyhed trænger til at bekræftes.

Méritoire, *a.* fortjenstfuld; cela n'est pas -, deri er ingen Fortjeneste, det var bedre, om det ikke var skeet.

Méritoirement, *ad.* paa en fortjenstfuld Maade; *p. u.*

Merlan, *m.* (H. n.) Slags fiin Torsk, Hvidling; *pop.* Parykmagersvend; gober le -, løbe i Fælden.

Merle, *m.* (H. n.) Drossel; *fig.* fin -, en snu, snedig Karl; c'est un dénicheur de -s, han forstaaer at opspore Alt hvad der kan være ham til Nytte; jaser comme un -, snakke meget, lade Munden løbe; *pop.* si vous le faites, je vous donnerai un - blanc, jeg vil give Dem Alt, hvad De ønsker, hvis De formaaer at gjøre det. [der og Næb.

Merlette, *f.* (Blas.) Fugl uden Fød-

Merlin, *m.* Brændehuggerøxe; Slagterkølle; (Mar.) Merling, tynd Strikke, Raabaand.

Merline, *f.* Lirekasse, lille Positiv.

Merliner, *v. a.* (Mar.) - une voile, binde et Seil under Raaen, med Raabænder og Merling.

Merlon, *m.* (Fort.) Brystværn mellem to Skydehuller. [ret Kabliou.

Merluche, *f.* (H. n.) Stokfisk, tør-

Merlus (s udtales), *m.* (H. n.) Kabliou.

Mérovingien, ne, *a.* som nedstammer fra Frankernes Konge Mérovée; *s. m.* Merovinger, Descendent fra Mérovée.

Merrain, *m.* tynde, smalle Egebræder til Tøndestaver; (Ch.) Hjortehorn.

Merveille, *f.* Under, Vidunder; Underværk; noget Udmærket el. Overordentligt; c'est une jeune -, det er en overordentlig smuk ung Pige; c'est une des sept -s, c'est la huitième -, det er et af Verdens 7 Vidundere, det er det 8de Vidunder, det er noget ganske overordentligt i sit Slags (*plais.*); *fa.* ce n'est pas grande -, det er intet Under, deri er intet Overordentligt; voilà une belle -, (*iron.*) den Ting er ganske ligefrem; faire -, gjøre Noget særdeles godt; udmærke sig; *prov.* promettre monts et -s, love Guld og grønne Skove; à -, *loc. ad.* meget godt, ypperligt; cet habit vous va à -, denne Kjole klæder Dem fortræffeligt; pas tant que de -, ikke synderligt (*v.*).

Merveilleusement, *ad.* ganske fortræffeligt, udmærket, vidunderligt.

Merveilleux, se, *a.* beundringsværdig, forbausende; ypperlig, fortræffelig; vidunderlig; besynderlig (*iron.*); *s. m.* det Overnaturlige i et dramatisk Arbeide; det Vidunderlige, Undersfulde; *s. m.* en Modeherre, Modedame, en Modenar, en indbildsk Person (*v.*).

Mes, *a. poss. pl.* mine; s. mon, ma.

Mésair el. **mézair**, *m.* (Man.) Hestens Spring med begge Forbeen, smaa Caprioler. [*p. u.*

Mésaise, *m.* legemligt Ildebefindende;

Mésalliance, *f.* ustandsmæssigt Giftermaal, ulige Ægteskab.

Mésallier, *v. a.* gifte med En af lavere Herkomst; *v. pr.* gifte sig under sin Stand; *fig.* og *fa.* nedværdige sig, omgaaes med sine Undermænd.

Mésange, *f.* (H. n.) Meise; - huppée, Topmeise; - à longue queue, langhalet Meise; grosse -, Musvit.

Mésangère, *f.* (H. n.) Musvit, sorthoved Meise (grosse mésange). [ser.

Mésangette, *f.* Snare til at fange Mei-

Mésarriver, *v. n. imp.* tilstøde, vederfares et Uheld; løbe galt af; *p. u.*

Mésavenir, *v. n. imp.* s. s. mésarriver; *p. u.* Hændelse,

Mésaventure, *f.* Vanheld, ulykkelig

Mésantère, *m.* (An.) Tarmekrøset.

Mésentérique, *a.* (An.) henhørende til Krøset.

Mésestime, *f.* Ringeagt, Mangel af Agtelse.

Mésestimer, *v. a.* ringeagte En, have slette Tanker om En, undervurdere en Ting. [Uenighed, Splid.

Mésintelligence, *f.* Misforstaaelse;

Mésinterpréter, *v. a.* slet fortolke.

Mesmérien, *s.* og *a. m.* Tilhænger af Mesmers Lære om den dyriske Magnetisme; henhørende til Mesmers Lære.

Mésmérisme, *m.* Mesmers Lære om den dyriske Magnetisme. [*p. u.*

Mésoffrir, *v. n.* misbyde, stambyde;

Mesquin, e, *a.* gnieragtig, karrig; usel, smaalig; (Peint.) mager, smagløs; avoir l'air -, see ud som en Stod-

der, have et usselt og simpelt Udseende; mener une vie -e, føre et usselt Liv.

Mesquinement, *ad.* gnieragtigt, karrigt, usselt.

Mesquinerie, *f.* Gnieragtighed, Karrighed; usselt, karrigt Udstyr af Noget.

Message, *m.* Ærinde, Sendebud; Budskab.

Messager, ère, *s.* Bud, Sendebud, En, som udfører et Ærinde; Pakkepost; *fig.* Bebuder, Forløber; - de malheur, Ulykkens Prophet, En, som ofte bringer sørgeligt Budskab.

Messagerie, *f.* Pakkepostembede; Befordring med Diligencer og deslige Vogne; selve Vognene; Stedet, hvorfra de afgaae, og hvor de kunne bestilles.

Messaline, *f.* den romerske Keiser Claudius's Kone; udsvævende Fruentimmer.

Messe, *f.* Messe; Høimessemusik; - haute, grande - (el. grand' -), Høimesse; - basse, petite -, stille Messe; une - des morts, - des trépassés, en Sjælemesse; dire la -, læse Messe; entendre, ouïr la -, høre Messe; *fa.* voilà une - qui sort de la sacristie, der kommer Præsten ud fra Sacristiet for at holde Messe; *prov.* il ne faut pas se fier à un homme qui entend deux -s, man maa tage sig i Agt for Hyklere; il ne va ni à - ni à prêche, det er et Menneske uden Religion.

Messéance, *f.* Usømmelighed, Uanstændighed. [stændig.

Messéant, e, *a.* usømmelig, uan-

Messénien, ne. *s.* Messenier, Indvaaner i Messenien.

Messénienne, *f.* Elegi over Messeniens Ulykker; Sørgedigt (Delavigne).

Messeoir, *v. n.* ikke anstaae, ikke være passende, ikke klæde; dette Verbum bruges ikke mere i Infinitiv, men, ligesom seoir, kun i d. 3die Person af de enkelte Tider; cette couleur messied à votre âge, denne Farve passer ikke for Deres Alder.

Messer (r udtales), *m.* forældet Ord i Sted. for messire; forekommer kun i Udtr. - gaster, Maven (v. La Fontaine).

Messidor, *m.* tiende Maaned i den republikanske Calender (fra d. 19de Juni til den 18de Juli).

Messie, *m.* Messias; *fig.* og *fa.* on l'attend comme le -, man venter ham med stor Utaalmodighed.

Messier, *m.* Markvogter i Kornhøsten el. i Viinhøsttiden. [monsieur.

Messieurs, *m.* mine Herrer; *pl.* af

Messire, *m.* Ærestittel, som forh. gaves udmærkede Mænd i Retsdocumenter.

Messire-Jean, *m.* Slags Sukkerpære, som modnes i October el. November; *pl.* des poires de messire-Jean.

Mestre (s udtales), *m.* (Mar.) arbre de -, Stormast paa en Galei og andre mindre Fartøier.

Mestre-de-camp (s udtales), *m.* forh. Commandeur el. Oberst for et Cavaleri-Regiment; ... *f.* la - de camp, Livcompagni i et Cavaleri-Regiment, første Esqvadron. [maalelig.

Mesurable, *a.* som kan maales,

Mesurage, *m.* Maaling; Maalepenge; Afgift af hvert Maal; Landmaalers Beretning og optagne Plan.

Mesure, *f.* Maal; Udstrækning; det, som indeholder et Maal; *fig.* Forholdsregel; Maadehold, Tilbageholdenhed, Forsigtighed; (Poé.) Versemaal; (Arith.) Factor for et Tal; (Mus.) Tact; (Escr.) den rigtige Afstand for at bibringe el. afparere et Stød; (Man.) en tilreden Hestes afmaalte Gang; - juste, rigtigt Maal; - de longueur, Længdemaal; faire bonne -, give godt Maal; prendre la - d'un habit, tage Maal til en Kjole; *prov.* de la - dont nous mesurons les autres, nous serons mesurés, med det samme Maal, hvormed vi tilmaale Andre, skulle vi selv tilmaales; faire tout avec poids et -, gjøre Alt med Forsigtighed; avoir deux poids et deux -s, dømme med Partiskhed; être sans règle et sans -, gaae til Yderlighed i Alt; avoir comblé la -, være en topmaalt Synder; ne garder la - en rien, ikke holde Maade med Noget; ne point garder de - avec q., behandle En uden mindste Skaansel; prendre des -s avec q., gjøre Aftale med En om Noget; battre la -, slaae Tacten; serrer la -, trænge ind paa sin Modstander; mettre q. hors de -, bringe En ud af Fatning, forstyrre hans Planer; rompre les -s de q., forhindre Udførelsen af Ens Planer; être jeté hors de ses -s, være bleven forstyrret i sine Planer, revet bort af Omstændighederne; être en - de faire qc., være i Stand til at gjøre Noget; à - de, i Forhold til, forholdsviis; à - que, *conj.* efterhaanden som, alt eftersom; à fur et à -,

forholdsvis, efter Omstændighederne; outre –, sans –, *loc.ad.* over al Maade, over alle Grændser, umaadeligen.

Mesuré, e, *p.* afmaalt; overveiet; forsigtig. [med Forsigtighed.

Mesurément, *ad.* med Maadehold,

Mesurer, *v. a.* maale, afmaale, opmaale; *fig.* indrette efter; prøve, veie, overveie; – comble, maale med Topmaal; – ras, stryge Maalet; – à l'aune, maale med Alen; *fig* –q.des yeux, betragte En nøie; – sa dépense à son revenu, afpasse sin Udgift efter sin Indtægt; – ses discours, nøie veie sine Ord; – les autres à son aune, dømme Andre efter sig selv; – son épée avec q. (avec celle de q.), duellere med En; se – avec q., maale sig med En, sammenligne sig med En; binde an med En; *prov.* à brebis tondue Dieu mesure le vent, Gud paalægger Ingen mere end hvad han kan bære. [Kornmaaler.

Mesureur, se, *s.* Maaler; – de grains,

Mésuser, *v. n.* misbruge, slet benytte; il mésuse de vos bienfaits, han gjør en slet Brug af Deres Velgjerninger.

Métabase, *f.* (Rhét.) Omsætning.

Métabole, *f.* (Rhét.) Sammenstillen af flere synonyme Udtryk til at betegne det samme Begreb; (Méd.) en Sygdoms Overgang til en anden.

Métacarpe, *m.* (An.) den flade Haand mellem Fingrene og Haandledet.

Métachronisme, *m.* Feil i Tidsregningen, som bestaaer i at henføre Begivenhederne til en tidligere Tid.

Métairie, *f.* Avlsgaard, Meieri.

Métal, *m.* Metal; (Fond.) Malm; (Orf.) – d'Alger, Slags Nysølv; – de prince, Slags Messing, Tombak; (Blas.) Guld og Sølv; *pl.* –taux.

Métalepse, *f.* (Rhét.) Talefigur, som sætter Aarsagen for Følgen el. omvendt.

Metallifère, *a.* indeholdende el. frembringende Metaller.

Métallique, *a.* metalliſk, henhørende til Metallerne; angaaende Medailler; histoire –, Medaille-Historie; *s. f.* Metallurgi (*v.*)

Métallisation, *f.* Metallernes naturlige Dannelse; (Chi.) Overgang til metalliſk Tilstand.

Métalliser, *v. a.* forvandle til Metal.

Métallographie, *f.* Beskrivelse af Metallerne; Lære om Metallerne.

Métallurgie, *f.* Kunst at udbrage Metallerne af Ertserne og bearbeide dem, Metallurgi. [tallurgien, metallurgisk.

Métallurgique, *a.* henhørende til Me-

Métallurgiste, *m.* Metallurg.

Métamorphose, *f.* Forvandling; *fig.* paafaldende Forandring i Ens Ydre; stor Forandring i Ens Kaar, Stilling el. Charakteer.

Métamorphoser, *v. a.* forvandle, forandre; *fig.* omskabe Ens Ydre, Ens Charakteer el. Tænkemaade. [Udtryk.

Métaphore, *f.* (Rhét.) Trope, figurligt

Métaphorique, *a.* indeholdende et figurligt Udtryk; uegentlig, figurlig, billedlig; fuldt af Lignelser. [ledlig Maade.

Métaphoriquement, *ad.* paa en bil-

Métaphrase, *f.* ordret Oversættelse.

Métaphraste, *m.* (Did.) ordret Oversætter. [som studerer Metaphysik.

Métaphysicien, *m.* Metaphysiker, En,

Métaphysique, *f.* Metaphysik, Lære om det Oversandselige, om Ideernes første Udspring; *a.* oversandselig; altfor abstract; certitude –, sienspnlig Vished. [physisk el. oversandselig Maade.

Métaphysiquement, *ad.* paa en meta-

Métaphysiquer, *v. n.* tale el. skrive over en metaphysisk Materie, el. paa en altfor abstract Maade; *p. u.*

Métaplasme, *m.* (Gr.) Forandring af et Ord ved at bortskære, tilføie el. forandre et Bogstav el. en Stavelse, f. Ex. malgré lui, malgré ses dents, i Stedet for: malgré lui, malgré ses aidants, uagtet al hans Umage.

Métastase, *f.* (Méd.) en Sygdoms Forflyttelse fra en Deel af Legemet til en anden.

Métatarse, *m.* (An.) det Midterste af Foden mellem Tæerne og Bristen.

Métathèse, *f.* (Gr.) Ombytning af et Bogstav.

Métayer, ère, *s.* En, som forpagter el. driver et Meieri, Meier, Meierske.

Méteil, *m.* Blanding af Rug og Hvede; passe –, Korn, som indeholder to Trediedele Hvede med en Trediedeel Rug; ogs. *a.* blé –, Blandingskorn.

Métempsychose (ch udtales k), *f.* Sjælevandring.

Métemptose, *f.* (Astr.) Correction ved Beregning af Nymaanerne i de Secularaar, som ikke ere Skudaar.

Météore, *m.* Luftsyn, Meteor.

Météorique, *a.* angaaende Luftsyn; meteorisk.

Météorisé, e, *a.* (Méd.) opblæst, udspændt (om Underlivet.)

Météorisme, *m.* (Méd.) Underlivets Opblæsning el. Spænding.

Météorologie, *f.* Lære om Meteorer, om Atmosphærens Forandringer.

Météorologique, *a.* meteorologisk, angaaende Meteorer og Forandringer i Veirliget.

Méthode, *f.* Methode, planmæssig Behandling af en Materie, principmæssig Udførelse af Noget; rigtig Fordeling af Emnet i et Skrift; planmæssig Anviisning til at lære Noget; Elementarbog; Skik, Sædvane; (H. n.) Naturgjenstandes rigtige Inddeling efter fælles Kjendetegn.

Méthodique, *a.* methodisk, udført efter visse bestemte Principer, i en vis Orden.

Méthodiquement, *ad.* paa en methodisk Maade, i en vis bestemt Orden.

Méthodisme, *m.* Methodisternes Lære.

Méthodiste, *m.* Tilhænger af en streng religiøs Sect i Engelland, Methodist; Forfatter til en Methode el. et System.

Méticuleusement, *ad.* paa en ængstelig Maade.

Méticuleux, se, *a.* smaaligt ængstelig; frygtsom for det Allermindste; ogs. *s.*

Méticulosité, *f.* smaalig Ængstelighed, Frygtagtighed.

Métier, *m.* Haandværk; Haandtering, Næringsvei, Levevei, Fag; (Méc.) Væverstol; Syramme; (Pât.) Slags Krumkage; – à broder, Brodeerramme; – de tisserand, Væverstol; le – des armes, Vaabenfaget; un homme de –, en Haandværker; un corps de –, et Haandværkslaug; *fig.* c'est un homme de tous métiers, det er en Intrigant, som forstaaer at rette sig efter Alle, el. som befatter sig med Alt; faire – de qc., gjøre Noget til daglig Vane, være vant til at gjøre Noget; il est du –, han er af Faget, en god Kjender; elle est du –, hun fører et udsvævende Levnet; entreprendre sur le –, arbeide hemmeligt udenfor Værkstedet, fuske; avoir (le) cœur au –, arbeide med Liv og Sjæl, være ivrig i sit Fag; gâter le –, fordærve Faget for Andre ved at sælge sit Arbeide til Spotpriis; faire – et marchandise d'une chose, gjøre Noget jevnligen, gjøre Noget til en Indtægtskilde; si – est, hvis det gjøres nødigt (*v.*); donner, servir un plat de son –, gjøre el sige Noget, som passer til Ens Fag, til Ens Charakteer; jouer un tour de son –, bruge et af sine sædvanlige Kneb; *prov.* quand chacun fait son –, les vaches seront bien gardées, naar Enhver passer sin Dont, gaaer Alting godt; *fig.* og *fa.* il a un ouvrage sur le –, han har et Værk under Arbeide.

Métis (s udtales), se, *s.* og *a.* Mestitz, Barn af en Europæer og en Indianerinde, el. af en Indianer og et europæisk Fruentimmer; (om Dyr) af blandet Race.

Métonomasie, *f.* (Did.) Forandring af et Navn ved Oversættelse.

Métonymie, *f.* (Rhét.) Figur i Talen, hvorved Aarsagen sættes for Virkningen, det Indholdende for Indholdet.

Métope, *f.* (Arch.) Mellemrum, bestemt til Ornamenter paa Kapitælerne af doriske Søiler.

Métoposcopie, *f.* Kunst at gjætte Charakteren af Ansigtets Træk.

Métoposcopique, *a.* som har Hensyn til Physiognomien.

Mètre, *m.* Vers (*v.*); Metrum, Versemaal; Enhed for det nye franske Længdemaal (en tiende Milliondeel af Meridianbuen til Æqvator, omtr. 3 Fod 11 ½ Linie).

Métrète, *f.* (Ant.) Maal for flydende Varer (omtr 40 Pæle.)

Métrique, *f.* Metrik, Lære om Stavelsernes Qvantitet og de forskjellige Slags Versemaal; ... *a.* bestaaende af korte og lange Stavelser (om græske og latinske Vers); som har Hensyn til det nye franske Længdemaal. [og Vægt.

Métrologie, *f.* Afhandling om Maal

Métromane, *s.* Versenar, En, som har en overdreven Lyst til at skrive Vers.

Métromanie, *f.* overdreven Lyst til at skrive Vers, Rimesyge.

Métropole, *f.* forhen: Hovedstad; nu: Stad, som er Erkebispesidents; Moderstat (m. H. til Colonier); église –e, erkebiskoppelig Kirke, Hovedkirke.

Métropolitain, *m.* Erkebisp.

Métropolitain, e, *a.* erkebiskoppelig.

Mets, *m.* Ret, Mad. [(om Klæder).

Mettable, *a.* som man kan tage paa

Metteur, *m.* bruges i Udtr. (Orf.) un – en œuvre, Juveleer, som indfatter Stene; *fig.* Forfatter, som laaner Andres Ideer; (Impr.) – en page, Sætter, som samler de udsatte Stykker til Sider; (Mar.) un – à port, en Skibsudlosser.

Mettre, *v. a.* lægge, ſætte; anbringe; opſtille; udſætte; anvende; forſpænde; iføre, tage paa (om Klæder); *v. pr.* lægge ſig, ſætte ſig; klæde ſig; give ſig til, tage fat paa; – à l'école, ſætte i Skole; – en apprentissage, ſætte i Lære; – sur le trône, bringe paa Thronen; – la main à l'encensoir, anmasse ſig den biſkoppelige Myndighed; – la main sur q., lægge Haand paa En; – la main sur qc., bemægtige ſig Noget; – q. au fait, underrette En om hvad der er ſkeet; – pied à terre, ſtige af Heſten; il est si faible qu'il ne saurait – un pied devant l'autre, han er ſaa ſvag, at han ikke kan gaae; *fig.* – la main à l'œuvre, à la pâte, lægge Haanden paa Værket; – une affaire sur le tapis, bringe en Sag paa Bane; – la charrue devant les bœufs, begynde Noget bagvendt; – de l'eau dans son vin, betænke ſig, nedſtemme ſine Fordringer; – la main à l'épée, gribe efter Kaarden; – l'épée à la main, trække Kaarden; – un navire à l'eau, lade et Skib løbe af Stabelen; – q. dans le monde, føre En ind i Verden; – au monde, bringe til Verden, føde; – un diamant (en œuvre), indfatte en Diamant; – un habit neuf, tage en ny Kjole paa; il met sur lui tout ce qu'il gagne, han ſætter Alt i Klæder, i Pynt; – une terre en blé, beſaae et Stykke Land med Korn; – une chambre en couleurs, male et Værelſe; – q. en faveur, bringe En i Gunſt; – fin à qc., gjøre Ende paa Noget; – à fin, tilendebringe; – bas, kaſte, føde Unger; le cerf a mis (sa tête) bas, Hjorten har fældet ſine Horn; – habit bas, trække ſin Kjole af; – bas son chapeau, tage ſin Hat af; – pavillon bas, ſtryge Flaget; – bas son orgueil, aflægge ſin Stolthed, ydmyge ſig; le cheval l'a mis à bas, Heſten har kaſtet ham af; – q. à même, à portée de, ſætte En i Stand til; – à part, lægge til Side; – de l'argent de côté, ſpare Penge; – q. à bien, lede En til det Gode; – q. à mal, forlede En til det Onde, forføre En; – une femme à mal, forføre et Fruentimmer; – q. au pis, au pis faire, opfordre En til at gjøre alt det Onde, han kan eller ponſer paa; – q. à pis faire, opfordre En til at gjøre mere Ondt, end han allerede har gjort; – au pillage, overgive til Plyndring; – à feu et à sang, hærge med Ild og Sværd; – à nu, afklæde, blotte; – au net, reenſkrive; – à intérêt, udlaane paa Rente; – à profit, gjøre indbringende; – à couvert, bringe i Sikkerhed; – q. à quia, au sac, bringe En til Tavshed; (Mar.) – à la voile, gaae under Seil; – à la cape, ligge bi; ... – en couleurs, farve; – en cendres, forvandle til Aſke; – en ligne de compte, føre til Regning, tage i Betragtning; – en délibération, bringe under Overveielſe; – en doute, kalde i i Tvivl; – en vente, ſætte til Auction; – en pièces, ſønderrive; – en oubli, bringe i Forglemmelſe; – tout en usage, opbyde Alt; – en beaux draps blancs, opdage Ens Fril, gjennemhegle En; – tout sens dessus dessous, vende op og ned paa Alt; *prov.* je n'y prends, ni n'y mets, jeg hverken taber el. vinder derved; det er mig ligegyldigt; jeg fortæller det ſom jeg har hørt det; ... se – à, give ſig til, begynde paa; se – à l'étude, begynde at ſtudere; se – à qc., beſkjæftige ſig med Noget; se – à son aise, gjøre ſig det mageligt; se – au fait d'une ch., gjøre ſig nøie bekjendt med Noget; se – à tout, ikke undſlaae ſig for Noget, hjælpe til med Alt; se – en homme, klæde ſig ſom Mand; se – en colère, blive vred; se – en frais, ſætte ſig i Bekoſtning; se – en tête, indbilde ſig; ſætte ſig Noget faſt for; se – en peine de qc., gjøre ſig Umage for Noget; blive urolig, bekymret for Noget; se – en chemin, begive ſig paa Vei; se – en repos, ſlaae ſig til Ro; se – tout en eau, arbeide ſaa man ſveder; se – en quatre pour qc., gjør ſig al optænkelig Umage for Noget; se – en quatre pour q., opbyde Alt for at tjene En; se – dans le jeu, hengive ſig til Spil; se – dans la dévotion, blive gudfrygtig; se – dans les tableaux, blive Kunſtelſker, anvende ſine Penge til at kjøbe Malerier; se – sur les rangs, indſtille ſig blandt de Søgende; se – sur son quant à soi, ſætte ſig paa den høie Heſt.

Meublant, e, *a.* tjenlig til Omhæng, Betræk, Gardiner o. desl.; (Jur.) meubles –s, ikke nagelfaſte Mobilier.

Meuble, *a.* ſom let kan pløies el. flyttes; bruges i Udtr. terre –, Muldjord; (Jur.) biens –s, rørligt Gods.

Meuble, *m.* Alt hvad der tjener til at meublere et Værelse; Bohave, Indbo; (Jur.) rørligt Gods; (Blas.) ethvert enkelt Stykke i Baabenfeltet; il a un beau-dans son salon, han har et smukt Ameublement i sin Sal; il a de beaux-s, han har smukke Meubler; se mettre dans ses-s, kjøbe sit Indbo; mettre une femme dans ses-s, underholde et Fruentimmer, forsyne hende med Indbo.

Meublé, e, *p.* forsynet med Indbo; être bien-, have et godt Indbo; *fig.* avoir la tête bien-e, besidde mange Kundskaber; avoir la bouche bien-e, have smukke Tænder; une cave bien-e, en vel forsynet Kjælder.

Meubler, *v. a.* meublere, forsyne med Meubler, med Indbo, med Besætning; -une ferme, forsyne en Avlsgaard med Avlsredskaber og Besætning; *fig.* -sa tête, sa mémoire, berige sit Hoved, sin Hukommelse med Kundskaber; ... *v. n.* tage sig ud i et Værelse; cette étoffe meuble bien, dette Tøi tager sig godt ud til Betræk, Omhæng o. desl. ... *v. pr.* forsyne sig med Indbo, kjøbe Meubler.

Meugler, *v. n.* s. beugler, hvilket er brugeligt.

Meule, *f.* Møllesteen; Slibesteen; Høstak; Kornhæs; - de fromage, stor rund og flad Ost; (Ch.) knudret Rod paa Hjortens Takker; (Verr.) Stykke Glas, som hæfter sig ved Smelterøret.

Meulier, *m* En, som tilhugger Slibe- eller Møllesteen.

Meulière, *f.* Steen, hvoraf forfærdiges Møllesteen (ogs. pierre de-); Mølleſteenbrud; ogs. *a. f.* pierre-, Mølleſteen.

Meunier, ère, *s.* Møller, Møllerkone; garçon-, Møllersvend; *prov.* il s'est fait d'évêque-, han er kommen af Dynen i Halmen; han har degraderet sig; *m.* (H. n.) Slags Karpe; (Bot.) tidligt moden blaa Drue; ... *f.* (H. n.) langhalet Meise; Slags Krage.

Meurt-de-faim, *m.* slet Arbeider, som intet Arbeide kan faae; *pl.* des meurt-de-faim.

Meurtre, *m.* Mord, Drab; *fig.* og *fa.* stor Skade; crier au-, beklage sig lydeligen over tilsviet Uretfærdighed; il s'en défend comme d'un-, han fralægger sig det ivrigen, som det Strækkeligste, hvorfor han kan beskyldes.

Meurtri, e, *p.* slaaet bruun og blaa.

Meurtrier, ère, *s.* Morder, Morderske; *a.* morderisk; ... *f.* (Fort.) Skydehul.

Meurtrir, *v. a.* slaae bruun og blaa; forslaae; (Peint.) betage den altfor stærke Colorit i et Maleri.

Meurtrissure, *f.* blaa Plet, foraarsaget ved et Stød.

Meute, *f.* Kobbel Jagthunde; chefs de-, de bedste Hunde i Kobbelet, som føre de andre an; *fig.* og *fa.* Mænd, som have stor Indflydelse paa deres Lige.

Mévendre, *v. a.* (Com.) sælge med Tab, til Spotpriis (*v.*).

Mévente, *f.* Salg til Spotpriis (*v.*); Mangel paa Afsætning; *p. u.*

Mézair, s. mésair.

Mézzanine, *f.* (Arch.) lille Etage mellem to større, Mezzaninetage; Mezzaninvindue (i d. Betydn. ogs. *a.*: fenêtre-).

Mezzo-termine (Endevokalen e udt. é), *m.* Middelvei til at bilægge en indviklet Sag; *pl.* des mezzo-termine.

Mezzo-tinto, *m.* Middelfarve; Kobberstik i mørk Maneer el. i den forte Kunst (gravure à la manière noire); *pl.* des mezzo-tinto.

Mi, Partikel, som sættes foran flere Ord og da betyder: halv, midt i el. paa. Naar mi forenes med Navn paa Maaneder og med carême, blive disse Ord af Hankj.: la mi-mai, Midten af Mai; la mi-carême, Midfasten. **Minuit**, Midnat, er *m.*, skjøndt nuit er *f.*; à mi-chemin, *loc. ad.* midtveis; ... *m.* (Mus.) tredie Tone i Scalaen.

Mi-août, *f.* den 15de August.

Miasme, *m.* (Méd.) smittende Sygestof; skadelig Uddunstning; især i *pl.*

Miaulée, *f.* Ret, som bestaaer af Brød og Viin.

Miaulement, *m.* Kattes Miaven.

Miauler, *v. n.* miave.

Mica, *m.* (Minér.) Glimmer; - jaune, Kattegulv; - blanc, Kattesølv; - el. verre de Moscovie, Marieglas, russisk Glas.

Micacé, e, *a.* (Minér.) glimmerartet, indeholdende Glimmer.

Mi-carême, *f.* Midfaste, Torsdagen i den 3die Uge i Fasten.

Miche, *f.* lille hvidt Brød; stor Brødtrumme; *fig.* Naadesbevisning; c'est lui qui donne les-s, det er ham, som uddeler Naadesbevisninger (*pop. v.*).

Michon, *m.* Penge; *pop. v.*

Micmac, *m.* Rænke, hemmeligt Kneb, Bryderi; *fa.* [fra de varme Lande.

Micocoulier, *m.* (Bot.) stort Træ

Microcosme, *m.* lille Verden.

Micrographie, *f.* Beskrivelse af Gjenstande, som kun kunne sees ved Hjælp af Microscopet.

Micromètre, *m.* astronomisk Instrument til at maale smaa Størrelser paa Himlen, saasom Stjernernes Gjennemsnit, meget korte Afstand o. desl.

Microphone, *m.* Instrument, som hjælper til at høre de svageste Toner; *a.* som har en svag Tone; som svækker Tonernes Klang.

Microscope, *m.* Forstørrelsesglas; *fig.* il voit tout avec un –, han overdriver Alt; – solaire, Solmikroscop.

Microscopique, *a.* som kun kan sees med et Mikroskop.

Mi-denier, *m.* (Jur.) Halvdelen af to Ægtefolks fælles Udgifter til Forbedring af et Arvegods.

Midi, *m.* Middag; Kl. 12 om Middagen; Syd; de sydlige Lande; – moyen, Middelsoltid; en plein –, ved høilys Dag; ne voir pas clair en plein –, tvivle om hvad der er aldeles vist, ikke fatte hvad der er soleklart; *prov.* chercher – à quatorze heures, søge Vanskeligheder, hvor der ingen er; sa fortune est à son –, hans Lykke er paa det Høieste. [af Mandens Formue.

Mi-douaire, *m.* (Jur.) halv Enkepension

Mie, *f.* Brødkrumme; Veninde (Forkortelse af amie); Barnepige (almindeligere: bonne); *ad.* ne ... mie, ikke det mindste (*inus*).

Miel, *m.* Honning; une mouche à –, en Bi; *fig.* og *fa.* être tout sucre et tout –, være sød og sledsk; la lune de –, Ægteskabets Hvedebrødsdage; *prov.* on prend plus de mouches avec du – qu'avec du vinaigre, man udretter mere med det Gode end med det Onde. [ningdug.

Miellat, *m.* el. miellée, *f.* Hon-

Mielleusement, *ad.* paa en sød el. sledsk Maade.

Mielleux, se, *a.* honningsød; vammel; *fig.* sledsk; *s.* c'est un –, det er et sledsk Menneske.

Mien, ne, *a. poss.* min, mit; forenes undertiden med un: un – parent, en af mine Slægtninge (*fa. p. u.*); ... *s. m.* den mig tilhørende Eiendom; *pl.* mine Paarørende; *f. pl.* dumme Streger; le mien et le tien, Mit og Dit; *fa.* j'ai fait bien des miennes dans ma jeunesse, jeg har gjort mange gale Streger i min Ungdom.

Miette, *f.* lille Brødkrumme, Brødsmule; lille Bid; *fa.*

Mieux, *ad* (*compar.* af bien), bedre; mere; hellere; il vaut –, – vaut, det er bedre (naar efter dette Udtr. følger 2 Infin., sættes de foran det sidste): mieux vaut s'accommoder que de plaider, det er bedre at forliges end at føre Sag mod hinanden; j'aime –, jeg holder mere af (s. aimer); je ne demande pas –, jeg ønsker Intet hellere, mere forlanger jeg ikke; être –, befinde sig bedre; see bedre ud; opføre sig bedre; le malade est un peu –, den Syge befinder sig noget bedre; elle est – que sa sœur, hun er smukkere end sin Søster; il m'a reçu on ne peut pas –, han har taget imod mig paa det Bedste; aller de – en –, gaae bestandigt fremad til det Bedre; à qui mieux mieux, omkap med hinanden; faute de –, af Mangel paa noget Bedre; *prov.* un tiens vaut mieux que deux tu l'auras, en Fugl i Haanden er bedre end 10 i Luften; le – du monde, au –, tout au –, *loc. ad.* ganske fortræffeligt, paa det Bedste; cela va le – du monde, det gaaer ypperligt, det kan ikke gaae bedre; du –, le – (tout du –, tout le – que, *v.*) que, *loc. conj.* saa godt som det er muligt; il s'en est tiré le – qu'il a pu, han har redet sig ud deraf paa den bedste Maade, han har kunnet; ... *s. m.* det Bedste; det Bedre, Bedring; il a tout arrangé pour le –, han har indrettet Alt paa det Bedste; il y a du – dans son état, il y a un – sensible, le – se soutient, der er en kjendelig Bedring hos den Syge; Bedringen vedbliver; *fa* og *pop.* elle chante des –, hun synger blandt de Bedste, hun er en Sangerinde af første Rang; on dit qu'elle n'a que vingt ans, elle a –, man siger, at hun kun er 20 Aar, hun er ældre; *prov.* le – est l'ennemi du bien, altid at ville gjøre det bedre duer ikke.

Miévre, *a.* og *s.* overgiven, skjelmsk; *s.* Skjelm, Skalk; *v. inus.*

Miévrerie, miévreté, *f.* Overgivenhed, Skjelmeri, Spilop, Uglspilstreg; *v. inus.*

Mignard, e, *a.* nydelig, fiin, delicat; affecteret indtagende; *s. m.* en smægtende Person; il fait le –, han agerer fød Fyr; (Peint.) det Affecterede, det Søgte.

Mignardement, *ad.* nydeligt, fiint; med søgt, affecteret Ynde.

Mignarder, *v. a.* forkjæle; *fig.* kunstle; *v. n.* antage en fød Tone; affectere Ynde; *v. pr.* forkjæle sig; give sig et affecteret Væsen; – un enfant, forkjæle et Barn; – son style, kunstle, manierere sin Stiil; *fa.*

Mignardise, *f.* Fiinhed, Nydelighed; søgt, paatagen Ynde; (Bot.) Slags lille fiin Nellike; *pl.* nydelige, kjelne Maneirer; indtagende Væsen.

Mignon, ne, *a.* lille og nydelig, net, indtagende; visage –, fiint, nydeligt Ansigt; des pieds –s, smaa, nydelige Fødder; *fa.* argent –, Sparepenge; péché –, Skjødesynd; un ouvrage –, et meget fiint Arbeide; ... *s.* Yndling, Diesteen (især om Børn); mon –, ma –ne, min Kjæledægge; *s. m.* Favorit (under Henrik den 3die).

Mignonne, *f.* (Jard.) Slags mørkerød Pære (grosse –); (Impr.) lille Skrift i Størrelse næst foran la nonpareille.

Mignonnement, *ad.* paa en fiin og nydelig Maade.

Mignonnette, *f.* Slags fine Kniplinger; fiint stødt Peber; lille Nellike, Fjærnellike (mignardise); *pop.* lille Sølvskilling.

Mignot, te, *a.* forkjælet (om Børn); *p. u.*

Mignoter, *v. a.* behandle altfor omhyggeligt, smigre for, forkjæle; *fa.*

Mignotise, *f.* Smiger, Kjærtegn; *fa. v.*

Migraine, *f.* Hovedpine i den halve Deel af Hovedet, ofte ledsaget af Feber og Hjerteondt.

Migration, *f.* Folkevandring; Trækfuglenes periodiske Tog til andre Lande.

Mijaurée, *f.* indbildsk affecteret Fruentimmer; lille knibsk Pyntedukke; *fa.*

Mijoter, *v. a.* (Cuis.) lade koge langsomt; *fig.* og *fa.* forkjæle.

Mil, *a. n.* tusinde (om Aarstal).

Mil (I mouilleres), *m.* (Bot.) Hirse (almindeligere millet).

Milan, *m.* (H. n.) Glente; Knurfisk, Knurhane; *n. pr.* Staden Mailand.

Milanais, e, *s.* og *a.* Indvaaner i Mailand; *s. m.* Provindsen Mailand.

Miliaire, *a.* (Méd.) som ligner Hirsekorn; hirsedannet; éruption –, meget fiint Hududslet; fièvre –, Neldefeber; ... *s. f.* (H. n.) Slags Snog.

Milice, *f.* de Gamles Krigskunst; Krigshær (i ophøiet Stiil); Landmilits, Landeværn (modsf. troupes réglées); det unge Mandskab; tirer à la –, trække Lod til Krigstjeneesten; *fig.* og *poé.* les –s célestes, de himmelske Hærskarer, Englene.

Milicien, *m.* Landsoldat; Conscriberet.

Milieu, *m.* Midte; Middelvei; (Phys.) fast el. flydende Legeme, som gjennemkrydses af andre; le juste-milieu, den rette Middelvei; Navn paa det conservative Parti i Frankrig; il n'y a point de – à cela, der er intet andet at vælge, ingen anden Udvei; le point –, Midtpunktet (i d. Betydn. er milieu brugt som *a.*); couper par le –, skære midt over; *fig.* garder le –, holde Middelveien; *fa.* au beau –, lige i Midten; au – de, *loc. ad.* midt i, iblandt; au – de ses victoires, midt under sine Seiervindinger; *fa.* au – de tout cela, med Alt det, desuagtet.

Militaire, *a.* henhørende til Krigen; angaaende Krigsstanden, egen for samme; *s. m.* Kriger, Krigsmand; Krigsfolk.

Militairement, *ad.* paa Krigsviis, paa Soldatersviis.

Militant, e, *a. f.* (Théol.) bruges kun i Udtr.: l'église –e, den stridende Kirke, de Troendes Samfund her paa Jorden (l'église souffrante, de Troende, som lide i Skjærsilden; l'église triomphante, de Troendes Samfund i Himlen).

Militer, *v. n.* (Pal.) stride, kæmpe; bruges kun *fig.*: cet argument milite pour moi, dette Argument taler for mig.

Mille, *a. n.* tusinde; mangfoldige; on l'a dit – et fois, man har sagt det mange Gange, tidt nok; om Aarstal, naar der følger et Talord efter, bruges mil; *pl.* uden s.

Mille, *m.* Mil.

Mille-feuilles, *f.* (Bot.) tusindbladet Nellike; *pl.* mille-feuilles.

Mille-fleurs, *f.* eau, huile de –, Slags distilleret Vand el. Olie af Kokasser; rossolis de –, fiin, vellugtende Liqueur, distilleret af mangfoldige Blomster; *pl.* des mille-fleurs.

Mille-graines, *f.* (Bot.) Slags Isop, amerikansk Peber; Brokurt (herniole, turquette); *pl.* mille-graines.

Millénaire, *a.* indeholdende Tusinde;

s. m. Aartusinde; pl. Sect Chriſtne, ſom troede, at de Udvalgte efter den yderſte Dom ſkulde leve her paa Jorden i et tuſindaarigt Rige.

Mille-pieds, m. (H. n.) Tuſindbeen, et Inſect (ogſ. myriapodes); pl. des mille-pieds.

Millépore, m. (H. n.) Punktkoral.

Milleret, m. (*Pass.*) Sirat til Garnering paa Damekjoler.

Millérine, f. Hirſeager.

Millésime, m. Aarstal paa Mynter og Medailler.

Millet, m. ſ. mil.

Milliaire, a. i Udtr. colonne -, pierre -, borne -, Mileſtøtte, Milepæl; ogſ. s. m. Mileſtøtte, Milepæl; - doré, Søile, ſom Auguſt lod opreiſe i Midten af Rom, og fra hvilken Milene i hele Riget regnedes.

Milliard, m. tuſinde Millioner.

Milliasse, f. uendeligt ſtort Antal (i ſlet Forſtand), Sværm, Brimmel; fa.

Millième, a. n. den Tuſinde; s. m. en Tuſindedeel.

Millier, m. et Tuſinde, en Samling af Tuſinde; tuſinde Punds Vægt; en meget ſtor Mængde; un - de foin, tuſinde Knipper Hø; un - de cuivre, tuſinde Pund Kobber; à -s, par -s, *loc. ad.* tuſindevis, i meget ſtor Mængde.

Milligramme, m. Tuſindedeel af et Gram; omtr. Halvtredſindstyvendedelen af et Gran.

Millilitre, m. Tuſindedeel af et Liter.

Millimètre, m. Tuſindedeel af en Metre; omtr. en halv Linie gammelt franſk Maal.

Million, m. en Million; en utallig Mængde; être riche à -s, beſidde Millioner, være uhyre rig.

Millionième, a. n. den tihundredetuſinde; s. m. en Millionbeel.

Millionnaire, s. og a. ſom eier een el. flere Millioner, ſom er uhyre rig.

Milord, m. engelſk Ord, ſom betyder: min naadige Herre, Mylord; *pop.* en rig Mand.

Milort, m. (H. n.) Slags ikke giftig Slange i Italien.

Milouin, m. (H. n.) Slags And.

Mi-mai, f. Midten af Mai. [ginen.

Mi-marge (à), *loc. ad.* midt i Mar-

Mime, m. Slags Farce el. comiſk Lyſtſpil hos Romerne; Forfatter af ſlige Stykker; Skuespiller i det Comiſke, Mimiker; il est bon -, han parodierer godt Andres Tale el. Geſtus (ogſ. a. i d. Betydn.).

Mimique, a. henhørende til det Comiſke, mimiſk; s. m. Mimiker, Skuespiller i det Comiſke; s. f. Mimik, Kunſt at efterligne Andres Miner og Gebærder.

Mimologie, f. Efterabelſe af Andres Tale el. Gebærder.

Mimologue, a. og m. ſom er øvet i at efterligne Andre.

Mimosa, f. (Bot.) Mimoſa, følſom Plante (la sensitive).

Minable, a. ſom har et ynkeligt Udſeende, ſom vækker Medlidenhed.

Minage, m. Maaleafgift af Korn, ſom ſælges paa et offentligt Torv.

Minaret, m. det paa Moſkeerne anbragte Spiir, hvorfra Folket kaldes til Bøn, og hvorfra Timerne forkyndes.

Minauder, v. n. gjøre kjælne, forlibte Gebarder for at behage, ſmidſte.

Minauderie, f. kjælent, affecteret Væſen, Coquetteri; pl. forlibte, affecteerte Gebærder.

Minaudier, ère, s. og a. En, ſom coquetterer, ſom gjør forlibte Gebærder (iſær om Fruentimmer).

Mince, a. tynd; *fig.* og *fa.* lille, ringe, ſvag; *prov.* - comme la langue d'un chat, overordentligt tynd; la paie est -, Betalingen er ſlet; un revenu -, en ringe Indkomſt; un savoir -, en ringe, middelmaadig Kundſkab; il a la mine bien -, han ſeer meget ubetydelig el. intetſigende ud; c'est un homme bien -, de - étoffe, det er en tynd Perſon, et ſvagt, intetſigende Menneſke.

Minceur, f. Tyndhed.

Mine, f. Anſigtstræk, Mine; Udſeende; Fatning; Gebærder, Grimaſſer (i d. Betydn. iſær *pl.*); Metalgrube, Mine; Erts; Krudtmine; gammelt franſk Maal, ½ Hectolitre; et Agermaal paa omtr. 1000 Qvadratfod; en gammel græſk Mynt paa omtr. 100 Drakmer el. henved 50 Franks; en lille tyrkiſk Mynt, omtr. en Hundrededeel af en Piaſter; un homme de bonne -, en Mand af et godt Udſeende, af et fordeelagtigt Ydre; un homme de mauvaise -, en Mand, ſom ſeer fordægtigt ud; *fa.* payer de -, have et godt Ydre, men lidet indre Værd; il paye de -, mais il ne se porte pas

bien, han seer nok ud til at være rask, men han er det ikke; avoir (une) bonne –, see ud til at befinde sig vel; avoir mauvaise –, see sygelig ud; avoir une bonne –, avoir une mauvaise –, see ud til at have en god, en slet Charakteer; avoir la – de, see ud som; il a la – d'être fou, han seer ud som om han var gal; porter la – de, see ud som (i slet Forst.); il fait – d'être content, han lader som om han er fornøiet; faire bonne – à q., tage vel imod En; faire triste –, grise –, froide – à q., tage koldt imod En; faire la – à q., see suurt til En; faire la –, sætte et stygt Ansigt op, suurmule; faire des –s à q., gjøre Tegn til En; sende En kjælne Blik; voilà un plat qui a bonne –, der er en Ret, som seer lækker ud; *prov.* il faut faire bonne – à mauvais jeu, man maa holde god Mine med slet Spil; cet homme est une – de savoir, denne Mand er grundlærd; faire sauter une –, sprænge en Mine; *prov.* il en a pour sa – de sèves, han har faaet Løn som forstyldt; éventer une –, opdage et hemmeligt Anslag og forebygge dets Følger.

Miner, *v. a.* minere; undergrave, udhule; *fig.* langsomt fortære, ødelægge lidt efter lidt; *v. pr.* hentæres lidt efter lidt; l'eau mine la pierre, Vandet huler Stenen; le chagrin le mine, Kummer hentærer ham.

Minerai, *m.* Ærts; – rebelle, Ærts, som vanskelig smelter; – fusible, letsmelteligt Mineral.

Minéral, *m.* Mineral, uorganisk Naturlegeme; *pl.* –raux.

Minéral, e, *a.* mineralsk; le règne –, Mineralriget; *pl. m.* –raux.

Minéralisateur, *m.* (Chi. og Minér.) Substants, som ved at forbindes med et Metal, forvandler samme til Ærts.

Minéralisation, *f.* (Chi. og Minér.) et Metals Forvandling til Ærts ved at forenes med en fremmed Substants.

Minéraliser, *v. a.* (Chi. og Minér.) forvandle til Ærts.

Minéraliste, *m.* Mineralkjender, Mineralarbeider.

Minéralogie, *f.* Lære om Mineralierne, Mineralogi.

Minéralogique, *a.* henhørende til Mineralogien, Mineralogisk.

Minéralogiste, *m.* Mineralkjender, Mineralog.

Minéralogue, *m.* s. s. minéralogiste, men mindre brugeligt.

Minerie, *f.* Saltmine.

Minerve, *n. pr. f.* Minerva; *fig.* smuk dydig og dannet Qvinde; Digtergeni; Hoved; Hjerne (*fa.*).

Minet, te, *s.* lille Kat, Mis; *fa.*

Mineur, *m.* Bjerggraver, Bjergmand; Minebygger; Minerer.

Mineur, e, *a.* mindre; i d. Betydn. kun brugelig i Udtr: les quatre ordres –s, de fire geistlige Underordener; l'excommunication –e, det mindste Kirkeban; les frères –s, Franciskanerne; l'Asie –e, lille Asien; (Jeu) tierce –e, lille Terz i Piquet; (Mus.) tierce –e, Terts, bestaaende af en heel og en halv Tone; mode –, blød Toneart; ... (Jur.) *s.* og *a.* mindreaarig; Umyndig.

Mineure, *f.* (Log.) anden Sætning i en Slutningsfølge; den mindste Disputats for en theologisk Licenciatgrad.

Miniature, *f.* Miniaturmaleri; Portræt, Bog el. Kunstværk i Miniatur; et lille, nydeligt Fruentimmer; en –, *loc. ad.* i lille Format, i lille Dimension.

Miniaturiste, *m.* Miniaturmaler.

Minière, *f.* Ertsgrube, Bjergværk.

Minime, *ad.* meget lille, ubetydelig; mørkegraa, mørkebruun (af samme Farve som Minimernes Munkedragt); ... *s. m.* Munkeorden, stiftet af Saint-François de Paule; *s. f.* (Mus.) forh. en halv Rode (blanche).

Minimité, *f.* Lidenhed, Ubetydelighed; mindste Deel af Noget.

Minimum, *m.* mindste Grad, hvortil en Størrelse kan bringes; den mindste Mulct el. Straf, Loven fastsætter; uden *pl.*

Ministère, *m.* Embede, Embedsforretning; Statsministers Embede, hans Regiering; samtlige Ministre, Ministeriet; Hjælp, Bistand, Mellemkomst; – public, Øvrighed, ansat ved Domstolene for at vaage over den offentlige Orden og Lovenes Udøvelse. [Plan el. System.

Ministérialisme, *m.* Ministerpartiets

Ministériat, *m* en Statsministers Regiering; hans Regieringstid.

Ministériel, le, *a.* eiendommelig for Ministeriet, tilhørende Ministeriet, underordnet samme; Ministeriet hengiven; (Thé.) le chef – de l'église, Kirkens Overhoved i Christi Sted, Paven; *s. m.* Tilhænger af Ministeriet.

Ministériellement, *ad.* i ministeriel Form.

Ministre, *m.* Statsminister; Gesandt; Klosterforstander; *fig.* Redskab – de Dieu, Herrens Tjener, Præ

– du saint Evangile, – de la parole de Dieu, el. blot –, proteſtantiſk Præſt.

Minium (um udt. om uden Næſelyd), *m.* (Chi.) Mønnie, Minie.

Minois, *m.* ungt, behageligt Pigeanſigt; *fa.*

Minon, *m.* Mis, Misſekat.

Minoratif, *m.* (Méd.) mildt, afførende Lægemiddel (ogſ. *a.*).

Minorité, *f.* Minoritet; Mindreaarighed; Tiden, hvori Ens Umyndighed varer; en Fyrſtes Mindreaarighed.

Minot, *m.* gammelt franſk Maal til Korn o. desl., ¼ Hectolitre.

Minuit, *m.* Midnat; il est – sonné, Klokken er over 12 (Midnat).

Minuscule, *a.* bruges kun i Udtr.: lettre –, caractère –, lille Bogſtav; ogſ. *s. f.*

Minute, *f.* Minut; en Tredſindstyvendedeel af en Grad; et Øieblik; meget lille Skrift; en Klade, en Concept; et originalt Document; je reviens dans une –, jeg kommer igjen om et Øieblik; être à la –, være meget nøiagtig; des côtelettes à la –, Ribbeensſteg, ſom hurtigen riſtes og ſtrax ſerveres.

Minuter, *v. a.* concipere, gjøre Udkaſtet til et Document, ſkrive Klade; ſkrive meget fiint; *fig.* udkaſte Planer; *v. n.* have i Sinde, tænke paa.

Minutie, *f.* Ubetydelighed, Smaating.

Minutieusement, *ad.* ſmaaligen.

Minutieux, se, *ad.* ſmaalig; ſom befatter ſig med Smaaligheder; *s.* et ſmaaligt Menneſke. [Perſon; *pop.*

Mioche, *m.* lille Dreng; foragtelig

Mi-parti, e, *a.* ſammenſat af to ligeſtore, men forſkjelligt farvede Dele; *fig.* deelt i to omtr. lige ſtore Dele; chambres –es, Kamre, beſtaaende halvt af Catholiker og halvt af Proteſtanter (ophævede under Ludvig den 14de).

Miquelet, *m.* Slags Røver i Spanien, paa Pyrenæerne og paa Grændſerne af Catalonien og Aragonien; ſpanſk Livvagtsſoldat hos Statholderne i Provindſerne.

Miquelot, *m.* forh. lille Dreng, ſom betlede under Paaſkud af en Pilegrimsvandring til Saint-Michel; *pop.* faire le –, agere Hykler, paatage ſig et ſindhelligt Væſen; *inus.* [Blomme.

Mirabelle, *f.* Slags lille guulagtig

Miracle, *m.* Mirakel, Under; Vidunder; Underværk; *fa.* cela se peut sans –, det gaaer til uden Hexeri, det er meget let at gjøre; c'est un – de vous voir, man ſeer Dem kun ſjeldent; faire des –s en quelque occasion, udmærke ſig ved en el. anden Leilighed, aflægge Prøver paa Tapperhed; à –, *loc. ad.* udmærket, overordentligt godt (*fa. p. u.*).

Miraculeusement, *ad.* paa en vidunderlig, forbauſende el. beundringsværdig Maade.

Miraculeux, se, *a.* vidunderlig; forbauſende, beundringsværdig.

Miraillé, e, *a.* (Blas.) beſat med Øine af forſkjellig Email, el. med Fjær af forſkjellig Farve. [løve (myrméléon).

Mircolion, *m.* (H. n.) Slags Myre-

Mirage, *m.* Luftſpeiling, Fata-Morgana.

Mire, *f.* Sigtekorn paa et Gevær; prendre sa –, tage ſit Sigte; point de –, Sigtepunkt; det Maal, man ſøger at naae.

Miré, *a.* (Ch.) bruges kun i Udtr. sanglier –, Vildſviin med indadbøiede Huggetænder.

Mirement, *m.* (Mar.) être en –, viſe ſig høiere beliggende og længere borte end i Virkeligheden.

Mirer, *v. a.* ſigte; holde op imod Lyſet for at ſee igjennem; *fig.* tragte efter; *v. pr.* ſpeile ſig; beundre ſig ſelv; – un emploi, aſpirere til et Embede, have det i Sigte; se – dans les actions d'autrui, ſee ſig i Speil paa Andre, tage Exempel af Andres Handlinger; on se mire dans cette vaisselle, dette Bordtøi er ſaa blankt, at man kan ſpeile ſig deri; se – dans son ouvrage, betragte ſit Arbeide med Selvtilfredshed; *fig* se – dans ses plumes, være indtaget af ſin Skjønhed, af ſin Pynt. [mager; *fa.*

Mirliflore, *m.* ung Modeherre, Cour-

Mirliton, *m.* Slags ſimpel Rørfløite.

Mirmidon (el. myrmidon), *m.* lille ubetydeligt Menneſke, Dværg; *fig.* Stymper, ſom er fuld af latterlige, overſpændte Indbildninger om ſig ſelv, ſom ſøger at hæve ſig over Andre; *fa. plais.*

Miroir, *m.* Speil; *fig.* Mynſter, Exempel; – ardent, Brændſpeil; cheval bai à – (bai miroité), Speilſtimmel; œufs au –, Speilæg; (Mar.) Agterſpeilet paa et Skib (v. nu: tableau); (E. F.) det

med Slovhammeren mærkede Sted paa en Traastamme.

Miroitant, e, *a.* (H. n.) givende Gjenskin som Metaller.

Miroité, e, *a.* (Man.) speilplettet (om Heste); s. miroir.

Miroiterie, *f.* Speilhandel. [handler.

Miroitier, *m.* Speilmager, Speil-

Miroton, *m.* (Cuis.) opstuvet Kjødret.

Mirtil, *m.* (H.n.) Slags Sommerfugl.

Mirtille, *f.* (Bot.) Blaabær; Blaabærbusk (airelle); (H. n.) s. s. mirtil.

Mis, *m.* (Jur.) Datum paa et Actstykke, som angiver den Dag, det afleveres i Retten.

Mis, e, *p.* og *a.* lagt, sat; klædt; être bien –, være velklædt; mal –, slet klædt; (Man.) tilredet, afrettet. [Fokkemast.

Misaine, *f.* (Mar.) Fok; mât de –,

Misanthrope, *m.* og *a.* Menneskefiende, Menneskehader; vrantent, uomgængeligt Menneske; menneskefiendsk, menneskefiendtlig.

Misanthropie, *f.* Menneskehad; Folkefiendtlighed; Uomgængelighed, Brantenhed.

Misanthropique, *a.* menneskefiendsk.

Miscellanées, *m. pl.* blandede Afhandlinger, blandede literaire Stykker (nu hellere: mélanges).

Miscibilité, *f.* Beskaffenhed ved en Ting, i Følge hvilken den kan blandes med Andre. [Andet.

Miscible, *a.* som kan blandes med

Mise, *f.* Indskud, Indsats; Bud ved en Auction; Maade at klæde sig paa, Klædedragt; Gangbarhed; *fig.* og *fa.* cet homme est de –, det er en dannet Mand, som kan vise sig overalt; sa – est élégante, hans Paaklædning er smagfuld; cette excuse n'est pas de –, denne Undskyldning er ikke antagelig; cette étoffe n'est plus de –, dette Tøi er ikke længer brugeligt; la – en scène, et Stykkes første Opførelse, de dertil nødvendige Foranstaltninger; – en vente, Stillen til Auction; – en œuvre, Udarbeidelse; (Pal.) – en accusation, Hensættelse i Anklagestand; – en jugement, Overgivelse til Dom; – en possession, Sætten i Besiddelse af Noget; – en liberté, Løsladelse; (Impr.) – en pages, Udskydning; (Com.) – hors, Forskud, Udlæg.

Misérable, *a.* ulykkelig, elendig; ondskabsfuld; usel, jammerlig; *s. m.* en Ulykkelig, et elendigt Menneske; et slet Menneske; *s. f.* et lasagtigt Fruentimmer; faire une fin –, døe en ynkelig Død i Armod, el. paa en ynkelig Maade; ce sont de –s disputes, det er ynkelige, jammerlige Stridigheder; secourir les –s, hjælpe de Ulykkelige; c'est un –, det er et elendigt el. et slet Menneske; c'est un petit –, det er et vanartigt Barn. [el. ynkelig Maade.

Misérablement, *ad.* paa en usel,

Misère, *f.* Elendighed, ulykkelig Forfatning, stor Trang, Nød; Oval, stor Ubehagelighed; Usselhed; *fa.* Ubetydelighed; tomber dans la –, geraade i Nød og Elendighed; la – du temps, slet Tidsomstændighed; collier de –, møisommeligt Arbeide, som man ikke kan lasrive sig fra; Trælleaag; il s'est fâché pour une –, han er bleven vred for en Ubetydelighed; (Jeu) faire –, spille Misère, ikke gjøre et eneste Stik.

Miséréré, *m.* den 50de Psalme (miserere mei, Domine); Tid, som behøves til at fremsige denne Psalme; (Méd.) Slags meget hæftig Mavekolik.

Miséricorde, *f.* (Thé.) Barmhjertighed; forbarmende Raade; Tilgivelse; lille Sæde el. Bræt anbragt under Chorstolen; Slags Dolk, de gamle Riddere bare i Beltet; être à la – de q., afhænge af Ens Raade og Barmhjertighed; se remettre, s'abandonner à la – de q., overgive sig til Ens Raade el. Unaade; faire – à q., vise Barmhjertighed imod En, tilgive En; crier –, raabe ak! og vee! ... *interj.* barmhjertige Gud; Gud forbarme sig over os.

Miséricordieusement, *ad.* med Barmhjertighed. [*s. m.* den Barmhjertige.

Miséricordieux, se, *a.* barmhjertig;

Misnie, *n.pr. f.* den meißniske Kreds.

Misogyne, *m.* Fruentimmerhader.

Misogynie, *f.* Had til Fruentimmer.

Missel, *m.* Messebog.

Mission, *f.* Sendelse; Hverv; Fuldmagt til at forkynde Guds Ord; Samling af Missionairer; Række af Prædikener til Oplysning el. Omvendelse; il est en –, han er reist ud at forkynde Christendommen blandt de Vantroe; *fig.* prêcher sans –, tale el. handle uden dertil at være berettiget. [geomvender.

Missionnaire, *m.* Missionair; Hedning-

Missive, *a.* bruges kun i Udtr. lettre –, Sendebrev; *s. f.* Sendebrev, Skrivelse; *plais. fa.*

Mistral, *m* Navn paa Nordvestvinden i det sydlige Frankrig (ogs. maëstral).

Mitaine, *f.* Bælgvante, hvori kun er Tommelfinger; *pl.* Halvhandske, Theehandske; *fig.* cela ne se prend pas sans -s, det erholdes kun ved stor Forsigtighed; *pop.* ce sont là des -s à quatre pouces, det er forgjæves Forsøg, Midler, som ikke hjælpe; de l'onguent miton- -, Middel, som hverken gavner el. skader; croque- -, Busemand.

Mite, *f.* (H. n.) Mide, Ostmide.

Mithridate, *m.* Modgift, et Middel, som tilskrives Mithridat; vendeur de -, *fig.* og *fa.* Markskriger, Storpraler, som lover mere end han holder.

Mitigatif, ive, *a.* formildende, lindrende. [Lindring.

Mitigation, *f.* Formildelse; (Méd.)

Mitiger, *v a.* formilde; peine -ée, formildet Straf; morale -e, slap Moral.

Mitis (s udtales), *m.* stor Hankat.

Mitoierie, *f.* (Prat.) Fællesskab om et Skillerum; fælles Muur, Hegn el. Grav mellem to Eiendomme.

Miton, *m.* Handskeærme.

Mitonner, *v. n.* koge sagte (om Brød, som udblødes i Suppe over Ilden); *v. a. fa.* forkjæle; drage stor Omhu for Ens Helbred; smigre for En; vinde En; indynde sig hos En ved at smigre for ham; il aime qu'on le -, han holder af at man smigrer for ham; - une affaire, lede en Sag med Forsigtighed; *v. pr.* skaane sig, tage sig i Agt. [*fig.* Smigreri.

Mitonnerie, *f.* (Cuis.) Opkogning;

Mitoyen, ne, *s.* som ligger i Midten, mellem to andre Gjenstande; une cloison -ne, en Mellemvæg; un état -, en Middelstand; un avis -, un parti -, en Middelvei.

Mitoyenneté, *f.* en Gjenstands Beliggenhed mellem tvende andre; Naboers fælles Ret over en Mellemvæg, et Hegn o. desl. [ster med Kartætsker.

Mitraillade, *f.* Nedskyden af Menne-

Mitraille, *f.* alle Slags Smaasager af Jern, Kobber el. Messing; Smaamynt af lidet Gehalt; Kartætsker.

Mitrailler, *v. a.* nedskyde med Kartætsker; *v. n.* skyde Kartætskskud.

Mitre, *f.* catholsk Bispehue; (Ant.) Slags Hovedpynt, som brugtes af de romerske Damer; (Mac.) en Vinkel paa 45°; (Arch.) Roghat af Teglsteen oven paa en Skorsteen.

Mitré, e, *a.* som har Ret til at bære Bispehue; bruges gjerne i Forbindelse med crossé: abbé crossé et -, Abbed, som har Ret til at bære Bispestav og Bispehue.

Mitron, *m.* Bagersvend (*pop.*); Bispehue el. Hovedpynt af Papir.

Mixte, *a.* blandet; *s. m.* Legeme af en blandet Sammensætning.

Mixtion, *f.* (Pharm.) Sammenblanding af flere Medicamenter til en Mixtur.

Mixtionner, *v. a.* blande en Drik med et Medicament (oftest i slet Forst.); lave Mixtur.

Mixture, *f.* (Pharm.) Mixtur.

Mnémonique, *f.* Hukommelseskunst; ogs. *a.* art mnémonique.

Mobile, *a.* bevægelig; *fig.* foranderlig, ustadig; som let modtager forskjellige Indtryk; fête -, Fest, som ikke altid indtræffer til samme Tid; un esprit -, et let bevægeligt Gemyt; *s. m.* Legeme, som er sat i Bevægelse; bevægende Kraft, Drivefjeder; *fig.* En, som sætter en Sag i Gang, Anstifter; l'intérêt est le - de la plupart des hommes, Egennytte er de fleste Menneskers Drivefjeder; (Astr.) le temps du premier -, Tid, som maales efter Stjernernes Tilbagekomst i Meridianen.

Mobiliaire, *a.* (Dr.) bestaaende i rørligt Gods; henhørende til samme, el. angaaende samme; dispositions -s, Bestemmelser angaaende Bohave.

Mobilier, ère, *a.* (Dr.) rørlig; bestaaende i el. angaaende rørligt Gods; effets -s, rørlige Eiendomme; succession -ère, Arv af Meubler; héritier -, Arving af Meubler; *s. m.* Bohave, Indbo.

Mobilisable, *a.* (Mil.) som kan sættes paa samme Fod som Linietropper, sendes til Grændserne eller fordeles i Fæstningerne.

Mobilisation, *f.* (Dr.) urørlig Eiendoms Omskiftning til rørlig (ameublissement); (Mil.) en Borgervæbnings Forandring til Linietropper.

Mobiliser, *v. a.* (Dr.) behandle urørligt Gods som rørligt (ameublir); (Mil.) sætte en Borgervæbning paa samme Fod som Linietropper.

Mobilité, *f.* Bevægelighed; *fig.* Ubestandighed, Ustadighed; Foranderlighed; la - de la physionomie, Ansigtets Udtryksfuldhed, Færdighed i at forandre Udtrykket; (Méd.) Nerve-Pirrelighed.

Moche, *f.* Pakke Silke, saaledes som

den kommer fra Udlandet; soie en –, ufarvet Silke, som ikke har faaet Appretur.

Mock, *m.* Slags Vanvid, som fremkommer af at nyde for meget Opium.

Modale, *a.* (Log.) proposition –, Sætning, indeholdende en Indskrænkning el. Betingelse. [Maade at være paa.

Modalité, *f.* (Log.) Beskaffenhed,

Mode, *f.* Mode; Skik; Smag; Viis; *pl.* moderne Damepynt; Modehandel; cet homme est à la –, denne Mand er paa Moden; ogs. han er meget søgt, meget afholdt; c'est la –, det er Skik og Brug; un ami à la –, en ustadig Ven; oncle, tante à la – de Bretagne, Oncle el. Tante langt ude; Faders el. Moders Sødskendebarn; du bœuf à la –, Oxekjød gjennemstukket med Flesk; en simpel Borger; elle sait bien les –s, hun syer godt Modepynt.

Mode, *m.* Form, Maade at være paa; (Gr.) Modus; (Mus.) Toneart.

Modelage, *m.* Modelering.

Modèle, *m.* Mynster, Model; Afbildning i Leer el. Vox; Afbildning efter en formindsket Maalestok; poser le –, stille Modellen i den Stilling, man vil fremstille; être fait comme un –, være særdeles velskabt. [af Formerne.

Modelé, *s. m.* (Sculp.) Afbildning

Modeler, *v. a.* (Sculp.) modellere, afbilde i Leer, Gibs el. Vox; afbilde efter en formindsket Maalestok; *fig.* danne, indrette efter (sur); *v. pr.* danne sig efter (sur).

Modeleur, *m.* Artist, som modellerer.

Modénature, *f.* (Arch.) Sirat paa Gesimser; sammes Forholdsmæssighed; Gesims. [politiske System.

Modérantisme, *m.* de Moderates

Modérateur, trice, *a.* ledende, styrende; *s.* En, som le er, styrer el nedstemmer exalterede Gemytter.

Modération, *f.* Maadehold; Nedsættelse af en Priis (*p. u.*); Formildelse af en Straf, Nedsættelse af en Mulct.

Modéré, e, *p.* og *a.* maadeholden; som følger en Middelvei, som ikke gaaer til Yderligheder; moderat, sindig, rolig; *s. m.* en Moderat, En, som har maadeholdne Anskuelser el. hylder moderate Grundsætninger.

Modérément, *ad.* med Maadehold; paa en moderat Maade, sindigen.

Modérer, *v. a.* formindske i Hæftighed; formilde; nedstemme; sætte Grænser for; styre; *v. pr.* styre sig, beherske sig, tæmme sig; formildes, formindskes; – le feu, formindske Ilden; – les impôts, nedsætte Afgifterne; – sa colère, tæmme sin Vrede; ses désirs, styre sine Ønsker; le froid se modère, Kulden tager af, bliver mildere; il ne sait pas se –, han forstaaer ikke at holde Maade, at betvinge sig; modérez – vous, styr Dem, tæm Deres Hidsighed.

Moderne, *a.* som hører til den nyere Tid; som er efter Moden, i den nyeste Smag; *s. m. pl.* de nyere Forfattere; den nyere Tids Lærde eller Kunstnere; à la –, *loc. ad.* efter den nyeste Mode.

Moderner, *v. a.* (Arch.) opfriske en antik Bygning i moderne Stil; *p. u.*

Modeste, *a.* beskeden; maadeholden; simpel, jevn, som ikke gjør Opsigt; (om Farver) som ikke praler el. falder i Øinene; sædelig, blufærdig.

Modestement, *ad.* beskedent; simpelt, jevnt, tarveligt, maadeholdent.

Modestie, *f.* Beskedenhed; Maadeholdenhed; Jevnhed; Velanstændighed, Blufærdighed.

Modicité, *f.* Ubetydelighed, Ringhed; la – de son revenu, hans Indtægts Ringhed; la – du prix, Prisens Billighed.

Modificatif, ive, *a.* nærmere bestemmende, modificerende; *s. m.* Bestemmelsesord.

Modification, *f.* Formildelse, Læmpning; Indskrænkning, nærmere Bestemmelse; Forandring i et Legemes Væsen.

Modifier, *v. a.* modificere, nærmere bestemme, formilde; forandre en Gjenstand i enkelte Dele; *v. pr.* formildes, forandres i det Enkelte, forbedres.

Modillon, *m.* (Arch.) lille fremstaaende Sirat paa Gesimsen af Søiler, Sparrehoved (s. mutule).

Modique, *a.* ubetydelig, ringe i Værdi; prix –, billig Priis.

Modiquement, *ad.* ubetydeligt, ikke meget, ringe; vivre –, komme ud af det med meget lidt. [handlerinde.

Modiste, *s.* Modehandler, Mode-

Modulation, *f.* (Mus.) Overgang fra en Tone til en anden; Tonearternes harmoniske Sammensmeltning; musikalsk Foredrag.

Module, *m.* (Arch.) Maal, hvorefter de indbyrdes Forhold mellem et architectonisk Arbeides forskjellige Dele bestemmes; Forholdsmaal; en Me-

dalles eller et Pengestykkes Gjennemsnit.

Modaler, *v. a.* (Mus.) forfatte en Melodi efter Harmoniens Regler; *v. n.* gjennemløbe en Tonearts forskjellige Toner; modulere, foredrage, udføre.

Moëlle, *f.* Marv; *fig.* Kjærnen, Extract af et Skrifts Indhold, det Væsentligste af samme; *fig.* og *fa.* il lui tire jusqu'à la – des os, han udsuger ham ganske, han ødelægger ham lidt efter lidt; tirer (extraire) la – d'un livre, uddrage det Bedste af en Bog.

Moëlleusement, *ad.* bruges kun *fig.* blødt, fyldigt, marvfuldt (peint.).

Moëlleux, se, *a.* fuld af Marv; *fig.* marvfuld, kjærnefuld, fyldig, blød, behagelig; étoffe –se, Tøi, som er fast, blødt og smidigt; pinceau –, blød, behagelig Pensel; contours –, blødt Omrids; voix –se, blød og fuldtonende Stemme; vin –, stærk og behagelig Viin; discours –, forstandig, kjærnefuld Tale; *s. m.* Smidighed (i Bevægelser); Blødhed, behagelig Fyldighed (om Pensler).

Moëllon, *m.* (Maç.) Byggesteen, Slags Sandsteen; – brut, raa Byggesteen; – d'appareil, tilhugget Byggesteen; – bloqué, sprød, utilhugget Byggesteen.

Moëllonnier, *m.* Kile til at sprænge Sandsteen el. Byggesteen.

Mœuf, *m.* (Gr.) Modus; *v.* (nu: [mode).

Mœurs (sudtales), *f. pl.* Sæder; en Nations særegne Levemaade, Tilbøieligheder el. Skikke; (poét.) et Folks moralske Sædvaner, dets Hensyn til Sædelighed; (Peint.) Folks Skikke, Dragt o. desl.; avoir des –, have gode Sæder, føre et moralsk Levnet; n'avoir point de–, føre et slet Levnet; cela n'est pas dans nos –, det er ikke overeensstemmende med vore Sæder, med vor Skik og Brug; les – des animaux, Dyrenes forskjellige Levemaade; *prov.* les honneurs changent les –, naar Folk komme til Ære, veed de ikke, hvorledes de ville være.

Mofette, *f.* skadelig Uddunstning, især i Bjergværker.

Mohatra, *a. m.* bruges kun i Udtr. contrat –, Aagercontract, hvorefter man indløser for en ringe Priis, hvad man har solgt til en høi Priis og paa Credit.

Moi, *pr. pers.* jeg, mig; bruges som Subject: vous et *moi* nous irons à Paris, De og jeg ville reise til Paris; c'est *moi* que l'ai dit, det er mig, som har sagt det; som direct Object: envoies–y–moi, send mig derhen; som indirect Object: pardonne–moi, tilgiv mig; ... de vous à moi, mellem os sagt; c'est à moi, det er mit; à moi! kom mig til Hjælp! quant à moi, hvad mig angaaer; se tenir sur son quant–à––, være stolt, hovmodig el. tilbageholden, tale i en stolt Tone; se mettre sur son quant–à––, antage en stolt Mine; tale i en afgjørende Tone, blive hæftig; *s. m.* Menneskets med sin Egenhjerlighed; (Phil.) en Persons Individualitet.

Moignon, *m.* Stump af en Arm el. et Been, som er afsat; Stump af en afhugget Green.

Moilette, *f.* Redskab, beklædt med Filt, som bruges til at polere Speile.

Moinaille, *f.* Munkepak; *fa.*

Moindre, *a. comp.* mindre, ringere; mindre i Værdi; mindre god; votre douleur en sera –, Deres Sorg vil derved blive mindre; ce vin là est – que l'autre, denne Viin er mindre god (el. slettere) end den anden; le el. la –, den mindste, den ringeste; i Forbindelse med en foregaaende Negtelse bruges det i Betydn. af ingen, ikke den mindste, ikke en eneste; il ne lui a pas dit le – mot, han har ikke sagt ham et eneste Ord; *s. m.* les quatre –s, de 4 ringeste Munkeordener (s. mineur).

Moine, *m.* Munk; Sengevarmer; Papirhylster til Krudtet, hvormed man tænder en Mine; Top (i d. Betydn. bruges det paa Landet); – lai, forh. Invalid, som indlagdes i et Kloster; – bourru, Skrækkebillede, Busemand; vrant et Menneske (*fa.*); *prov.* il est gras comme un –, han er meget feed; l'habit ne fait pas le –, man skal ikke dømme Manden efter Kjolen; on se doit garder d'un – de tous côtés, man kan ikke tage sig nok i Agt for en Munk, han er ikke at lide paa; attendre q. comme les –s font l'abbé, ikke vente paa En med Middagsmaden; pour un – l'abbaye ne faut pas, pour un – on ne laisse pas de faire un abbé, paa en Enkelt kommer det ikke an; fordi En er borte, skal en Sag ikke standses.

Moineau, *m.* Spurv; *prov.* tirer sa poudre aux –x, spilde sine Kræfter paa Ubetydeligheder; (Fort.) Bastion, hvis Spids danner en stump Vinkel; *a. m.* cheval –, en Hest med afstaarne Øren.

Moinerie, *f.* alle Munke; Munkevæsen (i slet Forst.).

Moinesse, *f.* Nonne; *plais. p. u.*

Moineton, *m.* lille, uanseelig Munk (almindeligere: moinillon). [Udtryk).

Moinillon, *m.* lille Munk (haanligt

Moins, *ad.* mindre; le –, det mindste; *s. m.* (Alg.) Minus, Subtractionstegn; (Impr.) Tankestreg; ... à – de, *loc. ad.* for ringere Pris end; uden paa den Betingelse; à –, for en mindre Sum; for en mindre Aarsag; je ne le lui vendrai pas à – de mille francs, jeg sælger ham den ikke under 1000 Fr.; on se fâcherait à –, man kunde blive vred for mindre; vous ne l'aurez pas à –, De faaer det ikke for mindre; ... à – que, *conj.* med mindre at (bruges med ne foran et følgende Subjunctiv, og med de foran et Infinit.); il n'en fera rien à – que vous *ne* lui en parliez, han gjør Intet, med mindre at De taler med ham derom; ils ne peuvent en parler, à – que de se quereller, de kunne ikke tale derom, uden at de komme op at skjændes; au –, i det mindste (om ikke mere); du –, i det mindste (naar man vil indskrænke, hvad man troer at have sagt for meget); il est au – aussi riche que son frère, han er i det mindste ligesaa rig som sin Broder; c'est un de ses amis, ou du – un homme qu'il prend pour tel, det er en Ven af ham, el. i det mindste en Mand, han anseer som saadan; ... de –, *loc. ad.* for lidt; mindre; il y a vingt francs de –, der er 20 Fr. for lidt; vous l'aurez pour qc. de –, De skal faae det for Noget mindre; ... en – de, dans – de, *loc. pp.* i kortere Tid end; en – de rien, *loc. ad.* i meget kort Tid, meget snart; ... rien – que, Intet mindre end (dette Udtr. frembyder ofte en Tvetydighed, hvorfor man i de fleste Tilfælde gjør bedst i at undgaae at bruge samme).

Moire, *f.* Tilberedelse af vævede Tøier, hvorved de erholde et vatret Skin; Tøi, som har faaet en saadan Appretur, vatret Tøi; – de soie, Silkemor.

Moiré, e, *p.* vatret; *s. m.* moiré métallique, vatret Blik.

Moirer, *v. a.* give vævede Tøier et vatret Udseende ved Rulning el. Presning.

Moireur, *m.* Arbeider, som giver Tøier og Metaller et vatret Udseende.

Mois, *m.* Maaned; maanedlig Betaling; au –, par –, maanedlig, maanedsvis; trois –, et Fjerdingaar; six –, et halvt Aar; neuf –, tre Fjerdingaar; le deux du –, den anden i Maaneden; *prov.* nous avons tous les ans douze –, vi blive med hver Dag ældre; elle en a pour ses neuf –, hun har ladet sig besvangre; *pl.* Fruentimmernes maanedlige Renselse; elle a ses –, hun har sit Maanedlige.

Moise, *f.* (Charp.) Baand i Tømmerarbeide.

Moiser, *v. a.* (Charp.) anbringe Baand af Lægter o. desl. til at fasthølde Tømmerarbeide. [stimlet Lugt.

Moisi, *m.* Skimmel, det Skimlede;

Moisir, *v. a.* stimle (*p. u.*); *v. n.* og *v. pr.* stimles, blive stimlet, muggen.

Moisissure, *f.* Skimmel, Muggenhed; det Skimlede, det Mugne.

Moison, *f.* Jords Forpagtning mod at svare en Deel af Afgrøden; – de drap, Længden af et Stykke Klæde.

Moisonnier, *m.* Forpagter, som betaler sin Jordafgift med en Deel af Afgrøden. [ranker med deres Drueklasser.

Moissine, *f.* Knippe afskaarne Vin-

Moisson, *f.* Høst; Høsttid; *poé.* Aar; faire la –, høste; *fig.* une – de lauriers, en Række Seire; il a vu cinquante –s, han er bleven 50 Aar gammel; *prov.* il ne faut pas mettre la faucille dans la – d'autrui, man maa ikke gjøre Indgreb i Andres Ret, man maa ikke jage paa Andres Enemærker.

Moissonner, *v. a.* høste, indhøste; *fig.* vinde; bortrive; – des palmes, vinde Seirspalmer; il a été –é dans sa fleur, Døden har bortrevet ham i hans tidlige Ungdom; *prov.* celui qui sème le vent, moissonnera la tempête, den, som udsaaer Splid, bliver selv Bytte for endnu større Strid.

Moissonneur, se, *s.* Høstkarl, Høstkvinde.

Moite, *a.* klam, lidt fugtig.

Moiteur, *f.* Klamhed.

Moitié, *f.* Halvdeel, Halvpart; *fig.* Hustrue; partager une ch. par –, dele Noget halvt, i to Halvparter; *fig.* cet homme est – chair, – poisson, det er vanskeligt at blive klog paa denne Mand, at fatte, hvad han egentlig vil; il a fait sa fortune – guerre, – marchandise, han er kommen til sin For-

mue paa en tvetydig Maade; il a consenti – guerre, – marchandise, han han har givet sit Samtykke halvt med det Gode, halvt med det Onde; – figue, – raisin, halvt i Spøg, halvt i Alvor; halvt med det Gode, halvt med det Onde;... à –, *loc. ad.* i Fællesskab; halvt; labourer une terre à –, pløie hver det Halve af en Jordlod; il est à – ivre, han er halvt beruset; à – chemin, paa Halvveien; à – prix, for halv Priis; être de – avec q., være halvt med En; gaae i Compagni med En; *fig.* en rabattre de (el. de la) –, agte En langt mindre end før; en rabattre (la) –, slaae det Halve af, troe ikkun det Halve (om en overdreven Fortælling, Roes el. Daddel).

Moka, *m.* Mokabønne, Kaffe fra [Moka i Arabien.

Mol, le, s. mou.

Molaire, *a. f.* (om Tænderne) dent –, Kindtand; *s. f.* Kindtand.

Moldavie, *f.* Moldau.

Moldavique, *a.* moldauisk, som er fra Moldau; *s. f.* (Bot.) tyrkisk Melisse el. Hjertensfryd.

Mole, *f.* (Méd.) kjødagtig Gevært i Moderen, formeentligt Foster (Mola); (H. n.) Klumpfisk.

Môle, *m.* Dæmning til at beskytte en Havn mod Strømmens Hæftighed (især i Middelhavet); (Anc.) Slags romersk Gravmæle.

Moléculaire, *a.* henhørende til de uendeligt smaa Dele, som man kalder Moleculer.

Molécule, *f.* uendelig lille Deel el. Grundbestanddeel af et Legeme.

Molène, *f.* (Bot.) Kongelys (bouillon [blanc).

Moler, *v. n.* (Mar.) seile for fuld Vind, have Vinden bagfra.

Molestation, *f.* Fortrædigelse.

Molester, *v. a* fortrædige, tilføie Fortred og Bryderi, besvære, plage, forurolige.

Molette, *f.* Hjul i en Spore; (Vét.) Svulst paa Koden af en Hest, Senegalle; (Techn.) Slags lille Hjul i et Uhr; Guldsmedtang; Løber paa en Farvesteen. [redskab.

Moletter, *v. a.* polere med et Glatte-

Molière, *f.* Steenbrud, hvoraf udhugges Mollesteen; ogs. *a.* terre –, leret, fedagtig Jord.

Molinisme, *m.* Jesuiten Molinas Lære om Naaden.

Moliniste, *m.* Tilhænger af Molinas Lære.

Mollah, *m.* muselmansk Præst, som holder Bønner til visse Timer fra det Øverste af Moskeen.

Mollasse, *a.* blød, laset; (om Tøi) altfor tyndt og løst.

Molle, s. mou.

Mollement, *ad.* blødt; *fig.* med en yndig el. yrpig Utvungenhed; paa en svag, lad el. kraftløs Maade; qvindagtigt, blødagtigt.

Mollesse, *f.* Blødhed; Slaphed; *fig.* Mangel paa Kraft el. Fasthed, Svaghed, overdreven Overbærelse el. Eftergivenhed; Blødagtighed, Qvindagtighed, vellystigt Levnet; Mildhed i Temperatur; behagelig Utvungenhed i Foredrag; (Peint.) la – des chairs, Efterligning af Hudens Blødhed; la – des contours, Omridsenes Blødhed, bølgeagtige Afrundethed; la – du pinceau, Penselens Slaphed el. Mangel paa Fasthed. [Fryndse.

Mollet, *m.* Læg paa Benet; lille

Mollet, te, *a.* blød, fiin og blød; du pain –, fiint, svampet, hvidt Brød; œufs –s, blødkogte Æg; *fa.* avoir les pieds –s, have Vanskelighed ved at gaae efter Sygdom. [Tøi el. Silketøi; Multum.

Molleton, *m.* blødt og løst uldent

Mollification, *f.* (Méd.) Blødgjøren, Fortynden. [fortynde.

Mollifier, *v. a.* (Méd.) blødgjøre,

Mollir, *v. n.* blive blød, blive slap; *fig.* give altfor snart efter, ikke staae imod; (Man.) le cheval mollit, Hesten trættes, snubler; (Mar.) le vent mollit, Vinden løier af; *v. a.* – un cordage, slappe, fire lidt paa en Ende; – la barre du gouvernail, holde Roerstangen mindre til Vinden, formindske Vinklen, Roret danner med Agterstevnen.

Mollusque, *m.* (H. n.) Bløddyr, Dyr uden Ledemod. [tenbakke; stor Hund.

Molosse, *m.* (H. n.) hundeartet Af-

Moluques, *f. pl.* de molukkiske Øer, Syd for de philippinske.

Moly, *m.* (Bot.) Slags Hvidløg. [Salt.

Molybdate, *m.* (Chi.) vandblysuurt

Molybdène, *m.* (H. n.) Molybdeen, Vandbly.

Molybdique, *a.* (Chi.) acide –, Vandblysyre. [veri; *pop.* Gadedreng.

Môme, *m.* Barn, som er hæftet for Ty-

Moment, *m.* Øieblik; un bon –, et

gunſtigt Øieblik; il a de bons –s, han er undertiden i godt Lune; (om en Vanvittig) han har undertiden fine lyſe Øieblikke; manquer le –, gaae Glip af Leiligheden; saisir les bons –s, gribe det gunſtige Øieblik, paſſe den rette Tid; un –! bi lidt! ... *loc. ad.* à tout –, à tous – s, idelig, uophørligen; de – en –, hvert Øieblik; en ce –, nu, i dette Øieblik; dans le –, ſtrax, øieblikkeligen, meget ſnart; ... *loc. pp.* au – de, i Begreb med; ... *loc conj.* au – où, au – que, dans le – que, i det Øieblik da, naar; du – que, fra det Øieblik af; efterdi.

Momentané, e, *a.* øieblikkelig, kortvarende.

Momentanément, *ad.* for et Øieblik; i Forbigaaende.

Momerie, *f.* forh. Maſkerade; nu: ſtrømtet Følelſe; Forſtillelſe; morſom Spøg for at ſkuffe En; latterlig Ceremoni; *fa.*

Momie, *f.* Mumie; *fig.* og *fa.* c'est une –, une vraie –, det er en mager, mørkladen Perſon; (Peint.) bruun Farve, ſom faaes af den jordbegagtige Beſtanddeel, ſom omgiver Mumier; (Jard.) Slags ſort Podevox.

Momification, *f.* Behandling, hvorved et Lig conſerveres ſom Mumie; ſtærk Hentæren.

Momon, *m.* Opfordring til Tærningſpil af en maſkeret Perſon; Slags Indſats i Landsknegt (lansquenet); couvrir le –, modtage Opfordringen; holde Indſatſen. [rikanſk Peberfugl, Tukan.

Momot (t udtales), *m.* (H. n.) ame-

Momus (s udtales), *m.* (Myth.) Gud for Spot og Skjemt.

Mon, *a. poss. m.* min, mit; *fa.* ma; foran et Ord, ſom begynder med en Vokal el. et ſtumt h, bruges, for at undgaae Hiatus, mon i *fém.* i Stedet for ma; *pl. m.* og *f.* mes, mine; mon frère, min Broder; ma sœur, min Søſter; mon histoire, min Hiſtorie; mes beaux – frères et mes sœurs, mine Svogre og mine Søſtre (Eiendomsadjectivet maa i det Franſke gjentages foran ethvert Subſtantiv).

Monacal, e, *a.* henhørende til Munkeſtanden; habit –, Munkedragt; *pl. m.* – caux.

Monacalement, *ad.* paa Munkevis.

Monachisme, *m.* Munkevæſen, Munkeſtand (haanligt Udtr.).

Monade, *f.* enkelt udelelig Beſtanddeel, hvoraf, efter Leibnitz, alle Væſener ſkulle være ſammenſatte; (H. n.) det mindſte Slags microſcopiſke Dyr.

Monadelphie, *f.* (Bot.) 16de Claſſe af Linnées Syſtem, ſom indeholder de Planter, hvis Støvnaales Stifter ere ſammenvorne i eet Legeme i en tvekjønnet Blomſt.

Monandrie, *f.* (Bot.) 1ſte Claſſe af Linnées Syſtem, ſom indeholder Planter med een Støvnaal i en tvekjønnet Blomſt.

Monarchie, *f.* Monarki.

Monarchien, ne, *a.* Tilhænger af et conſtitutionelt Monarki.

Monarchique, *a.* monarkiſk. [kiſk Vis.

Monarchiquement, *ad.* paa monar-

Monarchisme, *m.* det rene Monarkies Grundſætninger el. Syſtem.

Monarchiste, *m.* Tilhænger af det rene abſolute Monarki.

Monarque, *m.* Monark.

Monastère, *m.* Kloſter.

Monastique, *a.* kloſterlig, angaaende Munke og Nonner; vie –, Kloſterlevnet.

Monaut, *a. m.* eensret; *p. u.*

Monceau, *m.* Dynge; *fa.* avoir des –x d'or, have Guldbynger, meget Guld.

Mondain, e, *a.* verdslig, hengiven til Verden og dens Forfængeligheder; *s.m.* verdsligt Menneſke, Verdens Barn; feed, tam Due. [Vis.

Mondainement, *ad.* paa verdslig

Mondanité, *f.* Hengivenhed til verdslige Ting, verdslig Forfængelighed.

Monde, *m.* Verden; Jordkloden, Jorden; Folk; ſtor Mængde Mennesker; Ens Tjenere, Alle, ſom ſtaae under En, el. høre til En; undertiden een el. flere Perſoner; Fremmede (ſom komme i Beſøg); Samfund af en vis Claſſe Mennesker; Selſkabslivet; le nouveau –, Amerika; le – ancien, den Deel af Jordkloden, ſom de Gamle kjendte; venir au –, fødes; mettre un enfant au –, føde et Barn; être au –, være til; n'être plus au –, være død; l'autre –, det tilkommende Liv; il est allé dans l'autre –, han er gaaet over i en anden Verden, han er død; *fa.* c'est un homme de l'autre –, det er en Mand af en anden Verden, ſom er fremmed for ſin Tids Skik og Brug el. for ſin Tids Anſkuelſer; dire des choses de l'autre –, fortælle beſynderlige og utrolige Ting; n'être plus du –, have

trukket sig tilbage fra Verden; tout le –, alle Mennesker, Hvermand; il y avait bien du – à la promenade, der var mange Mennesker ude at spadsere; il doit à Dieu et au –, han skylder Gud og hver Mand; il y a du – avec lui, der er En (el. Flere) med ham; notre – n'est pas encore arrivé, vore Fremmede el. vort Selskab er endnu ikke kommet; il a congédié tout son –, han har afskediget alle sine Folk; il a amené, tout son –, han har ført hele sin Familie med sig; le grand –, den rige el. den fornemme Verden; det store talrige Selskab; le beau –, det fine, dannede og meest udmærkede Selskab; le petit –, Smaafolk, simple Folk; le – savant, le – lettré, den lærde Verden, Videnskabsmændene; c'est le – renversé, det er den forkeerte Verden; homme du –, en Verdensmand, en Mand, som lever i den fornemme Verden (*pl.* les gens du –); il sait bien le –, il sait son –, il a l'esprit du –, il a du –, han besidder Verden, det er en Mand af Verden, han forstaaer godt at skikke sig blandt Folk; connaître le –, besidde Menneskekundskab, Verdenskundskab; connaître bien son –, forstaae godt at behandle Folk, man har med at bestille; monde er undertiden et Forstærkelsesord: il a dit de vous tout le bien du –, han har sagt alt muligt Godt om Dem; cela va le mieux du –, det gaaer ganske fortræffeligt; nous sommes le mieux du –, vi staae os fortræffeligt sammen, vi ere ganske enige; il loge au bout du –, han boer meget langt herfra; c'est le bout (tout le bout) du –, det er den høieste Priis, det Yderste, hvortil jeg gaaer; *prov.* depuis que le – est –, saalænge Verden har staaet; ainsi va le –, c'est le train du –, saa gaaer det til i Verden, det er Verdens Løb.

Monde, *a.* reen (bibelsk Udtryk om spiselige Dyr; modsat immonde).

Mondé, e, *p.* renset, skilt fra Skallen; de l'orge –, Bankebyg.

Monder, *v. a.* rense fra Skallen, afskalle; – de l'orge, tilberede Bankebyg; – les amandes, afskalle Mandler.

Mondificatif, ive, *a.* (Chir) rensende; *p. u.* [Saar); *p. u.*

Mondifier, *v. a.* (Chir.) rense (om

Mondique, *f.* lidet indholdsrig Tingrube; Slags Kiis. [banke.

Mondrain, *m.* (Mar.) lille Sand-

Monétaire, *m.* Myntmester; *a.* som angaaer Myntvæsenet; science –, Myntvidenskab; système –, Myntfod.

Monétiser, *v. a.* sætte Papirspenge i Omløb. [lierinde; *a.* mongolsk.

Mongol, e, *s.* Mongolier, Mongo-

Monial, e, *a.* (Dr. can.) angaaende Klosters og Munkevæsenet; –e, *s. f.* Nonne; *p. u.*

Monin, *m.* stor Abe; *v.*

Moniteur, trice, *s.* Paaminder, Raadgiver, Mentor; undervisende Elev i den indbyrdes Underviisning; *m.* et fransk Regjeringsblad.

Monition, *f.* (Dr. can.) Paamindelse fra Biskoppen før Banlysningen.

Monitoire, *m.* Opfordringsskrivelse fra den geistlige Øvrighed til at meddele alle Oplysninger om en Brøde el. andet Factum; ogs. *a.* lettre –.

Monitorial, e, *a.* bruges kun i Udtr. lettre –e, Paamindelsesskrivelse (s. s. monitoire).

Mongolique, *a.* mongolsk.

Monnaie, *f.* Mynt, myntet Penge; Smaapenge, Mynten, hvor der udmyntes (hôtel de la –); papier– –, Papirspenge; – de compte, – imaginaire, Mynt, som ikke virkelig existerer (i Modsætn. til – réelle el. effective); – obsidionale, Mynt, som udstedes i en beleiret By og alm. er af ringe Gehalt; – de billon, Sølvmynt, forfalsket med Kobbertilsætning; fausse –, falsk Mynt; – fourrée, falsk Mynt, som er forsølvet el. forgyldt; – faible, let Mynt; – forte, svær Mynt, grov Mynt; battre –, mynte; *fig.* forskaffe sig Penge ved at sælge sine Effecter; avez-vous de la – sur vous? har De Smaapenge hos Dem? donnez-moi la – d'un louis d'or, veksel mig en Louisd'or i Smaamynt; *fig.* og *fa.* être décrié comme de la fausse –, have et slet Rygte, være ilde omtalt; rendre à q. la – de sa pièce, hævne sig paa En; payer q. en même –, betale En i samme Mynt, gjengjælde En Lige for Lige; payer q. en – de singes, spidse en Creditor af med Snak, gjøre sig lystig over ham. [der præges.

Monnaierie, *f.* Sted i Mynten, hvor

Monnayage, *m.* Myntning.

Monnayer, *v. a.* mynte; præge Mynt.

Monnayeur, *m.* Myntner; faux –, Falskmyntner.

Monnéage, *m.* forh. Afgift af Mynten.

Monocéros, *m.* (H. n.) Narhval, Søenhjørning (licorne); Næshorn.

Monochromate el. monochrome, *m.* Malerii een eneste Farve; Slags Kamee.

Monochrome, *a.* som kun er af een Farve.

Monocle, *m.* (Opt.) Lorgnette, Øieglas til eet Øie; Bandage el. Klap for det ene Øie; *a.* som har kun eet Øie.

Monocorde, *m.* Instrument med een Streng.

Monoculaire, *a.* som kun har eet Øie.

Monocule, *m.* (Chir.) Bind til eet Øie; Øieglas (monocle).

Monoculiste, *m.* Cyclop; *v.*

Monoecie, *f.* (Bot.) 21de Classe hos Linnée, som har særskilte Han- og Hunblomster paa een Plante, Enbo.

Monogame, *s.* og *a.* som kun har været een Gang givt; som kun har een Kone.

Monogamie, *f.* eneste Ægteskab; Ægteskab med een Kone.

Monogramme, *m.* Navnetræk.

Monographie, *f.* Beskrivelse af en eneste Gjenstand, en eneste Classe.

Monoïque, *a.* (Bot.) henhørende til den 21de Classe, som har særskilte Han- og Hun- blomster paa een Plante.

Monolithe, *m.* (Arch.) Arbeide, forfærdiget af en eneste Steen; *a.* som er af een Steen.

Monologue, *m.* Monolog, dramatisk Scene, hvori en enkelt Person taler ene el. med sig selv.

Monomane, *s.* og *a.* Sindssvag, som kun beskjæftiger sig med en enkelt Idee.

Monomanie, *f.* Sindssvagted, hvori en enkelt Idee udelukkende beskjæftiger Aanden.

Monôme, *m.* (Alg.) enkelt Størrelse, som ikke bestaaer af Dele, forenede ved + eller —.

Monopétale, *a* (Bot.) fleur –, Blomst, som kun har eet Blomsterblad.

Monophylle, *a.* (Bot.) calice –, Blomsterbæger, som kun bestaaer af et eneste Blad. [Fod; *a.* som har een Fod (sollpède).

Monopode, *m.* (Ant.) Bord med een

Monopole, *m.* Monopol, Enehandel, Eneret.

Monopoler, *v. a.* og *n.* forh. opspinde Rænker; nu: drive Enehandel.

Monopoleur, m. Monopolist, Enehandler; Toldembedsmand (haanligt Udtr. i d Betydn.).

Monopoliser, *v. a.* og *n.* tilstede Enehandel; drive Enehandel.

Monoptère, *m.* (Arch.) rundt Tempel uden Mure og hvis Tag hviler paa Søiler.

Monostique, *m.* Epigram el. Indskrift, som kun bestaaer af et eneste Vers.

Monosyllabe, *m.* (Gr.) Enstavelsesord; *a.* som kun har een Stavelse.

Monosyllabique, *a.* vers –, Vers, som bestaaer af Enstavelsesord, el. af en eneste Stavelse.

Monotone, *a.* eenstonet; altfor eensformig, uden al Afvexling.

Monotonie, *f.* Enslyd; altfor stor Eensformighed.

Mons (s udtales), *m.* Forkortelse af monsieur, min Herre. Dette Udtr. bruges i kongelige Skrivelser til Biskper og Erkebiskper, men mellem Private tilkjendegiver det Ringeagt.

Monseigneur, *m.* (skrives forkortet Mgr.) naadige Herre; brugelig i Tale til Prindser og de høieste Embedsmænd; stor Tyvedirk (s. s. rossignol); *pl.* messeigneurs, og i Ansøgning til Statsraadet: nosseigneurs.

Monseigneuriser, *v. a.* give En Titel af naadige Herre, *plais.*; *v. pr.* agere den naadige Herre; antage denne Titel; give hinanden den indbyrdes.

Monsieur (n og r udtales ikke), *m.* (skrives forkortet Mr el. M., og i *pl.* Mrs el. MM.) min Herre, Herr; Herren i Huset; en Herre; forh. Kongen af Frankrigs ældste Broder; (Jard.) stor violet Blomme (prune de –); il fait (bien) le –, han agerer en vigtig Herre, han giver sig en vigtig Mine; il est devenu gros –, han har gjort Lykke; c'est un beau –, det er en elegant Herre; c'est un vilain –, det er en styg Person, som Ingen kan komme tilrette med; ce petit –, denne Uforskammede; *prov.* – vaut bien madame, Manden er ligesaa god som (ikke bedre end) Konen; *iron.*

Monstre, *m.* Vanskabning, Misfoster; stygt og hæsligt Væsen, Skrækbillede; grusomt, unaturligt Menneske, Uhyre; vildt glubende Dyr; overordentlig stor Fisk; (Jard.) dobbelt Blomst; un – de cruauté, un – d'ingratitude, et uhyre grusomt, et uhyre utaknem-

meligt Menneſke; *fig.* se faire un – de qc., ſtræktes over Noget, der ikke er ſaa farligt; foreſtille ſig Noget ſom uhyre vanſkeligt.

Monstrueusement, *ad.* overordentligt; bruges ſjeldent uden i Udtr.: – grand, uhyre ſtor; – gras, uhyre feed; – gros, uhyre tyk; – laid, uhyre ſtyg.

Monstrueux, se, *a.* vanſkabt; unaturlig; vidunderlig, overordentlig i ſit Slags, uhyre; vederſtyggelig.

Monstruosité, *f.* Vanſkabthed; unaturligt Væſen; vidunderlig Gjenſtand; *fig.* en uhørt Daad, en Vederſtyggelighed.

Mont, *m.* Bjerg (bruges ſjelden i Proſa uden med et tilføiet Egennavn: le – Sinaï, Bjerget Sinai, og det har da aldrig Præp. de efter ſig); i *pl.* bruges det abſolut for Alperne; au de là des –s, hinſides Bjergene, hinſides Alperne; *poé.* le double –, Parnas; *fa.* le – pagnotte, en Høi, hvorfra man er Tilſkuer af et Slag, uden at være udſat for Fare (*v.*); le – -de piété, Aſſiſtentshuſet; par –s et par vaux, over Bjerge og Dale, allevegne; *fig.* applanir les –s, udjevne alle Vanſkeligheder; cela lui coûte des –s d'or, det koſter ham uhyre Summer; promettre des –s d'or à q., lui promettre monts et merveilles, love En Guld og grønne Skove.

Montage, *m.* Opſtigning; Opbæring; Opſætning; le – des bateaux, Baades Opſeilen ad en Flod; payer le – du bois, betale for Brændes Opbæring; – du métier, Opſætning af Væven, dens Stillen i Redſkab.

Montagnard, e, *s.* og *a.* Bjergbeboer; Medlem af Rædſelspartiet i Conventet, Terroriſt; les peuples –s, Bjergfolkene.

Montagne, *f.* Bjerg; Bjergpartiet el. det exalterede Parti i Conventet; – de glace, Isbjerg; –s primitives, Urbjerge; une chaîne de –s, en Bjergkjæde; *prov.* il n'y a point de – sans vallée, hver Ting har ſine naturlige Egenſkaber og Følger; enhver Ting har ſin Hale; il a sa – dans la tête, han gaaer ſvanger med en ſtor Plan; la – a enfanté une souris, de ſtore Forberedelſer have kun havt et latterligt, intetſigende Reſultat.

Montagnette, *f.* lille Bjerg; *inus.*

Montagneux, se, *a.* bjergfuld.

Montain, *m.* (H. n.) Bjergfinke fra Arterne.

Montaison, *f.* (Pê.) Forellernes [Legetid.

Montant, *m.* Beløb, Sum; en pikant Smag af Noget, en ſæregen Duft; Embedsmand, ſom i Følge Anciennetet ſtaaer nærmeſt til at erholde et andet Embede (*v.*); (Méc.) lodret opſtaaende Stykke Træ, Jern el. Steen i visſe Slags Snedker-, Smede- el. Muurarbeide; les –s d'une raquette, Strengene paa et Fjerbolttræ; (Man.) opſtaaende Stykke paa et Stangbidſel; (Jard.) Planternes Stengel; (Fauc.) prendre le –, ſkyve høiere end en anden Fugl.

Montant, e, *a.* opad gaaende, opſtigende; opſeilende; un chemin –, en Vei, ſom gaaer opad; la marée –e, Floden; garde –e, Vagt, ſom trækker op; (Bl.) opretſtaaende. [Tiden derfil.

Monte, *f.* Bedækning (Stutteriudtryk);

Monté, e, *p.* ridende; forſynet med; ſtemt i en vis Tone; exalteret; être bien –, mal –, være godt el. flet ridende; have gode el. flette Heſte, god Befordring; il est – comme un saint George, han har en meget ſmuk og god Heſt; il est bien – en meubles, han er forſynet med gode Meubler; il est – sur un ton plaisant, han er ſtemt i et ſpøgende Lune; c'est une tête –e, det er et exalteret Hoved; le vaisseau est – de cent hommes, Skibet har en Beſætning af 100 Mand; ce cheval est – haut el. haut –, denne Heſt er høibenet.

Montée, *f.* Opſtigning, Opgang; Sted, hvorfra man gaaer op til et Bjerg; Opgangsſted til en Bygning; lille Trappe; *pop.* Trappetrin; (Arch.) en Hvelvings Buehøide; (Fauc.) Falkens opſtigende Flugt efter Heiren; la – d'essor, Falkens høieſte Flugt, naar den forſvinder for Øiet; *pop.* faire sauter les –s à q., kaſte En ned af Trapperne.

Monter, *v. n.* ſtige op; gaae op, ride, kjøre, ſeile op ad; ſkyve op; ſtige op paa el. op til; forfremmes; ſtige, tiltage i Værd, i Pris; beløbe ſig til; ... *v. a.* beſtige; ſtige op paa; ride paa; forſyne med Fornødenheder; udruſte, equipere; opſætte, ſammenſætte; bringe op paa et høiere Sted; ſtemme høiere; forhøie; ophidſe; ... *v. pr.* beløbe ſig til; forſyne ſig med; hæve ſig op til; blive hæftig, blive heed i Hovedet; – dans sa chambre, gaae op i ſit

Værelse; la rivière monte, Floden stiger; cette fille monte en graine, d. Pige bliver gammel; – au faîte des honneurs, stige op til Ærens Top; cet officier est monté en grade, d. Officeer er avanceret; – au(bedre sur le) le trône, bestige Thronen; – sur un vaisseau, – sur mer, gaae ombord; – sur le théâtre, gaae til Theatret; – sur les planches, bestige Bræderne, blive Skuespiller (haanligt Udtr.); – à l'assaut, løbe Storm; – en voiture, – dans une voiture, stige til Vogns; – à cheval, stige til Hest; ride; – en croupe, sætte sig op paa Hesten bag en Anden; – à dos, – à nu, – en poil, ride uden Sadel; *fig.* – sur ses grands chevaux, yttre sig om Noget med Stolthed, med Vrede; – aux nues, blive hæftig, fare op; – sur ses' ergots, blive varm i sin Tale, hæve sin Stemme; – en chaire, prædike; ... – l'escalier, stige op ad Trappen; – du foin au grenier, bringe Hø op paa Loftet; – une montre, trække et Uhr op; – un piano, stemme et Fortepiano; – un instrument au ton d'un autre, stemme et Instrument i samme Tone som et andet; – un cheval, ride paa en Hest; pleie at ride paa en Hest; tilride den; – un vaisseau, have Overbefaling paa et Skib, føre samme; – une maison, forsyne et Huus med nødvendigt Bohave; – une imprimerie, indrette et Bogtrykkeri; – un fusil, sætte et Gevær; – un canon, affutere en Kanon; – un cavalier, equipere en Rytter, forsyne ham med Hest og Vaaben; – un diamant, indfatte en Diamant; – une estampe, sætte et Kobberstykke i Ramme; – un violon, sætte Strenge paa en Fiolin; *fig.* – sa lyre, begynde at skrive Vers; – la garde, trække paa Vagt; – une garde à q., give En en drøi Irettesættelse; – une cabale, forberede en Kabale; – la tête à q., sætte En Noget i Hovedet; ... le mémoire se monte à cent francs, Regningen beløber sig til 100 Frank; il s'est –é au ton de la plus haute éloquence, han har hævet sig til den høieste Veltalenhed; il s'est –é la tête, sa tête s'est –ée, hans er bleven hidsig, opfarende, exalteret.

Monteur, *m.* En, som indfatter kostbare Stene.

Montgolfière, *f.* Luftballon, fyldt med opheded Luft.

Monticule, *m.* lille Høi el. Bakke.

Mont-joie, *m.* Titel paa Frankrigs første Vaabenkonge; forh. Feldtskrig brugt i Kampen (Mont-joie Saint-Denis!); ... *s. f.* Steendynge enten til at betegne en Vei el. til Minde om en Scier; la droite – de l'honneur, den lige Vei til Ære; *v.*

Montoir, *m.* Steen el. Træblok til at stige til Hest paa; le côté du –, den venstre Side af Hesten; le côté hors du –, Hestens høire Side; ce cheval est difficile, est rude au –, denne Hest er vanskelig at stige op paa.

Montre, *f.* Lommeuhr; Prøve af Noget, der sælges; Vare, som en Kiøbmand udhænger til Skue; en Juveleers Glasskasse, hvori Smykker og Ringe opbevares; udvendig Orgelpibe; Sted, hvor der prøves og sælges Heste; *fig.* Stillen til Skue; Bram, Udkrammen; forh. Revue over Soldater; régler sa –, stille sit Uhr; – à quantièmes, Uhr, som viser Dato; la – avance, Uhret gaaer for stærkt; elle retarde de cinq minutes, det gaaer 10 Minuter for sagte; acheter du blé sur –, kiøbe Korn efter Prøve; ne me faites point de –, lad mig strax see det Bedste og Smukkeste, uden at kramme saa meget op for mig; cela n'est que pour la –, det staaer kun til Stads; faire – de son esprit, bryste sig af sin Forstand, bramme med den; cela peut passer à la –, det kan gierne gaae med blandt det Øvrige (skiøndt det er mindre godt); *prov.* belle –, peu de rapport, smukt Ydre, lidet Gehalt.

Montrer, *v. a.* forevise, vise; pege paa, betegne; give Tegn paa, udvise; bevise; undervise (i d. Betydn. ogs. *v. n.*); *v. pr.* lade sig see; vise sig; – le chemin aux autres, vise Andre Veien, foregaae dem med Exempel; – la porte à q., vise En Døren; – q. au doigt, pege Fingre ad En; – à lire, lære at læse; ce maître montre bien, denne Lærer undervifer godt; *fig.* og *fa.* je lui montrerai à vivre, jeg skal lære ham op at see; – les dents à q., vise En, at man ikke er bange for ham, vise ham Tænderne; – les talons, smøre Hasser; cet habit montre la corde, il fait peur aux larrons, denne Kiole

er luslidt, den skræmmer Tyvene bort; cela montre la corde, det er en List, man strax gjennemskuer; cet homme montre la –, denne Mand viser, at det er paa Heldingen med hans Finantser; – à q. son béjaune, overbevise En om sin Uvidenhed; – son nez quelque part, vise sig et Øieblik paa et Sted og strax igjen gaae; se bien –, vise Aandsnærværelse, Fasthed og Bestemthed.

Montueux, se, *a.* ujevn, bjergfuld.

Monture, *f.* Dyr, hvorpaa man rider; (Méc.) det, som tjener til at sammenholde Dele af et Værktøi o. desl.; Træværket paa en Sav; Skæftet paa et Gevæhr; Metallet, hvori Noget indfattes paa Daaser o. desl.; Indfatningen; *prov.* qui veut aller loin, ménage sa –, hvad man ønsker at beholde længe, maa man behandle skaansomt; hvo som ønsker at leve længe, maa skye Udsvævelser.

Monument, *m.* Mindesmærke; Gravminde, Gravmæle; élever un –, opføre et Gravminde.

Monumental, e, *a.* som er eiendommelig for Mindesmærker, som har Lighed med el. Hensyn til gamle Monumenter; *pl. m.* –taux.

Moquable, *a.* som man kan el. maa holde sig op over; *p. u.*

Moque, *f.* (Mar.) Blokhuus uden Blok; Duxhoved.

Moquer (se), *v. pr.* holde sig op over; lade haant om; foragte; skjæmte, spøge; on se moque de lui, man har ham til Bedste, man gjør sig lystig over ham; il se moque de l'opinion publique, han bryder sig ikke om den offentlige Mening; je m'en moque, det bryder jeg mig lidt om; vous vous ferez – (de vous), De vil gjøre Dem latterlig; vous vous moquez, je pense, jeg formoder, at det ikke er Deres Alvor; vous vous moquez (de moi), De er altfor artig, De behager at spøge; *pop.* se – de la barbouillée, Intet frygte, fremføre Latterligheder, latterlige Forslag; *prov.* la pelle se moque du fourgon, den ene Tosse holder sig op over den anden; il ne faut pas se – des chiens qu'on ne soit hors du village, man skal ikke lee af Faren, førend man er i Sikkerhed; ... Participiet af d. Verb. bruges undertiden med être: il fut moqué de tout le monde, han blev udleet el. spottet af Alle.

Moquerie, *f.* Spot, Haan; Urimelighed, Uforskammethed.

Moquette, *f.* Slags fløielsagtigt Tøi, Plyds; Lokkefugl.

Moqueur, se, *a.* som gjerne holder sig op over Andre, spottesyg, spottende; *s.* Spotter, Skjæmter, Spottefugl; *m.* (H. n.) mangstemmig Drossel, Spottefugl, Slags amerikansk Drossel.

Morailler, *v. a.* (Verr.) strække Glas med en Jerntang; (Vét.) bremse Heste, knibe stædige Hestes Næse med en Tang.

Morailles, *f. pl.* (Verr.) Tang, som bruges i et Glaspusteri til at strække Glasset; (Vét.) Brems, som lægges paa Heste, for at faae dem til at staae stille, Slags Tang, hvormed de knibes i Næsen.

Moraillon, *m.* Jernhage, som anbringes paa Laaget af en Kuffert el. Kiste, og griber ind i Laasen for at lukke samme.

Moraine, *f.* Uld af Faar, der ere døde af Sygdom; (Maç.) Ring af Kalk el. Leer omkring en Muur; (H. n.) Orme hos Heste, der ere satte paa Græs.

Moral, e, *a.* moralsk, sædelig; ce livre est fort –, d. Bog indeholder en sund Moral; *s. m.* den moralske Stemning, moralske Tilstand; *pl.* –raux.

Morale, *f.* Sædelære; Afhandling om Sæderne; den moralske Betydning el. Moralen i en Fabel; Irettesættelse, Formaning.

Moralement, *ad.* ifølge Sædelæren; overeensstemmende med Sædelæren, moralsk; – parlant, efter al Sandsynlighed, efter alle Fornuftgrunde.

Moralisation, *f.* Sædeligheds-Tilstandens Forbedring.

Moraliser, *v. n.* anstille moralske Betragtninger; *v. a.* formane el. irettesætte En; forbedre Sæderne.

Moraliseur, se, *s.* En, som gjerne moraliserer; Dydsprædikant; *plais.*

Moraliste, *m.* Forfatter, som giver moralske Leveregler, som skriver om Sædelæren.

Moralité, *f.* moralsk Betragtning; moralsk Indhold af en Fabel el. et Digt, Moralen i samme; en Handlings moralske Værd; en Persons moralske Charakteer, hans moralske

Grundsætninger, hans Sædelighed; Slags gammeldags Skuespil.

Morateur, *m.* En, som udtrækker en Sag; *p. u.*

Moratoire, *a.* i Udtr. lettre –, Skrivelse, som tilstaaer en Udsættelse.

Morave, *s.* Mæhrer, Indvaaner i Mæhren.

Moravie, *f.* Mæhren.

Morbide, *a.* (Peint.) som med Blødhed afbilder Huden el. Kjødet; (Méd.) som antyder Sygdom.

Morbidesse, *f.* (Peint.) Kjødets bløde Form, især hos Børn og Fruentimmer.

Morbifique, *a.* (Méd.) som foraarsager Sygdom.

Morbleu, *interj.* (for mort de Dieu) Gudsdød!

Morce, *f.* (Pav.) Steen, som i en Steenbro forener Veien med Nedløbet til en Rendesteen.

Morceau, *m.* Bid; Stykke; Brudstykke; ogsaa undertiden en heel Gjenstand, et Værk, et Arbeide; aimer les bons –x, holde af at spise godt; *fig.* og *fa.* doubler les (ses) –x, mettre les –x doubles, en double, spise hurtigt, jage Maden i sig; le – honteux, det sidste Stykke paa Fadet; s'ôter le –, les –x de la bouche, berøve sig selv det Nødvendige for at hjælpe Andre; tailler les –x à q., foreskrive En, hvormeget han maa udgive; tailler les –x bien courts à q., tildele En meget knapt; il a ses –x taillés, han har ikke mere end hvad han bruger; han har sin Ordre, hvortil han maa nøie holde sig; rogner les –x à q., beskære Ens Indtægt; compter les –x à q., ikke give En mere end det høist Nødvendige; *prov.* – avalé n'a plus de goût, forbigangne Glæder have lidet Værd; en nydt Velgjerning glemmes snart; c'est un – de prince, det er et kostbart Stykke; *fa.* c'est un friand –, un – de roi, det er en nydelig Pige; (Mus.) un – d'ensemble, et Musiknummer, som synges af flere Stemmer.

Morceler, *v. a.* udstykke, dele i flere Stykker, sønderlemme, udparcelere.

Morcellement, *m.* Udstykning, Sønderlemning, Udparcellering.

Mordache, *f.* Slags stor Knibetang.

Mordacité, *f.* bidende, ædende Skarphed; *fig.* bidende Bagtale, Spydighed.

Mordant, *m.* Fernis, hvorpaa man forgylder; Tang; (Impr.) Tenakel, Redskab, hvormed Manuscriptet fastholdes; (Teint.) Substants, ved Hjælp af hvilken Farver bide paa Uld, Silke o. desl.; *fig.* bidende, original, tiltrækkende Egenskab; il a du – dans l'esprit, han har et bidende Vid, en gjennemtrængende Skarpsindighed; sa voix a du –, han har en klangfuld og gjennemtrængende Stemme.

Mordant, e, *a.* bidende; ædende; *fig.* spydig, stærende, som finder Behag i at nedrive Andre.

Mordicant, e, *a.* skarp, stikkende, ædende; *fig.* dadlesyg, bitter og spydig, stærende, hvas.

Mordicus (s udtales), *ad.* haardnakket; soutenir son opinion –, forsvare sin Mening haardnakket; *fa.*

Mordienne, à la grosse –, *ad.* ligefrem, uden Omsvøb, oprigtigen; *pop.*

Mordieu, *interj.* Gudsdød.

Mordiller, *v. a.* bide lidt og gjentagne Gange.

Mordoré, e, *a.* rødbruun; *s. m.* rødbruun Farve; (H. n.) Slags Due.

Mordre, *v. a.* bide; æde, ætse; *fig.* dadle, laste, nedrive; *v. pr.* bide sig selv; *fig.* og *fa.* – à l'hameçon, bide paa Krogen, lade sig fange; – à la grappe, gribe begjerligen et Forslag, troe blindt hen et Løfte; – la poussière, bide i Græsset, falde i Kampen; il ne saurait y –, han kan ikke fatte det; il cherche à – sur tout, han søger at rive ned paa Alt; (Impr.) la frisquette mord, det har skaaret sig, Bogstaverne ere ikke komne frem i Kanten; la vignette mord sur les lettres, Vignetten staaer for høit; (Cout.) il faut – plus avant dans l'étoffe, man maa sye længere ind i Tøiet, længere fra Kanten; *prov.* chien qui aboie ne mord pas, den, som gjør megen Alarm, er mindst at frygte; *fig.* se – la langue, afbryde pludseligt, hvad man vilde til at sige; fortryde at have sagt Noget; s'en – les doigts (les pouces), fortryde hvad man har gjort.

More, *m.* Morian, Mor; gris de –, sortegraa; cheval cap de – el. cavecé de –, sorthovedet Rødskimmel, Morenkop; *prov.* traiter q. (en user avec q.) de Turc à –, behandle En med

ubarmhjertig Haardhed; à laver la tête d'un –, en perd sa lessive, man spilder sin Lud paa skurvede Hoveder.

Moreau, *a. m.* bruges i Udtr. cheval –, en kulsort Hest.

Morelle, *f.* (Bot.) giftig Plante, henhørende til Natskyggeslægten.

Moresque, *a.* mauriſk, moriſk; *s. f.* mauriſk Dands; phantaſtiſk Maleri af Grene, Løvværk, o. desl. (oftere: arabesque).

Moresse, *f.* Morinde.

Morfil, *m.* lille Ujevnhed paa Eggen af en nyligt sleben Kniv; uforarbeidet Elefanttand.

Morfondre, *v. a.* gjøre kold, kølne, isne; *v. pr.* blive kold, forkøle sig; *fig.* spilde sin Tid paa et Foretagende som ikke lykkes; kjede sig ved at vente forgjæves; (Boul.) blive klæg, tabe sin gjærende Kraft (om Deig). [Heste.

Morfondure, *f.* (Vét.) Snue hos

Morgeline, *f.* (Bot.) Arve (alsine, le mouron des petits oiseaux).

Morgue, *f.* alvorlig, hovmodig Mine; Hovmod; Sted ved Indgangen til et Fængsel, hvor Fanger udstilles, for at man kan betragte dem og tage Kjende af dem; Ligbuus, hvor fundne Lig henlægges til Skue.

Morguer, *v. a.* betragte En med et stolt trodsende Blik; trodse En; *v.*

Morgueur, *m.* Arrestforvarer, som nøie beseer de udstillede Fanger; Portner ved et Ligbuus; *p, u.*

Morgueux, se, *a.* som har et hovmodigt, trodsende Blik; *p. u.*

Moribond, e, *a.* døende; mat og dødsig; *s.* en Døende.

Moricaud, e, *a.* sortebrun; *s.* Mennesse af sortebrun Farve; *fa.*

Morigéner, *v. a.* opdrage i gode Sæder, *v.*; revse, føre tilbage til Pligten; *fa.* [pignon.

Morille, *f.* Morkel, Slags Champ-

Morillon, *m.* blaa Vindrue; (H. n.) Slags lille And; *pl.* raae Smaragder, som sælges efter Vagt.

Morion, *m.* let Hjelm; forh. Soldaterstraf, som bestod i at slaae den Skyldige bag paa med Skaftet af en Landse el. med en Geværkolbe; *pl.* vanstadte Personer, som hos de Gamle tjente til Morskab for de indbudte Gjæster.

Morne, *a.* bedrøvet, mørk og nedslagen, skummel; un – silence, en mørk Taushed; un œil –, et mørkt, skummelt Die; temps –, mørkt Veir; *s. m.* lille Høi el. Forbjerg i Amerika; (Blas.) Ring paa Enden af en Landse.

Morné, e, *a.* afstumpet, slov (om Vaaben); (Blas.) lance –e, afstumpet Landse med en Ring; lion –, Løve uden Tænder, Tunge, Kløer og Hale. [*pop.*

Mornifle, *f.* Næveslag i Ansigtet;

Morose, *a.* vranten, vanskelig, fortrædelig, knarvorn.

Morosité, *f.* Fortrædelighed, Vrantenhed, Knarvornhed.

Morphée, *m. n. pr.* (Myth.) Morpheus, Ole Lukøie.

Morphine, *f.* (Chi.) Morphin el. Morphium, det søvndysende Grundstof i Opium. [dende; *p. u.*

Morphique, *a.* søvndysende; *fig.* kje-

Morpion, *m.* (H. n.) Fladluus.

Mors, *m.* Bidsel; Stangen i et Bidsel; (Verr.) Enden af Blæserøret; (Men.) Kjæbe paa en Skruestok; (Bot.) – du diable, Djævelsbid, afbidt Skabios; *prov.* prendre le – aux dents, løbe løbsk; *fig.* overlade sig til sine Lidenskaber; fare hæftig op; give sig til at arbeide med Iver. [phant. de mer).

Morse, *f.* (H. n.) Hvalros (élé-

Morsure, *f.* Bidet; Bid; *fig.* Bagtalelsens Virkning.

Mort, *f.* Død; Dødsfald; *fig.* stor Smerte; stor Sorg, stor Kummer; Undergang, Aarsag til samme; mourir de sa belle –, døe en naturlig Død, Straadød; être à l'article de la –, være paa det Yderste; être (malade) à la mort, være dødelig syg; être au lit de (la) –, ligge paa Dødsleiet, være nærved at døe; à son lit de –, paa sit Dødsleie; avoir la – entre les dents, ikke have lang Tid at leve i; avoir la – sur les lèvres, være Døden nær; see ud som en Døende; cette affaire va à la –, denne Sag fører til Retterstedet; *fig.* souffrir – et passion, udstaae stor Qval og Angst; souffrir mille –s, udstaae store Smerter; c'est une – que d'attendre si long-temps, det er en Pine at maatte vente saa længe; *pop.* il serait bon à aller quérir la –, han er længe om at udføre sit Ærinde; han vilde være god til at sende efter Døden; le monopole est la – de l'industrie, Enehandel er Industriens Undergang; la

– civile, borgerlig Død, Berøvelse af borgerlige Rettigheder; – aux rats, Rottekrudt; *prov.* après la – le médecin, Lægemiddelet kommer for sildig; la – n'a pas faim, Døden vil ikke have ham endnu; den Syge maa længe martres; point de remède contre la –, for Døden gives intet Middel; par la –! *interj.* for fal jeg døe! saa sandt jeg lever! ... à –, *loc. ad.* dødeligt; blesser à –, saare dødeligt; combat à –, Kamp paa Liv og Død; condamner à –, dømme fra Livet; mettre à –, stille ved Livet, dræbe; ... à la –, *loc. ad.* i høi Grad; haïr à la –, hade til Døden, paa det hæftigste; ... à la vie et à la –, i Liv og Død, altid; je suis à vous à la vie et à la –, jeg tilhører Dem for stedse; ni à la vie ni à la –, aldrig.

Mort, e, *p.* død; c'est un homme –, han er dødsens, han er uden Redning; avoir le teint –, les yeux –s, les lèvres –es, see ud som en Dødens Candidat; langue –e, uddødt Sprog; eau –e, stillestaaende Vand; –e-eau, dødt Vand, svageste Strøm; bois –, uddødt, hentørret Træ; – -bois, slet, løst, unyttigt Træ; il a la gueule –e, han er som slaaet paa Munden, han kan ikke svare et Ord; *prov.* –e la bête, – le venin, naar Fjenden er død, kan han ikke skade længer; ... s. en Afdød; et dødt Legeme; *prov.* les –s ont tort, man skyder altid Skylden paa de Døde.

Mortadelle, *f.* stor italiensk Rulle-[pølse.

Mortaillable, *a.* (Féo.) Livegen, efter hvem Eieren arver; *v.*

Mortaise, *f.* (Méc.) Taphul.

Mortalité, *f.* Dødelighed; Mængden af de Døde i et Aar; Mængden af dem, som i kort Tid døe af samme Sygdom.

Mort-bois, s. mort.

Morte-eau, *f.* (Mar.) laveste Flod, dødt Vand (modsf. le vif de l'eau); *pl.* des mortes-eaux; s. mort.

Mortel, le, *a.* dødelig; dræbende; *fig.* stor, umaadelig; lang og kjedelig; *s.* Dødelig, Menneske; froid –, overordentlig Kulde; il y a trois – les lieues d'ici là, der er tre lange kjedsommelige Mil herfra derhen.

Mortellement, *ad.* dødeligen; *fig.* overordentligen, i høi Grad; haïr q. –, hade En til det Yderste, i høieste Grad.

Morte-paye, *f.* gammel Soldat, som bestandig underholdes (*v.*); gammel Tjener, som nyder Raadsensbrød; de, som ikke kunne betale deres Skatter (i d. Betydn især i *pl.*); des mortes-payes.

Morte-saison, *f.* Aarstid, da visse Haandværkeres Arbeide hviler; saison –e, Aarstid, da Handelen ligger stille; *pl.* des mortes-saisons.

Mort-gage, *m.* (Jur.) dødt Pant, Pant, som Creditor drager Renter af, uden at samme dragés fra Gjelden; *pl.* des morts-gages.

Mortier, *m.* Morter; Mørser, Morteer; Muurkalk; Slags støbt Vorlys; forh. galoneret Hue for Præster og dem, som havde en academisk Grad; senere: sort Fløiels Hue for Retspræsidenter.

Mortifère, *a.* dødbringende, dræbende, giftig.

Mortifiant, e, *a.* krænkende, ydmygende, bestæmmende.

Mortification, *f.* (Chir.) Kjødets Hendøen el. Tilintetgjørelse; *fig.* Spægelse; Krænkelse, Ydmygelse; Gjenvordighed.

Mortifié, e, *p.* mørt, halvt fordærvet (om Kjød); *fig.* bedrøvet; krænket.

Mortifier, *v. a.* gjøre Kjød mørt; *fig.* spæge; bekæmpe sine Lidenskaber, dæmpe samme; krænke, ydmyge.

Mort-ivre, *a. m.* overstadigt drukken; *pl.* morts-ivres (om et Fruentimmer hedder det: ivre-morte, *pl.* ivres-mortes).

Mort-né, *a. m.* dødfødt; (om et literairt Arbeide) død i Fødselen, mislykket; *pl.* morts-nés.

Mortuaire, *a.* som angaaer Døde, som hører til Ligbegængelse o. desl.; drap –, Ligklæde; extrait –, Dødsattest; registre –, Dødsliste; droits –s, Afgifter til Øvrigheden ved Ligbegængelse.

Morue, *f.* (H. n.) Stokfisk. [Snive.

Morve, *f.* Slim fra Næsen; (Vét.)

Morveau, *m.* seig Slim fra Næsen; *bas.*

Morver, *v. n.* have Næsen forstoppet; (Jard.) raadne (om Kaalplanter).

Morveux, se, *a.* snottet; (om Heste) som har Snive; *s.* ungt Barn uden Erfaring (haanligt Udtr.); *prov.* qui se sent – se mouche, den Hund, man rammer, den piber; *fa.*

Mosaïque, *a.* mosaisk; *s. f.* Mosaik, Mosaikarbeide; Kunst at forfærdige samme; *fig.* Aandsarbeide, be-

staaende af Stykker af blandet Indhold.

Mosaïste, *m.* Forarbeider af Mosaik.

Moscouade, *f.* raat Sukker.

Moscovie, *f.* Moskovien, Navn paa Rusland.

Moscovite, *s.* og *a.* Moskoviter, Beboer af Moskov; Rusfer. [Tempel.

Mosquée, *f.* Moskee, muhamedansk

Mot, *m.* Ord; et Par (nogle faa) Ord el. Linier; mærkeligt Ord el. Ytring; Tankesprog; Valgsprog; Ord i en Devise; Opløsning af en Gaade; Bud paa Noget; Bevis el. Tilstaaelse; intetsigende Ord; Parol, Feldtraab; – propre, passende Ord; – à deux ententes, – à double entente, – équivoque, – ambigu, Ord, som kan tages i en dobbelt Forstand; jeu de –s, Ordspil; gros –s, Eder; Trusler; Utvemsord; – gras, et usædeligt Ord,; grands –s, overdrevne Udtryk; –s consacrés, hjemlede Ord til at udtrykke visse Ting, for hvilke ingen andre Ord gives; – factice, rigtigt deriveret Ord, men endnu ikke kommet i Brug; – hybride, Ord, dannet af to el. flere fremmede Ord; bon –, vittigt Indfald; le –, le petit – pour rire, Ord til at lee af, morsomt Indfald; – heureux, et heldigt valgt Ord; – fin, sindrigt Ord, fuld Ytring; le fin –, den hemmelige Mening el. Hensigt med hvad der siges; –s couverts, forblommede Ord; – du guet, Løsen; trainer ses –s, tale langtrukkent, meget langsomt; compter ses –s, tale med en affecteret Langsomhed; manger ses –s, la moitié de ses –s, ikke udtale tydeligt, sluge det Halve af sine Ord; trancher le –, tale reent ud, tage Bladet fra Munden; dire les –s et les paroles, tale reent ud uden Skaansel; nævne Tingene ved deres rette Navn; ce sont des –s, det er tomme Ord, Ord hen i Veiret; vous dites–là le –, De har truffet det Rette; n'avoir qu'un –, sige sin Mening reent ud; ogs. have kun een Priis; le mot de l'énigme, Opløsningen paa Gaaden; avoir le –, føre Ordet; være underrettet om hvad der skal siges el. gjøres; il n'y a qu'un mot qui serve, man maa sige ja el. nei; De maa bestemme Dem; det er mit sidste Ord el. Bud; ne dire (sonner, souffler) –, ikke sige et Ord, tie stille; prendre q. au –, tage En paa Ordet; nous en dirons deux –s quand vous voudrez, vi skulle tales nærmere ved, naar De ønsker det; je lui en dirai deux –s, jeg skal sige ham et alvorligt Ord; jeg skal læse ham ham hans Text; *prov.* qui ne dit – consent, den, som tier, samtykker; s'il ne dit –, il n'en pense pas moins, taler han lidt, saa tænker han desmere; en un –, *loc. ad.* med eet Ord, kort; en un – comme en cent (comme en mille), med eet Ord saa godt som hundrede; – à –, – pour –, *loc. ad.* Ord for Ord, Ord til andet; un – à –, en ordret Oversættelse; à ces –s, *loc. ad.* ved disse Ord, efter saaledes at have talt.

Motacille, *f.* (H. n.) Vipstiert.

Motelle, *f.* (H. n.) Ovabbe (Ferskvands Fisk i Schweitz).

Motet, *m.* Motet, Kirkesang.

Moteur, *m.* Ophavsmand; Drivefjeder; (Méc.) Drivekraft; *Dampvogn, Locomotiv; (An.) Ledemods Muskel; il (el. elle) fut le principal – de cette entreprise, han (el. hun) var Hovedhjulet i dette Foretagende.

Moteur, trice, *a.* bevægende; la force –trice, den drivende Kraft.

Motif, *m.* Bevæggrund, Drivefjedet; (Mus.) Thema; Motiv.

Motion, *f.* (Did.) Bevægelse; Forslag af et Medlem i en Forsamling.

Motionner, *v. n.* fremkomme med et Forslag.

Motionneur, *m.* En, som gjør et Forslag; Proponent; *p. u.*

Motiver, *v. a.* fremføre Grunde for, understøtte med Grunde, begrunde, motivere, foranledige; (Th.) retfærdiggjøre, sandsynliggjøre (Personers Fremtræden og Handlen i et Stykke); *v. pr.* begrundes, motiveres.

Motte, *f.* Jordklump; Jord, som hænger ved Roden af et Træ, der tages op; runde Tørv af brugt Garvebark; lille Jordhøi; (Fauc.) prendre –, sætte sig paa Jorden.

Motter (se), *v. pr.* skjule sig bag Jordklumper (om Agerhøns).

Motus (s udtales), *int.* tys! – sur cette affaire, ti stille om denne Sag; *fa.*

Mou, *m*, Lunge af Køer, Kalve, Faar o. desl.; (Mar.) le – d'un cordage, det Løse af en Ende; donner du – à une manœuvre, fire paa en Ende.

Mou, mol (foran en Vocal el. et stumt h), *a. m.* molle, *a. f.* blød; mild og fugtig (om Veiret); *fig.* svag, kraftløs; uvirksom, ligegyldig; afkræftet, udmarvet; blødagtig, slap; c'est un homme –, det er en svag, dorsk el. afkræftet Mand; *prov.* il ne lui promet pas poires molles, han lover ham intet Godt, han truer ham; (Peint.) un pinceau –, en mat, svag Pensel.

Mouchard, *m.* Politispion (ogs. mouche).

Moucharder, *v. a.* og *n.* drive Politispioneri; staae paa Luur, for at høre hvad der siges.

Mouche, *f.* Flue; Spion (mouchard); Skjønhedsplet, hvormed Damerne forhen udhævede deres hvide Teint; (Jeu) Slags Kortspil; (Astr.) lille sydligt Stjernebillede; *pl.* de første Fødselsveer; – à miel, Bie; *fig.* fine –, snedig, listig Person; pieds de –, fiin, ulæselig Skrift, Kragetæer; un abreuvoir à –s, et bredt og blodigt Saar; *fig.* og *fa.* être tendre aux –s, være meget smfindtlig, let stødes; prendre la –, blive let vred, være kort for Hovedet; quelle – vous pique? hvad gaaer der af Dem? hvorfor farer De saaledes op? *pop.* gober des –s, spilde sin Tid med Ingenting, staae og gabe; faire la – du coche, gjøre sig vigtig, tillægge sig Andres Fortjenester; faire d'une – un éléphant, overdrive; *prov.* on prend plus de –s avec du miel qu'avec du vinaigre, man udretter mere med det Gode end med det Onde; dru comme –s, *loc. ad.* i stor Mængde; *fa.*

Moucher, *v. a.* snyde, pudse (Lys); udspionere (*fa.*); *v. pr.* snyde, pudse sin Næse; *pop.* il ne se mouche pas du pied, det er en dygtig, snild Karl; du temps qu'on se mouchait sur la mouche, i den gamle enfoldige Tid; *prov.* s. morveux. [snapper (gobe-monches).

Moucherolle, *f.* (H. n.) Slags Flue-

Moucheron, *m.* lille Flue, Myg; Enden af en brændende Tande.

Mouchet, *m.* (H. n.) Spurvehøg (ofte re: émouchet).

Moucheté, e, *p.* og *a.* plettet, besprengt med Pletter; (Escr.) épée –e, Floret.

Moucheter, *v. a.* anbringe smaa runde Pletter paa Tøi; bespr enge Hermelin med smaa sorte Pletter.

Mouchette, *f.* (Men.) Listhøvl; (Arch.) den øverste fremstaaende Deel af et Gesims; *pl.* Lysesax.

Mouchéture, *f.* naturlig Plet paa Dyr; Pletter, som anbringes til Sirat paa Tøier og Hermelin; (Chir.) let Kopsætning, Scarification.

Moucheur, se, *s.* Lysepudser ved et Theater.

Mouchoir, *m.* Lommetørklæde; – de cou, lille Dannehalstørklæde (v. nu: fichu); *fig.* og *fa.* jeter le –, lade sit Valg falde paa et Fruentimmer.

Mouchon, *m.* Ende af en Lysetande.

Mouchure, *f.* kun i Udtr. – de chandelle, afslaaret Lysetande.

Moudre, *v. a.* male med Qværn; *v. n.* male, være i Gang (om en Mølle); *fig.* – un homme de coups, mørpryg le et Menneske; on l'a moulu, tout moulu de coups, man har mørbanket ham; *prov.* il n'est que d'être à son blé –, Intet hjælper bedre til at fremme en Sag end selv at være med.

Moue, *f.* spids, vrænget Mund; *fig.* haanlig Mine; *fa.* faire la –, see suurt, vrænge Mund.

Mouée, *f.* (Chas.) Hjorteblod med Brød og Melk til Jagthunde.

Mouette, *f.* (H. n.) Strandmaage.

Moufetté, *f.* s. mofette.

Mouflard, e, *s.* En, som har et pluskjæbet Ansigt; *pop.*

Moufle, *m.* Bælgvante med een Finger (v. nu: mitaine); (Méc.) Samling af flere Tridser, Hissemaskine; (Chi.) Leerfar til at smelte i; (Men.) Slags Trætang til at holde Jern, som glødes.

Mouflé, e, *a.* kun i Udtr. poulie –e, Tridse, som er forbunden med en el. flere andre.

Mouflettes, *f. pl.* (Vit.) Glarmestertang til at holde Loddebolten.

Mouflon, *m.* Muffelfaar, vildt Faar.

Mouillage, *m.* (Mar.) Ankergrund; (Tann.) Hubers Tilberedning ved Befugtning.

Mouille-bouche, *f.* saftig Sommerpære; *pl.* des mouille-bouches.

Mouillé, e, *p.* vaad; être – comme un canard, være gandske gjennemvaad; *fig.* og *fa.* c'est du papier –, det er tyndt Tøi, som ikke holder længe;

nepestrømmer; *fig.* og *fa.* il se croit le premier – du pape, han tillægger sig en Vigtighed, der ikke tilkommer ham.

Moutier, *m.* Kloster, Kirke (*v.*); forekommer i Udtr. mener une fille au –, føre en Pige til Brudesamlen; laisser le – où il est, ikke forandre gamle Skikke, lade det forblive ved det Gamle.

Mouton, *m.* Bede; Bedekjød; Faareskind; *fig.* fromt, godmodigt Menneske; Spion hos Fanger; Rambuk til at drive Pæle ned; Klokketræ; *pl.* Faar; Karethbuk; stummende Bølger; bløde, krusede Skyer; *fig.* og *fa.* c'est un –, il est doux comme un –, han er saa from som et Lam; il cherche cinq pieds à un –, han vil have mere end der er; un – de cinq quartiers, en afrikansk Bede med en tyk feed Hale; *prov.* c'est un – de Berry, il ressemble aux –s de Berry, han har en Skramme over Næsen; le peuple fait comme les –s, Folket gjør hvad det seer Andre gjøre, det lader sig lede, hvorhen man vil; revenons à nos –s, lader os igjen begynde hvor vi slap.

Moutonnage, *m.* Afgift af Faar; *v.*

Moutonnaille, *f.* de, som blindt hen efterabe Andre (burl.); *prov.* le peuple n'est que franche –, Hoben lader sig drive og lede som en Flok Faar.

Moutonné, e, *p.* kruset som Uld; tête –ée, kruset, lokket Hoved; le temps est –, Himlen er overtrukken med smaa tynde Skyer.

Moutonner, *v. a.* kruse (sjelden uden i *part.*); *v. n.* stumme (om Bølgerne); udspionere en Fange.

Moutonneux, se, *a.* som stummer (om Havet).

Moutonnier, ère, *a.* faareagtig; dum, efterabende blindt hen Andre; *fa.*

Mouture, *f.* Kornmaling; Malepenge; Maleafgift; Blandkorn; *prov.* tirer d'un sac deux –s, lade sig det samme betale to Gange; gjøre sig dobbelt Fordeel af en Ting.

Mouvance, *f.* (Féo.) Lehnafhængighed; *v.*

Mouvant, e, *a.* bevægende (i d. Betydn. kun i Hunkj. la force –e); bevægelig; løs; (Féo.) afhængig af et andet Lehn; (Blas.) fremragende over Vaabenskjoldet; du sable –, Flydesand; de la terre –e, løs, smuldret Jord; un tableau –, et Maleri med bevægelige Figurer.

Mouvement, *m.* Bevægelse; Forandring i et Samfund ved dets Medlemmers Omflytning; Forfremmelse i et Korps; Forandring i Priser; Forandring i et Terrain, Afvexling af Høie og Dale; Sindsbevægelse; Tilskyndelse, indre Drift; Gjæring i Gemytterne, Røre; Liv; (Horl.) Værket i et Uhr; (Mus.) livligt Tonefald, Takt; (Peint.) Afvexling i Udtryk; donner le – à qc, sætte Noget i Gang; se donner bien du –, tage sig meget ivrigt af Noget, være meget om sig; cela ne vient pas de son propre –, det kommer ikke fra ham selv; det har han ikke gjort af egen Drift; pacifier les –s d'une province, dæmpe Urolighederne i en Provinds; un – perpétuel, et Perpetuum mobile, en bestandigt selvbevægende Maskine; *fig.* chercher le – perpétuel, søge Opløsningen af en uopløselig Opgave; jouer de –, tydeligt udhæve Takten i sit Spil; – de terres, Henbringelse af Jord til Agerdyrkningens Forbedring; – du terrain, et Terrains Afvexling.

***Mouvementé**, e, *a.* fuld af Afvexling, bakket, ujevnt (om et Terrain); Amable Tastu.

Mouver, *v. a.* løsne Jorden i en Urtepotte; (Suc.) stille Sukkeret fra Formen; *pop.* bevæge, røre; *v. pr.* bevæge sig.

Mouveron, *m.* (Suc.) Stok til at omrøre det kogende Sukker.

Mouvet (brugeligst) el. **mouvoir**, *m.* (Chand.) Stok til at omrøre Talgen.

Mouvoir, *v. a.* bevæge, flytte; *fig.* drive, tilskynde; *v. pr.* bevæge sig, sætte sig i Bevægelse; faire –, sætte i Bevægelse.

Moxa, *m.* (Chir.) brændbart Stof, som afbrændes paa det syge Sted.

Moye, *f.* (Maç.) blød Aare el. blødt Lag i en Steen.

Moyen, *m.* Middel; Leilighed; Evne til at udrette Noget; Hjælp, Mellemkomst; *pl.* naturlige Anlæg, Naturgaver; Rigdom, Pengemidler; (Pal.) Grunde; (Fin.) voies et –s, alle en Stats Indtægter; je n'en ai pas le –, det staaer ikke i min Magt; il n'y a pas – de le faire, det er ikke muligt at gjøre det, det kan ikke skee;

le – (quel –) d'y réussir! hvorledes opnaae det! hvorledes skal det kunne lykkes mig? il a obtenu cet emploi par le – de son oncle, han har erholdt dette Embede ved sin Oncles Hjælp; cet enfant a peu de –s, dette Barn har ringe Anlæg; je ne connais pas ses –s, jeg kjender ikke hans Formuesomstændigheder; (Pal.) produire ses –s, fremkomme med sine Grunde; –s de faux, Beviser for at Noget er falsk; au – de, *loc. ad.* ved Hjælp af; au – de quoi, hvorved, formedelst hvilket.

Moyen, ne, *a.* som holder Middelveien, som staaer midt imellem, mellemste; – –âge, Middelalderen (fra 475 til 1453); être de – âge, være midaldrende, hverken gammel el. ung; femme de – ne vertu, Fruentimmer af et tvetydigt Rygte; les auteurs de la – ne latinité, latinske Forfattere fra Keiser Severus til det romerske Riges Forfald; écrire en –, skrive med Bogstaver af Mellemstørrelsen; (Log.) – terme el. terme –, Mellemled i en Slutning; *fig.* Middelvei; (Astr.) le lieu –, en Planets Middelsted, det Sted, hvor den vilde være, hvis den havde en regelmæssig Bevægelse; le temps –, Middelsoltid.

Moyen-âge, *m.* s. moyen; uden *pl.*

Moyennant, *pp.* ved Hjælp af; – quoi, ved Hjælp af hvilket.

Moyenne, *f.* (Arith.) Mellemled, Mellemstørrelse (– proportionnelle, ogs. *m.* moyen proportionnel).

Moyennement, *ad.* middelmaadigen; *v.*

Moyenner, *v. a.* mægle, forskaffe Noget ved Mellemkomst; *pop.* il y a moyen de –, der er Grund til at gjøre det; *v.*

Moyer, *v. a.* lsove store Steile, [save dem midt over.

Moyeu, *m.* Hjulnav; Slags syltet Blomme; Æggeblomme (*v.* nu: jaune d'œuf).

Mozarabe, *s.* Christen af mauriss Herkomst; *a.* henhørende til de mauriske Christnes Gudsdyrkelse (bedre: mozarabique).

Mozette, *f.* lille Biskopkaabe, Dem[herrekaabe.

Muable, *a.* foranderlig, ustadig; *p. u.*

Muance, *f.* (Mus.) en Nodes Forandring til en anden; Toneforandring; *v.*

Muant, *m.* (Sal.) Canal gjennem en Saltgrav.

Muche-pot (à), *loc. ad.* i Smug [(s. musser).

Mucilage, *m.* seig Saft; Plantesliim.

Mucilagineux, se, *a.* slimet; (An.) glandes –ses, Sliimkjertler.

Mucosité, *f.* el. mucus (s. udtales), *m.* (An.) Sliim; (Bot.) slimet Saft.

Mue, *f.* Fælding af Fjer, Haar, Ham, Takker o. desl.; Tiden, da Fældingen foregaaer; de affaldne Fjer el. Haar; den afskudte Ham; de aflagte Takker; stort Buur, hvor en Fugl, som fælder, hensættes; mørkt Sted, hvor Fjerkræ fedes.

Mué, e, *p.* fældet; forandret; oiseau –, Fugl, som har fældet; voix –e, Stemme, hvis Overgangstid er forbi.

Muer, *v. n.* fælde Haar el. Fjer; skyde Hud; fælde Takker; gaae over (om Stemmen).

Muet, te, *a.* stum; tavs; maalløs (af Skræk el. Forbauselse); il n'est pas –, han forstaaer nok at tale, han tier ikke; il est – comme un poisson (comme une carpe), han giver ikke en Lyd fra sig, han er stum som en Fisk; on joue à la –te, man er saa stille som i en Kirke; sourd– –, døvstum; (Gr.) h –, stumt h, som ikke udtales; e –, stumt e, som enten slet ikke udtales el. lyder svagt; (Ch.) chien –, Hund, som ikke slaaer an; –, *s. m.* –te, *f.* en Stum; *m. pl.* Storsultanens Tjenere og Bødler.

Muette, *f.* (Ch.) Jagthuus, hvor de fældede Hjortetakker opbevares, el. hvor Falkene, der fælde, hensættes (*v.*); Jagtpavillon, Jagtslot.

Musle, *m.* Mule, Snude (hos Oxen, Tyren, og visse glubende Dyr, som Løven, Tigren); *plais.* fælt, stygt Ansigt; plumpt, ubehageligt Menneske; donner sur le – à q, give En paa Snuden, *pop.*; (Arch.) Bygningsstirat som et Dyrehoved.

Musti el. muphti, *m.* Mufti, tyrkisk Ypperstepræst.

Muge, *m.* (H. n.) Mulle (Fisk, ogs. mulet); – volant, flyvende Knurrisk (exocet, adonis el. faucon de mer).

Mugir, *v. n.* brøle (om Tyren, Oxen og Koen); *fig.* tale høit og hæftigt, skrige; suse (om Vinden); bruse (om Bølgerne).

Mugissant, e, *a.* brølende; *fig.* brusende; susende.

Mugissement, *m.* Brølen; *fig.* Brusen; Susen.

Muguet, *m.* (Bot.) Liliekonval (lis des vallées); *fig.* sirlig Dameven (*fa. p. u.*).

Mugueter, *v. a.* og *n.* gjøre Cour til Damer; *fig.* vælge det gunstige Øieblik for at erholde Noget; *v.*

Muid (d udtales ikke), *m.* Oxehoved, Vinfad (indeholdende 288 Kander); Maal af forskjellig Størrelse til Korn, Kul, Salt, Kalk o. desl. (*v.*); *fa.* cet homme est gros comme un –, denne Mand er tyk som en Tønde.

Muire, *f.* (Sal.) Sole, Saltsole.

Mulâtre, tresse, *s.* Mulat, Mulatinde (født af en Neger og en Europæerinde el. omvendt); ogs. *a.* men da hedder det mulâtre for begge Kjøn: un valet –, en Mulat-Tjener; une servante –, en tjenende Mulatinde.

Mulcte, *f.* Mulkt (*v.* nu: amende).

Mulcter, *v. a.* (Jur.) mulktere; gjennemhegle; *v.*

Mule, *f.* Fruentimmer-Sko uden Bagkappe; Tøffel (nu kun om Pavens Tøffel); (H. n.) Muulaseninde; *pl.* Frostbyld; (Vét.) Revne paa Hestens Kode; *fig.* être têtu comme une –, være meget egensindig, halsstarrig; *prov.* ferrer la –, tjene paa Indkjøb til Andre; à vieille – frein doré, gamle Fruentimre søge at udmærke sig ved deres Pynt.

Mulet, *m.* (H.n.) Muulæsel, Muuldyr; ethvert Dyr af blandet Race, Bastard; Mulle (en Fisk, s. muge); (Mar.) Slags portugisisk Skib med 3 Master og Latinseil; (Ch.) kullet Hjort, som nylig har fældet; *fig.* og *fa.* être quinteux comme le – du pape, være meget slidsindet, stædig; il lui fait garder le –, han lader ham vente længe; il est chargé comme un –, han er belæsset som et Muulæsel, han har meget at bære; être rembourré comme un bât de –, have mange Klæder paa; *pop.*

Muletier, *m.* Muulæseldriver.

Mulette, *f.* Kallunet hos Kalve; (Fauc.) Rovfuglenes Kro; Pip, Sygdom hos Fugle; (H.n.) Slags toskallet Musling.

Mulon, *m.* Saltbunke paa Strandbredden; Høbunke.

Mulot, *m.* Markmuus; *fig.* og *fa.* endormir le –, holde En op med Snak for at føre ham bag Lyset.

Muloter, *v. n.* rode i Jorden, i Markmusenes Huller (om Vildsvinet).

Mulquinerie, *f.* meget fiint Lærreds Fabrik; Forfærdigelse og Forhandling af meget fiint Lærred.

Mulquinier, *m.* En, som forfærdiger el. forhandler meget fiint Lærred; *inus.*

Multiflore, *a.* (Bot.) som bærer mange Blomster (om en Blomsterstilk).

Multiforme, *a.* (An.) fleerformet.

Multinôme, *m.* (Alg.) s. polynôme.

Multiple, *a.* (Arith.) som indeholder et andet Tal flere Gange uden Rest; *fig.* fleerfidet; sammensat af Flere; *s. m.* Størrelse, som indeholder en anden flere Gange.

Multipliable, *a.* som kan multipliceres.

Multiplicande, *m.* (Arith.) Multiplicant, Tal, som skal multipliceres med et andet.

Multiplicateur, *m.* (Arith.) Multiplicator, Tal, hvormed et andet multipliceres.

Multiplication, *f.* Formerelse, Mangfoldiggjørelse; (Arith.) Multiplication.

Multiplicité, *f.* Mængde, Mangfoldighed.

Multiplier, *v. a.* mangfoldiggjøre; (Arith.) multiplicere; *v. n.* formeres; *v. pr.* formere sig; gjøre flere Ting paa een Gang; være ligesom paa flere Steder paa een Gang; il a le don de se –, han forstaaer at være allevegne, han er overordentlig driftig.

Multitude, *f.* Mængde, Mangfoldighed; den store Hob, Almuen.

Multivalve, *a.* bestaaende af flere Skaller; *s. f.* mangeskallet Musling.

Munich, *m.* München.

Municipal, e, *a.* henhørende til en Commune, til en Communebestyrelse; garde –, municipal Gardist, Politisoldat i Paris; *s. m.* Politisoldat; communal Embedsmand; *pl.* –paux.

Municipaliser, *v. a.* indføre communal Bestyrelse.

Municipalité, *f.* Borgerraad, Communebestyrelse; Communebestyrelsens Sæde; Communen.

Municipe, *m.* [*f.* efter Nap. Landais] (An.) Stad el. Commune, som nød Deel i den romerske Borgerret.

Munificence, *f.* Gavmildhed.

Munir, *v. a.* udruste, forsyne med det Nødvendige; befæste; – une place, befæste en Stad; – une ville de provisions de bouche, forsyne en By med Mundforraad; *v. pr.* forsyne sig med det Nødvendige; væbne sig; il faut se – de patience, man maa væbne sig med Taalmodighed.

Munition, *f.* Forraad, Proviant, Amunition (bruges iſær i *pl.*); -s de guerre, Krigsforraad; -s de bouche, Mundforraad; pain de -, Commisbrød; fusil de -, Infanterigevær.

Munitionnaire, *m.* Proviantsforvalter, der forſtaffer en Armee det nødvendige Mund- og Krigs forraad, el. har Opſigt dermed. [Mund- og Krigsforraad.

Munitionner, *v. a.* forſyne med

Muqueux, se, *a.* (An.) ſlimet, indeholdende Sliim; membrane -se, Sliimhud; *s. m.* Sliim, Sliimſtof; *s. f.* la -se de l'estomac,, Mavens Sliimhinde.

Mur, *m.* Muur, Væg; - de face, Formuur; - d'appui, Bryſtmuur; gros -, Hovedmuur; - de clôture, Ringmuur; - de refend, Skillemuur i det Indre af Huſet; - de parpaing, Muur af Stene, ſom have Murens Tykkelſe; *pl.* les -s d'une ville, Mure el. Voldene, ſom omgive en By (i d. Forſt. bruges murs ofte ene; undertiden betegner det ſelve Byen: depuis quand êtes-vous dans nos -s? hvorlænge har De været i vor Stad?); *fig.* og *fa.* mettre q. au pied du -, bringe En i Knibe, tvinge En til at tage en Beſlutning; *prov.* cet homme tirerait de l'huile d'un -, denne Mand er ſaa ſnild, at han vil vide at drage Fordeel af Alt; c'est (se) donner de la tête contre un -, det er at gjøre ſig forgjæves Umage; les -s ont des oreilles, man kan ikke være forſigtig nok, naar man taler om Hemmeligheder; Væggene have Øren.

Mûr, e, *a.* moden; *fig.* ſat, findig; (om en Pige) gifteſærdig; l'âge -, den modne, mandlige Alder; esprit -, moden, eftertænkſom Forſtand; homme -, ſat, findig Mand; vin -, Viin, ſom har ligget længe nok for at kunne drikkes; habit -, gammel, ſlidt, ſkjør Kjole; *fig.* entre deux vertes une -e, mellem to ſlette Ting var der dog een god; il faut attendre à cueillir la poire qu'elle soit -e, Alt maa have Tid, man maa bie til Sagen bliver moden til at behandles.

Muraille, *f.* Muur (iſær en høi- og maasiv Muur; mur, en mindre Muur); Væg; Fæſtningsmuur, Vold; (Min.) Væg i en Kulgrube; *pl.* (i den høiere Stil) By; cette - pousse, denne Muur truer med at ſtyrte ind; enfermer q. entre quatre -s, ſætte En i Fængſel; il n'y a que les quatre -s, der er kun de fire Vægge, ingen Meubler; être comme une - devant l'ennemi, ſtaae faſt og urokkelig (ſom en Muur) for ſin Fiende; *prov.* les -s sont le papier des fous, Narrene overmale Væggene; (Escr.) tirer à la -, gjøre Udfald mod En, ſom kun afparerer.

Mural, e, *a.* i Udtr. cercle -, aſtronomiſk Qvadrant, ſom er faſtgjort til en Væg; plante -e, Muurplante; sel -, Muurſalpeter; couronne -e, Muurkrone, ſom Romerne ſkjænkede den, ſom først beſteg den fjendtlige Muur i en Storm; *pl. m.* -raux.

Mûre, *f.* Morbær; - sauvage, Brombær.

Mûrement, *ad.* modent, nøie, eftertænkſomt.

Murène, *f.* (H. n.) Muræne, Slags Aal.

Murer, *v. a.* indſlutte med Mure; [tilmure.

Murex, *m.* (H. n.) Purpurſnegle.

Muriate, *m.* (Chi.) ſaltſurt Salt.

Muriatique, *a.* (Chi.) ſaltſyur; acide -, Saltſyre.

Mûrier, *m.* Morbærtræ.

Mûrir, *v. n.* blive moden, modnes; *v. a.* modne, bringe til Modenhed.

Murleau, *m.* Slags blaa Drue.

Murmurant, e, *a.* rislende.

Murmurateur, trice, *s.* og *a.* En, ſom murrer mod ſin Foreſatte; *p. u.*

Murmure, *m.* Mumlen; Knurren, Brummen, Ytring af Misfornøielſe; Vindens Suſen; Vandets ſagte Rislen.

Murmurer, *v. n.* mumle; murre, knurre, brumme; ymte om, ſmaaſnakke om; ſuſe; risle; il murmure entre les dents, han mumler i Skjægget; on en murmure, man ſnakker ſaa ſmaat derom; cela se murmure à l'oreille, man taler ſaa ſagte derom.

Murrhin, e, *a.* (Ant.) i Udtr. vases -s, meget anſete antike Vaſer, dannede af en Steen, kaldet murra, hvorom Plinius taler.

Murrhine, *f.* (Anc.) Drik af ſød Viin, blandet med Krydderi.

Musagète, *a.* (Myth.) anførende Muſerne (Tilnavn for Apollo).

Musaraigne, *f.* (H. n.) Spidsmuus.

Musard, e, *a.* ſom gaaer og ga-

der, som morer sig med intetsigende Ting; s. Dagdriver; fs.

Musarderie, f. Dagdriveri.

Muserder, v. n. more sig med at see paa hvad der foregaaer, gaae omkring uden at foretage sig Noget; f. [illegible]

Muse, m. (H. n.) Moskusdyr; Moskus; couleur de –, moskusbrunn Farve.

Muscade, s. f. og a. Muskatnød (ogs. noix –), – Muskat; lille Tastenspillerfugle; rose –, Muskatrose [parre.

Muscadelle, f. (Jard.) Muskatellerdruer.

Muscadet, m. hvid Muskatellerdrue; Muskatellervin; p. n.

Muscadier, m. (Bot.) Muskattræ.

Muscadin, m. under Revolutionen Øgenavn paa Soldater af Borgerbevæbningen; Sprudebasse, parfumeret Herre; Desmerpastille el. Desmerkugle.

Muscadine, f. parfumeret Modedame.

Muscadiner, v. n. agere Sprudebasse, flane; p. n. [mund.

Muscardin, (H. n.) m. Slags Mark

Muscari, m. (Bot.) Muskathyacint.

Muscat, a. m. duftende som Muskat; s. m. Muskatdrue (fra Frontignan og Toulon); Muskatvin; Muskatpære.

Muscle, m. Muskel. [skuls.

Muscié, e, a. (An. og Peint.) mu-

Muscosité, f. Hårlsagtig Beklædning i hvidtyggende Dyrs Mave.

Musculaire, a. (An.) henhørende til Musklerne.

Musculo, m. (Anc.) Stjærmtag hos de Gamle til at beskytte de Belejrende; f. (An.) Laaraare.

Musculeux, se, a. fuld af Muskler; muskelstærk, kraftfuld.

Muse, f. Muse; g. poetisk Aand; det C ⅋ en Digter; den Gi e. lelse, som begeistrer .) Begavelsen af Hjo d. fig Digtekunsten, de f r.

Museau, m. Snu r) flab (*plais. pop.*); ie ciel, Kanten paa en Regiekam; (Mon.) Lærestykke paa en Overstol.

Musée, m. Museum; Sted, hvor kostbare Naturgjenstande el. Kunstarbeider opbevares; Samling af Værker el. Kunstnere, som forsamles i et Museum; pl. f. Musernes Fest (ogs. musoïdes).

Museler, v. a. binde en Mundkurv paa et Dyr; fig binde Munden paa En, hindre ham i at tale.

Muselière, f. Mundkurv; Ræsonnementet paa Bidslet.

Muser, v. n. drive Tiden hen med intetsigende Ting (fa. v); prov. qui refuse, muse, den, som afslaaer et Tilbud, gaaer ofte derved Glip af en Leilighed, som ikke igjen tilbyder sig; (om Hjorte) træde ind i Brunstiden.

Muserolle, f. Ræsebaandet af et Stangbidsel.

Musette, f. Sækkepibe, Dudelsak; Melodi udsat for en Sækkepibe.

Muséum (om udtales ogsaa uden Næselyd), m. Museum.

Musical, e, a. musikalsk; pl. –caux.

Musicalement, ad. efter Musikens Regler.

Musicien, ne, s. Tonekunstner, Tonekunstnerinde; Musikus; Componist.

Musique, f. Tonekunst; Musik; musikalsk Composition; Selskab af Tonekunstnere, Musikchor; faire de la –, udføre Musik; voilà une autre –, det klinger i en anden Tone; papier de –, Nodepapir; livre de –, cahier de –, Nodebog; – enragée, – de chiens et de chats, eiendig Musik; (pop.) Klammeri mellem flere Personer; (prov.) être réglé comme un papier de –, være punktlig og nøiagtig i Alt.

Musiquer, v. n. udføre Musik (J.–J. Rousseau); v. a. sætte i Musik (Grimm); *inus.*

Musqué, e, p. lugtende af Moskus; parfumeret; *fig.* fin, behagelig; manereret; poire –e, Muskatelpære; *fig* style –, sagt. manereret, blomstrende Stil; paroles –es, søde, smigrende Ord; fantaisies –es, underlige Indfald (*p. n.*); messe –e, sidste Messe, som bivaanes især af Folk af den fornemme Verden.

Musquer, v. a. gjøre velluglende med Moskus.

Musse, f. Skjulested, s.; (Ch.) smuk Indretning i et Gjerde til Gjennemgang for Harer, Kaniner o. desl.

Musse-pot (à), *loc. ad.* i Smug.

Musser (se), v. *pr.* skjule sig; v.

Musulman, e, s. og a. Muselmand, Muselmandinde; Rettroende; a. muselmansk, tyrkisk.

Musulmanisme, m. muselmansk el. muhamedansk Religion.

Musurgie, *f.* (Mus.) Kunst at anbringe passende Consonantser og Dissonantser.

Mutabilité, *f.* Foranderlighed, Ustadighed.

Mutande, *f.* Slags Munke-Beenklæder; *v.*

Mutation, *f.* Ens Ansættelse i Stedet for en Anden, Forandring; *pl.* Forandring i Temperatur; Statsomvæltninger.

Mutilation, *f.* Lemlæstelse; *fig.* et Kunstarbeides el. et literairt Arbeides Forvanskning.

Mutiler, *v. a.* lemlæste; castrere; sønderbryde, mishandle (om Mindesmærker, Malerier o. desl.); *fig.* bortstære Noget af et literairt Arbeide, forvanske; *v. pr.* castrere sig.

Mutin, e, *a.* gienstridig, haardnakket, trodsig (især om Børn); oprørsk-sindet; livlig, opvakt; *s.* en Halsstarrig, en Trættekjær, en Oprører.

Mutiné, e, *p.* oprørt; *fig.* hæftig; troupes –es, oprørske Tropper; *fig.* og *poé.* les vents –s, de hæftige Vinde; les flots –s, de oprørte Bølger.

Mutiner (se), *v. pr.* blive halsstarrig el. gienstridig (om Børn); blive oprørsk.

Mutinerie, *f.* Opsætsighed, Halsstarrighed, Gienstridighed (om Børn); Mytteri, Oprør.

Mutir, *v. n.* (Fauc.) kaste Skarnet fra sig (*v.*); bræge el. brumme som en Gjed; skrige som en Stum.

Mutisme, *m.* Stumhed (mutité, *p. u.*)

Mutité, *f.* Mangel paa Evne til at frembringe articulerede Lyd; Stumhed (s. mutisme).

Mutualité, *f.* Giensidighed; giensidig Forpligtelse mod hinanden.

Mutuel, -le, *a.* giensidig; enseignement –, giensidig, indbyrdes Undervisning.

Mutuellement, *ad.* giensidigen.

Mutule, *f.* (Arch.) fremstaaende Sirat paa den doriske Gesims (modillon paa de andre Søileordener).

Myographie, *f.* (An.) Afbildning el. Beskrivelse af Musklerne.

Myologie, *f.* (An.) Lære om Musklerne.

Myomancie, *f.* Spaadom af Rotter el. Mus.

Myope, *a.* og *s.* kortsynet; *s. m.* (H. n.) Slags tovinget Insect.

Myopie, *f.* kortsynet Tilstand; Kortsynethed.

Myopisme, *m.* Kortsynethed.

Myosie, *f.* (Méd.) Pupillens vedvarende Sammentrækning.

Myosotis (s udtales), *m.* (Bot.) Forglemmigei (oreille de souris, le ne m'oubliez pas).

Myotomie, *f.* (An.) Musklernes Sønderlemming.

Myriade, *f.* (Anc.) Myriade, Tal af ti Tusinde; *fig.* uendelig stor Mængde, Utalligbed.

Myriagramme, *m.* ti tusinde Grams Vægt (omtr. 20 ℔ 14 Lod).

Myrialitre, *m.* ti tusinde Litre (10 muids).

Myriamètre, *m.* ti tusinde Metre (omtr. 2 franske Mil).

Myrméléon, *m.* (H. n.) Myreløve.

Myrmidon, *m.* s. mirmidon.

Myrobolan, *m.* (Bot.) indisk Plante henhørende til Combreterne.

Myrobolanier, *m.* (Bot.) indisk Myrobolantræ.

Myrrhe, *f.* Myrrha, Slags vellugtende Gummi fra det lykkelige Arabien.

Myrrhis (s udtales), *m.* (Bot.) Slags vellugtende Kørvel.

Myrte, *m.* (Bot.) Myrtetræ.

Myrtiforme, *a.* (An.) myrteblad-formig.

Myrtille, *f.* (Bot.) Blaabær; Myrteblad.

Mystagogie, *f.* (Ant.) Indvielse i Mysterier el. Religionshemmeligheder.

Mystagogue, *m.* (Ant.) græsk Præst, som indviede i Religionens Hemmeligheder.

Myste, *m.* (Ant.) en Indviet i de mindre Mysterier.

Mystère, *m.* Hemmelighed; Religions Hemmelighed; Mysterium i den christelige Troeslærdom; *fig.* Naturens uudforskelige Virken; et eget Greb el. Fif i de skjønne Kunster; Hemmelighedsfuldhed; Vanskelighed, Vigtighed (i slet Forst.); gammelt fransk bibelsk Skuespil (ogs. kaldt mystère de la passion; Skuespillerne kaldtes: confrères de la passion); faire (un) – de qc., gjøre Hemmelighed af Noget; y a-t-il tant de – à cela? er der saamegen Vanskelighed deri? il est tout cousu de petits –s, il est tout – de la tête aux pieds, han har altid Hovedet fuldt af Hemmeligheder.

Mystérieusement, *ad.* hemmelighedsfuldt.

Mystérieux, se, *a.* indeholdende et Mysterium, en skjult Betydning; forblommet; hemmelighedsfuld.

Mysticisme, *m.* hemmelighedsfuld

Troeslærdom; Hang til religiøst Grubleri, til Fordybelse i gudelig Andagt, Mysticisme.

Mysticité, *f.* Grubleri i Troesgienstande, Fordybelse i Troeslærdommene; overspændt mysteriøs Andagt.

Mystificateur, *m.* En, som forstaaer at fixere, at føre bag Lyset el. bave Andre til Bedste; en Fixerer. [Drilleri.

Mystification, *f.* Fixeren, Narren,

Mystifier, *v. a.* fixere, narre; more sig paa Ens Bekostning, gjøre En latterlig; *v. pr.* føre hinanden bag Lyset; sige hinanden Fornærmelser.

Mystique, *a.* mystisk, allegorisk, billedlig (om Troesgienstande); forfalden til religiøst Grubleri; (Jur.) testament –, forseglet Testament; *s. m.* Mystiker, religiøs Grubler.

Mystiquement, *ad.* i mystisk, allegorisk Forstand. [flydende Varer.

Mystre, *m.* (Ant.) græsk Maal for

Mythe, *m.* Mythe, Oldtidssagn, Gudesagn. [Mythologi.

Mythologie, *f.* Gudelære, Fabellære,

Mythologique, *a.* henhørende til Gudelæren, mythologisk.

Mythologiser, *v. a.* forklare el. foredrage Mythologien; tage i mythologisk Forstand.

Mythologiste el. mythologue, *m.* Forfatter, som skriver om Mythologien; Lærer i Mythologien.

Mytule, *f.* (H. n.) tostallet Musling.

Myure el. myurus (udt. s), *a.* (Méd.) bruges kun i Udtr. pouls –, Puls, hvis Slag blive svagere og svagere.

N.

Nabab, *m.* Nabob, indisk Fyrste el. Statholder; Rigmand, hjemkommen fra Indien (*plais.*).

Nababie, *f.* Nabobs Værdighed; Distrikt underlagt en Nabob.

Nable, *m.* Slags Strengeinstrument hos de gamle Hebræere.

Nabot, e, *s.* lille Person, Pusling; *fa. plais.* [rød, lyserød.

Nacarat, *m.* hvirød Farve; *a.* hvi-

Nacelle, *f.* lille Baad uden Mast el. Seil (især *poé.*); *fig.* la – de St. Pierre, den romersk-catholske Kirke; (Arch.) halvoval Fordybning i en Profil, Bygningsstrat.

Nacre, *f.* Perlemoer; – de perle, (H. n.) Perlemusling; (i alm. Tale) Perlemoer.

Nacré, e, *a.* skinnende som Perlemoer; *s. m.* (H. n.) Slags Sommerfugl.

Nadir, *m.* (Astr.) Fodpunkt, Nadir.

Nafe, *f.* (Bot.) kun i Udtr. eau de –, Pommerantsvand.

Nage, *f.* Svømmen, Svømning; *fig.* og *fa.* être en –, tout en –, være drivvaad af Sved, ganske svedig; à la –, *loc. ad.* svømmende, ved at svømme; passer la rivière à la –, svømme over Floden; se sauver à la –, redde sig ved at svømme; se jeter à la –, springe i Vandet for at svømme; *pop.* à – pataud, *loc. ad.* arbeidende mod Vandet, for at redde sig (om en Hund, som kastes ud i Vandet, el. om et Menneske, som er i Fare for at drukne; *plais.*); *fig.* og *pop.* il est à – pataud, han har Alt i Overflod.

Nageant, e, *a.* (Bot.) udstrakt paa Vandet, svømmende (om Blomster og Blade); (Méc.) carde –e, Karte med bløde Tænder.

Nagée, *f.* det Rum, en Svømmer tilbagelægger i hvert Tag.

Nagement, *m.* Fiskenes Svømmen.

Nageoir, *m.* Svømmested; *p. u.*

Nageoire, *f.* Fiskefinne; Svømmebelte, Svømmeblære; Træbræt, som Vandbærere lægge oven paa Vandet i en fuld Spand.

Nager, *v. n.* svømme; flyde; roe; – entre deux eaux, svømme under Vandet; *fig.* bære Kappen paa begge Skuldre; *fig.* – en grande eau, leve i Overflod, have Alt fuldt op; – dans l'opulence, være i Besiddelse af store Rigdomme; (Mar.) – debout, roe staaende; – à bord, roe ombord; nage qui est paré, ro, hvo som er færdig; nage à faire abattre, ro for at holde af; – sec, roe uden at stænke; – à sec, stage sig frem; – plat, skive Aarene; – de force, trække paa Aarene; (Man.) faire – à sec, lade en Hest trave paa 3 Been; *v. a.* roe; bugere; (Mar.) – la chaloupe à bord, roe Chaloupen ombord; – un vaisseau, bugere et Skib.

Nageur, se, *s.* Svømmer, Svøm-

merſte; En, ſom roer; *pl. m.* (H. n.) Svømmefugle. [(for ikke længe) ſiden (*poé.*).

Naguère el. naguères, *ad.* for kort Tid

Naïade, *f.* Nymphe for Floder el. Kilder; (Bot.) Slags Vandplante.

Naïf, ve, *a.* naiv; naturlig, ligefrem, ukunſtlet; aabenhjertig; enfoldig; *s. m.* det Naive i Kunſt og Literatur.

Nain, e, *s.* Dværg, Dværginde; *a.* dværgagtig; arbres –s, Dværgtræer, Krøbbeltræer; œuf –, Vindæg.

Naissance, *f.* Fødſel; Herkomſt; adelig Fødſel; *fig.* Oprindelſe, Begyndelſe; Udſpring; forh. Naturanlæg (nu: naturel); être de grande –, være af høi Byrd; il a de la –, han er af adelig Slægt; donner – à, give Anledning t l, bringe for Lyſet; prendre –, udſpringe; la – du printemps, Foraarets Begyndelſe, Foraarets Komme.

Naissant, e, *a.* ſom fødes; frembrydende, fremſpirende; *fig.* begyndende; opvaagnende, opſtaaende; jour –, frembrydende Dag; arbre –, fremſpirende Træ; passion –e, opvaagnende Lidenſtab; ville –e, opſtaaende By, ſom er i Opkomſt; cheveux –s, lange frit nedhængende el. krøllede Haar; perruque –e, Paryk med nedhængende Haar; tête –e, afraget Hoved, paa hvilket Haarene begynde igjen at ſkyde frem.

Naître, *v. n.* fødes, komme til Verden; komme op, vore frem; *fig.* udſpringe; fremkomme; hidrøre fra; begynde, opſtaae, frembryde, fremſpire; le jour commence à –, det begynder at blive Dag; faire –, fremkalde, foranledige; cela m'en a fait – l'idée, det har bragt mig paa den Tanke; *fa.* il est comme l'enfant qui est à –, el. qui vient de –, han er ſaa uſkyldig, ſom det Barn, der nylig er født; son pareil est à –, hans Mage er endnu ikke født, gives ikke; il est à – que, det er endnu ikke hændt (*v.*).

Naïvement, *ad.* naivt, naturligt, ukunſtlet; aabenhjertigt; enfoldigt.

Naïveté, *f.* Naturlighed; Ligefremhed; indtagende Simpelhed i Udtryk; uvilkaarlig Fremſtilling af Sandhed; Enfoldighed; Aabenhjertighed; Ytring, ſom undſlipper En af Enfoldighed el. Uvidenhed (kun i d. Betydn. bruges det i *pl.*); dire des –s, fremføre enfoldige Ytringer, aabenhjertige, ubetænkſomme Tilſtaaelſer.

Nanan, *m.* Sukkergodt, Slikkeri; *fa.*

Nanquin, *m.* Nanking, guult chineſiſt Bomuldstøi.

Nantais, e, *s.* og *a.* Indvaaner i Nantes; *s. m.* gammel Sølvmynt.

Nantir, *v. a.* ſætte Pant hos En til Sikkerhed for et Laan; *v. pr.* ſikre ſig ved Pant, tage Pant; *fa.* forſyne ſig med; lægge Penge til Side af et Embedes Indtægter; il s'est –i de bons effets, han har taget gode Meubler i Pant; se – d'un manteau pour la pluie, tage en Kappe med for Tilfælde af Regn.

Nantissement, *m.* Pant; prêter sur –, laane paa haandfaaet Pant.

Napacé, e, el. napiforme, *a.* (Bot.) roeformig.

Napée, *f.* (Myth.) Skovnymfe, Bjergnymfe; (Bot.) Slags Katoſt.

Naphte, *m.* (Minér.) Naphta; Bjergolie.

Naples, *m.* Neapel; mal de –, veneriſk Sygdom.

Napoléon, *m.* Napoleonsd'or, franſk Guldmynt med Napoleons Bryſtbillede paa 20 el. 40 Franks; brugt ene, er det et Stykke paa 20 Franks.

Napolitain, e, *s.* og *a.* Neapolitaner, Neapolitanerinde; *f.* Slags Tøi.

Nappe, *f.* Bordduug; (Ch.) Hjortehud, paa hvilken Hundene faae deres Vildtret; Fuglenet til at fange Vagtler, Lærker, Hortulaner o. desl.; – d'autel, Alterdug, Alterklæde; – d'eau, Slags bredt Vandfald; en rolig Vandflade; mettre la –, brede Dugen, dække Bordet; *fa.* modtage Fremmede til Middag el. Aften; ôter la –, lever la –, dække af Bordet; *fig.* og *fa.* la – est toujours mise chez lui, der er altid dækket op hos ham, man faaer altid Noget at leve af hos ham, naar man saa end kommer; il a trouvé la – mise, han har gjort et godt Gjestermaal, han er gaaet ind til (han har faaet) et vel forſynet Huus.

Napperon, *m.* Serviette, lille Dug, ſom bredes over en ſtørre og tages bort ved Desſerten.

Narcisse, *m.* Pintſelillie; en Herre, ſom er indtagen i ſin egen Perſon, indtagen af ſit eget Anſigt.

Narcotine, *f.* (Ch.) Opiumsessents.

Narcotique, *a.* ſøvndyssende, bedøvende; *fig.* kjedelig; *s. m.* Sovedrik, ſøvndyssende Middel.

Narcotisme, *m.* (Méd.) Sovesyge.

Nard, *m.* (Bot.) Slags ſtærkt lugtende Lavendel; Senegræs; Lavendelolie.

Nargue, *f.* Ringeagt, Foragt; bruges kun i Udtr.: dire – d'une ch., lade haant om en Ting; faire – à, overgaae; nos vins ſont – aux vôtres, vore Vine ſige Sparto til Deres; ... *interj.* bort med; – du chagrin, bort med Sorgen! *fa.*

Narguer, *v. a.* trodſe med Foragt; *v. pr.* holde ſig op over, have til Bedſte; *fa.*

Narine, *f.* Næſeboer.

Narquois, e, *a.* liſtig, ſiffig; *s.* Skjælm; Spottefugl; *fa. pop.* parler –, tale et Sprog, ſom kun forſtaaes af dem, der ſtaae i Forſtaaelſe ſammen, et Slags Rothvælſk. [tællerſke.

Narrateur, trice, *s.* Fortæller, For-

Narratif, ive, *a.* fortællende; fremſtillende udførligt (i d. Betydn. med de); mémoire – de ce qui s'est passé, Beretning, ſom udførlig meddeler hvad der er foregaaet. [retning, Fremſtilling.

Narration, *f.* Fortælling, udførlig Be-

Narrative, *f.* Fortællekunſt; *p. u.*

Narré, *m.* kort Fortælling af et enkelt Factum; faire des –s, anføre ſlette Grunde. [toriſk Stiil).

Narrer, *v. a.* og *n.* fortælle (i rhe-

Narval, *m.* (H. n.) Narhval, Søenhjørning (licorne de mer).

Nasal, *m.* (Blas.) Overdeel af en Hjelm, Pikkelhue.

Nasal, e, *a.* (Gr.) ſom udtales gjennem Næſen (*pl. m.* –sals); (An.) henhørende til Næſen (*pl. m.* –saux).

Nasale, *f.* Conſonant, ſom udtales gjennem Næſen.

Nasalement, *ad.* (Gr.) med Næſelyd.

Nasaler, *v. a.* udtale med Næſelyd; *v. pr.* udtales gjennem Næſen.

Nasalité, *f.* (Gr.) Næſelyd.

Nasard, *m.* Regiſter i et Orgelværk, ſom efterligner Næſetoner.

Nasarde, *f.* Næſeſtyver; *fig.* og *fa.* un' homme à –s, et Menneſke, ſom fortjener at ſpottes; donner une – (des –s) à q., ſpotte el. nedrive En paa en ydmygende Maade.

Nasarder, *v. a.* give Næſeſtyver; *fig.* og *fa.* have En til Bedſte, haane En; *p. u.*

Naseau, *m.* Næſeboer hos Dyr (iſær om Heſten); fendeur de –x, Praler, Skryder (*inus*). [øverſte Raad.

Nasi, *m.* Præſident i Jødernes

Nasicole, *m.* (H. n.) Orm, ſom danner ſig i Næſen.

Nasicorne, *m.* (H. n.) Slags Søſtildpadde; Næshorn-Torviſt; Næshorn-Slægten. [Snøvler, –ſke.

Nasillard, e, *s.* og *a.* ſnøvlende;

Nasillardiſe, *f.* ſnøvlende Udtale af et Ord.

Nasillement, *m.* Snøvlen.

Nasiller, *v. n.* ſnøvle; (om Vildſvinet) rode med Trynen.

Nasilleur, se, *s.* Snøvler, –ſke; ſ. f. nasillard. [nem Næſen.

Nasillonnement, *m.* ſlet Udtale gjen-

Nasillonner, *v. n.* ſnøvle lidt.

Nasique, *f.* (H. n.) langnæſet Abe; Slags Slange. [nois).

Nasitort, *m.* (Bot.) Havekarſe (alé-

Nasonner *v. n.* tale gjennem Næſen og ſtamme.

Nasse, *f.* Fiſſeruſe; *fig.* être dans la –, være indviklet i en ſlet Sag.

Natal, e, *a.* henhørende til Fødſelen el. til Fødelandet; angaaende Fødeſtedet; jour –, Fødſelsdag; pays –, Fødeland; ville-e, Fødeby; *pl.m.* –tals.

Natante, *a. f.* (Bot.) feuille –, ſvømmende Blad.

Natation, *f.* Svømmekunſt; Svømmen; école de –, Svømmeſkole.

Natatoire, *a.* (H. n.) vessie –, Svømmeblære hos Fiſkene; *m.* Svømmeſted; *p. u.*

Nataux, *m. pl.* de 4 ſtore Feſte: Juul, Paaſke, Pintſe og Allehelgensfeſt.

Natif, ive, *a.* indfødt, barnefødt; *fig.* naturlig, medfødt; (Minér.) gediegent; *s.* Indfødt.

Nation, *f.* Nation, Folkefærd, Folk; de til en Nation henhørende Individer, ſom opholde ſig paa et fremmed Sted; en Claſſe Individer, ſom hylde ſamme Grundſætninger; forh. en Afdeling af Facultetet for de ſkjønne Kunſter ved Univerſitetet i Paris; un Français de –, en indfødt Franſk; *pl.* (Écr.) Hedningerne og de Vantro.

National, e, *a* national, henhørende til en Nation; eiendommelig for en Nation; *pl.m.* –naux; *s. m. pl.* de Indfødte.

Nationalement, *ad.* nationalt, paa den et Folk eiendommelige Maade; i en heel Nations Navn.

Nationaliſer, *v. a.* optage blandt et Folk, give Indfødsret; *v. pr* nedſætte ſig blandt et Folk; antage ſammes Skikke.

Nationalité, *f.* Nationalitet, Nationalcharakteer, det for et Folk Eiendommelige.

*Nationicide, *m.* Folkemorder, Tilintetgjører af et Folks Eiendommelighed; *a.* ødelæggende for Nationaliteten, folkemorderſk.

Nativité, *f.* Fødſel (om Frelſeren, Jfr. Maria og nogle Helgene); (brugt ene) Jeſu Chriſti Fødſel, Julefeſten; Billede forestillende Jeſu Fødſel; (Astrol.) Stjernernes Stilling i Fødſelstimen; Forudſigelſe af Ens Skjæbne efter Stjernerne i Fødſelsøieblikket.

Natron el. natrum (am udt. om uden Næſelyd), *m.* (Chi.) kulſuurt Soda el. mineralſt Kudſalt (nu: carbonate de soude).

Natte, *f.* Maatte, Straamaatte; Haarfletning; (Pass.) flad, trefnoret Fletning.

Natté, e, *p.* flettet; belagt med Maatter; (Pê.) morue -e, Stokfiſk, ſom er beſkadiget ved Opſtabling paa Maatter.

Natter, *v. a.* belægge el. beklæde med Maatter; flette; (Man.) - un cheval, flette Manken paa en Heſt.

Nattier, ère, *s.* Forfærdiger el. Forhandler af Maatter.

Naturalibus (in), *ad. lat.* i Nøgenheds Tilſtand; puris in -, ganſke nøgen; *fa.* [fødsret, Naturaliſering.

Naturalisation, *f.* Meddelelſe af Ind-

Naturaliser, *v. a.* meddele Indfødsret; *fig.* indføre fremmede Kunſter og Skikke; optage i Landets Sprog (om fremmede Ord); overføre fra et fremmed Clima (om Dyr); omplante i Landets Jordbund (om Planter); *v. pr.* vænne ſig til et Lands Sæder og Skikke.

Naturalisme, *m.* Naturlighed, Forklarlighed af naturlige Aarſager; Naturtro, Fornuftstro, naturlig Religion; et Lands Naturhiſtorie.

Naturaliste, *m.* Naturforſker, Naturkyndig; Naturaliſt, Religionslærer, ſom forklarer Alt af naturlige Grunde, Fornuftstheolog.

Naturalité, *f.* Egenſkab ſom Indfødt, Adkomſt til Indfødsret; droit de -, Indfødsret; lettres de -, Indfødsrets Bevilling

Nature, *f.* Natur; Væſen, Egenſkab, Eiendommelighed; Legemsbeſkaffenhed, Conſtitution; Temperament; Sindsſtemning; ſandſelig Natur; Naturgave; Naturtilſtand; Slags, Art; la - humaine, den menneſkelige Natur; Menneſkeſlægten; l'état de (pure) -, Naturtilſtanden; *fa.* être dans l'état de pure -, være ganſke nøgen; il est de - billeuse, il est bilieux de - el. de sa -, han er af galdeagtig Conſtitution el. Temperament; il est gai de sa -, han har et muntert Temperament; la - est fragile, den ſandſelige Natur er ſkrøbelig; cette action est contraire à la -, contre -, denne Handling ſtrider mod el. oprører de menneſkelige Følelſer; payer le tribut à la -, døe; payer en -, betale med Naturproducter; forcer -, ville udrette mere end man formaaer; *prov.* l'habitude est une autre (seconde) -, Vanen er en anden Natur; nourriture passe -, Opdragelſen har ſtørre Magt over os end Naturen; (Peint.) peindre d'après -, male efter Naturen; figures plus grandes que -, Figurer ſtørre end de virkelige Gjenſtande; de demi- -, af halvnaturlig Størrelſe.

Naturel, le, *a.* naturlig; medfødt; ſtemmende med Naturens Love; eiendommelig; uforſtilt, ukunſtlet; let, utvungen; uforfalſket; nous avons un désir - d'être heureux, vi have et medfødt Ønſke om at blive lykkelige; il a de l'esprit -, han beſidder en naturlig ſund Forſtand; il a un air - qui plait, han har et frit, utvunget Væſen, ſom behager; des causes - les, naturlige Aarſager (ſtemmende med Naturens Love); cela n'est pas -, det gaaer ikke naturligt til; der ſtikker Noget under; il lui est - de marcher vite, det hører til hans Natur at gaae hurtigt; un enfant -, et ægte Barn; un enfant légitime et -, et ægte Barn og ſom ikke er adopteret; un Espagnol -, en indfødt Spanier; du vin -, ublandet Viin; l'histoire -le, Naturhiſtorie; les parties -les, Kjønsdelene.

Naturel, *m.* Indfødt; naturlig, eiendommelig Beſkaffenhed; naturligt Sindelag el. Tilbøielighed; naturlig, deeltagende Følelſe; naturlig Letheb, naturlig Frihed, Utvungenhed; enhver Tings ydre Form; (Peint. og Sculp.) Model; les -s du pays, Landets Indfødte; c'est le - du feu de tendre en haut, det er det Eiendommelige ved Ilden at ſtræbe op ad; il est d'un - colère, han er af et vredagtigt Gemyt; cette mère n'a point de -, denne

Moder har ingen Følelse for sine Børn; son style n'a point de –, hans Stil fattes naturlig Lethed, Utvungenhed; dessiner d'après le –, tegne efter den levende Model; au –, *loc. ad.* efter Naturen: cela est peint au –, det er malet med træffende Lighed; (Cuis.) uden Krydderi: du bœuf au –, Oxekjød tillavet uden Tilsætning.

Naturellement, *ad.* naturligen, i Følge Naturens Orden; ved Naturens egen Hjælp; paa en let og simpel Maade; uden Forstillelse; med utvungen Frihed; uden Kunst; cela s'explique tout –, det forklares ganske naturligt, paa en let og ligefrem Maade; cela ne se fait pas –, det gaaer ikke naturligt til; il écrit –, han skriver med naturlig Lethed, uden nogetsomhelst søgt; parlez-moi –, tael aabenhjertigt med mig; – parlant, i egentlig naturligForstand. [Stankelbeentæge.

Naucore, *f.* (H. n.) Dam-Tæge,

Naufrage, *m.* Skibbrud; *fig.* Tab; Undergang; faire – au port, see sine Planer mislykkes i det Øieblik, de vare nær ved at fuldbyrdes. [har lidt Skibbrud.

Naufragé, e, *a.* skibbruden; *s.* En, som

Naulage, *m.* (Mar.) Fragt, Færgeløn (bruges især i Havnene ved Middelhavet; ogs. nolis).

Naumachie, *f.* (Anc.) Lystfægtning til Syes (hos de gamle Romere); Stedet, hvor den holdtes.

Nauséabond, e, *a.* (Méd.) som volder Qvalme; ækel; *fig.* væmmelig, modbydelig.

Nausée, *f.* Qvalme; Væmmelse; *fig.* Lede, Modbydelighed; j'en ai eu des –s, det har foraarsaget mig Væmmelse, fremkaldt Modbydelighed hos mig.

Nautier, *m.* (Pê.) Slags Kniv, som bruges af Kabliousangerne.

Nautile, *m.* (H. n.) Skibsnautil, en eenstallet Snekke; – papyracé el. argonaute, Papirsnekke.

Nautilier, *m.* (H. n.) Dyret i Skibsnautilerne, Papirssneckerne o. desl.

Nautique, *a.* henhørende til Skibsfarten; carte –, Søkaart; compas –, Søkompas. [fører (*poé.*).

Nautonier, ère, *s.* Baadfører, Skibs-

Naval, e, *a.* hørende til Søvæsenet; angaaende Krigsskibe; combat –, Søtræfning; bataille–e, Søslag; architecture–e, Skibsbygningskunst; *pl. m.*–vals.

Navet, *m.* (Bot.) hvidfeldt Roe. [flytter.

Navetier, *m.* Forfærdiger af Væver-

Navette, *f.* Regelsekar i Form af en lille Baad; (Tiss.) Væverskytte; (Bot.) Rapsæd (colza); (H. n.) Slags eenstallet Snekke; (Mar.) indisk Fartøi; *fig.* og *fa.* faire la –, gaae frem og tilbage; gaae og komme; flakke om; faire faire la – à q., give En meget at løbe om; la langue lui va comme la – d'un tisserand, hans Tunge løber som en (Væverskytte) Kaffeqværn.

Naviculaire, *a.* (Bot.) som har Form af en lille Baad; *m.* (An.) Navn paa et Been i Bristen.

Navigable, *a.* seilbar.

Navigateur, *m.* Søfarende, som har gjort lange Reiser; erfaren Styrmand; *a.* som ernærer sig af Søen; peuple –, et Folk, som lever af Søfart.

Navigation, *f.* Seilads; Søfart; Sømandskunst; canal de –, seilbar Canal (canal d'irrigation, Vandledningscanal); – côtière, Kystfart; – à vapeur, Dampfart; – par estime, Fart efter Gisning; – hauturière, Seilads i rum Sø.

Naviguer, *v. n.* seile; fare til Søes; styre; – en pleine mer, seile i rum Sø; – sur le plat, seile efter det platte Kort; – sur la carte réduite, seile efter det voxende Kort; – à terre, komme forud for sit Bestik; – juste, komme godt ud med sit Bestik. [ning.

Naville, *f.* Vandgrav til Vandled-

Navire, *m.* Skib; – marchand, – de commerce, Handelsskib, Coffardiskib; – de charge, Lastskib; – en charge, Skib, som ligger under Ladning; – de conserve, Convoiskib; – à frêt, Fragtskib.

Navrant, e, *a.* hjertegribende, hjerteskjærende.

Navrer, *v. a.* saare dybt (*v.*); *fig.* bedrøve, smerte, volde stor Kummer; j'en suis –é, j'en ai le cœur –é, cela me navre le cœur, det smerter mig dybt, det skjærer mig i Hjertet; (Jard.) gjøre et Indsnit i en Stang, el. Vinstok for at rette samme (*p. u.*). [Skiferbrud.

Naye, *f.* (Minér.) lodret Aare i et

Nazaréen, ne, *s.* Nazaræer (christelig Sect i det 1ste Aarhundrede).

Ne, *ad.* den Deel af Negtelsen, som sættes foran Verbet: ne . . . pas, ikke; ne . . . point, slet ikke, aldeles ikke; je ne joue pas, jeg spiller ikke (nu); je ne joue point, jeg spiller aldrig;

il n'a pas d'esprit, han har ikke stor Forstand; il n'a point d'esprit, han er aldeles blottet for Forstand; n'avez-vous pas été au spectacle? har De ikke været paa Comedie (der formodes, at De har været der)? n'avez-vous point été au spectacle? har De maaskee ikke (ingensinde) været paa Comedie?... ne udelades, naar Verbet underforstaaes: point d'argent, point d'amis, uden Penge ingen Venner;... pas og point udelades: a) foran et andet negtende Udtr.; il *n'a ni* talents *ni* bonne volonté, han besidder hverken Talenter el. god Villie; il *ne* fait que rire, han gjør ikke andet end at lee; b) efter Verberne cesser, oser, pouvoir, savoir: on *ne* peut contenter les envieux man kan ikke tilfredsstille de Misundelige; c) i en negtende relativ Sætn., der bestemmer en foregaaende negtende Sætn.: je *ne* connais personne qui *ne* vous loue, jeg kjender Ingen, som jo roser Dem; d) efter prendre garde, vogte sig for: prenez garde qu'on ne vous trompe, tag Dem i Agt for, at man ikke bedrager Dem; e) efter *si*, dersom, naar der gaaer en Negtelse foran, og efter *que* i Betydn. af pourquoi i Begyndelsen af en Sætn.: le beau ne plait qu'un jour, si le beau *n'*est utile, det Skjønne behager kun een Dag, hvis det Skjønne ikke er nyttigt; que *ne* sommes-nous plus raisonnables? hvorfor ere vi ikke fornuftigere?... *ne* bruges i Fransk, uden at der er nogen tilsvarende Negtelse i Dansk: a) efter et comparativisk Udtr: il parle mieux qu'il *n'*écrit, han taler bedre end han skriver; er den første Sætning negtende, falder ne bort i den underordnede Sætning, med mindre at samme indeholder et negtende Begreb: il ne parle pas autrement qu'il pense, han taler ikke anderledes end han tænker; la conduite des Russes envers les Polonais ne sera pas plus juste dans cinquante ans qu'elle *ne* l'est aujourd'hui, Russernes Opførsel mod Polakkerne vil ikke være mere retfærdig om 50 Aar, end den er det idag; b) efter craindre, appréhender, avoir peur, trembler: j'ai peur qu'il *ne* soit malade, jeg er bange for, at han er syg; men er Hovedsætningen negtende, sættes ikke ne i den afhængige Sætning: je ne crains pas qu'il vienne, jeg frygter ikke for, at han skal komme; er Hovedsætningen spørgende, maa man undersøge, om Spørgemaalet indeholder en negtende Mening el. ikke, thi deraf afhænger i det Tilfælde Brugen af ne; har det sidste Verbum en Negtelse i Dansk, sættes begge Negtelser i Fransk; c) efter douter, désespérer, disconvenir, nier, brugte negtende: je ne doute pas qu'il *ne* le fasse, jeg tvivler ikke paa, at han jo gjør det; d) efter empêcher, forhindre, tenir, brugt upersonligt i Betydn. af at frembyde en Hindring, og efter s'en falloir, forbunden med en Negtelse el. med peu: *peu* s'en faut qu'il *ne* soit aussi grand que vous, der fattes kun lidt i, at han er ligesaa høi som De; empêchez qu'il *ne* le fasse, forebyg, at han gjør det; c'est à vous qu'il tient qu'il *ne* parte, det er Dem, som er Skyld i, at han ikke reiser; e) efter de conjunctiviske Udtr.: à moins que, de peur que, de crainte que: à moins qu'il *ne* fasse mauvais temps, med mindre, at det bliver slet Veir; f) efter il y a, det er siden, og depuis que, siden at, foran et Verbum i le passé indéfini, le plusque-parfait el. le futur antérieur: il y a trois mois que nous *ne* l'avons vu, det er et Fjerdingaar siden at vi have seet ham.

Né, e, *p.* født; født til, oplagt til; bestemt til; il est né pour la guerre, han er født for (har Anlæg til) Krigsstanden; bien –, af god Familie; af godt Gemyt, vel opdraget; mal –, af slet Gemyt, opdartet; héritier né du trône, født Thronarving; ennemi né des talents, født Fiende af Talenter; il est né coiffé, det er en Lykkens Kjæledægge; il est né prié, han er altid velkommen; *pop.* né natif de Paris (i Stedet for: il est né à P., el. natif de P., el. blot il est de P.), han er født i Paris; mort-né, dødfødt; c'est un ouvrage mort-né, det er et Arbeide, som ingen Lykke har gjort (kun né forandres i *f.* og i *pl.*); nouveau-né, nyfødt; premier-né, førstefødt (disse to sidste Udtr. bruges ogs. som *s.*, men kun i det sidste forandres begge Ord i *f.* og *pl.*: une fille nouveau-née, en nyfødt Pige; les premiers-nés, de Førstefødte).

Néanmoins, *ad.* ikkedesmindre; alligevel; dog.

Néant, *m.* Intet; *fig.* Forgængelighed; Intetsigenhed; réduire au –, tilintetgjøre; faire rentrer q. dans son –, lade En føle sin Ubetydelighed, sit Intet; le – des grandeurs humaines, de menneskelige Storheders Forgængelighed; c'est un homme de –, det er et intetsigende Menneske, et ringe Menneske; pour –, for Intet (*v.* nu: pour rien); (Pal.) mettre sur une requête, forkaste en Begjæring (*v.*); mettre une appellation au –, forkaste en Appel; ... *interj.* nei; il voulait bien l'avoir, mais néant, han vilde gjerne have det, men der bliver Intet af (*fa.*).

Nébuleux, se, *a.* taaget; *fig.* mørk; ubeldsvanger; tungsindig, bekymret; l'horizon est –, Horizonten er indhyllet i Taage; *fig.* Udsigterne ere mørke, det seer uroligt ud; il a un air –, han seer bekymret, forrigfuld ud; étoiles –es, matte, dunkle Stjerner; Samling af utydelige Stjerner; *s m.* (H. n.) Fisteart; –se *s. f.* (Astr.) Stjernetaage, Samling af dunkle Stjerner; (H. n.) Slags hvidgraa Slange.

Nebulosité, *f.* let, tynd Taage.

Nécessaire, *a.* nødvendig, uundværlig; *s. m.* det Nødvendige; det Nødtørftige; den Vigtige; Reisefrikin, Dameæske; se rendre –, gjøre sig uundværlig; il fait le –, han agerer den Vigtige; il a le –, han har det Nødtørftige.

Nécessairement, *ad.* nødvendigvis; ufeilbarligen.

Nécessitante, *a. f.* bruges kun i Udtr. de nécessité –, af uundgaaelig Nødvendighed; grâce –, tvingende Naade; pauvreté –, nødlidende Fattigdom, som tvinger til Arbeide.

Nécessité, *f.* Nødvendighed; Uundgaaelighed; Nød; *pl.* Fornødenheder; Livets Nødvendigheder; Pengetrang; Privet; une – urgente, en trængende, uopsættelig Nødvendighed; être réduit à la dernière –, være bragt til den yderste Nød; une ch. de première –, en Ting, som hører til Livets første Fornødenheder; *fa.* faire de – vertu, finde sig i Nødvendighed; *prov.* – n'a point de loi, Nød kjender ingen Love; –s de la nature, Naturens Trang; de –, de toute –, de – absolue, *loc. ad.* nødvendigt; uundgaaeligt, absolut nødvendigt; par –, af Nød, af Trang.

Nécessiter, *v. a.* tvinge, nøde; gjøre fornødent.

Nécessiteux, se, *a.* trængende, fattig, nødlidende; *s.* en Nødlidende.

Nécrographe, *m.* Undersøger og Beskriver af døde Legemer.

Nécrographie, *f.* Beskrivelse af døde Legemer.

Nécrologe, *m.* Fortegnelse el. Liste over Afdøde; berømte Afdødes Levnetsløb; Necrologi.

Nécrologie, *f.* kortfattet historisk Beretning om en Afdød; Necrologi.

Nécrologique, *a.* henhørende til en Necrologi.

Nécrologue, *s.* Forfatter af Beretninger om Afdøde.

Nécromance el. **nécromancie**, *f.* Dødes Fremmanen (det første af disse Ord er ældst, det sidste nu mest brugeligt).

Nécromancien, ne, *s.* Maner, Aandebesværger, Troldmand.

Nécromant el. **négromant**, *m.* Maner, Sortkunstner; *v.* [graver.

Nécrophore, *m.* (H. n.) Aadsel-

Nécrose, *f.* (Méd.) Beenbrand.

Nectaire, *m.* (Bot.) Blomsternes Honningbæger.

Nectar, *m.* (Myth.) Gudernes Drik; *fig.* udmærket Vin, liflig Drik.

Nef (f udtales), *f.* Stib (*poé.*); den midterste Deel af en Kirke, Skibet i Kirken; moulin à –, Vandmølle, bygget paa en Baad.

Néfaste, *a.* (Ant.) forbudt, ulykkelig; jours –s, Dage hos Romerne, paa hvilke det var forbudt at drive offentlige Sysler; Festdage, ledsagede af Offringer; Sørgedage.

Nèfle, *f.* (Bot.) Mispel; *prov.* avec le temps et la paille les –s mûrissent, kommer Tid, kommer Raad; med Tid og Taalmodighed naaer man sit Maal; on vous donnera des –s, man giver Dem kun usle Ting.

Néflier, *m.* (Bot.) Mispeltræ (meslier).

Négatif, ive, *a.* negtende; cet homme est –, denne Mand afslaaer Alt, siger nei til Alt; il a l'air –, han seer ud, som om han vil sige nei.

Négation, *f.* Negtelse; (Gr.) Negteltelsesord.

Négative, *f.* negtende Sætning; *fa.* Afslag; (Gr.) Negtelse (i d. Betydn. hellere: négation); il est fort sur la –, han er stærk i at sige nei, han pleier at afslaae Alt; tenir pour la –, holde med dem, som ere imod en Sag.

Négativement, *ad.* paa en benegtende el. afslaaende Maade.

Négligé, e, *p.* forsømt; tilsidesat; skjødesløs; uden al Pynt; *s. m.* Dragt uden al Pynt, Morgendragt, Natdragt; (Peint.) let, skjødesløs Dragt.

Négligement, *m.* (Peint.) forsætlig Skjødesløshed; *p. u.* [Skjødesløshed.

Négligemment, *ad.* skjødesløst; med

Négligence, *f.* Efterladenhed; Skjødesløshed; Unsiagtighed; Uagtsomhed; -s de style, Uagtsomheds Feil (især i *pl.*)

Négligent, e, *a.* forsømmelig; skjødesløs, ligegyldig; *s.* forsømmeligt el. skjødesløst Menneske.

Négliger, *v. a.* forsømme; undlade at benytte; sjeldent besøge; tilsidesætte; ikke gjøre synderligt af; *v. pr.* forsømme sin Klædedragt; ikke passe sit Arbeide el. sine Forretninger som forhen; - sa santé, forsømme at sørge for sin Helbred; - une occasion, forsømme at benytte en Leilighed; vous négligez vos amis, De besøger sjelden Deres Venner; il néglige sa femme, han har ikke den Opmærksomhed for sin Kone, han burde; ce jeune homme commence à se - (à négliger sa personne), dette unge Menneske begynder at gaae skjødesløst klædt; cet auteur se néglige, denne Forfatter er mindre omhyggelig for sin Stiil.

Négoce, *m.* Handel i det Store (commerce og trafic, Varehandel); *fig.* og *fa.* Haandtering (i slet Forst.); naar Talen er om et Lands el. en Nations Handel, bruges commerce og ikke négoce; faire - de tout, drive Handel med Alt; il se fait grand - de cette marchandise, der drives stor Handel med denne Vare; se mettre dans le -, s'adonner au -, se jeter dans le -, slaae sig til Handelen; hengive sig til Handelen, give sig af med at handle.

Négociable, *a.* som kan forhandles, afsættes (om Statspapirer, men ikke om Varer).

Négociant, *m.* Handelsmand, som driver Handel i det Store (modsf. marchand).

Négociantisme, *m.* egennyttig Handelsaand el. Handelssystem.

Négociateur, trice, *s.* Statsunderhandler (i d. Betydn. kun *m.*); privat Underhandler, Mellemmand.

Négociation, *f.* Statsunderhandling; Sag, hvorom der underhandles; Forhandling, Omsætning.

Négocier, *v. a.* underhandle (om et Statsanliggende, om et Forlig, et Ægteskab o. desl.); forhandle, omsætte (om Statspapirer); *v. n.* underhandle; drive Handel; *v. p.* underhandles; forhandles; - la paix, underhandle om Freden; - en soie, handle med Silke; la paix se négocie à Paris, Freden underhandles i Paris; il se négocie bien des choses en secret, der opspindes mange Ting i Hemmelighed.

Nègre, sse, *s.* Neger, Negerinde; traiter q. comme un -, behandle En som Slave, med stor Haardhed; faire travailler q. comme un -, lade En arbeide over hans Kræfter; (H. n.) Abe fra Java; Slags Makrel; Slags Sommerfugl.

Nègrerie, *f* Negerhuus, Sted, hvor de til Salg bestemte Negre indsluttes.

Négresse, *f.* Negerinde; s. nègre.

Négrier, *m.* og *a m.* Negerskib; Negerhandler; vaisseau - (el. biot -), Negerskib; capitaine -, Negerhandler.

Négrillon, ne, *s.* lille Neger, lille Negerinde; Barn, som er oversværtet.

Négrite, *f.* ung Negerinde.

Négromancien, s. nécromancien.

Négrophile, *m.* Negerven, som ønsker Slavehandelens Afskaffelse.

Neige, *f.* Snee; *fig.* blændende Hvidhed; il tombe de la -, der falder Snee, det sneer; œufs à la -, Skumæg; la - de ses cheveux, hans sneehvide Haar; *prov.* cela grossit comme une pelote de -, cela fait la pelote, la boule de -, det voxer bestandigen mere og mere som en rullende Sneebold; *pop.* voilà un beau docteur de -, det er en Doctor Hjælpeløs (plais.).

Neiger, *v. n.* snee; *fig.* og *fa.* il a neigé sur sa tête, han har ganske hvide Haar.

Neigeux, se, *a.* fuld af Snee, bedækket med Snee; il fait un temps -, det er Sneevejr, det seer ud til Snee.

Neille, *f.* (Tonn.) Blaar el. Bærk, hvormed Revnerne stoppes i en Tønde.

Néméens, *a. pl. m.* (Ant.), bruges i Udtr. jeux - s, nemæiske Lege til Ære for Hercules.

Némésées, *f. pl.* (Myth.) Sorgefeste til Ære for Nemesis.

Némora'es, *f. pl.* (Myth.), Feste til Ære for Diana.

Nénies, *f. pl.* (Ant.), Sorgesange ved Liigbegængelse hos Romerne.

Nenni, *ad.* nei; il n'y a point de –, her gjælder intet Nei; De er nødt til at gjøre det; *s. m.* un doux –, et indbydende Afslag (*v.*); *fa.*

Nénufar, *m.* (Bot.) Aakande.

Néocore, *m.* (Ant.) Tempeltjener, Tempelbevogter hos Grækerne; By, som havde opreist et Tempel for Keiseren; *inus.*

Néogale, *m.* (Méd.) ny, frist Melk.

Néographe, *s.* og *a.* Indfører af en ny Retskrivning.

Néographie, *f.* Afhandling over en ny Orthografi.

Néographisme, *m.* nyt Retskrivningssystem.

Néologie, *f.* Opfindelse el. Brug af nye Ord; gamle Ords Brug i en ny Forstand.

Néologique, *a.* angaaende nye Ords Brug, nyskabt, neologisk; expression –, nyskabt Udtryk.

Néologiser, *v. a.* og *n.* skabe nye Ord (innover); *p. u.*

Néologisme, *m.* Lyst til at skabe nye Ord, el. til at bruge Ord i en ny Betydning (i slet Forstand),

Néologue, *m.* En, som i Tale og Skrift gjør Brug af nye Ord, Sprogreformator (som oftest i slet Forst.).

Néoménie, *f.* (Astr. anc.) Jødernes Nymaane; Nymaanefest (hos Romerne).

Néophyte, *s.* en Nyomvendt, en Nydøbt.

Néphrétique, *a.* (Méd.) angaaende Nyrerne el. Nyresygdomme; la colique –, Nyrekolik; un remède –, et Middel mod Nyrekolik; *s. m.* Nyrepatient; Middel imod Nyresmerter.

Népotisme, *m.* Pavernes Omsorg for deres Paarørende; Magthavendes Tilbøielighed til at fremhæve deres Slægtninge paa Andres Bekostning.

Neptune, *n. pr. m.* (Myth.) Neptun, Havets Gud; *poé.* Havet.

Néréide, *f.* (Myth.) Havgudinde, Havnymfe; (H. n.) Nereide, Søorm, Sø-Skolorm.

Nerf (f udtales, undt. i *pl.* og i nerf de bœuf), *m.* Nerve, Sene; *fig.* Kraft, Styrke, Eftertryk; Hoved-drivefjeder; (Rel.) Snore paa Ryggen af et Bind; il s'est foulé un –, han har forstrakt en Sene; cet homme a du –, denne Mand besidder Kraft; ce style est plein de –, denne Stiil er kraftfuld; l'argent est le – de la guerre, Penge er Krigens Hovedhjul.

Nerf-férure, *f.* (Vét.) Slag, som en Hest har faaet paa en Sene i Benene; *pl.* des nerfs-férures.

Nérite, *f.* (H. n.) Nerite, eenskallet [Snekke.

Néroli, *m.* Essents af Pommerantsblomster.

Néronien, ne, *a.* neronisk; grusom som Nero; *s. m. pl.* (Anc.) Lege, indstiftede af Nero for Digtekunst og Veltalenhed (jeux –s).

Nerprun, *m.* (Bot.) Brietorn, Kors-[bærtorn.

Nervaison, *f.* (An.) Nervesystem.

Nerval, e. *a.* godt og passende for Nerverne; *pl. m.* –vaux; *p. u.*

Nerver, *v. a.* omvikle el. overtrække med Sener; (Rel.) – un livre, anbringe og klistre Snorene paa Ryggen af Bindet paa en Bog.

Nerveux, se, *a.* angaaende Nerverne; nervesvag, som har meget pirrelige Nerver; fuld af Nerver; senestærk; kraftfuld; *fig.* syndig, eftertrykkelig; fièvre –se, Nervefeber; elle est –se, hun er nervesvag; il a le bras –, han har en kraftfuld, senestærk Arm; un discours –, en syndig Tale.

Nervin, *a. m.* (Méd.) nervestyrkende; *s. m.* nervestyrkende Middel.

Nervure, *f.* Omvikling med Sener; (Tail.) Lidse til Sirat paa Syning af Klæder; (Rel.) Snorer paa Ryggen af et Bind; (Arch.) fremstaaende Sirat paa gothiske Hvælvinger; (Bot.) Ribber i Blade.

Nestor, *n. pr. m.* Nestor (hos Homer); *fig.* den Ældste i et Samfund; erfaren Olding.

Nestorianisme, *m.* Nestorius's Kjeteri.

Nestorien, ne, *s.* og *a.* (Thé.) Tilhænger af Nestorius's Lære, Nestorianer.

Net, te, *a.* reen, net; reenlig; ublandet; klar, gjennemsigtig; glat, blank, uplettet; tydelig; ryddelig; *fig.* fri for Gjeld; klar, utvetydig; fri for al Mistanke; ndeu Svig; (Com.) netto, efter Fradrag af Omkostninger el. Indpakning; un enfant –, et reenligt Barn; – comme une perle, meget reen; ce vin est –, denne Viin er klar el. ublandet; avoir la vue –te, see skarpt, tydeligt; une vie –te, et daddelfrit Liv; une expression –te, et klart, tydeligt Udtryk; avoir

l'esprit –, have en lys og klar Forstand; avoir la conception –te, opfatte tydeligt; ce bien est –, paa denne Eiendom hæfter ingen Gjeld; son procédé est –, hans Fremgangsmaade er aaben og redelig; il a l'âme, la conscience –te, hans Samvittighed bebreider ham Intet; son cas n'est pas –, han er ikke ganske fri for Brøde i denne Sag; il a les mains –tes, han har ikke beriget sig paa en uretfærdig Maade; je veux en avoir le cœur –, jeg vil være paa det Rene dermed; faire maison –te, jage alle sine Folk bort; faire tapis –, binde hele Indsatsen; mettre au –, skrive Noget reent; ... *ad.* paa eengang; reent ud; klart, tydeligt; aldeles; cela s'est cassé – comme un verre, det er gaaet lige over (paa eengang) som et Stykke Glas; trancher –, sige sin Mening reent ud; il a refusé tout –, han har afslaaet det ganske og aldeles; voir –, see klart og tydeligt.

Nettement, *ad.* net, reenligt; *fig.* klart, tydeligt; reent ud; concevoir qc. –, fatte Noget klart, tydeligt; parlez–lui –, tal til ham uden Omsvøb.

Netteté, *f.* Reenhed, Reenlighed; *fig.* Klarhed, Tydelighed.

Nettoiement, *m.* Reengjøren, Rensning.

Nettoyage, *m.* s. s. nettoiement.

Nettoyer, *v. a.* reengjøre, rense; feie, børste; *fig.* og *fa.* rydde, tømme; gjøre gjældfri; – un habit, børste en Kjole; – les souliers, pudse Skoene; *fig.* og *fa.* – une maison, flytte Alt bort af et Huus, tømme det; – la tranchée, jage Fienden ud af Løbegraven; – le tapis, binde hvad der er indsat; – ses affaires, betale sin Gjæld; (Peint.) – les contours, gjøre Omridsene renere og nøiagtigere.

Neuf, *a. n.* ni; den niende; *s.* Ntal, Nier; Louis –, Ludvig d. niende; le – avril, den niende April; un – de cœur, en Hjerterni; *fa.* cette femme est dans le (son) –, denne Kone er i niende Maaned af sit Svangerskab; il est, il entre dans le (son) –, han er syg paa niende Dag.

Neuf, ve, *a.* ny (nylig forfærdiget); lidet brugt; *fig.* uerfaren; ikke før sagt, kjendt el. behandlet; *s. m.* det Nye; tout battant –, ganske splinternyt; terre –ve, Land, som endnu ikke har været dyrket; du bois –, nyt Brænde, bragt til Søes el. til Vogns (modsf. du bois flotté); il est – aux affaires, han er uerfaren, ukjendt med Forretningerne; il est tout – dans le monde, han er ganske uerfaren i Verden; avoir un cœur tout –, besidde et Hjerte, som ikke har kjendt Kjærlighed; faire corps –, komme sig igjen af en Sygdom; faire maison –ve, afskedige alle sine Tjenestefolk og fæste nye; il fait balai –, il n'est rien tel que balai –, nye Koste feie bedst; voilà une ch. toute –ve pour moi, det er Noget, som er ganske nyt for mig, hvorom jeg ikke før har hørt tale; ... à –, *loc. ad.* paa ny, i ny Stand; remettre qc. à –, istandsætte Noget saa at det bliver som nyt; de –, *loc. ad.* fra ny af; bruges i Udtr. habiller de –, give nye Klæder.

Neume, *m.* (Mus.) Forlængelse af en Tone.

Neure, *f.* lille hollandsk Fartøi til Sildefangst.

Neutralement, *ad.* (Gr.) i neutral Forstand, som intransitivt Verbum.

Neutralisation, *f.* (Chi.) Neutralisering, Forvandling til et Middelsalt; (Dipl.) et Lands el. en Byes Erklæring i neutral Tilstand; foreløbig Neutralitets Act.

Neutraliser, *v. a.* (Chi.) forvandle til et Middelsalt; *fig.* gjøre uskadelig, uvirksom; tilintetgjøre; (Dipl.) erklære et Land el. en By for neutral; (Mar.) – son pavillon, anskaffe sig et neutralt Flag; *v. pr.* ophæve hinandens Virkning.

Neutralité, *f.* Neutralitet; en Stats Tilstand, som forbliver neutral el. ikke tager Deel i Stridighederne mellem to Magter.

Neutre, *a.* neutral; som ikke holder med nogen af de krigførende Parter; pavillon –, neutralt Flag; (Gr.) intransitiv; som ikke hører enten til Hankjønnet el. til Hunkjønnet; verbe –, intransitivt Verbum; nom –, Intetkjønsord; (Chi.) sel –, neutraliseret Salt; (Bot.) Intetkjønsblomst; ... *s. m. pl.* de neutrale Magter.

Neutriser, *v. a.* (Gr.) gjøre intransitivt (om et Verbum).

Neuvaine, *f.* ni Dages Bøn og Andagt; la docte –, de ni Muser (*plais.*).

Neuvième, *a. n. ord.* niende; *s.*

den Niende; *s. m.* Niendedeel; den niende Dag; den niende Maaned; *s. f.* (Mus.) Octaven til Secunten, et Interval.

Neuviémement, *ad.* for det Niende.

Neveu, *m.* Broder- el. Søsterſøn, Neveu; petit- – el. arrière- –, Søn af en Neveu; *fa.* – à la mode de la Bretagne, Søn af en Couſin el. Couſine; *pl.* (*poét.*) nos –x, Efterſlægten, vore Efterkommere.

Névralgie, *f.* (Méd.) Nerveſmerte.

Névrilème, *m.* (An.) Nervehud.

Névrilémite, *f.* (Méd.) Nervehudens Betændelſe.

Névrite, *f.* (Méd.) Nervebetændelſe.

Névritique, *a.* (Méd.) nervеſtyrkende; *s. m.* nervеſtyrkende Middel.

Névrographie, *f.* (An.) Beſkrivelſe af Nerverne; Afhandling om Nerverne, om Nerveſygdommene. [verne.

Névrologie, *f.* (An.) Lære om Ner-

Névroptère, *m.* (H. n.) netvinget Inſect, en Claſſe af Inſecter.

Névrose, *f.* (Méd.) Nerveſygdom.

Névrotique, *a.* (Méd.) nerveſtyrkende. [ſønderlemme Nerverne med.

Névrotome, *m.* (An.) Kniv til at

Névrotomie, *f.* (An.) Nervernes Sønderlemmelſe.

Newtonianisme, *m.* (Phil.) Newtons Love om Himmellegemernes Bevægelſe; hans Naturphiloſophi.

Newtonien, ne, *a.* og *s.* angaaende Newtons Lære; Tilhænger af Newton.

Nez, *m.* Næſe; *fa.* hele Anſigtet; Lugten; parler du –, tale gjennem Næſen; donner sur le – à q., ſlaae En i Anſigtet; *fig.* ſige En noget Kræn-kende el. Ydmygende; *fig.* og *fa.* au – de q., ligefor Ens Næſe; rire au – de q., lee En op i Dinene; il a bon –, le – fin, han har en fiin Næſe, han lugter godt; il a le – long, han ſeer længe forud hvad der vil ſkee; ce n'est pas pour son –, det er ikke beſtemt for ham; il ne voit pas plus loin que son –, que le bout de son –, han forſtaaer ikke at ſee ud i Fremtiden; il n'a pas le – tourné vers cela, han er ikke tilbøielig dertil; elle a le – tourné à la friandise, hun er coquet, hun ſeer forliebt ud; avoir un pied de –, ſtamme ſig over at være gaaet glip af Noget, faae en lang Næſe; faire un pied de – à q., give En en lang Næſe, gjøre ſig lyſtig over En; il a donné du – en terre, hans Forehavende er mislykkedes; il s'est cassé le –, han er kommet ilde an, han er kommet galt fra ſit Forehavende; il lui a reproché cela à son –, il le lui a jeté au –, han har bebreidet ham det; il a toujours le – sur les livres, han hænger altid i Bøgerne; il met el. il fourre son – partout, han har ſin Næſe i Alt, han blander ſig i Alt hvad der ikke angaaer ham; mener q. par le –, føre En ved Næſen, faae ham til at gjøre Alt hvad man vil; tirer les vers du – à q., føle En paa Tænderne, ſøge at udlokke Ens Hemmelighed; cela paraît comme le – au milieu du visage, det falder Alle i Øine, det er Noget, man forgjæves vil ſøge at ſkjule; cela n'a point de –, det klinger ikke godt; det er hverken hugget el. ſtukket; (*prov.*) il vaut mieux laisser son enfant morveux que de lui arracher le –, det er bedre at finde ſig i et lille Onde, end at ville fordrive det ved et ſtørre; saigner du –, have Næſeblod; *fig.* fattes Mod el. Aandsnærværelſe; saigner au –, have et Saar, ſom bløder paa Næſen; (Ch.) chien de haut –, en god Sporhund; ce chien a le – dur, det er ingen god Sporhund; (Mar.) le – du vaisseau, Skibets Næſe el. Forſtavn; ce vaisseau est sur le –, dette Skib hælder for meget forover, det ligger paa Næſen. [*pl.* des nez-coupés.

Nez-coupé, *m.* (Bot.) Skovpiſtacie;

Ni, *conj.* hverken, eller; to Subjecter, forenede med ni, ſtyre Verbet i Fleert., med mindre at Handlingen kun henføres til det ene af de to: *ni* l'or *ni* la grandeur *ne* nous rendent heureux, hverken Guld el. Storhed gjøre os lykkelige; *ni* l'un *ni* l'autre *ne* sera nommé consul, Ingen af de to vil blive udnævnt til Conſul; *ni* l'un *ni* l'autre *n'*ont fait leur devoir, Ingen af dem har gjort ſin Pligt; *ni* même, ikke engang (naar ni ikke er gjentaget, er det ikke abſolut nødvendigt at pas el. point udelades efter ſamme).

Niable, *a.* ſom kan benegtes.

Niais, e, *a.* dum, enfoldig, uerfaren; (Fauc.) oiseau –, Unge, ſom endnu ikke har været ude af Reden;

s. en Tosse; faire, contrefaire le –, stille sig dum an; *prov.* og *fig.* c'est un – de Sologne qui ne se trompe qu'à son profit, han stiller sig dum an, fordi det kan være ham til Nytte; *pop.* c'est de la graine de –, det er Noget, som kun kan føre Tosser bag Lyset.

Niaisement, *ad.* enfoldigt, dumt.

Niaiser, *v. n.* more sig med Narrestreger, med intetsigende Ting, sjase; il ne fait que –, han begaaer lutter Dumheder.

Niaiserie, *f.* intetsigende Ting, Bagatel; Dumhed, Enfoldighed; il ne dit que des –s, han siger kun Dumheder; il est d'une – étonnante, han besidder en forbausende Enfoldighed.

Niche, *f.* Fordybning i en Væg til en Billedstotte, en Kakkelovn, o. desl.; Slags Alkove til en Seng; et Meubel til en Stuehund; Puds, Skjelmstykke (i d. Betydn. i Stedet for nique); *fa.* faire une – à q., gjøre Løier med En.

Nichée, *f.* Redefuld, Yngel; *fa.* Hob slette Mennesker.

Nicher, *v. n.* bygge sig en Rede; *v. a. fa.* hensætte paa et Sted; *v. pr.* sætte sig, tage Plads, søge sig et Opholdssted.

Nichet, *m.* Æg, som lægges i en Rede, for at faae Høns til at ruge.

Nichoir, *m.* Hækkebuur til Kanarifugle.

Nickel, *m.* (Minér.) Nikkel, Slags [Metal.

Nicodème, *n. pr. m.* Nicodemus; *fig.* meget enfoldigt Menneske; *pop.*

Nid, *m.* Rede; *fig.* og *fa.* c'est un – à rats (s. colombier), un vrai – à rats, det er et usselt lille Kammer; il a trouvé un bon –, han er traadt ind i et vel forsynet Huus (om En, som har gjort et rigt Parti); han er kommen ind i en god Stilling; on a découvert son –, man har opdaget hans Skat, hans Tilflugtssted; il croit avoir trouvé la pie au –, han bilder sig ind at have gjort en vigtig Opdagelse; on n'a trouvé que le –, Fuglen var allerede fløiet bort; Personen, man skulde fange, var løben sin Vei; *prov.* petit à petit l'oiseau fait son –, lidt efter lidt naaer man sit Maal; à chaque oiseau son – est beau, enhver Fugl synes bedst om sin egen Rede, Enhver finder sin egen Eiendom smuk.

Nidoreux, se, *a.* som lugter el. smager raadent, el. brændt, el. som Æg, der har været ruget (især i Méd.).

Nièce, *f.* Broder- el. Søsterdatter; petite –, Datter af en Neveu el. en Nièce; s. neveu.

Nielle, *f.* (Bot.) Klinte; Rust i Korn, Meeldug; (Orf.) Strat indgravet i Guldsmedarbeide med sorte Striber af Email (i d. Betydn. *m.* efter Ac.).

Nieller, *v. a.* fordærve Korn med Rust el. Meeldug; (Orf.) anbringe Striber af sort Email paa Guld el. Sølv.

Nier, *v. a.* negte, benegte, erklære for falsk el. usand; – une dette, fragaae, at man har en Gjæld; s. ne.

Nigaud, e, *a.* enfoldig, dum; *s.* Tosse, enfoldigt Menneske; *m.* (H. n.) Slags Fedtgaas.

Nigauder, *v. n.* begaae dumme Streger, more sig med intetsigende Ting.

Nigauderie, *f.* dum, tosset Streg; [Dumhed.

Nigauteau, *m.* (Maç.) overhugget Teglsteen til at dække Mellemrummet mellem Bjælkeenderne.

Niguedouille, *m.* Tosse; *pop.*

Nigromancie, *f.* Kunst at kjende Jordens skjulte Ting.

Nil, *m.* Nilfloden; Slags Mynt brugelig i Indien.

Nil-gaut, *m.* (H. n.) Slags Antilop.

Nille, *f.* lille spiralformig Stilk paa Vinranken; (Jard.) Buxbomskant om et Blomsterbed; (Blas.) smalt, fastgjort Kors. [–, ankerformigt Kors.

Nillée, *a. f.* (Blas.) i Udtr. croix

Nilomètre, *m.* graduceret Støtte til at maale Vandets Stigen i Nilen.

Nimbe, *m.* Straalekrone; Straaleglands, Helgenskin, Nimbus (ogs. limbe).

Nimois, e, *s.* og *a.* Beboer af Nimes; som er fra Nimes.

Nippe, *f.* især i *pl.* Klæder, Meubler, Smaasager, Alt hvad der tjener til Pynt; *fa.* il en a eu (tiré) de bonnes –s, han har draget god Nytte, god Fordeel deraf.

Nipper *v. a.* forsyne med Klæder, Meubler, Pynt; *v. pr.* forsyne sig med gode og smukke Sager.

Nique, *f.* haanlig Nysten med Hovedet; bruges kun i Udtr. faire la – à q., lade haant om En, blæse En et Stykke, kimse ad En. [paa Ringeagt; *v.*

Niquet, *m.* intetsigende Ting; Tegn

Nisanne, *f.* (Bot.) Slags medicinal Rod imod Besvimelse.

Nitouche (el. mitouche), *f.* kun i Udtr. sainte- –, Hykler, Skinhellig.

Nitrate, *m.* (Chi.) salpetersuurt [Salt.

Nitre, *m.* (Chi.) Salpeter (nitrate de potasse; alm. salpêtre).

Nitreux, se, *a.* (Chi.) salpeteragtig.

Nitrière, *f.* Salpetergrube.

Nitrique, *a.* uddraget el. bestaaende af Salpeter; acide –, Salpetersyre; radical –, Salpetergrundlag.

Niveau, *m.* Vaterpas; horizontal Stilling; de –, au –, *loc. pp.* i lige Linie med; *fig.* paa samme Standpunkt, lige med i Rang el. Kundskab; mettre de – avec el. au – de, stille i lige Linie med; être au – de, aller de – avec, staae i lige Anseelse med; à son –, i Lighed med ham, paa samme Punkt.

Niveler, *v. a.* maale el. stille efter Vaterpas; bringe i lige Linie; gjøre horizontal; *fig.* gjøre lige i Rang el. Formue; la révolution a –é les rangs, Revolutionen har gjort Alle lige i Rang, udjevnet Rangforskjelligheden.

Niveleur, *m.* En, som afmaaler Jord efter Vaterpas; *fig.* En, som gjør Alle Lige i Formue, Rang og desl.; Navn paa dem, som under den franske Revolution søgte at indføre Forandringer i Regjeringsformen efter Independenternes Exempel under Cromwel.

Nivellement, *m.* Afmaaling efter Vaterpas; en Flades Stilling i horizontal Linie.

Nivereau, *m.* (H. n.) Sneeverling, [Sneespurv.

Niverolle, *f.* (Bot.) Sneeblomst, Sneeklokke.

Nivet, *m.* hemmelig og utilladelig Fordeel, en Commissionair erholder ved Indkjøb; *pop.* [afholdt Fersken.

Nivette, *f.* (Jard.) Slags meget

Nivôse, *m.* fjerde Maaned (første Vintermaaned) i den republicanske Calender (fra den 21de Dec. til den 19de Jan.). [Efterkommere.

Noachides, *m. pl.* Noakiter, Noas

Nobiliaire, *m.* Fortegnelse over et Lands adelige Familier; *a.* angaaende Adelen, henhørende til Adelen (ofte i slet Forst.).

Nobilissime, *a.* (Anc.) høiadelig (Titel tilstaaet Cæsarerne og deres Koner); *s. m.* Værdighed, som blev indstiftet af Constantin og gav Ret til at bære Purpuret; forh. ældste theologiske Licenciat i Sorbonnen.

Noble, *a.* adelig; *fig.* ædel, ophøiet; être – de naissance, – d'extraction, de – sang, d'un sang –, de race –, – de race, være af adelig Byrd, af adelig Herkomst, af adeligt Blod, af adelig Slægt; un cœur –, et ædelt Hjerte; biens –s, Lehnsgodser; les parties –s, de ædlere Dele af Legemet (Hjertet, Hjernen etc.); *prov.* être – comme le roi, være af en høi adelig Herkomst; il est fou, ou le roi n'est pas –, han er en stor Nar; ... *s. m.* Adelsmand: det Ædle, det Ophøiede; (Monn.) Tredievedeel af et Pund Sterling; – à la rose, gammel engelsk Guldmynt, gangbar i Frankrig under Carl d. 7de og Carl d. 8de.

Noblement, *ad.* paa adelig Viis, som Adelsmand; paa en ædel Maade, med Værdighed.

Noblesse, *f.* Adel, Adelstab; Adelen; *fig.* Storhed, Høihed, Værdighed; – d'extraction, Adel af ubekjendt Udspring; ancienne –, gammel fransk Adel før 1789; nouvelle –, den yngre Adel; la haute –, den høie Adel, den ældste og berømmeligste; la petite –, den yngste og lidt berømte Adel; – d'épée, Adel, erhvervet ved Krigerdaad; – de robe, Adel, erhvervet i Civiletaten; – de la cloche, Adel, forbunden med Borgermesterværdigheden; il faut soutenir sa –, man maa leve paa en Fod, der svarer til Ens Adel; *prov.* – oblige, den, som er adelig, maa opføre sig paa en ædel og værdig Maade; – vient de vertu, kun ved Dyd og Fortjeneste hæver man sig over Andre.

Noce, *f.* Bryllupsfest; Bryllupsselskab, Bryllupsgjæster; *pl.* Bryllup, Giftermaal; épouser en premières –s, gifte sig for første Gang; convoler en secondes –s, indlade sig i andet Ægteskab; *fig.* og *pop.* il n'a jamais été à telles (à pareilles) –s, Sligt er endnu aldrig før vederfaret ham, han er aldrig før bleven saaledes behandlet (el. været stedt i en saadan Fare); n'être pas à la –, være i en slem Vaande; il y va comme à la – (comme aux –s), han gaaer glad og munter i Striden; *prov.* voyage du maître, –s des valets,

Tjenerne have det aldrig bedre, end naar de ere paa Reiser.

Noceur, *m.* En, som holder af at leve godt, en Svirebroder; *pop.*

Nocher, *m.* Styrmand (*poé.*); (ved Middelhavet) Skipper.

Nocier, ère, *s.* En, som foreſtaaer et Bryllup. [-ſte.

Noctambule, *s.* og *a.* Søvngænger,

Noctambulisme, *m.* Tilbøielighed til at gaae i Søvne. [germuus.

Noctilion, *m.* (H. n.) Slags Fla-

Noctiluque, *a.* lyſende om Natten; *s. m.* et Dyr el. en Gjenſtand, ſom ſtinner om Natten.

Nocturlabe, *m.* Inſtrument til at maale Nordſtjernens Høide om Natten.

Nocturne, *a.* natlig; *s. m.* natlig Messe; en fleerſtemmig, ſørgmodig Muſik; (H. n.) en Art ſtælvingede Inſecter. [*p. u.*

Nocturnement, *ad.* ved Nattetid;

Noculté, *f.* Brødefuldhed.

Nodosité, *f.* (Bot.) knudret Egenſkab; Knude. [Beenknude.

Nodus (s udtales), *m.* (Méd.)

Noël, *m.* Juul; Julepſalme (i d. Betydn. bruges noël med Artikel og i *pl.*); ſatiriſk Sang (*v.*); aux fêtes de -, à - (ikke à la -), til Julen; *fig.* og *fa.* on a tant chanté (el. crié) noël, qu'à la fin il est venu, man har ſaa længe talt derom, at det omſider er ſkeet; *prov.* quand on voit les moucherons à -, à pâques on voit les glaçons; quand - a son pignon, pâques a son tison, Juleſommer giver Paaſkevinter.

Nœud, *m.* Knude; Sløife; knudeformigt opviet Arbeide; *fig.* Forbindelſe mellem Perſoner; det meeſt forvikledе Sted i et dramatiſk Stykke; Knuden i ſamme; det væſentligſte Punkt i en Sag; Fingerled; Adamsæblet i Halſen (larynx); Benet i Halen paa en Heſt, Hund el. Kat o. ſ. v.; Beenknude, Seneknude; Knaſt paa et Træ; (Bot.) Led paa Planteſtængler; (Astr.) Overſkæringspunktet ſor Ecliptika og en Planets Bane; (Mar.) Sømil, Knob; filer 7 à 8 -s, ſeile 7 til 8 Mile i Vagten; ... - coulant, Rendeløkke; - gordien, gordiſk Knude, Vanſkelighed, ſom ikke kan løſes; voilà le - de l'affaire, deri ſtikker Knuden; *prov.* ce rire ne passe point le - de la gorge, denne Latter kommer ikke indenfor Tænderne, den er fremtvungen.

Noguet, *m.* ſtor, lang og flad Kurv med en Hank tvers over.

Noir, e, *a.* ſort; ſortladen; gruul og blaa; mørk, ſtummel; ſmudſig; *fig.* bedrøvet; tungſindig; ondſkabsfuld; *s. m.* den ſorte Farve; det Sorte; Neger; le temps est -, Veiret er mørkt; froid -, raakoldt; le blé -, Boghvede; il a passé l'onde -e (Styx), han er død; de la viande -e, Kjød af viſſe Dyr, ſom af Harer, Snepper o. desl.; bête -es, Vildſviin; cet homme est ma bête -e, jeg kan ikke taale at ſee dette Menneſke, han bringer mig Ulykke; chambre -e, camera obscura; - de fumeé, - à noircir, Kønrøg; *fig.* le - chagrin, den ſorteſte Kummer; une âme -e, en ſort, en ondſkabsfuld Sjæl; il n'est pas si diable qu'il est -, han er ikke ſaa ondſkabsfuld, ſom han lader; rendre -, udſtrige; ſværte En; il voit tout -, tout en -, il voit -, han ſeer Alt fra den ſorte Side; *fa.* il ne connaît que blanc et - dans un livre, han kan ikke læſe inden i en Bog; si vous lui dites blanc, il répondra -, han finder altid Behag i at ſige imod; mettre du - sur du blanc, ſkrive; gare le pot au -, tag Dem i Agt, det brænder (i Blindebuk); passer, aller du blanc au -, gaae fra en Yderlighed til en anden; vendre du -, bedrage, bilde Noget ind; faire, broyer du -, overlade ſig til mørke Grublerier; s'enfoncer dans le -, fordybe ſig i mørke Tanker.

Noirâtre, *a.* ſortagtig, ſortladen.

Noiraud, e, *a.* ſom har ſorte Haar og mørk Anſigtsfarve; *s.* et meget mørkt, ſortladent Menneſke (*fa.*); *m.* (H. n.) Slags Baandfiſk.

Noirceur, *f.* Sorthed, ſort Plet; *fig.* Skjændighed; ſkjændig, nedrig Handling, Bagvaſkelſe; il a des -s au visage, han har ſorte Pletter i Anſigtet; *fig.* la - de sa trahison, det Sorte, det Nedrige i hans Forræderi; il a dit des -s sur cette femme, han har ſagt ſkammelige Ting om dette Fruentimmer.

Noircir, *v. a.* gjøre ſort, ſværte; *fig.* ilde omtale (ſtærkere Udtr. end dénigrer); *v. n.* blive ſort; *v. pr.* gjøre ſig ſort, ſværte ſig; blive ſort;

ike hører til den anglicanske Kirke i England; *pl.* non-conformistes. [melse.

Non-conformité, *f.* Uovereensstem-

None, *f.* syvende Bøn af den catholske Bønnebog (saaledes kaldt fordi den læses i den 9de Time af Dagen før Aftensang); *f. pl.* (Anc.) den anden af den romerske Maaneds 3 Afdelinger, hvilken begyndte den 7de og talte 6 Dage i Marts, Mai, Juli og October, og den 5te, men varede kun 4 Dage, i de andre Maaneder.

Non-être, *m.* Ikke-Tilværelse, en umulig Ting; uden *pl.* [mésange).

Nonette, *f.* (H. n.) Meise (alm.

Non-existence, *f.* Ikke-Tilværelse; uden *pl.*

Nonidi, *m.* den 9de Dag af en Decade i den republicanske Calender.

Non-intervention, *f.* (Dipl.) politisk Uvirksomhed ved Afgjørelsen af en Nabomagts indre Anliggender.

Nonius (s udtales), *m.* lille, underafdelende Scala paa en Maalestok; Sekund- el. Minutinddeler.

Non-jouissance, *f.* (Prat.) Savn af en Tings Brug; Afsavn; *pl.* des non-jouissances.

Nonnain el. nonne, *f.* Nonne; *plais.*

Nonnat, *m.* (Pê.) lille Ferskvandsfisk.

Nonne, *f.* s. nonnain; pet de –, Sprutbakkelse, Slags Æbleskive.

Nonnerie, *f.* underholdende Nonneforsamling; Nonnekloster; *p. u.*

Nonnette, *f.* ung lille Nonne; (H. n.) – cendrée, Musvit-Meise, Musvit; Slags afrikansk Ørn; *pl.* Slags Peberkage fra Rheims.

Nonobstant, *pp.* uagtet, uden at tage Hensyn til. [*m.* non-ouvrés.

Non-ouvré, e, *a.* uforarbeidet; *pl.*

Non-paiement, *m.* Mangel paa Betaling; *pl.* des non-paiements.

Non-pair, e, *a.* ulige (almindeligere: impair); *pl. m.* non-pairs.

Non-pareil, le, *a.* uden Lige; mageløs; *pl. m.* non-pareils.

Non-pareille, *f.* Slags smalt Baand; smaa Sukkerkugler el. Sukkergodt; (Impr.) Slags Perleskrift, mindre end Petit.

Non-prix, *m.* Mangel paa Værdi (alm. non-valeur); à non-prix, *loc. ad.* for Spotpriis; *p. u.*

Non-résidence, *f.* Fraværelse fra sin Residents, fra det Sted, hvor man skulde boe; *pl.* des non-résidences.

Non-réussite, *f.* Mangel paa at gjøre Lykke; slet Udfald; *pl* des non-réussites.

Non-sens (s udtales), *m.* Sætning uden Mening; Nonsents; *pl.* des non-sens.

Non-succès, *m.* et ikke heldigt Udfald; *pl.* des non-succès.

Nonuple, *a.* nifold; *p. u.* [*p. u.*

Nonupler, *v. a.* gientage ni Gange;

Non-usage, *m.* Mangel af Brug, Ikkeafbenyttelse; uden *pl.*

Non-valeur, *f.* Mangel af Værdi; Ophør af et Huses el. en Jordeiendoms Indtægt; Fordringers Uvished, Skatterestancers Usikkerhed; *pl.* des non-valeurs.

Non-vente, *f.* Mangel paa Salg; *pl.* des non-ventes.

Non-vue, *f.* (Mar.) tyk Taage paa Søen, Tykning; uden *pl.*

Nopage, *m.* Noppen, Afpillen af Nopperne i Klæde. [nille-Cactus.

Nopal, *m.* (Bot.) amerikansk Cochi-

Noper, *v. a.* noppe, afrive Nopperne i Klæde.

Nopeuse, *f.* Fruentimmer, som afriver Nopperne i Klæde, Nopperske.

Noquet, *m.* (Arch.) Blyplade til at beklæde Hjørnerne af Tage el. til at indfatte Tagvinduer.

Nord, *m.* Nord, Nordpol; Nordvind; Norden, nordlige Lande; le vent du –, Nordvinden; il a voyagé dans le Nord, han har reist i Norden (i d. Betyd. skrives det med et stort Begyndelsesbogstav); (Mar.) faire le –, seile mod Nord; perdre le –, forvilde sig til Søes; ogs. *a.* le pôle –, Nordpolen; degré de latitude –, nordlig Bredegrad.

Nord-caper (r udtales), *m.* (H. n.) Spækhugger, Sværdfisk, stor Delphin.

Nord-est (s og t udtales; Søfolk udtale derimod nord-é), *m.* Nordost; Nordostvind; ogs. *a.* le vent est –, Vinden er Nordost; (Mar.) nord-nord-est (N. N. E.), Nord-Nordost (N. N O.); nord-quart-nord-est (N. ¼ N. E.), Nord til Ost (N. t. O.); nord-est-quart-nord, Nordost til Nord (N. O. t. N.); nord-est-quart-d'est, Nord Ost til Ost (N. O. t. O.).

Nord-ester, *v. n.* (Mar.) mis-

vise fra Nord til Øst (om Magnetnaalen).

Nord-ouest (s og t udtales; i Sømandssproget, hedder det undertiden: nord-ouè), *m.* Nordvest; Nordvestvind; ogs. *a.* le vent est –, Vinden er Nordvest; (Mar.) nord-nord-ouest (N. N. O.), Nord Nordvest (N. N. V.); nord-ouest-quart-nord (N. O. ¼ N.), Nordvest til Nord (N. V. t. N.); nord-quart-nord-ouest (N. ¼ N. O.), Nord til Nordvest (N. t. N. V.).

Nord-ouester, *v. n.* (Mar.) have vestlig Misvisning (om Magnetnaalen).

Normal, e, *a.* som tjener til Rettesnor, normal; école –e, Normalskole; (Géo.) ligne –e, lodret Linie (i d. Betydn. ogs. *s. f.*); *pl. m.* –maux.

Normand, e, *s.* Normander, –inde; *a.* normandsk; *fig.* forstilt; tvetydig; c'est un fin –, det er en snu, snedig Karl; une réconciliation –e, et Forlig paa Skrømt; une réponse –e, et tvetydigt Svar; répondre en –, give et undvigende Svar.

Normandie, *f.* Normandiet.

Norvège, *n. pr. f.* Norge.

Norvégien, ne, *s.* og *a.* Normand, –inde; norsk.

Nos, *a. poss. pl.* vore (*sing.* notre).

Nosographe, *m.* Forfatter til en Beskrivelse af Sygdomme.

Nosographie, *f.* (Méd.) Beskrivelse af Sygdomme.

Nosologie, *f.* (Méd.) Lære el. Afhandling om Sygdomme.

Nostalgie, *f.* Hjemvee.

Nostoc, *m.* (Bot.) Sliimalg, Slags Tare.

Nostomanie, *f.* Længsel efter at vende tilbage til Fædrelandet.

Nota, *m.* Anmærkning i Randen af en Bog; latinsk Udtr., som betyder: Mærk (undert. ogs. nota bene); *pl.* des –.

Notabilité, *f.* Anseelighed; *pl.* de mest ansete Personer i en By el. i et Land; de Rige og Mægtige.

Notable, *a.* mærkelig, anselig; *pl.* Notablerne; de Anseligste; de Fornemste; de Rigeste el. de Indsigtsfuldeste.

Notablement, *ad.* mærkeligt, anseligt, overmaade meget.

Notage, *m.* rigtig Ordning af Valtserne el. Cylindrerne i en Lyrekasse.

Notaire, *m.* Notarius; *prov.* c'est comme si le – y avait passé, det er Roget, man fuldkommen kan stole paa.

Notamment, *ad.* i Særdeleshed, fornemmeligen, navnligen.

Notarial, e, *a.* henhørende til Notarial-Embedet; *pl.* –riaux.

Notariat, *m.* Notariusembede.

Notarié, e, *a.* og *p.* bekræftet af Notarius; acte –, Notarialact, Document, som er stadfæstet af Notarius.

Notarier, *v. a.* lade verificere af Notarius, udstede et Document for Notarius.

Notation, *f.* (Géo. og Alg.) Størrelsers Angivelse ved Tegn.

Note, *f.* Mærke med Pen el. Blyant i en Bog el. et Skrift; Anmærkning; Bemærkning (*v.*); kort Udtog, Hovedindhold; Regning; diplomatisk Meddelelse; Skamplet; Rode; Tonetegn; j'ai mis une – sur mon livre, jeg har sat et Tegn i min Bog; mettre des –s à la marge, des –s marginales, skrive Randglosser; je prendrai – de ce que vous me dites, jeg vil optegne, hvad De siger mig; une – d'infamie, une – infamante, et Skiændselsmærke; chanter la –, synge Scala, solfeggere; chanter bien la –, synge correct, men uden Smag; bien attaquer la –, slaae rigtigt an, være sikker i sin Betoning; *fig.* ne savoir qu'une –, chanter toujours sur la même –, istemme altid den gamle Sang, tale altid om det Samme; cela change la –, det forandrer Tingen, Sagens Natur; changer de –, chanter sur une autre –, slaae paa en anden Streng, istemme en anden Tone.

Noté, e, *p* paroles –ées, Ord, som ere satte i Musik; homme –, berygtet Menneske.

Noter, *v. a.* notere; bemærke; *fig.* sætte i slet Lys; (Mus.) skrive Noder; j'ai – é ce vers sur mes tablettes, jeg har optegnet dette Vers i min Anmærkningsbog; notez bien cela, læg vel Mærke dertil; – q. d'infamie, bedække En med Skiændsel; cela le-note bien mal dans mon esprit, det sætter ham i et slet Lys hos mig; – un air, sætte en Melodi i Musik.

Noteur, *m.* Nodeskriver.

Notice, *f.* Notits; historisk, biografisk el. statistisk Artikel; Oversigt el. Indhold af et Skrift, en Avis o. desl; kort Fortegnelse over en Bogsamling.

Notification, *f.* retslig Meddelelse, Bekiendtgjørelse fra Øvrigheden.

ikke hører til den anglicanske Kirke i England; *pl.* non-conformistes. [melse.

Non-conformité, *f.* Uovereensstem-

None, *f.* syvende Bøn af den catholske Bønnebog (saaledes kaldt fordi den læses i den 9de Time af Dagen før Aftensang); *f. pl.* (Anc.) den anden af den romerske Maaneds 3 Afdelinger, hvilken begyndte den 7de og talte 6 Dage i Marts, Mai, Juli og October, og den 5te, men varede kun 4 Dage, i de andre Maaneder.

Non-être, *m.* Ikke-Tilværelse, en umulig Ting; uden *pl.* [mésange).

Nonette, *f.* (H. n.) Meise (alm.

Non-existence, *f.* Ikke-Tilværelse; uden *pl.*

Nonidi, *m.* den 9de Dag af en Decade i den republicanske Calender.

Non-intervention, *f.* (Dipl.) politisk Uvirksomhed ved Afgjørelsen af en Nabomagts indre Anliggender.

Nonius (s udtales), *m.* lille, underafdelende Scala paa en Maalestok; Sekund- el. Minutinddeler.

Non-jouissance, *f.* (Prat.) Savn af en Tings Brug; Afsavn; *pl.* des non-jouissances.

Nonnain el. nonne, *f.* Nonne; *plais.*

Nonnat, *m.* (Pé.) lille Ferskvandsfisk.

Nonne, *f.* s. nonnain; pet de –, Sprutbakkelse, Slags Æbleskive.

Nonnerie, *f.* underholdende Nonneforsamling; Nonnekloster; *p. u.*

Nonnette, *f.* ung lille Nonne; (H. n.) – cendrée, Musvit-Meise, Musvit; Slags afrikansk Ørn; *pl.* Slags Peberkage fra Rheims.

Nonobstant, *pp.* uagtet, uden at tage Hensyn til. [*m.* non-ouvrés.

Non-ouvré, e, *a.* uforarbeidet; *pl.*

Non-paiement, *m.* Mangel paa Betaling; *pl.* des non-paiements.

Non-pair, e, *a.* ulige (almindeligere: impair); *pl. m.* non-pairs.

Non-pareil, le, *a.* uden Lige; mageløs; *pl. m.* non-pareils.

Non-pareille, *f.* Slags smalt Baand; smaa Sukkerkugler el. Sukkergodt; (Impr.) Slags Perleskrift, mindre end Petit.

Non-prix, *m.* Mangel paa Værdi (alm. non-valeur); à non-prix, *loc. ad.* for Spotpris; *p. u.*

Non-résidence, *f.* Fraværelse fra sin Residents, fra det Sted, hvor man skulde boe; *pl.* des non-résidences.

Non-réussite, *f.* Mangel paa at gjøre Lykke; slet Udfald; *pl* des non-réussites.

Non-sens (s udtales), *m.* Sætning uden Mening; Nonsents; *pl.* des non-sens.

Non-succès, *m.* et ikke heldigt Udfald; *pl.* des non-succès.

Nonuple, *a.* nifold; *p. u.* [*p. u.*

Nonupler, *v. a.* gjentage ni Gange;

Non-usage, *m.* Mangel af Brug, Ikkeafbenyttelse; uden *pl.*

Non-valeur, *f.* Mangel af Værdi; Ophør af et Huses el. en Jordeiendoms Indtægt; Fordringers Uvished, Skatterestancers Usikkerhed; *pl.* des non-valeurs.

Non-vente, *f.* Mangel paa Salg; *pl.* des non-ventes.

Non-vue, *f.* (Mar.) tyk Taage paa Søen, Tykning; uden *pl.*

Nopage, *m.* Noppen, Afpillen af Nopperne i Klæde. [nille-Cactus.

Nopal, *m.* (Bot.) amerikansk Tech-

Noper, *v. a.* noppe, afrive Nopperne i Klæde.

Nopeuse, *f.* Fruentimmer, som afriver Nopperne i Klæde, Nopperske.

Noquet, *m.* (Arch.) Blyplade til at beklæde Hjørnerne af Tage el. til at indfatte Tagvinduer.

Nord, *m.* Nord, Nordpol; Nordvind; Norden, nordlige Lande; le vent du –, Nordvinden; il a voyagé dans le Nord, han har reist i Norden (i d. Betydn. strives det med et stort Begyndelsesbogstav); (Mar.) faire le –, seile mod Nord; perdre le –, forvilde sig til Søes; ogs. *a.* le pôle –, Nordpolen; degré de latitude –, nordlig Bredegrad.

Nord-caper (r udtales), *m.* (H. n.) Spækhugger, Sværdfisk, stor Delphin.

Nord-est (s og t udtales; Søfolk udtale derimod nord-é), *m.* Nordøst; Nordøstvind; ogs. *a.* le vent est –, Vinden er Nordøst; (Mar.) nord-nord-est (N. N. E.), Nord-Nordøst (N. N. Ø.); nord-quart-nord-est (N. ¼ N. E.), Nord til Øst (N. t. Ø.); nord-est-quart-nord, Nordøst til Nord (N. Ø. t. N.); nord-est-quart-d'est, Nord Øst til Øst (N. Ø. t. Ø.).

Nord-ester, *v. n.* (Mar.) mis-

vise fra Nord til Øst (om Magnetnaalen).

Nord-ouest (s og t udtales; i Sømandssproget, hedder det undertiden: nord-ouè), *m.* Nordvest; Nordvestvind; ogs. *a.* le vent est-, Vinden er Nordvest; (Mar.) nord-nord-ouest (N. N. O.), Nord Nordvest (N. N. V); nord-ouest-quart-nord (N. O. ¼ N.), Nordvest til Nord (N. V. t. N.); nord-quart-nord-ouest (N. ¼ N. O.), Nord til Nordvest (N. t. N. V.).

Nord-ouester, *v. n.* (Mar.) have vestlig Misvisning (om Magnetnaalen).

Normal, e, *a.* som tjener til Rettesnor, normal; école -e, Normalskole; (Géo.) ligne -e, lodret Linie (i d. Betydn. ogs. *s. f.*); *pl. m.* -maux.

Normand, e, *s.* Normander, -inde; *a.* normandsk; *fig.* forstilt; tvetydig; c'est un fin -, det er en snu, snedig Karl; une réconciliation -e, et Forlig paa Skrømt; une réponse -e, et tvetydigt Svar; répondre en -, give et undvigende Svar.

Normandie, *f.* Normandiet.

Norvège, *n. pr. f.* Norge.

Norvégien, ne, *s.* og *a.* Normand, -inde; norsk.

Nos, *a. poss. pl.* vore (*sing.* notre).

Nosographe, *m.* Forfatter til en Beskrivelse af Sygdomme.

Nosographie, *f.* (Méd.) Beskrivelse af Sygdomme.

Nosologie, *f.* (Méd.) Lære el. Afhandling om Sygdomme.

Nostalgie, *f.* Hjemvee. [Tare.

Nostoc, *m.* (Bot.) Sliimalg, Slags

Nostomanie, *f.* Længsel efter at vende tilbage til Fædrelandet.

Nota, *m.* Anmærkning i Randen af en Bog; latinsk Udtr., sombetyder: Mærk (undert. ogs. nota bene); *pl.* des -.

Notabilité, *f.* Anselighed; *pl.* de mest ansete Personer i en By el. i et Land; de Rige og Mægtige.

Notable, *a.* mærkelig, anselig; *pl.* Notablerne; de Anseligste; de Fornemste; de Rigeste el. de Indsigtsfuldeste.

Notablement, *ad.* mærkeligt, anseligt, overmaade meget.

Notage, *m.* rigtig Ordning af Valtserne el. Cylindrerne i en Lyrekasse.

Notaire, *m.* Notarius; *prov.* c'est comme si le - y avait passé, det er Roget, man fuldkomment kan stole paa.

Notamment, *ad.* i Særdeleshed, fornemmeligen, navnligen.

Notarial, e, *a.* henhørende til Notarial-Embedet; *pl.* -riaux.

Notariat, *m.* Notariusembede.

Notarié, e, *a.* og *p.* bekræftet af Notarius; acte -, Notarialact, Document, som er stadfæstet af Notarius.

Notarier, *v. a.* lade verificere af Notarius, udstede et Document for Notarius.

Notation, *f.* (Géo. og Alg.) Størrelsers Angivelse ved Tegn.

Note, *f.* Mærke med Pen el Blyant i en Bog el. et Skrift; Anmærkning; Bemærkning (*v.*); kort Udtog, Hovedindhold; Regning; diplomatisk Meddelelse; Skamplet; Rode; Tonetegn; j'ai mis une - sur mon livre, jeg har sat et Tegn i min Bog; mettre des -s à la marge, des -s marginales, skrive Randglosser; je prendrai - de ce que vous me dites, jeg vil optegne, hvad De siger mig; une - d'infamie, une - infamante, et Skjændselsmærke; chanter la -, synge Scala, solfeggere; chanter bien la -, synge correct, men uden Smag; bien attaquer la -, slaae rigtigt an, være sikker i sin Betoning; *fig.* ne savoir qu'une -, chanter toujours sur la même -, istemme altid den gamle Sang, tale altid om det Samme; cela change la -, det forandrer Tingen, Sagens Natur; changer de -, chanter sur une autre -, slaae paa en anden Streng, istemme en anden Tone.

Noté, e, *p* paroles -ées, Ord, som ere satte i Musik; homme -, berygtet Menneske.

Noter, *v. a.* notere; bemærke; *fig.* sætte i slet Lys; (Mus.) skrive Noder; j'ai -é ce vers sur mes tablettes, jeg har optegnet dette Vers i min Anmærkningsbog; notez bien cela, læg vel Mærke dertil; - q. d'infamie, bedække En med Skjændsel; cela le - note bien mal dans mon esprit, det sætter ham i et slet Lys hos mig; - un air, sætte en Melodi i Musik.

Noteur, *m.* Nodeskriver.

Notice, *f.* Notits; historisk, biografisk el. statistisk Artikel; Oversigt el. Indhold af et Skrift, en Avis o. desl; kort Fortegnelse over en Bogsamling.

Notification, *f.* retslig Meddelelse, Bekjendtgjørelse fra Øvrigheden.

Notifier, *v. a.* formeligen bekjendtgjøre, kundgjøre ved Retten.

Notion, *f.* Kundskab, Begreb; – claire, klart Begreb; selon la – que j'en ai, ifølge den Forestilling, jeg har derom. [bekjendt.

Notoire, *a.* notorisk, almindeligen

Notoirement, *ad.* aabenbart, ineensfaldende, uimodsigeligen.

Notoriété, *f.* offentlig og almindelig Kundskab om et Factum; il est de – que, det er almindeligen bekjendt at o. s. v.; actes de –, Documenter, stadfæstede af Notarius og tjenende til Vidne i en Sag.

Notre, *a. poss.* vor; *pl* nos, vore; *pr. poss.* le el. la nôtre, vor, vort; det, som tilhører os; *pl.* les nôtres, vore; vore Slægtninge; vore Landsmænd; vore Venner og Tilhængere; ne serez-vous pas des nôtres, vil De ikke være paa Parti med os, gjøre Selskab med os; *fa.* nous avons bien fait des –s, vi have gjort mange Optøier; vi have moret os godt.

Notre-dame, *f.* Jomfru Maria; Fruedag; Mariabillede; Fruekirke.

Notule, *f.* lille Anmærkning; *p. u.*

Nouailleux, se, *a.* knudret, fuld af Knuder (noueux); *p u.*

Nouasse, *f.* vild Muskatnød.

Noue, *f.* indadgaaende Vinkel, som dannes af to sammenstødende Tage; Plade af Blik el. andet Metal til at beklæde en saadan Vinkel; huul Tagsteen til Afløb for Vandet; feed og fugtig Jordbund.

Noué, *m.* (Chir.) Slags Bind til at forhindre Brekirtlernes Svulst.

Noué, e, *p.* knyttet; *fig.* forviklet; cet enfant est –, dette Barn har Knuder i Ledemodene, har den engelske Syge; cet homme est – de goutte, Gigten hos denne Mand har sat sig i Ledene; cette pièce est bien ou mal –e, Intrigen er godt el. slet forviklet i dette Stykke.

Nouées, *f. pl.* (Ch.) Hjortens Gjødning fra Maimaaned til September.

Nouement, *m.* Sammenknytning; (Jard.) Frugtens begyndende Dannelse hos Frugttræerne; *pop.* – d'aiguillette, Troldom for at forhindre et Ægteskabs Fuldbyrdelse.

Nouer, *v. a.* knytte, binde en Knude, en Sløife; indsvøbe i Noget og slaae Knude for; *fig.* sammenknytte; danne Knuden i et Skuespil; forene; *v. pr.* knytte sig; sætte Frugt (i d. Betydn. ogs. *v. n.*); *fig.* – une intrigue, opspinde en Intrigue; il a bien –é sa tragédie, han har godt forviklet Knuden i sin Tragedie; *pop.* – l'aiguillette, forbindre et Ægteskab ved Troldomskunst; (Man.) slaae ud (om Heste); les pommes se nouent, Æbletræerne sætte Frugt; les fruits commencent à nouer, Frugterne begynde at sætte sig; cet enfant se noue, dette Barn faaer den engelske Syge; la goutte se noue, Gigten sætter Knuder i Ledemodene.

Nouet, *m.* linned Pose til Urter, som skulle koges eller udblødes.

Nouette, *f.* (Arch.) Slags Tegsteen med fremstaaende Kant.

Noueux, se, *a.* knudret (om Træ).

Nougat, *m.* Slags Mandelkage.

Nouilles, *f. pl.* (Cuis.) tyndskaarne Rudler (Regle skrive urigtigen: noules).

Noulet, *m.* Kanal dannet af Bly el. Tagsteen til Vandets Afløb; Trærende mellem to Gavle.

Nourrain, *m.* Fiskeyngel (alevin).

Nourri, e, *p.* næret; *fig.* fyldig, kraftig; homme bien –, tyk og feed Mand; ce blé est bien –, dette Korn er meget fyldigt; style –, rig, kjernefuld Stiil; lettre bien –e, velformet Bogstav med stærke Træk; couleur –e, tyk, stærk Farve.

Nourrice, *f.* Amme; Moder, som selv opammer sit Barn; *fig.* By el. Provinds, som forsyner andre med Levnetsmidler; mettre un enfant en –, sætte et Barn ud for at opammes; changer un enfant en –, forbytte et Barn i Vuggen; *fig.* battre sa –, angribe den, man skylder sin Opdragelse; bruges ogs. som *a.* mère –, Moder, som selv giver Bryst. [fødes Silkeorme.

Nourricerie, *f.* Sted, hvor der op-

Nourricier, *m.* en Ammes Mand; Fosterfader, Pleiefader; *fig.* og *fa.* Forsørger for Andre.

Nourricier, ère, *a.* nærende; opfostrende; suc –, sève –ère, Næringssaft; père –, Fosterfader; *fig.* Forsørger.

Nourrir, *v. n.* nære, give Bryst; ernære, bespise, føde; *fig.* opfostre; opdrage; underholde; vedligeholde; *v. n.* være nærende; *v. pr.* nære sig, opholde Livet; *fig.* beskjæftige sine Tanker; – un enfant dans l'amour de la vertu, oplære et Barn i

Kjærlighed til Dyden; – de la haine dans son cœur, nære el. vedligeholde Had i sit Hjerte; les provinces nourrissent la capitale, Provindserne forsyne Hovedstaden med Levnetsmidler; se – d'idées tristes, beskjæftige sig med sørgelige Tanker; *prov.* il nourrit un serpent dans son sein, han opsøder el. beskytter en Utaknemmelig, som en Dag vil styrte ham; il n'y a si petit métier qui ne nourrisse son homme, Arbeide føder altid sin Mand; (Fin.) – une action, styde Noget til den Sum, hvorpaa en Actie lyder; – un numéro, sætte altid paa samme Nummer i et Lotteri, idet man forøger Indsatsen; (Peint.) – le trait, lægge Tryk i, gjøre sit Penselstrøg fyldigt; (Mus.) – les sons, angive Tonerne kraftigt, give dem deres fulde Varighed.

Nourrissage, *m.* bruges kun i Udtr. – des bestiaux, Qvægs Opfødning el. Opdræt.

Nourrissant, e, *a.* nærende.

Nourrisseur, *m.* En, som holder Qvæg paa Stald, for at sælge Melken.

Nourrisson, *m.* Pattebarn, som er sat ud hos en Amme; Fosterbarn; *fig.* Elev; les –s des Muses, Digterne.

Nourriture, *f.* Næring, Føde; Opfostring; forb. Opdragelse; Opdræt af Qvæg, Tillæg af Fjerkræ; prendre de la –, tage Næring til sig; prendre –, trives; tage til, vore; *prov.* – passe nature, Opdragelse retter ofte slette Tilbøieligheder; faire des –s, opelske Qvæg, lægge Fjerkræ til (*v.*); (Mar.) – de temps, tykt Veir, mørk, overtrukken Himmel.

Nous, *pr. pl.* vi; os; d. Pronomen er enten Subj. el. direct Object el. indir. Object; det staaer almindeligt foran Verbet, undt. i Imper.; nous autres, vi, som høre til samme Classe; nous autres étudiants, vi Studenter; entre – soit dit, mellem os sagt (uden at tredie Mand faaer det at vide).

Nouûre, *f.* engelsk Syge hos Børn (rachitisme); Ansætning til Frugt.

Nouveau, foran en Vocal nouvel, *a. m.* nouvelle, *a. f.* ny; uerfaren; anden, lignende; *s. m.* Nyt; det Nye; noget Usædvanligt; *ad.* nylig; un habit –, en nymodens Kjole; un nouvel habit, en anden Kjole end den, man nylig havde paa (un habit neuf, en nylig syet el. en lidet brugt Kjole); du vin –, nylig perset Vin; du – vin, Vin, som der nylig er stukken Hul paa; le nouvel an el. l'an –, Begyndelsen af Aaret; cet homme est bien – dans le monde, denne Mand er meget uerfaren i Verden; c'est un homme –, det er et Menneske, som har svunget sig op fra ringe Herkomst; un nouvel homme el. un homme –, et ved Guds Naade gjenfødt el. omvendt Menneske; un – visage, en Person, man ikke før har seet; un – César, en anden Cæsar; *prov.* c'est du fruit – que de le voir, det er noget ganske Nyt at see ham; ... voici du –, der har vi noget Nyt; ... du beurre – battu, nykjernet Smør; de nouveaux mariés, Nygifte; la nouvelle mariée, Bruden, den unge Kone; de –, *loc. ad.* paa ny, igjen, endnu engang; à –, *loc. ad.* (Com.) paa ny Regning; porter à –, skrive paa ny Regning.

Nouveau-né, *m.* (bruges ikke i *f.*) nyfødt Barn; *pl.* des –x–s.

Nouveauté, *f.* Nyhed; ny Gjenstand, noget Nyt; den Tid, Nyheden varer; ny Lære; nyt Skrift; nyt Stykke; ny Pynt; ny Frugt, Nyt af Aaret; ny Brug af Ord; c'est une – que de vous voir, det er noget Nyt at see Dem; ce marchand est toujours fourni de –s, denne Kjøbmand er altid forsynet med nye Varer; marchand de –s, Kjøbmand, som handler med nye Tøier el. Bøger; magasin de –s, Modeboutik, Galanteriboutik; cette mode est encore dans la –, denne Mode er endnu i sin Nyhed.

Nouveau-venu, *m.* En, som nylig er ankommen; *pl.* des –x–s.

Nouvel, le, *a.* s. nouveau.

Nouvelle, *f.* Nyhed, Efterretning, Tidende; lille Roman, Novelle; avoir – (med de og et Subst., el. med que og et Verbum) faae Efterretning om, erfare; avoir des –s, modtage detaillerede Efterretninger; de qui tenez-vous ces –s? fra hvem har De disse Efterretninger? être à la source des –s, være ved Nyhedernes Kilde, have dem fra første Haand; des –s de basse-cour, d'antichambre, de l'arbre de Cracovie, latterlige og ugrundede Tidender; des –s à la main, skrevne periodiske Efterretninger (*v.*

nu: journal el. feuilles publiques); envoyer savoir des -s de q., ſende Bud hen at høre, hvorledes En befinder ſig; lade høre til En; mandez-moi de vos -s, lad mig høre fra Dem; recevoir des -s de q., faae Brev fra En; *fa.* n'avoir ni vent ni -s d'une personne, ikke have nogensomhelſt Efterretning fra En; pouvoir en dire des -s, være vel underrettet om Noget, vide god Beſked derom; je sais de vos -s, jeg kiender Deres hemmelige Streger; vous aurez, vous recevrez de mes -s, De ſkal nok høre fra mig, jeg ſkal nok vide at gjengjælde Dem det; (Mil.) envoyer aux -s, ſende ud for at indhente Underretning om Noget; ... grandes -s, ſtore overordentlige Begivenheder; point de -s, deraf bliver Intet, derom hører man Intet, det ſteer ikke; *prov.* point de -s, bonnes -s, ingen Efterretninger ere gode Efterretninger.

Nouvelle-mariée, *f.* Brud, nygift Kone; *pl.* des nouvelles-mariées.

Nouvellement, *ad.* nylig, for kort ſiden.

Nouvelleté, *f.* (Jur.) Forſtyrrelſe i [Eiendomsbeſiddelſe; *inus.*

Nouvelle-zemble, *f.* Novaja Semlja, to Øer i det nordlige Jishav.

Nouvelliste, *m.* En, ſom gjerne hører Nyheder, og finder Behag i at udbrede dem, Nyhedskræmmer.

Novale, *f.* og *a.* nylig opbrudt Jord; *pl.* Tiende af nylig opdyrket Jord.

Novateur, trice, *s.* og *a.* En, ſom ſøger at indføre noget Nyt, Stifter el. Indfører af nye Skikke, nye Meninger, nye Ord o. desl.

Novation, *f.* (Jur.) Forandring i [en Contract.

Novelle, *f.* bruges iſær i *pl.* (Jur.) Keiſer Juſtinians Love, Novellerne, ſom udgjøre 4de og ſidſte Deel af den romerſke Ret.

Novembre, *m.* November.

Novice, *s.* og *a.* Munk el. Nonne paa Prøve; *fig.* Begynder; En, ſom kun kjender lidt til Verden; uerfaren; usvet; *fig.* og *fa.* ferveur de -, Iver, ſom Nyheden fremkalder; n'être pas -, beſidde ſtor Erfaring; une plume -, en usvet Pen el. Skribent.

Noviciat, *m.* en Munks el. en Nonnes Prøvetid; Sted, hvor Prøven aflægges el. hvor Novicerne opholde ſig; *fig.* Læretid, Prøvetid.

Novissimé, *ad. lat.* ganſke nylig; *fa.*

Noyade, *f.* flere Perſoners Drukning paa een Gang; *pl.* mistænkte Perſoners Drukning i en Baad, forſynet med en Ventil, ſom aabnedes under Vandet, under den første franſke Revolution.

Noyale, *f.* ubleget Hampelærred til Seildug.

Noyau, *m.* Steen i Blommer, Kirſebær, Ferſkner o. desl.; Spiralen af en Vindeltrappe; *fig.* Stammen el. Kjernen i et Samfund; Begyndelſe til et Anlæg el. et Foretagende; (Astr.) den lyſende Deel af en Komet; *pl.* ſlet brændte Kalkſteen; *pop.* Dalere; *prov.* il faut casser le - pour en avoir l'amande, den, ſom vil naae ſit Maal, maae ingen Møie ſkye.

Noyé, e, *p.* druknet; *fig.* ødelagt uden Redning; *fa.* un homme -, et ødelagt Menneſke, ſom har tabt ſin Formue el. ſit gode Navn og Rygte; un homme - de dettes, en Mand, ſom er forgjældet, ſom ſidder i Gjæld op over Ørene; des yeux -és de larmes, Øine fulde af Taarer, taareblændt, ſvømmende i Taarer; (Impr.) papier -, Papir, ſom man har gjort altfor vaadt; (Mil.) batterie -e, altfor dybt liggende Batterie; *s.* en Druknet.

Noyer, *m.* (Bot.) Valnøddetræ; table de -, Bord af Valnøddetræ.

Noyer, *v. a.* drukne; overſvømme; *v. pr.* drukne ſig; *fig.* ødelægge ſig; - son vin d'eau, komme altfor meget Vand i ſin Viin; - sa raison dans le vin, drikke ſin Forſtand bort; *prov.* qui veut - son chien, dit qu'il a la gale, naar det gjælder om at ſtyrte En, finder man altid Paaſkud; (Jeu) - sa boule, kaſte ſin Kugle ud over Maalet; (Peint.) - les couleurs, ſammenſmelte Farverne, ſaa at Overgangen bliver umærkelig; c'est un homme qui se noie, *fig.* det er en Mand, der ødelægger ſig ſelv, der bærer ſig ad ſom en Gal; il se noie dans la débauche, han ødelægger ſig i Udſvævelſe; il se noie dans les larmes, han udgyder ſtrømmeviis Taarer; il se noie dans le sang, han beſudler ſig med Blod, han begaaer ſtrækkelige Gruſomheder; *prov.* il se prend à tout comme un homme qui se noie, han

griber til eſhvert Middel for at redde ſig, for at redde ſig ud af Forlegenhed.

Noyon, *m.* yderſte Linie i Kugelſpil, uden for hvilken Kuglen ikke maa komme; (Horl.) lille valſeformig Fordybning.

Nu, e, *a.* nøgen; bar, blottet; *fig.* uden Forſtillelſe; uden Prydelſe; (naar det ſtaaer foran et Subſt., bliver det uforandret; naar det derimod ſtaaer efter ſamme, forandres det i Kjøn og Tal) ... *s. m.* (Peint. og sculpt.) det Nøgne, det Ubedækkede af en Figur; (Arch.) Mangel af Sirat; (Men.) det Forreſte af et Stykke Arbeide; ... *pl.* Fattige, ſom neppe have Klæderne paa Kroppen; une épée –e, en draget Kaarde; observer qc. à l'œil –, iagttage Noget med bart Øie, uden Kikkert; c'est la vérité toute –e, det er den rene (den nøgne) Sandhed; être – en chemise, være i bar Skjorte; un pays –, et Land, ſom er blottet for alt Grønt; vêtir les –s, klæde de Fattige; *prov.* s'enfuir un pied chaussé, l'autre –, flygte bort i al Haſt; ... à –, *loc. ad.* nøgen, ubedækt; *fig.* uforſtilt; monter un cheval à – (cf. à dos –), ride paa en Heſt uden Sadel; faire voir son cœur à –, Intet ſkjule af hvad der ligger En paa Hjerte.

Nuage, *m.* Sky; Uveir; *fig.* Taage for Øinene; Kummer; Tvivl; Mistanke; Uvished; (Méd.) tynd, hvidagtig Substants i Urinen; *fig.* un – de poussière, en Støvſky; il a un – devant les yeux, han har en Taage for Øinene; des jours sans –, ſkyfrie, ſorgfrie Dage; se perdre dans les –s, udtrykke dunkle Ideer i et ſvulſtigt, uforſtaaeligt Sprog.

Nuagé, e, *a.* (Blas.) fremſtillet indhyllet i bølgende Linier, i flammende Træk.

Nuager, ère, *a.* henhørende til Skyerne; ſkyformig; beboende Skyerne; *p. u.*

Nuageux, se, *a.* overtrukket med Skyer, ſkyfuld; (Joa.) dunkel, plettet (om Ædelſtene). [Vind.

Nuaison, *f.* (Mar.) ſtadig, ſtaaende

Nuance, *f.* Skattering, umærkelig Overgang fra en Farve til en anden; *fig.* fin Forſkjel mellem to Ting af ſamme Slags.

Nuancer, *v. a.* ſkattere; *fig.* antyde den fine Forſkjel mellem Karakterer.

Nubécule, *f.* (Méd.) Taage for Øiet; (Astr.) Plet paa Himlen.

Nubile, *a.* gifteſærdig, mandbar.

Nubilité, *f.* Mandbarhed.

Nudité, *f.* Nøgenhed; (Peint.) nøgen Figur (i d. Betydn. iſær *pl.*).

Nue, *f.* Sky; tynd, let Sky; *fig.* porter, élever une personne aux –s, jusqu'aux –s, høve en Perſon til Skyerne, roſe ham meget; cette pièce a été aux –es, dette Stykke har gjort ſtor Lykke; faire sauter q. aux –s, gjøre En vred, bringe En i Fyr og Flamme; tomber des –s, blive overordentlig forundret; ce dénouement tombe des –s, denne Opløsning (om et dramatiſk Stykke) kommer aldeles uforberedt; il est tombé des –s, der er Ingen, ſom vil vedkjende ſig ham; se perdre dans les –s, høve ſig ſaa høit i ſin Tale, at Emnet tabes af Sigte.

Nuée, *f.* tyk, mørk Sky; *fig.* Sværm, ſtor Mængde (af Perſoner el. Dyr, ſom komme flokkevis); Uveir, Sammenrottelſe, ſom er nær ved at bryde løs; une – se forme, der trækker et Uveir ſammen; *pl.* (Joa.) mørke Pletter i Ædelſtene. [ſt lt; (Féo.) umiddelbart.

Nuement, *ad.* aabent, ligefrem, uforſ-

Nuer, *v. a.* og *n.* ſkattere, blande Farverne (i Silke- el. uldne Arbeider), ſaa at de gaae umærkeligt over i hverandre (alm. nuancer).

Nuire, *v. n.* ſkade, tilføie Fortred, hindre, ſtaae i Veien; cela ne nuit à (en) rien, det ſkader ſlet ikke; ne pas –, undertiden: hjælpe, tjene; je ne lui ai pas nui, jeg har hjulpet ham hvad jeg har kunnet; *prov.* trop parler nuit, altfor megen Tale gavner ikke; abondance de biens ne nuit pas, Overflod af Eiendomme ſkader ikke.

Nuisible, *a.* ſkadelig; – à la santé, ſkadelig for Helbreden.

Nuit, *f.* Nat; passer une bonne –, ſove godt; passer une mauvaise –, ſove uroligt, el. ſlet ikke ſove; passer la –, vaage, ikke gaae i Seng; ce malade ne passera pas la –, denne Syge overlever ikke Natten; – blanche, ſovnløs Nat; – close, bælmørk Nat; il fait –, det er Nat, det er mørkt; il se fait –, Natten falder paa; voyager – et jour, reiſe Dag og Nat; faire de la – le jour, et du jour la –, gjøre Nat til Dag og Dag til Nat; se mettre à la – (s'anuiter), udſætte ſig for, at Natten falder paa, inden man naaer ſit Beſtemmelſesſted; la – des temps, den fjerneſte Oldtid; *poé.* les feux de la –, Nattens Stjer-

ner; (Peint.) effet de –, Natstykke; *prov.* la – tous chats sont gris, i Mørke ere alle Katte graae; la – porte conseil, det er godt at bie til næste Dag med at tage sin Beslutning; de –, *loc. ad.* om Natten; – et jour el. jour et –, *loc. ad.* uafladeligen.

Nuitamment, *ad* ved Nattetid.

Nuitée, *f.* en Rats Arbeide; Betaling for Natteleie; par –, for hver Rats Arbeide, el. for Natteleie; *pop.*

Nul, le, *a.* ingen, intet; uden Værdi; ugyldig; udygtig til Rogetsombelst, uden Fortjenester el. Talenter; ce testament est –, dette Testamente er ugyldigt; son crédit est –, han har ingensombelst Indflydelse; c'est un homme –, det er en Mand, som ikke duer til Roget, el. som er uden al Anseelse; ... *m.*, *pr. indéf.* Ingen (kun som Subject og om Personer); *nul* n'est exempt de mourir, Ingen er fri for at døe.

Nulle, *f.* intetbetydende Tegn i Skrift; *v.*

Nullement, *ad.* ingenlunde, paa ingen Maade; (Pal.) ugyldigt, tvertimod Lovene.

Nullifier, *v. a.* gjøre til Intet, tilintetgjøre.

Nullité, *f.* Nullitet, Ubetydelighed, Udygtighed; (Pal.) Ugyldighed.

Nûment, *ad.* s. nuement.

Numéraire, *a.* i Udtr. valeur –, Pengenes lovbestemte Værdi; *s. m.* rede Penge, klingende Mynt.

Numéral, e, *a.* betegnende et Tal; adjectif –, Talord; lettre –e, Talbogstav; *pl. m.* –raux; vers –raux, Vers, hvis Talbogstaver, der skrives med store Bogstaver, angive Aarstallet for en Begivenhed.

Numérateur, *m.* (Arith.) Tæller i en Brok.

Numération, *f.* Tælling; Talskrivning; Taloplæsning; Udtælling.

Numérique, *a.* som angaaer Talstørrelser el. udføres ved Tal; l'unité –, Taleenhed; calcul –, Regning med Tal (modsf. calcul littéral, Bogstavregning); dans l'ordre –, efter Nummer.

Numériquement, *ad.* i virkeligt Tal, nøiagtigt beregnet.

Numéro, *m.* Nummer; Tegn paa Varer; Varers Størrelse, Længde el. Brede, el. særegne Egenskab; numereret Deel af en Journal el. et Værk; *fig.* og *fa.* cette marchandise est du bon –, denne Vare er af en god Qvalitet; *pop.* cet homme entend le –, denne Mand forstaaer sig paa Handelen, han veed at gjøre sig den indbringende.

Numérosité, *f.* Talrighed; *p. u.*

Numérotage, *m.* Numerering.

Numéroter, *v. a.* numerere, mærke med et Tal.

Numismale, *f.* (H. n.) Myntsteen, [Slags flad Kalksteen.

Numismate el. numismatiste, *m.* Myntkjender, Numismatiker.

Numismatique, *a.* henhørende til Myntvidenskaben; angaaende de gamle Mynter; *s. f.* Myntvidenskab, Numismatik.

Numismatographie, *f.* Beskrivelse af Mynter og gamle Medailler.

Numme, *m.* (Ant.) gammel romersk Mynt.

Nummulaire, *f.* (Bot.) Hyrdetaske, Pengeurt; (H. n.) Mynt-Porcelainssnekke, Snogepande.

Nuncupatif, *a. m.* (Jur.) i Udtr. testament –, mundtligt forfattet Testament.

Nundinaire, *a.* (Ant.) marchés –s, Markeder, som holdes hver niende Dag hos Romerne; jour –, Dag, hvorpaa disse Markeder holdes.

Nundinal, e, *a.* (Ant.) i Udtr. jour –, Markedsdag hos Romerne (den 9de Dag efter 8 Arbeidsdage); lettres –les, de otte første Bogstaver af Alphabetet, der anvendes, ligesom Søndagsbogstaverne, paa Dagene i Aaret, saa at eet af dem angav Markedsdagen; *pl. m.* –naux.

Nundinales, *f. pl.* (Ant.) de otte første Bogstaver af Alphabetet hos Romerne, s. nundinal.

Nu-propriétaire, *s.* (Jur.) Eier af en Ting, hvoraf en Anden hæver Indtægten (modsat: usufruitier).

Nu-propriété, *f.* (Jur.) Eiendom, hvoraf en Anden hæver Indtægten.

Nuptial, e, *a.* angaaende Ægteskabet, henhørende til Bryllyppet; *pl. m.* –tiaux; gains –tiaux, s. gain.

Nuque, *f.* Nakke.

Nutation, *f.* Svingning; (Bot.) Planters Bøining imod Solen; (Astr.) Jordaxens ubetydelige Svingning fra el. imod Ecliptica.

Nutriment, *m.* Næring; *v.* (nu: nourriture).

Nutritif, ive, *a.* nærende.

Nutrition, *f.* Næring, Næringssaft-

tens Overgang til Legemets Substants. [om Natten end om Dagen.

Nyctalope, *s.* En, som seer bedre

Nyctalopie, *f.* (Méd.) Diensygdom, som gior, at man ikke seer saa godt om Dagen som om Natten.

Nyctère, *m.* (H. n.) Slags Flagermuus, Aftenbakke. [Natugle.

Nyctérien, *m.* (H. n.) Natfugl,

Nyctinome, *m.* (H. n.) Vampyr.

Nymphe, *f.* (Myth.) Nymphe; *poés.* ung, velstabt Pige; (H. n.) Puppe, første Grad af Insecternes Forvandling; Myreæg; *pl.* (An.) de smáa Skamlæber. [Aakande.

Nympheau el. nymphéan, *m.* (Bot.)

Nymphée, *f.* (Anc.) offentligt Badehuus hos de gamle Romere; Badekammer.

Nymphomanie, *f.* (Méd.) utæmmelig sandselig Begjærlighed hos Fruentimre.

O.

O, *m.* O; *fig.* c'est un o en chiffre, det er et Menneske, som ikke duer til Noget, det er et Nul.

Ô, *interj.* o! ô temps! ô mœurs! o Tider! o Sæder! les O de noël, ni Kirkesange, som begynde med o! og synges efter hinanden de ni Dage før Juul.

Oasis (s udtales), *f.* Oase, frugtbar Grønplet i en Sandørken; *fig.* lykkelig Egn.

Oasite, *s.* Beboer af Lybiens Oaser.

Obédience, *f.* forh. Lydighed; skriftlig Tilladelse for en Munk el. Nonne til at reise et Sted hen, el. til at gaae fra et Kloster i et andet; en Munks el. Nonnes særegne Bestilling i Klosteret; Munkes og Geistliges Lydighed imod deres Overhoved; pays d'–, Land, hvori Paven beskikker til geistlige Embeder og udøver et særegent Herredom.

Obédienciaire, *m.* forh. den første Ordensgeistliges Titel i Domkapitlet St. Just i Lyon.

Obédiencier, *m.* Ordensgeistlig, som efter Ordre bestyrer et geistligt Embede i en Andens Navn.

Obédientiel, le, *a.* henhørende til et Klosterembede, el. til den pavelige Jurisdiction.

Obéir, *v. n.* adlyde, underkaste sig Ens Ordre, give efter for; staae under Ens Herredom; *fig.* bøies, krummes; – aux lois, adlyde Lovene; – à la nécessité, give efter for Nødvendigheden; il sait se faire –, han forstaaer at skaffe sig Lydighed; il veut être obéi, han vil, at man lyder ham (i d. Betydn. bruges det passivt som et activt Verbum); une lame d'épée obéit, en Kaardeklinge er smidig, giver efter; ce cheval obéit bien à l'éperon, denne Hest er let at regiere.

Obéissance, *f.* Lydighed; Underkastelse, Underdanighed; Herredømme; manquer d'–, glemme at vise Lydighed; vivre sous l'– d'un prince, leve under en Fyrstes Herredømme; prêter – à un prince, sværge en Fyrste Huldskab (*v.*); *prov.* – vaut mieux que sacrifice, Lydighed er Gud velbehageligere end Offer.

Obéissant, e, *a.* lydig; føielig; *fig.* smidig, bøielig (om Staal, Læder o. desl.).

Obèle, *f.* lille Tverstreg; Tegn, som angiver en Gjentagelse, en urigtig Læsemaade el. et overflødigt Ord i et gammelt Haandskrift.

Obélisque, *m.* Obelisk, pyramideformig Støtte af en eneste Steen.

Obéré, e, *p.* forgjældet, betynget af Gjæld.

Obérer, *v. a.* behæfte med Gjæld; *v. pr.* sætte sig i Gjæld. [heste.

Obésas (s udt.), *m. pl.* (H. n.) Flod-

Obése, *a.* overdreven feed.

Obésité, *f.* (Méd.) overdreven Fedme; *fig.* Tykhovedhed. [aubier.

Obier, *m.* (Bot.) Hvidtorn (bedre:

Obiner, *v. a.* (Jard.) plante unge Træer tæt ved hinanden, for siden at omplante dem.

Obit (t udtales), *m.* (Égl.) Sjælemesse for en Afdød.

Obituaire, *a.* i Udtr. registre –, Sjælemesseregister; *s. m.* En, som har erholdt Løfte om en Klosterindtægt, der er bleven ledig ved en Andens Død.

Objecter, *v. a.* indvende, forekaste; bebreide (qc. à q.).

Objectif, ive, *a.* objectiv, som har Hensyn til Objectet; (Opt.) verre –, Objectivglas, det Glas i en Kikkert, der vendes imod Gjenstanden (modsf. verre oculaire); *s. m.* Objectivglas.

Objection, *f.* Indvending.

Objectivité, *f.* Objectivitet, et Be-

grebs Individualisering el. Fremtræden i et Object.

Objet, *m.* Gjenstand; Formaal; Ting (især *pl.*); être l'– de la raillerie, være Gjenstand for Spot; voilà l'– principal de ma tristesse, det er Hovedgrunden til min Sorg; avoir pour – de plaire, have til Formaal at behage; des –s de première nécessité, de første Fornødenheds-Artikler, uundværlige Ting; *pop.* mon –, min Elskede, min Skat; (Gr.) Object.

Objurgation, *f.* hæftig Bebreidelse, bitter Irettesættelse; *v.*

Oblat, *m.* Barn, bestemt til Alterets Tjeneste; Invalid el. Lægbroder, som fik Kost og Logis i et Kloster (moine lai).

Oblation, *f.* Offring; Offergave.

Oblationnaire, *m.* den, som modtager de Troendes Offer; *v.*

Obligation, *f.* Forpligtelse; Forbindtlighed; Forskrivning, Gjældsbevis, Obligation; avoir – de qc. à q., være En forbunden for Noget; il lui en a passé el. fait une –, han har derfor udstedet ham en Obligation.

Obligatoire, *a.* forpligtende, bindende.

Obligé, e, *a.* forpligtet; forbunden; skyldig; je vous suis – de vos soins, jeg er Dem forbunden for Deres Omhu; (Mus.) obligat (om en accompagnerende Stemme, der ikke kan undværes); récitatif –, et Recitativ, hvis Mellemrum udfyldes med Instrumentalmusik; ... *s.* Skyldner; Lærecontract mellem en Haandværker og hans Dreng; le principal –, Hovedskyldneren.

Obligeamment, *ad.* paa en forekommende, artig el. forbindtlig Maade.

Obligeance, *f.* Forekommenhed; Tjenstvillighed; il est d'une extrême –, han er overordentlig forekommende el. tjenstvillig.

Obligeant, e, *a.* tjenstvillig, velvillig, forekommende, artig; un homme –, et tjenstvilligt, forekommende Menneske; une parole –e, et forbindtligt Ord.

Obliger, *v. a.* forpligte, raalægge en Forpligtelse; formaae, bevæge til; nøde til, tvinge til; forbinde, vise en Tjeneste; behæfte, pantsætte; – un apprenti, sætte en Dreng i Lære paa visse Vilkaar; *v. pr.* forpligte sig til, forbinde sig til; være ansvarlig for; sætte Pant for; i Betydn. af at paalægge en Forpligtelse, formaae til, bruges obliger med *à* foran et Infinitiv; men i Betydn. af at vise en Tjeneste, el. i Passiv, bruges det med *de*: la loi divine nous oblige *à* honorer père et mère, den guddommelige Lov paalægger os at ære Fader og Moder; il s'oblige *à* le faire, han forpligter sig til at gjøre det; vous m'obligerez *de* le lui dire, De vil vise mig en Tjeneste med at sige ham det; il est obligé *de* le faire, han er nødt til at gjøre det; il a –é tous ses biens, han har sat alle sine Eiendomme i Pant; s'– pour q., gaae i Caution for En; s'– corps et biens, sætte sin Person og Formue i Pant.

Oblique, *a.* skraa, skjæv; *fig.* skjult, hemmelig; som ikke gaaer aabent el. redeligt tilværks, som søger Omveie; sa conduite est –, hans Opførsel er skjult, snedig; des voies –s, Snigveie; une louange –, en indirect Roes (*p. u.*); (Gr.) cas –s, andre Casus end Nominativ; modes –s, Subjunctiv og Conditionnel, den underordnede Sætnings Maader; (Mil.) ordre –, skraa Stilling, efter hvilken Angrebet begyndes fra en af Fløiene; pas –, Marsch efter Diagonalen.

Obliquement, *ad.* skjævt, paa skraa; *fig* snedigt, rænkefuldt, ad Omveie; middelbart (*p. u.*); il agit toujours –, han gaaer altid skjult tilværks, paa en lumsk el. uredelig Maade.

Obliquité, *f.* Skraahed; *fig.* Snedighed, Falskhed, Rænkefuldhed.

Oblitération, *f.* Udslettelse (*p. u.*); (An.) Sammengroning, hvorved Veien spærres gjennem en Canal; (Méd.) Bersvelse af en Sands el. en Evne.

Oblitérer, *v. a.* udslette efterhaanden; *v pr.* udslettes; *fig.* tabe sig (*p. u.*); (An.) lukkes lidt efter lidt (om en Canal), groe sammen.

Oblong, ue, *a.* aflang, langagtig; (Libr.) længere i Breden end i Høiden.

Obole, *f.* Hvid, lille Skillemynt; (Pharm.) 12 Gran, halv Skrupel; *prov.* je n'en donnerais pas une –, jeg vilde ikke give en Hvid derfor, jeg bryder mig slet ikke om det.

Obombrer, *v. a.* indhylle i sin Skygge, omskygge; skjule, tilhylle (*v.* burl.).

Obreptice, *a.* (Chanc.) tilsneget ved at fortie Noget (modsl. subreptice).

Obrepticement, *ad.* paa en snedig Maade ved Fortielse.

Obrep ion, *f.* (Chanc.) Tilsnigelse ved Fortielse af Sandheden.

Obron, *m.* (Serr.) Krampen el. Hagen paa Laasen af en Kuffert.

Obronnière, *f.* (Serr.) Jernplade paa det Indvendige af Laaget paa en Kuffert, hvortil Hagen el. Krampen i Laasen fastgjøres.

Obscène, *a.* saarende Blufærdighed, smudsig, uanstændig, gemeen.

Obscénité, *f.* ublu'ærdigt Udtryk el. Billede, smudsig Tale el. Handling, Uanstændighed.

Obscur, e, *a.* mørk; *fig.* dunkel, utydelig, uforstaaelig; ubekjendt; uanselig; il fait –, det er mørkt, det er mørkt i Veiret; passage –, dunkelt, uforstaaeligt Sted; condition –e, ukjendt Stilling; cet homme est d'une naissance –e, denne Mand er af en simpel, uanselig Herkomst: (Peint.) clair-obscur, Lys og Skygge i et Maleri (les clairs et les bruns, les jours et les ombres, la lumière et l'ombre); dessin de clair-obscur, en Tegning uden andre Farver end Hvidt og Sort.

Obscurant, *m.* Obscurant, Fjende af Oplysning.

Obscurcir, *v. a.* formørke; *fig* fordunkle; gjøre utydelig; *v. pr.* blive mørk, formørkes; svækkes (om Synet); *fig.* forduukles, blive utydelig; le temps s'obscurcit, det bliver mørkt i Veiret; son visage s'obscurcit, hans Ansigt bliver alvorligt, antager et strængt, vredt Udseende; sa gloire s'obscurcit, hans Ære forduukles, taber sig; sa vue s'obscurcit, hans Syn svækkes.

Obscurcissement, *m.* Formørkelse; Svækkelse (om Synet); *fig.* Dunkelhed, Utydelighed; Forduukling.

Obscurément, *ad.* dunkelt; *fig.* utydeligen; ukjendt, ubemærkt.

Obscurité, *f.* Mørke; Mørkhed; *fig.* Ukjendthed; Uvidenhed (om Fremtiden); Utydelighed, Dunkelhed (i Begreb el. Udtryk); Mangel af Berømmelighed; Ringhed i Stilling; vivre dans l'–, leve ubemærkt, ukjendt; l'– de sa famille, hans Families simple Herkomst; *pl.* dunkle Steder.

Obsécration, *f.* (Rhét.) Paakaldelse af Guddommens el. de Mægtiges Bistand; *pl.* (Ant.) offentlige Bodebønner hos de gamle Romere for at afvende Ulykker.

Obséder, *v. a.* beleire En, ideligt omgive En for at bortholde Andre; overhænge, plage En; (om Djævelen) besætte En; cet homme m'obsède, dette Menneske plager mig altid, overhænger mig.

Obsèques, *f. pl.* prægtfuld Ligbegængelse.

Obséquieusement, *ad.* paa en altfor ærbødig el. overdreven krybende Maade.

Obséquieux, se, *a.* altfor ærbødig; altfor artig og forekommende; krybende; c'est un homme –, det er en Spytslikker.

Obséquiosité, *f.* krybende Sindelag, altfor stor Ærbødighed el. Underdanighed.

Observable, *a.* som kan iagttages, mærkelig.

Observance, *f.* Jagttagelse af en Klosterregel, af en Lov for et religiøst Samfund; selve Ordensreglen el. Samfundsloven; Observants; religiøst Samfund, hvori visse Regler overholdes; étroite –, Deel af en religiøs Orden, som mere bogstaveligt overholder Ordenens Forskrifter; –s légales, de i Jødernes Lov foreskrevne Ceremonier.

Observantin, *s.* og *a.* Munk af Franciskanerordenen.

Observateur, trice, *s.* En, som efterlever el. overholder hvad der er foreskrevet i Loven; Jagttager af Naturens, især af Himmelens Phænomener; Tilskuer; Jagttager af Andre for at controllere deres Opførsel; Spion; ogs. *a.* esprit –, Jagttagelses-Aand.

Observation, *f.* Overholdelse el. Efterleveise af en Regel el. en Lov; Opfyldelse af et Løfte; Jagttagelse; Bemærkning, Indvending; Anmærkning; être en –, se tenir en –, holde sig paa et Sted, hvorfra man kan iagttage hvad der foregaaer, staae paa Udkig.

Observatoire, *m.* astronomisk Observatorium.

Observer, *v. a.* efterleve, overholde; betragte nøie; iagttage; lægge Mærke til, bemærke; udspeide, holde Øie med En; *v. pr.* være forsigtig i Tale og Handling; tage sig nøie i Agt; tage hinanden i Øiesyn, mynstre hinanden; – le silence, iagttage Taushed; faire – à q., gjøre En opmærksom paa: *fig.* og *prov.* – les longues et les brèves

el. les points et les virgules, iagttage alle Ceremonier; være overdreven nøiagtig i de mindste Ting; c'est un homme qui s'observe, det er en Mand, som tager sig meget i Agt.

Obsession, *f.* Besættelse af Djævelen; *fig.* stadig Hængen over En, Overhæng, Plagen; beleiret Tilstand.

Obsides, *m. pl.* Gidsler mellem krigførende Magter.

Obsidiane el. obsidienne, *f.* (H. n.) Obsidian, islandsk Agat, Glasagat.

Obsidional, e, *a.* bruges kun i Udtr. couronne –e, Krands af Grønt, som Romerne skjænkede den, der havede en Beleiring; monnaie–e, Beleiringsmynt.

Obstacle, *m.* Hindring, Forhindring; Modstand; faire naître un –, fremkalde en Hindring; lever tout –, hæve enhver Hindring el. Vanskelighed; rencontrer un –, møde en Hindring; faire – à q., lægge Hindring i Veien for En; mettre – à qc., forhindre en Ting; il n'y a nul –, der er Intet i Veien.

Obstétrique, *f.* (Chir.) Jordemoderkunst.

Obstination, *f.* Haardnakkenhed, Halsstarrighed; Stivsind, Egensind.

Obstiné, e, *p.* haardnakket, halsstarrig; stivsindet, egensindig; un enfant –, et stivsindet Barn; un rhume –, en haardnakken Forkølelse; *s.* en haardnakken el. stivsindet Charakteer.

Obstinément, *ad.* med Haardnakkenhed, halsstarrigen.

Obstiner, *v. a.* gjøre haardnakken, forhærde; *v. pr.* blive haardnakken, holde haardnakket fast ved Noget; il s'obstine dans son opinion, han staaer fast paa sin Mening; il s'obstine à le persécuter, han bliver haardnakket ved at forfølge ham.

Obstruant, e, *a.* tilspærrende, forstoppende.

Obstructif, ve, *a.* (Méd.) forstoppende.

Obstruction, *f.* (Méd.) Forstoppelse.

Obstruer, *v. a.* spærre, hindre; forstoppe, volde Forstoppelse; *v. pr.* spærres; forstoppes; – le passage, hindre Færdselen; – un canal, tilstoppe en Kanal.

Obtempérer, *v. n.* (Pal.) adlyde, efterkomme; – à une sommation, efterkomme en Opfordring.

Obtenir, *v. a.* erholde, opnaae; udvirke; *v. pr.* erholdes; faire – qc. à q., forskaffe En Noget, udvirke Noget for En; (Pal.) – un arrêt, udvirke el. opnaae at erholde Dom i en Sag.

Obtention, *f.* (Chanc.) Erholdelse; l'– d'un privilège, Erholdelse af et Privilegium.

Obtondant, e, *a.* (Méd.) betagende.

Obturateur, *m.* (Phys.) Klap til at stoppe en Aabning; (Chi.) Glaxplade til at stoppe Mundingen af en Recipient under Vandet; (Chir.) Guld- el. Sølvplade til at stoppe en unaturlig Aabning i Ganen el. paa andre Steder.

Obturateur, trice, *a.* (An.) tilstoppende; muscles –s, Muskler, som tjene til at stoppe Aabningen paa Langtarmbenet.

Obturation, *f.* (Chir.) Lukning, Stopning af indtrængende Huller i Ganen el. paa andre Steder.

Obtus, e, *a.* stump; sløv; afrundet; (Géo.) angle –, Stumpvinkel; *fig.* esprit –, indskrænket, tungnemt Hoved; sens –, afstumpet, sløvet Sands; (H. n.) poisson à tête –e, Fisk med rundt, fladtrykt Hoved; (Bot.) feuille –e, afrundet Blad.

Obtusangle, *a.* (Géo.) stumpvinklet (om en Triangel.)

Obus (s udtales), *m.* (Art.) Haubitsgranat, lille Bombe.

Obusier, *m.* (Art.) Haubits, Bombekanon.

Obvention, *f.* (Dr. can.) geistligt Paalæg, Afgift til Kirke og Kloster.

Obvers, *m.* den modsatte Side af Reversen paa en Medaille uden Brystbillede; *p. u.*

Obvier, *v. n.* forhindre, forebygge; – à un malheur, forekomme en Ulykke.

Oca el. oke, *m.* (Bot.) amerikansk Brødrod (cavi).

Ocaigner, *v. a.* (Gant.) tilberede Handsker til at parfumeres.

Occase, *a. f.* (Astr.) i Udtr. amplitude – (el. occidentale), Bue paa Horizonten fra en Stjernes Nedgangspunkt til Horizontens og Æqvators Overskæringspunkt (s. ortive).

Occasion, *f.* Leilighed; Anledning; dans l'–, ved Leilighed; quand l'– se présentera, naar Leilighed tilbyder sig; prendre – de qu. ch., tage Anledning af Noget; cela a été – de sa perte, det har været Aarsagen til hans Ruin; *prov.* l'– est chauve, det er vanskeligt at træffe det rette Øieblik, den gunstige Leilighed; il faut prendre l'– aux cheveux, au toupet, man maa gribe Leiligheden, saasnart den tilbyder sig; l'– fait le larron, Leilighed gjør Tyve; par –, *loc. ad.* leilighedsviis;

d'–, *loc. ad.* ved Leilighed, underhaanden; marchandise d'–, Leilighedsvare, Gortkjøbsvare.

Occasionnel, le, *a.* (Did.) som tilbyder Leilighed, foranledigende.

Occasionnellement, *ad.* leilighedsvis.

Occasionner, *v. a.* give Leilighed til, foranledige.

Occident, *m.* Vesten; Occidenten, de vestligt beliggende Lande.

Occidental, e, *a.* vestlig; les Indes –es, Vestindien; det hedder ikke empire –, det vestlige Keiserdømme, men empire d'occident; heller ikke église –e, den vestlige Kirke, men église d'occident; *pl. m.* –taux.

Occidentaux, *s. pl. m.* Europæerne.

Occipital, e, *a.* (An.) henhørende til Baghovedet; *pl. m.* –taux.

Occiput, *m.* (An.) Baghoved.

Occire, *v. a.* dræbe; *v. inus.*

Occision, *f.* Mord, Drab; *v. inus.*

Occultation, *f.* (Astr.) en Stjernes Formørkelse ved Maanen.

Occulte, *a.* skjult; hemmelig; cause –, skjult, ukjendt Aarsag; maladie –, Sygdom, hvis Aarsag ikke vides.

Occupant, e, *s.* som tager Noget i Besiddelse; avoué –, bestikket Sagfører til at instruere en Sag, el. sætte den i Stand til at paakjendes; *s. m.* premier –, den, som først tager Noget i Besiddelse.

Occupation, *f.* Beskjæftigelse, Forretning; Bemægtigelse, Besiddelsestagelse; (Dr.) Beboelse af et Huus; donner de l'– à q., skaffe En Beskjæftigelse; *fig.* foraarsage En Bryderi, give En Noget at tænke paa.

Occuper, *v. a.* opfylde, optage; beklæde, besætte; beskjæftige, sysselsætte; beboe; bemægtige sig, sætte sig i Besiddelse af; *v. n.* (Pal.) føre Ens Sag, møde for En (pour q.) for Retten; *v. pr.* beskjæftige sig; s'– *de* qc., tænke paa Noget, drage Omsorg for at udføre Noget, beskjæftige sig med. Midler til at sætte det igjennem; s'– *à* qc., beskjæftige sig med Noget, give sig af dermed, arbeide derpaa; cela occupe trop de place, det optager for megen Plads; – une maison, beboe et Huus; – q., give En Noget at bestille; – la place de q., besørge Ens Embede; – une place, beklæde et Embede; je m'occupe de votre affaire, jeg tager mig af Deres Sag, jeg søger at drive den igjennem; s'– *à* lire, *à* l'étude, *au* jeu, beskjæftige sig med Læsning, med Studering, med Spil; aimer à s'–, holde af at beskjæftige sig, af at arbeide.

Occurrence, *f.* Møde, Tilfælde, indtræffende Leilighed.

Occurrent, e, *a.* indtræffende, forefaldende; les cas –s, de mødende Tilfælde.

Océan, *m.* Verdenshavet; *fig.* stor Masse, uhyre Mængde; l'– Atlantique el. blot l'Océan, Atlanterhavet; l'– Pacifique, Sydhavet; un – de lumière, en stor Lys-Masse; un – de maux, en Skare af Onder.

Océane, *a.* bruges kun i Udtr. la mer –, Oceanet; *v.*

Océanie, *f.* Australien (ogsaa: Austrasie, Australasie, Polynésie).

Océanien, ne, *a.* henhørende til Oceanet. [anet, beliggende i samme.

Océanique, *a.* henhørende til Oce-

Ocellaire, *f.* (H. n.) Steenpolyp.

Oche, *f.* s. hoche, som ene bruges.

Ochlocratie, *f.* Pøbelregjering.

Ocre, *f.* (H. n.) Guulsjord, Okker, Okkerguul; *m.* en svensk Mynt.

Ocreux, se, *a.* indeholdende Okker; okkerfarvet. [Lyre.

Octacorde, *m.* (Mus.) otte-strenget

Octaèdre, *m.* (Géo.) Legeme, som har til Sider 8 ligesidede Triangler.

Octaétéride, *f.* (Astr.) otteaarig Cyclus hos de gamle Grækere.

Octandrie, *f.* (Bot.) ottende Klasse i Linnées System, Ottehannede med 8 Støvnaale i en tvekjønnet Blomst.

Octant, *m.* (Astr.) Oktant, Instrument bestaaende af en Cirkelbue paa 45 Grader og tjenende til at maale Stjernernes Høide; Afstand paa 45° mellem to Planeter (ogs. octile).

Octante, *a. n.* firsindstyve; *v.* [de; *v.*

Octantième, *a. n. ord.* firsindstyven-

Octave, *f.* Ottedags-Fest; Festens ottende Dag; (Mus.) Octave, et Omfang af otte Toner; (Poé.) otteliniet italiensk Vers.

Octavier, *v. n.* (Mus.) lade en Tone gaae for høit, saa at den slaaer over i en anden Octav; *p. u.*

Octavin, *m.* (Mus.) lille Octavfløite med meget høie Toner.

Octavo, s. in-octavo.

Octavon, ne, *s.* En, som er avlet af en Hvid og en Halvmulat.

Octidi, *m.* den ottende Dag i en

Decade (Uge i den franske republicanske Calender).

Octil, *a. m.* (Astr.) kun i Udtr. aspect –, to Planeters Stilling, som staae 45 Grader fra hverandre.

Octile, *m.* (Astr.) Afstand paa 45° mellem to Planeter; s. octant.

Octipède, *a.* (H. n.) ottefodet; *s. m.* ottefodet Insect.

Octobre, *m.* Octobermaaned.

Octogénaire, *a.* firsindstyveaarig; *s.* firsindstyveaarig Olding.

Octogone, *a.* (Géo.) ottekantet, ottesidet; *s. m.* Ottekant.

Octopétalé, e, *a.* (Bot.) som har otte Blomsterblade.

Octroi, *m.* (Chanc.) Bevilling, Octroi; Afgift af Fødevarer, som indføres i en By; Comptoiret for Oppebørselen af denne Afgift.

Octroyer, *v. a.* (Chanc.) bevilge, tilstaae.

Octual, *m.* ottende Deel af en Tønde, Otting; *v.*

Octuple, *a.* ottefold.

Octupler, *v. a.* fordoble otte Gange, tage otte Gange; *p. u.*

Oculaire, *a.* témoin –, Øienvidne; (An.) benhørende til Øiet; nerf –, Synénerve; (Opt.) verre –, Ocularglas (i d. Betydn. ogs. *s. m.* modsat l'objectif). [gen; med egne Øine; *p. u.*

Oculairement, *ad.* synligen; tydeli-

Oculiste, *m.* Øienlæge (ogs. *a.* médecin –).

Odalisque, *f.* Odalisk, Fruentimmer i Storsultanens Harem.

Ode, *f.* Ode; lyrisk Digt, bestemt hos de Gamle til at synges.

Odéon el. odéum, *m.* (Ant.) Bygning, bestemt hos de Gamle til Syngeprøver; Navn paa et Theater i Paris.

Odeur, *f.* Lugt; *fig.* Rygte; *pl.* vellugtende Sager; cela n'a point d'–, det lugter ikke; *fig.* être en bonne –, have et godt Rygte; mettre q. en mauvaise –, tale ilde om En, sværte En; mourir en – de sainteté, dø som en Helgen, som en from Christen; n'être pas en – de sainteté près de q., ikke være ynket af En, være mistænkt hos En for slet Opførsel.

Odieusement, *ad.* paa en forhadt Maade, afskyeligt, ondskabsfuldt.

Odieux, se, *a.* forhadt, afskyelig, vederstyggelig; se rendre –, gjøre sig forhadt; *s. m.* det Forhadte, det Afskyelige.

Odomètre, *m.* Instrument til at maale den Vei, der er tilbagelagt (ogs. pédomètre el. compte-pas).

Odontalgie, *f.* (Chir.) Tandpine.

Odontalgique, *a.* som er i Stand til at stille el. lindre Tandpine; remède –, Middel mod Tandpine; *s. m.* un bon –, et godt Middel mod Tandpine.

Odontoglyphe, *m.* Slags Tandstikker.

Odontoïde, *a.* (An.) som har Form af en Tand; *s. m.* (H. n.) forsteenet Haitand.

Odontologie, *f.* Deel af Anatomien, [som handler om Tænderne.

Odontotechnie, *f.* (Chir.) Tandlægekunst.

Odorant, e, *a.* vellugtende; (*poé.*; i Prosa bruges odoriférant).

Odorat, *m.* Lugt (Sandsen); avoir l'– fin, have en fiin Lugt.

Odoration, *f.* (Méd.) Lugten (Handlingen); *p. u.*

Odorer, *v. a.* lugte (ved Hjælp af Sandsen); bruges i Stedet for sentir, der har en dobbelt Betydning.

Odoriférant, e, *a.* vellugtende, duftende.

Odorisère, *a.* udbredende en behagelig Lugt.

Odoroscopie, *f.* (Méd) Prøve af lugtende Sager, Kundskab til samme.

Odyssée, *f.* Odysseen, et Heltedigt af Homer; *fig.* en eventyrlig Reise.

Oecuménicité (æ udt. .é), *f.* (Égl.) Almindelighed (om en Kirkeforsamling).

Oecuménique, *a.* (Égl.) i Udtr. concile –, almindelig Kirkeforsamling, som bivaanes af alle den catholske Kirkes Biskopper. [mindelig, universel Maade.

Oecuméniquement, *ad.* paa en al-

Oedémateux (æ udt. é), se, *a.* indeholdende en vandagtig Svulst.

Oedème, *m.* el. œdématie, *f.* (Chir.) vandagtig Svulst.

Oedipe, *m.* Ødipus, Konge i Theben, berømt for at have gjettet Sphinx's Gaade; *fig.* og *fa.* en skarpsindig Mand.

Oeil, *m.* Øie; Blik; rundt Hul; lille rund Aabning; Glands, Nuance i en Farve (om Tøi, Ædelstene o. desl; i d. Betydn kun i sing.); (Jard.) lille frembrydende Knop; (Impr.) det ophøiede Præg paa Skrifttegn; *pl.* yeux, Øine; Briller; runde Huller, som i Form ligne Øiet, saasom Perler paa Suppe, Øine i Ost, i Brød (i d. Betydn. ogs. œils); elle a l'– spirituel, les yeux spirituels, hun har et aandrigt Øie, aandrige Øine;

un bel –, deux beaux yeux, et par smukke Øine; ce drap a un bel –, dette Klæde har en smuk Glands; ce vin a un – louche, denne Vin seer blakket ud; cette affaire a un – louche, denne Sag seer mistænkelig ud; *fig.* avoir l'– à qc. el. sur qc., drage Omsorg for Noget, passe paa Noget; avoir l'– sur q., holde Øie med En; suivre q. de l'–, holde stadigt Øie med Ens Opførsel; avoir les yeux sur q., fæste sine Øine paa En, betragte ham med Opmærksomhed; avoir l'– exercé, have et skarpt og øvet Blik; avoir l'– au guet, give Agt paa Alt, lægge Mærke til Alt hvad der foregaaer; *prov.* avoir un – aux champs et l'autre à la ville, have altid sine Øine med sig, et Øie paa hver Finger; avoir le compas dans l'–, have et ypperligt Øiemaal, maale nøiagtigt med et Øiekast; donner dans l'– à q., gjøre et stærkt, levende Indtryk paa En; donner dans les yeux de q. (el. à q.), blænde En, friste, forføre En; voir une ch. el. une personne de bon –, see en Ting el. en Person med et godt Øie, med Velbehag; voir qc. d'un – sec, see noget Sørgeligt uden at bedrøves; *pop.* je m'en bats l'–, jeg bryder mig lidt derom, det rører mig ikke; autant vous en pend à l'–, det Samme kan hænde Dem; *prov.* l'– du maître engraisse le cheval, det, man selv har Øie med, lykkes bedst; avoir bon pied, bon –, befinde sig rask og vel; c'est un beau coup d'–, det er et heldigt Syn; avoir le coup d'– excellent, have et fortræffeligt Blik, see strax, hvad der er rigrigtigt; en un clin d'–, i et Øieblik; arrêter, fixer, jeter, porter ses yeux sur q., fæste, kaste sine Øine paa En; jeter les – sur q. pour qc., udsee En til at udføre Noget; avoir des –, bemærke, hvad der foregaaer, være snu; avoir les – ou ne sait où, ikke blive vaer, hvad der foregaaer; avoir de bons –, have gode Øine; *fig.* see klart i en Sag; avoir des – de bœuf, have store Øine; avoir des – de chat, have funklende og ondskabsfulde Øine; avoir des – au bout des doigts, være fingernem, besidde stor Færdighed i Haandarbeider; on a les – plus grands que le ventre (la panse), Maven bliver tidligere mæt end Øinene; aimer q. comme ses –, elske En, som sin Øiesteen; faire les – doux à q., see paa En med forlibte Øine; couver q. des –, betragte En med stort Velbehag; croyez-vous qu'on fait cela pour vos beaux –? troer De, at man gjør det for Deres Skyld el. for Intet; dessiller les – à q., aabne Øinene paa En; bringe En ud af Vildfarelse; ouvrir les –, faae Øinene op, begynde at see klart i en Sag; ouvrir des –, blive forbavset; ouvrir de grands –, gjøre store Øine, blive meget forundret; fermer les –, døse; fermer les – sur qc., lade som om man ikke seer Noget; jeter de la poudre aux –, kaste Blaar i Øinene paa En; mettre une ch. sous les – de q., forelægge En Noget til Bedømmelse; être prêt à s'arracher les –, være ude af sig selv af Fortvivlelse; être près de s'arracher les –, se manger les –, le blanc des –, se sauter aux –, være i hæftig Strid med hinanden; frapper les –, være iøiefaldende, falde let i Øine; sauter aux –, være indlysende; crever les –, stikke Øinene ud; *fig.* ligge lige for Ens Øine; voir tout par ses –, see Alt med egne Øine; ne voir rien que par les – d'autrui, see Alt med Andres Øine; *prov.* loin des –, loin du cœur, Afstanden lønner Venskabet; . . . à l'œil, *loc. ad.* cela se voit à l'–, det seer man strax; on en juge à l'–, man behøver blot at see det for at kunne dømme derom; faire toucher une chose au doigt et à l'–, bevise en Ting klart, gjøre den anskuelig; à l'– nu, med det blotte Øie; à vue d'–, saavidt man kan dømme efter det blotte Øiesyn; il s'affaiblit à vue d'–, han bliver kjendeligen svagere; pas plus que dans mon –, ingenlunde; pas plus qu'il m'en tiendrait dans l'–, ikke mere end hvad der kunde ligge bag paa min Haand; aux yeux de q., i Ens Øine, i Ens Mening; à tous les –, for Alles Øine; regarder q. entre (les) deux –, see stivt paa En; entre quatre –, under fire Øine; j'en ai par-dessus les –, jeg har mere end nok deraf, fuldt op deraf.

Oeil-de-bœuf, *m.* rund Loftsluge; Forgemaket før den store Apartementssal i Slottet Versailles; (Bot.) Oxeøie,

Morgenfrue; (Mar.) Kovie, Patent-Glas; Aabning i Styerne i haardt Veir; *pl.* des œils-de-bœuf.

Oeil-de-chat, *m.* Slags Agat, Slags Ædelsteen; *pl.* des œils-de-chat.

Oeil-de-chèvre, *m.* (Bot.) Slags Græsart; *pl.* des œils-de-chèvre.

Oeil-de-chien, *m.* (Bot.) Vejbred (plantain); *pl.* des œils-de-chien.

Oeil-de-christ, *m.* (Bot.) Christuskvie, blaa Stjerneblomst; *pl.* des œils-de-christ.

Oeil-de-lièvre, *m.* (Méd.) Øienlaagshed, som foraarsager, at Øiet ikke lukkes under Søvnen; des œils-de-lièvre.

Oeil-de-loup, *m.* (H. n.) Slags Ædelsteen af en mørk Farve; Slags forsteenet Tand; *pl.* des œils-de-loup.

Oeil-du-monde, *m.* (Min.) Slags Opal, Verdenskvie; *pl.* des œils-du-monde.

Oeil-de-perdrix, *m.* Slags rødlig Champagnevin; (Brod.) Dronningsting; Rupper i Broderi; *pl.* des œils-de-perdrix.

Oeil-de-pie, *m.* (Mar.) Reebhul; [*pl.* des œils-de-pie.

Oeil-de-serpent, *m.* (H. n.) Snogepande, forsteenet Tand (crapaudine); *pl.* des œils-de-serpent.

Oeil-de-vache, *m.* (Bot.) Kovie, Kameelblomst; *pl.* des œils-de-vache.

Oeil-double, *m.* (Chir.) Slags Bind for begge Øine; *pl.* des œils-doubles.

Oeil-du-jour, *m.* (H. n.) paasidt Papilion (ogs. paon-du-jour); *pl.* des œils-du-jour.

Oeillade, *f.* Øiekast, stjaalet Blik; jeter, lancer des-s, tilkaste kjelne Blik.

Oeillader, *v. a.* tilkaste kjærlige Blik; *p. n.* [leaux).

Oeillards, *m. pl.* Slibesteen (meu-

Oeillé, e, *a.* gjennemsigtig; øinet; med concentriske Kredse; m. (H. n.) Hundehai, Haifisk.

Oeillère, *f.* lille ovalt Fad til Øienbad; lille Øienklap til en Hest, Skyklap; *a. f.* i Udtr. dent -, Øientand (dent canine).

Oeillet, *m.* Snorehul; (Bot.) Neglike; - simple, enkelt Neglike; - double, dobbelt Neglike; - frangé, Fjerneglike; - barbu, Carthuserneglike; - de poète, lille Skovneglike; - de boutiques, Buskneglike; - d'Espagne, lille rød Neglike; - d'Inde, Fløielsblomst.

Oeilleton, *m.* Aflægger; Neglikeaflægger (marcotte d'oeillet); Ertestokaflægger; (Opt.) lille gjennemboret Kobberplade paa Enden af en Kikkert.

Oeilletonner, *v. a.* (Jard.) afskære Neglikeaflæggere; *p. n.* [mucolie.

Oeillette, *f.* Valmue (pavot); Val-

Oeilletterie, *f.* Neglikebed.

Oeil-simple, *m.* (Chir.) Bind til et enkelt Øie; *pl.* des œils-simples.

Oenanthe (œ udt. é), *f.* (Bot.) Vandsteenbræk, Klaseskjerm (persil des marais). [n.) vild Skovdue.

Oenas (œ udt. é og s høres), *m.* (H.

Oenologie (œ udt. é), *f.* Kunst at tilberede og bevare Vin; Afhandling om Vinens Tilberedelse og Opbevarelse.

Oenologiste (œ udt. é), *m.* Forfatter, som har skrevet om Vinens Tilberedning.

Oenomancie (œ udt. é), *f.* (Anc.) Spaadom af Vin, bestemt til Offringer.

Oenomel (œ udt. é), *m.* (Pharm.) Honningvin. [til at maale Vinens Styrke.

Oenomètre (œ udt. é), *m.* Instrument

Oenophore (œ udt. é), *m.* (Anc.) Vinfad, Vindunk; Kjeldermester hos de Gamle.

Oesophage (œ udt. é), *m.* (An.) Madpibe, Spiserør. [Slags Raseri.

Oestre, *m.* (H. n.) Bræmse; (Méd.)

Oeuf, *m.* Æg; Fiskerogn; un - frais, et frist Æg; un - couvi, et raadent Æg; des -s à la coque, des -s mollets, blødkogte Æg; des -s durs, haardkogte Æg; des -s brouillés, Røræg; des -s au miroir, des -s sur le plat, Speilæg; des -s rouges, des -s de pâques, Paaskeæg; blanc d'-, Æggehvide; jaune d'-, Æggeblomme; plein comme un -, propfuldt; *fig.* og *fa.* il marche sur des -s, han opfører sig meget forsigtigt; il couve sur ses -s, han lever roligt af sin Formue; il a des -s de fourmies sous les pieds, han kan ikke sidde stille, han har Knappenaale i Benene; il trouverait à tondre sur un -, han er gjerrig indtil Smudsighed; il ne faut pas mettre tous ses -s dans un panier, man maa ikke anvende alle sine Penge paa et enkelt Foretagende; il ne donne un - que pour avoir un bœuf, han giver ikke et Æble bort uden at han faaer en Pære igjen; elle a cassé ses -s, hun er kommen altfor tidligt ned; je ne lui ai dit ni - ni bœuf, jeg har ikke sagt ham det mindste fornærmeligt; ils se ressemblent comme deux -s, de ligne hin-

anden som to Draaber Vand; cela est égal comme deux –s, det er aldeles ligegyldigt.

Oeuvé, –e, *a.* som indeholder Rogn; carpe–e, Rognkarpe; hareng –, Rognsild.

Oeuvre, *f.* Værk, Arbeide; en Kirkebygning, Fond til dens Opførelse og Vedligeholdelse; Kirkebetjentenes Bænk i Kirken; *pl.* Aandsarbeider, literaire Værker; mettre en –, anvende, benytte; mettre tout en – pour réussir, sætte Alt i Værk for at naae sit Maal; mettre à l'–, sætte En til et Arbeide; se mettre à l'–, tage fat paa et Arbeide, lægge Haand derpaa; l'œuvre de la (de) chair, kjødelig Omgang mellem Mand og Qvinde; *fa.* elle est enceinte de ses –s, hun er frugtsommelig ved ham; ne faire – de ses dix doigts, ikke foretage sig Nogetsomhelst; jamais Boileau n'y fit –, aldrig vilde B* kunne gjøre ham det efter, kunne skrive saadanne Vers; *iron.* voilà de vos –s, vous avez fait là une belle –, det er et net Stykke Arbeide, De har gjort; *prov.* bon jour, bonne –, det er en net Handling paa en Helligdag (*iron.*); à l'– on connait l'ouvrier, paa Arbeidet kjendes Mesteren; la fin couronne l'–, Enden kroner Værket; la main–d'–, Haandgjerning, Arbeidslon; maître des basses –s, Ratmand; maître des hautes –s, Skarpretter; des –s–blanches, polerte Jernarbeider, fiort Jernværktøi; (Mar.) les –s vives d'un bâtiment, Undersiden; les –s mortes Oversiden.

Oeuvre, *m.* Samling af en Kobberstikkers el. en Tonekunstners Arbeider; le grand –, de Vises Steen; (Mét.) Bly, som indeholder Sølv; (Joa.) Indfatning af en Ædelsteen; mettre en –, indfatte; (Arch.) de fire Mure af en Bygning; dans –, *loc. ad.* indvendigt, indenfor Bygningens Mure; hors d'–, *loc. ad.* (Arch.) uden for en Bygnings Muur, fremspringende; (Joa.) ikke indfattet; *fig.* ikke henhørende til Hovedsagen; un diamant hors d'–, en Diamant, som ikke er indfattet; une digression hors d'–, en Sagen uvedkommende Digression; sous –, *loc. ad.* i Udtr. travailler sous –, reprendre sous – el. en sous – un bâtiment, reparere Grunden af en Bygning uden at rive Bygningen ned; *fig.* og *fa.* reprendre sous –, omarbeide (om et literairt Arbeide); à pied d'–, *loc. ad.* (Maç.) i Nærheden af en Bygning, som opføres.

Oeuvriste, *m.* En, som handler med Samlinger af Kobberstykker; p. u.

Offe, *m.* spansk Siv el. Straa.

Offensant, e, *a.* stødende, fornærmende.

Offense, *f.* Fornærmelse; (i religiøs Forstand) Synd. [Fornærmede.

Offensé, e, *a.* og *s.* fornærmet; den

Offenser, *v. a.* fornærme, krænke; bestadige; *fig.* støde, saare; *v. pr.* fornærmes, blive stødt over; *prov.* il n'y a que la vérité qui offense, det er kun fortjente Bebreidelser, som saare; il s'offense de (d'un) rien, han fortørnes over det Allermindste; ce coup lui a –é le cerveau, dette Stød har bestadiget hans Hjerne; cela offense l'oreille, det støder Øret; – Dieu mortellement, begaae en dødelig Synd.

Offenseur, se, *s.* Fornærmeren.

Offensif, ive, *a.* angribende; bruges i Udtr.: traité –, Offensivtractat; ligue –ive, offensivt Forbund; guerre –ive, Angrebskrig; armes –ives, Angrebsvaaben; s. défensif.

Offensive, *f.* (Mil.) Angreb; prendre l'–, begynde at angribe, gaae angrebsvis tilværks.

Offensivement, *ad.* angrebsvis.

Offerte, *f.* el. offertoire, *m.* (Égl.) Bøn, som holdes før Messeofringen; Messeofring (nu bruges især det sidste Udtryk).

Office, *m.* Pligt; Tieneste, Bistand (i d. Betydn. kun i *pl.* med bon el. mauvais, og i *sing.* foran de); Kirketieneste; daglig Kirkebøn; Embede; Forretning; Tilberedelse af Desserten; Tjenere, som spise i Fadeburet (i de 2 sidste Betydn. *f.* hos Nogle); faire qc. d'–, gjøre Noget paa Embedsvegne el. af egen Drift; accordez-moi vos bons –s auprès du ministre, yd mig Deres Bistand, tal min Sag hos Ministeren; vous lui avez rendu un – d'ami, De har vist ham et Venskabsstykke; rendre de mauvais –s à q., vise En en slet Tieneste; dire son –, holde sin Kirkebøn (om Geistlige); l'– divin, Gudstieneften; l'– des morts, Bøn for de Afdøde; le saint –, Inquisitionen.

Office, *f.* Værelse, hvor Desserten tilberedes, el. hvor Bordtøiet gjemmes, Fadeburet.

Official, *m.* Forstander for en geistlig Ret, geistlig Overdommer; *pl.* -ciaux.

Officialité, *f.* den geistlige Overdommers Jurisdiction; Stedet, hvor samme holdes.

Officiant, e, *a.* som forretter Gudstjeneste; *s. m.* den Geistlige, som forretter Tjeneste; -e, *s. f.* Chornonne.

Officiel, le, *a.* officiel, som udgaaer fra Øvrigheden el. fra Regjeringen.

Officiellement, *ad.* paa en officiel Maade; fra Øvrigheden el. Regjeringen.

Officier, *v. n.* forrette Gudstjenesten; forrette Høimessen; *fig.* og *fa.* il officie bien à table, han spiser og drikker godt, han tager godt til sig af Retterne.

Officier, *m.* Embedsmand; Officer; Sølvpop, Betjent, som drager Omsorg for Fadeburet o. s. v. i et stort Huus; - de santé, Læge; -s municipaux, Communalembedsmænd; les -s généraux, Generaler; -s de la bouche, Betjente ved Kongens eget Taffel, Kokke, Forstærere; -s du gobelet, Mundskænke; -s du commun, Tjenere ved Kongens andre Tafler.

Officière, *f.* Nonne, som har en Bestilling i et Kloster.

Officieusement, *ad.* paa en forekommende, tjenstvillig Maade.

Officieuseté, *f.* Tjenstagtighed; *iron.*

Officieux, se, *a.* tjenstagtig, tjenstfærdig, tjenstvillig, forekommende; zèle -, Tjenstiver; mensonge -, Usandhed, hvormed man kommer En til Hjælp uden Skade for Andre; *s. m.* tjenstfærdig Aand; faire l'-, agere den Tjenstivrige, den Forekommende (*iron.*).

Officinal, e, *a.* (Pharm.) officinel, tjenlig i Pharmacien; plantes -es, officinelle Planter, Planter, brugelige i Medicinen; compositions -es, Mixturer, som haves færdige i Apotheket (modf. compositions magistrales, Mixturer, som tillaves efter Recept); *pl. m.* -naux.

Officine, *f.* (Pharm.) Officin, Apothek, Laboratorium.

Offrande, *f.* Offer; Offerceremoni; Gave; Hylding; aller à l'-, gaae op at offre; *prov.* chaque saint veut -, man maa yde Enhver hvad der tilkommer ham; vous allez trop vite à l'-, De er altfor rede til at gjøre Gaver; recevez l'- de mes vœux, modtag mine Ønskers Hylding.

Offrant, *m.* (Pal.) i Udtr. le plus -, den Høistbydende.

Offre, *f.* Tilbud; Bud; faire - de qc. à q., tilbyde En Noget; accepter une -, modtage et Tilbud; son - a été reçue, hans Bud er blevet antaget.

Offrir, *v. a.* tilbyde, byde; offre; frembyde, fremvise, opvise; *v. pr.* tilbyde sig; frembyde sig; vise sig; il offre mille risdales de la maison, han byder tusinde Rigsdaler for Huset; il m'a offert ses services, han har tilbudt at ville tjene mig; ce poème offre de grandes beautés, dette Digt frembyder (indeholder) store Skjønheder; il s'offre une grande dificulté, der møder en stor Vanskelighed.

Offusquer, *v. a.* formørke; betage Udsigten, hindre fra at see el. sees; blænde; *fig.* forvirre, omtaage; misbage, støde; forduukle; vous m'offusquez la vue, De staaer mig i Lyset; les passions offusquent la raison, Lidenskaberne omtaage, forvirre Fornuften; tout l'offusque, Alt misbager ham; son rival l'offusque, hans Rival stiller ham i Skygge, overgaaer ham.

Ogival, e, *a.* (Arch.) opført med skarpe Buer (om Hvælvinger); *pl. m.* -vaux.

Ogive, *f.* (Arch.) skarp, fremspringende Kant i en gothisk Hvælving; bruges ogs. som *a.* voûte - el. en -, en Hvælving med skarpe Buer.

Ognement el. **oignement**, *m.* Salvning.

Ognon (Ac. skriver oignon men udtaler ognon), *m.* Løg, Svibel; haard Hud, Bridblegn; chapelet d'-s, stort Knippe Løg; *prov.* être vêtu comme un -, have mange Klæder paa, være dygtig indpakket; regretter les -s d'Égypte, savne sin første mindre gode Stilling; *pop.* marchand d'-s se connaît en ciboules, man bedrages vanskeligt i Ting, der høre til Ens Fag; en rang d'-, *loc. ad.* opstillet i een Linie; se mettre en rang d'-, tage Plads i et Selskab, hvortil man ikke hører, el. ikke er indbudt.

Ognonet el. **oignonet**, *m.* (Jard.) Slags Sommerpære.

Ognonière el. **oignonière**, *f.* Bed, hvor Løg saaet med Løg.

Ogre, esse, *s.* menneskeædende Uhyre; Varulv; manger comme un -, spise med Umaadelighed.

Ogresse, *f.* s. ogre.

Oh! *int.* o! (bruges til at betegne en Overraskelse, en Beundring, en Bekræftelse) oh, que cela est beau,

o! hvor det er smukt! oh çà, nu vel! oh, pour cela, non, o! hvad det angaaer, ingenlunde!

Oie, *f.* Gaas; *fig.* og *fa.* Tosse; conte de ma mère l'–, Ammestuehistorie; patte d'–, Foreningspunkt for flere Veie el. Alleer; merde d'–, grønlig, gullagtig Farve; petite–oie, Hals og Vinger, som skæres bort af en Fugl, der skal anrettes; *fig.* de første Gunstbeviisninger af et Fruentimmer. [ment.

Oignement, *m.* Salving; s. ognement.

Oignon, *m.* s. ognon.

Oille, *f.* Suppe af flere Slags Kjød og Urter.

Oindre, *v. a.* indgnide med Salve; salve; *prov.* og *fig.* oignez vilain, il vous poindra; poignez vilain, il vous oindra, gjør Du vel imod en Nidding, da vil han skade dig; men behandler Du ham ilde, da gjør han, hvad Du ønsker.

Oing, *m.* bruges kun i Udtr. vieux –, gammelt Svinefedt til Vognsmøreise.

Oint, e, *p.* salvet; *s. m.* (Écr.) den Salvede.

Oiseau, *m.* Fugl; (Fauc.) Falk; (Maç.) Kalktrug; – aquatique, Vandfugl; – de proie, Rovfugl; – passager, – de passage, – voyageur, Trækfugl; – de bois, Skovfugl; – de ramage, Sangfugl; – domestique, Huusfugl; tirer l'–, skyde efter Fuglen; – dressé, en afrettet Falk; – de leurre, Falk afrettet til at vende tilbage til den udstoppede Lokkefugl; – de poing, Falk, som søger Haanden; – branchier, Fugl, som flyver fra Green til Green; *fig.* être battu de l'–, være bleven modløs formedelst tilstødte Uheld; ce n'est pas viande pour vos –x, det er for dyrt for Dem; det overstiger Deres Fatteevne; c'est un – de mauvais augure, det er en Ulykkesfugl, et Menneske, hvis Komme lover intet Godt; *pop.* l'– de saint Luc, Øren; léger comme l'– de saint Luc, tung og klodset som en Ore; *fig.* l'– s'est envolé, Fuglen er fløiet, Fangen er løbet sin Vei; être comme l'– sur la branche, svæve i Uvished, ikke vide hvad man skal gribe til; *pop.* ne voilà-t-il pas encore un bel –, hvor grim han end er, troer han sig dog; see den Nar, hvor han gjør sig vigtig; *prov.* la belle plume fait le bel –, Klæder skabe Folk; à chaque – son nid est beau, Enhver finder sit Hiem smukt, enhver Nar synes godt om sin egen Kappe; petit à petit l'– fait son nid, lidt efter lidt naaer man sit Maal; il a battu les buissons, et un autre a pris l'–, han har havt Ulejligheden, en anden Fordelen; à vol d'–, *loc. ad.* i lige Linie; à vue d'– (Peint.) seet høit fra, ovenfra, som af en Fugl i Flugten.

Oiseau–mouche, *m.* (H. n.) amerikansk Fluefugl, Colibri; *pl.* des oiseaux–mouches.

Oiseler, *v. a.* (Fauc.) afrette en Falk til Jagt; *v. n.* (Ch.) spænde Garn for Fugle.

Oiselet, *m.* en meget lille Fugl.

Oiseleur, *m.* Fuglefænger.

Oiselier, *m.* Fugleafretter; Fuglekræmmer. [rette Fugle; Fuglehandel.

Oisellerie, *f.* Kunst at fange og af-

Oiseux, se, *a.* ørkesløs; (om Ting) tom, unyttig; des paroles –ses, intetsigende Ord.

Oisif, ive, *a.* ørkesløs, lad, doven (især om Personer; oiseux især om Ting); une vie –ive, et ørkesløst Liv; laisser son argent –, lade sine Penge henligge ubrugte; *s.* en Dagdriver, en Ørkesløs (sjelden i *f.*).

Oisillon, *m.* en lille Fugl; *fa.*

Oisivement, *ad.* i Ørkesløshed, paa en ørkesløs Maade, uvirksomt.

Oisiveté, *f.* Ørkesløshed, Lediggang; *prov.* l'– est (la) mère de tous (les) vices, Lediggang er Moder til alle Laster.

Oison, *m.* Gjæsling; *fig.* og *fa.* cet homme est un –, un – bridé, denne Mand er en stor Tosse, et Fjog, man kan gjøre med hvad man vil.

Okigraphe (bedre: ochigraphe), *m.* Hurtigskriver, En, der skriver ligesaa hurtigt som der tales.

Okigraphie (ochigraphie), *f.* Kunst at skrive ligesaa hurtigt som der tales.

Oléagineux, se, *a.* oliet, olieagtig; harpixagtig. [bærrose (laurier–rose).

Oléandre, *m.* (Bot.) Oleander, Laur-

Olécrâne, *m.* (An.) Albueknuden.

Olfactif, ive, *a.* (An.) henhørende til Lugten.

Olfaction, *f.* Lugtens Sands.

Olfactoire, *a.* s. s. olfactif.

Oliban, *m.* (Pharm.) bedste Slags Virak (ogs. encens mâle). [der; *fa.*

Olibrius (udt. s), *m.* Praler, Skry-

Oligarchie, *f.* Regjeringsform, hvor Statsmagten er overdraget nogle Faa.
Oligarchique, *a.* oligarkisk, henhørende til Oligarkiet.
Oligarque, *s.* Tilhænger el. Medlem af Oligarkiet.
Olim, *m. pl.* gamle Protocoller i det parisiske Parlament.
Olinde, *f.* fin brasilianst Kaarde-klinge.
Olinder, *v. n.* drage Kaarden; *inus.*
Olindeur, *m.* Slagsbroder (bretteur, ferrailleur); *fa.* [dannet
Olivaire, *a.* (An. og Chir.) oliven-
Olivaison, *f.* Olivenhøst; Aarstiden, da den pleier at indtræffe.
Olivâtre, *a.* olivenfarvet.
Olive, *f.* Oliven; Olietræ; (Arch.) olivendannet Sirat; couleur d'–, el. couleur –, grønlig Farve, som falder lidt i det Gule; huile d'–, Bomolie, Olivenolie; *fig.* og *pop.* joindre l'– aux lauriers, slutte Fred efterat have vundet Seir.
Olivet, *m.* (Bot.) Slags vildt Olietræ; *a.* le mont –, Oliebjerget.
Olivette, *f.* provencalsk Dands; Oliehave (olivière); (Bot.) Kiddik-Rædike; (H. n.) chinesisk Finke.
Olivier, *m.* Oliventræ; *fig.* Fredens [Sindbillede.
Olivière, *f.* Oliehave.
Olivine, *f.* (Minér.) Olivin, Talkart.
Ollaire, *a. f.* (Minér.) pierre –, Grydesteen, Fedtsteen.
Olographe, *a.* (Jur.) i Udtr. testament –, egenhændigt skrevet Testament.
Olympe, *m.* Olymp (Bjerg i Thessalien); *poé.* Himlen.
Olympiade, *f.* (Ant.) Tidsrum af 4 Aar mellem Festtideligholdelsen af de olympiske Lege (den 1ste Olympiade beg. i Juli 776 f. J. C.).
Olympien, ne, *a.* (Myth.) olympisk (om de 12 store Guddomme, og i Særdeleshed et Tilnavn for Jupiter og Juno).
Olympique, *a.* (Ant.) olympisk; jeux –s, de olympiske Lege.
Ombelle, *f.* (Bot.) Skjermblomst.
Ombellifère, *a.* (Bot.) som bærer Skjermblomster; plante –, Skjermplante; *s. f. pl.* Skjermplanter.
Ombelliforme, *f.* (Bot.) Skjermplante (ombellifères).
Ombilic, *m.* (An.) Navle (nombril); (Bot.) en lille Fordybning paa Kjernfrugter (œil); det Sted paa et Frø, hvor Aabningen findes.
Ombilical, e, *a.* (An.) henhørende til Navlen; *pl. m.* –caux.]
Ombiliqué, e, *a.* (Bot.) forsynet med Navle; navlet (om Blade).
Ombrage, *m.* Skygge af Træer; *fig.* Mistanke, Mistillid; faire – à q., indgyde en Mistanke; donner de l'– à q., fremkalde Mistro hos En; prendre – de qc., fatte Mistanke til Noget.
Ombrager, *v. a.* omskygge; *poé.* indhylle, bedække; les lauriers ombragent sa tête, Laurbær krandse hans Hoved, han har vundet flere Seire; (Brod.) anbringe Silkebroderi paa Guld.
Ombrageux, se, *a.* sky (om Hest); *fig.* mistroisk.
Ombre, *f.* Skygge; *fig.* Skin; Tegn; Skyggebillede; Gjenfærd; Mistanke, Mistro; (Peint.) Umbrajord; Skyggeparti i et Maleri; *pl.* (Anc.) Personer, som de Indbudte hos Romerne førte med sig; *fig.* c'est l'– et le corps, de ere uadskillelige; il le suit comme l'– fait le corps, il ne le quitte pas plus que son –, han følger ham overalt; il a peur de son –, han er bange for det Allermindste; tout lui fait –, han har Mistro til Alt; prendre l'– pour le corps, tage Skinnet for Virkelighed; il n'y a pas – de doute, der er ikke den mindste Tvivl; courir après une –, overlade sig til et indbildt Haab; faire – à q., fordunkle Ens Fortjeneste; *pop.* mettre un homme à l'–, sætte en Mand i Arrest; dræbe ham; *poé.* les –s de la nuit, Nattens Mørke; les –s de la mort, Døden; l'– du tombeau, Graven; (Peint.) les –s sont bien entendues dans ce tableau, Skyggepartierne ere anbragte med Forstand i dette Maleri; à l'– de, *loc. ad. fig.* under Bestyttelse af; sous –, sous l'– de, *loc. ad. fig.* under Skin el. Paaskud af.
Ombre, *m.* (Jeu.) s. hombre.
Ombré, e, *a.* (Blas.) som er af en forskjellig Email for at antyde Skyggen.
Ombrelle, *f.* lille Parasol. [skygge.
Ombrer, *v. a.* (Peint.) skattere, [skygget; *v.*
Ombrette, *f.* (H. n.) afrikansk Strandfugl fra Senegal.
Ombreux, se, *a.* skyggefuld, be-
Ombromètre, *m.* Instrument til at maale Regnmassen, Regnmaaler.
Oméga, *m.* sidste Bogstav i det græske Alphabet; *fig.* Enden; l'alpha et l'oméga, Begyndelsen og Enden.
Omelette, *f.* Æggekage.

Omettre, *v. a.* udlade, udelade; forbigaae; forsømme; il a omis ce mot, han har udeladt dette Ord; il n'omet rien pour parvenir à ses fins, han udlader el. forsømmer Intet for at naae sit Maal; j'ai omis de vous dire, jeg har glemt at sige Dem.

Omineux, se, *a.* ildevarslende.

Omission, *f.* Udeladelse, Forbigaaelse, Forsømmelse; péché d'–, Efterladelses-Synd (modsf. péché de commission).

Omnibus (s udtales), *m.* stor offentlig lukt Vogn, hvori Sæderne ere anbragte paa langs; *fig.* og *fa.* offentligt Fruentimmer.

Omnipotence, *f.* Almagt; uindskrænket Magt; uindskrænket Decisionsret i visse Sager.

Omniprésence, *f.* Allestedsnærværelse.

Omniscience, *f.* Alvidenhed.

Omnivore, *a.* nærende sig af alle Slags Fødemidler, af Kjød saavelsom af Planter.

Omoclaviculaire, *s.* og *a. m.* (An.) Baand, som forener Skulderbladet med Nøglebenet.

Omophage, *a.* som spiser raat Kjød.

Omoplate, *f.* (An.) Skulderblad; det flade af Skulderen.

Omphalocèle, *f.* (Chir.) Navlebrok.

Omphaloptre, *a.* (Opt.) indsedannet (om Forstørrelsesglas).

Omphalotomie, *f.* (Chir.) Overskæring af Navlestrengen.

On, *pr. indef.* man; dette Pron. er alm. *m.* og *sing.*; dog, naar Meningen fordrer det, antager det undertiden Hunkj., og styrer de tilsvarende Adjectiver og Participier i Fleert., skjøndt Verbet forbliver i Enkeltt.: Mlle., rappelez-vous qu'on n'est pas toujours jeune et belle, husk paa Frøken, at man ikke altid er ung og smuk; on se battait en désespérés, man sloges som fortvivlede; ... Vellydsbogstavet l' sættes foran on, naar det følger efter et, où, on, qui, eller ogs. efter que, foran et Verbum, som begynder med et c, der lyder som q. Dog undtages det Tilfælde, at on er fulgt af le, la el. les: on parle et l'on agit, man taler og handler; on croit être aimé, et on ne l'est pas, man troer at være elsket, og er det ikke; ... *fa.* croire sur un on dit, sur des on dit, troe Noget efter tomme Rygter; *prov.* se moquer du qu'en dira-t-on, ikke bryde sig om, hvad Folk sige; on est un sot, et løst Rygte fortjener ikke Tiltro.

Onagre, *m.* (H. n.) vildt Æsel; (Anc.) Kastemaskine hos de Gamle til at udslynge Stene; pierre d'–, Bezoardsteen hos det vilde Æsel.

Onanisme, *m.* Onani (masturbation.)

Onc el. **onques**, *ad.* nogensinde; aldrig (med ne.; *v.*

Once, *f.* Unze, to Lod; *fig.* og *fa.* il n'a pas une – de bon sens, han er aldeles blottet for sund Forstand; (H. n.) lille Slags Panterdyr, Unze.

Onceau, *m.* (H. n.) Unge af en Unze, lille Unze.

Oncelle, *f.* (H. n.) lille Slags Tiger fra Barbariet.

Onciale, *a. f.* (Anc.) i Udtr. lettre –, stort Bogstav, som brugtes til Indskrifter.

Oncle, *m.* Farbroder el. Morbroder; Onkel; grand –, Bedstefaders el. Bedstemoders Broder; – à la mode de Bretagne, Faders el. Moders kjødelige Fætter.

Oncotomie, *f.* (Chir.) Opskæring af en Byld.

Oncre, *m.* (Mar.) Slags lille Fartøi.

Onction, *f.* Indgnidning, Salving; *fig.* Salvelse; Opbyggelse, Rørelse til Andagt; extrême –, den sidste Olie, et af den catholske Kirkes Sacramenter; – intérieure, Sindets indre Rørelse; – du Saint-Esprit, den Helligaands Trøst.

Onctueusement, *ad. fig.* med Salvelse.

Onctueux, se, *a.* fidtet, olieagtig; *fig.* fuld af Salvelse, rørende, fremkaldende Andagt.

Onctuosité, *f.* fidtet el. olieagtig Natur.

Onde, *f.* Bølge; *poe.* Vand, Hav; *pl.* bølgeformige Striber i Tøi; bølgeformige Flammer el. Aarer i Træ o. desl.; l'– noire, Styx; passer l'– noire, døe; sur la terre et sur l'–, over Land og Hav; des cheveux en –s, bølgende Haar.

Ondé, e, *a.* bølget, vatret, flammet (om Tøi, Træ o. desl.).

Ondée, *f.* Skylregn, Byge; laissez passer l'–, lad Bygen gaae over; il pleut par –s, det regner bygeviis.

Ondécagone, *m.* og *a.* regelmæssig Ellevekant; ellevekantet.

Ondin, *m.* Vandaand, Nøkke.

Ondine, *f.* Undine, Vandnymphe.

On-dit, *m* ubetænksom Beretning, løst Rygte; *pl.* des on-dit, s. on.

Ondoiement, *m.* Rødbaab, Hjemmedaab.

Ondoyant, e, *a.* bølgende; *fig.* bølgevannet, bølgeformig, flagrende (om Draperi).

Ondoyer, *v. n. fig.* bevæge sig bølgeformigt; flagre; *v. a.* hjemmedøbe, meddele Rødbaab.

Ondulation, *f.* Bølgegang; bølgeformig Bevægelse; (Peint.) bølgende Folder i et Draperi; bølgende Form af et Omrids.

Ondulatoire, *a.* (Phys.) i Udtr. mouvement –, bølgeformig Bevægelse.

Ondulé, e, *a.* bølget.

Onduler, *v. n.* have en langsom Bølgebevægelse, bølge sig sagte.

Onduleux, se, *a.* bølget, bølgeformig, dannende Bølger.

Onéraire, *a.* (Jur.) som bærer Byrden af Noget, medens en Anden nyder Ären deraf, fungerende.

Onéreux, se, *a.* besværlig, byrdefuld; bebyrdende.

Ongle, *m.* Regl; Klo (især om Løven; om andre Rovdyr hellere: griffe; om Rovfugle alm.: serre); Hestehov; (Bot.) den Deel af et Blomsterblad, hvormed dette hæfter fast til Bægeret (ogs. onglet); (Oc.) Hinde over Øiestenen; Samling af Materie mellem Hornhinden og Regnbuehinden; (Fauc.) Plet paa Øiet hos Falken; *fig.* rogner les –s à q., stække Ens Vinger; formindske Ens Magt el. Formue; il a bien rongé ses –s, han har anvendt megen Flid paa sit Arbeide; il a eu sur les –s, han har faaet over Fingrene; han er bleven straffet; il a bec et –s, han har Neb og Klør, han forstaaer at forsvare sig; il a du sang sous les (aux) –s, han besidder Mod og Mandshjerte, han har Klør; rougir jusqu'au bout des –s, blive rød over hele Ansigtet (af Skamfuldhed); avoir de l'esprit jusqu'au bout des –s, besidde megen Forstand; *prov.* à l'– on connaît le lion, paa Værket kjender man Mesteren.

Onglé, e, *a* (Blas.) som har Klør af en forskjellig Email; (Fauc.) som har skarpe Klør (om Rovfugle).

Ongle-de-chat, *m.* (Bot.) tornefuld Mimose; *pl.* des ongles-de-chat.

Onglée, *f.* Smerte i Fingerenderne af Kulde; j'ai l'–, mine Fingre ere døde af Kulde; (Vét.) hudagtig Udvæxt i Dienkrogen.

Onglet, *m.* (Grav.) Gravstikke; (Impr.) omtrykt Blad; (Rel.) Strimmel Papir, som indhæftes for derpaa at klistre Kort, Kobbere o. desl.; (Men.) to Stykkers Sammenføining, saa at de forenede danne en ret Vinkel (assemblage à –; i d. Betydn. i Stedet for: à anglet); (Bot.) den Deel, hvormed et Blomsterblad sidder fast paa Bægeret (s. ongle); (Vét.) s. onglée.

Onglette, *f.* en Kleinsmeds Gravstikke; Fordybning paa et Knivsblad til at aabne det ved Hjælp af Neglen.

Onglетé, e, *a.* (Bot.) forsynet med en Regl (om et Blomsterblad, s. onglet).

Onguent, *m.* Salve; *pop.* un – miton-mitaine, et Middel, som hverken skader el. gavner; *prov.* dans les petites boîtes sont les bons –s, hos de Smaa boer ofte den største Forstand.

Onguiculé, e, *a.* (H. n.) som har en Regl el. Klo paa hver Taa; *s. pl. m.* Classe firfødede Dyr, som har Regle el. Klør paa Tæerne.

Onguicure, *m.* Reglelæge; *p. u.*

Ongulé, e, *a.* (H. n.) som har Hove el. Klove paa Fødderne; *s. pl. m.* firfødede Dyr, som have Hove el. Klove.

Onirocrite (onéirocrite), *m.* Drømmeudtyder, Drømmeudlægger.

Onirocritie (onéirocritie), *f.* Drømmeudtydning, Drømmefortolkning.

Oniromance el. **oniromancie**, *f.* Spaadom af Drømme.

Onisque, *m.* (H. n.) Bænkebider.

Onocrotale, *m.* (H. n.) Pelikan (pélican).

Onomancie, *f.* Spaadom af Personers Navne.

Onomatopée, *f.* (Rhét.) Ordsdannelse efter Lyden; Ord, som ere dannede ved Efterligning af Lyden.

Ononis (udt. s), *m.* (Bot.) Kragefod, Kragetorn (arrête-bœuf).

Onosmode, *m.* (Bot.) virginsk Perlegræs; (H. n.) Slags Granit.

Onthophage, *m.* (H n.) Skarnbasse.

Ontologie, *f.* (Did.) Lære om Tingenes Væsen, Ontologie.

Ontologique, *a.* (Did.) henhørende til Ontologien, ontologisk.

Ontologiste, *m.* En, som befatter sig med Studium af Ontologien.

Onyx, *m.* (Minér.) Onyxsteen, Calcedon, Slags Agat.

Onze, *a. n.* elleve; ellevte; *s. m.* Tallet elleve; Endelonsonanten foran onze udtales ikke, og en foregaaende Vokal høres, som om onze begyndte med et aspireret h: le – du mois, den ellevte i Maaneden; vers les – heures, henimod Kl. 11.

Onzième, *a.* og *s. m.* ellevte; El-

Onzièmement, *ad.* for det Ellevte.

Oolithe, *f.* (Minér.) Rognsteen (Kalkart).

Opacité, *f.* (Did.) Uigjennemsigtighed.

Opale, *f.* (Minér.) Opal, Slags Ædelsteen.

Opaque, *a.* (Did.) uigjennemsigtig.

Opéra, *m.* Opera; Operafaget; Operatheater, Operahuus; *fig.* og *fa.* en vanskelig og forviklet Sag; *pl.* des –s.

Opérateur, *m.* –trice, *f.* En, som udfører chirurgiske Operationer, Operatør; Markskriger.

Opération, *f.* Virken; Maade at virke paa; chirurgisk Operation; krigerisk Foretagende; Handels Foretagende; Stats-Foretagende; – d'arithmétique, Regnemaade, Regning i de 4 Specier; *fa.* og *iron.* vous avez fait là une belle –, det er et net Stykke Arbeide, De der har gjort; det er et frugtesløst Foretagende.

Opercule, *m.* (H. n.) Laag; Gjellelaag; hindagtig Laag paa eenskallede Muslinger; (Bot.) Kapsellaag, Frølaag.

Operculé, e, *a.* (H. n.) forsynet med Laag.

Opérer, *v. a.* bevirke, udføre, iværksætte; *v. n.* virke; operere; *v. pr.* foregaae, udføres; – sa jonction, forene sig med et andet Korps; – sur l'esprit du peuple, virke paa Folkets Aand; la médecine a bien –é, Lægemidlet har gjort god Virkning; il s'est –é un grand changement, der er foregaaet en stor Forandring; être –é, se faire –, underkaste sig en Operation; *iron.* il a bien –é, han har Intet udrettet, som det er værdt at nævne.

Opes, *m. pl.* (Arch.) Huller i Mure til Sparrer el. Bjelker.

Ophiase, *f.* (Méd.) Haarets Affald paa enkelte Steder af Hovedet.

Ophicléide, *m.* (Mus.) nyt Slags slangeformigt Instrument.

Ophidien, *m.* (H. n.) Slange; *pl.* Slangeslægt (ogs. *a.* les reptiles –s).

Ophiolâtre, *m.* Slangetilbeder.

Ophiolâtrie, *f.* Tilbedelse af Slanger.

Ophiomancie, *f.* Spaadom af Slanger.

Ophiophage, *m.* og *a.* Slangeæder.

Ophite, *m.* og *a.* (H. n.) Serpentinsteen.

Ophthalgie, *f.* (Méd.) Øiensmerte uden Inflammation.

Ophthalmie, *f.* (Méd.) Øienbetændelse.

Ophthalmique, *a.* (Méd. og An.) angaaende Øinene; eau –, Øienvand.

Ophthalmographie, *f.* Beskrivelse af Øiet, Afhandling om Øiets forskjellige Dele.

Opiat (t udtales), *m.* Slags Latværge (hos Nogle: opiate, *f.*); Slags rødt Tandpulver.

Opilatif, ive, *a.* (Méd.) forstoppende.

Opilation, *f.* (Méd.) Forstoppelse.

Opiler, *v. a.* (Méd.) forstoppe.

Opimes, *a. f. pl.* (Ant.) bruges i Udtr. dépouilles –, Bytte, som en romersk Feldherre erholdt fra en fjendtlig Hærfører, han med egen Haand havde fældet.

Opinant, *m.* den, som yttrer sig el. tilkjendegiver sin Mening i en Forsamling.

Opiner, *v. n* yttre sig el. udtale sin Mening i en Forsamling over den Gjenstand, hvorom der raadslaaes; *fig.* – du bonnet, erklære sig i Et og Alt for en Andens Mening uden at tilføie el. forandre Noget.

Opiniâtre, *a.* stivsindet, egensindig, paastaaelig, haardnakket; vedholdende; *s.* stivsindet, egensindigt Menneske; un enfant –, et stivsindet, halsstarrigt Barn; combat –, en haardnakket Kamp; travail –, vedholdende og vanskeligt Arbeide; maladie –, langvarig, haardnakket Sygdom.

Opiniâtrément, *ad.* med Haardnakkethed, halsstarrigen; standhaftigen.

Opiniâtrer, *v. a.* paastaae Noget haardnakkent (*v.*); vedblive at imodsige En saa at man derved gjør ham stivsindet; n'opiniâtrez point cet enfant, gjør ikke dette Barn stivsindet; *v. pr.* vedblive haardnakket, være paastaaelig, sætte sig Noget fast i Hovedet; il s'opiniâtre à soutenir cette erreur, han bliver bestandigt ved at forsvare denne Vildfarelse.

Opiniâtreté, *f.* Halsstarrighed, Haardnakkethed, Stivsind, Paastaaelighed; Fasthed, Standhaftighed, Vedholdenhed.

Opinion, *f.* Mening, Stemme; Anſtuelſe af en Sag; l'– publique el. blot l'–, den offentlige Mening; c'est une –, det er en Paaſtand, ſom er Tvivl underkaſtet; un mal d'–, et indbildt Onde; c'est là mon –, det er min Mening, min Anſtuelſe; allons aux –s, lader os ſtride til at ſtemme; c'est une affaire d'–, det er en Sag, hvorom Enhver kan tænke hvad han finder for godt; avoir – de q. el. de qc., love ſig noget. Godt af En el. af Noget; il a bonne – de lui-même, han har gode Tanker om ſig ſelv; je n'ai pas grande – de lui, jeg har ikke ſtore Tanker om ham.

Opium (um udtales om), *m.* Opium, Valmueſaft.

Opiomachie, *f.* (Ant.) Gladiatorkamp med Kaarder el. Dolke.

Opobalsamum (um udt. om), *m.* ægyptiſk Balſam.

Opossum (um udt. om), *m.* (H. n.) Slags Pungrotte i Auſtralien.

Opportun, e, *a.* bekvem, beleilig, beti[melig.

Opportunité, *f.* Beleilighed, Beti-

Opposant, e, *a.* (Pal.) proteſterende; *s. m.* Opponent, Vederpart; le parti –, Modpartiet.

Opposé, e, *a.* og *p.* modſat; modſtridende; *s.* det Modſatte, en Contraſt; ils sont toujours –s l'un à l'autre, de ere altid hinanden imod; cet homme est tout l'– de son frère, denne Mand er en reen Contraſt til ſin Broder.

Opposer, *v. a.* ſætte imod, opſtille imod; indvende imod; ſtille lige overfor; ſætte i Ligning med; *v. pr.* ſætte ſig imod, være imod; (Jur.) gjøre Indſigelſe imod, proteſtere imod; – la force à la force, bruge Magt imod Magt; j'oppose à ce que vous dites etc., jeg indvender imod hvad De anfører o. ſ. v.; quel orateur opposer à Démosthène? hvilken Taler ſkal man ſætte lige med Demoſthenes? je m'y oppose, jeg proteſterer derimod.

Opposite, *m.* det Modſatte; il est tout l'– de son frère, han er ganſke det Modſatte af ſin Broder; à l'–, *loc. pp.* og *ad.* ligeoverfor; leurs maisons sont situées à l'– l'une de l'autre, deres Huſe ligge ligeoverfor hinanden.

Opposition, *f.* Modſtand, Hindring; Indſigelſe; ſtor Forſkjel, Modſætning; je n'y mettrai aucune –, jeg ſkal ikke gjøre nogen Indſigelſe derimod, ikke lægge nogen Hindring i Veien derfor; faire, former, mettre – à qc., proteſtere imod Noget; ils sont toujours en –, il y a toujours de l'– entre eux, de ſtaae altid i Modſætning til hinanden; le parti de l'–, el. blot l'–, Oppoſitionspartiet, Oppoſitionen.

Oppresser, *v. a.* trykke, klemme; *fig.* nedtrykke, kue, nedbøie; il y a qc. qui m'oppresse, der er Noget, ſom klemmer mig; il est –é par le chagrin, han er nedtrykt, nedbøiet af Kummer (ſ. opprimer).

Oppresseur, *m.* Undertrykker, Underkuer; ogſ. *a.* un gouvernement –, en deſpotiſk, underkuende Regjering.

Oppressif, ive, *a.* undertrykkende; ſigtende til at undertrykke; moyens –s, Undertrykkelſesmidler.

Oppression, *f.* Trykken, Klemmelſe; *fig.* Undertrykkelſe; fortrykt Tilſtand; – de la poitrine, Trykken for Bryſtet; gémir sous l'–, ſukke under Trykket af en Deſpot.

Opprimer, *v. a.* undertrykke, underkue (om Perſoner, om en deſpotiſk og uretfærdig Magt, til Forſkjel fra oppresser, der bruges om Ting, om Kummer og Sorg).

Opprobre, *m.* Skændſel; Beſkæmmelſe; Skam; Skamplet; souffrir, endurer un –, lide, udholde en Skændſel; être l'– de sa famille, være en Skamplet for ſin Familie.

Opsigone, *a.* (Did.) ſom kommer i en ſildig Alder; dent –, Viisdomstand.

Optatif, ive, *a.* ønſtende; *s. m.* den ønſtende Modus, Optativ.

Opter, *v. n.* vælge, beſtemme ſig for een af flere Gjenſtande, ſom man ikke kan beſidde alle.

Opticien, *m.* Opticus; optiſk Inſtrumentmager.

Optimé, *ad.* (latinſk Ord) meget godt, ypperligt, fortræffeligt; *fa.*

Optimatie, *f.* en Byes bedſte el. fornemſte Indvaanere.

Optimisme, *m.* Lære, hvorefter Alt er paa det Bedſte i Verden, Optimisme.

Optimiste, *m.* Tilhænger af Optimismen, Optimiſt; den, ſom finder,

at Alt er godt el. som er forsøiet med Alt.

Option, *f.* Valg; donner, avoir l'–de, have Valg imellem; faire –, vælge; *m.* (Anc.) Adjutant hos en Centurion; Medhjælper.

Optique, *f.* Optik, Seekunst; Kikkelasse; illusions d'–, perspectiviskt Blændværk; ... *a.* optisk; verre –, optisk Glas, som bevarer el. skærper Synet; chambre –, *camera obscura* (chambre obscure); (Astr.) lieu – d'une étoile, en Stjernes apparente Sted.

Opulemment, *ad.* rigeligen, overflødigen, i Overflod.

Opulence, *f.* stor Rigdom, stor Formue, Overflødighed. [i Overflod.

Opulent, e, *a.* meget rig, som lever

Opuntia, *f.* (Bot.) Nopalplante, Torneknippe (nopal, raquette, figuier d'Inde).

Opuscule, *m.* lille literairt Værk.

Or, *m.* Guld; Guldmynt; forgyldt Sølvtraad; *fig.* Rigdom; (Blas.) den gule Farve; *pl.* Guldets forskjellige Farver; – natif, vierge, gedigent Guld; – en feuilles, Bogguld; – en lames, – trait, tynd og smal Guldplade; – filé, filé d'–, Silketraad omvundet med Guld; – bas, slet Guld, Guld under 12 Karat; – de Manheim, ægte Guld, Blanding af Kobber og Zink; – au titre, 22 Karats Guld; – d'essai, Prøveguld (henved 24 Karats Guld); – blanc, Platina (*v.*); âge d'–, siècle d'–, Guldalder; *fig.* des jours filés d'–et de soie, gyldne, lykkelige Dage; marché d'–, meget fordeelagtigt Kjøb; l'– de sa chevelure, hendes gyldne Haar; l'ordre de la toison d'–, det gyldne Flies; un cœur d'–, et fortræffeligt Hjerte; un livre d'–, en kostelig, herlig Bog; vendre qc. au poids de l'–, sælge Noget til en meget høi Pris; c'est un homme d'–, il vaut son pesant d'–, det er en Mand, som er Guld værd, som er tjenstfærdig og arbeidsom, som er tro i sit Kald; ni pour – ni pour argent, for Intet i Verden, ikke for alt Verdens Guld; c'est de l'– en barre, det er saa godt som rede Guld, rede Penge; il marche sur l'– et sur l'argent, il a des monceaux d'–, il est tout cousu d'–, han lever i stor Rigdom, han et overordentlig rig; adorer le veau d'–, smigre for den rige Mand; il dit d'–, il parle d'–, han taler ypperligt, han siger Alt hvad der kan siges til Fordeel for en Sag; Saint Jean bouche d'–, en Mand, som siger Sandheden reent ud, uden al Forbeholdenhed; c'est de l'– de Toulouse qui lui coûtera cher, det er en Fordeel, som han siden kommer dyrt til at betale; c'est l'histoire de la dent d'–, c'est la dent d'–, det er Noget, som man maa see før man kan troe det, det er en utrolig Historie; promettre des monts d'–, gjøre store Løfter, love Guld og grønne Skove; faire un pont d'– à son ennemi, give sin Fiende Leilighed til at trække sig tilbage; tilstaae ham nogle Fordele for at faae ham til at vige; *prov.* tout ce qui reluit n'est pas –, Alt hvad der glimrer er ikke Guld.

Or, *conj.* nu, nu vel; altsaa; – çà, nu da, nu vel da.

Oracle, *m.* Orakel, Orakelsvar; *fig.* den hellige Skrifts Sandheder; paalidelig Erklæring, bestemt Dom; En, som fælder en afgjørende Dom; parler comme un –, tale meget forstandigt; parler d'un ton d'–, tale i en afgjørende Tone; s'exprimer en style d'–, udtrykke sig tvetydigt el. i et dunkelt Sprog; cet homme est un –, denne Mand er et Orakel, hans Raad el. Mening følges overalt.

Orage, *m.* Uveir; stærk Regn, ledsaget af Storm el. Tordeu; *fig.* Ulykke; Urolighed, Oprør; essuyer un –, udstaae et Uveir; *fig.* udholde hæftige Bebreidelser; dissiper l'–, adsprede Uveiret, den truende Fare; détourner, conjurer l'–, afvende Uveiret, Ulykken; les –s des passions, Lidenskabernes Storme.

Orageux, se, *a.* stormfuld, truende med Uveir; stormende, oprørt; urolig; hæftig; le temps est –, Veiret er stormfuldt; une mer –se, et oprørt Hav; une vie –se, et uroligt, stormfuldt Liv; une assemblée –se, en stormende Forsamling.

Oraison, *f.* Bøn til Gud; Tale (de Gamles Taler; Ligtaler); faire l'–, faire –, holde Bøn, bede; l'– dominicale, Fadervor; – funèbre, Ligtale; (Gr.) les parties de l'–, Talelelene.

Oral, *m.* Pavens Messeslør; forh. Fruentimmerslør; Slør, som Jødinderne bare, naar de gik i Byen.

Oral, e, *a.* mundtlig; tradition –e, mundtligt Sagn.

Oran-bleu, *m* (H. n.) afrikansk Drosel; *pl.* orans-bleus. [Slags stor Abe.

Orang, *m.* (H. n.) Orangutang,

Orange, *f.* Pomerants; – douce, Appelsin; couleur d'– el. couleur –, Orange-Farve; *n. pr. f.* Oranien.

Orangé, e, *a.* pomerantsfarvet, orangegulul; *s. m.* orangegulul Farve.

Orangeade, *f.* Pomerantsvand.

Orangeat, *m.* syltet Pomerantsskal; Pomerants-Sukkerkugle.

Orange-d'hiver, *f.* (Jard.) grøn Vinterpære; *pl.* des oranges-d'hiver.

Orange-musquée, *f.* (Jard.) tidlig Sommerpære; *pl.* des oranges-musquées.

Oranger, *m.* Pomerantstræ.

Oranger, ère, *s.* En, som sælger Pomerantser, Appelsiner o. desl. (bruges alm. med fruitier: un fruitier –).

Orangerie, *f.* Drivhuus til Orangetræer; Pommerantshave; Samling af Orangetræer, Orangeri. [Ratafia.

Orangesse, *f.* Pommerantslikør, Slags

Orangin, *m.* (Bot.) Græskar, som ligner en Appelsin.

Orangiste, *m.* En, som opelsker Orangetræer (*p. u.*); Tilhænger af Fyrstehuset af Oranien.

Orang-outang, *m.* (H. n.) Orangutang; s. orang (l'homme des bois); *pl.* des orangs-outangs.

Orateur, *m.* Taler; i Engelland: Præsidenten i Underhuset; – sacré, Prædikant.

Oratoire, *a.* oratorisk; art –, Talerkunst; *s. m.* Bedekammer, Bedehuus, Oratorium; la congrégation de l'–, el. blot l'–, en geistlig Orden i Frankrig, Oratoriums Ordenen.

Oratoirement, *ad.* paa oratorisk Vis, i Talerstyret. [riums Ordenen.

Oratorien, *m.* Medlem af Oratorio, *m.* Oratorium, religiøst Syngestykke (ogs. hiérodrame); *pl.* des –.

Orbe, *m.* (Astr.) Planetbane; *poé.* Klode; le grand – de la terre, Jordens Bane om Solen ... *a.* (Chir.) coup –, Streifestud; (Maç.) mur –, Muur uden Port el. Vindue.

Orbiculaire, *a.* kredsformig, kugledannet, sphærisk.

Orbiculairement, *ad.* i en Rundkreds, kredsformigt.

Orbitaire, *a.* henhørende til en Planetbane; (An.) henhørende til Diehuulheden. [de l'œil, Diehuulhed.

Orbite, *f.* Planetbane; (An.) l'–

Orcanette, *f.* (Bot.) rød Oretunge, Farveurt (buglosse). [strivelse af Dands.

Orchésographie (ch udt. k), *f.* Be-

Orchestique (ch udt. k), *f.* (Ant.) Dandsekunst; *a.* henhørende til de Gamles Dandsekunst.

Orchestre (ch udt. k), *m.* Orchester, Plads for Musikkoret i et Skuespilhuus; Musikkoret; Deel af Parkettet nærmest Orchestret; (Anc.) paa det græske Theater: Dandsepladsen; paa det romerske Theater: Senatorernes Plads. [Hornbrager, Kukkerurt.

Orchis (chis udt. kis), *m.* (Bot.)

Ordalie, *f.* Uskyldighedsprøve, Jernprøve, Ildprøve, Vandprøve.

Ordinaire, *a.* sædvanlig, almindelig, ordentlig; middelmaadig, dagligdags; médecin –, sædvanlig Læge, Huuslæge; vin –, simpel Viin; un homme –, et Menneske uden synderlige Anlæg; conseiller d'État – (en service –), Statsraad, som har Sæde i Statsraadet hele Aaret; (Mil.) pas –, Soldaternes langsomste Skridt; (Jur.) question –, Torturens første Grader; .... *s. m.* sædvanlig Kost, Hverdagskost; sædvanlig Portion Mad paa et Spiseqvarteer; det sædvanlige Maal Viin, som gives Tjenestefolkene; sædvanligt Maal Havre til Heste; Sædvane, sædvanligt Arbeide; Posten, som kommer og afgaaer til bestemte Tider; den Dag, Posten pleier at afgaae; Biskoppen i Stiftet, den geistlige Stiftsøvrighed; et vacant Bispeembede; *pl. m.* forh. Sangerne og Sangerinderne ved Operaen (les –s de l'Académie royale de Musique); *pl. f.* Fruentimmernes maanedlige Renselse; il a toujours un bon –, han har altid et godt dagligt Bord; à mon –, efter min Sædvane; je vous écrirai par le premier –, jeg skal skrive Dem til med første Post (*v.* nu: par le premier courrier); l'– de la messe, de sædvanlige Messebønner; l'– des guerres, forhen et Fond til at betale Kongens Hofetat, Krigscommissairerne og Gendarmeriet; ... à l'–, *loc. ad.*

som sædvanligt, som man pleier; d'–, pour l'–, *loc. ad.* som oftest, i Almindelighed. [som oftest.

Ordinairement, *ad.* sædvanligvis,

Ordinal, *a. m.* (Gr.) nombre –, Ordenstal; adjectif –, Adjectiv, som angiver en Talorden; *pl. m.* –naux.

Ordinand, *m.* Geistlig, som skal indvies el optages i en Orden.

Ordinant, *m.* ordinerende Biskop.

Ordinateur, *m.* En, som bringer Roget i Orden, *p. u.* (s. ordonnateur).

Ordination, *f.* Præstevielse, høitidelig Optagelse i en geistlig Orden.

Ordo, *m.* lille Bog, som indeholder Forskrifterne om den daglige Gudstjeneste hos Katholikkerne; *pl.* des ordo.

Ordonnance, *f.* Anordning, Fordeling, Indretning; Forskrift, Forordning, Reskript; Recept; (Fin.) Udgiftsordre til Skatkammeret, Anvisning til Udbetaling; (Mil.) Ordonnants; l'– d'une bataille, Ordningen af et Slag; l'– d'un poème, Fordelingen af et Digt; une – de dernière volonté, et Testament (*v.*); porter l'– chez l'apothicaire, bringe Recepten paa Apotheket; habit d'–, Regiments-uniform; *fa.* être meublé suivant l'–, have kun de høist nødvendige Meubler, være slet meubleret.

Ordonnancer, *v. a.* (Fin.) anvise til Udbetaling, paategne en Regning el. en Obligation til Udbetaling af Finantserne.

Ordonnateur, trice, *s.* En, som ordner eller indretter Roget; En, som meddeler Udbetalingsordrer; *a.* commissaire-ordonnateur, Bestyrer af en Armees el. en Flaades Udgifter.

Ordonné, e, *p.* ordnet, indrettet; une maison bien –ée, et vel bestyret og vel ordnet Huus; une tête bien –ée, et sundt tænkende Hoved; une tête mal –ée, et forvirret Hoved; *prov.* charité bien –ée commence par soi-même, Enhver er sig selv nærmest.

Ordonnée, *f.* (Géo.) Ordinat, en lodret Linie draget fra en Bue ned til sammes Axe.

Ordonner, *v. a.* ordne, inddele; befale, byde, foreskrive; meddele en geistlig Orden, ordinere; (Fin.) give Ordre til at udbetale (v. rettere: ordonnancer); – une fête, ordne en Fest; – un remède, foreskrive et Lægemiddel; *v. n.* befale; ordinere; – de qc., bestemme hvorledes der skal forholdes, tage en Bestemmelse med Roget; *v. pr.* foreskrive sig Roget; indrette sig, tage sine Forholdsregler.

Ordre, *m.* Orden; Roligbed; Fordeling; Methode; Ordre; Parolbefaling; Nøiagtighed, Regelmæssighed; Sparsommelighed; Tilstand; Stand; Ordenssamfund; geistlig Orden; Ridderorden; Ordenstegn; (Com.) Endossement; (Arch.) Søileorden, som bestemmes efter visse Forholde el. Ornamenter; (Bot.) Underafdeling af en Classe; – de bataille, Slagorden; – des créanciers, Fortegnelse over Creditorerne efter deres Fordringers Datum; – du jour, Forhandlingernes bestemte Orden i en raadslaaende Forsamling; passer à l'– du jour sur une proposition, forbigaae et Forslag for at følge Forhandlingernes engang bestemte Orden; le grand – du jour, Sagerne af den største Vigtighed; le petit – du jour, Sagerne af underordnet Vigtighed; rétablir l'–, gjenoprette Ordenen; maintenir le bon –, vedligeholde god Orden, Roligbed; mettre – à qc., sørge for at Roget foretages paa den behørige Maade; donner –, apporter – à, sørge for det Fornødne; j'y mettrai bon –, jeg skal nok sørge for, at det skeer; cela est dans l'–, det er i sin Orden, som det bør være; cela est en bon –, det er i god Orden, i god Stand; cela est en mauvais –, det er i Uorden, i slet Stand; les finances sont bien en –, en bon –, Finantserne ere i god Orden; cet homme a remis de l'– dans ses affaires, denne Mand har igjen bragt sine Sager i god Orden; il n'a point d'ordre, han er uordentlig, ikke sparsommelig; j'attends vos –s, jeg venter, hvad De har at befale; je suis à vos –s, jeg staaer gandske til Deres Tjeneste; donner l'–, give Parolen; le mot (de l') d'– el. blot l'–, Feltraabet; c'est un esprit du premier –, det er et Hoved af første Rang; l'– de la prêtrise, Præstevielsen; donner les –s, conférer les –s, meddele den geistlige Vielse; (Com.) mettre un – au dos d'un billet, endossere en Veksel, transportere den til en Anden; billet à –, Veksel, som skal betales til den, paa

hvem den lyder, el. til den, til hvem den transporteres; par-de, *loc. ad.* paa Befaling af, i Følge Ordre fra; en sous-ordre, *loc. ad.* som Underordnet; un sous-ordre, *s. m.* en Underordnet.

Ordure, *f.* Skarn; Snavs, Smuds; *fig.* ſtjændig, ſmudſig Handling; ſmudſig Tale; uſædeligt Udtryk i Skrift; *pl.* Feieſkarn; il se plaît à dire des -s, han finder Behag i at føre uanſtændig Tale; cet homme n'est pas innocent, il y a bien de l'- dans son fait (à ses flûtes), denne Mand er ikke uſkyldig, hans Sag er ikke reen, der klæber meget ſlet ved ham, der er meget at ſige om ham; il est noirci de beaucoup d'-s, der ſiges mange ſlemme Ting om ham.

Ordurier, ère, *s.* og *a.* En, ſom fører et uſædeligt Sprog el. ſkriver uſædelige Skrifter; *a.* ſmudſig, uteerlig; des chansons -ères, ſmudſige Viſer.

Oréade, *f.* (Myth.) Bjergnymphe.

Oreillard, e, *a.* langøret; *s. m.* (H. n.) Slags Flagermuus.

Oreille, *f.* Øre; Høreelſe; Gehør; Hank; Skorem; Læg paa et Blad i en Bog; Endeflip paa en Pakke; yderſte Tand paa en Kam; (Imp.) Tungen paa Bogtrykkerrammen; (Bot.) Kabe el. Flig paa et Blomſterblad (oreillon el. oreillette); (Mar.) Anferflig; avoir bonne -, høre godt; avoir l'- fine, have et ſkarpt Øre; avoir l'- dure, une dureté d'-, être dur d'-, være tunghørig; avoir de l'-, l'- juste et délicate, have Gehør, et ſiint, muſikalſk Øre; faire la sourde -, lade ſom om man ikke hører; avoir les -s délicates, blive let ſtødt over hvad der ſiges; cela chatouille, charme, flatte l'-, det ſmigrer Øret; cela blesse, offense, choque, écorche l'-, det ſaarer el. ſtøder Øret; avoir l'- basse, en avoir sur l'-, hænge med Øret, være mat af Sygdom, af Arbeide el. af Sviir; avoir sur l'- (om Frugttræer, Korn o. desl.), have taget Skade af Froſt el. ſlet Veir; avoir l'- basse, l'- pendante, baisser l'-, være ſlukket, nedbøiet over et Tab, ydmyget; il lève, il dresse les -s, han er opblæſt, hovmodig; avoir des -s d'âne, være meget enfoldig; prêter l'-, høre opmærkſomt; *fig.* høre gunſtigt, give Gehør; ouvrir l'-, høre meget opmærkſomt; ouvrir les -s, høre gunſtigen et Forſlag af egennyttige Grunde; n'avoir point d'-s pour qc., ikke ville tilſtaae el. indvilge Noget; avoir les -s battues, rebattues d'une ch., have ofte hørt tale om en Ting, ſaa at man er kjed deraf; secouer les -s, ikke bryde ſig om hvad der ſiges; dormir sur les deux -s, forholde ſig rolig, ikke bryde ſig om Noget; étourdir, rompre les -s de q., overhænge En, trætte En med ſine Klager el. Begjæringer; échauffer les -s à q., opirre En ved ſin Tale; corner aux -s de q., tale ideligen til En om Noget; les -s ont bien dû vous corner, det har maattet ſynge dygtigt for Deres Øren, vi have talt meget om Dem; il a la puce à l'-, han har kun een Tanke, ſom forfølger og ængſter ham beſtandig; se faire tirer l'-, lade ſig længe bede før man indvilger i Noget; avoir l' de q., være vel anſtreven hos En, kunne tale med ham naar man vil; être toujours pendu aux -s de q., være altid omkring En, tale beſtandig med En; se gratter l'-, være bekymret; have ondt ved at tage en Beſlutning el. ved at erindre ſig Noget; y laisser ses -s, ikke ſlippe heelſkindet derfra; frotter les -s à q., ſkjænde paa En, prygle En; donner sur les -s à q, ſlaae En paa Øret; *prov.* tenir le loup par les -s, ikke vide, hvorledes man ſkal ſlippe ud af en Forlegenhed, el. holde En i en forlegen Stilling; cela lui entre par une -et lui sort par l'autre, han lader det gaae ind af det ene Øre og ud af det andet; chien hargneux a toujours l'- déchirée, gale Hunde faae revet Skind; ventre affamé n'a point d'-s, Nød bryder alle Love, den, ſom er hungrig, tåler ſig ikke afviſe med Løfter; jusqu'aux -s, *loc. ad.* fra Top til Taa; par-dessus les -s, *loc. ad.* op over Ørene, mere end man kan udholde.

Oreillé, e, *a.* ſom har ſynlige Øren; (Bot.) feuille -e, øreformigt Blad, forſynet med Øreliæber.

Oreille-d'âne, *f.* (Bot.) Kulſukker (consoude); *pl.* des oreilles-d'âne.

Oreille-de-chat, *f.* (Bot.) Slags

Tare, Lövrehinde (trémelle); *pl.* des oreilles-de-chat.

Oreille-de-Judas, *f.* (Bot.) Judasøre, Øre-Lövrehinde, Tare paa Hyldebærtræet; *pl.* des oreilles-de-Judas.

Oreille-de-mer, *f.* (H. n.) Søøre, Slags Snekke; *pl.* des oreilles-de-mer.

Oreille-de-Midas, *f.* (H. n.) Midasøre, Slags Snekke; *pl.* des oreilles-de-Midas.

Oreille-de-souris, *f.* (Bot.) Musøre, Forglemmigei (myosotis); *pl.* des oreilles-de-souris.

Oreille-d'ours, *f.* (Bot.) Aurikel; *pl.* des oreilles-d'ours.

Oreille-grande, *f.* (H. n.) Tanteie (thon); *pop. pl.* des oreilles-grandes.

Oreiller, *m.* Hovedpude; *prov.* une conscience pure est un bon –, naar man Intet har at bebreide sig, sover man tryggest.

Oreillette, *f.* lille Bøile, hvori Øreringe fastgjøres; (Chir.) lille Klud til at lægge bag Øret; (An.) Hjerteklap.

Oreillons el. orillons, *m. pl.* afstaarne Stykker Læder til Liim; (Méd.) Hævelse i Ørekirtlerne, Faaresyge; (Arch.) Snirkler til Sirat paa Dørel. Vinduesposter.

Oremus (s udtales), *m.* Bøn; *fa.*

Oréographie, *f.* Beskrivelse af Jordklodens Bjerge (ogs. orographie).

Orexie, *f.* (Méd.) vedvarende Hunger el. Trang til at spise.

Orfèvre, *m.* Guldsmed, Guldarbeider; – -joailler, Juveleer.

Orfèvrerie, *f.* Guldarbeiderkunst; Guldsmedprofession; Guldsmedarbeide; Handel med Guldarbeider.

Orfévri, e, *a.* forarbeidet af en Guldsmed; *p. u.* [de mer)

Orfraie, *f.* (H. n.) Søørn (aigle

Orfroi, *m.* rigt guldbroderet Smykke til en Chorkaabe el. en Messehagel; *v.*

Organdi, *m.* Slags Musselin el. meget tyndt Bomuldstøi.

Organe, *m.* Organ; Sandseredskab; Stemme; *fig.* Person, som meddeler el. udfører en Andens Tanke el. Villie; par l'– de q., ved Ens Hjælp el. Medvirkning.

Organeau, *m.* (Mar.) Jerring, hvori et Ankertoug fasthæftes (ogs. arganeau).

Organique, *a.* organisk; (Méd.) maladie –, Sygdom, som angriber et Organ, der er nødvendigt for Livsfunctionerne; (Dr.) loi –, Lov, som bestemmer Maaden, hvorpaa et Selskab el. en Stiftelse skal virke; ... *s. f.* (Ant.) Instrumentalmusik.

Organisateur, *m.* Ordner, Indretter af en Forfatning, Bestemmer af et Selskabs Virkemaade.

Organisation, *f.* et Legemes indre Dannelse; Statssamfundets indre Ordning; en Stiftelses Indretning.

Organisé, e, *p.* og *a.* organiseret, dannet, indrettet; *fig.* une tête bien –e, et vel begavet Hoved, et Menneske med et klart og sundt Omdømme.

Organiser, *v. a.* organisere, danne Legemets Organer overeensstemmende med deres Functioner; *fig.* indrette en Stiftelse el. en Bestyrelse, ordne et Statssamfunds Indre; – un forté-piano, forene et Fortepiano med et lille Orgel; *v. pr.* dannes, ordnes, indrettes.

Organisme, *m.* Indbegreb af et Legemes organiske Functioner, dets indre Bygning el. Dannelse, Organisme.

Organiste, *s.* Organist, Mand el. Fruentimmer, som spiller paa Orgel.

Organographie, *f.* (H. n.) Beskrivelse af Planters el. Dyrs Organer.

Organsin, *m.* (Manu.) Organsinsilke, to Gange tvunden Silke.

Organsinage, *m.* Tilberedelse af Organsinsilke, Silkens dobbelte Tvinding.

Organsiner, *v. a.* tvinde Silketraade enkeltvis til Høire og derefter samlede til Venstre.

Orgasme, *m.* (Méd.) Vædskernes Opbruusning, Organernes Opsvulmen.

Orge, *f.* Byg; sucre d'–, Boltsersukker, Slags Sukkerdeig lavet af Sukker og et tyndt Opkog af Byggmeel; un grain d'–, et Bygkorn; grain d'–, linge grain d'–, linge de (à) grain d'–, Lærred med isprængte Prikker, der ligne Bygkorn; *fig.* og *pop.* faire ses –s, faire bien ses –s, gjøre sig smaa Fordele (i flet Forst.), mele godt sin Kage; être grossier comme du pain d'–, være meget grov og plump; ... *s. m.* i Udtr. = mondé Bankebyg, renset Byg; Bankebygsuppe; -perlé, Perlegryn; tynd Perlegrynssuppe,

Orgeade, *f.* nu: orgeat.

Orgeat, *m.* kølende Drik af Byggmeelsvand, Mandelmelk (forh. crême d'orge); *fa.* il est froid comme une carafe d'–, han er kold og følelsløs, kold som Jis.

Orgelet, *m.* (Méd.) Sygdom i Øienlaagene, Svulst som et Bygkorn.

Orgie, *f.* Æde- og Drikkegilde; *pl.* Bacchusfest.

Orgue, *m.* Orgel, Orgelværk; i *pl.* er dette Ord *f.*; dog bruges det i *m.* efter un de: un bon –, et godt Orgel; il y a de bonnes –s dans cette ville, der er gode Orgeler i denne By; un des plus beaux –s, et af de smukkeste Orgeler; un petit –, un – de Barbarie, un – d'Allemagne, en Lirekasse; *fa.* ils sont comme des tuyaux d'–, de ere af ulige Vext (om flere Børn af forskjellig Høide); (Mus.) point d'–, Fermate, Sted i en Composition, som den Syngende udfører efter Behag og hvor Accompagnementet ophører; (Mil.) Slags Faldgitter, som nedlades foran Porten i en beleiret By; Samling af flere forenede Musketløb med et fælles Fængsel; (H. n.) – de mer, – pierreux, knippeviis forenede Koralrør.

Orgueil, *m.* Indbildskhed, Hovmod; Stolthed; Selvfølelse; un noble –, en ædel Selvfølelse.

Orgueilleusement, *ad.* hovmodigen; [med Stolthed.

Orgueilleux, se, *a.* indbildsk, hovmodig, overmodig, stolt; *fig.* stolt, kneisende (om Bjerge el. Bølger o. desl.); *s.* en Hovmodig.

Orient, *m.* det Sted i Horizonten, hvor Solen staaer op; Østen; Østerland; Østasien; commerce d'–, Handel med Østasien (til Forskjel fra commerce du Levant, Handel med Vestasien); l'empire d'–, det østlige romerske Rige; (Joa.) l'– d'une perle, en Perles Vand el. Farve.

Oriental, e, *a.* østlig, østerlandsk; les Indes –es, les Grandes-Indes, Østindien; les langues –es, de østerlandske Sprog; style –, svulstigt, billedligt Sprog; *pl. m.* –taux.

Orientales, *s. f. pl.* feilfrie Ædelstene (i Modsætn. til les occidentales); Navne paa en Samling lyriske Digte af Vict. Hugo. [østerlandske Sæder; *p. u.*

Orientaliser (s'), *v. pr.* antage

Orientaliste, *m.* Lærd, som er kyndig i de østerlandske Sprog.

Orientation, *f.* Orientering, rigtig Angivelse af Verdenshjørnerne.

Orientaux, *m. pl.* de østerlandske Folkeslag.

Orienté, e, *p.* og *a.* stillet el. rettet efter Verdenshjørnerne; une maison bien –e, et Huus, som er godt beliggende m. H. til Østen og de andre Vinde.

Orienter, *v. a.* stille rigtigt efter de fire Verdenshjørner; (Arch.) – un plan, anbringe en Compasrose paa en Grundtegning el. en Bygningsplan; (Mar.) – les voiles, stille Seilene kant, saa at de staae godt for Vinden; *v. pr.* orientere sig, finde hvor Østen og de andre Verdenshjørner ere med H. til det Sted, hvor man befinder sig; *fig.* see en Sag fra sin rette Side, fatte hvorom det gjælder; overveie, hvorledes man bedst skal bære sig ad; befinde sig.

Orifice, *m.* Munding; Aabning paa Dele af Legemet el. paa chemiske Kar.

Oriflamme, *f.* Fane, som Frankrigs gamle Konger lod bære foran sig i Krigen.

Origan, *m.* (Bot.) Merian (marjolaine).

Originaire, *a.* nedstammende fra, oprindelig.

Originairement, *ad.* oprindeligen.

Original, *m.* Original, Gjenstand, som er den første i sit Slags; et oprindeligt Haandskrift; Grundtext; Kunstarbeide, som er af den Kunstner, det tilskrives; *fig.* en udmærket Forfatter; *fa.* en Særling; *pl.* –naux; d'–, *loc. ad.* fra Kilden; bruges kun i Udtr.: savoir une chose d'–, kjende en Ting fra første Haand; en –, *loc. ad.* i Originalen, i Grundskriften el. det oprindelige Haandskrift; *fa.* en propre –, i egen Person.

Original, e, *a.* original, som ikke er efterlignet, som er det første i sit Slags; ny, eiendommelig; une pensée –e, en ny Tanke; avoir un caractère –, have en særegen, fra Andre forskjellig Maade at tænke og handle paa; *pl. m.* –naux.

Originalement, *ad.* paa en ny, paa en egen, eiendommelig Maade, originalt.

Originalité, *f.* Originalitet, Egendommelighed; Egenhed; Særhed (kun i den sidste Betydn. bruges det i *pl.*).

Origine, *f.* Oprindelse, Begyndelse; Herkomst; il est de basse –, han er af lav Herkomst; tirer son – de, nedstamme fra; dans l'–, *loc. ad.* oprindeligen, i Begyndelsen; dès l'–, *loc. ad.* fra Begyndelsen af.

Originel, le, *a.* oprindelig; (Thé.) le péché –, Arvesynden; *fig.* og *fa.* cet homme a le péché –, denne Mands Fødsel el. Familieforholde hindre ham i at gjøre Lykke, at opnaae en el. anden Værdighed.

Originellement, *ad.* oprindeligen, i Følge sin Natur (bruges kun i bibelsk Forstand).

Orignal, *m.* (H. n.) Elsdyr (Navn, som gives dette Dyr i Canada).

Orillard, e, *a.* s. oreillard

Orillon el. oreillon, *m.* lille Øre, Hank (bruges kun *fig.*).

Orillons, *m. pl.* s. oreillons.

Orin, *m.* (Mar.) Bøiereb, som forbinder Bøien med Ankeret.

Orion, *m.* (Astr.) Orion, et sydligt Stjernebillede.

Oripeau, *m.* Flitterguld; *fig.* Flitterstads; Klæder, som Forgyldningen er gaaen af; uægte Prydelser.

Orle, *m.* (Arch.) Rand nedenom et Kapitæl; (Blas.) Søm, Kant.

Orléanais, e, *m.* Beboer af Orleans.

Ormaie, *f.* Elmelund.

Ormeau, *m.* lille Elm, lille Elmetræ.

Orme, *m.* Elm; *prov.* og *iron.* attendez-moi sous l'–, De kan faae længe at vente (om et Løfte, som man ikke har ifinde at holde, el. om et Møde, hvortil man ikke vil indfinde sig).

Ormille, *f.* Elmeskud; Opfredning [af unge Elmeskud.

Ormin, *m.* (Bot.) Slags Salvie.

Orne el. ornier, *m.* (Bot.) italiensk Ask (frêne à fleurs).

Ornemaniste, *m.* (Arch. og Sculp.) Ornamentskærer; Artist, som forfærdiger Ornamenter.

Ornement, *m.* Prydelse, Sirat; Smykke, Pynt; fuldstændig Messedragt; *pl.* geistlig Embedsdragt, Ornat.

Orner, *v. a.* pryde, smykke, forskjønne, sire; *v. pr.* smykke sig; *fig.* orner son esprit de connaissances, smykke sin Forstand med Kundskaber.

Ornière, *f.* Hjulspor; *fig.* gammel Slendrian; forældede Anskuelser; suivre la mauvaise –, følge gammel Slendrian, holde fast ved forældede Meninger.

Ornithies, *m. pl.* (efter Nogle: *f. pl.*) milde Foraarsvinde, med hvilke Trækfuglene pleie at komme.

Ornithogale el. ornithogalon, *m.* (Bot.) Fuglemelk, Jordløg, Jordkastanie.

Ornithographie, *f.* Beskrivelse af Fuglene.

Ornithologie, *f.* Fuglenes Naturhistorie, Afhandling om Fuglene.

Ornithologique, *a.* som angaaer Fuglenes Historie.

Ornithologiste, *m.* Ornitholog, En, som studerer Fuglenes Naturhistorie, Fuglekjender.

Ornithologue, *m.* s. s. ornithologiste.

Ornithomance el. ornithomancie, *f.* Spaadom af Fuglenes Flugt el. Sang.

Ornithophonie, *f.* Fuglemusik, Efterligning af Fuglenes Sang.

Ornithotrophie, *f.* Kunst at udklække og opdrage Husfugle.

Orobanche, *f.* (Bot.) maskeblomstret Plante, Slags Snylteplante.

Orobe, *f.* (Bot.) Lindseart, knollet [Kladbælle.

Oronge, *f.* (Bot.) Slags spiselig Champion i det sydlige Frankrig.

Orpailleur, *m.* En, som udvasker Flodsandet for deraf at uddrage Guldstøv, Guldvasker.

Orphelin, e, *s.* forældreløst Barn; Faderløs, Moderløs (sjelden i sidste Betydn.); il est – de père et de mère, han har mistet baade Fader og Moder; *pl.* Vaisenhuus; j'ai été aux –s, jeg har været paa Vaisenhuset.

Orphelinage, *m.* Barns Tilstand efter at have mistet Fader og Moder.

Orphie, *f.* (H. n.) Hornfisk.

Orphilière, *f.* (Pê.) Slags Fiskegarn til at fange Hornfisk.

Orphique, *a.* orphisk, tilhørende Orpheus; vie –, afholden, regelmæssig Levemaade; indgetogent Levnet; *s. f.* les –s, Slags Baccanalier.

Orpiment, *m.* (Chi.) Svovlarsenik; Operment, Auripigment, Slags Guldfarve [Huusløg, Semperviv (joubarbe).

Orpin, *m.* s. s. orpiment; (Bot.)

Orque, *f.* (H. n.) Spækhugger; s. épaulard.

Orse, *f.* (Mar.) et Skibs Seilads imod Vinden ved Hjælp af Aarer.

Orseille, *f.* (Bot.) Orseille-Lav, Urteorseille; deraf tillaves med Urin og Soda en violet Farve.

Orser, *v. n.* (Mar.) seile imod Vinden ved Hjælp af Aarerne.

Ort, *a.* (uforanderligt) brutto (brut); ... *ad.* (Com.) peser ort, veie med Indpakning; *s. m.* (Mon.) Fjerdepart af en Daler.

Orteil, *m.* Taa, især den store Taa; (Fort.) smal Vei mellem Volden og Graven (s. berme).

Orthodoxe, *a.* rettroende, orthodox; *s.* den Rettroende.

Orthodoxie, *f.* Rettroenhed, Overensstemmelse med den rene Lære.

Orthodromie, *f.* (Mar.) et Skibs lige Løb fremad mod et af de 4 Verdenshjørner; *p. u.*

Orthoépie, *f.* correct Stil, Lære om Skriftegnenes rigtige Udtale.

Orthogonal, e, *a.* (Géo.) som er lodret, el. som har rette Vinkler; *pl.* -naux.

Orthogonalement, *ad.* efter den lodrette Linie, perpendiculairt.

Orthogone, *a.* (Géo.) som falder lodret, perpendiculair.

Orthographe, *f.* Retskrivning; *fig.* faire une faute d'-, ikke opføre sig som man burde.

Orthographie, *f.* (Arch.) Afrids af en Bygning i dens rigtige Forholde; (Mil.) lodret Gjennemsnit el. Profil af et Skandseværk.

Orthographier, *v. a.* skrive orthografisk, bogstavere rigtigt; *v. pr.* bogstaveres.

Orthographique, *a.* henhørende til Retskrivningen el. til et Afrids af en Bygning, fremstillet lodret.

Orthographiste, *m.* Lærer i Orthografi; En, som lægger Vind paa at bogstavere rigtigt, en Orthograf.

Orthologie, *f.* Kunst at tale correct.

Orthopédie, *f.* Kunst at hæve Legemsfeil hos Børn, Orthopædi.

Orthopédique, *a.* orthopædisk, henhørende til Kunsten at helbrede Legemsfeil.

Orthopédiste, *m.* Læge, som behandler Afvigelser i Legemets Form.

Orthopnée, *f.* (Méd.) tungt, besværligt Aandedræt.

Ortie, *f.* (Bot.) Nelde; *fig.* jeter le froc aux -s, opgive den geistlige Stand; (Vét.) Læderrem, som i visse Sygdomme hos Hesten stikkes ind mellem Hud og Kjød. [-e, Neldefeber.

Ortié, e, *a.* (Méd.) i Udtr. fièvre

Ortive, *a. f.* (Astr.) latitude el. amplitude -, Bue paa Horizonten fra det Punkt, hvor en Stjerne staaer op, til Æqvators og Horizontens Overskæringspunkt (s. occase). [tulan-Berling.

Ortolan, *m.* (H. n.) Ortolan, Hor-

Orvale, *f.* (Bot.) Slags Salvie (sclarée, toute-bonne).

Orviétan, *m.* Slags Modgift, Theriak; marchand d'-, Ovalsalver, Markskriger, Pralhans.

Oryctognosie, *f.* Læren om Fossilier og Mineralier, Mineralogi.

Oryctographie, *f.* Beskrivelse af Fossilier og Mineralier, Læren om samme.

Oryctologie, *f.* Læren om Fossilierne.

Oryctologiste, *m.* Mineralog, Forfatter til en Lære om Fossilierne.

Os (s udtales), *m.* Been; l'- de la jambe, Skinnebenet; - de baleine, sort Fiskebeen; - de sèche, hvidt Fiskebeen; Meerskum; *fig.* casser, rompre, briser les - à q., slaae Arme og Been itu paa En, prygle En skrækkeligt; *fa.* il n'a que la peau et les -, il a la peau collée sur les -, les - lui percent la peau, han er meget mager, kun Skind og Been; être percé, mouillé jusqu'aux -, være gjennemblødt, vaad indtil Skindet; il ne fera pas de vieux -, han bliver ikke gammel; il y laissera ses -, han lægger sine Been der, han kommer aldrig tilbage derfra; ronger q. jusqu'aux -, ødelægge En i Bund og Grund; donner un - à ronger à q., give En Noget at leve af; vise En en ubetydelig Gunst; volde En Bryderi, paadrage En en fortrædelig Sag; jusqu'à la moëlle des -, til Marv og Been; il est avare jusque dans la moëlle des -, han er tilgavns gjerrig; (Ch.) *pl.* Hjortens Bagkløer.

Oscillation, *f.* (Méc.) Svingning; Slingren, Vaklen; *fig.* Ustadighed, Vaklen.

Oscillatoire, *a.* (Méc.) svingende.

Oscille, *f.* (Myth.) lille Menneskeansigt, som man helligede til Saturnus; *pl.* Slags stygge Masker; *v.*

Osciller, *v. n.* svinge frem og tilbage (om Pendulet).

Oscitant, e, *a.* (Méd.) gabende.

Oscitation, *f.* (Méd.) Gaben.

Osé, e, *p.* og *a.* dristig, forvoven.

Oseille, *f.* Syrer.

Oser, *v. a.* og *n.* vove, driste sig til; turde; begynde Roget dristigt; n'–, ikke turde el. ikke ville Roget af Forsigtighed; vous n'oseriez, De understaaer Dem ikke at gjøre det; den anden Deel af Negtelsen (pas) udelades i Almindelighed efter dette Verbum foran et Infinitiv.

Oseraie, *f.* Pilekrat; Sted, bevoxet med Piletræer. [forfærdiget af Vidier.

Osereux, se, *a.* fuld af Vidiepile;

Oseur, se, *s.* og *a.* en dristig Mand el. Qvinde; dristig, forvoven.

Osier, *m.* Vidiepiil; Vidiegreen; *fa.* être pliant comme de l'–, være fvielig, forstaae at rette sig efter Alle; être franc comme l'–, være aaben og oprigtig. [af Drekjød.

Osmazôme, *f.* (Chi.) Kraftesfents

Osmonde, *f.* (Bot.) Osmunde, Engelbregne (fougère à fleurs).

Osselet, *m.* lille Been; lille Beenknokkel; forh. Slags Torturstrue, som anbragtes mellem Fingrene; (Vét.) beenagtig Udvæxt paa Hestens Been i Nærheden af Koden; (Bot.) Slags lille Frokapsel. [Been af døde Dyr.

Ossements, *m. pl.* Dødningebeen;

Osseux, se, *a.* beenagtig, benet, fuld af Been el. Knokler.

Ossification, *f.* (An.) Beendannelse, Forvandling til Been.

Ossifier, *v. a.* forvandle til Been.

Ossifique, *a.* som forvandler til Been.

Ossifrague, *m.* (H. n.) stor Søørn, Fiskeørn (f. orfraie).

Ossillon, *m.* lille Fuglebeen.

Ossivore, *a.* (Méd.) beenædende.

Ossu, e, *a.* som har tykke, stærke Been.

Ossuaire, *m.* Samling af Been; l'– de Morat, Monument, som Schweitserne opreiste af Benene af de i Slaget ved Morat faldne Burgundere.

Ostensible, *a.* som kan forevises; anskuelig, sienfynlig, aabenbar.

Ostensiblement, *ad.* paa en aabenbar el. anskuelig Maade.

Ostensoir el. ostensoire, *m.* Hostiekiste, Monstrants; Reliqviekasse.

Ostentateur, trice, *a.* pralende, brammende; stolt.

Ostentation, *f.* Brammen med sine fordeelagtige Egenskaber; Pralen, Stillen til Skue; par –, af Pralerie; faire – de qc., prale med Noget, stille Noget til Skue.

Ostéocolle, *f.* (Chi.) kulsurt Kalk, der samler sig som en Beenmasse om Planter og andre Legemer.

Ostéocope, *f.* (Méd.) Beensmerte, Brud og Værk i Benene. [af Benene.

Ostéographie, *f.* (An.) Beskrivelse

Ostéolithe, *m.* (H. n.) forstenet Been.

Ostéologie, *f.* (An.) Deel af Anatomien, som handler om Benene, Beenlære. [Blødgjørelse.

Ostéomalaxie, *f.* (Méd.) Benenes

Ostéotomie, *f.* (An.) Sønderlemmelse af Benene.

Ostracé, e, *a.* (H. n.) som har to el. flere Skaller; toskallet; *m.* toskallet Musling.

Ostracion, *m.* (H. n.) Pantserfisk.

Ostraciser, *v. a.* fordømme ved Ostracisme; *v. pr.* banlyse hinanden.

Ostracisme, *m.* (Anc.) Landsforvisning paa ti Aar hos Athenienserne (Dommerne voterede ved at opskrive den Anklagedes Navn paa Potteskaar eller Muslingskaller). [skal.

Ostracite, *f.* (H. n.) forstenet Østers-

Ostrogoth, *m.* Ostgother; nu: raat, uvidende Menneske; ogs. *a.* un goût –, en raa, udannet Smag.

Ôtage, *m.* Gidsel; ville d'–, Fæstning, som overleveres Fienden i Garanti for en Vaabenstilstand el. en Fredsslutning.

Otalgie, *f.* (Méd.) Ørepine.

Otalgique, *a.* remède –, Middel imod Ørepine (ogs. *s. m.* i d. Betydn.).

Ôté, *pp.* undtagen, foruden, fraregnet; *p. u.*

Otenchyte, *m.* Øresprøite.

Ôter, *v. a.* borttage; tage bort, sætte bort, lægge bort; afbugge; fratage, berøve, stille af med; betage; hæve, tilintetgjøre; *v. pr.* gaae bort fra; – son chapeau à q., tage Hatten af for En; – la nappe, tage Dugen af Bordet; – les chevaux, spænde Hestene fra; – les taches, aftage Pletterne; *fig.* – le pain de la main à q., tage En Brødet ud af Haanden, berøve En sit Levebrød; – l'honneur à q., berøve En sin Ære, ærestænde En; – à q. qc. de l'esprit, faae En Noget ud af Hovedet; – q. de doute,

d'incertitude, bringe En ud af Tvivl, af Uvished; ôtez-vous de là, gaa bort derfra; ôtez-vous de mon chemin, staa mig ikke i Veien; ôtez-vous de mon jour, staa mig ikke i Lyset; ôtez-vous de mes yeux, gaae bort fra mine Øine; s'- qc. de la tête, slaae Noget ud af sine Tanker.

Otieux, se, *a.* ørkesløs; *v.*

Otite, *f.* (Méd.) Ørebetændelse.

Ottoman, e, *s.* og *a.* Osmanner, Osmannerinde; osmansk, tyrkisk [nape.

Ottomane, *f.* Ottoman, tyrkisk Ka-

Ottuple, *m.* (Mus.) fire Fjerdedelstakt.

Ou, *conj.* eller; med andre Ord; ou bien, eller ogsaa; ou ... ou, enten ... eller; Artiklen gjentages efter ou, undtagen naar det andet Ord tjener til at forklare det første: la victoire *ou* la mort, Seir eller Død; dans les savanes *ou* prairies américaines, paa Savanerne eller de amerikanske Enge.

Où, *ad.* hvor; hvortil, hvorhen; hvorpaa, hvori; où que, hvorsomhelst (*p. u.*); où allez-vous? hvor gaaer De hen? où en suis-je? hvorvidt er jeg kommen? hvordan er jeg faren? où en sommes-nous? hvor ere vi, hvorvidt ere vi komne? ... det bruges undertiden for auquel, à laquelle o. s. v., naar der tales om Ting, med Begreb om en Udstrækning: le bonheur où j'aspire, den Lykke, hvorefter jeg tragter; ... det forenes med de og par: d'où vient que vous faites cela? hvoraf kommer det sig, at De bærer Dem saaledes ad? hvorfor gjør De saa? par où? gjennem hvilke Steder? ved hvilke Midler? d'où bruges med Verberne sortir og descendre i egentl. Forst., men dont bruges med disse Verber i fig. Forst.: la maison d'où je sors, det Huus, hvorfra jeg gaaer ud; c'est une ancienne maison dont il descend, det er en gammel Familie, hvorfra han nedstammer.

Ouaiche, *m.* (Mar.) Kjølvand; tirer un vaisseau en -, trække et Skib paa Slæbetoug; *v.*

Ouaille, *f.* Faar (*v.*); nu kun *fig.* og især i *pl.* i Betydn. af Strivtebarn, Hjord; Menighed.

Ouais, *int.* ih (Udbrud af Overraskelse el. Spot)! av (bruges i d. Betydn. især i de vestlige franske Provindser)! *fa.*

Ouate, *f.* Vat; acheter *de la* ouate, kjøbe Vat; une jupe piquée d'-, et vateret Skjørt.

Ouater, *v. a.* fore med Vat, vatere.

Ouatergan, *m.* Grøvt fuld af Dynd.

Oubier, *m.* (H. n.) Slags Falk.

Oubli, *m.* Forglemmelse; Glemsel; tomber dans l'-, gaae i Glemme, glemmes; mettre en -, skrive i Glemmebogen, bringe i Forglemmelse; l'- de soi-même, Selvfornegtelse.

Oubliance, *f.* Glemsomhed, Forglemmelse; *v.* [viet Hostie.

Oublie, *f.* Krumkage; Oblat, uind-

Oublier, *v. a.* glemme, forglemme, forsømme; tilsidesætte; *v. pr.* glemme sig selv; blive stolt, forfængelig; glemme sin Pligt el. egen Fordeel; - à, glemme af Mangel paa Øvelse, tabe en Færdighed; - de, forbigaae af Mangel paa Hukommelse, forglemme: j'ai -é à danser, jeg har tabt Øvelse i at dandse; j'ai -é *de* vous dire, jeg har glemt at sige Dem; *prov.* mettre une ch. au rang des péchés -és, slaae Noget ud af Tankerne, ikke tænke mere derpaa.

Oubliettes, *f. pl.* forh. Fængsel med en skjult Faldør, evigt Fængsel, Fængsel til hemmelige Henrettelser; faire passer par les -s, bringe En hemmeligt af Dage, henrette hemmeligt.

Oublieur, se, *s.* Mand el. Fruentimmer, som laver el. udsælger Krumkager.

Oublieux, se, *a.* glemsom.

Ouest, *m.* Vesten, Vestenvind; vestligt beliggende Land el. Egn; un vent d'-, en Vestenvind; le vent est à l'-, est -, Vinden er Vesten; -- nord-- (O. N. O), V. N. V.; -- sud- (O. S. O.), V S. V; - -quart-nord--, (O. ¼ N. O.), V. til N.

Ouf (f udtales), *int.* uf! av! vee!

Oui, *ad.* ja! je crois que oui, jeg troer ja; det gjentages undertiden for større Eftertryk: oui, oui, je le ferai, ja, ja, jeg skal nok gjøre det; undertiden udtrykker det en Forundring: il a dit cela, oui? han har sagt det, er det muligt? (i d. Tilfælde udtales det med et længere Tonehold); undertiden forenes det med certes, vraiment o. desl. Ord: oui certes, ja

ganſke ſiffert! vraiment oui, er det virkeligt? eh mais oui, tilvisſe! ouida, ja gjerne; il ne dit ni oui ni non, han ſiger hverken ja el. nei; ogſaa *s. m.* je ne vous demande qu'un oui ou un non, jeg beder Dem kun om et Ja eller et Nei! *prov.* dire le grand oui, gifte ſig.

Ouïcou, *m.* indianſk Drik af Kartofler, Figner o. desl., ſom bruges af de Vilde i Amerika.

Ouï-dire, *m.* Rygte, Byſnak; Noget, man har hørt ſige; *pl.* des ouï-dire.

Ouïe, *f.* Hørelſen; *pl.* Fiſkegjeller; Lydhuller paa en Harpe, en Fiolin el. deslige Inſtrument.

Ouille, *f.* (Cuis.) Urteſuppe.

Ouïr, *v. a.* høre (bruges ſjelden uden i l'infin., i le pas. défin., i le prés. du subj. og i de ſammenſatte Tider); give Audients; bønhøre, høre gunſtigen; (Pal.) afhøre (Vidner).

Ouistiti, *m.* (H. n.) lille Abe, Uiſtiti-Abe, Saguin.

Oulmière, *f.* Elmeſkov, Sted, beplantet med Elmetræer. [vind.

Ouragan, *m.* Orkan, hæftig Storm-

Ouranographie, *f.* Beſkrivelſe af Himlen.

Ouraque, *m.* (An.) Blæreſtreng, ſom gaaer fra Blæren til Navlen paa Fosteret.

Ourdir, *v. a.* ſætte Trendegarn paa Væven; ſnoe Vidier; *fig.* – une trame, opſpinde, ſtifte et Complot; *prov.* à toile ourdie Dieu envoie le fil, Forſynet ſtaffer Midler til at fuldføre et begyndt Arbeide. [ning paa Væven.

Ourdissage, *m.* Trendegarns Sæt-

Ourdisseur, se, *s.* En, ſom ſætter Trendegarnet paa Væven.

Ourdissoir, *m.* Ramme, hvorpaa Garnet trendes; Trendekiſte. [fætning.

Ourdissure, *f.* Trendegarnets Op-

Ourdon, *m.* falſke Sennesblade.

Ourler, *v. a.* ſømme.

Ourlet, *m.* Søm paa Klæder; faire un –, ſye en Søm.

Ourque, *f.* (H. n.) Spækhugger, Sværdfiſk (orque).

Ours (s udtales), *m.* (H. n.) Bjørn; fig. og *fa.* et Menneſke, ſom ſkyer Selſkab; – marin, Søbjørn; un – mal léché, et tølperagtigt Menneſke uden Opdragelſe; il est fait comme un meneur d'–, han er flet og uordentligt paaklædt; *prov.* il ne faut pas vendre la peau de l'–, avant qu'on l'ait mis par terre, man maa ikke ſælge Bjørnens Hud, før man har fældet den.

Ourse, *f.* (H. n.) Bjørninden; (Astr.) Stjernebillede; la grande –, den ſtore Bjørn, Karlsvognen; la petite –, den lille Bjørn; *poé.* Norden; (Mar.) Meſans-Bras.

Oursin, *m.* (H. n.) Igelkær, Søæble, Blødorm beſat med bevægelige Pigge.

Ourson, *m.* Bjørneunge.

Ourvari, *m.* Liſt af et Dyr, ſom ſtuffer Hundene ved at vende tilbage ad ſit første Spor; (Ch.) Raab, hvormed Jægeren tilbagekalder Hundene, der have tabt Sporet; *fig.* og *fa.* ſtor Støi; ubehageligt Tilfælde; (ſkrives ogſ. hourvari).

Outarde, *f.* (H. n.) Trapgaas.

Outardeau, *m.* (H. n.) ung Trapgaas.

Outil (l ſtumt), *m.* Værktøi, Redſkab; *prov.* un mauvais ouvrier se plaint toujours de ses –s (ne saurait trouver de bons –s), en flet Arbeider klager altid over ſit Værktøi.

Outillé, e, *p.* og *a.* bien ou mal –, godt el. flet forſynet med Værktøi, med det Nødvendige til ſit Foretagende.

Outiller, *v. a.* forſyne med Værktøi; *fa.*

Outrage, *m.* grov Fornærmelſe; faire – à q., fornærme En groveligen, tilføie En Beſkæmmelſe; faire – à la raison, au bon sens, ſige Ting, ſom ſtride mod ſund Sands; *poé.* l'– des ans, les –s du temps, Tidens Tand.

Outrageant, e, *a.* fornærmende, beſkæmmende (kun om Ting); paroles –tes, Ukvemsord.

Outrager, *v. a.* groveligen fornærme, beſkæmme, krænke; (i moralſk Forſt.) ſaare, ſtøde an imod; *v. pr.* fornærme hinanden gjenſidigen; – q. dans sa personne, fornærme En perſonligen; – la raison, gjøre el. ſige noget Ufornuftigt

Outrageusement, *ad.* paa en høiſt fornærmende Maade, ærerørigen; ubarmhjertigen; on l'a battu –, man har pryglet ham ubarmhjertigen, til det Yderſte (à outrance).

Outrageux, se, *a.* høiſt fornærmelig, ærerørig, krænkende.

Outrance (à), à toute outrance,

loc. ad. over al Maade, uhyre, til det Yderste; combat à –, Kamp paa Liv og Død.

Outre, *f.* Læderflaske.

Outre, *pp.* hiinsides; foruden; – cela, foruden det, desforuden; outremer, hiinsides Havet; . . . *ad.* videre; passer –, gaae videre; en –, *loc. ad.* desuden, endvidere; d'– en –, *loc. ad.* tversigiennem; – mesure, *loc. ad.* over al Maade, over alle Grændser; . . . – que, *loc. conj.* foruden at (*v.*).

Outré, e, *p.* udmattet, afkræftet; *fig.* overdreven; gjennemtrængt; bragt til det Yderste, opbragt; un cheval –, en udaset Hest; sentiment –, overspændt Følelse; – de douleur, høist bedrøvet; – de cet affront, opbragt over denne Bestæmmelse.

Outrecuidance, *f.* Indbildskhed; Overgierrighed; Forvovenhed.

Outrecuidant, e, *a.* indbildsk, forvoven.

Outrecuidé, e, *a.* og *p.* indbildsk, forvoven; *v.*

Outrément, *ad.* paa en overdreven Maade; *p. u.*

Outremer, *m.* Ultramarin, Slags himmelblaa Farve.

Outre-moitié, *loc. ad.* over Halvdelen.

Outre-passe, *f.* (E. F.) Overskridelse af de fastsatte Grændser for en Træfælding.

Outre-passer, *v. a.* overskride.

Outrer, *v. a.* overdrive; overlæsse; udmatte; groveligen fornærme, bringe til det Yderste; *v. pr.* anstrænge sig over Evne; *v. n.* overdrive.

Ouvert, e, *p.* og *a.* aaben; ubefæstet, blottet for Forsvar; *fig.* oprigtig, frimodig; tenir table –e, holde aabent Taffel; pays –, aabent Land, blottet for Fæstninger, Bjerge og Floder; guerre –e, erklæret Krig; compte –, Regning, som endnu ikke er afsluttet; un enfonceur de portes –es, en Pralhans; un homme –, en aabenhjertig Mand; (Man.) un cheval –, en Hest, hvis Forbeen ere godt skilte fra hinanden; *loc. ad.* à livre –, uden Forberedelse, fra Bladet; à force –e, med væbnet Haand; à bras –s, med Forekommenhed; à cœur –, aabenhjertigen; à bureau –, (Com.) saasnart man indfinder sig (om Udbetalinger).

Ouvertement, *ad.* reent ud, aabenlyst; uforstilt, aabenhjertigt, frimodigt.

Ouverture, *f.* Aabning; *fig.* Begyndelse, Indledning, første Forslag; Udvei, Middel; Anledning, Leilighed; Tilstaaelse, fortrolig Meddelelse; (Mus.) Ouverture; il y a une – à la muraille, der er en Sprække i Muren; à l'– de la lettre, ved Brevets Aabning; à l'– du livre, ved at aabne Bogen, paa Slump; l'– des états, Stændernes Aabning; c'est une – que je vous donne, det er en Leilighed el. en Anledning, som jeg giver Dem; – de cœur, Aabenhjertighed, Oprigtighed; – d'esprit, hurtig Fatteevne, lyst Hoved; faire des –s de paix, gjøre de første Fredsforslag; (Féo.) il y a – de fief, Lehnsherren har Ret til at nyde Frugterne af Lehnet.

Ouvrable, *a.* helliget til Arbeide; bruges kun i Udtr. jour –, Arbeidsdag, Søgnedag (jour ouvrier, *pop.*).

Ouvrage, *m.* Værk; Arbeidet; se mettre à l'–, tage fat paa, el. lægge Haand paa Arbeidet; *fa.* avoir le cœur à l'–, være ivrig i Arbeidet; arbeide med Liv og Sjæl; c'est un – de patience, det er et Taalmodigheds Arbeide; l'– du hasard, Hændelsens Værk; il y a de l'– pour trois ans, der er Arbeide for 3 Aar; (Fort.) – à corne, Hornværk; – extérieur, Yderværk; – de campagne, Skandse; (Maç.) les gros –s, Hovedarbeiderne, Opførelse af Mure o. desl.; les menus –s, Skorstenene, Lofterne o. desl.; (Impr.) –s de ville, lille Værk af et lille Oplag; –s à filets, Registre, Plakater o. desl.

Ouvragé, e, *p.* og *a.* meisommeligt udarbeidet; som har krævet meget Arbeide.

Ouvrager, *v. a.* udarbeide med Hændernes Hjælp; *p. u.*

Ouvrant, e, *a.* bruges i Udtr. à porte –e, à portes –es, ved Portens el. Portenes Aabning; à jour –, ved Daggry.

Ouvré, e, *p.* og *a.* linge –, Linned med Mynster i; argent –, forarbeidet Sølv.

Ouvreaux, *m. pl.* (Verr.) Sideaabninger paa en Glasovn, gjennem hvilke der arbeides.

Ouvrer, *v. n.* arbeide (*v.*); *v. a.* forarbeide, tilvirke (om Linned); mynte.

Ouvreur, se, *s.* Mand el. Kone, som aabner; Logeaabner el. Logecontroleur; une –se d'huitres, en Kone, som aabner Østers.

Ouvrier, ère, *s.* Arbeider, Arbei-

terſte; Haandarbeider; *fig.* og *fa.* Forfatter; – aux pièces, Arbeider, ſom betales for hvert Stykke; (Impr.) – en conscience, Sætter, ſom betales dagviis; *fig.* –s d'iniquité, de onde Mennefter; *pl.* (Mon.) de, ſom tilſtære og tilpaſſe Myntpladerne; ... a. jour –, Sognebag (ſ. ouvrable); la classe –ère, Arbeidsklaſſen; cheville–ère, Sluttenagle, ſom ſammenholder Underdelen af en Vogn; *fig.* Hovedhjulet i et Foretagende.

Ouvrir, *v. a.* aabne; anbringe en Aabning; oplukke, ſtille ad; *fig.* begynde; bane; frigjøre; *v. pr.* aabnes, aabne ſig; *fig.* meddele ſine Tanker; *v. n.* aabnes; aabne Døren; *fig.* begynde; – un livre, ſlaae en Bog op; – les bras, aabne Armene; – les bras à q., tage imod En med aabne Arme; – sa maison à q., give En Adgang i ſit Huus; – sa bourse à q., tilbyde En Penge; – la porte aux abus, give Misbrug Indpas; – son cœur à q., aabne ſit Hjerte for En, betroe En ſine Følelſer; – les yeux à q., aabne Øinene paa En, bringe ham til at ſee Sagen fra den rette Side; – de grands yeux, gjøre ſtore Øine, betragte Noget med Forundring; – les oreilles à q. sur qc., bringe En til at høre Noget opmærkſomt; – de grandes oreilles, høre Noget med Forbauſelſe, med Forundring; – la bouche, aabne Munden, begynde at tale; – l'appétit, give Appetit, Lyſt til at ſpiſe; – les ports, aabne Havnene for Alle; – à q. le chemin des honneurs, bane En Vei til Hæder; – une forêt, anlægge Veie gjennem en Skov; – la séance, begynde Mødet; – le jeu, begynde Spillet; – une école, begynde at holde Skole; – boutique, begynde et Udſalg, aabne en Boutik; – l'esprit, oplyſe, ſkærpe Forſtanden; – un avis, fremføre førſt en Mening; la porte ouvre sur le jardin, Døren gaaer ud til Haven; la scène ouvre par un monologue, Scenen begynder med en Monolog; la foule s'ouvre devant lui, Stimlen aabner ſig el. ſtiller ſig ad for ham; s'– un chemin, bane ſig en Vei; s'– à q., meddele En ſine Anſtuelſer; (Tann.) – les peaux, blødgjøre Huderne ved at ſtrabe dem; (Manu.) – la laine, banke Ulden over en Riisfletning for at renſe den fra Støv; (Ch.) – la chasse, beſtemme, naar Jagten maa begynde; (Com.) – un compte avec q., indføre i ſin Handelsbog Navnet paa En, man træder i Handelsforhold til.

Ouvroir, *m.* Værkſted; Værelſe i et Kloſter, hvor Nonnerne arbeide ſammen.

Ovaire, *m.* (An.) Æggeſtok; (Bot.) Frugtknude.

Ovalaire, *a.* æggeformig; (An.) trou –, æggeformigt Hul i Hoftebenet.

Ovale, *a.* aflangrund, æggerund; *s. m.* aflangrund Figur, Oval; *s. f.* Slags Silke-Tvindemaſkine.

Ovaler, *v. a.* tvinde Silke hos Silkevævere; *p. u.*

Ovation, *f.* (Anc.) Triumf hos Romerne, i hvilken den Triumferende drog ind i Staden til Fods el. til Heſt og offrede et Faar; *fa.* Hyldeſtbevisning, ſom ydes En af en forſamlet Mængde.

Ove, *m.* (Arch.) ægdannet Sirat.

Oviforme, *a.* ægformig.

Ovin, *m.* (Mar.) ſ. orin.

Ovipare, *a.* (H. n.) æglæggende; *m. pl.* Dyr, ſom lægge Æg.

Ovivore, *a.* (H. n.) ſom æder Æg; *s. f.* ægædende Slange.

Ovoïde, *a.* (Bot.) ægdannet (i Form og Tykkelſe).

Oxalate, *m.* (Chi.) ſuurkløverſuurt Salt.

Oxalide, *f.* (Bot.) Gjøgemad, Suurkløver.

Oxalique, *a.* (Chi.) acide –, Suurkløverſyre.

Oxalme, *m.* (Méd.) Vinædike blandet med Saltlage.

Oxycèdre, *m.* (Bot.) lille ſpidsbladet Ceder.

Oxycrat, *m.* (Méd.) Drik af Vand, Vinædike og Sukker.

Oxycrater, *v. a.* vaſke med Vinædike; lave Vinædike-Limonade.

Oxydabilité, *f.* (Chi.) Egenſkab at kunne forenes med Suurſtof.

Oxydable, *a.* (Chi.) ſom lader ſig forene med Suurſtof.

Oxydation, *f.* (Chi.) Virkningen af Suurſtoffens Forbindelſe med et Legeme.

Oxyde, *m.* (Chi.) metalliſt Halvſyre; Oxid.

Oxyder, *v. a.* (Chi.) forvandle til en metalliſt Halvſyre, mætte et Metal med Suurſtof.

Oxygénation, *f.* ſ. f. oxydation.

Oxygène, *m.* (Chi.) Suurſtof.

Oxygéner, *v. a.* (Chi.) forene med Suurstof (oxyder bruges især, naar der tales om Metallerne).

Oxygone, *a.* (Géo.) spidsvinklet.

Oxymel, *m.* Oxymel, Drik bestaaende af Honning og Eddike.

Oxyrrhodin, *m.* (Pharm.) lindrende Middel bestaaende af Rosenolie og Rosenædike.

Oyant, e, *a.* og *s.* (Prat.) den, til hvem Regnskab aflægges for Retten.

Ozène, *m.* (Méd.) Næsebyld.

P.

Pacage, *m.* Græsgang. [græsse.

Pacager, *v. n.* (Dr.) græsse, lade

Pacane el. pacanier, *m.* (Bot.) amerikansk Valdnøddetræ.

Pacant, *m.* Bonde, Tølper; *pop. v.*

Pacfi el. pafi, *m.* (Mar.) Storseil paa Stormasten, et Underseil. [kiet.

Pacha, *m.* Pascha, Ærestitel i Tyr-

Pachalik, *m.* Statholderskab under en Pascha. [bydet Dyr.

Pachyderme, *m.* og *a.* (H. n.) tyk-

Pacifère, *a.* fredbringende.

Pacificateur, trice, *s.* og *a.* Fredsstifter, Fredsstifterinde; Fredsmægler.

Pacification, *f.* Fredsstiften, Gjenoprettelse af Fred og Roligheb; Bilæggelse af Stridigheder.

Pacifier, *v. a.* stifte Fred, gjenoprette Roligheb; bilægge Stridigheder.

Pacifique, *a.* fredsommelig, fredelig, rolig; la mer –, det stille Hav, Sydhavet. [stille og roligt.

Pacifiquement, *ad.* fredeligen, i Fred,

Pacotille, *f.* Skibsfolks Foring, Pakke Varer, som Skibsfolk maa medtage til Forhandling (ogs. portée); *fig.* og *fa.* Samling af flere Slags Gjenstande, Skramleri; (Com.) forskjellige Slags Varer til Skibsladning; marchandises de –, Varer af ringere Sort, som forsendes til Colonierne; slette Varer.

Pacotilleur, *m.* Handelsmand, som leverer Udvalg af Varer, passende til Salg i Colonierne el. andre Lande.

Pacte, *m.* Overeenskomst, Pagt; Forbund; pacte de famille, Overeenskomst mellem de enkelte Lemmer af en Familie.

Paction, *f.* (Pal.) s. s. pacte; *v.*

Pactiser, *v. n.* slutte en Pagt, en Overeenskomst; underhandle (i slet Forst.).

Pactole, *m.* Flod i Lydien, berømt hos de Gamle for sit Guldstov; avoir, posséder le –, være overordentlig rig.

Padelin, *m.* (Verr.) Digel til Glassmeltning.

Padou, *m.* Florettesbaand.

Padouan, ne, *s.* Indvaaner i Padua.

Padouane, *f.* eftergjort antik Medaille.

Pagaie, *f.* indiansk Aare; (Bot.) Slags amerikansk Træ, hvoraf de Vilde forfærdige Baade og Aarer; (Suc.) stor Træskee til at røre om med i Sukkeret, naar det begynder at afkøles.

Paganisme, *m.* Hedenskab.

Pagayer, *v. n.* roe med en indiansk Baad; *p. u.* [diansk Baad; *p. u.*

Pagayeur, *m.* En, som roer en in-

Page, *f.* Side af et Blad Papir; *fig.* c'est la plus belle – de son histoire, det er den skjønneste Daad i hans Liv; (Impr.) mettre en –s, samle de enkelte udsatte Stykker til en Side.

Page, *m.* Page; *fa.* tour de –, Skjelmstykke; *prov.* être effronté comme un – de cour, comme un –, være meget uforskammet; être sorti de –, have udtjent som Page; être hors de –, være sin egen Herre; le hors de –, Belønning, som tilstodes Pagerne ved Udløbet af deres Tjenestetid (*v.*); – de la musique, Barn, som opdrages til at synge for Kongen; – de vènerie, ungt Menneske, bestemt til Jagttjenesten; (Mar.) Skibsdreng (mousse).

Pagination, *f.* Paginering, Anteignelse af Sidetallene i en Bog.

Paginer, *v. a.* paginere, numerere Siderne i en Bog. [Negre og Indianere.

Pagne, *m.* Skjørt el. Forklæde hos

Pagnon, *m.* meget fiint fort Klæde fra Sedan. [et Møllehjul.

Pagnones, *f. pl.* Træskovlerne paa

Pagnotte, *m.* feigt Menneske, Kryster, Cujon; *a.* mont –, høit Sted, hvorfra man uden Fare kan see paa et Slag.

Pagnotterie, *f.* Feighed; *p. u.*

Pagode, *f.* indisk Afgudstempel; Afgudsbillede, som deri tilbedes; lille Porcellainsfigur med bevægeligt Hoved; indiansk Guldmynt (af Værdi 3 Rbd. 24 ß); *fig.* og *fa.* ce n'est

qu'une –, det er et betydningsløst el. charakteerløst Menneske.

Paie, *f.* Sold; Løning, Arbeidsløn; Lønnings Udbetaling; Betaler, Skyldner; c'est une bonne –, han betaler godt, nøiagtigt; *prov.* d'une mauvaise – on tire ce qu'on peut, af en slet Betaler maa man nøies med hvad man kan faae; man maa ikke forlange af Folk, hvad der overstiger deres Kræfter; la haute –, høiere Sold end den sædvanlige; En, som staaer paa høi Sold (i d. Betydn. især *pl.*); morte –, Naadessoldat, gammel Soldat, som underholdes i en Garnison i Fred som i Krig; gammel Tjener, som nyder Naadsensbrødet i en Familie.

Paiement el. paiment, *m.* Afbetaling; Betaling; le jour du –, Betalingsdagen.

Païen, ne, *s.* og *a.* Afgudsdyrker, Hedning; hedensk; jurer comme un –, bande ideligen.

Paillard, e, *s.* og *a.* vellystig, udsvævende, løssagtig; *bas.*

Paillarder, *v. n.* drive Utugt; *bas. v.*

Paillardise, *f.* Løssagtighed; *pl.* gemene Handlinger, Gemeenheder; *bas.*

Paillasse, *f.* Halmdyne; Halmsæk; muret Underlag til en Ovn.

Paillasse, *m.* Bajas.

Paillasson, *m.* Straadække; Straamaatte til at viske Fødderne af paa.

Paille, *f.* Straa, Halmstraa; Avne, Skjæve, Splint; Blære el. Revne i Metalarbeide; Plet i en Ædelsteen; homme de –, interessigende Menneske, Straamand; den blinde Mand i Kortspil; feu de –, *fig.* hæftig opblussende men kortvarende Lidenskab; coucher sur la –, ligge paa Straa; *fig.* leve i stor Nød og Elendighed; *fig.* og *fa.* mettre q. sur la –, bringe En i Armod; faire fouler la – à q., kaste En i et mørkt, elendigt Fængsel; rompre la –, bryde en Accord; rompre la – avec q., hæve al Forbindelse med En, blive uenig med En; ils sont là comme rats en –, de have der Alt fuldt op, de have det bekvemt og godt; il est dans la – jusqu'aux yeux, han sidder varmt inden Dørre, han har sit gode Udkomme; il a mis bien de la – dans ses souliers, han har godt spækket sin Pung; cela lève, enlève el. emporte la –, det er udmærket; tirer à la courte –, trække Straa; *prov.* tout y va la – et le blé, Alt gaaer med, der bliver Intet tilbage; voir une – dans l'œil d'autrui, et ne pas voir la poutre dans le sien, see Skjæven i Næstens Øie og ikke blive Bjælken vaer i sit eget; (Mar.) – d'arrimage, Stuvholt; – de bitte, Bevingsbolt; – en cul, lille Raaseil, Driver.

Paillé, e, *a.* (Blas.) spraglet, mangefarvet.

Paille-en-cul el. paille-en-queue, *f.* (H. n.) Slags Vipstjert, en tropisk Fugl; *pl.* des pailles-en-cul.

Pailler, *m.* Ladegaard, Gaard, som er opfyldt med Halm, Korn; chapon de –, el. chapon- –, feed Kapun; *fig.* og *fa.* il est sur son –, c'est le coq sur son –, han er paa sit Eget, paa et Sted, hvor han er den Stærkeste.

Paillet, *a.* kun i Udtr. du vin –, bleg rød Vin.

Paillette, *f.* Guldkorn; Paillette, lille rund forgyldt el. forsølvet Plade til Brodering.

Pailleur, se, *s.* En, som udsælger el. leverer Halm.

Paillenx, se, *a.* revnet (om Metaller).

Paillier, *m.* utærsket Halmdynge, Halmstak, Hæs.

Paillon, *m.* stor Paillette; lille tynd Metalplade; tynd Tinskive til Lodning.

Paillonner, *v. a.* smelte Tinskiver til Lodning.

Pain, *m.* Brød; *fig.* Underhold, Ophold; – noir, sort Brød; – de seigle, Rugbrød; – blanc, hvidt Brød; – de froment, Hvedebrød; – rassis, gammelt, fortørret Brød; – de ménage, – bourgeois, hjemmebagt Brød; – de munition, Commisbrød; – quotidien, dagligt Brød, Hverdags Sysel; – chaland, stort, hvidt Brød (*v.*); petit –, Franskbrød; – d'épices, Peberkage, Pebernødder; – bénit, indviet Kirkebrød; – à cacheter, Oblat; – à chanter, Oblat; Hostie; le – des anges, le, – céleste, den indviede Hostie; – de sucre, Sukkertop; – de bougie, Vokstabel; – d'acier, Staalklump; – de plomb, Blyklump; *fig.* du – cuit, et Arbeide, som siden vil bære Frugt el. komme En til Gode; il a son pain cuit, han har sit sikre Ophold; liberté et – cuit, lykkelig den, som kan leve uafhængigt og have sit Udkomme (*prov. p. u.*); du – dur, en Levevei el. et Underhold, som erhverves med stor Anstrengelse;

du – bien long, et Foretagende, som kun lønner sig efter lang Tid; long comme un jour sans –, meget langvarig og kjedsommelig; il y a là un morceau de –, det er et Arbeide, som lønner sig, som kan føde sin Mand; mettre à q. le – à la main, skaffe En, hvad han kan leve af, et Levebrød; être bon comme le (du) bon –, være blid og god; être au – et à l'eau, sidde paa Vand og Brød; perdre le goût du –, døe; faire passer (perdre) le goût du – à q., bringe En af Dage; c'est – bénit pour lui, det er en lille Ulykke, som han har vel fortjent; manger son – à la fumée du rôt, see paa at en Anden har det godt, uden selv at faae Deel deri; manger son – dans sa poche, fortære sin Formue alene, uden at lade Andre nyde Godt deraf; manger du – d'un autre, tjene for sit Brød; avoir mangé plus d'un –, have reist meget, have samlet megen Erfaring; il sait son – manger, plus que son – manger, han er meget dygtig, han besidder Erfaring; il ne vaut pas le – qu'il mange, det er en Dagdriver, som ikke duer til Noget; manger son – blanc le premier, forøde sin Formue og siden Intet have; elle a pris un – sur la fournée, hun er bleven frugtsommelig før Brylluppet; avoir du – quand on n'a plus de dents, erholde Velstand, naar man ikke længer kan nyde Livet; *prov.* promettre plus de beurre que de –, love mere end hvad man kan el. vil holde; à mal enfourner on fait les –s cornus, man maa gjøre en god Begyndelse for at ende godt; som man reder, saa ligger man.

Pair, *m.* Pair, Medlem af Pairskammeret; Medlem af Overhuset; Ligemand; Mage; (Com.) fuld Værdi, svarende til det, hvorpaa en Vexel el. Obligation lyder; vivre avec ses –s, leve med sine Lige; être jugé par ses –s, dømmes af sine Lige; le change est au –, Vexelcoursen staaer al pari; *fig.* être au –, ikke staae tilbage i sit Arbeide... *a.* lige; nombre –, lige Tal; être – et compagnon avec q., leve med En som med sin Ligemand; homme sans –, Mand uden Lige; pair ou impair, lige el. ulige; jouer à – ou non, spille Effen el. Ueffen;... de –, *ad.* paa lige Maade, lige med; traiter q. de – à compagnon, behandle En som sin Ligemand; il va de – avec q., han gaaer lige med, staaer lige saa høit som En; ...hors du –, hors de –, *loc. ad.* over sine Lige; il s'est mis hors de –, han har hævet sig over sine Lige.

Paire, *f.* Par (om to Ting, som nødvendigviis maae følges ad, til Forskjel fra couple); Par Dyr (Han og Hun, især om Fjærkræ); une – de gants, et Par Handsker; une – de pigeons, en Han og en Hun-Due; une – de bœufs, et Par Oxer, bestemte til at gaae i Aag sammen; *fa.* une – d'amis, to Venner; une – de ciseaux, en Sax (i d. Betydn. om Gjenstande, der bestaae af to Stykker); une – d'heures, en Bønnebog, som indeholder Aften- og Morgenbønner; *fa* og *prov.* les deux font la –, de ere som to ud af eet Stykke, de have samme Feil tilfælles; c'est une autre – de manches, det er en ganske anden Sag.

Pairement, *ad.* (Arith.) nombre –, pair, Tal, som lader sig dividere med 4, el. hvis Halvdeel ogsaa er et lige Tal.

Pairesse, *f.* en Pairs el. Parlamentsherres Gemalinde; engelsk Dame, som eier et Gods, der er forbundet med Pairsværdighed.

Pairie, *f.* Pairsværdighed; Gods el. Lehn, som medførte Pairsværdighed.

Paisible, *a.* fredelig, fredelskende; rolig, stille; uforstyrret; – possesseur de qc., rolig, uforstyrret Besidder af Noget.

Paisiblement, *ad.* fredeligen, roligen; paa en stille og uforstyrret Maade.

Paissant, e, *a.* græssende.

Paisseau, *m.* Pæl, som tjener til at stytte Viinranken. [af en Viinranke.

Paisseler, *v. n.* sætte Pæle ved Foden

Paisselière, *f.* Sted, hvor Pæle til Viinranker forfærdiges el. gjemmes; *p. u.*

Paisselure, *f* (Vign.) Hampebaand; Baand, hvormed Viinranken bindes til Pælen.

Paisson, *f.* Alt hvad Dyret og de vilde Dyr afæde, især i Skovene;... *m* afrundet cirkelformigt Jern; (Gant.) Redskab til at strække og udvide Skindene.

Paissonner, *v. a.* strække en Hud; *p. u.*

Paître, *v. a.* (forekommer ikke i de forbigangne og sammensatte Tider) æde (Græs, Olden o.desl.); føre Dyret

ud at græsse, vogte det (pos. og i ophøiet Stiil); (Fauc.) fodre Rovfugle; *fig.* (i religiøs Forst.) belære, føde med Guds Ord (paître du pain de la parole); *v. n.* græsse; mener –, føre ud paa Græsgangen; *fig.* og *fa.* envoyer – q., vise En bort med Foragt; *v.pr.* ernære sig (om Rovfugle).

Paix, *f.* Fred; Enighed; Forlig; Rolighed, Stilhed; fladt Laag til at bedække Alterbægeret el. Kalken (s. patène); afpillet Skulderbeen af en Kalv el. et Faar; – plâtrée el. fourrée, forstilt Fred, hvori man samtykker imod sin Villie; – intérieure, indre Sindsro; Dieu lui fasse la –, Gud skjænke ham sin Fred, Salighed! faire la –, slutte Fred; *fig.* faire sa –, komme paa ny i Gunst; *fig.* og *fa.* se donner le baiser de –, slutte Forlig med hinanden; laisser q. en –, lade en i Fred, i Ro; être *ou* vivre en – et aise, føre et roligt og mageligt Liv; ne donner ni – ni trève à q., lade En hverken Rist el. Ro, plage og overhænge ham bestandigen; *prov.* laissons les morts en –, lader os ikke tale ilde om Døde el. Fraværende;... *int.* stille! tys!

Pal, *m.* tilspidset Pæl; *pl.* pals.

Palabre, *f.* nødtvungen Gave til Røverstaterne.

Palache, *f.* langt, bredt Sværd.

Palade, *f.* (Mar.) Aaretag.

Paladin, *m.* Ridder ved Karl d. Stores Hof; Ridder, som søger Eventyr; Herre, som roser sig af sin Tapperhed og sin Lykke hos Damerne.

Palais, *m.* Pallads; Fyrstebolig; Pragtbolig; Domhuus, Sted, hvor Rettergang holdes; Advocaturen; Gane; Smag; gens de –, Dommere; style de –, Rettergangssprog; jours de –, Retsdage; suivre le –, agere Advocat; avoir le – fin, have en fiin Smag; (Bot.) Forhøining paa Underlæben af visse Slags Blomster.

Palamente, *f.* (Mar.) samtlige Aarer paa et Fartøi.

Palan, *m.* (Mar.) Talje, Gie, Takkel til at heise op med.

Palanche, *f.* Aag af Træ, til at bære to Spande Vand over Skuldrene; grovt Tøi til at fore Matrosklæder.

Palançons, *m. pl.* (Mac.) Bræder til at beklæde Siderne af en Leervæg.

Palanque, *f.* (Fort.) Pælevark.

Palanquer, *v. a.* (Mar.) lade el. losse ved Hjælp af Taljen; hale Taljen; talje an; (Fort.) befæste med Pæleværk.

Palanquin, *m.* Palankin, asiatisk Bærestol, (Mar.) lille Takkel; – de ris, Reebtalje, Agterhaler; – de sabord, Porttalje.

Palardeaux, *m. pl.* (Mar.) Propper, overtrukne med Beeg og Værk til at stoppe skudte Huller el. andre Aabninger i et Skib.

Palastre, *m.* (Serr.) Yderplade paa en Laas.

Palatale, *a.* (Gr.) consonne –, Ganekonsonant, som dannes ved Tungens Bevægelse op imod Ganen (D, T, L, N, R); *s. f.* Ganekonsonant.

Palatin, e, *a.* comte –, Pfaltsgreve; maison –e, pfaltsgrevelig Familie; princesse –e, Pfaltsgrevinde; (An.) os –, Ganebeen; (Ant.) jeux –s, Lege, som høitideligholdtes paa Palatinerbjerget; *s. m.* ungersk Vicekonge; polsk Voivode; Pfaltsgreve; forh. Provinsstatholder; *s. f.* –e, Palatin, Fruentimmer-Halspynt af Pelsværk.

Palatinat, *m* pfaltsgrevelig Værdighed; Pfalts; polsk Provinds, Voivodskab.

Pale, *f.* Skytsbræt, som tilbageholder Vandet fra en Sluse; Laag af Pap el. Lærred til Kalken paa Alteret; den flade Ende paa en Aare, Aareblad.

Pâle, *a.* bleg; mat; du jaune –, blegguult; un style –, en mat Stiil; les –s couleurs el. la chlorose, Blegsot.

Palé, e, *a.* (Blas.) inddelt ved lodrette, pæleformige Linier.

Paléage, *m.* (Mar.) en Salt- el. Korn-Ladnings Kastning el. Omrøring med en Skovl.

Palée, *f.* Række af nedrammede Pæle, tjenende til at danne en Dæmning o. desl.

Palefrenier, *m.* Staldkarl.

Palefroi, *m.* Paradehest for Fyrster ved deres Indtog; Ridehest for en Dame; *v.*

Paléographie, *f.* Kundskab om gamle Skrivttegn; Kunst at udtyde samme.

Paleron, *m.* Bov paa Heste.

Palestine, *f.* (Géogr.) Palæstina; (Impr.) dobbelt Cicero-Skrift.

Palestre, *f.* (Ant.) Øvelsesplads for Kæmpen og Bryden (i d. Betydn. undertiden *s. m.*); selve Legemsøvelserne.

Palestrique, *a.* exercices –s, Legemsøvelser, som foretoges paa de offentlige Øvelsespladse.

Palet, *m.* Diskus, en rund og flad Kaste-

ſtive af Metal el. Steen, hvormed der kaſtes til Maal; (Pé) – de Gascogne, Slags Fiſtegarn.

Paleter, *v. n.* kaſte til Maals med en Kaſteſtive (*p. u.*).

Paletot, *m.* kort Frakke af grovt Tøi; ſpanſk Vams.

Palette, *f.* Raket til Fjerboltſpil; (Peint.) Malerbræt; fait d'une seule –, ſaa vel udført, ſom om Alt var malet med eet Penſelsſtrøg; sentir la –, fattes Harmoni i Farveblandingen; avoir une belle –, være god Kolorift, god Maler; (Chir.) Aarelabebækken; Kop Blod; on lui a tiré trois –s de sang, man har taget tre Kopper Blod fra ham; (Impr.) Jernſtee til at tage Sværte med; (Dor.) Forgyldерbræt; (Rel.) Forgylderkniv; (An.) Knæſkal.

Palétuvier, *m.* (Bot.) amerikanſk Træ, hvis Grene ſlaae Rod, ſaaſnart de berøre Jorden. [Perſoner).

Pâleur, *f.* Bleghed (bruges kun om

Palier, *m.* Trappeaffats; – de communication, Trappegang mellem Bærelſer i ſamme Etage.

Palification, *f.* (Arch.) en Jordbunds Faſtgjørelſe ved nedrammede Pæle; *p. u.*

Palimpseste, *s. m.* Pergament el. Papir, hvis Skrift er udſlettet for paa ny at ſkrive derpaa; *v.*

Palingénésie, *f.* (Did.) Gjenfrembringelſe; Gjenfødelſe.

Palinod, *m.* Digt til Ære for Marias uplettede Undfangelſe.

Palinodie, *f.* Gjenkaldelſe af hvad man har ſagt; chanter la –, tage ſit Ord tilbage.

Pâlir, *v. n.* blive bleg, blegne; – sur les livres, hænge altid i Bøgerne; son étoile pâlit, hans Anſeelſe aftager, hans Lykkesſtjerne ſvinder; *v. a.* gjøre bleg, blege.

Palis, *m.* Gjærdeſtav; Hegn af Gjærdeſtaver; Sted, indhegnet med et Pælegjærde; (Pê.) Fiſtenet, ſom udſpændes paa Pæle.

Palissade, *f.* Række af ſpidſe Befæſtningspæle, Paliſſade; Skandſepæl; levende Hegn, Hække.

Palissadement, *m.* Indhegning el. Befæſtning med Skandſepæle; Skandſepælene.

Palissader, *v. a.* omgive med Paliſſader, befæſte med Skandſepæle; indhegne med Gjærde el. Rækværk.

Palissage, *m.* Opbinding af Grenene af et Træ til en Muur.

Palissandre el. palixandre, *m.* vellugtende, violetfarvet Træ til fine Arbeider.

Pâlissant, e, *a.* blegnende.

Palisser, *v. a.* binde Træer op til en Muur el. et Stakit, ſpaliere.

Palisson, *m.* (Cham.) Skavejern hos Feldberederne.

Palladium (um udt. om), *m.* Minervas Billedſtøtte i Troia; Skytsbillede; Beſkyttelſe, Garanti; (Mét.) hvidt, ildbeſtandigt Metal.

Pallas (s udt.), *f.* (Myth.) Pallas-Minerva; (Astr.) Planet, ſom følger efter Ceres.

Palliateur, trice, *s.* og *a.* Beſmykker; En, ſom bruger Skinmidler.

Palliatif, *m.* Skinmiddel, Palliativ.

Palliatif, ive, *a.* (Méd.) lindrende; cure –ive, palliativ Cuur, ſom helbreder tilſyneladende; remède –, Skinmiddel.

Palliation, *f.* Undſkyldning, Beſmykkelſe; Lindring; *v.*

Pallier, *v. a.* beſmykke, undſkylde, fremſtille i et gunſtigere Lys; (Méd.) helbrede tilſyneladende, hjælpe for en Tid.

Pallium (um udt. om), *m.* hvid indviet Biſpekaabe, beſaaet med Kors; forh. Slags Slør; *pl.* des pallium.

Palme, *f.* Palmegreen; *fig.* Seier; la – du martyre, Martyrdød; (Bot.) – de-Christ, palma-Christi, Ricinus (ricin).

Palme, *m.* Haandslængde, Span.

Palmé, e, *a.* (Bot.) haandformet, ſom har 5—7 omtr. lige ſtore Lapper, hvis Indſnit naae længere end til Midten af Bladet; (H. n.) platfodet, ſom har Taerne forenede med en Hinde (om Fugle). [(om Synaale).

Palmer, *v. a.* (Techn.) ſlaae flade

Palmette, *f.* Sirat i Form af Palmeblade; (Bot.) lille Palmetræ.

Palmier, *m.* Dadelpalme; Palmetræ; vin de –, Palmevin.

Palmiforme, *a.* haandformig (palmé).

Palmipède, *m.* (H. n.) platfodet Fugl med Svømmehinder; ogſ. *a.* oiseaux –s, platfodede Svømmefugle.

Palmiste, *m.* (Bot.) Palmetræ; chou- –, el. – franc, kaalagtig Arekapalme; (H. n.) Egern, ſom lever paa Palmetræerne; Fugl, henhørende til Droslerne. [Palmeſaft.

Palmite, *m.* Palmetræets Marv,

Palombe, *f.* (H. n.) Skovdue fra Pyrenæerne; (Cord.) Stykke Toug, hvormed et Reb under Arbeide fastgjøres til Hjulets Axe.

Palonneau, *m.* s. palonnier.

Palonnier, *m.* Vognhamle, Vognsvingel.

Palot, *m.* Bondeklods, Bondeknold; *pop. p. u.* (Pê.) Slags Spade til at grave Orme ud af Sandet med til Mading; Pæl, hvortil Medefnoren fastgjøres ved Strandbreden.

Pâlot, te, *a.* lidt bleg.

Palpable, *a.* som man kan føle paa; *fig.* haandgribelig, klar, øiensynlig.

Palpablement, *ad.* paa en haandgribelig el. indlysende Maade.

Palpe, *f.* (H. n.) lille Følehorn hos Insecter; Travle ved Fiskenes Mund.

Palpébral, e, *a.* (An.) henhørende til Øienlaagene; *pl. m.* -braux.

Palper, *v. a.* berøre vaersomt, befole; *fig.* og *fa.* modtage; - de l'argent, høve Penge.

Palpets, *m. pl.* (H. n.) Mundtrævler hos Fiske og Insecter.

Palpeur, *m.* (H. n.) Mundtrævle; vingedækket Insect med Mundtrævler.

Palpitant, e, *a.* stærkt bankende, fittrende; krampagtigt bevæget.

Palpitation, *f.* krampagtig, fittrende Bevægelse; hæftig Hjertebanken.

Palpiter, *v. n.* bevæge sig hæftigt, krampagtigt; banke, slaae (om Hjertet, Tarmen o. desl.); fittre; høve.

Palplanche, *f.* (Arch.) Bræt, tilspidset som en Pæl for at nedrammes.

Paltoquet, *m.* Bondeknold; tykt, plumpt Menneske; *pop.*

Paludier, *m.* (Sal.) Saltsyder.

Palus (s udt.), *m.* (Géogr.) Morads (bruges kun i Forbindelse med et Egennavn: le Palus - Méotide).

Pâmer, *v. n.* og *v. pr.* besvime, falde i Afmagt; - el. bedre se - de rire, rire à -, à se -, forgaae af Latter; il se pâme de joie, han er ude af sig selv af Glæde.

Pâmoison, *f.* Besvimelse, Afmagt.

Pampe, *f.* Blad paa grønt Korn.

Pamphlet, *m.* Pamphlet, critisk Flyveskrift (oftest i slet Forstand).

Pamphlétaire el. **Pamphlétier**, *m.* Forfatter til et satirisk Flyveskrift (i slet Forstand).

Pampination, *f.* Vinrankens Udbryden i Knopper.

Pampiniforme, *a.* (An.) sammensnoet som Spirerne i Vinranken.

Pamplemousse, *f.* (Bot.) indisk Pomerantstræ; sammes Frugt.

Pampre, *m.* Vinrankegreen med Blade; (Arch.) Sirat i Form af en Vinrankegreen.

Pampré, e, *a.* (Blas.) med Vinranker, hvorpaa hænge Druer af en anden Email.

Pan, *m.* stort Stykke el. Skjød af en Kjole, o. desl.; Sidestykke af en Muur; Side af et Snedkerarbeide, Guldsmedarbeide o. desl., som har flere Hjørner; Slags Længdemaal, brugeligt i det sydlige Frankrig (9 Tommer); une tour à six -s, et sexkantet Taarn; pan coupé, Sidestykke, som tjener til Hjørne og forbinder to Hovedsider af en Muur; - de bois, Ramme af Tømmer, som udfyldes med Muurarbeide i Bindingsværks-Bygninger; (Myth.) Hyrdernes Gud.

Panacée, *f.* universelt Lægemiddel.

Panache, *m.* Fjerbusk, Hjelmbusk; øverste Deel af en Kirkelampe, Lampekrands; (Arch.) fremstaaende Hvælving, af Form som en Triangel, og tjenende til at understøtte et Taarn; (Jard.) brogede Striber paa en Blomst; (H. n.) - de mer, Søfjer, fjerdannet Koral; (Cuis.) -s de porcs, ristede Svinøren, bestrøede med Brød (panerede).

Panaché, e, *p.* og *a.* prydet med Fjerbusk; (Jard.) stribet, spraglet; (Conf.) glace -e, Is af flere Slags Farver.

Panacher, *v. n.* og *v. pr.* blive spraglet el. stribet (om Blomster og Fugle).

Panade, *f.* Brødsuppe.

Panader (se), *v. pr.* bryste sig, kroe sig (spottende Udtryk; almindeligere: se pavaner); *fa. p. u.*

Panage, *m.* Tilladelse til at sende Svin i en Skov for at æde Olden; droit de -, Afgift for denne Tilladelse.

Panais, *m.* (Bot.) Pastinak; Pastinakrod (ogs. pastenade, *f.*).

***Panaire**, *a.* som der kan laves Brød [af.

Panard, *a. m.* (Man.) cheval -, Hest med udadstaaende Forbeen.

Panaris, *m.* Vallenskab i Fingerenderne, Neglebyld.

Panathénées, *f. pl.* (Anc.) Feste i Athenen til Ære for Minerva.

Pancaliers, *m.* (Bot.) Savoikaal (ogs. *a.* choux -).

Pancarte, *f.* Fortegnelse over Afgiften af Levnetsmidler; enhver Slags Plakat; *plais.* strevne Sager.

Pancrace, *m.* (Anc.) Legemsøvelse bestaaende i Bryden og Nævekamp.

Pancratiaste, *m.* (Anc.) Seierherre i Bryden og Nævekampe.

Pancréas (s udt.), *m.* (An.) Kirtel i Underlivet bag Maremunden. [Mavekirtlen.

Pancréatine, *f.* (Méd.) Saft fra

Pancréatique, *a.* (An.) tjenlørende til Mavekirtlen; suc –, Saft fra Mavekirtlen (pancréatine).

Pancréatite, *f.* (Méd.) Betændelse i Mavekirtlen. [decter.

Pandectaire, *m.* Samler af Pan-

Pandectes, *f. pl.* Pandecter, Samling af gamle romerske Lovbestemmelser, der af Justinian erholdt Lovskraft (ogs. le digeste).

Pandémonium (um udt. om), *m.* Dæmonernes Samlingssted i Underverdenen; *fig.* Samling af ildesindede Mennesker, Djævlerede.

Pandiculation, *f.* (Méd.) Strækning af Lemmerne med Følelse af Træthed.

Pandore, *f.* (Anc.) Slags Luth med Messingstrenge (bedre: pandure); (Myth.) Pandora.

Pandour el. **pandoure**, *m.* Pandur, ungersk Soldat; *fig.* barsk Menneske; *p. u.*

Pandure, *f.* – s. pandore.

***Panéfaction**, *f.* Brødbagning.

Panégyrique, *m.* Lovtale. [*p. u.*

Panégyrisme, *m.* overdreven Roes;

Panégyriste, *m.* Lovtaler.

Paner, *v. a.* bestrøe Kjød med revet Brød og derefter riste det.

Panerée, *f.* Kurvfuld.

Paneterie, *f.* Sted, hvor Brød uddeles i Caserner, Hospitaler, Kostgængeranstalter o. desl.; kongeligt Brødmagasin; de, som ere ansatte ved Brøduddelingen.

Panetière, *f.* Hyrdetaske, Brødpose.

Pangolin, *m.* (H. n.) Slags Myrebjørn, Myresluger.

Panicule *f.* (Bot.) Blomsterclasse, Blomster, sammenhobede paa smaa Stilke.

Panicum (um udt. om), *m.* (Bot.) Trebælg, Hirse (ogs. panis el. panic).

Panier, *m.* Kurv; Kurvfuld; Bikube; Fistebeensstjørt; Midten af en Flitsbue, hvor Kuglen el. Pilen lægges; – d'osier, Vidiekurv; – à anse, Hankekurv; – à claire-voie, gjennemsigtig Kurv; – d'un coche, bageste Rum paa en Fragtvogn; – à ouvrage, Sykurv; – à bouteilles, Flaskefoder; *fig.* og *fa.* le dessus du –, det Øverste af Kurven, de bedste Varer; le fond du –, det Underste af Kurven, de mindst gode Varer; un – percé, en Ødeland; sot comme un –, meget dum; *prov.* elle fait danser l'anse du –, hun gjør sig ulovlig Fordeel ved Indkjøb; mettre tous ses œufs dans un –, vove hele sin Formue paa et eneste Foretagende; adieu –s, vendanges sont faites, Leiligheden er tabt, der er Intet mere at haabe; (à) petit mercier, petit –, man maa ikke speculere over fine Cyner; man maa sætte Tæring efter Næring.

Panification, *f.* Meelstoffets Forvandling til Brød.

Panique, *a.* bruges kun i Udtr. terreur –, en panisk, pludselig og ugrundet Skræk; *s. f.* en panisk Skræk.

Panne, *f.* Flos af Uld, Bomuld, Silke; Plyds; Silkeflos (brugt ene har det altid d. Betydn.); Ifter, Bugfidt; (Charp.) Tagstol; den flade Ende af Hammeren; (Mar.) Opbrasning; être en –, rester en –, se tenir en –, ligge opbrast, ligge bi; *fig.* ikke foretage sig noget Skridt før man seer Begivenhedernes Udfald.

Panneau, *m.* (Arch.) Side af en tilhugget Steen; Model af Pap el. Træ, hvorefter en Steen tilhugges; (Men.) Fylding i en Dør; Tavle i Paneelværk; (Sell.) Sadelpude; (Mar.) Luge; (Ch.) Jægergarn; *fig.* Snare, Fælde; tendre un – à q., spænde en Snare for En; donner dans le –, løbe i Snaren, lade sig narre.

Panneauter, *v. n.* (Ch.) spænde Garn for Kaniner el. Harer; *v.*

Pannelle, *f.* (Blas.) Poppelpileblad.

Panner, *v a.* slaa Hul i el. Furer i Metal med den spidse Ende af Hammeren.

Panneton, *m.* Nøglekam; – d'espagnolette, Haandtag paa Jernsvingelen, hvormed Vinduer el. Skaader lukkes.

Pannicule, *f.* (An.) Muskelhud; – charnue, Kjødhinde under Huden; – graisseuse, Cellevæv.

Pannomie, *f.* Navn paa en Samling af Love og Rescripter.

Pannonie, *f.* Billede paa en Medaille, forestillende en Figur, som holder Faner i Haanden til Symbol paa Forfædrenes

Tapperhed; (Géogr. anc.) gammelt Navn paa Ungarn, Panonien.

Panonceau, *m.* Baabenmærke paa en Plakat, el. paa en Grændsepæl til Jurisdictionstegn.

Pansage, *m.* en Hests Strigling.

Pansard, e, *a.* tykmavet.

Panse, *f.* Bug, Mave; første Mave hos de drøvtyggende Dyr; det runde Træk af et lille a; *fig.* og *fa.* se faire crever la –, lade sig slaae ihjel i Krig el. i Duel; avoir les yeux plus grands que la –, have en stærk Appetit og dog blive snart mæt; *prov.* og *pop.* après la – vient la danse, naar man har spist godt, tænker man kun paa at more sig; n'avoir pas fait une – d'a, ikke have strevet en Tøddel.

Pansement, *m.* Forbinding af et Saar; de Saaredes Pleie; Hestes Røgt.

Panser, *v. a.* tage Omslaget af et Saar, rense samme og forbinde det paa ny; strigle og røgte en Hest; *fig.* og *pop.* cet homme est bien pansé, denne Mand har spist og drukket godt.

Pansu, e, *a.* tykmavet; *fa. s.* tykmavet Menneske; *p. u.*

Pantalon, *m.* lange Benklæder; gammel Mand i den italienske Komedie, almen venetiansk Kjøbmand; *fig.* og *fa.* En, som paatager sig alle Slags Roller for at naae sit Maal; à la barbe de P–, trods den, det interesserer mest.

Pantalonnade, *f.* Gjøglespil, Narrebands; *fig.* latterlig Udflugt; forstilt Udbrud af Glæde el. Sorg.

Pantelant, e, *a.* pustende, gispende; *v.*

Pantaler, *v. n.* puste, gispe stærkt; *v.*

Pantenne, *f.* (Mar.) aftakket Skibs Tilstand.

Panthéisme, *m.* (Thé.) Pantheisme; System, hvorefter Gud er Verdens Sjæl og Verden Guddommens Legeme. [men.

Panthéiste, *m.* Tilhænger af Pantheis-

Panthéon, *m.* alle Guders Tempel hos Romerne; Frankrigs store Mænds Æres-tempel i Paris; Samling af smaa Statuer, som forestillede de forskjellige Guddomme.

Panthère, *f.* (H. n.) Panterdyr; pierre de –, Jaspagat (ogs. panthéra).

Pantière, *f.* Slags Fuglegarn.

Pantin, *m.* Traaddukke, Marionetfigur; *fig.* og *fa.* villieløs Person, som er et Redskab for Andre, el. som gebærder sig paa en latterlig Maade.

Pantine, *f.* Bunke Silkegarn, bestaaende af et vist Antal Fed.

Pantographe, *m.* Storkesnabel, et Instrument til at afcopiere Tegninger.

Pantoiement, *m.* (Fauc.) Trangbrystighed hos Fugle.

Pantois, *a. m.* trangbrystet, aandeløs; *fig.* forbløffet, forstenet; *v.*

Pantomètre, *m.* Landmaalerinstrument til at maale Vinkler, Høider og Afstande (holomètre).

Pantomime, *m.* Mimiker, mimisk Skuespiller; *f.* Mimik, Minesprog; Gebærdespil; Pantomime; *a.* pantomimisk.

Pantoufle, *f.* Tøffel; mettre ses souliers en –s, træde Hælestykket ned paa sine Sko; fer à –, el. blot –, Hesteskо, som er tykkere indad end udad; *prov.* og *fig.* raisonner comme une –, el. raisonner –, tale ufornuftigt, snakke hen i Taaget; en –s, *loc. ad.* i Mageligbed, efter sin Bekvemmelighed.

Panurge, *m.* Tusindkunstner; moutons de –, Efterabere; (H. n.) Slags aarevinget Insect, Slags Bi.

Paon (udt. pan), *m.* Han-Paafugl; stor broget Sommerfugl; (Astr.) sydligt Stjernebillede; *fig.* og *fa.* être glorieux comme un –, bryste sig som en Paafugl; være meget hovmodig og forfængelig; *prov.* c'est le geai paré des plumes du –, det er En, som smykker sig med fremmede Fjedre, som roser sig af hvad der tilhører Andre.

Paonne, (udt. pane), *f.* Hun-Paafugl.

Paonné (udt. pané), e, *a.* af flere Farver som en Paafugle-Hale.

Paonneau (udt. pano), *m.* ung Paafugl.

Paonnier (udt. panié), *m.* Paafugle-Vogter.

Papa, *m.* Papa, Fader (et venligt barnligt Udtryk); grand- –, Bedstefader; *fa.* bon –, skikkeligt Menneske; gros – de bonne mine, en aldrende Mand, som er vel ved Magt og af friskt Udseende; amerikansk Kongegrib (roi des vautours).

Papable, *a. m.* som kan udvælges til Pave; *inus.*

Papal, e, *a.* pavelig; *pl. m.* –als.

Papalin, *m.* Soldat i Pavens Tjeneste; *v.*

Papas (s udt.), *m.* Navn, som flere østerlandske Christne give deres Præster.

Papauté, *f.* Pavedom, pavelig Værdighed; Pavens Regjeringstid.

Papaveracée, *f.* (Bot.) Valmueplante.

Pape, *m.* Pave; (H. n.) smuk, lille

trefarvet amerikanſk Fugl; *fig.* nous eussions fait un pape, vi have havt den ſamme Tanke.

Papegai, *m.* Fugl af malet Pap el. Træ, ſom man ſkyder til Maals efter; f'rh Slags Papegøie; tirer au –, ſkyde til Fuglen.

Papelard, e, *a.* og *s.* falſk, ſkinhellig; ſkinhellig Hykler. [hykle; *v.*

Papelarder el. **papelardiser**, *v. n.*

Papelardise, *f.* Hykleri, Skinhelligheb; *fa.* [Iſlat af Bomuld.

Papeline, *f.* Slags Silketøi med

Papelonné, e, *a.* (Blas.) bedækt med Skæl.

Paperasse, *f.* beſtrevet Papir uden Værdi, gamle ſtrevne Sager; *fa.*

Paperasser, *v. n* rode om i gamle Papirer; *fa.* ſmøre Noget ſammen, ſkrive idelig til ingen Nytte; *fa.*

Paperassier, *m.* En, ſom ſamler paa gamle unyttige Papirer, En, ſom ſkriver beſtandig til ingen Nytte; *fa.*

Papesse, *f.* Pavinde (bruges kun om den formeentlige Pavinde Johanne).

Papetier, ère, *s.* Papirfabricant, Papirmager; Papirhandler.

Papetterie, *f.* Papirmølle; Papirfabrication; Papirhandel.

Papier, *m.* Papir; Document; Beviis, Gjeldsbeviis, Obligation; Dagbog, Regnſkabsbog (*v.*); *fig. pl.* Pas, Legitimationsdocumenter; – à écrire, Skrivpapir; – à lettres, Poſtpapir; – à imprimer, Trykpapir; – brouillard, Trækpapir; – qui boit, Papir, ſom ſlaaer igjennem; – mécanique, Maſkinpapir; – de musique, Nodepapir; – réglé, linieret Papir; – timbré, – marqué, Stempletpapir; – libre el. mort, uſtemplet Papir; – peint, – -tenture, Betrækpapir; une feuille de –, et Ark Papir; une main de –, en Bog Papir; une rame de –, et Ris Papir; – volant, en løs Seddel; – -monnaie, Papirpenge; –s royaux, Obligationer; –s publics, –s–nouvelles (*v.*), Aviſer; – terrier, Fortegnelſe over de til et Jordegods henhørende Eiendomme og ſammes Afgifter; (Com.) – d'élite, bedſte Perler; (Mar.) –s de bord, Skibspapirer; (Impr.) commencer le – blanc, begynde den ſmukke Tryk; mettre, jeter ses idées sur le –, nedſtrive ſine Tanker, ſætte dem paa Papiret; brouiller, barbouiller, gâter du –, ſtrive latterlige og unyttige Ting; cela est beau sur le –, det tager ſig ſmukt ud paa Papiret, men det lader ſig ikke udføre; je ne veux pas de son –, jeg vil ikke have hans Perler; le – hausse, Obligationerne ſtige; tout son bien est en –, al hans Formue ſtaaer i Statspirer; il a un visage de – mâché, han ſeer bleg og ſygelig ud; *fig.* og *fa.* être sur les –s de q., ſkylde En Penge; être bien ou mal dans (el. sur) les –s de q., være godt el. ſlet anſkrevet hos En; ôtez, rayez cela de vos –s, ſtol ikke derpaa, ſlaa det ud af deres Tanker; *prov.* le – souffre tout, ikke Alt hvad der ſtaaer ſkrevet er ſandt; les murailles sont les –s des fous, Tosſerne bemale Borde og Vægge.

Papier–roulé, *m.* (H. n.) Papirſnekke; *pl.* des papiers–roulés.

Papilionacé, e, *a.* (Bot.) ærteblomſtret; *s. f.* en ærteblomſtret Plante.

Papillaire, *a.* (An.) vorteformet.

Papille, *f.* (An.) lille Vorte paa Legemet, iſær paa Tungen.

Papillon, *m.* Sommerfugl; *fig.* flygtigt Gemyt, letſindigt, uſtadigt Menneſke; courir après des –s, more ſig med Smaaligheder; il va se brûler à la chandelle comme un –, han løber ſelv i Snaren, ſtyrter ſig ſelv i Faren.

Papillonnage, *m.* Flagren.

Papillonner, *v. n.* flagre fra en Gjenſtand til en anden (bruges kun *fig.*); *fa.*

Papillotage, *m.* Blinken med Øinene; *fig.* altfor glimrende Effect i et Maleri; altfor billedligt Sprog; (Impr.) ureen Tryk, hvorved Skriften er ligeſom dobbelt ved Udgangen af Linierne.

Papilloter, *v. n.* blinke (om Øinene); *fig.* blænde ved en altfor glimrende Colorit (om Malerier) el. ved et altfor blomſtrende Sprog; (Impr.) ſmitte af el. trykke dobbelt; *v. a.* opkrølle Haaret med Papir (*p. u.*); *v. pr.* krølle ſit Haar op.

Papillots, *pl. m.* røde Pletter paa Legemet i Frislinger el. Purpurfeber.

Papillotte, *f.* Haarkrølle af Papir; Guld- el. Sølv-Pailletter paa Klæder; Brystſukker el. Chocoladeſukker i Papir; être en –s, avoir la tête en –s, have Haaret opkrøllet; cela n'est bon qu'à faire des –s, (om et Skrift) det duer kun til Maculatur.

Papin, *m.* Slags Meelgrød; marmite à –, Gryde med tilstruet Laag.

Papisme, *m.* Pavedom.

Papiste, *s.* og *a.* Papist; papistisk; Navn, som Protestanterne bruge om Catholikerne.

Papyracé, e, *a.* (Bot.) tyndt og og tørt som Papir, hindeagtigt. [træ.

Papyrier, *m.* (Bot.) Papir-Morbær-

Papyrus (s udt.), *m.* (Bot.) Papirplante, Papirbusk. [ning i Tønder.

Paquage, *m.* saltede Fiskes Redlæg

Pâque, *f.* Jødernes Paaskefest; Paaskelam. [(paquet-bot).

Paquebot, *m.* Paketbaad, Paketskib

Paquer, *v. a.* (Pê.) nedlægge lagvis i Tønder saltede Fisk, som Sild el. Lax; trykke dem sammen.

Pâquerette, *f.* (Bot.) Gaaseurt, Tusindfryd, Paaskeurt.

Pâques, *m.* de Christnes Paaske; œufs de –, Paaskeæg; *fig.* Paaskegaver; la semaine de –, Paaskeuge, Ugen mellem Paaskedag og første Søndag efter Paaske; la quinzaine de –, Tiden mellem Palmesøndag og første Søndag efter Paaske; *fig.* se faire brave comme un jour de –, pynte sig som paa en høi Helligdag; ... i *pl.* er pâques *f.*: faire ses –, gaae til Alters en af Dagene mellem Palmesøndag og første Søndag efter Paaske; – fleuries, Palmesøndag (le dimanche des rameaux); – closes, første Søndag efter Paaske (la quasimodo).

Paquet, *m.* Pakke, Bylde; Brevpakke, Brevpost; *fig.* et fort Fruentimmer, paaklædt uden Smag og kun til Ulejlighed i et Selskab; *pop.* Bedrageri, Puds; (Impr.) ujusteret Columne; trousser son –, snøre sin Bylt til, gjøre den færdig; *fig.* og *fa.* faire son –, pakke sit Tøi sammen og gaae sin Vei, reise bort fra sit Hjem; plier son –, reise hemmeligt bort; faire ses –s pour l'autre monde, plier son –, lægge sig til at døe; faire un – (des –s) sur q., fortælle usande Historier til Ens Skade; c'est un porte-paquet, det er et Mennesse, som fortæller løst og fast, Alt hvad han hører; hasarder, risquer le –, indlade sig i et usikkert Foretagende; donner el. faire le – à q., tillægge En noget Ubehageligt el. Vanærende (v.); spille En et Puds; ne nous donnez plus de ces –s-là, spil os ikke øftere saadanne Streger; donner dans un –, lade sig narre; donner à q. son –, give En et bidende og træffende Svar.

Paquet-bot, *m.* s. paquebot.

Paquetier, *m.* (Impr.) Sætter, som sætter i ujusterede Columner.

Par, *pp.* af, ved; igjennem; med; i; over; – cette raison, af denne Grund; il a été battu – son ennemi, han er bleven pryglet af sin Fjende; – votre secours, ved Deres Hjælp; aller – les rues, gaae gjennem Gaderne; il est arrivé – la diligence, han er kommen med Diligencen; le poème est divisé – chants, Digtet er inddeelt i Sange; voyager – un beau temps, reise i smukt Veir; il a des taches rouges – tout le corps, han har røde Pletter over hele Legemet; undertiden er det et Udfyldningsord: il est – trop grossier, han er altfor plump; de – le roi, i Kongens Navn; de – le monde, i Verden; par-devant, fortil; par-derrière, bagtil; comparaître par-devant le juge, møde for Dommeren; par delà les monts, hinsides Bjergene; sauter par-dessus les murailles, springe over Murene; par-devers soi, hos sig; ... par ici, *loc. ad.* ad denne Vei; herigjennem; par là, *loc. ad.* ad hiin Vei, derigjennem; derved, ved dette Middel, ved disse Ord; qu'entendez-vous par là? hvad forstaaer De derved; *prov.* il faut passer par là ou par les fenêtres, det er det eneste Middel, den eneste Udvei; der er Intet andet for; par-ci, par-là, *loc. ad.* hist og her, af og til; par trop, *loc. ad* altfor; par conséquent, *loc. ad.* følgeligen.

Para, *m.* en tyrkisk Mynt, omtrent 3 Skilling.

Parabolain, *m.* den dristigste Gladiator hos Romerne; Geistlig, som pleiede Pestsyge.

Parabole, *f.* Lignelsestale, Parabel; (Géo.) Keglesnitslinie, Kastelinie, Parabol.

Parabolique, *a.* lignelsesviis; (Géo.) keglesnitagtig, krum som en Parabol.

Paraboliquement, *ad.* i Lignelser, lignelsesviis; (Géo.) i Form af en Parabol, beskrivende en saadan.

Paracentèse, *f.* (Chir.) Vatterspttiges Tapning (ponction).

Parachèvement, *m.* Fuldendelse af et Værk; *v.*

Parachever, *v. a.* fuldføre, fuldende; *v.*

Parachronisme, *m.* Feil i Tidsregningen, som bestaaer i at ansætte en Begivenhed til en sildigere Tid end den virkelige.

Parachute, *m.* Faldskjærm.

Paraclet, *m.* Trøsteren, Navn paa den Helligaand.

Paraclétique, *m.* (Égl.) Bønnebog til Helgenpaakaldelse, henhørende til den græsk-catholske Gudstjeneste; *p. u.*

Parade, *f.* Udstilling til Skue; Pragt; (Mil.) Parade, Vagtparadens Øvelse før den trækker op; (Escr.) Afparering; (Th.) burlesque Scene foran Indgangen til et Gøgler-Theater, for at tiltrække Tilskuere; *fig.* Spilfegteri, (Man.) Sted, hvor Heste faldholdes (montre); Hestens Standsen el. Anholden; un habit de –, en Stadsskjole; lit de –, Paradeseng; mettre une ch. en –, stille Noget frem til Skue; faire – de, prunke med, bramme med; (Escr,) manquer la –, forfeile en Afparering; il n'est pas heureux à la –, han er ikke heldig i at afparere; *fig.* han forstaaer ikke at tilbageviise en Skjemt; (Mar.) faire la –, prale med Flag.

Parader, *v. n.* (Man.) faire – un cheval, lade en Hest manoeuvrere paa Stedet, hvor den falbydes; (Mar.) trydse, gjøre Mine til at angribe; (Mil.) opstilles til at trække paa Vagt.

Paradigme, *m.* (Gr.) Mønster for et Ords Bøininger.

Paradis, *m.* Paradis, Eden; *fig.* yndigt Opholdssted; de Saliges Opholdssted; den lykkeligste Tilstand; (Th.) Galleriet i et Skuespilhuus; *fig.* og *fa.* chemin du –, snæver Vei; être, se trouver, croire en –, nyde en stor Glæde, troe at befinde sig paa Lykkens Top; faire son – de ce monde, leve kun for denne Verdens Glæder; se recommander à tous les saints du –, anraabe Alles Bistand; (H. n.) oiseau de –, Paradisfuglen; (Bot.) pomme de –, Paradisæble.

Paradiste, *m.* Bajas foran et Marionettheater el andet Slags Gjøglerbod.

Paradoxal, e, *a.* urimelig, stridende mod den alm. Mening, parador; yndende Paradorer; *pl. m.* -xaux.

Paradoxe, *m.* Sætning, som strider imod den alm. Mening, urimelig Paastand; ogs. *a.* underlig, urimelig (v. bedre: paradoxal).

Paradoxisme, *m.* (Rhét.) rhetorisk Figur, som bestaaer i at forene tilsyneladende modstridende Egenskaber hos samme Gjenstand.

Parafe, *m.* s. paraphe.

Parafer, *v. a.* s. parapher.

Parage, *m.* forh. Stand, Herkomst; bruges nu kun i Udtr. de haut –, af høi Byrd, af fornem Herkomst; (Mar.) Farvand; *fa.* Sted, hvor man pleier at komme; que venez-vous faire dans nos –s, hvad kommer De at gjøre i vort Farvand, paa vore Enemærker; (Vign.) Vinrankens første Beskæring efter Vinhøsten.

Paragoge, *f.* (Gr.) en Stavelses Tilsætning til Enden af et Ord.

Paragraphe, *m.* Underafdeling af et Capitel; afsluttet Stykke af en Afhandling; Tegnet, hvormed Underafdelingen angives.

Paraisonner, *v. a.* (Verr.) puste Glas.

Paraisonnier, *m.* (Verr.) Speilglasblæser.

Paraître, *v. n.* vise sig, komme til Syne, komme frem; udkomme (om Bøger); falde i Øine, gjøre Opsigt; have Udseende af, synes; il paraît une comète, der viser sig en Komet; il a paru un livre, der er udkommen en Bog; il aime à –, han holder af at gjøre Opsigt; il paraît savant, han lader til at være lærd; il paraît que vous avez raison, det synes, at De har Ret; il me paraît, det forekommer mig; il y paraît, det seer man, det viser sig, det er der endnu Spor af; *fa.* cela paraît comme le nez au milieu du visage, det er iøinefaldende; il n'y a rien qui n'y paraisse, det er endnu fuldkomment kjendeligt.

Paralipomènes, *m. pl.* (Écr.) Krønikernes Bøger.

Paralipse, *f.* (Rhét.) rhetorisk Figur, som bestaaer i at fæste Opmærksomheden paa en Gjenstand ved at lade som om man forbigaaer el. tilsidesætter den (ogs. prétérition).

Parallactique, *a.* (Astr.) parallaktisk, henhørende til Parallaxis.

Parallaxe, *f.* (Astr.) Parallaxis; Forskjel mellem en Stjernes Sted,

ſeet fra Jordens Overflade og beregnet fra Jordens Centrum, el. den Vinkel, ſom dannes i en Stjernes Midtpunkt af to Linier, hvoraf den ene gaaer til Jordens Centrum og den anden til Jagttagernes Øie.

Parrallèle, *a.* ligeløbende, parallel; *s. f.* Parallellinie; (Fort.) Løbegrav, ſom løber parallelt med Fæſtningen, der beleires; *s. m.* Cirkel, parallel med Æqvator; Sammenligning; établir un –, anſtille en Sammenligning; mettre deux choses en –, ſammenligne to Ting med hinanden; faire le-d'Alexandre avec César (el. d'A. et de C.), anſtille Sammenligning mellem A og C.

Parallèlement, *ad.* parallelt.

Parallélipipède, *m.* (Géo.) Parallelipipedum, en Figur, ſom har til Sider ſex Parallelogrammer, hvoraf de modſtaaende ere ligeſtore og parallele.

Parallélisme, *m.* Liniers parallele Egenſtab.

Parallélogramme, *m.* (Géo.) Firkant, hvis modſatte Sider ere ligeſtore og parallele.

Paralogisme, *m.* urigtig Slutning, [Sophisme.

Paralyser, *v. a.* gjøre lam, paralyſere; *fig.* lamme, forhindre Virkningen af, tilintetgjøre.

Paralysie, *f.* Lamhed, Rørelſe, et Lems Følesløshed.

Paralytique, *a.* lam, berøvet Følelſen af et Lem; ogſ. *s.* en Lam.

Paramètre, *m.* (Géo.) en uforanderlig Linie, ſom tjener til Maal for en Bue.

Parangon, *m.* Mynſter; Sammenligning (i disſe Betydn. *v.* og *inus.*); feilfri Diamant; Slags fort ægyptiſk Marmor; (Impr.) Parangonſkrift, Slags ſtor Skrift; ... *a.* pletfri (om Perler og Ædelſtene).

Parangonnage, *m.* (Impr.) Skrift-[tegnenes Sperring.

Parangonner, *v. a.* ſammenligne (v. *inus.*); (Impr.) ſperre.

Parant, e, *a.* prydende, pyntende.

Paranymphe, *m.* (Anc.) Brudeføreer hos Romerne; ſenere: Herre, udvalgt til at føre en fyrſtelig Brud til ſin Gemahl; Univerſitetstale ved Uddeling af en Licenciatgrad.

Parapet, *m.* Muur, ſom tjener til Retværk; Bryſtværn.

Paraphe, *m.* Navnetræk, Vomærke.

Parapher, *v. a.* ſkrive ſit Navnetræk el. Vomærke paa et Document.

Paraphernal, e, *a.* (Jur.) bruges iſær i *pl. m.* i Udtr. biens paraphernaux, en Kones Formue udenfor Medgiften, over hvilken Manden ikke raader; *s. m.* en gift Kones ſærſkilte Formue.

Paraphrase, *f.* Omſkrivning; *fa.* ordſtabsfuld Udtydning; vidtløftig Snak.

Paraphraser, *v. a.* omſkrive; *fa.* fortælle vidtløftigen; udſmykke el. overdrive et Factum.

Paraphraseur, se, *s. fa.* vidtløftig Fortæller; Overdriver.

Paraphraste, *m.* Forfatter til en Omſkrivning, fri Overſætter, ſom ikke holder ſig til Bogſtaven, men forklarer Texten.

Paraphrénésie, *f.* (Méd.) forbigaaende Vanvid.

Paraplégie, *f.* (Méd.) Lamhed, ſom hidrører fra et apoplectiſk Tilfælde.

Parapluie, *m.* Regnſkærm.

Parapoplexie, *f.* (Méd.) ondartet Feber, ledſaget af Dødſighed og Sindsforvirring.

Parasange, *f.* (Anc.) perſiſk Veimaal paa 30 Stadier.

Paraſélène, *f.* Vimaane, Gjenſkin af Maanen i Skyerne.

Parasite, *m.* Snyltegjæſt; ogſ. *a.* expressions –s, overflødige Udtryk el. ſaadanne, ſom gjentages for ofte; plante –, Snylteplante.

Parasitisme, *m.* Snylteri, Snyltevane.

Parasol, *m.* Solſkærm, Paraſol.

Paratitlaire, *m.* Forfatter til en kort Forklaring af Overſkrifterne i Codex el. Pandecterne.

Paratitles, *m. pl.* kort Forklaring af Overſkrifterne i Codex og Pandecterne.

Paratonnerre, *m.* Lynafleder.

Parâtre, *m.* ſlet Stedfader; *inus.*

Paravent, *m.* Skærmbræt.

Parbleu, *int.* i Sandhed! ved Gud!

Parc, *m.* Dyrehave, indhegnet Lyſtſkov; indgrøftet Græsgang til Stude; indhegnet Sted paa Marken, hvor Faarene overnatte, Faarefold; Parc-aux-Cerfs, Slags Serail i Parken ved Verſailles under Ludvig d. 15de; (Ch.) Sted, indrettet til Vildſvinefangſt; (Pê.) Fangeſted for Fiſke, naar de følge Strømmen ud ad; kunſtig Oſtersbanke; (Mil.) Sted, hvor Artillerietz Tilbehør opbevares; hele en Armees Feltmateriale; (Mar.) – à moutons, Faareſti ombord.

Parcage, *m.* Faarefold, Faars Ophold paa en Ager.

Parcellaire, *m.* Fortegnelse over alle til en Commune el. til et Gods henhørende Jordlodder og sammes Afgifter; ogs. *a.* i Udtr. cadastre –, detailleret Skatteregister over Jordeiendomme.

Parcelle, *f.* lille Deel.

Parceller, *v. a.* dele i smaa Dele, [udstykke.

Parce que, *conj.* fordi, af den Grund.

Parchemin, *m.* Pergament; – vierge, fiint Pergament; *pop.* visage de –, magert og gustent Ansigt; *fig.* og *fa.* allonger le –, trække en Sag ud ved ulykkelige Skriverier; *pl.* Adelspatenter.

Parcheminerie, *f.* Sted, hvor Pergament tilberedes, Pergamentfabrik, Kunst at tilberede Pergament.

Parcheminier, *m.* Pergamentmager, Pergamenthandler.

Par–ci, par–là, *loc. ad.* s. par.

Parcimonie, *f.* smaalig Sparsommelighed, Gnieragtighed (i ophøiet Stiil).

Parcimonieux, se, *a.* overdreven [sparsommelig, gnieragtig.

Parcourir, *v. n.* gjennemløbe, gjennemreise, gjennemvandre; *fig.* gjennemgaae, gjennemsee flygtigt, gjennemblade; – la ville, gjennemløbe, gjennemstreife Byen; – toutes les mers, besejle alle Have; – des yeux, gjennemløbe med Øinene; – des papiers, gjennemblade Papirer.

Parcours, *m.* Ret til paa visse Tider af Aaret at drive sine Hjorder ind paa en Andens eller en fælles Jordlod.

Pardi, pardienne, *int.* ved Gud! *fa.*

Pardon, *m.* Tilgivelse; Benaadning; Ringen til Bøn, Bedeklokke (i d. Betydn. *v.* almindeligere: angelus); *pl.* Aflad; je vous demande –, jeg beder Dem om Forladelse; lettres de –, forh. kongelig Benaadelse for mindre Forseelser (for større: lettres de grâce); pardon! *int.* forlad mig! med Deres Tilladelse! mille –s, tusinde Gange om Forladelse! [delig (kun om Ting).

Pardonnable, *a.* tilgivelig, undskyl-

Pardonnaire, *m.* Geistlig, som har det Hverv at uddele Aflad.

Pardonné, e, *p.* tilgivet; *prov.* péché caché est à demi –, en Feil, som ikke vækker Forargelse, kan lettere tilgives; *fa.* vous êtes tout –, man tilgiver Dem gjerne (Høflighedsudtr. naar En beder om Forladelse; uden for dette Tilfælde bruges pardonné ikke om Personer).

Pardonner, *v. a.* forlade, tilgive; benaade; undskylde, bære over med; *v. n.* skaane (i d. Betydn. med à og en Regtelse); je lui pardonne ses torts, jeg tilgiver ham hans Forseelser; pardonnez à ma franchise, tilgiv min Aabenhjertighed; pardonnez si je vous contredis, forlad mig, at jeg siger Dem imod; pardonnez-moi, vous me pardonnerez, forlad mig det! De tilgiver, at jeg ikke er af Deres Mening; la mort *ne* pardonne *à* personne, Døden undtager (skaaner) Ingen.

Paré, e, *p.* og *a.* smykket, forskjønnet; pyntet; *fa.* elle est –e comme une épouse, comme une châsse, comme un autel, hun er i stiv Stads; style –, Stiil, fuld af blomstrende Udtryk; cidre –, Most, som har gjæret; (Prat.) le titre est –, Documentet er i en saadan Form, at det kan executeres uden Dom; (Mar.) vaisseau –, Skib som er klart til at staaes; bien –, ryddeligt, klart (bien alesti).

Paréage el. **pariage**, *m.* (Féo.) to Godseieres fælles Ret til en og samme Jordeiendom.

Paréatis (s udt), *m.* Rescript, som tilstod Ret til at lade en Dom fuldbyrde af andre Domstole udenfor den, som havde afsagt den.

Pareau, *m.* stor indisk Baad; Kjedel til Vorsmeltning; *pl. m.* store Stene til at sænke Fiskegarn.

Parégorique, *a.* (Méd.) smertestillende (*p. u.* almindeligere: anodin, e).

Pareil, le, *a.* lig, ligedan; saadan; de – âge, af lige Alder (*v.* almindeligere: de même âge, égaux en âge); de –s amis, saadanne Venner; toutes choses –les, naar alle Ting ere lige, under lige Forholde; ... *s.* Ligemand; Mage; il n'a pas son –, han har ikke sin Lige; sans –, sans –le, uden Mage, magesløs, uforlignelig; –le, *s. f.* samme Behandling; je vous rendrai la –le, jeg skal gjengjælde Dem det, betale Dem med lige Mynt; ... à la –le, *loc. ad.* paa samme Maade; Lige for Lige (*v.*).

Pareillement, *ad.* paa samme Maade; ligeledes; vous le voulez, et moi –, De vil det, og jeg ogsaa; portez-

vous bien! . . . et vous -! lev vel! . . . det ønsker jeg Dem ligeledes.

Parelle, *f.* (Bot.) Taalmodigheds-blomst (patience).

Parement, *m.* Prydelse; Alterklæde; Opslag paa Ærmet; udvendig Side af et Muur- el. Snedkerarbeide; tyk Knippel, som sættes yderst i et Riis-knippe; (Pav.) Bordursteen.

Parenchyme, *m.* (An.) Indvoldenes eiendommelige Bestanddeel; (Bot.) det fine Cellevæv i Planternes Blade el. Stengler.

Parénèse, *f.* (Did.) Formaning til

Parénétique, *a.* (Did) som formaner til Dyd, opbyggelig.

Parent, e, *s.* Slægtning, Paarørende, Frende; *pl.* Forældre; Stamfædre; il est devenu - de cette famille par le mariage, han er kommen i Slægt med denne Familie ved Giftermaal; nos premiers -s, Adam og Eva; nos grands -s, de Vigtigste af vore Nærpaarørende; *prov.* renvoyer q. chez ses -s, vise En bort, affpise En; les rois et les juges n'ont point de -s, Konger og Dommere maae tilsidesætte Deres personlige Tilbøieligheder for det alm. Bedste.

Parentage, *m.* Slægtskab; *v.*

Parenté, *f.* Slægtskab; alle Ens Slægtninge; assembler la -, samle sine Slægtninge.

Parentèle, *f.* Slægtskab, Slægtninge;

Parenthèse, *f.* Parenthes, indklamret Mellemsætning; Parenthestegn; fermer la -, slutte Parenthesen; *fig.* og *pop.* avoir les jambes en -, være hjulbenet; par -, *loc. ad.* i Forbigaaende.

Parer, *v. a.* pynte, pryde, smykke; udpynte, oppudse; afparere, afværge; beskytte imod (de); (Mar.) gjøre klar; *v. pr.* pynte sig, smykke sig; gjøre sig til af; beskytte sig imod; *v. n.* afbøde, afparere (med à); (Man.) standse, holde an; - sa marchandise, udpynte sine Varer; cela vous parera *de* la pluie, det vil beskærme Dem imod Regnen; - un coup, afbøde et Stød; on ne saurait - *à* tout, man kan ikke afværge Alt; se - d'un titre, bryste sig, gjøre sig til af en Titel; *prov.* se - des plumes d'autrui, pynte sig med laante Fjedre; rose sig af Andres Arbeide (især om en Plagiator); (Vét.) - le pied d'un cheval, udvirke en Hestehov, bortskære Noget af Hoven for at beskoe den; (Dist.) - du cidre, faae Most til at gjære for at betage den sin søde Smag; (Bouch.) - la viande, flaae Huden af og borttage Fidtet; (Mar.) - une ancre, gjøre et Anker klart til at falde; - un cable, hale Bugt op af Touget; - un cap, klare et Forbjerg fra sig; seile forbi det.

Parère, *m.* (Com.) en Kjøbmands Raad el. Betænkning i et Handelsanliggende.

Paresse, *f.* Dovenskab, Ladhed; Forsømmelse; Kjærlighed til Mageligbed el. Roligbed; - d'esprit, Aandssløvhed, Aandsdorskhed, langsom Fatteevne; *prov.* relever q. du péché de paresse, pille Dovenskaben ud af En, tvinge En til at gjøre sin Pligt.

Paresser, *v. n.* dovne, ligge paa den lade Side; *fa.*

Paresseux, se, *a.* lad, doven; dorsk; magelig; - *d'*écrire, doven til at skrive; - *à* servir, seen til at tjene; - *au* travail, lad til sit Arbeide; il a l'esprit -, han har Hang til Dovenskab; han har et langsomt Nemme, en vanskelig Fatteevne; (Méd.) j'ai l'estomac -, min Mave vil ikke gjøre sin Pligt, den har vanskeligt ved at fordøie; *s.* et dovent Menneske, en Ledliggænger, en Dagdriver; *s. m.* (H n.) Dovendyr.

Pareur, *m.* En, som fuldender et Arbeide, lægger den sidste Haand paa det, afpudser det.

Parfaire, *v. a.* fuldende; udfylde, completere; bruges kun i l'inf. og i de sammensatte Tider, og kun i Tale om Rets- og Finants-Sager; - un payement, completere det Manglende i en Betaling; - le juste prix, holde Sælgeren af en urørlig Eiendom skadesløs.

Parfait, e, *a.* fuldkommen, fuldendt; fuldstændig; fait et -, fix og færdig; (Mus.) accord -, fuldstemmig Accord; (Gr.) le prétérit -, el. *s. m.* le -, Perfectum (nu hellere: passé indéfini); (Arith.) nombre -, et fuldkomment Tal, som er lig Summen af dets aliqvote Dele (6 = 1 + 2 + 3); *s. m.* det Fuldkomne; Fuldkommenhed.

Parfaitement, *ad.* fuldkomment, til Fuldkommenhed; ganske, aldeles.

Parfilage, *m* Udtrævlen af Guld- og Sølvtraade; udtrævlet Arbeide.

Parfiler, *v. a.* udtrævle Guld- og Sølvtraade.

Parfois, *ad.* undertiden.

Parfondre, *v. a.* indsmelte Farver i Glas el. Email overalt lige jevnt.

Parfournir, *v. a.* levere Alt fuldstændigt; *p. u.*

Parfum, *m.* Vellugt; vellugtende Duft; vellugtende Vand; Røgelse; *fig.* Virak; un – d'antiquité, en Oldtids Duft, en med Oldtiden beslægtet Aand el. Tone (om et Skrift); le – de la louange, Rosens Virak, Glæden over at høre sig rose.

Parfumer, *v. a.* gjøre vellugtende, udbrede Vellugt over; gjennemrøge; *v. pr.* parfumere sig, fylde sit Haar el. sine Klæder med vellugtende Essents; – une lettre, dyppe et Brev i Eddike og udsætte det for Svovllugt el. desl. for at betage dets Smittestof.

Parfumeur, se, *s.* En, som forfærdiger og sælger vellugtende Sager.

Parfumoir, *m.* Røgelsekar.

Parguié! parguienne (forværvet Udtale af pardi! pardienne)! *int.* ved Gud!

Parhélle, *m.* Bisol, Gjenskin af Solen.

Pari, *m.* Væddemaal; Indsatsen, hvorom der væddes; tenir le –, holde Væddemaalet, vædde imod; payer le –, betale Væddemaalet; être hors de –, have allerede tabt (i et Væddemaal mellem Flere).

Paria, *m.* Menneske, henhørende til den ringeste indiske Kaste, med hvem de andre Kaster ikke ville have mindste Samkvem.

Pariade, *f.* Agerhønsenes Parringstid; deres Tilstand paa den Tid; et Par parrede Agerhøns.

Parier, *v. a.* vædde; – pour q., vædde om, at En vil vinde; – à coup sûr, vædde med Sikkerhed om at vinde; *fa.* il y a à –, beaucoup à –, gros à –, tout à – que, der er al Grund til at troe, det er udenfor al Tvivl at o. s. v.

Pariétaire, *f.* (Bot.) Muururt.

Pariétal, *a. m.* (An.) i Udtr. os –aux, Hjerneskallens Sidevægge, Forhovedets Been; ogs *s. m* i d. Betydn.

Parieur, se, *s.* En, som vædder.

Parisien, ne, *s.* Pariser, -inde; (*iron.*) sin Person; nysgjerrig Taabe (badaud); –ne, *s f.* Sang af V. Hugo i Anledn. af Julirevolutionen; Slags Omnibus; (Impr.) Perleskrift, mindre end Nonpareille.

Parisis (s udt.), *a.* myntet i Paris; *v.*

Parisyllabique, *a.* (Gr.) som har lige mange Stavelser.

Parité, *f.* (Did.) Lighed; Lignelse, Sammenligning.

Parjure, *m.* Meneed, falsk Eed; Meneder; *a.* meensvoren; troløs.

Parjurer (se), *v. pr.* aflægge falsk Eed, forsværge sig; bryde sin Eed.

Parlage, *m.* Snak, Sladder, Ordgyderi; *fa.*

Parlant, e, *a.* talende, som gierne taler, meddelende; udtryksfuld; træffende, lignende; *fa.* il est peu –, han taler ikke meget, ikke gierne; des regards –s, udtryksfulde Blik; ce portrait est –, dette Portræt er træffende; trompette –e, Raaberør (nu: portevoix); (Blas.) armes –tes, Vaaben, som antyde Eierens Navn; généralement –, *loc. ad.* i Almindelighed talt.

Parlement, *m.* forh. Rigsforsamling; Overret i Frankrig; sammes District (i disse Betydn. *v.*); nu: det engelske Parlament.

Parlementaire, *m.* Tilhænger af Parlamentet; Parlementair, Underhandler; (Mar.) Parlementairskib (ogs. vaisseau –); *a.* underhandlende, parlementarisk.

Parlementer, *v. n.* underhandle, indlade sig i Underhandling, parlementere; *prov.* ville qui parlemente est à demi rendue, en By, som underhandler, er halv tabt.

Parlée, *a. f.* kun i Udtr. la langue parlée, Sproget, som tales (i Modst. til la langue écrite).

Parler, *v. n.* tale; udtrykke sig, yttre sig; sige sin Mening; snakke (om visse Fugle); *v. a.* udtrykke sig i et el. andet Sprog; forstaae det; *v. pr.* tales (om Sprog); tale sammen med hinanden; tale med sig selv; il faut *lui* –, man maa tale med ham (i daglig Tale hedder det undertiden: – à lui); – *avec* q., underholde sig med En; il trouvera à qui –, han vil finde sin Mand for sig, En, som forstaaer at svare; trouver *avec* q. parler, finde Nogen, man kan underholde sig med; il n'a pas fait – de lui, han har Intet gjort, som kunde forskaffe ham et Navn, bringe ham i Omtale; elle n'a point fait – d'elle, hun har altid opført sig godt; on

beaucoup parlé d'elle, hun er bleven meget udraabt; la chose parle d'elle-même, Sagen taler for sig selv; den er klar og tydelig; cela parle tout seul, det behøver ingen Forklaring; tout parle pour lui, Alt taler til hans Fordeel; faire - q., tillægge En Ytringer, han ikke har brugt; lægge noget Ondt i Ens Ord; il faut que q. ait parlé, der maa Nogen have snakket af Skole; apprendre à - à q., lære En at være forsigtig i sin Tale, vise ham til Rette; - bien, tale godt, tale reent og smukt; - juste, tale rigtigt, fornuftigt; - français, *fig.* udtrykke sig klart og bestemt; - français à q., tale til En i en myndig Tone; - mal, udtrykke sig slet, forsee sig imod Sproget; mal -, tale ilde; - mal de q., tale ilde om En; - gras, læspe; - en l'air, tale hen i Veiret, uden at vide ret Besked; - au hasard, tale uden Overlæg, ubetænksomt; - à tort et à travers, tale op ad Væggene, ned ad Stolperne, uden at tænke ved hvad man siger; - légèrement, tale uden at være vis i sin Sag; - de la pluie et du beau temps, tale om intetsigende Ting; - pour -, tale uden at have Noget at tale om, om ligegyldige Ting; - d'une affaire à bâtons rompus, tale hid og did om en Sag, uden Sammenhæng; - d'or, belægge godt sine Ord (*v.*); - haut, tale høit; tale i en uforskammet Tone; - à cheval à q., tale til En i en bydende Tone; - de grosses dents, tale i en truende Tone; - en maître, tale med Sagkundskab; tale i en afgjørende Tone; - à cœur ouvert, tale aabent og fortroligt; - à son bonnet, tale med sig selv; - d'abondance, tale uforberedt; - d'aboudance de cœur, tale af Hjertets Fylde; - à un mur, tale til En, som ikke vil lade sig røre af hvad man siger; il en parle bien à son aise, han har let ved at raade, han skal ikke udføre det, el. han kan sagtens tale, han veed ikke hvad Andres Nød har at betyde; - politique, tale om Politik; - chasse, tale om Jagt; - affaires, tale om Forretninger (ogs. - de politique, - de chasse, - d'affaires); - raison, tale fornuftigt; - phébus, føre et høittravende Sprog; - Cicéron, tale som Cicero, i ciceronianske Udtryk; - normand, tale med den Normanderne egne Accent, - latin devant les cordeliers, tale om Noget til Folk, som forstaae sig bedre derpaa; parlez-moi de cela, deri er jeg enig med Dem, deri samtykker jeg; voilà ce qui s'appelle -, voilà -, c'est - cela, det kan man kalde at tale med Raison; det kan man finde sig i; det er klart og bestemt; il faut laisser - (le monde), man skal kun lade Folk tale, ikke bryde sig om hvad der siges; il en sera -é, det vil der gaae Ry af; il en sera -é à jamais, det vil der tales om til den sildigste Tid; *prov.* trop - nuit, trop gratter cuit, at tale altfor meget skader; ... *s. m.* Maade at tale paa; Sprog, Dialect; il a le - bref, han udtrykker sig kort og fyndigt; le - picard, Dialecten i Picardiet; *fa* avoir son franc -, have sit frie Sprog; *prov.* beau - n'écorche pas la langue, et godt Ord finder et godt Sted.

Parlerie, *f.* Sladder; *fa. p. u.*

Parleur, se, *s.* En, som taler meget og gjerne; Sladderhank, Sladdersøster; il est beau -, han taler godt for sig; il est grand -, han taler altfor meget. [*v.*..*s. m.* Advocat; *v. inus.*

Parlier, ère, *a.* ordrig, snakkesyg;

Parloir, *m.* Talestue. [Parmesanost.

Parmesan, e, *a.* parmesansk; *s. m.*

Parmi, *pp.* iblandt (bruges med et Collectiv og med et Fleert., som udtr. flere end to el. tre; entre bruges derimod, naar der tales om to el. tre); - le peuple, blandt Folket; - les hommes, mellem Mennesene.

Parnasse, *m.* Bjerg i Phocis helliget Apollo og Muserne; le - français, den franske Digtekunst; Frankrigs Digtere; monter sur le -, hellige sig til Poesien; skrive Vers.

Parodie, *f.* Parodi; latterlig Efterligning af et alvorligt Digt el. af et dramatisk Arbeide.

Parodier, *v. a.* skrive en Parodi; fordreie el. forandre et Digt, for at latterliggjøre det; - q., efterabe En.

Parodiste, *m.* Forfatter af en Parodi.

Paroi, *f.* forh. muret Væg; Skillerumsvæg; nu: de indvendige Sider af et Kar el. af et Rør (som oftest i *pl.*); (An.) de indvendige Sider og Skillerum i Huulheder i Legemet;

(E. F.) Mærketræer, som blive staaende ved Skovhugst.

Paroir, *m.* (Forg.) Virkejern, hvormed Hestehoven bestæres; (Tann.) Skavejern.

Paroisse, *f.* Sogn; Sognekirke; Sognefolk, Menighed; le coq de la –, den rigeste og meest ansete Mand i Sognet; habit de deux –s, Kjole af to Slags Farver, som ikke passe sammen.

Paroissial, e, *a.* henhørende til et Sogn; église –e, Sognekirke; uden *pl. m.*

Paroissien, ne, *s.* Sognemand, Sognekone, Lem af Sognet; *s. m* Bønnebog, som bruges ved Gudstjenesten; *a.* henhørende til Sognet.

Parole, *f.* Ord; Taleevne; Stemme; Sentents, mærkeligt Ord; Løfte, Forsikring; Forslag; Foredrag, Veltalenhed; Æresord; *pl.* Ytringer; bittre, bidende el. fornærmende Ord; tomme Løfter; Texten til en Melodie; la – de Dieu, la – divine, Guds Ord, Skriften; avoir le don de la –, avoir la – à commandement, manier bien la –, *fa.* avoir la – à la (en) main, besidde Talegave, have et smukt og flydende Foredrag; perdre la –, tabe Mælet; forstumme af Frygt el. Overraskelse; il a la – forte, han har en stærk Stemme; avoir la – haute, tale i en høi, stolt Tone; demander la –, forlange at tale; porter la –, føre Ordet, tale i Fleres Navn; adresser la – à q., henvende Talen til En; couper la – à q., afbryde En i sin Tale; – d'honneur, Æresord; homme de –, Mand af Ord; – de paix, Fredsforslag; sa – y est engagée, il a donné sa –, han har givet sit Ord derpaa; se dédire de sa –, retirer, reprendre, dégager sa –, tage sit Ord tilbage; n'avoir qu'une –, ikke tage tilbage hvad man eengang har sagt; have en bestemt Priis; homme d'honneur n'a que sa –, en Mand af Ære bryder ikke sit Ord; il a deux –s, han siger snart Et, snart et Andet; man kan ikke bygge paa hans Ord; la – fait le jeu, vaut (le) jeu, i Spil maa man holde sit Ord; payer en –s, de belles –s, betale med smukke Løfter; il m'a donné de bonnes –s, han har talt til mig med Velvillie; givet mig gode Ord; se prendre de –s, komme op at mundhugges; ils ont eu de grosses –s ensemble, de have været oppe at skiændes, de have sagt hinanden Uartigheder; *fa.* je lui ferai rentrer les –s dans le corps, jeg skal nok bringe ham til at tage sine Ord tilbage; les –s de l'air, Ordene til Melodien; sur –, *loc. ad.* efter en Andens Udsagn; paa sit Æresord.

Paroli, *m.* (Jeu) det Dobbelte af første Indsats (i Bassette, Farao og desl Spil); Fold paa Kortet til Tegn paa at man vil fordoble sin Indsats – de campagne, falsk Paroli; *fig.* og *fa.* faire –, rendre le – à q., gjengjælde En dobbelt.

Paronomase, *f.* (Rhét.) ligelydende Ords Sammenstilling.

Paronomasie, *f.* (Did.) Lighed mellem Ord af forskjellige Sprog, som antyder en fælles Oprindelse.

Paronyme, *m.* (Gr.) Ord, som ligner et andet i Form el. Dannelse.

Parotide, *f.* (An.) Drekirtel; Svulst i Drekirtlen (ogs. parotite).

Parotidite, *f.* (Méd.) Betændelse el. Svulst i Drekirtlen.

Paroxysme, *m.* (Méd.) hæftigt Anfald af en Sygdom; Sygdommens værste Standpunkt.

Parpaillot, *m.* Spottenavn, hvormed man forhen nævnede Protestanterne i Frankrig.

Parpaing, *m.* (Maç.) Steen, som gaaer giennem Tykkelsen af en Muur; Grundsteen under Bindingsværk.

Parpayer, *v. a.* betale det Sidste af en Gjæld; *v. inus.*

Parque, *f.* (Myth.) Parce.

Parquer, *v. a.* sætte Faar i Fold; sætte ind i et indelukt Sted (om Stude, Heste, Østers); bringe Feltstyts og Krigsforraad sammen; *v. n.* staae i Fold (om Qvæg); ligge i Leir, leire sig (om Artilleri).

Parquet, *m.* tavlet Gulv; afsondret Plads for Dommerne og Advokaterne i Retssalen; Sted, hvor Embedsmændene i et Ministerium holde Møde; samtlige Dommere el. Embedsmænd; Sted, hvor Retsbetjentene opholde sig medens Dommerne ere samlede; tenir le –, holde Møde; le – des agents de change, Vexelmæglernes Samlingsplads paa Børsen; (Th.) Plads i et Theater mellem Parterret og Orchestret (nu almindelig: orchestre); (Mir.) Træbeklæd-

ning til et Speil; (Mar.) Kuglestramme, Kuglekrands. [Tavlerne i et Gulv.

Parquetage, *m.* Forfærdigelse af

Parqueter, *v. a.* indlægge et Gulv.

Parquetterie, *f.* Kunst at forfærdige Tavlearbeide, at indlægge Gulve.

Parrain, *m.* Fadder ved Barnedaab; den, som giver en Kirkeklokke Navn ved dens Indvielse; den, som en Soldat, dømt til at skydes, udvælger til at binde sig for Øinene; forh. Secundant i en Duel; Ens Proponent til Optagelse i en Ridderorden.

Parricide, *m.* Fader- el. Modermorder; Fædrenelandsforræder; Fader- el. Modermord; Fædrenelandsforræderi; *s. f.* Fader- el. Modermorderske; ogs. *a.* fadermorderisk, fædrenelandsforræderisk.

Parsemer, *v. a.* bestrøe, besaae.

Part (t udt.), *m.* (Jur.) nyfødt Barn; ud. *pl.*

Part, *f.* Deel, Andeel; Sted, Kant; den, hvorfra Noget kommer; Vedkommende; (Mar.) Part, Skibspart; avoir – à, have Andeel i, bidrage til; prendre – à qc., tage Deel i Noget; intercessere sig for; je prends part à tout ce qui vous touche, jeg tager Deel i (interesserer mig for) Alt hvad der angaaer Dem; être de – avec q., tage Deel med En i Noget; faire – de qc. à q., dele Noget med En; meddele En Underretning om Noget; melde En Noget; billet de faire –, el. billet de –, Meddelelsesskrivelse i et Familieanliggende; faire la – de, tage i Betragtning, tage Hensyn til; l'acteur a peu réussi, mais il faut faire la – de la timidité, Skuespilleren har ikke gjort synderlig Lykke, men man maa tage hans Blyhed i Betragtning; faire la – de la critique, blande nogen Dadel i sin Roes; *fig.* og *fa.* faire la – du diable, tage hans svage Side i Betragtning, dømme skaansomt; avoir – au gâteau, have Deel i Udbyttet af et Foretagende; *pop.* ne pas jeter sa – aux chiens, Intet opgive af sine Fordringer; la – du lion, den Stærkeres Part; prendre en bonne –, tage i en god Mening, tage godt op; prendre en mauvaise –, tage ilde op; udlægge Noget paa det Værste; dites-le lui de ma –, sig ham det fra mig af; de quelle – vient cette nouvelle? fra hvad Kant el. fra hvem kommer denne Efterretning; je le sais de bonne –, jeg har det fra en sikker Haand, fra en god Kilde; je prends cela de la – d'où il vient, jeg bryder mig ikke om hvad han siger om mig; je vais quelque –, jeg gaaer et Sted hen; pour ma –, for mit Vedkommende; (Mar.) être à la –, have Deel i Byttet; ... à –, *loc. ad.* for sig selv, særskilt, til Siden; affides; med Undtagelse af; af en særegen Art; tirer q. à –, tage En til Siden; mettez cela à –, læg det for sig selv; raillerie à –, uden at ville skjemte; un homme à –, et udmærket Menneske, et særeget Menneske; dire à –, sige affides (Th.); je disais à – moi, jeg sagde ved mig selv; ... de – et d'autre, de toute –, de toutes –s, *loc. ad.* paa flere Steder, allevegne; paa begge Sider; fra alle Kanter; je suis allé de – et d'autre, jeg har været flere Steder; il arrive des soldats de toutes –s, der kommer Soldater fra alle Kanter; on est content de – et d'autre, man er tilfreds paa begge Sider; ... de – en –, *loc. ad.* tvers igjennem; ... en l'autre –, de l'autre –, *loc. ad.* (Com.) paa den anden Side af Bladet.

Partage, *m.* Deling; Andeel, Arvelod; Delingsact; Gave af Naturen el. Lykken; Stemmelighed i en Forsamling; cela m'est échu, m'est tombé en –, det er faldet i min Andeel; Dieu lui a donné l'esprit en –, Gud har tildeelt ham Forstand; elle a eu la beauté en –, hun har faaet Skjønhed til Deel; être à q. sans –, tilhøre En udeelt; en cas de –, i Tilfælde af Stemmelighed; (Hydr.) le point de –, det høieste Punkt, hvorfra et Vandløb fordeles.

Partagé, e, *p.* deelt, gjensidig; un amour –, en gjensidig Kjærlighed.

Partageable, *a.* delelig.

Partageant, e, *a.* (Jur.) En, som faaer en Part i en Deling.

Partager, *v. a.* dele; deeltage i; give en Andeel af, tildele; adskille i Partier; *v. n.* have Ret til en Andeel i Noget; dele med hinanden; – qc. *avec* q, dele Noget med En; – qc. *entre* les pauvres, dele Noget

gaae ud fra et Princip; partons de là, lader os gaae ud derfra; les nerfs partent du cerveau, Nerverne udſpringe fra Hjernen; cela part d'un bon cœur, det udſpringer fra et godt Hjerte; (Man.) – de la main, ſætte ſtrax i Galop; *fig.* beſorge hurtigt et Ærinde, være ſtrax færdig til at gaae; *s. m.* (Man.) Heſtens Anſats i Galop; . . . à – de, *loc. ad.* at regne fra; à – d'aujourd'hui, fra idag af; à – de là, naar man gaaer ud derfra, i Forudſætning deraf.

Partisan, *m.* Tilhænger; Partigænger; forh. Finantsforpagter.

Partiteur, *m.* (Arith.) Diviſor; *p. u.*

Partitif, ive, *a.* (Gr.) betegnende en Deel af et Heelt, partitiv.

Partition, *f.* (Gr.) en Gjenſtands Deling; (Mus.) Partitur; *pl.* (Blas.) Afdelinger i Vaabenſkioldet.

Partner, *m.* ſ. partenaire.

Partout, *ad.* overalt, allevegne; hvorſombelſt; *fa.* se fourrer –, fourrer son nez –, blande ſig i Alt, have ſin Næſe allevegne; *prov.* on ne peut être –, man kan ikke være alleſtedsnærværende.

Parure, *f.* Pynt, Prydelſe; Smykke; une – de diamants, et Smykke af Diamanter; des meubles de même –, Meubler af ſamme Arbeide; des chevaux de même –, Heſte af ſamme Vært og Farve; *fig.* tout est de même –, Alt er af ſamme Suurdeig (om en Perſon el. et Skrift; *p. u.* og kun i ſlet Forſt.); (Vét.) Heſtehovens Beſkæring, Udvirkning; (Rel.) Hvad der ſkæres bort af Læderet med Kniven; lignende Betydn. i andre Haandværk.

Parvenir, *v. n.* naae Maalet; naae til, komme til; *fig.* opnaae; *v. n.* gjøre Lykke, komme til Hæder, ſvinge ſig op; votre lettre m'est parvenue, Deres Brev er kommet mig ihænde; – à une charge, opnaae et Embede; il ne peut manquer de –, det kan ikke feile, at han jo nok vil gjøre Lykke, komme frem.

Parvenu, e, *s.* et Menneſke, ſom fra ringe Kaar har pludſelig hævet ſig i Veiret (iſær ved Begunſtigelſe, ved Andres Hjælp); en Lykkens Padehat.

Parvis, *m.* Plads foran Hovedkirkedøren; (Écr.) le – du temple, Tempels Forgaard; *pl.* Veſtibule; les célestes –, Himlen, *poé.*

Pas, *m.* Skridt; Fjed; Trin; Tridt; Gænge; Dandſetrin; Fodſpor; Trappetrin, Dørtrin; ſnævert Pas; Sund, Stræde; *fig.* Skridt el. Umage for at ſætte Noget igjennem; Ret til at gaae forreſt; petit –, kort Skridt; – accéléré, hurtigt Skridt; – de charge, Stormſkridt; aller au –, gaae i Fodgang; forcer, doubler le –, tage ſtørre Skridt; marcher à – lents, à – comptés, gaae med langſomme Skridt; aller à – de tortue, gaae Sneglegang; à – mesurés, med maalte Skridt, med Forſigtighed; mesurer ses –, gaae forſigtigt tilværks; à – de loup, ſagte, ſaa at man ikke mærkes, for at overrumple; aller à grands –, gaae med ſtærke Skridt, gjøre ſtor Fremgang; aller à – de géants, gjøre Kæmpeſkridt, kæmpemæssig Fremgang; faire un faux –, gjøre et Feiltrin; un – de clerc, en Uforſigtighedsfeil; un – de deux, en Dands, ſom dandſes af To; mettre un cheval au –, ſætte en Heſt i Skridt; mettre q. au –, bringe En til Raiſon; retourner sur ses –, vende tilbage til det Sted, man er gaaet ud fra; marcher sur les – de q., vandre i Ens Fodſpor; s'attacher aux – de q., følge En allevegne; c'est un – glissant, det er en vanſkelig, ſlibrig Stilling; être dans un mauvais –, befinde ſig i en vanſkelig el. farlig Stilling; se tirer d'un mauvais –, rede ſig ud af en vanſkelig Stilling; franchir le –, beſtemme ſig endelig efter lang Betænkning; sauter le –, gjøre Noget imod ſin Villie, efter lang Tøven; il lui a fallu passer le –, han er omſider bleven nødt til at gjøre det; il a passé le –, han er død, han er henrettet; faire aller q. plus vite que le –, give En meget at tage vare; give ham meget at beſtille; vous devriez baiser la trace de ses –, De ſkylder ham meget, han har gjort meget for Dem; cela ne se trouve pas dans le – d'un cheval, det er Noget, man ſkal ſøge længe om; plaindre ses –, ikke holde af at gjøre ſig Ulejlighed for Andre; regretter ses –, fortryde den Umage, man har gjort ſig; faire les premiers – gjøre det førſte Skridt; *prov.* tout dépend d'un (du)

premier –, Udfaldet af en Sag beroer paa hvorledes den begyndes; il n'y a que le premier – qui coûte, det første Skridt er det værste; det er det første Skridt, som koster Overvindelse;... – à –, *loc. ad.* Skridt for Skridt, langsomt; de ce –, tout de ce –, *loc. ad.* strax, øieblikkeligen.

Pas, *ad* bruges alm. i Forbindelse med et foregaaende ne el. non: ne... pas, non... pas, ikke; il *n'*écrit *pas*, han skriver ikke; il m'est indifférent d'écrire ou de *ne pas* écrire (el. de *n'*écrire *pas*) det er mig ligegyldigt om jeg skriver el. ikke skriver; il faut se conduire par raison, et *non pas* par fantaisie, man maa lade sig styre af Fornuften, og ikke af Lune; – un, Ingen; – un *ne* le dit, Ingen siger det; – trop, ikke synderligt, ikke meget; point udtrykker en stærkere Negtelse end pas; s. *ne*.

Pascal, e, *a.* henhørende til Paaske.

Pas-d'âne, *m.* Slags Bidsel; Redskab til at aabne Munden paa en Hest; Kaarde-Hæfte, som bedækker hele Haanden; (Bot.) Hestehov, Skreppe, en straalblomstret Plante (tussilage); *pl.* des pas-d'âne.

Pasigraphie, *f.* Kunst at skrive et Sprog, saa at det forstaaes af Alle uden Oversættelse; universel Skrivekunst.

Pasquin, *m.* Skamstøtte i Rom, hvorpaa satiriske Plakater opslaaes; plump, ondskabsfuld Spotter; Tjener i et Lystspil. [spottende Skjemt.

Pasquinade, *f.* Skamskrift, Pasqvil;

Pasquiniser, *v. a.* skrive Pasqviller; skose En; tale ilde om En; *p. u.*

Passable, *a.* taalelig, som kan gaae an.

Passablement, *ad.* taaleligen.

Passacaille, *f.* Slags langsom Dandsemusik; Slags spansk Dands.

Passade, *f.* Gjennemreise, kort Ophold paa et Sted; flygtig Nydelse; *Neddukken; donner une – à q., dukke En ned under Vandet; Almisse til Gjennemreisende (*v.*); *fa. prov.* cela est bon pour une –, det gaaer an een Gang, men kom ikke tiere; (Escr.) Stød i Fægtning; (Man.) Hestens Gang frem og tilbage i samme Retning.

Passage, *m.* Gjennemreise, Gjennemgang, Gjennemfart; Overfart; Betaling for Overfarten; Afgift for at passere et Sted; Veien, man passerer fra et Sted til et andet; snæver Gang; *fig.* Overgang; kort Varighed; Sted hos en Forfatter; (Mus.) Løb, Roulade; (Peint.) Overgang fra en Farve til en anden; (Astr.) en Planets Gang forbi et vist andet Himmellegeme; (Man.) en Hests afmaalte, taktmæssige Gang; cette ville est d'un grand –, der er megen Færdsel gjennem denne By; oiseau de –, Trækfugl; *fig.* En, som kun opholder sig kort paa et Sted; refuser le –, negte En en Gjennemgang; payer le –, betale Overfarten, el. betale Bropenge; citer un –, anføre et Sted af en Forfatter; le – de l'amour à la haine, Overgang fra Kjærlighed til Had; la vie n'est qu'un –, Livet er kun en kort Vandring.

Passager, *v. a.* (Man.) lade en Hest paradere; holde den i dens afmaalte Gang; *v. n.* paradere, holde godt sit bestemte Skridt (*p. u.*).

Passager, ère, *a.* forbigaaende; som ikke opholder sig længe paa et Sted; kortvarende; flygtig, forgængelig; la beauté est –ère, Skjønheden er kortvarende, forgængelig; *s.* Passageer ombord paa et Skib; En, som kun opholder sig kort Tid paa et Sted.

Passagèrement, *ad.* i Forbigaaende, for kort Tid. [meldags attenpundig Kanon.

Passandau el. passandeau, *m.* gam-

Passant, e, *a.* stærkt befaret; alfar; rue –e, en Gade med megen Færdsel; chemin –, en meget befaret Vei; en alfar Vei.

Passant, *m.* Forbigaaende; Gjennemreisende; Vandrer; (Cordon.) Snorehuller paa Halvstøvler; (Charp.) Slags lang Tømmersaug; en –, *loc. ad.* i Forbigaaende.

Passation, *f.* (Jur.) Udfærdigelse, Undertegnelse af en Contract.

Passavant, *m.* Passerseddel; (Mar.) Gang ombord paa et Krigsskib fra Skandsen til Bakken.

Passe, *f.* lille Tilskud til en Myntsort for dermed at afgjøre en Regning; Betaling for Posen, hvori man modtager Penge; Indsats i Spil; Aabning i Mailspil, hvorigjennem Kuglen maa gaae; Skygge paa en Damehat; (Escr.) Stød, Udfald; (Impr.) main de –, Tilskudsark, som leveres Trykkere foruden Riset (ogs.

chaperon); (Mar.) Farvand mellem Skjær; *fig.* og *fa.* être en – d'avoir un emploi, befinde sig i en gunstig Stilling for at erholde et Embede; être en belle –, have gode Udsigter til Forfremmelse; ... *ad.* lad gaae; – pour cela, lad det gaae, lad det nu være som det er.

Passé, e, *p.* forbigangen, forsvunden; tidligere; falmet; *s. m.* Fortiden; det, der er skeet; (Gr.) den forbigangne Tid; ... *pp.* efter; passé cette époque, efter den Tid.

Passe-avant, *s.* passavant.

Passe-balle, *m.* (Art.) Kuglemaaler; *pl.* des passe-balle.

Passe-bleu, *m.* (H. n.) Slags Spurv; *pl.* des passe-bleu.

Passe-boulet, *m. s. s.* passe-balle.

Passe-carreau, *m.* (Taill.) Perfetræ; *pl.* des passe-carreau.

Passe-cheval, *m.* Hesteførge, *pl.* des passe-cheval.

Passe-cicéro, *m.* (Impr.) Skrift, som er større end Cicero-Skriften; *pl.* des passe-cicéro; *p. u.*

Passe-cicéron, *m.* en lærd Philolog, som skriver bedre Latin end Cicero; *pl.* des passe-cicéron; *fa.*

Passe-corde, *m.* (Sell.) Trækkenaal til at trække en Snor gjennem en Rem; *pl.* des passe-corde.

Passe-debout, *m.* Pasfereseddel; *pl.* des passe-debout.

Passe-de-saule, *m.* (H. n.) Slags Spurv el. Bogfinke; *pl.* passe-de-saule.

Passe-dix, *m.* Slags Tærningspil; [*pl.* des passe-dix.

Passe-droit, *m.* Eftergivelse imod Lov og Sædvane af en eller anden Lovbestemmelse; uretfærdigt Spring ved Embedsbesættelse, hvorved den mere fortjente Candidat tilsidesættes; *pl.* des passe-droit.

Passée, *f.* (Ch.) Sneppernes Træk; stort Garn til at fange Trækfugle; Spor af stort Vildt; (Perr.) Haarfletning hos Parykmagere; (Taill.) Trendsesyning for Knaphuller; (Tiss.) Væverskyttens Gang frem og tilbage.

Passe-fleur, *f.* (Bot.) Anemone; *pl.* des passe-fleur.

Passement, *m.* Snor el. smalt Baand af Guld-, Sølv- el. Silketraad o. desl.

Passementer, *v. a.* besætte med Snore el. Border af Guldtraad, Silketraad o. desl.

Passementerie, *f.* Posamentmagerkunst, Posamentmagerhandel.

Passementier, ère, *s.* Posamentmager, Posamentmagerske.

Passe-méteil, *m.* Kornblanding, bestaaende af en Deel Rug og to Dele Hvede; uden *pl.*

Passe-mur, *m.* Feltslange, lang Kanon (grande couleuvrine); *pl.* des passe-mur.

Passe-musc, *m.* (H. n.) Desmerrotte; *pl.* des passe-musc.

Passe-musque el. passe-muscat, *m.* Muskatdrue; *pl.* des passe-musque.

Passe-parole, *m.* (Mil.) Befaling, som gaaer fra Mund til Mund i en Armee; Løbeordre; *pl.* des passe-parole.

Passe-partout, *m.* Hovednøgle; Gadedørsnøgle; (Grav.) Kobberstykke, hvori der er en Aabning til at anbringe et Bogstav el. et Stykke, hvortil det første kan tjene til Ramme; Ramme med Glas til, hvori Tegninger kunne indfattes; (Techn.) stor Brændeskærersaug; Slags tvægget Saug hos Orgelbyggere; Redskab til at kløve Skiferstykker; *prov.* l'argent est un bon –, Penge aabner alle Dørre.

Passe-passe, *m.* bruges kun i Udtr. tour de passe-passe, Taskenspillerkunst; *fig.* og *fa.* Kneb, listigt Bedrageri; *pl.* des passe-passe.

Passe-perle, *m.* fineste Slags Staal- el. Messingtraad; *pl.* des passe-perle.

Passe-pied, *m.* Slags Dands, hurtig Menuet; *pl.* des passe-pied.

Passe-pierre el. perce-pierre, *f.* (Bot.) Steenbræk, Strandfennikel; Pimpinelle (bacile maritime, fenouil marin); *pl.* des passe-pierre.

Passe-poil, *m.* smal Lisse el. Kant i Sømmen af Klæder; *pl.* des passe-poils.

Passe-port, *m.* Pas; *fig.* Middel til at aabne Adgang for hvad man ikke stjøtter om; *fa.* il porte son – avec lui, han har et behageligt Ydre, som aabner ham Adgang overalt; *pl.* des passe-ports.

Passer, *v. n.* tage fra et Sted til et andet; gaae over, forbi el. igjennem et Sted; indsnige sig; optages, antages; komme i en Andens Eie; ansees for, gjælde for; ophøre, ende; gaae af Brug; forløbe; forgaae, døe; (Pal.) paadømmes; ... *v. a.* gaae over el. igjennem, reise igjennem; sætte over

fra et Sted til et andet; trække paa; stikke ind i; udgive, blive af med (om slette Penge); levere; overstride; overgaae; tilbringe (om Tiden); gaae let forbi, berøre (i Tale); udelade, ikke omtale; undertegne (for Notarius); tilstaae; billige, indrømme, tilgive; ... *v. pr.* forløbe, tilbringes; falme, forgaae; foregaae, skee, hændes; nøies med, være tilfreds med; undvære; ... il a -é par la ville, han er reist igjennem Byen; il *est* -é en Amérique depuis un an, han er reist til Amerika for et Aar siden; - chez q., besøge En i Forbigaaende; - à l'ennemi, løbe over til Fjenden; - de cette vie à une meilleure, gaae fra dette Liv over til et bedre; il a -é, han er gaaet bort, han er død; *fig.* - du blanc au noir, gaae fra den ene Yderlighed til den anden; - par de rudes épreuves, gjennemgaae en haard Skole, udstaae meget; cela lui a -é *par* la tête, det er faldet ham ind, han har tænkt derpaa; cela lui a -é *de* la tête, det er gaaet ham ad Glemme; - par dessus, springe over, ikke tage i Betænkning, sætte sig ud over; - sur les défauts d'un ouvrage, ikke lægge Mærke til, ikke gjøre opmærksom paa Feilene i et Værk; il faut - là-dessus, man maa tilgive det, glemme det; - sur le ventre à q, kaste En overende, ride En ned; ce mot a -é dans la langue, dette Ord har indsneget sig, er blevet optaget i Sproget; - en coutume, blive Skik; - en proverbe, blive til Ordsprog; - de mode, ophøre at være i Mode; la loi a -é, Loven er bleven antagen; la chosé a -é à fleur de corde, Sagen var nær mislykket; cette fleur est -ée, denne Blomst er falmet, har afblomstret; nos beaux jours sont -é s, vore unge Dage ere forbi; il ne passera pas à l'examen, han bestaaer ikke sin Examen; ce vin est bon, il peut -, denne Vin er god, den kan gaae an; - outre, gaae et Skridt videre; vedblive; cela a -é par ses mains, det er gaaet gjennem hans Hænder, han har havt dermed at gjøre; en - par, finde sig i; il faut en - par où il lui plaît, man maa finde sig i hvad han finder for godt; il faut - par là ou par la fenêtre, man bliver nødt til at finde sig deri; le notaire y a -é, Notarius har bekræftet det; il passe pour un honnête homme, han ansees for en retskaffen Mand; cette monnaie passe pour tant, denne Mynt gjælder for saa og saa meget; (Com.) - debout, passere toldfrit (om Varer); (Escr.) - sur q., gjøre et Udfald imod En, saa at man afværger ham; ... - son chemin, fortsætte sin Vei uden at standse; passez votre chemin, gaa deres Vei! le batelier m'a -é, Baadføreren har sat mig over; - un habit, trække en Kjole paa; - le bras dans la manche, stikke Armen i Ærmet; - une monnaie fausse, blive af med en falsk Mynt; passez-moi ce volume,ræk mig dette Bind; - les bornes, overstride Grændserne; gaae altfor vidt; il a -é ses camarades, han er sprungen sine Kammerater forbi; cela me passe, det forstaaer jeg Intet af, det begriber jeg ikke; - son temps à l'étude, tilbringe sin Tid med at studere; - mal son (le) temps, blive ilde behandlet; - son envie d'une ch., tilfredsstille sin Lyst til en Ting; - la nuit, vaage; il ne passera pas la nuit, han overlever ikke Natten; il a passé le pas, han er død (især om en voldsom Død); - sous silence, forbigaae med Tavshed; que cela ne nous passe pas, lad det blive mellem os; passez-moi cet article, tilstaa mig dette Punkt; - un contrat, oprette en Contract for Notarius; il ne faut rien lui -, man maa ikke tilgive ham Noget; - condamnation, tilstaae, at man har Uret; il est -é maître, on l'a -é maître, han er bleven Mester; il est maître -é, han er Mester (dygtig) i sit Fag; - du linge à la calandre, rulle Linned; - des coutures au fer, stryge Sømmene ud; - à q. la plume par le bec, stuffe En i sine Forhaabninger; - une chose par l'étamine, prøve en Sag nøie; la - au gros sas, undersøge den overfladisk; - au fil de l'épée, lade springe over Klingen; - un soldat par les armes, lade en Soldat skyde el. udstaae en militair Straf; - la lime sur un ouvrage, underkaste et Arbeide Filen, fuldende det; ... le temps se passe, Tiden løber hen; il faut que jeunesse se passe, man maa bære over med Ungdommens Feil; il s'est -é bien des choses, der er fore-

gaaet mange Ting; se – de vin, undvære Vin; il se passe *à* peu, han nøies med lidt. [Peberurt.

Passerage el. **chasse-rage**, *f.* (Bot.)

Passereau, *m.* Spurv. [Fodgængere.

Passerelle, *f.* Hunspurv; smal Bro for

Passerinette, *f.* (H. n. lille Græsmutte.

Passe-rose, *f.* (Bot.) Stokrose (alcée-rose, rose trémière); *pl.* des passe-rose. [des passe-temps.

Passe-temps, *m.* Tidsfordriv; *pl.*

Passette, *f.* (Tiss.) Kjedetraad; Messingtraad til at holde Silketraadene i Kjæden.

Passeur, se, *s.* Færgemand, Færgekone, som sætter Folk over en Flod.

Passe-velours, *m.* (Bot.) Amarant, Fløielsblomst, Tusindskjen; *pl.* des passe-velours.

Passe-vert, *m* (H. n.) grøn Spurv fra Cayenne; *pl.* des passe-vert.

Passe-vogue, *f.* en Galeis el. andet Fartøis hurtige Fart ved at roes af alle Kræfter; *pl.* des passe-vogue.

Passe-volant, *m.* Soldat el. Matros, som indfandt sig ved Mynstringen uden at være indrolleret, for at udfylde Antallet; *fig.* og *fa.* Snyltegjæst, som lister sig ind i et Lystparti el. i Skuespilhuset uden at betale; *pl.* des passe-volants.

Passibilité, *f.* Modtageligbed for Indtryk af Lidelse el. Smerte, Følsomhed.

Passible, *a.* som er i Stand til at føle Lidelse el. Smerte, følsom; (Jur.) som kan idømmes en Straf; il est – d'une amende, han kan komme til at betale en Mulct.

Passif, ive, *a.* uvirksom; obéissance –ive, blind Lydighed; dette –ive, Gjæld; (Gr.) verbe –, passivt Verbum; ... *s. m.* Ens hele Gjæld; l'actif surpasse le –, Formuen overstiger Gjælden; (Gr.) Passivum.

Passiflore, *f.* (Bot.) Passionsblomst (grenadille).

Passion, *f.* Christi Lidelse; Lidelseshistorien; Passionsprædiken paa Langfredag; *fig.* og *fa.* hæftig Sindsbevægelse; Lidenskab; stor Tilbøielighed eller Forkjærlighed; Fordomsfuldhed; levende Fremstilling af Lidenskaberne (i de skjønne Kunster); Gjenstand for Ens Forkjærlighed; (Méd.) smertelig Sygdom; souffrir mort et –, udstaae store Lidelser; være meget utaalmodig; aimer à la –, elske lidenskabeligen; elle a fait beaucoup de –s, hun har været lidenskabeligen elsket af Flere; *fig.* lâcher la bride à ses –s, overgive sig ganske til sine Lidenskaber; de –, *loc. ad.* lidenskabeligen.

Passionné, e, *p.* lidenskabelig forelsket; hæftig indtaget for el. imod.

Passionnément, *ad.* lidenskabeligen, hæftigen, ivrigen.

Passionner, *v. a.* give et lidenskabeligt Udtryk; interessere levende; *v. pr.* lade sig henrives af en Lidenskab; blive lidenskabeligen indtaget for; interessere sig levende for; vous vous passionnez trop, De lader Dem formeget henrive; il se passionne fort pour cette affaire, han er ivrig indtaget for denne Sag, han tager sig med Varme deraf.

Passivement, *ad.* roligt, uden at foretage Noget; (Gr.) i passiv el. lidende Forstand; passivt.

Passiveté, *f.* lidende, uvirksom Tilstand; indre og ydre Følsomhed; *p. u.*

Passoire, *f.* Dørslag.

Passule, *f.* Honning, tillavet med Rosiner; Slags Rosin.

Pastel, *m.* Pastel; Pastelmaleri; (Bot.) Vaid, en Farveplante (guède).

Pastenade, *f.* (Bot.) s. panais.

Pastèque, *f.* (Bot.) Vandmelon.

Pasteur, *m.* Hyrde; *fig.* Sjælesørger; protestantisk Præst; *a.* som fører et Hyrdeliv.

Pastiche, *m.* (Peint.) Maleri, copieret efter Flere, el. Maleri, hvori enkelte Egenskaber hos en anden Maler ere efterlignede; literairt Arbeide, hvori Stilen og Ideerne ere en Copi af Andre; Opera, sammensat af Stykker laante fra flere Componister.

Pastillage, *m.* (Conf.) Slags Sukkerdeig el. Bagværk til at pryde Tallerkener med Dessert.

Pastille, *f.* Rogelsekugle; Pebermyntekage, Sukkerkugle o. desl.

Pastoral, e, *a.* hyrdemæssig, landlig; henhørende til Præsteembedet; vie –e, Hyrdeliv; poésie –e, Hyrdedigt; le soin – des âmes, Præstens Omsorg for Menigheden som Sjælesørger; *s. m.* Ritual for Biskopper; *pl. m.* –raux.

Pastorale, *f.* Hyrdestykke; Hyrdedigt, Idyl.

Pastoralement, *ad.* bruges kun *fig.*: som god Sjælesørger.

Pastoureau, elle, *s.* ung Hyrde, ung Hyrdinde; *poé.*

Pat (t udt.), *a.* (Udtryk i Schak) som ikke kan trække sin Konge uden at blive mat.

Patache, *f.* Toldfartøi; Vagtbaad; Baad til at befordre Breve el. Passagerer; Slags simpel Postvogn, hvis Stole ikke hænge i Fjere.

Patachon, *m.* Fører af et Toldfartøi, el. af det Slags Kjøretøi, som kaldes patache.

Patagon, *m.* spansk Mynt, som gjælder omtr. 5 Frank; (Bot.) Slags Baldrian; (Géogr.) Bebver af Patagonien.

Pataque, *f.* Slags Mynt, brugelig i Batavia og i Brasilien.

Pa-t-a-qu'est-ce, *m.* urigtig Forbindelse af Consonanter og Vocaler; s. s. cuir. [getæer.

Pataraffe, *f.* ulæselig Skrift; Kra-

Patarasse, *f.* (Mar.) Vagstag (haubau de fortune); Slags Stoppejern til Kalfatring.

Patard, *m.* Hvid, lille Skilling.

Patate, *f.* Kartoffel.

Patatras, *int.* bartuus! der faldt han; krak! der gik det i Stykker.

Pataud, *m.* Hundehvalp med tykke Poter; *fa.* être à nage – (om en Hund, der er kastet i Vandet for Løier, el. om En, der er falden i Vandet), anstrænge sig for at komme op igjen; *fig.* og *pop.* svømme i Overflod. [*s.* Tykfak; *fa.*

Pataud, e, *a.* tyk, kvabset; klodset;

Patauger, *v. n.* tradske i et Morads; *fig.* forvirres, forplumre sig i Talen.

Pâte, *f.* Deig; Masse; (Cordon.) Klister; *fig.* og *fa.* Legemsbeskaffenhed, Helbred; Sindsstemning, Gemyt; – de confiture, Sukkerdeig; – de porcelaine, Porcelainsmasse; – d'amandes, Mandelklid; Mandelsæbe; – de verre, Slags malet Glas, Glaspaste; (Peint.) Dækfarve; *pl.* ustemplede Sølvstenger; faire lever la –, faae Deigen til at gjære; – veule el. lâche, altfor blød Deig; mettre la main à la –, gaae selv med i Kjøkkenet; *fig.* tage selv Deel med i Arbeidet; *prov.* quand on a mis la main à la –, il en demeure qc. aux doigts, den, som har mange Penge under Hænder, gaaer sjelden tomhændet bort, der klæber altid Noget ved; il n'y a ni pain ni – au logis, der er ikke Brød i Huset; il est de bonne –, han har et godt Helbred; c'est une bonne – d'homme, det er et godt ærligt Menneske, et godt Skind; (Impr.) tomber en –, falde fra hinanden (om Bogstaverne i en Form).

Pâté, *m.* Postei; *fig.* Tykfak; Blækplet; (Jeu) bedragerisk Kortblanding; (Impr.) Sammenblanding af Skrifttegn; (Fort.) Slags rundt Bolværk; (Agr.) Plads, som Vingaardsmanden glemmer at omgrave; (Joa.) Samling af flere Slags Ædelstene; – d'ermite, tør Figen, hvori findes en Mandel el. Valnød; – en pot, Kjød, indbagt i Postei; *prov.* c'est un prix fait comme celui des petits –s, det er en bestemt Priis, som Alle kjende; quand il mêle les cartes, il fait le –, naar han blander Kortene, pakker han dem (gjør han Kneb).

Pâtée, *f.* Meelklump til at fede Fjerkræ; Blanding af Brød og Kjød til Hundyrene.

Patelet, *m.* Slags Kabliau.

Patelin, e, *s.* listig og sledsk Mand el. Fruentimmer; *a.* sledsk; *s. m.* (Verr.) lille Prøvedigle. [seri.

Patelinage, *m.* Sledskhed, Fursvand-

Pateliner, *v. n.* gaae underfundigt tilværks, sledske, fursvandse; *v. a.* bedrage En ved at smigre for ham; dreie og vende en Sag snedigt.

Patelineur, se, *s.* listig Bedrager, bedragersk Smigrer el. Smigrerske.

Patelle, *f.* (Anc.) Slags helligt Offerkar; (H. n.) Ruur, en Skalorm (lépas).

Patène, *f.* (Égl.) Tallerken, hvorpaa Hostien lægges, el. som bedækker Kalken i Alterens Sacramente.

Patenôtre, *f.* Fadervor; enhver christelig Bøn; *pl.* Rosenkrands; Kuglerne paa samme; (Arch.) Bygningsfirat; *prov. pop.* dire la – de singe, brumme, skjænde mellem Tænderne.

Patenôtrerie, *f.* Salg af Rosenkrandse; Opstillen af samme; *v.*

Patenôtrier, *m.* En, som forfærdiger og sælger Rosenkrandse; *v.*

Patent, e, *a.* aabenbar, tydelig; (Chanc.) acquit– –, kongelig med Statssegiet forsynet Anvisning paa Skatkamret; lettre –e, Patent, Bevilling.

Patente, *f.* Patent, Bevilling, Diplom; Næringsskat; Qvittering for samme; Sundhedspas.

Patenté, e, *a.* som har et Patent.

Patenter, *v. a.* meddele Bevilling, Patent el. Diplom; *v. pr.* forskaffe sig Patent.

Pater (r udt.), *m.* Fadervor; de store Kugler paa Rosenkrandsen, paa hvilke Fadervor læses; *fa.* ne savoir pas son –, være meget uvidende; savoir une ch. comme son –, kjende Noget udenad, paa Fingrene som sit Fadervor.

Pâter, *v. a.* (Cordon.) klistre Læder sammen; *v. n.* (Ch.) kaste Jord op med Fødderne.

Patère, *f.* (Anc.) Offerskaal; (Arch.) [Bygningsstrat.

Paterne, *a.* faderlig; *fa.*

Paternel, le, *a.* faderlig; fædrene; paa Faderens Side; amour –, Faderkjærlighed; maison – le, fædrene Huus; succession – le, fædrene Arv; parents –s, Slægtninge paa Faderens Side.

Paternellement, *ad.* faderligen, som en Fader.

Paterniser, *v. n* slægte sin Fader [paa; *p. u.*

Paternité, *f.* Faderskab, Paternitet.

Pâteux, se, *a.* deiget, klegt; slimet; leret; avoir la langue –se, have en belagt Tunge; un chemin –, en leret, ældet Vei; liqueur –se, tyk Likør; (Joa.) ce diamant est –, denne Diamant er ikke klar; (Peint.) un pinceau –, en marvfuld Pensel.

Pathétique, *a.* pathetisk, rørende; *s. m.* det Rørende, det Pathetiske.

Pathétiquement, *ad.* paa en pathetisk, rørende Maade. [vække Lidenskaberne.

Pathétisme, *m.* Kunst at røre og

Pathognomonique, *a* (Méd.) signes –s, særegne Kjendetegn paa enhver Sygdom.

Pathologie, *f.* Deel af Lægevidenskaben, som handler om Sygdommenes Natur og Kjendetegn. [thologien.

Pathologique, *a.* henhørende til Pa-

Pathologiste, *m.* Læge, som skriver el. docerer om Sygdommenes Væsen, Aarsag og Kjendetegn.

Pathos (s udt.), *m.* det Rørende i Udtrykket; nu: en affecteret Høitidelighed el. Følsomhed i Stilen; *plais.*

Patibulaire, *a.* henhørende til Galgen; fourches –s, Galge; physionomie –, forbryderisk Udseende, Gavtyveansigt. [hed, taalmodigen.

Patiemment, *ad.* med Taalmodig-

Patience, *f.* Taalmodighed; Udholdenhed; prendre son mal en –, bære sit Onde med Taalmodighed; avoir –, have Taalmodighed; prendre –, se donner –, vente med Taalmodighed; (An.) Muskel, som bevæger Skulderbladet opad; (Mil.) smalt Brat, hvorover Soldaterne pudse deres Knapper; (Bot.) kruset Skreppe; –! *int.* vær blot taalmodig! bi lidt!

Patient, e, *a.* taalmodig; sagtmodig, overbærende; udholdende; (Did.) modtagende et Indtryk; *s.* Misdæder, dømt fra Livet; *fig.* og *fa.* En, som udholder en chirurgisk Operation; (Did.) den Lidende; il n'a été que le –, han har forholdt sig rolig og ikke gjengjældt de Uartigheder, hvormed man har overøst ham.

Patienter, *v. n.* have Taalmodighed; vente med Taalmodighed.

Patin, *m.* forhen Slags tykskaalet Fruentimmersko; Skøite; aller en –s, sur des –s, løbe paa Skøiter; (Charp.) Underlag under en Trappe; (Vét.) fer à –, Kugeljern, som lægges under Foden paa en Hest, for at den skal støtte paa den modsatte Fod; (Impr.) Træstykke, som samle Opstanderne paa Pressen og holde dem lodrette.

Patinable, *a.* som der kan løbes paa med Skøiter; som kan beføles.

Patinage, *m.* Skøiteløben.

Patine, *f.* Spanskgrønt, som danner sig paa gamle Statuer og Medailler; (Peint.) Smuds paa gamle Malerier.

Patiner, *v. n.* løbe paa Skøiter; *v. a.* beføle.

Patineur, se, *s.* Skøitelober, Skøiteløberske; En, som gjerne beføler Fruentimmers Hænder og Arme.

Pâtir, *v. n.* lide, udstaae Nød; lide Skade, undgjælde; les pauvres pâtissent en hiver, de Fattige lide meget om Vinteren; tel en pâtira qui n'en peut mais, mangen En maa undgjælde, som ikke har nogen Skyld; votre santé en pâtira, deres Sundhed vil lide derunder; nature pâtit, han lider i Stilhed.

Pâtis, *m.* Hedeland el. Brakjord til Græsgang.

Pâtissage, *m.* Ret til Græsgang; Lægning af Deig til Kager.

Pâtisser, *v. n.* lægge Deig til Bagværk; lave Kager og Postejer.

Pâtisserie, *f.* Deig til Kager og Postejer, Bagværk; Kunst at lave Kager og Postejer. [Kuffenbager, –ske.

Pâtissier, ère; *s.* Postejbager, –ske;

Pâtissoie, *f.* chinesisk Silketøi.

Pâtissoire, *f.* Kuffenbagerbord med Kant om.

Patois, *m.* Almuens særegne Sprog, Bondesprog, Provindsprog, Bondedialect.

Pâton, *m.* Deigklump, hvormed man stopper Fugle, som skulle fedes; (Cordon.) Læder til at forstærke Næsen paa Sko; (Pot.) lille Leerklump til at danne et Øre el. en Hank.

Patraque, *f.* gammel forslidt Maskine; ma montre n'est qu'une –, mit Uhr er kun en gammel Stegevender; *fa.* gammelt, svageligt Menneske.

Pâtre, *m.* Qvæghyrde.

Patres (ad –, s udt.), *loc. ad. lat.* i Udtr. aller ad –, døe; *fa.*

Patriarcal (el. patriarchal), e, *a.* patriarkalsk; *pl. m.* –caux. [Vids.

Patriarcalement, *ad* paa patriarkalsk

Patriarcat (el patriarchat), *m* Patriarks Værdighed, District el. Embedstid.

Patriarche, *m.* Patriark; Bisp i visse af de største Bispedømmer; Overhoved i den græske Kirke, og i visse andre Religionssecter; første Lærer i en geistlig Orden; ærværdig Olding.

Patrice, *m.* Patricier. [triciestanden.

Patriciat, *m.* Patricieværdighed; Pa-

Patricide, *m.* Fadermorder, Fædrenelandsforræder; *p. u.* s. parricide.

Patricien, ne, *s.* Patricier, Descendent fra Roms første Senatorer; Adelsmand; *a.* henhørende til Patricierne; adelig.

Patrie, *f.* Fædreland, Fødeland; Fødeegn, Fødeby; Sted, hvor en Kunst el. Videnskab især dyrkes og beskyttes; Egn, hvorfra en Dyreart nedstammer; amour de la –, Kjærlighed til Fædrelandet; Athènes fut la – des philosophes, Athenen var Filosofernes Fødeland; la Laponie est la – du renne, Lapland er Rensdyrets Hjem.

Patrimoine, *m.* Fædrenearv; Familiegods, Arvegods.

Patrimonial, e, *a.* henhørende til en Fædrenearv; *pl. m.* –niaux.

Patriote, *s.* Patriot, Fædrenelandsven, –inde; *a.* patriotisk.

Patriotique, *a.* patriotisk, fædrelandssindet, elskende sit Fædreland.

Patriotiquement, *ad.* paa en fædrelandssindet Maade. [landssind.

Patriotisme, *m.* Patriotisme, Fædre-

Patrociner, *v. n.* snakke vidtløftigen for at overtale En; bruges alm. i Forb. med prêcher; *v. plais.*

Patron, *m.* Form el. Mønster, hvorefter Noget skæres; (Peint.) udskaaret Papirmønster, hvorover Noget males el. trykkes; *fa.* être formé sur un bon –, være dannet eller have dannet sig efter et godt Mønster.

Patron, ne, *s.* Skytshelgen, –inde; Beskytter, –inde; Kaldsherre; Husherre; Principal, Mester; Slaveherre i Levanten; Skipper; *fa.* – de la case, Husværk; – de la barque, den meest Ansete i et Selskab, Sjælen i et Foretagende; ... *a.* cardinal –, forh. Cardinal, der tillige var første Minister; galère – ne (ogs. la – ne), den anden af de kongelige Galeier.

Patronage, *m.* en Gudsherres el. Prælats Kaldsret; en mægtig Mands Beskyttelse. [Skytshelgen; uden *pl. m.*

Patronal, e, *a.* angaaende et Steds

Patronner, *v. n.* stryge Farver paa efter et udskaaret Mønster. [–ske.

Patronneur, se, *s.* Mønstermager,

Patronymique, *a.* nom –, Stammenavn, fælles for Descendenterne af samme Slægt, Familienavn.

Patrouillage, *m.* Sjaskeri, sammenrørt Pludder; *p. u.*

Patrouille, *f.* Patrollering; omgaaende Vagt; Patrol; *fa.* og *pop.* se mettre en –, besøge det ene Værtshuus efter det andet.

Patrouiller, *v. n.* patrollere; pjadske i muddret Vand; *v. a.* røre om i Noget paa en uordentlig Maade, behandle uordentligt, fordærve; *pop.*

Patrouillis, *m.* muddret, omrørt Vand, Pladder, moradsig Sump; *pop.*

Patte, *f.* Pote, Klo, Fod (om Dyr, der have Tæer, om Fugle, undt. om Rovfugle, og om nogle Insecter, som Krebs o. desl.); *fig.* og *fa.* Fod el. Haand paa Mennesket; Fod paa et Glas; Klap el. Flip til at knappe en Kjole, el. til at stikke gjennem et Spænde; (Mar.) – d'ancre, Ankerflig; mouiller en –s d'oie, ligge for tre Ankere; (Bot.) Rod, som ligner en Lap; (Mus.) Klap paa et Instrument; Nodepen; ... *fa.* marcher à quatre –s, krybe paa alle fire; mettre la – sur q., lægge Haand paa En, prygle En; tenir q. sous sa –, have En i sin Magt, have Leilighed til at skade En; tomber (passer) sous la – de q., komme i Ens Hænder, udsættes for at blive haardt be-

Patenter, *v. a.* meddele Bevilling, Patent el. Diplom; *v. pr.* forſkaffe ſig Patent.

Pater (r udt.), *m.* Fadervor; de ſtore Kugler paa Roſenkrandſen, paa hvilke Fadervor læſes; *fa.* ne savoir pas son –, være meget uvidende; savoir une ch. comme son –, kjende Noget udenad, paa Fingrene ſom ſit Fadervor.

Pâter, *v. a.* (Cordon.) kliſſire Læder ſammen; *v. n.* (Ch.) kaſte Jord op med Fødderne. [Bygningsſtrat.

Patère, *f.* (Anc.) Offerſkaal; (Arch.)

Paterne, *a.* faderlig; *fa.*

Paternel, le, *a.* faderlig; fædrene; paa Faderens Side; amour –, Faderkjærlighed; maison – le, fædrene Huus; succession – le, fædrene Arv; parents –s, Slægtninge paa Faderens Side.

Paternellement, *ad.* faderligen, ſom en Fader. [paa; *p. u.*

Paterniser, *v. n* ſlægte ſin Fader

Paternité, *f.* Faderſkab, Paternitet.

Pâteux, se, *a.* deiget, klegt; ſlimet; leret; avoir la langue –se, have en belagt Tunge; un chemin –, en leret, ælted Vei; liqueur –se, tyk Likør; (Joa.) ce diamant est –, denne Diamant er ikke klar; (Peint.) un pinceau –, en marvfuld Penſel.

Pathétique, *a.* pathetiſk, rørende; *s. m.* det Rørende, det Pathetiſke.

Pathétiquement, *ad.* paa en pathetiſk, rørende Maade. [vække Lidenſkaberne.

Pathétisme, *m.* Kunſt at røre og

Pathognomonique, *a* (Méd.) signes –s, ſæregne Kjendetegn paa enhver Sygdom.

Pathologie, *f.* Deel af Lægevidenſkaben, ſom handler om Sygdommenes Natur og Kjendetegn. [thologien.

Pathologique, *a.* henhørende til Pa-

Pathologiste, *m.* Læge, ſom ſkriver el. docerer om Sygdommenes Væſen, Aarſag og Kjendetegn.

Pathos (s udt.), *m.* det Rørende i Udtrykket; nu: en affecteret Hæftighed el. Følſomhed i Stilen; *plais.*

Patibulaire, *a.* henhørende til Galgen; fourches –s, Galge; physionomie –, forbryderſk Udſeende, Gavtyveanſigt. [hed, taalmodigen.

Patiemment, *ad.* med Taalmodig-

Patience, *f.* Taalmodighed; Udholdenhed; prendre son mal en –, bære ſit Onde med Taalmodighed; avoir –, have Taalmodighed; prendre –, se donner –, vente med Taalmodighed; (An.) Muſkel, ſom bevæger Skulderbladet opad; (Mil.) ſmalt Brat, hvorover Soldaterne pudſe deres Knapper; (Bot.) kruſet Skreppe; –! *int.* var blot taalmodig! bi lidt!

Patient, e, *a.* taalmodig; ſagtmodig, overbærende; udholdende; (Did.) modtagende et Indtryk; *s.* Misdæder, dømt fra Livet; *fig.* og *fa.* En, ſom udholder en chirurgiſk Operation; (Did.) den Lidende; il n'a été que le –, han har forholdt ſig rolig og ikke gjengjældt de Uartigheder, hvormed man har overøſt ham.

Patienter, *v. n.* have Taalmodighed; vente med Taalmodighed.

Patin, *m.* forhen Slags tykſaalet Fruentimmerſko; Skøite; aller en –s, sur des –s, løbe paa Skøiter; (Charp.) Underlag under en Trappe; (Vét.) fer à –, Kugeljern, ſom lægges under Foden paa en Hest, for at den ſkal ſtøtte paa den modſatte Fod; (Impr.) Trafikke, ſom ſamle Opſtanderne paa Preſſen og holde dem lodrette.

Patinable, *a.* ſom der kan løbes paa med Skøiter; ſom kan befødes.

Patinage, *m.* Skøiteløben.

Patine, *f.* Spanſkgrønt, ſom danner ſig paa gamle Statuer og Medailler; (Peint.) Smuds paa gamle Malerier.

Patiner, *v. n.* løbe paa Skøiter; *v. a.* beføle.

Patineur, se, *s.* Skøitelober, Skøiteløberſke; En, ſom gjerne beføler Fruentimmers Hænder og Arme.

Pâtir, *v. n.* lide, udſtaae Nød; lide Skade, undgjælde; les pauvres pâtissent en hiver, de Fattige lide meget om Vinteren; tel en pâtira qui n'en peut mais, mangen En maa undgjælde, ſom ikke har nogen Skyld; votre santé en pâtira, deres Sundhed vil lide derunder; nature pâtit, han lider i Stilhed.

Pâtis, *m.* Hedeland el. Brakjord til Græsgang.

Pâtissage, *m.* Ret til Græsgang; Lægning af Deig til Kager.

Pâtisser, *v. n.* lægge Deig til Bagværk; lave Kager og Poſteier.

Pâtisserie, *f.* Deig til Kager og Poſteier, Bagværk; Kunſt at lave Kager og Poſteier. [Kuffenbager, –ſke.

Pâtissier, ère; *s.* Poſteibager, –ſke;

Pâtissoie, *f.* chineſiſt Silketøi.

Pâtissoire, *f.* Kuffenbagerbord med Kant om.

ter le –, gaae forsigtigen tilværks; brûler le–, ride el. kjøre i Galop; *prov.* bride en main sur le –, det er farligt at galoppere paa Gaden; man maa ikke overile sig i vanskelige Sager; battre le –, dræbe Tiden med at strøife om paa Gaden; batteur de –, Gadestryger; être sur le –, være uden Hjem, i Armod; el. være uden Ansættelse; être sur le – du roi, være paa den offentlige Landevei, hvor Alle have lige Ret; mettre q. sur le –, jage En ud af sit Logis; berøve En alle Hjælpemidler.

Pavé, e, *p.* brolagt; *fig.* les rues en sont –ées, Byen er opfyldt deraf; il a le gosier –, han kan spise og drikke de hedeste Ting.

Pavement, *m.* Brolægning; Fliselægning; de til Brolægningen nødvendige Materialier.

Paver, *v. a.* brolægge, belægge med [Fliser.

Pavesade, *f.* (Mar.) Skandsekappe paa Galeier, for at skjule for Fjenden hvad der foregaaer ombord.

Paveur, *m.* Brolægger.

Pavie, *f.* (Jard.) Slags Fersken; (Bot.) Slags Kastanietræ; (Géogr.) Pavia, Stad i Lombardiet.

Pavillon, *m.* Telt til en Leir; Sengeomhæng i Form af et Telt; Udbygning paa et Huus, Fløi; Lysthuus; Flag; en Nations Orlogsflaade; *fig.* Beskyttelse; (Mus.) den nederste vide Munding paa en Trompet; (An.) Drebrusken; (Bot.) øverste Blomsterblad paa Bælgplanter; (Jeu) Tegn paa dobbelt Parti i Toccategli; amener le –, hale Flaget ned, stryge det; assurer son –, affyre et Skud idet Nationalflaget heises; – en berne, Flag i Sjov; battant de –, den vaiende Deel af Flaget; – fendu en cornette, Splitflag; *fig.* baisser le – devant q., erkjende sig for Ens Undermand; se ranger sous le – de q., stille sig under Ens Commando, gaae paa Ens Parti; déserter le –, forlade sit Parti; le – couvre la marchandise, det neutrale Flag el. de Neutrales Handel maa respecteres.

Pavillonné, e, *a.* (Blas.) cor –, Valdhorn, hvis vide Munding er af en anden Farve.

Pavillonner, *v. n.* skjæmte; *pop.*

Pavois, *m.* stort Skjold (*v.*); (Mar.) Skandskappe paa Skibe, Finkenets Klæde.

Pavoiser, *v. n.* (Mar) behænge et Skib med Skandskappe og Flage.

Pavot, *m.* (Bot.) Valmue.

Payable, *a.* som skal betales til en vis Termin, forfalden til Betaling.

Payant, e, *a.* betalende; carte –e, Regning paa hvad man har fortæret hos en Spisevært; *s.* den Betalende.

Paye, f. paie.

Payement, f. paiement.

Payen, ne, f. païen, ne.

Payer, *v. a.* betale, udrede; *fig.* undgjælde for Noget; paaskjønne, belønne, gjengjælde, stadesløsholde, erstatte; straffe; udsone, bøde for; *v. pr.* betales, gjøre sig betalt; nøies med, være tilfreds med; je me paierai, jeg skal nok gjøre mig betalt; se faire bien –, gjøre sig sit Arbeide el. sin Tieneste dyrt betalt; je ne me paie pas de cela, dermed lader jeg mig ikke nøie; c'est une chose qui ne se peut –, det er Noget, som ikke nok kan paaskjønnes, det er fortræffeligt; – q. de révérences, spise En af med Complimenter; – d'ingratitude, belønne med Utaknemmelighed; – q. de retour, vise En Gjengjæld; – en même monnaie, betale med lige Mynt, gjengjælde Lige for Lige; – d'effronterie, lyve sig igjennem, rede sig ud af en Forlegenhed med Usandhed; – d'audace, afvise et Angreb med kjæk og modig Adfærd; – de sa personne, vove sit Liv, naar det gjælder; gaae selv med overalt; – de bonne mine, see godt ud, men for Resten ikke due til Noget; – le tribut à la nature, lægge sig til at døe; il a –é pour tous les autres, han har maattet bøde for alle de Andre; *prov.* qui répond paie, den, som gaaer i Borg, gaaer i Sorg; j'en paierai la folle enchère, det vil komme til at gaae ud over mig; – en monnaie de singes (en gambades), spotte En i Stedet for at betale; il paiera les pots cassés, han vil komme til at betale Gildet; han vil komme til at undgjælde derfor; – chopine, pinte, bouteille à q., betale for En i et Vertshuus; – les violons, betale Omkostningerne og lade Andre have Fornøielsen; – en l' (à l') acquit de q., betale for en Anden; – ric-à-ric, – comme un changeur, comme un saunier, betale knapt, nøie, karrigt;

prov. les battus paient l'amande, Spot og Skade følges ad.

Payeur, se, *s.* Betaler, -ske.

Pays, *m.* Land, Egn; Fædreland, Fødeegn, Fødeby; Landsmand (*pop.* i d. Betydn. bruges i *f.* payse); - plat, - de plaines, fladt Land, Slettetland; plat -, ubefæstet Land (i Modf. til befæstede Steder); - montueux, Bjergland; - d'États, forh. Provindfer, hvor Afgifterne fordeeltes af Stænderne; - d'élection, forh. Valgprovinds; - d'obédience, Provinds, hvor Paven udnævner til visse Embeder; - de sapience, forh. et Navn paa Normandiet; les Pays-Bas, Nederlandene; - de cocagne, Overflødighedsland, Slaraffenland; - perdu, Land uden Hjælpekilder, el. affides Egn, som ligger langt fra Handel og Civilisation; - mort, Land uden Handel el. Industrie; - latin, Universitetsqvarteret i Paris; vin de -, Landvin; *fig.* og *fa.* gagner -, komme videre frem, komme affted (*v.*); tirer -, undvige, løbe fin Vei (*v.*); avoir la maladie du -, have Hjemvee; battre le -, undersøge; recognoscere Landet; battre du -, gjennemreise mange Egne; behandle mange forskjellige Materier; faire voir du - à q., give En meget at tage vare, volde En Bryderi; savoir la carte du -, kjende godt de Folk, man lever iblandt; être en - de connaissance, befinde fig blandt Bekjendtere; være vel bekjendt med fine Forretninger; juger à vue de -, domme efter et flygtigt Overblik; cet homme est bien de son -, denne Mand er meget enfoldig, meget lettroende; de quel - venez-vous? hvorfra kommer De, naar De ikke veed det, hvorom Alle tale; *prov.* nul n'est prophète dans son -, Ingen er Prophet i fit eget Land.

Paysage, *m.* Landskab; Landskabsmaleri; Landskabsmaling.

Paysagiste, *m.* Landskabsmaler.

Paysan, ne, *s.* Bonde; Bondepige, Bondekone; Bondeknold; *fig.* plumpt, uopdragent Menneske; ogs. *a.* avoir l'air -, see ud som En fra Landet, som en Bonde; à la - ne, *loc. ad.* paa Bondevis.

Paysannerie, *f.* Bondestand; Bondeclasse; Bondemaneer, Landsbyvæsen; *p. u.*

Pays-Bas, *m.* Nederlandene.

Payse, *f.* Landsmandinde; ſ. pays.

Pé, *m.* opstaaende Stok i Kurvefletning; Styttesteen i Stiferbrud (i d. Betydn. ogs. pey). [Bomhuus.

Péage, *m.* Bompenge; Bropenge;

Péager, *m.* Bromand; Forpagter af Bom- el. Bropenge; *a. m.* chemin -, Vei, paa hvilken der erlægges Bompenge. [el. Bropenge.

Péagier, *m.* En, som skal betale Bom-

Peau, *f.* Hud, Skind; Bælg; Hinde; Sener i Kjød; (Pal.) Pergament; *pop.* gammelt, frygt, løsagtigt Fruentimmer; - de mouton, Faareskind; - de bœuf, Oxehud; - de serpent, Slangeham; - de chien. Haiskind; - crue el. verte, raa ugarvet Hud; ce bouilli ne vaut rien, il n'y a que des -x, dette Oxekjød duer ikke, det er kun Sener; maladie de -, Hudsygdom; contes de Peau d'âne, Ammestuehistorier; être gras à pleine -, være smækfeed; les os lui percent la -, elle n'a que la - et les os, elle a la - collée sur les os, hun er meget mager, hun er kun Skind og Been; *fig.* og *fa.* la - lui démange, Ryggen kløer paa ham, han udsætter sig for at faae Bank; il a peur de sa -, han frygter for at faae Bank; vendre bien cher sa -, værge sig tappert, til det Yderste; faire bon marché de sa -, vove sit Liv uden at det gjøres nødigt; il ne saurait durer dans sa -, han kan ikke staae sig til Ro, han er meget urolig; il crève dans sa -, han revner af Fedme; han gaaer ud af sit gode Skind; han ærgrer sig ihjel; il mourra dans sa -, il ne changera pas de -, han bliver aldrig anderledes; je ne voudrais pas être dans sa -, jeg vilde ikke være i hans Sted; je ne veux point me charger de votre -, jeg vil ikke have Dem paa Halsen, ikke befatte mig med Deres Sager; coudre la - du renard à celle du lion, forene Liſt med Magt.

Peausserie, *f.* Handel med Skind; Skindvarer.

Peaussier, *m.* Feldbereder; Skindhandler; *a.* (An.) muscle -, Hudmuskel.

Peautre, *m.* Skibsroer; *fa.* envoyer q. au -, jage En Pokker i Vold; *v. inus.*

Peautré, e, *a.* (Blas.) som har en Fiskehale af en anden Farve end Kroppen.

Pec, *a. m.* i Udtr. hareng -, nedsaltet Sild.

Peccable, *a.* synbig, i Stand til at synde. [seelse.

Peccadille, *f.* lille Synd, ringe For-

Peccant, e, *a.* som synder (*p. u.*; (Méd.) skadelig, ondartet. [ger; *p. u.*

Peccata, *m.* Æsel i Dyrefegtnin-

Peccavi, *m.* sand Anger; *fa. pl.* des peccavi.

Pêche, *f.* Fersken (forh. persique); Fiskefangst; Fisteri; Net til at fiske; Fiskedræt, fangede Fisk; la – des perles, Perlefangst; aller à la –, gaae ud paa Fiskefangst; *fig.* og *pop.* un coussin rembourré de noyaux de –s, et Hynde el. en Pude, som er overordentlig haard.

Péché, *m.* Synd; – originel, Arvesynd; – de commission, Overtrædelsessynd; – d'omission, Undladelsessynd; – de fragilité, Skrøbelighedssynd; le – de la chair, Utugt; – mignon, Skjødesynd; pour mes –s, for mine Synders Skyld, til Straf for mig; *fa.* rechercher les vieux –s de q., gjennemgaae Ens forrige Vandel; se dire les sept –s mortels, sige hinanden de groveste Uartigheder; mettre q. au rang des –s oubliés, slaae En ud af sine Tanker; ikke tænke mere paa ham; *prov.* – caché est à demi pardonné, den Synd, som holdes skjult for ikke at vække Forargelse, kan lettere tilgives; à tout – miséricorde, man maa være overbærende, el. man maa haabe, at Gud tilgiver.

Pêcher, *v. n.* synde, forsee sig, begaae Feil; feile; – contre la bienséance, forsee sig imod Velanstændighed; cet ouvrage pèche par trop d'ornement, dette Værk har den Feil, at det har altfor mange Prydelser; ce n'est pas par là qu'il pèche, det er ikke deri hans Feil bestaaer; ce vin pèche par la (en) couleur, denne Vin har ikke den ægte Farve; den er uklar; *prov.* qui perd pèche, den, som lider et Tab, tilskriver Alle Skylden.

Pêcher, *v. a.* fiske; *fig.* tage; – à la ligne, fiske med Medesnor; – un étang, udfiske en Park, fange alle Fiskene i samme; *fig.* où avez-vous pêché cette nouvelle? hvorfra har De hentet denne Nyhed? – en eau trouble, fiske i rørt Vand, benytte offentlig el. privat Forstyrrelse til egen Fordeel; *pop.* – au plat, tage selv af Fadet hvad man ønsker; *prov.* toujours pêche qui en prend un, man skal ikke forsmaae en Fordeel, hvor lille den end er.

Pêcher, *m.* Ferskentræ; couleur fleur de –, Kjødfarve, Ferskenblomstfarve.

Pêcheresse, *f.* Synderinde; s. pêcheur.

Pêcherie, *f.* Fiskested, Fisteri.

Pêcheur, eresse, *s.* Synder; *fa.* vieux –, gammelt udsvævende Menneske; *prov.* Dieu ne veut pas la mort du –, man maa være overbærende, tilgive ligesom Gud tilgiver.

Pêcheur, se, *s.* Fisker, Fiskerkone; l'anneau du –, paveligt Segl til visse apostoliske Documenter; (H. n.) martin- –, martinet- –, Fiskfugl; Søravn (ogs. – -du-roi). [Dosmer, Tossehoved.

Pécore, *f.* Dyr (*p. u.*); *fig.* og *fa.*

Pecque, *f.* dumt, indbildsk og næsvisst Fruentimmer; *p. u.*

Pectiné, e, *a.* dannet som en Kam, kamformig; *s. m.* (An.) Laarmuskel.

Pectineux, *m.* (An.) tredie Laarmuskel.

Pectinier, *m.* (H. n.) Dyret i en Kamøsters [østers.

Pectinite, *f.* (H. n.) forsteuet Kam-

Pectoral, e, *a.* henhørende til Brystet; gavnlig for Brystet; croix –e, Kors, Biskopperne bære paa Brystet; sirop –, Brystsirup, Brystsaft; *pl. m.* –raux.

Pectoral, *m.* broderet Smykke, Jødernes ypperste Præst bar paa Brystet; (An) især *pl.* Brystmuskel; (H. n.) *pl.* brystbugfinnede Fiske (thoraciques); *pl.* –raux.

Péculat, *m.* Kassetyveri; Underslæb.

Péculateur, *m.* Kassetyv; *p. u.*

Pécule, *m.* Formue, som En, der er i en Andens Tjeneste, har erhvervet ved eget Arbeide; lille Hjord.

Pécu'ier, ère, *a.* som har privat selverhvervet Eiendom; særegen, særdeles; *p. u.*

Pécune, *f.* rede Penge; *v.*

Pécuniaire, *a.* bestaaende i Penge, angaaende Penge; peine –, Pengebøde; intérêt –, Pengefordeel.

Pécunieux, se, *a.* rig, som har mange rede Penge; *fa.* og *p. u.*

Pédagne, *m.* en Roerkarls Fodfæste el. Fodskammel paa en Galei.

Pédagogie, *f.* Børneopdragelse; offentlig Opdragelsesinstitut; Pædagogicum; *p. u.*

Pédagogique, *a.* henhørende til Børneopdragelsen, pædagogisk.

Pédegogue, *m.* Opdrager, Læremeſter (kun *plais.* nu hellere: précepteur).

Pédale, *f.* Pedal i et Orgel; Tangent, ſom trædes med Foden, paa et Piano el. andet Inſtrument; Stykke Træ, ſom trædes med Foden for at ſætte en Mølleqværn el. en Dreierbænk i Bevægelſe; dybeſte Tone paa en Fagot.

Pédané, *a. m.* bruges kun i Udtr.: juges –és, Landsbydommere, ſom ſtaaende holdt Ret.

Pédant, e, *a.* pedantiſk, ſmaalig, ſtiv og nøieregnende; *s.* Skolemeſter, Skolemoder (i ſpottende Betydn); En, ſom giver ſig en lærd Mine, el. ſom taler i en afgjørende Tone; En, ſom er altfor nøieregnende i Smaating, Skolefux, Pedant.

Pédantaille, *f.* Pedanteri; pedantiſke Folk (ſpottende Udtr; *v.*).

Pédanter, *v. n.* agere Skolemeſter; agere Pedant; *v.*

Pedanterie, *f.* Skolemeſterfaget (ſpottende Udtr. *v.*): Skolemeſtervæſen, Pedanteri, overdreven Nøiagtighed i Smaating; ſmaalig brammende Lærdom.

Pédantesque, *a.* pedantiſk, ſmaalig, ſmagende af Pedanteri.

Pédantesquement, *ad.* paa en pedantiſk Maade.

Pédantiser, *v. n.* agere Pedant, være ſmaaligt nøieregnende; *fa.*

Pédantisme, *m.* pedantiſk Væſen; Smaalighedsaand.

Pédéraste, *m.* En, ſom har unaturlig Omgang med Drenge. [Drenge.

Pédérastie, *f.* unaturlig Utugt med

Pédestre, *a.* fremſtillet i en ſtaaende Stilling; ſom foretages til Fods (i d. Betydn. *p. u.*); statue –, Billedſtøtte i en ſtaaende Stilling.

Pédestrement, *ad.* i Udtr.: aller –, gaae til Fods; *fa.*

Pédète, *m.* (H. n.) Springhare.

Pédicelle, *m.* (Bot.) lille Blomſterſtilk.

Pédiculaire, *a.* (Méd.) maladie –, Luſeſyge.

Pédicule, *m.* lille Stilk el. Regl, hvormed et Blomſterblad hæfter faſt ved Bægeret.

Pédicure, *m.* Liigtornlæge; ogſ. *a. m.* (chirurgien –).

Pédiluve, *m.* (Méd.) Fodbad.

Pédimane, *m.* (H. n.) Pattedyr med adſkilt Tommeltaa paa Bagfødderne; ogſ. *a.*

Pédomètre, *m.* Veimaaler; ſ. ſ. odomètre.

Pédon, *m.* Fodbud, Fodpoſt.

Pédoncule, *m.* (Bot.) Blomſterſtilk, Frugtſtilk.

Pédonculé, e, *a.* (Bot.) forſynet med Stilk (om Blomſter og Frugter).

Pégase, *m.* (Myth.) Pegaſus, vinget Hest, Digternes Hest; *fig.* poetiſk Indſkydelſe; (Astr.) nordligt Stjernebillede.

Pégasides, *f. pl.* (Myth.) Tilnavn for Muſerne.

Pégaulière, *f.* Baad, hvori Beget ſmeltes, ſom bruges til at kalfatre et Skib. [o. desl.; Kæmmen.

Peignage, *m.* Hegling af Hør, Hamp

Peigne, *m.* Kam; Hegle; Væverkam; (Vét.) Muk hos Heste; (H. n.) Slags tokallet Conchylie; *fig.* og *pop.* donner un coup de – à q., prygle En; être sale comme un –, være ſmudſig og uordentlig.

Peigné, e, *p.* kæmmet; *fig.* ordentlig, reenlig, omhyggeligt behandlet; un jardin bien –, en ordentlig, ſmukt revet, vel vedligeholdt Have; un ouvrage bien –, et omhyggeligt udarbeidet og rettet Arbeide; être – à la diable, have uordentligt Haar, være uordentlig i ſin Paaklædning; (Pé.) harengs –s, Sild, ſom have miſtet deres Rogn el. Skæl; *s.* un mal –, et uordentligt, lurvet Menneſke.

Peignée, *f.* Slagsmaal; Prygl; *pop.*

Peigner, *v. a.* rede med en Kam; kæmme; hegle; *fig.* prygle, mishandle; *v. pr.* kæmmes; *pop.* prygle hinanden.

Peigneur, se, *s.* Uldkæmmer; Hørhegler. [(alm. faiseur de peignes).

Peignier, *m.* Kammager; *p. u.*

Peignoir, *m.* Pudderſkjorte, Friseurmantel; Badeſkjorte.

Peignon, *m.* Bundt Hør el. Hamp, ſom Rebſlageren bærer ſom et Bælte om Livet, naar han ſpinder; *pl.* Affald af Uld, ſom kæmmes.

Peignures, *f. pl.* Haaraffald ved Kæmning. [ſonnier).

Peiller, *m.* Kludeſamler (nu: chif-

Peilles, *f. pl.* Klude til Papir; *inus.*

Peindre, *v. a.* male; afbilde, ſkildre, beſtrive; *v. n.* ſtrive; *v. pr.* male ſig; ſkildre ſig; – en huile, – à l'huile, male med Olie; – en détrempe, male med Vandfarve; – en rouge, male rødt; – sur toile, male paa Lærred;

-d'idée, tegne efter Fantasi; ud af Hovedet; - de mémoire, tegne efter Hukommelsen; - d'après nature, male efter Naturen; être fait à -, være smukt stabt; cet habit va à -, denne Kjole sidder overordentligt godt; - q., male En, Ens Portrait; cet auteur se peint dans ses ouvrages, denne Forfatter skildrer sig selv i sine Værker; *fig.* og *fa.* s'achever de -, ødelægge sig ganske; vanære sig; begynde at drikke forfra efter at have drukket dygtigt; pour nous achever de -, til endnu større Ulykke; voilà qui nous achève de -, der fattedes kun det for ganske at ødelægge os.

Peine, *f.* Straf, Revselse; Smerte, Lidelse; Sorg, Kummer, Bedrøvelse; Bekymring; Nød; Besværlighed, møisommeligt Arbeide, Umage; Vanskelighed, Hindring; Ulyst, Modbydelighed for at sige el. gjøre Noget; Arbeidsløn; on le lui a ordonné sur -, sous -, à - de la vie, man har befalet ham det under Livs Straf (af de tre Udtr. er sous - det brugeligste); sous les -s de droit, under den derfor fastsatte Straf; la - du sens, Helvedsstraf; être dans la -, være i Trang; je suis fort en - de ce qu'il est devenu, jeg er meget bekymret for hvad der er blevet af ham; ne vous en mettez pas en -, vær ikke bekymret derfor; ce n'est pas la -, cela n'en vaut pas la -, det er ikke Umagen værd; la chose en vaut bien la -, Sagen er nok Umagen værd; perdre sa -, gjøre sig forgjæves Umage; mourir à la -, døe uden at naae det, hvorfor man har arbeidet, det, hvorfor man har kæmpet; prenez (donnez-vous) la - de, gjør Dem den Ulejlighed at o. s. v.; compter pour rien ses -s, være meget forekommende; meget virksom; un homme de -, en Mand, som fortjener suurt sit Brød; faire une ch. sans -, gjøre Noget gjerne, uden at tvinges; avoir de la - à marcher, have vanskeligt ved at gaae; payez-lui sa -, betal ham for hans Umage, betal ham hans Arbeide; *prov.* nul bien sans -, man erholder intet Gode uden Møie; ... à -, *loc. ad.* neppe, ikke saasnart; vanskeligen; à - le soleil fut-il levé que, ... neppe var Solen staaet op før ...; à - sait-il lire, han kan neppe læse; à grand' -, *loc. ad.* vanskeligen, med stor Besvær.

Peiné, e, *p.* og *a.* bekymret, bedrøvet; udarbeidet møisommeligt, ængsteligt; je suis fort - de cela, det gjør mig meget bekymret, jeg er meget bedrøvet derover; un style -, en ængsteligt udarbeidet Stiil.

Peiner, *v. a.* smerte, forurolige, bekymre, bedrøve; udarbeide møisommeligt, ængsteligt; volde Besvær, trætte; *v. n.* arbeide med stor Anstrængelse, trættes, udmatte sig; true med at bukke under for altfor stor Byrde; have Ulyst el. Modbydelighed for; *v. pr.* gjøre sig Umage; cela m'a beaucoup -é, det har bedrøvet mig meget; il peine beaucoup ses ouvrages, han udarbeider sine Værker med stor Omhu el. Ængsteligbed; cette poutre peine beaucoup, denne Bjælke bærer altfor svær en Byrde; il peine à punir, han straffer ugjerne; il n'aime pas à se -, han holder ikke af at gjøre sig Umage.

Peineux, se, *a.* møisommelig, besværlig; *pop.*

Peintre, *m.* Maler; - d'histoire, Historiemaler; - de portrait, Portraitmaler; - de paysage, Landskabsmaler; - en miniature, Miniaturmaler; - en bâtiments, - au gros pinceau, à la grosse brosse, Bygningsmaler; une femme -, en Malerinde; ce poète est un excellent -, denne Digter skildrer fortræffeligt de Gjenstande, han omhandler; *fa.* être gueux comme un -, være i meget maadelige Omstændigheder.

Peintreau, *m.* slet Maler.

Peinturage, *m.* en Farves Anstrygning paa Træ el. Muur.

Peinture, *f.* Malerkunst; Maling; Maleri; *fig.* en Digters el. Talers levende Skildring af en el. anden Gjenstand; (Jeu) Herreblad (alm. figure); *pop.* cela est fait comme une -, det er særdeles godt udført el. udarbeidet; en -, *loc. ad.* tilsyneladende; efter Skinnet el. Udseendet; *fa.*

Peinturer, *v. a.* overstryge med en og samme Farve, anstryge.

Peintureur, *m.* Haandværker, som overstryger Mure, Vægge, Lofter o. desl. (ogs. barbouilleur).

Péjoratif, ive, *a.* som frembringer el. udtrykker en Forværrelse.

Pékin, *m.* Slags chinesisk Silketøi; *fa.* Spidsborger; Borgersoldat; (Géogr.) Chinas Hovedstad.

Pélache, *f.* grovt Pløds.

Pelade, *f.* Haarets Affalden, Slags Sygdom (alopécie); Uld, som ved Hjælp af Kalk, falder af Faareskind.

Pelage, *m.* visse Dyrs (Hestens, Hjortens og desliges) Haarfarve, Lød.

Pélagianisme, *m.* (Thé.) Kjætteri, som benegtede Arvesynden og Naadens Virkning.

Pélagie, *f.* (Méd.) Rosen i Hænderne.

Pélagien, ne, *s.* Pelagianer (s. pélagianisme).

Pélamide, *f.* (H. n.) ung Thunfisk, Tantei, spansk Makrel.

Pelard, *a. m.* bruges kun i Udtr.: bois –, Træ, som er afbarket medens det endnu groer.

Pelauder, *v. a.* slaae, prygle, revse; *v. pr.* baxes; *pop. p. u.*

Pelé, e, *p.* og *a.* afpillet, skaldet; un roc –, en nøgen, ubevoxet Klippe; un vieux –, en gammel Skaldepande; *prov.* il n'y avait que trois tondus (teigneux), et un pelé, det var et simpelt og ikke talrigt Selskab.

Pêle-mêle, *ad.* imellem hinanden, uden Orden, hulter til bulter; *s. m.* Uorden; Bunterad: Sidden til Bords i Flæng uden at følge Rangen.

Peler, *v. a.* aftage Haar, skolde; strælle; *v. n.* skalle af (om Huden); *v. pr.* strælles, afskalles; luvslides; – un cochon, skolde en Grüs; – la terre, grave Grønsværen bort; mon corps pèle, Huden paa mit Legeme skaller; ce velours se pèle promptement, dette Fløiel luvslides hurtigt.

Pèlerin, e, *s.* Pilgrim, Valfartsqvinde; Vandrer, Vandrerske; *fig.* og *fa.* Hykler, Hyklerske; fiffigt, forstilt Menneske; (H. n.) *m.* Slags tostallet Musling; *prov.* rouge au soir, blanc au matin, c'est la journée du –, Aften rød og Morgen hvid bebude Vandreren en smuk Dag.

Pèlerinage, *m.* Pilgrimsreise, Pilgrimsgang, Valfart; Valfartssted.

Pèlerine, *f.* s. pèlerin; Slags Fruentimmer-Halsbeklædning, Pelerine, Modest.

Pelette, *f.* (Maç.) lille Skovl, Redskab til at forme Muursteen.

Pélican, *m.* (H. n.) Pelikan; (Dent.) Tandudtrækkerredskab; (Chi.) Slags Distilleermaskine; (Charp.) lille Krampe til at fastholde Træ, som sauges.

Pélice, *f.* (H. n.) Slags indisk Odderslange.

Pelin (bedre: plain), *m.* læsket Kalk, hvori Huder skolles; Kalkgrube til Huder.

Pelisse, *f.* Pels, Damekaabe foret med Pelsværk.

Pelisson, *m.* laaden Vams, Skindpels.

Pellâtre, *f.* Bladet paa en Skovl.

Pelle, *f.* Skovl; – à feu, Ildstusse; *fig.* og *fa.* avoir de l'argent à remuer à la –, have mange Penge (saa at man kan skovle dem); *prov.* la – se moque du fourgon, den ene Nar leer af den Anden.

Pelle-à-cul, *f.* Slags Havestol, hvis Sæde ligner en Skovl.

Pellée, pellerée el. **pelletée,** *f.* Skovlfuld (pellerée er det brugeligste).

Pelleron, *m.* (Boul.) lang og smal Bagerskovl til smaa Brød.

Pelleterie, *f.* Bundtmagerhaandværk; Pelsværk; Bundtmagerboutik; Bundtmagerlaug.

Pelletier, ère, *s.* Bundtmager, Bundtmagerske; Pelshandler.

Pellicule, *f.* tynd Hud; Hinde.

Pelliculeux, se, *a.* beklædt med flere Hinder, hudagtig.

Peloir, *m.* Skavejern hos Garvere og Feldberedere.

Pelosard, *m.* Navn paa et Slags Druer i Egnen om Perpignan.

Pelotage, *m.* (Com.) Vigogneuld (3die Slags).

Pelote, *f.* Bold, Klump; Nøgle Traad o. desl. (almindeligere peloton); Naalepude; Blis, hvid Plet i Panden paa Heste (ogs. étoile); *pop.* lille tyk og feed Person; une – de neige, en Snebolt; *fig.* og *fa.* faire sa –, samle sig en Formue lidt efter lidt; gjøre sig utilladelig Fordeel; cela fait une – au bout de q. temps, det løber omsider op til en Sum; la – se grossit, Feilene blive større og større; Fordelene voxe mere og mere; Oprøbet tager bestandigt til.

Peloter, *v. n.* spille Bold, kaste Bolden fra den Ene til den Anden; kaste Snebolde; *fig.* forsøge paa Noget, prøve paa at foretage Noget; *v. a. fa.* prygle; nedrive; *v. pr.* prygle hinanden, slaaes, skjændes; *prov.* – en attendant partie (mieux), foretage sig noget Ubetydeligt, i Forventning af noget Bedre; prøve paa hvad man tør gjøre.

Peloteur, *m.* En, som kaster med Bold.

Peloteuse-mécanique, *f.* lille Maskine til at vinde Bomuldsgarn i Nøgler.

Peloton, *m.* Nøgle Traad o. desl.; Bold, som ikke er overtrukken; Naalepude; Klump; *fig.* Hob; Menneske-Klynge; lille Troppekorps, Peloton; *fa.* se mettre en –, krumme sig sammen, trække sig sammen som et Nøgle.

Pelotonner, *v. a.* vinde i Nøgle; *v. pr.* sammenhobe sig; klynge sig sammen; krumme sig sammen som et Nøgle.

Pelouse, *f.* Slags fiint, kort Græs; [Græsplet, Grønplet

Pelta, *f.* (Ant.) lille udhulet Amazon-Skjold; (Bot.) Kapsel hos Lavarterne.

Peltaste, *m.* (Anc.) græsk Skjoldvæbnet Soldat, Skjoldbærer.

Pelte, *f.* (Anc.) lille Skjold, Amazon-Skjold; s. pelta.

Pelté, e, *a.* (Bot.) skjoldformig, [skjoldformig.

Pelu, e, *a.* bevoxet med Haar, haaret; *fig.* og *fa.* patte-pelue, Hykler, falsk, sledsk Menneske.

Peluche, *f.* Plyds, Flos.

Peluché, e, *p.* og *a.* flosset, haaret, [laaden.

Pelucher, *v. n.* blive laaden, flosset el. haaret (om et Slags Stof el. Klæde); *v. pr.* blive flosset.

Pelure, *f.* Skrælling; Skal, Bælg, Hinde; Skorpe (af Ost).

Pelure-d'ognon, *f.* (Bot.) Slags Svamp; Kartoffelart; (H. n.) Slags lille Østers; (Com.) Navn paa Farven af visse Slags Vin.

Pelvien, ne, *a.* (An.) henhørende til Bækkenet i Underlivet.

Penaillon, *m.* Pjalt (*fa.*); (*iron*) [Munk.

Pénal, e, *a.* underkastende en Straf; code –, Straffelovbog; *pl. m.* –nals.

Pénalité, *f.* Straffebestemmelse; Straffesystem; Strafbarhed.

Penard, *m.* bruges kun i Udtr. vieux –, gammel Ræv, gammelt snedigt Menneske; gammel Bellystning.

Pénates, *m. pl.* (Anc.) Huusguder (lares); *fig.* og *fa.* Bolig; revoir ses –, see sit Hjem igjen.

Penaud, e, *a.* forlegen, betuttet, forbløffet; undseelig, skamfuld; *fa.*

Pence, *m.* lille engelsk Mynt; Tolvtedeel af en Schilling.

Penchant, *m.* Skraaning, Skraahed, Skrænt; *fig.* Hælding; naturlig Tilbøielighed, Hang; sa fortune est sur son –, hans Lykke el. Formue er paa Hældingen; le – de l'âge, Alderens aftagende Kraft; être sur le – de sa ruine, staae paa Randen af sin Undergang; avoir du – pour q., have Tilbøielighed for En.

Penchant, e, *a.* hældende, skjæv, skraa; *fig.* nærmende sig sin Undergang, vaklende (bedre: chancelant).

Penché, e, *p.* skraa, skjæv, hældende; avoir des airs –s, have affecterte Lader.

Penchement, *m.* Hælden til den ene Side, Hælden forover med Kroppen.

Pencher, *v. a.* hælde, bøie, bringe ud af sin lodrette Stilling; *v. n.* være skraa, hælde, bøie sig; *fig.* være tilbøielig til; *v. pr.* bøie sig, bukke sig, være skjæv el. skraa; – la tête, hælde med Hovedet; le mur penche de ce côté, Muren hælder til denne Side; l'empire penche vers sa ruine, Riget nærmer sig sin Undergang; il penche plus pour l'un que pour l'autre, han har større Tilbøielighed for den Ene end for den Anden.

Pendable, *a.* som fortjener at hænges; cas –, Handling, hvorfor Gjerningsmanden fortjener at hænges; *fa.* jouer à q. un tour –, spille En en lumpen Streg.

Pendage, *m.* (Minér.) en Aares skraa Retning i en Kulmine.

Pendaison, *f.* Ophængning i en Galge; *pop.*

Pendant, *m.* Deel af et Gehæng, hvorigjennem Kaarden stikkes; Deel af et Uhr, hvori Kjæden fastgjøres; Ørenrings Smykke, Ørenpendelok (i d. Betydn. især *pl.* –s d'oreilles); Sidestykke, Stykke, som i Smag og Størrelse svarer til et andet; *fig.* Person af samme Charakteer el. Tænkemaade som en anden; faire le – de, faire – à el. avec, udgjøre et Sidestykke til.

Pendant, e, *a.* hængende, nedhængende; *fig.* anhængig, indstævnet; des fruits –s par les racines, Frugter, som endnu ikke ere indsamlede; le procès est – à ce tribunal, Processen svæver (el. er anhængig af) for denne Domstol.

Pendant, *pp.* medens (paa den Tid; til Forskiel fra durant, imedens, som medfører Begreb af en Varighed, der ikke afbrydes): je l'ai vu – son séjour ici, jeg har seet ham under hans Ophold her; l'armée se repo-

soit durant l'hiver, Armeen udhvilede sig saalænge Vinteren varede; – que, *loc. conj.* medens at (tandis que, medens at, medfører Begreb af en Modsætning).

Pendard, e, *s.* Galgenfugl, Galgenknebel, Døgenigt; Rakkermær; *fa.*

Pendeloque, *f.* Drenrings Smykke, Dreupendelok; Krystalprisma, som hænger ned paa en Lysekrone; Pjalt, som hænger ned fra en iturevet Kjole (*plais.*).

Pendentif, *m.* (Arch.) fremstaaende Bue paa en Hvælving.

Penderie, *f.* Samling af Stænger, hvorpaa Feldbererne ophænge deres Skind; *pop.* Ophængning i Galgen.

Pendeur, *m.* (Mar.) Enden af et Tou, hvori der gaaer en Tridse; (H. n.) Navn paa et Slags Spætte.

Pendice, *a. f.* i Udtr. araignée –, Edderkops Spind, som er fasthæftet til Loftet.

Pendillard, *m.* Slags sort Drue.

Pendiller, *v. n.* hænge i Luften, dingle for Vind og Veir; *fa.*

Pendillon, *m.* (Horl.) Deel af et Uhrværk, som holder Perpendiklen i Sving.

Pendre, *v. a.* ophænge; hænge i en Galge; *v. p.* hænge sig; *v. n.* hænge; hænge ned, hænge for langt ned; *fig.* og *fa.* être toujours pendu au cou (el. aux trousses) de q., hjærtegne En ideligen; être toujours pendu aux côtés (el. à la ceinture) de q., følge En allevegne, være altid i Hælene paa En; – son épée au croc, forlade Krigsstanden; être pendu haut et court, være bleven hængt (*v.*); il y a de quoi se –, man kunde gjerne fortvivle derover; dire pis que – d'un homme, sige om En alt det Værste, der gives; ikke levne ham Ære for fire Skilling; il ne vaut pas le – (bedre: la corde pour le –), han er ikke en Strikke (et Skud Krudt) værd; *prov.* autant vaudrait être pendu que d'avoir fait cela, man maatte lige saa gjerne ønske sig død og begraven som at have gjort det; autant lui en pend à l'œil (à l'oreille, au nez), det Samme kan gjerne hændes ham.

Pendu, e, *p.* hængt, ophængt; *fig.* og *fa.* avoir la langue bien –e, være skaaren godt for Tungebaandet; *prov.* aussitôt pris, aussitôt pendu, man gjør kort Proces med dem; man bruger dem strax saasnart de indfinde sig; . . . *s.* den Hængte; il a l'air d'un –, han seer daarlig og elendig ud, som om han var-skaaren ned fra Galgen; il est sec comme un –, han er tør og mager som en Beenrad; avoir de la corde de – dans sa poche, vinde altid i Spil; være heldig i Alt, hvad man foretager sig; *prov.* il ne faut pas parler de corde dans la maison d'un – (d'un homme qui a été –), man maa ikke bringe paa Bane, hvad der kan saare den, med hvem man taler.

Pendule, *m.* Perpendikel, Pendul; *f.* Perpendikeluhr, Penduluhr, Taffeluhr.

Penduline, *f.* (H. n.) Pendulin-Meise.

Pène, *m.* Tappen el. Stangen i en Laas, der springer frem og lukker, Rigel; (Mar.) Tjærekvast; øverste Stykke paa en Raastang.

Pénétrabilité, *f.* (Did.) Gjennemtrængelighed.

Pénétrable, *a.* gjennemtrængelig.

Pénétrant, e, *a.* gjennemtrængende; *fig.* indtrængende, rørende; skarpsindig; discours –, en rørende, hjertegribende Tale; avoir l'œil (le coup d'œil, le regard) –, have et skarpt, gjennemborende Blik; avoir l'esprit –, være skarpsindig, besidde en dyb Forstand, som trænger til Bunds i Alt.

Pénétratif, ive, *a.* (Did.) gjennemtrængende, som trænger let til Bunds i Noget; *p. u.*

Pénétration, *f.* (Did.) gjennemtrængende Egenskab; *fig.* Skarpsindighed, gjennemskuende el. gjennemtrængende Forstand.

Pénétré, e, *p.* rørt, bedrøvet; dybt bevæget.

Pénétrer, *v. a.* trænge igjennem, trænge ind i; *fig.* gjennemskue, trænge til Bunds i, erholde dyb og grundig Kundskab i; røre, dybt bevæge; *v. pr.* gjøre sig fortrolig med; overtyde sig om; sætte sig ind i; tilegne sig; *v. n.* trænge ind i; *fig.* – les secrets de la nature, gjennemskue Naturens Hemmeligheder; sa douleur me pénètre le cœur, hans Sorg gaaer mig nær til Hjerte; il pénétra dans la Russie, han trængte ind i Rusland; – dans les secrets de la nature, udgrunde Naturens Hemmeligheder; se – de ses devoirs, sætte sig ganske ind i sine Pligter, levende gjennemtrænges af

ſamme; se – d'une vérité, indprente ſig dybt en Sandhed.

Penguin el. pengouin, ſ. pingouin.

Pénible, *a.* møiſommelig, beſværlig; *fig.* piinlig, ſmertelig; un travail –, et møiſommeligt Arbeide; un sentiment –, en ſmertelig Følelſe; c'est un aveu – à faire, det er en Tilſtaaelſe, ſom det er piinligt at gjøre.

Péniblement, *ad.* beſværligen, vanſkeligen; *fig.* piinligen; nødigen.

Péniche, *f.* (Mar.) lille Transportfartøi; væbnet Baad.

Pénicille, *m.* Pensel; *imus.*

Pénicillé, e, el. péniciliforme, *a.* (An.) penſelformig, endt i en Duſk.

Pénide, *f.* (Pharm.) ſtart Sukker; Boltſerſukker.

Pénil, *m.* (An.) Venusbjerg, haarbevoxet Sted om Fødſelsdelene.

Péninsulaire, *s.* og *a.* Beboer af en Halvø; henhørende til en Halvø; *p.u.*

Péninsule, *f.* Halvø; Spanien og Portugal (la – ibérique).

Pénitence, *f.* Anger; Bod; Bodsſtraf; Straf for en begaaet Feil; Straf i Juleleg; faire – de ses péchés, bøde for ſine Synder; *fig.* og *fa.* faire –, ſættes paa ſmal Koſt; mettre un enfant en –, paalægge et Barn en Straf; pour –, pour votre –, en – de cela, *loc. ad.* til Straf, til Straf derfor.

Pénitencerie, *f.* paveligt Afladscancelli; Bods-Ret; Bodsdommers Embede.

Pénitencier, *m.* Bodspræſt, Afladspræſt.

Pénitent, e, *a.* og *s.* bodfærdig, angerfuld; Skriftebarn; bodfærdig Synder; Medlem af en catholſk Bodsorden.

Pénitentiaire, *a.* angaaende Boden el. Bodsſtraffen; tjenende til at afbøde Synden.

Pénitentiaux, *a. m. pl.* henhørende til Kirkeboden; bruges i Udtr.: psaumes –, 7 Bodspſalmer; canons –, kirkelige Bodslove.

Pénitentiel, *m.* Ritual for Bods-[paalæggelſe.

Pennache, *f.* (H. n.) Søfjer, Slags Plantedyr.

Pennade, *f.* Trin el. Spark med [Foden; *v.*

Pennage, *m.* Fugles Vingefjer; (Fauc.) Rovfugles Fjer.

Pennatule, *f.* (H. n.) Søfjer; ſ. pennache.

Penne, *f.* ſtor Fjer paa en Rovfugl, Svingfjer; Fjer til en Pil.

Penné, e, *a.* (Bot.) fjeret (om Blade, hvis Aarer ligne Fjer).

Penniforme, *a.* (An.) fjerdannet (om Muſkler, hvis Fibrer ligne Fanen paa Fjer).

Pennipède, *a.* (Myth.) ſom har bevingede Fødder.

Pennon, *m.* Slags gammeldags Standard, tilhørende en Ridder, ſom havde 20 bevæbnede Mand under ſig.

Pénombre, *f.* (Astr.) Halvſkygge.

Penon (bedre: pennon), *m.* (Mar.) Spanjer, Slykke Kort beſat med Fjer og beſtemt til at kjende Vindens Retning.

Pensant, e, *a.* tænkende; bien –, veltænkende, velſindet; mal –, ſlettænkende, ildedømmende, ſom dømmer ilde om Andre.

Pensée, *f.* Tænkning; Tanke; Tankeevne; Mening; første Idee, Plan, Udkaſt; Stedmodersblomſt (bruges i Frankrig ſindbilledligen ligeſom Forglemmigeien hos os); *pl.* Tanker, Betragtninger; entrer dans la – de q., ſætte ſig ind i Ens Tanker; fatte Ens Mening; lire dans la – de q., gjennemſkue Ens Tanker; cela n'est jamais entré dans ma –, det er aldrig kommet indenfor mine Tanker; cela m'est venu dans la – (en –), det er faldet mig ind; s'enfoncer dans ses –s, fordybe ſig i ſine egne Tanker el. Betragtninger; il n'est pas tourmenté par ses –s, hans Tanker plage ham ikke, han beſidder kun lidt Forſtand; avoir de mauvaises –s, have ſlette Tanker, tænke paa ſlette Ting, have ondt i Sinde; il a jeté sur la toile la – de son tableau, han har udkaſtet paa Lærredet Skitſen til ſit Maleri.

Penser, *v. a.* tænke; udtænke, udfinde; troe, mene, dømme om; *v. n.* tænke; anſtille Betragtninger; eftertænke, overveie; tænke paa, erindre ſig; have Noget i Sigte, have i Sinde; tage ſig i Agt; være nær ved; il ne dit pas tout ce qu'il pense, han ſiger ikke Alt hvad han tænker; qu'en pensez-vous? hvad mener De derom? j'ai pensé une ch. (Ac.; bedre: j'ai pensé à une ch.) qui vous sera utile, jeg har tænkt paa Noget, ſom vil være Dem til Nytte; à quoi pensez-vous donc? hvad har De dog i Sinde? il n'y pense plus, han har ſlaaet det

ud af sine Tanker; – à mal (el. – mal), have ondt i Sinde; mal –, have slette Tanker el. Meninger; que pensez-vous faire? hvad har De i Sinde at gjøre? pensez à vous, tag Dem i Agt; j'ai –é mourir, jeg har været nær ved at døe; – tout haut, sige Alt hvad man tænker, sige hvad man burde stjule; façon de –, Mening, Anskuelse; à ce que je pense, efter min Mening, efter hvad jeg troer; ouvrage bien –é, et vel udtænkt Arbeide.

Penser, *m.* Tanke (*poé.*).

Penseur, *m.* Tænker; profond –, dyb Tænker.

Pensif, ive, *a.* tankefuld, fordybet [i Tanker.

Pension, *f.* Kostpenge; Betaling for Kost, Logis og Undervisning; Pensions- el. Kostgængeranstalt; Undervisningsanstalt, hvor Eleverne tillige have Kost og Logis (i d. Betydn. ogs. pensionnat); de i samme værende Kostgængere; aarlig Naadesgave, Pension; demi–, Huus, hvor man har Kosten men ikke boer; Betaling for samme.

Pensionnaire, *s.* Kostgænger; Elev, som er i Kost, Pensionist; comédien –, el. blot –, Skuespiller, som har bestemt Løn og ikke tager Deel i Udbyttet; demi–, Elev, som har Kost men ikke Logis; grand–, forh. første Minister i Holland.

Pensionnat, *m.* Undervisningsanstalt, hvor Eleverne tillige have Kost og Logis; Kostgængeranstalt; s. pension.

Pensionner, *v. a.* give En aarlig Pension.

Pensum (um udt. om), *m.* Extraarbeide, som foresættes en Elev til Straf; *pl.* des pensum. [Lyra.

Pentacorde, *m.* (Anc.) femstrænget

Pentadactyle, *a.* (H. n.) femtaaet, som har fem Tæer paa hver Fod.

Pentadécagone, *m.* (Géo.) Figur, som har 15 Sider og Vinkler (ogs. quindécagone). [som har 5 Sider.

Pentaèdre, *m.* (Géo.) fast Legeme,

Pentaglotte, *a.* skrevet paa 5 Sprog.

Pentàgone, *m.* og *a.* (Geo.) Figur, som har 5 Sider og 5 Vinkler.

Pentamètre, *m.* og *a.* femfodet Vers.

Pentandre, *a.* (Bot.) femhannet.

Pentandrie, *f.* (Bot.) femte Klasse af Linnees System, indeholdende Planter med 5 Støvnaale i en tvekjønnet Blomst.

Pentapole, *f.* (Geogr.) Egn el. Provinds, som indeholder 5 Hovedstæder; *inus.*

Pentarchie, *f.* Regjering bestaaende af 5 Personer; en saadan Medregents Værdighed og Embedsvarighed.

Pentarque, *m.* Medlem af en af 5 bestaaende Regjering.

Pentastyle, *m.* og *a.* (Arch.) Bygning, hvis Façade fremviser 5 Søiler.

Pentateuque, *m.* de 5 Mosebøger.

Pentathle, *m.* (Ant.) fem Slags Kamplege hos Grækerne.

Pente, *f.* Skraaning, Hælding; Skrænt; Fald et af et Vandløb; nedhængende Strimmel paa Gardiner, om en Sengehimmel, en Bogreol o. desl.; *fig.* naturlig Hang, Tilbøielighed; avoir de la – au libertinage, have Hang til Udsvævelse; se laisser aller à la – naturelle, hengive sig til sin naturlige Tilbøielighed.

Pentecostaire, *a.* henhørende til Pintsen, angaaende samme; *s. m.* Kirkebog for Pintsefesten.

Pentecôte, *f.* Pintsefest; les fêtes de la –, Pintsedagene.

Pentière, *f.* (Ch.) s. 'pantière.

Penture, *f.* Jernbaand el. Jernbeslag med en Krog til en Dør- el. Vindueshængsel. [sidste Stavelse.

Pénultième, *a.* næstsidste; *s. f.* næst-

Pénurie, *f.* stor Mangel paa de første Fornødenheder; stor Pengetrang; Armod, Nød og Elendighed.

Péotte, *f.* Slags stor Gondol, stor venetiansk Sluppe. [sters Modenhed.

Pépasme, *m.* (Méd.) usunde Væd-

Pépastique, *a.* (Méd.) lettende Fordøielsen, fordelende usunde Vædster (ogs. peptique). [Tuffsten.

Péperin, *m.* (H, n.) graa vulkanisk

Pépie, *f.* Pip (Sygdom hos Høns); *fig.* og *pop.* il n'a pas la –, han drikker gjerne, han har en tørstig Sjæl; han er slaaren godt for Tungebaandet; il nous fait avoir la –, han giver os Intet at drikke.

Pepin, *m.* Frugtkjerne. [teskole.

Pépinière, *f.* Træskole; *fig.* Plan-

Pépiniériste, *m.* Gartner, som opelsker Træer (ogs. *a.* jardinier –).

Pépita el. **pépite**, *f.* (Minér.) Metalklump i Minerne; Guldstive.

Péplion el. **péplis** (s udtales), *m.* (Bot.) Kattehale, Lythre.

Péplon el. **péplum** (um udt. om), *m.* (Ant.) lang Fruentimmerkaabe el. broderet Slør.

Peplique, *a.* ſ. pépastique.

Péragration, *f.* (Astr.) en Banes Gjennemløb; *p. u.*

Percale, *f.* hvidt oſtindiſt Bomuldstøi.

Percaline, *f.* Blanklærred til Foer, Slags Dræl, Shirting.

Perçant, e, *a.* ſpids, gjennemborende, gjennemtrængende; *fig.* ſtarpſindig; un froid –, en bidende Kulde; une vue –e, et ſtarpt Syn; un esprit –, en ſtarpſindig Forſtand.

Perce, *f.* Pibeboer, Inſtrumentboer (ſ. perce-à-main); en –, *loc. ad.* anſtukken; mettre du vin en –, ſtikke Hul (bore Taphul) paa et Vinfad, aftappe Vin.

Percé, e, *p.* gjennemboret, gjennemſtaaret; hullet; gjennemtrængt; le rez-de-chaussée est – de quatre croisées, Stuetagen har 4 Vinduesfag; une maison bien –e, et Huus, ſom har mange høie og ſmukke Vinduer; un habit – par le coude, en Kjole med Huller ſpaa Albuen; une forêt bien –e, en Skov med ſtore og ſmukke Veie; un paysage bien –, et Landſkab med vid Udſigt; je suis – jusqu'aux os, jeg har ikke en tør Traad paa Kroppen, jeg er vaad indtil Skindet; *fig.* avoir le cœur –, have Hjertet gjennemboret af Sorg; être bas –, være paa Knæene; un panier –, en Ødeland; ... *s. m.* Aabning el. Vei i en Skov (ſ. percée).

Perce-à-main, *m.* Pibeboer, hvormed der bores Huller i Inſtrumenter (ſ. perce); *pl.* des perce-à-main.

Perce-bois, *m.* (H. n.) Træborer; Træorm; *pl.* des perce-bois.

Perce-bosse, *m.* (Bot.) Frebløs (lysimachie); *pl.* des perce-bosses.

Perce-bourdon, *m.* Boer, hvormed der bores Huller i en Sækkepibe; *pl.* des perce-bourdons.

Percée, *f.* Aabning el. Vei i en Skov (ſ. percé); faire une –, reiſe ind i det Indre af et Land.

Perce-feuille, *f.* (Bot.) fladkjernet Skjærmplante; *pl.* des perce-feuilles.

Perce-forêt, *m. fa.* Erkejæger, Buſkjæger; *pl.* des perce-forêts.

Perce-lettre, *m.* Redſkab, hvormed man ſtak Huller i Breve for derigjennem at trække en Silkeſnor, ſom forſegledes; *pl.* des perce-lettres.

Percement, *m.* (Arch.) Gjennembrydning af en Muur for at anbringe en Dør el. et Vindue; (Mine.) Vandſtalle i Fjergværker.

Perce-meule, *m.* Hulboer til Slibe- el. Mølleſteen; *pl.* des perce-meules.

Perce-mousse, *m.* (Bot.) Uldhætte; Jomfruhaar (polytric); *pl.* des perce-mousses.

Perce-muraille, *f.* (Bot.) Slags Nælde, Cecropie (pariétaire); *pl.* des perce-murailles.

Perce-neige, *f.* (Bot.) Sneeklokke, Sommergjæk; *pl.* des perce-neige.

Perce-oreille, *m.* (H. n.) Ørentviſt; *pl.* des perce-oreilles.

Perce-pierre, *f.* (Bot.) Steenbræk; *pl.* des perce-pierre.

Percepteur, *m.* Indcasſerer, Oppebørſelsbetjent.

Perceptibilité, *f.* Oppebærlighed; Synbarhed.

Perceptible, *a.* ſom kan oppebæres; ſom kan ſees el. bemærkes (i d. Betydn. kun med en Negtelſe; hellere: imperceptible).

Perception, *f.* Oppebørſel; Oppebørſelspoſt; (Phil.) Opfattelſe.

Percer, *v. a.* gjennembore, gjennemſtikke, gjennembryde, gjennemſkære, aabne, bane Vei igjennem, gjennemtrænge; *fig.* gjennemſkue, udgrunde; ... *v. n.* bane ſig Aabning, komme frem; have en Udgang til; gjennemtrænge, trænge ind i; *fig.* komme for Dagen, bryde frem; ſvinge ſig op, gjøre Fremgang, komme til Anſeelſe; ... *v. pr.* ſaare ſig; ſtade ſig; – un mur, gjennembryde en Muur; – une croisée dans un mur, gjøre Aabning til et Vindue i en Muur; – un tonneau, bore Taphul paa en Tønde; – du vin, ſtikke Hul paa et Vinfad; – la foule, trænge ſig igjennem Mængden; *fig.* – un mystère, udgrunde en Hemmelighed; – l'avenir, gjennemſkue Fremtiden; crier à – les oreilles, ſkrige Ørene fulde; – les nuits à étudier, à jouer, tilbringe Nætterne med at ſtudere, med at ſpille; cela me perce l'âme, det ſkjærer mig i Hjertet; ce coup perce dans les chairs, dette Hug trænger ind i Kjødet; les dents

commencent à – à cet enfant, Tænderne begynde at komme frem hos dette Barn; les os lui percent la chair, han er meget mager, Benene stikke allevegne frem; sa maison perce dans deux rues, hans Huus gaaer ud (har Udgang) til to Gader; – dans l'avenir, flue ind i Fremtiden; le jour perce, Dagen bryder frem; le cerf perce, Hjorten tager Flugten; la vérité perce à la longue, Sandheden kommer omsider for Lyset; ce jeune homme percera, dette unge Menneske vil svinge sig op; se – de son épée, gjennembore sig med sin egen Kaarde.

Percerat, *m.* (H. n.) Svørn. [*pop.*

Percerette, *f.* Slags Boer (vrille);

Perce-ronde, *f.* Slags Passer; *pl.* des perce-rondes. [paa en Fløite.

Perces, *f. pl.* Huller, som anbringes

Perceur, *m.* (Mar.) Borer.

Percevoir, *v. a.* oppebære el indsamle Skatter, Indtægter, Frugter o. desl.; (Log.) opfatte.

Perchant, *m.* Lokkefugl.

Perche, *f.* Maal af 18 til 22 Fod (v.); Stang; (Ch.) et med Takker besat Hjortehorn; (Mar.) Baadshage; (H. n.) Aborre; *fig.* og *plais.* c'est une grande –, det er et høit, magert og uproportioneret Fruentimmer; *pl.* (Arch.) runde, hvælvede Piller, som tjene til at danne en Buehvælving.

Perché, e, *p.* fløiet op; *fig.* og *fa.* être toujours – sur sa grandeur, sur ses aïeux, beraabe sig altid paa sin Adel, paa sine Aner; *s. m.* (Ch.) tirer les faisans au –, skyde Fasaner, som ere fløiede op paa en Green.

Perchée, *f.* Samling af Fugle, som sidde paa en Green.

Percher, *v. n.* sætte sig op el. flyve op paa en Green el. en Pind; pleie at flyve op el. sætte sig paa en Green o. desl; *v. pr.* flyve op, sætte sig op; *fig.* og *fa.* sætte sig op paa et høit Sted for bedre at see el. høre.

Perchis, *m.* Indhegning med Stænger; Risgjerde.

Perchoir, *m.* Stang el. Pind i et Hønsehuus el. i et Fuglebuur til at flyve op paa; Hønsestige.

Perclus, e, *a.* lam; il est – de tous les membres, han er lam i alle Lemmer; *fig.* og *fa.* avoir l'esprit –, mangle Omdømme.

Perçoir, *m.* Boer til Taphuller, spidst Jern til at gjøre Huller med.

Percussion, *f.* (Did.) Stød, Slag; to Legemers Sammenstød; – directe, lige Stød; – oblique, skjævt Stød; (Arq.) batterie à –, Percussionslaas; (Mus.) instrument de –, Instrument til at slaae paa, Slaginstrument (Pauker, Tambourin o. desl.).

Perdable, *a.* som kan tabes.

Perdant, e, *s.* den Tabende; især i *pl.* (om Tabende i Spil) il est dans les (du nombre des) –s, han hører til de Tabende; ogs. *a.* les numéros –s, de tabende Numere.

Perdition, *f.* slet Brug af sin Eiendom (i d. Betydn. kun brugeligt i Udtr. tout son bien s'en va en –, hele hans Formue gaaer til Grunde form. Ødselhed); moralsk Fordærvelse; maison de –, slet Huus, liderligt Huus; (Écr.) le chemin de –, Syndens Vei; être dans la voie de –, være paa Veien til Fordærvelse; le fils de –, Judas; l'enfant de –, Syndemennesket; (Mar.) être en –, være ved at forlise.

Perdre, *v. a.* tabe, miste; forlægge; lede vild; forfeile; gáae Glip af; ikke benytte, spilde; *fig.* forspilde; ødelægge, styrte; vanære; fordærve, beskadige; *v. n.* tabe; *fig.* synke, falde i Priis; *v. pr.* forsvinde; *fig.* tabe sig; ødelægge sig; udsætte sig for Vanære el. Bekæmmelse; fare vild; (Bill.) forløbe sig; (Peint.) smelte sammen, forene sig umærkeligt med hinanden; (Mar.) lide Skibbrud; blive ført af Vind og Strøm bort i en anden Retning; – la vie, døe, omkomme; – la parole, tabe Mælet; forstumme af Frygt el. Forbauselse; – haleine (l'haleine), tabe Veiret; – la tête, miste Livet; gaae fra Forstanden, tabe sin Fatning, sin Aandsnærværelse; il en perd le boire et le manger, han glemmer Alt for sit Arbeide, han tænker ikke paa nogetsomhelst Andet; – q., føre En vild; styrte En, ødelægge En; – q. de réputation, forspilde Ens gode Navn og Rygte; – q. dans l'esprit d'un autre, sværte En, sætte ondt for En hos en Anden; – la trace, les voies d'une affaire, tabe Gangen i en Sag; – le fil d'un discours, tabe Traaden i en Tale; – du terrain, vige tilbage;

-pied, -terre, ikke længer finde Bund (i Vandet); *fig.* ikke vide længer hvorledes man er faren, ikke kunne hjælpe sig mere; -terre, (om et Skib) tabe Landet af Sigte; - la tramontane, tabe Polarstjernen af Sigte; ikke længer kunne hjælpe sig med Kompasset; *fig.* og *fa.* tabe ganske al Fatning; - la carte, forvirres, komme ud af Fatning; -son latin, spilde sin Umage, bruge fine Kundskaber el. sin Overtalelse uden Nytte; vous y perdez vos pas, Deres Umage er spildt; det nytter ikke hvad De gjør; - un objet de vue, tabe en Gjenstand af Sigte; *fig.* -de vue une affaire, ophøre at forfølge en Sag; - q. de vue, ikke længer høre tale om En; ikke længer kunne følge Ens Tankegang; il joue à tout -, han sætter Alt paa eet Kort, Alt paa Spil; jouer à qui perd gagne, spille el. handle saa at Tabet bliver til Fordeel; il perd sur sa marchandise, han taber paa det, han sælger; ce papier perd, dette Slags Statspapir synker, falder; il se perdit dans la foule, han forsvandt i Stimmelen; l'odeur s'en est perdue, Lugten deraf har tabt sig, er fordunstet; ces couleurs se perdent l'une dans l'autre, disse Farver smelte sammen i hinanden; cet usage se perd de jour en jour, denne Skik gaaer mere og mere af Brug; je m'y perds, jeg kan ikke fatte det, det gaaer over min Horizont; se perdre à plaisir, de gaieté de cœur, ødelægge sin Helbred, sin Formue el. sit gode Navn af Ubesindighed el. Uforstandighed; le navire s'est perdu, Skibet er gaaet til Grunde.

Perdreau, *m.* Agerhønekylling; *pl.* (Art.) Granater, som udskydes tilligemed Bomber.

Perdriaux, *m. pl.* Steen, som lægges ved Siden af Grændsepæle el. Grændsestiel.

Perdrigon, *m.* Slags Blomme.

Perdrix, *f.* (H. n.) Agerhøne; linge à œil de -, nuppret Dækketøi; vin œil de -, lys og klar rød Vin; *prov.* à la Saint-Rémi tous les perdreaux sont -, ved St. Remis Fest ere Agerhønekyllingerne fuldvoxne.

Perdu, e, *p.* tabt, spildt; ødelagt; tout est -, Alt er tabt, der er intet Haab, ingen Udsigt mere; être - d'honneur, have forspildt sin Ære; être - de dettes, stikke dybt i Gjeld; c'est un homme -, det er et Menneske uden Redning; une femme -e, det er et fortabt, et offentligt Fruentimmer; une tête -e, et forvildet Hoved; pays -, øde, ubeboet, langt bortliggende Land; puits -, Brønd med en sandig Bund, hvori Vandet taber sig; tirer à coup -, skyde paa Slump, el. i for lang Afstand; ouvrage à pierres -es, Arbeide, opført paa nedsænkede Steen; faire flotter du bois à bois - (à bûche -e), lade Træstykker drive enkeltvis med Strømmen for at samles i en Flaade ved Mundingen; mettre de l'argent à fonds -s, udsætte Penge paa Livrente saa at Capitalen ikke tilbagebetales; à vos heures -es, naar De faaer Tid fra Deres Arbeide; sálle des pas -s, stor Sal foran en Retssal; à corps -, uden at staane sig, uden at tage sig i Agt el. bruge Forsigtighed, med Hidsighed; (Mil.) sentinelle -e, Skildvagt paa den yderste Post; enfants -s, Soldater, som udsendes i et farligt Foretagende, el. som begynde Kampen; *prov.* ce qui est différé, n'est pas -, hvad der er opsat, er derfor ikke tabt; un bienfait n'est jamais -, en god Handling lønnes tidlig el. sildig; ... *s. m.* crier comme un -, skrige af alle Kræfter; *prov.* pour un -, deux retrouvés (el. deux recouvrés), tabes der Noget, saa vindes der igjen desmere.

Perdurable, *a.* stedsevarende; *v. inus.*

Père, *m.* Fader; Stamfader; *fig.* Skaber; Stifter, Ophavsmand; Beskytter; Pater, Kirkefader; - de famille, Familiefader; - légitime, Fader til et ægte Barn; - naturel, Fader til et uægte Barn; - putatif, Fader, som kun er det af Navn; - adoptif, Plejefader; - nourricier, Mand til et Barns Amme; *fig.* Familieforsørger; le - des pauvres, de Fattiges Velgjører; grand- -, Bedstefader; beau- -, Stifader; Svigerfader; - spirituel, Skriftefader; - temporel, en Tiggerordens Almisseoppebærer; les -s du concile, Biskopperne, som bivaane et Kirkemøde; les -s de l'église el. blot les -s, Kirkefædrene; le saint- -, le très-saint- -, le - des fidèles, Paven; le - éternel, Gud, den evige Fader; -

heureux en enfants. Fader, som har sunde, gode og velskabte Børn; – heureux dans ses enfants, Fader, hvis Børn ere godt forsørgede; *fa.* bon jour, –, god-Dag, gode Mand; *pop.* un – la joie, En, som forstaaer at saae Andre til at lee, at bringe Folk i godt Lune; – douillet, En, som holder af Mageligbed; – aux écus, Grunkemand; nos pères, vore Forfædre; de – en fils, *loc. ad.* fra Fader til Søn, ved Arv, arveligen.

Pérégration, *f.* (Astr.) i Udtr. mois de –, periodisk Maaned.

Pérégrinaire, *m.* (Egl.) Pillegrimsbeværter, Pillegrimspater; *a.* tilhørende Fremmede.

Pérégrination, *f.* Reise i fremmede [Lande; *v.*

Pérégrinité, *f.* (Jur.) en Udlændings Forhold el. Tilstand i et fremmed Land.

Pérégrinomanie, *f.* overdreven Reiselyst; *inus.*

Péremption, *f.* (Prat.) en Retssags Ugyldighedserklæring form. Afbrydelse i en vis Tid.

Péremptoire, *a.* afgjørende, uimodsigelig, peremptorisk; (Prat.) erklærende ugyldig; exception –, Indsigelse, som erklærer en Sagsøgning for ugyldig.

Péremptoirement, *ad.* paa en peremptorisk e. bestemt afgjørende Maade.

Péremptoriser, *v. a.* og *n.* indrømme Tidsfrist; forlænge, udsætte, udvide; *p. u.*

Pérennial, e, *a.* vedvarende; *pl. m.* –niaux; *v. p. u.*

Pérennité, *f.* Langvarighed. [*inus.*

Péréquation, *f.* lige Fordeling; *v.*

Perfectibilité, *f.* Modtagelighed for større Udvikling, Egenskab at kunne blive bestandig fuldkomnere.

Perfectible, *a.* som er modtagelig for større Udvikling, som kan blive bestandigt fuldkomnere.

Perfection, *f.* Fuldkommenhed; Fuldendelse; udmærket Egenskab (i d. Betydn. især *pl.*); les –s divines, Guds Egenskaber; en –, *loc. ad* til Fuldkommenhed, udmærket.

Perfectionnement, *m.* Fuldkommengjørelse, Forbedring, fuldstændigere Uddannelse.

Perfectionner, *v. a.* forbedre, uddanne, bringe til større Fuldkommenhed; *v. pr.* uddannes, forbedres, blive fuldkomnere.

Perfectissime, *m.* Værdighedstitel under det romerske Riges Forfald.

Perfide, *a.* troløs, forrædersk; falsk; trædsk, underfundig; *s.* Troløs; Forræder; ami –, troløs Ven; sourire –, falsk Smil; il lui a joué un tour –, han har spillet ham et snedigt Puds; serment –, falsk, troløs Ed.

Perfidement, *ad.* paa en troløs el. forrædersk Maade.

Perfidie, *f.* Troløshed; Falskhed.

Perfolié, e, *a.* (Bot.) gjennemvoxet (om et Blad, hvis Basis omfatter Stengelen, el. om Planter, som have saadanne Blade).

Perforant, e, *a.* gjennemborende; *s. m.* (An.) Fingermuskel (ogs. le profond).

Perforateur, *m.* (Chir.) Steenborer (Deel af et Steenoperateurinstrument, hvormed Stenen gjennemBores).

Perforatif, ive, *a.* gjennemborende; *s. m* (Chir.) Trepaneerinstrument (trépan).

Perforation, *f.* Gjennemboring.

Pergolèse, *m.* (Vign.) Slags Drue, Perledrue (fra Pergola).

Péri, *s.* persisk Genius, persisk Fee.

Périambe, *m.* (Poé.) Versefod bestaaende af to korte Stavelser.

Périanthe, *m.* (Bot.) Blomsterbæger.

Périapte, *m.* Slags Amulet el. Talisman, som de Gamle bare om Halsen til Beskyttelse imod Sygdomme.

Périblepsie, *f.* (Méd.) stirrende Blik hos Vanvittige.

Péribole, *m.* (Anc.) indhegnet, beplantet Plads omkring de Gamles Templer; (Arch.) Rummet mellem en Bygning og Hegnet om samme; (Méd.) Sygestoffets Forskydning til Legemets Overflade.

Péribrose, *f.* (Méd.) Saar el. Svulst paa Øienlaagene.

Péricarde, *m.* (An.) Hinde, som omgiver Hjertet.

Péricardiaire, *m.* og *a.* ver –, (H. n.) Orm, som avles i Hjertehinden.

Péricardin, e, *a.* (An.) henhørende til Hjertehinden. [i Hjertehinden.

Péricardite, *f.* (Méd.) Betændelse

Péricarpe, *m.* (Bot.) Frøhuus, Frødække. [Hinde om visse bruskagtige Dele.

Périchondre (ch udt. k), *m.* (An.)

Péricliter, *v. n.* være i Fare (kun om Ting), staae paa Spil.

Péricrâne, *m.* (An.) Hjerneskalhinde.
Péridot, *m.* (Joa.) Chrysolit, falsk Smaragd.
Péridrome, *m.* (Arch.) bedækt Gang tjenende til Spadseretour mellem Piller og Muur.
Périer, *m.* (Fond.) Jernstang, hvormed Udløbet i en Smelteovn aabnes (s. perrier).
Périère, *f.* (H. n.) Slags Lærke, [Hedelærke.
Périgée, *m.* (Astr.) det Sted i en Planetbane, som er nærmest Jorden, Perigeum.
Périgueux, *m.* Slags fort og haard Steen, som bruges af Glaspudsere og Pottemagere.
Périhélie, *m.* (Astr.) det Sted i en Planetbane, som er nærmest Solen, Perihelium.
Péril, *m.* Fare; être en –, være i Fare; s'exposer au –, se mettre en –, udsætte sig for Fare; au – de ma vie, med Fare for mit Liv; faire une ch. à ses risques et –s, gjøre Noget paa egen Risiko, paa eget An- og Tilsvar; il y a – en la demeure, den mindste Forsinkelse kan medføre stor Skade.
Périlexe, *f.* (Rhét.) Omskrivning (circonlocution). [Maade, i Fare.
Périlleusement, *ad.* paa en farlig
Périlleux, se, *a.* farlig, farefuld; saut –, halsbrækkende Spring, saltomortale; *fig.* Vovestykke.
Périmer, *v. n.* (Jur.) forfalde (om en Sag, som ikke forfølges); laisser – une instance, lade en Klage blive ugyldig, fordi den ikke forfølges til rette Tid. [Omkreds el. Omfang.
Périmètre, *m.* (Géo.) en Figurs
Périmétrique, *a.* (Géo.) henhørende til en Figurs Omkreds.
Périnée, *m.* (An.) Stedet mellem Endetarmen og Fødselsdelene.
Période, *f.* Himmellegemes Omløb; Kredsløb; bestemt Tidsrum, Tidsafsnit, Epoke; (Méd.) Sygdoms Stadium; afvexlende Feberparoxysme; (Gr.) Periode, Sætning bestaaende af flere Led; *m.* en Tings høieste Stadium, Culminationspunkt; et ubestemt Tidsrum; dans le dernier – de sa vie, i den sidste Tid af hans Liv.
Périodicité, *f.* periodisk Beskaffenhed.
Périodique, *a.* periodisk, som har et regelmæssigt Omløb; som udkommer til bestemte Tider; (om Stilen) som har Rythmus og Beklang, som er rig paa Perioder; écrit –, Tidsskrift; écrivain –, Journalist.
Périodiquement, *ad.* periodisk, i et regelmæssigt Kredsløb; efter bestemte Tidsrum; *plais.* el. *iron.* parler –, bruge mange kunstige Perioder i sin Tale; føre et affecteret, afmaalt Sprog.
Périodiste, *m.* Journalist (hellere: écrivain périodique).
Périoeciens, *m. pl.* (Géogr.) Jordbeboere under samme Bredegrad, men forskjellig Længde; Sidebeboere.
Périophthalmie, *f.* (Méd.) Slags Betændelse af Øienranden.
Périoste, *m.* (An.) Beenhinde.
Périostite, *f.* (Méd.) Betændelse af Beenhinden. [af Beenhinden.
Périostose, *f.* (Méd.) Opsvulmen
Péripatéticien, ne, *s.* Peripatetiker, Aristoteliker, Tilhænger af Aristoteles's Lære; *a.* henhørende til Aristoteles's Lære.
Péripatétisme, *m.* Peripatetikernes Lære, Aristoteles's Skole.
Péripétie, *f.* Skjæbnens pludselige Omverling; Knudens Løsning el. Handlingens Udvikling i et dramatisk Stykke.
Périphérie, *f.* (Géo.) en krum Linies Omkreds, Peripheri.
Périphrase, *f.* Omskrivning.
Périphraser, *v. n.* bruge Omskrivninger, tale i uegentlige Udtryk (i slet Forst.); *v. pr.* omskrives.
Périple, *m.* (Géogr. anc.) Seiling om et Hav, rundt om et Lands Kyster el. om en Verdensdeel; Beskrivelse af en saadan Omseiling.
Péripneumonie, *f.* (Méd.) Lungebetændelse.
Périptère, *m.* (Arch. anc.) Bygning, omgivet af fritstaaende Søiler; ogs. *a.* un temple –, et Tempel med fritstaaende Søiler rundt omkring.
Périr, *v. n.* forgaae, omkomme; forfalde, nedstyrte, gaae til Grunde; gaae under, forlise; (Jur.) laisser – une instance, ophøre at indanke en Sag videre; lade den henfalde (s. périmer); det conjugeres med *avoir*, naar Tiden el. Omstændigheden, hvorunder Tilintetgjørelsen har fundet Sted, antydes, men ellers med *être*: il *a péri* dans le combat, han er falden i Kampen; il *est* péri, han er omkommen.
Périsciens, *m. pl.* (Géogr.) Beboere af de kolde Zoner, hvis Skygge

til visse Tider af Aaret beskriver en Kreds rundt om Horizonten. [rende.

Périssable, *a.* forgængelig, fortva-

Périssologie, *f.* overflødig Gjentagelse i andre Ord.

Péristaltique, *a.* (Méd.) bruge kun i Udtr. mouvement –, Indvoldenes bugtede Bevægelse, hvorved Fordøielsen begunstiges (ogs. mouvement vermiculaire). [bugtede Bevægelse.

Péristole, *f.* (Méd.) Indvoldenes

Péristyle, *m.* (Arch.) bedækt Gang af fritstaaende Søiler omkring det Indvendige af en Bygning; Række el. Samling af saadanne Søiler.

Périsystole, *f.* (Méd.) Mellemrum mellem Hjertets og Pulsaarernes Sammentrækning og Udvidelse, eller mellem to Pulsslag.

Péritoine, *m.* (An.) Hinde, som beklæder indvendigen hele Underlivet.

Perkaline, f. percaline.

Perle, *f.* Perle; (Impr.) Perleskrift, det mindste Slags Skrift; (Arch.) kugleformige Ornamenter; (H. n.) Perle-Florvinge, Insect; – d'une belle eau, Perle af en skjøn hvid Glands; –s fines, fine, ægte Perler; –s fausses, falske, uægte Perler; semence de –s, de mindste Perler; nacre de –s, Perlemoer; *fig.* og *fa.* c'est la – des hommes, det er en Perle af et Menneske, det bedste Menneske i Verden; cela est net comme une –, det er meget reent og klart; elle a des –s dans la bouche, deux rangs de –s, hun har smukke hvide Tænder; *prov.* nous ne sommes pas ici pour enfiler des –s, vi ere ikke komne her for at spilde Tiden med unyttige Ting; cela ne s'enfile pas comme des –s, det gaaer ikke saa let til som man bilder sig ind.

Perlé, e, *a.* besat med Perler; prydet med Perler; *fig.* fiint, skirligt udarbeidet; bouillon –, feed og kraftig Suppe; orge –, Perlegryn; sucre –, sucre cuit à la perle, meget fiint to Gange kogt Sukker; *fig.* og *fa.* ouvrage –, Perlesyning, Syning el. Brodering med fine og lige Sting; (Mus.) jeu –, reent, brillant Spil.

Perler, *v. a.* udføre et Haandarbeide med Nøiagtighed og Skirlighed, til stor Fuldkommenhed; (Conf.) overstrøe visse Slags Kager med smaa perleformige Sukkerkorn; lave saadanne Sukkerkorn.

Perlette, *f.* lille Perle. [Art Insect.

Perlide, *m.* (H. n.) Perle-Florvinge,

Perloir, *m.* Gravstikke, hvormed perleformige Ornamenter udføres; (Conf.) Tragt til at lave Sukkerperler.

Perlon, *m.* (H. n.) Slags Knurrfisk (trigle). [meget smaa Bar.

Perlosette, *f.* Slags Drue med

Perluaux, *m. pl.* tørre Stykker Træbark, overtrukne med Harpix og tjenende til Fakler. [Hjortetakker.

Perlure, *f.* (Ch.) lille Knop paa

Permanence, *f.* bestandig Bedbliven, uafbrudt Bedvarenhed; l'assemblée a déclaré sa –, s'est déclarée en –, Forsamlingen erklærede sig permanent, vedvarende indtil dens Formaal var opnaaet; (Théol.) la – du corps de Jésus-Christ dans l'eucharistie, Tilstedeværelse af Jesu Christi Legeme og Blod i den hellige Nadvere.

Permanent, e, *a.* stedsevarende, uafbrudt vedblivende; uforanderlig; assemblée –e, uafbrudt, vedvarende Forsamling. [trængelighed.

Perméabilité, *f.* (Phys.) Gjennem-

Perméable, *a.* (Phys.) gjennemtrængelig.

Permesse, *m.* (Myth.) lille Flod i Boeotien, som udspringer fra Helicon og var helliget Apollo og Muserne (nu: Permesso); *fig.* fréquenter le – (les bords du –), dyrke Poesien, skrive Vers.

Permettre, *v. a.* tillade, tilstede; tilstede Nydelsen el. Brugen af Noget; taale, ikke forhindre; forunde Leilighed til Noget; *v. pr.* tillade sig; tage sig den Frihed; je le lui ai permis, jeg har tilladt ham det; le médecin lui a permis le (l'usage du) café, Lægen har tilladt ham at nyde Kaffe; vous me permettrez el. permettez-moi de vous dire, el. blot permettez, tillad mig at indvende, at gjøre Dem opmærksom paa; je me permettrai de vous dire, jeg tager mig den Frihed at sige Dem; il n'est permis à personne de..., Ingen har Ret til...; *fa.* si vous voulez vous fâcher, à vous permis (el. permis à vous), hvis De lar i Sinde at gjøre Dem vred, saa staaer det Dem frit for (er det mig ligegyldigt).

Permis, *m.* Tilladelsesbevis, Tilladelse til at indskibe el. udføre Varer, til at opholde sig et Sted; Afgift, som derfor erlægges.

Permission, *f.* Tilladelse; abuser de la –, misbruge en tilstaaet Frihed, gaae for vidt; avec votre –, med Deres Tilladelse, med Forlov (Høflighedsudtryk).

Permutabilité, *f.* Egenskab at kunne ombyttes.

Permutable, *a.* som kan ombyttes.

Permutant. e, *s.* En, som ombytter Noget, især et Embede; les deux –s, begge de byttende Parter.

Permutation, *f.* Ombytning af et Embede imod et andet; Omsætning af enkelte Dele, som udgjøre et Heelt; (Gr.) Ombytning el. Forandring af Bogstaver.

Permuter, *v. a.* ombytte (især om Embeder); *v. pr.* (Gr.) ombyttes (om Bogstaver).

Pernic eusement, *ad.* skadeligen,

Pernicieux, se, *a.* skadelig, fordærvelig; farlig; ondartet; *fa.* une langue –se, en ond Tunge, en Skumler; fièvre –se, farlig, ondartet Feber.

Péroné, *m.* (An.) Lægbeen.

Péronnelle, *f.* dumt, skadderagtigt Fruentimmer, Snakkesøster; *pop.*

Pérons, *m. pl.* (Fauc.) de Gamle (om Rovfugle).

Péroraison, *f.* (Rhét.) Slutningen af en Tale.

Pérorer, *v. n.* tale længe, tale med Eftertryk, holde Taler.

Péroreur, se, *s.* En, som gierne holder Taler, som udtrykker sig med Vidtløftighed; Snakkebroder.

Pérot, *m.* (E. F.) Træ, som er blevet staaende efter 2 paa hinanden følgende Skovhugninger, halvtredsindstyveaarigt Træ (nu: moderne, i Modsætn. til jeune).

Pérou, *m.* (Géogr.) Perou, sydamerikansk Provinds, rig paa Guld- og Sølvminer; *fig.* og *fa.* gagner le –, vinde store Skatte; ce n'est pas le –, det er ingen stor Skat, det er ikke meget værd (*pop.*).

Pérouasca, *m.* (H. n.) Slags Ilder, som har hjemme i Polen.

Péroxyde, *m.* (Chi.) oversyret Metalkalk.

Perpendiculaire, *a.* lodret; *s. f.* lodret Linie.

Perpendiculairement, *a.* perpendiculairt, efter en lodret Linie.

Perpendicularité, *f.* lodret Stilling, perpendiculair Retning.

Perpendicule, *m.* lodret Linie; Snor med et Lod til at angive den lodrette Linie, Vatterpas; Perpendikel.

Perpétration, *f.* (Jur.) Udøvelse, Fuldbyrdelse.

Perpétrer, *v. a.* (Jur.) udøve, fuldbyrde, begaae (om en Forbrydelse); *v. p.* *m.*

Perpètres, *f. pl.* Jorder, som benyttes i Fællesskab, Fælleder; *v.*

Perpétuation, *f.* (Did.) Bevarelse, Vedligeholdelse.

Perpétuel, le, *a.* vedvarende; stedsevarende; stadig; for Livstid; evig; hyppig, jevnlig; un bruit –, en vedvarende, uafbrudt Støi; un bannissement –, en Forvisning paa Livstid; des plaintes –les, evige, uophørlige Klager.

Perpétuellement, *ad.* uophørligen; bestandigen, altid; jevnligen, hyppigen.

Perpétuer, *v. a.* bestandiggjøre, gjøre stedsevarende, eviggjøre; *v. pr.* vedligeholde sig, holde sig; fornye sig bestandigen, forplante sig; cela s'est perpétué jusqu'à nous, det har vedligeholdt sig indtil os; se – dans une charge, holde sig bestandigt i et Embede, hvori man kun skulde forblive en kort Tid.

Perpétuité, *f.* uafbrudt Vedvaren; à –, *loc. ad.* for bestandigt; for Livstid.

Perplexe, *a.* bestyrtet, forbløffet; raadvild; forvirret; cette nouvelle les rendit tout –s, denne Efterretning gjorde dem ganske bestyrtede (forvirrede, raadvilde); situation –, ængstelig Stilling.

Perplexité, *f.* Raadvildhed, Ængstelighed, Forvirring, Bestyrtelse.

Perprendre, *v. a.* bemægtige sig Noget egenmægtigen; *inus.*

Perquisiteur, *m.* En, som anstiller en Undersøgelse; Efterforsker.

Perquisition, *f.* Efterspørgning; Undersøgelse, Efterforskning.

Perquisitionner, *v. n.* anstille en nøiagtig Undersøgelse, efterforske; *p. u.*

Perreau, *m.* stor Kjedel hos Vorstabeltrækkere.

Perrier, *m.* Arbeider i et Stiferbrud; (Fond.) Jernstang, hvormed Udløbscanalen i en Smelteovn aabnes (s. périer).

Perrière, *f.* Steenbrud; Stiferstee

Perrique, *f.* lille Papegøie.

Perron, *m.* (Arch.) Trappe udenfor et Huus; – double, à double rampe, Trappe med Opgang fra to Sider; – cintré, Trappe med runde Trin; – à pans, Trappe med afflaarne Hjørner; (Hydr.) trappeformigt Vandfald.

Perroquet, *m.* (H. n.) Papegøie; (Men.) Slags Feltstol til at slaae sammen; (Mar.) Bramseil; mât de –, Bramstang; – volant, Skyfraber; *fig.* og *fa.* cette maison est un bâton de –, det er et høit og smalt Huus med flere Etager, som hver kun have eet Værelse; parler comme un –, tale efter Hukommelsen uden at vide, hvad man siger; *pop.* de la soupe à –, Brød dyppet i Viin.

Perrot, *m.* Fed Garn til Islæt; *p. u.*

Perruche, *f.* Hun-Papegøie; lille spidshalet Papegøie; (Mar.) Boven-Krydsseil.

Perruque, *f.* Paryk; tête à –, Parykblok; *fig.* gammelt fordomsfuldt Menneske, stivsindet Tilhænger af forældede Indretninger (ogs. blot –).

Perruquier, ère, *s.* Parykmager, Parykmagerkone.

Pers, e, *a.* blaagrøn; *v.*

Persan, e, *s.* Perser, Perserinde; *m.* det persiske Sprog; *a.* persisk.

Perscrutateur, *m.* nøiagtig, omstændelig Efterforsker; *v.*

Perscrutation, *f.* nøie Efterforskning, grundig Undersøgelse.

Perscruter, *v. a.* nøie efterforske, undersøge omhyggeligt; *v.*

Perse, *f.* Persien; smukt farvet persisk Tøi; *m.* Perser, Navn paa Persiens gamle Beboere (nu: Persan).

Persécutant, e, *a.* paatrængende, overhængende, besværlig.

Persécuter, *v. a.* forfølge; plage; overhænge, overløbe, trænge paa; le sort le persécute, Skjæbnen forfølger ham; ses créanciers le persécutent, hans Creditorer trænge stærkt paa ham.

Persécuteur, trice, *s.* og *a.* Forfølger, -ske; Paatrængende, Plageaand; un zèle –, en forfølgende Iver, Forfølgelsesaand.

Persécution, *f.* hæftig, uretfærdig Forfølgelse; de Christnes Forfølgelse; Paatrængenhed, Overløb, Overhæng.

Persée, *m.* (Astr.) Perseus, et nordligt Stjernebillede.

Persévéramment, *ad.* med Vedholdenhed, paa en udholdende Maade; *p. u.*

Persévérance, *f.* Vedholdenhed, Udholdenhed; Standhaftighed; Bestandighed i Troen.

Persévérant, e, *a.* vedholdende, udholdende; fremturende; standhaftig; il faut être – dans le bien, man maa være vedholdende i det Gode; un homme –, et udholdende, et standhaftigt Menneske; un mal –, et vedvarende, haardnakket Onde.

Persévérer, *v. n.* vedblive, holde ud, være standhaftig; fremture; holde fast ved sin Mening; – dans l'étude, blive ved at studere; – dans le bien, holde standhaftigen fast ved det Gode; son mal persévère, hans Sygdom bliver bestandigt ved; je persévère, jeg bliver fast ved min Mening.

Persicaire, *f.* (Bot.) Pileurt.

Persicot, *m.* (Dist.) Likør af Ferskenkjerne, Persiko.

Persienne, *f.* Slags udvendig Vindues-[jalousi.

Persiflage, *m.* Spotteri, fiin Spotten.

Persiffler, *v. a.* spotte, gjøre latterlig; *v. n.* tale ironisk, drive Spot.

Persiffleur, se, *s.* Spotter, -ske; Spottefugl.

Persil (l er stumt), *m.* Persille el. Persi-[lie.

Persillade, *f.* Slags Ragoût tillavet med Persillie.

Persillé, e, *a.* bruges alm. kun i Udtr. fromage –, muggen Ost, Ost, som indvendig er fuld af grønne Pletter.

Persique, *a.* (Arch.) ordre –, persisk Søileorden; (Géogr.) golfe –, persiske Bugt.

Persistance, *f.* Vedholdenhed, Standhaftighed.

Persistant, e, *a.* (Bot.) vedblivende (om Bægeret el. Bladene).

Persistér, *v. n.* blive ved med; vedblive, fremture; være standhaftig; il persiste à nier, han vedbliver at negte; il persiste dans sa résolution, han bliver fast i sin Beslutning; il persiste dans le vice, han fremturer i Lasten; je persiste, jeg staaer fast ved hvad jeg har sagt, jeg er endnu af samme Mening.

Personnage, *m.* Person; stor, udmærket Mand; ene eller i Forbindelse med et Adject. undertiden i spottende Forstand: c'est un plaisant –, det er en moersom Fyr; c'est un sot –, det er et taabeligt Menneske; Charakteer

el. Rolle i et Skuespil (i d. Betydn. ogsaa om Fruentimmer): elle joue le - d'Andromaque, hun udfører Andromakas Rolle; il joue bien son -, han giver sin Rolle godt; *fig.* jouer un beau -, bestyre et Embede hæderligen, opføre sig paa en agtværdig Maade; trancher du -, spille den store Herre, agere den Vigtige; tapisseries à -s, Tapet med Figurer el. historiske Scener.

Personnaliser, *v. a.* fremstille en Sandhed el. en Idee som en Person, personificere; s. personnifier.

Personnalité, *f.* Personlighed; Egenkjærlighed, Egoisme; personlig fornærmende Hentydning.

Personnat, *m.* Præbende ved en Dom- el. Stiftskirke; Værdighed over en Domherres.

Personne, *f.* Person, Mand el. Fruentimmer; i visse Forbindelser blot om Fruentimmer; c'est une - de mérite, det er et fortjenstfuldt Menneske; des -s de qualité, Standspersoner; sans acception de -s, uden Personsanseelse; un pensionnat de jeunes personnes, en Kostgængeranstalt for unge Piger; voilà une belle -, une jeune - bien faite, see, det er en smuk Pige, en ung, velskabt Pige; la - du roi, Kongens Person, Kongen; i Forb. med et Eiendomsadj. bruges det om den Paagjældendes Legeme el. Liv: il est bien fait de sa -, han er velskabt, han har en smuk Figur; je ne réponds que de ma -, jeg svarer kun for mig selv; on s'est assuré de sa -, man har arresteret ham; payer de sa -, udsætte sig selv for Fare; tage selv en virksom Deel i det Arbeide, man bestyrer; aimer sa -, have stor Omsorg for sig selv, for sit Helbred, for sin Bekvemmelighed, for sin Pynt; être content de sa -, være indtaget i sig selv; en -, en - propre, selv, i egen Person; en sa -, (med H. til Verbets Object), ham selv; (Gr.) Person (1ste, 2den el. 3die);... det er undertiden af Hankj. naar Adj. el. Pronomet, som har H. til dette Ord, er fjernet derfra, og Meningen viser, at der tænkes paa Mænd: quoique ces 3 personnes eussent des intérêts différents, ils étaient tous d'accord, skjøndt disse 3 Personer havde forskjellige Interesser, vare de Alle enige;... *pr. indéf. m.* og *sing.* Nogen; med Negtelse: Ingen; - ne le sait, Ingen veed det; je doute que - le sache, jeg tvivler paa, at Nogen veed det; y a-t-il - d'assez hardi? er Nogen dristig nok til o. s. v.

Personnée, *f.* (Bot.) Personie.

Personnel, *m.* personlig Beskaffenhed, Eiendommelighed, Personlighed (*v.*); Personalet.

Personnel, le, *a.* personlig; egoistisk; critique -le, Kritik, som indlader sig paa Personligheder; entrée -le, Adgang blot for Ens egen Person; homme -, Egoist; *prov.* les fautes sont -les, Ingen svarer for Andres Feil.

Personnellement, *ad.* personligen, i egen Person.

Personnification, *f.* Personificering, en Idees Fremstilling i en Person.

Personnifier, *v. a.* fremstille en Idee, som en Person, personificere.

Perspectif, ive, *a.* (Peint.) perspectivisk, fremstillende en Gjenstand i Perspectiv, saa at det sees i Frastand.

Perspective, *f.* Kunst at fremstille Gjenstande, m. H. til Størrelse og Farve, i det Forhold, som Afstanden, hvori de skulle sees, fordrer; perspectivisk Maleri; Syn af fjerne Gjenstande; *fig.* Udsigt i Fremtiden; il a la - d'une grande fortune, han har Udsigt til engang at erholde en stor Formue; en -, *loc. ad.* i en Afstand indenfor Øiets Synskreds; *fig.* i en Fremtid, som man haaber paa; avoir qc. en -, have Udsigt til Noget; être heureux en -, glæde sig i Udsigt til en lykkelig Fremtid.

Perspicace, *a.* skarpsindig; *p. u.*

Perspicacité, *f.* Skarpsindighed.

Perspicuité, *f.* (Did.) Klarhed, Tydelighed (om Stilen).

Perspiration, *f.* (Méd.) umærkelig Uddunstning.

*Persuadable, *a.* overtalelig.

Persuadant, e, *a.* overtalende, overbevisende.

Persuader, *v. a.* overtale; overtyde, overbevise; *v. pr.* bilde sig ind; troe; il m'a -é de sa sincérité, han har overtydet mig om sin Oprigtighed; - une vérité à q., overtyde En om en Sandhed; - à q. de faire qc., overtale En til at gjøre Noget; il se persuade que (med Indic.), han bilder sig ind (troer) at o. s. v.

Persuasible, *a.* som man let kan overtyde sig om, bevislig; som lader sig overtale.

Persuasif, ive, *a.* overtalende, overtydende; som besidder Gave til at overtale.

Persuasion, *f.* Overtalelse; Overbevisning; il a la – sur les lèvres, han er meget overtalende, Overtalelse strømmer fra hans Læber; j'ai la – (je suis dans la –) qu'il me rendra ce service, jeg har den faste Tro (jeg er overbevist om), at han vil vise mig denne Tjeneste; j'en ai la –, derom er jeg overbevist.

Perte, *f.* Tab, Skade; Undergang, Fordærvelse, Forlis; il a souffert de grandes –s, han har lidt store Tab; jurer la – de q., sværge Ens Undergang; courir à sa –, løbe sin Undergang imøde; la – de l'âme, Tabet af den evige Salighed; la – du Rhône, det Sted, hvor Rhonen forsvinder under Klipper; (Jeu) être en – d'une somme, have tabt en Sum; se retirer sur sa –, forlade Spillet naar man taber; trække sig tilbage fra Verden efter et Uheld; . . . en pure –, *loc. ad.* til ingen Nytte, uden mindste Nytte; cela lui est tourné en pure –, det er kun faldet ud til Skade for ham; . . . à –, *loc. ad.* med Tab, med Skade; vendre à –, sælge med Tab; à – de vue, saa langt Øiet kan naae, saa langt man kan sine; *fig.* og *fa.* discourir à – de vue, tale hen i Taaget; courir à – d'haleine, løbe saa at man taber Veiret el. bliver aandeløs.

Pertérébrant, e, *a.* (Méd.) i Udtr. douleur –e, gjennemborende Smerte.

Pertinacité, *f.* Haardnakkethed, Halsstarrighed.

Pertinemment, *ad.* passende, træffende, forstandigt, skjønsomt (om Talen).

Pertinence, *f.* (Pal.) Hensigtsmæssighed, det Passende, det Træffende (om en Rettergangssag).

Pertinent, e, *a.* passende, træffende; (Pal.) hensigtssvarende, henhørende til det Væsentlige.

Pertuis, *m.* Aabning paa en Dige til Gjennemfart for Baade; Sluseaabning; (Géogr.) snever Gjennemfart, Bælte, Stræde; (Techn.) Hul i en Nøglepibe, i et Trækkejern, i Slagblik.

Pertuisane, *f.* Partisan, Slags gammeldags Hellebarde, til at staudse Cavalleriets Anfald; *v.*

Pertuisanier, *m.* Soldat, som er væbnet med en Partisan; Slavevogter; *inus.*

Pertuiser, *v. a.* gjøre Huller; gjennembore med en Partisan; du bois –é, ormstukket Træ; *p. u.*

Perturbateur, trice, *s.* Forstyrrer; – du repos public, Forstyrrer (el. Nedbryder) af den offentlige Roligbed.

Perturbation, *f.* Sindsbevægelse, Sindsuro; (Méd.) Forstyrrelse i de dyriske Functioner; (Astr.) Afvigelse i Himmellegemernes sædvanlige Løb form. deres gjensidige Tiltrækning.

Pertuse, *a. f.* (Bot.) feuille –, gjennemprikket Blad.

Péruvien, ne, *s.* og *a.* Peruvianer, –inde; peruviansk; *s. f.* peruviansk Silketøi.

Pervenche, *f.* (Bot.) Singrøn, Vintergrøn, Vinca.

Pervers, e, *a.* fordærvet, ondskabsfuld, lastefuld, ryggesløs; un naturel –, et fordærvet, ondskabsfuldt Sindelag; mœurs –ses, lastefulde, ryggesløse Sæder; *s. m.* Ondskabsfuld, Ryggesløs; Dieu châtiera les –, Gud vil straffe de Ugudelige.

Perversement, *ad.* paa ondskabsfuld, forvorpen Maade.

Perversion, *f.* Fordærvelse.

Perversité, *f.* Vanart, Forvorpenhed, Ondskab, Ryggesløshed.

Pervertir, *v. a.* fordærve, forføre; *fig.* forstyrre; forvanske, fordreie; *v. pr.* fordærves, blive slet, lastefuld; – la jeunesse, fordærve, forføre Ungdommen; – le sens d'un passage, fordreie el. forvanske Meningen af et Sted i en Bog; il s'est perverti, han er bleven fordærvet, forført til Vanart.

Pesade, *f.* (Man.) Opløften af Forfødderne uden at bevæge Bagbenene (om Heste); – de chèvre, Forføddernes Opløften uden at bøie dem.

Pesamment, *ad.* tungt, besværligt; langsomt; klodset; uden Lethed el. Ynde; marcher –, have en tung Gang; parler –, udtrykke sig med Besværlighed; écrire –, have en tung Haand.

Pesant, e, tung; fuldvægtig; langsom, seen; *fig.* dorsk, uden Liv, Lethed el. Ynde; kjedsommelig, besværlig; trykkende; corps –, svært Legeme; ducat –, fuldvægtig Ducat; joug –,

trykkende Aag; avoir la main –e, have et slet Haandelag, fattes Lethed; ogs. have en stærk Haand; avoir le bras –, have en stærk og kraftig Arm; *fig.* besidde Magt til at hævne sig; conversation –e, kjedsommelig, langtrukken Underholdning; avoir la tête –e, have Hovedet betaget; avoir l'esprit –, have en langsom, vanskelig Fatteevne; composition –e, en altfor overlæsset Composition; (Man.) ce cheval est – à la main, denne Hest hviler tungt paa Bidslet; *fig.* og *fa.* cet homme est – à la main, denne Mand er langsom og kjedsommelig i sin Tale; . . . *s. m.* cet homme vaut son – d'or, denne Mand er ikke til at veie op med Guld, er Guld værd; (Taill.) Slags Persejern (ogs. plomb); . . . *ad.* une livre –, et Punds Vægt.

Pesanteur, *f.* Tyngde; Tunghed; Vægt; Kraft; Langsomhed, Seendrægtighed, Dorskhed; *fig.* Sløvhed, Dvaskhed; Dumhed; la – spécifique, den specifiske Tyngde, eiendommelige Tyngde; je crains la – de ses coups, jeg frygter hans kraftige, vægtige Slag; – d'estomac, Spænding i Underlivet; – de tête, Tunghed i Hovedet; – d'esprit, langsom Fatteevne, Aands-Sløvhed.

Pesée, *f.* Veining; Vægtskaalfuld, det, der veies paa een Gang; (Arch.) Fleres forenede Tryk paa en Vægtstang.

Pèse-liqueur, *m.* Instrument til at undersøge flydende Legemers specifiske Tyngde; *pl.* des pèse-liqueurs.

Peser, *v. a.* veie; *fig.* undersøge nøie, overveie, nøie betænke; *v. n.* have en vis Vægt, veie; ligge tungt, hvile tungt paa, tynge stærkt paa; *fig.* være til Byrde; volde Bekymring, ængste; opholde sig ved, lægge Vægt paa; – mûrement une ch., prøve en Ting med moden Overveielse; – ses paroles, veie sine Ord; cette viande pèse sur l'estomac, dette Kjød er vanskeligt at fordøie; *fig.* og *fa.* cet homme lui pèse sur les épaules, denne Mand er ham til Besvær; il lui pèse sur les bras, han er ham til Byrde, han maa sørge for ham; cela lui pèse sur le cœur, det ligger ham tungt paa Hjertet; ce secret lui pèse, denne Hemmelighed trykker ham, han kan ikke tie med den; (Gr.) – sur une syllabe, lægge Tryk paa en Stavelse; (Mus.) – sur une note, holde paa en Tone; *fig.* – sur une circonstance, lægge Vægt paa, udhæve en Omstændighed; (Man.) ce cheval pèse à la main, denne Hest ligger tungt paa Bidslet; *fig.* og *fa.* cet homme pèse à la main, denne Mand er kjedsommelig, utaalelig for sin Dumhed.

Peseur, se, *s.* Veier, Veiermester; Veiekone.

Peson, *m.* Bismer, Vægtstang med en Løber paa den ene Arm, hvori Vægten anbringes (balance romaine el. blot romaine).

Pessaire, *m.* (Chir.) Redskab til at helbrede visse Slags Modersygdomme.

Pesse, *f.* (Bot.) Slags Fyrretræ.

Pesselage, el. paisselage, *m.* forh. Ret til at skære Viinpæle i en Skov.

Pessimisme, *m.* deres Lære, som finde, at Alt gaaer til paa det Værste.

Pessimiste, *m.* En, som seer Alt fra den sorte Side, som finder, at Alt er paa det Værste.

Pesson, *m.* krumt Jern, hvormed Fælbereberen skraber Skind.

Pessonure, *f.* Affald af Skind, som skrabes, og hvoraf der laves Liim.

Peste, *f.* Pest; *fig.* Ulykke; farligt Menneske, djævelsk Unge; dire – et rage de q., sige alt muligt Ondt om En; c'est une méchante petite –, det er en djævelsk lille Unge (*p. u.*); . . . *a.* il est un peu –, han er lidt ondskabsfuld (*p. u.*); . . . *int. fa.* Pokker! – soit de l'ignorant, Skam faae den Dumrian! –, qu'il fait froid! for Pokker! for en Ufærd! hvor det er koldt!

Pester, *v. n.* bande, skjende, skjelde; *prov.* – entre cuir et chair, være misfornøiet uden at turde yttre det; *fa.*

Pestifère, *a.* pestbringende, pestilentialsk; *p. u.*

Pestiféré, e, *a.* smittet el. besængt af Pest; *s.* en Pestsyg; fuir q. comme un –, flye Ens Selskab som om han var besængt med Pest.

Pestilence, *f.* Pestluft, udbredt Pestsmitte, Pestilentse; bruges kun i Udtr. dans un temps de –, paa en Tid, da Pesten raser; (Écri.) être assis dans la chaire de –, forebrage el. udbrede en falsk, kjetterst Lære.

Pestilent, e, *a.* smitsom; *p. u.*

Pestilentiel, le, *a.* forpestet, pestbesængt; *fig.* smitsom.

Pestilentieux, se, *a.* ſ. ſ. pestilentiel.

Pet, *m.* Luftens lydelige Udſtrømmen fra Endetarmen, Vind; pet-en-l'air, Fruentimmertroie med Skjøder (*fa.*); pet-de-nonne, Sprudbakkelſe.

Pétache, *m.* (Mar.) lille, let engelſk Fartøi.

Pétale, *m.* (Bot.) Kronblad.

Pétalisme, *m* (Anc.) Forviisning ved Afſtemning paa Olivenblade, brugelig forh. i Syracus og ſvarende til Athenienſernes Oſtracisme.

Pétarade, *f.* flere paa hinanden følgende lydelige Udſtrømninger af Luft fra Endetarmen (om Heſte); *fig.* og *fa.* en Lyd fra Munden til Tegn paa Foragt.

Pétard, *m.* (Art.) Metalredſkab, fyldt med Krudt til at ſprænge Fæſtningsporte, Petarde; Sværmer i Fyrværkeri. [Hjælp af Petarder; *p. u.*

Pétarder, *v. a.* (Art.) ſprænge ved

Pétardier, *m.* Soldat, ſom anbringer en Petarde.

Pétase, *m.* (Ant.) rund Hat med Skygge; le-ailé, Mercurs vingede Hat.

Pétasite, *m.* (Bot.) Heſtehov, Skreppe (tussilage).

Pétaud, *m.* bruges kun i Udtr. la cour du roi –, Sted fuldt af Forvirring, hvor Alle ville regiere (af en gammel Skik, hvorefter forhen ethvert Samfund i Frankrig valgte ſig en Formand, der kaldtes Konge; Tiggernes Konge blev da kaldt roi Pétaud af det lat. *peto*).

Pétauderie, *f.* Sted, hvor Alle ville regiere og Ingen adlyde; *fa.*

Pétéchial, e, *a.* (Méd.) bruges alm. kun i *f.* fièvre –e, ondartet Feber, forbunden med Pletter over hele Legemet, Sprinkelfeber.

Pétéchies, *f. pl.* (Méd.) Pletter paa Legemet i ondartet Feber, Sprinkler.

Pet-en-l'air, *m.* ſ. pet.

Péter, *v. n.* lade Luft undſlippe med Lyd af Endetarmen, fiærte; *fig.* knittre, knalde; *fa.* og *bas:* – dans la main, ſvigte; ikke blive betalt (om Tilgodehavende); – plus haut que le cul, foretage ſig Noget over ſine Kræfter; la gueule du juge en pètera, man vil ikke indgaae paa Forlig, Sagen ſkal udprocederes.

Pétérolle, *f.* (Artif.) Haandſværmer, lille Sværmer.

Péteur, se, *s.* En, ſom fiærter; *bas.* on l'a chassé comme un – (*pop.* péteux), man har paa en haanlig Maade jaget ham bort.

Pétilie, *f.* (Bot.) Slags Tulipan.

Pétillant, e, *a.* gniſtrende; ſprudlende; *fig.* funklende, tindrende.

Pétillement, *m* Gniſtren, Knittren; *fig.* Sprudlen, Funklen.

Pétiller, *v. n.* gniſtre, knittre; *fig.* funkle, ſprudle; il pétille de joie, han funkler af Glæde; il pétille d'esprit, han ſprudler af Vid, han bebuder ſtort Vid; ses yeux pétillent, hans Øine funkle, ſpille; le sang lui pétille dans les veines, Blodet koger i hans Aarer; il pétille de vous aller voir, han brænder (higer utaalmodigen) efter at komme hen at beſøge Dem.

Pétiolaire, *a.* (Bot.) henhørende til Bladſtilken.

Pétiole, *m.* (Bot.) Bladſtilk.

Pétiolé, e, *a.* (Bot) bladſtilket, ſiddende paa en Bladſtilk.

Pétiolule, *m.* (Bot.) Smaabladſtilk.

Petit, e, *a.* lille; kort, ſtumpet; *fig.* ringe, ubetydelig; usſelt, lavt; kjær; aller au – pas, gaae i ſmaa Skridt; brûler à – feu, brænde langſomt; marcher à – bruit, gaae ſagte, uden Støi; à –es journées, i korte Dagreiſer; –e bière, tyndt Øl; porter de –s cheveux, bære korte, afſkaarne Haar; porter le – collet, bære den geiſtlige Dragt; un – service, en ringe, ubetydelig Tjeneſte; – talent, ringe Talent; un – esprit, En, ſom har et indſtrænket Hoved, en ſmaalig Aand, el. en lav Tænkemaade; cela est bien –, det er meget lavt, uædelt; se faire –, krybe ſammen, gjøre ſig saa lille ſom muligt; undgaae at tiltrække Opmærkſomhed; se faire – devant q., krybe for En, ydmyge ſig for En; être – devant q., tabe ſig el. falde igjennem ved Siden af en Anden; en être aux –s soins avec q., have en ſærdeles Opmærkſomhed for En; au – pied, i formindſket Maaleſtok; –s pieds, (Cuis.) Kramsfugle; ma –e femme, min kjære lille Kone; *prov.* –e pluie abat grand vent, med det Gode udretter man meeſt, et godt Ord finder et godt Sted; le – monde, Smaafolk; le – peuple, Almuen; de –es gens, des gens de –e étoffe, Folk

af ringe Stand; – marchand. Kjøbmand, som driver en lille Handel, Kræmmer; la –e pointe du jour, Daggry; la –e guerre, Guerillakrig, Krig, som indskrænker sig til Skjærmydsler; forstilt Krig til Øvelse for Tropperne;.. s. en Lille; et lille Barn; et kjært Barn; mon –, min kjære lille Dreng; min kjære Ven; ma –e, min kjære lille Pige; . . . *m.* det Smaa; en Unge; du – au grand, fra det Lille (det Smaa) til det Store; cette chienne a fait des –s, denne Tæve har faaet Unger;... *m. pl.* Smaafolk; de Yngre; les –s pâtissent des sottises des grands, de Smaa bøde for de Stores Feil; les grands et les –s, de Store og de Smaa; de Ældre og de Yngre; ... en –, *loc. ad.* i Miniatur, i formindsket Maalestok; peindre en –, male i Miniatur; . . . – à –, *loc. ad* lidt efter lidt; *prov.* – à – l'oiseau fait son nid, lidt efter lidt naaer man sit Maal.

Petit-barrage, *m.* smalstribet Drciel; *pl.* des petits-barrages.

Petit-blanc, *m.* gammel fransk Sølvmynt; *pl.* des petits-blancs

Petit-canon, *m.* (Impr.) Bogtrykkerskrift, større end den, som kaldes Saint-Augustin; *pl.* des petits-canons.

Petit-chêne, *m.* (Bot.) Slags Cypres; *pl.* des petits-chênes.

Petit-chou, *m.* (Pât.) Slags Kage af Smørdeig; *fig.* kjærligt Udtryk: mon petit-chou, min lille Snut; *pl.* des petits-choux.

Petit-corps, *m.* Sirtsfabrikant; le petit-corps des marchands, Kræmmerlauget; des petits-corps.

Petit-coup, *m.* Skrue paa en Strømpevæverstol; *pl.* des petits-coups.

Petit-deuil, *m.* (H. n.) afrikansk Meise fra Kap; Slags Baandfisk; *pl.* des petits-deuils.

Petite-fille, *f.* Sønnedatter, Datterdatter; *pl.* des petites-filles.

Petite-maîtresse, *f.* Modedame; *pl.* des petites-maîtresses.

Petitement, *ad.* meget lidt; kummerligen; karrigen; smaaligen; il a du bien, mais il en a –, han besidder Formue, men kun meget lidt; être logé fort –, boe meget indskrænket; il vit –, han slaaer sig kummerligen igjennem, han har ondt ved at komme ud af det; traiter q. –, tractere En paa en gnieragtig Maade; penser –, tænke smaaligt.

Petite-nièce, *f.* Brodersøns- eller Broderdatters-Datter; *pl.* des petites-nièces.

Petite-oie, *f.* Gaasekraase; *fig.* Smaapynt; smaa Gunstbevisninger (s. oie); *pl.* des petites-oies.

Petites-maisons, *f. pl.* Daarekiste, Galehospital.

Petit-espadon, *m.* (H. n.) Slags Hornfisk; *pl.* des petits-espadons.

Petitesse, *f.* Lidenhed, lille Omfang el. Udstrækning; *fig.* Ringhed, Ubetydelighed; Svaghed; Smaalighed; Lavhed; la – d'âme, Aands-Smaalighed; la – de cœur, Sneverhjertethed; il y a de la – à s'occuper de telles bagatelles, der er Smaalighed i at holde sig op ved saadanne Ubetydeligheder; il est plein de –s, han er fuld af Smaaligheder.

Petite-vérole, *f.* Børnekopper; *pl.* des petites-véroles.

Petit-fils, *m.* Sønnesøn, Dattersøn; *pl.* des petits-fils.

Petit-gris, *m.* (H. n.) Slags Egern fra de nordlige Lande; Skindet af samme, Graaværk; Duun under Vingen paa Strudsen; *pl.* des petits-gris (om Egernet).

Petit-haut, *m.* fjerde Lag i en Kulmile; *pl.* des petits-hauts.

Petition, *f.* Bønskrift, Ansøgning, Petition; (Phil.) – de principe, fejlagtig Beviismaade, bestaaende i at søge Beviset fra det, som skal bevises.

Petitionnaire, *s.* En, som indgiver et Bønskrift, en Ansøgende.

Petitionner, *v. n.* indgive en Ansøgning, en Begjæring.

Petit-lait, *m.* Valle; *pl.* des petits-laits.

Petit-maître, *m.* Straajunker, Modeherre; *pl.* des petits-maîtres.

Petit-métier, *m.* (Pât.) Krumkage; *pl.* des petits-métiers.

Petit-neveu, *m.* Søn af en Broder- el. Søstersøn; *pl* des petits-neveux.

Pétitoire, *m.* (Prat.) Begjæring om at forblive i Besiddelse af en Eiendom, el. at sættes igjen i Besiddelse af samme; ogs. *a.* action –.

Petit-parangon, *m.* (Impr.) Bogtrykkerskrift mindre end le petit-canon; *pl.* des petits-parangons.

Petit-pied, *m.* (Vét.) brusklagtig Been i Hestens Hov; *pl.* des petits-pieds.

Petit-qué, *m.* (Impr.) Semicolon: *pl.* des petits-qué.

Petit-romain, *m.* (Impr.) Slags Skrifttegn, lille Antiqua; *pl.* des petits-romains.

Petit-royal, *m.* forh. fiin fransk Guldmynt; *pl.* des petits-royaux.

Petit-texte, *m.* (Impr.) Slags Perleskrift; *pl.* des petits-textes. [lanke; *plais.*

Peton, *m.* lille Barnefod, Pusse-

Pétoncle, *f.* (H. n.) Slags tofkællet Musling. [(drageon).

Pétreau, *m.* (Bot.) vildt Rodskud

Pétrée, *a. f.* kun i Udtr. l'Arabie –, det stenede Arabien; *f.* (An.) s. s. os pétreux.

Pétrel, *m.* (H. n.) Petrel, Uveirsfugl.

Pétreux, se, *a.* (An.) steenagtig, steenhaardt; l'os –, Klippebenet i Tindingen (*fa.* rocher).

Pétri, e, *p.* og *a.* ældet; *fig.* dannet, sammensat, bestaaende af; *fig.* og *fa.* être – de salpêtre, være hæftig, opbrusende; – d'orgueil, sammensat, opblæst af Stolthed.

Pétricherie, *f.* (Pê.) Udrustning til Stokfiskefangst; godt Sted for en saadan Fangst.

Pétrifiant, e, *a.* forstenende.

Pétrification, *f.* Forstening; forstenet Gjenstand.

Pétrifier, *v. a.* forstene; *fig.* bestyrtse; *v. pr.* blive til Steen, forstenes.

Pétrin, *m.* Deigtrug; *fig.* og *pop.* être dans le –, befinde sig i Forlegenhed.

Pétrir, *v. a.* lægge Deig, ælte; danne, sammensætte; *fig.* Dieu nous a tous pétris du même limon, Gud har skabt os Alle af den samme Deig (Dynd), han har givet os alle samme Evner og samme Sdagheder.

Pétrissage, *m.* Ælting.

Pétrisseur, se, *s.* En, som lægger Deig; En, som træder Leer.

Pétrissoir, *m.* s. s. pétrin.

Pétrole, *m.* (Minér.) Bjergolie.

Pétro-myson, *m.* (H. n.) Regenøie, Lampret (lamproie). [sel, Hornskiver.

Pétro-silex, *m.* (Minér.) Bjergki-

Petto (in), *loc. ad.* i Tanken, hemmeligt.

Pétulamment, *ad.* paa en hidsig, opfarende Maade, med Hæftighed.

Pétulance, *f.* Hidsighed, hæftig Opfarenhed.

Pétulant, e, *a.* hidsig, hæftig, opfarende, opbrusende.

Petun, *m.* Tobak; *plais.*

Petuner, *v. n.* ryge Tobak; *v. plais.*

Pétunsé, *m.* (Minér.) Slags Feldspath, Porcellainsjord.

Peu, *ad.* lidt; saa; parler –, tale lidt; – m'importe que etc., jeg bryder mig kun lidt om; – s'en faut, der fattes ikke meget i (s. falloir og ne); – de chose, noget Ubetydeligt; en ringe Ting; c'est – de chose que ce livre-là, det er en ringe Bog, som ikke har stort Værd; c'est – de chose que de nous, vi ere kun svage strøbelige Væsener; *prov.* à grands seigneurs – de paroles, med store Herrer maa man fatte sig i Korthed; – de monde le sait, saa Mennesker vide det; il y a – d'hommes qui pensent ainsi, der gives saa Mennesker, som tænke saaledes; peu ou point, næsten Intet; ni – ni point, aldeles Intet; – ou prou, lidt el. meget (*v.*); ni – ni prou, hverken lidt el. meget (*v.*); *prov.* – et bon, man kan nøies med lidt, naar det kun er godt; paix et –, leve i Fred og have et tarveligt Udkomme, det er Alt, hvad man bør ønske; ... un –, *ad.* lidt, et Øieblik, engang; attendez un –, bi lidt, vent et Øieblik; écoutez un –, hør engang; dites-moi un –, sig mig engang; ... *s. m.* Lidt, Ubetydelighed; vivre de –, leve af Lidt; – lui suffit, han kommer ud af det med Lidt; un homme de –, en Mand af ringe Stand; il n'y en a pas pour –, der er ikke saa lidt, der er meget; excusez du –, undskyld, at jeg ikke giver Dem mere (*iron.*); ... peu à peu, *loc. ad.* lidt efter lidt, efterhaanden, langsomt; ... dans –, sous –, avant –, avant qu'il soit –, *loc. ad.* om kort Tid, med det Første; ... peu après, *loc. ad.* kort efter; ... à – près, à – de chose près, *loc. ad.* paa lidt nær, næsten, omtrent; ... quelque –, *loc. ad.* en Smule; ... tant soit –, *loc. ad.* meget lidt; ... pour peu que, *loc. conj.* det mindste at; pour peu que vous lui en parliez, naar De blot taler lidt til ham derom.

Peuplade, *f.* Samling af Colonister; Nybyggere; Folkestamme, Folkefærd; Fiskeyngel, hvormed en Fiskepark besættes; faire une – dans un pays, sende en Coloni hen at nedsætte sig i et Land.

Peuple, *m.* Folk; Folkeslag. Nation;

Almue; Klasse, Skare, Mængde; en Byes Indvaanere (i d. Betydn. *p. u.*); Sættefisk; Rodskud paa et Træ; le – -roi, det gamle romerske Folk; le petit –, le menu –, le bas –, la lie du –, Pøbelen, Bærmen af Folket; un – de valets, en Skare af Tjenere; *prov.* la voix du – est la voix de Dieu, Folkets Stemme er Guds Stemme. [fort-e, folkerig By.

Peuplé, e, *p.* og *a.* befolket; ville

Peuplement, *m.* Befolkning; *p. u.*

Peupler, *v. a.* befolke; formere Folkemængden; formere sin Slægt; besætte med Vildt, med Fisk; (Peint.) opfylde med Figurer; *v. n.* formere sig; *v. pr.* blive beboet el. befolket.

Peuplier, *m.* Poppeltræ, Poppel (undertiden: peuple).

Peuplière, *f.* Slags Skampion paa den italienske Poppel.

Peur, *f.* Frygt, Skræk; avoir – *de* q., være bange for En, frygte En; avoir – *pour* q., frygte for at Noget skal tilstøde En; avoir – de son ombre, være bange for det Allermindste; j'ai – que cela *ne* vous fasse de la peine, jeg er bange, at det volder Dem Ulejlighed; mourir de –, døe af Angst, være meget bange; faire – à q., indjage En Skræk, gjøre En bange; je lui ferai la moitié de la –, jeg bryder mig kun lidt om hans Trudsler, jeg frygter ham ikke; être laid à faire –, være overordentlig styg, saa at man kan blive bange for En; *prov.* la – n'est bonne à rien, ne guérit de rien, det nytter ikke at være bange, Frygt hjælper ikke; la – grossit les objets, Frygten seer Alt i et overdrevent Lys; n'aille au bois qui a – des feuilles, naar man frygter Faren, gjør man bedst i at blive hjemme;... de –, *loc. ad.* af Frygt; ... de – de, *loc. pp.* af Frygt for; ... de – que, *loc. conj.* at Frygt for, for at undgaae; restez ici de–qu'on ne vous attaque, bliv her, for at man ikke skal overfalde Dem.

Peureux, se, *a.* frygtsom, ængstelig, bange, forsagt; ... *s.* en Frygtsom, en Ængstelig, en Kujon.

Peut-être, *ad.* maaskee; peut-être qu'il viendra, peut-être viendra-t-il, maaskee kommer han; *s. m.* et Maaskee; *fa.* il n'y a pas de –, der er ingen Grund til at tvivle.

Pezize, *f.* (Bot.) Skaalsvamp, Slags klokkedannet Morkel el. Skampion.

Pfenning, *m.* lille Kobbermynt, Penning.

Phaéton, *m.* Slags let firhjulet Calechevogn; (Astr.) Stjernebilledet Kudsken; (H. n.) Slags Vandfugl med to fremragende Halefjer (ogs. paille-en-queue).

Phagédénique, *a.* (Méd.) ædende (om Saar og ætsende Lægemidler).

Phalange, *f.* (Ant.) Phalanx (Corps Soldater, opstillet paa en særegen Maade); *pos.* Infanteribataillon, Krigerrække; (An.) Ledene i Fingrene og Tæerne; (H. n.) Slags giftig Edderkop, Næve-Edderkop, Tarantel (tarentule); (Bot.) Slags Blad-Skedeplante, Slags Lilie (phalangère).

Phalanger, *m.* (H. n.) Pungdyr.

Phalangère, *f.* (Bot.) s. phalange.

Phalangette, *f.* (An.) yderste Fingerled, hvorpaa Neglen sidder.

Phalangine, *f.* (An.) Mellemled paa en Finger.

Phalangite, *m.* (Ant.) Soldat henhørende til en romersk Phalanx; (H. n.) Slags vingedækket Insect, Slags Torbist (i begge Betydn. ogs. phalangiste).

Phalanstère, *m.* nyt Samfundsforbund med Fællesskab i Formue (foreslaaet af Fourrier).

Phalanstérien, ne, *s.* Medlem af Fourriers Samfundsforbund.

Phalaris, *m.* (Bot.) Glandsfrø, Rørgræs, Kanarigræs. [Natsommerfugl.

Phalène, *f.* (H. n.) Natsværmer,

Phaleuce el. phaleuque, *s. m.* og *a.* Slags latinsk femfodet Vers.

Phanérogame, *a.* (Bot.) i Udtr. plantes –s, Planter med synlige Kjønsdele; ogs. *s. f.* [med Kort.

Pharaon, *m.* Pharao, Hasardspil

Phare, *m.* Fyr; Fyrtaarn; (Bot.) Slags Græsart, Sukkerart; (Geogr.) le – de Messine, Strædet mellem Italien og Sicilien.

Pharelle, *f.* (Bot.) s. s. phare.

Pharisaïque, *a.* farisæisk; *fig.* skinhellig.

Pharisaïsme, *m.* farisæisk Sindelag el. Charakteer; *fig.* og *fa.* Skinhellighed, Hykleri. [hellig, Hykler.

Pharisien, *m.* Farisæer; *fig.* Skin-

Pharmaceute, *m.* (Anc.) Pharmaceut, Apotheker, Tilbereder af Lægemidler.

Pharmaceutique, *f.* Pharmacologi; Lære om Lægemidlernes Tilberedelse og Anvendelse; ... *a.* pharmaceutisk; henhørende til Apothekerkunsten. [thek.

Pharmacie, *f.* Apothekerkunst; Apo-

Pharmacien, ne, *s.* Apotheker, Apothekerfone; Pharmaceut.

Pharmacologie, *f.* Pharmacologi, Apothekerkunst, Lære om Lægemidlernes Tilberedelse.

Pharmacologique, *a.* henhørende til Pharmacologien, pharmacologisk.

Pharmacopée, *f.* Apothekerbog; Afhandling om de forskjellige Lægemidlers Tilberedelse.

Pharmacopole, *m.* Apotheker; *plais.*

Pharmacoposie, *f.* (Méd.) en afførende Mixtur. [thekeræske.

Pharmacothèque, *m.* forh. lille Apo-

Pharyngien, ne, *a.* (An.) henhørende til Svælget.

Pharynx, *m.* (An.) Svælget, den øverste Munding af Madpiben.

Phase, *f.* (Astr.) Maanens og Planeternes forandrede Udseende, Forandring i Belysning; *fig.* visse Tings successive Forandring. [Paaske.

Phasé, *f.* jødisk Høitid; Jødernes

Phaséole, *f.* (Bot.) Slags Bønne, tyrkisk Bønne (faséole).

Phébus (s udtales), *m.* Phoebus, Apollo; *fig.* Sol; dunkel og svulstig Stiil; donner dans le –, forfalde til Svulst; parler –, udtrykke sig svulstigt.

Phénicien, ne, *s.* Phoenicier, Phoenicierinde. [Sumpfugl (flamant).

Phénicoptère, *m.* (H. n.) Flamingo;

Phénigme, *m.* (Méd.) blæretrækkende Middel, som frembringer røde Pletter.

Phénix, *m.* fabelagtig Fugl, som var den eneste i sit Slags og gjenfødtes forynget af sin Aske hvert hundrede Aar; *fig.* et i sit Slags sjeldent el. udmærket Menneske (*plais.*); (H. n.) Slags Sommerfugl; (Bot.) Slags Raigræs el. Svingel; (Astr.) sydligt Stjernebillede.

Phénomenal, e, *a.* phænomenagtig; *fig.* overordentlig, vidunderlig; *pl. m.* **–naux.**

Phénomène, *m.* Phænomen, Luftsyn, Naturbegivenhed; *fig.* Særsyn; Vidunder; c'est un – que de vous voir, det er en stor Sjeldenhed at see Dem; cet homme est un –, dette Menneske er et Vidunder, begavet med sjeldne, overordentlige Egenskaber.

Philandre, *m.* (H. n.) Philander, Pungdyr, surinamsk Æneas.

Philanthrope, *m.* Menneskeven.

Philanthropie, *f.* Menneskekjærlighed.

Philanthropique, *a.* menneskekjærlig.

Philanthropisme, *m.* philanthropisk Aand og Bestræbelse.

Philautie, *f.* Egenkjærlighed.

Philharmonique, *a.* musikelskende.

Philhellène, *s.* Grækerven.

Philiâtre, *m.* ivrig Ven og Dyrker af Lægevidenskaben.

Philiâtrie, *f.* ivrig og vedholdende Dyrkelse af Lægevidenskaben.

Philippique, *f.* Navn paa Demosthenes's Taler imod Philip; *fig.* hæftig, bidende Tale. [Philippe.

Philippiste, *s.* Tilhænger af Louis-

Philistin, *m.* Philister.

Philodoxe, *a.* indtaget af sine egne Meninger, stiv og haardnakket i at forsvare sin Mening.

Philologie, *f.* Sproglærdom, Sprogvidenskab, Philologi. [philologisk.

Philologique, *a.* sprogvidenskabelig,

Philologue, *m.* Sproglærd, Sprogkyndig, Philolog.

Philomathique, *a.* lærebegjærlig; société –, Selskab af Videnskabsvenner.

Philomèle, *f.* (Myth.) Philomele; (*poé.*) Nattergal.

Philopatrimanie, *f.* overvættes Kjærlighed til Fædrenelandet.

Philosophailler, *v. n.* agere Philosof, tale om Filosofi.

Philosophale, *a.* bruges kun i Udtr. pierre –, de Visés Steen, Guldmagerkunsten; *fig.* il faut qu'il ait trouvé la pierre –, han maa have lært at gjøre Guld (siden han kan gjøre saadanne Udgifter); il n'a pas trouvé la pierre –, han har ikke opfundet Krudtet.

Philosophe, *m.* Filosof; filosophisk Student; Menneske, som er hævet over Ærgjerrighedens Fordomme, el. som fører et stille og tilbagetrukket Liv; Fritænker; ... ogs. *a.* filosofisk.

Philosopher, *v. n.* afhandle filosofiske Gjenstande; drøfte en eller anden Materie; indlade sig i spidsfindige Undersøgelser.

Philosophie, *f.* Filosofi; filosofisk System; Indbegreb af en Videnskabs Grundprincipper; Aands-Styrke, som

hæver Menneſket over Forbomme og Gienvordigheder; Lærdiisdom; (Impr.) Strifttegn, ſom er noget mindre end det Slags, der kaldes Cicero.

Philosophique, *a.* filoſofiſk; esprit –, klar, lys Aand, ophøiet over Fordomme og Lidenſkab.

Philosophiquement, *ad.* paa en med Filoſofien overeensſtemmende Maade; paa filoſofiſk Viis; ſom Filoſof.

Philosophisme, *m.* falſk Filoſofi; Misbrug af Filoſofien, Fritænkeri.

Philosophiste, *m.* falſk, indbildt Filoſof, Fritænker.

Philotechnie, *f.* Kjærlighed til Kunſterne.

Philotechnique, *a.* elſkende el. dyrkende Kunſterne.

Philtre, *m.* Kjærlighedsdrik, Elſkovsdrik

Phimosis (s udtales), *m.* (Méd.) Forhudens Sammenſnerpning.

Phiole, *f.* ſ. fiole.

Phlébologie, *f.* (An.) Afhandling om Aarerne i Legemet.

Phlébotome, *m.* (Chir.) Lancet til Aareladning.

Phlébotomie, *f.* (Chir.) Aareladning; Aareladekunſt.

Phlébotomiser, *v. a.* (Chir.) aarelade.

Phlébotomiste, *m.* Anatomiſt, ſom gjør Aarerne til Gjenſtand for ſit Studium; Aarelader.

Phlegmagogue, *a.* ſ. flegmagogue.

Phlegmatique, *a.* ſ. flegmatique.

Phlegme, *m.* ſ. flegme.

Phlegmon, *m.* ſ flegmon.

Phlegmoneux, se, *a.* ſ. flegmoneux.

Phlogistique, *m.* (Chi.) Brændſtof, Phlogiſton (nu: calorique); *a.* (Méd.) indeholdende en indre ophedende Varme.

Phlogose, *f.* (Méd.) flyvende Hede, unaturlig Varme.

Phlyctène, *f.* (Méd.) Hedeblegn.

Phocacée, *f.* (H. n.) Sælhunde-Slægt.

Pholade, *f.* (H. n.) Daddel-Pholade (Slags Skalorm).

Phonique, *f.* Lære om Lyden (acoustique); *a.* ſom angaaer Tonen el. Lyden; (Gr.) signes –s, Tonetegn, Lydtegn.

Phonomètre, *m.* Lydmaaler, Tonemaaler.

Phoque, *m.* (H. n.) Sælhund.

Phosphate, *m.* (Chi.) phosphorſuurt Salt.

Phosphore, *m.* Phosphorus.

Phosphoré, e, *a.* indeholdende Phosphor.

Phosphorescence, *f.* (Chi.) Dannelſe af Phosphorus; phosphoragtig Udſtrømmen af Lys i Mørket.

Phosphorescent, e, *a.* (Chi.) ſom har den Egenſkab at lyſe i Mørket.

Phosphoreux, se, *a.* (Chi.) phosphorholdig; acide –, Phosphorſyre, frembragt ved Forbrænding af Phosphor; briquet –, kunſtigt Fyrtøi, forfærdiget ved Hjælp af Phosphor.

Phosphorisation, *f.* (Méd.) phosphorſuurt Salts Anvendelſe paa dyriſke Legemer.

Phosphorus (s udtales), *m.* (Astr.) Morgenſtjerne

Phosphure, *m.* (Chi.) phosphorholdigt Metal.

Photomètre, *m.* Redſkab til at maale Lyſets Styrke.

Phrase, *f.* Sætning, Periode; Talemaade; – faite, vedtagen Talemaade; *fa.* parler par –s, udtrykke med mange Ord hvad der kan ſiges i faa; faire des –s, tale i ſøgte og ſiirlige Udtryk; faiseur de –s, affecteret, ſiirlig Taler; – botanique, kort botaniſk Plantebeſtrivelſe; (Mus.) – musicale, muſikalſk Phraſe, ſammenhængende Toneløb el. Harmoni

Phrasé, e, *p.* bruges i Udtr. style bien –, en vel afrundet Stiil, ſom har en god Periodebygning el. vel dannede Sætninger; de la musique bien –e, harmoniſk Muſik med vel udhævede Phraſer.

Phraséologie, *f.* (Gr.) et Sprogs el. en Skribents Eiendommelighed i Udtryk el. Periodebygning.

Phraser, *v. a.* afrunde ſine Perioder; føre et høittravende Sprog (*v. n.*); (Mus.) vel udhæve hver Phraſe el. ſammenhængende Deel af en muſikalſk Compoſition (ogſ. *v. n.*).

Phraseur, *m.* pyntelig, affecteret Taler, Phraſemager (almindeligere: phrasier).

Phrasier, *m.* ſøgt, affecteret Taler el. Skribent, tom, indholdsløs Phraſemager; ogſ. *a. fa.*

Phrénésie, *f.* phrénétique, *a.* ſ. frénésie, etc.

Phrénique, *a.* (An.) ſ. diaphragmatique; (Phil.) angaaende Tankningen.

Phrénitis (s udtales), phrénitie el. phrénite, *f.* (Méd.) Betændelſe i Mellemgulvet.

Phrénologie, *f.* Phrenologi, Lære om Panderſkallens Dannelſe ſom Middel til at kjende Aandsevner og Tilbøieligheder.

Phrénologique, *a.* phrenologiſk.

Phrénologiquement, *ad.* ifølge Phrenologien, paa phrenologiſk Viis.

Phrénologiste, *m.* Tilhænger el. Forsvarer af Phrenologien.

Phthiriase, *f.* (Méd.) Luselyge.

Phthisie, *f.* (Méd.) Svindsot, Tæring; – pulmonaire, Lungesvindsot.

Phthisique, *a.* (Méd.) svindsottig.

Phylactère, *m.* (Anc.) Jødernes Tankeseddel, bestaaende i en Strimmel Læder el. Pergament med en bibelsk Indskrift, som tillagdes en overnaturlig beskyttende Kraft; Talisman.

Phylarque, *m.* (Ant.) Stammehøvding; Slags Øvrighed hos Athenienserne.

Phyllithe, *f.* [*m.* efter Ac.] (H. n.) Steen, som bærer Mærke af Blade; forsteenet Blad.

Physicien, ne, *s.* Naturforsker, Naturkyndig, Physiker; forh. Elev, som studerede Physik.

Physico-mathématique, *a.* physikalsk-mathematisk; angaaende paa eengang Physik og Mathematik.

Physiognomonie, *f.* Lære af Ansigtstrækkene at kjende Charakteer og Tilbøieligheder; Afhandling desangaaende.

Physiognomonique, *a.* physiognomisk, angaaende Physiognomien. [*p. u.*

Physiographie, *f.* Naturbeskrivelse;

Physiologie, *f.* (Méd.) Lære om det menneskelige Legemes Organisme, om Legemet og dets Functioner i sund Tilstand; Afhandling desangaaende.

Physiologique, *a.* physiologisk, henhørende til Physiologien.

Physiologiste, *m.* Physiolog.

Physionomie, *f.* Ansigtsdannelse; livligt og behageligt Ansigtsudtryk; Særkiende; Kunst at kjende Charakteer og Tilbøieligheder af Ansigtstrækkene.

Physionomiste, *m.* Physiognom, En, som af Ansigtstrækkene forstaaer at udtyde Charakteren.

Physique, *f.* Naturlære; Classe, hvori der undervises i Naturlære; *m.* Legemets naturlige Beskaffenhed; ... *a.* physisk; grundet paa Naturlovene; henhørende til Naturlæren.

Physiquement, *ad.* i physisk Forstand; ifølge Naturlovene.

Phytolithe, *f.* [*m.* efter Ac.] (H. n.) Planteesteen, Steen, som bærer Aftryk af Planter.

Phytologie, *f.* Plantebeskrivelse; Plantelære.

Phytologiste, *m.* Plantebeskriver, Plantekjender.

Phytotomie, *f.* Planteanatomi.

Piaculaire, *a.* udsonende, forsonende (hellere: expiatoire).

Piaffe, *f.* Pralen, Stryden, Bram;

Piaffer, *v. n.* prale, stryde, prunke; *v.* (Man.) paradere, hæve Forbenene stolt, gaae stolt.

Piaffeur, *m.* (Man.) Hest, som gaaer med stolte Skridt; *a.* stolt, forfængelig, brammende; *pop. p. u.* [om Børn); *fa.*

Piailler, *v. n.* strige ideligen, skraale (især

Piaillerie, *f.* ideligt Skrig, Skraal; *fa.*

Piailleur, se, *s.* Pibeskjæg, Strighals; *fa.*

Pian, *m.* amerikansk, venerisk Syge.

Pianiste, *m.* Pianist, Fortepianospiller.

Piano, *ad.* (Mus.) sagte.

Piano, piano-forte el. forté-piano, *m.* Fortepiano; jouer du – el. toucher le –, spille paa Fortepiano; exécuter une pièce sur le –, udføre et Stykke paa Fortepiano; tenir le piano dans un concert, udføre Pianopartiet i en Concert; *pl.* des –.

Piaste, *m.* polsk Throncandidat; Descendent fra en gammel polsk Familie, Piast.

Piastre, *f.* spansk Sølvmynt, af Værdi omtr. 11 ℔ 12 ß (5 Frank 38 Centimer).

Piat, *m.* Skadeunge; *p. u.*

Piauler, *v. n.* pibe (om Kyllinger); *fig.* og *pop.* flæbe, klynke og græde.

Pic, *m.* spids Jernhammer el. Jernhakke; (Jeu) Tredsindstyve i Piket; (Manu.) Slags Maal for Alenvarer; (H. n.) Træpikker; (Geogr.) meget høit Bjerg; (Mar.) – d'artimon, Gaffel; ... à –, *loc. ad.* lodret; cette montagne est coupée à –, dette Bjerg gaaer brat el. steilt ned; côte à –, brat, steil Kyst; (Mar.) être à – sur l'ancre, ligge op og ned (lodret) over Ankeret; mettre à –, hive ind til, hive lodret op.

Pica, *m.* (Méd.) unaturlig Madlyst hos Frugtsommelige og hos Fruentimmer, som have Blegsot.

Picard, e, *a.* Picarder, Indbygger i Picardiet.

Pichina, *m.* slamsk Badmel.

Picholine, *f.* (Bot.) mindste Slags Oliven; ogs. *a.*

Picolets, *m. pl.* smaa Kramper, som holde Laastappen tilbage.

Picorée, *f.* Plyndring, Marodeuret-

nes Hærgen; *fig.* aller à la –, (om Marodeurer) drage ud at plyndre; (om Bier) flyve ud at suge Blomsternes Honning.

Picorer, *v. n.* drage ud at plyndre (*v.*); flyve ud at suge Honning af Blomsterne (om Bierne); *fig.* og *fa.* (om Forfattere) plyndre Andres Værker; *p. u.* [Plagiator; *v.*

Picoreur, *m.* Marodeur; *fig.* og *fa.*

Picot, *m.* lille tilbageblevet Spids el. Stub af et afhugget Træ; lille Takke paa Kniplinger; Slags Spidshammer; (Pé.) Slags nedsænket, stillestaaende Fiskenet (ogs. picoteux).

Picoté, e, *p.* koparret.

Picoter, *v. a.* prikke, stikke; pikke i Frugt (om Fugle); *fig.* stikle paa, drille; (Man.) spore lidt. [net (picot).

Picoteux, *m.* (Pé.) lille Baad; Fiske-

Picotin, *m.* lille Maal til Havre.

Picotte, *f.* Børnekopper (*p. u.*); Slags grovt Kamelot, uldent Tøi af Kameelgarn. [i Huden.

Picottement, *m.* Prikken, Stikken

Picotterie, *f.* Stikken, Drillen; Trætte om Smaating.

Picpus (s udt.), *m.* Slags Franciskanermunk, Tiggermunk. [Kalkjord.

Picrite, *m.* (H. n.) Bitterspat, kulsuur

Picrochole, *a.* (Méd.) galdesyg, vredagtig.

Pie, *f.* Skade; *prov.* jaser comme une –, comme une – borgne, sladdre, lade Munden altid løbe; il est larron comme une –, han stjæler som en Ravn (Skade); il croit avoir trouvé la – au nid, han troer at have gjort en vigtig Opdagelse; (Jeu) il donne à manger à la –, han stikker en Deel af sin Gevinst i Lommen (*v.*); fromage à la –, hvid Hollænderost; cheval – el. blot –, Hest af to Farver, hvoraf den ene er hvid; (Cuis.) opvarmet Levning af en Bedekølle.

Pie, *a.* from; kun brugeligt i Udtr. œuvre –, from Medlidenheds Gave.

Pièce, *f.* Deel, Stykke; Værelse; Kanon; Skrift, Værk; Theaterstykke; musikalsk Composition; Document i en Sag, Actstykke; Pengestykke; *fig.* Puds, Streg; (jeu d'échecs) Officeer; travailler à la –, arbeide paa Accord for hvert Stykke; ils coûtent un franc la –, de koste en Frank hver (Stykket); – de drap, Stykke Klæde (et heelt Stykke); – de gibier, Stykke Vildt; – de vin, Fad Vin; – d'eau, stor Vandbeholdning til Forskjønnelse af en Have; – de four, – de pâtisserie, Stykke Bagværk, Kage o. desl; – d'estomac, Mavebelte; – de blé, Stykke Korn, Kornmark; – de théâtre, Theaterstykke; – d'artillerie, – de canon, Kanon; –s de batterie, bedre: –s de siège, Kanoner af svært Caliber; –s de campagne, Feltstykker; des –s de huit livres de balle (el. blot de huit), ottepundige Kanoner; – de résistance, stort Stykke Kjød; *fa.* c'est une – de chair, une grosse – de chair, det er en Kjødplump, et stort, klodset og dumt Fruentimmer; *pop.* c'est la – de bœuf, det er et Stykke, man almindeligt bruger; det er det vigtigste Stykke i en Samling; c'est la meilleure – de son sac, det er det Fordeelagtigste for ham, det han bedst kan stole paa; –s de rapport, smaa Stykker kostbart Træ el. haard Steen til indlagt Arbeide; *fig.* ouvrage de –s de rapport, literairt Arbeide bestaaende af usammenhængende Stykker; la petite –, Lystspil i een el. to Acter, som spilles efter det større Stykke; –s d'honneur, Kronen, Scepteret og de andre kongelige Insignier; (Blas.) –s honorables, Hovedstykkerne i Baabenskjoldet; armé de toutes –s, væbnet fra Top til Taa; *fig.* og *fa.* accommoder, habiller q. de toutes –s, behandle En ilde; rive dygtigt ned paa En; tailler une armée en –s, tilføie en Armee et totalt Nederlag; mettre tout le monde en –s, tale ilde om alle Mennesker; emporter la –, spotte el. nedrive En paa en ubarmhjertig Maade; jouer el. faire une – à q., lui faire –, spille En et Puds, en slem Streg; c'est une bonne –, une fine –, une méchante –, det er en listig, snedig, ondskabsfuld Person; une table tout d'une –, et Bord af et eneste Stykke; faucon tout d'une –, Falk af en eneste Farve; *fig.* être tout d'une –, holde sig altfor stiv; være streng og ubøielig; ikke ville kæmpe sig efter Andre; dormir toute d'une –, sove hele Natten ud i Et; donnez-moi la monnaie de cette –, veksel mig denne Mynt; *prov.* og *fig.* rendre, donner à q. la monnaie de sa –, hævne sig paa En, vise En

Gjengjeld, tage sig selv til Rette; être près de ses -s, være i en slem Forlegenhed, ikke være pr. Kasse; *pop.* la -, en Douceur, en Godtgjørelse for en Ulejlighed; - à -, *loc. ad.* Stykke for Stykke, det Ene efter det Andet.

Pied, *m.* Fod; Fodspor; den nederste Deel af en Gjenstand; Fodstykkes Længdemaal af en halv Alen, Fod, Tommestok; Deel af et Vers, Versfod; Træstamme, Plante; (Teint.) Grundfarve. Grund; un valet de -, en Lakai; gens de -, Fodfolk (*v.*); le - d'un lit, Foden el. det Nederste af en Seng; - plat el. plat -, bred og plat Fod; *fig.* og *fa.* en snavs, foragtelig Person; petits -s, smaat Fuglevildt, Kramsfugle, Vagtler o. desl.; *fig.* og *fa.* -s de mouche, Kragetæer, lille utydelig Skrift; *prov.* disputer sur un - de mouche, trættes ved En om en Ubetydelighed; des pièces de plain- -, Værelser, som ligge i samme Etage, i lige Høide; *fig.* og *fa.* cela va de plain- -, det forstaaer sig af sig selv, det koster ingen Vanskelighed; il y a cinq cents -s d'arbres dans cette avenue, der er 500 Træstammer i denne Allee; - carré, en Qvadratfod; - cube, en Kubikfod; elle a un - de rouge sur la figure, hun er overordentligt stærkt sminket; avoir un - de nez, faae en lang Næse; il voudrait être à cent pieds sous terre, han er saa skamfuld, el. saa kjed af Livet, at han ønskede at være langt under Jorden; *fig.* og *pop.* il a été déferré des quatre -s, han er bleven slaaet af Marken, han er bragt til Tavshed, saa at han ikke v ed, hvad han skal svare; *fa.* aller bien du -, aller du - comme un chat maigre, have en let og rask Gang, være let tilbeens; aller de bon - dans une affaire, gaae aabent og ivrigt tilværks i en Sag; aller du même -, gaae paa een og samme Maade; aller de son - gaillard, de son - léger el. mignon, reise til Fods, let og spar-sommeligt; avoir les -s poudreux, komme langveisfra i en daarlig Forfatning; avoir les -s chauds, have det paa det Tørre, sit gode og magelige Udkomme; avoir le - à l'étrier, være reisefærdig; begynde en Levevei; være nærved at forfremmes; *prov.* avoir bon - bon œil, være sund og rask; være paa sin Post; avoir le - marin, kunne staae fast ombord paa et Skib; *fig.* beholde sin Fatning i Faren; avoir un - dans la fosse, være meget svag, have den ene Fod i Graven; avoir toujours un - en l'air, være altid paa Færde, altid i Bevægelse; couper l'herbe sous les -s à q., stikke En ud; donner un coup de - jusqu'à tel endroit, gaae indtil det og det Sted; croire tenir Dieu par les -s, troe at være evig lykkelig, at have stukt Pappegøien; être mis en -, være bleven virkeligt ansat; être sur -, være oppe; være paa Benene; être sur un bon -, befinde sig i en god Stilling; se mettre sur le - d'un homme de qualité, opføre sig som en Standsperson; être encore sur ses -s, være endnu i Stand til at gjøre hvad man finder for godt; ikke være bunden endnu; endnu holde sig uagtet de Tab, man har lidt; remettre q. sur -, hjælpe En igjen paa Benene; faire haut le -, løbe sin Vei; lâcher (le) -, flygte; vige; mettre - à terre, stige af Hesten el. af Vognen; mettre une ch. sous ses -s, ikke bryde sig om en Ting, foragte samme; ne pas se moucher du -, være klog og snild; peindre q. en -, male En i fuld Størrelse; perdre -, ikke længer finde Bunden i Vandet; ikke længer vide, hvorledes man er faren; prendre q. au - levé, tage En i det Øieblik han vil reise; benytte til sin Fordeel det mindste Ord, som undslipper En; sur ce - là, da Tingene forholde sig saaledes; tenir - à boule, tage fat paa Noget med stor Bedholdenhed; tenir à q. le - sur la gorge, tvinge En til at gjøre Noget, sætte En Kniven for Struben; tomber sur ses -s, rede sig heldigt ud af en vanskelig Sag; trouver chaussure à son -, finde hvad der netop behøves; træffe en Mand for sig; tirer - ou aile d'une ch., drage en el anden Fordeel af Noget; sécher sur -, forgaae af Utaalmodighed; raser une maison rez -, rez terre, sløife et Huus lige med Jorden (*v.*); mettre q. au - du mur, bringe En ud af Stand til at svare, nøde En til at indvilge; donner du - à une échelle, sætte en Stige i en skraa Stilling, ud fra Muren; pren-

dre-sur qc., rette sig efter Noget, tage samme til Følge; au-de la lettre, i bogstavelig Forstand; egentligt talt, uden Overdrivelse; réduire un plan au petit-, tegne et Grundrids efter en formindsket Maalestok; être réduit au petit-, være nødt til at indskrænke sig, til at hjælpe sig knapt; je l'ai payé sur le-d'un louis l'aune, jeg har betalt det med en Louisd'or Alen; sur le-de guerre, paa Krigsfod; (Mar.) tirer 10 ou 12 -s, skikke 10 el. 12 Fod; ...à-, *loc. ad.* til Fods; voyager à-, reise til Fods; loger à-et à cheval, modtage Reisende til Fods og til Hest; *fig.* être à-, ikke have Heste og Vogn; chercher q. à-et à cheval, søge En allevegne; aller à beau-sans lance, gaae til Fods; ...de-ferme, *loc. ad.* uden at forlade sin Post; modigen; d'arrache-pied, *loc. ad.* uden Ophør, uafladeligen; ...-à-, *loc. ad.* Fod for Fod; gradviis; forsigtigen.

Pied-à-terre, *m.* Afstrædelsesværelse; *pl.* des pied-à-terre.

Pied-bot, *m.* Klumpfod; En, som har en Klumpfod; *pl.* des pieds-bots.

Pied-cornier, *m.* (E. F.) Hjørnetræ, som tjener til Mærke for hvor Skovhugsten skal høre op; (Charp.) Hjørnepille, Hjørnepost; *pl.* des pieds-corniers.

Pied-d'alouette, *m.* (Bot.) Ridderspore, *pl.* des pieds-d'alouette.

Pied-d'âne, *m.* (H. n.) Slags Østers, hvis Skal ligner en Æselsfod; *pl.* des pieds-d'âne.

Pied-de-biche, *m.* (Dent.) Tandlægeinstrument; (Horl.) vinkelformig Fjer; (Serr.) Slags Dørklinke; (Men.) Bordbræn i Form af en Hjortefod; *pl.* des pieds-de-biche.

Pied-de-bœuf, *m.* Slags Børneleg (at trække Handsker); *pl.* des pieds-de-bœuf.

Pied-de-chèvre, *m.* (Méc.) Slags Hisseredskab; et spaltet Brækkejern; (Impr.) Bogtrykkerredskab; (Bot.) Angelik; *pl.* des pieds-de-chèvre.

Pied-de-griffon, *m.* (Chir.) Accoucheur-Redskab; *pl.* des pieds-de-griffon.

Pied-de-lièvre, *m.* (Bot.) Slags fin Klover; *pl.* des pieds-de-lièvre.

Pied-de-lion, *m.* (Bot.) Bibernelle; *pl* des pieds-de-lion.

Pied-de-loup, *m.* (Bot.) Katteurt; *pl.* des pieds-de-loup.

Pied-de-mouche, *m.* fin, utydelig Skrift (s. pied); (Impr.) Henvisningstegn, Signaturmærke; *pl.* des pieds-de-mouche.

Pied-d'entrée, *m.* Fodramme i en Kareetdør; *pl.* des pieds-d'entrée.

Pied-de-pigeon, *m.* (Bot.) Slags Geranium, Storkeneb; *pl.* des pieds-de-pigeon.

Pied-de-roi, *m.* Maalestok paa tolv Tommer; *pl.* des pieds-de-roi.

Pied-d'étape, *m.* Nagelsmedambolt; *pl.* des pieds-d'étape.

Pied-droit, *m.* Dørstolpe; Vinduespost; *pl.* des pieds-droits.

Pied-équin, *m.* (Méd.) vanskabt Fod, Hestefod; *pl.* des pieds-équins.

Piédestal, *m.* Soilefod, Fodstykke; *pl.* -staux.

Pied-de-vent, *m.* klar Aabning i Skyerne ved Horizonten, som viser, hvorfra Vinden kommer; *pl.* des pieds-de-vent.

Pied-fort, *m.* Prøvemynt; *pl.* des pieds-forts.

Pied-fourché, *m.* Indførselsafgift for Dyr med Klover; *pl.* des pieds-fourchés.

Pied-gris, *m.* (H. n.) Englærke; *pl.* des pieds-gris.

Pied-horaire, *m.* Trediedeel af Pendiklens Længde; *pl.* des pieds-horaires.

Piédouche, *m.* lille, stirligt Fodstykke til en Buste o. desl.

Pied-plat, *m.* usselt, foragteligt Menneske (s. pied); *pl.* des pieds-plats.

Pied-poudreux, *m* barfodet Stodder; Landstryger; *pl.* des pieds-poudreux.

Pied-vert, *m.* (H. n.) Beccasinunge; *pl.* des pieds-verts.

Piège, *m.* Snare; *fig.* Fælde, List; tendre, dresser un-à q., spænde Snare for En; donner dans le-, løbe i Fælden; tomber dans le-, falde i Snaren.

Pie-grièche, *f.* (H. n.) lille, broget Spætte; *fig.* Havgasse, trættekjært Fruentimmer; *pl.* des pies-grièches.

Pie-mère, *f.* (An.) inderste Hjernehinde; *pl.* des pies-mères.

Piémontais, e, *s.* Piemonteser.

Pierraille, *f.* Samling af Smaasstene, grovt Gruus.

Pierre, *f.* Steen; Nyresteen, Blæresteen; Steensygdom; *fig.* Hindring; -à fièvre, haard Steen; -pleine, haard

Steen uden Huller eller Tilsætninger; - velue, raa Steen, som kommer fra Steenbrudet; - en chantier, Steen opstillet for at tilhugges; - émillée, grovt tilhugget firkantet Steen; - hachée, Steen, hvis Sider ere tilhuggede; - rustique, Steen, hvis Sider ere tilhuggede og hvis Overflade er løst bearbeidet med Spidshammeren; - louvée, Steen med Hul i til Løftestangen; - moulinée, grufet Steen, som smuldres af Fugtighed; - parpaigne, Steen, som gaaer ud til begge Sider af en Muur; - à chaux, Kalksteen; - à fusil, Fyrsteen; - à aiguiser, Slibesteen; - à passer, Strygesteen; - à broyer, Rivesteen til Farver; - d'évier, udhulet Steen til Udløb for Kjøkkenvadsken; - à laver, Steen til at vadske paa; - de meule, - (de) meulière, Mollesteen; - à brunir, Poleresteen (hos Guldsmede); - ponce, Pimpsteen; - infernale, - à cantère, Helvedssteen; - noire, Sortkridt; - milliaire, Milepæl; - angulaire, Hjørnesteen; - fondamentale, Grundsteen; -s sèches, Steen, som ere lagte paa hinanden uden Forbindelsesmiddel; - de touche, Prøvesteen; - d'attente, fremstaaende Steen i en Muur, tjenende til Forbindelse med en anden Bygning; *fig.* begyndt Værk, som skal fortsættes; ouvrage à -s perdues, Arbeide, opført paa Stene, der ere nedsunkne i Vandet; -s précieuses, Ædelstene; - atmosphérique, - aérolite, - de l'air, Meteorsteen; - d'achoppement, Anstødssteen; *fig.* og *fa.* la - en est jetée, Loddet er kastet; il gèle à - fendre, det fryser, saa det knager; *prov.* faire d'une - deux coups, slaae to Fluer i et Smæk; - qui roule n'amasse pas de mousse, den, som ofte skifter Stilling, bliver sjelden rig; trouver des -s dans son chemin, møde mange Hindringer for sit Forehavende; mener q. par un chemin où il n'y a pas de -s, forfølge En ivrigt, uden at lade ham Ro; jeter des -s dans le jardin de q., give En Stikpiller; tout le monde lui jette la -, Alle stikle paa ham el. rive ham ned.

Pierrée, *f.* Steenrende, Udløbsrende af sammenlagte Steen.

Pierreries, *f. pl.* Ædelstene, Juveler.

Pierrés, *m. pl.* (Pé.) Nedsænkningssteen til Fiskenet (bedre: câblières).

Pierrette, *f.* lille Steen (*p. u.*); Slags Børneleg; forh. Fruentimmer-Morgentrøie; Carnavalsdragt for Fruentimmer; (H.n.) Spurvehun(*fa.*).

Pierreux, se, *a.* fuld af Steen; stenig; *s.* Steenpatient.

Pierrier, *m.* (Mar.) Svingbasse, Falkonet, lille Kanon til Kartætscher, brugelig ved Entring. [en Fæstning.

Pierrières, *f. pl.* Steendynger foran

Pierrot, *m.* Hanspurv (*fa.*); Pierrot, Bajas.

Pierrures, *f. pl.* (Ch.) krusede Smaaknopper om Roden af Hjortens Horn.

Piété, *f.* Fromhed, Gudsfrygt; barnlig Kjærlighed; Ærbødighed for Afdøde; - filiale, barnlig Kjærlighed; - conjugale, ægteskabelig Kjærlighed; mont de -, Assistentshuus.

Piéter, *v. n.* holde Foden til Mærke i Keglespil; indbele et Favnemaal i Fødder og Tømmer; *v. a.* ophidse En til Modstand (*fa. p. u.*); (Mar.) - l'étrave, l'étambot, paasætte Anningstallene paa For- og Agterstavnen; *v. pr.* sætte sig til Værge, gjøre alvorlig Modstand (*p. u.*).

Piétinage, *m.* (Manu.) Stampning, Valkning med Fødderne.

Piétinement, *m.* Stampen, Trippen.

Piétiner, *v. n.* trippe, stampe (af Vrede el. Utaalmodighed); *v. a.* stampe, træde.

Piétisme, *m.* Pietisteri, overdreven Fromhed.

Piétiste, *m.* Pietist.

Piéton, ne, *s.* Fodgænger, Fodgænger.

Piètre, *a.* usel, ringe, lurvet; *fa.*

Piètrement, *ad.* paa en usel, elendig Maade; *fa.* [Skramleri; *fa.*

Piètrerie, *f.* usselt Gods, elendigt

Piette, *f.* (H. n.) Dykker, Slags Vandfugl (harle).

Pieu, *m.* Pæl.

Pieusement, *ad.* gudfrygtigen; *fig.* og *fa.* croire - une ch., troe Noget af Religiøsitet, ifølge Autoritetstro, blindtyen.

Pieux, se, *a.* from, gudfrygtig; religiøs, gudelig; barnlig; pensée -se, gudelig Tanke; croyance -se, from enfoldig Tro; Kulsviertro; - respect, barnlig Ærefrygt; legs -, fromt Legat til milde Stiftelser.

Piffre, sse, *s.* Fraadser; Tyksak; *bas.*

Piffrer (se), *v. pr.* fraadse (almindeligere: s'empiffrer); *bas.*

Pigeon, *m.* Due; *fig.* og *fa.* et dumt Menneske, som Bedragere søge at lokke i deres Garn; – ramier, Skovdue; – domestique, privé, Huusdue, tam Due; – fuyard, Markdue; – à grosse gorge, Kropdue; – tambour, – glou-glou, Trommeldue; – culbutant, – trembleur, Tumler; – coquille, Hjelmdue; – nonnain, – chaperonné, – pâté, Nonnedue, Slørdue; gorge-de-pigeon, Duehalsfarve (s. gorge); aile de –, Slags Haarfrisur; une paire el. un couple de –s, to parrede Duer; une couple de –s, et Par Duer, uden H. til Kjønnet; *prov.* il ne faut pas laisser de semer pour la crainte des –s, man skal ikke opgive en fordeelagtig Sag, fordi den kan være forbunden med Fare. [(kjærligt Udtr.).

Pigeonne, *f.* Hundue; lille Due

Pigeonneau, *m.* Dueunge, ung Due; *fig.* og *fa.* ungt enfoldigt Menneske, som optrækkes; (Cuis.) fricassée de –x, Duefricasfee.

Pigeonner, *v. n.* (Maç.) slaae Gips op i Haanden med Muurskeen.

Pigeonnet, *m.* lille rødmusset Efteraarsæble, Pigeon.

Pigeonnier, *m.* Duehuus, Dueslag.

Pigne, *f.* Guld- el. Sølvkage udbraget af Ertsen.

Pignerolle, *f.* (Bot.) Slags Tidsel.

Pignocher, *v. n.* spise uden at have Appetit, nippe til Maden; *fa.*

Pignolat, *m.* spltet Grankjerne.

Pignon, *m.* Grankjerne; Gavl paa et Huus; (Méc.) det mindste af to Hjul, som gribe ind i hinanden; *prov.* avoir – sur rue, have sit eget Huus; være Grundeier; *prov.* quand noël a son –, pâques a son tison, en grøn Juul giver en hvid Paaske.

Pignoné, e, *a.* (Blas.) gavlformig.

Pignoratif, ive, *a.* (Jur.) contrat –, Contract, hvorefter Kjøberen udleier til Sælgeren den kjøbte Eiendom imod Renterne af Kjøbesummen.

Pigou, *m.* (Mar.) Jern-Skibs-Ypsestage.

Pika, *m.* (H. n.) Slags sibirisk Hare.

Pilastre, *m.* firkantet Pille.

Pilau, *m.* østerlandsk Ret, bestaaende af Ris kogt med Kjød og Smør el. Fedt.

Pile, *f.* Stabel, Bunke; Pille under en Bro; gammel fransk Mynt; Myntstempel; Hovedsiden af en Mynt; Stampe- el. Knuseredskab (*p. u.*); la – voltaïque el. – de Volta, Voltas galvaniske Støtte; croix ou –, Plat og Krone (Børneleg; jouer à croix et à – el. à croix-pile); *prov.* mettre q. à la – au verjus, tale meget ilde om En; qvæle el. feigpine En.

Pilée, *f.* Knusning; Valkning; det, der knuses el. valkes paa eengang.

Piler, *v. a.* støde, stampe; knuse i en Morter. [stødes Sukker el. Salt.

Pilerie, *f.* Stampehuus, hvor der

Pilet, *m.* (H. n.) Slags langhalet Vildand i de nordlige Lande.

Pilette, *f.* Valketræ til Uld.

Pileur, se, *s.* En, som stamper el. knuser Noget med en Støder; *pop.* Æder.

Pilier, *m.* Pille, Støtte; Skampæl; Skillerumspille i en Hestestald; – boutant, Støttepæl for en Hvælving; *fig.* og *fa.* – de cabaret, Menneske, som altid hænger i Vertshuset; *pop.* avoir de bons gros –s, have stærke tykke Been; *prov.* se frotter au –, antage Andres slette Vaner.

Piliforme, *a.* (An.) haarformig; *s. f.* tyndeste Diehinde.

Pillage, *m.* Plyndring; (Mar.) plyndret Gods (*v.*); *prov.* il est fait comme un voleur qui revient du –, han seer noget confiskeret ud, hans Klæder ere uordentlige og forrevne; tout y est au –, Alt er der hulter til pulter.

Pillard, e, *a.* begjærlig efter at røve og plyndre; *m.* Plyndrer; Tjener, som bedrager sin Herre; (Ch.) chien –, bidsk Hund.

Piller, *v. a.* plyndre: udsuge; bemægtige sig alt det Bedste af en Dessert; udgive Andres Arbeide for sit, begaae Plagiat; (om Hunde) anfalde Mennesker og Dyr (*p. u.*); (Ch.) pille! pus (Raab, hvormed Hundene hidses paa Dyrene). [Udsugning.

Pillerie, *f.* Tyveri; Udpresning,

Pilleur, se, *s.* En, som udplyndrer, udsuger el. begaaer Plagiat; Plyndrer; Udsuger; Plagiator.

Piloir, *m.* (Tan.) Stamper, hvormed Huderne trykkes ned under Vandet.

Pilon, *m.* Støder til en Morter; Stamper i en Bark- el. Papirmølle; Jernstang til at omrøre den smeltede Glasmasse; *fa.* mettre un livre au

–, sønderrive Bladene i en Bog, saa at de kun tue til at bringes paa Papirmøllen.

Pilonage, *m.* Stampning; Valkning; Omrøring af Glasmassen.

Piloner, *v. a.* valke Uld; omrøre en Glasmasse.

Pilori, *m.* Gabestok, Skampæl.

Pilorier, *v. a.* sætte i Gabestokken; *fig.* offentligt bestæmme el. kundgjøre Ens Slethed.

Piloris, *m.* (H. n.) Desmerrotte [fra Antillerne.

Piloselle, *f.* (Bot.) Ørnesie, Muscøre.

Pilot, *m.* (Sal.) Saltbunke; (Mus.) lille Hammer el. Fjer til at aabne Klapperne i et Orgel.

Pilotage, *m.* Pæleværk; (Mar.) et Skibs Ind- og Udlodsning; Styrmandskunst.

Pilote, *m.* Styrmand; – côtier, Lods; – hauturier, Styrmand paa lange Reiser (nu: capitaine au long cours).

Piloter, *v. n.* nedramme Pæle; *v. a.* befæste et Terrain med nedrammede Pæle; (Mar.) lodse et Skib.

Pilotin, *m.* Lærling i Styrmandskunsten; Hovedpæl; (Mus.) s. pilot.

Pilotis (s stumt), *m.* stor nedrammet Pæl, Grundpæl; bâtir sur –, bygge paa Pæle.

Pilulaire, *a.* (Pharm.) pilleartet; *s. f.* (Bot.) Ridsebrægne.

Pilule, *f.* (Méd.) Pille; *fig.* og *fa.* dorer la –, indklæde noget Ubehageligt i formildende Udtryk; avaler la –, bide i det sure Æble.

Pimbêche, *f.* stolt, uforskammet Fruentimmer; *fa.*

Piment, *m.* (Bot.) spansk Peber.

Pimentade, *f.* skarp Sauce.

Pimpant, e, *a.* stadseligt pyntet, stirlig; vous voilà bien –, hvor De er straalende! *fa. plais.*

Pimpesouée, *f.* latterligt udmeiet Fruentimmer; *v. inus.*

Pimprenelle, *f.* (Bot.) Pimpinelle; [Steenbræk.

Pin, *m.* Gran, Grantræ.

Pinacle, *m.* Tinden af Tempelet i Jerusalem; *fig.* og *fa.* être sur le –, være paa Lykkens Top, nyde stor Yndest; mettre q. sur le –, hæve En til Skyerne.

Pinaie, *f.* Granplantning, Granskov.

Pinasse, *f.* Sluppe; *pl.* Slags indisk Tøi af Bast.

Pinastre, *m.* vildt Grantræ.

Pinçard, *s.* og *a. m.* (Man.) Hest, som kun træder paa Spidsen af Bagstoen (ogs. rampin).

Pince, *f.* forreste Spids paa Hestens Hover, paa Klovene hos Hjorte, Vildsviin og desl. Dyr; det Forreste paa en Hestesko; Knibetang; Klo hos Krebs og Hummer; Løftestang, Brækjern; Fastkniben; Arrest; (Cout.) spidst Læg el. Fold paa Sytøi; *pl.* de 4 forreste Kindtænder hos Heste; cet homme a la – forte, la – rude, denne Mand holder fast paa hvad han har i Haanden; *pop.* craindre la –, frygte for at blive arresteret; sujet à la –, (om Personer) tilbøielig til at gjøre sig ulovlig Fordeel; (om Penge) udsat for at forvanskes el. røves; – à –, *loc. ad.* knapt; auner – à –, maale knapt.

Pincé, *m.* (Mus.) brillant Spil paa visse Instrumenter, Pizzicato.

Pincé, e, *p.* stram, affecteret, stirlig; un air –, et stirligt, pertentligt Væsen.

Pinceau, *m.* Pensel; *fig.* Maade at male paa; Taleres og Digteres Maade at skildre paa, Colorit; coup de –, Penselstrøg; donner le dernier coup de – à un tableau, lægge den sidste Haand paa et Maleri; *fig.* og *fa.* on lui a donné un vilain coup de –, man har skrevet en Satire over ham.

Pinceauter, *v. a.* (Manu.) udbedre med Pensten, tilsoie de Farver, som Tøiet ikke modtager i Trykningen.

*Pinceauteur, *m.* (Manu.) Eftermaler; Plademaler.

Pince-balle, *m.* Tang til at bære en gloende Kugle; *pl.* des pince-balle.

Pincée, *f.* saa Meget, som man kan holde med to el. tre Fingre.

Pincelier, *m.* Malerkar med to Rum, hvoraf det ene er til Olie og det andet til at skylle Pensler i.

Pince-maille, *m.* karrig Gnier; *pl* des pince-maille.

Pincement, *m.* (Jard.) Afpilning el. Afknibning af Knopper og unge Skud.

Pincer, *v. a.* knibe, klemme; gribe med en Tang; foraarsage Smerte; *fig.* og *fa.* gribe i Gjerningen; badle, stose, stikle paa; il le pince rudement, han giver ham bittre Skoser, han gaaer ham haardt til Livs; (Jard.) afknibe

Knopper og unge Skud; (Mus.) spille med Fingerspidsen (*pizzicato*); (Man.) berøre sagte med Sporen; – des deux, røre med begge Sporer; (Mar.) knibe Vinden, seile digt med Vinden; *v. n.* knibe; *fig.* skose; il pince sans rire, han spiller koldt, fiint; (Mus.) spille paa Strengeinstrumenter (med de; nu hellere: jouer); *v. pr.* klemme sig, knibe sig; se faire –, être –é, blive straffet for en Uforsigtighed; blive arresteret.

Pincer, *m.* (Man.) Krillen med [Sporen.

Pince-sans-rire, *m.* lumsk, spydigt Menneske; *pl.* des pince-sans-rire.

Pincette, *f.* (almindeligst i *pl.*) Ildtang; Nippetang; Tang; *fa.* baiser q. à la –, kysse En idet man kniber Kinderne sagte med Fingerspidserne (om Børn); on ne le toucherait pas avec les –s, han er saa smudsig, at man skyer at komme i den mindste Berørelse med ham.

Pinceur, se, *s.* En, som gierne kniber.

Pinchard, *m.* (H. n.) Slags Finke.

Pinche, *m.* (H. n.) lille smuk Abe med silkeblode Haar.

Pinchina, *m.* grovt uldent Tøi.

Pinçon, *m.* blaa Plet efter Kniben; (Man.) Kant paa Spidsen af Bagsko.

Pinçoter, *v. a.* knibe sagte med Fingrene.

Pinçoteur, se, *s.* En, som kniber med Fingrene; (Manu.) s. pinceauteur.

Pinçure, *f.* lille Krølle el. Fold paa Klæde.

Pindarique, *a.* pindarisk, i den græske Odedigter Pindars Smag.

Pindariser, *v. n.* tale el. skrive i søgte, høittravende Udtryk; *fa.*

Pindariseur, *m.* en svulstig Digter el. Skribent; *fa. p. u.*

Pinde, *m.* Pindus, Bjerg i Thessalien, helliget Muserne; les nourrissons du –, Digterne; les maitres, les héros du –, de store Digtere.

Pinéale, *a. f.* (An.) kun i Udtr. glande –, Hjernekirtel i Form af en Grantap.

Pineau, *m.* Slags blaa burgundisk [Drue.

Pingouin el. **pinguin**, *m.* (H. n.) Pingvin, Fedtgaas.

Pingre, *m.* Slags Fartøi uden Gallion; *fa.* ængstelig Gnier; stygg Karl; *a.* ondskabsfuld, uforskammet.

Pinnatifide, *a.* (Bot.) finnefliget.

Pinnée, *a. f.* (Bot.) feuille –, finnet Blad.

Pinne-marine, *f.* (H. n.) Skinkeskæl; *pl.* des pinnes-marines.

Pinnipède, *a.* (H. n.) oiseaux –s, Svømmefugle, Vandfugle.

Pinnulaire, *f.* (H. n.) forsteinet Svømmefinne.

Pinnule, *f.* (Opt.) Diopter, lille Kobberplade med en Aabning for Lyset paa mathematiske Instrumenter.

Pinque, *f.* (Mar.) Pink, Fløite, hollandsk fladbundet Skib.

Pinson, *m.* (H. n.) Bogfinke; *prov.* gai comme un –, meget munter.

Pinsonnée, *f.* Jagt efter Finker og Smaafugle om Natten.

Pinsonnière, *f.* (H. n.) Meise.

Pintade, *f.* (H. n.) Perlehøne; amerikansk Perleslange; graastribet Musling.

Pintadeau, *m.* Perlehønekylling.

Pinte, *f.* halv Pot (48 Kubik Tommer); boire –, drikke en halv Pot; *pop.* mettre – sur chopine, beruse sig; *prov.* il n'y a que la première – qui coûte, det er kun det første Skridt, der koster Overvindelse; je voudrais qu'il m'en eût coûté une – de mon sang, et que cela ne fût pas arrivé, jeg vilde ønske, at jeg kunde have afværget det med mit eget Blod.

Pinter, *v. n.* svire, suppe; *pop.*

Pinule, *f.* (Bot.) lille Blad, Deel af et sammensat Blad (foliole).

Piochage, *m.* Arbeide med Hakken; Løn derfor. [Steenhuggerhammer.

Pioche, *f.* Hakke; – à marteau,

Piocher, *v. a.* omhakke, omgrave med Hakken; *v. n.* arbeide strengt og ufortrødent (*fa.*); *v. pr.* slaaes (*pop.*).

Piocheur, se, *s.* En, som omhakker Jorden, el. som arbeider med Hakken; *fa.* dygtig, ufortrøden Arbeider.

Piochon, *m.* (Charp.) Tvesyre.

Pion, *m.* Bonde i Skakspil; Steen i Damspil; *fa.* Tilsynsmand ved Arbeidet i en Skole; forh. Fodgænger, Løber; *fig.* og *fa.* damer le – à q., overbyde En, feire over En.

Pionner, *v. n.* (Jeu) gaae løs paa Bønderne i Skak, tage Bønderne.

Pionnier, *m.* Skandsegraver, Pioneer.

Piot (t stumt), *m.* Vin; *pop. v.*

Pipa, *m.* (H. n.) surinamsk Struptudse.

Pipage, *m.* Afgift af et Fad Viin.

Pipe, *f.* ſtort Fad Viin, Pibe Viin; Tobakspibe; (Men.) lille Jernkile; (H. n.) Raalefiſk (syngnate); –d'écume de mer, Meerſkumspibe; remplir la –, charger la –, ſtoppe Piben; allumer la –, tænde Piben; fumer la –, ryge Piben.

Pipeau, *m.* Hyrdefløite, Rørpibe (i Hyrdedigte); Lokkepibe; *pl.* Liimpinde til at fange Fugle; *fig.* og *fa.* ſmaa Kunſtgreb for at bedrage En; Kneb; j'ai évité ses –x, jeg har ikke ladet mig narre af ham.

Pipée, *f.* Fuglefangſt med Lokkepibe og Liimpinde; *fig.* og *fa.* attraper une ch. à la –, tilvende ſig Noget paa en ſnild og behændig Maade.

Piper, *v. a.* fange Fugle med Lokkepibe og Liimpinde; *fig.* og *fa.* bedrage; bruge Kneb i Spil; – des dés, gjøre falſke Tarninger.

Piperie, *f.* Bedrageri i Spil; Bedrageri i Alm.; *pop. v.*

Pipet, *m.* (H. n.) Fluefnapper. [Tragt.

Pipette, *f.* lille Pibe (*inus.*); (Chi.) lille

Pipeur, se, *s.* Fuglefænger; falſk Spiller; *pop.*

Pipi, *m.* (H. n.) Pibelærke, Haugelærke; (i Børneſproget) faire –, lade Vandet.

Pipiement, *m.* Smaafuglenes Skrig.

Pipistrelle, *f.* (H. n.) Slags Flagermuus. [faſtholde Kiler.

Pipoir, *m.* (Men.) Redſkab til at

Piquamment, *ad.* paa en bidende el. opirrende Maade.

Piquant, *m.* Pike, Braad, Torn; *fig.* det Tiltrækkende, det Intereſſante; det Vittige; le – de l'histoire, det Tiltrækkende i Hiſtorien; le – de la réponse, det Spydige el. Vittige i Svaret.

Piquant, e, *a.* ſtikkende; pirrende, bidende, ſkarp; *fig.* ſpydig, fornærmende; tiltrækkende, intereſſant; vittig, oplagt, livlig; indtagende; les orties sont –es, Nelderne ſtikke; la sauce est –e, Saucen er ſkarp; le froid est –, Kulden er barſk, bidende; une réponse –e, et ſpydigt Svar; des paroles –es, nærgaaende Ord; une raillerie –e, et bidende Skjæmt; une conversation –e, en intereſſant, livlig, underholdende Samtale; une figure –e, et tiltrækkende, indtagende, udtryksfuldt Anſigt.

Pique, *f.* Pike, Spyd; Landſe; *fig.* og *fa.* lille Uenighed; Nag; hemmeligt Fiendſkab; il a une – contre moi, han bærer Nag til mig; il y a de la – dans cette affaire, der er hemmeligt Fiendſkab med i Spillet i denne Sag; être à cent –s (*v.* for pieds) au-dessus de q., ſtaae meget høit over En; vous en êtes à cent –s (pieds), De er meget langt fra at have gjættet el. truffet det (*v.*).

Pique, *m.* Spader i (Kortſpil).

Piqué, *m.* Slags flammet Bomuldstøi, Piket; (Mus.) Muſik el. Sang med ſtærkt udhævede Toner (i d. Betydn. ogſ. *a*). [des pique-assiette.

Pique-assiette, *m.* Snyltegjæſt; *pl.*

Pique-bœuf, *m.* Oxedriver; (H. n.) Slags afrikanſk Fugl, ſom nærer ſig af de i Oxens Hud udklækkede Larver; *pl.* des pique-bœufs.

Pique-châsse, *m.* (Artil.) Fyrværker-Syl; *pl.* des pique-châsse.

Pique-nique, *m.* Gilde, til hvilket enhver Deeltager betaler ſin Part; *pl.* des pique-niques; . . . à (en) pique-nique, *loc. ad.* diner en pique-nique, tage Deel i et Middagsmaaltid, hvor Enhver betaler ſin Andeel.

Piquer, *v. a.* ſtikke; bide (om Slanger); gjennembore, gjøre Huller i; ſpore; ſpække; aarelade; bide paa Tungen; *fig.* gjøre et behageligt Indtryk, intereſſere; fornærme, opirre; have Opſyn med; *v. n.* ſtikke; have en bidende el. ubehagelig Smag; intereſſere; *v. pr.* ſtikke ſig; *fig.* fornærmes, ſtødes over; roſe ſig af, gjøre ſig til af; blive hidſig i Spil; blive ormædt; blive ſuur; un serpent l'a –é, en Slange har bidt ham; – le nerf, ſaare Nerven ved Aareladning; – du papier, gjøre Huller i Papir; – un collet d'habit, ſtikke en Kjolekrave; – une courte-pointe, ſtikke et Sengeteppe; – de la viande, ſpække Kjød; – une ſutaille, ſtikke Hul paa et Viinfad; – le poisson, ſtøde Fiſkekrogen ind i Fiſkens Svælg; – un cheval, ſpore en Heſt; – des deux, give Heſten af begge Sporer for at ride ſtærkere; *fig.* ſkynde ſig af alle Kræfter; – la mazette, ride paa en Skindmær; ce cavalier pique bien, denne Rytter rider godt til, i ſtærkt Galop; il pique en latin, han rider ſlet; ce vin pique la langue, denne Viin bider paa Tungen; ce poisson

pique, denne Fisk er fordærvet; *fig.* – la curiosité de q., ægge Ens Nysgjerrighed; il n'y a rien dans ce livre qui pique, der er Intet i denne Bog, som interesserer el. spænder; la moindre ch. le pique, det Allermindste fornærmer ham; *prov.* quelle mouche l'a-é? hvilken Flue har stukket ham? hvorfor bliver han vred (uden Grund)? – q. d'honneur, tilskynde En ved at vække hans Æresfølelse; se-d'honneur, anspore sig af yderste Evne, af Ærsfølelse; il se pique de bien écrire, han gjør sig til af at skrive godt; – des ouvriers, passe paa Arbeiderne, saa at de ikke spilde Tiden; – les absents, optegne de Fraværende, for siden at afkorte deres Løn; – le coffre, le tabouret, vente forgjæves i et Forgemak (*inus*); – les assiettes, snylte; le bois se pique, Træet bliver ormstukket; le vin se pique, Vinen bliver suur; (Bill.) – la bille, give Ballen et rask Stød; (Jeu) se – au jeu, blive hidsig i Spillet; *fig.* ville sætte Noget igjennem uagtet alle Hindringer; (Dess.) – un dessin, udhæve de lyse Steder i en Tegning; (Maç.) gjøre smaa Huller i en Steen med Spidshammeren, tilpikke den; (Mus.) stærkt udhæve enkelte Toner; (Mar.) – au vent, knibe til Vinden.

Piqueron, *m.* lille skarp Spids.

Piquet, *m.* lille Pæl til at fasthølde et Telt; Landmaalerstok; (Mil.) Feltvagt, Piquetvagt; Pæl, hvortil Heste opbindes; forb. Slags militair Straf, som bestod i at staae et Par Timer med den ene Fod paa en Pæl; planter le –, opslaae en Leir; *fig.* og *fa.* planter le – chez q., opslaae sin Bolig hos En; lever le –, bryde op med Leiren; *fa.* être droit comme un –, holde sig stiv som en Pæl; être planté comme un –, staae stiv og ubevægelig; (Jeu.) Piket; un sixain de –, 6 Spilkort til Piket.

Piquette, *f.* Drik, lavet af Vand og Bundfaldet af de persede Druer; slet, svag Viin; *fig.* tynd, usel Drik.

Piqueur, *m.* Opsynsmand ved Veiarbeide, Bygningsarbeide o. desl. (ogs. chasse-avant); den, som i et Domkapitel optegnede de fraværende Domherrer (s. piquer); Forrider; Berider; Jæger til Hest ved Parforcejagt; En, som trækker Kjæden i en Væv gjennem Rittet; Navn paa Roligheds forstyrrere, der overfaldt de Forbigaaende med Stik; Stegespækker; – d'assiettes, Snyltegjæst (i de 2 sidste Betydn. hedder det i *f.* piqueuse).

Piquier, *m.* Soldat, væbnet med en Pike; Pikeneer.

Piqûre, *f.* Stik; Ormstik; Stikning af Tepper, Snørliv o desl.; stukket Snørliv; udhugget Arbeide i Taft.

Pirate, *m.* Sørøver, Corsar; Udsuger.

Pirater, *v. n.* drive Sørøveri.

Piraterie, *f.* Sørøveri; *fig.* Udsugning.

Pire, *a.* værre, slettere; le –, det Værste, det Sletteste; il y a eu du – dans cette affaire, der har været Tab (el. Uheld) ved denne Sag (*v.*); *prov.* il n'y a – eau que celle qui dort, det stille Vand har den dybe Grund; qui choisit prend souvent le –, den, som vælger, griber ofte det Sletteste.

Piriforme, *a.* pæreformig, pæredannet.

Pirogue, *f.* Baad hos de Vilde, udhulet af en Træstamme.

Pirolle, *f.* (Bot.) Vintergrøn. [Hængsel.

Piron, *m.* (Serr.) opretstaaende

Piroueter, *v. n.* svinge sig rundt paa Taaspidsen; *fig.* – pendant des heures, dreie sig (i Talen) bestandigen om Et og det Samme.

Pirouette, *f.* Spindekone, Slags Top; kredsformigt Sving paa Taaspidsen; (Man.) Slags Volte; (Horl.) kredsformig Pendul; *fig.* og *fa.* payer ses créanciers en –s, spidse sine Creditorer af med Udflugter; qui a de l'argent a des –s, den, som har hvad der klinger, har hvad der springer; répondre par des –s, svare med Spøg paa en alvorlig Tale. [el. en Gjed.

Pis, *m.* Yver paa en Ko, et Faar

Pis, *ad.* værre, slettere; le –, det Værste; qui – est, hvad værre er; le – qui puisse arriver, det Værste, som kan hænde; faire du – qu'on peut, gjøre med Villie Noget saa slet som muligt; tilføie En al den Skade, man kan; mettre q. au (à) pis faire, byde En Trods, opfordre En til at gjøre Noget endnu værre el. saa slet han kan; prendre les choses au –, see Tingene fra den værste Side; c'est votre – aller, det er det Værste, som kan møde Dem; le – aller de q., Ens Nødanker, Hjælp i Nøden; au – aller, *loc. ad.* i det værste Tilfælde; de mal en pis, de pis en pis, *loc. ad.* værre og værre bestandigt slettere.

Pis-aller, *m.* ſ. pis.

Piscantine, *f.* ſ. piquette.

Piscine, *f.* (Écr.) Dam, hvis Vand aarlig omrøres af en Engel (Bethesda; ogſ. – probatique); (Égl.) Sted i Sacriſtiet, hvor Vandet, der er brugt til at ſkylle de hellige Kar, udkaſtes; (Ant.) Fiſkedam; .. Badſted hos Tyrkerne.

Piscivore, *m.* (H. n.) fiſkeædende Slange; *a.* fiſkeædende (om Fugle).

Pisé, *m.* Jord, ſom er ſtampet til en faſt Maſſe for at bruges til Bygninger.

Piseur, *m.* Murer, ſom bygger med ſtampet Jord.

Pissasphalte, *m.* (H. n.) jordagtig Bjergbeg; Blanding af Asphalt og Jordharpix.

Pissat, *m.* Urin af Dyr; fordærvet Menneſkeurin.

Pisse-froid, *m.* koldt, følesløſt Menneſke (Mand el. Fruentimmer); en Impotens; *pop.*

Pissement, *m.* (Méd.) uvilkaarlig Urineren; – de sang, Blodpiſen.

Pissenlit, *m.* (Bot.) Løvetand (dent-de-lion); *pop.* Barn, ſom piſſer i Sengen.

Pisser, *v. a.* og *n.* piſſe; *pop.* elle a –é des os, hun har faaet et Barn i Smug; c'est Jocrisse qui mène les poules –, det er en Pernittengryn, en Potteliger.

Pisseur, se, *s.* Piſſer, Piſſerſke.

Pissite, *f.* Slags ung ugjæret Viin; (Minér.) Begſteen.

Pissoir, *m* Piſſekrog.

Pissote, *f.* Træhane paa et Ludkar.

Pissoter, *v. n.* piſſe lidt og tidt.

Pissotière, *f.* flet Vandſpring med en ſvag Straale; Piſſeſted.

Pistache, *f.* (Bot.) Piſtacie; – de terre, Slags Bælgplante.

Pistachier, *m.* (Bot.) Piſtacietræ.

Piste, *f.* Spor; *fig.* suivre q. à la –, følge En i Hælene, efterſpore En; (Man.) Heſtetraad.

Pistil, *m.* (Bot.) Støvveien.

Pistole, *f.* ſpanſk Guldmynt; gammel franſk Mynt af Værdi $3\frac{2}{3}$ Rbd.; la – volante, Penge, ſom kommer altid igjen; *prov.* être cousu de –s, være beſlaaet med Dukater, være meget rig.

Pistoler, *v. a.* ſkyde ihjel med Piſtol; *inus.*

Pistolet, *m.* Piſtol; – de poche, Lommepiſtol; coup de –, Piſtolſkud; *prov.* si ses yeux étaient des –s, il le tuerait, han ſeer ſaa vredt til ham, ſom om han vilde æde ham.

Piston, *m.* Pompeſtang; fusil à –, Gevær med Knaldhættelaas.

Pitance, *f.* Ration af Brød, Kjød og Viin, ſom uddeles i Kloſtre; *fa.* dagligt Underhold (*v.*); aller à la –, gaae ud at indkjøbe Levnetsmidler (*pop.*).

Pitancerie, *f.* Spiiskammer i et Kloſter; *v.*

Pitancier, *m.* Spiſemeſter el. Proviantsforvalter i et Kloſter; *v.*

Pitaud, e, *s.* Bondeknold; plumpt Bondefruentimmer; *v.*

Piteusement, *ad.* ynkeligen, jammerligen; *fa.*

Piteux, se, *a.* ynkelig, ynkværdig, beklagelſesværdig; *fa.* faire – se mine, ſætte et ſuurt Anſigt op; faire – se chère, ſpiſe ſlet, faae mager Koſt; faire le –, ſtille ſig ynkelig an; klynke uden Grund.

Pithomètre, *m.* Inſtrument til at maale Indholdet af Kar.

Pithométrique, *a.* bruges i Udtr. échelle –, Maal til at beſtemme Indholdet af Kar.

Pitié, *f.* Medynk, Medlidenhed; Ynk; avoir – de q., have Medlidenhed med En; prendre q. en –, fatte Medlidenhed med En; regarder q. en –, betragte En med Medlidenhed, el. ſee med Foragt paa En; ce serait grand' (grande) –, det vilde være ſtor Skade; il chante à faire –, han ſynger jammerligt; *prov.* il vaut mieux faire envie que –, det er bedre at misunde end at ynkes.

Piton, *m.* lille Bjergſpids, Bjergpynt; (Serr.) Ringſøm, Ringſtrue; Nagle.

Pitoyable, *a.* medlidende (*p. u.*); ynkelig, jammerlig; uſel, elendig.

Pitoyablement, *ad.* ynkeligen, jammerligen; uſelt, elendigt.

Pitrépite, *m.* ſtærk Likeur af Spiritus Vini.

Pitte, *f.* forh. lille Kobbermynt, omtr. en halv Hvid; (Bot.) amerikanſk Aloe, Agave.

Pittoresque, *a.* maleriſk; pittoreſk.

Pittoresquement, *ad.* paa en maleriſk Maade.

Pituitaire, *a.* (An.) ſom indeholder el. afſondrer Sliim.

Pituite, *f.* Sliim; flux, débordement de –, Sliimflod, ſtærk Udtømning af Sliim.

Pituiteux, se, *a.* ſom er fuld af Sliim, ſom lider af Sliim.

Pivert, *m.* (H. n.) Grønspætte.

Pivette, *f.* (H. n.) ung Bekkasin.

Pivoine, *m.* (H. n.) Dompap; *f.* (Bot.) Pæon.

Pivot, *m.* Tap, hvorom Noget dreier sig; *fig.* Drivefjeren el. Hovedhjulet i en Sag; den, paa hvem Alt beroer; (Mil.) Fløi af en Hær, om hvilken der svinges; (Bot.) tapformig Hovedrod; (Ch.) fremstaaende Been, som bære Hornene hos Daadyr.

Pivoter, *v. n.* dreie sig om en Tap; (Bot.) skyde en tapformig Rod.

Pizzicato (udt. pidzikâto), *m.* (Mus.) Spil med Fingerspidsen paa Strengeinstrument; *ad.* jouer –, spille med Fingerspidsen, klimpre.

Placage, *m.* (Men.) indlagt Træarbeide, Finering; (Maç.) flydende Muurlcer; *fig.* sammensluttet literairt Arbeide uden Plan el. Eenhed; Fyldekalk.

Placard, *m.* Plakat; Skamskrift; (Impr.) Skrift, udsat colonneviis uden Sidetal; (Men.) Sirat til Beklædning af Snedkerarbeide, som naaer fra Overdelen af Døren op til Loftet; Skab i en Væg.

Placarder, *v. a.* opslaae en Plakat; – q., opslaae fornærmelige Plakater om En, udbrede Skamskrifter om En, rive En offentligt ned.

Place, *f.* Plads, Sted; rette Plads; offentlig Plads; Sted, hvor Handels-Affairer afsluttes; Handelsplads; Fæstning; *fig.* Embede, Værdighed; faire – à q., gjøre Plads for En; gaae af Veien for En; give en Plads ved Siden af sig; se faire –, skaffe sig Plads, trænge sig frem; faire – nette, forlade sit Logis og flytte Alt ud af samme; ce mot n'est pas dans (à) sa –, dette Ord er ikke paa sin rette Plads; mettre chaque ch. à (en) sa –, sætte enhver Ting paa sit rette Sted; cet homme n'est pas à sa –, denne Mand er ikke paa sin rette Hylde; se mettre à la – de q., sætte sig i Ens Sted; se tenir à sa –, iagttage hvad der passer for den Plads, man beklæder; être en –, være i offentligt Embede; être hors de –, være ude af Tjeneste; tomber mort sur la –, falde død om paa Stedet; il est demeuré mille hommes sur la –, der ere blevne 1000 Mand paa Valpladsen; – marchande, Sted, beleiligt for Handelen; être en – marchande, være paa et Sted, hvor man kan sees og høres; – de fiacres, Holdested for Hyrevogne; jour de –, Dag, da en Byes Handelsmænd pleie at forsamles; – d'armes, Exerceerplads, Paradeplads; Vaabenplads (i en Løbegrav); Grændsestad, el. Hoveddepot for en Armees Krigsforraad; ... place, place! *int.* gjør Plads! gaa afveien!

Placé, e, *p.* og *a.* sat; anvendt, anbragt; ansat; avoir le cœur bien –, have Hjertet paa det rette Sted; cela n'est pas bien –, det er ikke godt anbragt, ikke passende.

Placel, *m.* (Mar.) jevn Bund i Havet; Skær, høi Grund; *p. u.*

Placement, *m.* Anbringelse af Penge, Udsættelse af samme; bureau de –, Fæstemands Comptoir, Sted, hvor Tjenestefolk henvende sig for at erholde Condition.

Placenta, *m.* (An.) Moderkage, blødagtig Masse, som indhyller Fosteret; (Bot.) Ægstol; Knopgrunden, Knoppens Basis.

Placer, *v. a.* sætte, opstille; anbringe; udsætte, sætte paa Rente; henstille; ansætte, bringe i Vei; forskaffe Condition; *v. pr.* tage Plads, sætte sig; anbringes; forskaffe sig en Plads; – une ch., sætte en Ting paa sit Sted; *fig.* – bien ce qu'on dit, komme frem med hvad man har at sige til rette Tid og paa rette Sted; – bien ses aumônes, uddele sin Almisse med Skjønsomhed; – son amitié en bon lieu, skjænke sit Venskab til Værdige, til Personer, man kan stole paa; – de l'argent, anbringe, udsætte Penge; – une personne, forskaffe en Person en Ansættelse; il s'est –é au rang des hommes les plus célèbres, han har stillet sig i Classe med de berømteste Mænd.

Placet, *m.* lille Stol uden Arme el. Rygstød (*v.* nu: tabouret); Bønskrift, Ansøgning; présenter un – au tribunal pour obtenir une audience, indgive et Bønskrift til en Domstol for at erholde en Audients (udenfor dette Tilfælde bruges nu hellere: pétition).

Placeur, se, *s.* En, som anviser Pladse paa Torve el. i Skuespilhuse; En, som som forskaffer Ansættelser el. Conditioner.

Placier, ère, *s.* Leier af en Plads paa et Torv el. et Marked.

Placité, e, *a.* (Prat.) bevilget; *v.*

Plafond, *m.* gibſet Loft i et Værelſe; (Mar.) Bundtilje. [ſammes Gibsning.

Plafonnage, *m.* Beklædning af et Loft,

Plafonner, *v. a.* beklæde et Loft, gibſe ſamme; (Peint.) – une figure, give en Figur under Loftet ſin rette Dimenſion, for at den, ſect nedenfra, kan gjøre ſin rigtige Effect (i d. Betydn. ogſ. *v. n.* cette figure plafonne, denne Figur er overeensſtemmende med Perſpectivets Regler).

Plage, *f.* (Mar.) flad Strandbred; *poé.* Kyſt, Egn, Himmelegn.

Plagiaire, *a.* ſom udſkriver Andres literaire Arbeide, ſom begaaer Plagiat; *m.* Plagiator.

Plagiat, *m.* literairt Tyveri; Sted, ſom er ſtjaalet fra en anden Forfatter.

Plaid, *m.* Sagforelſe, Plaidure; Bjergſlotternes Kappe af ternet uldent Tøi; i d. førſte Betydn. kun i *prov.* peu de chose, peu de –, den Sag er ikke værd at twiſte om; om en ringe Ting ſkal man ikke holde lang Tale; *pl.* tenir les –s, holde Retsmøde; *pl.* Rettergang; *prov.* on est sage au retour des –s, efter en tabt Sag forgaaer Lyſten til at plaidere.

Plaidant, e, *a.* ſom proceederer; les parties –es, de ſagførende Parter; avocat –, Sagfører; *s.* le –, den Sagførende.

Plaidable, *a.* (Pal.) jour –, Rettergangsdag; cette cause n'est pas – (*v.*), denne Sag er det ikke værdt at procedere om.

Plaider, *v. a.* plaidere, føre Sag; ſagføge; *v. n.* forſvare Ens Sag; – la cause de q., forſvare Ens Sag; tale Ens Sag; – q., ſagføge En (*v.*); – un fait, anføre, paaſtaae et Factum; – pour q., forſvare En for Retten.

Plaideur, se. *a.* Mand el. Qvinde ſom fører Proces; En ſom ynder Strid og Proces; en Chicaneur.

Plaidoierie, *f.* Sagføren, Plaideren; Kunſten at plaidere en Sag; Sagføterens Hverv.

Plaidoyable, *a. v.* ſ. plaidable.

Plaidoyer, *m.* mundtlig Sagforelſe, Tale i Retten til Forſvar for en Client.

Plaie, *f.* Saar; Ar, Skramme; *fig.* Skade; Skaar; Kræft, Fordærvelſe; Landeplage; la – s'est rouverte, Saaret er brudt op igjen; *fig.* faire une – à l'honneur de q., tilføie Ens Ære et Skaar; le désordre des finances est la – du pays, Uorden i Pengevæſenet er Landets Kræft; les –s d'Égypte, Ægyptens Landeplager; *prov.* mettre le doigt sur la –, ſige reent ud, hvorfra Ens Onde hidrører; ne demander que – et bosse, ønſke Andres Uheld for deraf at profitere.

Plaignant, e, *a.* (Pal.) ſom fører Klage; la partie –e, den klagende Part; Klager, Sagſøger.

Plain, *m.* Garverkule; Garverkalk.

Plain, e, *a.* flad, jevn, lige, glat; en –e campagne, paa flad, jevn Mark; satin –, glat Atlaſk; étoffe –e, glat, ufigureret Tøi; de plain-pied, i ſamme Etage, i ligeLinie; chambres de – -pied, Værelſer, ſom gaae ud i Eet; cela va de – -pied, det er ganſke ligefrem; det gaaer af ſig ſelv; (Fauc.) l'oiseau va de –, Fuglen ſvæver uden at bevæge Vingerne.

Plain-chant, *m.* Kirkeſang, Choral; *pl.* des plains-chants.

Plaindre, *v. a.* bevidne ſin Deeltagelſe, beklage; anvende med Uvillie; *v. pr.* beklage ſig, klage, yttre Misfornøielſe over; je vous plains de la perte que vous avez faite, jeg beklager Dem over det Tab, De har lidt; il est à –, han er at beklage; il ne plaint point l'argent, han ſparer ikke Penge, han udgiver dem gjerne; – sa peine, ville nødigen gjøre ſig Ulei-lighed; – le pain à ses gens, ikke give ſine Folk det nødvendige Brød; il se plaint de vous, han beklager ſig over Dem; elle s'est plainte à moi de vos procédés, hun har beklaget ſig for mig over deres Fremfærd; il se plaint qu'on l'ait calomnié (med Subjunct. naar der klages uden Grund; ellers med Indic.), han klager over, at man har bagvaſket ham; il se plaint de ce qu'on lui fait tort, han beklager ſig over, at man tilføier ham Uret; se – en justice, klage for Retten; il se plaint toutes choses, han negter ſig ſelv Alt (af Gjerrighed; *p. a.*).

Plaine, *f.* Slette, ſtor jevn Flade; – d'eau, ſtor ubevæget Vandmaſſe; *poé.* la – liquide, Havet.

Plain-pied, *m.* ſ. plain.

Plainte, *f.* Klage, Klynken; mundtlig el. ſkriftlig Klage, Beſværing; former des –s contre q., fremføre

Klage imod En; porter –, føre Klage; porter ses –s au ministre, indgive sin Klage til Ministeren; on lui fera justice sur ses –s, man vil give hans Klage Gehør, skaffe ham Ret i hvad han klager over; porter – en justice, klage for Retten.

Plaintif, ive, *a.* klagende, veemodig; som altid klager; voix - ive, klagende Stemme; c'est un homme –, det er et Menneske, som idelig klynker og klager. [klynkende Tone.

Plaintivement, *ad.* i en klagende el.

Plaire, *v. a.* behage; *v. pr.* finde Fornøielse el. Behag i; ville gjerne være paa et Sted; trives paa et Sted (om Dyr og Planter); elle plaît *à* tout le monde, hun behager Alle; il se plaît à lire, han finder Behag i at læse; il se plaît à la campagne, han opholder sig gjerne paa Landet; comment vous plaisez-vous à la ville? hvad synes Dem om Byen, hvorledes mortr De Dem der? le gibier se plaît dans les taillis, Vildtet opholder sig gjerne i Krathove; le sapin se plaît sur les montagnes, Fyrren trives godt paa Bjergene; se – à soi-même, være vel fornøiet med sig selv; *fa.* cela vous plaît à dire, De behager saa at sige (men det kan ikke være Deres Mening); vous plaît-il d'être de la partie? har De Lyst til at være med? plaît-il? hvad behager? je ferai ce qu'il me plaira, jeg vil gjøre hvad jeg faaer i Sinde; je ferai ce qui me plaira, jeg vil gjøre hvad der behager mig; s'il vous plaît bruges enten som Høflighedsudtr., eller til at forstærke, hvad man vil sige: dites-moi, s'il vous plaît, vær saa god at sige mig; n'allez pas, s'il vous plaît, vous imaginer etc., gaa for Alting ikke hen at troe o. s. v.; *prov.* cela va comme il plaît à Dieu, det gaaer som det bedst kan (ikke som det skulde); être chez q. (auprès de q., devant q.) à plaît-il maître, han er hans underdanige Tjener i Alt, han kryber for ham (*v*); plaise à Dieu, plût à Dieu que, *loc. conj.* Gud give at o. s. v.; plaise à Dieu! plût à Dieu! *int.* Gud høre det! Gud give det; à Dieu ne plaise que, *loc. conj.* Gud forbyde at; à Dieu ne plaise, ce qu'à Dieu ne plaise! *int.* det Gud forbyde!

Plaisamment, *ad.* paa en behagelig Maade; morsomt, latterligt; slet; il raconte –, han fortæller behageligt; c'est – répondre, det kalder man at give et net (slet) Svar.

Plaisance, *f.* kun i Udtr. lieu de –, maison de –, Lyststed, Landsted.

Plaisant, e, *a.* behagelig, morsom; morende; besynderlig, latterlig, urimelig; il n'est pas – de, det er ikke behageligt at o. s. v.; il n'y a rien de – dans ce conte, der er intet Morende i d. Fortælling; c'est un conte –, det er en løierlig Fortælling; un homme –, et morende, underholdende Menneske; un – homme, et latterligt, besynderligt Menneske; .... *s. m.* Spøgefugl; Nar; det Morsomme; il fait le –, han agerer Spøgefugl; c'est un mauvais –, det er en enfoldig Pudsenmager, el. en ondskabsfuld Skjemter; *fa.* le – de l'histoire, det Morsomste (det Bedste) af Historien.

Plaisanter, *v. n.* spøge, skjemte; *v. a.* drive Spøg med, holde for Nar; il plaisante sur tout, han slaaer Alt hen i Spøg; *fa.* c'est un homme qui ne plaisante pas, det er en Mand, som ikke spøger, som gaaer alvorligt tilværks; il ne plaisante pas là-dessus, han spøger ikke dermed, han tager det alvorligt.

Plaisanterie, *f.* Spøg, Skjemt; Spot, il n'entend pas –, han taaler ikke Spøg, han stødes let, el. han forlanger Alvor og Nøiagtighed i Alt; il entend bien la –, han taaler godt Spøg; el. han forstaaer godt at spøge; – à part, alvorligt talt.

Plaisir, *m.* Fornøielse, Lyst, Glæde; Adspredelse, Underholdning, Moerskab; Villie, Samtykke; Gunst, Tjenstvillighed, Føielighed; (På.) Krumkage; *pl.* Forlystelser; c'est – de l'entendre, det er en Fornøielse at høre ham; il y a – à travailler, det er en Fornøielse at arbeide; il ne prend – à rien, han finder ikke Fornøielse i Noget; cela fait (donne du) – à voir, det er en Fornøielse at see; se faire un – de qc., finde Fornøielse i Noget; faites-moi ce –, gjør mig den Fornøielse, vis mig den Gunst; si c'est votre –, hvis det kan behage Dem; hvis det er Deres Villie; tel est notre –, deri skee vor Villie (Cancelliskiil); sous votre bon –, med Deres Samtykke; menus –s, Smaafornøielser, Udgifter til Smaa-

fornøielser; forh. Kongens Udgifter til Hoffester o. desl. (i d. Betydn. ogs. blot les menus); à –, *loc. ad.* med Fornøielse, med Omhu, saa at det fornøier at see; for at more; uden Grund; cela est travaillé à –, det er omhyggeligt udarbeidet; conte fait à –, Fortælling for at more; j'ai tout vu à –, jeg har seet Alt meget mageligt; se tourmenter à –, plage sig uden Grund; par –, *loc. ad.* for Fornøielse; for at prøve Noget; ce n'est que par –, det er kun for Fornøielse el. for at prøve det (at man gjør det).

Plamage, *m.* (Tann.) Haarenes [Afstoldning i Kalk.

Plamée, *f.* (Tann.) Garverkalk.

Plamer, *v. a.* (Tann.) faae Haarene til at gaae af Huder.

Plamerie, *f.* (Tann.) Sted, hvor Haarene afstoldes i Kalk.

Plamoter, *v. a.* (Suc.) tage Sukkertoppene ud af Formerne. [Dask; *v.*

Plamuse, *f.* Kindhest, Drefigen,

Plan, e, *a.* (Math.) jævn, flad; angle –, plan Vinkel, afsat paa en Flade; trigonométrie –e, Plantrigonometrie; (Opt.) miroir –, fladt Speil; (Arith.) nombre –, lige Tal; (Mar.) carte –e, plat Kort, hvor en Deel af Jordfladen fremstilles, som om den laae i en lige Plan.

Plan, *m.* Flade, jevn Overflade; Afrids, Grundtegning; *fig.* Udkast, Plan; Bestemmelse; – incliné, Skraaplan; – à vue d'oiseau, Grundtegning, seet ovenfra; – en relief, Grundtegning med de i samme forekommende Gjenstande i ophøiet Arbeide; lever un –, optage en Grundtegning; (Peint.) le premier –, Forgrunden; la dégradation des –s, Gjenstandenes Formindstelse i Størrelse i Forhold til Afstanden; *fig.* tracer un –, udkaste en Plan; jeter son – sur le papier, opsætte sin Plan paa Papiret; suivre un –, forfølge en Plan; manquer un –, forfeile en Plan; concevoir un vaste –, fatte en udstrakt Plan; faire son –, tage sin Bestemmelse.

Planche, *f.* Bræt, Planke; Kobberplade; Kobberstykke; Havebed; Muulæsels-Sko; den nederste Deel af Stigbøilen; faire la –, svømme paa Ryggen uden synlig Bevægelse; *fig* og *fa.* faire la – aux autres, bryde Banen for Andre, vise dem Veien, være den Første, som begynder et vanskeligt Foretagende; faire –, gjøre Begyndelsen, gjøre Noget, som siden kan efterlignes; c'est ma – dans le naufrage, det er min Hjælp i Nøden; s'appuyer sur une – pourrie, forlade sig paa En, som ikke formaaer at hjælpe; (Th.) monter sur les –s, bestige Bræderne, spille Komedie; être toujours sur les –s, ville altid agere Komedie.

Planchéier, *v. a.* beklæde med Brædegulv.

Planchéieur, *m.* forh. En, som lagde Bræder fra en Skibsbro op til et Skib; nu: Snedker, som lægger Brædegulv.

Plancher, *m.* Gulv el. Loft i et Værelse; flere radviis lagte Brændestykker, hvoraf der brændes Kul; (Impr.) to Bræder, som holder Farvebrættet; Fodstamlen; *fig.* og *fa.* il n'y a rien de tel que (de marcher sur) les – des vaches, det er sikkrere at reise paa Landjorden end til Søes; faire sauter q. au –, drive En til det Yderste ved at paastaae Urimeligheder.

Plancher, *v. a.* (Manu.) slibe Saxen efter Længden.

Planchette, *f.* lille Bræt; (Man.) lille Damestigbøile; (Géo.) Landmaaleres Maalebord.

Plançon, *m.* (Agr.) Sætteqvist, Sættepiil (s. plantard).

Plane, *m.* (H. n.) Slags Flynder; (Bot.) Løntræ (platane).

Plane, *f.* Baandkniv; Glattejern.

Planer, *v. a.* jevne; glatte; polere; *v. n.* svæve i Luften; see fra et høit Sted; *fig.* overskue el. betragte fra et ophøiet Synspunkt.

Planétaire, *a.* henhørende til el. vedkommende Planeterne; système –, Planetsystem; année –, en Planets Omløbstid; *s. m.* Maskine, som sandseliggjør Planetsystemet.

Planète, *f.* Planet; –s supérieures, Planeter, som ere længere fra Solen end Jorden; –s inférieures, Planeter, som ere nærmere ved Solen end Jorden (Mercur og Venus); *fig.* être né sous une heureuse –, være født under en lykkelig Stjerne.

Planétolabe, *m.* (Astr.) Planetmaaler.

Planeur, se, *s.* Polerer; – en cui-

vre, En, som polerer Kobberplader til Kobberstik.

Planiforme, *a.* planformig; *m.* (H.n.) Klasse fladdannede Insecter.

Planimètre, *m.* Instrument til at maale plane Flader.

Planimétrie, *f.* Kunst at udmaale plane Flader; Planimetri.

Planimétrique, *a.* henhørende til Planimetrien.

Planirostre, *m.* (H. n.) fladnebbet [Fuglcart.

Planisphère, *m.* Himmelkuglens el Jordkuglens Afbildning paa en Flade, Planiglob.

Planoir, *m* Polerestaal.

Planorbe, *m.* (H. n.) ensskallet Ferskvands-Muslingskal.

Planorbier, *m.* (H. n.) ensskallet Ferskvands-Musling.

Plant, *m.* ungt Skud, Sætteqvist; Træskole (ogs. pépinière); Terrain, beplantet med Træer i en regelmæssig Orden; ung Skov paa 20 til 30 Aar; jeune –, nouveau –, ung el. nylig anlagt Vinhave.

Plantade, *f.* Sted, beplantet med Træer, Træplantning; *v.*

Plantage, *m.* Sted i Amerika, som er beplantet med Sukkerrør, Kaffetræer o. desl., Plantage; Plantning.

Plantaginée, *f* (Bot.) Vejbredplanter.

Plantain, *m.* (Bot.) Vejbred.

Plantaire, *a.* (An.) henhørende til Fodsaalen; *m.* (H. n.) Pungdyrenes Klasse. [plantet Pilestub (s. plançon).

Plantard, *m.* plantet Sætteqvist,

Plantat, *m.* aargammel Vinhave.

Plantation, *f.* Beplantning; Træplantning; Sted beplantet med Træer; ungt Colonianlæg.

Plante, *f.* Plante, Træ, Urt; Lægeplante, medicinal Urt; ung Vinranke; *fig.* ung Dreng el. Pige; le jardin des –s, den botaniske Have; du vin de (jeune el. nouvelle) –, Vin af en ung Ranke; la – du pied el. des pieds, Fodsaalen; den Deel af samme, som ligger mellem Tæerne og Hælen.

Planté, e, *p.* plantet; beplantet; beliggende; staaende; terre bien –e, Jord, beplantet med mange og smukke Alleer; maison bien –e, behageligt beliggende Huus; cheveux bien –s, Haar, som have en god og stærk Vært; *fig.* og *fa.* il est bien – sur ses pieds, han bærer sin Krop godt, han har en smuk Vært; statue en pied bien –e, Billedstøtte, som staaer i en smuk Stilling; me voilà bien – pour reverdir, her kan jeg blive staaende, uden at Nogen tænker paa mig; man lader mig i Stikken.

Planter, *v. a.* plante; sætte ned i Jorden, nedramme; *v. n.* beskjæftige sig med Plantning; *v. pr.* plantes; stille sig; – des bornes, nedramme Grændsepæle, afstikke Grændser; – des pépins, sætte Kjærne; – un bois, anlægge en Skov; – un édifice, lægge Grunden til en Bygning; – l'étendard de la croix, plante Korsets Banner; indføre Christendommen; – des échelles à une muraille, stille Stiger op til en Muur for at bestige den; *fig.* og *fa.* – q. en un endroit, stille En paa Post el. paa Udkig paa et Sted; – là q., forlade En, lade En staae uden at bryde sig videre om ham; – là q. pour reverdir, lade En staae at vente uden at komme at hente ham efter Løfte; – le piquet en quelque lieu, forblive nogen Tid paa et Sted; – qc. au nez de q., sige En noget Ubehageligt lige i Øinene; lade En høre Noget; planter un soufflet sur (au beau milieu de) la joue, give En et Drefigen; il est allé – ses choux [chez lui], han har trukket sig tilbage paa Landet; se – devant q., stille sig lige foran En, i Veien for ham; *pop.* vienne (arrive) qui plante, lad der ske hvad der vil.

Planteur, se, *s.* En, som holder af at plante; Eier af en Plantage; *fig.* og *fa.* un – de choux, En, som har trukket sig tilbage paa Landet, for at leve i Rolighed.

Plantigrade, *m.* og *a.* (H. n.) Dyr, som gaaer paa hele Fodsaalen (Bjørne, Muldvarpe o. desl.)

Plantivore, *a.* planteædende (*p. u.* bedre: frugivore).

Plantoir, *m.* Plantepind, spids Stok, hvormed der plantes.

Plantule, *f.* (Bot.) Plantespire, Kimplante.

Plantureusement, *ad.* rigeligen, overflødigen; *v.*

Plantureux, se, *a.* rigelig, overflødig, meget frugtbar; *v.*

Planure, *f.* Traspaan, Høvlespaan;

(Méc.) Kulaare langs med Overfladen af Minen (ogs. plature).

Plaque, *f.* Metalplade; Lyseplade, som fastgjøres til en Væg; Parereplade paa en Kaarde; broderet Ridderkors (crachat).

Plaqué, *m.* pletteret Arbeide.

Plaqué, e, *p.* pletteret, beklædt med en tynd Sølvplade; cuirs -s, tørrede, garvede Huder.

Plaqueminier, *m.* (Bot.) Ibenholttræ, Eben (diospyros).

Plaquer, *v. a.* beklæde med tynde Plader; finere; plettere; - de l'or sur du bois, indlægge Guld i Træ; - de la vaisselle, beklæde Bordtøi, Fade og Tallerkener med tynde Plader af Guld el Sølv; - du plâtre, overstryge en Muur med Gibs; - du gazon, beklæde med tynd Grønsvær; *pop.* - un soufflet sur la joue à q., give En et Drefigen; - qc. au nez de q., rive En Noget i Næsen.

Plaquesain, *m.* (Vitr.) Metalstaal, hvori Glarmestere udbløde den hvide Farve, hvormed de mærke Glasset (ogs. écuelle de plomb).

Plaquette, *f.* Slags Smaamynt; *prov.* cela ne vaut pas une -, det er ikke en Hvid værdt.

Plaqueur, *m.* Finerer; Pletterer; l'art du -, Finerkunst, Pletterkunst.

Plaquis, *m.* (Maç.) slet Beklædning, tynd Forstaling.

Plasme, *m.* raa pulveriseret Smaragd; Smaragdpulver.

Plastique, *a.* (Phil.) dannende, skabende; plastisk; l'art -, el. *s. f.* la -, Modelleerkunst, Plastik (hos de Gamle).

Plastron, *m.* Brystharnisk; Brystlæder, Brystbind (hos Fegtemestere); Brystbeklædning hos Skildpadder og desl. Dyr; *fig.* og *fa.* En, som tjener til Skive for Andres Spot.

Plastronner, *v. a.* beklæde med Brystharnisk; give En Brystlæder paa; *v. pr.* isøre sig et Brystharnisk; tage et Brystbind paa.

Plat, e, *a.* flad, jævn; *fig.* uden Smag; uden Vid, flau, intetsigende; pays -, fladt Land; le - pays, det flade, aabne, ubefæstede Land; vaisseau -, fladbundet Skib; visage -, et fladt, noget nedtrykt Ansigt; cheveux -s, glatte Haar; cheval -, smallivet Hest; vaisselle -e, Sølvtøi af et eneste Stykke (især om Fade og Tallerkener); *fig.* physionomie -e, intetsigende Ansigtstræk, uden Udtryk; un - valet, en usæl, krybende Tjener; *fa.* avoir le ventre -, have en tom Mave; avoir la bourse -e, ikke have Penge; du vin -, en flau, svag Vin; un discours fort -, en meget flau, intetsigende Tale; vers à rimes -es, Vers, hvis Rim ikke krydse hinanden, men som rime to og to; battre q. à -e couture, slaae En totalt; se coucher à - ventre, lægge sig plat ned; être à - ventre devant q., krybe for En; (Mar.) calme -, Vindstille; à -, tout à -, *loc. ad.* ganske og aldeles; la pièce est tombée à -, Stykket er faldet ganske igjennem; il l'a refusé tout à -, han har afslaaet det reent ud; tout -, *loc. ad.* saa lang man er; reent ud; il tomba tout -, han faldt saa lang han var; je vous dis tout net et tout -, jeg siger Dem det reent ud, uden alle Omsvøb; à -e terre, *loc. ad.* paa Jorden, paa Gulvet; se coucher à -e terre, lægge sig lige ud paa Jorden.

Plat, *m.* det Flade; Fad; Fadfuld, Ret; donner des coups de - d'épée, slaae med den flade Sabel; *fig.* og *fa.* il lui a donné du - de la langue, han har gjort ham smukke Løfter som han ikke har holdt; ... servir - à -, servere een Ret ad Gangen; - de balance, Vægtskaal; - de verre, rund Glasplade; *fig.* og *fa.* un bon - de gelée, en stærk Frost; *pop.* il ne chasse qu'au -, han gaaer kun paa Jagt efter det Vildt, som er anrettet; *prov.* servir un - de son métier, gjøre eller sige Noget, som stemmer med Ens Charakteer el. Sædvane; mettre les petits -s dans les grands, gjøre store Anretninger for En, Intet spare for at tage godt imod En; il n'en saurait faire un bon -, det nytter ikke hvad han siger, han formaaer dog ikke at gjøre det godt; at undskylde det, der engang er gjort slet; voilà un bon -, det er et smukt Kamaratskab, en net Samling af slette Mennesker; à -s couverts, *loc. ad.* hemmeligt; *fig.* og *fa.* il ne le sert pas à -s couverts, han lægger ikke Skjul paa sin Opførsel imod ham, han efterstræber ham aabenlyst.

Platane, *f.* (Bot.) Platan (ogs. plane).

Plataniste, *m.* (Ant.) Sted, beplantet med Plataner, hvor den spartanske Ungdom øvede sine Lege.

Plat-bord, *m.* (Mar.) Reeling el. Rækværk omkring Skibsdækket; *pl.* des plats-bords.

Plate, *f.* (Blas.) Slags Sølvmynt; (Mar.) Slags stor fladbundet Båad til Seilads paa Floder; *pl.* Messingplader af lige Tykkelse heelt igjennem.

Plateau, *m.* Bræt paa en stor Vægtstaal; Slags aflangt Bagerbræt; Præsentérbakke; stort Fad med Blomster og desl. til Sirat paa et Bord; (Mil.) jævn, ophøiet Plads til at anlægge et Batteri paa; Høislette; *pl.* (Ch.) Urenlighed af Raa- og Daa-Vildt.

Plate-bande, *f.* (Jard.) smalt Havebed; Rabat; (Arch.) Vinduesramme; Dørkarnis; (Art.) Metalbaand omkring Kanoner; couteau à - - -, Kniv med Sølv- og Guldkanter paa Ryggen; *pl.* des plates-bandes.

Platée, *f.* (Arch.) Grundmuur under en heel Bygning; *pop.* stort Fadfuld.

Plate-forme, *f.* (Arch.) fladt Tag paa et Huus; (Jard.) Terrasse; (Art.) Bridst til at stille Skytset paa; *pl.* des plates-formes.

Plate-longe, *f.* lang og bred Rem til at holde uregjerlige Heste medens de skoes, el. til at forhindre dem i at slaae ud; lang Line, hvori Berideren holder Hesten mens den traver rundt; (Ch.) Reeb til et Kobbel Hunde; *pl.* des plates-longes.

Platement, *ad.* paa en plat el. flau Maade; *fa.* uden Omsvøb, ganske ligefrem, reentud.

Plateure (eu udt. u), *f.* (Mét.) Lag el. Aare i Bjergværker, som først løber lodret og siden horizontalt.

Platine, *f.* Slags hvelvet Kobberplade til at tørre og stryge Linned paa; (Horl.) Messingskiverne i et Uhr, mellem hvilke Hjulene bevæge sig; (Peint.) Farvebræt hos Kortmagere; (Arm.) Plade paa en Geværlaas; (Serr.) Laaseplade; verron à -, Skaade, forbunden med en Jernplade (ogs. - de loquet); (Impr.) Digle paa en Bogtrykkerpresse; (Mar.) Platlod, Blikplade over Fænghullet paa Kanonerne.

Platine el. or blanc, *m.* Platina.

Platitude, *f.* flau Smag; Flauhed, Smagløshed, Platheb; flaut, plat, gemeent Udtryk; ce vin est d'une - extrême, denne Vin har slet ingen Smag; ce discours est de la dernière -, denne Tale er yderst flau el. smagløs; il ne dit que des -s, han siger kun Flauheder, han bruger platte Udtryk; *fa.*

Platole, *f.* Flødeskaal.

Platonicien, ne, *s.* Platoniker, Tilhænger af Plato; *a.* platonisk.

Platonique, *a.* platonisk, bruges i Udtr. amour -, Kjærlighed uden sandselig Begjærlighed; année -, Omløbstid, hvorefter Himmellegemerne ville befinde sig paa samme Sted, som paa Skabelsens Tid; (Géom.) corps -s el. corps réguliers, Legemer, hvis Egenskaber ere udfundne af Platos Skole.

Platonisme, *m.* Platos philosophiske System.

Plâtrage, *m.* Gibsarbeide.

Plâtras, *m.* affaldet Gibsstykke, Gibsbrokke af gamle Mure.

Plâtre, *m.* Gibs; Gibsafstøbning; Gibsmodel; *fig.* hvid Sminke; *pl.* (Arch.) Gibsarbeide paa en Bygning, som Karnis, Gesims, o. desl.; - cru, raat Gibs; - cuit, brændt Gibs; - noyé, udblødt Gibs; - au panier, - au sas, renset Gibs; - éventé, Gibs, som ved at være udsat for Luft og Fugtighed er bleven fordærvet; faire du -, cuire du -, brænde Gibs; tirer un - sur q., tage en Gibsafstøbning af En; *prov.* battre q. comme -, gjennemprygle En dygtigt; *fig.* cette femme a deux doigts de - sur le visage, dette Fruentimmer har brugt altfor megen hvid Sminke.

Plâtré, e, *p.* gibset; *fig.* sminket; hyklet; paix -e, Fred paa Skrømt, fortvarende Fred.

Plâtrer, *v. a.* gibse; *fig.* besmykke; *v. pr.* sminke sig (*plais.*). [plâtrière).

Plâtrerie, *f.* Gibsgrube (bedre;

Plâtreux, se, *a.* blandet med Gibs el. Krid. [arbeider; Gibshandler.

Plâtrier, *m.* Gibsbrænder; Gibs-

Plâtrière, *f.* Gibsgrube, Gibsbrud; Gibshytte, hvor der brændes Gibs.

Plâtronoir, *m.* (Maç.) Muurredskab til at gibse med. [giftig Slange.

Plâture, *f.* (H. n.) indisk, fladhalet

Plausibilité, *f.* (Did.) Rimelighed, Antagelighed.

Plausible, *a.* rimelig, antagelig.

Plausiblement, *ad.* paa en rimelig, antagelig Maade.

Plébéianisme, *m.* Almuens Tilstand og Interesser; Tilbøielighed til at beskytte Almuens Interesser.

Plébéien, ne, *s.* Plebeier, simpel Borger el. Borgerinde, Mand el. Kone af Almuen; *a.* henhørende til Almuen, angaaende samme.

Plébiscite, *m.* (Anc.) Beslutning, tagen af den romerske Almue.

Pléiade, *f.* (Astr.) Syvstjernen (alm. i *pl.*); la – poétique, 7 berømte Digtere.

Pleige, *m.* (Pal.) Borgen; *v. inus.*

Pleiger, *v. a.* (Pal.) gaae i Borgen for; *v. inus.*

Plein, e, *a.* fuld, opfyldt; som har fuldt op af; heel; rigelig, overflødig; fyldig, feed; *fig.* indtagen af; fuldstændig; fuldkommen; uindskrænket; le jardin est – de fruits, Haven er fuld af Frugt; – comme un œuf, propfuld; un homme – d'esprit, en Mand med megen Forstand; – de difficultés, meget vanskelig; il est – d'expédients, han veed altid at finde Udveie; – de vie, fuld af Liv og Kraft; mourir – de jours, (Écr.) døe mæt af Dage; – de vin, beruset; – de lui-même, indtaget af sig selv, meget forfængelig; être – d'une ch., have Hovedet fuldt af Noget, ikke tænke paa Andet; être – de loisir, have Tid nok at raade over, være uden Forretninger; visage –, rundt, fyldigt Ansigt; –e lune, Fuldmaane; visage de –e lune, Fuldmaaneansigt; nous sommes dans la –e lune, vi have Fuldmaane; *fig.* og *fa.* c'est une –e lune, det er et Fuldmaaneansigt; un jour –, en heel Dag; mois –, Lunar-Maaned paa 30 Dage (mois cave, M. paa 29 Dage); année –e, Maaneaar paa 354 Dage (année cave, Aar paa 353 Dage); –e récolte, rig Høst; être en – rapport, (om en Eiendom) være i fortræffelig Stand, saa at den giver godt af sig; avoir le cœur –, have Hjertet fuldt af Glæde, Sorg el. Misfornøielse; *fa.* avoir le ventre –, være mæt; *pop.* il est –, han er mæt; elle a le ventre –, hun er frugtsommelig; bête –e, drægtigt Dyr; *fig.* un ouvrage –, et indholdsrigt Værk; un style – et nourri, en kjernefuld, indholdsrig Stil; bois –, tæt, fast Træ; – bois, (Mar.) Skibet ovenfor Vandet; (Jeu) prendre une bille –e, støde Billardkuglen i Centrum; (Bot.) fleur –e, dobbelt Blomst; (Blas.) écu –, Skjold af een Email; armures –es, Vaaben uden Underafdeling; ... en – jour, en – midi, ved høilys Dag; en –e rue, midt paa Gaden; en – été, midt om Sommeren; en – air, i fri Luft; en – champ, paa aaben Mark; en – vent, fritstaaende; en –e marche, i fuld Marsch; en –e retraite, paa fuldkommen Flugt; être en –e mer, være i rum Sø; tailler en – drap, have Tøi nok at skære af; *fig.* have fuldt op af hvad man behøver; ... crier à –e tête, à –e gorge, skrige af fuld Hals; boire à – verre, drikke af det fulde Glas; donner à –e main el. à –es mains, give med fulde Hænder, rigeligen; cette étoffe est à –e main, dette Tøi er tykt og blødt; tirer à – collier, spænde alle Kræfter for; (Man.) ce cheval a l'appui à –e main, denne Hest ligger godt paa Bidslet; ... de – droit, med fuld Ret; de – (de son –) gré, med bedste Villie; franchir un fossé de – saut, springe rask over en Grøvt; d'un – saut, i eet Spring; ... bruges som prép. i visse Udtr. avoir du vin – sa cave, have Vin fuldt op i sin Kjelder; avoir de l'argent – ses poches, have sine Lommer fulde af Penge; ... en –, *loc. ad.* ganske; aldeles; il a perdu son procès en –, tout en –, han har tabt sin Sag ganske og aldeles; le soleil y donne en –, Solen staaer der lige stik paa; ... tout –, *loc. ad.* fuldt op af, meget, mange; il y a tout – de monde dans les rues, der er fuldt op af Folk paa Gaderne; ... à pur et à –, *loc. ad.* aldeles; absous à pur et à –, aldeles frifundet for Tiltale.

Plein, *m.* det fulde Rum, det Fulde; Midten af en Skive; det fede el. fyldige Træk af et Bogstav; (Arch.) det Tykke af en Muur; (Jeu) dobbelt Besætning af et Rum i Damspil.

Pleinement, *ad.* fuldkommen, ganske og aldeles.

Plein-pouvoir, *m.* Fuldmagt; *pl.* des pleins-pouvoirs.

Plein-sucre, *m.* (Conf.) confire à –, sylte med ligesaameget Sukker, som det, der skal syltes, veier.

Plénière, *a.* bruges i Udtr. indulgence –, fuldkommen Aflad; cour –, høitidelig Samling af hele Hofpersonalet, alm. Hofforsamling.

Plénipotentiaire, *m.* befuldmægtiget Gesandt (af anden Rang); *a.* ministre –, befuldmægtiget Minister.

Plénitude, *f.* Fylde; især *fig.* la – du cœur, Hjertets Fylde; (Écr.) la – du temps, Tidens Fylde; la – de la grâce, Naadens Fylde; (Dipl.) par – de puissance, ifølge Regentens Magtfylde; i egentl. Forst. kun i Udtr. – d'humeur el. blot –, Overflod af Vædsker.

Pléonasme, *m.* Overflod af Ord for at forstærke Udtrykket, Pleonasme; i slet Forst. tjedelig el. unyttig Ordrigdom.

Pléthore, *f.* (Méd.) Fuldblodighed, [Overflod af Vædsker.

Pléthorique, *a.* (Méd.) fuldblodig, overfyldt af usunde Vædsker.

Pleurant, e, *a.* grædende.

Pleurard, e, *s.* og *a.* Barn, som altid græder; Gjerrig, som altid klynker; enfant –, grædevornt Barn.

Pleure-misère, pleure-pain, *m.* Gnier, som altid klager over sin Nød og slette Tider (s. pleurard); *pl.* des pleure-misère, des pleure-pain; *pop.*

Pleurer, *v. a.* begræde; græde el. sørge over; *v. n.* græde; rinde (om Øinene); – q., begræde Ens Død, Tabet af En; – ses péchés, græde over sine Synder, angre dem; *fig.* og *fa.* on ne l'a –é que d'un œil, man har kun sørget over ham for Skinnets Skyld; il pleure le pain qu'il mange, han under sig selv neppe Brødet; – sur q., græde over Ens Feil el Ulykker; – à chaudes larmes, græde bede Taarer; les yeux lui pleurent, hans Øine rinde; la vigne pleure, Viinranken drypper (efter at være nyligen beskaaret); *prov.* – comme une vache el. un veau, græde umaadeligen, især over Ingenting; il ne lui reste que les yeux pour –, han har mistet Alt; il a –é pour avoir un chapeau, han bærer en lille ny Hat, naar det er Moden at bære en stor; il pleure d'un œil et rit de l'autre, han græder og leer paa eengang.

Pleures, *f. pl.* (Com.) Uld af døde Faar.

Pleurésie, *f.* (Méd.) Betændelse i Ribbeenshinden el. i Yderdelen af Lungen, forbunden med Feber og Sting.

Pleurétique, *a.* (Méd.) som angaaer en Ribbeensbetændelse el. Sidesting; *s.* En, som lider af Sidesting.

Pleureur, se, *s.* og *a.* Mand el. Kone, som græder uden Grund; Flæbeslæg; saule –, Grædepiil; *s. m.* (H. n.) Grædeabe.

Pleureuses, *f. pl.* Slags Manchetter til stor Sorg; (Anc.) Grædekoner ved Begravelser hos Grækerne og Romerne.

Pleureux, se, *a.* grædefærdig; som seer ud til at have grædt; forgrædt, taarefuld; avoir les yeux –, have Øinene røde af Graad; *s.* grædenemt Menneske, Flæber; *fa.*

Pleurnicher, *v. n.* græde paa Skrømt; lade som om man græder, tvinge sig til at græde; *fa.*

Pleurnicheur, se, *s.* En, der græder paa Skrømt; En, der græder over Ingenting; *fa.* [mer, Flynderslægt.

Pleuronecte, *m.* (H. n.) Sideswøm-

Pleurs, *m. pl.* Taarer; verser, répandre des –, udgyde Taarer; essuyer ses –, aftørre sine Taarer; *fig.* trøste sig; fondre en –, briste i Graad; – de terre, Regnvand, som trænger frem mellem Jordlagene; les – de la vigne, Vand, som drypper fra de unge nyligt beskaarne Viinrankestud; *poé.* les – de l'aurore, Duggen; i ophøiet Stil bruges pleurs undert. i *sing.*: le pleur éternel, den evige Graad (*Bossuet*, orais. fun. d'Anne de Gonzague).

Pleutre, *m.* usselt Menneske uden Mod el. Dygtighed, Kujon; Gnier; *fa.*

Pleuvoir, *v. imp.* regne; *fig.* strømme ned; være fuld af; il pleut à verse, det styregner; il pleut à seaux, det regner spandevis; *prov.* quand il pleuvrait des hallebardes (undertid. tilføies: la pointe en bas), om det end regner Skomagerdrenge (Hellebarder) ned, om det end er nok saa slet Veir; i fig. Forst. bruges det undertid. i *pl.* les sarcasmes pleuvent (il pleut des sarcasmes) sur lui, der regner bidende Vittigheder ned over ham; *pop.* il a bien plu sur sa friperie, hans stærke Helbred el. hans Formue er aldeles nedbrudt; il dépense de l'argent comme s'il en pleuvait, han udgiver

Penge for Fode; c'est un écoute s'il pleut, det er en Kryfter, ſom det Mindſte afſtrækker; det er et tomt Løfte, et tomt Haab.

Plèvre, *f.* (An.) Ribbeenshinde, Bryſthinde (ogſ. pleure).

Plexiforme, *a.* (An.) dannet ſom en Fletning, netformig.

Plexus (s udtales), *m.* (An.) Nervenet, Nervefletning.

Pleyon, *m.* Vidiebaand til at opbinde Vinranker; Straadække til Miſtbænke.

Pli, *m.* Læg, Fold, Bugt; Rynke; Krumning; *fig.* Sædvane; Vending; cet habit ne fait pas un –, denne Kjole ſlaaer ikke en Fold; il fait un faux –, den ſlaaer en Rynke; avoir des -s au front, have Rynker i Panden; le – du jarret, Knæbøiningen; mettre deux lettres sous le même –, lægge to Breve under ſamme Omſlag; (Mar.) – de câble, Længden af en Omgang paa et oprullet Toug, Kovs i et opſtudt Toug; ... *fig.* c'est une affaire qui ne fera pas un (petit) –, det er en Sag, ſom ikke vil affiedkomme nogen Vanſkelighed, el. ſom ikke taaler Modſigelſe; fouiller dans (sonder) tous les -s et replis du cœur, underſøge alle Hjertets Folder el. Hemmeligheder; *prov.* il ressemble au camelot, il a pris son –, el blot il a pris son –, han lader ſig ikke rette, han er uforanderlig; il a pris un bon –, han har antaget gode Sædvaner, en god Pli; donner un bon – à une affaire, give en Sag en god Vending.

Pliable, *a.* bøielig, ſmidig, let at bøie (i egentl. og fig. Forſt). [ning.

Pliage, *m.* Bøining; Sammenlæg-

Pliant, *m.* el. siège pliant, Feltſtol.

Pliant, e, *a.* bøielig, ſmidig; *fig.* lærvillig, føielig; il a l'humeur –e, han har et føieligt Sind.

Plica, *m.* ſ. plique. [lægge i Folder.

Plicatile, *a.* (Bot.) ſom lader ſig

Plicatule, *f.* (H. n.) Slags Musling.

Plie, *f.* (H. n.) Slette, Flynder.

Plié, *m.* (Da.) Knæbøining.

Pliement, *m.* Sammenlægning af Papir til Indbinding (hellere: pliage).

Plier, *v. a.* lægge i Læg el. Folder; bøie, krumme; *fig.* lempe, rette efter; vanne til; *v. pr.* bøie ſig, krumme ſig; *fig.* læmpe el. rette ſig efter, give efter for; *v. n.* ſlaae Bugt, bøie ſig; *fig.* underkaſte ſig, give efter for; trække ſig tilbage; – une lettre, lægge et Brev ſammen; – q. aux volontés d'autrui, bøie En efter en Andens Villie; se – aux circonstances, lempe ſig efter Omſtændighederne; – bagage, trække ſig tilbage, flygte for Fjenden; *fig.* og *fa.* gaae ubemærket bort, lægge ſig til at døe (i d. ſidſte Betydn. ogſ. – son paquet, *pop.*); – la toilette de q., ſtjæle Ens Klæder (*v.*); – les genoux devant le veau d'or, krybe for den rige Mand; – sous le faix, bukke under for Byrden; c'est un roseau qui plie à tout vent, det er et ſvagt Menneſke, der dreier ſig efter Vinden; il vaut mieux – que rompre, det er bedre at give efter end at gaae til Grunde ved at ſtaae imod; (Man.) – un cheval à droite et à gauche, vænne en Heſt til med Lethed at lyſtre begge Hænder; – le cou d'un cheval, vænne en Heſt til at dreie ſig med Lethed; (Mil.) l'infanterie plia, Infanteriet veeg; (Mar.) – sur tribord, trænge over Styrbord; – les voiles, opduge Seilene.

Plieur, se, *s.* En, ſom lægger Noget i Læg el. Folder.

Plinthe, *f.* (undert. *m.*) (Arch.) Tavle el. flad Liſte paa en Pillefod (ogſ. socle) el. om Kapitælet (i d. Betydn. ogſ. tailloir); Slags Geſims til at adſtille Etagerne; (Men.) Fodliſte langs en Væg; (Art.) Jernbaand om en Kanon; (Mil.) Opſtilling af Tropper hos de gamle Grækere i Form af et Trapezium.

Plioir, *m.* Faltſebeen.

Plique, *f.* (Méd.) Sygdom, i hvilken Haarene filte ſig (bekjendt iſær i Polen). [Folder (bedre end plissement).

Plissage, *m.* Sammenlægning i

Plissé, e, *p.* lagt i Læg; *s. m.* (H. n.) Slags Fiirbeen.

Plissement, *m.* ſ. plissage.

Plisser, *v. a.* lægge i Læg el. Folder; *v. pr.* lægges i Læg; *v. n.* rynkes, ſlaae Folder; ces rideaux plissent bien, disſe Gardiner falde i ſmukke Folder.

Plissure, *f.* Maaden at lægge i Læg paa; Samling af flere Læg, alle Lægene.

Ploc, *m.* Udfluds-Uld; (Mar.) Fæhaar til Skibsforhudning, tjenlig til at beskytte imod Orme.

Plocage, *m.* Uldkartning, Ulds Tilberedning med Kamme.

Plomb(b stumt), *m.* Bly; Hagel, Kugler; Blyfegl til Stempling af Varer; Vaterpas; Kjokkenvadsk; Qvælluft, som udvikler sig i Priveter, Sygdom, som opstaaer af at indaande denne Luft; (Mar.) – de sonde el. blot –, Lod til at peile med; *pl.* les –s (de Venise), Blykamrene i St. Marcus-Palaiet i Venedig, Fængsler; ... – laminé, Bly i tynde Plader; du – en saumons, Bly i store Klumper; mine de –, Blyant; blanc de –, Blyhvidt; du – à giboyer, Kugler og Hagel til Jagtbøsser; *prov.* menu –, Skraa, smaa Blystumper; il n'a ni poudre ni –, han har hverken Krudt el. Kugler; *fig.* han mangler Alt, hvad han behøver til sit Arbeide; *fa.* mettre du – dans la tête de q., skyde En en Kugle gjennem Panden; *prov.* il lui faudrait un peu de – dans la tête, han trænger til at blive sindig; il a du – dans la tête, det er en kold og betænksom Mand; il vaut son pesant de –, det er et dumt, ubjælpsomt Menneske; il est fin comme une dague de –, han er dum og eenfoldig; cul de –, flittigt, stillesiddende, Menneske; il a fondu du –, han har drevet Tiden hen i Stedet for at arbeide; changer son or en –, give noget Godt bort for noget Slet; nager comme une bague de –, svømme som en Blyklump; jeter son – sur qc., stile sine Planer efter at erholde Noget; (Impr.) lire sur le –, læse den udsatte Skrift; ... à –, *loc. ad.* lodret; mettre qc. à –, stille Noget lodret; le soleil donne à – sur cet endroit, Solen staaer lige paa dette Sted; s. aplomb.

Plombage, *m.* Plombering, Udfyldning med Bly; (Agr.) Jordens Stampning efter at den er tilsaaet. [plomb).

Plombagine, *f.* Blyant (mine de

Plombateur, *m.* den, som trykker Blyseglet paa de pavelige Buller.

Plombé, *m.* Blyfarve, som især bruges til Snittet paa Bøger; (H. n.) Slags brystbugfinnet Fisk.

Plombé, e, *p.* plomberet, forseglet med Bly; udfyldt med Bly; blyfarvet, blaagraa; *fig.* ubesindig; dent–e, plombret Tand; teint –, blaagtig Ansigtsfarve; tête –e, letsindigt Menneske.

Plombée, *f.* Slags rødagtig Farve; forh. Blykølle; (Arch.) lodret Linie el. Stilling; (Pê.) Blyvægt til at sænke Fiskegarnet.

Plomber, *v. a.* vedhæfte Bly; paatrykke Blyseglet, stemple Varer (ogs. ferrer, marquer); glasere Lærtøi med Blyant; (Dent.) udfylde med Bly; (Rel.) farve Snittet paa en Bog med Blyfarve; (Charp. og Maç.) stille lodret efter Vaterpas; (Agr.) stampe henflyttet Jord.

Plomberie, *f.* Blystøbning; Bearbeidning af Bly; Blystøberi, Blyværksted.

Plombeur, *m.* Varestempler.

Plombier, *m.* Blystøber; Blyarbeider, Blytækker; Blyhandler.

Plombière, *a. f.* pierre –, Steenart, som ligner Blyant; ... *s. f.* Blytækkerste; Blystøberske; Slags fiin Is tillavet med syltede Frugtskaller.

Plomboir, *m.* (Dent.) Instrument til at plombere Tænder.

Plongé, e, *a.* neddyppet; chandelle –e, Spiddelys.

Plongeant, e, *a.* som gaaer fra oven nedad; vue –e, Udsigt ovenfra.

Plongée, *f.* (Fort.) la – du parapet, Brystværnets øverste Skagning ud imod Landsiden.

Plongeon, *m.* Dykker; (H. n.) Dykand, Alke; Lom; – huppé, toppet og halskravet Dykker; (Astr.) Vandsværmer; ... faire le –, dykke under i Svømning; *fig.* bukke Hovedet, naar der skydes; opgive sin Paastand, naar man modsiges, trække Seilene ind, snige sig bort af Frygt.

Plonger, *v. a.* nedsænke, dyppe; *fig.* støde ind; styrte (i Sorg); sætte (i Forlegenhed); *v. pr. fig.* overgive sig til; hengive sig til; *v. n.* dykke, dukke under; *fig.* skue ned; gaae ned ad; skyde ned ad; (Mar.) stikke dybt; – dans l'eau, plumpe i Vandet; ... – le poignard dans le sein de q., støde En Dolken i Brystet; – q. dans le malheur, styrte En i Ulykke; se – dans la débauche, hengive sig el. forfalde til Sviir; se – dans le sang de q., myrde En; il plonge bien, han dykter godt under; du haut de cette tour on (la vue) plonge sur toute la ville, oven fra dette Taarn overskuer man hele Byen; ce coup d'épée va en

plongeant, dette Kaarbestik gaaer ovenfra nedad; ce coup de canon est tiré en plongeant, dette Kanonstud er studt ovenfra.

Plongeur, *m.* Dykker; (Pap.) den, som neddypper Formerne i Papirsdeigen; *pl.* (H. n.) Dykkefuglene.

Ploutre, *m.* (Agr.) Tromle.

Ploquer, *v. a.* (Mar.) lægge Haar imellem Forhudningen; (Manu.) – les laines, sammenblande Uld af forskjellig Farve; (Bonn.) les laines se ploquent, Ulden filtes.

Ploques, *f. pl.* Tøier af kartet Uld.

Ployer, *v. a.* bøie, krumme; sammenrulle; *v. pr.* bøie sig, underkaste sig, rette sig efter; bruges især i den høiere Stiil, hvorimod plier i samme Betydn. bruges i Hverdagssproget.

Ployon, *m.* (Vann.) Vidiegvist, Vidiebaand.

Pluche, *f.* s. peluche.

Plucheux, se, *a.* fnugget (om brugt Linned); uldent (om Tøi, som ikke er overstaaret).

Pluie, *f.* Regn; *fig.* une – d'or, en Guld-Regn, en stor Uddeling af Gaver; *prov.* parler de la – et du beau temps, tale om ligegyldige Ting; faire la – et le beau temps, ordne Alt i et Huus, være Potte og Pande; après la – le beau temps, paa Regn følger Solskin; petite – abat grand vent, et godt Ord finder et godt Sted; se jeter dans l'eau de peur de la –, styrte sig i en større Uleilighed for at undgaae en mindre.

Pluie-de-feu, *f.* (Artif.) Ildregn, Slags Fyrværkeri; *pl.* des pluies-de-feu.

Plumage, *m.* Fjerbesætning, alle en Fugls Fjer.

Plumail, *m.* lille Fjerkost; *pl* –maux.

Plumart, *m.* Fjerkost (*v.*); (Charp.) Underlag.

Plumasseau, *m.* Fjerkost; Tangentfjer; Piilfjer; Klump udtrævlet Lærred el. Charpi til et Saar; Bæle.

Plumasserie, *f.* Fjerfabrik, hvor der forfærdiges Fjerpynt; Fjerpynthandel.

Plumassier, ère, *s.* Mand el. Kone, som forfærdiger Fjerpynt el. driver Handel dermed.

Plumbago, *m.* (Minér.) Blyant (plombagine); Sølvaare blandet med Bly; ... visse Perlers blaagtige Farve.

Plume, *f.* Fjer, Fugles Fjerbeklædning; Samling af Fjer; Pennefjer, Pen; *fig.* Skrivt; Skrivemaade, Stiil; Skribent; (Mar.) officier de –, el. la –, Havnefriver, Skibssecretair (*v.* nu: officier d'administration); ... la – de cet oiseau tombe, denne Fugls Fjer falde af, den fælder (il mue); lit de –, Dyne; marchand de –, En, som handler med Fjer til Dyner; marchand de –s, En, som handler med Penne; – hollandée, præpareret Pen; tailler une –, skære en Pen; la – crie, Pennen skryder; prendre la –, mettre la main à la –, tage Pennen i Haanden for at skrive; poser la –, høre op at skrive; *fig.* il a une belle –, han fører en smuk Pen, han har en smuk Haand; il a une excellente –, han skriver fortræffeligt for sig; c'est une – feconde, det er en frugtbar Skribent; il vit de sa –, han lever af sin Pen; gens de –, Folk, som leve af at skrive; guerre de –, Pennefeide; c'est lui qui tient la –, det er ham, som fører Pennen, som leder Forhandlingen; écrire au courant de la –, føre sine Tanker strax i Pennen, sætte dem strax paa Papiret; ce mot est resté au bout de ma –, dette Ord har jeg glemt; il s'est trouvé au bout de ma –, det er kommet som af sig selv og jeg har strax nedskrevet det; laisser de ses –s, lide Tab, tabe Penge; avoir des –s de q., vinde Penge fra En i Spil; arracher à q. une belle – de l'aile, berøve En noget Betydeligt, et Embede; passer la – par le bec à q., smøre En om Munden med tomme Løfter; jeter la – au vent, lade Hændelsen raade; ce chien est au poil et à la –, denne Hund kan bruges til at jage Dyr og Fugle; cet homme est au poil et à la –, denne Mand kan bruges til Alt; *prov.* la belle – fait le bel oiseau, Klæder skabe Folk.

Plumeau, *m.* Fjerkost, Fjervinge; Meubel til Skrivertøi.

Plumée, *f.* Pen fuld af Blæk; (Pav.) faire une –, affætte med Hammeren en Rand paa en Steen.

Plumelle, *f.* (Bot.) Plante, hvis Blade ligne Fanen paa Fjer.

Plume-marine, *f.* (H. n.) Skinkeskæl, Silkemusling (pinne-marine, pinnatule); *pl.* des plumes-marines.

Plumer, *v. a.* plukke Fjer, afpille

Fjer; *fig.* og *fa.* optrække, bedrage, snyde; on a –é ce jeune homme, man har plukket (optrukken, bedraget) dette unge Menneske; *prov.* – la poule sans la faire crier, afpresse Paalæg saa behændigt, at der ikke klages derover.

Plumerolle, *f.* (Bot.) Fjertulipan.

Plumet, *f.* Strudsfjer til at sætte i en Hat; Hattefjer; *fig.* og *fa.* ung Militair (plais.); Kul- el. Korndrager; (Mar.) –s de pilote, Fjer til at see, hvorfra Vinden kommer.

Plumeté, e, *a.* (Blas.) stint broderet som Fjer, stænket.

Plumetis, *m.* Udkast til et Skrift (*v.*); Slags Bomuldsbroderi; broder au –, brodere med Bomuld.

Plumette, *f.* Slags tyndt ulbent Tøi.

Plumeux, se, *a.* (Bot.) fjeret, besat med toradede Haar.

Plumitif, *m.* (Jur.) Domprotocol; Forhandlingsprotocol; tenir le –, føre Forhandlingsprotocollen; *a.* canaille –ive, usle Papirsmørere, Forfattere til Skamskrifter (Beaumarchais).

Plumotage, *m.* Befugtning og Bearbeidning af Jorden for at rense Sukkeret.

Plumoter, *v. a.* befugte og stampe Jorden for at rense Sukkeret.

Plumule, *f.* (Bot.) Fjeren, Stengelspidsen og Kimknoppen tilsammen.

Plupart (la), *f.* det største Antal, Størstedelen, de Fleste; naar d. Ord er brugt ene, sættes det tilsvarende Verbum i *pl.*, men har det derimod en Styrelse, retter Verbet sig i Tal efter denne: la – ignorent leurs véritables intérêts, de Fleste kjende ikke deres sande Vel; la – du monde ignore etc., de fleste Mennesker ere uvidende om o. s. v.; pour la – (undert. udelades pour), *loc. ad.* for største Delen; la – du temps, *loc. ad.* som oftest, almindeligst.

Pluralité, *f.* Flerhed; Mængde; det største Antal; Stemmeflerhed; – absolue, absolut Stemmeflerhed, som er idetmindste een mere end alle Stemmernes Halvpart; – relative, relativ Stemmeflerhed, som er det største Stemmeantal i Sammenligning med de andre Concurrenter. [i Flertallet.

Pluriel, *m.* (Gr.) Flertal; Ord, brugt

Pluriel, le, *a.* (Gr.) som er af Flertallet, som hører til el. betegn. Flertallet.

Plus, *ad.* mere, flere; længer; desuden, fremdeles, endvidere; le –, (foran et Adj. danner det Superlativ) den meest; ... Conj. end efter plus oversættes ved que i en Sammenligning, og ved *de* foran et Talord, naar Sætningen ikke er negtende, el. naar det ikke staaer som Subj. for en følgende Sætning: il est – heureux *que* vous, han er lykkeligere end de; il possède – *de* trois mille risdales, han eier mere end 3000 Rigsd.; il n'a pas plus *que* deux schillings, han har ikke mere end to Skilling; il travaille plus *que* deux autres (ne travaillent), han arbeider mere end to Andre; ..... *pas* falder bort foran *plus* for at betegne Ophøret af en Handling: il *ne* joue *plus*, han spiller ikke længer; ... undertiden udelades Negtelsen: *plus* de larmes, ingen Taarer mere; ... i Opregnelser: endvidere: *plus*, une armoire d'acajou, endvidere et Mahogni Skab; ... plus ... plus, jo mere, desto mere; – je le connais, – je l'aime, jo mere jeg kjender ham, desto mere holder jeg af ham; ... (Alg.) Additionstegnet +; ... *s. m.* det Meste; det Mere; il ne s'agit que du – ou du moins, der er kun Tale om det Mere el. Mindre; ... *loc. ad.* de – en –, mere og mere; au –, tout au –, i det Høieste; tant et –, overmaade meget; il y a –, bien –, qui – est, de –, endvidere, hvad der er endnu mere; ni – ni moins que, hverken mere el. mindre end; qui –, qui moins, Nogle mere, Nogle mindre; d'autant plus, saa meget mere; sans –, uden længer; uden videre; uden flere; uden at lægge mere til, uden at gaae videre; au plus tôt, paa det snareste, saa snart som muligt, uopholdeligen.

Pluser, *v. a.* (Manu.) rense Uld.

Plusieurs, *a.* og *pr. pl.* flere, mange, adskillige; par – raisons, af flere Grunde; – prétendent, Flere paastaae.

Plus-pétition (s udt.), *f.* (Prat.) overdreven Begjæring.

Plus-que-parfait (s udt.), *m.* (Gr.) Plusqvamperfectum.

Plus-value, *f.* (Jur.) Forøgelse i en Tings Værdi; det en Ting overgaaer i Værdi hvad der er givet for den; *pl.* des plus-value.

Plute, *f.* (Ant.) Skjold dannet af en med Skind overtrukken Vidiekurv.

Plutôt, *ad.* hellere, snarere (plus tôt, tidligere).

Pluvial, *m.* (Égl.) Kappe, som bæres af de Geistlige, naar de reiste ud for at uddele Sacramenterne; ogs. Slags Messekappe (*v.*); *pl.* -viaux.

Pluviale, *a. f.* bruges kun i Udtr. eau -, Regnvand; *s. f.* (H. n.) Slags Frø.

Pluvier, *m.* (H. n.) Strandskade, Brokfugl.

Pluvieux, se, *a.* regnfuld, regnagtig, regnbringende; un temps -, en Regntid; un vent -, en Vind, som medfører Regn.

Pluviomètre, *m.* (Phys.) Instrument til at maale, hvormeget Regn der falder, Regnmaaler.

Pluviose, *m.* femte Maaned i den franske republicanske Calender (fra d. 20de Januar til den 18de Februar).

Pnéomètre, *m.* (Phys.) Instrument til at maale Aandedrættets Styrke.

Pneumatique, *a.* (Phys.) angaaende Luften; machine -, Luftpompe; briquet -, kunstigt Fyrtøi, som tænder ved Luftens pludselige Sammentrykning; chimie -, Chemi, som handler om Luftens og Gazarternes Egenskaber; ... *s. f.* Lære om Luften og Gazarterne

Pneumatocèle, *f.* (Chir.) Vindbrok.

Pneumatologie, *f.* (Did.) Lære om Aanderne; Lære om Luften. [vindbrok.

Pneumatomphale, *f.* (Chir.) Navle-

Pneumatose, *f.* (Méd.) Mavens Opblæsning af Vinde.

Pneumologie, *f.* (Did.) Læren om Lungen og dens Sygdomme. [delse.

Pneumonie, *f.* (Méd.) Lungebetæn-

Pneumonique, *a.* skikket til at helbrede Lungesygdomme; remède -, Lægemiddel imod Lungesyge.

Pneumonite, *f.* s. f. pneumonie.

Pneumorrhagie, *f.* (Méd.) Blodspytning, som kommer fra Lungerne.

Pneumotomie, *f.* (An.) Lungeanatomi; Afhandling om Lungens Anatomi.

Pnyx, *m.* (Ant.) offentlig Forsamlingsplads i Athenen.

Poaillier, *m.* Stykke Metal, hvori Tappene paa en ophængt Klokke hvile.

Pochade, *f.* (Peint.) første Udkast, flygtigt Omrids.

Poche, *f.* Lomme; Pose, Sæk; Fold paa en Kjole; Blære i et Saar; Fuglekro; dyb Skee med stort Skaft; Kaninsgarn; Fiskenet til smaa Fisk; Dandsemesterviolin (ogs. pochette; *p. u.*); *pl.* forh. Slags udstaaende Fiskebensstjert til Lommerne; un mouchoir de -, et Lommetørklæde; un pistolet de -, en Lommepuffert; cet habit fait des -s, denne Kjole slaaer Rynker, poser; *fig.* og *fa.* mettre en -, stikke i sin egen Lomme Penge, man har faaet til andet Brug; cela vaut mille écus dans la -, det er 1000 Rigsd. værd i netto Indtægt; payer de sa -, udgive af sin egen Lomme, af sine egne Penge; jouer de la -, udgive Penge; manger son pain dans sa -, fortære sin Fortjeneste ene uden at dele med Andre; avoir ses mains dans sa -, lægge Hænderne i Skjødet, Intet bestille; il n'a pas toujours les mains dans ses -s, han er tilbøielig til at gjøre lange Fingre; acheter chat en -, kjøbe Noget, man ikke forud kjender, kjøbe Katten i Posen.

Poché, e, *p.* især i Udtr. les yeux -s, brune og blaae Øine; des œufs -s, kogte Æg, hvoraf Blommen er forbleven heel; une écriture -e, en Skrift, hvori Bogstaverne ere slet dannede og fulde af Blæk.

Pocher, *v. a.* slaae bruun og blaa; - l'œil à q., give En et hovent Øie; (Cuis.) - des œufs, koge Æg, saa at Blommen forbliver heel.

Pocheter, *v a.* gjemme nogen Tid i sin Lomme (især om Frugter, som man troer derved ville blive bedre); *v. n.* ligge nogen Tid i Lommen.

Pochetier, *m.* En, som syer og tilskærer Lommer.

Pochette, *f.* lille Lomme; lille Garn; lille Dandsemesterviolin (*p. u.*). [Tøi.

Pochure, *f.* Pose el. Fordybning i

Podagraire, *f.* (Bot.) Plante, der ansees for Middel imod Podagra.

Podagre, *f.* Méd.) Podagra; ... *m.* ogs. Podagrist; ... *a.* som lider af Podagra.

Podestat, *m.* Politidommer i flere Byer i Italien.

Podium (um udt. om), *m.* (Arch. anc.) lille Muur el. Gallerі omkring Kampplabsen; Raadsherrernes og Øvrighedspersonernes Sæde i Skuespilhusene.

Podomètre, *m.* Instrument til at tælle de Skridt, der tilbagelægges el. Omdreiningerne af Hjulene paa en Vogn.

Poecile, *m.* (Ant.) en offentlig med Malerier smykket Buegang hos Grækerne.

Poêle, *m.* Liigklæde; Bryllupsslør,

brugeligt ved den catholske Kirke, Kakkelovn; Stue med en Kakkelovn; mettre un enfant sous le –, lyse i Kuld og Kjøn et Barn, som er født før Ægteskabet (ved at bringe det ind under Bryllupssløret); ... *f.* Stegepande; Syltepande (– à confitures; forh. bassine); (Pê.) dybeste Sted i en Fiskepark, hvor Fiskene samles; *prov.* bien embarrassé qui tient la queue de la –, den, paa hvem Alt hviler, kjender bedst Vanskelighederne; tomber de la – dans la braise (le feu), falde fra Dynen i Halmen.

Poélée, *f.* Pandefuld.

Poélette, *f.* lille Pande, lille Bækken.

Poélier, *m.* Haandværker, som forfærdiger og opsætter Kakkelovne, Kakkelovnsstøber.

Poélon, *m.* lille Pande; – à fondre des métaux, Smeltepande.

Poélonnée, *f.* Pandefuld.

Poème, *m.* Digt.

Poésie, *f.* Digtekunst; Poesie, Digteraand, digterisk Begeistring; Kunst at skrive Vers, Versification; *pl.* Digterværket.

Poète, *m.* Digter, Digterinde; Mme Tasta est un – aimable, Mad. T. er en elskværdig Digterinde; *fa.* – crotté, usel Digter; être né –, være født med poetisk Talent; avoir lu les –s, have læst Digterne (især de græske og latinske). [mager, Riimsmed; *fa.*

Poétereau, *m.* slet Digter, Versefa-

Poétesse, *f.* Digterinde; *inus.*

Poétique, *a.* poetisk, digterisk; licence –, Digterfrihed; *s. f.* Lære el. Afhandling om Digtekunsten, Poetik.

Poétiquement, *ad.* paa Digtervis; i poetisk Forstand.

Poétiser, *v. n.* skrive Vers; *fa. p. u.*

Poge, *m.* (Mar.) høire Side af et Skib, Styrbordsside.

Poids, *m.* Tyngde, Vægt; fastsat el. lovbestemt Vægt; Vægtlod; Uhrlod; *fig.* Byrde, Besvær; Vigtighed; Kraft; Anseelse; cette monnaie est de –, denne Mynt er fuldvægtig; faire bon –, give god Vægt; *fig.* un homme de –, en Mand af Anseelse, af Indflydelse, af stor Fortjeneste; acheter qc. au – de l'or, veie Noget op med Guld, kjøbe det dyrt; avoir deux – et deux mesures, dømme forskjelligt om den samme Gjenstand, efter Personsanseelse; faire toutes choses avec – et mesure, gaae forsigtigt tilværks i Alt; peser qc. au – du sanctuaire, undersøge Noget med stor Nøiagtighed, med Samvittighedsfuldhed; *prov.* porter le – du jour et de la chaleur, bære Dagens Byrde og Hede, alle Besværlighederne.

Poignant, e, *a. f.* stikkende, brændende, hæftig; douleur –e, hæftig, stikkende Smerte.

Poignard, *m.* Dolk; *fig.* stor Sorg, stor Kummer; *fig.* c'est un coup de –, det er et Dolkestik, en pludselig uventet Sorg; tenir à q. le – sur la gorge, holde En Kniven paa Struben, tvinge En til Noget.

Poignarder, *v. a.* saare, dræbe med en Dolk; *fig.* volde En stor Sorg, smerte En; martre; *fig.* og *fa.* l'avarice le poignarde, Gjerrighed martrer ham.

Poignée, *f.* Haandfuld; Haandtag, Greb, Hank; *fig.* lille Antal; Par, Bundt; une – de soldats, en Haandfuld Soldater; une – de morue, et Par Stokfisk; à –, *loc. ad.* hobevis, i stor Mængde; jeter de l'argent à –, udstrøe Penge i stor Mængde. [ning.

Poignet, *m.* Haandled; Skjortelin-

Poil, *m.* Haar (paa Dyr og Planter); Skjæg; Lød, Hestes Haarfarve; Luv paa Klædet el. Klæde; (Méd.) Melkens Styrkning i Brystet hos Ammer; *pl.* (Bot.) tynde Trevler paa Overfladen af visse Planter; un chien à long –, en langhaaret Hund; – follet, Dun paa Hagen hos unge Mennesker; se faire le –, barbere sig; faire le – à un cheval, ordne Manken paa en Hest, klippe Haarene paa Fødderne; svie el. afrive de lange Hovedhaar; de quel – est ce cheval? af hvad Lød el. Farve er denne Hest? monter un cheval à –, ride paa en Hest uden Sadel; un lièvre en –, en skudt Hare, som Huden ikke er trukken af; gants sur –s, Peltshandsker med det laadne udad; des velours à trois –s, tretraadet Fløiel; *fig.* og *fa.* c'est un brave à trois –s, det er en dygtig Hugaf, en Praler; c'est un gaillard qui a du –, det er en Karl, som ikke er bange for Nogen; il se laisserait arracher la barbe – à –, han har ikke det allermindste Mod, man kan gjøre med ham hvad man vil;

cet homme est au – et à la plume, denne Mand duer til Alt (ſ. plume); un – ne passe pas l'autre, han er ſaa ſtirlig, ſaa pyntet, ſom om han var ſlikket; *prov.* avoir le – (el. du –) à q., have en Fordeel over En, vinde fra En; reprendre du – de la bête, ſøge Middel mod et Onde i Ondets Aarſag, begynde igjen forfra, fordrive en Ruus med en anden.

Poil-de-nacre, *m.* Perleſilke (laine de pinne-marine, soie de mer); *pl.* des poils-de-nacre.

Poil-noir, *m.* (Minér.) Skiferſteen af god Qualitet; *pl.* des poils-noirs.

Poil-roux, *m.* (Minér.) ſlet rødprikket Skiferſteen; *pl* des poils-roux.

Poilette, *f.* Jerndigle til Smørelſe; (Chir.) lille Aareladebækken.

Poilier, *m.* Mollejern, ſom Mollestenen hviler paa.

Poilu, e, *a.* haarrig, laaden.

Poincillade, *f.* (Bot.) Bælgfrugtplante, Cæſalpinie.

Poinçon, *m.* Preen; Guld- og Sølvſtempel; (Mon.) ophøiet Myntſtempel; (Impr.) Patrice; (Man.) Slags Træſpore (*v.*);... Viinfad (omtr. to Tredjedeel af et Orehoved).

Poindre, *v. n.* bryde frem; ſpire frem; le jour ne fait que –, Dagen er nyligen brudt frem; *v. a.* ſtikke: i Udtr. *fig.* og *fa.* quel taon vous point? hvilken Bræmſe ſtikker Dem? hvad gaaer af Dem (*v.* nu: quelle mouche vous pique)? *prov.* oignez vilain, il vous poindra; poignez vilain, il vous oindra, ſalv en Nidding, da vil han ſtikke dig, ſtik ham og da vil han ſalve dig; roſer Du et ſlet Menneſke, da forfølger han Dig; laſter Du ham derimod, da roſer han Dig.

Poing, *m.* knyttet Haand, Næve; fermer le –, lukke Haanden; serrer le –, knytte Næven; flambeau de –, Haandfakkel; oiseau de –, godt afrettet Falk el. Rovfugl, ſom vender tilbage til Jægerens Haand uden at lokkes; faire le coup de –, ſlaaes med Næverne; montrer le – à q., viſe En den knyttede Næve, true En; mener une femme sur le –, føre en Dame ved Haanden (*v.*); *fig.* og *fa.* je vous le livre pieds et –s liés, jeg overgiver ham ganſke i Deres Vold; il ne vaut pas un coup de –, han er ſvag og affældig, han er ikke et Skud Krudt værd.

Point, *m.* Sting; ſtukket Arbeide; Slags ſyede Kniplinger; Punct; Prik; Punctum; Stik el. Hul i en Rem; *fig.* Sætning, Punct el. Deel af en Materie; Affnit; det Vigtigſte el. Vanſkeligſte i en Sag, Hovedſagen, Knuden; Standpunct, Stilling, Trin, Grad, beſtemt Øieblik; (Méd.) Sting i Siden; (Mus.) Punct, ſom paa høire Side af en Node forhøier ſamme med en Halv; (Impr.) typographiſk Maal for Skrifttegn; (Jeu) Die, Point; Rummel i Piket; accuser son –, angive ſin Rummel i Piket; (Joa.) Pletter i Diamanter; (Mar.) Beſtik; faire le –, udregne ſit Beſtik; être en avant de son –, være forud for ſit Beſtik; (Astr.) –s cardinaux, de 4 Verdenshjørner; – culminant, Ecliptikens Overſtæringspunct med Meridianbuen; Culminationspunct; – d'été, Sommerpunct, Solens Indtrædelſe i Krebſen;... – de chaînette, Kjedeſting; – croisé, Krydsſting; ouvrage de petit –, fint udarbeidet Arbeide; – du jour, Daggry; sur le – de partir, i Begreb med at reiſe bort; – de vue, Udſigt, Synspunct, Standpunct; – d'appui, Støttepunct; – capital, essentiel, décisif, Hovedpunct, Hovedſag, afgjørende Punct; le – de l'affaire, det vanſkeligſte Punct i Sagen, Knuden; un – délicat, en Sag, ſom det er vanſkeligt at berøre; – d'honneur, Æresſag; prendre tout au point d'honneur, tage Alt fra Ærens Side, være for nøieregnende med Hensyn til ſin Æresfølelſe; il s'en fait un – d'honneur, han gjør det til en Æresſag for ſig; han gjør ſig en Ære deraf; l'affaire en est à ce –, ſaavidt el. paa det Standpunct er Sagen; il est toujours au même –, han befinder ſig altid i ſamme Stilling, under ſamme Omſtændigheder; ses affaires sont en mauvais – (mal en –, *v.*), hans Sager ſtaae ſlet; il est en bon –, han befinder ſig i gode Omſtændigheder, hans Sager ſtaae godt; au plus haut – de la gloire, paa Ærens høieſte Spids; ces lunettes sont à mon –, disſe Briller paaſe til mine Øine; *fig.* og *fa.* faire venir q. à son –, faae En til at gjøre hvad man ønſker; *pop.* ils ne chaussent pas à même –, de ſtemme ikke ſammen, de paaſe ikke for hinanden, de ere af forſkjellig Tænkemaade; *prov.*

faute d'un –, Martin perdit son âne, en Ubetydelighed er ofte Skyld i at en Sag mislykkes;... *loc. ad.* de – en –, til Punkt og Prikke, uden at forbigaae Noget; nøiagtigen;... de tout –, en tout –, i enhver Henseende; en tout – conforme à, i Et og Alt overeensstemmende med; équiper q. de tout –, udruste En med Alt, hvad han behøver; *fig.* accommoder (el. équiper) q. de tout –, behandle En meget slet, rive en bygtigt ned;... au dernier –, i høieste Grad;... à –, *loc. ad.* til rette Tid, beleiligt; *prov.* tout vient à – à qui peut attendre, med Tid kommer Raad, med Taalmodighed naaer man sit Maal; cuit à –, kogt tilpas;... à – nommé, til den bestemte Tid, til rette Tid;... à son – et aisément, efter hvad der er En bedst beleiligt.

Point, *ad.* ikke, slet ikke; ingen; nei; stærkere Negtelse end pas (s. ne og pas); point kan bruges ene i Svar paa et Spørgsmaal, pas derimod ikke; êtes-vous fâché? point, er De vred? ingenlunde; point du tout, aldeles ikke; *prov.* point d'argent, point de Suisse, uden Penge opnaaer man Intet, uden Penge ingen Hjælp; – de nouvelles, derom er ikke Talen, deraf bliver der Intet; – de nouvelles, bonnes nouvelles, naar man ikke erholder Efterretninger, er det Tegn paa at Alt er paa det Bedste.

Pointage, m. (Art.) en Kanons Retning imod et Sigtepunct; vis de –, Skrue til at rette en Kanon af svær Kaliber; (Mar.) Betegnelse af Skibets Sted paa Kortet; (Manu.) Feil i Klæde, hidrørende fra Overskæringen.

Pointal, *m.* (Charp.) lodret, opreist Stolpe el. Støtte; *pl.* -taux.

Pointe, *f.* Spids; Stift; Naal til at gravere; Pynt; (Impr.) Aal, Bogtrykkerredskab til at hæve en Linie op, hvori der skal forandres Noget; (Cout.) Kile paa en Fruentimmerkjole el. Særk; (Ch.) Fuglens opadstigende Flugt; (Blas.) den nederste Deel af Vaabenskjoldet; (Man.) Hestens Afvigelse i en Volte fra den krumme Linie; (Fort.) det yderste Hjørne af en Bastion; *fig.* behagelig pikant Smag af Vin el. Sauce; sindrig Tanke; flint Ordspil, bidende Vittighed; Plan; la – du jour, Daggry; *fig.* og *fa.* faire une –, forlade sin Vei et Øieblik for at gjøre en Tour i en anden Retning; (Mil.) faire une –, fjerne sig et Øieblik fra sin Operationslinie; (Mar.) Compasstreg; aller à – de bouline, seile digt ved Vinden; suivre, poursuivre, pousser sa –, fortsætte el. forfølge sin begyndte Plan; avoir une – de vin, une petite – de vin, être en – de vin, have en Ruus, have drukket lidt for meget; une – d'ironie, en ironisk Hentydning; dire des –s, give Spidser, Finter; disputer sur la – d'une aiguille, trættes om en Ubetydelighed; emporter une ch. à la – de l'épée, tage Noget med Magt; en –, *loc ad.* i en Spids; tailler en –, skjære til i en Spids, tilspidse.

Pointement, *m.* (Art.) Stillen el. Retning af en Kanon (alm.: pointage).

Pointer, *v. a.* bibringe et Kaardestik; stille el. rette en Kanon mod et Sigtepunct; betegne Noget ved en Prik med en Pen el. Naal; optegne de Fraværende; bemærke Feil el. Udeladelser i en Regnskabsbog; (Manu.) sammenrie Klæde løseligen med nogle Sting; (Impr.) fasthæfte Papiret paa Dækkelen; (Mar.) – la carte, afsætte Bestikket paa Kortet, prikke Kortet; *v. n.* (Peint.) punctere (i Miniaturmaleri); (Fauc.) flyve op el. ned med en hurtig Flugt; (Man.) steile med Forbenene udad; (Bot.) begynde at spire frem; pippe frem; (Mus.) gjøre en Række Noder afverlende lange og korte.

Pointeur, *m.* Constabel, som stiller Kanonen; chanoine –, Domherre, som optegner de Domherrer, der ere tilstede ved Gudstjenesten. [i Miniaturmaleri.

Pointillage, *m.* (Peint.) Puncturen

Pointille, *f.* smaalig Spidsfindighed.

Pointillé, *m.* (Peint. og Grav.) Puncturen; punctert Arbeide; (H. n.) pletfinnet Lar.

Pointiller, *v. n.* prikke el. punctere med en Pen el. Pensel; *fig.* tviste, stride om Ubetydeligheder (sur des riens); *v. a.* give En Spidser el. Finter, sige En Ubehageligheder; *v. pr.* stikle paa hinanden.

Pointillerie, *f.* Trætte om Smaating, Mundhuggeri.

Pointilleux, se, *a.* og *s.* trættekjær, spidsfindig; trættekjært Menneske, Haarkløver (pointilleur).

Pointu, e. *a.* spids, tilspidset; *fig.* spidsfindig; *fig.* og *fa.* avoir l'esprit –, have et spidsfindigt Hoved; være tilbøielig til at stikle el. give Spidser.

Pointure, *f.* (Impr.) Punctur, lille Jernspids, som fastholder Papiret paa Dækkelen medens det trykkes; (Mar.) Reebning af et Seil.

Poire, *f.* Pære; Modvægt paa en Bismer; Krudthorn; (Impr.) Metalflaske til Bogtrykkerværte; (Pass.) pæreformigt Træstykke til Ovaster; (Man.) – secrète, Deel af Mundstykket paa Bidslet; . . . – d'angoisse, beest Pære; Beegplaster el. Mundknebel, hvormed Tyve forhindre dem, de ville udplyndre, fra at skrige; des –s tapées, tørrede Pærer; – molle, Pære, som begynder at fordærves; *fig.* og *fa.* faire avaler des –s d'angoisse, volde En Kummer og Ærgrelse; il ne lui promet pas – s molles, han lover ham intet Godt, han truer med at hævne sig paa ham; la – est mûre, Planen er moden til at iværksættes; entre la – et le fromage, ved Enden af Maaltidet; garder une – pour la soif, gjemme Noget til de gamle Dage, lægge en Rødstilling til Side.

Poiré, *m.* Pæremost.

Poireau el. porreau, *m.* Vorte; (Bot.) Purre, Kjøkkenurt (helst poireau i første Betydn. og porreau i sidste Betydn.).

Poire-de-terre, *f.* (Bot.) Jordæble (topinambour); *pl.* des poires-de-terre.

Poirée, *f.* (Bot.) Bede (ogs. bette).

Poirier, *m.* Pæretræ; *fig.* og *fa.* je l'ai vu –, jeg har kjendt ham da han var ganske simpel.

Pois, *m.* Ert; – verts, petits –, – en cosse, grønne Erter; – sans cosse, – goulus, Sukkererter; – gris, – chiches, graa Erter; ramer des –, stænge Erter; écosser des –, pille Erter; une purée aux – verts, en grøn affiet Ertesuppe; *prov.* donner un – pour avoir une fève, give et Æble bort for at faae en Pære igjen; manger des – chauds, være forlegen, ikke vide hvad man skal svare; c'est un avaleur de – gris, det er en Mand, som har god Appetit og spiser Alt uden Forskjel, el. det er en Ødeland (*pop.*); (Chir.) – à cautère, Fontenellekugle. [Lærdom.

Poison, *m.* Gift; *fig.* fordærvelig

Poissard, e, *a.* pøbelagtig.

Poissarde, *f.* Fiskerkjælling.

Poisse, *f.* (Art.) Riisknippe overgydet med Beg. [noget Klæbrigt.

Poisser, *v. a.* bege; tilsmøre med

Poisson, *m.* Fisk; Maal for flydende Varer (omtr. ¼ Pægel); – de mer, Saltvandsfisk – d'eau douce, Ferskvandsfisk; – vert, nedsaltet Fisk; – mariné, marineret Fisk (som er stegt og nedlagt i Suurt); –s secs, tørrede Fisk; (Astr.) – autral, sydligt Stjernebillede; *pl.* eet af de tolv Himmeltegn i Dyrkredsen; *prov.* être comme le – dans l'eau, være i sit rette Element, have det godt og bekvemt; être comme le – hors de l'eau, ikke være i sit Element, ikke være hvor man helst ønskede det; rester muet comme un –, forstumme, ikke vide hvad man skal svare; il n'est ni chair ni –, han er hverken varm el. kold, han veed ikke til hvad Parti, han skal høre, han er uden Charakteer; ne savoir à quelle sauce manger le –, være meget forlegen, ikke vide hvorledes man skal gribe Tingen an; la sauce vaut mieux que le –, Tilgiften er bedre end Sagen selv; les gros –s mangent les petits, de Store ville altid ud over de Smaa, de Mægtige undertrykke de Ringe; donner un (faire manger du) – d'avril à q., lade En løbe April; – sans boisson est poison, Fisk uden Drik er Gift, Fisken vil svømme.

Poissonnaille, *f.* Smaafisk, Fiskeyngel.

Poissonnerie, *f.* Udsalgssted for Fisk, Fisketorv.

Poissonneux, se, *a.* fiskerig.

Poissonnier, ère, Fiskehandler, Fiskehandlerske; se faire – la veille de Pâques, begynde et Foretagende i urette Tid, naar der Intet er at fortjene; *f.* Fiskekiedel. [Poitou; som er fra Poitou.

Poitevin, e, *s.* og *a.* Indvaaner i

Poitrail, *m.* Hestens Bringe; Brystseletøi, Brystrem til en Hest; (Arch.); Tverbjælke, som hviler paa Stolper og tjener til Underlag; *pl.* –ails.

Poitrinaire, *a.* som lider af Brystsyge; *s.* Brystsyg.

Poitrinal, *m.* kort Bøsse; *pl.* –naux.

Poitrinal, e, *a.* som fastgjøres over Brystet; *pl. m.* –naux.

Poitrine, *f.* Bryst; Stemme; il a mal à la –, han har ondt for Brystet; il est malade de la –, han lider af Brystsyge; il n'a point de –, han har ingen Stemme, kun en svag Stemme; il a bonne –, han har en stærk Stemme.

Poitrinière, *f.* Brystbrædt, Stykke

Træ lige ud for Arbeiderens Bryst; Brystrem.

Poivrade, *f.* (Cuis.) Sauce lavet til med Peber, Salt og Ædike; manger des artichauts à la –, spise Erteskokke raae med Peber og Salt.

Poivre, *m.* Peber; *prov.* cher comme –, meget dyr, pebret.

Poivré, e, *p.* pebret; *fig.* dyr; *pop.* angrebet af veneriſk Sygdom; sa cuisine est trop –e, han tillaver sine Retter med for meget Peber; cette marchandise a été bien –e, denne Vare er bleven solgt meget dyrt.

Poivrer, *v. a.* krydre med Peber, pebre; *fig.* og *pop.* meddele veneriſk Smitte; (Fauc.) vaske Falken i Pebervand for at befrie den fra Utøi el. for at tæmme den.

Poivrier, *m.* (Bot.) Pebertræ; ... Peberdaase (hellere: poivrière).

Poivrière, *f.* Kryderdaase; Peberdaase, Peberbøsse.

Poivron, *m.* Slags Peber, spanſk Peber.

Poix, *f.* Beg; – -résine, – de Bourgogne, – jaune, Træharpix; – minéral, Jordharpix; – navale, – bâtarde, Skibsbeg, Blanding af Beg og Tjære; cela tient comme –, det klæber stærkt sammen.

Polacre el. polaque (helst det sidste), *m.* polsk Rytter; *f.* (Mar.) Polakke, tremastet Fartøi i Middelhavet med Latinseil og Aarer.

Polaire, *a.* beliggende ved Polerne, hørende til Polerne; étoile –, Polarstjernen; cercle –, Polarkreds.

Polarisation, *f.* (Phys.) – de la lumière, Lysets dobbelte Brydning gjennem Krystal.

Polariser, *v. a.* (Phys.) bryde Lysstraaler dobbelt, frembringe en Retning mod Polerne, polarisere.

Polarité, *f.* (Phys.) Magnetens Egenskab at vende imod Polerne.

Polastre, *m.* Blyststøberes Loddepande.

Polder (r udtales), *m.* Eng el. lavt Land i Nederlandene, beskyttet ved Diger mod Overstrømmelse.

Pôle, *m.* Pol; – arctique el. boréal, ogs. blot pôle, Nordpol; – antarctique el. austral, Sydpol; de l'un à l'autre –, fra Pol til Pol, over hele Verden.

Polémarque, *m.* (Ant.) græsk Feltherre; tredie Archont i Athenen, som i Krigstider var Overfeltherre.

Polémique, *f.* Pennefeide, lærd Strid; *a.* polemisk, angaaende et Stridsspørgsmaal.

Poli, *m.* Glands, Glathed, Politur; (om Stilen) Reenhed, Fuldendthed, Smagfuldhed.

Poli, e, *p.* og *a.* glat, glindsende; *fig.* høflig, sleben, artig, forekommende; homme –, fiin, artig Mand.

Police, *f.* Politi, Ordens Haandhævelse i en By el. et Samfund; Police, Contract, hvorved Erstatning for indtræffende Tab garanteres imod en bestemt Godtgjørelse; (Impr.) Støbeseddel el. Overslag over de Skrifter, som indeholdes i et Støberi; Skrifterne selv; la – correctionnelle, Tugtpolitiretten; tribunal de –, Politiret; salle de – el. de discipline, Arrestsiue for Soldater i en Kaserne; bonnet de –, Felthue for Soldater.

Policé, e, *p.* og *a.* vel indrettet, vel ordnet, forsynet med godt Politi; civiliseret.

Policer, *v. a.* indføre Orden el. oprette Politi i en By el. i et Land; vænne vilde Folkeslag til en lovbunden Orden, civilisere.

Polichinelle el. hellere polichinel, *m.* pukkelrygget Bajas i neapolitanske Farcer; Trædukke, som forestiller en pukkelrygget Harlekin; *fig.* og *fa.* c'est un vrai –, det er en sand Bajas, en naragtig Spøgefugl; le secret de –, Noget hele Verden veed.

Poliment, *m.* Poleren, Slibning; Glands el. Politur, som gives Ædelstene.

Poliment, *ad.* høfligen, artigen; paa en fiin og sleben Maade.

Polir, *v. a.* slibe, glatte; affile; bone, polere; *fig.* afslibe, danne, forfine, civilisere; – une langue, gjøre et Sprog renere, regelmæssigere og smagfuldere; – les mœurs, forfine Sæderne.

Polissage, *m.* Poleren, Affliben; Politur.

Polisseur, se, *s.* Polerer, Polererske; – de glaces, Speilsliber; – de pierres, Steensliber.

Polissoir, *m.* Polereredskab, Polerestaal, Glattesteen, Poleretand.

Polissoire, *f.* Polerebørste; Strygbræt.

Polisson, ne, *s.* Gadedreng, Gadetøs; Uglspil; frivolt Menneske, som fører et letfærdigt Sprog; forag-

tetig Person; ... *a.* letfærdig, usømmelig.

Polissonner, *v. n.* begaae Drengestreger, opføre sig som en Gadedreng; føre et letfærdigt Sprog, bruge gemene Udtryk.

Polissonnerie, *f.* Gadedrengestreg; plat, usømmelig Skjemt; gemeent Udtryk, gemeen Snak.

Polissure, *f.* Poleren, Glatten, Slipben; Politur.

Politesse, *f.* fiin Levemaade, fiint Væsen; Fiinhed; Høflighed, Artighed, Forbindtlighed; il manque de –, han kjender ikke til Levemaade; il s'est confondu en –s, han har været uudtømmelig i Artigheder.

Politique, *a.* politisk, som angaaer Politiken el. Statskunsten; forsigtig, snild, fiffig, klog, tilbageholden, forstilt; droits –s, Statsrettigheder, Ret for Borgeren til at deeltage i Statsforvaltningen; économie –, Statsoeconomie.

Politique, *m.* Statsmand; snild, klog Mand; forstilt Menneske, Politicus (alm. i slet Forst.), Lurendreier; ... *s. f.* Statskunst; Statsret, Statsvidenskab; Kundskab til Verdensbegivenhederne; Begivenhederne selv; *fig.* Verdensklogskab, Snildhed, List, Snedighed; parler –, tale om Politik, om Statssager, om Verdensbegivenhederne.

Politiquement, *ad.* efter politiske Grundsætninger, overeensstemmende med Politiken; *fig.* paa en fiin el. skjult Maade; snildt, snedigen.

Politiquer, *v. n.* politicere, tale om Statssager; *fa.*

Politiquerie, *f.* uformuftig politisk Snak, politisk Kandestøberi.

Politiqueur, *m.* politisk Kandestøber.

Pollen, *m.* (Bot.) Sædstøv, Blomsterstøv (poussière séminale).

Pollicitation, *f.* (Dr.) indgaaet Løfte, som kun er forbindende for en Enkelt (til Forskjel fra pacte, som er en Overeenskomst imellem Tvende).

Pollination, *f.* (Bot.) Udkastelse af Sædstøvet; Planternes Befrugtning.

Pollué, e, *p.* vanhelliget, besudlet.

Polluer, *v. a.* vanhellige, besudle, besmitte; *v pr.* begaae Selvbesmittelse.

Pollution, *f.* Vanhelligelse af et Tempel; Selvbesmittelse.

Pologne, *f.* Polen.

Polographie, *f.* astronomisk Beskrivelse af Himlen, Beskrivelse af Polerne

Polonais, e, *s.* og *a.* Polak; polsk; *s. m.* Slags Due; –e, *s. f.* polsk Dands; polsk Frakke; polsk Fruentimmerkjole.

Poltron, ne, *a.* feig, bange, *s.* feigt Menneske, Kujon, Kryster; (Fauc.) oiseau –, Falk, hvis Bagklør man har skaaret, el. som ikke lader sig afrette.

Poltronnerie, *f.* Feighed, Banghed, Kujoneri; feig Opførsel.

Polyadelphie, *f.* (Bot.) 18de Classe hos Linnee, Mangedeelte, med Støvnaalenes Stifter sammenvoxne i tre el. flere Legemer i en tvekjønnet Blomst.

Polyandrie, *f.* (Bot.) 13de Classe hos Linnee, Mangehannede, med 20 el. flere Støvnaale paa Blomsterbunden af en tvekjønnet Blomst.

Polyanthé, e, *a.* (Bot.) som har mange Blomster.

Polyarchie, *f.* Regjering af Flere; Stat, som har mange Overhoveder.

Polyarque, *m.* Medlem af en Regjering, der bestaaer af Flere.

Polycéphale, *f.* (H. n.) Fleerbo-Blæreorm, Slags Indvoldsorm (egl. vésicaire); *a.* mangehoved.

Polychreste, *a.* (Pharm.) som kan bruges mod mange Sygdomme.

Polydactyle, *m.* og *a.* En, som har mere end fem Fingre el. fem Tæer; mangefingret; *pl.* (H. n.) Slags Fisk, hvis Brystfinner bestaae af fritstaaende Straaler.

Polyèdre, *m.* (Géo.) mangesidet Legeme.

Polygame, *s.* Mand, som paa eengang har flere Koner, el. Kone, som har flere Mænd; *a.* (Bot.) plante –, Fleerbo-Plante, som, foruden eenkjønnede Blomster, ogs. bærer tvekjønnede.

Polygamie, *f.* En Mands samtidige Ægteskab med flere Koner, el. en Kones Ægteskab med flere Mænd paa eengang; (Bot.) Sambo, Blomsterclasse med tvekjønnede Kroner.

Polygamique, *a.* vedkommende samtidigt Ægteskab med flere Mænd el. Koner.

Polygamiste, *m.* (Égl.) Kjetter, som erklærede sig for Polygamiet.

Polygarchie, *f.* Regjeringsform, hvor Magten er i Fleres Hænder.

Polygarque, *m.* Medlem af en Regjering, bestaaende af Flere.

Polyglotte, *a.* skrevet i mange Sprog; *s. f.* Bibel, skreven paa mange Sprog;

fig. cet homme est une (vraie) –, denne Mand forſtaaer mange Sprog.

Polygone, *a.* (Géo.) mangekantet; *s. m.* Mangekant; (Art.) Skydeplads for Artilleriſter. [ver i mange Materier.

Polygraphe, *m.* Skribent, ſom ſkri-

Polygraphie, *f.* hemmelig Skrivekunſt, Kunſt at ſkrive paa mange hemmelige Maader og at kunne udtyde ſamme; Sted i et Bibliothek, ſom indbefatter Skribenterne i flere Materier.

Polymathe, *s.* En, ſom beſidder en ſtor Masſe Kundſtaber i forſkjellige Fag.

Polymathie, *f.* udbredt Kundſkab i forſkjellige Fag.

Polynôme, *m.* (Alg.) algebraiſk Størrelſe, beſtaaende af flere med + og ÷ forbundne Udtryk.

Polype, *m.* (H. n.) Polyp, Plantedyr; (Chir.) kjødagtig Udvæxt paa Legemet, iſær i Næſen; ſammenløbet Blod i de indvendige Kar.

Polypétale, *a.* (Bot.) mangebladet (om Blomſterkronen); *f.* en Blomſt med en mangebladet Krone.

Polypeux, se, *a.* (Chir.) polypagtig.

Polyphagie, *f.* Graadighed; (Méd.) Evne til at fordøie mange Slags Næringsmidler.

Polypharmacie, *f.* Misbrug af Medicamenter; Sammenblanding af Lægemidler uden Orden.

Polypharmaque, *m.* Læge, ſom forſtriver mange Medicamenter. [ſtemmig.

Polyphone, *a.* mangetonet, fleer-

Polypier, *m.* (H. n.) Polyphuus, fælles Bolig for Polyper.

Polypode, *m.* (Bot.) Mangeløv, Bregne; (H. n.) Tuſindbeen, Slags uvinget Inſect (myriapodes el. millepieds). [Art. (om Bøger).

Polyptique, *a.* beſtaaende af mange

Polyspaste el. corbeau d'Archimède, *m.* Slags uhyre Entrehage opfundet af Archimedes; Takkel med mange Tridſer (mouffle). [mangegriflet.

Polystyle, *a.* (Arch.) mangeſøilet; (Bot.)

Polysyllabe, *a.* (Gr.) beſtaaende af flere Stavelſer, fleerſtavelſet; *s. m.* Fleerſtavelſesord.

Polysyllabique, *a.* (Gr.) fleerſtavelſet.

Polysynodie, *f.* Slags collegial Forfatning, Regjering ved Raadsforſamlinger i Stedet for ved Miniſtre.

Polytechnique, *a.* bruges kun i Udtr. école –, polytechniſk Skole, hvor Mathematik, Phyſik og Chemi udgjøre Hovedfagene.

Polythéisme, *m.* Fleerguderi.

Polythéiste, *m.* Tilhænger af Fleerguderiet.

Polytypage, *m.* Kunſt at mangfoldiggjøre Tryk ved Afſtøbning.

Polytype, *m.* En, ſom mangfoldiggjør Tryk ved Afſtøbning; *a.* flere Gange aftrykt ved Afſtøbning. [ved Afſtøbning.

Polytyper, *v. a.* mangfoldiggjøre Tryk

Polyurie, *f.* (Méd.) Urinens altfor ſtærke Afſætning.

Polyurique, *a.* (Méd.) hidrørende fra altfor ſtor Urinbeholdning i Blæren.

Pommade, *f.* Haarſalve, Pomade; (Man.) Dreining paa Heſten idet man med den ene Haand holder ſig faſt ved Sadelknappen (pommeau).

Pommader, *v. a.* indſmøre Haaret med Pomade; *v. pr.* bruge Pomade til ſit Haar.

Pommaille, *f.* ringe Slags Æbler; *p. u.*

Pomme, *f.* Æble; la – d'Adam, Adamsæblet under Halſen; – de pin, Grantap; – de chêne el. noix de galle, Galæble; – de terre, Kartoffel; – d'églantier, Bedeguar, lodden Udvæxt paa Hyben-Roſentræet, foraarſaget ved Stik af Roſens Galhveps; – d'amour, Kjærlighedsæble (tomate); – de chou, Kaalhoved; la – d'une canne, Knappen paa en Spadſereſtok; – de lit, Sengeknap; (An.) – de la joue, den øverſte fremſtaaende Deel af Kinden; (Mar.) – de pavillon, Flagknap; – de mât, Knap paa en Stang; (Cuis.) – tapée, tørret Æble; – cuite, ſtegt Æble; *fig.* ſvagt, charakteerløſt Menneſke; *fig.* – de discorde, Tvedragtens Æble; emporter la –, vinde Priſen; donner la – à une dame, tilkjende en Dame Priſen for Skjønhed.

Pommé, *m.* Æblemoſt.

Pommé, e, *p.* og *a* æbleformig, æblerund; choux –, Hovedkaal; *fig.* og *fa.* un fou –, en topmaalt Nar; une sottise –e, en fuldendt Dumhed.

Pommeau, *m.* Kaardeknap; Sadelknap; (An.) Lægget paa Benet; den øverſte Deel af Kinden (oftere: pommette).

Pommelé, e, *p.* og *a.* blommet; ciel –, Himmel overtrukken med ſmaa, lette Skyer; cheval gris –, abildgraa Heſt; *prov.* temps – et femme fardée

ne sont pas de longue durée, smaa Skyer paa Himlen og sminket Fruentimmer vare kun kort.

Pommeler (se), *v. pr.* overtrækkes med smaa, runde, hvide og graa Skyer (om Himlen); blive abildgraa (om Heste).

Pommelette, *f.* lille Æble.

Pommelière, *f.* (Vét.) Lungebetændelse, Lungesvindsot hos Heste og Oxæg i dens første Grad.

Pommelle, *f.* Slags Rist el. Bræt med Huller i til at sætte for Enden af et Rør, for at hindre Urenligheder i at trænge derind.

Pommer, *v. n.* sætte Hoved (om Kaal og Salat).

Pommeraie, *f.* Æblehave.

Pommeté, e, *p.* og *a.* (Blas.) besat paa Enden med en lille æblerund Knap.

Pommeter, *v. n.* (Pê.) fiske med en [Aalestang (piétiner).

Pommette, *f.* æbleformigt Sirat af Træ el. Metal; (Au.) øverste, fremstaaende Deel af Kinden op imod Øiet; *pl.* smaa runde Knapper af Traad paa Skjortelinninger o. desl.

Pommier, *m.* Æbletræ; Pande til at stege Æbler i; chêne- –, Krybbeleeg.

Pompe, *f.* Pragt; høitideligt Optog; ophøiet Maade at udtrykke sig paa; glimrende Foredrag; Pompe; renoncer au monde et à ses –s, forsage Verden og dens Forfængeligheder (dens Glimmer); – aspirante, Sugepompe; – foulante, Trykpompe; – à feu, – à incendie, Brandsprøite; – pneumatique, Luftpompe; – de mer, Skypompe (trombe); canif à –, Penneknив, hvis Blad skydes tilbage i Skaftet.

Pomper, *v. a.* udpompe; – l'humidité, indsuge Fugtighed; *v. n.* sætte en Pompe i Gang, pompe.

Pompeusement, *ad.* med Pragt, paa en pragtfuld Maade; *fig.* i ædle, ophøiede Udtryk; i stolte, glimrende, svulstige Ord

Pompeux, se, *a.* prægtig, pragtfuld; *fig.* ophøiet, velklingende; stolt, høittravende (om Stilen); des éloges –, pragtfulde, glimrende Lovtaler; *fa.* – galimatias, Sammenhoben af smukke ucorrecte, intetsigende Fraser.

Pompier, *m.* Pompemager; Sprøitemester; Brandkarl; le corps des –s, Brandcorpset; *fa.* c'est un fameux –, det er en dygtig Dranker.

Pompon, *m.* Smaapynt til Fruentimmerstads, Hovedpynt, Haarpynt; (Mil.) rund Uldbusk til Chacoen i Stedet for Fieder; *fig.* Flosfel i Stilen; *pop.* à lui le –, ham tilhører Æren.

Pomponner, *v. a.* pynte med Flitterstads, med Hovedpynt o. desl.; *fig.* – son style, udpynte sit Foredrag; *v. pr.* pynte sig.

Ponant, *m.* (Mar.) Vesten, Sødtryk i Middelhavet; la mer du –, el. blot le –, Oceanet (i Modsætn. til Middelhavet); *p. u.*

Ponce, *f.* Pimpsteen; lille Pose fyldt med Kulstøv til at tage Aftryk af en Tegning el. et Mønster; *a.* pierre –, Pimpsteen.

Poncé, *m.* Slags fort Farve til at liniere Papir og skrive Navn paa Lærred; Mærkeblæk.

Ponceau, *m.* lille Bro over en Bæk; Slags høirød Valmue (coquelicot); høirød Farve; *a.* høirød.

Poncer, *v. a.* afgnide el. afrive med Pimpsteen, glatte, jevne; gjennemstikke Omridset og Hovedtrækkene i en Tegning, og derefter overgnide samme med Kulstøv for at tage Aftryk deraf; liniere Papir efter et afskaaret, linieret Blad.

Poncette, *f.* lille Pose med Kulstøv til at tage Aftryk af et Mønster.

Ponceux, se, *a.* som ligner Pimpsteen el. er beslægtet med samme.

Ponche, *m.* s. punch. [Skal sjeldes.

Poncire, *m.* tykskallet Citron, hvis

Poncis, *m.* prikket Mønster, som overstrøes med Kulstøv for at erholde Aftryk; linieret Papirblad til at skrive lige efter. [Vatterfottige.

Ponction, *f.* (Chir.) Tapning af

Ponctualité, *f.* Nøiagtighed, Punktlighed.

Ponctuation, *f.* Interpunction. Tilsætning af Skilletegnene; Tilsætning af Vokaltegnene i de østerlandske Sprog.

Ponctué, e, *p.* og *a.* (Bot.) prikket; (H. n.) besaaet med smaa Puncter; ... *s. m.* (H. n.) Fiirbeen og Slange, som have et prikket Ydre.

Ponctuel, le, *a.* nøiagtig, regelmæssig, punktlig. [punktligen.

Ponctuellement, *ad.* nøiagtigen,

Ponctuer, *v. a.* interpungere, afdele med Skilletegn: (Mus.) angive Hvilepunkterne i en Compoſition, punctere.

Pondag, *m.* (Mine) en Kulaares ſtraa Retning; et Kullags Fald.

Pondage, *m.* Afgift, ſom i Engelland hæves efter Vægten af alle Varer ved deres Ind- el. Udgang.

Pondérable, *a.* (Did.) ſom lader ſig veie, hvis Vægt lader ſig beſtemme.

Pondérant, e, *a.* tung; vægtig; *p. u*

Pondération, *f.* (Phys.) Ligevægtsforhold mellem Vægten af Gjenſtande, der veies imod hinanden; *fig.* Ligevægt mellem Statsmagterne; (Peint.) Ligevægt i Fordeling af Gjenſtandene i Malerier.

Pondérer, *v. a.* kun i fig. Forſt om Statsmagterne: veie imod hinanden.

Pondeuse, *f.* Hunfugl, ſom lægger Æg; *fig.* og *pop.* Kone, ſom faaer mange Børn; *a. f.* poule –, Høne, ſom lægger mange Æg.

Pondre, *v. a.* og *n.* lægge Æg; *prov.* og *fig.* pondre sur ses œufs, være meget velhavende, nyde Frugten af ſine Rigdomme i Mageligbed.

Pondu, e, *p.* œuf frais pondu, et nyligt lagt Æg.

Ponère, *m.* (H. n.) Slags Myre.

Pongam, *m.* (Bot.) bælgfrugtet Plante af Hedyſarcernes Gruppe.

Ponger, *v. n.* (Tann.) gjennemtrænges af Vand (om Læder).

Pongitif, ive, *a.* (Méd.) ſtikkende (om Smerter).

Pongo, *m.* (H. n.) Slags ſtor Abe.

Pont, *m.* Bro; (Mar.) Dæk; (Taill.) Buxeklap (ogſ. petit-pont, pont-levis); – de bateaux, Skibsbro af ſammenføiede Baade, bedækkede med Planker; – suspendu, Hængebro; – -levis, Vindebro; (Man.) Kabriol af en ſteilende Heſt; . . . – à bascule, Vippebro; – volant, flydende Bro af Baade, fastgjorte ved et Toug i Midten af en Flod; Dæk paa et Handelsfartøi til at tage af; faux-pont, Banjer-Dæk; – coupé, aabent Dæk; – entier, glat Dæk; second –, Mellemdæk; – courant d'avant arrière, heelt Dæk fra for til Agter; vaisseau à trois –s, Tredækker; jeter un –, ſlaae en Bro; les –s et chaussées, Bro- og Veivæſenet; *prov.* laisser passer l'eau sous les –s, ikke bryde ſig om hvad der ikke angaaer En; il passera bien de l'eau sous les –s entre ci et là, der vil løbe meget Vand til Strand inden den Tid; la foire n'est pas sur le –, det haſter ikke ſaa ſtærkt; faire un – d'or à l'ennemi, ikke bringe Fjenden til det Yderſte, lette ham Tilbagetoget; faire un – d'or à q., formaae En til at opgive ſine Fordringer el. til at afſtaae ſit Embede ved at tilbyde ham ſtore Fordele; c'est le – aux ânes, det er Noget, Gud og hver Mand veed; det er Noget, ſom Enhver kan gjøre; det er et dumt Svar, ſom Tosſerne pleie at gjøre for at beſvare en Indvending; (Jeu) faire un –, lægge et Læg paa Kort for dermed at gjøre Kneb.

Pontac, *m.* Slags rød Viin.

Pontain, *m.* (Anc.) Tigger, ſom bad om Almisſe paa Broen Sulpicius i Rom.

Pontal, *m.* (Mar.) Skibs-Dybde, [Skibs-Høide.

Ponte, *m.* Hjerteres i L'Hombre, naar der ſpilles i Hjerter; Ruderæs, naar der ſpilles i Ruder, Ponto; (i Hazardſpil) En, ſom ſætter Penge paa et Kort imod Bankeuren; . . . *s. f.* Æglægning; Læggetid; (Mine) Klippe, ſom i en Mine tjener til Støtte for en Aare.

Ponté, *m.* Deel af Kaardefæſtet til [at beſkytte Haanden.

Ponté, e, *a.* (Mar.) forſynet med Dæk; vaisseau –, Fartøi med Dæk; non-ponté, ſom er uden Dæk.

Ponteau, *m.* (Manu.) Stykke Træ, ſom bruges til at faſtholde Silkevæven.

Pontée, *f.* Alt hvad der underſtøtter og faſtholder en Bro.

Ponteler, *v. a.* (Manu.) anbringe Træſtykket (ponteau), ſom ſkal faſtholde en Silkevæv.

Ponter, *v. n.* (Jeu) ſætte Penge paa et Kort imod Bankeuren i Hazardſpil.

Pontet, *m.* (Arm.) Bøile, ſom dækker Fjeren paa en Geværlaas; (Sell.) Sadelbue.

Pontife, *m.* Ypperſtepræſt; (i den catholſke Kirke og i ophøiet Stil) Biſkop, Prælat; le souverain –, Paven.

Pontifical, *m.* Ritual for Biſkopper; *pl.* –caux.

Pontifical, e, *a.* ypperſtepræſtelig; pavelig; biſkoppelig; *pl. m.* –caux.

Pontificalement, *ad.* paa Ypperſtepræſtens Viis; i biſkoppelig Ornat.

Pontificat, *m.* ypperſtepræſtelig Værdighed; Pave-Værdighed; Pavens Regjeringstid.

Pontil, *m.* (Verr.) Jernſtang med en Glasknap, hvormed Glaskar fastholdes, naar det ſtilles fra Smeltersret; Speilglas beſtemt til at ſlibes.

Pontiller, *v. n.* (Verr.) faſtholde Glasvarer med Glastangen (pontil).

Pontilles el. **épontilles**, *f. pl.* (Mar.) Finknetſcepter.

Pontins, *a. m. pl.* kun illdtr. marais –, de pontinſke Moradſer i Nærheden af Rom.

Pont-neuf, *m.* Navn paa en Bro i Paris; Gadeſang til en bekjendt Melodi; *pl.* des ponts-neufs.

Ponton, *m.* Bro, bygget af ſammenføiede Baade, belagte med Bræder; (Mil.) Kobberbaad til at ſlaae Bro over en Flod, Ponton; (Mar.) Pram; Blokſtib til at indſlutte Fanger i.

Pontonage, *m.* Bropenge; Færgepenge for at ſætte over en Flod.

Pontonier, *m.* Bromand, ſom oppebærer Bropenge; Slags Artilleriſt, ſom ſlaaer Broer, Pontoneer.

Pontuseau, *m.* (Pap.) Metaltraad tvers over Papirformen; Stribe i Papiret frembragt af Metaltraadene.

Pope, *m.* (Anc.) underordnet Offerpræſt; nu: græſt-catholſk Præſt.

Popeline, *f.* Popelin, Slags Tøi, ſom er halvt af Silke, halvt af Uld (hellere: papeline).

Popine, *f.* Huus, hvor Offerpræſten udſolgte Kjød af Offerdyrene; Værtshuus.

Poplitaire el. **poplité**, e, *a.* (An.) henhørende til Knæhaſen.

Populace, *f.* Pøbel.

Populacier, ère, *a.* pøbelagtig.

Populaire, *a.* tilhørende el. angaaende Folket; eiendommelig for Folket el. Almuen; fattelig, let forſtaaelig; almindeligen udbredt; nedladende, venlig, yndet af Folket; préjugé –, en Fordom, ſom er udbredt blandt Folket el. egen for Almuen; gouvernement –, Folkeregjering; rendre une science –, gjøre en Videnſkab fattelig el. tilgængelig for Alle; ce roi est –, denne Konge er yndet af Folket; ... *s. m.* en overordentlig ſtor Mængde (*p. u.*).

Populairement, *ad.* paa Folkets Viis, paa Almuens Maade; efter Folkets Maade at udtrykke ſig paa; populairt, paa en Folket behagelig Maade.

Populariser, *v. a.* udbrede blandt Folket, gjøre almeenfattelig; gjøre yndet af Folket; *v. pr.* forſkaffe ſig Folkeyndeſt, gjøre ſig yndet af Almuen.

Popularité, *f.* Nedladenhed, Venlighed imod Almuen; Folkeyndeſt, Folkegunſt.

Population, *f.* Befolkning, Folkemængde; favoriser la –, befordre Folkemængden.

Populéum (um udt. om ud. Næſelyd), *m.* (Pharm.) Poppelſalve; ogſ. *a.* onguent –.

Populeux, se, *a.* folkerig.

Populicide, *a. m.* Folkemorder; Folkemord; *a.* folkemorderſk; ſtridende mod Folkets Bedſte; tilintetgjørende dets Rettigheder el. dets Frihed.

Populo, *m.* lille triveligt Barn (*plais.*); *inus.*

Poque, *m.* (Jeu) Pukſpil; Pukbræt; *v.* **Poquer**, *v. a.* (Jeu) kaſte Kuglen i Veiret i Kugleſpil, ſaa at den falder ned uden at trille; *v. n.* pukke (i Pukſpil).

Porc (c ſtumt), *m.* Svin; Svinekjød; – frais, uſaltet Svinekjød; filet de – frais, ferſk Svinemørbrad; soie de –, Svinebørſte; – marin, Marſvin; *fig.* og *fa.* c'est un vrai –, det er et ſvinſk og fraadſende Menneſke.

Porc-épic, *m.* (H. n.) Pigdyr, Slags ſtort Vindſvin; *pl.* des porcs-épics.

Porcelaine, *f.* Porcelain; Porcelainsvaſer, Porcelainskar; (H. n.) Porcelainſnekke; (Méd.) Slags Hududſlet; *a.* cheval –, graablommet Heſt.

Porcelanite, *m.* (H. n.) Slags forſteenet Porcelainſnekke.

Porcelet, *m.* (H. n.) Slags Kjel-[derorm.

Porchaison, *f.* (Ch.) Tid da Vildſvinet er fedeſt og bedſt at ſpiſe.

Porche, *m.* hvælvet Indgang el. Forgaard ved en Kirke el. et Palads; – en tambour el. blot tambour, Slags Træ-Hvælving indenfor Indgangen til en Kirke.

Porcher, ère, *s.* Svinevogter; Svinevogterinde; *m. fig.* og *fa.* plumpt ſvinſk, udannet Menneſke.

Pore, *m.* (iſær i *pl*) Pore, Svedehul; ſtin Aabning paa Legemet i Almindelighed.

Poreux, se, *a.* ſom har Porer, fuld af ſine Aabninger, porøs.

Porisme, *m.* (Géo. anc.) let, almindel. Hjælpeſætning (*v.*) [over Utugt; *inus.*

Pornographe, *m.* Forfatter til et Skrift

Porosité, *f.* Porøsitet, Egenskab hos faste Legemer at have Porer (bruges ikke om Dyr). [den, knokkeldannende.

Porotique, *a.* (Chir.) hærdende Hu-

Porphyre, *m.* (Minér.) Porfyr, en rød, hvidprikket Stenart.

Porphyrion, *m.* (H. n.) Purpurhøne.

Porphyrisation, *f.* Rivning paa Porfyr el. en anden haard Materie.

Porphyriser, *v. a.* rive Noget til Pulver paa en haard Materie, sædvanligen paa Porfyr; papier –é, Papir, som er blevet glat og glindsende ved at gnides med Sandrak.

Porphyrogenète, *a.* (Anc. om Børn af de græske Keisere) født i Purpur- el. Porfyr-Kammeret, el. født under deres Faders Regjering.

Porque, *f.* især *pl.* (Mar.) Baand til at sammenholde Tømmeret i Skibsrummet, Kattespor; –s acculées, Agterbaand-Spor. [e, *a.* gulgrøn.

Porracé (Ac. skriver ogs. poracé),

Porreau, *m.* (Bot.) Porre; s. poireau.

Porrection, *f.* (Égl.) Overlevering af de til en underordnet geistlig Orden henhørende Requisiter.

Porrigineux, se, *a.* (Méd.) skurvet.

Porrigo, *m.* (Méd.) Skurv i Hovedet.

Port, *m.* Havn; Søstad med Havn; Skibs-Drægtighed; Fragt, Porto; Holdning, Anstand, Væsen; (Jeu) Kort, man holder paa; – franc, Frihavn; – de barre, Havn, som er beskyttet af en Sandbanke el. Steendæmning, og hvori man kun kan løbe ind med Høivande; – de toute marée, Havn, hvori man til enhver Tid kan løbe ind; relâcher dans un –, løbe ind i en Havn; prendre –, komme i Havn, lægge ind til Land; *fig.* naae Maalet for sine Ønsker; arriver à bon –, komme i god Havn, ankomme i god Behold; *fig.* og *fa.* fuldende heldigen et Foretagende; faire naufrage au –, *fig.* strande i Udførelsen af et Foretagende, som var nær ved at lykkes; – de salut, sikker Havn; *fig.* Tilflugtsted; il est dans le –, han er i Rolighed, i Sikkerhed; ogs. han er død; avoir ses –s francs, faae sine Breve tilsendte frankerede; – permis, det, en Skibscapitain el. Passageer kan have frit ombord; – d'armes, Ret el. Tilladelse til at føre Vaaben; en Soldats Stilling idet han skuldrer; il a un beau – de tête, han bærer sit Hoved med Anstand; elle a le – d'une reine, hun har en Anstand som en Dronning; (Bot.) le – d'une plante, en Plantes eiendommelige Udseende el. Vext; (Mus.) – de voix, Stemmens umærkelige Stigen.

Portable, *a.* som man kan bære, som man kan gaae med (om Klæder); (Jur.) rente –, Rente, som udbetales paa et bestemt Sted (til Forskjel fra rente requérable, Rente, som maa indkræves hos Debitor).

Portage, *m.* Bæring; Transportering til Vogns; droit de –, Ret, som en Sømand har, til at føre visse Punds Vægt frit med ombord (nu hellere: port-permis); faire –, bære en Baad over Land, hvor Sciladsen paa en Flod afbrydes af Vandfald; portage, Sted i en Flod, hvor Baaden maa bæres videre formedelst Vandfald.

Portail, *m.* Portal; Hovedport paa et Tempel; Façaden, hvor Hoveddøren til en Kirke findes; *pl.* des –tails.

Portant, *m.* Hank el. Greb paa en Koffert el. Kasse; Rem, som tjener til at forkorte el. forlænge et Kaardegehæng; (Phys.) Jern, med hvilket Magneten løfter Vægten.

Portant, e, *a.* bruges kun i Udtr. bien –, ved god Helbred; être mal –, have en slet Helbred; tirer à bout –, skyde nærved, med Piben paa Brystet; *fig.* og *fa.* dire des choses fâcheuses à bout –, sige En Ubehageligheder lige i Øinene; l'un – l'autre, *loc. ad.* det Ene med det Andet.

Portatif, ive, *a.* som let kan bæres; dictionnaire –, Lomme-Ordbog; *fa.* cet homme n'est pas –, denne Mand er ikke let til Fods. [ports-d'armes.

Port-d'armes, *m.* s. port; *pl.* des

Port-de-voix, *m.* s. port; *pl.* des ports-de-voix.

Porte, *f.* Port, Dør; Porten el. den tyrkiske Sultans Hof; *fig.* Indledning, Begyndelse, Regle til; Vei el. Middel til; *pl.* snæver Vei mellem Bjerge, Snævring, Pas; – cochère, Kjøreport; – bâtarde, stor, bred Port for Fodgængere; – coupée, Port med to el. fire Fløie, deelte midt over; – brisée, Port, til at slaae sammen i flere Stykker fra øverst til nederst;

--croisée, Vindue, som naaer fra Loftet til Gulvet og aabnes ud til en Have el. Balcon; - battante, Dørramme, beslaaet med Klæde foran en Dør og bestemt til at forebygge Træk; - feinte, blind Dør; - perdue, Tapetdør, som ikke falder i Øine; - vitrée, Glasdør; - de glace, Dør med fortinnet Glas i; - secrète, - dérobée, hemmelig Dør; - de secours, hemmelig Dør, hvorfra Hjælp kan indlades; - de derrière, Bagdør; *fig.* Udflugt, Undskyldning; refuser sa - à q., ikke ville tage imod Ens Besøg; faire défendre sa -, forbyde Nogen at komme ind til sig; fermer sa - à q., ikke ville tillade En at komme til sig; fermer à q. la - au (sur le) nez, smække Døren stærkt i for En; trouver - close, ikke finde Nogen hjemme, ikke indlades; mettre q. à la -, vise En bort, jage en paa Døren; être logé à la - de q., boe ved Siden af En; *fig.* og *fa.* prendre la -, snige sig bort, liste sig bort; passez-moi la -, enfilez-moi la -, lad mig slippe hurtigt bort; mettre la clef sous la -, flygte hemmelig bort; heurter, frapper à toutes les -s, forsøge alle Veie eller henvende sig til Alle for at naae sit Maal; il est entré par une belle -, han har erholdt sit Embede paa en hæderlig Maade; se faire écrire à la - de q., lade sig indskrive hos Portneren, for at Herren kan faae at vide, at man har været hos ham; toutes les -s lui sont ouvertes, han er allevegne godt antagen, alle Porte staae aabne for ham; il faut qu'une - soit ouverte ou fermée, man maa tage en Beslutning, bestemme sig paa en el. anden Maade; enfoncer une - ouverte, anstrænge sig for at bekæmpe en indbildt Modstand; il a écouté aux -s, han har lyttet efter; han har gjettet Hemmeligheden; (iron.) han har kun fattet det Halve; être aux -s de la mort, være paa det Yderste, være Døden nær; *loc. ad.* à - close, hemmeligt, under fire Øine, inden lukte Døre; à -s ouvrantes, ved Portens Aabning; à -s fermantes, paa den Tid da Porten lukkes; - à -, Dør ved Dør; de - en -, fra Dør til Dør, fra Huus til Huus; ... *s. f.* (An.) veine -, Portaare, som fører Blodet til Leveren.

Porté, e, *p.* baaret; tilbøielig; *fa.* vous voilà tout -, De behøver ikke derfor at røre Dem af Stedet: être - à, være tilbøielig til; être plus - pour une ch. que pour une autre, have større Tilbøielighed el. Lyst for Et end for et Andet; *prov.* antant vaut traîné que -, ligesaa godt paa den ene Maade, som paa den anden.

Porte-affiche, *m.* stor Tavle til at opslaae Plakater paa; Ombærer af Plakater; *pl.* des porte-affiches.

Porte-aiguille, *m.* (Chir.) chirurgisk Instrument til at fastholde Naale; *pl.* des porte-aiguille.

Porte-allume, *m.* (Boul.) Syrfad til brændende Kul, hvormed man lyser for sig ved Efterfyn af en Ovn; *pl.* des porte-allume.

Porte-allumettes, *m.* Svovlstikke-Fouteral; *pl.* des porte-allumettes.

Porte-arquebuse, *m.* Betjent, som bar Kongens Gevær paa Jagt; sammes Embede; *pl.* des porte-arquebuses.

Porte-assiette, *m.* Metalbakke el. Straabrikke til at sætte Tallerkener paa; *pl.* des porte-assiettes.

Porte-auge, *m.* Muurhaandlanger; *pl.* des porte-auges.

Porte-baguette, *m.* Ring paa Geværskjæftet til at holde Ladestokken; *pl.* des porte-baguettes.

Porte-balle (porteballe efter Acad.), *m.* Bissekræmmer; *pl.* des porte-balles.

Porte-barres, *m.* Grimering til sammenfoldede Hefte; *pl.* des porte-barres.

Porte-bossoir, *m.* (Mar.) Støtte under Kranbjælken; *pl.* des porte-bossoir.

Porte-bouchoir, *m.* (Boul.) den forreste Deel af en Ovn, Forovn; *pl.* des porte-bouchoir.

Porte-bougie, *m.* (Chir.) Rør, hvorved Vox-Sonden indføres i Uringangen; *pl.* des porte-bougie.

Porte-broche, *m.* (Arm.) løst Skaft til forskjellige Slags Værktøi; *pl.* des porte-broches.

Porte-cahier, *m.* Mappe til skrevne Hæfter; *pl.* des porte-cahiers.

Porte-carabine, *m.* Krog paa en Bandeleerræm til Karabinen; *pl.* des porte-carabines.

Porte-carreau, *m* Forhøining af Træ til at lægge Puder paa; *pl.* des porte-carreaux.

Porte-chandelier, *m.* Slags Gue-

ridon el. Meubel paa een Fod til en Lysestage; *pl.* des porte-chandeliers.

Porte-chape (portechape, Ac.), *m.* Kirkebetjent, som bærer Chorkaaben; *pl.* des porte-chape.

Porte-choux (portechoux, Ac.), *m.* Gartnersvend, som bærer Kaal og andre Urtesager til Torvet; *pl.* des porte-choux.

Porte-cigarre, *m.* Cigarrør; *pl.* des porte-cigarre.

Porte-clefs, *m.* Slutter, Arrestforvarer; Tangentrække paa et Claveer; *pl.* des porte-clefs.

Porte-cochère, *f.* Kjøreport; *pl.* des portes-cochères.

Porte-collet (portecollet, Ac.), *m.* Kravestykke af Pappapir el. af overtrukken Fiskebeen til at lægge ind i Kjolekraven for at holde den i Veiret; *pl.* des porte-collet.

Porte-coton, *m.* Kammertjener, Garderobebetjent; *fig.* krybende Smigrer, Spytslikker; *pl.* des porte-coton.

Porte-couteau, *m.* Kniv til at overskjære Staaltraad, hvoraf der gjøres Fiskekroge; *pl.* des porte-couteaux.

Porte-crayon (portecrayon, Ac.), *m.* Metalfouteral til en Blyantspen; *pl.* des porte-crayon.

Porte-crête, *m.* (H. u.) Leguan-Fiirbeen med en takket Kam paa Ryggen; *pl.* des porte-crête.

Porte-croix, *m.* Korsbrager i en Procession; Korsbroder; *pl.* des porte-croix.

Porte-crosse, *m.* En, som bærer Bispestaven foran en Biskop; (Man.) lille Læderstede, fastgjort til Sadlen og hvori Enden af Karabinpiben indstikkes; *pl.* des porte-crosse.

Porte-culotte, *m.* herskesyg Kone, som regierer Huset, som underkuer Manden; *pl.* des porte-culottes.

Porte-de-mouille, *f.* (Hydr.) nederste Aabning paa en Sluse; *pl.* des portes-de-mouille.

Porte-de-tête, *f.* (Hydr.) øverste Sluseaabning; *pl.* des portes-de-tête.

Porte-Dieu, *m.* Geistlig, som bringer Sacramentet til en Syg; *pl.* des porte-Dieu.

Porte-drapeau, *m.* Fanebærer, Fanejunker, Fændrik; *pl.* des porte-drapeau.

Portée, *f.* saa mange Unger, et Dyr faaer paa eengang; Skudvidde; Afstand, som angiver, hvor langt Haanden, Stemmen el. Synet rækker; *fig.* Fatteevne, Aandskraft; en Persons Evne i Forhold til Stand el. Formue; et Udtryks el. et Raisonnements hele Omfang og Betydning; (Mus.) de fem Nodelinier; (Arch.) den hele Udstrækning af en horizontalt liggende Steen el. Bjælke; *pl.* (Ch.) Spor af Hjortens Horn i et Krat; une – de fusil, et Geværskuds-Afstand; être hors de la – des balles, være udenfor Skudvidden, udenfor den Afstand, hvori Kuglerne kunne række; être à – de qc., være i Stand til at kunne gjøre Noget; ce n'est pas à la – de ma main, saavidt kan min Haand ikke række; il est à – de vous servir, han er i Stand til at kunne tjene Dem; nous étions à la – de sa voix, vi vare saa nær, at vi kunde høre, hvad han sagde; je connais la – de son esprit, jeg kjender hans Fatteevne; se mettre à la – de qn., gjøre sig fattelig for En; cela passe ma –, det overstiger mine Kræfter; c'est au-dessus de sa –, det gaaer over hans Horizont; il y a peu de gens de sa –, der ere faa Mennesker, der ere saa dygtige som han.

Portée, *a. f.* (Blas.) croix –, Kors, som har en straa Stilling i Feltet.

Porte-enseigne, *m.* Fanebærer i Infanteriet (nu blot: enseigne); *pl.* des porte-enseigne.

Porte-épée, *m.* Kaardegehæng; *pl.* des porte-épées.

Porte-éperon, *m.* Sporelæder paa Støvler; *pl.* des porte-éperons.

Porte-épine, *f.* porc-épic.

Porte-étendard, *m.* (Mil.) Rytter, som bærer Standarten paa Marschen; Sko, hvori Standarten sættes; *pl.* des porte-étendard.

Porte-étriers, *m.* Læderrem, hvori Stigbøilen ophæftes, naar man er stegen af Hesten; *pl.* des porte-étriers.

Porte-étrivières, *m.* Jernringe paa begge Sider af Sadlen, hvori Stigremmen fastgjøres; *pl.* des porte-étrivières.

Porte-faix (portefaix, Ac.), *m.* Lastbrager, Drager; *pl.* des porte-faix.

Porte-fer, *m.* Slags Fouteral i Sadlen til Hestesko; *pl.* des porte-fers.

Porte-feu, *m.* (Artil.) Lysbild til at antænde Noget i Afstand; (Art.) Brandrør til Bomber el. Granater; *pl.* des porte-feu.

Porte-feuilles (portefeuille, Ac.) *m.* Brevtaske; *fig.* en Ministers Portefeuille (Departement); forh. en Ar-

tiſtes Samling af Tegninger el. Kobberſtykker (nu: le carton el. hellere: l'album d'un peintre, d'un artiste); avoir toute sa fortune en –, have hele ſin Formue i Verler el. Statspapirer; cet auteur a tous ses ouvrages en –, denne Forfatter har endnu Intet udgivet, hans Værker ere i Manuſcript; *pl.* des porte-feuilles.

Porte-flambeau, *m.* Fakkelbærer; *pl.* des porte-flambeaux.

Porte-foret, *m.* Skrueſtok til et Bor; Borcplade til at holde Boret faſt; *pl.* des porte-foret.

Porte-gargousse, *m.* (Art. og Mar.), huul Træcylinder til Kanonpatroner; Koggers; *pl.* des porte-gargousses.

Porte-grève, *m.* førſte Øvrighedsperſon i en Søhavn; *pl.* des porte-grève.

Porte-hache, *m.* Fouteral til en Sapeurs el. militair Tømmermands Øxe; *pl.* des porte-hache.

Porte-haubans, *m.* (Mar.) Røſt, Træſtænger, ſom ere faſtnaglede til Maſten og tjene til at faſtholde Vanterne; *pl.* des porte-haubans.

Porte-huile, *m.* (Horl.) lille Inſtrument til at indgnide Uhrværket med Olie; *pl.* des porte-huile.

Porte-huilier, *m.* Slags Platmenage til Olie- og Eddikeflaſker; *pl.* des porte-huiliers.

Porte-lanterne, *m.* (H. n.) Lygtedrager, et Inſect; *pl.* des porte-lanternes.

Porte-lettres, *m.* lille Brevtaſke; *pl.* des porte-lettres.

Porte-malheur, *m. fa.* Ulykkesfugl, Ulykkersſpaamand; ulykkeligt Barſel; *pl.* des porte-malheur.

Porte-manchon, *m.* Baand til at bære en Muffe i; Muffering, hvortil et ſaadant Baand faſtgjøres; *pl.* des porte-manchon.

Porte-manger, *m.* Slags Madſpand;

Porte-manteau, *m.* Vadſæk, Mantelſæk; Klæderække; Knage til at hænge Klæder paa; forh. Tjener, ſom bar Kongens Kappe, naar han gik ud; (Mar.) Hækbaand; *pl.* des porte-manteaux.

Porte-masse, *m.* En, ſom bærer Ceremoniſtaven; *pl.* des porte-masse.

Porte-mèche, *m.* (Chir.) Redſkab til at indbringe en Bæge; *pl.* des porte-mèches.

Portement, *m.* Bæren; (Peint) Billede, ſom foreſtiller Jeſus bærende Korſet (– de la croix).

Porte-miroir, *m.* (H. n.) Slags ſurinamſk Sommerfugl; *pl.* des porte-miroir.

Porte-montre, *m.* lille Uhrfouteral; *pl.* des porte-montre.

Porte-montres, *m.* (Horl.) lille Glasſkab til Uhre; *pl.* des porte-montres.

Porte-mors, *m.* Læder til at holde Bidslet; *pl.* des porte-mors.

Porte-morts, *m.* (H. n.) Slags Aadſelgraver (nécrophore); *pl.* des porte-morts.

Porte-mouchettes, *m.* Lyſeſaxbakke;

Porte-mousqueton, *m.* Krog paa en Bandelerrem; Krog paa en Uhrkjæde; *pl.* des porte-mousquetons.

Porte-musc, *m.* (H. n.) Moſusdyr, Moſusdyr; *pl.* des porte-musc.

Porte-objet, *m.* Meſſingtraad, ſom holder Gjenſtanden, man betragter gjennem et Mikroſkop; *pl.* des porte-objets.

Porte-page, *m.* (Impr.) Papirunderlag, hvorpaa en udſat Colonne lægges; *pl.* des porte-pages.

Porte-panier, *m.* Krog til at hænge en Kurv paa; *pl.* des porte-paniers.

Porte-pierre, *m.* (Chir.) lille Metalrør, hvormed man holder Helvedsſteen; *pl.* des porte-pierre.

Porte-queue, *m.* (H, n.) Slags Sommerfugl med Hale; ... Tjener, ſom bærer Slæbet; *pl.* des porte-queues.

Porter, *v. a.* bære; bringe; bibringe; føre, fremføre; have paa, gaae med, være iført; holde, have en vis Udſtrækning; gaae ſvanger med, være drægtig; *fig.* taale, udholde; lede, formaae, bevæge til, tilſtynde; aabenbare, tilkjendegive, røbe; lyde paa; ... *v. n.* hvile paa; række, naae; (Mar.) ſtyre efter; ... *v. pr.* begive ſig hen til; tage en vis Retning; tage fat paa, hengive ſig til; befinde ſig (godt el. ſlet); ... – de l'argent sur soi, bære Penge hos ſig; – des habits brodés, gaae med broderede Klæder; – le deuil, bære Sorg; – la robe, høre til den juridiſke Vei; – l'épée, høre til Militair-Etaten; cette poutre porte dix pieds, denne Bjælke holder ti Fod; – la tête haute, holde Hovedet i Veiret, kneiſe; – les pieds en dehors, vende Foden udad; – le nez au vent, ſætte Næſen høit; il le porte haut, han bilder ſig meget ind; – la main à qc., lægge Haanden paa Noget, gribe Noget; – un coup à q., bibringe En et Stød; – coup à, ſlaae;

tout ce qu'il dit porte coup, alt hvad han ſiger gjør ſin Virkning, gjør Indtryk; – le joug, bære Aaget, være underkuet; il ne le portera pas loin (en paradis, en l'autre monde), han ſkal ikke undgaae ſin Straf, han ſkal ikke døe i Synden; – q. sur les épaules, have Overhæng af En; – q. dans son cœur, elſke En høit; – q. en terre, bære En til Graven; – q. par terre, kaſte En til Jorden; – q. aux nues, roſe En overordentligt, løfte En til Skyerne; ce vin porte bien l'eau, denne Viin kan taale at ſpædes; il porte bien le vin, han kan taale megen Viin, uden at beruſes; il y a des personnes puissantes qui le portent, der er mægtige Perſoner, ſom understøtte ham, ſom føre ham frem, ſom beſkytte ham, ſom vælge ham; qui portez-vous? hvem ſtemmer De for? hvem vælger De? – ses pas en quelque lieu, begive ſig et Sted hen; – ses regards, sa vue en q. endroit, vende ſine Øine, ſit Blik et Sted hen; – ses vues bien haut, bien loin, lægge ſtore Planer, gjøre ſtore Fordringer; – son ambition jusqu'à..., drive ſin Ærgjærrighed ſaavidt o. ſ. v.; – son malheur en patience, bære ſin Ulykke med Taalmodighed; – la terreur partout, udbrede Rædſel allevegne; – à l'extrémité, drive til det Yderſte; – q. à la vengeance, tilſkynde En til Hævn; – honneur à q., beviſe En Ære; – envie à q., misunde En; – témoignage, aflægge Vidnesbyrd, vidne om; – amitié, – affection à q., être porté d'amitié pour q., nære Venſkab for En; – bonheur à q., bringe En Held; – malheur (guignon) à q., bringe En Uheld; – préjudice à q., ſkade En; – la santé de q., – une santé à q, udbringe Ens Skaal, en Skaal for En; – la parole, føre Ordet; je lui ai porté parole de dix mille francs, jeg har lovet ham, givet ham Forſikkring om 10,000 Fr.; – à q. des paroles de paix, gjøre En Fredsforſlag; – son jugement sur (el. de) qc., afſige ſin Dom over Noget; la lettre porte que..., Brevet mælder at o. ſ. v.; le jugement porte condamnation, Dommen lyder paa Fordømmelſe; – une somme sur le grand livre, indføre en Sum i Hovedbogen, – en dépense, anføre ſom Udgift; porter un article sur le compte de q., føre Noget til Regning for En; – un article à compte, afſtrive en Poſt i Ens Regning; ce billet a porté cent écus, denne Seddel har vundet 100 Rixdaler; il n'a pas porté, den har ikke vundet; cela porte intérêt, det bærer Renter; (Jeu) – beau jeu, have gode Kort paa Haanden; bien –, kaſte godt af; – une couleur, have de fleſte Kort af en vis Farve; (Mil.) – les armes, ſkuldre; (Mar.) – la voile, holde et Seil fuldt...

— *v. n.* le fusil porte loin, Geværet rækker langt; vous voyez où porte ce discours, De ſee, hvortil denne Tale ſigter; ce vin porte à la tête, denne Viin ſtiger til Hovedet, gaaer i Hovedet; – sur les nerfs, irritere, angribe Nerverne; le coup a – é juste, Skuddet har truffet rigtigt; – à faux, ikke ligge lige paa Underlaget; – à fond, ligge lodret paa Underlaget; – à cru, ligge lige paa Jorden, uden Underlag; (Jeu) – à une couleur, holde paa en Farve; il porte à trèfle, han holder paa Kløver, han ſøger at faae ſine Stik i Kløver; (Mar.) – au nord, ſtyre mod Nord; – au large, ſtaae ud efter; – à terre, ſtaae ind efter; – sur un vaisseau, ſtyre mod et Skib; – plein, holde fulde Seil; – près et plein, ligge fuld og bi; (Man.) le cheval porte beau, Heſten fører Hovedet godt; il porte bas, den bukker...

— *v. pr.* la foule s'y porte, Mængden ſtimler derhen; le sang se porte à la tête, Blodet ſtiger til Hovedet; il s'y est porté en homme de cœur, han har opført ſig der ſom en behjertet Mand; se – aux études, kaſte ſig paa Studeringerne, tage fat paa ſamme; se – bien, befinde ſig vel; se – au bien, ſlaae ind paa den gode Vei; se – à des extrémités contre q., ſtride til Yderligheder imod En; se – partie contre q., optræde ſom Klager imod En; se – (pour) héritier, melde ſig ſom Arving. [engelſk Dl.

Porter (r udtales), *m.* Porter, ſtærkt

Porte-rames; *m.* (Manu.) Bræt, hvortil Snorene i en Væv faſtgjøres; (Mar.) Ring af Reeb ſom Aarerne i en Baad ſtikkes ind i; *pl.* des porte-rames.

Portereau, *m.* (Hydr.) Sluſe, ſom holder Vandet tilbage i en Flod, for

at gjøre den mere feilbar; (Charp.) Slags Bærebræt.

Porte-respect, *m.* Forsvarsvaaben, som indgyder Respect; udvortes Æresstegn; alvorligt Menneske, som holder de Unge i Tømme; *fa. pl.* des porte-respect. [Salt i; *pl.* des porte-sel.

Porte-sel, *m.* Saltkurv til at bære

Porte-tapisserie, *m.* Træramme over en Dør, hvori et Gardin el. Forhæng udspændes til at beskytte mod Træk; *pl.* des porte-tapisserie.

Porte-torche, *m.* s. s. porte-flambeau.

Porte-trait, *m.* Læderskede paa Enden af Hammeltreb; *pl.* des porte-trait.

Porteur, se, *s.* Bærer (bruges meest om En, der bærer smaa Byrder, hvorimod porte-faix el. crocheteur, bruges om En, der bærer store Byrder), Bærerske; Portechaisebærer (ogs. – de chaise); Overbringer, Ihændehaver; Kjøreheft, hvorpaa Kudsken rider; billet au –, Vexel, som lyder paa Ihændehaveren; – d'une lettre de change, den, til hvem en Vexel adresseres, el. den, som det overdrages at hæve sammes Beløb; – de nouvelles, Overbringer af Nyheder; – de paroles, En, som det er overdraget at fremføre en Andens Forslag, Ordfører; – de contraintes, Betjent, som underretter Skatteyderne, der reficere med deres Afgifter, om Følgerne af deres Udeblivelse.

Porte-valise, *m.* pavelig Officeer, som i Processioner rider foran Pavens Ridejunkere; *pl.* des porte-valises.

Porte-vent, *m.* Rør, hvorigjennem Luft bringes ind i en Sækkepibe el. i et Orgel; *pl.* des porte-vent.

Porte-verge, *m.* Pedel el. Kirkebetjent, som fører en Stav, hvormed han holder Orden i Kirken; *pl.* des porte-verge. [blik; *pl.* des porte-vis.

Porte-vis (s udt.), *m.* (Arm.) Skrue-

Porte-voix, *m.* Talerør, Raaber; *pl.* des porte-voix.

Port-franc, *m.* Fritagelse for Afgift af hvad der besørges med Posten; *pl.* des ports-francs.

Portier, ère, *s.* Portner, Portnerske; Dørvogter, Dørvogterske; *a.* frère –, Kloster-Broder, som er Klosterportner; sœur –ère, Klostersøster, som er Portnerske i et Kloster.

Portière, *f.* Aabningen paa en Karet, Karetdør; Forhæng el. Gardin for en Dør; (Art.) Fløidør i et Skyde-hul; ... *a.* som er i en saadan Alder, at den kan blive drægtig (om Qvæg).

Portion, *f.* Deel, Andeel; Qvantitet Kjød og Brød for en Deeltagende i et Maaltid; – congrue, el. blot: la congrue, Gave el. Gebyhr, som ydes Præsten til hans Underhold; (Jur.) – virile, Part i en Arv, hvor alle Arvinger gaae i lige Ret; Broderpart.

Portioncule, *f.* lille Deel, lille Portion; *fa. p. u.*

Portionnaire, *s.* og *a.* (Jur.) Deeltager i en Arv; deeltagende i samme; *p. u.*

Portique, *m.* hvælvet Gang, Søilegang; (Jard.) – d'arbres, en løvbedækt Gang. [gule Aarer.

Portor, *m.* sort Marmor med guld-

Port-permis, *m.* det, en Sømand maa føre frit med ombord. [afbilde, afmale; *v.*

Portraire, *v. a.* aftage Ens Portrait,

Portrait, *m.* Billede af en Person; Charakteerskildring; Beskrivelse; – en pied, Ens Billede i Legemsstørrelse; – parlant, Portrait af en talende Lighed; – chargé, Carricatur; ce fils est le – de son père, denne Søn er sin Fader op ad Dage, hans livagtige Billede. [tre de portraits).

Portraiteur, *m.* Portraitmaler (pein-

Portraiture, *f.* Portrait; Kunst at aftage Portraiter (*v.* i begge Betydn.); livre de –, Anviisning til at tegne alle Legemets Dele.

Portugais, e, *s.* og *a.* Portugiser, -inde; portugisisk; ... *s. m.* det portugisiske Sprog; -e, *s. f.* (Mar.) (amarrage en –) Bændsel, som bruges paa en Buk.

Portulacée, *f.* (Bot.) Portulak.

Portulan, *m.* (Mar.) Kystbog; Sømandsbog om Havneindløb; *v.*

Posage, *m.* Arbeide ved at opsætte Steen el. ved at opstille Roget; Betaling for samme; (Peint.) Stilling, hvori en Artist sætter en levende Model.

Pose, *f.* Opsætning el. Opstillen af Steen; en Grundsteens Nedlægning og den dermed forbundne Høitidelighed; Stilling, hvori en levende Model sættes af en Artist; (Mil.) Post el. Skildvagt, som udstilles efter Tappenstreg; caporal de –, Gefreiter, som udstiller el. afløser Skildvagterne.

Posé, e, *p.* og *a.* sat; antaget, forudsat; stadig, sindig; alvorlig; cela –, det forudsat, under den Forudsætning; un enfant –, et sat og stadigt Barn; un ton –, en sindig, rolig Tone;

écrire à main –e, ſtrive med en faſt og ſikker Haand; (Bl.) lion –, hvilende Løve.

Posément, *ad.* langſomt, ſtadigt, [ſindigt, alvorligt.

Poser, *v. a.* ſætte, ſtille, lægge; (Peint.) ſætte i visſe Stillinger; (Arith.) henſætte Tal under hinanden; (Mil.) udſætte Skildvagter; nedlægge, ſtrække (Gevær); (Mus.) – sa voix, intonere reent og beſtemt; *fig.* forudſætte, antage; opſtille, etablere; fremſætte beſtemt, nøie angive; *v. n.* ligge paa, hvile paa; ſætte ſig i en vis Stilling for at males, ſidde for Maleren; ſtudere ſine Stillinger; *v. pr.* ſætte ſig; ſtille ſig; opkaſte ſig ſom; – une pierre, lægge en Steen faſt; – une sonnette, ſætte en Klokke op, gjøre den faſt; – des sentinelles, udſætte Skildvagter; – à cru, opmure el. opſætte uden Grundlag; – à sec, mure uden Leer; – le cas, forudſætte el. antage et Tilfælde; – une question, opkaſte el. fremſætte et Spørgsmaal paa en beſtemt og nøiagtig Maade; – un principe, opſtille en Grundſætning; cette femme pose toujours, dette Fruentimmer ſtuderer altid ſine Gebærder el. ſine Dragt for at gjøre Indtryk.

Poseur, *m.* Steenſætter; – de sonnettes, En, ſom opſætter en Dørklokke.

Positif, ive, *a.* vis, beſtemt, paalidelig; nøiagtig; bekræftende; des preuves –ives, visſe, ſikkre Beviſer; un esprit –, en Mand, ſom forlanger Nøiagtighed og Beſtemthed i Alt, ſom træder op med Beſtemthed; une louange –ive, en bejaende el. bekræftende Roes; le droit –, den poſitive Ret (modſat den naturlige), den, ſom er grundet paa Vedtægter el. Sædvaner; ... *s. m.* det Visſe og Beſtemte, det Paalidelige, det virkeligt Beſtaaende; Poſitiv, lille Orgel; (Gr.) første Comparations-Grad, Poſitiv.

Position, *f.* Beliggenhed; Stilling; Tilſtand; Figurers Stilling; Poſitur; (Did.) Punkt i en Afhandling (*v.*); (Da.) Fødders Stilling imod hinanden; (Mus.) Optact; Nodernes Plads paa Linien; Haandens Plads paa Grebet af et Strengeinſtrument; vous connaissez ma –, De veed i hvad Stilling jeg befinder mig; être en – de, være i Stand til el. under ſaadanne Forholde at o. ſ. v.

Positionnaire, *m.* Redſkab til at angive Stæders Beliggenhed paa et Kort.

Positivement, *ad.* beſtemt; nøiagtigt, udtrykkeligen.

Positiviste, *m.* Philoſof, der kun antager el. troer paa hvad der nøiagtigen er beviiſt.

Pospolite, *f.* polſk Adel, ſamlet i [et Armeekorps.

Possédé, e, *p.* ſom er beſat af en ond Aand; *s.* en Beſat.

Posséder, *v. a.* beſidde, eie; have hos ſig, i ſit Huus; *fig.* beherſke; forſtaae fuldkomment; *v. pr.* beherſke ſig ſelv, være Herre over ſig ſelv; – une terre, eie en Landeiendom; – une charge, være i Beſiddelſe af et Embede; – les bonnes grâces de q., nyde Ens Yndeſt; – q., have En hos ſig, nyde hans Nærværelſe; – l'esprit de q., beherſke Ens Sind; – son âme en paix, have en rolig Samvittighed; – son sujet, være Herre over ſit Emne; – une langue, forſtaae et Sprog grundigt; il ne se possède pas de joie, han er ude af ſig ſelv af Glæde.

Possesseur, *m.* Beſidder, Indehaver; Eiermand; il en est – de longue main, han har eiet det i meget lang Tid; naar Talen er om Huſe og Grundeiendomme bruges hellere propriétaire.

Possessif, *a. m.* (Gr.) i Udtr. pronom –, Eiendomspronomen; adjectif –, Eiendomsadjectiv.

Possession, *f.* Beſiddelſe; Eiendom; Beſathed; être en – de qc., være i Beſiddelſe af Noget; être en – de faire qc., have Tilladelſe til, Evne el. Gave til at gjøre Noget; se mettre en – de qc., ſætte ſig i Beſiddelſe af Noget; prendre –, bemægtige ſig, overtage.

Possessoire, *m.* (Jur.) Eiendomsret (i Tale om Grundeiendom); *a.* action –, Retsact, hvorved man ſøger at haandhæve ſin Eiendomsret. [domsret.

Possessoirement, *ad.* i Følge Eien-

Possibilité, *f.* Mulighed; il n'y a pas –, det er ikke muligt.

Possible, *a.* muligt; *s.* det Mulige; hvad der er muligt; venez le plus tôt qu'il vous sera – (*fa.* le plus tôt –), kom ſaa ſnart ſom muligt; le moins de fautes –, ſaa faa Feil ſom muligt; je ferai tout mon –, jeg ſkal gjøre mit Bedſte, Alt hvad jeg formaaer.

Postal, e, *a.* angaaende Poſten; route –e, Poſtvei; *pl. m.* –staux.

Postcommunion, *f.* Præstens Bøn for Alteret efter Communionen.

Postdate, *f.* urigtig Dato, sildigere end den sande; *p. u.* [gere end det er strevet.

Postdater, *v. a.* datére Noget sildi-

Poste, *m.* Vagtpost, Post; Embede, Bestilling; – d'honneur, Æresspost, meget farlig Post; høit Embede; – jaloux, en Post, som er meget udsat for Overfald; relever un –, afløse en Post; retirer un –, trække en Post ind; être à son –, være paa sin Post, gjøre sin Pligt; être à – fixe dans un lieu, være bosiddende paa et Sted; occuper un – élevé, beklæde et ophøiet Embede.

Poste, *f.* Postbefordring, Heste til Poststifte; Posthuus, Postgaard; Postriden; to Postmiil; Brevpost; *pl.* Slags smaa Kugler; la – aux chevaux, Posthuus, hvor der stiftes Heste; la – aux lettres, Brevpost; maitre de –, Postmester; grande –, Hovedpost; petite –, Bipost, Fodpost; – restante, Udskrift paa et Brev, hvorefter det beroer paa Posthuset til det afhentes; aller, voyager en –, reise med Postheste; prendre la –, tage Postbefordring; courir la –, ride paa Postheste; tage Extrapost; *fig.* og *fa.* reise hurtigt; læse el. strive altfor hurtigt; faire tout en –, en courant la –, gjøre Alt i flyvende Hast; à –, *loc. ad.* til visse aftalte Terminer (*v.*); à sa –, *loc. ad.* til sin Tjeneste, til sin Raadighed (*v.*).

Posté, e, *p.* og *a.* opstillet, posteret; anbragt; nous sommes mal –s pour voir, vi staae slet for at see; il est bien –, han er godt anbragt, han har faaet et godt Embede; *fa.* nous voilà bien –s, nu ere vi i en slem Knibe.

Poster, *v. a.* henstille En paa et Sted, postere, sætte paa Vagt; anbringe i et Embede; *v. pr.* stille sig paa et Sted; sætte sig fast, tage en fast Plads.

Postère, *m.* Bagdeel; *fa. plais. v.*

Postérieur, e, *a.* sildigere, nyere, yngre; bageste; son droit est – au mien, hans Ret er yngre end min; à une époque –e, til en senere Tid; cet ouvrage est – à l'autre, dette Værk er udkommet senere end det andet; la partie –e de la tête, den bageste Deel af Hovedet; *s. m.* Bagdeel.

Postérieurement, *ad.* senere, bagefter; cela est arrivé – à ce que vous dites, det er indtruffet senere end De siger. [efter en Sags nødvendige Følger.

Postériori (à), *loc ad.* (Log.)

Postériorité, *f.* den Egenskab hos en Ting, at den er senere el. yngre end en anden.

Postérité, *f.* Efterslægt, Efterkommere, Afkom, Efterverden; il est mort sans – (sans laisser de –), han er død uden Afkom; transmettre son nom à la –, overlevere sit Navn til Efterverdenen. [el. Bagtale i en Bog.

Postface, *f.* Slutningsord, Epilog

Posthume, *a.* født efter Faderens Død; *fig.* udkommen efter en Forfatters Død; ... *s.* Barn født efter Faderens Død.

Postiche, *a.* senere tilføiet; ikke passende; falsk, uægte; cet épisode est –, denne Episode passer ikke til det Øvrige; des cheveux –s, forlorne Haar; dents –s, indsatte Tænder; caporal –, Soldat, som gjør Corporalstjeneste, Vice-Corporal; ... *s. m.* Kunst at forfærdige forlorne Haar el Tænder.

Postille, *f.* Randglose (*v.* nu: apostille).

Postillon, *m.* Postkarl; Postillion; Brevdrager; Forrider paa den forreste Hest af et Spænd; (Mar.) let Skib til at udspeide Fienden el. indhente Nyt; (Jeu.) Point over Halvparten af det for et Parti fastsatte Antal.

Postliminie, *f.* (Jur.) Gjeninddsættelse i en Stilling, hvori man har været før Krigen; *p. u.* [Blade i en Bog); *p. u.*

Postposer, *v. a.* indsætte bag efter (om

Postpositif, ive, *a.* (Gr.) som føies til Enden af et Ord.

Postposition, *f.* (Rel.) et Blads Indsætning bag efter et andet; (Anc.) Opstillen i bageste Række; (Méd.) – du paroxisme, et Feberanfalds senere Indtræden.

Postscenium (um udt. om uden Næselyd); *m.* (Anc.) den Deel af de Gamles Theater, der laa bag Scenen.

Post-scriptum (um udt. om uden Næselyd), *m.* Efterskrift (forkortet P.S.); *pl.* des post-scriptums

Postulant, e, *s.* og *a.* En, som søger indstændigen om at erholde Noget (i d. Betydn. især *pl.*); forh. En, som søgte om at optages i et Kloster; avocat –, Advokat, som førte Sager for Underretten.

Postulat, *m*, indstændig Begjæring; (Géo.) Sætning, som fordres antaget uden Beviis; Postulat.

Postulateur, *m.* En, som havde det Hverv at fremme en Canonisation el. Optagelse blandt Helgene.

Postulation, *f.* Ansøgning hos Paven om at hæve hvad der hindrer Ens Valg til et geistligt Embede, Postulat; Begjæring om at optages i et Kloster; (Jur.) Fremstilling for Retten af hvad der taler for og imod de sagførende Parter.

Postuler, *v. a.* begjære indstændigen, ansøge om; *v. n.* (Jur.) føre Ens Sag for Retten.

Posture, *f.* Stilling, Holdning, Positur; se tenir dans une - respectueuse, staae i en ærbødig Stilling; se mettre en - de faire qc., sætte sig i Positur el. lave sig til at gjøre Noget; *fig.* être en bonne - auprès de q., staae i Yndest hos En, være vel anskrevet hos En.

Pot, *m.* Potte, Gryde; Pottemaal; Hjelm (*v.*); - à fleurs, Blomsterpotte; - de fleurs, Potte med Blomster; - de confitures, Krukke Syltetøi; - à confitures, Syltetøiskrukke; - à l'eau, Vandkrukke; - d'eau, Potte Vand; - de chambre, Kammerpotte, Natpotte; Slags Leiecabriolet i Omegnen af Paris; sœur du -, Slags Sygevogterske henhørende til en religiøs Orden; - de vin, Litkjøb, Foræring ved Afslutning af et Kjøb; - -au-feu, saameget Kjød, som der er bestemt til at komme i Gryden; *fig.* og *fa.* on n'en mettra pas plus grand - -au-feu, man vil derfor ikke gjøre flere Anretninger, flere Omstændigheder; - à feu, Sværmer, Begkrands; pot-pourri, Ret af forskjellige Slags Kjød, som koges sammen med flere Slags Urter; Potpourrikrukke; Bog af blandet Indhold uden indbyrdes Sammenhæng; musikalsk Underholdning af flere bekjendte Melodier af forskjellig Art; *fig.* og *fa.* il en a fait un - -pourri, han har i sin Tale blandet det Ene med det Andet, saa at man Intet har forstaaet deraf; *fa.* inviter à la fortune du -, indbyde paa hvad Huset formaaer; courir la fortune du -, udsætte sig for at spise slet til Middag ved at komme ubuden; sourd comme un -, meget døv el. meget dum; tourner autour du -, bruge Omstrivninger, ikke nævne Tingen ved sit rette Navn; gare le - au noir, tag Dem i Agt (i Blindebuk); *fig.* vogt Dem for ikke at løbe i Fælden; *prov.* il a donné dans le - au noir, han er løben i Fælden; il en paiera les pots cassés, han vil komme til at betale Skaden; il parle comme un - cassé, han taler med en svag og mat Stemme; un - fêlé dure long-temps, et Menneske med et svageligt Helbred lever ofte meget længe; il va et vient comme pois en -, han kan ikke være rolig et Øieblik; il a découvert le - aux roses, han har snakket af Skole, aabenbaret Hemmeligheden; ce n'est pas par là que le - s'enfuit, det er ikke derved at Planen vil mislykkes; det er ikke det, som man kan bebreide ham; il est à - et à rôt dans cette maison, han er Pot og Pande i dette Huus; han spiser der næsten altid; ils sont ensemble à - et à rôt, de leve sammen som Mand og Kone.

Potable, *a.* som kan drikkes; cette bière n'est pas très bonne, mais elle est -, dette Øl er ikke meget godt, men det lader sig drikke.

Potage, *m.* Suppe; *fig.* og *pop.* pour tout -, *loc. ad.* Alt i Alt, Alt tilsammenlagt.

Potager, *m.* Kjøkkenhave, Slags Confourovn til at lave Supper, Ragouts o. desl.; Madspand.

Potager, ère, *a.* bruges kun i Udtr. jardin -, Kjøkkenhave; herbes el. plantes -ères, Suppeurter, Kjøkkenurter.

Potalie, *f.* (Bot.) Enzianurt (gentiane).

Potamide, *f.* (H. n.) Slags Conchylie; *pl.* (Myth.) Flodnymfer.

Potasse, *f.* Potaske.

Potassé, *a.* (Chi.) indeholdende Potaske.

Potassium (um udt. om uden Næselyd), *m.* (Chi.) metalliskt Substants, som er Grundbestanddelen i Potaske.

Pote, *a. f.* kun i Udtr. main -, tyk, opsvulmet Haand; ... *s. f.* Slags Barmegryde med Hank.

Poteau, *m.* Pæl, Stolpe; - cornier, Hjørnepæl; - de décharge, Stiver, Støttepæl; planter des -x, sætte Pæle; attacher un criminel à un -, binde en Forbryder til en Skampæl.

Poteau-d'huisserie, *m.* (Charp.) Dørpost, Vinduespost; *pl.* des poteaux-d'huisserie.

Potée, *f.* Pottefuld; *fig.* og *pop.* stor Mængde, Vrimmel; *prov.* il est éveillé comme une - de souris, (om

et Barn) det er luttert Liv, altid muntert og lystigt; – d'étain, Tinaske; – de montagne, Bjergblaat; (Fond.) moule de –, Støbeleer.

Potelé, e, *a.* tyk og feed, buttet, [lasket.

Potelet, *m.* (Charp.) lille Stolpe, lille Pille i et Rækværk.

Poteleur, *m.* En, som udskænkede Drikkevarer uden at holde Værtshuus; *v.*

Potelot, *m.* (H. n.) Molybdeen, Vandbly.

Potence, *f.* Knæ til at støtte en Bjælke; Galge; Krykke; Hoidemaal (for Heste og Soldater); Træstykke, hvorpaa Ringen hænges i Tourneerspil; armée rangée en –, en Hær, der er opstillet saaledes, at een af Fløiene danner en Vinkel med Frontlinien; table en –, langt Bord, ved Enden af hvilket et andet er anbragt paa tvers; dresser une –, opreise en Galge; condamner q. à la –, dømme En til at hænges; *fig.* og *pop.* gibier de –, Galgenfrik; (Man.) brider la –, støde imod Træet i Stedet for at fange Ringen i Tourneerspil.

Potencé, e, *a.* (Blas.) krykkedannet, som ved hver Ende er gjennemskuret af en Tverstang.

Potentat, *m.* Potentat, Monark; *fig.* og *fa.* trancher du –, agere den mægtige Herre, paatage sig en Vigtighed, som ikke tilkommer En.

Potentiel, le, *a.* (Méd.) virkende ikke umiddelbart, men paa en skjult Maade, ved en ætsende Kraft; cautère –, en ætsende Fontenelle.

Potentiellement, *ad.* (Méd.) paa en ætsende Maade, ved en skjult Kraft.

Potentille, *f.* (Bot.) Potentil, Gaase-Potentil, Sølvurt.

Poterie, *f.* Pottemagervare; Pottemagerværksted; Pottemagerhaandværk; Afløbsrør af Leer i en Latrine.

Poterne, *f.* (Fort.) hemmelig Udfaldsport i en Fæstning, Poterne.

Potestatif, ive, *a.* (Jur.) beroende paa de contraherende Parter.

Potier, ère, *s.* Pottemager, Pottemagerkone; – d'étain, Kandestøber, Tinstøber.

Potin, *m.* Tombak; Klokkemalm; *pl.* [Distilleerkolber.

Potine, *f.* Varmegryde (pote).

Potinieres, *f. pl.* (Pê) Slags tragtformigt Fiskenet til at fange Sardeller; Masker i samme.

Potion, *f.* (Méd.) Lægedrik, Mixtur.

Potiron, *m.* Slags rundt Græskar; stor Champion; *prov.* il vient comme un –, han trives godt, han styder op som en Paddehat.

Pot-pourri, *m.* s. pot; *pl.* des pots-[pourris.

Potreau, *m.* (Charp.) lille Bjælke i en Taarnbygning.

Potron-minet, *m.* kun i Udtr. dès le potron-minet, fra Daggry af, meget tidligen (*p. u.* forhen ogsaa: dès le potron-jâquet).

Pou, *m.* Luus; *fig.* og *pop.* c'est un – affamé, det er et pengegjerrigt Menneske; il est laid comme un –, han er overordentlig styg; chercher des-x à q., søge Strid med En for at skille sig af med ham; *prov.* il écorcherait un – pour en avoir la peau, hans Gjerrighed gaaer over alle Grændser.

Pouacre, *a.* smudsig, svinsk; *s.* svinsk Menneske; *m.* (H. n.) Slags spættet Heire.

Pouacrerie, *f.* Smudsighed; Gieragtighed; *pop. p. u.*

Pouah! *int.* Fy! *fa.*

Pouce, *m.* Tommelfinger; Tomme; (Hydr.) – d'eau, Vandmasse, som i et Minut udstrømmer med lige Hurtighed af en Aabning af en Tommes Gjennemsnit paa en Vandbeholdning; *fig.* og *fa.* serrer les –s à q., tvinge En til at sige, hvad man ønsker at vide; mettre les –s, give Kjøb, give efter; il s'en mordra les –s, han vil komme til at fortryde det; jouer du –, udbetale Penge; manger sur le –, spise staaende, i Hast; il y met les quatre doigts et le –, han spiser graadigen, han tager for sig af Retterne med alle 5 Fingre; si on lui donne un –, il en prendra long comme le bras, naar man giver ham en Fingersbred, tager han den hele Haand; j'aimerais autant baiser mon –, det er Noget, jeg bryder mig meget lidt om; n'avoir pas un – de terre, ikke eie en Fodbred Land.

Poucier, *m.* Fingerhytte el. Fingerring, som visse Arbeidere sætte paa Tommelfingeren medens de arbeide.

Pou-de-soie, *m.* Slags glat Silketøi uden Glands; *pl.* des poux-de-soie.

Pouding (udt. poudingue), *m.* Bud-[ding, engelsk Ret.

Poudingue, *m.* (Minér.) Buddingsteen, sammenvorede Kiselsteen; (H. n.) Slags kegleformig Conchylie.

Poudre, *f.* Støv (i d. Betydn. især i Poe. og ophøiet Stil); Sand, Strøsand; Pulver; Pudder; Krudt; – à canon, Krudt; – à giboyer, – à tirer, fiint Krudt; – de mine, simpelt Slags Krudt til at sprænge Miner; – fulminante, Knaldpulver; – de projection, Alchymisternes Guldtinctur; moulin à –, Krudtmølle; tabac en –, Snuustobak; un œil de –, fiint Anstrøg af Pudder i Haaret; – de perlinpinpin, Underpulver, hvormed Markstrigere ville helbrede alle Sygdomme; mettre de la – sur une lettre, strøe Sand paa et Brev; mettre en –, réduire en –, lægge i Aske, ødelægge, tilintetgjøre; *fig.* mettre en – un ouvrage, nedrive el. tilintetgjøre et literairt Arbeide; faire mordre la – à ses ennemis, bringe sine Fjender til at bide i Græsset; jeter de la – aux yeux de q., strøe En Sand i Øinene, sætte ham Blaar i Øinene, blænde En; prendre la – d'escampette, flygte bort, løbe sin Vei; il est vif comme la –, han er overordentlig hidsig, han kommer let i Harnisk, i Fyr og Flamme; le feu prend aux –s, han farer op, han springer i Flint; mettre le feu aux –s, opvække Had el. Splid; bringe i Oprør; tirer sa – aux moineaux, anvende forgjæves sine Penge og sin Møie, spilde sin Møie; il n'a pas inventé la –, hans Forstand stikker ikke dybt, han har ikke opfundet Krudtet.

Poudrer, *v. a.* puddre, bestrøe med Pudder (om Haaret); *v. pr.* puddre sig; *v. n.* affætte Støv (om Silketøier); (Ch.) le lièvre poudre, Haren støver i det den flygter, saa at dens Spor skjules. [Krudtmølle.

Poudrerie, *f.* Krudtfabrication;

Poudrette, *f.* Slags tørret, pulveriseret Gjødning.

Poudreux, se, *a.* støvet; pied – (Acad.), Landstryger, Soldat, som deserterer.

Poudrier, *m.* Sandhuus; Krudtmaler; Slags Sigte; (Mar.) Timeglas.

Poudrière, *f.* Krudtmølle; Krudttaarn, Krudtmagasin; Krudtdaase el. Krudthorn; Sandhuus.

Poudrin, *m.* (Mar.) Skum el. Støv af Søvandet, naar det bevæges af en Storm.

Pouf, *int.* plump! puf! Interiection, som udtrykker den dumpe Lyd af et Legeme, som falder, el. Knaldet af et Skydegevær; ... *s. m.* Slags Hovedpynt for Fruentimmer; *pop.* faire un –, slaae en Plade; tage Varer paa Credit uden nogensinde at betale.

Pouf, fe, *a.* sprød, hensmuldrende under Forarbeidelsen (om Steenarter).

Pouffer, *v. n.* bruges kun i Udtr. – de rire, briste i Latter: *fa.*

Pouger, *v. n.* (Mar.) seile for Vinden, have Vinden agter ind; *p. u.*

Pouillé, *m.* Fortegnelse over alle de geistlige Embeder og Indkomster i et Stift el. i en Provinds; *inus.*

Pouiller, *v. a.* trække (en Kjole) paa; sige En plumpe Uartigheder, udskjelde; *v. pr.* skjelde hinanden ud; lydske sig; *pop.*

Pouillerie, *f.* Kammer til gamle Klæder i et Hospital.

Pouilles, *f. pl.* drøie Uartigheder, Skjældsord; chanter – à q., overøse En med Skjældsord; *pop.*

Pouilleux, se, *a.* luset; bois –, Træ fuldt af Pletter, som et Tegn paa at det begynder at forraadne; *s.* usel Stodder.

Pouillier el. **pouillis**, *m.* usselt Herberg, Tiggerherberg. [Seil.

Pouillouse, *f.* (Mar.) store Stag-

Poulaille, *f.* Fjærkræ.

Poulailler, *m.* Hønsehuus; Galleriet el. de øverste Pladser i Theatret (*pop.*); Hønsekræmmer (i d. Betydn. ogs. *a.* marchand –); Hønsekræmmerbefordring; gammel usel Vogn (*fa.*).

Poulain, *m.* Føl; ung Hest til d. 3die Aar; (Charp.) Slags Slæde til store Byrder; Slags Skraaplan til at bringe Viinfade ned i en Kjælder; (Chir.) venerisk Byld i Lysken (bubon).

Poulaine, *f.* (Mar.) Gallion, Spidsen foran paa et Skib; souliers à la –. Sko, som endte i en lang Spids, hvorpaa man anbragte smaa Bjælder, brugelige under Philip d. Smukke.

Poulan, *m.* (Jeu) dobbelt Indsats af den, som giver Kort i visse Spil; Parti, hvori der gjøres dobbelt Indsats.

Poulangis, *m.* Slags halvuldent og halvlinnet Tøi.

Poularde, *f.* ung fedet Høne, Poulard.

Poule, *f.* Høne; (Jeu) Pulle; la

– pond, Hønen lægger Æg; elle couve, den ruger; – d'eau, Vandhøne, Blis; – faisane, Fasanhøne; – d'Inde, kalkunsk Høne (dinde); – de bruyère, Urhøne, Tiurhøne; lait de –, udrørt Æggeblomme i Vand og Sukker; cuir de –, tyndt, usfelt Læder; chair cl. peau de –, Gaasebud, Hud, som ligner Huden af en pillet Høne; *fig.* og *fa.* c'est une – mouillée, det er et svagt, kvindagtigt Menneske, en Kryster, en Kujon; être frisé comme une – mouillée, have ganske glatte Haar; cela fait venir la chair (la peau) de –, det bringer til at gyse, til at fittre; faire le cul de –, gjøre en spids Mund; *prov.* être empêché comme une – qui n'a qu'un poussin, have travlt med ingen Ting; plumer la – sans la faire crier, udsuge En paa saa behændig en Maade, at han ikke klager derover; c'est le fils de la – blanche, det er Lykkens Kjæledægge; ce n'est pas à la – de chanter devant le coq, det passer sig ikke for Konen at overstemme Manden; tuer la – pour avoir l'œuf, opoffre et tilkommende Gode for en lille øieblikkelig Fordeel.

Poulet, *m.* Kylling; Kjærligheds-billet; fiint Papir med forgyldt Snit til billets doux; *fig.* og *fa.* Glut (venligt Udtryk til Børn); – de grain, Kylling, fedet med Korn.

Poulette, *f.* Hønekylling; *fig.* og *fa.* ung Pige (kjærligt Udtr.), lille Tøs.

Poulevrin, *m.* (Art.) fiint Krudt til Fænghullet; Krudthorn til Fængkrudt.

Pouliche, *f.* Hoppeføl (til 3 Aar); forh.: poulaine.

Poulie, *f.* Tridse, Blok med Skive i, Binde; – courante, løbende Blok.

Poulier, *v. a.* hidse op, vinde op.

Poulierie, *f.* Dreierværksted, hvor der forfærdiges Tridser; *p. u.*

Poulieur, *m.* Haandværker, som forfærdiger Tridser; *p. u.*

Poulin, e, *s.* f. poulain og pouliche.

Pouliner, *v. n.* fole, kaste Føl.

Poulinière, *s.* og *a. f.* jument –, Følhoppe.

Pouliot, *m.* (Bot) Plante af Mynteslægten; *pl.* (Manu.) Blokhuus.

Poulnée, *f.* Duemøg, Hønsemøg.

Poulomancie, *f.* Spaadom af Hønsenes Æden.

Poulot, te, *s.* lille Barn, Glut; *fa.*

Poulpe, *f.* tykt, fast Kjød paa Dyrenes Legemer; Kjød paa Frugter; (H. n.) ottearmet Polyp.

Poulpeton, *m.* (Cuis.) Ret af hakket Kjød.

Pouls (udt. pou), *m.* Puls; le – lui bat, hans Puls banker; *fig.* han er bange; tâter le – à q., føle Ens Puls; *fig.* og *fa.* søge at udforske En, at føle En paa Tænderne; se tâter le –, gaae i Raad med sig selv.

Poumon, *m.* Lunge; il a de bons –s, han har gode Lunger, en stærk Stemme; user ses –s, s'user les –s, strige sig træt.

Poumonique, *a. pop.* f. pulmonique.

Pound, *m.* Pund Sterling (af Værdi omtr. 9 Rdlr. 2 ß)

Poupard, *m.* Sysbelsebarn; Dukkebarn.

Poupart, *m.* (H. n.) Slags Krabbe.

Poupe, *f.* (Mar.) Bagstavn paa et Skib; avoir le vent en –, have Medbør; *fig.* og *fa.* begunstiges af Lykken.

Poupée, *f.* Dukke; ung, smukt pyntet Pige; *pop.* Glædespige; Tot Hør til en Teen; (Jard.) Maade at pode paa, forskjellig fra Oculering; (Perr.) Slags Parrykblok af Pap; c'est un visage de –, det er et nydeligt Ansigt; c'est une vraie –, det er en lille Pyntedukke; faire sa – d'une maison, sætte sin Fornøielse i at pynte et Huus.

Poupelin, *m.* (Pât.) Slags Butterdeigskage.

Ponpelinier, *m.* (Cuis.) Tærtepande til Butterdeigskage.

Poupetier, *m.* Dukkemager; Dukkekræmmer; *p. u.*

Poupeton, *m.* f. poulpeton.

Poupiettes, *f. pl.* (Cuis.) farceret Kalvekjød i Skiver; *p. u.*

Poupin, e, *a.* pyntet som en Dukke; *s.* Straajunker; Pyntedukke; *fa. p. u.*

Poupon, ne, *s.* Barn med et rundt fyldigt Ansigt; ma –ne, min lille Dukke, min Allerkjæreste.

Pour, *pp.* for, paa Grund af, i Betragtning af; for Ens Skyld; med Hensyn til, i Forhold til; i Stedet for; til, imod; som, i Egenskab af; i Sammenligning med; hvad angaaer; ni – or, ni – argent, hverken for Guld el. Sølv; – de bonnes raisons, af gode Grunde; *fa.* et – cause, og af gode Grunde, som man ikke vil nævne; il est bien grand – son âge, han er meget stor af (i Forhold til) sin Al-

der; – l'amour de Dieu, for Guds Skyld; j'irai là – vous, jeg skal gaae derhen i Stedet for Dem; son amour – la patrie, hans Kjærlighed til Fædrelandet; cela est – la fièvre, det er godt imod Feber; prendre q. – domestique, tage En til Tjener; tenez cela – assuré, anfee det for vist, tag det for afgjort; rendre amour – amour, gjengjælde Kjærlighed med Kjærlighed; prison – prison, af Fængsel at være; mourir – mourir, il vaut mieux que, naar man dog skal dee, saa er det bedst o. s. v.; traduire mot – mot, oversætte nøiagtigt, Ord for Ord; il mourut deux ans après, jour – jour, han døde to Aar efter paa den samme Dag; l'histoire est longue, il y en aurait – deux heures, Historien er lang, den vil kunne optage to Timer; il est bien ignorant – avoir étudié si long-temps, han er meget uvidende, efter at have (skjøndt han har) studeret saa længe; – moi, hvad mig angaaer, for mit Vedkommende; . . . – que, *loc. conj.* for at (med *le subj.*) – que je puisse, for at jeg kan o. s. v.; – peu que, *loc. conj.* det mindste at; pour peu que vous lui en parliez, det mindste De taler til ham derom, naar De kun siger ham et Ord derom; – peu qu'on y touche, det mindste man rører derved; . . . – lors, *loc. ad.* da, til den Tid; . . . *s. m.* hvad der er at sige til en Sags Forsvar; soutenir le – et le contre, tale for og imod en Sag.

Pour-boire, *m.* Drikkepenge; *pl.* des pour-boire.

Pourceau, *m.* Svin; *fig.* svinsk Menneske; – d'Épicure, liderligt Menneske; une étable à –x, en Svinesti; et svinsk, uordentligt Huus; *prov.* semer des perles devant les –x, strøe Perler for Svin, vise el. sige En hvad han ikke formaaer at skatte.

Pourceau-de-mer, *m.* (H. n.) Marsvin (alm. marsouin); *pl.* des pourceaux-de-mer.

Pourchasser, *v. a.* attraae ivrigen, stræbe at erholde (*v.*); (Ch.) jage el. forfølge Vildt ivrigen.

Pourfendeur, *m.* en drabelig Kæmper; grand – de géants, stor Skryder, Bramarbas; *v.*

Pourfendre, *v. a.* kløve med et Sabelhug fra Overst til Nederst, gjennemhugge; *v.* [Underhandling.

Pourparler, *m.* Samtale, mundtlig

Pourpier, *m.* (Bot.) Portulak; pourpier de mer, Slags Strandplante, Slags Melde.

Pourpoint, *m.* Trøie; *fig.* og *fa.* il a bien rempli son –, han har spilt dygtigt; le moule du –, Legemet; donner à q. un – de pierre de taille, sætte En i Arrest; s. à brûle-pourpoint.

Pourpointerie, *f.* Trøiesyning; *v.*

Pourpointier, *m.* Trøiestræder; *v.*

Pourpre, *m.* Purpur, Purpurrødt; (H. n.) Purpursnekke; (Bl.) Purpurfarve, som betegnes ved Diagonallinier fra oven nedad imod Høire; (Méd.) Purpurfeber, Frislinger; . . . *s. f.* Purpurfarve (Farvestoffet); purpurfarvet Tøi; *fig.* øverste Magistratsværdighed i det gamle Rom; Cardinalværdighed; kongelig Værdighed.

Pourpré, e, *a.* purpurfarvet; *s. m.* Blomsters Purpurfarve.

Pourprier, *m.* (H. n.) Dyret i Purpursnekker.

Pourprin, *m.* Blomsters Purpurfarve (s. pourpré).

Pourpris, *m.* Omkreds; Indhegning, *poé.* Bolig; le céleste –, Himlen; *v.*

Pourquoi, *conj.* hvorfor; voilà –, c'est –, det er derfor; *fa.* demandez-moi –, spørg mig om Grunden! jeg veed ikke hvad Grunden er; *ad.* – pas? hvorfor ikke? *s m.* Grunden, Aarsagen; je veux savoir le –, jeg vil vide Grunden; *fa.* vos *pourquoi* ne finissent pas, De vil vide Grunden til Alt; De spørger altid om Grunden.

Pourri, *m.* det Raadne, Raadenhed.

Pourri, e, *p.* raadden; fordærvet; il est – d'ulcères, han er fuld af Bylder og Saar; un homme –, et Menneske, som er besængt overalt af venerisk Syge; *fig.* membre –, farligt Medlem af Samfundet, Person, som gjør et Selskab Skam; cœur –, slet, fordærvet Gemyt; planche –e, Person, som man ikke kan stole paa; temps –, fugtigt, usundt Veir.

Pourrir, *v. n.* raadne; forblive i, hensidde i; fremture i; *v. a.* bringe til at raadne; fordærve; *pop.* modne; *v. pr.* fordærves; – dans la misère, henleve el. forgaae i Elendighed; – en prison, hensidde i Fængsel; – dans

le vice, fremture i Lasten; il ne pourrira pas dans cet emploi, han bliver ikke gammel (ikke længe) i dette Embede; faire – la viande de cuire, koge Kjødet altfor mørt; *pop.* ce remède fait pourrir (pourrit) le rhume, dette Middel helbreder hurtigen Forkølelsen; le melon se pourrit, Melonen fordærves.

Pourrissage, *m.* (Pap.) Kludes Udblødning og Opløsning i Vand, for deraf at forfærdige Papir.

Pourrissoir, *m.* (Pap.) Sted i en Papirfabrik, hvor Kludene udblødes og opløses.

Pourriture, *f.* Forraadnelse; Raadenhed; – d'hôpital, Slags Koldbrand.

Poursille, *f.* (H. n.) Slags Marsvin.

Poursuite, *f.* Forfølgelse; *fig.* vedholdende Stræben, Bestræbelse; retlig Forfølgelse, Sagsøgning; se mettre à la – de l'ennemi, give sig til at forfølge Fjenden; s'acharner à la – d'une affaire, vedblive haardnakket at forfølge en Sag, at stræbe efter at fatte den igjennem; faire ses –s, forfølge sin Sag for Retten.

Poursuivable, *a.* som kan forfølges, som kan sagsøges for Retten; *p. u.*

Poursuivant, e, *s.* En, som stræber at erholde Noget, el. som ansøger om et Embede; en Beiler; En, som sagsøger en Anden for Retten; – d'armes, forh. En, som fulgte en Vaabenherold og attraaede hans Plads.

Poursuivre, *v. a.* forfølge; stræbe at erholde Noget; vedblive det Begyndte, fortsætte; *fig.* plage, overhænge; (Prat.) sagsøge; forfølge en Sag; *v. n.* vedblive, fortsætte; – q., forfølge En; overhænge, plage En; sagsøge En; – un emploi, søge ivrigen om at erholde et Embede; – une fille en mariage, frie til en Pige (*v.*); – son chemin, fortsætte sin Vei; *fig.* og *fa.* – sa pointe, fortsætte et Forehavende ligesaa ivrigen som det er begyndt; poursuivez, fortsæt.

Pourtant, *ad.* dog, ikkedesmindre, alligevel.

Pourtour, *m.* Omkreds.

Pourvoi, *m.* (Jur.) Indankning af en Sag for en høiere Domstol; Indankning for Cassationsretten; le – a été admis, Indankningen er antaget; il a été rejeté, den er bleven forkastet.

Pourvoir, *v. n.* sørge for, raade Bod paa; udnævne, kalde til; *v. a.* forsyne med; *fig* udruste med; forsørge; *v. pr.* forsyne sig med det Nødvendige; indanke en Sag for Retten; il a pourvu à tous nos besoins, han har sørget for alle vore Fornødenheder; il y a pourvu, han har raadet Bod derpaa; le roi pourvoit à toutes les places, Kongen besætter (udnævner til, kalder til) alle Embeder; le roi l'a pourvu *de* cette charge, Kongen har beskikket ham til dette Embede; – une place de vivres, forsyne en Fæstning med Levnetsmidler; le ciel l'a pourvu de bonnes qualités, Himlen har udrustet ham med gode Egenskaber; ce père a bien pourvu tous ses enfants, denne Fader har godt forsørget alle sine Børn; il faut se – l'été pour l'hiver, man maa forsyne sig om Sommeren med det Fornødne til om Vinteren.

Pourvoierie, *f.* Proviantsmagasin; Proviantsbestyrelsen.

Pourvoyeur, se, *s.* Leverandeur, En, som forsyner en Husholdning med det Nødvendige.

Pourvu, e, *p.* forsynet (de); forsørget.

Pourvu que, *loc. conj.* saafremt, i Tilfælde at, naar kun, forudsat at; pourvu qu'il vienne, saafremt (naar kun, i Tilfælde at) han kommer.

Pousse, *f.* Træernes Skud; usunde Udbumtninger i Miner; Trangbrystighed hos Heste; Retsbetjente, som bruges til at udføre Hæftelser (*v.* i d. Betydn.; nu: recors).

Poussé, e, *p.* fremstudt, dreven; – de nourriture, overmæt (om Heste); vin –, Vin, som er fordærvet ved for stærk Varme; som er bleven doven.

Pousse-balle, *m.* Slags Jernladestok; *pl.* des pousse-balles.

Pousse-broche, *m.* (Ep.) Slags Naalemagermeisel; *pl.* des pousse-broches.

Pousse-cambrure, *m.* (Cordon.) Skomagerredskab til at svøie Saalen; *pl.* des pousse-cambrures.

Pousse-cul, *m. pop.* Røler, den Sidste i en Række; forh. Øgenavn til Retsbetjente, som førte Folk i Arrest (*v.*); *pl.* des pousse-cul.

Poussée, *f.* (Arch.) Tryk af en Hvælving, af et Tag o. desl; *pop.* donner la – à q, gaae En stærkt paa

livet, forfølge En hæftigt, plage, ængste En; vous avez fait là une belle –, (*iron.*) der har De gjort et net Stykke Arbeide, der har De baaret Dem godt ad.

Pousse-pieds, *m.* (H.n.) mangestallet Conchylie, Ande-Ruur (anatifæ); Slags Baad (accon); *pl.* des pousse-pieds.

Pousse-pointe, *m.* (Horl.) Værktøi til at drive Stifter ind; *pl.* des pousse-pointes.

Pousser, *v. a.* støde, drive, stuppe, puffe, sparke; støde til, kaste frem; drive frem; forlænge; *fig.* hjælpe frem; fortsætte; udstrække; angribe, fornærme; tilskynde, formaae til; *v. n.* skyde frem, vore ud; skyde paa, hjælpe til; fortsætte sin Vei; (Arch.) trykke paa, tynge paa; (Man.) være trangbrystet; *v. pr.* svinge sig op, bringe sig frem; poussez cela un peu vers moi, ryk det lidt hen til mig; – q. du coude, støde til En med Albuen; – un clou dans le mur, slaae et Søm i Muren; – une moulure, danne et Gesims; – la porte au nez de q., slaae Døren i for Ens Næse; – les ennemis, drive Fjenderne tilbage; – une clôture plus loin, bygge en Skillevæg længere ud; – un cheval, sætte en Hest i Galop; *fig.* – un élève, bringe en Elev frem; – le temps avec l'épaule, søge at vinde Tid; faae Tiden til at gaae saa godt man kan i Haab om noget Bedre; – son bidet, svinge sig [illegible]st frem (*pop.*); – une botte à q., bringe En et Stød el. et Stik; *fig.* – give En en Skose; – des cris, des soupirs, udstøde Skrig, Suk; – son travail, fortsætte sit Arbeide med Kraft; – sa pointe, fortsætte raft hvad man har begyndt; – la raillerie trop loin, drive Skjemtet forvidt; – les beaux sentiments, agere den Sentimentale; – q. de questions, trætte En med Spørgsmaal; – q. de nourriture, give En for meget at spise; il l'a – é vivement, han er gaaet ham haardt til Livs, han har angrebet ham stærkt; – q. (la patience de q.) à bout (à l'extrémité), gjøre En vred, bringe Ens Utaalmodighed til det Yderste; – q. à bout, bringe En til Tavshed, saa at han Intet veed at svare; les arbres commencent à –, Træerne begynde at skyde; ce mur pousse en dehors, denne Muur kaster sig, slaaer en Bugt udad; – à la roue, skyde paa Hjulet; hjælpe til; – aux ennemis, gaae raft løs paa Fjenden; ne poussons pas plus loin, lader os ikke tale videre derom; poussez, bliv ved, fortsæt; poussons jusqu'à ce village, lader os fortsætte vor Gang til denne Landsby; (Peint.) ce tableau pousse au noir, dette Maleri falder i det Mørke; il faut – à l'effet, man maa søge at frembringe større Effect.

Pousset, *m.* Salt af ringeste Sort, [ureent Salt.

Poussette, *f.* Knappenaalsleeg; Kuglespil.

Pousseur, se, *s.* En, som støder til en Anden; *fig.* – de beaux sentiments, En, som agerer den Følsomme.

Poussier, *m.* Kulstøv; Krudtstøv; (Maç.) Muurgruus.

Poussière, *f.* Støv; *fig.* ringe Stand; (Bot.) – fécondante, – séminale, Plantestøv, Plantesæd (pollen); réduire en –, tilintetgjøre; faire mordre la – à q., bringe En til at bide i Græsset, dræbe En; tirer q. de la –, hæve En fra en ringe Stilling.

Poussiéreux, se, *a.* fuld af Støv.

Poussif, ive, *a.* trangbrystig (især om Heste); kortaandet; *s. m.* un gros –, et corpulent og kortaandet Menneske (*pop.*).

Poussin, *m.* Kylling; *prov.* il est empêché comme une poule qui n'a qu'un –, den mindste Ting sætter ham i Forlegenhed; han har travlt som en Muus i Barselseng. [nen; *fa.*

Poussinière, *f.* Pleiaderne, Syvstjer-

Poussoir, *m.* (Dent.) Instrument til at trække Tænder ud med; (Horl.) Fjær, som der trykkes paa i et Repetceruhr for at faae det til at slaae.

Poussolane, *f.* s. pouzzolane.

Pout-de-soie, s. pou-de-soie.

Poutie, *f.* Støv paa Klæder; *inus.*

Poutre, *f.* Bjælke; *prov.* voir une paille dans l'œil de son prochain, et ne pas voir la poutre dans le sien, see Skæven i sin Broders Øie og ikke see Bjælken i sit eget.

Poutrelle, *f.* lille Bjælke.

Pouvoir, *v. n.* kunne, være i Stand til; være muligt; *v. a.* have Evne, have Kraft, have Midler til, formaae; *v. pr.* være muligt; je peux el. je puis, jeg kan; naar Verbet bruges spørgende med je, foretrækkes puis:

puis-je vous être utile? kan jeg være Dem til Nytte; il pourrait arriver que, det kunde hændes at; il peut se faire qu'il ne vienne pas, det kan være, at han ikke kommer; il se peut qu'il réussisse, det er muligt, at det lykkes ham; cela se peut, det er muligt; je n'en puis plus, jeg formaaer ikke mere, jeg er saa afkræftet, at jeg ikke kan mere; il est fatigué à n'en -plus, han er saa udmattet, at han ikke kan Noget mere; *fa.* ne - mais d'une chose, ikke have Skyld i en Ting, ikke have mindste Deel deri; *prov.* tel pâtit qui n'en peut mais, mangen En maa lide for det, han er uskyldig i; si jeunesse savait et vieillesse pouvait, dersom Ungdommen besad Erfaring og Alderdommen Evne; sauve qui peut, den redde sig, som kan! ... pouvoir bruges ofte eue i Subjunct. til at udtrykke et Ønske; puisse-t-il arriver bientôt! gid han snart maa ankomme; puissiez-vous réussir dans vos projets, gid De maa have Lykke med Dem i Deres Planer; ... vous pouvez tout sur lui, De formaaer Alt over ham; *fa.* je ne puis qu'y faire, jeg formaaer ikke at hindre det; ... on ne peut danner undertiden i Forbindelse med plus et Slags Superlativ; il est on ne peut plus malheureux, han er saa ulykkelig som man vel kan være det, i høieste Grad ulykkelig.

Pouvoir, *m.* Evne; Magt; Raadighed; Besiddelse; Fuldmagt; Ret til at befale, Myndighed, Herredømme; Magthaver; Overvægt, Indflydelse; avoir qc. en son -, være i Stand til at kunne gjøre Noget; have Noget i sit Værge; je n'en ai pas le -, cela passe mon -, det er jeg ikke i Stand til, det overstrider min Evne; agir en vertu d'un -, handle i Kraft af en Fuldmagt; j'ai - de lui, jeg har faaet Fuldmagt fra ham; être fondé de -s, være i Besiddelse af en Fuldmagt; il a beaucoup de - dans cette maison, han har megen Indflydelse i dette Huus; flatter le -, smigre Magthaveren.

Pouzzolane (Nogle skrive pozzolane), *f.* (Minér.) Puzzolanjord, vulkansk Bjergart.

Pragmatique, *a.* bruges i Udtr. - sanction, kongelig Kirkeforordning; *s. f.* Forordning af Carl d. 7de angaaende nogle Decreter i Kirkemødet i Basel; en Regents Bestemmelse angaaende Staten el. sin Familie.

Prairial, *m.* tredie Foraarsmaaned i den republikanske Calender (fra d. 20de Mai til d. 19de Juni); uden *pl.*

Prairial, e, *a.* (Bot.) voxende paa Enge; plante -e, Engplante; *pl. m* -riaux.

Prairie, *f.* Eng; *poé.* l'émail des -s, Engenes Blomsterskrud.

Praline, *f.* brændt Sukkermandel.

Praliner, *v. a.* (Conf.) indbage Mandler i Sukker.

Prame, *f.* (Mar.) Pram, fladbundet Flodskib.

Pramnion, *m.* (Minér.) Slags fort Bjergkrystal; Slags kostbar Steen; (Ant.) Vin fra Smyrna.

Prasoïde, *f.* (Minér.) kostbar Steen af løvgrøn Farve, Prasem.

Praticable, *a.* udførlig, gjørlig, brugbar; fremkommelig; *fig.* omgængelig (*v.*); cela n'est pas -, det lader sig ikke udføre; ce chemin n'est pas -, denne Vei er ikke fremkommelig.

Praticien, *m.* Practicus; erfaren Sagfører; erfaren Læge; En, som kjender bedre det Practiske end det Theoretiske i en Kunst; (Sculp.) Billedhugger, som tildanner Marmoret for Mesteren.

Praticien, ne, *a.* som har megen Erfaring; som holder sig til det Practiske; practiserende.

Pratique, *f.* Praxis, Anvendelse el. Udøvelse af en Theori, Iværksættelse; Skik, Sædvane; lang Erfaring; daglig Øvelse; Sogning, Kunde; Metalinstrument, hvormed Marionetspillere forandre deres Stemme; (Jur.) Rettergangsmaade, Bedtægt i Processførelse; *pl.* udvortes Andagtsøvelser; hemmelig Intrigue el. Forstaaelse med Modparten; (Mar.) fri, uhindret Adgang til en Havn, Tilladelse til at gaae i Land; *s. m.* (Mar.) erfaren, bekjendt Mand, Styrmand, som kjender godt et Farvand; ... *a.* practisk; (Mar.) som er bekjendt med en Kyst el. et Farvand; ... cela sera difficile dans la -, det vil være vanskeligt i Praxis, i Udøvelsen; cette vertu est d'une - difficile, denne Dyd er vanskelig at udøve; mettre en -, bringe i Udøvelse udøve; il sait la langue

par –, han kiender Sproget af daglig Øvelse; peindre de –, male efter Hukommelsen, efter Routine; ce tailleur a beaucoup de –, denne Skrædder har meget Arbeide; il n'aura plus ma –, han skal ikke længer faae mit Arbeide; je lui donnerai bien de la –, jeg skal give ham meget at bestille, meget at tage vare (*v.*); il a de bonnes –s, han har gode Kunder; il entretient des –s avec l'ennemi, han vedligeholder hemmelig Forstaaelse med Fjenden; *pop.* il a avalé la – de Polichinelle, han er meget hæs.

Pratiquement, *ad.* i Anvendelsen, fra et practisk Synspunkt, i practisk Forstand, practisk.

Pratiquer, *v. a.* udøve; omgaaes med; søge at vinde for sig, forlede, bestikke; anbringe; *v. n.* practisere; *v. pr.* udøves ofte; være Skik; – la vertu, udøve Dyden; – la médecine, practisere; – des gens de bien, omgaaes retskafne Folk; – des témoins, bestikke falske Vidner; – des intelligences, underholde hemmelige Forbindelser; – un escalier, anbringe en Trappe; cela se pratique tous les jours, det forefalder el. skeer hver Dag.

Pré, *m.* Eng; Kampplads for en Duel (*v.*).

Préacheter, *v. a.* kiøbe Noget forud, [før det sættes til Auction.

Préadamite, *m.* Præadamit, Tilhænger af en christelig Sect, som antog, at der har været Mennesker før Adam.

Préalable, *a.* foreløbig; som først maa undersøges el. afgjøres før man gaaer videre; demander, réclamer la question –, forlange afgjort om en Sag skal stilles under Deliberation el. ikke; i alm. Tale: forlange, at der ikke deliberereres over et Forslag; ... *s. m.* et foreløbigt Spørgsmaal, en foreløbig Undersøgelse; au –, *loc. ad.* foreløbigen, forud, først. [préalable).

Préalablement, *ad.* foreløbigen (au

Préallégué, e, *a.* forhen anført; *p. u.*

Préambulaire, *a.* som tjener til Indledning; *p. u.*

Préambule, *m.* Indledning; Slags Fortale; Omsvøb, Digression.

Préau, *m.* forh. lille Eng; nu: Fængselsgaard; Klosterhave el. Gaardplads i et Kloster.

Prébende, *f.* Indkomst af et Domherreembede; Domherreembedet; Chorindtægt; Præbende.

Prébendé, e, *a.* som nyder Indtægt af et Domherreembede; *s. m.* En, som nyder en saadan Indtægt, el. som har et Præbende.

Prébendier, ère, *s.* Underdomherre, Præbendarius, som tjener i Choret; Fattig, som underholdes af Domherreembedet.

Précaire, *a.* tilstaaet for en vis Tid; forbigaaende; usikker; mislig; (Prat.) posséder par –, besidde Noget ved Begunstigelse, saa at man kun har Nytten el. Frugten deraf, el. kun har det for en Tid imod at svare Rente.

Précairement, *ad.* i Følge Tilladelse el. Begunstigelse; il en jouit –, han har kun Nydelsen deraf (*v.*).

Précaution, *f.* Forsigtighed, Vagtsomhed; prendre ses –s, tage sine Forsigtighedsregler; user de –, bruge Forsigtighed; *prov.* trop de – nuit, altfor stor Forsigtighed skader.

Précautionné, e, *p.* forsigtig, klog, vagtsom. [af Forsigtighed.

Précautionnel, le, *a.* forsigtig, fuld

Précautionner, *v. a.* beskytte imod (*p. u.*); *v. pr.* bruge Forsigtighed, tage sine Forholdsregler. [vagtsom.

Précautionneux, se, *a.* forsigtig,

Précédemment, *ad.* forud, ovenfor, i det Foregaaende.

Précédent, e, *a.* som gaaer umiddelbart foran, foregaaende; forrige; *s. m.* et tidligere Factum, hvort l henvises; et foregaaende Exempel, en Bedtægt.

Précéder, *v. a.* gaae foran, gaae forud; foregaae tidligere; have Forrang; il nous précéda, han gik foran os; ceux qui nous ont précédés, de, som have levet før os; la musique précéda le souper, Musiken kom før el. gik forud for Aftensmaaltidet; – q. en dignité, have høiere Værdighed el. Rang end en Anden.

Préceinte, *f.* (Mar.) Barkholt, Beklædning rundt om et Skib (lisse).

Préceller, *v. a.* overgaae; *v. p. u.*

Précenteur, *m.* forh. Forsanger i Kirken, første Kirkesanger (ogs. prés–chantre, nu: grand–chantre).

Précepte, *m.* Lære, Regel, Forskrift; Bud (Religionsbud, Guds Bud).

Précepteur, *m.* Lærer, Hovmeſter.

Préceptoral, e, *a.* egen for en Lærer; ton –, Hovmeſtertone; *pl. m.* –raux.

Préceptorat, *m.* Læreembede, Hovmeſterpoſt.

Préceptorial, e, *a.* henhørende til et Sproglæreremhede hos unge Geiſtlige; prébende –e, Indtægt forbunden med en Lærepoſt ſom Grammaticus i et Kloſter el. hos unge Geiſtlige; *pl. m.* –riaux.

Préceptoriale, *f.* den med en Lærepoſt ſom Grammaticus hos Geiſtlige forbundne Indkomſt.

Précession, *f.* (Astr.) i Udtr. – des équinoxes, Æquinoctialpuncternes ſtadige men umærkelige Tilbagegang.

Préchantre, *m.* ſ. précenteur.

Préchantrerie, *f.* kirkeligt Forſangerembede.

Prêche, *m.* Prædiken hos Proteſtanterne; proteſtantiſk Kirke, Kapel el. Bedehuus; aller au –, se rendre au –, gaae hen at høre en proteſtantiſk Prædiken, gaae i proteſtantiſk Kirke; quitter le –, gaae ud af en proteſtantiſk Kirke efter at have hørt Prædikenen; *fig.* forlade den proteſtantiſke Religion.

Prêcher, *v. a.* prædike; prædike for el. over; forkynde; anbefale; *fig.* og *fa.* formane; roſe; – la parole de Dieu, forkynde Guds Ord; – le carême, prædike i en og ſamme Kirke i hele Faſten; – les gentils, prædike for Hedningene; – la vertu, anbefale el. opmuntre til Dyd; – d'exemple, handle ſelv ſaaledes ſom man opmuntrer Andre til at handle; il ne fait que – malheur, han bebuder altid Ulykker; *prov.* – famine sur un tas de blé, klage over Nød naar man har Alt i Overflødighed; klage over heelt Skind; il prêche toujours la même chose, han gjentager altid det Samme; il ne fait que – la grandeur de ses ancêtres, han roſer beſtandigen ſine Forfædres Storhed; – pour son saint, pour sa paroisse, roſe En af egennyttige Grunde, ſnakke for ſin egen Poſe; on le prêche inutilement, det nytter ikke, at man formaner ham; – un converti, ſøge at overbeviſe En, ſom allerede er overbeviiſt; il prêche dans le désert, han prædiker i Ørkenen, der er Ingen, ſom hører ham; *prov.* a beau – qui vient de loin, man lytter ſjelden til dens Raad, man ikke kjender; el. den, man ikke kjender, kan ſagtens tale om ſine Fortjenеſter, thi Ingen kan modbeviſe dem; on a beau prêcher qui n'a cure (el. cœur) de bien faire, det nytter ikke at formane den, ſom ikke vil rette ſig. [*p. u.*

Prêcheresse, *f.* Dominikanernonne;

Prêcheur, *m.* Munk af Dominikanerordenen (iſær i *pl.*; ogſ. frère –); *iron.* voilà un beau –, det er en uſſel Prædikant; *fa.* c'est un – éternel, det er en evindelig Moraliſt, han har altid Noget at indvende ſelv imod de uſkyldigſte Ting. [ſom altid moraliſerer.

Prêcheuse, *f.* Dydsprædikantinde,

Précieuse, *f.* affecteret Fruentimmer i ſin Tale og ſine Maneer; Snerpe, Sippernip.

Précieusement, *ad.* omhyggeligt, med ſtor Omhu; bruges iſær med garder og conserver; je conserverai – cette marque de votre amitié, jeg ſkal omhyggeligt bevare dette Tegn paa Deres Venſkab; (Peint.) un tableau – fait, et med ſtor Omhu udarbeidet Maleri.

Précieux, se, *a.* koſtbar; *fig.* betydelig; kjær, dyrebar; ſøgt, affecteret; omhyggelig; pierres –ses, Ædelſtene; les moments sont –, Øieblikkene ere koſtbare; der er ingen Tid at give bort; sa vie est –se à l'état, hans Liv er dyrebart for Staten; un style –, en ſtirlig, affecteret Stil; (Peint.) ce tableau est d'un fini –, dette Maleri er malet med overordentlig Omhu; ... *s. m.* det Søgte, det Stirlige, det Forſtruede. [og Væſen, Snerperi; *p. u.*

Préciosité, *f.* ſøgt Stirlighed i Tale

Précipice, *m.* Afgrund; *fig.* ſtor Fare, ſtor Ulykke; être sur le bord du –, ſtaae paa Fordervelſens Rand; entraîner q., jeter q. dans le –, rive En bort el. ſtyrte En i Fordervelſens Afgrund.

Précipitamment, *ad.* paa en overilet Maade, i Haſt, hovedkuls, over Hals og Hoved.

Précipitant, *m.* (Chi.) Middel, ſom bevirker et Bundfald.

Précipitation, *f.* Iil, ſtor Haſt; *fig.* Overilelſe; agir sans –, handle uden Overilelſe; (Chi.) Bundfældning, Frembringelſe af et Bundfald.

Précipité, *m.* (Chi.) Bundfald.

Précipité, e, *p.* haſtig, iilfærdig; overilet; (Chi.) bundfældet.

Précipiter, *v. a.* ſtyrte i en Afgrund, nedſtyrte; *fig.* ſtyrte, bringe i Ulykke og Fordærvelſe; fremſkynde, haſte med; overile; (Chi.) bundfælde; *v. pr.* ſtyrte ſig ned, ſtyrte ſig i; forhaſte ſig, overile ſig; – ses pas, fordoble ſine Skridt; cette démarche a –é sa perte, dette Skridt har fremſkyndet hans Undergang; – q. dans le malheur, ſtyrte En i Ulykke; se – dans les bras l'un de l'autre, ſtyrte ſig i hinandens Arme, ile at omarme hinanden; se – sur l'ennemi, ſtyrte løs paa Fjenden; se – dans le danger, ſtyrte ſig i Faren.

Préciput, *m.* (Jur.) Ret, ſom tilſtaaes en Arving forlods for Medarvingerne; Fordeel, ſom forud er tilſtaaet en overlevende Ægtefælle.

Précis, *m.* Hovedindhold, kort, ſummariſt Udtog.

Précis, e, *a.* beſtemt, berammet, faſtſat, nøie angivet; nøiagtig; udtrykkelig; henſigtsſvarende; venir à l'heure –e, komme til den beſtemte Time; faire des demandes précises, forebringe for Retten udtrykkelige, formelige Begjæringer el. Klager; prendre des mesures –es, tage passende, henſigtsſvarende Forholdsregler; langage –, beſtemt Sprog, ſom udtrykker netop hvad der ſkal ſiges og intet videre; cet homme est – dans ses discours, denne Mand er beſtemt og ſammentrængt i ſin Tale.

Précisément, *ad.* nøiagtigen, netop; *fa.* ganſke rigtigt; dire – ce qu'il faut, ſige netop hvad der behøves; vous allez partir pour Paris? –, De har i Sinde at reiſe til Paris? ja, netop.

Préciser, *v. a.* nøie beſtemme, nøie angive, fremſtille nøiagtigen; il faut – les circonstances, man maa nøie betegne el. angive Omſtændighederne.

Précision, *f.* Beſtemthed, Nøiagtighed i Udtryk, ſammentrængt Fremſtilling af Noget uden alt Overflødigt; Rigtighed; nøiagtig Adſtillelſe og Udelukkelſe af alt Uvedkommende (*p. u.*); s'exprimer avec –, udtrykke ſig med Beſtemthed.

Précité, e, *a.* (Pal.) forud anført, foranført.

Précoce, *a.* tidligt moden; ſom bærer tidligt moden Frugt; *fig.* ſom udvikler ſig tidligt; ubetimelig; *s. f.* tidligt modent Kirſebær; un cerisier –, et Kirſebærtræ, ſom bærer tidligt modne Kirſebær, Maikirſebærtræ; un enfant –, et tidligt uddannet Barn, et Barn, ſom har ſtørre Forſtand end Alderen medfører; ce que vous dites là est –, hvad De ſiger der er ubetimeligt.

Précocité, *f.* tidlig Modenhed; *fig.* tidlig Uddannelſe, Ubetimelighed.

Précompte, *m.* (Fin.) Regning med Afdrag forud; *p. u.*.

Précompter, *v. a.* (Fin.) fradrage forud, afkorte Noget forud i en Regning; *p. u.* [Opfattelſe af Noget; *p. u.*

Préconception, *f.* førſte uprøvede

Préconcevoir, *v. a.* opfatte forud uden Prøven, forudfatte; *p. u.*

Préconisation, *f.* Erklæring i det pavelige Conſiſtorium, at en udnævnt Biſkop el. Benificiarius har de forlangte Egenſkaber.

Préconiser, *v. a.* erklære i det pavelige Conſiſtorium, at en udnævnt Biſkop er værdig til ſit Embede; *fig.* berømme, lovpriſe; – un remède, roſe Fortrinligheden af et Lægemiddel.

Préconiseur, se, *s.* Lovpriſer, Berømmer.

Précordial, e, *a.* (An.) henhørende til Mellemgulvet; *pl. m.* –diaux.

Précurseur, *m.* Forløber, En, ſom bebuder en Andens Komme; Forgænger; Forvarſel; ogſ. *a.* signes –s, Tegn, ſom bebude Et el. Andet, varslende Tegn.

Prédécédé, e, *p.* (Pal.) ſom forud er afgaaet ved Døden; *s.* En, ſom er død førend en Anden. [en Anden.

Prédécéder, *v. n.* (Pal.) dø førend

Prédécès, *m.* (Pal.) Død, ſom indtræffer førend en Andens.

Prédécesseur, *m.* Forgænger, Formand; *pl.* Forfædre.

Prédestinateur, *m.* En, ſom troer paa en forudbeſtemt Skjæbne.

Prédestinatianisme, *m.* kjætterſk Lære om en forudbeſtemt Udkaarelſe, el. om en forudbeſtemt Fordømmelſe el. Saligheb.

Prédestinatien, *m.* Tilhænger af Læren om en forudbeſtemt Udkaarelſe.

Prédestination, *f.* forudbeſtemt Udkaarelſe til Salighed; forudbeſtemt Skjæbne, unndgaaelig Skjæbne.

Prédestiné, e, *p.* forudkaaret; forud-

bestemt; s. Menneske, som er forudkaaret til Salighed; *fa.* il a un visage de –, han har et fyldigt, rødmusset og vel tilfreds Ansigt.

Prédestiner, *v. a.* forudkaare til den evige Salighed; forudbestemme.

Prédéterminant, e, *a.* (Thé.) forudbestemmende; s. En, som antager, at Gud forudbestemmer Menneskets Handlinger.

Prédétermination, *f.* (Thé.) Forudbestemmelse af Menneskets Handlinger.

Prédéterminer, *v. a.* (Thé.) forudbestemme Menneskets Handlinger.

Prédial, e, *a.* (Jur.) vedkommende et Gods, en Jordeiendom, en Arvelod; hæftende paa samme; *pl. m.* –diaux.

Prédicable, *a.* (Log.) som kan overføres paa et Subject (om et Prædicat); *v.*

Prédicament, *m.* (Log.) en af de ti Cathegorier, hvorunder Aristoteles vilde henføre alle Gjenstande; *fig.* og *fa.* être en bon ou en mauvais –, staae i et godt el. slet Rygte; *v.*

Prédicant, *m.* protestantisk Præst, Prædikant (foragteligt Udtr.).

Prédicateur, *m.* Prædikant; offentlig Forkynder el. Udbreder af visse Lærdomme.

Prédication, *f.* Forkyndelse af Evangeliet; Prædiken (i d. Betydn. *p. u.*).

Prédiction, *f.* Forudsigelse; Spaadom.

Prédilection, *f.* Forkjærlighed.

Prédire, *v. a* forudsige hvad der vil skee; forkynde forud; spaae.

Prédisposant, e, *a.* (Méd.) bruges i Udtr. cause –e, Aarsag, som foranlediger en el. anden Sygdom, el. som lidt efter lidt gjør modtagelig for samme.

Prédisposer, *v. a.* (Méd.) gjøre efterhaanden modtagelig for en Sygdom; *fig.* fremkalde el. medføre en Tilbøielighed til Noget.

Prédisposition, *f.* (Méd.) forudgaaende Modtagelighed for en Sygdom.

Prédominance, *f.* (Méd.) fremherskende Indflydelse.

Prédominant, e, *a.* fremherskende.

Prédominer, *v. n.* fremherske, have Overhaand over; *v. a.* beherske i høi Grad; c'est l'intérêt qui prédomine en lui, det er Egennytten, som er fremherskende hos ham; c'est l'intérêt qui le prédomine, det er Egennytten, som især behersker ham.

Prééminence, *f.* Fortrin, Forrang; avoir la – sur q., have Fortrin eller Forrang for En.

Prééminent, e, *a.* fortrinlig, udmærket, meest fremragende (især i moralsk Forstand); c'est son mérite –, det er hans meest fremragende, meest udmærkede Fortjeneste.

Préemption, *f.* (Jur.) Statskassens Ret til at kjøbe forud Varer, hvis Værdi er usiagtigen angivet.

Préétablir, *v. a.* forud fastsætte, forud bestemme.

Préexcellence, *f.* stor Overlegenhed, høieste Grad af Fortrinlighed.

Préexistant, e, *a.* (Thé.) forudtilværende, som har været til før en anden.

Préexistence, *f.* (Thé.) Forudtilværelse, et Væsens tidligere Tilværelse end et andet. [tidligere end en Anden.

Préexister, *v. n.* (Thé.) være til

Préface, *f.* Fortale, Forord; Indledning, Indgang.

Préfectural, e, *a.* henhørende til et Præfectur, udgaaet fra en Præfect; *pl. m.* –raux.

Préfecture, *f.* Præfectur, Bestyrelse af et Departement i Frankrig, Amtmandsstab; en Præfects District el. Departement; hans Embedstids Varighed; hans Hotel; hans Comptoir; la – de police, Politivrigheden Embede i Paris, Politimesterens Hotel, hans Comptoir sammesteds.

Préférable, *a.* som fortjener at foretrækkes; la mort est – à l'infamie, Døden maa foretrækkes for Skjændsel.

Préférablement, *ad.* fortrinsviis, fremfor; il faut aimer Dieu – à toutes choses, man maa elske Gud over alle Ting.

Préférence, *f.* Fortrin; *pl.* Beviser paa Ens særdeles Agtelse el. Venskab; je vous donnerai la –, jeg vil give Dem Fortrinet; cet emploi lui a été donné par – à tout autre, dette Embede er givet ham fortrinsviis for enhver Anden; prendre qc. de –, give Noget Fortrinet, vælge Noget frem for alt Andet; vous êtes trop accoutumé aux –s, De er altfor vant til at blive foretrukken, til at modtage Beviser paa særdeles Opmærksomhed.

Préférer, *v. a.* foretrække, give Fortrinet; ville hellere; il faut – l'honnête à l'utile, man maa foretrække det

Retslavne for det Nyttige; il préféra de se retirer, han foretrak at trække sig tilbage.

Préfet, *m.* Præfect, Statholder hos Romerne; første Øvrighed i et Departement i Frankrig, Amtmand; forh. Underviisningsinspecteur, som havde Opsyn i en Høiskole med Elevernes Flid og Opførsel (censeur des études); – de police, Politiøvrighed, Politimester i Seine-Departementet; – maritime, Bestyrer af Søvæsenet i et Sødistrict.

Préfète, *f.* en Præfects Kone.

Préfinir, *v. a.* (Pal.) fastsætte en Tid, i hvilken en Sag skal afgjøres; *p u.*

Préfix, e, *a.* (Pal.) bestemt, fastsat; lettre de change à jour –, Veksel, som betales paa en bestemt Dag uden Løbedage; douaire –, Underholdning for en Enke, bestemt i Ægteskabscontracten.

Préfixion, *f.* (Pal.) Bestemmelse (af en Termin el. en Udsættelse); *v.*

Préfleuraison, *f.* (Bot.) Knopleiet, Stillingen af Blomstens Dele i Knopleiet, før den udspringer. [Guldtrækkere.

Prégation, *f.* andet Trækkefjern hos

Prégnant, e, *a.* (Méd.) hæftig, voldsom (bruges kun i Forbindelse med douleur og mal). [tion).

Prégnation, *f.* Svangerskab (gesta-

Préhension, *f.* Øvrighedens Bemægtigelse af Fornødenhedsartikler imod en bestemt Taxt; (Méd.) Indtagelse af et Næringsmiddel.

Préjudice, *m.* Skade, Forurettelse; porter – à q., tilføie En Skade; au – de sa réputation, til Skade for hans gode Navn og Rygte; sans – de mon droit, uden at træde min Ret for nær, uden at gjøre Indgreb i samme.

Préjudiciable, *a.* skadelig; forurettende; cela est – à son commerce, det er til Skade for hans Handel.

Préjudiciaux, *a. m. pl.* (Pal.) bruges kun i Udtr. frais –, Retsgebyhr, som maa udredes før der kan appelleres til en høiere Domstol.

Préjudiciel, le, *a.* (Pal.) bruges kun i Udtr. question –le, Spørgsmaal, som maa afgjøres før Hovedsagen kan behandles; moyens –s, Midler, hvorved et saadant foreløbigt Retsspørgsmaal forsvares.

Préjudicier, *v. n.* skade, være til Skade for, gjøre Skaar el. Afbræk i; forurette; la débauche préjudicie à la santé, Svir skader Sundheden; cela préjudicie à sa réputation, det gjør Skaar i hans gode Navn og Rygte.

Préjugé, *m.* forudfattet Mening (i d. Betydn. bruges det almindeligt i flet Forst., naar det ikke modificeres af et tilføiet Adjectiv); Fordom; Forvarsel, Tegn paa hvad der vil indtræffe; (Jur.) foreløbig Kjendelse i en enkelt Post af en Sag, Præjudicat; se défaire d'un –, aflægge en forudfattet Mening; un homme à –s, et fordomsfuldt Menneske; dissiper, détruire les –s, adsprede, tilintetgjøre Fordommene; le bon accueil qu'on lui a fait est un – pour le succès de sa demande, den gode Modtagelse, man har viist ham, er et Forvarsel for det gode Udfald af hans Forlangende.

Préjuger, *v. a.* formode, dømme om Noget forud efter foregaaende Omstændigheder; (Jur.) afgive en foreløbig Kjendelse i en Sag; afgjøre et Spørgsmaal foreløbigt, før man kjender samme nøie.

Prélart, *m.* (Mar.) Presenning.

Prélasser (se), *v. pr.* paatage sig en stolt Mine, gaae gravitetisk, bryste sig.

Prélat, *m.* Prælat, fornem Geistlig, der udøver en Jurisdiction, saasom Biskoppen; Geistlig ved det pavelige Hof, der har Ret til at bære den violette Farve.

Prélation, *f.* Fortrinsret, hvorefter Børn have fortrinlig Adgang til deres Faders Embede.

Prélature, *f.* Prælatværdighed.

Prêle, *f.* (Bot.) Padderokke, Skavgræs, Skrabegræs, Hestehale.

Prélecture, *f.* Gjennemlæsning af Manuscriptet før det trykkes; *p. u.*

Prélegs (gs udt gue), *m.* (Jur.) Prælegat; forlods Legat, som udleveres før Arvens Deling.

Préléguer, *v. a.* (Jur.) testamentere forlods. [græs (prêle); *p. u.*

Prêler, *v. a.* polere med Skav-

Prélèvement, *m.* foreløbig Optagelse el. Fradragelse af en Deel af en Arv el. et Bo.

Prélever, *v. a.* optage el. fradrage forlods før Arvens Deling en Deel af Boets Masse.

Préllbation, *f.* (Féo.) Lehnsherrens anmasfede Ret til Nydelse af Brudenatten (cuissage).

Préliminaire, *a.* forelsbig, forberedende, indledende; discours –, Fortale, Indledning; articles –s, forelsbige, indledende Puncter, som maae afgjøres forend Hovedsagen; . . . *s. m.* forelsbigt Forsøg; le – de conciliation, Forsøg paa at erholde Forlig; *pl.* forelsbige, indledende Puncter, Præliminarier.

Préliminairement, *ad.* forelsbigen.

Prélire, *v. a.* (Impr.) læse og gjennemsee den første Correctur, før den sendes til Forfatteren; *p. u.*

Prélombaire, *a.* (An.) beliggende foran Lænderne.

Prélude, *m.* Forspil, Forsang, improviseret Musiknummer i Form af et Forspil, Præludium; *fig.* Forløber, Forvarsel; Forberedelse, Indledning.

Préluder, *v. n.* præludere, spille Forspil; øve sin Stemme i forskjellige Toner før man begynder en Sang; *fig.* give en Idee om hvad man formaaer at gjøre; forberede sig til noget Større el. Vanskeligere; – à une ch. par une autre, bane sig Vei til en Ting ved Hjælp af en anden.

Prématuré, e, *a.* for tidlig moden; *fig.* for tidlig udviklet; for tidlig indtruffen; for tidlig begyndt, ubetimelig; une mort –e, en altfor tidlig Død; votre démarche est –e, Deres Skridt er ubetimeligt, overilet.

Prématurément, *ad.* altfor tidligt, før Tiden.

Prématurité, *f. fig.* altfor tidlig Modenhed, for tidlig Udvikling.

Préméditation, *f.* foregaaende Overveielse; Overlæg; sans –, uden Overlæg.

Prémédité, e, *p.* forudbetænkt, forsætlig.

Préméditer, *v. a.* forud betænke, [forud overveie, overlægge.

Prémices, *f. pl.* Førstegrøde, Jordens første Afgrøde; Hjordens Førstefødte; *fig.* første literaire Arbeider; en Regjerings første Periode; første Frugter; første Kjærlighed.

Premier, ère, *a. n.* første; forreste; fornemste, fortrinligste, ypperste; uundgaaelig, uundværlig; tidligste; overfladisk, flygtig, løselig; *s.* den Første; *s. m.* første Etage; *s. f.* (Impr.) første Correcturark; *s. f. pl.* (Th.) Loger i første Etage; la cause –ère, Tingenes første Ophav, Gud; la matière –ère, Urstof, Grundstof; nombre –, Primtal; – médecin, Overlæge; – président, Overpræsident; les –s besoins de la vie, Livets første uundgaaelige Fornødenheder; ce n'est qu'une –ère idée, det er kun en løselig, overfladisk Idee; le – venu, den Førstkomne, den Første den Bedste; il a pris le – venu, han har taget den Første den Bedste; confier son secret au – venu, betroe sin Hemmelighed til Enhversomhelst; marcher le –, gaae først, forrest; se jeter dans l'eau la tête la –ère, styrte sig paa Hovedet ned i Vandet; *prov.* il est étourdi comme le – coup de matines, han er meget overgiven; il vaut mieux être le – que le dernier de sa race, det er bedre at skylde egne Fortjenester sin Rang og Formue, end kun at skylde Forfædre samme; il demeure au –, han boer paa første Sal; lire une feuille en –ère, læse et Ark i første Correctur; . . . *loc. ad.* en – lieu, for det Første; (Jeu) jouer en –, spille først ud, have Forhaanden.

Premièrement, *ad.* for det Første.

Premier-né, *m.* førstefødte Søn (det hedder ikke première-née om en Pige); *pl.* des premiers-nés.

Prémisses, *f. pl.* (Log.) Præmisser, Forsætninger hvoraf en Slutning udrages.

Prémontré, *m.* Præmonstratensermunk, Slags Augustinermunk.

Prémotion, *f.* (Thé.) Guds bestemmende Medvirkning ved Menneskets Handlinger.

Prémunir, *v. a.* beskjerme, bevare, beskytte, betrygge; *v. pr.* sikre sig imod, beskytte sig imod; se – contre le froid, beskytte sig imod Kulden; se – contre les erreurs, sikre sig imod Vildfarelser.

Prenable, *a.* som let kan erobres, indtagelig (om Byer og faste Pladser); *fig.* bestikkelig (om Personer); il n'est – ni par or ni par argent, han lader sig ikke bestikke, han er ikke til at vinde enten med Guld eller Sølv.

Prenant, e, *a.* modtagende; (Fin.) partie –e, Modtager; (H. n.) queue –e, Snohale, Hale, hvormed visse

Dyr, ſom Aberne, ſnoe ſig faſt til Grene og deslige Gjenſtande.

Prendre, *v. a.* tage, gribe; tage fat paa; tage paa, iſøre ſig; tage med ſig; fratage, berøve; bemægtige ſig; fange; fængsle; erobre; overrumple; ſpiſe, drikke, nyde; forlange; kjøbe; vælge, foretrække; *fig.* fatte, forſtaae; forklare; – les armes, gribe til Vaaben; on ne sait par où le –, man veed ikke, hvor man ſkal tage fat paa ham, han er ſmertefuld over hele Legemet; *fig.* han bliver let vred; el. han er ufølſom, Intet rører ham; – à pleines mains, à (el. de) toutes mains, tage til ſig det Bedſte man har lært, ikke lade nogen Leilighed til at berige ſig undſlippe; – une affaire en main, antage ſig en Sag; – en main les intérêts de q., forſvare Ens Interesſer; – une ch. du bon côté, tage en Sag fra den rette Side; *prov.* – le tison par où il brûle, – une affaire à contre-poil, tage en Sag fra den forkeerte Side; il en prendrait sur l'autel, han tager Alt hvad han kan faae, og overalt hvor han kan finde Noget; il est à – (el. il n'est pas à –) avec des pincettes, han er ſaa ſnudſig, at man ikke kan røre ved ham; – le mors aux dents, løbe løbſk; c'est vouloir – la lune avec les dents, det er at ville forſøge det Umulige; . . . – un habit, tage en Kjole paa; – le deuil, – anlægge Sorg; – l'habit de religieux el. blot – l'habit, gaae i Munkekloſter; – le voile, blive Nonne; – le froc, blive Munk; – le petit collet, antage den geiſtlige Stand; . . . – un parapluie, tage en Paraply med ſig; – q. à la gorge, gribe En i Struben; – q. au corps, par le corps, bemægtige ſig Ens Perſon, ſætte En faſt; – de (par) force une femme, voldtage et Fruentimmer; – l'occasion aux cheveux, – la balle au bond, à la volée, gribe Leiligheden, naar den tilbyder ſig; – q. par son faible, tage En fra hans ſvage Side; – q. par ses propres paroles, gjendrive En med hans egne Ord; – q. au mot, tage En paa hans Ord, modtage hans Tilbud ſtraks; – q. sur le fait (en flagrant délit) gribe En i Gjerningen; – q. la main dans le sac, gribe En i det Øieblik han begaaer et Tyveri; – q. sans vert, overrumple En uventet; – q. au pied levé, tvinge En til at gjøre Noget øieblikkeligen; – q. au saut du lit, gaae hen at træffe En tidligt om Morgenen for ikke at gaae glip af ham; la pluie nous prit en chemin, Regnen overfaldt os undervejs; la fièvre l'a pris, han har faaet et Feberanfald; . . . – du café, drikke Kaffe; – du tabac, bruge Snuustobak; – l'air, tage friſk Luft; tage paa Landet; il y a pris le typhus, han er bleven ſmittet der af Typhus-Feber; – de mauvaises habitudes, paadrage ſig ſlemme Vaner; il a pris son pli, han er uforbederlig, han lader ſig ikke mere rette; il prend des airs, han giver ſig en vigtig Mine, han antager et ſtolt Væſen; – le haut ton, le – sur le haut ton, le – très haut, tale i høie Toner; – le dessus, komme igjen til Kræfter; komme i bedre Kaar; l'affaire prend un bon tour, Sagen tager en god Vending; – le galop, ſlaae ind i Galop (om en Heſt); . . . ce marchand prend trente francs de l'aune de ce drap, denne Kjøbmand forlanger 30 Fr. for Alen af d. Klæde; je prendrai le tout à six francs la pièce, jeg kjøber det Hele for 6 Fr. Stykket; *prov.* qui prend se vend, den, ſom tager mod Gaver, underkaſter ſig Giverens Villie, el. formaaer ikke længer at modſtaae Friſtelſen; . . . où avez-vous pris cela? hvor har De hørt det? hvorfra har De den Nyhed; – femme, gifte ſig; – sa bonne part de la fête, tage god Deel i Feſten, more ſig dygtigt; je n'y prends ni n'y mets, Tingen er mig aldeles ligegyldig, el. jeg fortæller Hiſtorien ſom den er, jeg lægger Intet til og tager Intet fra; – une affaire à ses risques, périls et fortunes, tage en Sag paa ſit Ans og Tilſvar; – une affaire à forfait, overtage en Sag mod en beſtemt Afgift, hvad enten der bliver Tab el. Fordeel; – un engagement, indgaae en Forpligtelſe; – le haut bout, vælge den øverſte el. fornemſte Plads; – un expédient, vælge et Middel til at gjøre Ende paa en Sag; – ses mesures, tage ſine Forholdsregler; – une résolution, un parti, tage en Beſlutning; – son parti, beſtemme ſig

i en vanskelig Sag; finde sig i hvad der saa end skeer; – le parti de l'épée, vælge den militaire Vei; – parti pour q., erklære sig for En; – parti, lade sig hverve; – parti avec q., gaae i Ens Tjeneste; – son mal en patience, bære sit Onde, sin Lidelse med Taalmodighed; – du temps, udsætte el. forhale Udførelsen af Noget; medtage lang Tid; – son temps, gjøre Noget efter sin Leilighed; benytte det gunstige Øieblik; – le temps de q., vælge det Øieblik, der er En bedst beleiligt; – ses avantages, benytte sig af Leiligheden, naar den tilbyder sig; – de l'avantage el. son avantage pour monter à cheval, staae paa et høit Sted for at stige til Hest; – de l'âge, blive gammel; – de l'embonpoint, lægge sig ud, blive feed; – la grande (haute) main dans une affaire, overtage Bestyrelsen af en Sag; – la fuite, – le large, flygte; – l'épouvante, forfærdes, forskrækkes pludseligen; – son élan, tage Fart til; svinge sig frem; – le change sur une affaire, lade sig føre bag Lyset i en Sag; – la liberté de, tage sig den Frihed; – des libertés avec q., omgaaes for frit med En; – les avis, les voix, indsamle Stemmer; – la parole de q., tage et Løfte af En; – la parole, begynde at tale; vous prenez mal mes paroles, De misforstaaer mine Ord; – qc. à rebours, à gauche, de travers, tage Noget forkeert, forstaae det galt; – qc. en bonne part, optage Noget vel; tage det i god Forstand; – qc. au pied de la lettre, à la lettre, tage Noget bogstaveligt; – qc. sur soi, svare for Noget, overtage Ansvaret for Noget; – la mouche, – la chèvre, blive pludselig vred, stødes let; – la voie de la diligence, reise med Diligencen; – la bonne voie, opføre sig vel, bestitte sig paa det Gode; – les devants, tage Forspring for En; komme ham i Forkjøbet; . . . – à témoin, tage til Vidne; – q. à partie, angribe En for Retten, tilregne En Noget, gjøre En ansvarlig for Noget; – une chose à cœur, tage sig med Varme af Noget; – à tâche de, sætte sig Noget for, bestræbe sig for Noget af alle Kræfter (især i stet Forst.); . . . – une personne pour une autre, tage een Person for en anden; – q. pour une dupe, tage En for en Tosse; – q. pour dupe, narre En; – pour bon, troe, tage for gode Varer; – garde, tage sig iagt (med ne foran det følgende Verb.); – garde, betænke (i d. Betydn. udelades ikke pas efter det følg. Verb.); . . . – racine, slaae Rod; – feu, komme i Brand, antændes; – haleine, trække Veiret; – soin, drage Omsorg for; – pitié, fatte Medlidenhed med; – faveur, komme i Yndest; – langue, indhente Kundskab; – querelle, geraade i Strid; – exemple sur, tage Exempel efter; – intérêt à qc., interessere sig for Noget; – part à, tage Deel i; . . . (Mar.) – la mer, gaae til Søes; – vent devant, falde overstag, dreie af; – le plus près, dreie til Vinden; – terre, gaae i Land. . . . *loc. ad.* à tout –, naar Alt kommer til Alt, i det Hele taget; au fait et au –, naar det kommer an paa at handle, naar det kommer til Stykket (*v.*).

— *v. n.* slaae Rod; tage fat; gjøre sin Virkning; fryse til, sammenløbe; *fig.* lykkes, vinde Bifald; interessere sig for; la vigne ne prend pas dans les pays du Nord, Vinstokken slaaer ikke Rod i de nordlige Lande; le feu a pris à cette maison, der er opkommet Ild i dette Huus; cette couleur ne prend point, denne Farve bider ikke paa; cela prend à la gorge, det river i Halsen; la fièvre lui a pris, han har faaet et Anfald af Feber; bien lui a pris de s'être corrigé, det er bekommet ham vel at have forbedret sig; mal lui en prendra, det vil bekomme ham ilde; la rivière a pris, Floden er lagt til; – sur son nécessaire, tage fra sine Fornødenheder, indskrænke sig; – à droite, gaae til Høire; – à travers champs, gaae ligefrem uden at følge Veien; – à travers (les) choux, gaae lige til Maalet uden at lade sig holde tilbage af Nogetsomhelst; cette pièce n'a pas pris, dette Stykke har ikke gjort Lykke; ce jeune homme a bien pris dans le monde, dette unge Menneske er kommet godt frem, har giort Lykke; il ne prend à rien, han interessérer sig for Intet; (Jeu) joner sans –, spille Solo. . . .

— *v. pr.* tage fat i, tage sin Tilflugt til; udfordre, give sig i Kast med, holde sig til; give sig til, begynde; blive tyk, løbe

sammen; bruges; un homme qui se noie se prend à tout ce qu'il peut, et Menneske, som er ved at drukne tager fat i Alt, hvad han kan faae fat paa; ne savoir où se –, ikke vide hvad han skal tye til; s'en – à q., skyde Skylden paa En; s'y –, bære sig ad; elle se prit à pleurer, hun gav sig til at græde; ce mot se prend figurément, dette Ord bruges i figurlig Forstand; se – d'amitié pour q., fatte Venskab for En; se – de paroles avec q., komme op at trættes med En; se – de vin, beruses.

Preneur, se, *s.* En, som tager el. fanger Noget; En, som nyder Noget; (Jur.) Leietager; – de taupes, Mulvarpefanger; – de café, Kaffeelsker; – de thé, Thevandsynder; – de tabac, Tobaksnuser; (H. n.) – de mouches, Fluesnapper; ... *a.* (Mar.) bâtiment –, Skib, som opbringer Fartøier.

Prénom, *m.* Fornavn, Døbenavn.

Prénotion, *f.* (Did.) foreløbig, overfladisk Kundskab til en Materie, man ikke har nøie prøvet.

Préoccupation, *f.* Tankernes udelukkende Beskjæftigelse med en vis Gjenstand; forudfattet Mening; jugeer sans –, dømme uden forudfattet Mening; il est dans une telle – d'esprit qu'il n'entend rien, han er saa forudindtaget af Fordom, at han Intet fatter.

Préoccupé, e, *p.* beskjæftiget udelukkende med en enkelt Gjenstand; avoir l'esprit – d'un objet, have Hovedet fuldt af een Gjenstand; il a l'air –, han seer saa tankefuld ud.

Préoccuper, *v. a.* beskjæftige Tanken udelukkende; forudindtage (i slet Forst.); se laisser –, lade sig forudindtage; cette idée le préoccupe toujours, denne Tanke løber ham altid om i Hovedet, beskjæftiger ham bestandig.

Préopinant, e, *s.* En, som giver sin Stemme førend de Andre, En, som først siger sin Mening.

Préopination, *f.* en tidligere udtalt Mening el. Anskuelse; (Méd.) Lægens Uvished i at bestemme en Sygdom efter sammes Kjendetegn.

Préopiner, *v. n.* give sin Stemme førend Andre, sige sin Mening først.

Préordonnance, *f.* foreløbig Bestemmelse el. Ordning; *p.u.* forud bestemme.

Préordonner, *v. a.* forud anordne,

Préparage, *m.* Forberedelse.

Préparant, e, *a.* (An.) tilberedende (om Sædkarrene). [især i *pl.*).

Préparatif, *m.* Tilberedelse (bruges

Préparation, *f.* Forberedelse; Tilberedelse; Tillavning (især om Medicamenter); tillavet Medicament.

Préparatoire, *a.* forberedende, oplysende, indledende; *s. m.* forberedende Indledning.

Préparer, *v. a.* tilberede; tillave; indrette; forberede; udtænke; *v. pr.* tillaves, tilberedes; forberede sig; belave sig paa Noget; – les voies à q., bane Veien for En; cela nous prépare de grands malheurs, det bereder os store Ulykker; – un discours, udtænke en Tale; – q. à soutenir un examen, forberede En til at tage en Examen; se – *pour* un voyage, berede sig til en Reise; se – *au* combat, lave sig til, ruste sig til Strid; le temps se prépare à être beau, det lader til at blive godt Veir; un orage se prépare, det trækker op til et Uveir, et Uveir trækker sammen. [legenhed.

Prépondérance, *f.* Overvægt, Over-

Prépondérant, e, *a.* overveiende, afgjørende.

Préposé, e, *p.* sat til, beskikket til (med à el. pour); *s. m.* Oppebørselsbetjent.

Préposer, *v. a.* sætte til at styre Noget, beskikke til; on l'a –é à la direction des affaires, man har sat ham til at lede Forretningerne.

Prépositif, ive, *a.* (Gr.) som sættes foran andre Ord; particules –ives, Partikler, som bruges i Begyndelsen af sammensatte Ord; locution –ive, flere forenede Ord, der bruges som en Præposition (vis-à-vis de, à l'égard de). [Præposition.

Préposition, *f.* (Gr.) Forholdsord,

Prépositionnel, le, *a.* beslægtet med Præpositioner, brugelig som Præposition.

Prépuce, *m.* Forhud; (H. n.) – de mer, Slags Søfier, Plantedyr.

Prépucine, *f.* (An.) klæbrig Bædske paa det Indvendige af Mielaaget.

Prérogative, *f.* Forret, Fortrin, som tilstaaes visse Værdigheder, Prærogativ.

Près, *pp.* nær, nær ved; tæt ved; hos; næsten, henved; – de l'église, nærved Kirken; s'asseoir – de q., sætte sig hos En; il est – de midi, Kl. er henved 12 (om Middagen); il y a –

de vingt ans que..., det er næsten 20 Aar siden...; i daglig Tale udelades ofte de efter près, naar der tales om et Sted: il demeure – la porte du Nord, han boer tæt ved Nørreport;... près bruges med H. til Personer og Ting; meu proche, bruges kun med H. til Ting;... *prov.* être – de ses pièces, ikke være per Kasse, have en tom Lomme; avoir la tête – du bonnet, være kort for Hovedet;... de près, *loc. ad.* nær ved, i Nærheden; regarder de –, see nøie til; il y regarde de –, han seer paa Stillingen; han seer paa den mindste Fordeel; cette chose le touche de –, denne Sag er af stor Vigtighed for ham; ils se touchent de –, de ere nær beslægtede; se voir de –, duellere; serrer q. de –, forfølge En hæftigt; tenir q. de près, holde stadigt Die med En, holde En strengt; ces enfants se suivent de –, disse Børn følge strax efter hinanden, der er kun en lille Forskjel i Alder mellem dem; je ne le connais ni de – ni de loin, jeg kjender ikke det Mindste til ham;... – à –, *loc. ad.* tæt ved hinanden; *p. u.*... à cela –, *loc. ad.* paa det Nær, med Undtagelse deraf; il n'est (el. il n'en est) pas à cela –, det hindrer ham ikke i at gjøre hvad han har bestemt; det er kun en Smaating for ham, det ødelægger ham ikke; ... à peu de chose –, *loc. ad.* næsten, paa lidt nær;... à beaucoup –, *loc. ad.* det er langt fra; ...à peu –, *loc. ad.* paa lidt nær, næsten, omtrent.

Présage, *m.* Forvarsel, Jertegn; Gisning, Formodning; mes –s se sont accomplis, mine Formodninger ere gaaede i Opfyldelse.

Présager, *v. a.* varsle, bebude; forudsige; cela ne nous présage rien de bon, det bebuder os intet Godt; il a lui-même –é sa mort, han har selv forudsagt el. forudsagt sin Død.

Présanctifié, *m.* (Égl.) forudindviet Hostie; la messe des –s, Messe, ved hvilken der bruges forud indviede Hostier.

Presbyopie, *f.* Langsynethed (presbytie).

Presbyte, *s.* (Opt.) En, som seer bedre langt borte end nær ved, en Langsynet; *a.* langsynet, fjernsynet; avoir la vue –, være fjernsynet.

Presbytéral, e, *a.* præstelig, tilhørende Præsten; maison –e, Præstegaarden; *pl. m.* –raux.

Presbytère, *m.* Præstegaard, Præstebolig; forh. Præsteraad, Præsteforsamling.

Presbytérianisme, *m.* Presbyterianernes Lære og Sect.

Presbytériat, *m.* Ældstes Værdighed i en presbyterianst Menighed.

Presbytérien, ne, *s.* Presbyterianer, engelst Protestant, som ikke erkjender et biskoppeligt Overhoved; *a.* presbyterianst.

Presbytie, *f.* s. presbyopie.

Prescience, *f.* Forudvidenhed (kun om Gud).

Prescient, *s. m.* forudvidende Væsen; *a.* forudvidende; *p. u.*

Prescriptible, *a.* (Jur.) som der kan vindes Hævd paa.

Prescription, *f.* (Jur.) Eiendoms Erhvervelse paa Grund af en vis Række Aars uafbrudte Besiddelse; Hævd; Gjelds Befrielse paa Grund af en vis forløben Tid, hvori samme ikke er fordret; Forskrift, Befaling (*p. u.*); –s médicales, Lægers Forskrifter.

Prescrire, *v. a.* foreskrive, befale; (Jur.) vinde Hævd paa; tilintetgjøre en Gjeld formedelst dens Ælde; *v. pr.* foreskrive sig; tilintetgjøres el. tabes formedelst Hævd; *v. n.* paaberaabe el. gjøre Brug af Hævd; *fig.* l'usage ne saurait – contre la vérité, Vedtægt formaaer ikke at tilintetgjøre Sandhed.

Préséance (s udtales stærkt som i séance), *f.* Forsæde; Ret til at gaae foran en Anden; Forrang.

Présence, *f.* Nærværelse; Tilstedeværelse; *fig.* – d'esprit, Aandsnærværelse; droit de –, Godtgjørelse, som i et Samfund betales de tilstedeværende Medlemmer; en –, *loc. ad.* i Nærværelse af, ligeoverfor hinanden; les deux armées sont en –, de to Armeer staae ligeoverfor hinanden; en – de q., i Ens Nærværelse, for Ens Øine.

Présent, e, *a.* nærværende, nuværende; tilstedeværende; cela m'est toujours – à l'esprit, det staaer altid levende for mine Tanker, det foresværer mig bestandig; Dieu est – partout, Gud er allestedsnærværende; cet homme est – à tout, il est – partout, denne Mand er allevegne, er overordentlig driftig; il n'est jamais –, han er aldrig sine Tan-

ler samlede; avoir l'esprit –, besidde Aandsnærværelse; avoir la mémoire –e, have en levende Hukommelse; la –e lettre, det nærværende, foreliggende Brev; remède –, kraftigt Lægemiddel, som virker øieblikkeligt; (Jur.) épouser par paroles de –, gifte hinanden strax; . . . à –, *loc. ad.* nu; les hommes d'à –, Mennesene nuomstunder; pour le –, *loc. ad.* for Øieblikket, nu, for nærværende Tid; de –, *loc. ad.* nu (notarialt Udtr. *v.*).

Présent, *m.* Gave, Foræring; den nærværende Tid, Nutid; *pl. m.* de Tilstedeværende; donner qc. en – à q., give En Noget i Foræring; faire – de qc. à q., forære En Noget; –s de noces, Bryllupsgaver.

Présente, *f.* (Com.) nærværende, foreliggende Brev; le porteur de la –, Overbringeren af nærværende Brev.

Présentable, *a.* som det er passende at byde Nogen; som kan fremvises; (om Personer) som kan optræde med Anstand, som kan lade sig see.

Présentateur, trice, *s.* En, som har Ret til at foreslaae til et geistligt Embede.

Présentation, *f.* Fremvisning, Forevisning; Fremstilling; Indstilling til et Embede; (Jur.) en Advokats Møde i Retten for en Client (nu: constitution d'avoué); la – à la cour, en Persons Fremstilling for Kongen el. den kongelige Familie; la – de la vierge, Fest til Ære for Maria, Marias Offringsfest. [rende Tid; nyligen; strax.

Présentement, *ad.* nu, paa nærvæ-

Présenter, *v. a.* byde, tilbyde; yde; forevise; indgive, overrække; forestille En for en Anden, indføre, indtroducere; indstille til et Embede; – le bras à une dame, byde en Dame Armen; – des lettres de créance, fremvise Creditivbreve; – une lettre de change, forevise en Vexel til Betaling; – un placet à q., indgive et Bønskrift til En; – un enfant au baptême, holde et Barn frem til Daaben; – une personne à une autre, introducere en Person hos en anden; – à q. ses respects, forsikre En om sin Høiagtelse; je vous présente les choses telles qu'elles sont, jeg forestiller Dem Tingene saaledes som de ere; cela présente des difficultés, det frembyder Vanskeligheder; (Mil.) – les armes, præsentere Geværet; – la bataille, tilbyde et Slag, gjøre de fornødne Tilberedelser til samme; (Mar.) – le bout à la lame, seile op i Søen; – le travers à un bâtiment, lægge Bredsiden til et Skib; (Men.) prøve el. anbringe et Snedkerarbeide for at see om det passer; . . . *v. n.* indstille til et Embede; (Mar.) – au vent, seile saa nær Vinden som muligt; . . . *v. pr.* indfinde sig hos En, fremstille sig hos En; gaae hen at besøge En; frembyde sig; fremtræde med Anstand; indstille sig blandt de Ansøgende; il se présente de bonne grâce, han præsenterer sig med god Anstand, han har behagelige, utvungne Manerer; ce palais se présente bien, dette Palads præsenterer sig smukt, tager sig godt ud; cela se présente à mon esprit, det falder mig ind, det rinder mig i Tanke; se – pour une place, optræde blandt de Ansøgende om et Embede; se – pour une partie, fremstille sig i Retten for at varetage en Clients Anliggender; il se présente une difficulté, der frembyder sig en Vanskelighed.

Préservateur, trice, *a.* forebyggende; betryggende; *s. m.* (Dor.) Slags Ovn, som beskytter Forgyldere imod Qvikselvdampen.

Préservatif, ive, *a.* forebyggende, beskjærmende; *s. m.* Forebyggelsesmiddel, Præservativ.

Préserver, *v. a.* betrygge, bevare, beskjærme; *v. pr.* betrygge sig imod, vogte sig for; Dieu me préserve de penser à cela! Gud bevare mig for at tænke derpaa; se – d'une tentation, vogte sig for en Fristelse.

Présidence, *f.* Forsæde, Ret til at have Forsædet; Præsidentpost; Præsidentspostens Varighed.

Président, *m.* Formand i et Samfund, Præsident, Præses.

Présidente, *f.* Fruentimmer, som har Forsæde i en Forsamling; Præsidentens Kone.

Présider, *v. n.* have Forsædet, forestaae, præsidere; styre, vaage over; *v. a.* forestaae, præsidere; – une assemblée, – à une assemblée, have Forsæde i en Forsamling; il préside à la direction de l'ouvrage, han forestaaer Ledelsen af Værket.

Présides, *f. pl.* Steder, hvorhen Spanien sender Galeislaver.

Présidial, *m.* (Jur.) Landret; Stedet, hvor Landretten holdtes; *pl.* -diaux.

Présidial, e, *a.* (Jur.) henhørende til Landretten; juge –, Landsdommer; *pl. m.* -diaux.

Présidialement, *ad.* (Jur.) bruges kun i Udtr. juger –, domme efter Landretten, uden Appel.

Presle, *f.* s. prêle.

Présomptif, ive, *a.* formeentlig; bruges kun i Udtr. héritier –, formeentlig, præsumtiv Arving (den nærmeste Paarørende).

Présomption, *f.* Formodning; Indbildskhed, Hovmod.

Présomptueusement, *ad.* paa en indbildsk Maade, hovmodigen.

Présomptueux, se, *a.* indbildsk, anmassende, hovmodig; stolt; *s.* et indbildsk Menneske.

Prespinal, e, *a.* (An.) beliggende foran Rygraden; *p. u.*

Presque, *ad.* næsten, paa lidt nær.

Presqu'île, *f.* Halvø (péninsule).

Pressamment, *ad.* paa en paatrængende el. presserende Maade; *p. u.*

Pressant, e, *a.* paatrængende, presserende; vigtig; uopsættelig; overhængende; hæftig; affaire -e, en paatrængende, uopsættelig Sag; des raisons -es, vigtige, indtrængende Grunde; des remords -s, hæftige Samvittighedsnag; douleur -e, hæftig, stikkende Smerte; un homme bien –, et meget paatrængende Menneske.

Presse, *f.* Trængsel, Stimmel; slem Stilling; Forlegenhed, Knibe; (i England) Matrospresning; Presse, Bogtrykkerpresse; Slags Fersken; liberté de la –, Pressefrihed; la – périodique, Journallitteraturen; l'ouvrage est sous –, Værket er under Trykning; *fig.* faire gémir la –, lade et Værk trykke; *fig.* og *fa.* se tirer de la –, rede sig ud af et slet Lag, af en farlig Stilling; cet homme est en –, denne Mand er i Knibe; ce prédicateur a la –, denne Prædikant har stort Tilløb; la – est à cette étoffe, la – y est, dette Tøi har en rivende Afsætning; il n'y aura pas grande – à le faire, der vil ikke være Mange, som have Lyst til at gjøre det; *prov.* à la – vont les fous, Tosserne løbe altid efter Trængslen.

Pressé, e, *p.* som har Hastværk, som ikke kan opsættes; travl; plaget; sammentrængt; je suis –, jeg har travlt; c'est une affaire -e, det er en Sag, som det haster med, som strax maa besørges; je suis – de finir, jeg længes efter at faae Ende derpaa; – par la faim, drevet, plaget af Hunger; il est – d'argent, han er i Forlegenhed for Penge, han fattes Penge; soyez – dans vos narrations, værer sammentrængte i Eders Fortællinger.

Presse-artère, *m.* (Chir.) Instrument til at forbinde en Aare; *pl.* des presse-artères.

Pressée, *f.* Papir, som er opstablet paa Pressen, Pressefuld.

Pressement, *m.* (Phys.) Tryk (om Luften).

Pressément, *ad.* i Hast; *p. u.*

Pressentiment, *m.* Forudfølelse, Anelse; un – de fièvre, en Forudfølelse af Feberanfald; avoir un – de qc., have Anelse om Noget.

Pressentir, *v. a.* ane, forudføle; søge at opdage, udforske; – un malheur, ane en Ulykke; – q., sondere En; – l'intention de q., udforske Ens Hensigt.

Presser, *v. a.* trykke, presse, klemme; rykke nærmere, trænge sammen; stærkt forfølge, trænge ind paa; paaskynde, haste med, fremskynde; (Taill.) perse; *fig.* drøfte, undersøge nøie, urgere; gaae En til Livs, bringe En i Knibe i en Dispyt; bede indstændigen; *v. n.* være uopsættelig, overhængende; være hæftig (om Smerte); *v. pr.* trænge sig sammen; trykke sig op til En (contre q.); skynde sig; – une éponge, udtrykke Vandet af en Svamp; – ses rangs, slutte sig nærmere sammen; – l'écriture, skrive tættere; – l'ennemi, forfølge Fjenden hæftigt, trænge ind paa ham; – les ouvriers, drive paa Arbeiderne; – q. de partir, skynde paa Ens Afreise; – q. de questions, trænge ind paa En (overvælde En) med Spørgsmaal; le temps me presse, Tiden skynder paa mig, jeg har kun knap Tid; il ne faut pas trop – cette comparaison, man maa ikke urgere Sammenligningen, fortsætte den forvidt; – son style, skrive concist, sammentrængt; (Mus.) – la mesure, fremskynde Takten; l'affaire presse, Sa-

gen taaler ikke Opsættelse; la douleur presse, Smerten er hæftig.

Pressette, *f.* (Pap.) lille fiin Presse.

Presseur, se, *s.* Præsser, En, som præsser Tøi.

Pressier, *m.* (Impr.) Trykker.

Pression, *f.* Tryk; la – de l'air, Luftens Tryk; machine à vapeur à haute –, Høitryks-Dampmaskine.

Pressirostre, *m.* (H. n.) Brokfugl, Klyde.

Pressis, *m.* udpræsset Saft af Kjød el. Urter; *p. u.*

Pressoir, *m.* Vinperse; Stedet, hvor Druerne perses; fiin Pressepude hvormed Guldblade presses paa Papir.

Pressurage, *m.* Vinpersning; sidste og fletteste Vin; (Féo.) Afgift til Lehnsherren for Brug af hans Perse.

Pressure, *f.* (Ép.) Kaaletilspidsning.

Pressurer, *v. a.* perse; udpræsse Saften af Frugter; *fig.* udsuge ved Afgifter, udpine.

Pressureur, se, *s.* Vinperser, Mand el. Qvinde, som forestaaer Persen.

Prestance, *f.* god Holdning, værdigt Udseende, Anstand; un homme de grande –, en smuk, anselig Mand, en Mand af et imponerende Ydre.

Prestant, *m.* (Mus.) Principal i et Orgel, Orgelpibe, hvorefter de andre Orgeltoner rette sig.

Prestation, *f.* (Pal.) bruges i Udtr. – de serment, Eedsaflæggelse; – de foi et hommage, Bevidnelse af sin Hyldest for Lehnsherren; – en nature, Leverance af Brød, Fourage o. desl. til en Hær, Leverance in natura; – d'argent, Udredelse af Penge (*v.*).

Preste, *a.* hurtig, rask; behændig; il a la main bien –, han er meget rap paa Haanden; il est – à la réplique, han har strax et Svar paa rede Haand; *ad.* hurtigt! allez là, et dépêchez-vous, –! gaa derhen, og skynd Dig, hurtigt!

Prestement, *ad.* hurtigt, raskt, i Hast.

Prester (r udtales), *m.* brændende Luftspyt; Skypompe; (H. n.) Slags giftig Slange.

Prestesse, *f.* Hurtighed; Behændighed; *fig.* la – de ses réponses, Hurtigheden i hans Svar; (Peint.) Raskhed i Udførelsen.

Prestidigitateur, *m.* Taskenspiller, som har stor Fingernemhed.

Prestidigitation, *f.* Taskenspillerkunst, Taskenspillerens Fingerfærdighed.

Prestidigitatoire, *a.* som bestaaer i Fingerfærdighed (om Taskenspillerkunsten).

Prestige, *m.* Kogleri, Blændværk; **Prestigiateur**, *m.* Gøgler, Troldmand; *p. u.* blindende; fortryllende.

Prestigieux, se. *a.* koglende, for- [Trylleri.

Prestimonie, *f.* (Dr. can.) privat Stiftelse el. Capital til Underhold for en Geistlig.

Prestissimo, *ad.* (Mus.) meget hurtigt.

Presto, *ad.* (Mus.) hurtigt.

Prestolet, *m.* slet, maadelig Præst, Præstemand (haanligt Udtr.).

Présuccession, *f.* (Jur.) Ret, som gaaer forud for Arveretten.

Présumable, *a.* rimelig, formodentlig.

Présumé, e, *p.* anseet el. antaget for; il est – innocent, han er anseet for uskyldig.

Présumer, *v. a.* formode; *v. n.* have høie Tanker, være indbildsk; je ne présume rien de bon de tout cela, jeg aner el. venter mig intet Godt af alt det; il présume bien de son prochain, han nærer gode Tanker om sin Næste; il présume trop de son crédit, han gjør sig altfor store Tanker om sin Indflydelse; il présume de soi, han har store Tanker om sig selv.

Présupposer, *v. a.* forudsætte; cela –é, det forudsat.

Présupposition, *f.* Forudsætning.

Présure, *f.* Løbe til at lave Ost, Osteløbe.

Prêt, *m.* Laan, Pengelaan, det Laante; (Mil.) Lønning; – gratuit, rentefrit Laan; – sur nantissement, Laan paa haandfaaet Pant; maison de –, Laanehuus, Assistentshuus.

Prêt, e, *a.* færdig til, rede til; belavet, forberedt; il est – à partir, han er reisefærdig; il est – à tout faire, han er rede til Alt; il n'est jamais –, han kan aldrig blive færdig, han kommer altid for sildig; le dîner est –, Middagsmaden er færdig.

Prétantaine, *f.* bruges kun i Udtr. courir la –, løbe om uden noget Maal, føite; *pop.* elle court la –, hun gaaer paa Stovejagt.

Prêté, e, *p.* laant; *s. m.* c'est un – rendu, det er et velfortjent Gjengjæld.

Prétendant, e, *s.* og *a.* En, som anholder el. ansøger om Noget; Præ-

tendent, Prætendentinde; Beiler, Frier (i d. Betydn. kun *m.*).

Prétendre, *v. a.* fordre, begiære; paastaae, troe sig overbeviist om; have i Sinde; ville; mene; *v. n.* attraae, gjøre Fordring paa, anholde om; il prétend le pas sur un tel, han fordrer at gaae foran den og den; il prétend que cela n'est pas vrai, han paastaaer, at det ikke er sandt; je prétends qu'il fasse son devoir, jeg forlanger (vil) at han gjør sin Skyldighed; je prétends partir demain, jeg har i Sinde at reise i Morgen; il prétend à cette place, han attraaer el. gjør Fordring paa dette Embede.

Prétendu, e, *p.* foregiven, formeent, indbildt (sættes foran Subst.); un – bel esprit, et indbildt vittigt Hoved;... *s.* Brudgom, Brud, Forlovede, Kjæreste; Beiler, Frier (i d. Betydn. kun *m.*).

Prête-nom, *m.* En, som laaner sit Navn til Noget (ved Udstedelsen af en Contract el. i et Handelsanliggende); *pl.* des prête-noms.

Prétentaine, *f.* prétantaine.

Prétentieusement, *ad.* paa en fordringsfuld Maade.

Prétentieux, se, *a.* fordringsfuld; søgt, affecteret; *s.* et fordringsfuldt Menneske.

Prétention, *f.* Fordring, Paastand paa Noget; Forhaabning; *pl.* Indbildninger; avoir des –s, gjøre sig til af sine Talenter, af sin Herkomst; cette femme a encore des –s, dette Fruentimmer bilder sig ind at være endnu smuk, vil endnu behage; c'est un homme sans –s, det er et fordringsløst Menneske; une femme à –s, et Fruentimmer med indbildte Ideer om eget Værd; et forfængeligt Fruentimmer.

Prêter, *v. a.* laane Noget til en Anden; laane En Penge; *v. n.* strække sig, udvide sig; *fig.* give Stof; *v. pr.* hengive sig til; samtykke i, finde sig i, vie sig efter, – à intérêt, laane paa Rente; – à usure, laane paa Aager; – sur gage, laane paa Pant; – à la petite-semaine, laane for kort Tid og mod opstruet Rente; – main-forte, yde retlig Bistand ved Lovenes Haandhævelse; – la main à qc., være behjælpelig ved Noget; – la main à q., give En en Haandsrækning; – le collet à q., tilbyde sig at slaaes med En; tilbyde sig at disputere med En; *fig.* – l'oreille, laane Øre til; – attention, give Agt paa, være opmærksom; – silence, forholde sig tavs, tie; – sa voix à q., son ministère à q., tale til Bedste for En; lægge et godt Ord ind for En; – secours, – aide, hjælpe; – faveur, begunstige; – serment, aflægge Ed; – foi et hommage, sværge En Hyldest; – à q. un ouvrage, tilskrive el. tillægge En et Værk; – le flanc à l'ennemi, tilbyde Fienden Flanken, udsætte sig for at angribes i Flanken; – le flanc, give sig blot; cela prête au ridicule, det giver Stof til Latter; cela prête à des fâcheuses interprétations, det yder Stof til uforbeelagtige Fortolkninger; *prov.* on ne prête qu'aux riches, det er kun til de Rige, at man skytter om at laane; *fig.* det er kun de skjønne Aander, at man tillægger Vittigheder; ... du cuir qui prête, Læder, som rækker sig; c'est un sujet qui prête beaucoup, det er et indholdsrigt Emne, hvorover der lader sig meget sige; ... il se prête à tout, han gjør Alt med; il faut savoir se –, man maa forstaae at være eftergivende; je me prête à cet accommodement, jeg indvilliger i dette Forlig; se – aux circonstances, lempe sig efter Omstændighederne; ... *s. m.* Laanen; Laan; *prov.* ami au –, ennemi au rendre, man laaner til sin Ven og fordrer tilbage af sin Fiende; c'est un – (bedre: un prêté) à ne jamais rendre, det er et Laan, man kan skyde en hvid Pind efter.

Prétérit (t udtales), *m.* (Gr.) den forbigangne Tid.

Prétérition, *f.* (Jur.) Forbigaaelse el. Forglemmelse i et Testament af en berettiget Arving; (Rhét.) rhetorisk Form, hvorved man erklærer at ville forbigaae, hvad der alligevel anføres; f. Ex. je ne vous dirai point qu'il était aussi brave que modeste.

Prétermission, *f.* (Rhét.) s. s. prétérition.

Préteur, *m.* (Anc.) Prætor, Statholder i Rom el. i en romersk Provinds.

Prêteur, se, *s.* og *a.* Udlaaner, Udlaanerske; *prov.* la fourmi n'est pas –se, Personen, hvorom der tales, holder ikke af at gjøre Udlaan.

Prétexte, *m.* Paaskud, Stingrund,

Udflugt; – spécieux, plausible, et rimeligt, tilsyneladende gyldigt Paaskud; sous – de piété, under Frombeds Foregivende; servir de –, tjene til Paaskud; il n'y a pas de – à cela, il n'y a pas de –, der gives ingen rimelig Grund el. Undskyldning derfor.

Prétexte, *f.* (Anc.) lang purpurbræmmet Kjole for de romerske Senatorer og Øvrighedspersoner, naar de bivaanede de offentlige Lege; fornemme Drengebørns Dragt i Rom indtil det 17de Aar.

Prétexter, *v. a.* tage til Paaskud; undskylde sig med, foregive; de quoi peut-il – un tel procédé? hvormed kan han besmykke en saadan Fremfærd? – une maladie pour ne pas s'y trouver, foregive en Sygdom for ikke at indfinde sig der.

Prétibial (udt. -thi-), e, *a.* (An.) henhørende til det Forreste af Skinnebenet.

Prétintaille, *f.* Slags Falbelade el. udtakket Garnering paa Fruentimmerklæder; *fig.* og *fa.* Bisirater; tilfældige, ubetydelige Biting.

Prétintailler, *v. a.* paasætte Falbelader; *fig.* udstaffere med Bisirater; inus.

Prétoire, *m.* (Anc.) Prætorens Domhuus; hans Bolig i Rom; Feltherretelt; le préfet du –, Oberst for Keiserens Livvagt; (under det romerske Riges Forfald) Statholder over en af Keiserdømmets fire Hovedele.

Prétorien, ne, *a.* (Anc.) prætorianst; vedkommende Prætoren; henhørende til en af Prætoren el. Statholderen commanderet Hær; garde –ne, Prætorens Livvagt; droit –, Afgift tilkommende Prætoren; porte –ne, den første af de fire Porte paa en romersk Leir, sædvanlig ligeoverfor Fjenden; ... *s. m.* Prætorianer, Soldat af Prætorens Livvagt. [Forelle.

Prétora el. **prêtra**, *m.* (H. n.) Slags

Prétoriole, *m.* (Anc.) Prætorens Bolig; (Mar.) Kapitainens Kahyt paa et Krigsskib.

Prêtrage, *m.* Præsteskab; *pop. p. u.*

Prêtraille, *f.* Præsteskab, Præstekram, Præstesleng (spottende Udtr.).

Prêtre, *m.* Præst; catholsk Præst (i den protestantiske Kirke hedder det alm. ministre el. pasteur); consacrer un –, indvie en Præst; se faire –, indtræde i Præstestanden, blive Præst; – habitué, Præst, som er ansat ved et vist Sogn; cardinal –, Cardinal, som er optaget i Præsteordenen; le grand – de la loi, den jødiske Louds Ypperstepræst; *prov.* il faut que le – vive de l'autel, Enhver maa kunne leve af sit Fag; (Fort.) bonnet à (de) –, Udenværk med fremspringende Vinkler imod Landsiden.

Prêtresse, *f.* Præstinde (i den hedenske Cultus).

Prêtrise, *f.* catholsk Præstestand.

Préture, *f.* (Anc.) Prætorembede, Prætorværdighed; Prætorens Embedstid.

Preuve, *f.* Bevis; Prøve, Vidnesbyrd; oplysende Actstykke; la – en est que el. – de cela est que, Beviset derpaa er o. s. v.; pour – je dis que, til Bevis derpaa, anfører jeg at o. s. v.; en venir à la –, berigtige; faire – de noblesse el. blot faire ses –s, godtgjøre sin adelige Herkomst; faire – de courage, aflægge Bevis paa Mod; il a fait ses –s, han har aflagt sin Prøve, han har ved flere Leiligheder bevist sit Mod, sin Retskaffenhed el. sin Dygtighed; (Jur.) – muette, Bevis, hentet fra Omstændighederne.

Preux, *a.* tapper, kjæk; bruges kun i Udtr. un – chevalier, en tapper Ridder; un – et hardi chevalier, en kjæk og dristig Ridder; *s. m.* en tapper Kriger; *plais.*

Prévaloir, *v. n.* overgaae, bære Fortrinet; *v. pr.* benytte sig af, drage Fordeel af; gjøre sig til af; son adversaire a prévalu, hans Modstander har beholdt Overhaanden; il ne faut pas que la coutume prévale sur (el. contre) la raison, Vedtægt bør ikke seire el. faae Overhaand over Fornuften; il s'est prévalu de son autorité, han har benyttet sig af sin Myndighed; il s'est un peu trop prévalu de son succès, han har gjort sig lidt vel meget til af sin vundne Fordeel.

Prévaricateur, trice, *s.* og *a.* En, som tilsidesætter el. forraader sin Pligt; en Troløs.

Prévarication, *f.* svigagtig Tilsidesættelse af Embedspligt; troløs Adfærd imod dem, hvis Sag man burde forsvare.

Prévariquer, *v. n.* tilsidesætte svigagtigen sin Embedspligt; forraade

dem, hvis Sag, det var Pligt at forsvare. [(agaric).

Prévat, *m.* (Bot.) Slags Bladhat

Prévenance, *f.* Forekommenhed, forekommende Artighed, Forbindtlighed.

Prévenant, e, *a.* forekommende, forbindtlig; indtagende; un homme –, et forekommende Menneske; un air –, et behageligt, indtagende Udseende.

Prévenir, *v. a.* komme før en Anden, komme først, komme i Forkjøbet; forebygge, forekomme; besvare Indvendinger før de fremsættes; vinde for sig, forud indtage; underrette om; *v. pr.* lade sig forud indtage; – l'heure, komme før den bestemte Tid; – le mal, forebygge det Onde; – une maladie, afværge en Sygdom; – le danger, afvende Faren; – les besoins de q., afhjælpe Ens Trang; – les objections, forud møde Indvendingerne; son air prévient en sa faveur, hans Udseende indtager for ham; – le juge, forud indtage Dommeren; je l'en ai prévenu, jeg har forud underrettet ham derom; il faut autant qu'on le peut – tout le monde par de bons offices, man maa saa meget som muligt vise forekommende Tjenstvilligbed imod Alle; il se prévient aisément, han lader sig let forud indtage.

Préventif, ive, *a.* forebyggende, afværgende; des mesures –ives, forebyggende Forholdsregler.

Prévention, *f.* forudfattet Mening, Fordom; (Jur.) Anklagestand; en – ommers Ret til først at paakjende en Sag; anticiperet Udøvelse af en Andens Ret (*v.*); Udnævnelse af Paven til et Præbende før Kirkepatronen kunde benytte sin Udnævnelsesret; se défaire, se dépouiller de toute –, aflægge enhver Fordom; juger sans –, domme fordomsfrit; être mis en –, stilles under Anklage.

Préventivement, *ad.* paa en forebyggende Maade.

Prévenu, e, *p.* forudindtaget; tiltalt, anklaget; il est – en faveur de cet homme, han er forudindtaget for denne Mand; – de vol, tiltalt for Tyveri; . . . *s.* en Tiltalt, en Anklaget.

Prévision, *f.* Forudseenhed; *pl.* Gisninger.

Prévoir, *v. a.* forudsee; tage Forholdsregler for mødende Tilfælde; tout a été prévu, Alt har været forudseet, man har taget alle nødvendige Forholdsregler.

Prévôt, *m.* Forstander; Overdommer; Provst; Overprofos; – d'un chapitre, Forstander for et Domcapitel; Domprovst; – général, Overforstander for visse geistlige Ordener; – des marchands, Formand for Handelsstanden og Borgerskabet, municipal Øvrighed, Overborgermester; – royal, kongelig Overdommer, øverste Dommer i en Landsoverret; grand – de France, – de l'hôtel du roi el. blot – de l'hôtel, Overhofmarschal, Overdommer i Hofsager; – de Paris el. du grand Châtelet, Overdommer i Paris ved Retten i Châtelet; – de la connétablie, Oberst for Marschalsgarden; – des monnaies, Myntmester, som sørgede for Falskmynteres Paagribelse og Afstraffelse; – de l'île, Overhoved for Landpolitiet i og om Paris; – des maréchaux, Oberst for Landpolitiet i Provindserne; – de l'armée, grand –, Overprofos for Armeen; – d'un régiment, Regiments-Profos; – de la marine, Overprofos i Marinen; – de salle, Underlærer i en Fægteskole.

Prévôtal, e, *a.* henhørende under Landpolitiets Overhoved; cas –, Sag, som afgjøres for Landpolitiets Domstol; cour –e, Landpolitiret; *pl. m.* –taux.

Prévôtalement, *ad.* afgjort uden Appel af Landpolitisøvrigheden.

Prévôté, *f.* Domprovstens Embede el. District, Domprovsti; en civil el. militair Overdommers Embede el. District. [figtighed.

Prévoyance, *f.* Forudseenhed; Forsigtighed.

Prévoyant, e, *a.* forudseende; forsigtig.

Priape – de – mer, *m.* (H. n.) Slags Bløddorme, Søncelde; *pl.* des – s – de – mer.

Priapée, *f.* usømmeligt Digt el. Maleri; *pl.* Feste til Ære for Priapus; obscene Digte, hvori Priapus besynges.

Priapisme, *m.* (Méd.) smertelig vedholdende Erection af det mandlige Lem. [Sømige, Slags Bløddorm.

Priapule, *f.* (H. n.) Holuturie,

Prié, *p.* inviteret, indbudt; *s. m.* indbuden Gjæst (især *pl.*); il est né –, han er een Gang for Alle indbuden.

Prie-Dieu, *m.* Bedestol, el. Bedepult; *pl.* des prie-Dieu.

Prier, *v. a.* bede, bønfalde; in-

byde, *v. n.* bede til Gud, gaae i Forbøn for; – Dieu, bede til Gud; – q. *de* qc., *de* faire qc., bede En om Noget, om at gjøre Noget; on l'a –é *à* dîner, man har indbudet ham til at spise til Middag; je l'ai –é *de* dîner avec nous, jeg har bedet ham (leilighedsviis, uden Ceremoni) om at spise til Middag med os; on l'a –é *de* la noce, man har indbudet ham til Brylluppet; – pour q., gaae i Forbøn for En; il aime à se faire –, han holder af at nødes; ne le faites pas, je vous prie, je vous en prie, for Alting, gjør det ikke.

Prière, *f.* Bøn; Begjæring; exaucez ma –, hør min Bøn, bønhør mig; être en –, være beskjæftiget med at bede; faire sa –, holde sin Bøn.

Prieur, *m.* Prior, Overhoved i et Kloster; forh. Præsident i Handelsconsulatet i visse Byer; – commendataire, Prior, som nød Indtægten af et Kloster uden at udøve nogen Myndighed over Munkene; – curé, Canonicus, som forestod et Præstekald; grand- – de l'ordre de Malte, Maltheserordenens Storprior; *prov.* il faut toujours dire du bien de monsieur le –, man maa altid tale vel om sine Foresatte.

Prieural, e, *a.* (Égl.) henhørende til en Prior; église –e, Prioralkirke; *pl. m.* –raux.

Prieure, *f.* Priorinde; grande- –, Nonne, som var den næste i Værdighed efter Abbedissen.

Prieuré, *m.* Munkekloster, afhængigt af et Abbedi og staaende under en Prior; Nonnekloster under en Priorinde; Priori; – -cure, Priori med tilhørende Sognekald.

Primage, *m.* (Mar.) Godtgjørelse, som tilstaaes undertiden Skibscapitainen foruden Skibsfragten.

Primaire, *a.* bruges i Udtr. école –, Elementarskole for Børn; instruction, enseignement –, Elementarunderviisning; instituteur –, Børnelærer; assemblée –, første Valgforsamling, hvor Vælgerne udnævnes.

Primat, *m.* Primas, Overerkebiskop; Overhoved for en græsk By el. Provinds

Primatial, e, *a.* henhørende under en Primas; église –e, Kirke, som staaer under en Primas; *pl. m.* –tiaux.

Primatie, *f.* Primasværdighed; Primat, Districtet under en Primas.

Primauté, *f.* Forrang; (Jeu) Forhaand; *fig.* gagner q. de –, komme En i Forkjøbet.

Prime, *f.* Assurance-Præmie, Brandpræmie; Præmie til Opmuntring; marché à –, Kjøb af Statspapirer paa det Vilkaar, at Kjøberen, imod en vis Præmies Erlæggelse, kan til en bestemt Termin bestemme sig for at modtage Papirerne el. ikke; (Escr.) første Stilling i Fegtning; (Jeu) Slags Fiirkort; avoir –, have 4 Kort hver af sin Farve; (Manu.) fineste Slags spanst Uld; (Joa.) halv gjennemsigtig Steen, som tjener til Model for Krystaller; (Égl.) den første af de 7 kanoniske Bønner; (Arith.) Tiendedeel af Enheden; (Com.) 24de Deel af et Gran; (Géo.) 60de Deel af en Grad.

Prime abord (de), *ad.* strax, ved første Diekast.

Prime-morue el. **morue de prime**, *f.* (Com.) Kabliau af første Fangst; *pl.* des primes-morues.

Primer, *v. n.* indtage første Plads i Boldspil, lade Bolden kaste til sig; *fig.* have Fortrinet, udmærke sig; *v. a.* overgaae, fordunkle; il aime à –, han holder af at være den Ypperste; (Jur.) – q. en hypothèque, have Panteret foran en Anden. [paa een Gang; *v.*

Prime-saut (de), *ad.* pludseligen,

Prime-sautier, ère, *a.* som følger den første Indskydelse; *v. p. u.*

Primeur, *f.* tidligste Tid for Frugters og Urtesagers Modenhed; *pl.* tidligt modne Frugter og Urtesager; ce vin est bon dans la –, denne Viin er god at drikke, naar den er ung.

Primevère, *f.* (Bot.) Primulaveris, Vaarlyst, Slags Aurikel.

Primevert (primevère, *Ac.*), *m.* det begyndende Foraar; Vaargrønt; *v. p. u.*

Primicériat, *m.* Seniors Værdighed i et Stift el. Domcapitel, Seniorat.

Primicier, *m.* Stiftssenior; Universitetsrector.

Primidi, *m.* første Dag i en Decade efter den republicanske Calender.

Primipare, *s.* og *a. f.* (Méd.) Kone, som første Gang giør Barsel.

Primipilaire, *m.* (Anc.) Spyddrager i en af de ti første Centurier i en romersk Legion.

Primipile, *m.* (Anc.) første Høvidsmand el. Chef for Spydbragerne i en romersk Legion.

Primitif, ive, *a.* oprindelig, første, ældste; langue -ive, Stammesprog, det oprindelige Sprog; mot -, Stammeord; couleur -ive, Grundfarve; monde -, Urverden; la -ive église, ældste kristelige Kirke; curé -, en Kirkes egentl. Præst, som holder bestandig Kapellan.

Primitivement, *ad.* oprindeligen.

Primo, *ad.* for det Første. [fødselsret.

Primogéniture, *f.* Førstefødsel; Første-

Primordial, e, *a.* oprindelig, første, ældste; (Bot.) feuilles -es, Kimblade, de første Blade; *pl. m.* -diaux.

Primordialement, *ad.* oprindeligen.

Primulacée, *f.* (Bot.) Kodrive; Fredløs; Jacqvinie.

Prince, *m.* Fyrste, Prinds; Souverainen, hvorom der tales; *fig.* den Ypperste, den Første el. Fornemste; *prov.* vivre en -, leve paa Fyrsteviis, paa en glimrende Fod; être vêtu en -, være prægtigt klædt; ce sont jeux de -, qui ne plaisent qu'à ceux qui les font, det er Fyrsteglæder el. Moerskab, som kun fornøier dem, som hengiver sig dertil; Glæder, hvis skadelige Følger for Andre ikke tages i Betragtning; *fig.* og *fa.* être bon -, have en føielig og eftergivende Charakteer (om Private); l'ami du -, (*iron.*) Agent for Fyrstens hemmelige Glæder; le - des poètes, den ypperste Digter, Digterkongen; les -s de l'Église, Cardinalerne, Erkebiskopperne og Biskperne; les -s des apôtres, Peter og Paulus; le - des ténèbres, Mørkets Aand, Djævelen; (Anc.) le - du sénat, den Første af Senatorerne; le - de la jeunesse, den yngste Prinds af den keiserlige Familie, som ved Høitideligholdelse af de trojanske Lege anførte Senatorernes Sønner.

Princeps, *a. f. lat.* i Udtr. édition -, den første Udgave af en gammel Auctor.

Princerie, *f.* Fyrsteværdighed el. Seniorværdighed (primicérial).

Princesse, *f.* Prindsesse, Fyrstinde; *fa.* Dame (undertiden spottende Udtr. til Fruentimmer af slet Rygte); *fig.* og *fa.* faire la -, antage et stolt og hydende Væsen; heureuse comme une -, evigt lykkelig; *a.* i Udtr. amandes -s, Prindsesse-Mandler, som have en sprød Skal.

Princier, ère, *a.* fyrstelig; maison, famille -ère, fyrstelig Familie med Fyrste-Titel og Fyrste-Rettighed; *s. m.* f. f. primicier.

Princillon, *m.* lille Prinds (*plais.*).

Principal, *m.* det Væsenligste; Hovedsag; Hovedpost; Hovedstol, Kapital; Rector ved en Skole; *pl.* de Øverste, de Ypperste; les -paux d'une ville, en Byes Notabiliteter (*p. u.*).

Principal, e, *a.* væsentligste, vigtigste; son - but, hans Hoved-Formaal; son - défaut, hans væsentligste Feil; la proposition -e, Hovedsætningen; le - locataire, Hovedleieren, som igjen udleier det, han har leiet; le -obligé, Hovedskyldneren; *prov.* c'est la -e pièce du sac, det er det Nødvendigste i den paagjældende Sag; *pl. m.* -paux.

Principalat, *m.* Rectorpost.

Principalement, *ad.* fornemmeligen, især, fremfor Alt.

Principalité, *f.* Rectorpost; *v.*

Principat, *m.* (Anc.) den øverste Senatorværdighed i Rom.

Principauté, *f.* fyrstelig Værdighed; Fyrstendømme; *pl.* (Thé.) det 3die Englechor.

Principe, *m.* Oprindelse, Tingenes første Begyndelse, første Ophav, Udspring; Grundstof, Grundelement; Grundsætning, Grundregel, Leveregel; Hovedsandhed, Princip; *pl* gode Grundsætninger; (Anc.) de yngste romerske Soldater, som begyndte Kampen; Dieu est le - de toutes choses, Gud er den første Aarsag til Alt; il faut remonter au - des choses, man maa gaae tilbage (stige op) til Tingenes første Grund; dès le -, fra Begyndelsen af; le - de la chaleur, Varmestoffet; établir un -, opstille en Grundsandhed, et Princip; partir d'un -, gaae ud fra et Princip; avoir des -s, have gode Grundsætninger; un homme sans -s, et Menneske uden gode moralske Grundsætninger.

Principicule, *m.* ung Prinds, lille Prinds; *plais. p. u.* [(spottende Udtr.).

Principion, *m.* lille, ubetydelig Prinds

Printanier, ère, *a.* foraarslig, foraarsagtig; fleur -ère, Vaarblomst; étoffes -ères, lette, tynde Foraarstøier.

Printemps, *m.* Foraar, Vaar; *fig.*

lingdom; le – de la vie, Livets Vaar; elle comptait seize –, hun havde oplevet sit 16de Aar.

Prion, *m.* (H. n.) Petrel, Uveirsfugl.

Prione, *f.* (H. n.) Slags vingedækket Insect.

Prionode, *a.* (An.) savformig.

Prionote, *m.* (H. n.) Kuurfisk, Sohane.

Priorat, *m.* Priors Værdighed, Priorat.

Priori (à), *loc. ad.* ifølge en tidligere antaget Grundsætning; uden H. til Erfaringen.

Priorité, *f.* Fortrin i Tid; tidligere Tilværelse; et Forslags Ret til at behandles før et andet; – de date, ældre, tidligere Datum.

Prisable, *a.*, som fortjener en Belønning, priisværdig; s. appréciable.

Pris, e, *p.* taget, erobret; hæftet; *fig.* indtaget; narret, bedraget; un parti –, en taget Beslutning; une ville –e, en indtaget By; un homme – de vin, et Menneske, som er beskænket, som er halvt fuld; bien – dans sa taille, velstabt; le lait est –, Melken er bleven tyk; il y sera –, han bliver narret der; *fig.* og *fa.* il a l'air d'un premier –, han seer forbløffet, ganske modfalden ud (*v.*); *prov.* à parti – point de conseil, det nytter ikke at give Raad, naar Beslutningen er tagen; c'est autant de – sur l'ennemi, det er dog Noget vundet.

Prise, *f.* Borttagelse, Indtagelse, Erobring; Bytte, Fangst; Hæftelse, Tagen til Fange; Sted el. Leilighed til at tage fat; Træde; (Méd.) Dosis; *pl.* Strid; – d'armes, Træden under Vaaben; Griben til Vaaben imod Regjeringen; – d'habit, Munkes el. Nonners Anlæggelse af Klosterdragten (veture); (Jur.) – de corps, Hæftelse; – de possession, Tagen i Besiddelse (om et Embede, en Arv o. desl.); la – à partie, en forurettet Parts Anlæggelse af Sag imod Dommeren; ... une ch. de bonne –, en Ting, man kan bemægtige sig med Rette; être en –, være udsat for at kunne tages; hors de –, som ikke kan tages; udenfor Fare; ce vase est tout rond, il n'y a pas de –, denne Vase er ganske rund, der er ikke Noget at tage fat ved; avoir, trouver – sur q., have el. finde Leilighed til at angribe En, til at rive ned paa En; donner – sur soi, donner – à la critique, udsætte sig for at blive critiseret; lâcher –, slippe hvad man har taget; *fig.* give efter; ils ont eu – ensemble, ils ont eu quelque –, de have været oppe at trættes; en venir aux –s, komme i Haandgemæng; en être aux –s, være i Kast sammen, være i Klammeri el. i Strid med hinanden; être aux –s avec la mort, være i Dødskamp.

Prisée, *f.* Vurdering, Vurderingssum; faire la –, vurdere, taxere.

Priser, *v. a.* vurdere; *fig.* skatte, sætte Priis paa; *v. pr.* skatte sig selv, rose sig; *v. n.* bruge Snustobak, tage en Priis; *prov.* il prise trop sa marchandise, han sætter for stor Priis paa sine Varer; han vurderer sig alt for høit; il se prise beaucoup, han sætter stor Priis paa sig selv, han roser sig vidt og bredt.

Priseur, se, *s.* Mand el. Kone, som bruger Priistobak; *a.* i Udtr. commissaire–, Taxationsmand, Vurderingscommissar.

Prismatique, *a.* prismatisk, som har Form af et Prisme; couleur –, Regnbuefarve.

Prisme, *m.* Prisma; *fig.* voir à travers un –, see Tingene gjennem et Forstjennelsesglas, saaledes som man ønsker at see dem.

Prismoïde, *a.* dannet som et Prisma; *s. m.* (Géo.) Prismoide (et geometrisk Legeme).

Prison, *f.* Fængsel; Fangenskab; mettre en –, sætte i Arrest; *fig.* cette maison est une –, dette Huus er mørkt og skummelt; *prov.* og *pop.* il est gracieux comme une porte de –, han er plump og fraadende; être dans la – de Saint-Crépin, have for snævert Fodtøi; s. amours.

Prisonnier, ère, *s.* Fange; Arrestant, Arrestantinde; – d'État, Statsfange; – de guerre, Krigsfange; faire –, tage til Fange.

Privable, *a.* som kan berøves Noget; *p. u.*

Privance, *f.* Fortrolighed med Undergivne; *v. inus.*

Privatif, ive, *a.* (Gr. om Partikler, som forbindes med Ord) som betegner det Modsatte el. Savnet af en vis Gjenstand el. Egenskab; *s. m.* negtende Partikel.

Privation, *f.* Tab, Savn; Berø-

velse; Selvfornegtelse; – de la vue, Berøvelse el. Tab af Synet; vivre dans la – de toutes choses, lide Mangel paa det Nødvendigste; s'imposer des –s, paalægge sig frivillige Savn.

Privativement, *ad.* udelukkende; bruges kun i Udtr. – à tout autre, udelukkende fremfor enhver Anden.

Privauté, *f.* stor Fortrolighed; prendre, se permettre des –s, tage sig store Friheder (især m. H. til Fruentimmer).

Privé, *m.* Privet, Vandhuus (nu: cabinet el. lieu d'aisances).

Privé, e, *p.* berøvet; *a.* privat, hemmelig; tam; fortrolig, familiair (*p. u.*); – de la liberté, berøvet Friheden; vivre en homme –, leve som Privatmand; agir de son autorité –e, handle egenmægtigen; en son propre et – nom, for sit eget Vedkommende, i sit eget Navn; conseil d'État –, geheime Statsraad; un oiseau –, en tam Fugl; *fig.* c'est un oiseau, un canard –, det er en Person, som bruges til at lokke Andre i en Fælde. [*p. u.*

Privément, *ad.* paa en fortrolig Fod;

Priver, *v. a.* berøve; tæmme; *v. pr.* berøve sig, stille sig ved; undvære; tæmmes; – q. de sa liberté, berøve En Friheden; se – d'un plaisir, negte sig en Fornøielse.

Privilège, *m.* Privilegium; Forret; Document, som tilstaaer en Forret; *fig.* Naturgave; *fa.* visse Friheder, som tilstaaes En i et Samfund; (Jur.) en Creditors tidligere Hypothek el. Forret for Andre.

Privilégié, e, *a.* som nyder et Privilegium; *fig.* fortrinligt udstyret af Naturen; *fa.* som tiltager sig eller som tilstaaes særegne Friheder i et Samfund; jour –, Dag, paa hvilken der ikke kan arresteres for Gjæld; autel –, Alter, ved hvilket der kan læses Sjælemesser paa de Dage, det ikke er tilladt ved de andre Altre; (Jur. can.) cas –, særeget Tilfælde, hvori den verdslige Øvrighed deeltager med den kirkelige i at dømme en Geistlig; *s.* En, som er i Besiddelse af et Privilegium.

Prix, *m.* Pris; Værdi; Betaling; *fig.* Opoffrelse; Vard; Løn, Belønning; Straf; Præmie; vendre à haut –, sælge til høi Pris; à bas –, til lav Pris; à vil–, til Spotpris; à (au) – coûtant, til Indkjøbsprisen; au – du marché, til Torvepris; au – courant, til den gængse Pris; à juste –, til billig Pris; à – fixe, til en bestemt Pris; – fait, en aftalt el. accorderet Pris; vendre à non– –, sælge under Indkjøbsprisen, for mindre end hvad det har kostet; à tout –, til enhversomhelst Pris; à quelque – que ce soit, hvad det saa end maa koste; à bon –, for godt Kjøb; hors de –, overordentligt dyrt; c'est une ch. sans –, cela n'a point de –, det er af en meget stor Værdi; Prisen for samme er ubestemt; les effets publics sont sans –, Statspapirerne efterspørges ikke, søges ikke; cela vaut toujours son –, det beholder altid sit Værd; *prov.* chacun vaut son –, Enhver har sit Fortrin; un homme sans –, et usatteerligt Menneske, en Mand af sjeldent Værd; mettre la tête d'un homme à –, udsætte en Pris paa en Mands Hoved; il a manqué le – de peu de voix, han fattedes kun faa Stemmer for at erholde Prisen; remporter le –, vinde Prisen; il recevra le – de ses crimes, han vil erholde Løn (blive straffet) for sine Forbrydelser; . . . – pour –, *loc. ad.* forholdsvis; naar den Ene sammenlignes med den Anden; au – de, *loc. pp.* med Opoffrelse af; i Sammenligning med; au – de sa vie, med Opoffrelse af sit Liv; ce bienfait n'est rien au – de tout ce qu'il a fait pour moi, denne Velgjerning er Intet i Sammenligning med Alt, hvad han har gjort for mig.

Probabilisme, *m.* (Thé.) Meningstro, Lære, hvorefter man med god Samvittighed kan følge en rimelig Mening, uden H. til at der gives Andre mere rimelige. [babilismen.

Probabiliste, *m.* Tilhænger af Pro-

Probabilité, *f.* Sandsynlighed; Rimelighed; il n'y a pas de – à cela, il n'y a nulle –, der er ingen Sandsynlighed derfor; il y a des –s pour et contre, der er rimelige Grunde for og imod; (Thé.) doctrine de la –, s. probalisme; (Math.) calcul des –s, Beregning af de rimelige Tilfælde, Sandsynlighedsberegning.

Probable, *a.* sandsynlig; rimelig; *s. m.* det Sandsynlige.

Probablement, *ad.* sandsynligen, rimeligen.

Probante, *a. f.* bevisende; bruges i Udtr. raison –, overbevisende Grund; en forme –, i authentisk Form; pièce –, Stykke, som tjener til Bevis.

Probatif, ive, *a.* bevisende.

Probation, *f.* Prøvetid, som gaaer forud for Klosterløftets Aflæggelse; Prøvetid før Indtrædelse blandt Novicerne.

Probatique, *a.* kun i Udtr. piscine –, Søen Bethesda, hvor Jesus helbredede den Lamme.

Probatoire, *a.* kun i Udtr. acte –, Prøvestykke for Aspiranterne til en Universitetsgrad; *v.*

Probe, *a.* redelig, retskaffen.

Probité, *f.* Retskaffenhed; homme d'une – reconnue, Mand af en erkjendt Retskaffenhed; – éprouvée, à toute épreuve, incorruptible, prøvet, ubestikkelig Redelighed.

Problématique, *a* problematisk, uafgjort; tvivlsom; tvetydig.

Problématiquement, *ad.* paa en problematisk, paa en tvivlsom Maade.

Problème, *m.* Opgave, Problem; tvivlsomt Spørgsmaal, Stridsspørgsmaal; Gaade, indviklet Sag; uforklarlig Charakteer; résoudre un –, løse en Gaade; cet homme est un vrai –, dette Menneske er en sand Gaade.

Proboscide, *f.* (Anc. h. n. og Blas.) en Elefants el. et Insects Snabel.

Procatharctique, *a.* (Méd.) i Udtr. cause –, første begyndende Aarsag til en Sygdom.

Procédé, *m.* Fremgangsmaade, Opførsel; (Techn.) Methode; chemisk Proces; *pl.* Levemaade; Strid; avoir un bon –, el. de bons –s pour q., behandle En godt, opføre sig vel imod En; manquer aux – s, forsee sig imod Levemaade; il a des –s avec tous ses voisins, han ligger i Strid med alle sine Naboer; il a inventé un nouveau –, han har opfundet en ny Methode.

Procéder, *v. n.* komme fra, udspringe, hidrøre fra; gaae frem, stride til; opføre sig imod Andre; (Pal.) procedere; son mal procède de chagrin, hans Sygdom udspringer el. hidrører fra Kummer; – à l'examen de qc., stride til Undersøgelsen af Noget; il a –é avec moi en homme d'honneur, han har opført sig imod mig som en Mand af Ære; ce prédicateur procède par périodes, denne Prædikant taler i Perioder, hans Sprog er fuldt af Perioder; ce poème procède bien, Planen og Gangen i dette Digt ere gode; (Pal.) – criminellement contre q., forfølge En for Retten som Forbryder; stille En for Criminal-Retten; (Théol.) le Saint-Esprit procède du père et du fils, den Helligaand udgaaer fra Faderen og Sønnen.

Procédure, *f.* Rettergangsmaade, en Sags retlige Behandling; Procedure; de til en Proces henhørende Actstykker.

Procédurier, *m* En, som forstaaer sig paa Procedure; En, som forstaaer at trække en Sags Behandling længe ud; *p. u.*

Procéleusmatique, *m.* (Pros.) latinsk el. græsk Versemaal, bestaaende af fire korte Stavelser; *inus.*

Procellaire, *m.* (H. n.) Slags Strandmaage, som bebuder Uveir; graanakket Maage.

Procès, *m.* Proces, Retssag; alle de til en Sag henhørende Documenter; mettre les parties hors de cour et de –, afvise en Sag; entrer en –, indlade sig i en Proces; faire un – à q., anlægge Sag imod En; faire le – à q., forfølge En for Criminal-Retten; *fig.* fordømme En for hvad han har sagt el. gjort; faire le – à une ch., rive ned paa Noget; faire un – sur la pointe d'une aiguille, begynde Strid om en Ubetydelighed; le – est pendant à tel tribunal, Sagen er begyndt for den og den Domstol; faire dormir un –, pendre un – au croc, lægge en Sag til Side, lade den hvile; réveiller un –, igjen tage fat paa en Sag; il a gagné son –, han har vundet sin Sag; *fig.* hans Foretagende er lykkedes; sans autre forme de –, uden videre Ophævelser, uden videre Omstændigheder.

Processif, ive, *a.* som holder af Processer, trættekjær; *p. u.*

Procession, *f.* Procession, høitideligt, kirkeligt Optog; lang, uafbrudt Folkerække; (Théol.) la – du Saint-Esprit, den Helligaands Udgang fra Faderen og Sønnen; *prov.* on ne peut

pas sommer et aller à la –, man kan ikke paa een Gang være paa to forskjellige Steder, man kan ikke tjene to Herrer paa een Gang.

Processionnaire, *a.* som følge radevilis efter hverandre.

Processionnal, *m.* Kirkebog, som indeholder Bønnerne, der synges under Processioner; Processionsbog; *pl.* –naux. [cession, i festligt Optog.

Processionnellement, *ad.* i Pro-

Processionneur, *m.* Deeltager i en Procession.

Procès-verbal, *m.* skriftlig Beretning af hvad der forhandles i en Sag, Protocollering af en Sag; *pl.* des procès-verbaux.

Prochain, *m.* Næste, alle Mennesker (bruges kun i *sing.*); aimer son –, elske sin Næste.

Prochain, e, *a.* nærmeste; næste, næstkommende, nær forestaaende; au – village, i næste Landsby; l'année –e, det næstkommende Aar; son départ est –, hans Afreise steer snart, er nær for Haanden; à la –e occasion, ved allerførste Leilighed; (Thé.) occasion –e, nær Leilighed til at begaae Synd.

Prochainement, *ad.* om faie Tid, snart, med det Første.

Proche, *a.* nærliggende; nær for Haanden; nær paarørende; *s. m. pl.* nærmeste Slægt, Nærpaarørende; la ville la plus –e, den nærmeste By; le temps est –, Tiden er nær; – parent, nær beslægtet; c'est un de mes –s, det er een af mine Slægtninge.

Proche, *pp.* nærved, tætved (bruges kun om Stedet); – de la ville, nærved Byen (i fortrolig Tale udelades ofte de); – le palais, tæt ved Slottet; ... *ad.* nærved, i Nærheden; il demeure ici –, han boer i Nærheden, tæt herved; ... de – en –, *loc. ad.* nær paa hinanden; fra Sted til Sted; *fig.* lidt efter lidt, gradvis.

Proches, *m. pl.* f. proche, *s.*

Prochronisme, *m.* Feil i Tidsregningen, hvorved en Begivenhed henføres til et for tidligt Tidsrum.

Procigale, *f.* (H. n.) Lygtedrager.

Proclamateur, trice, *s.* Udraaber, Forkynder; Udraaberske.

Proclamation, *f.* høitidelig Forkyndelse; Udraabelse; skriftlig Bekjendtgjørelse.

Proclame, *f.* en Mands Bekjendelse af sine Feil; *p. u.*

Proclamer, *v. a.* offentligt udraabe, forkynde paa en høitidelig Maade, proclamere; *fig.* offentliggjøre, udsprede; – un roi, udnævne en Konge; – la honte de q., udsprede el. kundgjøre Ens Vanære.

Procombant, e, *a.* (Bot.) liggende henad Jorden. [fair, Undercommissair.

Procommissaire, *m.* Vicecommis-

Proconsul, *m.* (Anc.) Viceconsul, romersk Statholder.

Proconsulaire, *a.* tilhørende en Viceconsul, regjeret af en saadan.

Proconsulat, *m.* Viceconsulat, Viceconsuls Værdighed el. Embedstid.

***Procrastinateur**, *m.* Nøler, som holder af at udsætte Alt til næste Dag.

Procrastination, *f.* Udsættelse, Opsættelse, Forhaling. [til den følgende Dag.

***Procrastiner**, *v. a.* og *n.* udsætte

Procréation, *f.* Børneavling.

Procréer, *v. a.* avle Børn.

Procris (s udtales), *m.* (H. n.) smuk Dag-Sommerfugl. [detarmen.

Proctalgie, *f.* (Méd.) Smerte i En-

Proctite el. **proctitis** (s udtales), *f.* (Méd.) Betændelse i Endetarmen.

Procurateur, *m.* (Anc.) romersk Intendant eller Statholder under Keiserne; nu: Øvrighed i Venedig og Genua, som bestyrede de Umyndiges Midler; grands –s de la nation, to Medlemmer af den franske lovgivende Forsamling, som havde det Hverv at lede criminelle Sager.

Procuration, *f.* Fuldmagt; Document, som meddeler en Fuldmagts Procura. [en Fuldmagt er overdraget.

Procuratrice, *f.* Fruentimmer, som

Procure, *f.* Klosterforvalters Embede; Klosterforvalterens Comptoir.

Procurer, *v. a.* forskaffe, tilveiebringe, bevirke; *v. pr.* forskaffe sig.

Procureur, *m.* forh. Sagfører (nu: avoué); Fuldmægtig; Klosterforvalter; – général, forh. Parlements Advocat, som varetog Kongens, Kirkens el. de Umyndiges Retstarv; nu: Generalprocureur el. kongelig Advocat i Overretterne; – du roi, kongelig Advocat ved en Domstol i første Instants; – fiscal, f. fiscal.

Procureuse, *f.* en Sagførers, en Fuldmægtigs el. en Klosterforvalters Kone.

Prodictateur, m. (Anc.) Prodictator, Vice-Dictator, som udnævntes hos Romerne, naar Omstændighederne ikke tillode at udnævne en Dictator.

Prodigalement, *ad.* paa en ødsel Maade, ødselt.

Prodigalité, *f.* Ødselhed; Ødslen.

Prodige, m. Vidunder, Underværk; cela tient du –, det grændser til det Vidunderlige; c'est un – de savoir, det er et Vidunder af Kundskab.

Prodigieusement, *ad.* vidunderligen, overordentligen.

Prodigieux, se, *a.* vidunderlig, overordentlig, uhyre (bruges kun om Ting).

Prodigue, *a.* ødsel; meget gavmild; il est – de son bien, han sparer ikke paa sit Gods; il est – de sa vie, han skaaner ikke sit Liv; il est – de promesses, han lover meget (men holder kun lidt); l'enfant –, den forlorne Søn, ulydig Søn, som omvender sig og erholder Tilgivelse; . . . *s.* Ødeland.

Prodiguer, *v. a.* øde, forøde, bortødsle, sætte overstyr; tildele rigeligen; – ses trésors, øde sine Skatte; la nature lui a –é ses dons, Naturen har rigeligen tildelt ham sine Gaver.

Prodition, *f.* Forræderi; *v. imus.*

Proditoirement, *ad.* (Pal.) paa forrædersk Viis, svigagtigen.

Prodrome, m. Fortale, Indledning (især om naturhistoriske Arbeider); (Méd.) Forløber for en Sygdom, foregaaende Upasselighed.

Producteur, trice, *s.* Frembringer, Producent; *a.* frembringende, flabende.

Productif, ive, *a.* frembringende, indbringende, frugtbar.

Production, *f.* Frembringelse; frembragt Arbeide, Product; (Pal.) Fremlæggelse af Beviser el Actstykker; Actstykkerne, som fremvises; (An.) Forlængelse.

Produire, *v. a.* avle; frembringe; forfatte; indbringe; foraarsage, forvolde; anføre til sit Forsvar, paaberaabe; fremlægge el. fremvise Actstykker; indføre, introducere; *v. pr.* træde frem, gjøre sig haverligen bekjendt; ce siècle a produit beaucoup de grands hommes, dette Aarhundrede har frembragt mange store Mænd; son commerce produit beaucoup, hans Handel indbringer meget; – des témoins, fremføre Vidner; – une autorité, paaberaabe sig en Autoritet; – q. dans le monde, indføre En i den selskabelige Verden; il s'est produit avec éclat, han er traadt op paa en glimrende Maade.

Produit, m. Indtægt af et Hus, et Gods, et Embede o. desl.; Frembringelse, Product; – net, Netto-Indtægt; (Arith.) Productet af to Tal, som multipliceres sammen.

Proéminence, *f.* Fremstaaenhed, fremragende Stilling.

Proéminent, e, *a.* fremstaaende, fremragende.

Profanateur, –trice, *s.* Vanhelliger, Vanhelligerske, Mand el. Qvinde, som misbruger hellige Ting.

Profanation, *f.* Vanhelligelse; Misbrug af sjeldne el. kostbare Ting.

Profane, *a.* vanhellig; verdslig; uvidende; l'histoire –, Verdenshistorien; le – vulgaire, den uvidende Hob; *s.* m. det Verdslige; *s.* Religionsforagter; Uindviet; Uvidende, Vankundig; il parle des choses saintes comme un –, han taler som en Gudsbespotter om de hellige Ting; c'est un –, det er en Uindviet.

Profaner, *v. a.* vanhellige; misbruge, nedværdige; c'est – son talent que d'écrire de pareilles ordures, at skrive saadanne Smudsigheder er at nedværdige sit Talent.

Profectif, ive, *a.* (Jur.) nedarvet fra Fædrene; *p. u.*

Proférer, *v. a.* fremføre Ord, udtale lydeligt; il n'a pas –é une parole, han har ikke fremført et Ord; – le nom de Dieu en vain, tage Guds Navn forfængeligt.

Profès, se, *a.* som har aflagt Klosterløftet; *s.* Munk el. Nonne, som har aflagt Løfte.

Professer, *v. a.* bekjende sig til, hylde; offentlig foredrage el. lære (om en Videnskab); udøve (en Kunst, et Fag); *v. n.* foredrage, undervise; – une religion, bekjende sig til en Religion; – la médecine, practisere som Læge; il professe bien, han underviser godt.

Professeur, m. offentlig el. privat Lærer, Professor; Forfatter med Hensyn til Læren, han udbreder; Udøver af en Kunst, af et Brødfag; – de latin, Lærer i Latin; cet écrivain est un

–d'impiété, denne Stribent udbreder Ugudelighed.

Profession, *f.* offentlig Bekjendelse el. Tilstaaelse; Fag, Levevei; Haandværk; Lærefaget (*p. u.*); høitidelig Aflæggelse af Klosterløftet; faire sa – de foi, aflægge sin Troesbekjendelse; faire – d'une religion, bekjende sig offentligen til en Religion; faire – de, udgive sig for, gjøre Fordring paa, rose sig af; il fait – de bel-esprit, han tiltroer sig at være el. gjør Fordring paa at ansees for et vittigt Hoved; il fait – de tenir sa parole, han roser sig af at holde sit Løfte; il est joueur de –, han er Spiller af Profession, han kan ikke leve uden Spil; embrasser une –, vælge en Stand, et Levefag; exercer une –, drive et Fag, et Haandværk.

Professo (ex), *loc. ad.* grundigen, tilbunds, som en Mand af Faget.

Professoire, *m.* Aar, hvori Klosterløftet aflægges.

Professoral, e, *a.* vedkommende el. henhørende til Lærefaget; un ton –, en Læremester-Tone; famille –e, Familie, som tæller flere offentlige Lærere; *pl. m.* –raux.

Professorat, *m.* Lærefag, Lærerpost, Professorpost; Professors Embedstid.

Profil (l udtales uden at mouilleres), *m.* Omrids af Ansigtet, af en Bygning el. af en By seet fra Siden; Profil; (Arch.) Gjennemsnitstegning; elle est plus belle de face que de –, hun er smukkere naar hun sees forfra end fra Siden.

Profiler, *v. a.* (Arch.) aftegne efter Gjennemsnitslinien, fremstille i Profil, give Omridset af et architectonisk Arbeide dets eiendommelige Præg (i Malerkunsten bruges derimod i den tilsvarende Betydning Udtr. faire le profil de..).

Profit, *m.* Gevinst, Vinding; Fordeel, Nytte; Indtægt; Fremskridt (*p. u.*); *pl.* Tjenestevendes Smaafordele; tirer du – de qc., drage Fordeel, drage Nytte af Noget; il fait – de tout, han trækker Fordeel af Alt, han gjør Alt indbringende; cela tourne à votre –, det vender sig til Deres Fordeel; mettre qc. à –, anvende Noget til Nytte; benytte Alt; faites-en votre –, benyt det til Deres Fordeel; c'est un – tout clair, c'est tout –, det er en reen Gevinst; lire avec –, læse med Nytte; cela fait du –, beaucoup de –, det varer længe, meget længe; un habit fait à –, en Kjole, som er saaledes syet at den kan bruges længe.

Profitable, *a.* nyttig, fordeelagtig, indbringende.

Profitablement, *ad.* paa en fordeelagtig Maade.

Profiter, *v. n.* have Fordeel af, vinde; drage Nytte af; være indbringende; være til Nytte for, gavne; gjøre Fremskridt; voxe, trives; il profite à ce marché, han vinder ved denne Handel; il a beaucoup –é sur ces marchandises, han har tjent meget paa disse Varer; – du temps, benytte Tiden; cela ne lui a –é de rien, det har ikke været ham til nogen Nytte; cela n'a –é ni à lui ni aux siens, det har gavnet hverken ham el. hans; *prov.* les biens mal acquis ne profitent jamais, slet erhvervet Gods bringer aldrig Fordeel; faire – son argent, sætte sine Penge ud, gjøre dem indbringende; – en vertu, gaae frem i Dyd; cet enfant profite à vue d'œil, dette Barn trives for hver Dag, sienspnligen.

Profiterole, *f.* (Cuis.) Deig bagt under Asken; *v. p. u.*

Profond, e, *a.* dyb; *fig.* vanskelig at sætte sig ind i, vanskelig at fatte, urandsagelig; grundig; dybt granskende, dybsindig; fuldendt, gjennemdreven; *s. m.* det Dybe, Dyb; abîme –, dyb Afgrund; – silence, dyb Taushed; –e révérence, dybt Buk; –e mélancolie, dyb Tungsind; cette science est trop –e pour lui, denne Videnskab er altfor vanskelig, gaaer altfor dybt for ham; il a de –es connaissances, han har grundige Kundskaber; un savant –, en dybsindig Lærd; un – scélérat, en gjennemdreven, fuldendt Skurk.

Profondément, *ad.* dybt; tilbunds; trygt; sentir – une injure, føle dybt en Fornærmelse; s'incliner –, bøie sig dybt; être – versé dans une science, være fuldkomment hjemme i en Videnskab; dormir –, sove trygt.

Profondeur, *f.* Dybde; Udstrækning i Længde; *fig.* Ubegribelighed, Urandsagelighed; Grundighed, Skarpsindighed; (Mil.) Høide; la – de la mer, Havets Dybde; cette cour a tant de

–, denne Gaard har saamegen Dybde; la – des jugements de Dieu, Guds Dommes Urandsageligheb; la – de son esprit, hans skarpsindige, dybt gaaende Forstand; (Mil.) une armée rangée sur tant d'hommes de –, en Hær opstillet saa mange Mand høi.

Profontié, e, *a.* (Mar.) dybt gaaende, dybt stikkende (om Stibe).

Profus, e, *a.* ødsel; *p. u.*

Profusément, *ad.* ødselt, overflødigt, rigeligen.

Profusion, *f.* Ødselhed, Overflod; ødsel, overdreven Gavmildhed; faire de grandes –s, bortødsle store Summer; donner des louanges avec el. à –, være ødsel med sin Roes.

Progéniture, *f.* Afkom, Børn; *v. plais.*

Programme, *m.* Indbydelsesskrift, Program; le – des spectacles, Skuespilplacat.

Progrès, *m.* Fremskriden; *fig.* Fremgang, Fremskridt; faire du – el. des – dans les sciences, gjøre Fremskridt i Videnskaberne.

Progresseur, *a.* fremskridende; mouvement –, fremadskridende Bevægelse mod en bedre Tingenes Orden.

Progressibilité, *f.* Evne til at kunne gaae frem ad, til at udvikle sig fuldkommere.

Progressible, *a.* som besidder Evne til at gaae frem ad, til at udvikles mere og mere. [fremskridende.

Progressif, ive, *a.* fremadgaaende,

Progression, *f.* Fremskriden; fremskridende Række; la – des causes, des effets, uafbrudt Række af Aarsager el. Virkninger; (Math.) – arithmétique, arithmetisk Progression, i hvilken Differentsen mellem Ledene er constant; – géométrique, Progression, hvor Forholdet mellem Ledene er det samme.

Progressivement, *ad.* paa en fremadskridende el. progressiv Maade.

Proherbe, *f.* (Bot.) abyssinisk Kornsort, som giver godt Meel.

Prohibé, e, *p.* forbudt; marchandise –e, Vare, som ikke maa indføres; degré –, Slægtskabsgrad, hvori det er forbudt at gifte sig med hinanden.

Prohiber, *v. a.* (Jur.) forbyde ved en Lov.

Prohibitif, ive, *a.* (Jur.) forbydende.

Prohibition, *f.* (Jur.) lovbestemt Forbud.

Prohibitivement, *ad.* (Jur.) paa en forbydende Maade.

Proie, *f.* Rov; Bytte; oiseau de –, Rovfugl; être en – à la médisance, være Gjenstand for Bagtalelse; être en – à ses passions, henrives af sine Lidenskaber; être la – de ses passions, blive et Rov for sine Lidenskaber; être en – à la cupidité des usuriers, optrækkes af gridske Aagerkarle.

Projectile, *m.* (Méc.) Legeme, som udkastes med Kraft; (Mil.) Legeme, som udkastes af Skydevaaben, Projectil, Kugle, Bombe o. desl.; .. *a.* som udkaster; mouvement –, Kastebevægelse.

Projection, *f.* Udkastning af et tungt Legeme; Metalstøbning i Sand el. Vox; Legemers perspectiviske Fremstilling paa en Flade; (Chi.) Pulvers Kasten i Smeltediglen; poudre de –, Pulver, hvormed Alchymister troe at kunne forvandle Metaller til Guld.

Projecture, *f.* (Arch.) fremstaaende horizontalt løbende Kant paa et Bygningsarbeide.

Projet, *m.* Forslag, Anlæg, Plan; Forsæt, Forehavende; første Idee, Udkast; concevoir un –, udtænke en Plan; faire un –, former des –s, udkaste et Forslag, danne Planer; rédiger un –, opsætte et Udkast.

Projeter, *v. a.* lægge an paa, fatte et Forsæt, have i Sinde; fremstille et el. andet Legeme paa en Flade efter geometriske Regler; kaste (Skygge); *v. n.* udkaste Planer, gjøre Udkast; falde hen over (om Skyggen); *v. pr.* fremhæve sig; fremtræde; strække sig ud; il vient à bout de tout ce qu'il projette, han sætter igjennem alle de Planer, han udkaster; il projette un voyage, han har i Sinde at foretage en Reise, han ønsker paa at reise; il perd son temps à –, han spilder sin Tid paa at udkaste Planer; – des cercles sur la sphère, affætte Cirkellinier paa Himmelgloben; l'arbre projette son ombre sur la muraille, Træet kaster sin Skygge paa Muren; l'ombre projette sur le gazon, Skyggen falder hen over Græsset; l'ombre se projette au loin, Skyggen strækker sig vidt ud; cette figure se projette trop, denne Figur træder altfor stærkt frem. [jectmagerske.

Projeteur, se, *s.* Projectmager, Pro-

Prolation, *f.* (Mus.) vedholdende Tonelob, Roulade.

Prolectation, *f.* (Méd.) de finere Deles Sondring fra de grovere; *p. u.*

Prolégomènes, *m. pl.* Forerindring, lang og vidtloftig Fortale.

Prolepse, *f.* (Rhét.) forelobigt Svar el. Gjendrivelse af en mulig Indvending.

Proleptique, *a.* (Méd.) fièvre –, Feber, hvori hvert Anfald kommer tidligere end det foregaaende.

Prolétaire, *m.* Fattig af den laveste Classe, som hverken har Eiendom el. Næringsvei.

Prolifique, *a.* (Méd.) stikket til Avling, i Stand til at forøge Avlekraften.

Prolixe, *a.* vidtloftig, langtrukken (om en Tale el. en Forfatter).

Prolixité, *f.* Vidtloftighed i Foredrag, Langtrukkenhed.

Prolocuteur, *m.* Taler el. President i det engelske Overhuus.

Prologue, *m.* Fortale (hos visse gamle Forfattere); dramatisk Forspil; Prolog; (Anc.) Skuespiller, som fremsagde Prologen.

Prolongation, *f.* Forlængelse i Tid, [Udsættelse, Frist.

Prolonge, *f.* (Art.) Slæbetoug til at trække Feltstykker ud af et Morads el. føre dem med paa et Tilbagetog; Slags Rust-Vogn.

Prolongement, *m.* Forlængelse, Fors- [gelse, Udstrækning.

Prolonger, *v. a.* gjøre langvarig, trække i Langdrag; forlænge, udstrække; *v. pr.* forlænges, fortsættes, udstrække sig; (Mar.) – un vaisseau, lægge et Skib langs med og tæt ved et andet.

Prolusion, *f.* Forspil; Bebudelse af et Værk; *v. ium.*

Promenade, *f.* Spadseren; Spadseregang, Sted, hvor der spadseres; kort Tour; – à pied, Fodtour; – à cheval, Ridetour; – en voiture, Kjøretour; – en bateau, – sur l'eau, Seiletour; faire un tour de –, gjøre en Spadseretour; aller à la (en) –, gaae ud at spadsere; la – est belle aujourd'hui, det er deiligt Spadsereveir idag; ce n'est qu'une –, det er kun en kort Tour, en lille Reise.

Promener, *v. a.* føre En ud at spadsere, føre En omkring for at more ham el. skaffe ham Bevægelse; *fig.* kaste sit Blik paa, føre sine Tanker hen paa; *v. pr.* spadsere, gjøre sig en Tour; *fig.* løbe omkring, fare omkring; – un étranger, vise en Fremmed om; – un cheval, skaffe en Hest en langsom Bevægelse; – ses regards sur une assemblée, kaste sine Blik ud over en Forsamling, overskue en Forsamling; – son esprit sur divers objets, overtænke forskjellige Gjenstande; *fig.* og *fa.* – q., føre En bag Lyset, trætte En med tomme Løfter; se – à pied, spadsere, gaae til Fods; se – à cheval, ride; se – en voiture, kjøre; se – en bateau, seile; se – de long en large dans sa chambre, gaae op og ned i sit Værelse; le ruisseau se promène lentement à travers la prairie, Bækken risler langsomt gjennem Engen; son esprit se promène d'un objet à l'autre, hans Tanke farer fra en Gjenstand til en anden; allez-vous –, gaa Deres Vei, tal ikke til mig om saadanne Ting, gaa Pokker i Vold.

Promeneur, se, *s.* En, som viser en Anden omkring, eller fører En ud at spadsere; En, som gjerne spadserer; *pl.* de Spadserende.

Promenoir, *m.* Spadserested; Spadseregang i en Have, i et Hospital, i et Fængsel; *p. u.*

Promérops (s udtales), *m.* (H. n.) brasilianst Bisluger, Spætte. [Dersugl.

Promérupe, *m.* (H. n.) Slags indisk

Promesse, *f.* Løfte, Tilsagn; Gjældsbevis; – verbale, mundtligt Løfte; – par écrit, skriftligt Løfte; garder sa –, tenir sa –, holde sit Løfte; rétracter une –, tage et Løfte tilbage; accomplir sa –, opfylde sit Løfte; se ruiner en –s, ødelægge sig ved Løfter, love hvad man ikke kan holde; reconnaître une –, vedkjende sig et Gjældsbevis.

Prometteur, se, *s.* Mand el. Kone, som lover rask væk uden at tænke paa at opfylde sit Løfte; En, som gjør letsindige Løfter.

Promettre, *v. a.* love; bebude; vække Forhaabning; *fa.* forsikre; *v. pr.* love sig, haabe; foresætte sig, beslutte; le temps promet de la pluie, Veiret bebuder Regn; ce jeune homme promet beaucoup, dette unge Menneske vækker store Forhaabninger; je vous promets qu'il s'en repentira, jeg staaer Dem ind for, at han vil angre det; il se promet cela de votre bonté,

han haaber det af Deres Godhed; je me suis promis de ne jamais le revoir, jeg har foresat mig (fast besluttet) aldrig at ville see ham mere; *prov.* il promet monts et merveilles, han lover Guld og grønne Skove; – et tenir sont deux, at love er ærligt, at holde besværligt; – plus de beurre que de pain, love mere end man kan holde; se ruiner à – et s'enrichir à ne rien tenir, gjøre store Løfter og Intet holde.

Prominence, *f.* Fremragning; *v.*

Prominent, e, *a.* fremragende, hævende sig over Omgivelserne; *v.*

Prominente, *f.* (An.) sidste Halshvirvelbeen.

Prominer, *v. n.* rage op over, hæve sig frem over.

Promis, e, *p.* lovet; la terre –e, det forjettede Land, Canaans Land; *fig.* et rigt og herligt Land; *prov.* chose –e, chose due, hvad man har lovet, maa man holde.

Promiscu, e, *a.* blandet, forvirret; *p. u.*

Promiscuïté, *f.* uordentlig, forvirret Blanding (om Personer af forskjelligt Kjøn).

Promission, *f.* Forjættelse; la terre de –, det forjættede Land, Canaan, *fig.* et rigt, overflødigt Land; f. promis.

Promontoire, *m.* Forbjerg, Pynt af en Landtunge, Næs, Odde.

Promoteur, trice, *s.* Befordrer af et Anliggende, den, som især drager Omhu for samme; Tilskynder, den, som giver den første Impuls til Noget; Leder el. Raadgiver i en geistlig Ret; il est le – de cette querelle, han er Ophavsmand til denne Strid.

Promotion, *f.* Forfremmelse, Udnævnelse el. Ophøielse til en Værdighed.

Promouvoir, *v. a.* (bruges kun i Infinitiv og de sammensatte Tider) forfremme, ophøie til en Værdighed.

Prompt, e, *a.* hurtig; forbigaaende; rask, flink, virksom; færdig, redebon; hidsig, opfarende; –e réponse, hurtigt, viebliklig Svar; sa joie fut –e, hans Glæde var kun flygtig, varede kun kort; – comme l'éclair, hurtig som Lynet; il est – à servir ses amis, han er rede til at tjene sine Venner; avoir l'esprit –, have et Hoved, som fatter med Lethed; il a l'humeur –e, han er af et hidsigt Gemyt; avoir la main –e, være rask til at uddele Slag.

Promptement, *ad.* hurtigt, snart; revenez –, kom snart igjen.

Promptitude, *f.* Hurtighed, Raskhed; Hidsighed; agir avec –, gaae hurtigt tilværks; – d'esprit, hurtig Opfattelsesevne; sa – ne dure pas, hans Hæftighed varer kun kort; *pl.* hæftige Udbrud (*p. u.*).

Promptuaire, *m.* Udtog; un – du droit, et kort Udtog af Retsvidenskaben.

Promu, e, *p.* ophøiet, forfremmet (f. promouvoir).

Promulgation, *f.* offentlig Forkyndelse el. Bekjendtgjørelse af en Lov.

Promulguer, *v. a.* offentligt forkynde el. bekjendtgjøre en Lov.

Pronateur, *a. m.* (An.) nedadbøiende; muscles –s, Muskler, som tjene til at bøie Haanden ned ad; *s. m.* nedadbøiende Haandmuskel.

Pronation, *f.* (An.) mouvement de –, Haandens nedadbøiende Bevægelse.

Prône, *m.* Prædiken; *fig.* og *fa.* kjedsommelig Formaning el. Irettesættelse (*p. u.*); recommander q. au –, bede for En fra Prædikestolen, anbefale En til Menighedens Forbønner; klage over En for hans Overhoved.

Prôner, *v. a.* berømme, rose til Overdrivelse, lovprise; *v. n.* holde lange og kjedsommelige Taler el. Fortællinger; ses amis le prônent sans cesse, hans Venner blæse uophørligen i Basunen for ham; il ne fait que – tout le long du jour, han gjør ikke andet end prædike og formane saalænge Dagen varer.

Prôneur, se, *s.* Udbasuner af Andres Roes, En, som roser Andre til Overdrivelse; En, som altid snakker el. formaner.

Pronom, *m.* (Gr.) Pronomen, Stedord.

Pronominal, e, *a.* (Gr.) henhørende til Pronomet, forbunden med et Pronomen, beslægtet med samme; verbe –, pronominalt Verbum (reflexivt el. reciproct Verb.); adjectif –, pronominalt Adjectiv; *pl. m.* –naux.

Pronominalement, *ad.* som pronominalt Verbum; pronominalsk.

Prononcé, *m.* (Pal.) i Udtr. le – du jugement, Dommens Affatning, Ord el. Udtryk, hvori Dommen er affattet.

Prononcé, e, *p.* udtalt; bestemt udtrykt; des traits –és, skarpe, stærkt fremtrædende Træk; un caractère –,

en bestemt, tydeligt udtalt Karakteer; (Peint.) des muscles bien -és, vel udhævede el. fremstillede Muskler.

Prononcer, *v. a.* udtale; fremsige, foredrage; affige, fælde; oplæse; (Peint.) tydeligt udhæve; *v. n.* fælde Dom, dømme; erklære sig, fremsige sin Mening, tage en Bestemmelse; *v. pr.* tilkjendegive sin Anskuelse, yttre sin Mening; - distinctement, udtale tydeligt; - un arrêt, affige en Dom; - sa propre condamnation, affige sin egen Dom, fælde sig selv ved sine egne Ord; je n'ose - entre vous et lui, jeg tør ikke erklære mig el. fælde Dom mellem Dem og ham; il s'est trop -é pour qu'on puisse douter de son intention, han har lagt sine Meninger altfor tydeligt for Dagen til at man kan tvivle om hans Hensigt.

Prononciation, *f.* Udtale; Foredrag; Affigelse af en Dom; il a la - nette, distincte, han har en reen, tydelig Udtale; il a la - belle, han har et smukt Foredrag.

Pronostic (rettere: prognostic), *m.* Formodning om hvad der vil skee, Gisning; Tegn, hvorefter man forudseer hvad der vil indtræffe; Jertegn; (Astrol.) Forudsigelse af Stjernernes Stilling; (Phys.) meteorologisk Instrument, ved hvilket Forandring i Veiret kjendes forud.

Pronostication, *f.* Forudsigelse, Bebudelse; *p. u.*

Pronostique, *a.* (Méd.) i Udtr. signe -, Tegn, hvoraf Udfaldet af en Sygdom kjendes forud; *p. u.*

Pronostiquer, *v. a.* forudsige, bebude.

Pronostiqueur, se, *s.* Forudforkynder, Forudsiger, Spaamand (*fa. iron.*).

Propagande, *f.* Missionscollegium i Rom, som har Troens Udbredelse til Formaal; Samfund, som foresætter sig at udbrede politiske og revolutionaire Meninger.

Propagandisme, *m.* Lære og Grundsætninger, som tilhøre en religiøs el. politisk Propagande; et politisk Samfunds Stræben efter at udbrede Friheds Grundsætninger.

Propagandiste, *m.* Medlem af en religiøs el. politisk Propagande; Udbreder af Friheds Grundsætninger.

Propagateur, trice, *s.* bruges kun *fig.* om En, som udbreder Ideer, Opfindelser o. desl; - de la foi, Udbreder af Troen.

Propagation, *f.* Forplantning; *fig.* Udbredelse.

Propager, *v. a.* forplante; *fig.* udbrede; *v. pr.* forplantes; udbredes; - la foi, l'erreur, la vérité, udbrede Troen, Vildfarelse, Sandhed; le son se propage en tous sens Lyden forplanter sig i alle Retninger; cette maladie s'est beaucoup -ée, denne Sygdom har meget udbredt sig.

Propagine el. **propagule**, *f.* (Bot.) Sædstøv hos Mosarterne.

Propension, *f.* Legemernes naturlige Stræben imod Jordens Centrum (*p. u.*); *fig.* Hang, Tilbøielighed.

Prophète, *m.* Prophet; *fig.* og *fa.* Forudsiger, Spaamand; un - de malheur, en Ulykkens Spaamand; un faux -, en falsk Prophet; en Mand, hvis Forudsigelser slaae Feil; *prov.* voici la loi et les -s, det er Loven og Propheterne, Bøger, som maae gjælde for Autoriteter; nul n'est - en son pays, Ingen er Prophet i sit eget Land.

Prophétesse, *f.* Prophetinde.

Prophétie, *f.* Prophetie, Spaadom; *fig.* Forudsigelse.

Prophétique, *a.* profetisk, forudsigende.

Prophétiquement, *ad.* paa profetisk Vis, som en Spaamand.

Prophétiser, *v. a.* spaae; *fig.* og *fa.* forudsige.

Prophétisme, *m.* Hang el. Tilbøielighed til at spaae; en Prophets Mening el. System.

Prophylactique, *f.* (Méd.) Kunst at bevare Sundheden, Lære om Helbredens Bevarelse (hygiène); *a.* remède -, Middel til at bevare Sundheden.

Prophylaxie, *f.* (Méd.) Lægemiddel til at bevare Sundheden, Præservativ.

Propice, *a.* gunstig, naadig; fordeelagtig, heldig; le sort lui est -, Skjæbnen er ham gunstig; le moment -, det gunstige Øieblik; tout lui a été -, Alt har føiet sig til hans Fordeel; un vent -, en heldig, ønskelig Vind.

Propination, *f.* (Anc.) første Skaal, som tømtes ved de Gamles Maaltider; bacchantisk Svir; *p. u.*

Propine, *f.* (Égl.) Gebyr til Cardinaler for et Embede el. anden Indtægt.

Propitiation, *f.* bruges kun i Udtr.

sacrifice de –, Forsoningsoffer; victime de –, Syndoffer.

Propitiatoire, *a.* forsonende; sacrifice –, Forsoningsoffer; ... *s. m.* Naadestol.

Proplastique, *a.* i Udtr. art –, Kunst at forfærdige Støbeformer til Billedstøtter.

Propolis (s udtales), *f.* Limvox i Bikuber, harpixagtig Materie, hvormed Bierne tilstoppe Revner i Kuben.

Proportion, *f.* Overeensstemmelse mellem Delene af et Heelt; Forhold; (Math.) Forholdslighed, Proportion; *pl.* Udstrækning; juste –, rigtigt Forhold; observer, garder les –s, iagttage, bevare Forholdene; la colonne n'est pas en – avec son piédestal, Søilen staaer ikke i rigtigt Forhold til dens Fodstykke; règle de –, règle de trois, Reguladetri; ... à –, en –, par –, *loc. pp.* i Forhold til; forholdsviis; en – de ses services, i Forhold til hans Tjenester; cent pièces d'artillerie et de la poudre à –, hundrede Feltstykker og Krudt i passende Forhold; ... – gardée, toute – gardée, *loc. ad.* i Forhold til Forskjellen mellem Personerne el. Gjenstandene; naar Forholdene tages i Betragtning.

Proportionnalité, *f.* Forholdsbestaffenhed.

Proportionné, e, *p.* bragt i rigtigt Forhold, forholdsmæssig; bien –, vel proportioneret, hvis Dele staae i rigtigt Forhold til hverandre.

Proportionnel, le, *a.* forholdsmæssig, staaende i et rigtigt indbyrdes Forhold; quantités –les, proportionale Størrelser.

Proportionnelle, *f.* (Math.) Proportionalstørrelse.

Proportionnellement, *ad.* (Math.) efter en vis Proportion, i et vist Forhold.

Proportionnément, *ad.* i Forhold til (à); *p. u.*

Proportionner, *v. a.* iagttage det rigtige Forhold; afpasse, indrette efter; *v. pr.* sætte sig i rigtigt Forhold til; lempe sig efter; il faut – sa dépense à son revenu, man maa bringe sin Udgift i Forhold til sin Indtægt; se – à son sujet, sætte sig i rigtigt Forhold til sit Emne, afpasse sin Stil efter samme; se – à l'intelligence de ses auditeurs, lempe sig efter sine Tilhørere.

Propos, *m.* Tale, Ytring; Gjenstand at tale om, Materie; tom Snak; Bagtalelse; Forslag (*p. u.*); Beslutning; ils ont tenu d'étranges –, de have fremført besynderlige Ytringer; mettre certains – sur le tapis, bringe visse Materier paa Bane; – interrompu, usammenhængende Tale; ce sont là des –, det er tom Snak; on a tenu des – sur son compte, man har fortalt Historier om ham, talt ilde om ham; mettez-vous au-dessus des –, sæt Dem ud over Bagtalelse; jeter des – d'accommodement, gjøre Forslag til Forlig (*v.*); faire un ferme – de s'amender, fatte en fast Beslutning til at forbedre sig; ... de – délibéré, *loc. ad.* med velberaad Hud; ... à –, *loc. ad.* til rette Tid, til rette Sted; passende, beleilig; siden Talen er derom, i den Anledning; vous venez à –, De kommer tilpas; tout à –, ret tilpas; il parle toujours mal à –, han taler altid paa urette Sted el. til urette Tid; il est à – de faire cela, det er passende at gjøre det; j'ai jugé à – que vous y allassiez ensemble, jeg har fundet det passende, at De gik derhen i Samling; ... l'à-propos, *m.* Det, at gribe det rette Øieblik, at komme til rette Tid, at tage rigtigt Hensyn til Tid, Sted og Personer; l'à-propos fait le mérite de tout, det Vigtigste i Alt er at vælge den rette Tid; .... à quel –, à – de quoi? *loc. ad.* i hvilken Anledning, af hvad Aarsag? ... à tout –, *loc. ad.* ved enhver Leilighed, til ethvert Øieblik; ... hors de –, à – de rien, à – de bottes, *loc. ad.* uden Grund, uden Aarsag, uden mindste Anledning.

Proposable, *a.* som kan foreslaaes, antagelig.

Proposant, *m.* ung protestantisk Theolog, som aspirerer til at blive Præst; ... *a. m.* bruges i Udtr. cardinal –, Cardinal, for hvem de, der udnævnes til Biskopper i de af Paven afhængige Lande, aflægge deres Troesbekjendelse.

Proposer, *v. a.* fremsætte; foreslaae; tilbyde; udlove; fremstille; bringe i Forslag til et Embede; *v. pr.* foresætte sig, have i Sinde; beslutte sig til; have for Øie; – un plan, fremsætte en Plan; – une question, opkaste et Spørgsmaal; – un mariage,

Prolation, *f.* (Mus.) vedholdende Tonelob, Roulade.

Prolectation, *f.* (Méd.) de finere Deles Sondring fra de grovere; *p. u.*

Prolégomènes, *m. pl.* Forerindring, lang og vidtløftig Fortale.

Prolepse, *f.* (Rhét.) forelsbigt Svar el. Gjendrivelse af en mulig Indvending.

Proleptique, *a.* (Méd.) fievre –, Feber, hvori hvert Anfald kommer tidligere end det foregaaende.

Prolétaire, *m.* Fattig af den laveste Classe, som hverken har Eiendom el. Næringsvei.

Prolifique, *a.* (Méd.) stikket til Avling, i Stand til at forsge Avlekraften.

Prolixe, *a.* vidtløftig, langtrukken (om en Tale el. en Forfatter).

Prolixité, *f.* Vidtløftighed i Foredrag, Langtrukkenhed.

Prolocuteur, *m.* Taler el. Præsident i det engelske Overhuus.

Prologue, *m.* Fortale (hos visse gamle Forfattere); dramatisk Forspil; Prolog; (Anc.) Skuespiller, som fremsagde Prologen.

Prolongation, *f.* Forlængelse i Tid, [Udsættelse, Frist.

Prolonge, *f.* (Art.) Slæbetoug til at trække Feltstykker ud af et Morads el. føre dem med paa et Tilbagetog; Slags Rust-Vogn.

Prolongement, *m.* Forlængelse, Fors- [gelse, Udstrækning.

Prolonger, *v. a.* gjøre langvarig, trække i Langdrag; forlænge, udstrække; *v. pr.* forlænges, fortsættes, udstrække sig; (Mar.) – un vaisseau, lægge et Skib langs med og tæt ved et andet.

Prolusion, *f.* Forspil; Bebudelse af et Værk; *v. inus.*

Promenade, *f.* Spadseren; Spadseregang, Sted, hvor der spadseres; kort Tour; – à pied, Fodtour; – à cheval, Ridetour; – en voiture, Kjøretour; – en bateau, – sur l'eau, Seiletour; faire un tour de –, gjøre en Spadseretour; aller à la (en) –, gaae ud at spadsere; la – est belle aujourd'hui, det er deiligt Spadsereveir idag; ce n'est qu'une –, det er kun en kort Tour, en lille Reise.

Promener, *v. a.* føre En ud at spadsere, føre En omkring for at more ham el. skaffe ham Bevægelse; *fig.* kaste sit Blik paa, føre sine Tanker hen paa; *v. pr.* spadsere, gjøre sig en Tour; *fig.* løbe omkring, fare omkring; – un étranger, vise en fremmed om; – un cheval, skaffe en Hest en langsom Bevægelse; – ses regards sur une assemblée, kaste sine Blik ud over en Forsamling, overskue en Forsamling; – son esprit sur divers objets, overtænke forskjellige Gjenstande; *fig.* og *fa.* – q., føre En bag Lyset, trætte En med tomme Løfter; se – à pied, spadsere, gaae til Fods; se – à cheval, ride; se – en voiture, kjøre; se – en bateau, seile; se – de long en large dans sa chambre, gaae op og ned i sit Værelse; le ruisseau se promène lentement à travers la prairie, Bækken risler langsomt gjennem Engen; son esprit se promène d'un objet à l'autre, hans Tanke farer fra en Gjenstand til en anden; allez-vous –, gaa Deres Vei, tal ikke til mig om saadanne Ting, gaa Pokker i Vold.

Promeneur, se, *s.* En, som viser en Anden omkring, eller fører En ud at spadsere; En, som gjerne spadserer; *pl.* de Spadserende.

Promenoir, *m.* Spadserested; Spadseregang i en Have, i et Hospital, i et Fængsel; *p. u.*

Promérops (s udtales), *m.* (H. n.) brasilianst Bisluger, Spætte. [Fersugl.

Promérupe, *m.* (H. n.) Slags indisk

Promesse, *f.* Løfte, Tilsagn; Gjældsbevis; – verbale, mundtligt Løfte; – par écrit, skriftligt Løfte; garder sa –, tenir sa –, holde sit Løfte; rétracter une –, tage et Løfte tilbage; accomplir sa –, opfylde sit Løfte; se ruiner en –s, ødelægge sig ved Løfter, love hvad man ikke kan holde; reconnaître une –, vedkjende sig et Gjældsbevis.

Promettеur, se, *s.* Mand el. Kone, som lover rask væk uden at tænke paa at opfylde sit Løfte; En, som gjør letsindige Løfter.

Promettre, *v. a.* love; bebude; vække Forhaabning; *fa.* forsikre; *v. pr.* love sig, haabe; foresætte sig, beslutte; le temps promet de la pluie, Veiret bebuder Regn; ce jeune homme promet beaucoup, dette unge Menneske vækker store Forhaabninger; je vous promets qu'il s'en repentira, jeg staaer Dem inde for, at han vil angre det; il se promet cela de votre bonté,

han haaber det af Deres Godhed; je me suis promis de ne jamais le revoir, jeg har foresat mig (fast besluttet) aldrig at ville see ham mere; *prov.* il promet monts et merveilles, han lover Guld og grønne Skove; – et tenir sont deux, at love er ærligt, at holde besværligt; – plus de beurre que de pain, love mere end man kan holde; se ruiner à – et s'enrichir à ne rien tenir, gjøre store Løfter og Intet holde.

Prominence, *f.* Fremragning; *v.*

Prominent, e, *a.* fremragende, hævende sig over Omgivelserne; *v.*

Prominente, *f.* (An.) sidste Halshvirvelbeen.

Prominer, *v. n.* rage op over, [hæve sig frem over.

Promis, e, *p.* lovet; la terre –e, det forjettede Land, Canaans Land; *fig.* et rigt og herligt Land; *prov.* chose –e, chose due, hvad man har lovet, maa man holde.

Promiscu,e, *a.* blandet, forvirret; *p. u.*

Promiscuïté, *f.* uordentlig, forvirret Blanding (om Personer af forskjelligt Kjøn).

Promission, *f.* Forjættelse; la terre de –, det forjættede Land, Canaan, *fig.* et rigt, overflødigt Land; s. promis.

Promontoire, *m.* Forbjerg, Pynt af en Landtunge, Næs, Odde.

Promoteur, trice, *s.* Befordrer af et Anliggende, den, som især drager Omhu for samme; Tilskynder, den, som giver den første Impuls til Noget; Leder el. Raadgiver i en geistlig Ret; il est le – de cette querelle, han er Ophavsmand til denne Strid.

Promotion, *f.* Forfremmelse, Udnævnelse el. Ophøielse til en Værdighed.

Promouvoir, *v. a.* (bruges kun i Infinitiv og de sammensatte Tider) forfremme, ophøie til en Værdighed.

Prompt, e, *a.* hurtig; forbigaaende; rask, flink, virksom; færdig, redebon; hidsig, opfarende; –e réponse, hurtigt, vidtløftigt Svar; sa joie fut –e, hans Glæde var kun flygtig, varede kun kort; – comme l'éclair, hurtig som Lynet; il est – à servir ses amis, han er rede til at tjene sine Venner; avoir l'esprit –, have et Hoved, som fatter med Lethed; il a l'humeur –e, han er af et hidsigt Gemyt; avoir la main –e, være rask til at uddele Slag.

Promptement, *ad.* hurtigt, snart; revenez –, kom snart igjen.

Promptitude, *f.* Hurtighed, Raskhed; Hidsighed; agir avec –, gaae hurtigt tilværks; – d'esprit, hurtig Opfattelsesevne; sa – ne dure pas, hans Hæftighed varer kun kort; *pl.* hæftige Udbrud (*p. u.*).

Promptuaire, *m.* Udtog; un – du droit, et kort Udtog af Retsvidenskaben.

Promu, e, *p.* ophøiet, forfremmet (s. promouvoir).

Promulgation, *f.* offentlig Forkyndelse el. Bekjendtgjørelse af en Lov.

Promulguer, *v. a.* offentligt forkynde el. bekjendtgjøre en Lov.

Pronateur, *a. m.* (An.) nedadbøiende; muscles –s, Muskler, som tjene til at bøie Haanden ned ad; *s. m.* nedadbøiende Haandmuskel.

Pronation, *f.* (An.) mouvement de –, Haandens nedadbøiende Bevægelse.

Prône, *m.* Prædiken; *fig.* og *fa.* tjedsommelig Formaning el. Irettesættelse (*p. u.*); recommander q. au –, bede for En fra Prædikestolen, anbefale En til Menighedens Forbønner; klage over En for hans Overhoved.

Prôner, *v. a.* berømme, rose til Overdrivelse, lovprise; *v. n.* holde lange og tjedsommelige Taler el. Fortællinger; ses amis le prônent sans cesse, hans Venner blæse uophørligen i Basunen for ham; il ne fait que – tout le long du jour, han gjør ikke andet end prædike og formane saalænge Dagen varer.

Prôneur, se, *s.* Udbasuner af Andres Roes, En, som roser Andre til Overdrivelse; En, som altid snakker el. formaner.

Pronom, *m.* (Gr.) Pronomen, [Stedord.

Pronominal, e, *a.* (Gr.) henhørende til Pronomet, forbunden med et Pronomen, beslægtet med samme; verbe –, pronominalt Verbum (reflexivt el. reciproct Verb.); adjectif –, pronominalt Adjectiv; *pl. m.* –naux.

Pronominalement, *ad.* som pronominalt Verbum; pronominalsk.

Prononcé, *m.* (Pal.) i Udtr. le – du jugement, Dommens Affatning, Ord el. Udtryk, hvori Dommen er affattet.

Prononcé, e, *p.* udtalt; bestemt udtrykt; des traits –és, skarpe, stærkt fremtrædende Træk; un caractère

en bestemt, tydeligt udtalt Karakteer; (Peint.) des muscles bien -és, vel udhævede el. fremstillede Muskler.

Prononcer, *v. a.* udtale; fremsige, foredrage; affige, fælde; oplæse; (Peint.) tydeligt udhæve; *v. n.* fælde Dom, dømme; erklære sig, fremsige sin Mening, tage en Bestemmelse; *v. pr.* tilkjendegive sin Anskuelse, ytre sin Mening; - distinctement, udtale tydeligt; - un arrêt, affige en Dom; -sa propre condamnation, affige sin egen Dom, fælde sig selv ved sine egne Ord; je n'ose - entre vous et lui, jeg tør ikke erklære mig el. fælde Dom mellem Dem og ham; il s'est trop -é pour qu'on puisse douter de son intention, han har lagt sine Meninger altfor tydeligt for Dagen til at man kan tvivle om hans Hensigt.

Prononciation, *f.* Udtale; Foredrag; Affigelse af en Dom; il a la - nette, distincte, han har en reen, tydelig Udtale; il a la - belle, han har et smukt Foredrag.

Pronostic (rettere: prognostic), *m.* Formodning om hvad der vil skee, Gisning; Tegn, hvorefter man forudseer hvad der vil indtræffe; Jertegn; (Astrol.) Forudsigelse af Stjernernes Stilling; (Phys.) meteorologisk Instrument, ved hvilket Forandring i Veiret kjendes forud.

Pronostication, *f.* Forudsigelse, Bebudelse; *p. u.*

Pronostique, *a.* (Méd.) i Udtr. signe -, Tegn, hvoraf Udfaldet af en Sygdom kjendes forud; *p. u.*

Pronostiquer, *v. a.* forudsige, bebude.

Pronostiqueur, se, *s.* Forudforkynder, Forudsiger, Spaamand (*fa. iron.*).

Propagande, *f.* Missionscollegium i Rom, som har Troens Udbredelse til Formaal; Samfund, som foresætter sig at udbrede politiske og revolutionaire Meninger.

Propagandisme, *m.* Lære og Grundsætninger, som tilhøre en religiøs el. politisk Propagande; et politisk Samfunds Stræben efter at udbrede Friheds Grundsætninger.

Propagandiste, *m.* Medlem af en religiøs el. politisk Propagande; Udbreder af Friheds Grundsætninger.

Propagateur, trice, *s.* bruges kun *fig.* om En, som udbreder Ideer, Opfindelser o. desl; - de la foi, Udbreder af Troen.

Propagation, *f.* Forplantning; *fig.* Udbredelse.

Propager, *v. a.* forplante; *fig.* udbrede; *v. pr.* forplantes; udbredes; - la foi, l'erreur, la vérité, udbrede Troen, Vildfarelse, Sandhed; le son se propage en tous sens Lyden forplanter sig i alle Retninger; cette maladie s'est beaucoup -ée, denne Sygdom har meget udbredt sig.

Propagine el. **propagule**, *f.* (Bot.) Sædstøv hos Mosarterne.

Propension, *f.* Legemernes naturlige Stræben imod Jordens Centrum (*p. u.*); *fig.* Hang, Tilbøielighed.

Prophète, *m.* Prophet; *fig.* og *fa.* Forudsiger, Spaamand; un - de malheur, en Ulykkens Spaamand; un faux -, en falsk Prophet; en Mand, hvis Forudsigelser slaae Feil; *prov.* voici la loi et les -s, det er Loven og Propheterne, Regler, som maae gjælde for Autoriteter; nul n'est - en son pays, Ingen er Prophet i sit eget Land.

Prophétesse, *f.* Prophetinde.

Prophétie, *f.* Prophetie, Spaadom; *fig.* Forudsigelse.

Prophétique, *a.* profetisk, forudsigende.

Prophétiquement, *ad.* paa profetisk Vis, som en Spaamand.

Prophétiser, *v. a.* spaae; *fig.* og *fa.* forudsige.

Prophétisme, *m.* Hang el. Tilbøielighed til at spaae; en Prophets Mening el. System.

Prophylactique, *f.* (Méd.) Kunst at bevare Sundheden, Lære om Helbredens Bevarelse (hygiène); *a.* remède -, Middel til at bevare Sundheden.

Prophylaxie, *f.* (Méd.) Lægemiddel til at bevare Sundheden, Præservativ.

Propice, *a.* gunstig, naadig; fordeelagtig; heldig; le sort lui est -, Skjæbnen er ham gunstig; le moment -, det gunstige Øieblik; tout lui a été -, Alt har føiet sig til hans Fordeel; un vent -, en heldig, ønskelig Vind.

Propination, *f.* (Anc.) første Skaal, som tømtes ved de Gamles Maaltider; bacchantisk Sviir; *p. u.*

Propine, *f.* (Égl.) Gebyr til Cardinaler for et Embede el. anden Indtægt.

Propitiation, *f.* bruges kun i Udtr.

sacrifice de –, Forsoningsoffer; victime de –, Syndoffer.

Propitiatoire, *a.* forsonende; sacrifice –, Forsoningsoffer; ... *s. m.* Naadestol.

Proplastique, *a.* i Udtr. art –, Kunst at forfærdige Støbeformer til Billedstøtter.

Propolis (s udtales), *f.* Liimvox i Bikuber, harpixagtig Materie, hvormed Bierne tilstoppe Revner i Kuben.

Proportion, *f.* Overeensstemmelse mellem Delene af et Heelt; Forhold; (Math.) Forholdslighed, Proportion; *pl.* Udstrækning; juste –, rigtigt Forhold; observer, garder les –s, iagttage, bevare Forholdene; la colonne n'est pas en – avec son piédestal, Søilen staaer ikke i rigtigt Forhold til dens Fodstykke; règle de –, règle de trois, Reguladetri; ... à –, en –, par –, *loc. pp.* i Forhold til; forholdsvis; en – de ses services, i Forhold til hans Tjenester; cent pièces d'artillerie et de la poudre à –, hundrede Feltstykker og Krudt i passende Forhold; ... – gardée, toute – gardée, *loc. ad.* i Forhold til Forskjellen mellem Personerne el. Gjenstandene; naar Forholdene tages i Betragtning.

Proportionnalité, *f.* Forholdsbeskaffenhed.

Proportionné, e, *p.* bragt i rigtigt Forhold, forholdsmæssig; bien –, vel proportioneret, hvis Dele staae i rigtigt Forhold til hverandre.

Proportionnel, le, *a.* forholdsmæssig, staaende i et rigtigt indbyrdes Forhold; quantités –les, proportionale Størrelser.

Proportionnelle, *f.* (Math.) Proportionalstørrelse.

Proportionnellement, *ad.* (Math.) efter en vis Proportion, i et vist Forhold.

Proportionnément, *ad.* i Forhold til (à); *p. u.*

Proportionner, *v. a.* iagttage det rigtige Forhold; afpasse, indrette efter; *v. pr.* sætte sig i rigtigt Forhold til; læmpe sig efter; il faut – sa dépense à son revenu, man maa bringe sin Udgift i Forhold til sin Indtægt; se – à son sujet, sætte sig i rigtigt Forhold til sit Emne, afpasse sin Stil efter samme; se – à l'intelligence de ses auditeurs, læmpe sig efter sine Tilhørere.

Propos, *m.* Tale, Ytring; Gjenstand at tale om, Materie; tom Snak; Bagtalelse; Forslag (*p. u.*); Beslutning; ils ont tenu d'étranges –, de have fremført besynderlige Ytringer; mettre certains – sur le tapis, bringe visse Materier paa Bane; – interrompu, usammenhængende Tale; ce sont là des –, det er tom Snak; on a tenu des – sur son compte, man har fortalt Historier om ham, talt ilde om ham; mettez-vous au-dessus des –, sæt Dem ud over Bagtalelse; jeter des – d'accommodement, gjøre Forslag til Forlig (*v.*); faire un ferme – de s'amender, fatte en fast Beslutning til at forbedre sig; ... de – délibéré, *loc. ad.* med velberaad Hud; ... à –, *loc. ad.* til rette Tid, til rette Sted; passende, beleiligt; siden Talen er derom, i den Anledning; vous venez à –, De kommer tilpas; tout à –, ret tilpas; il parle toujours mal à –, han taler altid paa urette Sted el. til urette Tid; il est à – de faire cela, det er passende at gjøre det; j'ai jugé à – que vous y allassiez ensemble, jeg har fundet det passende, at De gik derhen i Samling; ... l'à-propos, *m.* Det, at gribe det rette Øieblik, at komme til rette Tid, at tage rigtigt Hensyn til Tid, Sted og Personer; l'à-propos fait le mérite de tout, det Vigtigste i Alt er at vælge den rette Tid; .... à quel –, à – de quoi? *loc. ad.* i hvilken Anledning, af hvad Aarsag? ... à tout –, *loc. ad.* ved enhver Leilighed, til ethvert Øieblik; ... hors de –, à – de rien, à – de bottes, *loc. ad.* uden Grund, uden Aarsag, uden mindste Anledning.

Proposable, *a.* som kan foreslaaes, antagelig.

Proposant, *m.* ung protestantisk Theolog, som aspirerer til at blive Præst; ... *a. m.* bruges i Udtr. cardinal –, Cardinal, for hvem de, der udnævnes til Biskopper i de af Paven afhængige Lande, aflægge deres Troesbekjendelse.

Proposer, *v. a.* fremsætte; foreslaae; tilbyde; udlove; fremstille; bringe i Forslag til et Embede; *v. pr.* foresætte sig, have i Sinde; beslutte sig til; have for Øie; – un plan, fremsætte en Plan; – une question, opkaste et Spørgsmaal; – un mariage,

foreſlaae et Ægteſkab; il me l'a –é, han har tilbudt mig det; – un prix, udlove en Belønning; – un sujet, udſætte en Priisopgave; – q. pour un emploi, indſtille En til et Embede; – q. pour modèle, fremſtille En til Mynſter; il se propose de partir, han har i Sinde at reiſe; il se propose un but plus noble, han har et ædlere Formaal for Øie; *prov.* l'homme propose et Dieu dispose, Menneſket ſpaaer og Gud raader.

Proposition, *f.* Sætning, Mening; Forſlag; Betingelſe; (Math.) Fremſtilling af en Læreſætning el. en Opgave; (Gr.) Sætning; (Mus.) muſikalſk Sætning, første Deel af en Fuga; avancer une –, fremføre en Sætning, en Mening; soutenir une –, forſvare en Paaſtand; délibérer sur une –, raadſlaae om (overveie) et Forſlag; faire des –s à q., gjøre En Forſlag; accepter une –, antage et Forſlag; rejeter une –, forkaſte et Forſlag; adoucir ses –s, nedſtemme ſine Betingelſer; démontrer une –, beviſe en Læreſætning; des pains de –, Skuebrød hos Jøderne.

Propre, *a.* egen; egentlig, oprindelig, naturlig; passende; ſtikket til; brugelig til; reen, net, pæn, ordentlig, anſtændig; je l'ai vu de mes propres yeux, jeg har ſeet det med mine egne Øine; le sens – d'un mot, et Ords egentlige, oprindelige Betydning; le mouvement – d'un astre, en Stjernes virkelige Bevægelſe; en ces –s termes, i disſe ſamme Udtryk; il s'est servi du mot –, du terme –, han har brugt det passende Ord, det adæquate Udtryk; le sable est le terrain – de cette plante, Sandet er det Terrain, ſom egner ſig for denne Plante; il est toujours très – sur lui, han er altid meget reenlig, ordentlig i ſin Paaklædning; il est – à tout, han er ſtikket til Alt; *prov.* qui est – à tout, n'est – à rien, hvo der kan bruges til Alt, duer til Intet; ... *s. m.* Særegenhed, Eiendommelighed, Særkjende; egentlig Forſtand; (Jur.) ærlig nedarvet Eiendom (iſær *pl.*); le – du chien est d'aimer l'homme, det Eiendommelige hos Hunden er at elſke Menneſket; le – du courtisan, Hofmandens eiendommelige Charakteer, Særkjende; avoir en –, poſſéder en –, beſidde ſom ſin Eiendom; prendre un mot au –, tage et Ord i egentlig Forſtand; les –s paternels, den fra fædrene Side nedarvede Eiendom; (Égl.) le – du temps, Bøn, ſom holdes til viſſe Tider; le – des Saints, Bøn paa Helgenes Feſt [ret Amtmand.

Propréfet, *m.* Vice-Prefect, conſtitue-

Proprement, *ad.* netop; egentligt, i egentlig Forſtand; reent, reenligt; ſømmeligt, anſtændigt; pænt, ſmukt, net; parler –, udtrykke ſig reent og correct; – dit, egentligt talt; s'habiller –, klæde ſig anſtændigt, net; écrire –, ſkrive en reen Haand; danser –, danſe net, ſmukt (*v.*); ... à – parler, – parlant, *loc. ad* egentligt talt, med rene og klare Ord.

Propret, te, *s.* Mand el. Qvinde, ſom klæder ſig med overdreven Pænhed; *s. m.* pæn Mand, pyntelig Herre; *fa.*

Propreté, *f.* Reenhed; Nethed, Pænhed, Pyntelighed; elle est d'une grande –, hun har ſtor Sands for Reenlighed og Nethed.

Propréteur, *m.* (Anc.) forhenværende Prætor; romerſk Landfoged.

Propriétaire, *m.* Eier, Huuseier, Jordegodseier.

Propriété, *f.* Eiendomsret; Eiendom, Huus, Jordegods; Egenſkab; ſæregen Egenſkab, Eiendommelighed; et Ords egentlige Brug og Betydning; nue –, en Grundeiendom, hvoraf en Anden nyder Indtægten; (Gr.) il entend bien la – des mots, han ſatter godt Ordenes egentlige Betydning; la – des termes, Udtrykkenes rigtige Valg. [længelſe af Dele af Legemet.

Proptôme, *m.* (Méd.) ſygelig For-

Proptôse, *f.* (Méd.) Forrykning af Pupillen; af en el. anden Deel af Legemet.

Propylée, *m.* (Arch.) Veſtibul i et Tempel; *pl.* prægtig Søileindgang foran et Tempel, Forhal. [Qveſtor.

Proquesteur, *m.* (Anc.) conſtitueret

Proquesture, *f.* en conſtitueret Qveſtors Værdighed el. Embede.

Prorata (au), *loc. ad* forholdsmæſſigen, i rigtigt Forhold; au – de leurs parts, i Forhold til deres Andeel.

Prorogatif, ive, *a.* forlængende; opſættende, udſættende.

Prorogation, *f.* Forlængelſe; Op-

sættelse, Udsættelse; – de quinze jours, fjorten Dages Forlængelse el. Frist; la – des chambres, Afbrydelse i Kamrenes Møder, deres Opsættelse til en vis Tid; (Jur) – de jurisdiction, frivillig Underkastelse under en fremmed Domstol.

Proroger, *v. a.* forlænge en tilstaaet Tid; udsætte; – les chamb res, udsætte Kamrenes Møder til en vis Tid.

Prosaïque, *a.* prosaisk, henhørende til den ubundne Stiil; upoetisk.

Prosaïser, *v. n.* skrive i ubunden Stiil, i Prosa, upoetisk; *p. u.*

Prosaïsme, *m.* Mangel paa Poesi i et Digt.

Prosateur, trice, *m.* prosaisk Skribent el. Skribentinde, Prosaist.

Proscenium (um udt. om), *m.* (Ant.) Forscenen paa Theatret, hvor Skuespillerne træde frem (nu: avant-scène).

Proscripteur, *m.* (Anc.) Ophavsmand til Landsforviisninger, En, som viser Folk i Landflygtighed.

Proscrire, *v. a.* erklære fredløs; landsforvise; udstøde af et Samfund, fierne; *fig.* afskaffe; udelukke af Sproget; on a proscrit cet usage, man har afskaffet denne Skik.

Proscrit, *m.* Fredløs; Landflygtig, Landsforviist; il a une figure de –, han har et Ansigt, som mishager Alle; un jeu de –, et overordentligt slet Kort.

Proscrit, e, *p.* landsforviist; udstødt af et Samfund; *fig.* afskaffet, ophævet; il a une figure –e, han har et frastødende Ansigt.

Prose, *f.* Prosa, ubunden Stiil; rimet, latinsk Hymne uden Quantitet, som afsynges hos Catholikerne under Messen, for Evangeliet; *prov.* faire de la – sans le savoir, opnaae Noget tilfældigen; komme sovende til Lykken.

Prosecteur, *m.* (An) Prosector, Amanuensis, som tilbereder Kadavere for en Lærer i Anatomi.

Prosélyte, *s.* Proselyt, Overgænger fra Hedenskabet til Jødedommet; En, som nylig er omvendt til Catholicismen; Tilhænger, som vindes for en Sect el. en Mening. [Proselyter (i slet Forst.).

Prosélytisme, *m.* Iver for at skabe

Proser, *v. n.* skrive Prosa; *inus.*

Prosodie, *f.* (Gr.) rigtigt betonet Udtale overeensstemmende med Sprogets Accent; Lære om Stavelsernes Tonefald og Quantitet (deres Længde el. Korthed); *pl.* Slags græske Hymner til Gudernes Priis.

Prosodique, *a.* henhørende til Prosodien; langue –, Sprog, som har en stærkt betonet Udtale el. en bestemt Quantitet.

Prosographie, *f.* Beskrivelse af Personers Udseende, af hele Menneskets Udvortes.

Prosonomasie, *f.* Lighed i Lyd mellem flere Ord af samme Sætning.

Prosopalgie, *f.* (Méd.) smertelig Krampetrækning i Ansigtet.

Prosopographie, *f.* Beskrivelse af Ansigtet, Portrait; (Rhét.) Billede, Skildring.

Prosopopée, *f.* (Rhét.) en død el. fraværende Persons Indførelse som talende; det Upersonliges Fremstilling som personligt, Personificering.

Prospectus (s udtales), *m.* Plan over et Værk, Udsigt over dets Indhold og nærmere Beskaffenhed, Subscriptionsplan; Bebudelse af et nyt Anlæg el. Foretagende.

Prospère, *a.* gunstig, lykkelig, heldig (især i ophøiet Stiil); que le ciel lui soit –, gid Himlen maa være ham gunstig; un état –, en heldig Tilstand el. Forfatning.

Prospérer, *v. n.* være lykkelig, begunstiges af Lykken; lykkes, trives; il ne prospèrera pas, han kommer ikke til Lykke el. Anseelse; hans Foretagende lykkes ham ikke; toutes choses lui ont –é, alle Ting ere lykkedes ham.

Prospérité, *f.* lykkelig Tilstand, Lykke; Medgang; Velgaaende; Velstand; *pl.* lykkelige Begivenheder; je vous souhaite toute sorte de –, jeg ønsker Dem alt Held; on ne manque pas d'amis dans la –, man fattes ikke Venner i Medgang; il est maintenant dans une grande –, han er nu i stor Velstand, i gunstige Omstændigheder; la – du commerce, Handelens Flor; la – des armes, Vaabnenes Fremgang; il a une mine de –, han har et lykkeligt, et glad og tilfreds Udseende; tant de –s lui sont arrivées, saa mange lykkelige Begivenheder ere indtrufne for ham.

Prostate, *f.* (An.) kirtelagtigt Legeme ved Blærens og Urinrørets Forening, Sædkirtel.

Prostatite, *f.* (Méd.) Inflammation i Sædkirtlerne.

Prosternation, *f.* Nedkastelse, Knæfald, Fodfald (s. prostration)

Prosternement, *m.* Nedkastelse; *p. u.* s prosternation.

Prosterner (se), *v. pr.* kaste sig ned for Ens Fødder, gjøre Knæfald for En; *fig.* se-devant q., yttre dyb Beundring for En; erkjende Ens Overlegenhed.

Prosthèse, *f.* (Gr.) Tilsætning af et Bogstav i Begyndelsen af et Ord uden at sammes Betydning forandres (f. Ex. gnatus for natus); (Chir.) kunstig Tilsætning af en el. anden Deel paa det menneskelige Legeme (ogs. prothèse).

Prostibule, *m.* Horekippe.

Prostitué, e, *p.* skændet, vanæret; nedværdiget; som har æreløst hengivet sig i en Andens Villie; c'est un homme -à la faveur, det er en Mand, som har solgt sig til Magthaveren; c'est une plume -e, det er en nedværdiget Skribent, som har solgt sig til at skrive mod Sandhed og egen Overbevisning. [offentlig Hore.

Prostituée, *f.* gemeent Fruentimmer,

Prostituer, *v. a.* forføre til Løsagtighed, skande; *fig.* beskamme, vanære, nedværdige; *v. pr.* hengive sig til Løsagtighed; *fig.* beskamme sig; hengive sig som et blindt Redskab for en Andens Villie af egennyttige Grunde; cet écrivain prostitue sa plume, se prostitue, denne Skribent nedværdiger sin Pen, skriver mod Sandhed og Overbevisning.

Prostitution, *f.* Fruentimmers Hengivelse til Løsagtighed; lieu de -, Bordel; *fig.* - des lois, skammelig Misbrug af Lovene; - de la justice, skændig Tilsidesættelse af Retfærdigheden; (Ecr.) Forfald til Afguderi.

Prostration, *f.* Nedkastelse (især ved Afgudsdyrkelse; et stærkere Udtryk end prosternation); (Méd.) - des forces, Kræfternes Tilintetgjørelse, total Afkræftelse, Slaphed.

Prostyle, *m.* (Ant.) Bygning, som un har Søiler paa Forsiden (ogs. *a. m.* temple -).

Protagoniste, *m.* (Ant.) Skuespiller som har Hovedrollen.

Protase, *f.* (Did.) Indledningen til et dramatisk Digt, hvori Gangen og Indholdet af samme fremstilles (alm. exposition).

Protatique, *a.* (Did.) bruges kun i Udtr. personnage -, Skuespiller, som kun træder op i Begyndelsen af et Stykke, i Indledningen.

Prote, *m.* (Impr.) Factor i et Bogtrykkeri, Correcteur.

Protecteur, trice, *s.* Beskytter, Beskytterinde; Velynder, Velynderinde; Forsvarer, Patron; *s. m.* Protector (Cromwell); Cardinal, som bestyrer visse Regjeringers el. visse Munkeordeners geistlige Anliggender; ... *a.* beskyttende; bras -, beskyttende Arm; main -trice, beskyttende Haand.

Protection, *f.* Beskyttelse, Beskærmelse; Understøttelse, Begunstigelse; Patron; geistligt Patronat (s. protecteur); prendre q. sous sa -, en sa -, tage En i Beskyttelse, under sin Varetægt; accordez-moi votre -, tilstaa mig Deres Understøttelse.

Protectorat, *m.* Protectorværdighed (om Cromwell).

Protée, *m.* (Myth.) Proteus; *fig.* vægelsindet, foranderligt, ubestandigt Menneske; En, som iører sig alle Slags Roller el. træder op paa forskjellige Maader.

Protégé, e, *s.* En, som beskyttes el. begunstiges af en Anden; Gunstling; elle est ma -e, hun staaer under min Beskyttelse. [at tage i Beskyttelse; *p. u.*

Protègement, *m.* Beskyttelse, Lyst til

Protéger, *v. a.* beskytte, beskærme, forsvare; bidrage til Ens Vel, til en Sags Fremme; yde Ly og Beskyttelse.

Proterie, *f.* (Impr.) Factorens Comptoir; hans Forretning; Tiden, hvori han er Factor.

Protestant, e, *s.* Protestant, Protestantinde; *a.* protestantisk. [Tro.

Protestantisme, *m.* den protestantiske

Protestation, *f.* offentlig Erklæring el. Bevidnelse af sin Mening el. Stemning; Forsikring, Løfte; Indsigelse imod, Moderklæring; il lui a fait mille -s d'amitié, han har forsikret ham paa det Varmeste om sit Venskab; après tant de -s de fidélité efter saamange Troskabs Forsikringer; faire sa - contre un arrêt, gjøre Indsigelse (nedlægge Protest) imod en Beslutning.

Protester, *v. a.* love, forsikre høi

tideligt; (Banq.) lade en Veksel protestere; *v. n.* erklære sig imod, gjøre Indsigelse imod; je vous le proteste sur mon honneur, jeg lover Dem det, jeg besværger Dem det ved min Ære; – contre une résolution, gjøre Indsigelse imod en Beslutning; (Pal.) – de violence, erklære, at det er paa Grund af anvendt Vold, at man har indvilliget i Noget; – d'incompétence, erklære en Dommer for incompetent.

Prôtet, *m.* (Banq.) en Vexels Protest, Erklæring for Retten at Udstederen af Vexelen og den, paa hvem den er traceret, skulle være ansvarlige for Følgerne af dens Ikkebetaling.

Prothèse, *f.* (Chir.) s. prosthèse.

Protévangile el. **protévangélion**, *m.* Protevangelium, første Evangelium, som tillægges Apostelen Jacob.

Protocanonique, *a.* (Thé.) protocanonisk (om Bøger i Biblen, der ansaaes for hellige før Canon forfattedes).

Protocole, *m.* Forhandlingsbog, Protocol; Formular til offentlige Actstykker; Titularbog.

Protomartyr, *m.* (Égl.) første Martyr.

Protonotaire, *m.* første pavelig Notarius, pavelig Overgeheimeskriver.

Protopathique, *a.* (Méd.) maladie –, første, oprindelige Sygdom.

Protosyncelle, *m.* Vicarius hos en græsk Patriark el. Biskop.

Protothrône, *m.* første Suffragan hos en Patriark; første græsk Biskop i en Provinds.

Prototype, *m.* første Model (om Medailler og andre Gjenstande, som støbes); *fig.* Forbillede, Mynster (*plais.*)

Protovestiaire, *m.* (Anc.) Overgarderobemester hos de græske Keisere.

Protoxyde, *m.* (Chi.) Protoxyd, Oxyd, som indeholder den mindst mulige Deel Suurstof.

Protubérance, *f.* (An.) Knude, Udvæxt.

Protuteur, *m.* Formynder for en Myndling, der er bosiddende i Frankrig og har sine Eiendomme i Colonierne; Formynders Stedfortræder.

Prou, *ad.* nok, meget; bruges kun i Udtr. peu ou –, lidt el. meget; ni peu ni –, hverken lidt el. meget; *fa. plais.*

Proue, *f.* (Mar.) Forstavn paa et [Skib, Forskib.

Prouesse, *f.* Heltebedrift (*plais.*); *fig* og *fa.* overdreven Svir el Udsvævelse; voilà une belle –, det er en rigtig Heltedaad (*iron.*).

Prouvable, *a.* bevislig, som kan [bevises.

Prouver, *v. a.* bevise; udvise; – à q. qu'il a tort, bevise En, at han har Uret; – la vérité d'un fait, godtgjøre Sandheden af et Factum; sa réponse prouve de la présence d'esprit, hans Svar røber Aandsnærværelse; *prov.* qui prouve trop ne prouve rien, den, som anfører for mange Beviser, forfeiler tit sin Hensigt el. gjør Sagen mindre trolig.

Provéditeur, *m.* forh. venetiansk Overbefalingsmand el. Overopsynsmand.

Provenance, *f.* (Com.) Alt hvad der indføres fra et fremmed Land; *pl.* Varer el. Producter fra et fremmed Land; des marchandises de – étrangère, Varer af fremmed Oprindelse.

Provenant, e, *a.* hidrørende, kommende fra.

Provende, *f.* Proviant (*v.*); Blandkorn til Føde for Faar.

Provenir, *v n.* komme af en el. anden Aarsag, hidrøre, udspringe, have Oprindelse; d'où provient cette maladie, hvorfra udspringer denne Sygdom? cet enfant provient du premier mariage, dette Barn stammer fra første Ægteskab.

Provenu, *m.* Fordeel, Udbytte, Gevinst af en Sag.

Proverbe, *m.* Ordsprog; lille Komedie, som fremstiller et Ordsprog.

Proverbial, e, *a.* ordsprogelig; *pl. m.* –biaux. [parler –, tale i Ordsprog.

Proverbialement, *ad.* proverbialsk;

Provicaire, *m.* Adjunct hos en Vicarius, Hjælpevicar.

Providence, *f* Forsyn; s'abandonner à la –, forlade sig paa Forsynet, hengive sig i Forsynets Villie; *fig.* og *fa.* être la – de q., sørge for hvad En behøver, hvad der kan være En til Nytte el. Behag; bidrage til Ens Lykke el. Velstand.

Providentiel, le, *a.* hidrørende fra Forsynet; les vues –les, Forsynets Planer; main –le, Forsynets Haand.

Providentiellement, *ad.* efter Forsynets Maade, forsynligen.

Provignement, *m.* (Vign.) Nedlægning af Vinrankestud i Jorden for at de kunne slaae Rod.

Provigner, *v. a.* (Vign.) nedlægge Vinrankestud i Jorden for at de kunne

slaae Rod; formere Træer el. Buskværter ved at nedlægge Grene af samme i Jorden, uden at skille dem fra Stammen; *v. n.* formere sig (om Planter og Træer; forh. ogs. fig. om Mennesker).

Provin, *m.* (Vign.) nedlagt Vinrankestud; nedlagt Aflægger af Træer el. Buskværter.

Province, *f.* Provinds; Landet i Modsætn til Hovedstaden; Klosterdistrict el. Forening af flere Klostre under et Overhoved (provincial); forh. Udstrækning af en Erkebiskops Jurisdiction; les Provinces-Unies, de 7 forenede Provindser, som udgjorde den hollandske Republik; il a un air de –, man kan see paa ham, at han er nylig kommen fra Landet.

Provincial, e, *a.* som hører til en Provinds, som angaaer samme; provindsial, eiendommelig for Landet i Modsætn. til Hovedstaden; manières –es, Kjøbstæd- el. Landsbyvæsen; ... *s.* Mand el. Qvinde, som er fra Landet (i Modsætn. til Hovedstaden); En, som har en provindsial Accent el. Landsbymanerer; ... *s. m.* geistlig Overopsynsmand over et Klosterdistrict el. over en Samling af flere Klostre af en vis Orden; Klosterforstander; *pl.* –ciaux.

Provincialat, *m.* Provindsialat, Klosterforstanderens Embede el. Embedstid.

Provincialisme, *m.* Talemaade, Udtryk el Tonefald eiendommelig for en Provinds.

Proviseur, *m.* Overforstander for en kongelig Høiskole; forh. Overhoved for visse Samfund.

Provision, *f.* Forraad, Mundforraad, Krigsforraad; *fig.* Mængde; Portion; (Pal.) foreløbig Tilkjendelse el. Godtgjørelse, tilstaaet en sagførende Part; (Égl.) Kaldsret; Udnævnelse til et geistligt Embede; (Banq.) Penge, som Udstederen af en Veksel, udreder til sin Correspondent til Vekselens Betaling; Gebyhr, som betales til Vekseleren for Vekselaffairer; *pl.* Kaldsbrev, Bestalling (ogs. lettres de –); faire – de qc., indsamle Forraad af Noget; faire ses –s, forsyne sig med det Nødvendige; il faut avoir une grande – de patience, man maa have en stor Portion Taalmodighed; *prov.* –, destruction el. –, profusion, naar man forsyner sig med Fornødenheder for lang Tid, rutter man med samme; par –, *loc. ad.* foreløbigen, indtil Videre.

Provisionnel, le, *a.* som skeer foreløbigen, indtil Videre.

Provisionnellement, *ad.* foreløbigen, for det Første, til Videre.

Provisoire, *a.* (Pal.) foreløbig; *fa.* midlertidig, provisorisk; jugement –, foreløbig Dom; matière –, Sag, som kræver hurtig Expedition; *s. m.* det Foreløbige; det Midlertidige; introduire un –, indføre en midlertidig Bestemmelse.

Provisoirement, *ad.* (Pal.) foreløbigen; *fa.* midlertidigen.

Provisorat, *m.* Skoleforstanderpost; Forstanderens Embedstid.

Provisorerie, *f.* Skoleforstanderens Comptoir; sammes Bolig.

Provocateur, trice, *s.* En, som opfordrer, opægger el. ophidser til Noget; *a.* opæggende, ophidsende; agent –, Tilskynder til en strafskyldig Gjerning, Urostifter.

Provocation, *f.* Opæggelse, Ophidselse, Tilskyndelse; Udfordring; – à la révolte, Opæggelse til Oprør.

Provoquer, *v. a.* opægge, ophidse; tilskynde; udfordre; fremkalde; – q. au combat, udfordre; ophidse En til Strid; cela provoque au sommeil, det indbyder til Søvn; – le sommeil, fremkalde Søvn.

Proxène, *m.* (Ant.) athenienssk Øvrighedsperson, som modtog de Fremmede, sørgede for deres Fornødenheder og vaagede over deres Opførsel.

Proxénète, *m.* Underhandler (*v.*); Kobler; *p. u.*

Proximité, *f.* Nærhed, Nabolag; nært Slægtskab mellem to Personer; avoir une ch. à sa –, à –, have en Ting i sin Nærhed; la – du sang, Blods-Forvandtskab, Slægtskab.

Prude, *a.* overdreven tilbageholden, affecteret nøieregnende i hvad der kan støde an mod Velanstændighed, snerpet (især om Fruentimmer); ... *s. f.* coquette Fruentimmer, som affecterer en høi Grad af Ærbarhed, Snerpe.

Prudemment, *ad.* klogeligen; forsigtigen; forstandigen.

Prudence, *f.* Klogskab, Forsigtighed; Forstand; (Écr.) – mondaine, – de la chair, verdslig Klogskab.

Prudent, e, *a.* klog, forstandig;

forſigtig; tenir une conduite –e, opføre ſig klogt; garder un silence –, iagttage en forſigtig Tavshed; c'était fort – de votre part, det var meget klogt, meget ſnildt af Dem.

Pruderie, *f.* ſtrømtet Ærbarhed, Snerperi, Knibſthed (kun om Fruentimmer).

Prud'homie, *f.* Retſkaffenhed, Redelighed; *v.*

Prud'homme, *m.* ærlig, redelig Mand (*v.*); (Prat.) Sagkyndig; Syndicus for Silkearbeidere og Hattemagere i Lyon; Opſynsmand med Fiſkerierne ved Middelhavet, ſom udvælges af Fiſkerne for at domme i Stridigheder om Fiſkeriet.

Prudoterie, *f.* Snerperi, ſkinhellig Ærbarhed (La Fontaine); *p u.*

Prune, *f.* Blomme; *prov.* ce n'est pas pour des –s, det er ikke for Intet.

Pruneau, *m.* Svedſke, tørret Blomme.

Prunelaie, *f.* Blommehauge.

Prunelée, *f.* Blommemos, Svedſkemos.

Prunelet, *m.* Slaanmoſt.

Prunelle, *f.* Slaan; (An.) Pupil, Diesteen; (Manu.) Slags tyndt Tøi af Uld og Silke, Brynel; jus de –, Slaanmoſt; *prov.* jouer de la –, coquettere, tilkaſte hinanden kjærlige Dieskaſt; conserver qc. comme la – de l'œil, bevare Noget ſom ſin Diesteen, med ſtor Omhu.

Prunellier (bedre: prunelier), *m.* Slaantræ, Slaantornbuſk.

Prunette, *f.* lille Blomme.

Prunier, *m.* Blommetræ.

Prurigineux, se, *a.* foraarſagende Kløen.

Prurit (t udtales), *m.* (Méd.) hæftig Kløen i Huden.

Prusse, *f.* Preusſen; bleu de –, (Chi.) Berlinerblaat.

Prussiate, *m.* (Chi.) blaaſyret Salt; – de fer, blaaſyret Jern; – de potasse, blaaſyret Potaſte.

Prussien, ne, *s.* Preusſer, Preusſerinde; *a.* preusſiſk.

Prussine, *f.* (Chi.) Blaaſyreſtof, Cyanogen (cyanogène).

Prussique, *a.* (Chi.) acide –, Blaaſyre.

Prussite, *m.* (Chi. anc.) ſ. ſ prussiate.

***Prussomanie**, *f.* overdreven Forkjærlighed for det preusſiſke Krigsvæſen.

Prytanat, *m.* (Anc.) athenienſiſk Senatorværdighed; Tiden, Senatorværdigheden varede.

Prytane, *m.* (Anc.) athenienſiſk Raadsherre el. Senator.

Prytanée, *m.* (Anc.) Prytaneum, ſtor Bygning i Athenen, hvor Raadsherrerne forſamledes, og hvor der holdtes offentlige Maaltider.

Prytanide, *f.* (Anc.) veſtalſk Præſtinde hos Grækerne.

Prytanie, *f.* Tiden, hvori det athenienſiſke Senatorembede varede (ſ. prytanat).

Psallette, *f.* Syngeſkole, hvor Chorſangerne oplæres (*v.* nu maîtrise).

Psalmiste, *m.* Pſalmedigter (iſær om David).

Psalmistique, *a.* pſalmodiſk, henhørende til Pſalmedigtning.

Psalmodie, *f.* Maade at ſynge Pſalmer paa, Pſalmeſyngning; *fig.* eensformig, monoton Maade at recitere Vers paa, monoton Oplæsning.

Psalmodier, *v. n* ſynge Pſalmer; *fig.* tale, læſe el. declamere paa en monoton Maade (i d. Betydn. ogſ. *v. a.*).

Psalmographe, *m.* Pſalmeforfatter.

Psalmographie, *f.* Pſalmeſkrivning; Pſalmedigtning; Samling af Pſalmer; Afhandling om Pſalmer.

Psaltérion, *m.* Pſalter, fleerſtrenget muſikalſk Inſtrument, hvorpaa der ſpilledes med en lille Metalſtok.

Psaume, *m.* Pſalme.

Psautier, *m.* Samling af Davids Pſalmer.

Pseudo, græſk Ord (*ψευδος*), ſom forenes med flere Ord for at betegne, at den Egenſkab, de udtrykke, er falſk el. ikke paſſer paa den Ting el. Perſon, hvorom der tales.

Pseudo-diamant, *m.* (H. n.) uægte Diamant, ſom kun har Diamantens Glands; *pl.* des pseudo-diamants.

Pseudonyme, *a.* ſom har et falſk, opdigtet Navn; ſom tilſkrives en opdigtet Forfatter; ogſ. s. i begge Betydn.

Pseudo-prophète, *m.* falſk Profet; *pl.* des pseudo-prophètes.

Psora, *m.* (Méd.) Slags Fnat, kløende Udſlet.

Psoride, *f.* (Méd.) Hudſygdom forbunden med ſtærk Kløen.

Psorique, *a.* (Méd.) henhørende til Hududſlet, fnattet; helbredende Fnat; ogſ. *s. m.* Middel imod Fnat,

Psychagoge (ch udt. k), *m.* Maner. Troldmand, ſom foregav at kunne fremmane de Døde.

Psychagogie (ch udt. k), *f.* Fremmanen af de Dødes Sjæle.

Psyché, *f.* (Myth.) Pſyche; ſtort bevægeligt Toiletſpeil, anbragt paa en horizontal Axel, og ſtaaende paa Fødder med Hjul under.

Psychique, *a.* pſychiſk, angaaende Sjælen.

Psychologie (ch udt. k), *f.* Sjælelære.

Psychologique (ch udt. k), *a.* henhørende til Sjælelæren, angaaende ſamme, pſychologiſk.

Psychologiste el. **psychologue** (ch udt. k), *m.* Philoſof, ſom ſtuderer Pſychologie; Forfatter, ſom har ſkrevet om Sjælelæren.

Psychomancien (ch udt. k), ne, *s.* Fremmaner af Døde. [friſtende.

Psychtique, *a.* (Méd.) kølende, for-

Psylle, *m.* (Anc.) Markſtriger, ſom foregav at kunne tæmme Slanger; (H. n.) afrikanſk Gøglerſlange; *s. f.* (H. n.) Slags Bladkryb.

Psythie, *f.* (Bot.) Slags Viinranke, hvis Druer ere meget afholdte.

Ptérophore, *m* (Anc.) Jilbud, ſom bar et med Fjeder beſat Spyd; (H. n.) Art halvvingedækket Inſect.

Ptyalisme, *m.* (Méd.) Spytteſlod, Spyttecuur. [en ſtinkende Maade.

Puamment, *ad.* med Stank, paa

Puant, e, *a.* ſtinkende; *fig.* og *pop.* menſonge –, plump, uforſtammet Løgn; (Ch.) bêtes –es, ſtinkende Vildt, visſe Dyr, ſaaſom Ræve, Grævlinger, o. desl.; . . . *s. m.* et ildelugtende Menneſke; et forkælet, qvindagtigt Menneſke; *pop.*

Puanteur, *f.* Stank.

Pubère, *a.* mandvoxen, mandbar; (Jur.) gifteſærdig efter Loven; . . . *s.* mandvoxent ungt Menneſke, mandbar Pige.

Puberté, *f.* mandvoxen Alder, Mandbarhed; âge de –, gifteſærdig Alder.

Pubescence, *f.* Haarbeklædning; (Bot.) Duunbeklædning.

Pubescent, e, *a.* (Bot.) duunhaaret.

Pubien, ne, *a.* (An.) henhørende til Skambenet. [benet (ogſ. *a.* os –).

Pubis (s udtales), *m.* (An.) Skam-

Public, ique, *a.* offentlig; almeen; almindelig; bekjendt for Alle, almindeligen udbredt; la voix –ique, den offentlige Stemme; le bien –, det almene Bedſte; personnes –iques, Perſoner i offentligt Embede; cours –, offentlig Forelæsning; rendre une ch. –ique, gjøre en Ting almindeligt bekjendt; donner un livre au –, udgive en Bog; lieux –s, Steder ſom ſtaae aabne for Alle el. ere tilgængelige for Alle; édifices –s, Bygninger, ſom have en offentlig Beſtemmelſe, ſom bruges til det Offentliges Tjeneſte; femmes –iques, offentlige Fruentimre; maison –ique, offentligt Horehuus.

Public, *m.* Folket; Almeenheden; Publicum; en –, *loc. ad.* offentligen; ſe montrer en –, viſe ſig offentligen; parler en –, tale offentligen.

Publicain, *m.* Toldforpagter, Forpagter af Statsindtægter (i ſlet Forſt.); (Anc.) Tolder.

Publicateur, *m.* En, ſom offentliggjør el. bekjendtgjør Noget.

Publication, *f.* Bekjendtgjørelſe, Offentliggjørelſe; Udgivelſe; la – d'un livre, Udgivelſe af en Bog.

Publiciste, *m.* Lærer i Statsretten; Forfatter, ſom ſkriver over Statsretten; En, ſom er kyndig i ſamme.

Publicité, *f.* Offentlighed; Kundbarhed.

Publier, *v. a.* offentliggjøre, bekjendtgjøre, forkynde; udgive; *fa.* – qc. ſur (par-deſſus) les toits, forkynde Noget paa en Maade, ſom gjør Opſigt, bekjendtgjøre det for hele Verden; – des bans, tillyſe et Ægtepar fra Prædikeſtolen. [den hele Verden.

Publiquement, *ad.* offentligen, for

Puce, *f.* Loppe; *prov.* avoir la – à l'oreille, være ængſtelig for Udfaldet af en Sag; mettre la – à l'oreille de q., indjage En Bekymringer; *a.* bruun; couleur –, rødbruun Farve, Loppe-Farve.

Puceau, *m.* Ungerſvend, ſom ikke har havt Omgang med Fruentimmer.

Pucelage, *m.* Svenddom; Mødom; *fa.* (H. n.) Slags eenſkallet Muſling, Art Porcelains Snekke.

Pucelle, *f.* Mø; les doctes –s, Muſerne (*plais.*); (H. n.) Slags Sardel; Slags lille Conchylie. [luus.

Puce on, *m.* (H. n.) Bladluus, Træ-

Pucher, *v. a.* (Suc.) øſe Sukkeret op med en lang Skee.

Puchet, *m.* (Suc.) lille Øſeſkee; ſ. pucheux.

Puchette, *f.* (Pê.) Slags Fiſkenet.

Pucheux, *m.* (Suc.) lang Skee til at øſe Sukkeret op med.

Puchoir, *m.* (Sal.) Saltøſe, hvormed Saltlagen øſes op.

Pudeur, *f.* Blufærdighed; Ærbarhed; Tilbageholdenhed, Undſeelſe; homme sans –, ublufærdigt, ſkamløſt Menneſke; rougir de –, blive ſkamrød;

ménager, épargner la –, skaane, undgaae at saare Ens Undseligheds-følelse.

Pudibond, e, *a.* bly, blusærdig, undselig, skamfuld; rougeur –e, Ansigtets Rødme af Undseelse el. Blusærdighed; *fa. plais.*

Pudicité, *f.* Kydskhed.

Pudique, *a.* kydsk, blusærdig, ærbar, tugtig (*poé.* og ophøiet Stiil).

Pudiquement, *ad.* blusærdigen, paa en kydsk og ærbar Maade.

Pué, *m.* (Manu.) Trændegarnets Ordning og Tilberedning til Væven.

Puer, *v n.* lugte ilde, stinke; *v. a.* lugte stærkt af, stinke af; *fig.* cela lui pue au nez el. blot cela lui pue, det er ham væmmeligt, modbydeligt (*pop.*); il pue comme un rat mort, comme une charogne, han lugter fælt (som en død Kat, som et Aadsel); cela pue le musc, det har en stærk Lugt af Moskus; il pue le tabac, han lugter stærkt af Tobak (d. Verbum bruges hverken i le pas. déf. el. i le part. passé og de af samme afledte Tider; det forekommer kun i le prés., l'imparf., le futur og le condit. Forhen heed det i le prés. de l'ind. je pus, tu pus, il put, men nu bruges kun: je pue, tu pues, il pue).

Puéril, e, *a.* barnagtig; passende for Børn; ufornuftig, latterlig; *fa.* il n'a pas la civilité –e, han kjender ikke de almindelige Høflighedsregler (civilité –e, Titel paa en gammel Bog, som indeholdt Høflighedsregler for Børn); une excuse –e, en latterlig Undskyldning.

Puérilement, *ad.* paa en barnagtig el. ufornuftig Maade.

Puériliser, *v. a.* gjøre til Barn; fremstille Noget som barnagtigt el. latterligt.

Puérilité, *f.* Barnagtighed; ufornuftig Smaalighed; barnagtigt Væsen; il ne fait que des –s, han begaaer kun Barnestreger.

Puerpérale, *a. f.* (Méd.) bruges kun i Udtr. fièvre –, Barselfeber.

Pugilat, *m.* (Anc.) Nævekamp (en gymnastisk Øvelse hos de Gamle).

Pugile, *m.* (Anc.) Nævekæmper; *fa.* – du lustre, Theaterklapper.

Pugiliste, *m.* (Anc.) Nævekæmper (nu: boxeur).

Puine, *f.* (Bot.) rød Korneeltræ (cornouiller sanguin); *s. m.* (E. F.) udgaaet Træ; *p. u.*

Puîné, e, *a.* og *s.* yngre, senere født; yngre Broder el. Søster; c'est mon –, det er min yngre Broder (i daglig Samtale foretrækkes almindelig: mon cadet. Brugt ene, har puîné Hensyn til den Ældre, hvorimod cadet betegner den Yngste: l'aîné, le puîné, le cadet).

Puis, *ad.* siden, derefter; et –, og desuden, isvrigt; et –? og hvad saa videre? et puis qu'en arrivera-t-il? og hvad vil saa deraf følge, og hvad vil dernæst skee?

Puisage, *m.* Øsning.

Puisard, *m.* Hul, hvori overflødigt Vand kan afsøbe; Vandfang; Slags Brønd til at opfange Regnvand; –s de source, Slags Brønde, som graves til at opdage Kilder.

Puiselle, *f.* (Chand.) Slags Skee med et langt Skaft til at øse den smeltede Talg.

Puiser, *v. a.* og *n.* øse; *fig.* hente, laane; udlede fra; – de l'eau à la rivière, øse Vand af Floden; – à (dans) la source, øse af Kilden; *fig.* – dans les (aux) sources, hente Oplysninger fra Kilderne, fra Hovedforfatterne, fra de originale Skrifter; – dans la bourse de q., laane hos En, øse af Ens Pung; j'ai –é de grandes consolations dans votre entretien, jeg har hentet stor Trøst fra Samtalen med Dem.

Puiseur, *m.* Arbeider, som øser Vand [ud af en Tørvegrav.

Puisoir, *m.* Skee, hvormed Salpeteret tages op af Kjedelen; Slags lille Vandbeholdning.

Puisque, *conj.* efterdi, eftersom, saa-[som.

Puissamment, *ad.* kraftigen, eftertrykkeligen; meget, overordentligt; agir –, handle med Kraft; il est – riche, han er overvættes rig.

Puissance, *f.* Magt; Regjering, Herredømme; souverain Magt; Magthaver; Kraft, Styrke; Evne; (Math.) Potens; (Méc.) den bevægende Kraft; toute- –, Almagt; – du glaive, Magt til at dømme fra Livet, Ret over Liv og Død; la – des clefs, Kirkens Ret til at binde el. løse fra Synden; avoir q. el. qc. en sa –, have en Person el. Ting i sin Magt, være Herre over samme; il n'est pas en sa – de faire qc., det staaer ikke i hans Magt

at gjøre Noget; être en – de père et de mère, staae umiddelbart under Faders og Moders Formynderskab, saa at Intet kan foretages uden deres Samtykke; il devient une –, han bliver en Mand af stor Indflydelse; il est bien avec toutes les –s du jour, han staaer sig godt med Øieblikkets Stormænd; traiter de – à –, underhandle som Lige med Lige; l'aimant a la – d'attirer le fer, Magneten har den Egenskab (la vertu el. la propriété) at kunne tiltrække Jernet; Hautes Puissances, Titel for Generalstaterne i den hollandske Republik; Nobles –s, Titel for Stænderforsamlingen i hver enkelt af de 7 hollandske Provindser.

Puissant, e, *a.* mægtig; formaaende, indflydelsesrig; kraftig, virksom; dygtig; overordentlig rig; feed, vel ved Magt; tout –, almægtig; le Tout-Puissant, den Almægtige; avoir de –s amis, have mægtige, formaaende Venner; un – remède, et virksomt, kraftigt Middel; de –es raisons, kraftige, afgjørende Grunde; – logicien, dygtig Logiker; – capitaliste, overordentlig rig Capitalist; cet homme est devenu très –, saute de faire de l'exercice, denne Mand er bleven overordentlig feed af Mangel paa Bevægelse; *s. m. pl.* de Store og Mægtige; les –s du siècle, Aarhundredets Store og Mægtige.

Puits, *m.* Brønd; – perdu, Brønd med Sandbund, hvori Vandet taber sig; *fig.* og *fa.* c'est un – de science, det er en overordentlig lærd Mand; un – d'or, en overordentligt rig Mand; *prov.* il faut puiser tandis que la corde est au –, man maa smede medens Jernet er varmt; la vérité est au fond du –, Sandheden er skjult, den findes kun ved alvorlig Søgen; ce qu'on lui dit, tombe dans un –, hvad man siger ham er vel bevaret, han fortæller det ikke til Andre; cela ne tombera pas dans le –, det skrives ikke i Glemmebogen; (Mil.) Ulvegrav, Grav, som tildækkes med Grene og Jord for at Ryttertet kan styrte deri; (Min.) Skakt, Aabning, hvorigjennem man kommer ned i en Grube.

Pulicaire, *a.* (Méd.) ledsaget af røde Pletter; fièvre –, Slags Purpurfeber.

Pullulation, *f.* stærk og hurtig Formerelse.

Pullule, *v. n.* formere sig stærkt i kort Tid; *fig.* udbrede sig hurtigt vidt og bredt (om skadelige Meninger og Vildfarelser).

Pulmonaire, *a.* henhørende til Lungen; *s. f.* (Bot.) Lungeurt; Lungemos.

Pulmonal, e, *a.* hidrørende fra Lungen; *pl. m.* –naux.

Pulmonie, *f.* Lungesyge, Lungesot.

Pulmonique, *a.* (Méd.) som lider af Lungesyge, lungesyg; *s.* En, som lider af Lungesygdom.

Pulpation, *f.* (Pharm.) visse Planteſubstantiers Udtværing til Mos el. Deig.

Pulpe, *f.* Kjød paa Frugter og Kjøkkenurter; Marv i Træarter; det fineste Kjød af Dyr; (Pharm.) Mos el. Deig af Plantemarv; (An.) – cérébrale, Hjernemarv.

Pulper, *v. a.* (Pharm.) udtvære til Mos.

Pulpeux, se, *a.* (Bot.) opfyldt af en blød Masse, kjødfuld.

Pulpoire, *f.* (Pharm.) Slags Træskee til at udtvære med.

Pulsare, *m.* Slags Drue fra Languedoc.

Pulsatif, ive, *a.* (Méd.) bankende; douleur –ive, smertelig Banken.

Pulsation, *f.* (Méd.) Banken, Pulsslag; (Phys.) svingende Bevægelse.

Pulsiloge, *m.* Instrument til at afmaale Pulsslagenes Hurtighed (bedre: pulsimètre).

Pulsimancie, *f.* (Méd.) Forudsigelse af Pulsens større el. mindre Hurtighed; *p. u.*

Pulsimètre, *m.* s. pulsiloge.

Pulvérage, *m.* (Féo.) Afgift til Godsherrerne af Faarene, som kom ind paa deres Jorder; *v.*

Pulvérin, *m.* Fængkrudt (ogs. poussière); Krudthorn til Fængkrudtet (*v.*); fine Vanddraaber, som ligne Støv (i Vandspring).

Pulvérisation, *f.* Pulverisering, Knusning el. Forvandling til Pulver.

Pulvériser, *v. a.* pulverisere, forvandle til Pulver; *fig.* omstøde; aldeles gjendrive el. tilintetgjøre.

Pulvérulent, e, *a.* som let pulveriseres el. forvandles til Pulver; (Bot.) belagt med fiint Støv, pudret.

Pumicin, *m.* Palmeolie (huile de Sénégal).

Punais, e, *a.* stinkende af Næsen; næsten berøvet Lugten; *s. m.* En, som sattes Lugten el. som stinker af Næsen (bruges ikke som *s. f.* formedelst dets Lighed med efterfølgende Ord).

Punaise, *f.* Væggetæge, Væggeluus; *prov.* og *pop.* avoir le ventre plat comme une –, have en tom Mave, være strupfulten. [Berøvelse af Lugten.

Punaisie, *f.* Ildelugt af Næsen;

Punch (un udt. on), *m.* Punsch.

Punique, *a.* punisk; bruges kun i Udtr. les guerres –s, de puniske Krige, tre Krige mellem Rom og Carthago; foi –, Troløshed.

Punir, *v. a.* straffe; gjengjælde Godt med Ondt; il a été bien –i de son indulgence pour ses enfants, han har maattet bøde haardt for sin Overbærelse med sine Børn; être puni par où l'on a péché, lide Følgerne af Synden.

Punissable, *a.* strafskyldig, strafværdig.

Punisseur, se, *s.* og *a.* Straffer, Hævner; straffende; *v.* [Tugtelse.

Punition, *f.* Afstrafning (*v.*); Straf,

Pupillaire, *a.* (Jur.) tilhørende en Myndling; (An.) membrane –, Hinde, som tilslutter Pupillen hos Fosteret.

Pupillarité, *f.* Mindreaarighed; *p. u.*

Pupille, *s.* Myndling; forh. Elev; *f.* (An.) Diesteen, Aabning paa Diehinden. [stol.

Pupitre, *m.* Pult, Skrivepult, Rode-

Pupue, *f.* el. puput, *m.* Herfugl, Herpop; *p. u.* s. huppe. [fugl; *p. u.*

Pupuler, *v. n.* skrige som en Her-

Pur, e, *a.* reen; klar; ublandet, ufordærvet; kydsk; sand, ene og alene (i d. Betydn. alm. foran Subst.); un air –, en reen Luft; du vin –, ublandet el. uforfalsket Viin; un cœur –, et reent, uskyldigt Hjerte; un style –, en reen Stiil (uden fremmede Ord el. Vendinger); l'état de –e nature, Adams Tilstand før Syndefaldet, Menneskets Naturtilstand; être en état de –e nature, være ganske afklædt (in puris naturalibus); c'est la –e vérité, det er den nøgne, den rene, skjære Sandhed; par –e malice, af blot Ondskab; .. en –e perte, *loc. ad.* til ingensombelst Nytte, forgjæves; en – don, *loc. ad.* som en Gave uden nogen Betingelse; à – et à plein, *loc. ad.* ganske og aldeles (*ius*).

Pureau, *m.* (Maç.) den ubedækkede Deel af en Teglsteen.

Purée, *f.* assiet Mos af Ærter, Lindser, Bønner o. desl.; potage à la –, el. blot –, assiet Suppe af Ærter, Lindser o. desl.; – de pois, Ærtesuppe; – de gibier, Vildtfricasse.

Purement, *ad.* reent; uskyldigen; reent ud; blot; i Sprogets Aand; vivre –, leve i Uskyldighed; – par plaisir, blot for Fornøielse; écrire –, skrive reent i Sprogets Aand; – et simplement, uden mindste Forbehold el. Betingelse.

Purer, *v. a.* (Brass.) i Udtr. – le baquet, rense Bryggerkarret.

Pureté, *f.* Reenhed; Nøiagtighed i Valg af Udtryk, Sprogreenhed; Reenhed i moralsk Forstand, Retsindighed, Retskaffenhed; Reenhed i Sæder, Kydshed; (Peint.) Nøiagtighed i Tegning; la – de ses intentions, hans rene, redelige Hensigter; la – de ses mœurs, hans rene, ufordærvede Sæder; la – du goût, den rene, luttrede Smag.

Purette, *f.* jernholdig Strøpulver, magnetisk Glimmersand.

Purgatif, ve, *a.* afførende; *s. m.* afførende Middel.

Purgation, *f.* Renselse, Afføring; afførende Middel; – canonique, den Anklagedes Retfærdiggjørelse for den geistlige Dommer; – vulgaire, den Anklagedes Retfærdiggjørelse ved Ild-, Vand- el. Vaabenprøve; *pl.* –s menstruelles el. blot –s, Fruentimmers maanedlige Renselse.

Purgatoire, *m.* Skjærsild; *fig.* og *fa.* faire son – en ce monde, lide megen Kummer og Gjenvordighed i denne Verden.

Purge, *f.* pestsmittede Varers Renselse; (Prat.) Udsletning af Prioriteter i en Eiendom.

Purgement, *m.* (Méd.) Afføring; Virkningen deraf; *p. u.* s. purgation.

Purgeoir, *m.* (Hydr.) Rensningskanal ved en Vandledning; *pl.* Bakkener fyldte med Sand, hvorigjennem Kildevand renses.

Purger, *v. a.* rense; afføre; luttre; *fig.* befrie fra Roget; styre; dæmpe; *v. pr.* rense sig; *fig.* retfærdiggjøre sig; – le malade, give den Syge et afførende Middel; – la mer de pirates, rense Havet for Sørøvere; – les métaux, rense Metallerne for fremmede

mede Beſtandele; *fig.* – sa consience, befrie ſin Samvittighed fra enhver Grund til Bebreidelſe; – les passions, dæmpe el. tilintetgiøre Lidenſkaberne; – une langue, udelukke af et Sprog alle Unøiagtigheder og fremmede Tilſætninger; (Pal.) – son bien de dettes, frigiøre ſin Eiendom for Gjæld; – sa contumace, overgive ſig til Retten efter at være bleven dømt ſom udebleven; indſtille ſig for at retfærdiggiøre ſig; se – d'une accusation, retfærdiggiøre ſig for en Anklage; (Mar.) – un vaisseau, ſtrabe et Skib, afſtrabe den gamle Tjære.

Purgerie, *f.* (Sucr.) Sted, hvor Sukkeret renſes, Luttringshuus.

Purification, *f.* Renſelſe; Mariæ Renſelſesfeſt (la chandeleur, Kyndelmesſe); Kalkens Renſelſe med Vin efter Nadveren i den catholſke Kirke; –s légales, Renſelſesceremonier, beſtemte i den jødiſke Lov.

Purificatoire, *m.* (Égl.) Klæde, hvormed Præſten aftørrer Kalken efter ſammes Renſelſe (ſ. purification).

Purifier, *v. a.* renſe; *fig.* luttre; *v. pr.* renſe ſig; iagttage den i den jødiſke Lov befalede Renſelſesceremoni; *fig.* luttre ſig.

Puriforme, *a.* (Méd.) materieagtig.

Purisme, *m.* altfor vidtdreven Iver for Reenhed i Sproget, overdreven Reenhed el. Nøiagtighed i Udtryk.

Puriste, *s.* En, ſom lægger altfor ſtor Vind paa Reenhed i Udtryk, Sprogrenſer, Puriſt.

Puritain, e, *s.* Puritaner, Puritanerinde, ſtreng engelſk Presbyterianer; *a.* henhørende til Puritanerne.

Puritanisme, *m.* Puritanernes Lære.

Puron, *m.* Valle renſet for alle Smørbeſtanddele.

Purpurin, e, *a.* purpurrød, purpurfarvet.

Purpurine, *f.* revet Metal, ſom bruges til Fernisering el. til Bronzefarve.

Purpurite, *f.* forſtenet Purpurſnekke.

Purulence, *f.* (Méd.) Bullenſtab, Bullenhed.

Purulent, e, *a.* (Méd.) blandet med Materie; foyer –, Stedet i en Pyld, hvor Materien ſamler eller danner ſig.

Pus, *m.* Materie i en Pyld; (Chir.) – louable, godartet, ensfarvet Materie.

Pusillanime, *a.* modløs, modfalden, forſagt; *s.* forſagt, modløſt Menneſke.

Pusillanimité, *f.* overdreven Frygtſomhed, Modløshed, Forſagthed.

Pustule, *f.* (Méd.) Hedeblegn, Blegn med Materie.

Pustuleux, se, *a.* (Méd.) lignende en Hedeblegn, ledſaget af Blegne.

Putain, *f.* offentligt Fruentimmer; *bas.* [Fruentimmer; *p. u.*

Putaniser, *v. n.* løbe efter ſlette

Putanisme, *m.* offentlige Fruentimres utugtige Levnet; Samkvem med offentlige Fruentimre; *bas.*

Putasserie, *f.* utugtigt Levnet; ſtadigt Samkvem med offentlige Kvinder; *bas.* [kvinde; *bas.*

Putassier, ère, *s.* Horekarl, Hore-

Putatif, ve, *a.* (Jur.) ſom anſees for, ſom holdes for, formeentlig.

Putativement, *ad.* (Jur.) formeentligen. [lig Brønd.

Putéal, *m.* (Anc.) Laag til en hel-

Putéal, e, *a.* kommende fra en Brønd; eau –e, Brøndvand; *p. u.*

Putide, *a.* forpeſtet, uſund; *p. u.*

Putine, *f.* lille el. ung Stjøge; *p. u.*

Putois, *m.* (H. n.) Ilder; Ilderſkind; Penſel af Ilderhaar.

Putput (t udt.), *m.* ſ. pupue.

Putréfactif, ive, *a.* forraadnende, frembringende Forraadnelſe.

Putréfaction, *f.* Forraadnelſe, forraadnet Tilſtand.

Putréfait, e, *a.* forraadnet, ſtinkende (*p. u.* almindeligere: putréfié).

Putréfier, *v. a.* bringe i Forraadnelſe; *v. pr.* gaae i Forraadnelſe, raadne.

Putride, *a.* (Méd.) raaden, fordærvet, ſtinkende; fièvre –, Forraadnelſesfeber. [forraadnet Tilſtand.

Putridité, *f.* (Méd.) Forraadnelſe,

Putrilage, *m.* (Méd.) fordærvet Vædſke, ſom udflyder af kræftartede Saar.

Putrilagineux, se, *a.* (Méd.) fordærvet (om Materie, ſom udflyder af kræftartede Saar).

Puy, *m.* Bjerg; *v. inus.*

Pycnotique, *a.* (Méd) gjørende Vædſterne tykkere.

Pygargue, *m.* (H. n.) en hvidhalet Rovfugl, Slags Ørn.

Pygmée, *m.* Pygmæ; Dverg; lille Menneſke; *fig* indbildſk Stymper.

Pylète, *f.* (Méd.) Betændelse i Mavemundingen.

Pylône, *m.* (Arch.) stort Portal med et firkantet Taarn foroven paa Forsiden af de ægyptiske Templer.

Pylore, *m.* (An.) neverste Mavemunding. [Mavemundingen.

Pylorique, *a.* (An.) henhørende til

Pyorrhagie el. **pyorrhée**, *f.* (Méd.) Udløb af Materie.

Pyose, *f.* (Méd.) Mavesvaghed, bestaaende i en bestandig Afsætning af Materie. [Phalæne, Lysøger.

Pyralide, *m.* (H. n.) lysøgende

Pyramidal, e, *a.* pyramideformig, pyramidedannet; *fa.* uhyre, colossal; œuvre –e, kæmpemæssigt, colossalt Værk; succès –, uhyre, uhørt Held; *pl. m.* –daux. [Klokkeblomst.

Pyramidale, *f.* (Bot.) høi, blaa

Pyramide, *f.* Pyramide, Støtte, som løber spids til foroven; (An.) fremstaaende Forhøining i Mrets Trommehuulhed; en –, *loc. ad.* pyramideformigt.

Pyramider, *v. n.* (Peint.) have el. antage en pyramidalsk Form, løbe til i en Spids. [vildt Pæretræ.

Pyraster (r udtales), *m* (Bot.) Slags

Pyrée, *m.* (Ant.) Sted, hvor Magerne el. Ildtilbederne vedligeholdt den hellige Ild; (Géogr.) Navn paa en Havn ved det gamle Athen (Piræus).

Pyrénacée, *f.* (Bot.) bæragtig Plante, hvis Frø indsluttes i en beenagtig Skal, omgiven af en kiødagtig Masse.

Pyrène, *f.* (Bot.) Frugtsteen, som indsluttes i en kiødagtig Masse.

Pyrénéite, *m* (H. n.) sort Granat fra Pyrenæerne. [blomst.

Pyréthre, *m.* (Bot.) Slags Kameel-

Pyrétique, *a.* (Méd.) feberfordrivende, feberstillende. [om Febere.

Pyrétologie, *f.* (Méd.) Afhandling

Pyrétologiste, *m.* (Méd.) Forfatter til en Afhandling om Febere; En, som studerer Febernes Natur og Behandling.

Pyrique, *a.* henhørende til Ilden; spectacle –, Skuespil med Fyrværkeri.

Pyrite, *f.* (Minér.) Svovlkiis.

Pyriteux, se, *a.* (Minér.) indeholdende Svovlkiis, svovlkisagtig.

Pyroboliste, *m.* Fyrværker.

Pyrolâtre, *s.* og *a.* Ildtilbeder; tilbedende Ilden. [for Zoroasters Disciple.

Pyrolâtrie, *f.* Tilbedelse af Ilden, egen

Pyrole, *f.* (Bot.) Vintergrøn.

Pyroligneux, se, *a.* (Chi.) i Udtr. acide –, Syre, som er udvraget af Træ ved Ildens Hjelp.

Pyrolignite, *m.* (Chi.) træsuurt Salt.

Pyrologie, *f.* Kunst at forfærdige Fyrværkerier, Fyrværkerkunst; Afhandling om Fyrværkeri.

Pyromance el. **pyromancie**, *f.* Spaadom af Ilden.

Pyromètre, *m.* (Phys.) Instrument til at maale Ildens forskjellige Grader, el. til at maale Legemers, især Metallers, Udvidelse ved Ilden.

Pyrométrie, *f.* Kunst at maale Legemers, især Metallers, forskjellige Udvidelse ved Ilden. [maalekunsten.

Pyrométrique, *a.* henhørende til Ild-

Pyromaque, *a.* som afgiver Ild under Fyrstaalet; pierre –, Fyrsteen.

Pyronomie, *f.* Kunst at styre el. vedligeholde Ilden under chemiske Operat'oner. [nat.

Pyrope, *m* (H. n.) bøhmisk Gra-

Pyrophage, *m.* Ildæder; s. s. ignivore. [nemsigtig over Ilden.

Pyrophane, *a.* som bliver gjen-

Pyrophore, *m.* (Chi.) Pu.ver, som antændes i Berørelse med Luften; *pl.* (Anc.) græske Soldater, som bare Kar med Ild i Spidsen af Armeen.

Pyroscaphe, *m.* Slags Dampbaad.

Pyroscope, *m.* (Phys.) Instrument til at maale Straalevarmen. [brynde.

Pyrosis (s udtales), *f.* (Méd.) Hals-

Pyrostatique, *f.* Lære om at styre og regulere Ilden; ogs. *a.* regulerende Ilden.

Pyrotechnie, *f.* Lære om Ildens Brug og Anvendelse; Fyrværkerkunst; – chirurgicale, Kunst til at benytte brændende Midler til Helbredelse af Sygdomme.

Pyrotechnique, *a* henhørende til Læren om Ildens Anvendelse, angaaende Fyrværkerkunsten. [brændende.

Pyrotique, *a.* (Méd.) ætsende,

Pyrrhique, *f.* og *a.* (Anc.) militair Dands i fuld Rustning; græsk Versemaal, bestaaende af to korte Stavelser.

Pyrrhonien, ne, *s.* (Anc.) Tilhænger af en philosophisk Sect, der tvivlede om Alt; nu: En, som tvivler om Ting, Andre anser for visse; ... *a.* henhørende til Tvivlernes Sect.

Pyrrhonisme, *m.* Vane el. Tilbøielighed til at tvivle om Alt.

Pythagoricien, ne, *a.* hørende til Pythagoras's Sect, der troede paa Sjælevandringen; (Arith.) table –ne (el. pythagorique, el. de Pythagore), den lille Multiplicationstabel; .. s. Pythagoræer.

Pythagorique, *a.* f. pythagoricien.

Pythagorisme, *m.* Pythagoras's Lære om Sjælevandringen.

Pythiade, *f.* (Ant.) Tidsrum af fire Aar, som forløb mellem de pythiske Leges Høitideligholdelse.

Pythie, *f.* (Ant.) Apollo's Præstinde i Delphi; f. pythonisse.

Pythien, *a. m.* f. pythique.

Pythique, *a.* (Ant.) jeux –s, pythiske Lege, som høitideligholdtes hvert 4de Aar til Ære for Apollo (kaldt med Tilnavn Pythien, efter Slangen Python, som han dræbte); flûte –, Fløite, som accompagnerede Sangen til Ære for Apollo.

Pythonisse, *f.* (Ant.) Apollos Præstinde, som gav Orakelsvar i Delphi; Spaakvinde, Hex.

Pyulque, *m.* (Chir.) Slags Sprøite til at bortskaffe Materie.

Pyurie, *f.* (Med.) Afføring af Urin blandet med Materie.

Q.

Quadernes, *m. pl.* (Jeu) alle Fire i Tærningkast (i Brætspil; almindeligere: carmes); amener –, kaste alle Fire, faae alle Fire op i eet Kast.

Quadragénaire (koua–), *a.* fyrretyveaarig, fyrretyve Aar gammel; (Math.) indeholdende fyrretyve Enheder; .. *s. m.* en fyrretyveaarig Mand.

Quadragésimal (koua–), *a.* henhørende til Fastetiden; *pl. m.* –maux.

Quadragésime (koua–), *f.* bruges kun i Udtr.: le dimanche de la –, første Søndag i Fasten.

Quadrangle (koua–), *m.* (Géo.) Figur, som har fire Vinkler og fire Sider, Firkant.

Quadrangulaire (koua–), *a.* (Géo.) [firkantet.

Quadrangulé (koua–), e, *a.* f. f. quadrangulaire.

Quadrat, *m.* (Impr.) f. cadrat, [der foretrækkes.

Quadrat (koua–), e, *a.* (Astrol.) bruges i Udtr. aspect –, to Himmellegemers Stilling imod hinanden i en Afstand af 90° (v. f. quadrature).

Quadrateur (koua–), *m.* En, som søger el. bilder sig ind at have fundet Cirklens Qvadratur (iron.).

Quadratin, *m.* (Impr.) lille Slutte-qvadrat, Gevirt (f. cadratin)

Quadratique (koua–), *a.* (Alg.) équation –, qvadratisk Ligning.

Quadratoriste (koua–), *m.* Frescomaler, som maler Ornamenter; *p. u.*

Quadratrice (koua–), *f.* (Géo.) krum Linie, hvorved man vilde bestemme Cirklens tilnærmede Qvadratur.

Quadrature (koua–), *f.* krumme Liniers Forvandling til en Qvadrat; (Peint.) italiensk, architektonisk Frescomaleri; (Astr.) to Himmellegemers Stilling imod hinanden i en Afstand af 90°; (Horl.) f. cadrature.

Quadrer, *v. a.* og *n.* f. cadrer.

Quadricapsulaire (koua–). *a.* (Bot.) sammensat af fire Kapsler, firkapslet.

Quadricolore (koua–), *m.* (H. n.) firfarvet ostindisk Berling, Slags Guldspurv; *f.* (Bot.) firfarvet Anemone.

Quadricorne (koua–), *m.* (H. n.) firhornet drøvtyggende Dyr, Slags Antilop. [firtandet.

Quadridenté (koua–), e, *a.* (Bot.)

Quadriennal, *a* f. quatriennal.

Quadrifide (koua–), *a.* (Bot.) firspaltet, firkløvet.

Quadriflore (koua–), *a.* (Bot.) som bærer firhovede Blomster.

Quadrifolium (koua–), *m.* (Bot.) Plante, som bærer fire Blade paa en Stilk, Firkløver.

Quadrigaire (koua–), *m.* (Ant.) Kudsk for en tohjulet, firspændig Vogn hos de Gamle.

Quadrige (koua–), *m.* (Ant.) tohjulet Vogn med fire jevnsides forspændte Heste; (Chir.) Slags Bind, som anvendes ved Brud af Ribbeen (quadriga).

Quadrijugué (koua–), e, *a.* (Bot.) firparret (om modsat sinnede Blade).

Quadrilatère (koua–), *a.* (Géo.) firsidet, *s. m.* en firsidet Figur.

Quadrille, *m.* Dandseparti, bestaaende af fire Par Dandsere; Slags L'hombrespil, Qvadrille; *s. f.* Hob Ridere af samme Parti i Tourneerspil.

Quadrillion (koua–), *m.* Qvadrillion, en Million Gange en Trillion.

Quadrilobé (koua-), e, *a.* (Bot.) firlappet (om Blade).

Quadriloculaire (koua-), *a.* (Bot.) firrummet (om Frugt).

Quadrimane (koua-), *a.* firhændet; *m.* (H. n.) Insect, med fire Fodtrævler.

Quadrinome (koua-), *m.* (Alg.) algebraisk Udtr. bestaaende af fire Led.

Quadriparti (koua-), e, *a.* (Bot.) firdeelt.

Quadriphylle (koua-), *a.* (Bot.) firbladet, som har fire smaa Blade.

Quadrirème (koua-), *f.* (Ant.) Galei med fire Rader Aarer.

Quadrisyllabe (koua-), *m.* firstavelset Ord.

Quadrivalve (koua-), *a.* (Bot.) firklappet (om Frøgjemmet).

Quadrumane (koua-), *a.* (H. n.) firhændet (om Aberne); *m.* firhændet Dyr, Abe.

Quadrupède (koua-), *a.* (H. n.) firfødet; *m.* firfødet Dyr.

Quadruple (koua-), *a.* som er fire Gange saa stor, firdobbelt; (Mus.) croche –, Fjerdepart af en Ottendeels Node; *m.* det Firdobbelte; Slags spansk Guldmynt af omtr. 32 Rigsdalers Værdi.

Quadrupler (koua-), *v. a.* tage firdobbelt; multiplicere med Fire; gjøre fire Gange større; *v. n.* forøges til det Firdobbelte.

Quai (kiè), *m.* Bolværk langs med en Flod el. Kanal, for at beskytte imod Oversvømmelse; Lade- el. Lodseplads ved en Havn; Gade, som løber langs med Stranden, med en Flod el. en Kanal.

Quaiage, s. quayage.

Quaiche (kièche), *f.* (Mar.) Kagstib, Tægsfartøi med Gaffel.

Quaker el. quacre (koua-), *m.* Qvæker.

Quakeresse (koua-), *f.* Qvækerinde.

Quakérisme (koua-), *m.* Qvækernes Lære.

Qualificateur, *m.* Theolog i den catholske Kirke, som har det Hverv at undersøge og bedømme forelagte Religionsspørgsmaale og at bedømme om Udbredelsen af et Skrift kan tillades; i Spanien: Bisidder i Inqvisitionsretten.

Qualificatif, ve, *a* (Gr.) betegnende en Egenskab, beskrivende; *m.* Egenskabsord.

Qualification, *f.* Meddelelse af en Titel el. et Navn, Benævnelse.

Qualifié, e, *p.* og *a.* som er tillagt en Titel, betitlet; anselig, fornem, af Stand; les personnes –es de la ville, Standspersonerne i Byen, de meest Ansete i samme; (Pal.) un crime –, en svær Forbrydelse.

Qualifier, *v. a.* give en Ting el. en Person et Navn, benævne, betitle, erklære for; *v. pr.* benævne sig; udgive sig for; – q. de fourbe, kalde En en Bedrager; – un système d'erroné, erklære et System for vildfarende; – q. de comte, give En Titel af Greve (i d. Betydn. kan *de* udelades: – docteur, benævne En Doctor; Brugen af *de* tilhører især Omgangssproget); il se qualifie docteur, han kalder sig Doctor el. giver sig ud for Doctor.

Qualité, *f.* Egenskab, Beskaffenhed; god Egenskab; Tilbøielighed, Naturanlæg, Sædvane; fornem Stand; Titel; (Jur.) Egenskab, som hjemler En en vis Ret; Bemyndigelse; *pl.* les –s d'un arrêt, personlige Omstændigheder saasom Ens Navn, Fag el. Bolig, der anføres i Indledningen til en afsagt Dom; cet homme a beaucoup de bonnes –s el. blot beaucoup de –s, denne Mand besidder mange gode Egenskaber; ce vin a de la –, denne Vin er af et fortrinligt Slags; homme de –, Mand af Stand; personnes de –, Standspersoner; il prend la – de prince, han giver sig Titel af Fyrste; avoir – pour faire une ch., være bemyndiget til at gjøre Noget; prendre – d'héritier, optræde som Arving; . . en – de, *loc. pp.* i Egenskab af; en – de tuteur, som Formynder.

Quand, *ad.* naar, da; til hvilken Tid; – viendrez-vous? naar kommer De? quand je le pourrai, saasnart det bliver mig muligt; depuis – êtes-vous venu? hvorlænge er det siden, at De er ankommen? jusques à – le garderez-vous? hvorlænge vil De beholde den? pour – me le promettez-vous? til hvad Tid lover De mig det? . . . *conj.* om end, om endog; je le ferais, – même (el. – bien même) vous ne le voudriez pas, jeg vilde gjøre det, om endogsaa (selv om) De ikke ønskede det; . . . *loc. pp.* – et –, paa samme Tid som (*v.*).

Quanquam (kouankouam), *m.* en latinsk Tale, som fremsagdes af en Skolediscipel; *v.*

Quant à, *al.* hvad angaaer; naar Styrelsen for quant ikke er Subject for det følgende Verbum, bruges dette Udtryk; i modsat Tilfælde foretrækkes pour: quant à moi, tout m'est indifférent, hvad mig angaaer, da er Alt mig ligegyldigt; pour moi, je ne m'en mêlerai pas, hvad mig angaaer, da blander jeg mig ikke deri; *fa.* il se met sur son – à soi, han taler i en afgjørende, arrogant Tone; tenir son – à soi, se tenir sur son – à soi, antage et stolt, arrogant el. tilbageholdent Væsen.

Quantes, *a. f. pl.* forekommer kun i Forbindelse med fois og i Udtrykkene: toutes et – fois que, saa ofte som; toutes fois et –, saa ofte Leilighed tilbyder sig; *v. fa.*

Quantième, *a.* hvilken i Tallet? le – êtes-vous dans la compagnie? hvilken i Tallet er De i Compagniet? (*v.* nu hellere: le combien êtes-vous?); *s. m.* Dag i Maaneden, Datum; quel – avons-nous? hvad skrive vi? montre à –s, Uhr, som viser Datum.

Quantité, *f.* Størrelse, Tal; stort Antal, Mængde (i d. Betydn. ogs. *ad.*); (Gr.) Stavelsemaal, Quantitet; (Mus.) Tonernes relative Varighed; il y avait – de monde à la promenade, der var en stor Mængde Mennesker ude at spadsere; du vin en –, Vin i stor Mængde; (Math.) – continue, et Legemes Udstrækning i alle Dimensioner; – discrète, Samling af særskilte Gjenstande.

Quarantain, *m.* (Manu.) Slags Tøi, som holder 4000 Traade i Kjæden; (Bot.) Slags Levkøi.

Quarantaine, *f.* Antal af Fyrretyve; fyrretyve Aars Alder; fyrretyve Dages Fastetid; Quarantaine; approcher de la –, nærme sig det fyrretyvende Aar; jeûner la –, holde fyrretyve Dages Faste; faire (la) –, holde Quarantaine.

Quarante, *a. n.* fyrretyve; les – heures, Bønner, som holdes tre Dage foran den hellige Hostie i den catholske Kirke, for at anraabe Guds Bistand i farefulde Begivenheder; *s. m.* Tallet Fyrretyve; les –, det franske Academies Medlemmer; le tribunal de –, de Fyrretyves Domstol i Venedig; (Jeu) le trente et –, Slags Hasardspil; avoir quarante-cinq, have tre Fjerdedeel af de fastsatte Points i Boltspil; *fig.* og *fa.* avoir – -cinq sur la partie, have store Fordele i en Sag, være næsten vis paa at vinde Seir.

Quarantic, *f.* de Fyrretyves Ret i Venedig.

Quarantième, *a. n. ord.* fyrretyvende; *s. m.* fyrretyvende Deel.

Quarderonner, *v. a.* (Charp.) afrunde de skarpe Kanter paa en Bjælke.

Quaréographe, *m.* nyt Instrument til Perspectivtegning.

Quarré, *s.* carré.

Quart, *m.* Fjerdedeel; Qvarteer; deux heures un –, et Qvarteer til Tre; un – d'aune, et Qvarteer, Fjerdepart af en Alen; un – de liene, en Fjerdingvei; un – de boisseau, et Fjerdingkar; portrait de trois-s, Portrait, hvis ene Side sees en face, og den anden forkortet efter Perspectivets Regler; levraut de trois –s, ung Hare, der er næsten fuldvoxen; *fa.* passer un mauvais – d'heure, friste en Ubehagelighed; le – d'heure de Rabelais, det Dieblik, da man skal betale sit Maaltid; et ubehageligt Dieblik; le tiers et le –, Kreti og Pleti, alle Slags Folk; conter ses affaires au tiers et au –, fortælle sine Anliggender til Alle og Enhver; – d'écu, en gammel Mynt, som gjaldt omtr. 21 ß.; cet homme n'a pas un – d'écu, denne Mand er meget fattig; (Mar.) Vagt om Bord; être de –, være paa Vagt; – de vent, Compasstreg; venir au vent de 5 –s, luve 5 Streger til, holde 5 Streger af; – de cercle, Qvadrant; (Astr.) – de cercle mural, fastsaaende Qvadrant til at maale Middagshøiden; (Arch.) – de rond, Karnis, hvis Bue udgjør Fjerdedelen af en Cirkel; (Mil.) – de conversion, Sving, hvorved Fronten af en Fløi bliver perpendiculair paa den Linie, den før indtog; (Mus.) – de soupir, Pause, som svarer til en Fjerdedeels Rode; (Man.) – en –, Slags Volte; (Horl.) pièce des –s, den Deel i Uhrværk, som slaaer Qvarteret.

Quart, e, *a.* fjerde; bruges kun i Udtr. (Fin.) – denier, Fjerdedeel af en Penning, Slags Afgift; (Ch.) le – au, el. i eet Ord le quartau, Alder af fire Aar (om Vildsvin); (Méd.) fièvre –e, Feber med to Dages Mel-

lemrum; fièvre double –e, Feber, som kommer tilbage to Gange i tre Dage.

Quartaine, *a. f.* fièvre –, Trediedags Feber (fièvre quarte); bruges kun i Udtr.: que la fièvre – le serre! gid Feberen maa knue ham! gid Pesten annamme ham (*pop.*).

Quartan, s. quart.

Quartanien, *m.* (Anc.) romersk Soldat af fjerde Legion.

Quartanier, *m.* (Ch.) fire Aars gammelt Vildsviin.

Quartation, *f.* (Mon.) Blanding af en Fjerdedeel Guld med tre Fjerdedele Sølv (ogs. inquart).

Quartaut, *m.* Fjerdepart af et Oxehoved, Anker.

Quart-d'heure, *m.* Qvarteer; s. quart.

Quarte, *f.* gammelt Maal paa omtr. fire Pægle; (Escr.) Qvart, Slags Stød i Fægtning; (Mus.) Interval af 2½ Toner; (Jeu) fire paa hinanden følgende Kort af samme Farve i Piquet; (Vét.) Sprække i Hestens Hov (ogs. seime –); (Géo.) 216,000de Deel af et Minut.

Quarte-falcidie, *f.* (Jur.) Fradrag, til Fordeel for Arvingen, af en Fjerdepart af et Legat.

Quartenier, s quartinier.

Quarter, *v. n.* undgaae Hjulsporene, ved at kjøre imellem dem; (Escr.) undvige et Stød ved en Sidevending; (Mus.) spille med Intervaller af 2½ Toner, qvartere.

Quarteron, *m.* Fjerdingspund; Fjerdepart af Hundr.de (om Ting, som sælges efter Antallet el. som veies); lille Bog indeholdende 25 Blade Bogguld.

Quarteron, ne, *s.* En, som er født af en Hvid og en Mulat.

Quartidi (koua–), *m.* fjerde Dag i en Decade efter den franske republicanske Calender.

Quartier, *m.* Fjerdepart; Quarteer, Fjerdedeel af en Alen; stort Stykke; Hælestykke; Sidestykke af en Hestehov; Qvarteer af en By, Nabolag, District; Fjerdingaar; Cantonnement, aaben By, hvori der ligger Garnison; Caserne; Qvartal, Afgift el. Rentebeløb for et Qvartal; Fjerdepart af Maanens Bane; Fjerdepart af et Vaabenskjold; *pl.* Auer; Omegn, Nabolag paa Landet; mettre en –s, sønderhugge og adsprede en Delinqvents Lemmer; *fig.* se mettre en quatre –s pour q., gjør sig al optænkelig Umage for at tjene En; éculer les s de ses souliers, træde Kapperne ned paa sine Sko; être le bouffon de son –, være den, som Alle have til Bedste el. more sig over; – général, – du général, Hovedqvarteer; – d'hiver, Vinterqvarteer; donner –, give Pardon, skaane Ens Liv; demander –, anraabe om Pardon; l'alarme est au –, der er Uro i Leiren; maître de – (almindeligere: maître d'études), Repetent, som har Opsigt med Pensionairernes Flid og Opførsel i en Skole; ... à –, *loc. ad.* til Siden, affides (*v.*).

Quartier-maître, *m.* Qvarteermester; – du régiment, Regimentsqvarteermester (quartier-maître-trésorier); *pl.* des quartiers-maîtres.

Quartier-mestre, *m.* første Vagtmester ved et fremmed Cavalcri-Regiment (maréchal-des-logis); *pl.* des quartiers-mestres; *v.*

Quartile (koua–), *a. m.* (Astrol.) kun i Udtr.: – aspect, to Planeters Stilling imod hinanden i en Afstand af 90° (s. quadrature).

Quartinier, *m.* Rodemester.

Quarto (koua–), *m.* spansk Kobbermynt; in–, s. in-quarto.

Quartuaire, *m.* Grændseryster paa de polske Grændser; *v.*

Quartumvirs (koua–), *m. pl.* (Anc.) romerske Gadebetjente.

Quartz (kouartz), *m.* (Minér.) Qvarts, krystalliseret Steenart med Glasglands.

Quartzeux (koua–), se, *a.* qvartsagtig.

Quasi, *m.* Stykke Kalvelaar; *ad. fa.* saa godt som, omtrent, næsten.

Quasi-contrat, *m.* (Jur.) Qvasicontract, stiltiende Contract; *pl.* des quasi-contrats.

Quasi-délit, *m.* (Jur.) en uforsætlig Brøde; *pl.* des quasi-délits.

Quasimodo, *f.* første Søndag efter Paaske (le dimanche de (de la) Quasimodo).

Quasi-pupillaire, *a.* (Jur.) af samme Beskaffenhed som hvad der angaaer Umyndige; *p. u.*

Quass (kouâs), *m.* Slags Brændeviin; de russiske Bønders sædvanlige Drik.

Quassie (kouâ–), *f.* (Bot.) Qvassiatræ.

Quaternaire (koua-), *a.* indeholdende fire Enere.

Quaterne, *m.* Quaterne i Lotterispil. [(om sammensatte Blade).

Quaterné, e, *a* (Bot.) firkobblet

Quatorzaine, *f.* (Pal.) Tid af fjorten Dage mellem Opraab til Auction af Eiendomme, der ere lagde under Beslag.

Quatorze, *a. n.* fjorten; fjortende; *s. m.* Tallet fjorten; den fjortende Dag; (Jeu) en Fjortener i Piquet; Louis –, Ludvig d. Fjortende; le – janvier, den fjortende Januar; avoir quinte et –, være vis paa at vinde i Piquet; *fig.* have grundet Haab om at see sit Forehavende lykkes; *prov.* chercher midi à – heures, søge Vanskeligheder, hvor der ingen er; faire en – jours quinze lieues, reise langsomt; *fig.* være langsom i Alt hvad man foretager sig.

Quatorzième, *a. n. ord.* fjortende; *s. m.* fjortende Deel; fjortende Dag; *s.* den Fjortende. [tende.

Quatorzièmement, *ad.* for det Fjor-

Quatrain, *m.* firliniet Strofe med afvexlende Riim.

Quatre, *a. n.* fire; fjerde; *s. m.* Firtal; den Fjerde; Fire i Kortspil; Henri –, Henrik den Fjerde; le – du mois, den Fjerde i Maaneden; *fig.* un – de-chiffre, en Rottesælde; marcher à – pattes, krybe paa alle Fire; entre – yeux (Mange skrive og udtale entre quatre-s-yeux), under fire Øine; comme –, meget, overvættes; il fait du bruit comme –, han gjør en Pokkers Støi; il boit comme –, han drikker dygtigt; *fa.* il fait le diable à –, han gjør dygtig Støi, han farer hæftigt op; han anvender al sin Kraft paa at sætte sin Villie igjennem; il faut le tenir à –, man maa bruge al Magt for at holde ham; det er vanskeligt at styre ham; se tenir à –, gjøre Vold paa sig selv for ikke at udbryde i Hæftighed; *prov.* se mettre en – pour q., gjøre sig al optænkelig Umage for at tjene En; cela est clair comme deux et deux font –, det er saa klart som at to og to er fire.

Quatre-à-la-livre, *m.* Slags Pundkirsebær; *pl.* des quatre-à-la-livre.

Quatre-cornes, *m.* (H. n.) Slags Ulk, en Fisk-Art; *pl.* des quatre-cornes.

Quatre-dents, *m.* (H. n.) Firtand, Slags Kuglefisk (tétraodon); *pl.* des quatre-dents.

Quatre-œils, *m.* (H. n.) Slags Philander (didelphe); *pl.* des quatre-œils.

Quatre-semences, *f. pl.* (Pharm.) fire Slags Frø, som tilskrives samme Lægekraft.

Quatre-temps, *m. pl.* Catholikernes Fjerdingaarsfaste, Quatemberfaste.

Quatre-vingtième, *a. n. ord.* firsindstyvende; *s. m.* firsindstyvende Deel; *s.* den firsindstyvende.

Quatre-vingts, *a. n.* firsindstyve; det skrives uden s foran et andet dermed forbundet Talord: quatre-vingt-deux, to og firsindstyve; *s. m.* flandersk Hundeart (ogs. kaldt chien d'Artois).

Quatre-yeux, *m.* (H. n.) Slags langhaaret Pungrotte; *pl.* des quatre-yeux.

Quatrième, *a. n. ord.* fjerde; *s. m.* Fjerdepart; fjerde Dag; Fjerdemand; fjerde Etage; Elev af fjerde Klasse; il est pour un – dans cette affaire, han har en Fjerdepart i denne Sag; il loge au –, han boer i fjerde Etage; *s. f.* den Fjerde af flere Damer; fjerde Classe; (Jeu) Quart i Piquet, fire efter hinanden følgende Kort i samme Farve; – majeur, Quart-Major (i Piquet).

Quatrièmement, *ad.* for det Fjerde.

Quatriennal, e, *a.* firaarig, som varer i fire Aar (om Embedstid); *m.* firaarig Embedsmand el. firaarigt Embede; *pl. m.* -naux.

Quatrouillé, *a. m.* (Ch.) Haar af anden Farve end Hovedfarven (om Hunde).

Quatuor (koua-), *m.* (Mus.) Quartet, firstemmigt Stykke; *pl.* des quatuor.

Quayage, *m.* (Com.) Afgift for Tilladelse til at udlosse og udsælge Varer paa en Havneplads; Landingstold, Havnepenge

Que, *pr. rel.* som; d. Pron. bruges som direct Object for det efterfølgende Verbum: Dieu que j'adore, Gud, som jeg tilbeder; voilà ce que c'est, der seer De hvad det har at betyde; *fa.* je n'ai *que* faire, jeg har Intet at bestille; je n'ai *que* faire de lui, jeg trænger ikke til ham; je n'ai *que* faire de vous dire, jeg behøver ikke at sige Dem; je n'ai *que* faire à cela, jeg har ingen Interesse derfor; je n'ai *que* faire là, jeg er ganske tilovers

der; ... *pr. interr.* hvad; *que* faites-vous là? hvad gjør De der? qu'est-ce que c'est? hvad er det? qu'est-il devenu? hvad er der blevet af ham? ..... *conj.* som Conjunct. bruges que paa mange Maader: 1) til at forene en underordnet Sætning med Hovedsætn.: je crois *que* Dieu a créé le monde, jeg troer, at Gud har skabt Verden; 2) til at forene de twende Led af en Sammenligning: il est plus riche *que* son frère, han er rigere end hans Broder; [efter et Compar. oversættes end ved *de* foran et Talord, naar dette ikke er Subject for et følgende Verbum: il possède *plus de* trois mille risdales, han eier mere end tre tusinde Rigsdaler; il travaille *plus que* trois autres, han arbeider mere end tre Andre]; 3) efter Tidsbestemmelser i Stedet for: da, i hvilken: un jour *que* je le trouvai, en Dag da jeg traf ham o. s. v.; l'hiver *qu'il* fit si froid, Vinteren, i hvilken det var saa koldt; 4) i Stedet for hvor, i hvilket: c'est dans cette maison *qu'*il demeure, det er i dette Huus, at han boer; c'est là *qu'*il habite, det er der, at han boer; 5) i Stedet for hvorfor? hvortil? *que* ne se corrige-t-il? hvorfor forbedrer han sig ikke? *que* sert-il de se flatter? hvortil nytter det at smigre sig? 6) til at betegne et Ønske, en Befaling, en Advarsel; *qu'*il vienne, lad ham komme! *qu'*il sorte, lad ham gaae bort! *que* je trahisse mon ami! jeg skulde forraade min Ven! 7) til at indskrænke en negtende Sætning: il ne pense *qu'*à amasser de l'argent, han tænker kun paa at strabe Penge sammen; 8) for ikke at gientage en foruden nævnt Conjunction: *lorsqu'*on a des dispositions, et *qu'*on veut étudier, on fait des progrès rapides, naar man besidder Anlæg og man vil læse med Iver, gjør man hurtige Fremskridt; *comme* tout était prêt, et *qu'*on n'attendait plus *que* etc., da Alt var færdigt, og man kun ventede; *si* vous êtes modeste, et *que* vous soyez appliqué, etc. dersom De er beskeden og De er flittig; 9) i Stedet for visse Conjunctioner, med hvilke den pleier at forbindes: attendez *qu'*il (jusqu'à ce qu'il) revienne, vent, indtil han kommer tilbage; qu'il (*dès qu'il*) fasse le moindre revers, il est malade, naar han blot tillader sig den mindste Uorden, bliver han strax syg; je ne me marierai pas *que* (*avant que*) je n'aie un emploi, jeg vil ikke gifte mig før jeg faaer et Embede; venez *que* (*afin que*) je vous montre ce dessin, kom at jeg kan vise Dem denne Tegning; 10) til at betegne et Udraab: *que* de fois je suis venu ici! hvor tit er jeg ikke kommen her! *qu'*il fait beau! hvor det er smukt! insensé *que* je suis! hvor jeg er ubetænksom! 11) naar Prædikatet sættes foran Subjectet ved Hjælp af ce, saa sættes *que* foran et saadant Subject, hvis det er et Substantiv, og *que de*, hvis det er et Infinitiv: c'est un beau pays *que* la Suisse, Schweits er et deiligt Land; c'est un plaisir *que de* soulager les pauvres, det er en Glæde at hjælpe de Fattige; 12) foran oui og non efter répondre, dire, espérer, oh, voilà, og som Fyldeord i nogle andre eiendommelige Talemaader: *oh que* oui! o Ja! il répondit *que* non, han svarede Nei! voilà *qu'*il tonne, see nu tordner det; si j'étais *que* de vous, hvis jeg var i Deres Sted; cela ne laisse pas *que* d'être inquiétant, det undlader ikke at vække Bekymring; *que* si vous m'objectez, dersom De gjør mig den Indvending.

Quel, le, *a. indf.* hvilken, hvilket; hvad for en el. et, af hvad Art; quel temps fait-il? hvad Veir er det? quelle heure est-il? hvad er Klokken? quel malheur! hvilken stor Ulykke! quel qu'il soit, hvilken han end er; quelle que soit votre intention, hvilken end Deres Hensigt maa være; tel quel, middelmaadig, saa som saa; c'est du vin tel quel, det er kun en middelmaadig Vin.

Quelconque, *a. indf.* hvilkensomhelst, nogensomhelst; il ne lui est demeuré chose –, han har ikke beholdt nogetsomhelst tilbage; donnez-en une raison –, anfør en el. anden (en hvilkensomhelst) Grund derfor; d'une manière –, paa enel. anden Maade.

Quellement, *ad.* bruges kun i Udtr.: tellement –, saa nogenlunde; je me porte tellement –, jeg befinder mig saa nogenlunde, taaleligen, hverken godt el. slet; *fa.*

Quelque, *a. indf.* nogen, en el. anden; lidt; si cela était, – historien en aurait parlé, hvis det var saa, vilde en el. anden Historieskriver have talt derom; cela me fait – peine, det volder mig nogen Sorg; – peu d'argent, en Smule Penge; – chose (*m.*), Noget; Naar quelque bruges i Forb. med que, er det enten *a.* el. *ad.*; det er *a.*, naar quelque og que ere adskilte ved et Subst. el. ved et Adject. og et Subst.; det er derimod *ad.*, naar det staaer foran et Adjectiv uden Subst. el. foran et Talord; i sidste Tilfælde betyder det omtrent: *quelques* efforts que vous fassiez; hvor megen Anstrængelse, De end gjør Dem; *quelques* grands biens qu'il ait, hvor store Rigdomme, han end besidder; *quelque* puissants qu'ils soient, hvor mægtige de end ere; il y a *quelque* soixante ans, det er omtrent tredsindstyve Aar siden.

Quelquefois, *ad.* undertiden.

Quelqu'un, e, *pr. indf.* Nogen; *pl.* quelques-uns, quelques-unes, Nogle; naar quelqu'un staaer absolut, det vil sige ene, uden Forbindelse med et Subst., da bruges det kun om Personer, og antager Hunkj. og Fleert. kun som Subject: j'attends quelqu'un (ikke: quelqu'une, eibeller quelques-uns), jeg venter Nogen; quelques-uns m'ont dit cela, Nogle have sagt mig det; connaissez-vous quelqu'une de ces dames, kjender De Nogen af disse Damer?

Quémander, *v. n.* tigge af Dovenskab; betle i Smug (*v.* ogs caimander).

Quémandeur, se, *s.* Betler, Betlerske; Tigger i Smug (*v.* ogs. caimandeur).

Qu'en-dira-t-on, *m.* Bysnak, Folkesnak; se moquer du qu'en-dira-t-on, ikke bryde sig om hvad Folk siger; *pl.* des qu'en-dira-t-on.

Quénelle, *f.* Slags Kjød-Farce el. Kjødbolle, Kjødklump i en Postei.

Quénia, *m.* (H. n.), afrikansk Pindsvin.

Quenotte, *f.* Barnetand; *fa.* [svin.

Quenouille, *f.* Haandteen; Rokkehoved; Silke, Hør el. Uld, som vikles om Haandtenen el. Rokkehovedet, Tot; Sengestolpe; *fig.* Spindesiden, Ovindelinien; monter, charger, coiffer une –, vikle Silke, Hør el. Uld om en Haandteen el. om et Rokkehoved; *fig.* ce royaume est tombé en –, Thronen er i dette Kongerige gaaet over til Ovindelinien; *prov.* allez filer votre –, pas De Deres Teen (om et Fruentimmer, som blander sig i Sager over hendes Evner). [Rokkehovedet.

Quenouillée, *f.* Teenfuld, Tot om

Quenouillette, *f.* lille Haandteen; Spinderok; (Fond.) Jernstang, hvormed Enden af Støberøret stoppes.

Quérable, *a.* (Jur.) s. requérable.

Quérat, *m.* (Mar.) Huden fra Kjølen indtil underste Barkholt, Kimmingen til samme Barkholt.

Quercerelle, *f.* s. crécerelle.

Quercitron, *m.* (Bot.) Slags amerikansk Vintereeg el. Steeneeg, hvis Bark giver en gul Farve; Barken af denne Slags Eeg.

Querelle, *f.* Trætte, Klammeri, Strid; faire, chercher – à q., yppe Klammeri med En; susciter une – à q., paaføre En en Strid; entrer dans une –, indlade sig i en Strid; embrasser, épouser la – de q., tage Ens Parti i en Strid; prendre – pour q., forfegte Ens Sag; vider une –, gjøre Ende paa en Strid; *prov.* – d'Allemand, ubeføiet Strid, Klammeri uden Anledning.

Quereller, *v. a.* yppe Klammeri; skjænde paa En; *v. pr.* trættes; skjændes; *v. n.* kives; skjænde; son père l'a –é, hans Fader har skjændt paa ham; ils se querellent toujours, de ligge altid i Klammeri sammen; il aime à –, han holder af at kives el. af at skjænde.

Querelleur, se, *a.* trættekjær; bidsk (om Hunde); *s.* trættekjært Menneske, Skjendegjæst.

Quérimonie, *f.* (*Dr. can.*) Bønskrift til en geistlig Dommer om Tilladelse til at udstede en Opfordring til at oplyse et Factum.

Quérir, *v. a.* hente, saa at den el. det, der hentes, bringes med; d. Verb. bruges kun i l'infin. efter aller, venir, envoyer: je l'ai envoyé –, jeg har sendt Bud hen efter ham (*v.*); *prov.* og *pop.* il serait bon à aller – la mort, han bliver længe borte, naar han sendes i et Ærinde, det er en Nøler. [sair; *v.*

Quésiteur, *m.* Slags Politicommis

Questeur, *m.* (Anc.) Skatmester (i Rom); forh. Bestyrer af Universitetets

Palmesøndag til Søndagen efter Paaske (inclus).

Quinze, *a. n.* femten; femtende; *s.m.* Tallet femten; den femtende Dag; Slags Kortspil, hvori den, hvis Stik tælle 15 Points, vinder; en af fire Toure i et Parti Boldspil; Louis quinze, Ludvig d. femtende; le – du mois, den Femtende i Maaneden; depuis – jours, siden fjorten Dage; *fa.* celui–là en vaut –, det er meget morsomt; avoir – sur la partie, have en Fordeel forud i en Sag, have vundet Spil; il pourrait vous donner – et bisque en cela, han har deri et stort Forspring for Dem; han er deri Deres Mester; ... *s.m.* les Quinze-Vingts, Hospital for trehundrede Blinde i Paris; un quinze–vingts, en Blind fra dette Hospital (*fa.*).

Quinzième, *a.n. ord.* femtende; *s.m.* femtende Dag; Femtendedeel. [tende.

Quinzièmement, *ad.* for det Fem-

Quiossage, *m.* (Tann.) Læders Skavning el. Glatning paa Haarsiden for at rense det for Kalk o. desl.

Quiosse, *f.* (Tann.) Slags Steen til at skave Læder. [for at rense det.

Quiosser, *v. a.* (Tann.) skave Læder

Quipos, *m.* Snoer, som Peruvianerne knyttede paa forskjellige Maader, for derved at erindre sig el. meddele Andre en Række Begivenheder.

Quiproquo, *m.* Feiltagelse, Forverling af Udtryk; *pl.* des quiproquo.

Quirizao (kui–), *m.* (H. n.) Slags Kalkun fra Jamaika.

Quis (kis) el. quisse, *m.* (Minér.) Vitriolsteen, Kobberkiis, Svovlkiis.

Quiscale, *m.* (H. n.) Maisæder, indisk Stær. [udstede Qvittering.

Quittance, *f.* Qvittering; donner –,

Quittancer, *v. a.* qvittere paa en Obligation el. andet Gjældsbeviis.

Quitte, *a.* qvit, gjældfri; befriet for; être – envers q., have betalt hvad man skylder En; have gjengjældt en Tjeneste, som man har modtaget af En; il a couru un grand danger, il en a été – pour la peur, han har været udsat for en stor Fare, han er sluppen derfra med Skrækken; il en a été – à bon marché, han er sluppen let derfra; *fa.* – pour (à) être grondé, jeg vil faae lidt Skjænd, og dermed vil det være forbi; je l'en tiens –, jeg fritager ham derfor; jouer à – ou à double el. jouer – ou double, spille qvit el. dobbelt; *fig.* vove Alt for at rede sig ud af en vanskelig Sag; – à –, *loc. ad.* lige op; nous voilà – à –, nu skylde vi hinanden Intet mere; nu har han faaet Gjengjæld.

Quittement, *ad.* (Prat.) bruges almindeligt i Forbindelse med franchement: on lui a vendu ce bien franchement et –, man har solgt ham denne Eiendom frigjort fra al Gjæld; *v.*

Quitter, *v. a.* forlade; gaae bort fra; aflægge; opgive, afstaae fra; fratræde; tage af; slippe; fritage for, eftergive; *v. pr.* se –, forlade hinanden, skilles ad; *v. n.* overgive sit Spil, ikke længere holde Indsatsen; forlade sit Forsæt; la fortune le quitte, Lykken forlader ham, vender ham Ryggen; – la chambre, gaae ud; – le lit, staae op; – le droit chemin, afvige fra Pligten; – le théâtre, gaae fra Theatret; – le monde, frasige sig Verden, trække sig tilbage; gaae i Kloster; – la vie, dse; – ses habits, trække sine Klæder af; – la robe, forlade den juridiske Bane; – sa peau, skifte Ham; *fig.* forlade sine Sædvaner, skifte Charakteer; – ses mauvaises habitudes, aflægge sine slette Vaner; l'arbre quitte ses feuilles, Bladene falde af Træet; – la partie, indrømme, at man har tabt; *fig.* opgive sin Paastand; *prov.* qui quitte la partie la perd, den, som forlader Spillet før det er ude, taber; den, som ophører at forfølge sin Plan, naaer ikke sit Maal; – prise, slippe, hvad man har faaet fat paa; *fig.* afstaae fra sit Forehavende, opgive sit Forsæt; il ne quitte jamais, hvad han engang har begyndt, det opgiver han ikke let; je vous quitte de vos remercîments, jeg forlanger ikke Deres Tak.

Quitus (kuitus, s udt.), *m.* (Fin.) endelig Qvittering.

Qui–va–là! *m.* Hvem der! et Tilraab naar der høres Støi; *fig.* il a toujours réponse à qui–va–là! han har altid Svar paa rede Haand; avoir réponse à tout, hormis à qui–va–là, kunne svare paa Alt, undtagen netop paa det forelagte Spørgsmaal.

Qui–vive, *m.* Hvem der! Tilraab af en Soldat, naar Rogen nærmer

vaa ægteſtabelig Viis før Brylluppet; il n'y en a point de si empêché que celui qui tient la – de la poêle, den, ſom leder Sagen, har det almindeligen vanſkeligſt; il s'en est retourné honteusement la – entre les jambes, han er kommen ganſke ſluksret tilbage; .... queue à queue, *loc. ad.* rækkeviis, den ene efter den anden; à la – leu leu, Børneleg (Ræven efter Honſene); ils sont venus à la – leu leu, de ere komne i Række, den ene efter den anden.

Queue-aigue, *f.* (H.n.) Slags Gjærdesmutte; *pl.* des queues-aigues.

Queue-blanche, *f.* (H. n.) Rovfugl af Ørneſlægten; *pl.* des queues-blanches.

Queue-bleue, *f.* (H. n.) Fiirbeen; [*pl.* des queues-bleues.

Queue-d'aronde, *f.* (Méc.) kløftet Nagle; *pl.* des queues-d'aronde.

Queue-de-cheval, *f.* (Bot.) Hestehale, Skov-Padderokke, Skavgræs (prêle); *pl.* des queues-de-cheval.

Queue-de-cochon, *f.* (Méc.) Slags Huulbore; *pl.* des queues-de-cochon.

Queue-d'hermine, *f.* (H.n.) Slags Conchylie; *pl.* des queues-d'hermine.

Queue-de-lion, *f.* (Bot.) afrikanſk Løbeblomſt, Katteurt (léonurus); *pl.* des queues-de-lion.

Queue-de-pourceau, *f.* (Bot.) Slags Fenikel; *pl.* des queues-de-pourceau.

Queue-de-rat, *f.* (Méc.) rund Fiil, til at forſtørre Huller; (Vét.) Slags Udſlet langs med Hestens Been; (Mar.) Katning; *pl.* des queues-de-rat.

Queue-de-renard, *f.* (Bot.) Rævehale; Kaflegræs; (Méc.) Slags tvægget Værktøi; *pl.* des queues-de-renard.

Queue-de souris, *f.* (Bot.) Muſeurt; [*pl.* des queues-de-souris.

Queue-du-chat, *f.* (Da.) Kattesving, Figur i en Contredands; *pl.* des queues-du-chat.

Queue-jaune, *f.* (H. n) Slags Makrel; *pl.* des queues-jaunes.

Queue-lancéolée, *f.* (H.n.) Slangeart; *pl.* des queues-lancéolées.

Queue-noire, *f.* (H.n.) Slags Aborre; *pl.* des queues-noires.

Queue-plate, *f.* (H. n.) fladhalet Slange; *pl.* des queues-plates.

Queue-rouge, *f.* (H. n.) rødhalet Musvit; Slags Makrel; *pl.* des queues-rouges.

Queurse, *f.* (Tann.) Strabeſteen, ſom Garverne bruge.

Queurser, *v.a.* (Tann.) ſtrabe Haar af Skind med Strabeſtenen; *p. u.*

Queussi-queumi, *loc.ad.* ganſke paa ſamme Maade, ligeledes; *inus.*

Queuter, *v. n.* (Bill.) ſtøde begge Billardkuglerne frem med den ſpidſe Ende af Billardſtokken.

Queux, *m.* Slags Hvæsſeſteen (queue); forh. Kok.

Qui, *pr. rel.* ſom; efter en Præpoſit. bruges dette Pron. kun om Perſoner; lequel bruges derimod ſom indir. Object baade om Perſoner og Ting: l'homme à qui (el. auquel) je pense, Manden, paa hvem jeg tænker; la lettre à laquelle (ikke à qui) j'ai à répondre, Brevet, jeg har at ſvare paa; .. det bruges undertiden abſolut i Betydn. af hvo ſom; on ne sait qui meurt ni qui vit, man veed ikke, hvo der dør el. hvo der lever; c'est à qui mieux mieux, de kappes om, hvo der kan gjøre det bedſt; ... undertiden udelades ce foran qui: voilà qui est beau, det kan man kalde ſmukt; qui pis est, hvad værre er; qui plus est, hvad mere er; ... qui que ce soit, hvo det ſaa end er; il n'y a qui que ce soit, der er Ingenſombelſt; .... un je ne sais qui, En, jeg veed ikke ſelv hvem, et Menneſke uden Agtelſe; .... ils étaient dispersés qui çà, qui là, de vare adſpredte, Nogle her, Nogle der (*v.*); ... *pr. inter.* hvo? hvem? i d. Betydn. bruges det ſom Subj. og Object, men kun om Perſoner: qui de lui ou de mon frère obtiendra le prix? hvo, enten han el. min Broder erholder Priſen? qui choisirez-vous? hvem vil De vælge?

à Quia (aku-ia), *loc. ad.* bruges kun i Udtr.: mettre à quia, bringe En ud af Stand til at ſvare; être à quia, ikke vide mere, hvad man ſkal ſvare.

Quibus (kuibuce), *m.* kun i Udtr. avoir du –, have Penge, være rig; *pop.*

Quiconque, *pr. indf.* hvo ſom, hvem ſomhelſt; naar det bruges med beſtemt Hensyn til et Fruentimmer, ſættes det tilſvarende Adj. i *f.*; – de vous, mes dames, serait assez forte pour elle, hvo der af Dem, mine Damer, vilde være ſtærk nok til o. ſ. v.

Quidam (*f.* quidane, *Pal. Ac.*), *s.* et viſt Menneſke, et viſt Fruentimmer, en vis Perſon, ſom man ikke vil nævne; Hankjønsformen forekommer i Omgangsſproget, men Hunkjønsformen kun i Retsudtryk; *pl. m.* quidams.

Quiddité (kui-), *f.* Phil. en Tings Væſen i og for ſig; *v.*

Quiescent (kui-), e, *a.* (Gr. hébr.) lettre -e, ſtumt Bogſtav; (Chi.) hvilende.

Quiet (kui-è), e, *a.* rolig, ſtille; *v.*

Quiétisme (kui-), *m.* nogle Myſtikeres vildfarende Mening, at den kriſtelige Fuldkommenhed beſtaaer i Aandens fuldkomne Uvirkſomhed.

Quiétiste (kui-), *s.* og *a.* Quietiſt, Myſtiker, ſom anſaae Sindets Rolighed og Uvirkſomhed for den høieſte chriſtelige Fuldkommenhed; under Revolutionen: En, ſom ikke vilde deeltage i de politiſke Bevægelſer.

Quiétude (kui-), *f.* Sindsrolighed, Uvirkſomhed; Sorgløshed.

Quignette el. **quinette**, *f.* uldent Tøi af Kameelgarn, Slags Camelot.

Quignon, *m.* ſtort Stykke Brød; *pop.*

Quilboquet, *m.* (Men.) lille Vinkelhage til at maale Taphuller.

Quillage, *m.* (Mar.) i Udtr. droit de -, Afgift, Handelsſkibe have at betale, naar de første Gang anløbe en fransk Havn.

Quillard, *m.* (Jeu) Kegleſpiller; *p. u.*

Quille, *f.* Kegle; (Mar.) Kjøl; (Charp.) Stolpe under en Bro; jouer aux -s, ſpille Kegler; faire toutes les neuf -s, ſlaae alle ni Kegler; *pop.* être planté comme une -, ſtaae op og ned uden at røre ſig; *prov.* être reçu comme un chien dans un jeu de -s, blive meget ſlet modtaget; donner à q. son sac et ses quilles, jage En bort; trousser son sac et ses -s, begive ſig hurtigt bort.

Quiller, *v. n.* kaſte hver en Kegle for at ſee, hvo der ſkal høre ſammen el. hvo der ſkal ſpille først; reiſe de ſlagne Kegler (*p. u.*); . . . *v. a.* kaſte Steen el. Kegler efter Ens Been; ſigte efter Noget og ſøge at naae det med et Kaſteredſkab.

Quilleter, *v. n.* holde ſig opreiſt; *v.*

Quillette, *f.* Sættepiil.

Quillier, *m.* Keglebane, Stedet, hvor Keglerne opſtilles; alle ni Kegler; faire tout le -, ſlaae alle ni Kegler.

Quillon, *m.* Stang, ſom forener Pareerpladen med Kaardehæftet. [60 Pund.

Quillot, *m.* (Com.) tyrkiſt Maal, omtr.

Quin, *m.* (Mar.) Saltgrube, ſom fyldes af Saltvand ved Høivande.

Quinaire, *a.* ſom lader ſig dele med fem; *s. m.* (Ant.) gammel Mynt af mindſte Størrelſe.

Quinate, *m.* (Chi.) kininſuurt Salt; (Bot.) Slags Kløver (nissole).

Quinaud, e, *a.* forlegen, ſkamfuld over at være bleven ſlaaet af Marken; *v. p. u.*

Quincaille, *f.* Kobber- el. Jerntøi, ſom Knive, Saxe, Lyſeſtager o. ſ. v.; Jſenkram; *fig.* Kobbermynt (*p. u.*).

Quincaillerie, *f.* Jſenkramhandel, Jſenkram.

Quincaillier, ère, *s.* Jſenkræmmer, [Jſenkræmmerſke.

Quinconce, *m.* rudeformig Plantning af Træer; Krydsplantning i Form af et Skakbræt; Sted, beplantet med Træer i Form af Ruder. [*m.* -ciaux.

Quinconcial, e, *a.* rudeformig; *pl.*

Quincunce, *a. m.* (Astr.) aspect -, to Planeters Stilling imod hinanden i en Afſtand af 150 Grader.

Quindecagone (kuein -), *m.* (Géo.) Femtenkant (pentédécagone).

Quindécemvirs (kuein -), *m. pl.* (Anc.) femten Opſynsmænd over de ſybillinſke Bøger hos de gamle Romere.

Quindenté (kuein -), e, *a.* (Bot.) femtandet (quinquedenté).

Quine, *m.* to Femmer, alle Fem i Tærningſpil; Quine, fem paa een Gang vundne Tal i Lotteriet.

Quinette, ſ. quignette. [Kinabark.

Quinine, *f.* (Chi.) Kinin, Extract af

Quinique, *a.* (Chi.) acide -, Kinaſyre. [Skjærventſel.

Quinola, *m.* Hjerterknegt i Reverſi.

Quinquagénaire (kueinkoua-), *a.* halvtredſindstyveaarig; *s.* halvtredſindstyveaarig Mand el. Quinde.

Quinquagésime (kueinkoua-), *f.* Quinquageſima, Søndag før Faſten; dimanche de la -, dimanche gras); - pascale, Pintſeſøndag.

Quinquanglé (kueinkouan-), e, *a.* (Bot.) femvinklet, femkantet.

Quinque, *m.* (H. n.) Slags Drosſel (ogſ. kink); (Mus.) femſtemmigt Muſiknummer.

Quinquodenté, e, *a.* (kuein -), ſ. quindenté.

Quinquenelle (kuein-), *f.* femaarig Betalingsfrist. [aarig; *pl. m.* -naux.
Quinquennal (kueinkuè-), *a.* fem-
Quinquennales (kueinkuè-), *f. pl.* (Anc.) Quinquenalier, Feste, som feiredes hos Romerne hvert femte Aar.
Quinquennalité (kueinkuè-), *f.* femaarigt Tidsrum; femaarigt Embede.
Quinquennium (kueinkuènniom), *m.* femaarigt Studium el. Cursus; femaarigt Tidsrum.
Quinquenove (kuein-), *m.* Terningespil med Terninger paa 5 og 9 Points.
Quinquerce (kueinku-), *m.* (Anc.) Priis, vundet i fem Kampe paa samme Dag af den samme Athlet.
Quinquérème (kueinku-), *f.* (Anc.) Galei med fem Rader Aarer.
Quinquet, *m.* Slags Lampe opkaldt efter Opfinderen.
Quinquévir (kueinku-), *m.* (Anc.) En af fem underordnede Øvrighedspersoner i det gamle Rom; *pl.* Forening af 5 Præster, som forrettede Offringerne for de Afdøde.
Quinquille, *f.* s. quintille.
Quinquina, *m.* Kinabark; Kinatræ.
Quinquinate, *m.* s. quinate (som er brugeligere). [at tage Kina.
Quinquinatiser, *v. a.* faae En til
Quint, *a. n. ord.* femte; bruges kun i disse tre Udtr.: Charles-Quint, Keiser Carl den 5te; Sixte-Quint, Pave Sixtus d. 5te; Philippe-Quint, Philip d. 5te; ... *s. m.* Femtedeel (udenfor Retssproget hellere: le cinquième); (Féo.) Afgift til Lehnsherren af en Femtedeel af et kjøbt Lehnsgods's Værdi.
Quintadiner, *v. n.* (Mus.) give en ureen Tone, en dump, snøvlende Lyd (om Orgelpiber).
Quintaine, *f.* Pæl, hvorefter der kastes el. stikkes med Landse.
Quintal, *m.* Centner; stor Steenkrukke; (Mar.) charger au -, lade med Stykgods fra Flere for at fuldstændiggjøre Lasten (Udtr. brugeligt ved Middelhavet; ved Oceanet hedder det charger à cueillette); *pl.* -taux.
Quintan, *m.* (Man.) bevægelig Træfigur til at øve Ryttere i at bruge Landsen i Tourneerridt (ogs. faquin).
Quintane, *a. f.* (Méd.) fièvre, Fjerdedags-Feber (ogs. fièvre quinte). [per.
Quintau *m.* Hob Reeg, Hob Riisknip-

Quinte, *f.* hæftigt Anfald af Hoste (Stikhoste); *fig.* Lune, Egensind, slet Sindsstemning; il est sujet à des -s, han har ofte Luner; (Mus.) Interval bestaaende af fem paa hinanden følgende Toner; Slags stor Fiolin; - couverte, et af Orgelregisterne; (Escr.) femte Stilling i Fegtning; (Man.) Hestens pludselige Stillestaaen; (Jeu) Femten i Piquet; ... *a. f.* s. quintane.
Quinte-feuille, *f.* (Bot.) fingerdannet el. femkoblet Blad; *pl.* des quintes-feuilles.
Quintelage, *m.* Bylt el. Tøi, en Matros har frit ombord; Ballast.
Quinter, *v. a.* stemple Guld og Sølv efter at have prøvet samme; *v. n.* spille med femtonede Intervaller.
Quintessence, *f.* Quintessents, Kraftextract, Kjernen af Noget; Hovedindhold af et Skrift; hele Fordelen af et Foretagende.
Quintessencier, *v. a.* drage Quintessentsen ud af Noget; *fig.* spidsfindigt udgranske, haarkløve.
Quintette el. quintetto (kuein-), *m.* (Mus.) Quintet, Musiknummer til fem Instrumenter; *pl.* des quintetti.
Quinteux, se, *a.* lunesyg, egensindig; (Man.) stædig.
Quinticlave (kuein-), *m.* (Mus.) bevægende Deel af et Valdhorn til at forandre sammes Toner.
Quintidi (kuein-), *m.* femte Dag i en Decade efter den republicanske Calender.
Quintil (kuein-), e, *a.* (Astr.) - aspect, to Planeters Stilling imod hinanden i en Afstand af 72 Grader.
Quintimètre (kuein-), *m.* Femtedeel af en Meter.
Quintille (kuein-), *m.* L'Hombre-spil med fem Spillere, Cinquille (quinquille). [*m.* det Femdobbelte.
Quintuple (kuein-), *a.* femfold; *s.*
Quintupler (kuein-), *v. a.* multiplicere med fem, gjøre fem Gange større.
Quinzain, *a.* (uforanderligt i Hunkj. og Flertal) femten imod femten i Boldspil; les joueurs sont -, Spillerne have hver femten.
Quinzaine, *f.* Antal af femten; fjorten Dage; remettre une cause à -, udsætte en Sag fjorten Dag; revenez dans la -, kom igjen om fjorten Dage; la - de Pâques, fjorten Dage fra

Palmesøndag til Søndagen efter Paaske (inclus).

Quinze, *a. n.* femten; femtende; *s. m.* Tallet femten; den femtende Dag; Slags Kortspil, hvori den, hvis Stik tælle 15 Points, vinder; en af fire Toure i et Parti Boldspil; Louis quinze, Ludvig d. femtende; le – du mois, den femtende i Maaneden; depuis – jours, siden fjorten Dage; *fa.* celui-là en vaut –, det er meget morsomt; avoir – sur la partie, have en Fordeel forud i en Sag, have vundet Spil; il pourrait vous donner – et bisque en cela, han har deri et stort Forspring for Dem; han er deri Deres Mester; ... *s. m.* les Quinze-Vingts, Hospital for trehundrede Blinde i Paris; un quinze-vingts, en Blind fra dette Hospital (*fa.*).

Quinzième, *a. n. ord.* femtende; *s. m.* femtende Dag; Femtendedeel. [tende.

Quinzièmement, *ad.* for det Femte.

Quiossage, *m.* (Tann.) Læders Skavning el. Glatning paa Haarsiden for at rense det for Kalk o. desl.

Quiosse, *f.* (Tann.) Slags Steen til at skave Læder. [for at rense det.

Quiosser, *v. a.* (Tann.) skave Læder

Quipos, *m.* Snoer, som Peruvianerne knyttede paa forskiellige Maader, for derved at erindre sig el. meddele Andre en Række Begivenheder.

Quiproquo, *m.* Feiltagelse, Forverling af Udtryk; *pl.* des quiproquo.

Quirizao (kui–), *m.* (H. n.) Slags Kalkun fra Jamaika.

Quis (kis) el. quisse, *m.* (Minér.) Vitriolsteen, Kobberkiis, Svovlkiis.

Quiscale, *m.* (H. n.) Maisæder, indisk Stær. [udstede Qvittering.

Quittance, *f.* Qvittering; donner –,

Quittancer, *v. a.* qvittere paa en Obligation el. andet Gjældsbeviis.

Quitte, *a.* qvit, gjældfri; befriet for; être – envers q., have betalt hvad man skylder En; have gjengjældt en Tjeneste, som man har modtaget af En; il a couru un grand danger, il en a été – pour la peur, han har været udsat for en stor Fare, han er sluppen derfra med Skrækken; il en a été – à bon marché, han er sluppen let derfra; *fa.* – pour (à) être grondé, jeg vil faae lidt Skjænd, og dermed vil det være forbi; je l'en tiens –, jeg fritager ham derfor; jouer à – ou à double el. jouer – ou double, spille qvit el. dobbelt; *fig.* vove Alt for at rede sig ud af en vanskelig Sag; – à –, *loc. ad.* lige op; nous voilà – à –, nu skylde vi hinanden Intet mere; nu har han faaet Gjengjæld.

Quittement, *ad.* (Prat.) bruges almindeligt i Forbindelse med franchement: on lui a vendu ce bien franchement et –, man har solgt ham denne Eiendom frigjort fra al Gjæld; *v.*

Quitter, *v. a.* forlade; gaae bort fra; aflægge; opgive, afstaae fra; fratræde; tage af; slippe; fritage for, eftergive; *v. pr.* se –, forlade hinanden, skilles ad; *v. n.* overgive sit Spil, ikke længere holde Indsatsen; forlade sit Forsæt; la fortune le quitte, Lykken forlader ham, vender ham Ryggen; – la chambre, gaae ud; – le lit, staae op; – le droit chemin, afvige fra Pligten; – le théâtre, gaae fra Theatret; – le monde, frasige sig Verden, trække sig tilbage; gaae i Kloster; – la vie, døe; – ses habits, trække sine Klæder af; – la robe, forlade den juridiske Bane; – sa peau, skifte Ham; *fig.* forlade sine Sædvaner, skifte Charakteer; – ses mauvaises habitudes, aflægge sine slette Vaner; l'arbre quitte ses feuilles, Bladene falde af Træet; – la partie, indrømme, at man har tabt; *fig.* opgive sin Paastand; *prov.* qui quitte la partie la perd, den, som forlader Spillet før det er ude, taber; den, som ophører at forfølge sin Plan, naaer ikke sit Maal; – prise, slippe, hvad man har faaet fat paa; *fig.* afstaae fra sit Forehavende, opgive sit Forsæt; il ne quitte jamais, hvad han engang har begyndt, det opgiver han ikke let; je vous quitte de vos remercîments, jeg forlanger ikke Deres Tak.

Quitus (kuitus, s udt.), *m.* (Fin.) endelig Qvittering.

Qui-va-là! *m.* Hvem der! et Tilraab naar der høres Støi; *fig.* il a toujours réponse à qui-va-là! han har altid Svar paa rede Haand; avoir réponse à tout, hormis à qui-va-là, kunne svare paa Alt, undtagen netop paa det forelagte Spørgsmaal.

Qui-vive, *m.* Hvem der! Tilraab af en Soldat, naar Nogen nærmer

fig; *fig.* og *fa.* être sur le qui-vive, være altid opmærksom paa hvad der foregaaer; il est toujours sur le qui-vive, han er altid ængstelig og urolig.

Quoailler, *v. n.* (Man.) bevæge bestandigt Halen (om Heste).

Quoi, *pr.* hvad; hvilket; som relativt Pr. udtrykker det noget Ubestemt og bruges i Almindelighed kun efter en Præposition, i Forbindelse med ce, voilà, voici, rien: voilà de – je voulais vous parler, det er derom, at jeg ønskede at tale med Dem; il n'y a rien sur – on ait plus écrit, der er Intet, hvorover man har skrevet mere; c'est en – vous vous trompez, det er deri, at De feiler; *de quoi* foran et Infinitiv betegner et Middel el. en Aarsag: il n'y a pas de – me remercier, det er Intet at takke mig for; il n'y a pas de quoi, ingen Aarsag; il a de – (underforstaa: vivre), han besidder Formue; ... efter rien bruges ikke de quoi, men i dets Sted dont: il n'y a rien *dont* il ne se mêle, der er Intet, som han jo blander sig i; ... som spørgende Pr. bruges quoi kun efter en Præpos., undtagen foran et Adj. og naar det staaer enc: *de quoi* est-il question? hvorom handles der? *quoi* de plus beau! hvad er vel smukkere! ... comme –, hvorledes (*v.*); ... *quoi que*, hvad end (med subj.); – que vous fassiez, hvad De end gjør; *un je ne sais quoi*, et »jeg veed ei hvad«, noget Uforklarligt; ... undertiden bruges quoi som en Interjection til et Udraab af Forbauselse el. Beundring: –! vous avez fait cette imprudence! Hvad! De har kunnet begaae denne Uforsigtighed! hé –! ih! hvorledes!

Quoique, *conj.* skjøndt, hvorvel; quoiqu'il soit pauvre, omendskjøndt han er fattig.

Quoi que ce soit, *pr. indf.* hvad det saa end er, hvadsomhelst; med en Negtelse betyder det: Intetsomhelst.

Quolibet, *m.* slet Ordspil; flau Vittighed; *pl.* des quolibets.

Quolibetier, *m.* flau Vittighedskræmmer, Opfinder af slette Ordspil; *inus.*

Quolibétiste, *m.* En, som holder af Ordspil; En, som kommer med flaue Indfald, el. opfinder flaue Vitticheder.

Quote, *a.* bruges kun i Udtr.: quote-part, Enhvers Andeel i Forbelingen af en Sum; *pl.* des quote-parts; s. cote.

Quotidien, ne, *a.* bruges kun i Udtr.: fièvre –ne, Hverdags-Feber; journal –, feuille –ne, Avis, som udkommer hver Dag; notre pain –, vort daglige Brød; *fig.* og *fa.* c'est son pain –, det er hans Sædvane.

Quotidiennement, *ad.* dagligen.

Quotidienneté, *f.* en Handlings el. en Sædvanes daglige Gjentagelse.

Quotient, *m.* (Arith.) Qvotient, Tal, som angiver hvorofte Divisor indeholdes i Dividenden.

Quotité, *f.* den Sum, Enhvers Andeel beløber; la – du cens, Grundafgiftens Beløb for en Enkelt.

Quottement, *m.* (Horl.) Hjultændernes Rivning i det de gribe ind i hverandre; *p. u.*

Quotter, *v. n.* (Horl.) rive sig imod hinanden, støde sammen (om Hjultænderne); *p. u.*

R.

Rabâchage, *m.* hyppig og unyttig Gjentagelse af hvad der engang er sagt; *fa.*

Rabâcher, *v. a.* og *n.* gjentage ofte og uden Nytte hvad man har sagt; *fa.*

Rabâcherie, *f.* trættende og unyttig Gjentagelse.

Rabâcheur, se, *s.* En, som gjentager sine Ord til ingen Nytte; *fa.*

Rabais, *m.* Afslag i Priis, som tilstaaes Kjøberen, Rabat; Formindskelse i Tings Priis og Værdi; Penges Reduction; Licitation; *fig.* mettre q. trop au –, nedsætte En altformeget, tale altfor ufordeelagtigen om En.

Rabaissement, *m.* Formindskelse, Nedsættelse (om Penges Værdi og Afgifters Størrelse).

Rabaisser, *v. a.* sætte Noget lavere, flytte Noget længere ned; nedsætte, formindske; *fig.* nedstemme; dæmpe; ydmyge; undervurdere; miskjende; *v. pr.* ydmyge sig; fornedre sig; – la voix, tale sagtere; – le vol, flyve lavere; *fig.* slaae mindre stort paa, formindske sine Udgifter; nedstemme sine Fordringer; – sa dépense, indskrænke sine Udgifter; – l'orgueil de q., bøie Ens Stolthed; – le caquet de (à) q., lukke

Munden paa En, bringe En til Tausheb ved at anføre Grunde el. ved sin Myndighed; – le mérite de q., nedsætte Ens Fortjeneste; (Man.) – les hanches du cheval, dressere en Hest, saa at den fører godt Bagdelen.

Raban, *m.* (Pê.) Line, hvormed en staaende Snøre fastgjøres til en Steen i Vandet; (Mar.) Raabaand, Line til at beslaae Seilene med.

Rabaner, *v.a.* (Mar.) stikke Raabaandene ind i et Seil for at beslaae samme.

Rabanter, *v.a.* (Mar.) slaae Seilene op under Ræerne (enverguer).

Rabat, *m.* sort Faldkrave med hvide Kanter for catholske Præster; Tag paa Huset til et Boldspil, hvorfra Boldene kastes tilbage; Kast af Kuglen i Keglespil fra det Sted, hvor den er stanket; (Ch.) Opdrivning og Samling af Vildtet.

Rabat-eau, *m.* Stykke Filt, som fastgjøres til en Slibesteen ovenover Vandet i Truget, for at forebygge, at Vandet ikke sprøiter til Siderne.

Rabat-joie, *m.* Glædesforstyrrer; *fa.* sørgmodigt Menneske, som er en Fjende af Andres Glæde; *pl.* des rabat-joie.

Rabattage, *m.* (Com.) Formindskelse, [Fradragning, Tara.

Rabattement, *m.* (Jur.) Formindskelse el. Afslag i Auctionspriisen; – d'un décret, Tilbagekaldelse af et Tilslag ved Auction; – d'un défaut, Tilbagekaldelse el. Ophævelse af en form. Udeblivelse fældet Dom (af en Dom in contumacia).

Rabattre, *v. a.* slaae ned, sætte ned, trykke ned; *fig.* dæmpe, kue; formindske; slaae af; – un mur, rive en Muur ned; – les coutures d'un habit, præsse Sømmen ned paa en Kjole; (Jard.) – un arbre, kappe de øverste Grene af et Træ; beskære det; (Agr.) – les avoines, tromle Havren; – les sillons, jevne Plougfurerne ved Hjælp af en Tromle; (Ch.) – le gibier, drive Vildtet sammen til Jægerne; (Man.) – les courbettes, dressere en Hest til at sætte begge Bagbeen til Jorden paa een Gang; (Peint.) – une couleur, giøre en Farve svagere; (Jur.) – un défaut, ophæve en Dom in contumacia; (Escr.) – un coup, afparere et Stød, et Hug; *fig.* og *fa.* – les coups, formilde Partierne, stille dem tilfreds; – la voix, tale sagtere, dæmpe sin Stemme; il faut – beaucoup du prix que vous demandez, De maae slaae meget af i Prisen, De forlanger; je n'en rabattrai pas un sou, jeg slaaer ikke en Skilling af; il n'en veut rien –, han vil ikke nedstemme sine Fordringer; – de l'estime qu'on a pour q., tabe i Agtelse for En; j'en rabats beaucoup, jeg har tabt meget af min Agtelse for ham; – l'orgueil de q., ydmyge Ens Hovmod; ... *v.n.* dreie af ad en anden Vei; vous rabattrez à droite, De dreier af til Høire; ...*v. pr.* slaae ned; slaae ind paa en anden Vei; *fig.* gaae pludseligt over til at tale om en anden Materie; indskrænke sig til; les perdrix se rabattirent dans le blé, Agerhønsene slog ned i Kornet; il se rabattit sur la politique, han slog pludselig ind paa Politikens Gebet, gav sig til at tale om Politik; il se rabattit à demander, han indskrænkede sig til at forlange, o. s. v.

Rabattu, e, *p.* og *a.* nedslaaet, nedtrykt; dæmpet; chapeau –, nedkrampet Hat; épée –e, afstumpet Kaarde; dames –es, Slags Brætspil, som spilles med Tærninger og Dambrikker; *prov.* tout compté, tout –, el. tout bien compté et –, Alt vel overveiet.

Rabattue, *f.* (Mar.) Sted, hvor Rækværket paa Overskibet el. Skandsen er afbrudt.

Rabbani, *m.* Lærd el. Gudfrygtig hos Jøder el. Muselmænd. [Sect.

Rabbanite, *m.* Tilhænger af en jødisk

Rabbin, *m.* Rabbin; grand –, en Synagoges Overhoved; *fig.* un vieux –, en gammel Lærd (*plais.*).

Rabbinage, *m.* Studium af Rabbinernes Skrifter (spottende Udtr.).

Rabbinisme, *m.* Rabbinernes Lære.

Rabbiniste, *m.* Tilhænger af Rabbinernes Lære; En, som studerer deres Skrifter.

Rabboth, *m.* allegorisk Fortolkning af Pentateuchen (de fem Mosebøger)

Rabdoïde, *a.* (An.) lignende en Stav; suture – el. sagittale, Hjerneskallens anden Sammenhæftning.

Rabdologie, *f.* Slags Regnekunst, som udføres ved Hjælp af smaa Stokke, hvorpaa Tallene opskrives.

Rabdomance el. **rabdomancie**, *f.* Spaadom ved Hjælp af Ønskegrenen el. ved Linier trukne med en Tryllestok.

Rabêtir, *v. a.* gjøre dum og eenfoldig (*pop.*); *v. n.* blive dum.

Rabette, *f.* Roeolie; undertiden s. s. na- [vette.

Rabiau, *m.* (Mar.) Rest af Øl, Viin el. Brændeviin, som bliver tilbage i Skibskanden efter at Uddeling er skeet til Mandskabet.

Rabiauter, *v. n.* (Mar.) drikke Resten af hvad der bliver i Skibskanden.

Rabiole, *f.* Slags Roe.

Rabique, *a.* (Méd.) hidrørende fra Raseri el. bevirkende samme.

Râble, *m.* Ryg af en Hare el. Kanin; Ovnrage (fourgon), Redskab til at røre op i Ilden med el. til at lægge de Gjenstande til Rette, som skulle forkalkes; Stang til at røre smeltet Bly ud over Formerne; Form til at støbe Orgelpiber; *fa.* stærk Ryg; avoir le – épais, have en stærk og bred Ryg (*plais.*). [(Gibs).

Râblé, *a. m.* renset for Kul (om

Râbler, *v. a.* lægge Ild til Rette; rense Gibs fra Kul.

Râblot, *m.* (Boul.) lille Ovnrage.

Râblu, e, *a.* som har bygtigt Kjød paa Ryggen (om Harer, Kaniner o. desl.); *plais.* c'est un gros garçon bien –, det er en stærk bredskuldret Karl.

Râblure, *f.* (Mar.) Faltse el. Spundse i Skibskjølen.

Rabobeliner, *v. a.* overstryge med Gibs; stamflikke, flikke plumpt og slet; *pop.*

Rabolane, *f.* (H. n.) Rype (gélinotte blanche). [*v. n.* blive bedre.

Rabonnir, *v. a.* forbedre (Viin);

Raborder, *v. a.* (Mar.) søge at entre paa Ny efter at være bleven tilbagedreven.

Rabot, *m* Høvl; Kalkstuffe; Havestuffe; Glatteredskab; *fig.* og *fa.* passer le – sur un ouvrage, y donner un coup de –, rette, file paa et Værk.

Raboter, *v. a.* høvle, glatte; *fig.* og *fa.* file, rette, forbedre (et literairt Arbeide); il y a bien encore à –, der er endnu meget at afslibe (om et ungt Menneske). [bruger Høvlen.

Raboteur, *m.* Haandværker, som

Raboteuse, *a. f.* s. raboteux; *s. f.* (H. n.) Slags Skildpadde.

Raboteux, se, *a.* knortet; ujævn, knudret; *fig.* plump, usleben, upoleret, udannet; *s. m.* (H. n.) Slags Ulk, en Fisk.

Rabotier, *m.* (Mon.) gjennemskaaret Bord, hvori Myntstilene opstilles.

Rabougri, e, *a.* vantreven, forknyttet i sin Vært; *fig.* og *fa.* lille og uformelig; petit homme –, lille vantrevent Menneske.

Rabougrir, *v n.* forknyttes i Værten, vantrives; *v. pr.* blive vantreven, lille, krum og skjæv.

Rabouillière, *f.* Kaninhule.

Rabouquin, *m.* Slags trestrenget Guitar, et Instrument brugeligt hos Hottentoterne. [Ende til Ende.

Raboutir, *v. a.* sammenstykke Tøi,

Rabrouer, *v. a.* afvise haanligt, behandle uartigt, bide En af (naar man misbilliger et el. andet Forslag); il rabroue tout le monde, han overfuser alle Mennesker; *pop.*

Rabroueur, se, *s.* En, som overfuser Folk el. afviser dem paa en uartig og haanende Maade.

Racage, *f.* (Mar.) Kugletrands omkring Masten, Rakke; *pl.* Trækkefugler, trukne paa en Snor og bundne om Masten for at lette Bevægelsen af Raastængerne. [Sammensætning.

Racahout, *m.* en nærende, melet

Racaille, *f.* gemeent Pak, Kjæltringpak; Udskud.

Racambeau, *m.* (Mar.) Klyverbøile; Jernring, som fastgjør Raastangen til

Racanette, *f.* (Ch.) Krikand. [Masten.

Raccommodage, *m.* Flikning, Lapning; Betaling for samme; det Flikkede og Lappede.

Raccommodement, *m.* Forlig, Forsoning efter en lille Strid.

Raccommoder, *v. a.* istandsætte, lappe, flikke, stoppe, ordne, sætte til Rette (om Haaret); rette, forbedre (om Aandsarbeider; *p. u.*); ordne (et Anliggende, forstyrrede Omstændigheder); oprette, gjøre godt igjen; forlige, forsone; *v. pr.* forlige sig med hinanden.

Raccommodeur, se, *s.* En, som flikker el. lapper; – de faïence, En, som klinker Leertøi; –se de bas, Stoppekone.

Raccord, *m.* (Arch.) Forening mellem to Ting, der ikke ligge i lige Linie, eller mellem en gammel og en ny Bygning, saa at de udgjøre ligesom et Heelt; *fig.* passende Overgang fra en Deel af et Digt til en anden.

Raccordement, *m.* (Arch.) Udjevning el. Forening af Dele af et Arbeide, saa at de komme i samme Linie; Forening mellem en gammel og en ny Bygning.

Raccorder, *v. a.* (Arch.) forbinde to Bygninger til et Heelt (ſ. raccord); (Peint.) omarbeide et Maleri for at tilveiebringe en bedre Overgang fra den ene Farve til den anden, en ſtørre Harmoni; (Leur.) forene et Digts enkelte Dele til et Heelt; (Mus.) ſtemme et Inſtrument paa Ny; *fig* forlige to Perſoner med hinanden (hellere: raccommoder).

Raccouplement, *m.* fornyet Forening el. Sammenkobling.

Raccoupler, *v. a.* parre igjen ſammen; bringe igjen under ſamme Aag; ſammenføie el. ſammenhæfte paa Ny.

Raccourci, *m.* kort Udtog; (Peint.) perſpectiviſt Forkortning; en –, *loc. ad.* udtogsviis, i kort Udtog; (Peint.) efter en forkortet Maaleſtok.

Raccourci, e, *p.* forkortet; kortfattet; altfor kort, afſtumpet; cet habit a un air –, denne Kjole ſeer altfor kort el. afſtumpet ud; à bras –, *loc. ad.* af alle Kræfter.

Raccourcir, *v. a.* gjøre kortere; forkorte, afkorte; *fig.* formindſke; gjøre mindre varende; *v. pr.* forkortes, blive kortere, krybe ind; krumme ſig, bukke ſig ſammen; *v. n.* blive kortere, aftage; – un discours, gjøre en Tale kortere; – les jours de q., forkorte Ens Dage; – ses pas, gaae langſommere; tage korte Skridt; – le bras, trække Armen tilbage; (Men.) – un cheval, holde en Heſt an, ſaa at den gaaer med langſommere Skridt; cette toile s'est –ie, dette Tøi er løbet ind; les jours se raccourcissent, Dagene tage af, blive kortere.

Raccourcissement, *m.* Forkortelſe.

Raccourir, *v. n.* komme løbende tilbage; *v.* [Sammenkrympning; *p. u.*

Raccours, *m.* Klædes Indløbning,

Raccoutrement, *m.* Udbedring, Flikning; *v.* [lappe; *v.*

Raccoutrer, *v. a.* udbedre, flikke,

Raccoutumer (se), *v. pr.* (à qc.) vænne ſig paa Ny til Noget; optage en gammel Vane.

Raccroc (c udtales ikke), *m.* (Bill.) uventet Stød, ſom er mere heldigt end behændigt; par –, *loc. ad.* hændelſesviis, uden at ville det.

Raccrocher, *v. a.* hænge op igjen; *fig.* antaſte Forbigaaende (om ſlette Fruentimmer); *v. pr.* tage fat i (à), gribe fat paa; gribe faſt ved Noget for at hjælpe ſig; *fig.* gjenvinde paa en Kant, hvad man har tabt paa en anden; forlige ſig; *fig.* og *fa.* il s'est –é au service, han har igjen taget Tjeneſte, han er vendt tilbage i den Tjeneſte, han havde forladt; il trouvera bien moyen de se –, han finder nok Leilighed til igjen at komme paa Benene.

Raccrocheuse, *f.* offentlig Skjøge, ſom antaſter de Forbigaaende.

Race, *f.* Slægt; Folkeſtamme; Klaſſe, Æt (i ſlet Betydn.); Race, Herkomſt; la – humaine, la – mortelle, Menneſkeſlægten, de Dødeliges Slægt; la – future, les –s à venir, Efterſlægten, Efterkommerne; la – des fripons est nombreuse, Slynglernes Klaſſe er talrig; un cheval de –, en Heſt af ædel Herkomſt; *prov.* les bons chiens chassent de –, Æblet falder ikke langt fra Stammen; cet homme chasse de –, denne Mand ſlægter ſine Fædre paa (i god og i ſlet Betydn.); cette fille chasse de – (kun i ſlet Betydn.), denne Pige ſlægter ſin Moder paa i Coquetteri; – de vipères, Øgleæt (om Phariſæerne); ondſkabsfulde Mennesker.

Rachalandage, *m.* Kundernes el. Søgningens Tilbageførſel til ſin Boutik.

Rachalander, *v. a.* ſkaffe Søgningen tilbage, ſkaffe Kunder igjen.

Rachat, *m.* Gjenkjøb; Løskjøbning, Udløsning, Gjenløsning; le – des captifs, de Fangnes Løskjøbning; le – du genre humain, Menneſkeſlægtens Gjenløsning; le – d'une rente, Frigjørelſe fra en aarlig Rente imod Betaling af en vis Sum.

Rache, *f.* (Sal.) Saltmaal, omtr. 40 Pund; (Mar.) Mærke, ſom gjøres paa et Stykke Træ, for at angive, hvorvidt det ſkal ſkæres; – de goudron, Tjærebundfald, Tjærebærme; (Méd.) Slags Børneſygdom, Skurv, Udſlæt; (Charp.) Knuder i Træ.

Racher, *v. a.* (Mar.) affætte Mærke paa et Stykke Træ, for at viſe, hvorvidt det ſkal ſkæres; (Brod.) ende et Broderi med radeviis anbragte Punkter.

Rachetable, *a.* ſom kan tilbagekjøbes, ſom kan afkjøbes el. indløſes.

Racheter, *v. a.* tilbagekjøbe, igjen afkjøbe; kjøbe en Ting i Stedet for en anden af ſamme Slags, ſom man

for har eiet; løskjøbe sig fra en aarlig Rente ved en Sum een Gang for alle; løskjøbe el. udløse af Fangenskab; *fig.* gjenløse; erstatte, opveie, gjøre god igjen; (Arch.) rette en Bygningsfeil, gjøre den mindre iøinefaldende; forene to Hvælvinger af forskjellige Slags med hinanden; *v.pr.* løskjøbe sig, frigjøre sig; – un captif, løskjøbe en Fange; se – de captivité, løskjøbe sig af Fangenskab; J.-C. a racheté le genre humain, J. Chr. har gjenløst Menneskeslægten; – ses péchés par l'aumône, erholde Syndsforladelse ved at uddele Almisse; ses défauts se rachètent par de bonnes qualités, hans Feil oprettes ved gode Egenskaber.

Racheux, se, *a.* knudret, trævlet (om Træ); (Méd.) skurvet.

Rachèvement, *m.* Fuldendelse; (Chand.) sidste Nedhyppelse af Tællelys.

Rachever, *v. a.* fuldende, lægge sidste Haand paa; (Chand.) nedhyppe Tællelys for sidste Gang; (Fond.) udbedre el. fuldende Smeltearbeide.

Racheveur, se, *s.* (Fond.) En, som fuldender et Arbeide i et Støberi el. andet desl. Smelteværksted.

Rachialgie, *f.* (Méd.) Smerte i Rygraden; Slags Kolik (colique des peintres).

Rachidien, ne, *a.* (An.) henhørende til Rygraden.

Rachis (s udt.), *m.* (An.) Rygrad; (Bot.) tynd, stjær Axe, som bærer radevis Blomster hos Græsarterne.

Rachitique, *a.* som lider af den engelske Syge; *s.* Barn, som er belagt med denne Sygdom.

Rachitis (s udt.), *m.* (Méd.) engelsk Sygdom, Rygradens Krumning, Ledenes Opsvulning, dobbelte Leder.

Rachitisme, *m.* (Méd.) s. s rachitis; (Agr.) Korns Sammenskrumpning, Slags Brand i Korn.

Racinage, *m.* Farve af Valnøddebark, af Valnøddeskaller el. Valnøddeblade.

Racinal, *m.* (Charp.) Grundbjælke, som tjener til Støtte el. Underlag; *pl.* -naux.

Racine, *f.* Rod; *fig.* Grund, Begyndelse, Udspring; (Gr.) Rodord, Stammeord; (Arith.) Rodstørrelse; prendre –, slaae Rod; forblive længe paa et Sted; rodfæste sig; extirper jusqu'à la –, udrydde med Roden; aller à la –, gaae til Udspringet, til Kilden, søge Aarsagen; couper la – du mal, couper – au mal, udrydde det Onde med Rod; la – carrée, Qvadratroden; la – cube el. cubique, Kubikroden.

Racineaux, *m.pl.* (Jard.) smaa Stokke, som stikkes ned ved Siden af Planternes Rødder.

Raciner, *v. n.* slaae Rødder; *v. a.* farve med Valnøddes el. Rodfarve.

Racinien, ne, *a.* eiendommelig for Digteren Racine (om Stilen).

Rack, *m.* Arak (arack).

Râcle, *m.* (Mar.) Skraber, Krabsejern (gratte); *f.* (Tuill.) Muldbræt, Bræt, hvormed Leerjorden stryges til Muur- el. Teglsteen; (Bot.) Græsart.

Râcle-boyau, *m.* Bierfidler, slet Musikant (*fa.*); *pl.* des râcle-boyau.

Râcle-fourneau, *m.* Skorsteensfeier (i det sydlige Frankrig); *pl.* des râcle-fourneaux.

Râcler, *v. a.* strabe, skave; stryge et Kornmaal; spille slet, gnide; – un air, spille en Melodi slet; il râcle le boyau, han gnider Violinen; ce vin râcle les boyaux, denne Vin river i Tarmene.

Râcleur, *m.* Bierfiedler, ussel Spillemand.

Râcloir, *m.* Skrabejern.

Râcloire, *f.* Strygetræ til at stryge et Kornmaal; (Horl.) tyndt, tvægget Skrabejern.

Râclure, *f.* det Afskrabede, afskrabede Spaaner.

Racolage, *m.* Hververhaandværk.

Racoler, *v. a.* hverve med det Gode el. med List; *fig.* samle, kapre; – des admirateurs, kapre Beundrere.

Racoleur, se, *s.* Hverver, Hververske.

Raconter, *v. a.* fortælle; – qc. en détail, fortælle Noget omstændeligen; – sommairement, fortælle Hovedindholdet; – brièvement, fortælle kortelig gen; je l'ai ouï – à un tel, jeg har hørt det fortælle af den og den; il en a –é bien long, han har fortalt vidt og bredt derom.

Raconteur, se, *s.* En, som altid vil fortælle; tidsommelig Fortæller; *fa.*

Racorni, e, *p.* haard og seig; sammenskrumpen.

Racornir, *v. a.* gjøre haard og seig; sammenskrumpe; *v. pr.* blive haard og seig; skrumpe sig sammen, hærdes.

Racornissement, *m.* Seighed, Haardhed, Indskrumpning.

Racquit, *m.* Gjenvinding af det, man har tabt i Spil.

Racquitter, *v. a.* (Jeu) gjenvinde til En det, han har tabt; *fa.* erſtatte En ſit Tab; *v. pr.* tilbagevinde hvad man har tabt; oprette ſit Tab; je l'ai –é, jeg har tilbagevundet for ham det, han har tabt; je me suis –é, jeg har forvundet mit Tab, jeg har faaet Opreisning.

Rade, *f.* Rhed; – foraine, – ouverte, aaben Rhed; être en –, ligge paa Rheden; être en grande –, ligge længſt ude paa Rheden; mettre en –, aller en –, lægge ud paa Rheden.

Radeau, *m.* Tømmerflaade; Flaadebrænde, Flaadetømmer.

Rader, *v. a.* (Mar.) lægge ud paa Rheden; (Sal.) ſtryge et Maal Salt med Strygetræet. [ger; *p. u.*

Radeur, *m.* Saltmaaler, Saltſtry-

Radiaire, *m.* (H. n.) Straaledyr, Slags Plantedyr.

Radial, e, *a.* ſtraalet; couronne –e, Straalekrone; (An.) os – el. os du rayon, Straalebeen, et Albuebeen; *pl. m.* –aux.

Radiant, e, *a.* (Opt.) ſtraalende.

Radiation, *f.* Udſtrygning, Udſlettelſe; Streg, hvormed en Regningspoſt udſtryges; (Opt.) Lyſets Udſtraalen, Straalekaſtning.

Radical, e, *a.* (Bot.) udſpringende fra Roden; *fig.* oprindelig; indgroet; feuille –e, Grundblad; (Alg.) signe–, Rodtegn; quantité –e, Rodſtørrelſe; (Gr.) lettre–e, Rodbogſtav, Stammebogſtav; *fig.* vice –, indgroet Feil; *pl. m.* –caux.

Radical, *m.* Tilhænger af et Ultraparti, ſom ønſker en fuldſtændig Omvæltning af Regjeringen; (Chi.) Grundſtof, Grundlag; (Gr.) Verbums Rod; Rodord; Ordſtamme; *pl.* –caux. [Grunden af.

Radicalement, *ad.* oprindeligen, fra

Radicalisme, *m.* Indbegreb af det radicale Parties Grundſætninger, ſamme Parties Charakteer el. Syſtem.

Radicant, e, *a.* (Bot.) udſkydende Rødder, rodſlaaende. [Rødder.

Radication, *f.* (Bot.) Udſkydning af

Radicivore, *a.* rodædende. [ſpire.

Radicule, *f.* (Bot.) lille Rod; Rod-

Radié, e, *a.* (Bot.) ſtraaledannet; (Blas.) couronne –e, Krone med mange Straaler; *s. f.* (Bot.) ſtraaledannet Plantefamilie.

Radier, *v. a.* udſtrygge, udſlette.

Radier, *m.* (Hydr.) Sluſeriſt, Sluſebund; (Charp.) Grundlag af Pjælker og Bræder, hvorpaa en Mølle opføres; Mellemrum mellem Bropiller.

Radieux, se, *a.* ſtraalende, ſkinnende; raſk og vel tilfreds; il est –, il a l'air –, han er friſk og fornøiet, han har et glad og fornøiet Udſeende.

Radiomètre, *m.* (Astr.) Inſtrument til at maale Middagshøiden el. Stjernernes Høide til Søes, Høidemaaler, Jacobsſtav (rayon astronomique, arbalète).

Radis, *m.* (Bot.) Radiſe, Rædike (petite rave, rave des Parisiens).

Radius (s udtales), *m* (An.) mindſte Been i Forarmen. [Strygetræ.

Radoire, *f.* (Sal.) Saltmaalers

Radotage, *m.* tosſet Snak, Pølſeſnak, Brøvl; *fa.*

Radoter, *v. n.* føre tosſet Snak, ſnakke over ſig; vaaſe, vrøvle.

Radoterie, *f.* tosſet, urimelig Snak, Snikſnak, vrøvlagtig Tale; *fa.*

Radoteur, se, *s.* Vaaſer, Brøvler, Snakkebroder, Snakkeſøſter.

Radoub (b udt.), *m.* (Mar.) Skibs Fortømring, Reparation.

Radouber, *v. a.* (Mar.) fortømre, kalfatre et Skib; reparere et Seil; *fig. v pr.* oprette et Tab; komme igjen til Kræfter; faae ſit Helbred igjen.

Radoubeur, *m.* Skibsfortømrer, Kalfatrer.

Radoucir, *v. a.* gjøre ſmidigere (om Metaller); mildne, gjøre mildere (iſær om Veiret); *fig.* formilde, berolige, ſtille tilfreds; *v. pr.* blive mildere; *fig.* ſtille ſin Vrede, formildes.

Radoucissement, *m.* Formildelſe af Veirliget, Kuldens Formindſkelſe; *fig.* Lindring, Forandring til det Bedre (hellere: adoucissement).

Radresse, *f.* lille Vivei; *inus.*

Raf, *m.* (Mar.) ſtærk Strøm.

Rafale, *f.* (Mar.) Vindpuſt, Vindſtød.

Rafalé, e, *a.* ſom er paa Knæerne, ynkelig, elendig; *pop.*

Raffaisser (se), *v. pr.* ſynke atter ned; ſætte ſig, ſynke ſammen.

Raffe, *f.* (Bot.) medicinſk Plante, brugelig imod Slangebid; (Pê.) Slags Fiſkenet; (Ois.) Net til at fange ſmaa Fugle; *pl.* Affald el. afſkaarne Stykker af Huder.

Raffermir, *v. a.* gjøre faſtere, ſtærkere; ſtyrke; bringe i bedre Stand; *v.*

pr. blive fastere; – le courage abattu, styrke det nedslaaede Mod; se – dans sa résolution, blive fastere i sin Beslutning.

Raffermissement, *m.* Styrkelse; le – de la santé, Sundhedens Gjenopprettelse; le – de l'autorité, Myndighedens Befæstelse.

Raffiler, *v. a.* (Gant.) afrunde Fingerne i Handsker, give dem den passende Form. [ker.

Raffinade, *f.* det fineste hvide Suk-

Raffinage, *m.* Rensning, Luttring; le – du sucre, Sukkerets Raffinering; le – des métaux, Metallernes Luttring.

Raffiné, e, *p.* luttret, renset, forfinet; *fig.* fiin, poleret; fart; snedig, listig; – d'honneur, meget kilden i Æressager (*v.*).

Raffinement, *m.* Rensning, Luttring; især *fig.* overdreven Forfinelse, Kunstlen; les –s du luxe, Overdaadighedens Forfinelser.

Raffiner, *v. a.* luttre, rense, raffinere; *fig.* forfine; *v. n.* anstille Undersøgelser, gjøre nye Opfindelser (*v.*); granske, gruble; haarkløve; *v. pr.* blive finere; *fig.* raffineres, forfines; blive klogere, snedigere; il raffine sur tout, han haarkløver Alt; – sur la langue, gruble over Sproget; le monde se raffine, Verden bliver bestandig klogere.

Raffinerie, *f.* Sukkerraffinaderi.

Raffineur, se, *s.* Raffinadeur; – de sucre, Sukkerraffinadeur; – de salpêtre, Salpetersyder.

Raffoler, *v. n.* være lidenskabeligen indtaget el. forgabet; elle raffolle de cet homme, hun er forgabet i dette Menneske.

Raffolir, *v. n.* blive gal, blive tosset; bruges kun i Udtr: vous le ferez –, De vil gjøre ham gal.

Raflutage, *m.* fuldkommen Istandsættelse af en Hat el. af et Værktøi.

Raffuter, *v. a.* (Chap.) istandsætte en Hat i alle Henseender; s. rebouiser.

Rafiau, *m.* (Mar.) lille Baad, som roes i Middelhavet.

Râfle, *f.* Drueklasse med afpillede Bær; Tærningkast, hvori hver Tærning viser ligemange Øine; *fig.* faire –, tage Alt med sig, tage Rub og Stub.

Râfler, *v. a.* bortage Alt i en Fart, rapse, røve; *fa.* [Sukker).

Râfleux, *a. m.* knudret, ujevnt (om

Raflouer, *v. a.* (Mar.) gjøre et Fartøi igjen flot.

Rafraîchir, *v. a.* køle; forfriske; istandsætte; fornye; beskære; berolige; udhvile, vederkvæge; *v. n.* blive kølig; *v. pr.* afkøles; udhvile sig, vederkvæge sig; tage Forfriskning; – l'air, afkøle Luften; – un tableau, opfriske, istandsætte et Maleri; – à q. la mémoire d'une ch, opfriske hos En Erindringen om Noget; – les cheveux, klippe Haarene; – les branches d'un arbre, beklippe Grenene paa et Træ; – le bord d'un chapeau, beskære Kanten paa en Hat; – une place d'hommes et de munitions, forsyne en Fæstning med nyt Mandskab og ny Munition; – des troupes, udhvile Tropper, skaffe dem godt Qvarteer; – le sang, køle, berolige Blodet; *fig.* berolige, fornøie; le vent rafraîchit, Vinden køler; venez vous –, kom at drikke et Glas, at nyde Noget, at vederkvæge Dem; se – la tête, hvile sit Hoved, berolige sit Sind.

Rafraîchissant, *m.* kølende Middel

Rafraîchissant, e, *a.* kølende; vederkvægende; beroligende.

Rafraîchissement, *m.* Afkølning, Forfriskning; Vederkvægelse; quartier de –, Qvarteer, hvor Tropperne udhvile og vederqvæge sig; *pl.* kølige Drikke, Frugter o. desl; Levnetsmidler til en Fæstning, en Armee el. en Flaade; (Mar.) ferst Kjød og Grønt

Rafraîchisseur, *m* (Distill.) Svalekar; (Suc.) stort Kobberkar i et Raffinaderi (ogs. rafraîchissoir) [glad og oprømt; *fa.*

Ragaillardir, *v. a.* opmuntre, gjøre

Ragats, *m. pl.* haarde Steen i Kalk.

Rage, *f.* Raseri, Vandskræk (*méd.* hydrophobie); *fig.* hæftigt Udbrud af Vrede, Had, Ærgrelse; umaadelig Grusomhed; hæftig, utaalelig Smerte; stor, hæftig Tilbøielighed, Forkjærlighed for Noget, Mani; – blanche, fraadende Hundegalskab, i hvilken Hunden bider; – muе, stille Hundegalskab, i hvilken Hunden ikke bider; assouvir sa –, tilfredsstille sin Forbittrelse, sit Had; il a la – d'écrire, det er hans Mani at ville skrive; il a la – du jeu, han lider af Spillemani; *fig.* og *fa.* aimer q. à la –, elske En til Raseri; faire –, vende op og ned paa Alt, bringe Alt i Forstyrrelse; ogs. gribe sig hæftigt an, gjøre Alt hvad der staaer i Ens

Magt; dire – de q., ſige om En Alt det Onde, man kan finde paa (*p.u.*); *prov.* quand on veut noyer son chien, on dit qu'il a la –, naar man vil ſtyrte En, tillægger man ham alle mulige Feil; naar Vognen hælder, ſtyde Alle efter.

Ragonner, *v.n.* knurre mellem Tænderne; *pop.*

Ragot, *m.* underſætſigt Menneſke, Tykkert; (Charr.) Krog el. Hage paa en Vognſtang; (Man.) kort, ſtumphalſet Heſt; (Ch.) toaarigt Vildſviin; (Bot.) ſtor, ſort Rædike; *pl.* faire des –s, føre tosſet Snak; bagtale.

Ragot, e, *a.* lille og tyk, ſtumpet, underſætſig.

Ragoter, *v.n.* føre Sladder, bagtale; brumme, ſtjænde; *pop.*

Ragotin, *m.* latterligt, forvoxet Menneſke; uformeligt, vantrevent Barn; *burl.*

Ragoude, *m.* (Bot.) Slags Svamp, Bladhat.

Ragouminier, *m.* (Bot.) Dværgkirſebærtræ.

Ragoût, *m.* Ret, tillavet med pirrende Ingredientſer; *fig.* Middel til at vække Lyſten (*p. u.*); (Peint.) – de couleur, livlig Farve, ſom tiltrækker Øiet (*v.*)

Ragoûtant, e, *a.* velſmagende, lækker, pirrende; *fig.* behagelig, tiltrækkende, indtagende; cela est peu –, det er lidet indbydende, ikke behageligt.

Ragoûter, *v. a.* gjengive Lyſt, Appetit; *fig.* vække paa Ny Ens Lyſt til Noget; *v.pr.* faae igjen Appetit; vække ſin Lyſt til Noget paa Ny.

Ragrafer, *v.a.* hæfte paa Ny, hæfte igjen faſt.

Ragrandir, *v.a.* gjøre endnu ſtørre; *v.pr.* forſtørres.

Ragréer, *v.a.* lægge ſidſte Haand paa en Bygning, afpudſe; glatte; iſtandſætte (om Meubler); udjevne (om Farver); tilføie det Manglende; *v.pr.* (Mar.) forſyne ſig med det Manglende.

Ragrément, *m.* (Arch.) Afpudsning, Udbedring; (Men.) Iſtandſætning; (Peint.) Farvers Sammenſmeltning; (Mar.) Afhøvling af Skibsklædningen; Forſyning med det Manglende.

Raguer, *v. a.* (Mar.) ſtamfile (om Touge); *v. pr.* ſtamfiles.

Raguet, *m.* (H. n.) lille, ferſk Caviar.

Ragnette, *f.* (Bot.) Slags Syre.

Raïa, *m.* tyrkiſk Underſaat, ſom er underkaſtet Kopſkatten, ſaaſom Chriſtne, Jøder o. ſ. v.

Raide, raideur, raider, ſ. roide, roideur, roidir.

Raie, *f.* Træk, Strøg; Streg; Stribe; Fure; Haarſkjel; (H.n.) Rokke; tirer une –, ſlaae en Streg; une – de plume, et Penneſtrøg; étoffe à grosses –s, ſtorſtribet Tøi; – bouclée, Pig-Rokke; à la –, *loc. ad.* i Gjennemſnit, det Ene med det Andet (*inus.*).

Raiement el. Raiment, *m.* ſtribet Tegning, Affætning af Striber; Ridsning; ſtribet Egenſkab.

Raieton. *m.* (H. n.) lille Pig-Rokke.

Raifort, *m.* (Bot) – cultivé, Rædike; – sauvage, Peberrod (cran, *pop.*)

Rail, *m.* Jernbaneſkinne, Hjulſpor paa en Jernbane.

Railé, e, *a.* (Ch.) i Udtr. chiens –s, Hunde af lige Størrelſe.

Raillard, *m.* Spøgefugl, Skjemter; *p. u.*

Raille, *f.* (Sal.) Redſkab til at røre Gløderne ſammen i Ovnen.

Railler, *v. a.* ſpotte, gjøre latterlig; *v. n.* ſkjemte, ſpøge; *v.pr.* gjøre ſig lyſtig over, gjøre Nar af; il raille tout le monde, han ſpotter over Alle, gjør Alle latterlige; il se raille de tout, han gjør ſig lyſtig over Alt.

Raillerie, *f.* Spøg, Skjemt, Spotteri; entendre la –, entendre bien la –, forſtaae den Kunſt at ſkjemte; entendre –, ikke fornærmes over Skjemt; il n'entend pas –, han forſtaaer ikke Skjemt; han taaler ikke, at man ſpøger; il n'entend pas – sur cet article, han taaler ikke, at man ſpøger med den Sag; la – en est-elle? er det tilladt at ſpøge derover? – à part, sans –, alvorligt talt; cette – passe le jeu, denne Skjemt gaaer forvidt; cela passe la –, det er for grovt, el. det er Noget, hvormed man ikke maa ſpøge.

Railleur, se, *s.* Mand el. Qvinde, ſom holder af at ſkjemte; Spottefugl, Spotter, Spotterſke; *prov.* souvent les –s sont raillés, de, ſom ſpotte Andre, blive ofte ſelv ſpottede; ... *a.* ſpottefuld, ſpøgefuld, ſpottende, ſkjemtende.

Rail-route, *m.* Vei, belagt med Jernſkinner; *pl.* des rails-routes.

Railure, *f.* Huulning paa en Spinaal, hvori Øiet ligger (hellere: rainure).

Raimer, *v. a.* elſke paa Ny; *p. u.*

Rain, *m.* i Udtr. – de bois, Skovrand; en Skovs Grændsestjel.

Raine, **rainette**, *f.* (H. n.) Frø; la – verte, den grønne Frø; *v.*

Rainеau, *m.* (Charp.) Baand af Tømmerarbeide til at sammenholde Grundpæle.

Rainer, *v. a.* (Men.) danne en Fure, [en Faltse.

Rainette, *f.* Rainetæble; s. raine.

Rainoire, *f.* (Men.) Høvl til at pløie Furer i Træ.

Rainure, *f.* (Men.) Fuge, Faltse, [Skure, Huulning.

Raiponce, *f.* (Bot.) Rapuntsel.

Raire, *v. a.* rage Haaret el. Skjæget tæt af; trække igjennem et Trækkejern; *p. u.*

Raire el. **réer**, *v. n.* (Ch.) skrige som en Hjort i Brunst (raller).

Rais, *m.* Hjuleger; *pl.* Straaler; (*poé. v.*); (Blas.) Spidser, som ligne Straaler.

Rais, e, *p.* raget (*p. u.*); *s. m. prov.* il ne se soucie ni des –s ni des tondus, han bryder sig om Ingensombelst.

Rais-de-cœur, *m.* (Sculp.) hjerteformigt Løvværk paa Gesimser; *pl.* rais-de-cœur.

Raisin, *m.* Vindrue; – sec, Rosin; – de bois, Blaabær (airelle); – de loup, Slags Ratstygge; – d'ours, Tyltebær (busserolle); – de renard, Ectbær, Fireblad (parisette); – impérial, Strandgræs, Tang (fucus, varec); – de mer, Slags Søsnegl; – de sèches, Blæksprutteæg; (Pap.) du grand-raisin, Slags Trykpapir til Pragtudgaver; *prov.* moitié figue et moitié –, halvt med det Gode, halvt med Magt; deels godt, deels slet.

Raisiné, *m.* Vindruemoes, Slags Syltetøi af Vindruer blandet undertiden med Pærer og Ovæder.

Raisinier, *m.* (Bot.) Polygonee, Pileurt, amerikansk Plante.

Raison, *f.* Fornuft; Forstand; sund Sands, Fornuftens rette Brug; Billighed; Ret; Regnskab; Opreisning; Erstatning; Grund, Aarsag, Anledning, Bevæggrund; (Math.) Forhold; (Com.) Firma; en Handelskompagnons Andeel i en Capital (*v.*); livre de –, Hovedbog (nu: grand-livre); (Charp.) Plads; mettre les pièces de bois en leur –, lægge hvert Stykke Træ paa sin Plads; *pl.* Advomster; il a perdu la –, han er gaaet fra Forstanden; parler –, tale fornuftigt; *prov.* il n'y a ni rime ni raison à tout ce qu'il dit, der er ingen sund Sands i Alt hvad han siger, det er hverken bygget el. stukket; être de –, Hjernefoster, indbildt Væsen (modsf. être réel); se rendre à la –, give efter for Fornuftgrunde, finde sig i Ret og Billighed; mettre q. à la –, bringe En til Raison, bringe En til at give efter, til at finde sig i Billighed; il ne veut pas entendre la –, han vil ikke lade sig sige; han vil ikke høre Grunde; *prov.* où force domine, – n'a pas de lieu, Magt gaaer for Ret; avoir de la –, besidde Forstand; avoir –, have Ret; parler – à q., tale et fornuftigt Ord til En; donner – à q., give En Ret, tilstaae at En har Ret; avoir la – de son côté, have Retten paa sin Side; demander la – de qc., spørge om Grunden til Noget; demander à q. – de qc., forlange Opreisning af En for Noget; rendre – de sa conduite, gjøre Regnskab for sin Opførsel; rendre – à q., give En Satisfaction, duellere med En; tirer – d'un affront, tage Satisfaction for en Fornærmelse; se faire – soi-même (à soi-même), tage sig selv til Rette; faire – à q. d'une santé qu'il a portée, drikke med En en Skaal, som han har udbragt; besvare en Skaal; faites-moi – de cet homme, oplys mig om Bevæggrundene til dette Menneskes Opførsel; je ne saurais tirer – de ce débiteur, jeg kan intet Regnskab, ingen Betaling faae af denne Debitor; il m'a payé de bonnes –s, han har givet mig gode Grunde; je me rends à vos –s, jeg giver efter for Deres Grunde; point tant de –s, ingen Raisonnering; pour – à moi connue, af en Grund, som jeg ikke vil anføre; conter ses –s à q., forklare Grundene til sin Opførsel for En; comme de –, som billigt er; selon Dieu et –, efter hvad Gud og Billighed kræver; plus que de –, mere end hvad fornuftigt er; *prov.* il y a – partout, der er Maade med Alt, enhver Ting maa have sin Grændse; *loc. ad.* pour – de quoi, (Prat.) af hvilken Aarsag; à telle fin que de –, (Prat.) i den Formening, at det kan være til Nytte; *fa.* i hvad der end maa kunne skee; à bonne –, med god Ioie, med fuld Ret; à plus forte –,

af saameget desto større Grund; *loc. pp.* à – de, en – de, i Forhold til; en – de, i Betragtning af.

Raisonnable, *a.* fornuftig; fattet, som finder sig i Omstændighederne; passende, klækkelig, anselig; il est enfin devenu –, han er omsider bleven fornuftig; son langage est –, hans Tale er rimelig; je l'ai trouvé ce soir, dans sa profonde affliction, plus – que ce matin, jeg har i Aften fundet ham mere fattet i sin dybe Sorg end han var det imorges; un revenu –, en klækkelig Indtægt.

Raisonnablement, *ad.* fornuftigen; passende; temmeligen; meget; il a de la fortune –, han har temmelig megen (en ikke liden) Formue; *plais.* elle est – laide, hun er dygtig styg.

Raisonné, e, *p.* og *a.* understøttet med Grunde og Beviser, udførligt documenteret, motiveret; udførligen oplyst og udviklet; grammaire –e, Grammatik, som anfører Grunde for enhver Regel.

Raisonnement, *m.* Forstand, Dømmekraft; Bevisførelse; Grund, Bevis. *fa.* faire des –s à perte de vue, anføre løse Grunde, som Intet bevise; point tant de –s, ingen Raisonneren.

Raisonner, *v. n.* bruge sin Fornuft; dømme, slutte; drøfte Grunde for og imod, overveie; fremføre Indvendinger, raisonnere; *v. a.* nøie prøve; sætte sig rigtigt ind i; (Mar.) praie; forevise sine Skibspapirer; *v. pr.* gjøre sig selv Regnskab for sine Handlinger; – sur une affaire, nøie drøfte og overveie en Sag; *fa.* ne raisonnez pas, raisonneer ikke, ti og adlyd; – de travers, – comme ma pantoufle, raisonnere forkeert, uden al Fornuft, op ad Væggene og ned ad Stolperne; il raisonne bien ce qu'il fait, han prøver el. overveier nøie hvad han gjør; cet acteur raisonne bien ses rôles, denne Skuespiller indstuderer godt sine Roller.

Raisonneur, se, *s.* En, som gjør ideelig Bemærkninger; En, som trætter ved vidtløftige Beviser el. Forklaringer; en Brøvler, en Brøvlerske; En, som altid har Undskyldninger el. altid gjør Indvendinger el. Indsigelser, en Selvklog; ... *a.* uforskammet i at gjøre Indvendinger, paastaaelig, selvklog.

Rajah el. raja, *m.* Rajah, ostindisk Fyrste, Vasal af Keiseren af Mogol.

Rajamber, *v. a.* skræve over igjen; overskride paa Ny.

Rajeunir, *v. a.* gjøre ung igjen, forynge; give et ungdommeligt Udseende; *fa.* fværte graae Haar sorte; barbere; beskære Træer; anvende et forældet Ord paa Ny; *v. pr.* give sig et ungdommeligt Udseende; gjøre sig yngre end man er; *v. n.* blive ung igjen, forynges.

Rajeunissant, e, *a.* foryngende, oplivende.

Rajeunissement, *m.* Foryngelse.

Rajolin, *m.* Slags burgundisk Drue.

Rajustement, *m.* Ordning; Istandsættelse.

Rajuster, *v. a.* istandsætte; bringe igjen i Orden, sætte til Rette; *fig.* bilægge, udsone, forlige (*v.*); *v. pr.* sætte sine Klæder til Rette, ordne igjen sin Pynt; rajustez-vous à la hâte, bring Deres Klæder, Deres Pynt el. Deres Frisur hurtig i Orden.

Râle, *m.* Rallen i Halsen; (H.n.) Snarre, Vagtelkonge.

Râlement, *m.* Rallen; s. s. râle.

Ralentir, *v. a.* gjøre langsommere, sagtne; *v. pr.* blive langsommere, formindskes, aftage; – sa course, sagtne sit Løb; – son zèle, formindske sin Iver; – sa vivacité, sløve Livligheden.

Ralentissement, *m.* Formindskelse el. Aftagelse i Bevægelse, i Virksomhed; Sagtnen.

Râler, *v. n.* ralle (om Døende).

Ralingue, *f.* (Mar.) Lug, Toug hvormed Seilene kantes; – de tétière, – d'envergure, Raaliig; – de chute, staaende Lüg; – de fond, Underliig; mettre une voile en –, brase et Seil levende.

Ralinguer, *v. a.* (Mar.) fye Liget paa et Seil; *v. n.* vende Seilene, saa at de skære Vinden.

Raliter (se), *v. pr.* blive igjen sengeliggende, blive igjen syg.

Railer, *v. n.* (Ch.) skrige (om Hjorte i Brunsttiden; ogs. raire el. réer).

Ralliement, *m.* (Mil.) adspredte Troppers Samling; mot de –, Feltraab; *fig.* Løsen; signe de –, Tegn, hvorpaa Tropper af samme Korps kjende hinanden; *fig.* Særkjende, hvorpaa en Sects Medlemmer gjenkjende hverandre; point de –, Samlingspunkt for de vigende Tropper, Revil; *fig.*

Sted, hvor et Samfunds Medlemmer samles; Mening, hvori Personer, som ellers ere uenige, stemme overeens.

Rallier, *v. a.* (Mil.) samle igjen adspredte Tropper, opstille dem paa Ny imod Fjenden; (Mar.) – le vent, knibe Luren; – un vaisseau dans le vent, vinde i Luven op til et Skib; – la terre el. se – à terre, nærme sig Land.

Rallonge, *f.* tilsat Stykke, Stykke til at forlænge Noget med.

Rallongement, *m.* Forlængelse, Tilsætning for at gjøre Noget længere; Forøgelse i Længde.

Rallonger, *v. a.* gjøre længere ved Tilsætning, forlænge; – une table, forlænge et Bord ved et tilføiet Stykke; – un habit, gjøre en Kjole længere ved at sye Noget til.

Rallumer, *v. a.* antænde paa Ny; *fig.* opflamme paa Ny, vække til nyt Liv, gjenoplive; *v. pr.* antændes igjen; *fig.* opflammes paa Ny; gjenoplives; la guerre se rallume avec une nouvelle force, Krigsluen flammer igjen op med ny Styrke. [ned hos Tyrkerne.

Ramadan el. **ramazan**, *m.* Fastemaa-

Ramadouer, *v. a.* formilde En igjen ved Kjertegn. [Ignevnion, Pharaorotte.

Ramadoux, *m.* (H. n.) indisk Rotte,

Ramage, *m.* Grenene paa et Træ; Afbildning af Grene, Blomster og Løv i vævet Tøi; Fuglesang; *fig.* Børns Pludren. [*p. u.*

Ramager, *v. n.* synge (om Fugle);

Ramaigrir, *v. a.* gjøre igjen mager, udmagre atter; *v. n* blive mager paa Ny.

Ramaigrissement, *m.* Udmagring paa Ny; tilbagevendt Magerhed.

Ramaillage, *m.* (Cham.) Tilberedning af Semslæder, af Bukke-, Gjede- el. Gemseskind. [Semslæder.

Ramailler, *v. a.* (Cham.) tilberede

Ramaire, *a.* (Bot.) fasthæftet el. henhørende til Grenene. [lerkenlav.

Ramaline, *f.* (Bot.) Lavart, Tal-

Ramandots, *m. pl.* sammenbundne Krudtpakker.

Ramart, *m.* (H. n.) Slags stor Sild.

Ramas, *m.* Dynge, Hob, Samling af ubetydelige Smaating (om betydeligere Ting bruges amas); Flok (om Personer).

Ramasse, *f.* Bjergflæde, Slæde til at slige ned ad snebedækte Bjerge.

Ramassé, e, *p.* sammenstrabet, sammensamlet; tyk, undersætlig, stirsmaaren; kraftfuld; des gens –s, sammenstrabede Folk; un homme –, en tyk, undersætlig Mand; (Bot.) sammenhobet, tæt samlet; des feuilles –es, tætsiddende Blade.

Ramasser, *v. a.* samle sammen, strabe sammen; samle op; tage op hvad der er faldet ned; faae fat paa En; tage sig af En; arrestere; ilde medtage (*v.*); trække i en Bjergflæde; *v. pr.* samle sig; trække sig sammen; – les cartes, samle Kortene sammen; – ses forces, samle sine Kræfter; le hérisson se ramasse, Pindsvinet trækker sig sammen; – une personne, reise En op; tage sig af En, som er i Nød; – des vagabonds, arrestere Dagdrivere; *prov.* og *pop.* cela ne vaut pas le –, det er ikke Umagen værd at tænke paa.

Ramasseur, *m.* En, som trækker en Bjergflæde; En, som samler Smaating sammen; *plais.*

Ramassis, *m.* Sammenstrab, Samling, Hob el. Bunke af Ting uden Orden; Hob tynde Grene; sammenstrabet Flok.

Ramassoir, *m.* Redskab til at marmorere Papir med.

Ramazan, s. ramadan.

Rambade, *f.* (Mar.) Lending paa Forkanten af Skandsen el. Hytten el. paa Agterkanten af Bakken. [gelsk Fnrtøi; *v.*

Ramberge, *f.* (Mar.) langt og let en-

Rambour, *m.* Slags stort, suurt Æble (ogs. pomme de –).

Rambourrage, s. rembourrage.

Rame, *f.* Erteriis, tynd Green el. Kvist til at støtte Erter, Bønner o. desl.; Aare til at roe med; Riis Papir; (Tap.) Ramme til at udspile Klæde, Baand o. desl.; (Pot.) Stang til at omrøre Leerdeigen med; (Meun.) usigtet Meel; mariniers de –, Roerkarle, som leies (ogs. bonnes voglies [udt. vo–ie], i Modsætn. til forçats); aller à la –, roe; faire force de –s, roe af alle Kræfter; à force de –s, med alle Aarer; à voiles et à –s, med Aarer og Seil; *fig.* og *fa.* être à la –, arbeide meget, have et haardt, besværligt Arbeide; vendre du papier à la –, sælge Papir i Riis; mettre un livre à la –, sælge en Bog til Makulatur.

Ramé, e, *p.* slaget, stænget; sammenkjædet; pois –s, stængede Erter; balles

-es, Kugler, sammenkjædede med Staaltraad; boulets -s, Lænkekugler.

Raméal, e, *a.* (Bot.) baaret af en Kvist (om Blade og Frugter); *pl. m.* -aux.

Rameau, *m.* Kvist, lille Green; *fig.* Underafdeling; le dimanche des -x, Palmesøndag; *fig.* présenter le - d'olivier, tilbyde Fredsforslag.

Ramée, *f.* Løvhytte, sammenflettede Grene; løvfulde Grene.

Ramender, *v. a.* nedsætte Prisen (*pop. v.*); (Dor.) udbedre en Forgyldning ved smaa tilføiede Guldblade; (Pé.) istandsætte et Fiskenet; *v. n.* synke el. falde i Priis (*p. u.*).

Ramener, *v. a.* bringe En med anden Gang; føre En tilbage til det Sted, hvorfra han er kommen; føre med tilbage; *fig.* formilde; tale En til Rette, gjenoprette en mislykket Sag; bringe igjen paa Fode; indføre paa Ny; bringe igjen i Brug; *v. pr.* føres tilbage; (Man.) bære Hovedet godt; - à la raison, bringe igjen' til Fornuft; - q., stille En tilfreds; berolige, tilfredsstille En; - un malade, helbrede igjen en Syg; - une vieille mode, indføre paa Ny en gammel Mode; (Jeu) - un coup, kaste en Fjerbolt tilbage; (Man.) - un cheval, bringe en Hest til at dukke Hovedet; ce cheval se ramène bien, denne Hest bærer sit Hoved godt; *fig.* - des affaires de bien loin, bringe forfaldne Sager igjen i Orden.

Ramèneret, *m.* (Charp.) Streg, afsat efter Maalesnoren, Streg efter Kridtsnoren.

Ramentevoir, *v. a.* tilbagekalde i Erindringen; *v. pr.* erindre sig Noget; *v.*

Ramequin, *m.* (Pât.) Ostekage.

Ramer, *v. a.* understøtte Erter, Bønner o. desl. med Stænger, stænge; udspile Tøi i en Ramme; *v. n.* roe; *fig.* og *fa.* gjøre sig megen Umage; *prov.* il s'y entend comme à - des choux, han forstaaer sig slet ikke derpaa; il aura bien à - pour parvenir, det vil koste ham megen Umage inden han sætter det igjennem.

Ramereau, *m.* ung Skovdue.

Ramette, *f.* (Impr.) Jernramme hos Bogtrykkere til Plakater o. desl. Arbeider paa een Side.

Rameur, *m.* Roerkarl, Sluproer; *pl.* hvitflyvende Fugle, Lokkefugle; (H. n.) Art halvvingedækkede Insecter.

Rameuter, *v. a.* (Ch.) standse de forreste Hunde for at oppebie de efter følgende.

Rameux, se, *a.* (Bot.) grenet, som deler sig i mange Grene.

Ramier, *m.* (H. n.) Skovdue (ogs. *a.* pigeon -).

Ramification, *f.* Grenenes Fremstydning og Stilling (*p. u.*); (An.) Forgrening, Fordeling af Aarer, Nerver o. desl.; *fig.* Underafdeling; Forgrening el. Bestanddele af en Sammenrottelse.

Ramifier (se), *v. pr.* dele sig i flere Grene; *fig.* underafdele sig, forgrene sig.

Ramille, *f.* (Bot.) Smaagreen, den yderste ved sidste Deling fremkomne Green; *pl.* smaa Grene, smaa Kviste til Riisknipper.

Ramingue, *a.* (Men.) cheval -, stædig Hest, som ikke lyfter Sporen.

Ramipare, *m.* og *a.* (H. n.) Plantedyr, som lever paa Grene.

Ramiret, *m.* (H. n.) Ringdue.

Ramoindrir, *v. a.* gjøre igjen mindre.

Ramoitir, *v. a.* gjøre igjen fugtig; *v. pr.* blive igjen klam.

Ramolade, *f.* remoulade.

Ramollir, *v. a.* gjøre igjen blød, gjøre smidigere el. mindre haard; *fig.* gjøre feig og qvindagtig, forkæle (i d. Betydning hellere: amollir); (Fauc.) - un oiseau, befugte en Falks Fjeder med en vaad Svamp; *v. pr.* blødgjøres; *fig.* formildes.

Ramollissant, e, *a.* (Méd.) blødgjørende, opløsende, formildende; *s. m.* opløsende, formildende Lægemiddel.

Ramon, *m.* Kost, bunden af Riis el. Kviste (rameaux); *v.*

Ramonage, *m.* Skorstenes Feining.

Ramoner, *v. a.* feie en Skorsteen.

Ramoneur, *m.* Skorsteensfeier.

Rampant, e, *a.* krybende; *fig.* lav, nedrig, plat; (Arch.) skraa, nedadgaaende; âme -e, lavt, krybende Sind; style -, lav, plat Stiil.

Rampe, *f.* Trappe fra en Trappeafsats til en anden; Trappegelænder, Rækværk om Trappen; skraa Opkjørsel, Voldbakke, Bakke i en Have, som fører op til et høiere Sted; Skraaning af en Høi; (Th.) Lamperække foran Skuepladsen.

Rampement, *m.* Kryben.

Ramper, *v.n.* krybe; slynge sig langs hen ad Jorden (om Planter); *fig.* nedlade sig til usel Smiger, være lav og krybende; befinde sig i en ydmygende, foragtelig Stilling; skrive en lav, plat Stil; (Arch.) staae sagte ned ad; il rampe dans la misère, han lever usselt, i Kummer og Elendighed; il ne fait que –, han gjør ikke andet end krybe og smigre; han skriver en lav, simpel, smagløs Stil.

Rampin, *a. m.* (Man.) cheval –, Hest, som kun træder paa Spidsen af Bagskoene (ogs. pinçard).

Ramponeau, *m.* Slags bredbladet Kniv; Legetøi, Slags Skralde.

Ramponer, *v.n.* beruse sig; *inus.*

Ramponner, *v.a.* gjøre Nar af En; *v.*

Ramure, *f.* Hjortetakke; et Træes samtlige Grene (i d. Betydn. *p. u.*).

Ramuscule, *m.* lille Qvist.

Rance, *a.* harsk; *s. m.* harsk Lugt, harsk Smag; *s. f.* (Mar.) udvendig Beklædning paa et gammelt Skib.

Rancer, *v. a.* (Mar.) styrke et Skib ved udvendig Beklædning.

Rancette, *f.* Blikplade til Kakkelovns-Rør; s. rangette.

Ranche, *f.* Trin paa en Bjelk. stige.

Rancher, *m.* Kranbjelke med Trin paa; (Charr.) Vognbom i en Karre.

Ranchier, *m.* (Blas.) Blad paa en Hvidtjce. [sure).

Rancidité, *f.* Harskhed (s. rancis-

Rancio, *a.m.* i Udtr. vin –, spansk rød Vin, som er bleven gulagtig paa Grund af sin Alder (Udtr. laant fra det Spanske).

Rancir, *v. n.* blive harsk.

Rancissure, *f.* harsk Egenskab, harsk Smag, harsk Lugt.

Rancœur, *m.* Had, Nag; *v.*

Rancon, *m.* gammelt fransk Sværd, med tilbagebøiede Kroge ved den brede Ende i Form af en Lillie; *p. u.*

Rançon, *f.* Løsepenge; c'est la – d'un roi, det er en ubyre stor Sum.

Rançonnement, *m.* Fordring af Løsepenge; overdreven Priis, Prelleri, Optrækkeri, Udsugelse.

Rançonner, *v. a.* fordre Løsepenge, brandskatte; fordre ublu Betaling, optrække, udsuge.

Rançonneur, se, *s.* Optrækker. Opstruer, Udsuger; *fa. p. u.*

Rancune, *f.* indgroet Had, Nag, fiendtlig Sindsstemning; – à part, Hadet sat til Side (om Personer, der, skjøndt i Uenighed, indgaae en Mellemhandel); – tenante, uden at Hadet glemmes; sans –, point de –, *loc. fa.* lad alt Had være glemt.

Rancuneux, se, *a.* tilbøielig til Nag, hadefuld.

Rancunier, ère, *s.* En, som bærer Nag el. indgroet Fiendskab til en Anden; ogs. *a.* [Skov; *p. u.*

Randon, *m.* bevæxtet Fodsti i en

Randonnée, *f.* (Ch.) Krebs, som det opjagede Vildt beskriver om sit Leie før det forlader samme; *fa.* faire une grande –, gaae en lang Vei uden at hvile.

Rang, *m.* Række, Rad, Geled; Plads, Sted; Rang; Orden; Tour; Stand; Stilling; *pl.* Rækker, Geleder; Klasser; remettre un livre en (à) son –, sætte en Bog igjen hen paa sin Plads; à son –, efter sin Tour; entrer dans les –s d'une armée, indtræde i en Armee, optages i samme; se mettre sur les –s, stille sig i Skrankerne, for at vise sig rede til Kamp; indstille sig blandt de Ansøgende om et Embede; rompre les –s, bryde Gelederne; serrer les –s, slutte Gelederne; soutenir son –, opføre sig efter sin Stand; tenir le premier – parmi etc., indtage den øverste Rang, den første Plads iblandt o. s. v.; mettre au – de, henregne iblandt; *prov.* mettre une ch. au – des péchés oubliés, slaae en Streg over Roget, slaae Roget ud af sine Tanker; se mettre en – d'ognon, stille sig tæt sammen, ved Siden af hverandre.

Range, *f.* Rad af ligestore Brosteen.

Rangé, e, *a.* opstillet i Orden; ordentlig; bataille –e, Kamp imellem to i Slagorden opstillede Hære, ordentligt Slag; homme –, ordentligt, nøiagtigt Menneske, som fører et ordentligt Levnet (s. réglé).

Rangée, *f.* Række, Rad; (Arch.) ligeløbende Side, som ikke afbrydes af Vinkler.

Ranger, *v. a.* ordne; opstille i Orden; bringe ind under; henregne iblandt; sætte til Side, flytte af Veien; *fig* twinge (*v.*); (Mar.) passere tæt forbi; dreie til; *v. pr.* opstille sig; gaae til Siden, af Veien; antage, erklære sig for; antage en ordentligere Levemaade;

– des livres, stille Bøger i Orden; – une chaise, sætte en Stol af Veien, til Siden; – une province sous sa domination, bringe en Provinds under sit Herredømme, underkaste sig den; – q. à son devoir, bringe En til at gjøre sin Pligt; – q. à la raison, bringe En til Fornuft; rangez votre fils, bring Deres Søn til at adlyde(v.); se – autour d'une table, tage Plads omkring et Bord; se – du parti de q., gaae over paa Ens Parti; se – sous les drapeaux de q., begive sig under Ens Faner, hylde hans Parti; se – à l'avis de q., tiltræde Ens Mening; se – pour laisser passer q., træde til Side el. gaae af Veien for at lade En komme forbi; (Mar.) – le vent, dreie til Vinden; – un bâtiment à l'honneur, passere et Skib saa nær, at man kan tale med hinanden; le vent se range au NO., Vinden bliver NV.

Rangés, *m. pl.* (Blas.) Dyr opstillede i en horizontal Række.

Rangette, *f.* (Forg.) Blik til Kakkelovns Rør, 6 à 8 Punds Jernplade.

Rangier, *m.* (Blas.) Rensdyr, som har Horn som et Daadyr. [klasse.

Rangifère, *m.* og *a.* (H.n.) Rensdyr-

Ranguillon, *m.* (Impr.) Punktur paa Dækkelet i en Bogtrykkerpresse; Hul i Papiret, hvorved dette hæftes saaledes til Pressen, at begge Sider svare til hinanden; lille Torn paa en Fiskekrog.

Ranimer, *v. a.* bringe igjen til Live; *fig.* give nyt Liv, ny Kraft; opfriske, oplive, opmuntre; *v. pr.* komme igjen til Live; *fig.* gjenoplives, opvækkes til ny Kraft og Virksomhed; – l'esprit, gjenoplive Haabet; – les soldats, sætte Mod igjen i Soldaterne; la conversation se ranime, Samtalen bliver mere levende. [aarerne under Tungen.

Ranine, *a. f.* (An.) artères -s, Frø-

Ranulaire, *a.* s. s. ranine.

Ranule, *f.* (Méd.) Svulst under Tungen i Nærheden af Tungebaandet (ogs. grenouillette).

Ranz, *m.* kun i Udtr. le – des vaches, berømt schweitsisk Hyrdesang, som spilles paa Sækkepiben.

Rapace, *a.* rovbegjærlig, graadig efter Bytte, gridsk; *s.* graadigt Menneske; *m. pl.* Rovfugle. [hed.

Rapacité, *f.* Rovbegjærlighed, Gridsk-

Rapaiser, *v. a.* berolige En paa Ny, stille En igjen tilfreds. [haar til Sigter.

Rapatelle, *f.* Haardug, Tøi af Heste-

Rapatriage, *m.* Forligelse, Forsoning; *fa.* [s. s. rapatriage.

Rapatriement el. **Rapatriment**, *m.*

Rapatrier, *v. a.* forlige, forsone; *v. pr.* forsones; *fa.*

Râpe, *f.* Rivejern; Rasp; afpillet Drueklasse (râfle); Axstængel; *pl.* (Vét.) Raspe, Revne paa Hestens Knæ (malandre).

Râpé, *m.* Drueklasse, som man kommer i et Viinfad for at forbedre Vinen; Viin, som saaledes er forbedret; revet Tobak; – de copeaux, Høvlspaane, som bruges til at klare Vinen.

Rapé, e, *p.* raspet, afslidt; habit –, luvslidt Kjole; comme il a l'air –, hvor han seer fattig og afpillet ud.

Râper, *v. a.* raspe; rive til Pulver.

Rapetasser, *v. a.* flikke, lappe gamle Klæder el. Meubler; *fa.*

Rapetasseur, se, *s.* Lappeskræder; Skoflikker; *p. u.*

Rapetisser, *v. a.* gjøre mindre; formindske; *v. n.* blive mindre; *v. pr.* krybe ind, løbe ind (om Tøi); *fig.* gjøre sig ubetydelig; nedlade sig.

Raphaélesque, *a.* yndig, idealsk, i Raphaels Smag. [Beenbrud paa tvers.

Raphanédon, *m.* (Chir.) Tverbrud,

Raphanis (s udt.), *m.* (Bot.) Slags Ræddike. [dike, Agerkaal.

Raphanistre, *m.* (Bot.) Kiddik-Ræd-

Raphe, *m.* (H.n.) Slags Karpe; *f.* (Bot.) Navlestribe, Stribe fra Navlen til Kimpletten.

Raphé, *m.* (An.) Rapha, Syning el. Snor, som forener enkelte Dele af Legemet.

Rapide, *a.* hurtig, hastig, rivende; *fig.* livlig, henrivende; le cours – du fleuve, Flodens hurtige, rivende Løb; jeter un coup d'œil – sur un ouvrage, kaste et flygtigt Blik paa et Værk; un style –, en flydende Stiil; une éloquence –, en henrivende Veltalenhed.

Rapidement, *ad.* hurtigen, i rivende Fart. [Livlighed, henrivende Fart.

Rapidité, *f.* Hurtighed, Hastighed; *fig.*

Rapiècement, *m.* Flikken, Lappen.

Rapiécer, *v. a.* flikke, lappe, udbedre.

Rapiècetage, *m.* Flikkeri, Lapperi; flikket el. lappet Tøi. [flikke.

Rapièceter, *v. a.* sætte Lap paa Lap

Rapière, *f.* lang gammeldags Kaarde, Rapier, Dyrendal; traîneur de –, En som altid bærer Kaarde (*plais.*).

Rapin, *m.* Læredreng, især Malerdreng.

Rapine, *f.* Røveri, Plyndring; Tyveri; Rov; røvet Gods; cet oiseau vit de –, d. Fugl lever af Rov.

Rapiner, *v. a.* gjøre sig ulovlig Fordeel, rapse; *v. n.* snyde; il rapine sur tout, han snyder i Alt.

Rapinerie, *f.* s. rapine.

Rapineur, se, Snyder, Bedrager, Bedragerske. [luve, dreie til Vinden; *p. u.*

Rapiquer, *v. n.* (Mar.) – au vent,

Raponce, *m.* (Bot.) Lobelie, Klokkeplante, Campanulacee. [Klokkeart.

Raponcule, *f.* (Bot.) Rapuntsel,

Rappareillement, *m.* Gjenanstaffelse af en Mage, Gjenforening med sin Lige.

Rappareiller, *v. a.* forene igjen med sin Mage, forbinde sammen Personer el. Ting, der passe til hinanden; (Mar.) gjøre feilklar.

Rappariement, *m.* Parring paa Ny; Gjenparring; fornyet Anstaffelse af Magen til Nøget.

Rapparier, *v. a.* parre igjen sammen; finde paa Ny Magen til en Ting.

Rappel, *m.* Tilbagekaldelse; Hjemkaldelse, Rappel, Troppernes Samling ved at røre Trommen; – de ban, en Forvisnings Tilbagekaldelse; – à l'ordre, en Talers Tilrettevisning i en Folkeforsamling; (Dr.) – à succession, uberettigede el. udelukkede Slægtningers Indkaldelse til Arv; (Fin.) – de compte, Fordring af en forhen tilkjendt Godtgjørelses Udbetaling, el. af en til Gode kommende Rest; (Peint.) – de lumière, Lysets Tilbagekasten paa Gjenstandene i et Maleri.

Rappelant, *a.* i Udtr. souvenir –, dyb, levende Erindring; *p. u.*

Rappeler, *v. a.* kalde igjen paa En; kalde En tilbage; kalde En hjem; *fig.* tilbagekalde i Erindringen; *v. pr.* tilbagekalde sig, huske, erindre; *v. n.* slaae Appel; mes affaires me rappellent à la ville, mine Forretninger nøde mig at vende tilbage til Byen; – q. d'exil (de l'exil), kalde En tilbage fra Landflygtighed; – q. à la vie, kalde En igjen til Live; se – sa jeunesse, erindre sig sin Ungdom; se – ses esprits, samle sine Tanker; – q. à l'ordre, kalde En til Orden, vise En til Rette; ce vin rappelle son buveur, denne Vin er fortræffelig, den indbyder til at drikke (*fa.*); je me le rappelle (ikke: je m'en rappelle), jeg erindrer mig det; (Jur.) – q. à sa succession, indsætte uberettiget el. udelukt Slægtning til Arv; (Peint.) – la lumière, lade Lyset straale tilbage fra Hovedfigurerne i et Maleri paa Gjenstandene. [anbringe paa Ny.

Rappliquer, *v. a.* lægge igjen paa,

Rappointis, *m.* gamle Jernstifter el. Jernkroge.

Rapport, *m.* Indkomst; Beretning; Melding; Forklaring, Fremstilling af en Sag; ubetænksom Meddelelse af Noget, Dretuderi; Betænkning i en Sag; Overensstemmelse; Forbindelse, Sammenhæng, Hensyn; Opstøden af Maden; (Math.) Størrelsers Forhold; (Gr.) Ords Forhold til hinanden; (Fin.) Tilbagebetaling af en urigtig anført Udgiftspost; (Chi.) chemiske Kræfters Stræben efter at træde i Forbindelse med hinanden; ce champ est d'un grand –, denne Mark er meget indbringende; être en –, en plein –, være i Drift, i fuld Drift; faire un fidèle – de qc, gjøre en tro Beretning af Noget; faire – de qc. à q., indgive Rapport om Noget til En; faire son –, indgive sin Melding (Mil.); n'ajoutez pas foi aux –s, sæt ikke Lid til Dretuderi; mon procès est au – de tel juge, min Proces skal refereres hos den og den Dommer, ligger til Referat hos den og den; ce qu'il dit aujourd'hui n'a aucun – *avec* ce qu'il disait hier, hvad han siger idag, stemmer ikke med hvad han sagde igaar; je n'ai aucun – *avec* lui, jeg staaer ikke i nogen Forbindelse med ham; avoir – à, have Hensyn til, lede til; le – de l'adjectif au substantif, Adjectivets Forhold el. Hensyn til Subst.; cette viande me donne (me cause) des –s, dette Kjød volder mig Opstøden, støder op; terres de –, Jord, som er hensyttet fra et andet Sted; pièces de –, smaa Træ- el. Metalstykker til indlagt Arbeide; *prov.* belle montre peu de –, det Indre svarer ikke til det Ydre; par – à, *loc. pp.* med Hensyn til, hvad angaaer, i Forhold til.

Rapportable, *a.* (Jur.) som maa

indflyde i Stervboet til Arvingerne; som henhører under Arven.

Rapporté, e, *p.* tilbagebragt; fortalt; anført, citeret, paaberaabt; henflyttet; indlagt; terres –es, henflyttet Jord; pièces –es, indlagte Stykker.

Rapporter, *v. a.* bringe tilbage; bringe hjem med sig; medbringe; frembringe, indbringe; anføre; melde, berette; fortælle; sladdre af Skole; henføre til; tilskrive, udlede fra; tilføie; henflytte; (Jur.) tilbagekalde, annullere; foredrage, referere; (Géo.) afsætte opmaalte Vinkler paa Papiret; *v. pr.* have Hensyn til, staae i Forhold til; have Lighed el. Overeensstemmelse med, passe sammen; s'en – à q., henholde sig til En, underkaste sig Ens Skjøn; stole paa En; *v. n.* bringe igjen, rapportere (om Hunde); støde op (om Spise); (Jur.) gjøre Regnskab til et Bo for hvad Arv, en Arving har faaet forud; il a –é beaucoup de gloire de cette action, han har høstet megen Ære af denne Daad; son argent lui rapporte six pour cent, hans Penge indbringer ham 6 Procent; il rapporte tout à soi, han henfører Alt til sig selv; – l'effet à la cause, hidlede Virkningen fra Aarsagen; l'exemple qu'il a –é ne prouve rien, Exemplet, han har paaberaabt sig, beviser Intet; il rapporte fidèlement ce qu'il a vu, han fortæller nøiagtigen hvad han har seet; il rapporte tout, han fortæller Alt igjen, han sladdrer af Skole; – une affaire, referere en Sag; – une loi, tilbagekalde en Lov; je m'en rapporte à ma dernière lettre, jeg henholder mig desangaaende til mit sidste Brev; je m'en rapporte à ce qui en est el. blot je m'en rapporte, jeg lader det staae ved sit Værd (*p. u.*); un fils qui a été avantagé par son père, doit –, en Søn, som er bleven begunstiget af sin Fader, er forpligtet til senere at erstatte Boet.

Rapporteur, se, *s.* Sladdrer; Dretuder; Referent, Ordfører; (Géo.) graduceret Halvcirkel, hvormed opmaalte Vinkler afsættes paa Papiret, Transporteur.

Rapprendre, *v. a.* lære om igjen, [lære paa Ny.

Rapprivoiser, *v. a.* gjøre tam igjen.

Rapprochement, *m.* Gjennærmelse; Samling; *fig.* Sammenstilling (af Begreber el. Ideer); Forening, Udsoning, Forlig.

Rapprocher, *v. a.* bringe igjen nærmere; sætte nærmere; *fig.* stemme til gjensidig Velvillie; forsone, forlige; *v. pr.* nærme sig igjen; *fig.* forliges, forsones; blive mindre vanskelig med H. til en omtvistet Gjenstand, nærme sig hinanden; les lunettes à longue vue rapprochent les objets, Kikkerterne gjøre, at Gjenstandene synes nærmere; l'amour rapproche les distances, Kjærlighed udsletter Standsforskjelligheden; le besoin rapproche les hommes, Nøden nærmer Menneskene til hinanden, forener dem; – deux personnes, forlige to Personer; (Ch.) – un cerf, lade Hundene langsomt spore Hjorten.

Rapsode, *m.* omvankende Barde, som sang Homers Digte.

Rapsoder, *v. a.* sammenflikke, udbedre skjødesløst; *p. u.*

Rapsodie, *f.* løsrevet Stykke af Homers Digte; *fig.* og *fa.* slet, sammenflikket literairt Arbeide, Sammensurium.

Rapsodiste, *m.* maadelig Samler af Brudstykker, Smører.

Rapsodomancie, *f.* Forudsigelse af en Digters Vers, udvalgte ved Lodtrækning.

Rapt (p og t udt.), *m.* Bortførelse af en giftefærdig Pige el. ung Mand, Ovinderan.

Râpure, *f.* hvad der afraspes, Raspe. [spaan.

Rapuroir, *m.* Kjedel hos Salpetersydere.

Raquet, *m.* (Pê.) Udstudsfisk af. [Torsk o. desl.

Raquetier, *m.* Forfærdiger af Boldtræ, Udsælger af Boldtræ.

Raqueton, *m.* stort, bredt Boldtræ.

Raquette, *f.* Raket til Boldspil; Redskab, som bruges i de nordlige Lande til lettere at gaae paa Sneen; (Charp.) Slags Tømmersaug; (Ois.) Snare, hvormed Fuglene fanges ved Benene; (Bot.) Slags Cactus (opuntia); monter une –, overtrække et Fjerboldtræ med Strenge; *fig.* og *pop.* grand casseur de –s, Slagsbroder, Skryder (*v.*).

Rare, *a.* sjelden, usædvanlig, ualmindelig; fortrinlig, udmærket; tynd; tyndsaaet; (Méd.) langsom, svag (om Pulsen); un homme d'un esprit –, d'un – mérite, en Mand af en sjelden Forstand, af udmærket Fortjeneste;

Rate, *f.* Hunrotte; (Aa.) Milt; *prov.* épanouir (désopiler) la –, lee af Hjertensgrund.

Raté, e, *p.* gnavet af Rotter; cannes –es, gnavede Sukkerrør.

Râteau, *m.* Rive; Slags Redskab, hvormed man i Spillehuse indcasserer Pengene; passer au –, overrive.

Râtelée, *f.* Rivefuld; dire sa –, fortælle Alt hvad man veed (*inus.*); une – d'injures, en Strøm af Skjældsord (*v.*).

Râteler, *v. a.* rive med en Rive, rive sammen.

Râtelet, *m.* lille Rive.

Râteleur, se, *s.* Dagleier el. Dagleierske, som river Hø, Korn o. desl.; Opriver, Opriverske.

Râteleux, se, miltsyg; *v.*

Râtelier, *m.* Høhække, Kryppe; Knagrække; Fourschette til Geværer; *fig.* dob belt Rad Tænder; *fig.* mettre le – bien haut à q., gjøre en Ting meget vanskelig for En; manger à plus d'un –, have Indtægten af flere Embeder, have flere Levebrød; remettre les armes au –, nedlægge Vaabnene, ophøre at føre Krig.

Rater, *v. n.* klikke, slaae Klik; *fig.* forfeile Maalet, ikke naae samme; *v. a.* flyde feil af; *fig.* gaae Glip af; son fusil rata, hans Gevær slog Klik; il a –é le lièvre, han har skudt feil af Haren; il a –é cette place, han er gaaet Glip af d. Embede.

Rate-rousse, *f.* (H. n.) Markmuus.

Ratepenade, *f.* s. rat.

Ratier, ère, *a.* og *s.* lunefuld; Grillenfænger, Grillenfængerske; *pop.*

Ratière, *f.* Rottefælle.

Ratificatif, ve, *a.* stadfæstende, ratificerende.

Ratification, *f.* Stadfæstelse; Bekræftelsesdocument.

Ratifier, *v. a.* stadfæste, bekræfte hvad der er lovet el. indgaaet; ratificere.

Ratillon, *m.* lille Rotte; lille Pigrokke (ogs. railleton og rayon).

Ratinage, *m.* (Manu.) Forfærdigelse af Ratin.

Ratine, *f.* (Manu.) Ratin, Slags opkruset, uldent, krydsvævet Tøi.

Ratiner, *v. a.* (Manu.) opkruse uldent Tøi.

Ratiocination, *f.* Brug af Dømmekraften.

Ratiociner, *v. n.* (Log.) dømme, slutte fornuftigt.

Ration, *f.* daglig Portion Brød el. Fødevarer til Soldater el. Matroser; dagligt Hesteføder.

Rational, *m.* den jødiske Ypperstepræsts Brystspang el. Brystsmykke, et firkantet Stykke Tøi, som bares paa Brystet.

Rationalisme, *m.* Fornufttro.

Rationaliste, *m.* En, som hylder Fornufttro:n, Rationalist.

Rationalité, *f.* Dømmeevne; Fornuftgyldighed.

Rationnel, le, *a.* overeensstemmende med Fornuften, fornuftgyldig; (Math.) quantité –le, Rationalstørrelse, som kan deles lige med sin Enhed; (Astr.) horizon –, sande Horizont.

Ratis (s udt.), *m.* (Bouch.) Tarmfedt; *f.* (Bot.) Bregne (fougère).

Ratissage, *m.* Rivning; Skrabning.

Ratisser, *v. a.* rive el. stuffe (Gange i en Have); skrabe (Huder); *fa.* og *pop.* je t'en ratisse, jeg bryder mig lidt om Dig.

Ratissette, *f.* Skrabetræ til at rense [Bærktøi med.

Ratissoire, *f.* Skrabejern til at rense Havegange o. desl.

Ratissure, *f.* Afskrabning, det Afskrabede (især *pl.*).

Rativore, *m.* (H. n.) Boaslangen, som lever af Rotter og Muus.

Raton, *m.* lille Rotte; Ostekage; *fa.* Glut, kjærligt Udtr. til et Barn.

Ratoncule, *f.* (Bot.) Musehale (*pop.* queue de souris).

Rattacher, *v. a.* gjøre igjen fast, binde igjen; fasthæfte; *fig.* knytte; *v. pr.* binde sig til; knytte sig til; hengive sig til; – une question à une autre, knytte et Spørgsmaal til et andet; se – à q., binde sig til En, knytte sig til En; se – à l'étude, hengive sig paa Ny til Studeringerne.

Ratteindre, *v. a.* faae igjen fat paa, indhente igjen.

Rattel, *m.* (H. n.) afrikansk Grævling.

Rattendrir, *v. a.* røre, bevæge paa Ny; *v. pr.* prøves paa Ny, blive igjen bevæget.

Rattiser, *v. a.* lægge Ilden sammen for at faae den til at brænde bedre.

Rattraper, *v. a.* faae igjen fat paa; indhente igjen; *fig.* tilbagevinde; on a –é le prisonnier, man har igjen paagrebet Fangen; il a –é la santé, han har gjenvundet sit Helbred; il a –é ce qu'il avait perdu, han har gjenvundet hvad han havde tabt; *fa.* on ne m'y rattrapera plus, bien fin qui m'y rattrapera, man skal ikke narre mig tiere.

Rature, *f.* det Udstrøgne; Udstryg-

ning; Rettelse; – de parchemin, Afstrab af Pergament. [et Pennestrøg.
Raturer, *v. a* udstryge, udslette med
Ratûreur, se, *s.* Pergamentstraber; En, som udstryger hvad der er strevet.
Raucité, *f.* Hæshed, hæs, huul Stemme. [men).
Rauque, *a.* hæs; huul (om Stem-
Rauquer, *v. n.* strige, brøle (om Tigeren).
Ravage, *m.* Ødelæggelse, Skade; Fortærvelse, Uorden, Forstyrrelse; *fa.* faire du – el. faire –, gjøre stor Støi, anrette stor Forstyrrelse.
Ravager, *v. a.* ødelægge; hærge; stræmme; la grêle a –é ses vignes, Haglen har ødelagt (el. anrettet stor Skade i) hans Vinhaver; la petite vérole a –é son visage, Børnekopperne have stræmmet hans Ansigt.
Ravageur, se, *s.* Ødelægger, Hærger.
Ravale, *f.* (Agr.) Redstab til at jevne Jordbunden.
Ravalement, *m. fig.* Ydmygelse, Fornedrelse (*v.*); (Maç.) en Muurs Udrapning; (Arch.) lille Fordybning el. Fure med en fremstaaende Kant; (Mar.) Skandse bag paa et Skib; (Mus.) piano à –, Fortepiano med flere Tangenter end sædvanligt.
Ravalé, e, *p.* trukket ned; *fig.* nedsat, ydmyget; des bas –s, Strømper, som falde ned over Fødderne.
Ravaler, *v. a.* igjen nedsluge; trække længere ned; *fig.* og *fa.* holde tilbage, hvad man var i Begreb med at sige; nedsætte, nedværdige; (Maç.) udrapre en Muur; (Tann.) gjøre Læderet tyndere; (Jard.) kappe Toppen af et Træ; *v. n.* falde (om Havet og Floder); aftage, synke i Priis; *v. pr.* fornedre sig, ydmyge sig; *fig.* og *fa.* je lui ferai bien – ses paroles, jeg skal nok tvinge ham til at tage sine Ord tilbage, til at fortryde hvad han har sagt; vous l'avez trop –é, De har nedsat ham altfor dybt.
Ravaudage, *m.* Stopning; Lapning af gammelt Tøi; *fig.* og *fa.* Fusker.i
Ravauder, *v. a.* stoppe, lappe; *fig.* og *fa.* tittale ilde; overøse med Uartigheder; *v. n.* overfuse med Grovheder; pysle i et Huus med at bringe Alt i Orden. [der; *fa.*
Ravauderie, *f.* tom Snak, Slad-
Ravaudeur, se, *s.* En, som lapper; En, som stopper; Flikker, Stoppekone; *fig.* Sladdrer, Sladdertaske (*fa. p. u.*).
Ravaux, *m. pl.* (Ch.) lange Stænger, beklædte med Grene og Løv til Fuglejagt.
Rave, *f.* Hvidroe; Rædike.
Ravelin, *m.* (Fort.) Ravelin; Slags Udenværk til at dække en Bro el. en Muur mellem to Bastioner. [tøi.
Ravenelle, *f.* (Bot.) Slags guul Lev-
Ravendoir, *m.* (Brass.) aflangt Bryggekar.
Ravestan, *m.* (Verr.) Kurv til Glasvarer, som komme fra Ovnen.
Ravestir (se), *v. pr.* (Jur.) give gjensidige Gaver; *v. inus.*
Ravestissement, *m.* (Jur.) gjensidig retlig Gave; *v. inus.*
Ravet, *m.* (H. n.) Kakkerlak (blatte).
Ravi, e, *p.* henrykt; glad; tilfreds; je suis – que vous *ayez* gagné votre procès, det glæder mig, at De har vundet Deres Proces.
Ravier, *m.* Slags Desserttallerken; (Bot.) Svamp, Bladhat.
Ravière, *f.* Roeager [Svag (*pop.*).
Ravigoter, *v. a.* styrke, vederkvæge en
Ravigotte, *f.* grøn Sauce med Chalotteløg. gjøre, beskæmme.
Ravilir, *v. a.* fornedre, foragtelig-
Ravilissement, *m.* Fornedrelse, Nedværdigelse, Beskæmmelse.
Ravin, *m.* Vei udhulet af Vandskyl; Huulvei, Ravin.
Ravine, *f.* Regnbæk, Vandskyl; Vei udhulet af Vandskyl.
Ravir, *v. a.* røve, borttage med Magt; berøve; *fig.* indtage, henrykke, fortrylle; César ravit la liberté aux Romains, Cæsar frarøvede Romerne Friheden; elle ravit tout le monde, hun henrykker Alle; à –, *loc. ad.* beundringsværdigt, henrivende; elle chante à –, hun synger henrivende deiligt (*fa.*).
Raviser (se), *v. pr.* forandre Mening, betænke sig, sadle om.
Ravissant, e, *a.* røvende, glubende; *fig.* henrykkende, fortryllende; henrivende, elskværdig.
Ravissement, *m.* Bortførelse (om Helena og Proserpina); *fig.* Henrykkelse; éprouver un – de joie, føle Glædeshenrykkelse, henrives af Glæde.
Ravisseur, *m.* Røver, Rauer (i d. Betydn. ogs. *f.* –se); Bortfører, Fruentimmerraner. [paa Ry-
Ravitaillement, *m.* Proviantering

Rebattu, e, *p.* ombanket; *fig.* ofte gientaget; des histoires -es, forslidte Historier; avoir les oreilles -es d'une chose, være kied af at have hørt en Sag omtale saa tidt.

Rebaudir, *v. a.* (Ch.) klappe, kiertegne Hunde; *v. n.* strække Halen lige ud som Hunden, som bliver opmærks som paa noget Ualmindeligt. [*p. u.*

Rebec, *m.* Slags trestrenget Violin;

Rebelle, *a.* oprørsk; gjenstridig; haardnakket (om Sygdomme); (Mét.) som vanskeligt smeltes; être - à qc., ikke give efter for el. ikke lade sig bøie af Noget; les esprits -s, de faldne Aander el. Engle; ... *s.* Oprører.

Rebeller (se), *v. pr.* gjøre Opstand, modsætte sig.

Rébellion, *f.* Oprør, Opstand; faire - à la justice, forhindre med Magt Udøvelsen af Øvrighedens Befaling.

Rebénir, *v. a.* indvie paa Ny.

Rebecquer (se), *v. pr.* svare en Foresat stolt, være studs imod En (contre q.); *fa.*

Rebercer, *v. a.* lægge igjen i Vuggen; vugge igjen; *v. pr.* vugge sig i Søvn; *fig.* smigre sig paa Ny med.

Rebiffer, *v. a.* rette; stille igjen op, reise igjen op; *v. pr.* gjøre Modstand, slaae bag ud; *v.* [el. blege igjen.

Reblanchir, *v. a.* hvidte igjen; vadske

Reblandir, *v. a.* (Féo.) gjøre Indvending imod en Beslaglæggelse; erkyndige sig om Grunden; *v.*

Reboire, *v. a.* drikke igjen; (Brass.) - son eau, indsuge Vandet (om Maltet).

Rebondi, e, *a.* rundladen, trind, fyldig; *fa.*

Rebondir, *v. n.* springe tilbage, springe op igjen, gjøre flere Spring; prelle tilbage.

Rebondissant, e, *a.* springende op igjen, tilbagespringende; tilbageprellende.

Rebondissement, *m.* Gjenopspringen, gjentaget Spring, Tilbageprellen.

Rebord, *m.* Liste om Randen paa Noget; ophøiet Kant, Bort.

Reborder, *v. a.* sætte en ny Kant om, kante paa Ny.

Rebotter, *v. a.* give En igjen Støvler paa, forsyne En igjen med Støvler; *v. pr.* trække sine Støvler paa igjen.

Rebouchage, *m.* Tilstopning af Revner el. Huller i Mure el. Pancel før samme igjen males.

Rebouchement, *m.* Tilstopning paa Ny.

Reboucher, *v. a.* tilstoppe paa Ny; *v. pr.* lukke sig af sig selv (om et Hul); *fig.* krummes, bøie sig (om en Spidse).

Rebouillir, *v. n.* koge igjen; faire -, omkoge, opkoge. (om en Hat).

Rebouisage, *m.* (Chap.) Oppudsning

Rebouiser, *v. a.* (Chap.) oppudse; *fig.* og *fa.* snyde, stjæle behændigen; gjøre En mindre enfoldig; irettesætte; *p. u.*

Rebourgeonner, *v. n.* faae nye Knopper, skyde ud igjen.

Rebours, *m.* Modstrøg af Ulvens naturlige Fald (contre-poil); *fig.* og *fa.* det Modsatte, den modsatte Side; tout ce qu'il fait est le - du bon sens, Alt hvad han gjør er tvertimod sund Sands; le - d'une voiture, Bagsædet i en Vogn, hvor man vender Ryggen imod Hestene; à -, au -, *loc. ad.* imod Strøget; bagvendt; forkeert; lire à -, læse bagvendt; à (el. au) - du bon sens, tvertimod sund Sands; il prend tout à -, han tager Alt forkeert.

Rebours, e, *a.* gjenstridig (bruges sjeldent i *f.*); *fa.*

Reboutement, *m.* Indstikning af Enden af en Snor i et Hul i et Stykke Læder; *p. u.*

Rebouter, *v. a.* stikke Enden af en Snor gjennem et Hul i Læder; samle igjen brækkede Been.

Rebouteur, *m.* En, som sætter Been igjen i Led (renoueur); *pop.*

Reboutonner, *v. a.* knappe igjen.

Rebras, *m.* (Gant.) Overdelen af Handsken, som gaaer op paa Armen; forh. Kant paa en Kjole.

Rebrasement, *m.* (Arm.) Omsveisning af Jernstykker.

Rebraser, *v. a.* (Arm.) omsveise flet sammensvede Stykker Jern; *p. u.*

Rebrasser, *v. a.* ombrygge; strygge Ærmerne igjen op (*v.*). [paa.

Rebrider, *v. a.* lægge igjen Tømme

Rebrocher, *v. a.* ombæfte, indhæfte igjen. [Broderi.

Rebroder, *v. a.* ombrodere; udbedre

Rebrouiller, *v. a.* bringe igjen i Uorden, blande igjen sammen; *v. pr.* blive igjen uenige. [Farver,

Rebroiement, *m.* Omrivning af

Rebrousse, *f.* (Dra.) Børste til at opkradse Luven.

Rebrousse-poil (à), *loc. ad.* imod

Haarene, imod Strøget; *fig.* og *fa.* forkeert.

Rebroussement, *m.* (Géo.) en krum Linies Tilbagebøining i modsat Retning.

Rebrousser, *v. a.* stryge, børste, kæmme imod Haarenes Fald; *fig.* vende pludselig tilbage; – chemin, tage Veien tilbage; *v. n.* vende tilbage i modsat Retning.

Rebroussette, *f.* (Manu.) Kam, hvormed Luven paa Klæde stryges op; Luvens Fald formedelst et Læg (queue de rat).

Rebroussoir, *m.* s. s. rebrousse.

Rebroyer, *v. a.* støde endnu engang smaat; rive om paa Ny (om Farver).

Rebrunir, *v. a.* glatte igjen; farve igjen bruun.

Rebuffade, *f.* slet Modtagelse; haanlig Afslag, ledsaget af haarde Ord, Overfusen.

Rebuffer, *v. a.* haanligt afvise, overfuse.

Rebus (s udtales), *m.* Forklædning af Ord ved Figurer, som tages i en anden Betydning end den naturlige; slet Ordspil, Calembourg; écrire en –, skrive i gaadefulde Billeder.

Rebut, *m.* haard el. haanlig Afvisning; Udflugt; *fig.* Affkum; marchandise, chose de –, Vraggods; mettre une lettre au –, lægge et uindløst Brev tilside, opbevare det indtil det reclameres.

Rebutant, e, *a.* afskrækkende, frastødende; ubehagelig, modbydelig.

Rebute, *f.* lille Instrument, Mundharpe (guimbarde); *v.*

Rebuter, *v. a.* afvise med Haardhed; afslaae; afskrække, gjøre kjed af; frastøde, mishage; *v. pr.* tabe Modet, blive modløs, blive kjed af; on le rebuta à la porte, man viste ham vredt bort ved Døren; le grand travail le rebute, meget Arbeide gjør ham modløs; il est –é de la guerre, han er kjed af Krigen; sa mine rebute tout le monde, hans Udseende støder alle Mennesker fra sig, mishager Alle; il ne faut jamais se –, man maa aldrig blive modløs, tabe Modet; (Man.) ce cheval se rebute, denne Hest bliver stædig.

Recacher, *v. a.* skjule igjen.

Recacheter, *v. a.* forsegle igjen.

Récalcitrant, e, *a.* halsstarrig, haardnakket, gjenstridig.

Récalcitrer, *v. n.* slaae ud (om Heste); *fig.* og *fa* være stridig, modsætte sig haardnakket (bruges sjelden uden i le part. prés.).

Recaler, *v. a.* understøtte paa Ny, lægge igjen Noget under; (Men.) glat afhøvle; *v. pr.* komme tilbage til sin første Stilling (*pop.*).

Recaloir, *m.* (Men.) Glathøvl.

Recamer, *v. a.* brodere Sølv- el. Guld-Brocade med nyt Broderi.

Récapitulateur, trice, *s.* En, som forfatter en kort Oversigt, en kort Gjentagelse af Noget; *p. u.*

Récapitulation, *f.* kort Gjentagelse.

Récapituler, *v. a.* gjentage kort, give et kort Resume af Noget.

Recarder, *v. a.* omkarte, opkradse Uld paa Ny.

Recarreler, *v. a.* belægge med nye Fliser; forsaale paa Ny.

Recasser, *v. a.* brække igjen; (Agr.) ompløie en Ager efter Høsten.

Recassis, *m.* (Agr.) Mark, som er ompløiet efter at Kornet er høstet.

Recéder, *v. a.* aftræde igjen til En hvad han havde afstaaet; overlade En igjen hvad man har kjøbt.

Recel, *m.* (Jur.) Hælerі.

Recélé, *m.* (Jur.) Fordølgelse el. Hemmeligholdelse af et Samfunds Eiendele, af Arvegods o. desl.

Recélée, *f.* Skjul; *v.*

Recèlement el. rettere: **recellement**, *m.* Fordølgelse el. Hemmeligholdelse af hvad der tilhører Andre.

Receler, *v. a.* gjemme stjaalne Sager; fordølge Arvegods el. et Samfunds Eiendele; huse Forbrydere; *fig.* indeholde, indeslutte; – un corps mort, fordølge Ens Død for at drage Fordeel deraf; la terre receelle une infinité de trésors, Jorden gjemmer el. indeslutter en uendelig Mængde Skatte; *v. n.* (Ch.) skjule sig i Leiet, ikke forlade samme i flere Dage (om Hjorte).

Receleur, se, Hæler, –ske.

Récemment, *ad.* nyligen, for kort siden.

Recensement, *m.* Optælling af Personer, af Stemmer; Efterregning; ny Besigtelse og Efterspn af Varer; le – de la population, Folketælling.

Recenser, *v. a.* optælle; efterregne; efterse Regninger, undersøge Varer; – la population, tælle Folkemængden.

Recension, *f.* Resultatet af en Folketælling; *p. u.*

Récent, e, *a.* ny, nyligen skeet el. indtruffen; frisk; ce fait est –, denne

Begivenhed er ny; une plaie –e, et friſt Saar, en nyligen indtruffen Sorg; avoir la mémoire –e de qc., have Noget i friſt Minde.

Recepage, *m.* Viinrankers Afſkæring; Træers Afkappen for at faae dem til at ſkyde frodigere.

Recepée, *f.* den afkappede el. rydbede Deel af en Skov; *p. u.*

Receper, *v. a.* afſkære Viinranken indtil Rodſtammen; kappe Toppen af Træer for at de kunne ſkyde nye Grene; ſkære det Øverſte af en Pæl for at gjøre den lige med andre.

Recepisse (*Ac.* récépissé), *m.* Modtagelsesbeviis; *pl.* des recepisse.

Réceptacle, *m.* Samlingsſted, Opholdsſted (iſær om ſlette Perſoner el. Ting); (Arch. hydr.) Beholdningsſted; (Bot.) Frugtbunden.

Réceptibilité, *f.* Modtagelighed for Indtryk; *p. u.*

Réceptif, ive, *a,* (Méd.) ſom er modtagelig for ydre Indtryk (om Organer); *p. u.*

Réception, *f.* Modtagelſe; Antagelſe; Optagelſe; Indſættelſe; accuser (la) – d'une ch., tilſtaae at have modtaget en Ting; – de caution, Cautions Antagelſe; faire une bonne – à q., tage vel imod En, modtage En godt; jour de –, Dag, paa hvilken der modtages Viſiter.

Réceptivité, *f.* Evne at kunne modtage Indtryk; *v.* [kredsformige Baand.

Recerclé, e, *p.* (Blas.) omgjordet af

Recercler, *v. a.* lægge nye Baand paa.

Recette, *f.* Indtægt; Oppebørſel; Oppebørſelscomptoir; Recept; Anviisning til at tillave Noget; *fig.* og *fa.* Leveregel; forcer en –, forſtørre den opgivne Indtægt (*v.*); la – d'un remède, Opſkrift paa et Lægemiddel.

Recevable, *a.* antagelig; gyldig.

Receveur, se, *s.* Modtager, Indcasſerer; Oppebørſelsbetjent.

Recevoir, *v. a.* modtage, erholde, faae, oppebære; antage; optage; indſætte i et Embede el. en Værdighed; underkaſte ſig; *v. n.* modtage, tage imod Viſiter; – de l'argent, oppebære Penge; le port reçoit 400 navires, Havnen rummer 400 Fartøier; – qc. dans sa main, gribe Noget i Haanden; – un grand dommage, lide en ſtor Skade; l'escalier reçoit son jour du haut du bâtiment, Trappen faaer ſit Lys ovenfra; les parents de qui elle a reçu le jour (l'existence), Forældrene, ſom hun ſkylder ſin Tilværelſe; – des visites, modtage Beſøg; bien –, optage godt; bifalde; mal –, optage ilde; misbillige; il reçoit bien son monde, han tager vel imod dem, ſom beſøge ham; cela sera mal reçu à la cour, det vil blive ſlet optaget ved Hoffet; *prov.* og *pop.* – q comme un chien [dans un jeu de quilles], tage meget ſlet imod En; – q. membre d'une société, optage En til Medlem af et Selſkab; il a été reçu maître, han er bleven optaget til Meſter; ce mot est reçu, dette Ord er kommet i Brug; – q. au nombre de ses amis, gjøre En til ſin Ven; – les ordres de q., underkaſte ſig Ens Befalinger; indhente Ens Ordrer; erkyndige ſig om Ens Ønſke; – q. à serment, indlade En til at aflægge Ed; – le baptême, døbes; madame ne reçoit pas aujourd'hui, Fruen tager ikke imod Beſøg idag. [peterſydere).

Recevoir, *m.* Salpetertrug (hos Sal-

Recez, *m.* Document el. Protocol, indeholdende Forhandlingerne ved en tydſk Rigsdag; *v.* [lads.

Réchafauder, *v. n.* bygge nyt Stil-

Réchampir, *v. a.* (Peint.) udhæve Figurer fra Grunden, enten ved at forſtærke Contouren el. ved Modſætning af Farver (ogſ. échampir); (Dor.) udbedre Pletter med Bleghvidt.

Rechange, *m.* (Com.) Opgeldt for en proteſteret Veksel; Retourveksel; (Mar.) Stykke til at ſkifte med; de –, brugeligt i Nødsfald; voiles de –, Skifteſeil.

Rechanger, *v. a.* og *v. n.* forandre igjen, ombytte, ſkifte; un habit à –, en Kjole til at ſkifte med; il change et rechange d'avis, han ſkifter Mening hvert Øieblik.

Rechanter, *v. a.* gjentage en Sang, ſynge om igjen; *fig.* og *fa.* gjentage en Advarſel el. Formaning; forebolde En altid det Samme.

Réchappé, e, *s.* En, ſom er undſluppen fra en Fare el. fra et Fængſel; c'est un – des galères (de la potence), det er et farligt Menneſke, en mistænkelig Perſon, der ſeer ud til det Værſte.

Réchapper, *v. a.* komme sig af en Sygdom; undslippe en Fare; slippe ud af et Fængsel.

Recharge, *f.* ny Ladning af et Gevær; gjentaget Angreb; gjentagen Begjæring; Forsøgelse, Forstærkelse; bruges især i Udtr. venir à la – (om Personer), og venir en – (om Ting); il est revenu à la –, han har fornyet sin Begjæring, bestormet med gjentagen Bøn; cette nouvelle vient en – de la première, denne Efterretning tjener til at bestyrke den første, til at forstærke Indtrykket af samme.

Rechargement, *m.* Omladning; ny Indladning el. Paalæsning af Varer.

Recharger, *v. a.* lade paa Ny (om Varer); læsse igjen paa; lade igjen et Gevær; angribe paa Ny; indskærpe el. forstærke en Ordre; je vous avais chargé et –é de le lui dire, jeg havde indskærpet el. paalagt Dem tidt nok at sige ham det (*fa.*); (Charr.) – un essieu, gjøre en forslidt Axel tykkere og stærkere.

Rechasser, *v. a.* udjage igjen; fordrive paa Ny; drive fra et Sted til et andet; drive tilbage; *v. n. fa.* jage igjen paa et el. andet Sted.

Rechasseur, *m.* Jagtbetjent, som er sat til at drive Vildtet tilbage i Skoven; *p. u.* [Kulbakken.

Réchaud, *m.* Fyrfad; Varmebækken;

Réchauf, *m.* (Jard.) varm Gjødning omkring en Mistbænk.

Réchauffage, *m.* Plagiat af gamle Sager, der udgives for nye, Opkog.

Réchauffé, e, *p.* gjenopvarmet; *fig.* opkogt; *s. m.* opvarmet Ret; *fig.* og *fa.* tidt gjentagen Fortælling, opkogt Historie.

Rechauffement, *m.* Gjenopvarming.

Réchauffement, *m.* frisk Gjødning paa en Mistbænk.

Rechauffer, *v. a.* varme anden Gang.

Réchauffer, *v. a.* opvarme hvad der er blevet koldt; *fig.* oplive igjen, tilskynde paa Ny; (Jard.) – une couche, lægge frisk Gjødning paa en Mistbænk; *v. pr.* blive igjen varm; *fig.* oplives, opflammes paa Ny; le temps se réchauffe, det bliver igjen varmere i Veiret; son zèle se réchauffe, hans Iver oplives paa Ny; *prov.* – un serpent dans son sein, nære en Slange i sin Barm, gjøre Vel imod en Utaknemmelig. [Mad i.

Réchauffoir, *m.* Ovn til at varme

Rechaussement, *m.* (Jard.) Jordens Opgravning el. Ophobning omkring et Træ; *p. u.*

Rechausser, *v. a.* give En igjen Sko og Strømper paa; (Jard.) lægge frisk Jord el. Gjødning om Foden af et Træ; (Maç.) forstærke Fodstykket af en Muur med nye Steen; (Mon.) omhamre en Mynt for at gjøre den mindre; *v. pr.* trække selv andre Sko og andre Strømper paa.

Rechaussoir, *m.* (Mon.) Slags Mynthammer (s. rechausser).

Rêche, *a.* haard og ujævn at føle paa, struppet, ru; *fig.* barsk, vanskelig at omgaaes.

Recherchable, *a.* som fortjener at søges el. undersøges (J.-J. Rousseau).

Recherche, *f.* Søgning, Eftersøgning; *fig.* Undersøgning, Efterforskning, Granskning; Undersøgelse; Frieri; Omhu i Udarbeidelsen el. Fuldendelsen af en Kunstners Arbeide; Kunstlen, Forfinelse; (Maç. og Pav.) Istandsættelse af et Muur- el. Brolæggerarbeide ved Indsætning af manglende Steen; (E. F.) Eftersyn af de manglende Træer i en Skov for at erstatte samme; on est à la – de l'auteur du crime, man er i Færd med at efterspge Ophavsmanden til Forbrydelsen; faire la – de qc., søge efter Noget; anstille en Undersøgelse af Noget; faire la – d'une fille, frie til en Pige; s'occuper de –s sur un objet, beskjæftige sig med Grandskning over en Materie; ce livre est plein de –s, denne Bog er fuld af interessante Undersøgelser; il y a trop de – dans son style, der er for megen Kunstlen, for meget Søgt i hans Stiil; un style sans –, en naturlig, ukunstlet Stiil; cette femme est mise avec –, denne Dame er klædt med en altfor søgt Smag.

Recherché, e, *p.* søgt; nøie undersøgt, mærkelig, usædvanlig (*v.*); udarbeidet med stor Omhu; kunstlet, altfor søgt; une parure –e, en rig men altfor søgt Pynt; une expression –e, et søgt, mantereret Udtryk; un homme –, et Menneske, hvis Selskab er meget søgt; (Sculp. og Peint.) une figure bien –e, en omhyggeligt udarbeidet Figur.

Rechercher, *v. a.* søge igjen, paa Ny; søge omhyggeligt, opsøge, efterspore, gjennemsøge, efterse; anstille

Undersøgelse om; søge at erholde; frie til; ønske at omgaaes med; – les secrets de la nature, efterspore Naturens Hemmeligheder; il a –é tous les mémoires, han har gjennemgaaet alle Memoirer; – la vie de q., undersøge Ens Vandel; – la faveur de q., søge at erholde Ens Gunst; – une fille, frie til en Pige; tout le monde le recherche, Alle ønske hans Selskab, at see ham hos sig; (Peint. og Sculp.) udarbeide med Omhu, rette de mindste Feil; (Man.) – un cheval, tilskynde en Hest ved alle Slags Midler.

Rechercheur, *m.* Efterseger, Undersøger; Arbeider ved et Teglsteensværk, som kjører til Ovnen Alt hvad der hører til Fabrication af Teglsteen; *p. u.*

Rechigné, e, *p.* suurmulende, knurvorn; fortrædelig af Udseende.

Rechignement, *m.* Suurmuleri, Knurvornhed.

Rechigner, *v. n.* see suur ud, sætte [et vredt Ansigt op.

Rechoir, *v. n.* falde igjen; *fig.* falde tilbage i samme Sygdom el. til samme Feil; *v.*

Rechute, *f.* nyt Fald; især *fig.* Tilbagefald (til en Synd el. i en Sygdom).

Récidive, *f.* Tilbagefald til en Feil; prenez garde à la –, vogt Dem for oftere at begaae den Feil; en cas de –, i Tilfælde af Tilbagefald.

Récidiver, *v. n.* begaae paa Ny en Brøde; falde tilbage til samme Feil.

Récief, *m.* (Mar.) en Skippers Bevis for Varers Modtagelse.

Récif, *m.* Strækning af Skjær, Rev.

Récipé, *m.* Lægerecept; *pl.* des ré-

Récipiangle, *m.* Vinkelmaaler. [cipés.

Récipiendaire, *s.* Candidat til en høitidelig Optagelse i et Samfund.

Récipient, *m.* (Chi.) Kar, hvori Productet af en Distillering opfanges; Glasklokken over Luftpompen.

Réciprocation, *f.* Modtagelse af Gjengjæld (*p. u.*); (Phys.) Forandring i Pendulets Retning til Dagens forskjellige Timer, som en Følge af Forandring af Centrum for Jordens Gravitet. [sidigt Forhold.

Réciprocité, *f.* Gjensidighed, gjen-

Réciproque, *a.* gjensidig; (Gr) verbe –, Verbum, som betegner en Handling, der foregaaer mellem to el. flere paa hinanden gjensidigt virkende Gjenstande; (Log.) propositions –s, Sætninger, i hvilke Subjectet for den ene er Prædicatet i den anden og omvendt; (Math.) raison –, s. s. raison inverse; *s. m.* Gjengjæld.

Réciproquement, *ad.* gjensidigen, omvendt.

Réciproquer, *v. n.* vise Gjengjæld, gjengjælde; *p. u.* [Vox; blanke paa Ny.

Recirer, *v. a.* overstryge paa Ny med

Récit, *m.* Fortælling; sur le – qu'on m'en a fait, efter den Beskrivelse, som man har gjort mig deraf; faire un grand – (el. de grands –s) de q., fortælle meget Godt om En, tale meget fordeelagtigt om En; (Mus.) Soloparti; Hovedstemme i en Symphoni.

Récitant, e, *a.* (Mus.) partie –e, Soloparti; den, som udfører Hovedpartiet, Hovedstemme (partie concertante). [get efter Hukommelsen; *p. u.*

Récitateur, *m.* En, som fremsiger No-

Récitatif, *m.* (Mus.) Recitativ.

Récitation, *f.* Fremsigelse af Noget udenad; (Mus.) Foredrag af et Soloparti.

Réciter, *v. a.* fremsige Noget udenad; fortælle; foredrage; (Mus.) udføre et Soloparti, synge el. spille en Solo.

Réciteur, *m.* Fortæller af Historier; *fa.* – éternel, kjedsommelig Fortæller; *p. u.* [tilbagefordrer Noget.

Réclamant, e, *s.* (Jur.) En, som

Réclamateur, *m.* (Com.) En, som tilbagefordrer Skib el. Varer, som man med Urette har bemægtiget sig.

Réclamation, *f.* Tilbagefordring, Indsigelse; être en –, have gjort Indsigelse, have tilbagefordret Noget.

Réclame, *m.* (Fauc.) Raab el. Signal, hvormed Falken kaldes tilbage; *f.* (Impr.) Deel af et Ord nederst paa Siden, hvorved Begyndelsen af næste Side angives; (Libr.) kort Anmeldelse af et literairt Arbeide; (Mus.) Udgangsstrofe i Chor; (Th.) Stikord.

Réclamer, *v. a.* anraabe; tilbagefordre; tale Ens Sag; (Ch.) kalde Hundene el. Falken tilbage; *v. pr.* se – de q., beraabe sig paa En, som sin Slægtning el. Beskytter; *v. n.* indvende, indsige imod; – le secours de q, anraabe Ens Bistand; – son domestique, fordre sin Tjener udleveret, tale hans Sag; – des meubles loués, tilbagefordre udleiede Meubler; – contre qc., protestere imod Noget, besvære sig over Noget; – contre ses vœux, tilbagekalde sine aflagte Løfter (om Munke).

Réclameur, *m.* (H. n.) Navn paa en afrikanſk Drosſel.

Réclamper, *v. a.* (Mar.) iſtandſætte en ſønderbrudt Maſt el. Raaſtang, lægge en Skaal paa. [Fiſkegarn; *p. u.*

Réclare, *m.* (Pê.) Slags tætmaſket

Réclinaison, *f.* (Astr.) Gradetal, hvormed en Solſkive fjerner ſig fra Høiden (fra den verticale Linie gjennem Zenith).

Réclinant, *a. m.* bruges kun i Udtr. cadran –, Solſkive, hvis Stilling fjerner ſig fra den lodrette Linie.

Récliner, *v. n.* fjerne ſig fra den lodrette Linie (om Solſkiver).

Reclouer, *v. a.* nagle igjen faſt.

Reclure, *v. a.* bruges kun i l'infinitif og de ſammenſatte Tider: indeſpærre, indeſlutte; *v. pr.* lukke ſig inde.

Reclus, e, indeſluttet, indeſpærret; il est – dans sa chambre, han holder ſig inde og ſeer Ingen; .. *s.* Eneboer, Eneboerſke; Eremit; vivre comme un –, leve ſom en Eremit, ikke ſee andre Mennesker.

Reclusage, *m.* Fængſel; *v.* [bolig; *v.*

Recluserie, *f.* Munkecelle, Eremit-

Reclusion, *f.* Indeſpærring; Fængsling; Eremitbolig; Celle.

Reclusionnaire, *a.* ſom er dømt til Indeſpærring, til Fængsling.

Recocher, *v. a.* i Udtr. – la pâte, banke Deigen endnu engang med den flade Haand; *p. u.*

Recogner, *v. a.* ſlaae igjen ind; *fig.* tilbagedrive; – l'ennemi, ſlaae Fjenden tilbage (*pop.*).

Récognitif, ive, *a.* (Jur.) i Udtr. acte –, Anerkjendelſesact.

Récognition, *f.* (Did.) Underſøgelſe.

Recoiffer, *v. a.* ordne igjen Hovedpynten; ſætte Hovedtøiet igjen i Lave.

Recoin, *m.* lille Krog, hemmelig Krog, Smuthul; *fig.* les –s du cœur, Hjertets Lønkammer (i ædlere Stiil: les replis du cœur).

Récoler, *v. a.* forelæſe endnu engang for et Vidne ſammes Udſagn for Retten; (E. F.) eſterſee et Skovhug; (Prat.) – un inventaire, underſøge om Fortegnelſen over et Inventarium er rigtig.

Récollecteur, *m.* En, ſom forfatter Samling af Love, el. ſom ſamler Facta.

Récollection, *f.* (Thé.) Tankernes Samling.

Récollement (Ac. récolement), *m.* Oplæsning af Vidners Udſagn, for at erfare, om der Intet er deri at forandre; (E. F.) Beſigtigelſe af et Skovhug; (Prat.) faire le – d'un inventaire, underſøge om Fortegnelſen over et Inventarium er rigtig. [paa Ny.

Recoller, *v. a.* kliſtre el. ſammenlime

Récollet, *m.* Franciſkanermunk.

Récollette, *f.* Nonne, ſom fulgte Franciſcanerordenens Regel.

Récolliger (se), *v. pr.* ſamle ſine Tanker; *v.* [*fig.* Samling.

Récolte, *f.* Høſt; det Indhøſtede;

Récolter, *v. a.* høſte, indhøſte.

Recommandable, *a.* roesværdig, agtværdig, anbefalelſesværdig.

Recommandaresse (bedre: recommanderesse), *f.* forhen Fæſtekone, ſom forſtaffede Rummer.

Recommandataire, *m.* en hæftet og til længere Arreſt anbefalet Debitors Creditor.

Recommandation, *f.* Anbefaling; Anſeelſe, Agtelſe; (Prat.) Indſigelſe imod Løsladelſe af en Arreſtant, der er hæftet paa Forlangende.

Recommander, *v. a.* beordre; formane til; anbefale; modſætte ſig en Arreſtants Løsladelſe; anmelde ſmaalne Sager for Handlende, hos hvem de kunde faldbydes; *v. pr.* anbefale ſig; j'ai recommandé à mes gens de vous obéir, jeg har paalagt mine Folk at adlyde Dem; – le secret à q., anmode En om at bevare en Hemmelighed; on lui a –é d'être sage, man har formanet ham til at opføre ſig vel; – q. au prône, anbefale En til Menighedens Underſtøttelſe fra Prædikeſtolen; *fig.* og *fa.* il a été bien –é au prône, man har ſat Ondt for ham, man har ſværtet ham hos hans Foreſatte; se – à q., anraabe Ens Biſtand, anbefale ſig til En; se – de soi-même, anbefale ſig af ſig ſelv, have ſaa mange gode Egenſkaber, at man ingen Anbefaling behøver; *pop.* se – à tous les saints et saintes du Paradis, anraabe alle Mennesker om Beſkyttelſe. [delſe.

Recommencement, *m.* ny Begyn-

Recommencer, *v. a.* og *n.* begynde paa Ny, begynde igjen; – un élève, begynde en Elevs Undervisning igjen forfra; – un cheval, tage en Heſt paa Ny i Skole; c'est toujours à –, der

er altid Noget at forandre, man maa altid begynde forfra, det er som om der Intet var foretaget; – de plus belle, sur de nouveaux frais, begynde paa Ny forfra, med større Iver end før.

Recommenceur, se, *s.* En, som altid begynder forfra; En som altid gjentager det Samme.

Récompense, *f.* Belønning; Løn; Erstatning; *fig.* fortjent Straf, Vederlag; il a obtenu la – de ses bons offices, han har erholdt Lønnen for sine gode Tjenester; pour –, til Erstatning; il a eu la – de ses crimes, han har faaet den Straf, han fortjente for sine Forbrydelser; en –, *loc. ad.* til Erstatning, til Gjengjæld.

Récompenser, *v. a.* belønne; erstatte, skadesløsholde; *fig.* straffe; *v. pr.* holde sig skadesløs; – q. de qc., lønne En for Noget; – le temps perdu, gjenvinde den tabte Tid, oprette det Forsømte.

Recompléter, *v. a.* udfylde paa Ny, [fuldstændiggjøre igjen.

Recomposer, *v. a.* sætte sammen igjen; sammensætte, udarbeide paa Ny; (Impr.) sætte paa Ny, sætte forfra; (Chi.) samle igjen et Legemes adskilte el. adsondrede Dele.

Recomposition, *f.* Sammensætning paa Ny; det paa Ny Sammensatte; Omarbeidelse; (Chi.) Gjenforening af et Legemes Dele; (Impr.) Omsætning forfra.

Recompter, *v. a.* tælle paa Ny, om- [tælle; overregne.

Réconciliable, *a.* som kan forsones; bruges sjeldent uden med Negtelse: ces deux familles ne sont pas –s, disse to Familier ere ikke at forsone.

Réconciliateur, –trice, *s.* En, som forliger Uenige; Forsoner, Forsonerinde; *a.* forsonende; une lettre –trice, et forsonende Brev.

Réconciliation, *f.* Forsoning, Forligelse; Gjenindvielse af en Kirke; – d'un hérétique à (avec) l'église, en Kjetters Gjenudsoning med Kirken.

Réconcilier, *v. a.* forlige, forsone; bringe til at harmonere; *v. pr.* forsone sig med En; skrifte endnu engang før Communionen; – le théâtre avec la morale, bringe Theatret i Overensstemmelse med Sædelæren; – une église, gjenindvie en vanhelliget Kirke; – un hérétique à (avec) l'église, gjenudsone en Kjetter med Kirken; se – avec soi-même, forsone sig med sin Samvittighed.

Réconduction, *f.* (Jur.) bruges kun i Udtr. tacite –, stiltiende Fornyelse af en Forpagtningscontract paa samme Vilkaar som forhen.

Reconduire, *v. a.* følge En, som har aflagt et Besøg, ud til Døren el. til Vogns; ledsage En hjem fra et Selskab; *fa.* jage En paa Døren (*iron.*); – une dame chez elle, følge en Dame hjem; – q. à coups de canne, jage En bort med Stokkeprygl.

Reconduite, *f.* Ledsagelse hjem fra et Selskab; Bortvisning (*iron.*).

Reconfesser, *v. a.* skrifte En igjen, skrifte En anden Gang. [paa Ny.

Reconfirmer, *v. a.* bekræfte, bestyrke

Réconfort, *m.* Trøst; *v.* [stende (*v.*).

*Réconfortant, e, *a.* styrkende; trø-

Réconfortatif, *m.* styrkende Middel.

Réconfortation, *f.* Styrkning.

Réconforter, *v. a.* styrke; trøste (*v.*).

Reconfrontation, *f.* (Pal.) Vidners gjentagne Fremstilling med den Anklagede.

Reconfronter, *v. a.* (Pal.) fremstille Vidner paa Ny med den Anklagede.

Reconnaissable, *a.* kjendelig, let at gjenkjende.

Reconnaissance, *f.* Gjenkjendelse; fuldstændig Undersøgelse; Bekjendelse, Vedgaaelse; skriftlig Tilstaaelse for en Modtagelse; Erkjendtlighed, Taknemmelighed; Godtgjørelse, Belønning (*p. u.*); (Mil.) Recognoscering; Troppeafdeling, som udfører en Recognoscering; le dénouement se fit par une –, Opløsningen skete ved en Gjenkjendelse; faire la – des lieux, nøie undersøge Localiteterne; avoir de la –, være erkjendtlig; témoigner sa –, bevidne sin Erkjendtlighed; il m'a passé une – de la rente qu'il me doit, han har udfærdiget til mig en Tilstaaelse for Renten, han skylder mig.

Reconnaissant, e, *a.* erkjendtlig, taknemmelig.

Reconnaître, *v. a.* gjenkjende; nøie undersøge, iagttage; erkjende, indsee; tilstaae, bekjende; vedkjende, vedgaae; paaskjønne, være taknemmelig for; gjengjælde; (Mil.) recognoscere; *v. pr.* gjenkjende sig selv; gjenkjende sine Ansluelser i en Anden; orientere sig; gaae i sig selv, indsee at man har

feilet; befinde ſig; on reconnaît un écrivain à son style, man gjenkjender en Skribent paa hans Stiil; on a reconnu son innocence, man har erkjendt, indſeet hans Uſkyldighed; il a reconnu sa faute, han har vedgaaet, tilſtaaet ſin Feil; il l'a reconnu pour son fils, han har vedkjendt ſig ham ſom ſin Søn; – un gouvernement, anerkjende en Regjering; – des bienfaits, paaſkjønne Velgjerninger; – un service, gjengjælde en Tjeneſte; il se reconnaît dans son fils, han gjenkjender ſig ſelv i ſin Søn; ce manuscrit est si plein de ratures, que je ne puis m'y –, dette Haandſkrift er ſaa fuldt af udſtrøgede Steder, at jeg ikke kan finde Rede deri; il se reconnut sur ses vieux jours, han gik i ſig ſelv paa ſine gamle Dage; quand il vint à se –, da han kom til Beſindelſe.

Reconnu, e, *p.* gjenkjendt; tilſtaaet, vedkjendt, anerkjendt; paaſkjønnet; erkjendt.

Reconquérir, *v. a.* gjenerobre; *fig.* [gjenvinde.

Reconquête, *f.* Gjenerobring; det Gjenerobrede; *p. u.*

Reconstitution, *f.* Erhvervelſe af et nyt Laan til Afbetaling af et ældre, hvorved den, ſom yder Laanet, indtræder i den forrige Panteeiers Ret.

Reconstruction, *f.* Gjenopbyggelſe.

Reconstruire, *v. a.* gjenopbygge, opbygge paa Ny.

Reconsulter, *v. a.* ſpørge paa Ny til Raads; overveie paa Ny.

Reconter, *v. a.* fortælle igjen.

Recontinuer, *v. a.* fortſætte igjen hvad der har været afbrudt; tage igjen fat paa.

Recontracter, *v. a.* indgaae en Forpligtelſe paa Ny; paadrage ſig atter.

Reconvenir, *v. a.* (Pal.) indgive Contraklage.

Reconvention, *f.* (Pal.) Contraſøgsmaal; Contraklage fra den Anklagede imod Anklageren.

Reconventionnel, le, *a.* (Pal.) angaaende el. henhørende til et Contraſøgsmaal.

Reconvocation, *f.* ny Sammenkaldelſe.

Reconvoquer, *v. a.* ſammenkalde paa Ny, ſamle anden Gang.

Recopier, *v. a.* afſkrive igjen.

Recoquillement, *m.* Sammenrulning, Krumning.

Recoquiller, *v. a.* ſammenrulle, ombøie, krumme; *prov.* il n'y a point de si petit ver qui ne se recoquille, der gives ingen ſaa lille Fjende, ſom jo tænker paa at forſvare ſig el. viſe Gjengjæld, naar han angribes.

Record, *m.* Vidnesbyrd; *inus.*

Recorder, *v. a.* gjentage hvad der ſkal læres; repetere (*p. u.*); lade underſkrive af Vidner (i d. Betydn. i le part.); *v. pr.* gjenkalde i ſin Hukommelſe; se – avec q., gjøre Aftale med En. [bedre paa Ny.

Recorriger, *v. a.* rette igjen, for-

Recors, *m.* en Retsbetjents Vidne el. Medhjælper.

Recoucher, *v. a.* lægge igjen i Sengen; lægge igjen ned; – son ennemi à terre, ſlaae ſin Fjende igjen til Jorden; *v. pr.* gaae i Seng igjen.

Recoudre, *v. a.* ſye igjen ſammen.

Recoulement, *m.* Flyden paa Ny; gjentagen Siening; Gjennemſyn af Kort ved at lade dem løbe gjennem Fingrene foran Lyſet.

Reculer, *v. a.* ſie paa Ny; gjennemſee Kort ved at lade dem løbe gjennem Fingrene foran Lyſet; *v. n.* flyde paa Ny.

Recoupage, *m.* (Mir.) Udjevning af de af Poleerbrættet paa Speilfladen efterladte Spor.

Recoupe, *f.* Gruus el. Affald fra Stenhugning; Klidaffald ved Sigtning; anden Høſlet.

Recoupement, *m.* (Arch.) Indrykning af en Muur for hvert Lag Steen for at frembringe ſtørre Fasthed.

Recouper, *v. a.* ſkjære igjen; tilſkjære paa Ny; tage igjen af (i Kort); (Mir.) borttage Ujevnhederne paa Speilfladen.

Recoupette, *f.* Klidmeel; Meel, ſom faaes af Klidaffald.

Recourbé, e, *p.* ombøiet, krummet.

Recourber, *v. a.* ombøie, krumme Enden af Noget.

Recourir, *v. n.* løbe igjen; anraabe om Hjælp, tage ſin Tilflugt til, tye til; – à Dieu, anraabe Gud om Hjælp; – aux remèdes, tage ſin Tilflugt til Lægemidler; – à l'artifice, anvende Liſt; – aux manuscrits, efterſee Haandſkrifterne; (Pal.) – en cassation, appellere til Caſſationsretten; (Mar.) – un cable, underhale et Toug.

Recourre, *v. a.* befrie en Fange fra

dem, som føre ham bort; rive ud af Hænderne det, som bæres bort; *v.*

Recours, *m.* Tilflugt; avoir – à q., tye til En, søge Hjælp hos En; (Jur.) Ret til at søge Opreisning, Skadesløsholdelse; – en cassation, Appellering til Cassationsretten; – en grâce, Ansøgning om Forandring el. Eftergivelse af en idømt Straf.

Recousse, *f.* Befrielse af en Fange, som føres bort med Vold; à la –, *loc. ad.* befrier ham! *v.*

Recousu, e, *p.* sammensyet igjen, syet paa Ny; des vers –s, sammenflikkede Vers.

Recouvrable, *a.* (Fin.) som kan gjenerholdes.

Recouvrance, *f.* Gjenerhvervelse; *v.*

Recouvrement, *m* Gjenerholdelse af hvad der er tabt; Gjenerhvervelse af Helbreden; Inddrivelse af Tilgodehavende; Kapsel (paa et Uhr); (Arch.) Kant paa en Tagsteen, hvorved den griber fat i den næste.

Recouvrer, *v. a.* finde igjen, gjenerholde, gjenvinde, faae igjen; modtage Betaling; oppebære, inddrive; – la santé, gjenerholde sin Sundhed; il a recouvré la vue, han har faaet sit Syn igjen; – les impôts, inddrive Skatterne.

Recouvrir, *v. a.* tildække paa Ny, bedække igjen, overtrække igjen; *fig.* besmykke; *v. pr.* overtrækkes paa Ny; formørkes igjen; – un toit, lægge et Tag om; – un livre, overtrække en Bog igjen; – qc. de beaux prétextes, skjule Noget under smukke Paaskud, besmykke Noget; le ciel se recouvre, Himlen overtrækkes paa Ny.

Recracher, *v. a.* spytte igjen ud; *v. n.* spytte igjen.

Récréance, *f.* (Dr.) forelsbig tilstaaet Nydelse af en omtvistet geistlig Indtægt; lettres de –, Tilbagekaldelsesskrivelse for en Gesandt ved et fremmed Hof; Skrivelse, en tilbagekaldt Gesandt modtager til sin Fyrste fra Fyrsten, hos hvem han var ansat.

Récréancer, *v. a.* (Dr.) tilsikre En Nydelsen af en omtvistet geistlig Indtægt.

Récréatif, ive, *a.* forfriskende, morende, underholdende; *fa.*

Récréation, *f.* Forfriskning, Vederkvægelse, Adspredelse; Hviletid, Fritime; l'heure de la –, el. blot la –, Fritime, Legetime; prendre un peu de –, vederkvæge el. forfriske sig lidt.

Récrédentiaire, *m.* Interimsbesidder af en omtvistet geistlig Indtægt; *p. u.*

Récréer, *v. a.* gjenoprette, gjeninføre, give en ny Tilværelse.

Récréer, *v. a.* more, fornøie, adsprede, vederkvæge; forfriske; oplive.

Récrément, *m.* (Méd.) Vædske, som afsondres fra Blodet, saasom Spyt, Galde o. desl.

Récrémenteux, se, *a.* (Méd.) afsondret fra Blodet (om visse Vædsker i Legemet).

Récrémentitiel, le, *a.* s. s. récrémenteux.

Recrépiment, *m.* ny Udspækning; opsminkning.

Recrépir, *v. a.* udspække paa Ny; opsminke; omarbeide (om et literairt Arbeide); – un mur, afrappe igjen en Muur; – son visage, sminke sit Ansigt stærkt; – un conte, fortælle en Historie paa en ny Maade, med Forandringer el. Tilsætninger.

Recreuser, *v. a.* grave igjen, grave dybere.

Recribler, *v. a.* sie om igjen.

Recrier, *v. a.* og *v. n.* raabe igjen; skrige paa Ny.

Récrier (se), *v. pr.* udbryde i høie Skrig af Beundring el. Overraskelse; erklære sig lydeligen imod Noget; se – contre une injustice, protestere imod en Uretfærdighed; (Ch.) fordoble sin Gjøen (om Hunde).

Récrimination, *f.* Modbeskyldning; user de –, fremkomme med Modklage.

Récriminatoire, *a.* indeholdende en Modklage.

Récriminer, *v. a.* fremføre Modbeskyldninger, fremkomme med Modklage, gjengjælde Skjældsord med Skjældsord.

Récrire, *v. a.* omskrive, skrive det Samme flere Gange; besvare (et Brev; *p. u.*); *fig.* omarbeide.

Recroire, *v. a.* begynde igjen at troe paa Noget; *p. u.*

Recroisetté, e, *a.* (Blas.) dobbeltkorset (om Kors, hvis Grene ende sig i andre Kors).

Recroître, *v. n.* vore igjen.

Recroqueviller (se), *v. pr.* skrumpe sig sammen.

Recrotter, *v. a.* tilsmudse paa Ny; *v. pr.* tilsmudse sig.

Récrouir, *v. n.* udblødes og begynde at raadne i Vand (om Hør el. Hamp); (Orf.) omkloge Metaller.

Recru, e, træt, udmattet; *p. u.*

Recru, *m.* ny Opvækst af en Skov, som er bleven afhugget.

Recrudescence, *f.* (Méd.) hæftig Tilbagevendelse el. Fornyelse af en Sygdom.

Recrue, *f.* Rekrutering; Udskrivning af nye Soldater; Rekrutter; *fig.* og *fa.* uventede Gjæster.

Recrutement, *m.* Udskrivning af Soldater; Hværving; Rekrutering.

Recruter, *v. a.* udskrive Soldater, hværve; forsyne med Rekruter; rekrutere; *fig.* søge Tilhængere el. Bundsforvante; *v. pr.* forsyne sig med Rekruter.

Recruteur, *m.* Troppeudskriver; Hværver; *a.* capitaine –, Hværverkapitain.

Recta, *ad. lat.* ligefrem, den lige [Vei; punktligt, præcist; *fa.*

Rectale, *a.* (An.) i Udtr. veine –, indvortes gyldne Aare.

Rectangle, *a.* (Géo.) retvinklet; *m.* Rectangel, retvinklet Parallelogram.

Rectangulaire, *a.* s. rectangle.

Recteur, *m.* Rector, Overhoved for en Høiskole; forh. Overhoved for et Universitet; Sognepræst (i Bretagne); *a. m.* (Chi.) esprit –, en Plantes aromatiske Substants.

Rectificateur, *m.* Redskab til at luttre el. distillere endnu engang (rectificere) Likører.

Rectification, *f.* Berigtigelse; (Chi.) Luttring, Omdistillering; (Géo.) – d'une courbe, en krum Linies Tilbageførelse til en ret Linie.

Rectifier, *v. a.* berigtige, rette; bringe i den rette Form; (Chi.) luttre, distillere paa Ny; (Géo.) – une courbe, finde en lige Linie, som i Længde svarer til en krum.

Rectiligne, *a.* (Géo.) retliniet

Rectitude, *f.* (Géo.) lige Retning, retliniet Egenskab; *fig.* Rigtighed, Fornuftmæssighed; Redelighed.

Recto, *m.* første Side af et Blad (modsat verso); *pl.* des –.

Rectrograde, *a.* som gaaer frem ad en lige Linie. [Rector; *pl. m.* –raux.

Rectoral, e, *a.* henhørende til en

Rectorat, *m.* Rectorembede, Rectorværdighed; en Rectors Embedstid. [*v.*

Rectorerie, *f.* et Sogns Forvaltning;

Rectorier, *v. a.* betale Pergamentsafgift til Universitetsrectoren i Paris; *v.*

Rectrices, *f. pl.* lange Halefjer, som tjene til at styre Fuglenes Flugt.

Rectum (um udt. om), *m.* (An.) Endetarmen, Stridentarmen. [bevis.

Reçu, *m.* Qvittering, Modtagelses-

Reçu, e, *p.* modtaget; antaget; vedtaget; des usages •–s, vedtagne

Recueil, *m.* Samling. [Stille.

Recueillement, *m.* Tankernes Samling el. udvalte Opmærksomhed paa en enkelt Gjenstand; Sindets Fordybelse i sig selv, Andagt.

Recueillir, *v. a.* samle; indsamle; opsamle; høste; sammendrage, compilere; udlede, slutte; tage vel imod, laane Huus; *v. pr.* samle sine Tanker, fatte sig, henvende sin Opmærksomhed paa en enkelt Gjenstand; fordybe sig i sig selv, løsrive Sindet fra det Jordiske; – des fruits, indsamle Frugter; on y recueille beaucoup de blé, man avler der meget Korn; – les voix, samle Stemmerne; – une succession, faae en Arv; – les passants chez soi, laane de Forbireisende Huus, yde dem Ophold hos sig; – tout ce qu'il y a de plus beau dans un ouvrage, sammendrage alt det Smukkeste, der indeholdes i et Værk; – ses esprits, samle sine Tanker; tout ce que j'ai pu – de son entretien, c'est..., Alt hvad jeg har kunnet udlede af at tale med ham, er...; – du fruit de qc., høste Nytte af Noget; après s'être –i, efterat have samlet sine Tanker, efterat have befindet sig.

Recueilloir, *m.* (Cord.) Rebslagerværktøi til at spinde flere Snore sammen. [bage igjen; brænde igjen, udgløde.

Recuire, *v. a.* koge paa Ny; opkoge;

Recuisson, *f.* gjentagen Kogning; (Glac.) Opheedning af Glasset i en stærk Ild; Glassets langsomme Afkøling.

Recuit, *m.* Udglødning, Udbrænding (Operation, hvorved Metaller hærdes).

Recuit, e, *p.* omkogt; kogt stærkt; bagt igjen; udglødet; (Méd.) hærdet, styrket (om Vædsker).

Recuite, *f.* Metallers Udglødning; *pl.* ostagtige el. smøragtige Dele, som adskilles fra Vallen efter at den første Ost er uddraget af Melken.

Recuiteur, *m.* (Mon.) Læredreng, som udgløder Metalskiverne til Myntene.

Recul (l udtales), *m.* Kanons Tilbageløb efter at være affyret; (Horl.)

échappement à –, tilbageſpringende Hagehjul el. Stoppehjul.

Reculade, *f.* Tilbagerykning; Tilbagerullen; *fig.* og *fa.* Tilbagegang, Tilbagevigen; Udſættelſe af en Sags endelige Afgjørelſe.

Reculé, e, *p.* ſtødt tilbage; *fig.* fjernt; fraliggende; le temps le plus –, den fjerneſte Tid; être bien –, være langt tilbage i Kundſkaber, i Uddannelſe.

Reculée, *f.* bruges kun i Udtr. feu de –, ſtærk Ild, ſom ſtræmmer tilbage; *p. u.*

Reculement, *m.* Tilbagerykning; Tilbagevigen; (Man.) Kobbelrem (Deel af Seletøiet til en Kjøreheſt).

Reculer, *v. a.* rykke tilbage, ſtyde el. drive tilbage; *fig.* fjerne, forſinke, forhale; *v. n.* gaae tilbage; *fig.* gaae Krebsgang; vige, give efter; udſætte, trække i Langdrag; *v. pr.* trække ſig tilbage; træde tilbage; – une muraille, rykke en Muur længere ud; – les frontières, udvide Grændſerne; cet évènement l'a fort –é, denne Begivenhed har ſat ham meget tilbage; il recule ses payements d'un mois, han udſætter ſine Betalinger en Maaned; il ne recule jamais, on ne l'a jamais vu –, han viger aldrig; han holder faſt ved ſine Meninger; il ne recule à (devant) rien, Intet formaaer at afſtrække ham; han paatager ſig ethvert Arbeide, der fordres af ham; *prov.* reculer pour mieux sauter, give efter for Øieblikket for ſiden at vinde deſto ſtørre Fordeel.

Reculons (à), *loc. ad.* baglænds; aller à –, gaae Krebsgang.

Récupérable, *a.* ſom kan gjenerholdes, ſom lader ſig gjenoprette.

Récupération, *f.* (Astr.) en Stjernes Gjenerholdelſe af Lys, idet den udtræder af en Formørkelſe.

Récupérer, *v. a.* gjenerholde; bruges iſær ſom *v. pr.* faae ſit Tab gjenoprettet.

Récurage, *m.* Skuring; Skurekam[mer hos Blikkenſlageren.

Récurer, *v. a.* ſkure; renſe paa Ny; (Vign.) omhagge et Vinbjerg tredie Gang.

Récurrent, e, *a.* (An.) tilbagelø-bende; nerf –, Nerve, ſom løber ud i flere Grene i Muſklerne om Stemmeridſen; (Poé.) vers –s, Vers, der læſes bagvendt.

Récusable, *a.* ſom der kan indvendes imod, forkaſtelig; juge –, en Dommer, ſom man gjør Indſigelſe imod. [juge, en Dommers Ikkeantagelſe.

Récusation, *f.* Forkaſtelſe; – d'un

Récuser, *v. a.* gjøre Indſigelſe imod, excipere imod; betragte ſom miſtænkelig, forkaſte; *v. pr.* vige ſit Sæde, afholde ſig fra at dømme i en Sag.

Rédacteur, trice, *s.* Udarbeider af en Afhandling, Forfatter til ſkriftlige Opſatſer; Udgiver, Redacteur; ogſ. *a.* le gérant –, den anſvarhavende Redacteur.

Rédaction, *f.* Forfattelſe af en ſkriftlig Artikel, Udarbeidelſe el. Samling af en Avis, Redaction.

Redan, *m.* (Fort.) Fæſtningslinie beſtaaende af ind- og udgaaende Vinkler; (Minér.) trappeformig Steenſætning i et Skiferbrud. [danſe paa Ny.

Redanser, *v. a.* og *n.* danſe igjen;

Redarguër, *v. a.* dadle, laſte, gjennembegle; *v.* [*v. p. u.*

Rédargution, *f.* Replik i en Strid,

Reddition, *f.* Overgivelſe (af en Fæſtning); – de compte, Indlevering af en Regning til Eftерſyn.

Redditionnaire, *a.* ſom er pligtig til at aflægge Regnſkab; *p. u.*

Redébattre, *v. a.* beſtride paa Ny, forfegte igjen. [yttre igjen.

Redéclarer, *v. a.* erklære igjen,

Redédier, *v. a.* tilegne igjen; indvie paa Ny. [igjen ab.

Redéfaire, *v. a.* løſe igjen, ſtille

Redéjeûner, *v. n.* ſpiſe igjen Frokoſt.

Redélibérer, *v. a.* overveie paa Ny, tage igjen under Overveielſe.

Redélivrer, *v. a.* befrie igjen.

Redemander, *v. a.* forlange igjen, anſøge igjen om; tilbageſordre, kræve atter. [et Sted.

Redemeurer, *v. n.* boe igjen paa

Redémolir, *v. a.* rive ned igjen, ſløife igjen.

Rédempteur, *m.* Forløſer.

Rédemption, *f.* Menneſkenes Forløsning ved J. C.; la – des captifs, chriſtne Fangers Udløsning fra tyrkiſk Slaveri.

Redent, *m.* (Arch.) Affats i en Muur, ſom er opført paa et ujevnt Terrain; *pl.* (Mar.) Indſnit, hvorved viſſe Dele af Skibstømmeret ſamles.

Redépêcher, *v. a.* affærdige igjen i Haſt, ſende paa Ny.

Redescendre, *v. n.* ſtige igjen ned, gaae ned igjen; *v. a.* tage igjen ned.

Redessiner, *v. a.* tegne om igjen, tegne paa Ny.

Redevable, *a.* ſom endnu ſkylder Noget; ſkyldig; il lui est – de cent risdales, han ſkylder ham endnu hundrede Rixdaler; il lui est – de tout, han har ham at takke for Alt; ... *s.* Skyldner; je suis votre –, jeg er Deres Skyldner.

Redévaler, *v. n.* ſtige igjen ned; *v. a.* ſænke mere ned; *p. u.*

Redevance, *f.* Afgift; Landgilde; – en blé, Kornafgift.

Redevancier, ère, *s.* Mand el. Qvinde, ſom har en aarlig Afgift at ſvare; *v.*

Redevenir, *v. n.* blive igjen.

Redévider, *v. a.* afhaſpe igjen.

Redevoir, *v. a.* være endnu ſkyldig, ſtaae til Reſt med; il lui redoit dix risdales, han ſkylder ham endnu ti Rixdaler.

Rédhibition, *f.* (Jur.) Paaſtand om et Kjøbs Ophævelſe formedelſt Beſtaffenheden af det Kjøbte; Tilbagegivelſe.

Rédhibitoire, *a.* (Jur.) bevirkende Ophævelſe af et Kjøb; cas –, Tilfælde, hvori Kjøbet gaaer tilbage.

Redicter, *v. a.* dictere igjen.

Rédiger, *v. a.* affatte, opſætte, forfatte; ſamle, ordne; fatte kort, gjengive i faa Ord; – un journal, ſamle el. redigere et Tidsſkrift.

Rédimer (se), *v. pr.* løskjøbe ſig, befrie ſig fra (iſær om Spørgsmaal for Retten og om Forurettelſer).

Redingote, *f.* forh. lang og viid Overkjole til Ridetoure i Kulde el. ſlet Veir; nu: Frakke; Fruentimmer-Morgenkjole, ſom er aaben foran fra øverſt til nederſt.

Redire, *v. a.* ſige igjen, gjentage; efterſnakke; fortælle hvad der er meddeelt i Fortrolighed; dadle, udſætte paa (i d. Betydn. kun i l'inf. og med à); il redit toujours la même ch., han fortæller altid det Samme; il trouve à – à tout, han finder at udſætte paa Alt; il y a beaucoup à – à ce compte, der er meget at indvende imod denne Regning.

Rediseur, se, *s.* Gjentager, Efterſnakker, Prøvler; Sladderhank; *fa.*

Redissoudre, *v. a.* opløſe paa Ny.

Redistribuer, *v. a.* uddele igjen; fordele paa Ny.

Redistribution, *f.* ny Uddeling, ny [Fordeling.

Redite, *f.* Gjentagelſe; tomber dans des –s ennuyeuses, forfalde til kjedſommelige Gjentagelſer.

Rediviser, *v. a.* inddele paa Ny.

Redompter, *v. a.* undertvinge igjen.

Rédondance, *f.* overflødig Ordſtrøm, Vidtløftighed i Tale; Fyldekalk.

Rédondant, e, *a.* overflødig (om Ord og Udtr.); un style –, en pleonaſtiſk Stiil.

Rédonder, *v. n.* være overflødig; have Overflødighed paa; cette épithète rédonde (bedre: est une rédondance), dette Tillægsord er overflødigt; ce livre rédonde de passages connus, denne Bog er overfyldt af bekjendte Steder.

Redonner, *v. a.* tilbagegive; gjengive; *v. n.* forfalde igjen til, hengive ſig paa Ny til; angribe paa Ny; *v. pr.* igjen hengive ſig til, igjen tage fat paa; il a redonné du courage aux troupes, han har gjengivet Tropperne Mod; – dans quelque faute, forfalde igjen til en el. anden Feil; – dans le piège, løbe igjen i Snaren; la pluie redonne de plus belle, Regnen begynder igjen ſtærkere end forhen; se – aux affaires, igjen tage fat paa ſine Forretninger.

Redorer, *v. a.* forgylde igjen; omforgylde; *poé.* belyſe paa Ny.

Redormir, *v. n.* ſove ind igjen.

Redorte, *f.* (Blas.) Vidiegreen, ſnoet i Form af Ringe.

Redoter, *v. a.* give en ny Medgift.

Redoublé, e, *p.* fordoblet; forſtærket; forøget; (Mil.) pas –, forceret Marſch; (Poé.) rimes –es, flere lige paa hinanden følgende Riim.

Redoublement, *m.* Fordobling, Forøgelſe, Tilvæxt.

Redoubler, *v. a.* fordoble; gjentage ſtærkere; forøge meget; ſætte nyt Kræft i; *v. n.* tiltage; – ses efforts, fordoble ſine Anſtrængelſer; – de soins, fordoble ſin Omhu; le froid a –é, Kulden er tiltaget meget; – de jambes, fordoble ſine Skridt, gaae ſtærkere; *pop.* voulez-vous –? vil De, at vi ſkulle igjen begynde at drikke?

Redoul, *m.* (Bot.) Sumach, Træ, hvis Bark bruges til Beredning af Kordvan,

Redoutable, *a.* frygtelig, ſtrækkelig, farlig.

Redoute, *f.* Skandſe; offentligt Sted, hvor der enten dandſes eller holdes Hazardſpil.

Redoutée, *f.* (Bot.) Slags Katoſt.

Redouter, *v. a.* frygte meget; se faire –, gjøre ſig frygtet. [fangſt.

Rèdre, *m.* (Pê.) ſtort Net til Silde-

Redresse, *f.* (Mar.) Kabbeltoug, hvormed Skibe igjen reiſes over Ende.

Redressement, *m.* Udjevning el. Ligegjøren; Reisning, Oprigtelſe; *fig.* Berigtigelſe, Raaden Bod paa.

Redresser, *v. a.* gjøre lige, rette; reiſe paa Ny, opſtille igjen; føre igjen paa rette Vei (*p. u.*); *fig.* revſe, viſe til Rette (*p. u.*); bedrage, ſnyde (*inus.*); *v. pr.* reiſe ſig igjen op; holde ſig lige; *fig.* rette ſig; – un jugement, berigtige en Dom; – les griefs, gjøre Uretfærdigheder gode igjen; – les torts, gjøre Feil gode igjen; komme Undertrykte til Hjælp (*fa.*); redressez-vous, hold Dem rank; elle commence à se –, el. elle se redresse, hun pynter ſig omhyggeligere end før; (Tann.) – les peaux, udſpænde Skindene og ſtrabe dem igjen.

Redresseur, *m.* bruges kun i Udtr. – de torts, vandrende Ridder, ſom ſøgte at komme den Undertrykte til Hjælp; *fa.* og *iron.* En, ſom retter altid paa Andre og laſter Alt.

Redressoir, *m.* Kandeſtøberhammer til at rette Buler.

Redû, *m.* Reſtance; *p. u.*

Réductible, *a.* ſom lader ſig reducere til mindre Dele (om Maal, Mynt el. geometriſke Figurer); (Chir.) ſom kan bringes tilbage i ſin normale Stilling (om Benbrud o. desl.).

Réductif, ive, *a.* (Chi.) reducerende, opløſende.

Réduction, *f.* Formindſkelſe; Indſtrænkning: il a subi bien des –s, han har gjennemgaaet mange Indſtrænkninger; Undertvingelſe; Rentenedſættelſe, Beregning til andre Penge el. Størrelſer, Convertering; (Géo.) Reducering af en geometriſk Figur til en mindre lignende; (Peint.) Tegning efter en mindre Maaleſtok; (Chir.) et Lems Tilbagebringelſe til dets normale Stilling; (Chi.) Metallers Udſondring; (Mar.) quartier de –, Rude-Qvadrant; – de route, Courſens Kobling; (Log.) – à l'impossible, à l'absurde, Beviis hentet fra det Modſattes Umulighed el. Urimelighed.

Réduire, *v. a.* nøde, tvinge til; underkaſte, undertvinge, erobre; bringe til Lydighed; afrette (en Heſt); forandre, forvandle; omſætte; nedſætte, formindſke, indſtrænke; (Géo.) reducere en geometriſk Figur til en lignende, men mindre; (Peint.) efterlegne i ſamme Forhold men efter en mindre Maaleſtok; (Chir.) bringe en Deel af Legemet tilbage til dets normale Leie; (Chi.) adſkille Halvſyren (Oxydet) fra et Metal; *v. pr.* indſtrænke ſig til; føres tilbage til; formindſkes; opløſes; undertvinges; bringes til at adlyde; à quoi me réduisez-vous? hvortil nøder De mig? – q. au silence, tvinge En til at tie; – sous ses lois, underlægge ſine Love, underkaſte; – une maison en cendre, lægge et Huus i (forvandle det til) Aſke; – une ville en poudre, ødelægge en By aldeles; *fig.* – q. en poudre, ſlaae En aldeles af Marken; tage Luven fra ham; gjendrive ham fuldkomment; – un royaume en république, forvandle et Kongerige til Republik; – à la raison, bringe til Fornuft; – sa dépense, indſtrænke ſin Udgift; – les pensions, formindſke Raadesgaverne; – son avis, udtrykke ſin Mening i faa Ord (*v.* hellere: résumer); son discours se réduit à prouver, hans Tale gaaer ud paa at viſe; la jeunesse ne se réduit pas aisément, Ungdommen bringes ikke let til Fornuft, lader ſig ikke let bøie; *prov.* – q. au petit pied, ſætte En paa ſmal Koſt; (Arith.) – les fractions en entiers, forvandle Brøker til hele Tal; (Chir.) – une luxation, bringe et Lem, ſom man har forvredet, igjen i Led.

Réduit, *m.* lille Bolig, Vraa; Tilflugtsſted; Samlingsſted (*v.*); (Fort.) lille Skandſe, lille Halvmaaneværk afſondret ved en Grav fra et ſtørre Værk.

Réduit, e, *p.* formindſket, indſtrænket, tilbageført; nødtvungen, underkaſtet; vous êtes trop –, De er altfor indſtrænket, De boer for indſtrænket; le voilà bien –, han er kommen meget tilbage, i trange Kaar; carte –e, Kort, hvis Bredegrader tiltage el. aftage i Forhold til Afſtanden fra Polen.

Réduplicatif, ive, *a.* (Gr.) ſom

tjener til at fordoble; som antyder en Fordobling, en Gjentagelse; *s. m.* Ord, som antyder en Fordobling.

Réduplication, *f.* (Gr.) Gjentagelse af en Stavelse el. et Bogstav.

Réédification, *f.* Gjenopbyggelse.

Réédifier, *v. a.* gjenopbygge, gjenopføre.

Rééditeur, *m.* Gjenudgiver; *p. u.*

Réédition, *f.* ny Udgave.

Réel, le, *a.* virkelig; (om Personer) sanddru, tilforladelig; (Jur.) saisie –le, Beslaglæggelse paa urørlige Eiendomme; taille –le, Afgift af Grundeiendom; offre –le, Bud, som gjøres i rede Penge; *s. m.* det Virkelige, det Sande.

Rééléction, *f.* Gjenvalg, gjentagen [Udvælgelse.

Rééligibilité, *f.* Egenskab at kunne vælges paa Ny.

Rééligible, *a.* som kan vælges paa [Ny.

Réélire, *v. a.* vælge atter, vælge paa Ny.

Réellement, *ad.* virkeligen, sandeligen; (Jur.) saisir –, lægge Beslag paa urørlig Eiendom.

Réengendrer, *v. a.* avle paa Ny, [frembringe igjen.

Réer, *v. n.* s. raire.

Réexaminer, *v. a.* prøve el. undersøge paa Ny.

Réexportation, *f.* (Com.) Gjen- [udførsel.

Réexporter, *v. a.* (Com.) udføre igjen hvad der er blevet indført.

Réexposer, *v. a.* udstille paa Ny.

Refâcher, *v. a.* gjøre igjen vred.

Refaçonner, *v. a.* omforme, forme paa Ny.

Réfaction, *f.* (Com.) Eftergivelse i Told af havarerede Varer; Nedsættelse i Prisen paa Varer, der enten have lidt Skade, eller ikke befindes svarende til Bestillingen m. H. til Maal el. Beskaffenhed.

Refaillir, *v. n.* gjøre paa Ny Fallit, fallere anden Gang.

Refaire, *v. a.* gjøre om igjen, gjøre paa Ny, begynde for fra; omarbeide, istandsætte, udbedre; give nye Kræfter, styrke igjen; *pop.* bedrage, optrække; (Jeu) give om igjen; *v. pr.* komme sig, komme igjen til Kræfter; forvinde sit Tab; si c'était à –, je ne le ferais pas, hvis det var muligt at begynde forfra igjen, vilde jeg ikke gjøre det; je commence à me –, jeg begynder at komme igjen til Kræfter; (Cuis.) – de la viande, sætte Kjød igjen over Ilden el. lade det opkoge paa Ny. [omgjøre el. begynde forfra.

Refaisable, *a.* som lader sig igjen

Refaisage, *m.* (Tann.) Nedlægning af Huder i Garverkulen med dobbelt Garverbark.

Refait, e, *p.* omgjort, omarbeidet, istandsat; styrket; cheval –, en ødelagt Hest, som man har foret og udhvilet i nogen Tid; bois –, vel tilhugget Tømmer.

Refait, *m.* (Jeu) uafgjort Spil, som begynder igjen forfra; (Ch.) nye Takker paa en Hjort. [Gang.

Refaucher, *v. a.* slaae Græs anden

Réfection, *f.* Maaltid i et Kloster; Istandsættelse el. Udbedring af en Bygning (*v*). [et Kloster); *p. u.*

Réfectionner, *v. n.* holde Maaltid (i

Réfectoire, *m.* Spisestue i et Kloster el. en Kostgængeranstalt.

Réfectoral, e, *a.* angaaende Spisestuen el. Beværtningen i et Kloster.

Réfectorier, ère, *s.* Taffeldækker, Taffeldækkerske i et Kloster.

Refend, *m.* mur de –, Skillerumsmuur; bois de –, Brænde, som er sauget paa langs (modsf. bois de brin); mur à –s, Muur med Furer, som angive Steenlagene; des –s, Bindesteen.

Refendoir, *m.* Redskab, hvormed Afstanden afpasses mellem Tænderne i en Karte.

Refendre, *v. a.* kløve paa Ny, spalte igjen; sauge paa langs.

Refendret, *m.* Jernkile i Skiferbrud.

Référé, *m.* en Dommers aflagte Beretning.

Référendaire, *m.* Referendarius, Cancelliist, som aflagde Beretning om de tagne Bestemmelser m. H. til de indkomne Sager; nu: Ordfører i Rentekammeret.

Référer, *v. a.* henføre til, tillægge, tilskrive; *v. pr.* have Hensyn til, henholde sig til; *v. n.* foredrage, forebringe, referere; – le choix à q., overlade En Valget (*v.*); ce passage se réfère à celui qui est ci-dessus, dette Sted sigter til det ovenfor; (Prat.) – le serment à q., henholde sig til den Ed, som aflægges af en Anden, skyde Eden tilbage paa en Anden; il faut en – à la Chambre, man maa foredrage det for Kammeret.

Refermer, *v. a.* lukke til igjen.
Referrer, *v. a.* beslaae igjen.
Reféter, *v. a.* feire igjen, helligholde igjen.
Refeuiller, *v. a.* (Men.) gjøre en [dobbelt Falts.
Refeuilleter, *v. a.* gjennemblade endnu engang.
Refeuillure, *f.* (Men.) dobbelt Falts.
Reficher, *v. a.* slaae ind igjen, sætte ind igjen; (Maç.) overstryge Furerne i en Muur. [sammen, blive igjen tyk.
Refiger (se), *v. pr.* løbe igjen
Refin, *m.* (Com.), meget fiin spansk Uld.
Refixer, *v. a.* fastsætte igjen, bestemme igjen; opslaae igjen (sin Bolig); *v. pr.* nedsætte sig igjen.
Reflamber, *v. a.* holde igjen over Ilden; svie igjen; *v. n.* blusse op paa
Reflatter, *v. a.* smigre igjen. [Ny.
Réfléchi, e, *p.* tilbagekastet, tilbagestraalet; overlagt, overveiet, gjennemtænkt; betænksom; (Gr.) verbe –, reflexivt (tilbagevirkende) Verbum; (Bot.) tilbagebøiet (om Grene og Blade); opinion peu –e, lidet overveiet Mening; crime –, overlagt Forbrydelse; homme –, betænksomt Menneske.
Réfléchir, *v. a.* kaste tilbage; give Gjenskin; *v. n.* tilbagekaste Straaler, springe tilbage; *fig.* falde tilbage; overveie, overlægge, overtænke; *v. pr.* kastes tilbage, reflecteres, afspeiles; gjenlyde; (Gr.) virke tilbage paa Subjectet; la gloire des grands hommes réfléchit son éclat sur leurs déscendants, store Mænds Hæder kaster et Gjenskin af sin Glands over Efterkommerne; la honte de cette action réfléchit sur sa famille, Skammen af denne Handling falder tilbage paa hans Familie; le ciel se réfléchit dans le lac, Himlen speiler sig i Søen.
Réfléchissant, e, *a.* tilbagekastende; tilbagestraalende; *fig.* overveiende, eftertænkende.
Réfléchissement, *m.* Tilbagekasten; Tilbagestraalen; Gjenskin; Gjenlyd.
Réflecteur, *a. m.* tilbagestraalende; miroir –, Reflexions-Speil; *s. m.* Reflexions-Speil, Reflections-Plade, Reflector. [–, overveiet Beslutning.
Réflective, *a. f.* overveiet; résolution
Reflet, *m.* (Peint.) Gjenskin; Gjenskær.
Refléter, *v. a.* kaste Lys el. Farve tilbage paa en anden Gjenstand, give Gjenskin el. Gjenskjær; *v. pr.* kaste tilbage, tilbagestraale. [Uld.
Refleuret, *m.* anden Sort spansk
Refleurir, *v. n.* blomstre paa Ny; *fig.* gienblomstre, komme paa Ny i Flor og Anseelse. [tilbagestraalet.
Réflexe, *a.* bevirket ved et Gjenskin;
Réflexibilité, *f.* (Phys.) Egenskab hos et Legeme, ifølge hvilken dets Straaler kunne tilbagekastes.
Réflexible, *a.* (Phys.) som er i Stand til at kastes tilbage (om Straaler.).
Réflexif, ive, *a.* tilbagestraalende.
Réflexion, *f.* Tilbagekastning; Tilbagestraalen; *fig.* Eftertanke, Overlæg, Overveielse, alvorlig Betragtning; agir sans –, handle uden Eftertanke, uden Overlæg; un homme de –, et betænksomt Menneske, som handler med Overlæg; toute – faite, efter at have taget Alt i Betragtning; réflexions morales, moralske Tanker, moralske Betragtninger.
Refluer, *v. n.* flyde tilbage, strømme tilbage; *fig.* udbrede sig over.
Reflux, *m.* Ebbe; *fig.* i Forbindelse med flux: Omverling.
Refonder, *v. a.* (Prat.) bruges kun i Udtr. – les dépens de contumace, erstatte Omkostningerne foraarsagede ved en Udeblivelse fra et Møde.
Refondre, *v. a.* omstøbe, omsmelte; *fig.* omarbeide; omdanne; forandre Ens Charakteer, Ens Sæder og Sædvaner; *fa.* je ne puis me –, jeg kan ikke omstøbe mig; il faudrait le –, han er uforbederlig.
Refonte, *f.* Omstøbning, Omsmeltning; *fig.* Omarbeidning.
Reforgement, *m.* Omsmedning.
Reforger, *v. a.* omsmede.
Réformable, *a.* som kan el. bør forbedres; som maa forandres el. afskaffes.
Réformateur, trice, *s.* Forbedrer, -inde; Omdanner; Reformator; s'ériger en –, faire le –, opkaste sig til Reformator; give sig af med at rette paa Andre.
Réformation, *f.* Forbedring; Afskaffelse; Forbedring af Religionen, Reformation; la – des abus, Afskaffelse af Misbrug; la – des monnaies, Omprægning af Mynter.
Réforme, *f.* Forbedring, bedre Indretning; Afskaffelse af Misbrug; Gjeninførelse af den gamle Disciplin i et

Kloſter; Indførelſe af den proteſtantiſke Religion; proteſtantiſke Lære; Forandring i Levemaade, regelmæssigt Levnet; Troppers Aftakkelſe; Afſked til en Soldat, ſom er bleven uſtikket til Tjeneſte (ogſ. congé de –); Reduction af Embedsperſonalet; Formindſkelſe i Perſonalets Antal; Indſtrænkning i et Huus; Afmynſtring af Heſte, deres Caſſation, *pl.* afmynſtrede el. caſſerede Heſte; embrasser la –, antage Proteſtantismen; il vit dans une grande –, han fører et meget ſtrængt Levnet; il s'est mis dans (à) la –, han har begyndt en ordentligere Levemaade; il a fait une grande – dans sa maison, han har gjort ſtore Indſtrænkninger i ſit Huus; la – des monnaies, Mynters Tilbageførelſe til deres ſande Værdi (*v.*).

Réformé, e, *p.* ombannet, forbedret; aftakket; le culte –, Proteſtantismen; officier –, afſkediget Officier paa halv Gage; *s.* Tilhænger af Proteſtantismen, Proteſtant.

Réformer, *v. a.* ombanne, omforme, rette, forbedre; afſkaffe; indſtrænke; afſkedige, aftakke; afmynſtre el. caſſere (om Heſte); *v. pr.* forbedre ſig; føre en ordentligere Levemaade; – les abus, afſkaffe Misbrug; – sa dépense, afſkaffe nogle af ſine Udgiftsposter, indſtrænke ſin Udgift; – les troupes, formindſke Troppernes Antal; – les monnaies, ompræge Mynter, forandre ſammes Værdi; il se réformera, han bliver ordentligere, han aflægger ſine Vaner.

Reformer, *v. a.* danne paa Ny, ſamle igjen, opſtille paa Ny; *v. pr.* ſamle ſig igjen, opſtille ſig igjen i Orden (om adſpredte Tropper)

Réformiste, *m.* Tilhænger af Reform i Parlamentet, el. af politiſke Misbrugs Afſkaffelſe.

Refortifier, *v. a.* ſtyrke paa Ny.

Refouetter, *v. a.* pidſke igjen.

Refouillement, *m.* Eftergravning, Omgravning; ny Gjennemſøgning; Udhulning af en Steen til et Trug o. desl.

Refouiller, *v. a.* eftergrave igjen; omgrave paa Ny; gjennemſøge paa Ny.

Refouir, *v. a.* grave paa Ny, omgrave, grave dybere.

Refoulement, *m.* Omvalkning; – de la fumée, Røgens Tilbagekaſtning; (Art.) Ladningens Indſtødning i Kanonen; (Mar.) Vandets Tilbageſtrømmen.

Refouler, *v. a.* valke igjen; ſtrømme tilbage, flyde tilbage; le vent refoule la fumée, Vinden ſlaaer Røgen tilbage; (Art.) ſtøde Ladningen ind med Kanonladeſtokken; (Mar.) – le courant, vinde mod Strømmen; – la marée, ſeile imod Strømmen; – une cheville, jage en Bolt ud; pompe qui refoule l'eau, Trykpompe.

Refouloir, *m.* (Art.) Ladeſtok til en Kanon, Anſætter; (Mar.) Tougviſter.

Refourbir, *v. a.* polere igjen, pudſe op igjen. [*v. pr.* forſyne ſig paa Ny.

Refournir, *v. a.* forſyne igjen;

Réfractaire, *a.* oprørſk, gjenſtridig; (Chi.) ſom vanſkelig lader ſig ſmelte; *s. m.* Værnepligtig, der ikke vil gjøre Tjeneſte; Geiſtlig, ſom ikke vilde aflægge Ed til den civile Øvrighed (prêtre insermenté). [ſtraalerne.

Réfracter, *v. a.* (Phys.) bryde Lys-

Réfractif, ive, *a.* (Phys.) ſtraalebrydende, frembringende en Straalebrydning. [ning.

Réfraction, *f.* (Phys.) Straalebryd-

Réfractoire, *f.* (Géo.) Slags krum Linie.

Refrain, *m.* Omkvæd; *fig* det, En altid gjentager el. altid raaber paa; c'est toujours le même –, det er altid den ſamme Viſe; (Mar.) Bølge, ſom ruller tilbage fra en Klippe (*p. u.*).

Refranchir, *v. a.* ſpringe igjen over; (Mar.) pompe ud igjen; *v. pr.* lættes igjen ved Udpompning af Vandet.

Refranger, *v. a.* beſætte med nye Fryndſer; (Phys.) tilbagekaſte Straaler.

Refrangibilité, *f.* (Phys.) Lysſtraalernes Brydbarhed. [(om Lysſtraaler).

Refrangible, *a.* (Phys.) brydbar

Refrapper, *v. a.* ſlaae igjen; banke paa Ny; refrappez à cette porte, bank igjen paa denne Dør; – des monnaies, ompræge Mynter. [med Fingerne.

Refrayer, *v. a.* (Pot.) glatte Lerkar

Refréner, *v. a.* kun *fig.* tæmme, tvinge; – sa langue, lægge Baand paa ſin Tunge; – ses passions, holde ſine Lidenſkaber i Tømme.

Réfrigérant, e, *a.* kølende; *m.* kølende Middel; (Chi.) Kar, ſom fyldes med Vand og ſættes over Di-

Undersøgelse om; søge at erholde; frie til; ønske at omgaaes med; – les secrets de la nature, efterspore Naturens Hemmeligheder; il a –é tous les mémoires, han har gjennemgaaet alle Memoirer; – la vie de q., undersøge Ens Vandel; – la faveur de q., søge at erholde Ens Gunst; – une fille, frie til en Pige; tout le monde le recherche, Alle ønske hans Selskab, at see ham hos sig; (Peint. og Sculp.) udarbeide med Omhu, rette de mindste Feil; (Man.) – un cheval, tilstynde en Hest ved alle Slags Midler.

Rechercheur, *m.* Efterspger, Undersøger; Arbeider ved et Teglsteensværk, som kjører til Ovnen Alt hvad der hører til Fabrication af Teglsteen; *p. u.*

Rechigné, e, *p.* suurmulende, knurvorn; fortrædelig af Udseende.

Rechignement, *m.* Suurmuleri, Knurvornhed.

Rechigner, *v. n.* see suur ud, sætte [et vredt Ansigt op.

Rechoir, *v. n.* falde igjen; *fig.* falde tilbage i samme Sygdom el. til samme Feil; *v.*

Rechute, *f.* nyt Fald; især *fig.* Tilbagefald (til en Synd el. i en Sygdom).

Récidive, *f.* Tilbagefald til en Feil; prenez garde à la –, vogt Dem for oftere at begaae den Feil; en cas de –, i Tilfælde af Tilbagefald.

Récidiver, *v. n.* begaae paa Ny en Brøde; falde tilbage til samme Feil.

Récief, *m.* (Mar.) en Skippers Bevis for Varers Modtagelse.

Récif, *m.* Strækning af Skjær, Rev.

Récipé, *m.* Lægerecept; *pl.* des ré–

Récipiangle, *m.* Vinkelmaaler. [cipés.

Récipiendaire, *s.* Candidat til en høitidelig Optagelse i et Samfund.

Récipient, *m.* (Chi.) Kar, hvori Productet af en Distillering opfanges; Glasklokken over Luftpompen.

Réciprocation, *f.* Modtagelse af Gjengjæld (*p. u.*); (Phys.) Forandring i Pendulets Retning til Dagens forskjellige Timer, som en Følge af Forandring af Centrum for Jordens Gravitet. [sidigt Forhold.

Réciprocité, *f.* Gjensidighed, gjen-

Réciproque, *a.* gjensidig; (Gr.) verbe –, Verbum, som betegner en Handling, der foregaaer mellem to el. flere paa hinanden gjensidigt virkende Gjenstande; (Log.) propositions –s, Sætninger, i hvilke Subjectet for den ene er Prædicatet i den anden og omvendt; (Math.) raison –, s. f. raison inverse; *s. m.* Gjengjæld.

Réciproquement, *ad.* gjensidigen, omvendt.

Réciproquer, *v. n.* vise Gjengjæld, gjengjælde; *p. u.* [Vox; blanke paa Ny.

Recirer, *v. a.* overstryge paa Ny med

Récit, *m.* Fortælling; sur le – qu'on m'en a fait, efter den Beskrivelse, som man har gjort mig deraf; faire un grand – (el. de grands –s) de q., fortælle meget Godt om En, tale meget fordeelagtigt om En; (Mus.) Soloparti; Hovedstemme i en Symphoni.

Récitant, e, *a.* (Mus.) partie –e, Soloparti; den, som udfører Hovedpartiet, Hovedstemme (partie concertante). [get efter Hukommelsen; *p. u.*

Récitateur, *m.* En, som fremsiger Ro-

Récitatif, *m.* (Mus.) Recitativ.

Récitation, *f.* Fremsigelse af Noget udenad; (Mus.) Foredrag af et Soloparti.

Réciter, *v. a.* fremsige Noget udenad; fortælle; foredrage; (Mus.) udføre et Soloparti, synge el. spille en Solo.

Réciteur, *m.* Fortæller af Historier; *fa.* – éternel, kjedsommelig Fortæller; *p. u.* [tilbagefordrer Noget.

Réclamant, e, *s.* (Jur.) En, som

Réclamateur, *m.* (Com.) En, som tilbagefordrer Skib el. Varer, som man med Urette har bemægtiget sig.

Réclamation, *f.* Tilbagefordring, Indsigelse; être en –, have gjort Indsigelse, have tilbagefordret Noget.

Réclame, *m.* (Fauc.) Raab el. Signal, hvormed Falken kaldes tilbage; *f.* (Impr.) Deel af et Ord nederst paa Siden, hvorved Begyndelsen af næste Side angives; (Libr.) kort Anmeldelse af et literairt Arbeide; (Mus.) Udgangsstrofe i Chor; (Th.) Stikord.

Réclamer, *v. a.* anraabe; tilbagefordre; tale Ens Sag; (Ch.) kalde Hundene el. Falken tilbage; *v. pr.* se – de q., beraabe sig paa En, som sin Slægtning el. Beskytter; *v. n.* indvende, indsige imod; – le secours de q, anraabe Ens Bistand; – son domestique, fordre sin Tjener udleveret, tale hans Sag; – des meubles loués, tilbagefordre udleiede Meubler; – contre qc., protestere imod Noget, besvære sig over Noget; – contre ses vœux, tilbagekalde sine aflagte Løfter (om Munke).

Réclameur, *m.* (H. n.) Navn paa en afrikanſk Drosſel.

Réclamper, *v. a.* (Mar.) iſtandſætte en ſønderbrudt Maſt el. Raaſtang, lægge en Skaal paa. [Fiſkegarn; *p. u.*

Réclare, *m.* (Pê.) Slags tætmasket

Réclinaison, *f.* (Astr.) Gradetal, hvormed en Solſkive fjerner ſig fra Høiden (fra den verticale Linie gjennem Zenith).

Réclinant, *a. m.* bruges kun i Udtr. cadran –, Solſkive, hvis Stilling fjerner ſig fra den lodrette Linie.

Récliner, *v. n.* fjerne ſig fra den lodrette Linie (om Solſkiver).

Reclouer, *v. a.* nagle igjen faſt.

Reclure, *v. a.* bruges kun i l'infinitif og de ſammenſatte Tider: indeſpærre, indeſlutte; *v. pr.* lukke ſig inde.

Reclus, e, indeſluttet, indeſpærret; il est – dans sa chambre, han holder ſig inde og ſeer Ingen; .. *s.* Eneboer, Eneboerſke; Eremit; vivre comme un –, leve ſom en Eremit, ikke ſee andre Mennesker.

Reclusage, *m.* Fængſel; *v.* [bolig; *v.*

Recluserie, *f.* Munkecelle, Eremit-

Reclusion, *f.* Indeſpærring; Fængsling; Eremitbolig; Celle.

Reclusionnaire, *a.* ſom er dømt til Indeſpærring, til Fængsling.

Recocher, *v. a.* i Udtr. – la pâte, banke Deigen endnu engang med den flade Haand; *p. u.*

Recogner, *v. a.* ſlaae igjen ind; *fig.* tilbagedrive; – l'ennemi, ſlaae Fjenden tilbage (*pop.*).

Récognitif, ive, *a.* (Jur.) i Udtr. acte –, Anerkjendelsesact.

Récognition, *f.* (Did.) Underſøgelſe.

Recoiffer, *v. a.* ordne igjen Hovedpynten; ſætte Hovedtøiet igjen i Lave.

Recoin, *m.* lille Krog, hemmelig Krog, Smuthul; *fig.* les –s du cœur, Hjertets Lønkammer (i ædlere Stiil: les replis du cœur).

Récoler, *v. a.* forelæſe endnu engang for et Vidne ſammes Udſagn for Retten; (E. F.) efterſee et Skovhug; (Prat.) – un inventaire, underſøge om Fortegnelſen over et Inventarium er rigtig.

Récollecteur, *m.* En, ſom forfatter Samling af Love, el. ſom ſamler Facta.

Récollection, *f.* (Thé.) Tankernes Samling.

Récollement (Ac. récolement), *m.* Oplæsning af Vidners Udſagn, for at erfare, om der Intet er deri at forandre; (E. F.) Beſigtigelſe af et Skovhug; (Prat.) faire le – d'un inventaire, underſøge om Fortegnelſen over et Inventarium er rigtig. [paa Ny.

Recoller, *v. a.* kliſtre el. ſammenlime

Récollet, *m.* Franciſkanermunk.

Récollette, *f.* Nonne, ſom fulgte Franciſcanerordenens Regel.

Récolliger (se), *v. pr.* ſamle ſine Tanker; *v.* [*fig.* Samling.

Récolte, *f.* Høſt; det Indhøſtede;

Récolter, *v. a.* høſte, indhøſte.

Recommandable, *a.* roesværdig, agtværdig, anbefalelſesværdig.

Recommandaresse (bedre: recommanderesse), *f.* forhen Fæſtekone, ſom forſtaffede Ammer.

Recommandataire, *m.* en hæftet og til længere Arreſt anbefalet Debitors Creditor.

Recommandation, *f.* Anbefaling; Anſeelſe, Agtelſe; (Prat.) Indſigelſe imod Løsladelſe af en Arreſtant, der er hæftet paa Forlangende.

Recommander, *v. a.* beordre; formane til; anbefale; modſætte ſig en Arreſtants Løsladelſe; anmelde ſtjaalne Sager for Handlende, hos hvem de kunde ſaldbydes; *v. pr.* anbefale ſig; j'ai recommandé à mes gens de vous obéir, jeg har paalagt mine Folk at adlyde Dem; – le secret à q., anmode En om at bevare en Hemmelighed; on lui a –é d'être sage, man har formanet ham til at opføre ſig vel; – q. au prône, anbefale En til Menighedens Underſtøttelſe fra Prædikeſtolen; *fig.* og *fa.* il a été bien –é au prône, man har ſat Ondt for ham, man har ſværtet ham hos hans Foreſatte; se – à q., anraabe Ens Biſtand, anbefale ſig til En; se – de soi-même, anbefale ſig af ſig ſelv, have ſaa mange gode Egenſkaber, at man ingen Anbefaling behøver; *pop.* se – à tous les saints et saintes du Paradis, anraabe alle Mennesker om Beſkyttelſe. [delſe.

Recommencement, *m.* ny Begyn-

Recommencer, *v. a.* og *n.* begynde paa Ny, begynde igjen; – un élève, begynde en Elevs Undervisning igjen forfra; – un cheval, tage en Heſt paa Ny i Skole; c'est toujours à –, der

er altid Noget at forandre, man maa altid begynde forfra, det er som om der Intet var foretaget; – de plus belle, sur de nouveaux frais, begynde paa Ny forfra, med større Iver end før.

Recommenceur, se, *s.* En, som altid begynder forfra; En som altid gjentager det samme.

Récompense, *f.* Belønning; Løn; Erstatning; *fig.* fortjent Straf, Vederlag; il a obtenu la – de ses bons offices, han har erholdt Lønnen for sine gode Tjenester; pour –, til Erstatning; il a eu la – de ses crimes, han har faaet den Straf, han fortjente for sine Forbrydelser; en –, *loc. ad.* til Erstatning, til Gjengjæld.

Récompenser, *v. a.* belønne; erstatte, skadesløsholde; *fig.* straffe; *v. pr.* holde sig skadesløs; – q. de qc., lønne En for Noget; – le temps perdu, gjenvinde den tabte Tid, oprette det Forsømte.

Recompléter, *v. a.* udfylde paa Ny, fuldstændiggjøre igjen.

Recomposer, *v. a.* sætte sammen igjen; sammensætte, udarbeide paa Ny; (Impr.) sætte paa Ny, sætte forfra; (Chi.) samle igjen et Legemes adskilte el. afsondrede Dele.

Recomposition, *f.* Sammensætning paa Ny; det paa Ny Sammensatte; Omarbeidelse; (Chi.) Gjenforening af et Legemes Dele; (Impr.) Omsætning forfra.

Recompter, *v. a.* tælle paa Ny, omtælle; overregne.

Réconciliable, *a.* som kan forsones; bruges sjeldent uden med Negtelse: ces deux familles ne sont pas –s, disse to Familier ere ikke at forsone.

Réconciliateur, **–trice**, *s.* En, som forliger Uenige; Forsoner, Forsonerinde; *a.* forsonende; une lettre –trice, et forsonende Brev.

Réconciliation, *f.* Forsoning, Forligelse; Gjenindvielse af en Kirke; – d'un hérétique à (avec) l'église, en Kjetters Gjenudsoning med Kirken.

Réconcilier, *v. a.* forlige, forsone; bringe til at harmonere; *v. pr.* forsone sig med En; skrifte endnu engang før Communionen; – le théâtre avec la morale, bringe Theatret i Overensstemmelse med Sædelæren; – une église, gjenindvie en vanhelliget Kirke; – un hérétique à (avec) l'église, gjenudsone en Kjetter med Kirken; se – avec soi-même, forsone sig med sin Samvittighed.

Réconduction, *f.* (Jur.) bruges kun i Udtr. tacite –, stiltiende Fornyelse af en Forpagtningscontract paa samme Vilkaar som forhen.

Reconduire, *v. a.* følge En, som har aflagt et Besøg, ud til Døren el. til Vogns; ledsage En hjem fra et Selskab; *fa.* jage En paa Døren (*iron.*); – une dame chez elle, følge en Dame hjem; – q. à coups de canne, jage En bort med Stokkeprygl.

Reconduite, *f.* Ledsagelse hjem fra et Selskab; Bortvisning (*iron.*).

Reconfesser, *v. a.* skrifte En igjen, skrifte En anden Gang.

Reconfirmer, *v. a.* bekræfte, bestyrke paa Ny.

Réconfort, *m.* Trøst; *v.* [stende (*v.*).

***Réconfortant**, e, *a.* styrkende; trø-

Réconfortatif, *m.* styrkende Middel.

Réconfortation, *f.* Styrkning.

Réconforter, *v. a.* styrke; trøste (*v.*).

Reconfrontation, *f.* (Pal.) Vidners gjentagne Fremstilling med den Anklagede.

Reconfronter, *v. a.* (Pal.) fremstille Vidner paa Ny med den Anklagede.

Reconnaissable, *a.* kjendelig, let at gjenkjende.

Reconnaissance, *f.* Gjenkjendelse; fuldstændig Undersøgelse; Bekjendelse, Vedgaaelse; skriftlig Tilstaaelse for en Modtagelse; Erkjendtlighed, Taknemmelighed; Godtgjørelse, Belønning (*p. u.*); (Mil.) Recognoscering; Troppeafdeling, som udfører en Recognoscering; le dénouement se fit par une –, Opløsningen skete ved en Gjenkjendelse; faire la – des lieux, nøie undersøge Localiteterne; avoir de la –, være erkjendtlig; témoigner sa –, bevidne sin Erkjendtlighed; il m'a passé une – de la rente qu'il me doit, han har udfærdiget til mig en Tilstaaelse for Renten, han skylder mig.

Reconnaissant, e, *a.* erkjendtlig, taknemmelig.

Reconnaître, *v. a.* gjenkjende; nøie undersøge, iagttage; erkjende, indsee; tilstaae, bekjende; vedkjende, vedgaae; paaskjønne, være taknemmelig for; gjengjælde; (Mil.) recognoscere; *v. pr.* gjenkjende sig selv; gjenkjende sine Anstuelser i en Anden; orientere sig; gaae i sig selv, indsee at man har

feilet; befinde ſig; on reconnaît un écrivain à son style, man gjenkjender en Skribent paa hans Stiil; on a reconnu son innocence, man har erkjendt, indſeet hans Uſkyldighed; il a reconnu sa faute, han har vedgaaet, tilſtaaet ſin Feil; il l'a reconnu pour son fils, han har vedkjendt ſig ham ſom ſin Søn; – un gouvernement, anerkjende en Regjering; – des bienfaits, paaſkjønne Velgjerninger; – un service, gjengjælde en Tjeneſte; il se reconnaît dans son fils, han gjenkjender ſig ſelv i ſin Søn; ce manuscrit est si plein de ratures, que je ne puis m'y –, dette Haandſkrift er ſaa fuldt af udſtrøgede Steder, at jeg ikke kan finde Rede deri; il se reconnut sur ses vieux jours, han gik i ſig ſelv paa ſine gamle Dage; quand il vint à se –, da han kom til Beſindelſe.

Reconnu, e, *p.* gjenkjendt; tilſtaaet, vedkjendt, anerkjendt; paaſkjønnet; erkjendt.

Reconquérir, *v. a.* gjenerobre; *fig.* [gjenvinde.

Reconquête, *f.* Gjenerobring; det Gjenerobrede; *p. u.*

Reconstitution, *f.* Erhvervelſe af et nyt Laan til Afbetaling af et ældre, hvorved den, ſom yder Laanet, indtræder i den forrige Panteeiers Ret.

Reconstruction, *f.* Gjenopbyggelſe.

Reconstruire, *v. a.* gjenopbygge, opbygge paa Ny.

Reconsulter, *v. a.* ſpørge paa Ny til Raads; overveie paa Ny.

Reconter, *v. a.* fortælle igjen.

Recontinuer, *v. a.* fortſætte igjen hvad der har været afbrudt; tage igjen fat paa.

Recontracter, *v. a.* indgaae en Forpligtelſe paa Ny; paadrage ſig atter.

Reconvenir, *v. a.* (Pal.) indgive Contraklage.

Reconvention, *f.* (Pal.) Contraſøgsmaal; Contraklage fra den Anklagede imod Anklageren.

Reconventionnel, le, *a.* (Pal.) angaaende el. henhørende til et Contraſøgsmaal. [delſe.

Reconvocation, *f.* ny Sammenkal-

Reconvoquer, *v. a.* ſammenkalde paa Ny, ſamle anden Gang.

Recopier, *v. a.* afſkrive igjen.

Recoquillement, *m.* Sammenrulning, Krumning.

Recoquiller, *v. a.* ſammenrulle, ombøie, krumme; *prov.* il n'y a point de si petit ver qui ne se recoquille, der gives ingen ſaa lille Fjende, ſom jo tænker paa at forſvare ſig el. viſe Gjengjæld, naar han angribes.

Record, *m.* Vidnesbyrd; *inus.*

Recorder, *v. a.* gjentage hvad der ſkal læres; repetere (*p. u.*); lade underſtrive af Vidner (i d. Betydn. i le part.); *v. pr.* gjenkalde i ſin Hukommelſe; se – avec q., gjøre Aftale med En. [bedre paa Ny.

Recorriger, *v. a.* rette igjen, for-

Recors, *m.* en Retsbetjents Vidne el. Medhjælper.

Recoucher, *v. a.* lægge igjen i Sengen; lægge igjen ned; – son ennemi à terre, ſlaae ſin Fjende igjen til Jorden; *v. pr.* gaae i Seng igjen.

Recoudre, *v. a.* ſye igjen ſammen.

Recoulement, *m.* Flyden paa Ny; gjentagen Siening; Gjennemſyn af Kort ved at lade dem løbe gjennem Fingrene foran Lyſet.

Recouler, *v. a.* ſie paa Ny; gjennemſee Kort ved at lade dem løbe gjennem Fingrene foran Lyſet; *v. n.* flyde paa Ny.

Recoupage, *m.* (Mir.) Udjevning af de af Poleerbrættet paa Speilfladen efterladte Spor.

Recoupe, *f.* Gruus el. Affald fra Stenhugning; Klidaffald ved Sigtning; anden Høſlet.

Recoupement, *m.* (Arch.) Indrykning af en Muur for hvert Lag Steen for at frembringe ſtørre Faſthed.

Recouper, *v. a.* ſkjære igjen; tilſkjære paa Ny; tage igjen af (i Kort); (Mir.) borttage Ujevnhederne paa Speilfladen.

Recoupette, *f.* Klidmeel; Meel, ſom faaes af Klidaffald.

Recourbé, e, *p.* ombøiet, krummet.

Recourber, *v. a.* ombøie, krumme Enden af Noget.

Recourir, *v. n.* løbe igjen; anraabe om Hjælp, tage ſin Tilflugt til, tye til; – à Dieu, anraabe Gud om Hjælp; – aux remèdes, tage ſin Tilflugt til Lægemidler; – à l'artifice, anvende Liſt; – aux manuscrits, efterſee Haandſkrifterne; (Pal.) – en cassation, appellere til Caſſationsretten; (Mar.) – un câble, underhale et Toug.

Recourre, *v. a.* befrie en Fange fra

dem, som føre ham bort; rive ud af Hænderne det, som bæres bort; *v.*

Recours, *m.* Tilflugt; avoir – à q., tye til En, søge Hjælp hos En; (Jur.) Ret til at søge Opreisning, Skadesløsholdelse; – en cassation, Appellering til Cassationsretten; – en grâce, Ansøgning om Forandring el. Eftergivelse af en idømt Straf.

Recousse, *f.* Befrielse af en Fange, som føres bort med Vold; à la –, *loc. ad.* befrier ham! *v.*

Recousu, e, *p.* sammensyet igjen, syet paa Ny; des vers –s, sammenflikkede Vers.

Recouvrable, *a.* (Fin.) som kan gjenerholdes.

Recouvrance, *f.* Gjenerhvervelse; *v.*

Recouvrement, *m* Gjenerholdelse af hvad der er tabt; Gjenerhvervelse af Helbreden; Inddrivelse af Tilgodehavende; Kapsel (paa et Uhr); (Arch.) Kant paa en Tagsteen, hvorved den griber fat i den næste.

Recouvrer, *v. a.* finde igjen, gjenerholde, gjenvinde, faae igjen; modtage Betaling; oppebære, inddrive; – la santé, gjenerholde sin Sundhed; il a recouvré la vue, han har faaet sit Syn igjen; – les impôts, inddrive Skatterne.

Recouvrir, *v. a.* tildække paa Ny, bedække igjen, overtrække igjen; *fig.* besmykke; *v. pr.* overtrækkes paa Ny; formørkes igjen; – un toit, lægge et Tag om; – un livre, overtrække en Bog igjen; – qc. de beaux prétextes, skjule Noget under smukke Paaskud, besmykke Noget; le ciel se recouvre, Himlen overtrækkes paa Ny.

Recracher, *v. a.* spytte igjen ud; *v. n.* [spytte igjen.

Récréance, *f.* (Dr.) foreløbig tilstaaet Nydelse af en omtvistet geistlig Indtægt; lettres de –, Tilbagekaldelsesskrivelse for en Gesandt ved et fremmed Hof; Skrivelse, en tilbagekaldt Gesandt modtager til sin Fyrste fra Fyrsten, hos hvem han var ansat.

Récréancer, *v. a.* (Dr.) tilsikkre En Nydelsen af en omtvistet geistlig Indtægt.

Récréatif, ive, *a.* forfriskende, morende, underholdende; *fa.*

Récréation, *f.* Forfriskning, Vederkvægelse, Adspredelse; Hviletid, Fritime; l'heure de la –, el. blot la –, Fritime, Legetime; prendre un peu de –, vederkvæge el. forfriske sig lidt.

Récrédentiaire, *m.* Interimsbesidder af en omtvistet geistlig Indtægt; *p. u.*

Récréer, *v. a.* gjenoprette, gjeninføre, give en ny Tilværelse.

Récréer, *v. a.* more, fornøie, adsprede, vederkvæge; forfriske; oplive.

Récrément, *m.* (Méd.) Vædske, som afsondres fra Blodet, saasom Spyt, Galde o. desl.

Récrémenteux, se, *a.* (Méd.) afsondret fra Blodet (om visse Vædsker i Legemet).

Récrémentitiel, le, *a.* s. s. récrémenteux. [Opsminkning.

Recrépiment, *m.* ny Udspækning;

Recrépir, *v. a.* udspække paa Ny; opsminke; omarbeide (om et literairt Arbeide); – un mur, afrappe igjen en Muur; – son visage, sminke sit Ansigt stærkt; – un conte, fortælle en Historie paa en ny Maade, med Forandringer el. Tilsætninger.

Recreuser, *v. a.* grave igjen, grave dybere.

Recribler, *v. a.* sie om igjen.

Recrier, *v. a.* og *v. n.* raabe igjen; skrige paa Ny.

Récrier (se), *v. pr.* udbryde i høie Skrig af Beundring el. Overraskelse; erklære sig lydeligen imod Noget; se – contre une injustice, protestere imod en Uretfærdighed; (Ch.) fordoble sin Gjøen (om Hunde).

Récrimination, *f.* Modbeskyldning; user de –, fremkomme med Modklage.

Récriminatoire, *a.* indeholdende en Modklage.

Récriminer, *v. a.* fremføre Modbeskyldninger, fremkomme med Modklage, gjengjælde Skjældsord med Skjældsord.

Récrire, *v. a.* omskrive, skrive det Samme flere Gange; besvare (et Brev; *p. u.*); *fig.* omarbeide.

Recroire, *v. a.* begynde igjen at troe paa Noget; *p. u.*

Recroisetté, e, *a.* (Blas.) dobbeltkorset (om Kors, hvis Grene ende sig i andre Kors).

Recroître, *v. n.* voxe igjen.

Recroqueviller (se), *v. pr.* skrumpe sig sammen. [*v. pr.* tilsmudse sig.

Recrotter, *v. a.* tilsmudse paa Ny;

Récrouir, *v. n.* udblødes og begynde at raadne i Vand (om Hør el. Hamp); (Orf.) omkloge Metaller.

Recru, e, træt, udmattet; *p. u.*

Recru, *m.* ny Opvæxt af en Skov, som er bleven afhugget.

Recrudescence, *f.* (Méd.) hæftig Tilbagevendelse el. Fornyelse af en Sygdom.

Recrue, *f.* Rekrutering; Udskrivning af nye Soldater; Rekrutter; *fig.* og *fa.* uventede Gjæster.

Recrutement, *m.* Udskrivning af Soldater; Hværving; Rekrutering.

Recruter, *v. a.* udskrive Soldater, hværve; forsyne med Rekruter; rekrutere; *fig.* søge Tilhængere el. Bundsforvante; *v. pr.* forsyne sig med Rekruter.

Recruteur, *m.* Troppeudskriver; Hværver; *a.* capitaine –, Hværverkapitain.

Recta, *ad. lat.* ligefrem, den lige Vei; punktligt, præcist; *fa.*

Rectale, *a.* (An.) i Udtr. veine –, indvortes gyldne Aare.

Rectangle, *a.* (Géo.) retvinklet; *m.* Rectangel, retvinklet Parallelogram.

Rectangulaire, *a.* s. rectangle.

Recteur, *m.* Rector, Overhoved for en Høiskole; forh. Overhoved for et Universitet; Sognepræst (i Bretagne); *a. m.* (Chi.) esprit –, en Plantes aromatiske Substants.

Rectificateur, *m.* Redskab til at luttre el. distillere endnu engang (rectificere) Likører.

Rectification, *f.* Berigtigelse; (Chi.) Luttring, Omdistillering; (Géo.) – d'une courbe, en krum Linies Tilbageførelse til en ret Linie.

Rectifier, *v. a.* berigtige, rette; bringe i den rette Form; (Chi.) luttre, distillere paa Ny; (Géo.) – une courbe, finde en lige Linie, som i Længde svarer til en krum.

Rectiligne, *a.* (Géo.) retliniet

Rectitude, *f.* (Géo.) lige Retning, retliniet Egenskab; *fig.* Rigtighed, Fornuftmæssighed; Redelighed.

Recto, *m.* første Side af et Blad (modsat verso); *pl.* des –.

Rectrograde, *a.* som gaaer frem ad en lige Line.

Rector; *pl. m.* –raux.

Rectoral, e, *a.* henhørende til en

Rectorat, *m.* Rectorembede, Rectorværdighed; en Rectors Embedstid.

Rectorerie, *f.* et Sogns Forvaltning;

Rectorier, *v. a.* betale Pergamentsafgift til Universitetsrectoren i Paris; *v.*

Rectrices, *f. pl.* lange Halefjer, som tjene til at styre Fuglenes Flugt.

Rectum (um udt. om), *m.* (An.) Endetarmen, Skidentarmen.

Reçu, *m.* Kvittering, Modtagelses-

Reçu, e, *p.* modtaget; antaget; vedtaget; des usages •–s, vedtagne

Recueil, *m.* Samling.

Recueillement, *m.* Tankernes Samling el. udvalgte Opmærksomhed paa en enkelt Gjenstand; Sindets Fordybelse i sig selv, Andagt.

Recueillir, *v. a.* samle; indsamle; opsamle; høste; sammendrage, compilere; udlede, slutte; tage vel imod, laane Huus; *v. pr.* samle sine Tanker, fatte sig, henvende sin Opmærksomhed paa en enkelt Gjenstand; fordybe sig i sig selv, lesrive Sindet fra det Jordiske; – des fruits, indsamle Frugter; on y recueille beaucoup de blé, man avler der meget Korn; – les voix, samle Stemmerne; – une succession, faae en Arv; – les passants chez soi, laane de Forbireisende Huus, yde dem Ophold hos sig; – tout ce qu'il y a de plus beau dans un ouvrage, sammendrage alt det Smukkeste, der indeholdes i et Værk; – ses esprits, samle sine Tanker; tout ce que j'ai pu – de son entretien, c'est..., Alt hvad jeg har kunnet udlede af at tale med ham, er...; – du fruit de qc., høste Nytte af Noget; après s'être –i, efterat have samlet sine Tanker, efterat have befindet sig.

Recueilloir, *m.* (Cord.) Rebslagerværktøi til at spinde flere Snore sammen.

Recuire, *v. a.* koge paa Ny; opkoge; bage igien; brænde igien, udgløde.

Recuisson, *f.* gjentagen Kogning; (Glac.) Ophedning af Glasset i en stærk Ild; Glassets langsomme Afkøling.

Recuit, *m.* Udglødning, Udbrænding (Operation, hvorved Metaller hærdes).

Recuit, e, *p.* omkogt; kogt stærkt; bagt igien; udglødet; (Méd.) hærdet, styrknet (om Vædsker).

Recuite, *f.* Metallers Udglødning; *pl.* ostagtige el. smøragtige Dele, som adskilles fra Vallen efter at den første Ost er udvraget af Melken.

Recuiteur, *m.* (Mon.) Læredreng, som udgløder Metalskiverne til Mynterne.

Recul (l udtales), *m.* Kanons Tilbageløb efter at være affyret; (Horl.)

échappement à –, tilbagespringende Hagehjul el. Stoppehjul.

Reculade, *f.* Tilbagerykning; Tilbagerullen; *fig.* og *fa.* Tilbagegang, Tilbagevigen; Udsættelse af en Sags endelige Afgjørelse.

Reculé, e, *p.* stødt tilbage; *fig.* fjernt; fraliggende; le temps le plus –, den fjerneste Tid; être bien –, være langt tilbage i Kundskaber, i Uddannelse.

Reculée, *f.* bruges kun i Udtr. feu de –, stærk Ild, som stræmmer tilbage; *p. u.*

Reculement, *m.* Tilbagerykning; Tilbagevigen; (Man.) Kobbelrem (Deel af Seletøiet til en Kjørehest).

Reculer, *v. a.* rykke tilbage, skyde el. drive tilbage; *fig.* fjerne, forsinke, forhale; *v. n.* gaae tilbage; *fig.* gaae Krebsgang; vige, give efter; udsætte, trække i Langdrag; *v. pr.* trække sig tilbage; træde tilbage; – une muraille, rykke en Muur længere ud; – les frontières, udvide Grændserne; cet évènement l'a fort –é, denne Begivenhed har sat ham meget tilbage; il recule ses payements d'un mois, han udsætter sine Betalinger en Maaned; il ne recule jamais, on ne l'a jamais vu –, han viger aldrig; han holder fast ved sine Meninger; il ne recule à (devant) rien, Intet formaaer at afskrække ham; han paatager sig ethvert Arbeide, der fordres af ham; *prov.* reculer pour mieux sauter, give efter for Øieblikket for siden at vinde desto større Fordeel.

Reculons (à), *loc. ad.* baglænds; aller à –, gaae Krebsgang.

Récupérable, *a.* som kan gjenerholdes, som lader sig gjenoprette.

Récupération, *f.* (Astr.) en Stjernes Gjenerholdelse af Lys, idet den udtræder af en Formørkelse.

Récupérer, *v. a.* gjenerholde; bruges især som *v. pr.* faae sit Tab gjenoprettet.

Récurage, *m.* Skuring; Skurekammer hos Blikkenslageren.

Récurer, *v. a.* skure; rense paa Ny; (Vign.) omhagge et Vinbjerg tredie Gang.

Récurrent, e, *a.* (An.) tilbageløbende; nerf –, Nerve, som løber ud i flere Grene i Musklerne om Stemmeridsen; (Poé.) vers –s, Vers, der læses bagvendt.

Récusable, *a.* som der kan indvendes imod, forkastelig; juge –, en Dommer, som man gjør Indsigelse imod.

Récusation, *f.* Forkastelse; – d'un juge, en Dommers Ikkeantagelse.

Récuser, *v. a.* gjøre Indsigelse imod, excipere imod; betragte som mistænkelig, forkaste; *v. pr.* vige sit Sæde, afholde sig fra at dømme i en Sag.

Rédacteur, trice, *s.* Udarbeider af en Afhandling, Forfatter til skriftlige Opsatser; Udgiver, Redacteur; ogs. *a.* le gérant –, den ansvarhavende Redacteur.

Rédaction, *f.* Forfattelse af en skriftlig Artikel, Udarbeidelse el. Samling af en Avis, Redaction.

Redan, *m.* (Fort.) Fæstningslinie bestaaende af ind- og udgaaende Vinkler; (Minér.) trappeformig Steensætning i et Skiferbrud.

Redanser, *v. a.* og *n.* dandse igjen; dandse paa Ny.

Redarguër, *v. a.* dadle, laste, gjennembegle; *v.* [*v. p. u.*

Rédargution, *f.* Replik i en Strid,

Reddition, *f.* Overgivelse (af en Fæstning); – de compte, Indlevering af en Regning til Eftersyn.

Redditionnaire, *a.* som er pligtig til at aflægge Regnskab; *p. u.*

Redébattre, *v. a.* bestride paa Ny, forfegte igjen.

Redéclarer, *v. a.* erklære igjen, yttre igjen.

Redédier, *v. a.* tilegne igjen; indvie paa Ny.

Redéfaire, *v. a.* løse igjen, stille igjen ab.

Redéjeûner, *v. n.* spise igjen Frokost.

Redélibérer, *v. a.* overveie paa Ny, tage igjen under Overveielse.

Redélivrer, *v. a.* befrie igjen.

Redemander, *v. a.* forlange igjen, ansøge igjen om; tilbagefordre, kræve atter.

Redemeurer, *v. n.* boe igjen paa et Sted.

Redémolir, *v. a.* rive ned igjen, sløife igjen.

Rédempteur, *m.* Forløser.

Rédemption, *f.* Menneskenes Forløsning ved J. C.; la – des captifs, christne Fangers Udløsning fra tyrkisk Slaveri.

Redent, *m.* (Arch.) Affats i en Muur, som er opført paa et ujevnt Terrain; *pl.* (Mar.) Indsnit, hvorved visse Dele af Skibstømmeret samles.

Redépêcher, *v. a.* afærdige igjen i Hast, afsende paa Ny.

Redescendre, *v. n.* ſtige igjen ned, gaae ned igjen; *v. a.* tage igjen ned.

Redessiner, *v. a.* tegne om igjen, tegne paa Ny.

Redevable, *a.* ſom endnu ſkylder Noget; ſkyldig; il lui est – de cent risdales, han ſkylder ham endnu hundrede Rixdaler; il lui est – de tout, han har ham at takke for Alt; ... *s.* Skyldner; je suis votre –, jeg er Deres Skyldner.

Redévaler, *v. n.* ſtige igjen ned; *v. a.* ſænke mere ned; *p. u.*

Redevance, *f.* Afgift; Landgilde; – en blé, Kornafgift.

Redevancier, ère, *s.* Mand el. Qvinde, ſom har en aarlig Afgift at ſvare; *v.*

Redevenir, *v. n.* blive igjen.

Redévider, *v. a.* afhaſpe igjen.

Redevoir, *v. a.* være endnu ſkyldig, ſtaae til Reſt med; il lui redoit dix risdales, han ſkylder ham endnu ti Rixdaler.

Rédhibition, *f.* (Jur.) Paaſtand om et Kjøbs Ophævelſe formedelſt Beſtaffenheden af det Kjøbte; Tilbagegivelſe.

Rédhibitoire, *a.* (Jur.) bevirkende Ophævelſe af et Kjøb; cas –, Tilfælde, hvori Kjøbet gaaer tilbage.

Redicter, *v. a.* dictere igjen.

Rédiger, *v. a.* affatte, opſætte, forfatte; ſamle, ordne; fatte kort, gjengive i faa Ord; – un journal, ſamle el. redigere et Tidsſkrift.

Rédimer (se), *v. pr.* løskjøbe ſig, befrie ſig fra (iſær om Spørgsmaal for Retten og om Forurettelſer).

Redingote, *f.* forh. lang og vid Overkjole til Ridetoure i Kulde el. ſlet Veir; nu: Frakke; Fruentimmer-Morgenkjole, ſom er aaben foran fra øverſt til nederſt.

Redire, *v. a.* ſige igjen, gjentage; efterſnakke; fortælle hvad der er meddeelt i Fortrolighed; dadle, udſætte paa (i d. Betydn. kun i l'inf. og med à); il redit toujours la même ch., han fortæller altid det Samme; il trouve à – à tout, han finder at udſætte paa Alt; il y a beaucoup à – à ce compte, der er meget at indvende imod denne Regning.

Rediseur, se, *s.* Gjentager, Efterſnakker, Brøvler; Sladderhank; *fa.*

Redissoudre, *v. a.* opløſe paa Ny.

Redistribuer, *v. a.* uddele igjen; fordele paa Ny.

Redistribution, *f.* ny Uddeling, ny [Fordeling.

Redite, *f.* Gjentagelſe; tomber dans des –s ennuyeuses, forfalde til kjedſommelige Gjentagelſer.

Rediviser, *v. a.* inddele paa Ny.

Redompter, *v. a.* undertvinge igjen.

Rédondance, *f.* overflødig Ordſtrøm, Vidtløftighed i Tale; Fyldekalk.

Rédondant, e, *a.* overflødig (om Ord og Udtr.); un style –, en pleonaſtiſk Stil.

Rédonder, *v. n.* være overflødig; have Overflødighed paa; cette épithète rédonde (bedre: est une rédondance), dette Tillægsord er overflødigt; ce livre rédonde de passages connus, denne Bog er overfyldt af bekjendte Steder.

Redonner, *v. a.* tilbagegive; gjengive; *v. n.* forfalde igjen til, hengive ſig paa Ny til; angribe paa Ny; *v. pr.* igjen hengive ſig til, igjen tage fat paa; il a redonné du courage aux troupes, han har gjengivet Tropperne Mod; – dans quelque faute, forfalde igjen til en el. anden Feil; – dans le piège, løbe igjen i Snaren; la pluie redonne de plus belle, Regnen begynder igjen ſtærkere end forhen; se – aux affaires, igjen tage fat paa ſine Forretninger.

Redorer, *v. a.* forgylde igjen; omforgylde; *poé.* belyſe paa Ny.

Redormir, *v. n.* ſove ind igjen.

Redorte, *f.* (Blas.) Vidiegreen, ſnoet i Form af Ringe.

Redoter, *v. a.* give en ny Medgift.

Redoublé, e, *p.* fordoblet; forſtærket; forøget; (Mil.) pas –, forceret Marſch; (Poé.) rimes –es, flere lige paa hinanden følgende Rim.

Redoublement, *m.* Fordobling, Forøgelſe, Tilvext.

Redoubler, *v. a.* fordoble; gjentage ſtærkere; forøge meget; ſætte nyt Foer i; *v. n.* tiltage; – ses efforts, fordoble ſine Anſtrængelſer; – de soins, fordoble ſin Omhu; le froid a –é, Kulden er tiltaget meget; – de jambes, fordoble ſine Skridt, gaae ſtærkere; *pop.* voulez-vous –? vil De, at vi ſkulle igjen begynde at drikke?

Redoul, *m.* (Bot.) Sumach, Træ, hvis Bark bruges til Beredning af Kordvan.

Redoutable, *a.* frygtelig, ſtrækkelig, farlig.

Redoute, *f.* Skandſe; offentligt Sted, hvor der enten dandſes eller holdes Hasardſpil.

Redoutée, *f.* (Bot.) Slags Katoſt.

Redouter, *v. a.* frygte meget; se faire –, gjøre ſig frygtet. [fangſt.

Rèdre, *m.* (Pê.) ſtort Net til Sild-

Redresse, *f.* (Mar.) Kabbeltoug, hvormed Skibe igjen reiſes over Ende.

Redressement, *m.* Udjevning el. Ligegjøren; Reisning, Opſtilling; *fig.* Berigtigelſe, Raaden Bod paa.

Redresser, *v. a.* gjøre lige, rette; reiſe paa Ny, opſtille igjen; føre igjen paa rette Vei (*p. u.*); *fig.* revſe, viſe til Rette (*p. u.*); bedrage, ſnyde (*inus.*); *v. pr.* reiſe ſig igjen op; holde ſig lige; *fig.* rette ſig; – un jugement, berigtige en Dom; – les griefs, gjøre Uretfærdigheder gode igjen; – les torts, gjøre Feil gode igjen; komme Undertrykte til Hjælp (*fa.*); redressez-vous, hold Dem rank; elle commence à se –, el. elle se redresse, hun pynter ſig ombyggeligere end før; (Tann.) – les peaux, udſpænde Skindene og ſtrabe dem igjen.

Redresseur, *m.* bruges kun i Udtr. – de torts, vandrende Ridder, ſom ſøgte at komme den Undertrykte til Hjælp; *fa.* og *iron.* En, ſom retter altid paa Andre og laſter Alt.

Redressoir, *m.* Kandeſtøberhammer til at rette Buler.

Redû, *m.* Reſtance; *p. u.*

Réductible, *a.* ſom lader ſig reducere til mindre Dele (om Maal, Mynt el. geometriſke Figurer); (Chir.) ſom kan bringes tilbage i ſin normale Stilling (om Benbrud o. desl.).

Réductif, ive, *a.* (Chi.) reducerende, opløſende.

Réduction, *f.* Formindſkelſe; Indſtrænkning: il a subi bien des –s, han har gjennemgaaet mange Indſtrænkninger; Undertvingelſe; Rentenedſættelſe, Beregning til andre Penge el. Størrelſer, Convertering; (Géo.) Reducering af en geometriſk Figur til en mindre lignende; (Peint.) Tegning efter en mindre Maaleſtok; (Chir.) et Lems Tilbagebringelſe til dets normale Stilling; (Chi.) Metallers Udſondring; (Mar.) quartier de –, Rude-Qvadrant; – de route, Courſens Kobling; (Log.) – à l'impossible, à l'absurde, Beviis hentet fra det Modſattes Umulighed el. Urimelighed.

Réduire, *v. a.* nøde, tvinge til; underkaſte, undertvinge, erobre; bringe til Lydighed; afrette (en Heſt); forandre, forvandle; omſætte; nedſætte, formindſke, indſtrænke; (Géo.) reducere en geometriſk Figur til en lignende, men mindre; (Peint.) eftertegne i ſamme Forhold men efter en mindre Maaleſtok; (Chir.) bringe en Deel af Legemet tilbage til dets normale Leie; (Chi.) adſtille Halvſyren (Oxydet) fra et Metal; *v. pr.* indſtrænke ſig til; føres tilbage til; formindſkes; opløſes; undertvinges; bringes til at adlyde; à quoi me réduisez-vous? hvortil nøder De mig? – q. au silence, tvinge En til at tie; – sous ses lois, underlægge ſine Love, underkaſte; – une maison en cendre, lægge et Huus i (forvandle det til) Aſke; – une ville en poudre, ødelægge en By aldeles; *fig.* – q. en poudre, ſlaae En aldeles af Marken; tage Luven fra ham; gjendrive ham fuldkomment; – un royaume en république, forvandle et Kongerige til Republik; – à la raison, bringe til Fornuft; – sa dépense, indſtrænke ſin Udgift; – les pensions, formindſke Naadesgaverne; – son avis, udtrykke ſin Mening i faa Ord (*v.* hellere: résumer); son discours se réduit à prouver, hans Tale gaaer ud paa at viſe; la jeunesse ne se réduit pas aisément, Ungdommen bringes ikke let til Fornuft, lader ſig ikke let bøie; *prov.* – q. au petit pied, ſætte En paa ſmal Koſt; (Arith.) – les fractions en entiers, forvandle Brøker til hele Tal; (Chir.) – une luxation, bringe et Lem, ſom man har forvredet, igjen i Led.

Réduit, *m.* lille Bolig, Vraa; Tilflugtsſted; Samlingsſted (*v.*); (Fort.) lille Skandſe, lille Halvmaaneværk afſondret ved en Grav fra et ſtørre Værk.

Réduit, e, *p.* formindſket, indſtrænket, tilbageført; nødtvungen, underkaſtet; vous êtes trop –, De er altfor indſtrænket, De boer for indſtrænket; le voilà bien –, han er kommen meget tilbage, i trange Kaar; carte –e, Kort, hvis Bredegrader tiltage el. aftage i Forhold til Afſtanden fra Polen.

Réduplicatif, ive, *a.* (Gr.) ſom

tjener til at fordoble; som antyder en Fordobling, en Gjentagelse; *s. m.* Ord, som antyder en Fordobling.

Réduplication, *f.* (Gr.) Gjentagelse af en Stavelse el. et Bogstav.

Réédification, *f.* Gjenopbyggelse.

Réédifier, *v. a.* gjenopbygge, gjenopføre.

Rééditeur, *m.* Gjenudgiver; *p. u.*

Réédition, *f.* ny Udgave.

Réel, le, *a.* virkelig; (om Personer) sanddru, tilforladelig; (Jur.) saisie –le, Beslaglæggelse paa urørlige Eiendomme; taille –le, Afgift af Grundeiendom; offre –le, Bud, som gjøres i rede Penge; *s. m.* det Virkelige, det Sande.

Rééléction, *f.* Gjenvalg, gjentagen [Udvælgelse.

Rééligibilité, *f.* Egenskab at kunne vælges paa Ny.

Rééligible, *a.* som kan vælges paa [Ny.

Réélire, *v. a.* vælge atter, vælge paa Ny.

Réellement, *ad.* virkeligen, sandeligen; (Jur.) saisir –, lægge Beslag paa urørlig Eiendom.

Réengendrer, *v. a.* avle paa Ny, [frembringe igjen.

Réer, *v. n.* ſ. raire.

Réexaminer, *v. a.* prøve el. undersøge paa Ny.

Réexportation, *f.* (Com.) Gjen- [udførsel.

Réexporter, *v. a.* (Com.) udføre igjen hvad der er blevet indført.

Réexposer, *v. a.* udstille paa Ny.

Refâcher, *v. a.* gjøre igjen vred.

Refaçonner, *v. a.* omforme, forme paa Ny.

Réfaction, *f.* (Com.) Eftergivelse i Told af havarerede Varer; Nedsættelse i Prisen paa Varer, der enten have lidt Skade, eller ikke befindes svarende til Bestillingen m. H. til Maal el. Beskaffenhed.

Refaillir, *v. n.* gjøre paa Ny Fallit, fallere anden Gang.

Refaire, *v. a.* gjøre om igjen, gjøre paa Ny, begynde for fra; omarbeide, istandsætte, udbedre; give nye Kræfter, styrke igjen; *pop.* bedrage, optrække; (Jeu) give om igjen; *v. pr.* komme sig, komme igjen til Kræfter; forvinde sit Tab; si c'était à –, je ne le ferais pas, hvis det var muligt at begynde forfra igjen, vilde jeg ikke gjøre det; je commence à me –, jeg begynder at komme igjen til Kræfter; (Cuis.) – de la viande, sætte Kjød igjen over Ilden el. lade det opkoge paa Ny. [omgjøre el. begynde forfra.

Refaisable, *a.* som lader sig igjen

Refaisage, *m.* (Tann.) Nedlægning af Huder i Garverkulen med dobbelt Garverbark.

Refait, e, *p.* omgjort, omarbeidet, istandsat; styrket; cheval –, en ødelagt Hest, som man har foret og udhvilet i nogen Tid; bois –, vel tilhugget Tømmer.

Refait, *m.* (Jeu) uafgjort Spil, som begynder igjen forfra; (Ch.) nye Takker paa en Hjort. [Gang.

Refaucher, *v. a.* slaae Græs anden

Réfection, *f.* Maaltid i et Kloster; Istandsættelse el. Udbedring af en Bygning (*v*). [et Kloster); *p. u.*

Réfectionner, *v. n.* holde Maaltid (i

Réfectoire, *m.* Spisestue i et Kloster el. en Kostgængeranstalt.

Réfectoral, e, *a.* angaaende Spisestuen el. Beværtningen i et Kloster.

Réfectorier, ère, *s.* Taffeldækker, Taffeldækkerske i et Kloster.

Refend, *m.* mur de –, Skillerumsmuur; bois de –, Brænde, som er sauget paa langs (modsf. bois de brin); mur à –s, Muur med Furer, som angive Steenlagene; des –s, Bindesteen.

Refendoir, *m.* Redskab, hvormed Afstanden afpasses mellem Tænderne i en Karte.

Refendre, *v. a.* kløve paa Ny, spalte igjen; sauge paa langs.

Refendret, *m.* Jernkile i Skiferbrud.

Référé, *m.* en Dommers aflagte Beretning.

Référendaire, *m.* Referendarius, Cancelliſt, som aflagde Beretning om de tagne Bestemmelser m. H. til de indkomne Sager; nu: Ordfører i Rentekammeret.

Référer, *v. a.* henføre til, tillægge, tilskrive; *v. pr.* have Hensyn til, henholde sig til; *v. n.* foredrage, forebringe, referere; – le choix à q., overlade En Valget (*v.*); ce passage se réfère à celui qui est ci-dessus, dette Sted sigter til det ovenfor; (Prat.) – le serment à q., henholde sig til den Ed, som aflægges af en Anden, skyde Eden tilbage paa en Anden; il faut en – à la Chambre, man maa foredrage det for Kammeret.

Refermer, *v. a.* lukke til igjen.
Referrer, *v. a.* beslaae igjen.
Reféter, *v. a.* feire igjen, helligholde igjen.
Refeuiller, *v. a.* (Men.) gjøre en dobbelt Falts.
Refeuilleter, *v. a.* gjennemblade endnu engang.
Refeuillure, *f.* (Men.) dobbelt Falts.
Reficher, *v. a.* slaae ind igjen, sætte ind igjen; (Mac.) overstrøge Furerne i en Muur.
Refiger (se), *v. pr.* løbe igjen sammen, blive igjen tyk.
Refin, *m.* (Com.), meget fiin spansk Uld.
Refixer, *v. a.* fastsætte igjen, bestemme igjen; opslaae igjen (sin Bolig); *v. pr.* nedsætte sig igjen.
Reflamber, *v. a.* holde igjen over Ilden; svie igjen; *v. n.* blusse op paa Ny.
Reflatter, *v. a.* smigre igjen.
Réfléchi, e, *p.* tilbagekastet, tilbagestraalet; overlagt, overveiet, gjennemtænkt; betænksom; (Gr.) verbe –, reflexivt (tilbagevirkende) Verbum; (Bot.) tilbagebøiet (om Grene og Blade); opinion peu –e, lidet overveiet Mening; crime –, overlagt Forbrydelse; homme –, betænksomt Menneske.
Réfléchir, *v. a.* kaste tilbage; give Gjenskin; *v. n.* tilbagekaste Straaler, springe tilbage; *fig.* falde tilbage; overveie, overlægge, overtænke; *v. pr.* kastes tilbage, reflecteres, afspeiles; gjenlyde; (Gr.) virke tilbage paa Subjectet; la gloire des grands hommes réfléchit son éclat sur leurs déscendants, store Mænds Hæder kaster et Gjenskin af sin Glands over Efterkommerne; la honte de cette action réfléchit sur sa famille, Skammen af denne Handling falder tilbage paa hans Familie; le ciel se réfléchit dans le lac, Himlen speiler sig i Søen.
Réfléchissant, e, *a.* tilbagekastende; tilbagestraalende; *fig.* overveiende, eftertænkende.
Réfléchissement, *m.* Tilbagekasten; Tilbagestraalen; Gjenskin; Gjenlyd.
Réflecteur, *a. m.* tilbagestraalende; miroir –, Reflexions-Speil; *s. m.* Reflexions-Speil, Reflections-Plade, Reflector.
Réflective, *a. f.* overveiet; résolution –, overveiet Beslutning.
Reflet, *m.* (Peint.) Gjenskin; Gjenskær.
Refléter, *v. a.* kaste Lys el. Farve tilbage paa en anden Gjenstand, give Gjenskin el. Gjenskjær; *v. pr.* kaste tilbage, tilbagestraale.
Refleuret, *m.* anden Sort spansk Uld.
Refleurir, *v. n.* blomstre paa Ny; *fig.* gjenblomstre, komme paa Ny i Flor og Anseelse.
Réflexe, *a.* bevirket ved et Gjenskin; tilbagestraalet.
Réflexibilité, *f.* (Phys.) Egenskab hos et Legeme, ifølge hvilken dets Straaler kunne tilbagekastes.
Réflexible, *a.* (Phys.) som er i Stand til at kastes tilbage (om Straaler.).
Réflexif, ive, *a.* tilbagestraalende.
Réflexion, *f.* Tilbagekastning; Tilbagestraalen; *fig.* Eftertanke, Overlæg, Overveielse, alvorlig Betragtning; agir sans –, handle uden Eftertanke, uden Overlæg; un homme de –, et betænksomt Menneske, som handler med Overlæg; toute – faite, efter at have taget Alt i Betragtning; réflexions morales, moralske Tanker, moralske Betragtninger.
Refluer, *v. n.* flyde tilbage, strømme tilbage; *fig.* udbrede sig over.
Reflux, *m.* Ebbe; *fig.* i Forbindelse med flux: Omverling.
Refonder, *v. a.* (Prat.) bruges kun i Udtr. – les dépens de contumace, erstatte Omkostningerne foraarsagede ved en Udeblivelse fra et Møde.
Refondre, *v. a.* omstøbe, omsmelte; *fig.* omarbeide; omdanne; forandre Ens Charakteer, Ens Sæder og Sædvaner; *fa.* je ne puis me –, jeg kan ikke omstøbe mig; il faudrait le –, han er uforbederlig.
Refonte, *f.* Omstøbning, Omsmeltning; *fig.* Omarbeidning.
Reforgement, *m.* Omsmedning.
Reforger, *v. a.* omsmede.
Réformable, *a.* som kan el. bør forbedres; som maa forandres el. afskaffes.
Réformateur, trice, *s.* Forbedrer, -inde; Omdanner; Reformator; s'ériger en –, faire le –, opkaste sig til Reformator; give sig af med at rette paa Andre.
Réformation, *f.* Forbedring; Afskaffelse; Forbedring af Religionen, Reformation; la – des abus, Afskaffelse af Misbrug; la – des monnaies, Ompræguing af Mynter.
Réforme, *f.* Forbedring, bedre Indretning; Afskaffelse af Misbrug; Gjeninførelse af den gamle Disciplin i et

faculté de –, Ret til inden en beſtemt Tid at kunne tilbagekjøbe Noget.

Remesurage, *m.* Ommaaling; *p. u.*

Remesurer, *v. a.* maale om igjen, maale paa Ny.

Remettage, *m.* Overlevering, Indſending; (Tiss.) Traadenes Trækning gjennem Kjæden.

Remettre, *v. a.* lægge, ſætte el. ſtille Noget tilbage paa ſin Plads; foreſtille paa Ny; bringe Ting el. Perſoner i ſamme Stand ſom før; indſætte igjen; forlige; bringe igjen i Led; helbrede; bringe igjen i Orden; berolige; tilbagelevere, udlevere, overlevere; overſende el. remittere Penge; udſætte; opſætte; viſe tilbage til; fritage for, eftergive; tilgive; betroe ſig til Ens Omſorg; gjenkjende; ... *v. pr.* ſætte ſig igjen paa ſin forrige Plads; beſatte ſig igjen med, tage igjen fat paa; komme ſig igjen; berolige ſig, fatte ſig; udhvile ſig; betroe ſig til, henholde ſig til; erindre; – un livre à sa place, ſætte en Bog hen igjen paa ſit Sted; – une armée sur pied, bringe en Armee igjen paa Benene; – son habit, trække ſin Kjole igjen paa; – qc. sur le tapis, bringe Noget igjen paa Bane; – qc. devant les yeux à q., foreſtille En Noget; – q. dans tous ses droits, igjen indſætte En i alle hans Rettigheder; – bien ensemble des personnes brouillées, forlige Perſoner, der vare i Uenighed; on lui a remis le bras, man har igjen bragt hans Arm i Led; l'usage du lait l'a entièrement remis, Brug af Melkeeuren har ganſke gjengivet ham hans Helbred; ce que vous lui avez dit, lui a remis l'esprit, hvad De har ſagt ham, har igjen beroliget hans Sind; – une lettre en mains propres, overlevere et Brev egenhændigen; – qc. à une autre fois, opſætte Noget til en anden Gang; on lui a remis la moitié de sa dette, man har eftergivet ham Halvdelen af hans Gjæld; – une offense, tilgive en Fornærmelſe; il lui a remis la conduite de cette affaire, han har overdraget el. betroet ham Ledelſen af denne Sag; je vous remets bien, jeg kjender Dem godt igjen; (Mar.) – à la voile, gaae igjen under Seil; (Ch.) – un chien sur la voie, bringe en Hund igjen paa Spor; ... se – à table, ſætte ſig igjen til Bords; se – à l'étude, tage igjen fat paa Studeringerne; se – d'une maladie, komme ſig af en Sygdom; il a eu bien de la peine à se –, han har havt megen Vanſkelighed ved at fatte ſig igjen; remettez-vous, berolig Dem; s'en – à q., forlade ſig ganſke paa En i hvad han ſiger el. gjør; se – entre les mains de q., give ſig i Hænderne paa En; betroe ſig ganſke til En; se – qc., erindre Noget; (Ch.) la perdrix se remet, Agerhønen ſætter ſig (ſlyver ned).

Remeubler, *v. a.* forſyne paa Ny med Meubler, meublere igjen.

Rémiges, *f. pl.* Svingfier.

Réminiscence, *f.* ſvag Gjenerindring, Reminiſcence; j'ai quelque – de ce que vous dites, jeg kan mindes hvad De ſiger.

Rémipède, *m.* vingedækket Inſect, ſom ſvømmer i Vandet (ogſ. nectopode).

Remire, *m.* (Bot.) Slags amerikanſk Græsart.

Remis, e, *p.* og *a.* henſat; tilbageſendt; udleveret; udſat, opſat; helbredet; beroliget (*v.*); tilgivet, eftergivet.

Remise, *f.* Udlevering, Overlevering; Pengeforſending, Remiſe; Udſættelſe, Opſættelſe; Eftergivelſe; Commisſionsgebyhr, Douceur; Rabat; Vognſtuur; (Jeu) Beet i L'Hombre; (Ch.) Sted, hvor Agerhøns ſætte ſig; lille Kratſkov el. Indelukke til Harer, Agerhøns o. desl.; voiture de –, leiet Hyrevogn; *fig.* og *fa.* il est sous la –, on l'a mis sous la –, han er gaaet af, han er uden Anſættelſe; han er for gammel el. for ſvag til at beſtille Noget; on le laisse sous la –, man benytter ham ikke, ſkjøndt han kunde være til ſtor Nytte.

Remise, *m.* Hyrevogn, ſom leies dagviis el. maanedsviis.

Remiser, *v. a.* ſætte ind i et Vognſtuur.

Rémissible, *a.* tilgivelig, ſom kan eftergives.

Rémission, *f.* Tilgivelſe; Benaadning; Overbærelſe, Skaanſel; (Méd.) Aftagelſe el. Formindſkelſe af Feber; un homme sans –, et uforſonligt ſkaanſelløſt Menneſke.

Rémissionnaire, *s.* en Benaadet, En, ſom har erholdt Benaadningsbrev el. ſom overbringer ſamme.

ſtilleerkolben, for at afkøle de fra ſamme opſtigende Dampe; Svalekar.

Réfrigératif, ive, *a.* (Méd.) kølende; *s. m.* kølende Drik, kølende Middel.

Réfrigération, *f.* (Chi.) Afkøling ved Diſtilleren; (Méd.) Køling.

Réfringent, e, *a.* (Phys.) foraarſagende Lysſtraalernes Brydning.

Refrire, *v. a.* ſtege igjen.

Refriser, *v. a.* kruſe paa Ny, friſere

Refrogné el. renfrogné, e, *p.* rynket, knarvoren, fortrædelig.

Refrognement el. renfrognement, *m.* Pandens Rynkning, Suurſeen.

Refrogner el. renfrogner (se), *v. pr.* rynke Panden, ſee ſuurt.

Refroid, *m.* (Tann.) Afkøling.

Refroidir, *v. a.* afkøle; *fig.* kølne, formindſke Ens Iver el. Virkſomhed; *v. n.* blive kold; *v. pr.* blive kold, forkøles; kølnes; la pluie a refroidi l'air, Regnen har afkølet Luften; les difficultés l'ont –i, Vanſkelighederne have kølnet hans Iver; laissez – ce bouillon, lad denne Suppe ſtaae og blive kold; il s'est –i, han er bleven forkølet; leur amitié s'est refroidie, deres Venſkab er kølnet.

Refroidissement, *m.* Afkøling; Forkølelſe; *fig.* Formindſkelſe i Iver, i Venſkab el. Kjærlighed, Kulde.

Refrotter, *v. a.* gnide igjen; *fa.* prygle igjen.

Refuge, *m.* Tilflugtſted, Aſyl; *fig.* Tilflugt; *fa.* Undſkyldning, Udflugt; vous-êtes mon –, De er min Tilflugt, min Hjælp i Nøden.

Réfugié, e, *s.* Flygtning, landflygtig Udlænding; *pl.* Calviniſter, ſom ved Tilbagekaldelſen af det nantiſke Edict maatte forlade Frankrig.

Réfugier (se), *v. pr.* flygte et Sted hen; ſøge at ſætte ſig i Sikkerhed; *fig.* tage ſin Tilflugt til.

Refuir, *v. n.* (Ch.) flygte tilbage, vende om for at bringe Jægerne i Vildfarelſe (om Vildt).

Refuite, *f.* (Ch.) Stedet, hvor en jaget Hjort pleier at tye hen; Vildtets Liſt for at undgaae Hundene; *fig.* Udflugt, hvorved man ſøger at trække en Sag i Langdrag (*p. u.*); (Men.) altfor ſtor Dybde i et Taphul.

Réfulgent, e, *a.* glimrende (*p. u.*).

Refus, *m.* Afſlag, Vægring; afſlaaende Svar; det, En har afſlaaet; *fa.* cela n'est pas de –, det ſiger jeg ikke nei til, det tager jeg gierne imod; cela n'est pas à votre –, det er ikke Noget der bydes Dem; det beroer ikke paa Dem at modtage el. afſlaae det; avoir qc. au – d'un autre, faae Noget efter at en Anden har vraget det; je ne veux pas du – d'un autre, jeg vil ikke have det, en Anden har vraget; enfoncer un pieu jusqu'à – de mouton, ſlaae en Pæl ſaa dybt ned, at den ikke kan komme videre, el. at Rammebukken ikke længer kan naae den; (Ch.) un cerf de –, en treaarig Hjort.

Refusable, *a.* ſom kan afſlaaes;

Refuser, *v. a.* forkaſte hvad der tilbydes; afſlaae; negte, vægre ſig ved; *v. pr.* negte ſig ſelv Noget; berøve ſig; undſlaae ſig for, ikke tillade; *v. n.* give Afſlag; (Mar.) gaae imod, ſtralle (om Vinden); – son consentement, negte at give ſit Samtykke; il – tout le monde, hans ſiger nei til Alle; il refuse de lui obéir, han vægrer ſig ſig ved at adlyde ham; la nature lui a –é la beauté, Naturen har ikke begavet hende med Skjønhed; – en mariage, ikke ville give el. have til Egte; il se refuse le (jusqu'au) nécessaire, han negter ſig (endogſaa) det Nødvendige; il se refuse à travailler, han undſlaaer ſig for at arbeide; ma fortune se refuse à cette dépense, min Formue tillader mig ikke denne Udgift; *prov.* qui refuse, muse, mangen En ſiger nei, ſom ſiden fortryder det; (Man.) ce cheval refuse, denne Heſt kaſter el. vil ikke lyſtre; (Mil.) l'ennemi refusait sa droite, Fjenden vilde ikke lade ſin høire Fløi deeltage i Fægtningen.

Refuseur, se, *s.* En, ſom afſlaaer

Réfusion, *f.* (Prat.) – de dépens Omkoſtningers Erſtatning.

Réfutable, *a.* ſom lader ſig gjendrive

Réfutation, *f.* Gjendrivelſe.

Réfuter, *v. a.* gjendrive, bekæmpe

Regagner, *v. a.* vinde igjen; erobre igjen, fratage igjen; gjenerholde; naae igjen; indhente igjen; naae igjen – q., vinde En igjen for ſig, bringe En igjen paa ſin Side; – le dessus faae igjen Overhaand; – le chemin komme igjen tilbage til Veien, man har forladt; (Mar.) – le dessus d

vent, el. – le vent sur l'ennemi, faae Høiden igjen fra Fjenden; komme op til Luvart for Fjenden; *fig.* – le dessus du vent, bringe sine Sager igjen paa en god Fod; gjenoprette sin Credit, sin Formue.

Regaillardir, *v. a.* bringe igjen i godt Humeur; *v. pr.* blive igjen munter.

Regain, *m.* Eftergræs, Efterslæt; *fig.* – de jeunesse, Tilbagevendelse af Sundhed og Ungdomskraft.

Regaires, *f. pl.* Biskoppers verdslige Jurisdiction i Bretagne; *v.*

Régal, *m.* Gjæstebud, Festmaaltid; *fig.* og *fa.* Livret; stor Fornøielse; *pl.* des régals.

Régalade, *f.* Beværtning; Udtømmen af Glasset paa een Gang; hurtig Opvarmen af et Værelse ved at fyre rast i Kaminen; boire à la –, fylle i sig (om Viin), drikke ud til den sidste Draabe; faire une bonne –, fyre dygtigt i Kakkelovnen for at tage imod En; *fa.*

Régalant, e, *a.* morende, underholdende (*fa.* især med en Negtelse og *iron.*).

Régale, *m.* (Mus.) Regal, en vis Stemme i Orgelet (ogs. la voix humaine); *f.* Kongens Ret til at hæve Indtægterne af et Bispedømme i Vacantsen, el. til at bortgive i samme Tid et af Bispedømmet afhængigt Præbende; ... *a.* kun i Udtr. eau –, Kongevand, en Composition, som Chemikerne bruge til at opløse Guld. [Fisk.

Régalec, *m.* Slags barbugfinnet

Régalement, *m.* lige Fordeling af et Paalæg; (Arch.) Udjevning af en Byggeplads.

Régaler, *v. a.* beværte, give et Festmaaltid, tractere; fornøie, underholde; fordele et Paalæg lige; (Arch.) jævne et Terrain; *v. pr.* spise lækre Sager, gjøre sig tilgode; il le régala d'une bouteille de vin de Champagne, han tractered ham med en Flaske Champagner; il nous régala d'une jolie historiette, han underholdt os med en smuk lille Historie; on le régala de vingt coups de bâton, man tildeelte ham (*iron.* gjorde ham til Gode med) nye Stokkeprygl. [Plads.

Régaleur, *m.* En, som jævner en

Régalien, *a. m.* bruges kun i Udtr. droit –, Ret, som ene tilkommer Fyrsten.

Régalis, *m. pl.* (Ch.) Sted, hvor et Daadyr har strabet.

Régaliste, *m.* Geistlig, som Kongen har udnævnt til at nyde Indtægten af et Præbende.

Regard, *m.* Diekast, Blik; Aabning paa en Vandledning for at eftersee samme; *pl.* Opmærksomhed; Maleri, som fremstiller to imod hinanden vendte Portraiter; fixer, arrêter, attacher ses –s sur q., fæste sine Blik paa En; avoir un –, forsee sig paa Noget (om frugtsommelige Fruentimmer); attirer tous les –s, tiltrække sig Alles Opmærksomhed; ... en –, *loc. ad.* ligeoverfor; une traduction avec le texte en –, en Oversættelse med Texten ligeoverfor; ... au – de, *loc. ad.* med Hensyn til, i Sammenligning med (*v.*).

Regardant, *m.* Tilsluer (bruges kun i *pl.*); *fa. p. u.*

Regardant, e, *a.* seende nøie til, som er altfor sparsommelig; il est par trop –, han er altfor nøieregnende.

Regarder, *v. a.* kaste Øinene paa, see paa, betragte, beskue; vende imod, være lige overfor; betænke, overveie; angaae, vedkomme; ansee for (comme); *v. n.* lægge Mærke til, være opmærksom paa, tage sig i Agt for; *v. pr.* see sig i Speilet; see paa hinanden; staae lige overfor hinanden; – q. en face, see En lige i Ansigtet; *fig.* – q. de haut en bas, du haut en bas, de travers, de côté, see haanligt paa En; betragte En med Foragt; – q. de mauvais œil, see paa En med et vredt, skelende Blik; – q. favorablement, de bon œil, see venligt til En; – q. en pitié, see paa en med et medlidende el. foragteligt Blik; cette maison regarde l'Orient, dette Huus vender imod Osten; cette fenêtre regarde sur la rivière, dette Vindue vender ud imod Floden; cela ne me regarde pas, dette angaaer ikke mig; on le regarde comme un homme de bien, man anseer ham for en retskaffen Mand; *prov.* un chien regarde bien un évêque, den Fornemme maa ikke fortryde paa at betragtes af den Ringe; il regarde de près, han er kortsynet; han er nøieregnende; il n'y regarde pas de si près, han tager det ikke saa nøie; regardez y bien, giv nøie Agt derpaa; regardez bien à ce que vous voulez dire, over-

vei el. betænk vel hvad De vil sige; il faut y – deux fois, man maa nøie overveie det, man maa være forsigtig; il ne faut pas y – après lui, man kan ganske forlade sig paa ham; il faut en tout – la fin, man maa i Alt tænke paa hvad Enden skal blive.

Regarnir, *v. a.* forsyne paa Ny med Noget; kante paa Ny; meublere paa Ny.

Régates, *f. pl.* Væddeløb el. Væddeseilads med Baade (i Venedig).

Regayer, *v. a.* hegle Hamp.

Regayoir, *m.* Hamphegle.

Regayure, *f.* det, som bliver tilbage i Hampheglen efter at have heglet Hampen; Hampeblaar.

Regel, *m.* ny Frost.

Regeler, *v. a.* og *n.* fryse igjen.

Régence, *f.* Regentskab; Regentskabs Varighed; det District, som en Regent, Statholder el. Byøvrighed bestyrer; den Tid, hvori en Lærer holder Forelæsninger ved en Høiskole.

Régénérateur, trice, *s.* Gjenopretter, Gjenindfører, Fornyer; ogs. *a.*

Régénération, *f.* Gjenfødelse; Gjenoprettelse, Fornyelse; Forbedring; (Thé.) le sacrement de la –, Daabssacramentet; (Chir.) la – des chairs, Kjødets Gjenvæxt.

Régénérer, *v. a.* gjenføde ved Daaben, istandsætte igjen; omdanne, forbedre, fornye; *v. pr.* gjenfødes; fornyes; forbedres; (Chir.) udvoxe igjen (om Kjødet).

Régent, e, *s.* Regent, Regentinde; Lærer i de nederste Classer i en Høiskole (de, som underviste i Rhetorik og Philosophi, kaldtes professeurs); – de la banque, Medbestyrer af Bankraadet.; ogs. *a.* regierende; docerende; la reine –e, den regierende Dronning i en Mindreaarighed; docteur –, docerende Lærer ved et Universitet.

Régenter, *v. n.* lære offentlig (*v. p. u.*); ville gjerne herske, beherske, bestyre; holde offentlige Forelæsninger (*v.*).

Regermer, *v. n.* spire frem paa Ny, spire igjen.

Régicide, *m.* Kongemord; Kongemorder; *a.* kongemordersk.

Régie, *f.* Forvaltning af Eiendomme forbunden med Forpligtelse til at aflægge Regnskab for samme; Bestyrelse af visse Afgiftsoppebørseler el. offentlige Arbeider; mettre des travaux publics en –, lade offentlige Arbeider udføre paa Statens Bekostning.

Regimbement, *m.* Hestes Slaaen op; Stædighed.

Regimber, *v. n.* slaae bag op (om Heste); være stædig; *fig.* og *fa.* sætte sig op imod en Foresat (contre l'éperon), negte Lydighed.

Régime, *m.* Leveorden, Diæt; Regjering, Bestyrelse, Regjeringsform; Forstanderembede i et Kloster; (Gr.) Styrelse, Object; – de figues, Figenqvist, behængt med Frugt; ancien –, gammeldags Regjeringsform, absolutistisk Regjeringsform; vivre de –, leve efter Sundhedsforskrift; être au –, være nødt til at holde Diæt; (Gr.) – direct, umiddelbart Object.

Régiment, *m.* Regiment; *fig.* og *fa.* stor Mængde; un – de créanciers, en Hær af Creditorer.

Régimentaire, *a.* henhørende til et Regiment; école –, Regimentsskole.

Régine, *f.* (H. n.) Slags Slange.

Réginglette, *f.* Snare til at fange Fugle.

Regingot, *m.* (Men.) Liste under Vindueskarmen til Afløb for Vandet (larmier).

Région, *f.* stor Landstrækning, Jordstrøg, Egn; Himmelegn; Region; (An.) Deel af d. menneskelige Legeme; la haute –, la – supérieure, den høiere Luftregion; la basse –, det lavere Luftstrøg; la moyenne –, det mellemste Luftstrøg; les hautes régions de la philosophie, Philosophiens høie Regioner; (An.) la – ombilicale, Regionen om Navlen.

Régione (é), *loc. ad. lat.* (Impr.) lige overfor (om Columne-Tryk).

Régir, *v. a.* regjere, beherske (i det høiet Stiil); (Pal.) bestyre; (Gr.) styre, fordre en vis Styrelse.

Régisseur, se, *s.* Forvalter, Forstander, Bestyrer af Noget for en Anden.

Registrateur, *m.* Registrator (i det pavelige Cancelli

Registration, *f.* Indskrivning i Protokol; Gebyhr for Indskrivninge

Registre, *m.* Protocol, Bog, hvo hver Dags Forhandlinger indføre Stang, som trækkes ud i et Org for at spille paa samme; (Impr Overeensstemmelse mellem Linier paa et Blads tvende Sider; (Ch

bevægelig Blikplade paa en Ovn til at bestemme Varmegraden; ... charger le –, skrive ind i Protocollen; décharger le –, afskrive Noget af Protokollen; tenir – de qc., føre Protokol over Noget; *prov.* tenir – de tout, bemærke Alt nøiagtigen; erindre Alt, hvad man hører; cet homme est sur mes –s (almindeligere: sur mes tablettes), jeg husker nok denne Mands Opførsel imod mig, jeg har ikke skrevet hans Streger i Glemmebogen.

Registrer, *v. a.* indføre Noget i en Protokol (ogs. enregistrer).

Regitre, regitrer, *v.* i Stedet for registre, registrer.

Réglage, *m.* Liniering af Papir.

Règle, *f.* Linial; *fig.* Regel, Grundsætning, Princip; Mynster, Rettesnor, Forskrift; god Orden; særegen Bestemmelse, Vedtægt; Klosterregel, Indbegreb af Klosterets Leveregler; (Arith.) les quatre –s, de fire Species; – de trois, Regula de Tri; *pl.* (Méd.) Fruentimmers maanedlige Renselse; ... il n'y a point de – dans cette maison, der er ingen Orden i dette Huus; il est de – que, det er overeensstemmende med Skik og Brug at o. s. v.; être en –, være i behørig Orden; se mettre en –, føie sig efter en fastsat el. vedtagen Orden; dans la –, en bonne –, efter Skik og Brug, el. efter hvad Loven fordrer; – générale, i Almindelighed, i alle Tilfælde; *fa.* une sottise dans toutes les –s, en Dumhed i sin hele Udstrækning, en Erkedumhed.

Réglé, e, *p.* linieret; *fig.* ordentlig, regelmæssig; fastsat; punktlig; menstrueret; montre bien –e, Uhr, som gaaer rigtigt; il est – que, det er bestemt at o. s. v.; homme – comme un papier de musique, punktligt Menneske, som foretager sig hver Dag det Samme omtrent til samme Tid; homme –, ordentligt Menneske, som fører et regelmæssigt Levnet; une vie –e, et regelmæssigt Levnet (godt el. slet); [une vie régulière, et eensformigt, roesværdigt Levnet]; fièvre –e, Feber, hvis Anfald indtræffer regelmæssigt; troupes –es, regulære Tropper; femme –e, Fruentimmer, hvis Maanedlige indtræffer til rette Tid.

Réglée, *f.* (Pap.) Stabel tilskaarne Papstykker indrettede til at pressés.

Règlement, *m.* Bestemmelse, som skal tjene til Regel; Orden, som skal iagttages; Fastsættelse, Bestemmelse. Berigtigelse; – de police, Politianordning; – des limites, Grændsebestemmelse; – de juges, Kjendelse, som afgjør, under hvilken Domstol en Sag henhører. [dentligt.

Réglément, *ad.* regelmæssigt; ordentligt.

Réglémentaire, *a.* angaaende en Anordning el. en Bestemmelse, indeholdende en saadan; administration –, Bestyrelse, som opbygger Anordning paa Anordning.

Réglémenter, *v. n.* mangfoldiggjøre Anordninger og Bestemmelser (bruges kun i slet Forst.).

Régler, *v. a.* liniere; underkaste Regler; indrette, bestemme, ordne, fastsætte; istandsætte; stille; – sa vie, indrette sit Levnet efter en bestemt Regel, bringe Orden i sin Levemaade; – sa maison, indrette sit Huus paa en behørig Maade; – ses affaires, bringe Orden i sine Anliggender; – sa dépense, bringe Orden i sine Udgifter, indskrænke samme; – le prix, fastsætte Prisen; – un compte, berigtige en Regning, afslutte samme; – un différend, afgjøre el. ende en Strid; – une montre, stille et Uhr; (Prat.) – de juges, bestemme foran hvilken Domstol en Sag skal behandles; ... se – sur q., følge Ens Exempel, tage En til Mynster; se – sur qc., rette sig efter Noget.

Réglet, *m.* (Impr.) Skrifttegn til at adskille en Bogs Afsnit; Streg (almindeligere: filet); (Arch.) Liste, Kant.

Réglette, *f.* (Impr.) Sættelinie.

Régleur, se, *s.* En, som linierer Papir.

Réglisse, *f.* Lakrits; Lakritsrod; jus de –, Lakritssaft.

Réglissier, *m.* (Bot.) Astragel, vild Lakrits (astragale).

Régloir, *m.* Redskab til at liniere med, Modelinial; (Cordon.) Skomageres Glattetræ.

Réglure, *f.* Liniering; de trukne Linier.

Régnant, e, *a.* regjerende; *fig.* herskende, gængse; grassérende; le prince –, den regjerende Fyrste; le goût –, den herskende Smag.

Règne, *m.* Regjering; Alterkrone; Pa-

vetrone; *fig.* Herredom, Indflydelse; (H.n.) le – animal, Dyreriget; – végétal, Planteriget; – minéral, Mineralriget; *fig.* être en –, staae i Anseelse, være i Vælten; *fa.* du règne d'un tel, under den og dens Regjering, paa hans Tid.

Régner, *v. n.* regjere, herske; *fig.* have Overhaand, have Indflydelse; fremherske; finde Sted; forekomme hyppigt, være gængs, være i Vælten; strække sig langs med; – sur ses passions, beherske sine Lidenskaber; l'ironie règne dans ce discours, Ironien gaaer igjennem (er fremherskende i) d. Tale; la maladie qui règne, Sygdommen, som grasserer; ces côteaux règnent le long de la rivière, disse Høie strække sig langs med Floden.

Régnicole (gn udt. hver for sig), *s.* og *a.* indfødt Borger; Udlænding, som er tilstaaet lige Ret med de Indfødte.

Regonflement, *m.* Opsvulmen el. Stigen af Vandet, som standses i sit Løb.

Regonfler, *v. n.* opsvulme, stige (om Vandet, som standses); *v. a.* opblæse paa Ny, fylde igjen med Luft el Damp.

Regorgement, *m.* Overstrømning, Udtræden over sine Bredder; le – de la bile, Overstrømning af Galden.

Regorger, *v. n.* løbe over, strømme ud over sine Bredder; *fig.* have Overflod af, være opfyldt af; give tilbage; les magasins regorgent de marchandises, Pakhusene ere overfyldte af Varer; – de santé, svulme af Sundhed, have et prægtigt Helbred; on lui fera – l'argent qu'il a volé, man vil nøde ham til at tilbagelevere Pengene, han har stjaalet.

Regouler, *v. a.* overfuse En, overvælde En med Uartigheder; overfylde En med Mad el. Drikke; *pop.*

Regourmer, *v. a.* give paa Ny Skumkjæden paa (om Øste); uddele igjen Nøveslag. [spise igjen Vesperkost.

Regoûter, *v. a.* smage igjen; *v. n.*

Regracier, *v. a.* benaade paa Ny.

Regrat, *m.* Smaahandel, Høkreri (især med Salt, Korn, Kul o. desl.); Vare af liden Værdi, som kjøbes for at udhøkres; Sted, hvor Salt udsælges i smaa Partier.

Regratter, *v. a.* kradse paa Ny, krabe igjen; (Grav.) afslibe paa Ny en Kobberplade; (Arch.) afkrabe Forkalingen, oppudse (et Hus); *v. n.* drive Smaahandel (især med Salt, Kul o. desl.); *fig.* knibe, sparc; il regratte sur tout, han kniber paa Alt (*p. u.*).

Regratterie, *f.* Høkerhandel, Saltudsalg i det Smaa; Høkervare.

* **Regratteur**, se, *s.* Høker el. Høkerske med Salt, Kul, Jernkram o. desl.; Efterskraber, Rendesteensskraber (J. Janin).

Regrattier, ère, *s.* Høker el Høkerske med Salt o. desl. (s. regratteur); *fig.* og *fa.* Karrig, Gnier, som kniber paa Alt; Compilator.

Regresser, *v. a.* pode paa Ny.

Regrélage, *m.* Voxets gjentagne Tilberedning til at bleges.

Regréler, *v. a.* tilberede Voxet anden Gang til at bleges.

Regrès, *m.* (Jur.) Ret til at træde igjen ind i en afstaaet geistlig Værdighed el. i et geistligt Privilegium, saa længe Eftermanden ikke er udnævnt; Ret til inden 24 Timer at tilbagekalde en Afhændelse af et Embede (*v.*)

Regret, *m.* Sorg over at have tabt el. forfeilet et Gode; Sorg over Tabet af en kjær Person; Kummer, Savn; Anger, Fortrydelse; *pl.* Klager, Beklagelser; à mon grand –, til min store Sorg; j'ai grand – à mon ami qui est mort, jeg begræder smerteligt Tabet af min Ven, som er død; j'ai – que vous ne l'ayez pas fait, jeg beklager, at De ikke har gjort det; avoir – de ses péchés, angre sine Synder; à –, *loc. ad.* ugjerne, imod sin Villie; unødigen.

Regrettable, *a.* som savnes, som begrædes, begrædelsesværdig.

Regretter, *v. a* beklage, begræde, føle Savnet af; længes efter; angre, fortryde; je regrette mon ami, jeg begræder Tabet af min Ven; je regrette d'avoir perdu mon temps, jeg fortryder at have spildt min Tid; je regrette qu'il soit parti, jeg beklager, at han er reist.

Regros, *m.* (Tann.) stor Garvebark.

Regrossir, *v a.* (Grav.) gjøre Stregerne bredere med Gravstikken.

Reguinder, *v. a.* hidse igjen op; *v. pr.* (Fauc.) svinge sig paa Ny op i Skyerne. [lering.

Régularisation, *f.* Ordning, Regu-

Régulariser, *v. a.* ordne, regulere (især om Udgifter).

Régularité, *f.* Regelmæssighed; nøie

Jagttagelſe af ſine Pligter, af foreſtrevne Regler, af Ordensregler; il met beaucoup de – dans sa conduite, han fører et meget ordentligt og regelmæssigt Liv.

Régulateur, *m.* (Horl.) Uhrfjeder, Perpendikel; (Méc.) ethvert Apparat, ſom ſtyrer en Maſtines Bevægelſer; *fig.* En, ſom leder el. ſtyrer et Foretagende (i d. Betydn. ogſ. *f.* -trice).

Régulateur, trice, *a.* ſtyrende, ledende.

Régule, *m.* (Chi. anc.) reen metalliſk Beſtanddeel i et Halvmetal, Metalkonge; *pl.* Lodder paa et Stueuhr.

Régulier, ère, *a.* regelmæssig, overeensſtemmende med foreſtrevne Regler, med Ordensregler; nøiagtig, punktlig; il est – dans les moindres chs., han er punktlig og nøiagtig i de mindſte Ting; clergé –, Geiſtlighed beſtaaende af Munkeordenerne; habit –, Kloſterdragt; s. *m.* Ordensgeiſtlig, Kloſterbroder.

Régulièrement, *ad.* regelmæssigen; ordentligen; punktligen; nøiagtigen.

Réguline, *a.* (Chi.) reen metalliſk.

Régurgitation, *f.* (Méd.) gjentagen Nedſlugen af Næringsmidler (om drøvtyggende Dyr).

Réhabilitation, *f.* Indſættelſe igjen i den forrige Stand, Gjenoprettelſe af det gode Omdømme, Gjenerholdelſe af forſpildt Agtelſe.

Réhabiliter, *v. a.* gjenindſætte i den forrige Stand, i forrige Rettigheder; gjenerholde forſpildt Agtelſe; (Jur.) – un mariage, gienoprette et krænket Ægteſkab ved en ny Vielſe; *v. pr.* indtræde igjen i forrige Rettigheder.

Réhabituer, *v. a.* vænne ſig igjen til; se – au travail, vænne ſig igjen til Arbeide.

Rehacher, *v. a.* hakke endnu engang, ombakke.

Rehanter, *v. a.* beſøge paa Ny, omgaaes igjen med En.

Rehasarder, *v. a.* vove paa Ny, ſætte igjen paa Spil.

Rehaussement, *m.* Forhøielſe; Forøgelſe.

Rehausser, *v. a.* forhøie, forøge; *fig.* udhæve, fremhæve; roſe meget; priſe; *v. n.* ſtige i Priis, i Værdi; – le courage de (à) q., forøge Modet hos En; – le mérite d'une action, forhøie el. ſtærkere udhæve det Fortienſtlige i en Handling; – d'or, forværke Effecten i et Maleri el. i et Broderi ſted derpaa at anbringe Guldfarver.

Rehauts, *m. pl.* (Peint.) de lyſeſte Steder i et Maleri, hvor Farverne ere meeſt glimrende.

Reheurter, *v. a.* ſtøde igjen; ſtøde atter imod; banke igjen paa.

Reillère, *f.* (Hydr.) Vandrende, ſom fører Vandet hen paa Møllehjulet.

Réimporter, *v. a.* gjenindføre, indføre paa Ny.

Réimposer, *v. a.* paalægge igjen Skat, beſkatte paa Ny; (Impr.) ſkyde et Ark bedre hen paa Formen.

Réimposition, *f.* ny Paalægning af en Skat.

Réimpression, *f.* nyt Aftryk af en Bog, uforandret Oplag.

Réimprimer, *v. a.* aftrykke igjen, tage et nyt uforandret Oplag af en Bog.

Rein, *m.* Nyre; Grændſen af en Skov; *pl.* Lænder; *fig.* Styrke, Kraft, Smidighed; avoir mal aux –s, have ondt i Lænderne; il a les –s souples, il est souple de –s, han har et ſmidigt Legeme; avoir les –s forts, have ſtærke Lænder; *fig.* og *fa.* være rig og mægtig, i Stand til at føre ſit Foretagende igjennem; se donner un tour de –s, forvride Hoften; on lui a donné un tour de –s, man har gjort ham megen Skade, viiſt ham en ſlet Tieneſte; poursuivre q. l'épée dans les –s, trænge haardt ind paa En, gaae En ſtærkt til Livs; (Arch.) les –s d'une voûte, en Buehvælvings Vinkel.

Reinaire, *a.* (Bot.) nyreformig.

Reine, *f.* Dronning; la – du ciel, la – des anges, den hellige Jomfru; la – mère, Kongens el Dronningens Moder; la – abeille, Biernes Dronning; la – du bal, Dame, ſom gjør meeſt Lykke paa et Bal, el. for hvem Ballet gives; elle a un port de –, hun har en ſmuk, ſtolt Holdning.

Reine-claude, *f.* Slags grøn ſaftfuld Blomme; *pl.* des reine-claude.

Reine-des-bois, *f.* (Bot.) Slags Affodille.

Reine-des-carpes, *f.* (H. n.) Karpekonge.

Reine-des-prés, *f.* (Bot.) Slags Potentil, Spiree, Mjødurt (spirée, ulmaire).

Reine-marguerite, *f.* (Bot.) Gaaſeurt, Tuſindfryd.

Reinette, *f.* Reinetæble (ſ. rainette).

Réincorporer, *v. a.* indlemme igjen i et Samfund.

Réinfecter, *v. a.* smitte el. besænge paa Ny.
Réinstallation, *f.* Gjenindsættelse i et Embede.
Réinstaller, *v. a.* indsætte igjen i et Embede.
Reinté, e, *a.* stor og stærk af Lænder.
Réintégrande, *f.* (Jur.) Gjenindsættelse i Besiddelse af en Eiendom.
Réintégration, *f.* s. s. réintégrande.
Réintégrer, *v. a.* indsætte igjen i den forrige Besiddelse.
Réinterroger, *v. a.* udspørge igjen, tage i nyt Forhør.
Réinviter, *v. a.* indbyde igjen.
Reis, *m.* brasilianst Mynt af Værdi 1 Frank.
Reis-effendi, *m.* Rigskantsler. Reiseffendi, tyrkist
Réitératif, ive, *a.* gjentaget.
Réitération, *f.* Gjentagelse.
Réitérativement, *ad.* gjentagelsevis.
Réitérer, *v. a.* gjentage, gjøre det Samme endnu engang; *v. pr.* gjentages.
Reitre (Nogle skrive rêtre), *m.* tydst Rytter fra det 16de Aarhundrede; Slags gammeldags Rytterkappe; vieux –, erfaren Mand, som har reist og seet meget, snedigt Menneske (i slet Forst. *plais.*).
Rejaillir, *v. n.* springe, sprøite; kastes tilbage, springe tilbage; *fig.* falde tilbage paa; faire – de la boue contre q., overstænke En med Skarn; la honte en rejaillit sur vous, Skammen derfor falder tilbage paa Dem.
Rejaillissement, *m.* Sprøiten, Tilbagespringen; Tilbagefalden.
Rejaunir, *v. a.* farve igjen guul.
Rejection, *f.* Tilbagekastning; Forkastelse.
Rejet, *m.* Forkastelse, Udelukkelse; en Regningsposts Henvisning el. Overførelse til et andet Sted i Regningen; Paalæg af en ny Afgift; (Agr.) nyt Skud paa en Plante el. et Træ; Aflægger.
Rejetable, *a.* forkastelig, som ikke kan antages.
Rejeteau, *m.* (Arch.) fremstaaende Kant over et Vindue.
Rejeter, *v. a.* kaste igjen; kaste tilbage; udkaste, opkaste; skyde ud paa Ny (om Skud paa Træer; ogs. *v. n.* i d. Betydn.); henvise el. overføre til et andet Sted i en Regning; *fig.* forkaste, vrage, ikke antage; paalægge ny Afgift; – les notes à la fin de l'ouvrage, henføre Noterne til Slutningen af Værket; – la faute sur q., skyde Skylden over paa En; on a –é ses conseils, man har forkastet hans Raad; cet arbre rejette par le pied, dette Træ skyder ud fra Foden af Stammen.
Rejeton, *m.* nyt Skud paa et Træ, Aflægger; *fig.* Efterkommer, Descendent; Tobak, forfærdiget af de nye Blade, der skyde frem, efter at Tobaksplanten første Gang er bleven afskaaren.
Rejetonner, *v. a.* afbryde de unge Skud el. de nye Blade paa Tobaksplanten; *v. n.* skyde ud, sætte nye Skud (om Træer og Planter).
Rejoindre, *v. a.* sammenføie igjen, sætte igjen sammen; *fig.* indhente En, komme igjen til En, træffe En igjen; *v. pr.* samles igjen, træffe igjen sammen; où pourrai-je vous – ? hvor vil jeg kunne træffe Dem igjen? nous nous rejoindrons à Paris? vi træffe igjen sammen i Paris.
Rejointoyer, *v. a.* (Arch.) sammenføie igjen Furerne i en Bygning, udbedre samme.
Rejouer, *v. a.* og *v. n.* spille paa Ny; spille om igjen; spille igjen ud; *v. pr.* spilles paa Ny.
Réjoui, e, *p.* og *a.* glad, lystig; *s.* lystigt Gemyt, muntert Menneske, som er vel ved Magt.
Réjouir, *v. a.* fornøie, glæde, more; *v. pr.* more sig; glæde sig over; forlyste sig; gjøre sig lystig over; le vin réjouit le cœur, Vinen fryder Hjertet; – la compagnie, more Selskabet; se – de qc., glæde sig over Noget; se – aux dépens de q., more sig paa Ens Bekostning, holde sig op over En.
Réjouissance, *f.* Glædesyttring; Fornøielse, Fryd; Frydefest; (Jeu) Kort, hvorpaa der sættes (i lansquenet); (Bouch.) Paahængsstykke, mindre godt Kjød, som maa tages med i Kjøbet; des cris de –, Jubelskrig.
Réjouissant, e, *a.* morende, fornøielig, lystig.
Rejouter, *v. n.* bryde Landsen endnu engang; *p. u.*
Relâchant, e, *a.* (Méd.) blødgjørende; slappende; *s. m.* blødgjørende, lindrende el. afførende Middel.
Relâche, *m.* Afbrydelse, Ophør med Arbeidet; Hvile, Ro, Lindring; Frist; (Th.) Dag, paa hvilken der ikke spilles Komedie; prendre un peu de –, vederkvæge sig lidt, tage sig lidt

Hvile; sans –, *loc. ad.* uden Ophør; ... *s. f.* (Mar.) Ankerplads; Standsning i Seilladsen ved at lægge sig ind i en Havn.

Relâché, e, *p.* og *a.* slap; *fig.* vaklende i sit Forsæt; løs, letsindig; ryggesløs.

Relâchement, *m.* Slappelse; Affæring; Mildning i Veiret; *fig.* Vederkvægelse; Slaphed; Ryggesløshed; il y a un peu de – dans le temps, der er lidt Mildning i Veiret; le – de la discipline militaire, Slaphed i Krigstugten; après le travail on a besoin de quelque –, efter Arbeidet trænger man til nogen Vederkvægelse.

Relâcher, *v. a.* nedspænde, løsne, slappe; løsgive; *fig.* afstaae fra, frafalde, eftergive; *v. n.* aftage i Iver el. Nsiagtighed; (Mar.) anløbe en Havn, for at søge Ly el. for at proviantere sig; *v. pr.* slappes; mildnes; *fig.* vederkvæges, udhvile sig; give efter, afstaae fra sine Fordringer; nedstemmes, blive mindre hæftig el. ivrig, mindre smertefuld; – un prisonnier, sætte en Fange i Frihed; il ne veut rien – de ce qu'on lui doit, han vil Intet eftergive af hvad man skylder ham; il a beaucoup –é de sa première ferveur, han har tabt meget af sin første Iver; le temps se relâche, det bliver mildere i Veiret; se – l'esprit, vederkvæge sin Aand; son zèle se relâche, hans Iver aftager. [ning i en Saline.

Relai, *m.* (Sal.) anden Vandbeholds-

Relais, *m.* Forspand, Forspandsheste; Skiftested; Poststation; (Ch.) friskt Kobbel Hunde; (Fort.) en tre Fod bred Vei ved Foden af en Vold mellem Volden og Graven; (Manu.) Mellemrum mellem twende Farver i Tapeter; *fig.* og *fa.* être de –, være fri, Intet have at bestille; des habits, des meubles de –, Klæder el. Meubler til at skifte med.

Relaissé, *p.* og *a. m.* (Ch.) lièvre –, udmattet Hare, som standser af Træthed. [af Træthed (om Harer).

Relaisser, *v. n.* (Ch.) kaste sig ned

Relancer, *v. a.* (Ch.) opjage paa Ny; drive tilbage; *fig.* og *fa.* –q., opsøge En for at formaae ham til Noget, hvorpaa han ikke tænkte el. hvortil han ikke har Lyst; affærdige En kort, give En et kort Svar.

Relaps (ps udt.), e, *a.* og *s.* som har svigtet sin Tro; En, som igjen er falden tilbage til en Troesbekjendelse, han havde forladt.

Rélargir, *v. a.* udvide mere, gjøre bredere, lægge ud; *v. pr.* blive bredere, blive for bred. [Breden.

Rélargissement, *m.* ny Udvidelse i

Relater, *v. a.* fortælle, berette.

Relateur, trice, *s.* Forfatter til en Beretning, Fortæller.

Relatif, ive, *a.* som har Hensyn til; relativ; *s. m.* (Gr.) relativt Pronomen.

Relation, *f.* Hensyn; Forhold mellem to Personer el. to Gjenstande; Forbindelse, Samkvem, Sammenhæng med; Fortælling, Beretning.

Relationnaire, *m.* Forfatter til en Fortælling el. Beretning (*p. u. s.* relateur). [(à); i relativ Forstand.

Relativement, *ad.* med Hensyn til

Relatter, *v. a.* (Arch.) belægge med nye Lægter.

Relaver, *v. a.* vaske igjen, paa Ny.

Rélaxation, *f.* (Méd.) Slappelse; (Pal.) Løsladelse, Frigivelse.

Rélaxé, e, *p.* og *a.* (Chir.) slap, slappet (om Nerver og Muskler).

Rélaxer, *v. a.* (Jur.) frigive, løslade.

Relayer, *v. a.* afløse (om Arbeidere); *v. n.* skifte Heste, tage nyt Forspand.

Relécher, *v. a.* slikke atter el. ofte.

Relégation, *f.* (Jur) Forvisning til et bestemt Sted.

Reléguer, *v. a.* forvise til et bestemt Sted; henvise til en ringere Plads; *v. pr.* trække sig tilbage til et afsides Sted.

Relent, *m.* muggen Smag (om Kjød, der gjemmes paa et fugtigt Sted).

Rêler (se), *v. pr.* springe stykkevis af (om Talgen paa Lys).

Relevailles, *f. pl.* en Barselkones Indlysning i Kirken ved hendes første Kirkegang.

Relevé, *m.* Udtog af en Indholdsliste el. af Punkterne i et Regnskab (– de compte); kort Fortegnelse; faire le – des fautes d'un ouvrage, forfatte en Liste over Feilene i et Værk; (Vét.) Aftagning og Paalægning af en Hestesko; (Ch.) Tiden da Vildtet forlader sit Leie for at græsse; (Cuis.) – de potage, Ret, som følger efter Suppen.

Relevé, e, *p.* og *a.* høi, ophøiet, ædel; des sentiments –s, høie Tanker;

mine –e, fornem Mine; style –, ophøiet Stil; un goût –, en høi, piquant Smag; (om en Barselkone) elle est –e, hun er første Gang gaaet ud efter Barselsengen.

Relevée, *f.* (Jur.) Eftermiddag; à trois heures de –, Kl. 3 om Eftermiddagen.

Relève-gravure, *f.* (Cordon.) Skomagerkniv; *pl.* des relève-gravure.

Relèvement, *m.* Gjenopreisning; Opløftelse el. Forhøielse af en Ting; Helbredelse af en Sygdom; nøiagtig Opregnelse el. Opgjørelse af en Regning; (Mar.) Hviden af et Skib for og agter, Peiling.

Relève-moustache, *m.* Tang, som bruges i Smelteværksteder; Børste til Knebelsbarterne; *pl.* des relève-moustache.

Relève-quartier, *m.* Skohorn; *pl.* des relève-quartier.

Relever, *v. a.* reise op, løfte op; tage op, opkilte; kæmme tilbage, stryge op; gjøre høiere; give en forhøiet Smag; *fig.* sætte igjen i Stand, bringe igjen paa Fode; gjenoplive; give større Glands; fremhæve, udmærke; prise, rose; gjøre opmærksom paa; irettesætte; (Jur.) fritage En for Noget; (Mil.) afløse En; (Mar.) gjøre flot; peile; (Cuis.) servere en ny Ret; ... *v. n.* komme sig af en Sygdom; komme op af Barselsengen; henhøre under, afhænge af; ... *v. pr.* reise sig igjen; staae igjen op; hjælpe sig igjen paa Benene, forvinde et Tab, reise sig af et Uheld ...; – les levées (ou les mains) qu'on a faites, tage Stikkene op; – le manteau, tagge Kappen op, kilte den op; – la tête, hæve Hovedet i Veiret; *fig.* reise Modet; – le courage, oplive Modet; – sa fortune, forbedre sine Formuesomstændigheder; – la moustache avec le fer, kruse sin Knebelsbart; *pop.* – la moustache à q., dæmpe Ens Overmod, ydmyge En; – une bonne action, fremhæve en god Handling, lovprise den; – les fautes d'un auteur, udhæve Feilene hos en Forfatter; – un mot piquant, give et godt Svar paa et bidende Angreb; – q., give En et bittert Svar; (Jur.) – q. d'un contrat, løse En fra en Contract; – un appel, forkaffe sig Tilladelse til at appellere; (Mil.) – une sentinelle, afløse en Skildvagt; – de garde une compagnie, løse et Compagni af Vagt; (Mar.) – l'ancre, lette Anker; – un navire, gjøre et Skib flot; – les branles, snøre Hængekøierne op; – le quart, komme paa Vagt; (Cuis.) – une sauce, give en Sauce en skarpere Smag; (Ch.) – un défaut, gjenfinde et tabt Spor; ... – d'une maladie, komme op af en Sygdom; – de couches, komme op af Barselsengen; – de sentinelle, afløses fra en Post; .... se – d'une perte, forvinde et Tab; la pièce s'est relevée à la seconde représentation, Stykket har hævet sig (erholdt Bifald) ved den anden Forestilling.

Releveur, *s.* og *a. m.* (An.) Muskel, som trækker et Lemmed opad.

Reliage, *m.* (Tonn.) Tondebaands Paalægning.

Relief, *m.* ophøiet Arbeide; Figurers Fremtræden i et Maleri; *fig.* Glands, Bersommelse, Anseelse; (Fort.) Fæstningsværkers Høide over det Terrain, hvorpaa de ere anlagte; (Mar.) et Skibs Høide over Vandspeilet; (Féo.) Lehnsafgift at udrede ved visse indtræffende Forandringer; (Mil.) Ordre til at udbetale en Officeer hans tilbagestaaende Gage; *pl.* Levninger fra et Maaltid (især af Kjødretter; *v.*).

Relien, *m.* grovt usigtet Krudt til Fyrværkeri.

Relier, *v. a.* binde igjen fast, binde igjen sammen; (Rel.) indbinde; (Tonn.) lægge Baand om en Tønde.

Relieur, se, *s.* Bogbinder, Bogbinderske.

Religieuse, *f.* Nonne.

Religieusement, *ad.* paa en from, gudfrygtig Maade, gudfrygtigt; samvittighedsfuldt, nøiagtigt, punktligt.

Religieux, se, *a.* angaaende Religionen; from, gudfrygtig, religieus; samvittighedsfuld, nøiagtig, punktlig; henhørende til en geistlig Orden; ... *s. m.* Munk; *s. f.* Nonne; (H. n.) Slags Svale.

Religion, *f.* Gudsdyrkelse; Religion; Tro, Gudsfrygt, Fromhed; geistlig Orden; Maltheserordenen; entrer en –, gaae i Kloster; mettre une fille en –, sætte en Pige i Kloster; se faire une – de qc., gjøre sig Noget til en Samvittighedssag; violer la – du serment, bryde Eden; surprendre la – de qn., skuffe Ens Retfær-

dighedsfølelse ved falsk Foregivende.

Religionnaire, *s.* Reformeert (Spottenavn under Religionskrigene).

Religiosité, *f.* Religiøsitet.

Relimer, *v. a.* tilfile paa Ny; *fig.* rette, omarbeide.

Relinguer, *v. a.* f. ralinguer.

Reliquaire, *m.* Reliqviestriin.

Reliquat, *m.* (Prat.) Regningsrest; (Méd.) Mindelse af en Sygdom (især om venerifke Sygdomme); *pl.* Levninger fra et Maaltid.

Reliquetaire, *m.* Debitor, fom endnu har en Reftance at betale.

Relique, *f.* Reliqvie; Levning af en Helgen, Noget, fom har tilhørt ham; *pl.* Levninger af noget Betydningsfuldt; *fig.* garder une ch. comme une –, opbevare Noget fom en Helligdom, ombyggeligt; on n'a pas grande foi à ses –s, on ne prendra pas de ses –s, man har ikke ftor Tillid til ham; les tristes –s de sa fortune, de førgelige Levninger af hans Formue (*v.*).

Relire, *v. a.* læfe igjen, læfe ofte.

Reliure, *f.* Indbinding; Bind om en Bog; – de camelote, Skolebind, flet Indbinding.

Relocation, *f.* (Jur.) Udleining paa anden Haand (almindeligere: sous-location). [Salg af en Arvelod.

Relods, *m. pl.* Afgift el. Gebyhr ved

Reloger, *v. a.* tage En paa Ny i Hufet, give En igjen Logis; *v. n.* flytte ind igjen i en fordums Bolig.

Relouage, *m.* Sildens Legetid.

Relouer, *v. a.* leie paa Ny; udleie paa anden Haand (hellere: sous-louer).

Reluctер, *v. n.* gjøre Modftand, fætte fig imod af alle Kræfter; *p. u.*

Reluire, *v. n.* flinne, funkle; *fig.* glimre, ftraale; les diamants reluisent, Diamanterne funkle; *prov.* tout ce qui reluit n'est pas or, Alt hvad der glimrer, er ikke Guld; Skinnet bedrager.

Reluisant, e, *a.* flinnende, glindfende; glimrende.

Reluquer, *v. a.* ftotte til En, fee fjælent til En; have Noget i Kikkerten, fpeculere paa at erholde det; *fa.*

Relustrer, *v. a.* gjengive Noget dets Glands, give ny Glands.

Remâcher, *v. a.* tygge om igjen, drøvtygge; *fig.* og *fa.* overveie Noget, tænke oftere derover.

Remaçonner, *v. a.* mure igjen, iftandfætte en Muur.

Remaillage, *m.* (Cham.) Afftrabning [af den yderfte Hud.

Remailler, *v. a.* (Cham.) afftrabe den yderfte Hud.

Remanants, *m. pl.* (E. F.) Affald af Grene og Spaaner ved Skovhugft.

Remander, *v. a.* mælde paa Ny, fende igjen Bud om, tilbagekalde.

Remandure, *f.* (Sal.) Saltets 16 paa hinanden følgende Kogninger.

Remanger, *v. a.* fpife paa Ny.

Remaniement el. **remanîment**, *m.* gientagen Beføling; gientagen Bearbeidning med Hænderne; Udbedring, Iftandfættelfe; – d'un pavé, Omlægning af en Steenbro; – d'un toit, Omlægning af et Tag; (Impr.) Ombrækning; Behandling af det befugtede Papir, for at det kan blive lige vaadt overalt.

Remanier, *v. a.* beføle paa Ny; bearbeide paa Ny med Hænderne; udbedre, iftandfætte; omlægge; omarbeide; (Impr.) ombrække; flaae det befugtede Papir om for at det kan være lige fugtigt overalt.

Remarchander, *v. a.* handle paa Ny om Noget. [gynde igjen at gaae.

Remarcher, *v. n.* gaae igjen, be-

Remariage, *m.* andet Ægteftab.

Remarier, *v. a.* gifte bort igjen, gifte paa Ny; *v. pr.* gifte fig igjen.

Remarquable, *a.* mærkværdig, mærkelig; anfelig, udmærket.

Remarquablement, *ad.* mærkeligen; fjeldent; paa udmærket Maade. [ning.

Remarque, *f.* Bemærkning, Anmærk-

Remarquer, *v. a.* mærke paa Ny; bemærke; lægge Mærke til, give Agt paa; udmærke; il est à – que, det fortjener at lægges Mærke til o. f. v.; faire – à q., gjøre En opmærkfom paa; se faire –, tiltrække fig Opmærkfomheden, udmærke fig.

Remarqueur, se, *s.* En, fom gjør Bemærkninger (i flet Forft.; *p. u.*); (Ch.) Oppasfer paa Hønsejagt; *p. u.*

Remasquer, *v. a.* maftere paa Ny; *v. pr.* tage igjen en Maske paa.

Remastiquer, *v. n.* udfylde paa Ny med Maftix (Slags Kit).

Remballage, *m.* Ompakning, ny Indpakning.

Remballer, *v. a.* indpakke paa Ny.

Rembarquement, *m.* Indfkibning

paa Ny; ny Indladning af Varer o. desl.

Rembarquer, *v. a.* indskibe igjen indlade paa Ny; *v. pr.* gaae igjen ombord; *fig.* og *fa.* se – dans une affaire, indlade sig paa Ny i en Sag.

Rembarrer, *v. a.* støde kraftigt tilbage (i egentl. Forst. *p. u.*); *fig.* og *fa.* – q., afvise En med Eftertryk; forkaste el. tilbageviise Ens Forslag eftertrykkeligt.

Remblai, *m.* Jordopdyngning, Opfyldning med Jord.

Remblaver, *v. a.* (Agr.) tilsaae igjen.

Remblavure, *f.* (Agr.) anden Gang tilsaaet Jord.

Remblayer, *v. a.* opfylde med Jord.

Remboîtement, *m.* Gjenindsættelse af et forvredet Lem.

Rembolter. *v. a.* sætte et forvredet Lem igjen i Stand.

Rembouger, *v. a.* fylde igjen et Drikkekar; *v.*

Rembourrage, *m.* (Manu.) Tilberedelse af farvet Uld.

Rembourrement, *m.* Udstopning.

Rembourrer, *v. a.* udstoppe; *fig.* og *pop.* il a bien –é son pourpoint, han har spiist dygtigt; – q., afvise En eftertrykkeligt, tale barsk til En.

Rembourroir, *m.* Redskab til at udstoppe med.

Rembourrure, *f.* Uld, Hestehaar o. desl. til Udstopning.

Remboursable, *a.* som skal tilbagebetales.

Remboursement, *m.* Tilbagebetaling.

Rembourser, *v. a.* tilbagebetale, dække, erstatte; *v. pr.* gjøre sig betalt; – une rente, indbetale Hovedstolen; se – de ses avances, gjøre sig betalt for sine Udlæg; *fig.* og *fa.* – un soufflet, stikke en Dreisigen i Lommen.

Rembraser, *v. a.* antænde paa Ny.

Rembrasser, *v. a.* omfavne igjen, kysse igjen.

Rembrocher, *v. a.* sætte igjen paa Spiddet, spidde bedre.

Rembruni, e, *p.* og *a.* mørk; *fig.* sørgmodig; un air –, en sorgfuld Mine.

Rembrunir, *v. a.* give en mørkere Farve; *fig.* gjøre mere bedrøvet, mere sorgfuld; *v. pr.* blive mørkere; *fig.* blive sørgmodigere.

Rembrunissement, *m.* (Peint.) mørkt Anstrøg, mørk Tone i et Maleri.

Rembûchement, *m.* (Ch.) Vildtets Tilbagevenden til Leiet el. til Skoven.

Rembûcher (se), *v. pr.* (Ch.) løbe igjen ind i det Tykke af Skoven.

Remède, *m.* Lægemiddel; Hjælpemiddel; Lavement; *fig.* Hjælp, Udvei; (Jur.) – du droit, Retsmiddel, hvorved man forfølger sin Sag for en høiere Domstol; (Mon.) tilstaaet Forringelse i Myntvægten (– de poids), el. i Metallets Reenhed (– de loi); le grand –, Spyttecuur, mercurialKuur; c'est un – d'amour, det er et gammelt og stygt Fruentimmer; – de bonne femme, Huusraad; apporter du – à qc., afhjælpe Noget, raade Bod derpaa; il n'y a point de –, c'est sans –, det staaer ikke til at ændre; être dans les –s, bruge Lægemidler; se mettre dans les –s, begynde at bruge Medicamenter, bruge en Cuur; (*iron.*) c'est un remède à tous maux, det er et Middel, som kurerer Alt; et Middel, som ikke duer; *prov.* aux grands maux les grands –s, til store Onder maa der en radical Cuur; der maa skarp Lud til skurvede Hoveder; il y a – à tout, hors à la mort, der er Middel imod Alt, kun ikke imod Døden.

Remédiable, *a.* som der kan raades Bod paa; cela ne remédie à rien, det afhjælper Intet, det nytter til Intet.

Remédier, *v. n.* afhjælpe, raade

Remeil, *m.* (Ch.) rindende Vand el. Vandbeholdning, hvor Snepperne gjerne opholde sig om Vinteren; *p. u.*

Reméler, *v. a.* blande paa Ny; – les cartes, blande Kortene om.

Remembrance, *f.* Erindring; *v.*

Remémoratif, ive, *a.* tjenende til at gjenkalde en Erindring; fête –ive, Erindringsfest.

Remémoration, *f.* Gjenerindring.

Remémorer, *v. a.* tilbagekalde i Erindringen; se – qc., tilbagekalde sig Noget, huske Noget; *v.*

Remenée, *f.* (Arch.) lille Buehvælving over en Dør el. et Vindue.

Remener, *v. a.* føre igjen tilbage; kjøre Noget tilbage til det Sted, hvor det var før.

Remercier, *v. a.* takke; undskylde sig for at modtage hvad der tilbydes; afslaae høfligt; afskedige, aftakke; – q. de qc., takke En for Noget.

Remerciement el. remercîment, *m.* Tak, Taksigelse; je vous en fais mes –s, jeg bevidner Dem min Tak derfor.

Réméré, *m.* (Pal.) Tilbagekjøb;

faculté de –, Ret til inden en beſtemt Tid at kunne tilbagekjøbe Noget.

Remesurage, *m.* Ommaaling; *p. u.*

Remesurer, *v. a.* maale om igjen, maale paa Ny.

Remettage, *m.* Overlevering, Indſending; (Tiss.) Traadenes Trækning gjennem Kjæden.

Remettre, *v. a.* lægge, ſætte el. ſtille Noget tilbage paa ſin Plads; foreſtille paa Ny; bringe Ting el. Perſoner i ſamme Stand ſom før; indſætte igjen; forlige; bringe igjen i Leb; helbrede; bringe igjen i Orden; berolige; tilbagelevere, udlevere, overlevere; overſende el. remittere Penge; udſætte; opſætte; viſe tilbage til; fritage for, eftergive; tilgive; betroe ſig til Ens Omſorg; gjenkjende; ... *v. pr.* ſætte ſig igjen paa ſin forrige Plads; beſatte ſig igjen med, tage igjen fat paa; komme ſig igjen; berolige ſig, fatte ſig; udhvile ſig; betroe ſig til, henholde ſig til; erindre; – un livre à sa place, ſætte en Bog hen igjen paa ſit Sted; – une armée sur pied, bringe en Armee igjen paa Benene; – son habit, træffe ſin Kjole igjen paa; – qc. sur le tapis, bringe Noget igjen paa Bane; – qc. devant les yeux à q., foreſtille En Noget; – q. dans tous ses droits, igjen indſætte En i alle hans Rettigheder; – bien ensemble des personnes brouillées, forlige Perſoner, der vare i Uenighed; on lui a remis le bras, man har igjen bragt hans Arm i Leb; l'usage du lait l'a entièrement remis, Brug af Melkeeuren har ganſke gjengivet ham hans Helbred; ce que vous lui avez dit, lui a remis l'esprit, hvad De har ſagt ham, har igjen beroliget hans Sind; – une lettre en mains propres, overlevere et Brev egenhændigen; – qc. à une autre fois, opſætte Noget til en anden Gang; on lui a remis la moitié de sa dette, man har eftergivet ham Halvdelen af hans Gjæld; – une offense, tilgive en Fornærmelſe; il lui a remis la conduite de cette affaire, han har overdraget el. betroet ham Ledelſen af denne Sag; je vous remets bien, jeg kjender Dem godt igjen; (Mar.) – à la voile, gaae igjen under Seil; (Ch.) – un chien sur la voie, bringe en Hund igjen paa Spor; ... se – à table, ſætte ſig igjen til Bords; se – à l'étude, tage igjen fat paa Studeringerne; se – d'une maladie, komme ſig af en Sygdom; il a eu bien de la peine à se –, han har havt megen Vanſkelighed ved at fatte ſig igjen; remettez-vous, berolig Dem; s'en – à q., forlade ſig ganſke paa En i hvad han ſiger el. gjør; se – entre les mains de q., give ſig i Hænderne paa En; betroe ſig ganſke til En; se – qc., erindre Noget; (Ch.) la perdrix se remet, Agerhønen ſætter ſig (ſlyver ned).

Remeubler, *v. a.* forſyne paa Ny med Meubler, meublere igjen.

Rémiges, *f. pl.* Svingfjer.

Réminiscence, *f.* ſvag Gjenerindring, Reminiſcence; j'ai quelque – de ce que vous dites, jeg kan mindes hvad De ſiger.

Rémipède, *m.* vingedækket Inſect, ſom ſvømmer i Vandet (ogſ. nectopode).

Remire, *m.* (Bot.) Slags amerikanſk Græsart.

Remis, e, *p.* og *a.* henſat; tilbageſendt; udleveret; udſat, opſat; helbredet; beroliget (*v.*); tilgivet, eftergivet.

Remise, *f.* Udlevering, Overlevering; Pengeforſending, Remiſe; Udſættelſe, Opſættelſe; Eftergivelſe; Commisſionsgebyhr, Douceur; Rabat; Vognſkuur; (Jeu) Beet i L'Hombre; (Ch.) Sted, hvor Agerhøns ſætte ſig; lille Kratſkov el. Indelukke til Harer, Agerhøns o. desl.; voiture de –, leiet Hyrevogn; *fig.* og *fa.* il est sous la –, on l'a mis sous la –, han er gaaet af, han er uden Anſættelſe; han er for gammel el. for ſvag til at beſtille Noget; on le laisse sous la –, man benytter ham ikke, ſkjøndt han kunde være til ſtor Nytte.

Remise, *m.* Hyrevogn, ſom leies dagviis el. maanedsviis.

Remiser, *v. a.* ſætte ind i et Vognſkuur.

Rémissible, *a.* tilgivelig, ſom kan eftergives.

Rémission, *f.* Tilgivelſe; Benaadning; Overbærelſe, Skaanſel; (Méd.) Aftagelſe el. Formindſkelſe af Feber; un homme sans –, et uforſonligt ſkaanſelløſt Menneſke.

Rémissionnaire, *s.* en Benaadet, En, ſom har erholdt Benaadningsbrev el. ſom overbringer ſamme.

igjen; komme igjen til Kræfter, faae nyt Huld. [Komme.

Rempocher, *v. a.* stikke igjen i sin

Rempoisonnement, *m.* gjentagen Forgiftelse.

Rempoisonner, *v. a.* forgifte paa Ny.

Rempoissonnement, *m.* ny Besætning med Fiske; ny Sattefisk. [i en Park.

Rempoissonner, *v. a.* sætte nye Fisk

Remport, *m.* (Jur.) Gjæld, hvorfor Bohave sættes i Pant.

Remporter, *v. a.* tage tilbage, bære igjen bort; bære bort (emporter); vinde, erholde; – la victoire, vinde Seiren; – le prix, erholde Prisen.

Rempotage, *m.* (Jard.) Omflytning af en Plante i en anden Potte.

Rempoter, *v. a.* (Jard.) omflytte i en anden Potte (om Planter).

Remprisonnement, *m.* Gjenindsættelse i Fængsel. [Fængsel.

Remprisonner, *v. a.* sætte igjen i

Remprunter, *v. a.* gjøre nyt Laan, laane igjen. [bevæges.

Remuable, *a.* som kan flyttes el.

Remuage, *m.* Omrøring, Omrystning, Omkastning, Omflytning (om Korn og Viin).

Remuant, e, *a.* som er bestandig i Bevægelse, urolig; enfant –, et uroligt Barn, som altid gjør Optøier; esprit –, uroligt, oprørsk Hoved.

Remué, e, *p.* bevæget, flyttet; *fig.* og *pop.* cousin – de germain, kjødeligt Sødskendebarn.

Remue-ménage, *m.* Udflytning af Bohave, Omflytning; *fig.* og *fa.* Uorden og Forvirring i en Familie el. i en Stat; *pl.* des remue-ménage.

Remuement el. remûment, *m.* Bevægelse; Omflytning; *fig.* Forstyrrelse i et Huus; Uro blandt Folket, Gjæring, Uroligheb.

Remuer, *v. a.* bevæge; flytte, røre ved; *fig.* røre, gjøre Indtryk paa; *v. pr.* bevæge sig, gjøre sig Bevægelse; *fig.* være om sig, gjøre sig Umage; *v. n.* forandre Sted, røre sig; *fig.* forsøge paa Noget, begynde Noget; afstedkomme Uroligheder; – de la terre, flytte Jord fra et Sted til et andet; – la terre, opgrave Jorden for at anlægge Forskandsninger; – du blé, kaste Korn; – un enfant, rense et Barn og give det andet Svøb; ne remuez pas de là, rør Dem ikke af Pletten; si vous remuez, vous êtes perdu, dersom De rører Dem el. begynder paa Noget, er De fortabt; *fig.* og *fa.* – une affaire, røre paa Ny op i en Sag; – ciel et terre, sætte Himmel og Jord i Bevægelse; opbyde alle tænkelige Midler; ne remuez pas la cendre des morts, taler ikke ilde om de Døde; – beaucoup d'argent, have mange Pengeomsætninger; – l'argent à la pelle, have mange Penge; l'argent se remue, der er mange Penge i Omløb, der skeer mange Pengeomsætninger; *prov.* il ne remue ni pied, ni patte, han er uden al Bevægelse, han kan ikke røre et Lem.

Remueur, *m.* Kornkaster.

Remueuse, *f.* Svøbekone; *inus.*

Remugle, *m.* mugen Lugt; *v. inus.*

Rémunérateur, trice, *s.* Belønner, Gjengjælder; *a.* gjengjældende (i ophøiet Stiil). [belønnende.

Rémunératif, ive, *a.* gjengjældende,

Rémunération, *f.* Belønning, Gjengjældelse.

Rémunératoire, *a.* (Jur.) som tjener til Gjengjæld, som er bestemt til Belønning. [gjælde (i ophøiet Stiil).

Rémunérer, *v. a.* belønne, gjen-

Remuseler, *v. a.* binde igjen en Mundkurv paa; lægge igjen Tømme el. Grime paa.

Renâcler, *v. n.* snøfte af Harme; snyse; *fig.* og *fa.* vise Ulyst for at gjøre Noget, afslaae Noget (s. renifler).

Renager, *v. n.* svømme igjen.

Renaissance, *f.* Gjenfødsel; *fig.* Igjenfødelse; Gjenopkomst.

Renaissant, e, *a.* som gjenfødes; som lever op paa Ny; gjenopblomstrende; le jour –, den paa Ny frembrydende Dag; des besoins toujours –s, ideligt gjenkommende Fornødenheder.

Renaître, *v. n.* gjenfødes, leve op paa Ny, komme igjen til Live; skyde frem igjen, voxe op igjen; komme igjen til Syne, vise sig igjen; *fig.* vaagne op til nyt Liv, til nyt Haab; – au bonheur, fødes til ny Lykke; – à la vie, gjenerholde Sundheden; faire – l'espérance, gjenoplive Haabet; – par le baptême, gjenfødes ved Daaben.

Rénal, e, *a.* (An.), henhørende til Nyrerne; calculs rénaux, Nyresteen.

Renard, *m.* Ræv; *fig.* snedigt, rænkefuldt Menneske; (Hydr.) skjult Revne

paa en Vandledning el. et Vandspring, hvorigjennem Vandet løber ud; (Maç.) blind Bæg med efternalede Vinduer o. desl.; (Astr.) nordligt Stjernebillede; faire un –, kaste op, vomere (om et fuldt Menneske); *fig.* agir en –, gaae snedigt og rænkefuldt tilværks; *prov.* se confesser au –, betroe sin Hemmelighed til en Forræder; il tousse comme un – enfumé, han har en stræffelig Hoste; il fait comme le – des raisins, han lader som om han forsmaaer hvad han ikke kan erholde; un bon – ne mange point les poules de son voisin, en snild Ræv holder god Mine med sine Naboer; queue-de- –, (Bot.) Rævehale; (Hydr.) Busk af Ukrudt i Aabningen af Vandspring.

Renarde, *f.* Hun-Ræv.

Renardé, e, *a.* som har tabt sin Lugt, fordunstet; *p. u.*

Renardeau, *m.* Ræveunge, ung Ræv.

Renarder, *v. n.* bruge Rævekneb; kaste op (faire un renard); *v. a.* betage Lugten af Noget. [hed; *p. u.*

Renarderie, *f.* Snedighed, Træf-

Renardier, *m.* Rævejæger; *p. u.*

Renardière, *f.* Rævehule. [værks; *p u.*

Renardiser, *v. n.* gaae snedigt til-

Rencaissage, *m.* Nedlægning igjen i en Kiste; (Jard.) Omflytning i en anden Kasse.

Rencaissement, *m.* Gjenindpakning el. Nedgjæmning igjen i en Kiste.

Rencaisser, *v. a.* nedpakke igjen i en Kiste; (Jard.) omflytte i en anden Kasse.

Renceint, *m.* **renceinte**, *f.* (Ch.) gjentagen Omringning af Vildtet, Opstilling paa Ny i Kredsen.

Renchaîner, *v. a.* lægge igjen i Lænke; sammenkjæde paa Ny.

Renchéri, e, *p.* fordyret; *s.* faire le –, el. la –e, gjøre sig kostbar.

Renchérir, *v. a.* gjøre dyrere, kostbarere; *v. n.* blive dyrere, stige i Priis; *fig.* – sur q., overbyde En; *fig.* overgaae En. [i Priis.

Renchérissement, *m.* Forhøielse

Renchier, *m.* (Blas.) Rensdyr.

Renclostrer, *v. a.* sætte igjen i Kloster.

Renclouer, *v. a.* fornagle paa Ny.

Rencogner, *v. a.* sætte En ind i et Hjørne; trække En hen i en Krog; *v. pr.* stille sig i en Krog el. et Hjørne; *fa.*

Rencontre, *f.* Møde, tilfældig Sammenkomst; Sammenstød, Berøring; fjendtlige Troppers tilfældige Sammentræf, tilfældig Fegtning; Duel uden foregaaende Udfordring; Hændelse, Leilighed; vittigt Indfald' (*v.*); (Horl.) roue de –, Hjul, hvis Tænder gribe ind i Tappen, der sætter Perpendiklen i Bevægelse; ... marchandise de –, Leilighedsvare, som erholdes for godt Kjøb (ogs.: c'est une –); faire – de q., træffe En hændelsesvis, underveis; aller à la – de q., gaae En imøde; ... *s. m.* (Blas.) Dyr, som sees forfra.

Rencontrer, *v. a.* møde, træffe, støde sammen med; *v. n.* træffe heldigt, have Lykken med sig, gjætte rigtigt; have lykkelige Indfald; (Ch.) begynde at finde Vildtets Spor; *v. pr.* træffe sammen, støde paa hinanden; møde hinanden; træffes, gives; findes; *fig.* have samme Tanke, samme Indfald; – q. dans la rue, møde En paa Gaden; il a bien –é, han har gjort et heldigt Valg; il rencontre heureusement, han har heldige Indfald; cela ne se rencontre pas tous les jours, det hændes ikke hver Dag; *prov.* les beaux esprits se rencontrent, de skjønne Aander møde hinanden, have samtidigen samme Tanker. [Fruentimmerskole.

Rencorser, *v. a.* sætte nyt Livstykke i en

Rencourager, *v a* indgyde nyt Mod, sætte Mod i En igjen; opmuntre En.

Rendage, *m.* en Kalkovns daglige Product.

Rendant, e, *s.* (Jur.) En, som aflægger et Regnskab (ogs. le rendant compte). [Sukkerkogning.

Rendement, *m.* (Suc.) Udbytte af en

Rendetter, *v. a.* bringe paa Ny i Gjæld.

Rendez-vous, *m.* Stevnemøde; Mødested; Samleplads; *pl.* des rendez-vous.

Rendonnée, *f.* (Ch.) det opdagede Vildts kredsformige Bevægelse om Leiet (s. s. randonnée).

Rendormir, *v. a.* dysse igjen i Søvn; *v. pr.* falde igjen i Søvn.

Rendormissement, *m.* Dysseu paa Ny i Søvn, Gjenindslumren; *p. u.*

Rendoubler, *v. a.* gjøre en Kjole kortere ved at lægge samme ind.

Rendre, *v. a.* give igjen, tilbage-

give; overgive, overlevere; aflevere; befordre; besørge; gjengjælde; opfylde sin Skyldighed imod En; yde el. vise En Opmærksomhed; gjøre; frembringe, indbringe; erlægge; kaste op; udtrykke, gjengive; oversætte; gjentage; ...*v. n.* indbringe; føre til (om en Vei); ... *v. pr.* gjøre sig; begive sig hen til; føre hen til (om en Vei); overgive sig; give efter; give sig tabt; – un dépôt, tilbagelevere betroet Gods; je vous rendrai en tel endroit, jeg skal befordre Dem til det el. det Sted; il doit me – les marchandises à Lyon, han skal besørge mig Varerne til Lyon; – du sang par la bouche, opkaste Blod; *fig.* – à q. sa parole, løse En fra sit Ord; – hommage à q., yde En Hyldest; – grâce à q., yde En Tak; – visite à q., aflægge En Besøg; – à q. sa visite, gjengjælde Ens Besøg; – ses visites, aflægge de Besøg, som Convenients fordrer; – le salut, besvare Ens Hilsen; – service à q., tjene En, vise En Tjeneste; – de mauvais offices à q., sætte Ondt for En; – la pareille, vise Gjengjæld; – le mal pour le bien, betale Godt med Ondt; Dieu vous le rende, Gud lønne Dem derfor; – compte de qc., aflægge Regnskab for Noget; – témoignage, aflægge Vidnesbyrd; – un arrêt, affige en Dom; – justice à q., lade En vederfares Ret; – la justice, udøve Ret og Retfærdighed; – raison de qc., forklare Grunden til Noget; – raison à q., give En Opreisning, duellere med En; – l'âme, opgive Aanden; – un passage mot à mot, oversætte et Sted Ord for Ord; sa terre lui rend près de dix mille risdales, hans Gods indbringer ham henved ti tusinde Rigsdaler; – heureux, gjøre lykkelig; (Man.) – la main à un cheval, give en Hest lidt Tøilen; .... ce chemin rend à la ville, denne Vei fører til Byen; .... se – à la campagne, begive sig (tage) paa Landet; ce fleuve se rend à la mer, denne Flod udgyder sig i Havet; se – à son devoir, begive sig hvorhen Pligten kalder; følge Pligtens Bud; se – à l'heure marquée, indfinde sig til den bestemte Tid; je me rends à vos raisons, jeg giver mig for Deres Grunde; je me rends, jeg giver mig tabt; se – nécessaire, gjøre sig nødvendig.

Rendu, e, *p.* le vin coûte – à Paris etc., Vinen koster naar den er ført frit til Paris o. s. v.; nous voilà –s, nu ere vi der; je suis –, jeg er ganske træt; compte –, aflagt Regnskab; ... *s. m.* Overløber (især i *pl.*; v.); *fa.* c'est un –, det er Gjengjæld.

Renduire, *v. a.* overstryge igjen.

Rendurcir, *v. a.* gjøre haardere, hærde mere; *v. pr.* blive igjen haard; *fig.* forhærde sig.

Rendurcissement, *m.* Forhærdning, [Forhærdelse.

Rène, *f.* Tømme; *fig.* (altid *pl.*) Regjering; les –s de l'état, Statens Tømmer, Statsbestyrelsen.

Renégat, e, *s.* Renegat, En, som er falden fra Christendommen.

Reneiger, *v. n.* snee igjen.

Rénette, *f.* (Vét.) Virkejern; (Sell.) Slags Syl til at gjøre Huller i Læderet.

Rénetter (bedre: réneter), *v. a.* (Vét.) virke Hestens Hov ud og deri anbringe Striber med Virkejernet.

Renettoiement, *m.* Rensning paa Ny.

Renettoyer, *v. a.* rense paa Ny.

Renfaitage, *m.* Istandsættelse af Gavlen paa et Huus.

Renfaiter, *v. a.* istandsætte Gavlen [paa et Huus.

Renfermé, e, *p.* indelukt; *s. m.* muggen Lugt el. Smag; cela sent le –, det lugter muggent; une odeur de –, en indespærret Lugt; en kvalm Luft i et Værelse, hvor man længe ikke har lukket Vinduerne op.

Renfermer, *v. a.* indespærre igjen; indespærre, indelukke; *fig.* indeholde; indstrænke; *v. pr.* lukke sig igjen inde; *fig.* indslutte sig, indstrænke sig; – q., sætte En i Fængsel; – un prisonnier, indespærre en Fange i et snevrere Fængsel; – une matière en certains points, sammentrænge en Materie til visse Punkter; (Man.) – un cheval, stramme Tøilen, holde Hesten stramt med Hænder og Knæ; ... se – en soi-même, samle sine Tanker; se – dans son sujet, holde sig strengt til sit Emne; se – dans un silence prudent, indeslutte sig i en forsigtig Tavshed.

Renflammer, *v. a.* antænde paa Ny.

Renflé, e, *p.* opsvulmet, bulnet ud.

Renflement, *m.* Opsvulmen, Tiltagelse i Omfang; (Arch.) umærkeligt tiltagende Udbugning paa en Søile fra Basis indtil Trediedelen af Skaftet.

Renfler, *v. n.* svulme op; bulne ud, tage til i Omfang under Kogning; rafle sig.

Renfoncement, *m.* (Arts.) en Gjenstands tilsyneladende Afstand og Fordybning; (Arch.) Huulning; (Impr.) Tilbagerykning af en Linies Begyndelse.

Renfoncer, *v. a.* slaae ind igjen, støde ned igjen; (Tonn.) sætte Bund i en Tønde; (Impr.) rykke Begyndelsen af en Linie tilbage.

Renforcé, e, *p.* forstærket; étoffe –e, ualmindeligt stærkt Tøi; bidet –, en stærk undersætsig Hest; *fig.* og *fa.* bourgeois –, en riig og opblæst Borger; un paysan –, en pengestolt Bonde, som vil agere fornem; un fat –, en ægte Laps.

Renforcement, *m.* Forstærkning.

Renforcer, *v. a.* forstærke; *v. pr.* blive stærkere; – une armée, forøge en Armees Styrke; – la dépense, forøge Udgiften; – la voix, lægge mere Kraft i Stemmen; *fig.* se – dans le calcul, sur la langue grecque, blive stærkere i Regning, mere svet, mere hjemme i det græske Sprog. [Handsker.

Renformer, *v. a.* (Gant.) udvide

Renformir, *v. a.* (Maç.) udbedre en gammel Muur ved at indsætte udfaldne Stene el. ved at oppudse samme.

Renformis, *m.* (Maç.) Udbedring af en Muur, dens Udspækning.

Renformoir, *m.* (Gant.) Stok el. andet Redskab til at udvide Handsker.

Renfort, *m.* Forstærkning, Forøgelse, Hjælp.

Renfrogner (se), *v. pr.* s. refrogner.

Rengagement, *m.* ny Indsætning af et Pant; Fornyelse af en Overeenskomst, af en Contract el. et Tjenesteforhold; ny Hverving.

Rengager, *v. a.* pantsætte paa Ny; indgaae en ny Forpligtelse; hverve paa Ny, tage paa Ny i Tjeneste; begynde paa Ny; *v. pr.* indlade sig paa Ny i Noget; tage Tjeneste paa Ny, lade sig hverve paa Ny; tage igjen sin Begyndelse; – son cœur, bortskænke igjen sit Hjerte; – une action, begynde en Fægtning paa Ny; se – dans un procès, indlade sig igjen i en Proces; le combat se rengagea, Fægtningen begyndte paa Ny.

Rengaine, *f.* Afviisning; *pop. v.*

Rengainer, *v. a.* stikke igjen i Skeden; *fig.* og *fa.* – un compliment, tilbageholde el. ikke fuldende en Compliment (*v.*).

Rengendrer, *v. a.* avle el. frembringe paa Ny; *v. pr.* avles paa Ny; frembringes paa Ny. [Brystet; Kneisen.

Rengorgement, *m.* Frembæven af

Rengorger (se), *v. pr.* bryste sig, kneise (kun om Fruentimmer); *fig.* og *fa.* give sig en vigtig Mine, gjøre sig vigtig.

Rengorgeur, *m.* (An.) Halsmusklen.

Rengouffrer (se), *v. pr.* opsluges igjen el. styrte sig igjen i Afgrunden.

Rengrainement, *m.* Gryns Afskalling, Klidens Afsondring fra Grynene.

Rengrainer, *v. a.* skille Grynene fra Kliden; afskalle Gryn ved Maling.

Rengraisser, *v. a.* fede paa Ny; *v. n.* og *v. pr.* blive igjen feed; *fig.* gjenoprette sine Sager.

Rengrègement, *m.* Forøgelse el. Forværrelse af et Onde; *v.* [*pr.* forværres; *v.*

Rengréger, *v. a.* forøge, forværre; *v.*

Rengrènement, *m.* (Mon.) fornyet Prægning.

Rengréner, *v. a.* (Mon.) præge paa Ny, slaae anden Gang med Myntstemplet; (Meun.) komme Grynene igjen i Karret over Mølleværnen.

Renhardir, *v. a.* gjøre dristigere.

Reniable, *a.* som kan benegtes el. fragaaes; kun brugelig i Udtr.: tout vilain cas est –, man vil gjerne benegte en Skjændselsstreg, men derved godtgjør man ikke sin Uskyld.

Renié, e, *p.* forstødt, forskudt; som har afsvoret sin Tro; chrétien –, Apostat.

Reniement el. **renîment**, *m.* Fornegtelse; bruges kun i Udtr. le – de St-Pierre, Peters Fornegtelse af Jesu.

Renier, *v. a.* fornegte; ikke vedkjende sig; frafalde, afsværge; – q. pour son parent, ikke erkjende En for sin Slægtning; – ses parents, ikke vedkjende sig sine Forældre; – sa foi, frafalde el. afsværge sin Tro; – Dieu, tage Guds Navn forfængeligt, sværge, bruge Gudsbespottelse. [bespotter.

Renieur, se, *s.* Gudsfornegter, Guds-

Reniflard, *m.* Hane paa en Dampmaskine til at udelade Luften af samme.

Reniflement, *m.* Snøften.

Renifler, *v. n* snøfte, trække Veiret til sig gjennem Næsen; *fig.* og *fa.*

yttre Modbydelighed; (Men.) le cheval renifle sur l'avoine, Hesten snuser til Havren, vil ikke spise den.

Reniflerie, *f.* Snusten; *pop.*

Renifleur, se, *s.* En, som trækker Veiret til sig gjennem Næsen.

Réniforme, *a.* (Bot.) nyreformig.

Rénitence, *f.* (Phil.) faste Legemers Modstand imod andre Legemer.

Reniveler, *v. a.* opmaale paa Ny med Vaterpas, eftermaale, undersøge om der er niveleret rigtigt.

Renivellement, *m.* gjentagen Opmaaling med Vaterpas.

Renne, *m.* Rensdyr; bois de –, [Rensdyrhorn.

Renoircir, *v. a.* sværte igjen.

Renom, *m.* Rygte, godt Navn, Navnkundighed; uden Adjectiv bruges det almindeligt i god Forstand.

Renommé, e, *a.* berømt, anseet, [navnkundig.

Renommée, *f.* Rye, Berømmelse, Navnkundighed; Rygtet; elle est en mauvaise –, hun staaer i slet Rye; elle a une bonne –, hun har et godt Rygte; *prov.* bonne – vaut mieux que ceinture dorée, et godt Rygte er bedre end et gyldent Belte.

Renommer, *v. a.* udnævne el. udvælge paa Ny; omtale med Roes; berømme; faire –, gjøre berømt; se – de q., beraabe sig paa En (*v.*)

Renonce, *f.* (Jeu) Mangel paa en Farve i Kortspil.

Renoncement, *m.* Frasigelse, Fornegtelse, Afkald; – à soi-même, – de soi-même.

Renoncer, *v. n.* frasige sig, afstaae fra, gjøre Afkald paa, frafalde; *v. a.* fornegte, ikke vedkjende sig; – à une succession, frasige sig el. gjøre Afkald paa en Arv; – à ses prétentions. opgive sine Fordringer; – au palais, opgive Advocatveien; – à soi-même, vise Selvfornegtelse; – q. pour son parent, ikke erkjende En for sin Slægtning; (Jeu) – à une couleur, svigte en Farve, ikke bekjende.

Renonciataire, *s.* En, for hvem der gjøres Afkald. [Afkald paa Noget.

Renonciateur, trice, *s.* En, som gjør

Renonciation, *f.* Frasigelse, Afstaaelse, Afkald. [blomstret Plante.

Renonculacée, *f.* (Bot.) ranunkel-

Renoncule, *f.* (Bot.) Ranunkel, Hanefod. [urt (centinode).

Renouée, *f.* (Bot.) Veigræs, Pile-

Renouement el. renoûemnt, *m.* Fornyelse; bruges kun *fig.* – d'amitié, Venskabs Fornyelse.

Renouer, *v. a.* binde igjen, knytte igjen; *fig.* begynde igjen, fornye; *v pr.* fornyes, begyndes paa Ny (om Underhandlinger); – la conversation, begynde igjen en afbrudt Samtale; – amitié avec q., indgaae paa Ny Venskab med En.

Renoueur, se, *s.* En, som bringer forvredne Lemmer igjen i Leie (ogs. rebouteur el. rhabilleur).

Renouveau, *m.* Foraar; *fa. p. u.*

Renouvelable, *a.* som kan fornyes.

Renouveler, *v. a.* fornye, sætte Noget Nyt i Stedet for det Gamle; forfriske, gjenoplive; begynde paa Ny; sætte igjen i Kraft; *v. n.* begynde med fornyet Kraft, fordoble (med de); *v. pr.* fornyes, gjentages, vende tilbage; – un vigne, beplante paa Ny et Vinbjerg; – un bail, fornye en Contract; – sa maison, antage nye Tjenestefolk; – une mode, indføre paa Ny en Mode; – une ordonnance, sætte en Befaling paa Ny i Kraft; – une douleur, oprippe en Sorg; – son attention, forstærke sin Opmærksomhed; – de zèle, vise ny Iver; – d'appétit, faae Appetit paa Ny; – de jambes, fordoble sine Skridt; *fig.* og *fa.* begynde Noget med fornyet Kraft; le froid se renouvelle, Kulden kommer igjen; se – dans le souvenir de q., gjenkalde sig el. opfriske sig i Ens Erindring; cela est renouvelé des Grecs, det er Noget, man for lang Tid siden har kjendt.

Renouvellement, *m.* Fornyelse; Gjentagelse; Fordobling el. Forøgelse.

Rénovateur, trice, *s.* Fornyer af hvad der har været tilintetgjort el. forandret; (Féo.) Fornyer af Jordegodsbøger.

Rénovation, *f.* Fornyelse.

Renseignement, *m.* Anvisning, Veiledning, Underretning; prendre des –s, indhente Underretninger, Oplysninger. [paa Ny, undervise En paa Ny.

Renseigner, *v. a.* lære En Noget

Rensemencement, *m.* ny Tilsaaning.

Rensemencer, *v. a.* tilsaae paa Ny, omsaae.

Rentamer, *v. a.* skjære igjen Hul paa; *fig.* begynde paa Ny; – une

conversation, indlede paa Ny en afbrudt Samtale.

Rentasser, *v. a.* opstable paa Ny; *v. pr.* dynge igjen paa hinanden.

Rente, *f.* aarlig Indkomst; aarlig Afgift af en Grundeiendom; Rente; frivillig Gave til bestemte Tider, Pension; – usuraire, Aagerrente; – viagère, – à fonds perdu, Livrente.

Renté, e, *p.* som har en aarlig Indkomst, en aarlig Rente; som har Formue, som er rig.

Renter, *v. a.* anvise En Renter, forsyne En med en aarlig Indkomst.

Renterrer, *v. a.* begrave igjen.

Renteux, se, *s.* En, som har en aarlig Rente el. Afgift at udrede; *v.*

Rentier, ère, *s.* Capitalist, som lever af sine Renter; forh. ogsaa En, som svarede aarlig Afgift til Lehnsherren. [red el. Musselin til Kniplinger.

Rentoilage, *m.* ny Besætning af Lær-

Rentoiler, *v. a.* forsyne Kniplinger med ny Besætning; (Peint.) kline et gammelt Maleri paa nyt Lærred.

Renton, *m.* (Charp.) Faltse, Fuge.

Rentonner, *v. a.* fylde igjen i en Tønde; omtappe af et Kar i et andet.

Rentortiller, *v. a.* omvikle igjen.

Rentrainer, *v. a.* bortrive igjen med sig; henrive igjen.

Rentraire, *v. a.* (bruges kun i le prés., i le fut. og i de sammensatte Tider) sye sammen, saa at Syeningen ikke sees, sye forloren Syening.

Rentraiture, *f.* Sammensyning, Stopning, forloren Syening.

Rentrant, *a.* indadgaaende (om Vinkler); *s. m.* (Jeu) Spiller, som afløser en Tabende.

Rentrayeur, se, *s.* Mand el. Kone, som befatter sig med at sammensye el. stoppe Klæder, Lappestræder.

Rentrée, *f.* Aabning paa Ny af en Ret, en Skole, en Forelæsning; en Skuespillers Gjenoptræden efter en Fraværelse; Indkjørsel af Hø o. desl.; Indbetaling af et ventet Tilgodehavende, Oppebørsel af samme; (Ch.) Vildtets Tilbagevenden til Skoven ved Daggry; (Mus.) Hovedemnets Tilbagekomst i en Fuge; (Mar.) Skibets Indsalg foroven; (Jeu) Kjøbekort, Kort, som tages af Stammen i Stedet for dem, som kastes; (Impr.) *pl:* Trykformer.

Rentrer, *v. n.* gaae ind igjen; vende tilbage; komme igjen hjem; begynde igjen; træde igjen op efter en Fraværelse (om en Skuespiller); indkomme (om Tilgodehavende); slaae ind (om Hududslet o. desl.); (Grav.) anbringe Gravstikken paa Ny for at gjøre Stregerne dybere; (Jeu) overtage en tabende Spillers Parti; faae nye Kort paa Haanden i Stedet for de kastede; *v. a.* bringe ind igjen, bære igjen ind; kjøre ind; (Impr.) trække en Linie længere tilbage; il n'est –é qu'à minuit, han er først kommen hjem Kl. 12 om Natten; – du foin, kjøre Hø ind; *fig.* – dans les bonnes grâces de q., gjenerholde Ens Yndest; – dans son bien, gjenindsættes i Besiddelsen af sin Eiendom, gjenerholde sin Formue; – dans son bon sens, komme igjen til Eftertanke; – en soi-même, gaae igjen i sig selv; – en fureur, blive igjen rasende; – en danse, begynde en Sag paa Ny; faire – q. dans la poussière (el. cent pieds sous terre), tilintetgjøre En, forstrække En ved Trudsler; (Jeu) il m'est –é beau jeu, jeg har kjøbt deilige Kort.

Rentrure, *f.* (Manu.) Sted, hvor Delene af et Mynster træffe sammen.

Renvahir, *v. a.* overfalde paa Ny, besætte paa Ny. [el. indhylle igjen.

Renvelopper, *v. a.* omvikle, omringe

Renvenimer, *v. a.* forgifte paa Ny; forværre endnu mere; *fig.* forbittre endnu mere; *v. pr.* blive mere ondartet. [Kurvefletning.

Renverger, *v. a.* (Van.) kante i

Renvergeure (geu udt. ju), *f.* (Van.) Kurvekantning.

Renvers, *m.* (Couv.) Mønningens Belægning med Skifersteen.

Renverse (à la), *loc. ad.* baglænds, paa Ryggen; tomber à la –, falde baglænds.

Renversé, e, *p.* omstyrtet, kastet omkuld; *fig.* bragt i Uorden, ødelagt, forstyrret; *fig.* og *fa.* avoir la figure –e, see bleg og modfalden ud; c'est le monde –, det er den forkeerte Verden; la marmite est –é dans cette maison, i dette Huus er Kosten mager (el. er Smalhans Kok).

Renversement, *m.* Omstyrten; *fig.* Uorden, Forstyrrelse; Undergang, Ødelæggelse; le – de la tête, Forstyrrelse i Tankegangen; le – de l'esprit, fuldkommen Sindsforvirring; (Mar.) Om-

løsning af en Skibslast i et andet Fartøi (*v.* nu: transbordement); (Mus.) Accord, hvori Discanten sættes i Stedet for Bassen; (Arith.) le – d'une fraction, Omsætning af en Brøk, saa at Nævneren gjøres til Tæller og omvendt.

Renverser, *v. a.* omkaste, omstyrte, kuldkaste; vende op og ned paa; *fig.* bringe i Uorden; forstyrre; ødelægge; (Mil.) nedbryde, sløife; bryde Linierne, adsplitte; (Mar.) omlosse Varer i et andet Fartøi (*v.* nu: transborder); (Mus.) omsætte en Melodi i en anden Toneart, transponere; (Arith.) gjøre Nævneren til Tæller og omvendt; *v. pr.* lægge sig paa Ryggen; *fig.* forvirres, blandes sammen; tilintetgjøres; (Mil.) adsplittes; forandre Front; ... – sens dessus dessous el blot –, vende op og ned paa; – des espérances, tilintetgjøre Forhaabninger; – l'esprit de (à) q., indgive En slette Tanker; forstyrre Ens Hoved.

Renverseur, *m.* Kuldkaster, Nedriver; – de noms, Navneomsætter, Forfatter af Anagrammer; *fa. p. u.*

Renvi, *m.* (Jeu) Overbud i Spil.

Renvier, *v. n.* (Jeu) gjøre en Indsats foruden den almindelige, overbyde i Spil.

Renvoi, *m.* Tilbagesendelse; Henvisning, Henvisningstegn; Lysets Tilbagekastning; Afsked, Afskedelse; (Pal. en Sags Henvisning til Dommerne el. til en anden Domstol; en Sags Udsættelse; *pl.* (Méd.) Halsbrynde, Opstødning af nydte Drikkevarer; le – d'un ministre, en Ministers Afsked; une voiture de –, en tom tilbagevendende Reisevogn; des marchandises de –, tilbagegaaende Varer.

Renvoyer, *v. a.* sende igjen, sende tilbage; tilbagelevere; afskedige, afskedige; henvise; afvise; udsætte, opsætte; tilbagestøde; tilbagekaste; (Jur.) henvise en Sag til en Andens Kjendelse; frikjende en Anklaget; *v. pr.* sende hinanden Noget tilbage; – un présent, sende en Foræring tilbage, afslaae den; – un domestique, afskedige en Tjener; – à un livre, henvise til en Bog; – au lendemain, udsætte til den næste Dag; *prov.* – aux calendres grecques, henvise til en Tid, som aldrig indtræffer; *fig.* og *fa.* – q. bien loin, affærdige En kort, give En et kort Afslag; – la balle à q., kaste Bolten tilbage til En; *fig.* svare En, som han har fortjent, i en bidende Tone; se – la balle, kyde Skylden over paa hinanden; – un accusé, frikjende en Anklaget.

Réoccuper, *v. a.* besætte paa Ny, indtage igjen.

Réopiner, *v. n.* stemme endnu engang.

Réordination, *f.* gjentagen Indsættelse af en Geistlig.

Réordonner, *v. a.* befale igjen; indsætte en Geistlig paa Ny.

Réorganisition, *f.* Indretning paa Ny, ny Ordning.

Réorganiser, *v. a* indrette igjen, ordne paa Ny.

Réouvert, e, *p.* gjenaabnet.

Réouverture, *f.* Gjenaabning, Aabning paa Ny.

Réoxyder, *v. a.* (Chi.) forvandle igjen til et Oxyd el. en Halvsyre.

Repaire, *m.* vilde Dyrs Hule; *fig.* Tyvehul, Røverkule; (Ch.) Skarn af Ulve, Harer og nogle andre vilde Dyr.

Repairer, *v. n.* (Ch.) ligge i sin Hule (om vilde Dyr); *v. p. u.*

Répaissir, *v. a.* gjøre tykkere; *v. n.* blive tykkere.

Répaississement, *m.* Fortykkelse.

Repaître, *v. n.* æde sit Foder; spise undervejs; *v. a.* nære, føde (især i fig. Betydn.); *v. pr.* nære sig af; – ses yeux d'un spectacle, gotte sine Øine med Synet af et Skuespil; – q. de vaines espérances, afspise el. opholde En med tomme Forhaabninger; il ne se repaît pas de si peu de choses, han lader sig ikke nøie med saa Lidt.

Repamer, *v. a.* skylle Lærreder i rinden.

Repâmer (se), *v. pr.* besvime igjen.

Répandre, *v. a.* helde ud; spilde; udgyde, udøse, uddele; udbrede; *v. n.* spilde; *v. pr.* udgyde sig; udbrede sig; deeltage i selskabelige Glæder; – du vin sur la nappe, spilde Vin paa Dugen; prenez garde de ne rien –, vogt Dem for Intet at spilde; – des larmes, udgyde Taarer, græde; – de l'argent, uddele Penge; – du sang, udgyde Blod, saare, dræbe; – une erreur, udbrede en Vildfarelse; la nouvelle se répandit vite, Efterretningen udbredte sig hurtigt; se – en longs discours, udbrede sig i mange Ord, holde lange Taler; il aime à se – dans le monde, han holder af at komme meget omkring.

Répandu, e, *p.* udbredt; être fort –

dans le monde, tage megen Deel i selskabelige Glæder; *pop.* avoir la bile -e dans le sang, have Gulsot.

Réparable, *a.* som kan istandsættes el. erstattes.

Réparage, *m.* (Manu.) anden Overskæring af Klæde.

Reparaître, *v. n.* komme igjen til Syne.

Réparateur, trice, *s.* Gjenopretter (*p. u.*); le - du genre humain, Menneskeslægtens Forsoner, Christus; *fa.* og *iron.* - des torts, uanmodet Fredsmægler; *a.* sommeil -, vedervægende Søvn.

Réparation, *f.* Forbedring, Udbedring, Istandsættelse; Godtgjørelse; Erstatning; - d'honneur, Æresopreisning; faire - à q., gjøre En en Æreserklæring; (Jur.) -s civiles, Skadeserstatning for en tilføiet Uret.

Réparatoire, *a.* erstattende, godtgjørende.

Repare, *f.* Mærke til at kjende Delene af et sammensat Arbeide (repère).

Réparer, *v. a.* udbedre, istandsætte; *fig.* opreise, gjenoprette; gjøre en Feil god igjen; erstatte; *fig.* - ses forces, gjenvinde sine Kræfter; - ses affaires, bringe sin Formue igjen paa en god Fod; - sa faute, udslette en Feil; - l'honneur de q., forskaffe En en Æresopreisning; - une perte, forvinde et Tab; - le temps perdu, gjenindhente den tabte Tid.

Reparer, *v. a.* udsmykke paa Ny, pryde el. forskjønne igjen.

Réparition, *f.* (Astr.) Stjerners Udtræden igjen af Formørkelsen, deres Fremkomst igjen (modsf. occultation; s. réapparition).

Reparler, *v. n.* tale paa Ny om Noget; *v. a.* tale igjen (et Sprog); *v. pr.* tale med hinanden igjen; se - avec q., indgaae igjen Venskab med En, blive igjen Venner.

Repartage, *m.* anden Deling.

Repartager, *v. a.* dele igjen, dele anden Gang.

Repartie, *f.* Gjensvar, rede, hurtigt Svar.

Répartiement, *m.* Fordeling af Paalæg.

Repartir, *v. n.* reise igjen; vende tilbage til (pour); *v. a.* og *v. n.* svare, give et rask Svar; - des (el. par des) impertinences, give uforskammede Gjensvar, svare med Uartigheder.

Répartir, *v. a.* (regelmæssigt Verbum som finir), dele, fordele.

Répartiteur, *s.* og *a. m.* En, som bestyrer en Fordeling.

Répartition, *f.* Deling, Fordeling.

Reparton, *m.* Stykke af en Skifersteensblok.

Repas, *m.* Maaltid; un - prié, et Gjæstebud, hvortil et bestemt Antal Personer ere indbudte; ne faire qu'un -, kun holde eet Maaltid om Dagen.

Repassage, *m.* Slibning; Strygning; Opfarvning; Afpolering.

Repasse, *f.* (Boul.) grovt Meel, blandet med Klid; gjentagen Distillering.

Repasser, *v. n.* gaae igjen forbi, komme oftere forbi; *v. a.* gaae igjen over, sætte igjen over; slibe, aftrække; stryge, glatte, polere; opfarve; *fig.* overveie; gjennemsee, gjennemgaae; tilbagekalde sig; nedrive; prygle; - la mer, sætte igjen over Havet; - un rasoir, slibe el. aftrække en Barbeerkniv; - la lime sur un ouvrage, polere et Arbeide paa Ny, omarbeide det; - des étoffes par la teinture, opfarve paa Ny; farve dem anden Gang; - un chapeau, opsætte en Hat; - sa leçon, repetere sin Lectie, gjennemlæse den endnu engang; - un compte, gjennemgaae paa Ny en Regning; - qc. dans sa mémoire, tilbagekalde sig Noget i Hukommelsen; *pop.* - q., rive En dygtigt ned; prygle En.

Repassette, *f.* (Manu.) fiin Karte.

Repasseur, se, *s.* (Ép.) En, som sliber Naalespidser; *f.* Strygekone.

Repaumer, *v. a.* overstære Klæde anden Gang; udvaske el. skylle Klæde i Vand.

Repaver, *v. a.* brolægge paa Ny, omlægge Steenbroen.

Repayer, *v. a.* betale endnu engang.

Repêcher, *v. a.* trække op af Vandet, hvad der er faldet deri, opfiske.

Repeigner, *v. a.* kæmme igjen.

Repeindre, *v. a.* ommale, opmale igjen; opfriske bestadigede Steder i et Maleri.

Repeint, e, *p.* opmalet paa Ny, ommalet; *s. m.* ommalet el. opfrisket Sted i et Maleri.

Repeler, *v. a.* (Tann.) skrabe et Skind anden Gang.

Repeloter, *v. a.* opvikle paa Ny i Nøgle.

Rependre, *v. a.* hænge op igjen.

Repenelle, *f.* (Ois.) Snare til at fange Smaafugle.

Repenser, *v. n.* tænke igjen over Noget, overveie paa Ny.

Repentailles, *f. pl.* Anger, Ruelse; *v.*

Repentance, *f.* Anger, Fortrydelse over Synden.

Repentant, e, *a.* angerfuld, bodfærdig.

Repenties, *f. pl.* bodfærdige Søstre, Slags Nonner (ogs. filles -s).

Repentir, *m.* Anger; (Peint.) Spor af et første Udkast, som man har villet forandre.

Repentir (se), *v. pr.* angre, fortryde; il se repent *de* sa mauvaise conduite, han angrer sin slette Opførsel.

Repépion, *m.* (Ép.) Slags Preen.

Repercer, *v. a.* gjennembore el. gjennemstikke paa Ny.

Reperceuse, *f* (Joa.) Fruentimmer, som gjennemborer Arbeider, der skulle være gjennemsigtige.

Répercussif, ive, *a.* (Méd.) tilbagedrivende; *s. m.* inddrivende Middel.

Répercussion, *f* (Méd.) Tilbagedrivning af Vædsker; (Phys.) Tilbagekasten af Lyden el. Lyset; (Mus.) hyppig Gjentagelse af de samme Toner.

Répercuter, *v. a.* (Méd.) drive Vædsker tilbage; (Phys.) kaste tilbage.

Reperdre, *v. a.* tabe igjen.

Repère, *m.* Mærke til at kjende Delene af et sammensat Arbeide; Mærke som tjener til Maal (s. repare).

Repérer, *v. a.* anbringe Mærker.

Répertoire, *m.* ordnet Register over en Samling; Fortegnelse over de Stykker, som opføres paa et Theater; Liste over Skuespillene, som skulle opføres i en Uge; *fig.* og *fa.* En, som husker mange Ting, et levende Repertorium.

Repeser, *v. a.* veie om igjen, veie paa Ny.

Répétailler, *v. a.* gjentage kjedsommeligen Et og det Samme; *fa.*

Répéter, *v. a.* gjentage; fortælle hvad Andre have sagt; gjennemgaae for sig selv, læse flere Gange over paa; forklare el. gjennemgaae Lectier med Elever, overhøre samme; anstille Prøve (om Skuespil); reflectere, afspeile; gjentage for Symetriens Skyld; (Jur.) fordre tilbageleveret, reclamere; afhøre Vidner; *v. n.* sladdre af Skole; *v. pr.* fortælle altid det Samme, gjentage sig selv; indtræffe el. hændes ofte; - une expérience, gjentage et Forsøg; - ses écoliers, gjennemgaae Lectier med sine Elever; les enfants aiment à -, Børn ville gjerne sladdre af Skole.

Répétiteur, *m.* Repetent, som gjennemgaaer Skolelectier med Elever og overhører dem i samme; (Mar.) Skib, som repeterer Signaler; *a.* cercle -, Instrument til at udmaale Vinkler med stor Nøiagtighed.

Répétition, *f.* Gjentagelse; Gjennemlæsning el. Indstudering af en Lectie; Prøve over et Skuespil; être en -, indøves (om et Skuespil); have et Stykke, som indøves til Opførelse (om en Forfatter); (Jur.) Tilbagefordring.

Repétrir, *v. a.* ælte endnu engang.

Repeuplement, *m.* Gjenbefolkning, et Lands Opfyldning med nye Indvaanere; en Fiskeparks Besætning med nye Fisk; en ødelagt Skovs Beplantning paa Ny.

Repeupler, *v. a.* befolke et Land paa Ny; sætte nye Fisk i en Fiskepark; fylde en Vildtbane med frisk Vildt; beplante en ødelagt Skov paa Ny; *v. pr.* befolkes, fyldes paa Ny.

Repic, *m.* (Jeu) en Halvfemsindstyver i Piquet; *fig.* faire q. - et capot, bringe En til Taushed.

Repiler, *v. a.* støde el. stampe paa Ny.

Repiquer, *v. a.* stikke en Gang endnu.

Répit, *m.* Frist, Opsættelse, Henstand; lettres de -, Henstands Bevilling, som tilstaaes Skyldnere.

Replacement, *m.* en Tings Opstillen el. Hensættelse igjen paa dens Plads; ny Ansættelse.

Replacer, *v. a.* opstille el. hensætte Noget igjen paa sin Plads; skaffe En igjen en Tjeneste; *v. pr.* komme igjen i Tjeneste, faae en ny Plads [paa Ny.

Replaider, *v. a.* forsvare en Sag paa Ny.

Replanchéier, *v. a.* belægge med nye Bræder, lægge nyt Brædegulv.

Replanir, *v. a.* glatte, afhøvle, afstrabe.

Replanissement, *m.* Afpolering, Afhøvling.

Replantation, *f.* Omplantning, Beplantning paa Ny.

Replanter, *v. a.* omplante et Træ; beplante en Plads med nye Træer.

Replâtrage, *m.* tynd Beklædning

af Gibs; *fig.* og *fa.* flet Middel til at ſkjule en Feil, usel Udflugt; ſrømtet, fortvarende Forſoning.

Replâtrer, *v. a.* gibſe paa Ny; overtrække igjen med Gibs; *fig.* og *fa.* ſøge at beſmykke en Feil el. at gjøre den god igjen.

Replâtreur, *m.* En, ſom ſøger at undſkylde og beſmykke Alt; *fa.*

Replet, ète, *a.* tyk og feed, fyldig (kun om Mennesker).

Réplétion, *f.* overdreven Fedme, Fuldblodighed, Mavens Overlæsning; (Dr. can.) en graduceret Geiſtligs fuldſtændige Forſørgelſe el. Indtrædelſe i Nydelſe af en Kloſterindtægt.

Repleurer, *v. a.* begræde igjen; *v. n.* græde paa Ny.

Repleuvoir, *v. n.* regne igjen.

Repli, *m.* Læg, Fold; *fig.* Sjælens Hemmelighed; les plis et les -s du cœur humain, det menneſkelige Hjertes lønligſte Folder; *pl.* Slangens Bugter, naar den bevæger ſig.

Repliement, *m.* Sammenlægning i Læg; ſammenlagt Fold.

Replier, *v. a.* lægge igjen i Fold; *v. pr.* krumme ſig, bøie ſig, ſnoe ſig; *fig.* bruge nye Kunſtgreb el. Omveie for at ſætte Noget igjennem; se - sur soi-même, anſtille Betragtninger over ſig ſelv, gaae i ſig ſelv; (Mil.) trække ſig tilbage i ſluttede Rækker; se - sur un corps, ſlutte ſig til et Corps, forene ſig med ſamme; (Man.) dreie el. ſvinge ſig hurtigen.

Réplique, *f.* Gjenſvar; Gjenmæle; (Mus.) Gjentagelſe af Octaverne; (Th.) Stikord; cela est sans -, derimod kan Intet indvendes.

Répliquer, *v. a.* ſvare, gjendrive; indvende; *v. n.* give et kort og bidende Svar; il ne souffre pas qu'on lui réplique, han taaler ikke, at man ſvarer ham igjen.

Replisser, *v. a.* lægge igjen i Læg.

Replonger, *v. a.* neddykke igjen; *fig.* ſtyrte igjen i; *v. n.* dykke igjen under; *v. pr.* dykke ſig igjen under Vandet; *fig.* hengive ſig paa Ny til Noget; - q. dans de nouveaux malheurs, ſtyrte En igjen i nye Ulykker; se - dans la débauche, hengive ſig paa Ny til Udſvævelſer.

Repolir, *v. a.* glatte igjen, polere igjen; *fig.* rette, efterſee igjen et Skrift.

Repolissage, *m.* Ompolering, gjentagen Polering af et Guldarbeide.

Repolon, *m.* (Man.) Volte el. Sving i fem Tempo.

Repomper, *v. a.* udpompe igjen.

Répondant, e, *s.* Examinand ved en offentlig Examen; Reſpondens ved en Diſputats el. ved en Kirkemeſſe, Cautioniſt, Borgen; se rendre caution et - pour q., gaae i Caution for En.

Repondre, *v. a.* lægge igjen Æg.

Répondre, *v. a.* ſvare, beſvare; gjøre Undſkyldninger el. Indvendinger; gjendrive; ſtøde ud til; ſtaae i rigtigt Forhold til; ſtemme med, ſvare til; viſe. Gjengjæld; indeſtaae for, være Borgen for; *v. pr.* ſvare ſig ſelv, ſvare hinanden; forſtaae hinanden, harmonere, ſympathiſere; il ne lui répondit rien, han ſvarede ham Intet; - à propos, ſvare til rette Tid; - en Normand, give et tvetydigt Svar; - à une objection, gjendrive en Indvending; un valet qui répond, en Tjener, ſom giør Indvendinger; cette allée répond à la cour du château, denne Allee fører til Slotsgaarden; la sonnette répond dans la cuisine, Klokken gaaer ud (hører) i Kjøkkenet; la douleur lui répond à la tête, Smerten virker eller føles op i hans Hoved; la seconde partie du discours ne répond pas à la première, den anden Deel af Talen ſtaaer ikke i Forhold til den første; tout répond à nos vœux, Alt ſtemmer med vore Ønſker; - à l'amour de q., gjengjælde Ens Kjærlighed; - pour q., gaae i Borgen for En; - d'un prisonnier, indeſtaae for en Fanges Tilſtedeblivelſe; leurs cœurs se répondent, deres Hjerter ſympathiſere; *prov.* il ressemble au prêtre Martin, il chante et il répond, han ſvarer paa ſine egne Spørgsmaal; qui répond paye, den, ſom borger, maa betale.

Répons, *m.* Skriftſted, hvormed Choret ſvarer Præſten i Kirken; (Impr.) ſæreget Skrifttegn, ſom betegner Choretś Svar.

Réponse, *f.* Svar; Gjendrivelſe; une - de Normand, et tvetydigt Svar; rendre - de (el. sur) qc., give Svar paa Noget; attendre -, vente Svar; avoir pour -, faae til Svar; faites-moi - par le premier courrier, ſvar

mig med første Post; il n'y a pas de –, der behøves intet Svar; *prov.* telle demande, telle –; à sotte demande, sotte –, som man raaber i Skoven, faaer man Svar; à sotte demande, point de –, et taabeligt Spørgsmaal er ikke Svar værdt.

Reponte, *f.* ny Æglægning.

Répopulariser, *v. a.* gjøre igjen yndet af Folket.

Report, *m.* (Com.) Transport af Summen paa den ene Side til den næste; den transporterede Sum.

Reportage, *m.* aarlig Afgift bestaaende i den halve Tiende.

Reporter, *v. a.* føre tilbage, bringe tilbage; overføre fra et Sted til et andet, transportere; fortælle hvad man har seet el. hørt andetsteds; *v. pr.* begive sig tilbage til et Sted; *fig.* henflytte sig til et Sted i Tanken.

Repos, *m.* Ophør af Bevægelse, Ophold med Arbeide, Hvile; Roligbed, Sindshvile, Sindsro; hvilende Stilling; Sted, hvor man kan hvile; (Arch.) Afsats paa en Trappe; (Poé.) Cæsur efter den 6te Stavelse i Alexandriner og efter d. 4de Stavelse i tifodede Vers; (Mus.) Pause; (Peint.) Sted i et Maleri, hvor Lyset er mindre stærkt og hvor der kun er faa enkelte Gjenstande; le champ du –, Kirkegaarden; mettre le chien d'un fusil au –, stille Hanen paa et Gevær i Ro; se tenir en –, holde sig rolig; je suis en – de ce côté-là, derfor er jeg ganske rolig, det ængster jeg mig ikke for; dormir en – sur une affaire, ikke ængste sig for en Sag; soyez en – sur mes affaires, blandt Dem ikke i mine Anliggender, bryd Dem ikke derom; aller prendre son –, lægge sig til at sove.

Reposé, e, *p.* udhvilet; un teint –, en frist og livlig Ansigtsfarve (især om Fruentimmer); à tête –e, efter nøie Prøvelse, efter moden Betænkning.

Reposée, *f.* (Ch.) Sted, hvor Vildtet udhviler sig (ogs. lit el. chambre).

Reposer, *v. a.* lægge i en rolig Stilling, forskaffe Hvile, udhvile; *fig.* vederkvæge, forfriske; berolige; *v. n.* hvile, sove; henligge, opbevares; sætte sig; sætte Bundfald; hvile paa; *fig.* berolige sig; fatte sig; grunde sig paa; *v. pr.* udhvile sig; *fig* stole paa, forlade sig paa; *fig* n'avoir pas où – sa tête, ikke have hvad man kan hælde sit Hoved til, være uden Hjem, i den yderste Nød; – ses yeux sur un objet, lade sine Øine med Velbehag dvæle ved en Gjenstand; cela repose la vue, det vederkvæger Synet; quand ce vin sera –é, il sera bon, naar denne Vin faaer sat sig, vil den blive god; laissez – vos esprits, lad Deres Sind blive roligt, fatte sig; c'est en vous seul que mon espoir repose, det er paa Dem ene, at mit Haab støtter sig; je me repose sur lui, jeg stoler paa ham.

Reposoir, *m.* Hvilealter, som opføres paa Veien for Processionen paa Christi Legemsfest.

Repous, *m* (Maç.) Slags Murkalk blandet med Murgrums.

Répouser, *v. a.* tage igjen til Ægte.

Repoussable, *a.* som maa drives tilbage; som maa afvises, forkastes.

Repoussant, e, *a.* frastødende, modbydelig.

Repoussement, *m.* Tilbagestødven (om et Skydegevær, som er for stærkt ladet).

Repousser, *v. a.* kaste tilbage; drive tilbage; tilbagevise, afvise, gjendrive; forkaste; *v. n.* staae imod; støde (om et Gevær); styde ud igjen, vore frem paa Ny; *fig.* være frastødende; (Impr.) trykke med Haanden et Bogstav, som fattes i hvad der er trykt; – la force par la force, tilbagedrive Magt med Magt; – une injure, afvise en Fornærmelse; – la calomnie, gjendrive Bagvaskelsen; – une tentation, modstaae en Fristelse; ce ressort repousse trop, denne Fjer springer for stærkt tilbage; le fusil repousse, Geværet støder; cet arbre repousse du pied, dette Træ styder igjen ud fra Roden; *fig.* og *fa.* il a une figure qui repousse, han har et frastødende Ansigt.

Repoussoir, *m.* Jernredskab til at drive Nagler ud; Tang til at udtrække Tænder; *pl.* (Peint.) Figurer, malede i Forgrunden med stærke Farver for at andre Gjenstande kunne sees i Afstand.

Repouster, *v. a.* ryste Krudt for at [rense det for Klumper.

Répousseter, *v. a.* afstøve paa Ny.

Répréhensible, *a.* lastværdig, dadelværdig.

Répréhensif, ive, *a.* dadlende, irrettesættende. [Irrettesættelse.

Répréhension, *f.* Dadel, Bebreidelse,

Reprendre, *v. a.* tage igjen; tilbagetage, indtage paa Ny; paagribe igjen; erholde igjen; fortsætte igjen; opføre igjen; sye sammen; dadle, laste, irrettesætte; critisere, udsætte paa; *v. n.* komme sig igjen, læges; lægge til igjen; begynde igjen, vende tilbage; finde Bifald efter et Uheld; slaae igjen Rod (om Vexter, som omplantes); (Man.) stifte Fod i Galop; *v. pr.* rette sig selv i Talen; læges; – ses forces, komme igjen til Kræfter; – courage, fatte igjen Mod; – ses esprits, komme igjen til sig selv; – haleine, trække Veiret, hvile sig; – la conversation, begynde igjen en afbrudt Samtale; – la chose de plus haut, gaae længere tilbage i en Sag, begynde en Fortælling om Noget længere tilbage i Tiden; – le dessus, faae igjen Overhaand; – un mur sous œuvre, udbedre en Muur fra Grunden af; – une étoffe, sye Nogset sammen paa et Stykke Tøi; on reprend en vous bien des choses, man dadler mange Ting hos Dem; il n'y a rien à – en cela, der er Intet at udsætte derpaa; il trouve à – à tout, han finder Noget at udsætte paa Alt; (Pal.) – une instance, fortsætte en Sag, som er bleven afbrudt enten med samme el. med en anden Part; il a été repris de justice, han er bleven straffet af Øvrigheden; ... la fièvre lui a repris, han har igjen faaet Feber; la goutte l'a (lui a) repris, hans Podagra er igjen kommen tilbage; le froid a repris, Kulden er begyndt paa Ny; la rivière a repris, Floden er igjen lagt til; la plaie commence à –, Saaret begynder at læges; le malade reprend, den Syge kommer sig; cette pièce de théâtre a repris, dette Theaterstykke har igjen hævet sig; ce pommier a repris, dette Æbletræ har igjen slaaet Rod; .... il dit un mot peu convenable, mais il se reprit aussitôt, han brugte et lidet passende Udtryk, men han rettede sig selv strax; la plaie se reprend, Saaret lukkes igjen, læges.

Repreneur, se, *s.* En, som finder at udsætte paa Alt; *fa.*

Représaille, *f.* Gjengjældelse; Hævn, som udøves imod en Fjende, der har krænket Krigsretten, Represaille (især i *pl.*); *fig.* user de –s, gjengjælde en Fornærmelse med en anden, Skjemt med Skjemt.

Représentant, e, *s.* En, som træder i en Andens Sted; Repræsentant; Deputeret.

Représentatif, ive, *a.* forestillende, repræsenterende; caractère –, overordentlige Gesandters Fuldmagt til at forestille deres Souverain; gouvernement –, Regjeringsform, i hvilken Folkets Udvalgte tage Deel i Regjeringen.

Représentation, *f.* Fremviisning; Afbildning; Fremstilling; Forestilling af et Skuespil; en Embedsmands Maade at leve paa overeensstemmende med sin Stillings Værdighed; værdig, imponerende Anstand; besteden Indvending, Forestilling; la – nationale, Forestilling af Nationen ved dens Udvalgte; Nationens Ret til Deeltagelse i Regjeringen ved Udvalgte; c'est un homme d'une belle –, det er en Mand af smuk Anstand; faire des –s, gjøre Indvendinger, Forestillinger; (Jur.) droit de –, Ret til at træde i en afdød Arveberettigets Sted.

Représenter, *v. a.* fremvise; forevise; gjenkalde Billedet af; forestille; afbilde; beskrive; opføre; træde i Ens Sted, repræsentere; fremtræde med Værdighed; føre et Huus el. en Stand svarende til sin Værdighed; gjøre opmærksom paa; *v. n.* have en værdig Anstand; føre sig efter sin Stand; føre et stort Huus; *v. pr.* fremstille sig; forestille sig; erindre sig, tænke sig; opføres; cette glace représente fidèlement les objets, dette Speil gjengiver nøiagtigen Gjenstandene; cet enfant me représente parfaitement son père, dette Barn gjenkalder mig fuldkomment sin Fader; ce poète a bien –é le caractère de son héros, denne Digter har heldigen fremstillet (skildret) sin Helts Charakteer; cet homme représente bien, denne Mand har et imponerende Ydre, forstaaer at haandhæve sin Stillings Værdighed; on lui a –é les suites fâcheuses de sa démarche, man har forestilt (foreholdt) ham de sørgelige Følger af hans Skridt.

Répressif, ive, *a.* undertrykkende, hæmmende.

Répression, *f.* Undertrykkelse, Standsning, Afværgelse.

Reprêter, *v. a.* laane ud paa Ny.

Reprier, *v. a.* bede igien.

Réprimable, *a.* som kan el. bør hæmmes el. undertrykkes.

Réprimandable, *a.* som fortjener at dadles, at irettesættes.

Réprimande, *f.* Irettesættelse.

Réprimander, *v. a.* irettesætte; je l'en ai -é, jeg har irettesat ham derfor.

Réprimant, e, *a.* hæmmende, undertrykkende.

Réprimer, *v. a.* standse, hæmme, afværge; undertrykke.

Repris, *m.* (Pal.) un - de justice, En, som forhen har været tiltalt for Retten el. afstraffet for en Forbrydelse.

Reprise, *f.* Fortsættelse af hvad der har været afbrudt, Gjentagelse; (Th.) Gjenopførelse af et Stykke; (Mus.) Deel af en Melodi, som skal gjentages; anden Deel af en Melodi; Repetitionstegn; (Peint.) Omarbeidning af et Malerie; (Maç.) Istandsættelse af en Muur; (Cout.) Udbedring el. Stopning af Tøi, Kniplinger o. desl.; (Fin.) Regnskabspost, som endnu ikke er indkommen og derfor anføres baade paa Indtægts og Udgifts Listen; (Jeu) Parti, som spilles om, Bete; (Mar.) tilbageerobret Skib; ... *pl.* (Jur.) hvad Enken el. Børnene kunne tage forlods ud af en Arv; (Meun.) Gryn og Klid, som blive tilbage efter det første Meel; ... à plusieurs -s, *loc. ad.* gjentagne Gange.

Repriser, *v. a.* omtaxere; udbedre med Synaalen, stoppe.

Réprobateur, trice, *a.* dadlende, misbilligende.

Réprobation, *f.* Fordømmelse, Forstødelse fra den evige Salighed; Misbilligelse.

Reprochable, *a.* dadelværdig, lastværdig; (Pal.) forkastelig (om et mistænkeligt Vidne).

Reproche, *m.* Bebreidelse, Irettesættelse; *pl.* Indsigelser imod Vidner; sans -, uden at gjøre Bebreidelser; homme sans -, en dadelfri Mand.

Reprocher, *v a.* bebreide, irettesætte; *v. pr.* gjøre sig Bebreidelser; fortryde Noget; negte sig Noget; il lui reprocha ses fautes, han bebreidede ham hans Feil; - un bienfait à q., erindre En om en Velgjerning, han synes at have glemt; *fa.* - les morceaux à q., tælle En hver Bid i Munden; (Jur.) - des témoins, gjøre Indsigelser imod Vidners Troværdighed; l'avare se reproche tout, den Gjerrige negter sig selv Alt.

Reproducteur, trice, *a.* (Did.) frembringende paa Ny, reproducerende.

Reproductibilité, *f.* (Did.) Reproductivitet.

Reproductible, *a.* (Did.) som kan frembringes paa Ny, som kan reproduceres.

Reproductif, ive, *a.* (Did.) gienfrembringende; faculté -ive, Reproductionsevne.

Reproduction, *f.* Frembringelse paa Ny; Forplantelse.

Reproduire, *v. a.* frembringe paa Ny, fremkomme igien med Noget; gjengive; *v. pr.* frembringes paa Ny; forplante sig; *fig.* lade sig igien see, vise sig igien.

Repromettre, *v. a.* gjentage sit Løfte.

Réprouvé, e, *a.* og *s.* fordømt, forstødt; abandonner q. à son sens -, lade En forblive i sin Vildfarelse, i sin Forstokkelse; *s.* en Fordømt; et slet Menneske; *fa.* avoir un visage de -, have et stummelt Aasyn.

Reprouver, *v. a.* bevise paa Ny.

Réprouver, *v. a.* forkaste, misbillige, fordømme.

Reps (s udt.), *m.* Slags meget stærkt Silketøi.

Reptile, *m.* krybende Dyr, Reptil; Kryb; *fig.* Kryber, krybende Charakteer; Menneske, som ved lave Midler søger at hæve sig; *a.* krybende.

Repu. e, *p.* foret; *fig.* mættet (s. repaître).

Républicain, e, *a.* angaaende el. henhørende til en Republik, republikansk; republikansk sindet; *s.* Republikaner; -inde.

Républicaniser, *v. a* gjøre til Republik; gjøre republikansk sindet.

Républicanisme, *m.* republikansk Aand; Tilbøielighed for den republikanske Forfatning.

Républicole, *m.* Beboer af en Republik.

République, *f.* Fristat, Republik; Stat; *fig.* la - des lettres, den lærde Verden; *fa.* c'est une petite -, det er en talrig Familie, en heel lille Stat.

Repuce, *m.* Snare til at fange Smaafugle.

Répudiation, *f.* en Hustrues Forskydelse.

Répudier, *v. a.* forskyde sin Hustru; *fig.* forskyde, forkaste; (Jur.) - une succession, frasige sig en Arv.

Répugnance, *f.* Modbydelighed; Utilbøielighed; avoir de la – à faire qc., have Modbydelighed for at gjøre Noget; avoir de la – pour q., have Utilbøielighed for En.

Répugnant, e, *a.* modbydelig; stridende imod; proposition –e à la raison, Forslag stridende mod Fornuften.

Répugner, *v. n.* stride imod; indeholde Modsigelse; føle el. foraarsage Modbydelighed; cela répugne au sens commun, det strider imod sund Fornuft; cela répugne, det indeholder Modsigelse; det vækker Modbydelighed; j'y répugne, det har jeg Modbydelighed for; cet homme me répugne, denne Mand er mig modbydelig. [formere sig stærkt, mylre frem.

Répulluler, *v. n.* atter formere sig;

Répulsif, ive, *a.* (Phys.) tilbageføbende.

Répulsion, *f.* (Phys.) Tilbageføbning; Fraføbning; Tilbageføb.

Répurgation, *f.* ny Afføring.

Répurger, *v. a.* afføre paa Ny.

Réputation, *f.* Rygte; godt Navn og Rygte, Anseelse (uden Tillægsord altid i god Betydn.); Ry; être en bonne –, el. blot être en –, staae i godt Ry; être en mauvaise –, have et slet Rygte; se faire une –, skaffe sig et Navn; acquérir de la –, erholde Anseelse; mettre q. en –, bringe En i Anseelse; perdre q. de –, forspilde Ens gode Navn og Rygte.

Réputer, *v. a.* anse for, antage for; je le réputais homme d'honneur, jeg troede, at han var en Mand af Ære; il est –é fort riche, han ansees for meget rig.

Requart, *m.* (Féo.) Fjerdepart af Fjerdedelen (Lehnsafgift af Salg, Arv el. Skænk).

Requérable, *a.* (Jur.) som kan indkræves el. fordres.

Requérant, e, *a.* (Jur.) ansøgende; begjærende; *s. m.* Reqvirent, Ansøger.

Requérir, *v. a.* søge om Noget, anholde om; fordre, begjære; reqvirere; *fa.* udkræve; hente anden Gang (i d. Betydn. i l'inf. med envoyer); il m'en a requis, han har anmodet mig derom; – aide et assistance, begjære (reqvirere) Hjælp og Bistand; *fa.* cela requiert célérité, det fordrer Hurtighed.

Requête, *f.* Begjæring til Domstolene, Ansøgning, Bønskrift; *fa.* Bøn; (Ch.) gjentagen Jagt efter Vildt, hvis Spor man har tabt; présenter – à un tribunal, indgive Ansøgning til en Domstol; on a accordé, refusé sa –, man har bevilget, afslaaet hans Begjæring; on a prononcé sur sa –, man har taget en Bestemmelse angaaende hans Ansøgning; il a été débouté de sa –, hans Ansøgning er bleven afviist; on a mis néant au bas de sa –, man har afslaaet hans Ansøgning; j'ai fait droit à sa –, jeg har opfyldt hans Bøn; lettres de – civile, Befaling til Ophævelse af en fældet Dom; maître des –s, Referent af Ansøgninger, som indgives; (Com.) être de –, være sjelden (om Varer); (Ch.) corner à –, blæse Hundene sammen for at opspore Vildtet paa Ny.

Requêté, *m.* (Ch.) Jagtmelodi, hvormed Hundene kaldes tilbage.

Requêter, *v. a.* (Ch.) opspore paa Ny.

Requiem, *m.* Bøn for de Døde, Sjælemesse (messe de –); *pl.* des –.

Requin el. chien de mer, *m.* (H. n.) Haifisk, Hai. [paa en naragtig Maade.

Requinquer (se), *v. pr.* udmeie sig

Requint, *m.* (Féo.) Femtedeel af Femtedelen (Lehnsafgift af Salg, Arv el. Skænk).

Réquiper, *v. a.* udruste paa Ny.

Requis, e, *p.* som udfordres; forlangt, nødvendig; les qualités –ses, de fordrede el. nødvendige Egenskaber.

Requise, *f.* i Udtr.: cette chose sera de –, denne Ting vil blive sjelden (hellere: sera de requête).

Réquisition, *f.* Ansøgning, Begjæring, Fordring, Reqvisition; Udskrivning; Opbud; det udskrevne Mandskab (1790).

Réquisitionnaire, *m.* ungt Menneske, udskrevet til Krigstjenesten.

Réquisitoire, *m.* Begjæring til en Ret fra Generalprocureuren; Reqvisitorium.

Réquisitorial, e, *a.* som foretages i Følge et Reqvisitorium.

Resacrer, *v. a.* indvie paa Ny.

Resaigner, *v. a.* aarelade igjen; *v. n.* bløde paa Ny. [sin Hilsen.

Resaluer, *v. a.* hilse igjen; gjentage

Resarcelé, e, *a.* (Blas.) indlagt med Kors af andre Farver (om Kors).

Resarcler, *v. a.* luge igjen, omluge.

Rescampir, *v. a.* (Dor.) udbedre med Bleghvidt. [af et Segl, ny Forsegling.

Rescellement, *m.* ny Paatrykning

Resceller, *v. a.* besegle paa Ny.

Rescif, *m.* s. récif.

Rescindant, *m.* (Pal.) Begjæring om en Doms Ophævelse.

Rescinder, *v. a.* (Pal.) erklære en Retsact for ugyldig, omstøde.

Rescision, *f.* (Pal.) Ophævelse el. Tilintetgjørelse af en Retshandling.

Resciso re, *m.* (Pal.) Hovedgjenstanden for den annullerede Retshandling.

Rescription, *f.* skriftlig Anviisning til at bæve et Pengebeløb (ogs. mandat).

Rescrit, *m.* de romerske Keiseres skriftlige Svar paa Spørgsmaal angaaende Regjeringsanliggender; Rescript; Pavens Svar paa et Spørgsmaal i kirkelige Anliggender (ogs. bulle el. monitoire).

Réseau, *m.* lille Jagtgarn; Net; strikket el. fileret Arbeide; (An.) Blodkarrenes Sammenfletning.

Résection, *f.* (Chir.) Affavning af Beenudvæxter.

Réséda, *m.* (Bot) Reseda.

Résédacée, *f.* (Bot.) Resedaart.

Réservation, *f.* Ret, Paven har forbeholdt sig til at udnævne til visse Embeder; Ret, En har forbeholdt sig.

Réserve, *f.* Forbehold, forbeholden Undtagelse; forbeholden Gjenstand; Tilbageholdenhed, Besked enhed; Forsigtighed; (Jur.) – légale, Arvedeel, hvorover der ikke kan disponeres og som forbeholdes enkelte Arvinger; (Mil.) Reserve; armée de –, Reservearmee; (E. F.) bois de –, Skov, som ikke kan hugges uden Øvrighedens Samtykke; .... faire des –s, forbeholde sig flere Ting; avoir en –, have i Beredskab; mettre en –, lægge til Side; se tenir sur la –, være forsigtig, være paa sin Post; n'avoir point de (aucune) – pour q., ikke have nogen Hemmelighed for, have en ubetinget Tillid til En; sans –, *loc. ad.* uden Forbehold, uden Undtagelse; à la – de, *loc. ad.* med Undtagelse af.

Réservé, e, *p.* lagt til Side; forbeholdt; tilbageholden, varsom, forsigtig; *s.* den Tilbageholdne, den Forsigtige; cas –s, Synder, for hvilke kun Biskoppen el. Paven kunne give Absolution; être – avec q., være tilbageholden imod En; – à dire son avis, forsigtig i at sige sin Mening; – en paroles, varsom i sin Tale; faire le –, spille den Tilbageholdne.

Réserver, *v. a.* forbeholde; lægge til Siden, gjemme til en anden Tid, spare; *v. pr.* forbeholde sig, betinge sig; spare sig; – de l'argent pour les cas imprévus, lægge Penge hen til uforudseete Tilfælde; se – à (el. de) faire qc., forbeholde sig at gjøre Noget til beleilig Tid; (Pal.) se – la réplique, forbeholde sig Tilsvaret.

Réservoir, *m.* Beholdningssted, Vandkum; Hyttefad; (An.) Huulhed i Legemet, som tjener til Samlingssted for affondrede Vædsker.

Résidant, e, *a.* boende, residerende.

Résidence, *f.* Bolig, Opholdssted; Residents; Ministerpost; (Chi.) Bundfald.

Résident, e, *s.* Resident, residerende Minister; madame la –e, Residentens Gemalinde.

Résider, *v. n.* boe, opholde sig; have Sæde i sit Embedsdistrict; *fig.* bestaae i; il réside dans sa terre, han opholder sig paa sit Gods; c'est en lui seul que notre espoir réside, det er paa ham ene, at vort Haab beroer; voilà où réside la question, deri bestaaer Spørgsmaalet.

Résidu, *m.* Regningsoverskud (v nu: reliquat); Regningsrest (nu: reste); (Chi.) det, som bliver tilbage efter en chemisk Proces, Residuum.

Resiffler, *v. a.* pibe igjen ud.

Résignant, e, *s.* En, som afstræder et Embede til en Anden, den Afstrædende.

Résignataire, *s.* den, til hvem et Embede afstrædes; ogs. *a.* héritier –, Arving, til hvem en Arv afstaaes.

Résignation, *f.* Overdragelse af sin Ret til en Anden; Afstrædelse fra et Embede, Afstaaelse af samme; Hengivenhed i sin Skjæbne, i Guds Villie.

Resigner, *v. a.* undertegne paa Ny.

Résigné, e, fattet, hengiven i Forsynets Villie.

Résigner, *v. a.* afstaae en Ret til en Anden, nedlægge et Embede; hengive i Guds Villie; *v. pr.* underkaste sig sin Skjæbne, finde sig i samme; – son âme à Dieu, hengive sin Sjæl i Guds Haand; se – à la volonté de Dieu, hengive sig i Guds Villie.

Résiliation, *f.* (Jur.) retlig Ophævelse af en Contract. [résiliation.

Résiliement el. **résilîment**, *m.* ſ. ſ.

Résilier, *v. a.* (Jur.) ophæve el. tilintetgjøre en Contract el. anden Retsact.

Résille, *f.* ſpanſk Net til Haaret.

Résine, *f.* Harpix. [harpixagtig.

Résineux, se, *a.* indeholdende Harpix;

Résingle el. **résingue**, *m.* (Horl.) Værktøi til at rette Buler i Uhrfasser.

Résinier, *m.* Harpixſamler (i Omegnen af Bordeaux); (Bot.) amerikanſk Harpixtræ. [gende Harpix, harpixydende.

Résinifère, *f.* (Bot.) frembrin-

Résipiscence, *f.* Erkjendelſe af ſin Feil forbunden med Forbedring.

Résistance, *f.* Modſtand; Hindring; chose de –, Sag, ſom man ikke bliver ſaa ſnart færdig med; pièce de –, ſtort Stykke Kjød; faire –, gjøre Modſtand.

Résister, *v. n.* ſtaae imod, gjøre Modſtand; værge ſig; holde Stand imod; udholde; – à q., modſætte ſig En; holde Stand imod En; qui peut – à ses prières, hvem formaaer at modſtaae hans Bønner; je n'y saurais –, jeg kan ikke holde det længere ud; les bottes résistent à l'eau, Støvlerne holde Vandet ude. [ſtaae.

Résistible, *a.* ſom man kan mod-

Résolu, e, *p.* beſluttet; opløſt (om en Opgave); *a.* driſtig, beſtemt, kjæk.

Résoluble, *a.* ſom lader ſig opløſe.

Resolûment el. **résoluement**, *ad.* med Beſtemthed; driſtigen, modigen, uforſagt.

Résolutif, ive, *a.* (Pharm.) opløſende, fordelende; *m.* opløſende Middel.

Résolution, *f.* Opløsning; Afgjørelſe; Beſtemmelſe; Faſthed, Mod; la – d'une question, Afgjørelſe af et Spørgsmaal; prendre une –, tage en Beſlutning; un homme de –, en kjæk, uforſagt Mand; (Pal.) la – d'un bail, Ophævelſe af en Contract.

Résolutoire, *a.* (Jur.) ophævende, gjørende ugyldig. [opløſende Middel.

Résolvant, e, *a.* opløſende; *s. m.*

Résonnance, *f.* Efterklang, Reſonants; Sangbund.

Résonnant, e, *a.* gjentonende, reſonant, gjenlydende; ſtærkt klingende; cette voute est –e, denne Hvælving har ſtærk Reſonants; une voix –e, en malmfuld Stemme.

Résonnement, *m.* Efterklang, Gjentagelſe og Tilbagekaſtning af Lyden.

Résonner, *v. n.* gjenlyde; gjentone; lyde ſtærkt, klinge ſtærkt. [ning.

Résorption, *f.* (Did.) Gjenindſug-

Résoudre, *v. a.* opløſe; afgjøre et tvivlſomt Tilfælde; beſtemme, beſlutte; formaae til Noget; (Jur.) hæve, tilintetgjøre; (Méd.) fordele; *v. pr.* opløſe ſig; beſlutte ſig til; – une question, løſe et Spørgsmaal; il a résolu de partir, han har beſluttet at reiſe bort; – q. à faire qc., formaae En til at gjøre Noget; je me résolus à plaider, jeg beſluttede mig til at lægge Sag an.

Résous (uden *fém.*), *p.* opløſt, forandret el. gaaet over til (en; hellere: résolu).

Respect (cludt.k), *m* Hensyn, Forhold (*v.*); Agtelſe, Ærbødighed, Ærefrygt; avoir du – pour q., have Ærbødighed for En; porter – à q., vise En Ærbødighed, nære Ærefrygt for En; manquer de – à q., glemme at vise En Ærbødighed; assurez-le de mon –, présentez-lui mes –s, formæld ham min Compliment; tenir q. en –, holde En i Reſpect, indgyde En Ærefrygt; rendre (présenter) ses –s à q., gjøre En ſin Opvartning; il se fait porter –, han forſtaaer at forſkaffe ſig Agtelſe; le – humain, Frygt for Folks Omdømme.

Respectable, *a.* agtværdig, ærværdig.

Respectablement, *ad.* paa en agtværdig Maade.

Respecter, *v. a.* ære, agte, have Ærbødighed el. Ærefrygt for; *fig.* ſpare, ſkaane; *v. pr.* agte ſig ſelv; bevare ſin Værdighed; les monuments que le temps a –és, de Mindesmærker, Tiden har ſkaanet; se faire –, gjøre ſig agtet, forſkaffe ſig Agtelſe.

Respectif, ive, *a.* gjenſidig, angaaende hver iſær; devoirs –s, gjenſidige Pligter. [i ſit Slags: gjenſidigen.

Respectivement, *ad.* hver for ſig; hver

Respectueusement, *ad.* med Ærbødighed, med Ærefrygt. [frygtsfuld.

Respectueux, se, *a.* ærbødig, ære-

Respirabilité, *f.* Egenſkab at kunne indaandes, Aandbarhed. [ſig indaande.

Respirable, *a.* aandbar, ſom lader

Respirant, e, indaandende.

Respiration, *f.* Aandedræt. [drættet.

Respiratoire, *a.* henhørende til Aande-

Respirer, *v. n.* aande, drage Veiret; leve; *fig.* faae igjen Veiret, puste; aande frit, komme sig; – après qc, længes efter Noget; *v. a.* indaande; *fig.* bebude, røbe; attraae; il ne respire plus, han aander ikke mere, han er død; tout ce qui respire, Alt hvad der har Liv; il n'a pas le temps de –, han har ikke Tid til at trække Veiret; je respire, jeg aander friere; toute sa personne respire l'orgueil, hele hans Person aander (røber el. udtrykker) Stolthed; il ne respire que la vengeance, han aander (attraaer) kun Hævn. [(kun i ophøiet Stil).

Resplendir, *v. n.* funkle, skinne, straale,

Resplendissant, e, *a.* skinnende, straalende, funklende.

Resplendissement, *m.* Glands.

Responsabilité, *f.* Ansvarlighed.

Responsable, *a.* ansvarlig; être – de qc., staae til Ansvar for Noget; être – pour q., være ansvarlig i Ens Sted; être – à q., være En Regnskab skyldig. [dende Svar.

Responsif, ive *a.* (Pal.) indehol-

Responsion, *f.* aarlig Afgift, som Ridderne af en militair Orden havde at betale; *v.*

Ressac, *m.* (Mar.) Bølgernes hæftige Tilbagerullen fra Strandbreden, Brænding.

Ressaigner, *s.* resaigner.

Ressaisir, *v. a.* gribe igjen, bemægtige sig igjen; *v. pr.* sætte sig igjen i Besiddelse af Noget (de qc.).

Ressasser, *v. a.* sigte igjen; *fig.* og *fa.* prøve, undersøge paa Ny; – un ouvrage, drøfte et Værk paa Ny, gjennemgaae det nøie; – q. (la conduite de q.), undersøge nøie Ens Vandel, Ens Opførsel; il ne fait que – les mêmes choses, han taler altid om Eet og det Samme.

Ressasseur, se, *s.* En, som nøie prøver el. undersøger hvad han har med at gjøre; *fa.*

Ressaut, *m.* (Arch.) fremspringende Udbygning paa et Bygningsarbeide; pludselig Overgang fra en Plan til en anden.

Ressauter, *v. n.* springe igjen; springe tilbage; (Arch.) springe frem ud over den sædvanlige Linie; *v. a.* springe igjen over Noget.

Ressécher, *v. a.* tørre paa Ny.

Ressel, *m.* tilbageblevet Salt paa Bunden af et Skib, som man har udlosset.

Ressellement, *m.* Omsadling.

Resseller, *v. a.* omsadle, atter sadle.

Ressemblance, *f.* Lighed; ce fils est la vraie – de son père, c'est toute sa –, denne Søn er sin Faders udtrykte Billed; se tromper à la –, stuffes af Ligheden; il n'y a guère de – de cette copie à son original, der er ikke synderlig Lighed imellem denne Copi og dens Original. [fende.

Ressemblant, e, *a.* lignende, træf-

Ressembler, *v. n.* ligne; *v. pr.* ligne hinanden; ce peintre a le talent de faire –, denne Maler besidder Gave til at træffe; cela ne ressemble à rien, det er originalt, af en ny Smag; el. det er bizart, smagløst; cela ressemble à tout, det er trivialt; ce peintre se ressemble, denne Maler forstaaer ikke at variere sine Arbeider, han er altfor eensformig; *prov.* on se ressemble de plus loin, de have samme Familietræk; ils se ressemblent comme deux gouttes d'eau, de ligne hinanden som to Draaber Vand; les jours se suivent, et ne se ressemblent pas, Morgen er ikke Aften lig; qui se ressemble, s'assemble, Krage søger Mage.

Ressemelage, *m.* Forsaaling.

Ressemeler, *v. a.* forsaale igjen, indsætte nye Saaler. [saae om igjen.

Ressemer, *v. a.* besaae paa Ny, be-

Ressenti, e, *p.* (Peint. og Sculp.) stærpt udtrykt, stærkt udhævet

Ressentiment, *m.* Mindelse af en Sygdom, af en Smerte; Eftervee; *fig.* bitter, ubehagelig Erindring; Fortrydelse, Harme; il ne peut dissimuler son –, han kan ikke dølge sin Harme.

Ressentir, *v. a.* føle (en forstærket Betydn af sentir); *v. pr.* føle en Mindelse af et foregaaende Onde: fornemme de skadelige Følger af Noget; ogs. føle Godt af Noget, bære Mærke af; erindre sig Noget med Bitterhed el. Fortrydelse; – vivement la perte d'un ami, føle levende Tabet af en Ven; il se ressent de la goutte, han føler en Mindelse af sin Podagra; il se ressent de sa mauvaise conduite, han føler Følgerne af sin slette Opførsel; se – de la fortune de q., høste Gavn af Ens Lykke; se – d'une in-

jure, søge at hævne en Bestjæmmelse; il s'en ressentira, han vil søge at hævne sig, el. han (den Fornærmende) vil faae det at føle, vil komme til at bøde derfor.

Resserrement, *m.* Sammentrækning; Forstoppelse; le – du cœur, Hjerte-Klemmelse; le – de l'argent, Mangel paa Omløb af Penge, Frygt for at udlaane samme i en uheldig Periode.

Resserrer, *v. a.* trække tættere sammen, knytte fastere, indsnævre; indslutte stærkere; gjemme igjen; forstoppe; *fig.* knytte nøiere; indskrænke; forkorte; *v. pr.* knyttes fastere, blive snævrere; tilstoppes, forstoppes; indskrænke sig; – un cordon, knytte en Snor fastere; – un prisonnier, indespærre en Fange strengere; – une place, indeslutte en Fæstning haardere, beleire den strængere; – le papier, gjemme Papiret hen igjen; – le ventre, forstoppe Underlivet; – son sujet, forkorte sit Emne; – les liens d'amitié, knytte Venskabsbaandene nøiere; les pores se resserrent, Porerne tilstoppes; le temps se reserre, Veiret bliver koldere; l'argent se resserre, Penge blive vanskeligere at erholde tillaans; chacun se resserre, Enhver indskrænker sine Udgifter.

Ressif, s. récif.

Ressort, *m.* Spændekraft; Spændefjer; Fjer; *fig.* Kraft, Virksomhed, Energi; Drivefjer; Jurisdiction; Instants; Forum, Competents; faire –, indtage sin forrige Stilling ved Udvidning el. Sammentrækning; *fig.* og *fa.* elle ne se remue que par –, hun har tvungne og forstruede Manerer; elle manque de –, det er en Automat, uden Liv el. Varme; n'agir que par –, handle kun efter Andres Tilskyndelse; faire jouer tous ses –s, sætte alle sine Drivefjere i Bevægelse; cela n'est pas de mon –, det henhører ikke til mit Fag, ikke under mit Forum, det er Noget, jeg ikke kan dømme om; juger en dernier –, dømme i sidste Instants.

Ressortir, *v. n.* gaae ud igjen; *fig.* udhæve sig, træde stærkt frem; falde i Øine; henhøre under en Domstol (i d. Betydn. conjugeres d. Verbum som finir); les ombres font – les lumières, Skyggerne udhæve de lyse Steder, de smaa Skyggesider udhæve desto stærkere de fortrinlige Sider; cela ressortit à ce tribunal, dette henhører under denne Domstol. [en Jurisdiction.

Ressortissant, e, *a.* staaende under

Ressouder, *v. a.* sammenlodde paa Ny.

Ressoudure, *s.* ny Lodning.

Ressource, *f.* Redningsmiddel, Hjælpemiddel, Tilflugt, Udvei; Haab; il a de grandes –s, han har store Hjælpekilder; Dieu est ma seule –, Gud er mit eneste Haab; il est perdu sans –, han er tabt uden Redning; un homme de –, en Mand, som forstaaer at skabe Udveie, som forstaaer at hjælpe sig; il fait – de tout ce qu'il a, han gjør Alt hvad han har i Penge; faire –, hjælpe sig igjen paa Benene, forbedre sine Omstændigheder; ce cheval a de la –, denne Hest trættes ikke let, den har Noget at sætte til af.

Ressouvenance, *f.* Erindring; *v.*

Ressouvenir, *m.* Gjenerindring; Mindelse.

Ressouvenir (se), *v. pr.* erindre sig Noget igjen; mindes, tilbagekalde sig (især hvad der er foregaaet i en meget fiern Tid); betænke, lægge Mærke til; je vous en ferai –, jeg skal huske Dem derpaa; je m'en ressouviendrai, jeg skal skrive det bag Øret, jeg skal nok finde Leilighed til at hævne mig; il m'en ressouvient, jeg mindes det; vous en ressouvient-il? husker De det? ressouvenez-vous que .., glem ikke, betænk at o. s. v.

Ressuage, *m.* Fugtighedens Fremtrængen (om Mure o. desl.); (Mét.) Sølvets Udbrivning af Kobberet (før liquation); fourneau de –, Smelteovn til en saadan Operation.

Ressuer, *v. n.* afsætte Fugtighed; (Mét.) udbrive Sølv af Kobber.

Ressui, *m.* (Ch.) Sted, hvor Vildtet søger at tørre sig efter Regn.

Ressusciter, *v. a.* kalde tilbage til Livet, opvække; helbrede fra en svær Sygdom; *fig.* fornye, bringe igjen paa Bane, oprippe; *v. n.* opstaae fra de Døde, komme sig af en svær Sygdom; fatte igjen Haab.

Ressuyer, *v. a.* aftørre, afviske igjen; *v. n.* og *v. pr.* tørres igjen.

Restant, e, *a.* tilbageblivende, resterende; *m.* Rest; det Overblivende, Levning (hellere: reste).

Restaur, *m.* (Mar.) Skadeserstatning, som Assurandeurer kunne have

at forbre af hverandre eller af Skibsføreren. [Hul.

Restaurage, *m.* Stopning af et

Restaurant, e, *a.* styrkende, kraftig; *s. m.* styrkende Middel; Kraftsuppe; Restauration.

Restaurateur, trice, *s.* Gjenopretter, Gjenopbygger; Gjenopliver, Fornyer; Spisevært, Traiteur. [oprettende.

Restauratif, ive, *a.* styrkende; gjen-

Restauration, *f.* Gjenoprettelse, Gjenopbyggelse; Istandsættelse; en tidligere Regentfamilies Tilbagekomst til Regjeringen.

Restaurer, *v. a.* gjenopreise, gjenopbygge, istandsætte; *fig.* styrke; gjenoprette; bringe igjen i Orden, bringe igjen paa Fode; *v. pr.* forfriske sig, vederkvæge sig.

Reste, *m.* Rest, det Øvrige; Levning; det Tilbagestaaende; le – des hommes, de øvrige Mennesker; ce n'est plus qu'un –, qu'un beau –, (om en Mand el. en Kvinde) det er nu kun en Erindring om Fortids Skjønhed; les restes d'une personne, Ens dødelige Levninger; *prov.* og *fig.* le – de nos écus, en Person, man ventede; jouer de son –, vove det Sidste, man har, anvende sine sidste Hjælpekilder; opføre sig slet i et Embede, man snart skal forlade; donner à q. son –, tugte En alvorligt, give En hvad han længe kan have godt af; give En et skarpt Svar; il ne demande pas son –, han har faaet nok, han vogter sig nok for at komme igjen; il n'a eu que mon – el. mes –s, han har ikke faaet Andet end hvad jeg ikke skjøttede om; et le –, og saa videre; il est encore en – de tant, han skylder endnu saa og saa meget; il n'est jamais en –, han staaer aldrig tilbage med Noget, han bliver En aldrig Noget skyldig; de –, *loc. ad.* mere end nok, fuldt op; je vous entends de –, jeg forstaaer Dem meget godt; il a du crédit de –, han har mere Credit end han behøver; au –, du –, isøvrigt, for Resten; au – bruges, naar der tilføies Noget af samme Art; du –, naar der tilføies Noget af en modsat Art.

Rester, *v. n.* være el. blive tilbage, være tilovers; forblive; boe; (Mar.) være beliggende; (Mus.) holde paa en Tone; tout ce qui lui reste de son bien, Alt hvad han har tilbage af sin Formue; il reste encore à prouver, det staaer endnu tilbage at bevise; reste à savoir, man maa endnu vide, det kommer an paa; il reste à telle rue, han boer i den og den Gade; *fig.* – (tout) court, gaae fra sin Tale, ikke vide mere hvad man skal sige; en – là, indskrænke sig til; blive staaende ved, lade det beroe derved; il n'en restera pas là, han lader det ikke blive derved; il est resté sur la place, il y est –é, han er bleven paa Valpladsen; – sur la bonne bouche, holde op at spise efterat have nydt hvad man holder meest af; holde op at spille, naar man har vundet. [stiacée.

Restiacée, *f.* (Bot.) Liliegræs, Re-

Réstiole, *f.* (Bot.) Slags afrikansk Sivplante.

Restipulation, *f.* (Jur.) Løfte el. Tilsagn til Modsætning mod et andet Løfte el. Tilsagn; *p. u.*

Restipuler, *v. a.* (Jur.) stipulere Noget til Modsætning mod et andet Løfte; stipulere gjensidigen; *p. u.*

Restituable, *a.* (Pal.) som skal tilbagegives (om Penge); som skal indsættes igjen i gamle Forhold el. Rettigheder.

Restituer, *v. a.* give tilbage; gjengive, erstatte; fremstille i sin oprindelige Tilstand; sætte En igjen i sin forrige Stand; – l'honneur à q., gjengive En sin Ære; – un passage, gjengive et Sted hos en Forfatter saaledes som det oprindeligen var; – q. en son entier, indsætte En igjen i sin forrige Stand.

Restituteur, *m.* En, som gjengiver en Text i dens oprindelige Heelhed; En, som søger at indføre paa Ny gamle Meninger; *p. u.*

Restitution, *f.* Tilbagelevering, Gjengivelse; Erstatning; Istandsættelse, Gjengivelse af en Text i dens Heelhed; Gjenindsættelse i forrige Vilkaar; médaille de – el. blot –, fornyet el. omprøget Medaille; Medaille, som fremstiller istandsatte Monumenter; (Astr.) – d'une planète, en Planets Tilbagekomst til en af sine Apsider (almindeligere: révolution anomalistique).

Restorne, *f.* (Com.) urigtig Indførelse i Hovedbogen (s. f. contre-position); *v.*

Restorner, *v. a.* (Com.) indføre paa urette Sted; *v.*

Restreindre, *v. a.* sammentrække, sammensnerpe (*p. u.*); *fig.* indskrænke; *v. pr.* indskrænke sig.

Res reinte, *f.* indskrænket Forhold.

Restrictif, ive, *a.* indskrænkende.

Restriction, *f.* Indskrænkning, Modification; – mentale, mental Reservation, Fortielse af en Deel af sin Tanke.

Restringent, e, *a.* (Méd.) sammentrækkende, forstoppende; sammensnerpende; *m.* sammensnerpende el. forstoppende Middel (alm. astringent)

Résultant, e, *a.* som hidrører el. flyder af Noget.

Résultat, *m.* Følge, Udfald, Resultat; cela ne présente aucun –, det frembyder intet Resultat; cela n'aboutit à (n'amène, ne produit) aucun –, det leder til Intetsomhelst, det fremkalder ingen Følger.

Résulter, *v. n.* (bruges kun i l'inf. og i den 3die Pers. i alle Tider) følge, flyde af; komme af, hidrøre fra; il en résulte que, deraf følger at (med Indic.); qu'a-t-il résulté de là? qu'en est-il résulté? hvad har Følgen været deraf?

Résumé, *m.* sammentrængt Oversigt, summarisk Indhold, Hovedindhold; au –, en –, *loc. ad.* kortelig, fattende sig i faa Ord.

Résumer, *v. a.* gjentage kortelig; give et kort Udtog af hvad der er sagt, meddele et summarisk Indhold; *v. pr.* gjentage i faa Ord Hovedindholdet af sin Tale.

Résumpte, *f.* sidste theologiske Doctor-Disputats, som gav Ret til at have Sæde i Facultetet og at docere.

Résumpté, *a. m.* docteur –, Doctor, som har taget den sidste theologiske Grad.

Résumption, *f.* kort Gjentagelse; [*p. u.*

Résupination, *f.* (Bot.) Omdreining af Blomsterkronen, saa at Overlæben kommer paa Underlæbens Plads.

Résure, *f.* Slags Maading til at fange Sardeller; Fiskenet til Sardellefangst.

Résurrection, *f.* Opstandelse; uventet Helbredelse; Maleri, som forestiller Opstandelsen.

Résurrecteur, trice, *a.* og *s.* kaldende tilbage til Livet; gjengivende Helbredet.

Retable, *m.* Altarramme til Altartavlen.

Rétablir, *v. a.* sætte igjen i Stand, istandsætte, forbedre; indsætte igjen; gjenoprette; helbrede; *v. pr.* hæve sig igjen; komme sig igjen; – sa santé, gjenoprette sin Helbred; – son crédit, hæve igjen sin Credit; – q. dans ses droits, indsætte En igjen i sine Rettigheder; – un passage d'un auteur, gjengive i sin oprindelige Form et forvanskет Sted hos en Forfatter; il se rétablit à vue d'œil, han bedrer sig el. kommer sig kjendeligen.

Rétablissement, *m.* Istandsættelse; Gjenindsættelse; Gjenopkomst; Helbredelse.

Retaille, *f.* afskaaren Stump, Afskjær.

Retaillement, *m.* ny Tilskæring; Beskæring paa Ny.

Retailler, *v. a.* tilskære paa Ny; beskære igjen.

Retaler, *v. a.* (Tann.) rense Skind ved at skrabe dem med Ryggen af Skrabejernet.

Rétaler, *v. a.* opstille igjen, stille Varer igjen til Skue.

Retaper, *v. a.* fæste Skyggen op paa en Hat; pudse en Hat op; kæmme Haarene op og faae dem til at krusе.

Retard, *m.* Forsinkelse; Opsættelse, Ophold; apporter du – à qc., forsinke Noget; éprouver du –, møde Ophold; vous êtes en –, De kommer for silde; votre montre est en – de deux minutes, Deres Uhr gaaer to Minuter for silde; partir sans –, reise uopholdeligen; débiteur en –, Skyldner, som staaer tilbage med at betale; le – d'une montre, et Uhrs for langsomme Gang; den Deel af Uhret, der tjener til at sætte det frem el. tilbage.

Retardataire, *a* som staaer tilbage med at betale (om en Skattepligtig); som begiver sig for sildig til Armeen (om en Rekrut); *s.* Skyldner, som betaler seent.

Retardatif, ive, *a.* seendrægtig, langsom.

Retardation, *f.* Ophold, Forsinkelse; *p. u.*

Retardatrice, *a. f.* i Udtr. force –, standsende, tilbageholdende el. forsinkende Kraft.

Retardement, *m.* Forsinkelse, Forhaling; Opsættelse, Ophold, Nølen; causer, apporter du – à qc., være Aarsag i at Noget forsinkes.

Retarder, *v. a.* opsætte, standse, opholde, forsinke; faae til at gaae langsommere; *v. n.* gaae for sagte;

komme ſildigere; cela retarda notre départ de huit jours, det forſinkede vor Afreiſe otte Dage; ma montre retarde de cinq minutes, mit Uhr gaaer fem Minuter for ſagte.

Retâter, *v.a.* befole endnu engang; *fig.* prøve, forſøge igjen.

Retaxer, *v.a.* omvurdere.

Reteindre, *v.a.* omfarve, farve op

Réteindre, *v. a.* udſlukke igjen.

Reteint, e, *p.* omfarvet, opfarvet.

Retenable, *a.* ſom kan gjenerholdes.

Rétendeur, *m.* (Manu.) En, ſom ſpænder det farvede Klæde igjen i Rammen.

Retendre, *v. a.* ſpænde paa Ny,

Rétendre, *v.a.* udbrede el. udſpænde paa Ny.

Retenir, *v. a.* faae tilbage, gjenerholde; beholde; forbeholde; tilbagebeholde, fradrage; beſtille, leie; opholde, ſtandſe; faae til at blive; huſke, erindre; undertrykke, dæmpe; *v.n.* holde paa en Vogn, ſaa at den ikke ruller for hurtigt nedad en Bakke (om Heſte); *v. pr.* holde ſig tilbage, holde ſig faſt ved Noget; tvinge ſig; – son haleine, ſtandſe ſit Aandedræt; – ses vieilles habitudes, beholde ſine gamle Vaner; – q. à dîner, beholde En hos ſig til Middag; – une place au théâtre, beſtille en Plads i Theatret; – par cœur, lære udenad; – un chiffre, beholde et Tal in mente; – sa colère, dæmpe ſin Vrede; *prov.* donner et – ne vaut, hvad man har givet bort, kan man ikke igjen tage tilbage; *pop.* je retiens (j'en retiens) ma part, jeg paaſtaaer min Andeel deraf; (Jeu) je retiens pair, jeg holder paa Effen; je retiens non, jeg holder paa Ueffen.

Retenter, *v.a.* gjøre et nyt Forſøg.

Rétentif, ive, *a.* (An.) tilbageholdende, ſammentrækkende.

Rétention, *f.* (Pal.) Forbeholdelſe; Tilbageholdelſe; (Méd.) – d'urine el. blot –, Tilbageholdning af Urinen.

Rétentionnaire, *s.* (Jur.) Tilbageholder af fremmed Gods; *p. u.*

Retentir, *v. n.* gjenlyde, gjentone, ſtralde, bundre; la trompette retentit dans les airs, Trompeten ſtralder i Luften; l'Europe retentit de ses louanges, Europa gjenlyder af hans Berømmelſe.

Retentissant, e, *a.* gjenlydende, gjentonende.

Retentissement, *m.* Gjenlyd; gjentonende Skrald.

Retentum (am udt om), *m.* (Prat.) hemmelig Tilſætning til en Dom til Formildelſe af ſamme; Forbehold i Tanken; *pl.* des –.

Retenu, e, *p.* og *a.* tilbageholden; beſkeden; forſigtig; ſat, maadeholden.

Retenue, *f.* Tilbageholdenhed, Maadehold, Beſkedenhed; Forſigtighed; (Fin.) Tilbageholdning af en Deel af en Udbetaling, Afkortning; être en –, ſidde over (i Skoler).

Rétépore, *f.* (H. n.) Netkoral.

Rétéporite, *f.* (H.n.) forſteenet Netkoral.

Reterser, *v. a.* (Agr.) omhakke et Vindbjerg.

Rétiaire, *f.* (Anc.) Gladiator, ſom kæmpede, væbnet med en Trefork og et Net.

Réticence, *f.* Fortielſe, forſætlig Forbigaaelſe el Udeladelſe; user de –, fortie Noget forſætligen.

Réticulaire, *a.* (An.) netdannet; *f.* (Bot.) Haarvavſvamp.

Réticule, *m.* (Astr.) Traadenet i en aſtronomiſk Kikkert til at maale Stjernernes Diameter.

Réticulé, e, *a.* (Bot.) netdannet; (Arch. anc.) lagt rudeformig (om Stene).

Rétif, ive, *a.* ſtædig; *fig.* ſtivſindet, gjenſtridig, halsſtarrig; *s. m.* den Gjenſtridige.

Rétiforme, *a.* (An.) netdannet; ſ. réticulaire.

Rétine, ſ. (An.) Nethinden i Øiet.

Retirade, *f.* (Fort.) Tilflugtsſted bag ved en Forſtandsning.

Retiration, *f.* (Impr.) Trykning af den anden Side af et Ark.

Retiré, e, *p.* tilbagetrukken, ſammentrukken; eensom, lidet beſøgt; tilbageholden, indgetogen; être (vivre) –, mener une vie –e, føre et indgetogent Liv; ikke længer modtage Beſøg; il est toujours – en lui-même, han er altid indeſluttet i ſig ſelv.

Retirement, *m.* (Chir.) Sammentrækning, Forkortelſe.

Retirer, *v.a.* trække igjen; tage tilbage; tilbageholde; oppebære; give Tilflugtsſted; *fig.* høſte, indlægge ſig; *v. n.* (Mar.) falde (om Havet, naar Ebben begynder); *v. pr.* gaae bort, fjerne ſig; trække ſig tilbage; gaae ind i ſit Værelſe; gaae bort fra et Aften

ſelſkab; opgive ſin Levevei el. ſin Levemaade; ſætte ſig i Sikkerhed, tage ſin Tilflugt til; træffe ſig ſammen, krympe ſig ſammen; – q. du péril, drage En ud af Faren; – sa parole, tage ſit Ord tilbage; – son estime à q., berøve En ſin Agtelſe; il retire beaucoup de cette maison, han har ſtor Indtægt af dette Huus; *fig.* – de la gloire de qc., indlægge ſig Ære af Noget; – de la honte de qc, høſte Skam af Noget; – son épingle du jeu, rede ſig ud af en farlig Sag; – son enjeu, træffe ſin Indſats tilbage; træffe ſig ud af et misligt Foretagende; se – à la campagne, begive ſig paa Landet; se – du jeu, forlade Spillet; cet officier se retire, denne Officeer gaaer ud af Tjeneſten; se – sur sa perte, ophøre med at ſpille, naar man har tabt; *fig.* se – sur la bonne bouche, ophøre med Noget efter et heldigt Udfald; (Prat.) se – par-devers un juge, henvende ſig til en Dommer for at erholde Ret.

Retirons, *m. pl.* afkæmmet Uld, Uld, ſom bliver ſiddende i Kammen.

Retirure, *f.* (Fond.) Hul i et ſtøbt Arbeide.

Rétoir, *m.* (Vét.) ætſende Lægemiddel (ſeu mort).

Retoiser, *v. a.* opmaale igjen med Favnemaal.

Retombée, *f.* (Arch.) Begyndelſen af en Hvælving, ſom hviler paa en Muur el. en Pille.

Retomber, *v. n.* falde igjen; *fig.* falde tilbage; les vapeurs retombent en pluie, Taagen falder ned i Regn; il retombe toujours dans les mêmes fautes, han begaaer altid igjen de ſamme Feil; s'il retombe, il mourra, hvis han igjen bliver ſyg, ſaa dør han; la perte retombera sur lui, han vil komme til at bære Tabet.

Retondre, *v. a.* klippe anden Gang, beſkære paa Ny; (Arch.) borttage overflødige el. unyttige Sirater.

Retordement, *m.* Silkens Tvinden.

Retordeur, se, *s.* Tvinder, Silketvinder.

Retordoir, *m.* Tvindemaſkine.

Retordre, *v. a.* tvinde igjen, ſammenſnoe; donner du fil à – à q., give En Noget at tage vare, volde En Bryderi.

Retorquer, *v. a.* tilbageviſe Modſtanderens Argumenter; j'ai –é contre lui (je lui ai –é) toutes les raisons qu'il avait employées, jeg har ſlaaet ham af Marken med alle hans egne Grunde.

Retors, e, *p.* tvundet, ſammenſnoet; *fig.* og *fa.* ſnedig, liſtig; *s. m.* c'est un –, det er et lumſk Menneſke.

Rétorsion, *f.* Gjendrivelſe med Modſtanderens egne Grunde.

Retorsoir, *m.* (Cord.) Tvindehjul.

Retorte, *f.* (Chi.) Retorte, Glaskar til Diſtillering.

Retouche, *f.* (Peint.) Udbedring af et Maleri; udbedret Sted; (Grav.) Opſtikning af en forſlidt Kobberplade.

Retoucher, *v. n.* røre igjen ved Noget; rette, forbedre, gjennemſee paa Ny (cgf. *v. a.*); ne retouchez pas à cela, rør ikke mere derved; – à un tableau el. – un tableau, lægge ſidſte Haand paa et Malerie, rette el. udbedre ſamme; (Sculp.) – une planche, opſtikke en Kobberplade.

Retouper, *v. a.* (Pot.) omarbeide mislykket Pottemagerarbeide.

Retour, *m.* Tilbagereiſe; Tilbagekomſt; *fig.* Forandring, Omverling; Paaſtjønnelſe af en Belgjerning, Gjengjældelſe; Liſt, Rænke; Hvad der gives til ved Omtuſkning for at gjøre Byttet lige; *pl.* Krumninger; l'esprit de –, Lyſt til at vende tilbage, Hjemve; être de –, være kommen tilbage; de – chez moi, ved min Tilbagekomſt; – de chasse, Maaltid efter Jagten; être sur son –, være i Begreb med at reiſe hjem; *fig.* être sur le –, begynde at blive gammel, at gaae ned ad Bakken; faire un – sur soi-même, anſtille Betragtninger over ſig ſelv, gaae i ſig ſelv; le – d'une âme à Dieu, en Sjæls Omvendelſe til Gud; la fortune a ses –s, Lykken har ſine Omverlinger; l'amitié demande du –, Venſkab forlanger Gjenſidighed; payer q. de retour, viſe En Gjengjæld; que me donnez-vous de –, hvad giver De mig til Gjengjæld? il n'y a point de – avec lui, han er uforſonlig, hævngjerrig; il a de fâcheux –s, han har underlige Luner; les tours et les –s d'une rivière, en Flods Bugter og Krumninger; *prov.* à beau jeu beau –, Lige for Lige; ſom man raaber i Skoven, faaer man Svar; le – sera pire (pis) que (les) matines, Fortſættelſen el. Gjentagelſen af en flet Sag vil blive værre end

dens Begyndelse; sans –, *loc.ad.* uden Haab om Forandring el. Gjenkomst; for stedse; (Jeu) faire un –, spille igjen i samme Farve; (Com.) faire le – sur telle place, sende Penge tilbage til en el. anden By; les –s d'un navire, Varer, et Skib bringer hjem med i Stedet for den udgaaende Last; (Mar.) poulie de –, Veiviserblok; – d'une manœuvre, løbende Part af en Ende.

Retourne, *f.* (Jeu) Vælt el. Trumf.

Retournement, *m.* (Astr.) Berigtigelse af en Qvadrant (dens Verificering).

Retourner, *v. n.* vende tilbage; tage igjen fat paa, begynde paa Ny; *v. a.* vende; *fig.* og *fa.* bringe En til at forandre Mening; *v. pr.* vende sig om; *fig.* finde paa Udveie, vide at hjælpe sig; – sur ses pas, vende tilbage ad den Vei, man er kommen; – en arrière, *fig.* træde tilbage, afstaae fra Noget; – au travail, tage igjen fat paa Arbeidet; – à Dieu, omvende sig; n'y retournez pas, gjør ikke det en anden Gang; de quoi retourne-t-il? hvad Trumf lægger han op? *fig.* og *fa.* vous ne savez pas de quoi il retourne, De veed ikke, hvad der handles om; ... – la terre, omgrave el. ompløie Jorden; – q., bringe En paa andre Tanker; je l'ai tourné et –é de tous sens, jeg har søgt paa alle mulige Maader at lokke Noget ud af ham; il saura bien se –, han vil nok vide Udveie; s'en –, gaae sin Vei.

Retournure, *f.* (Chand.) Lyseværgernes anden Reddyppning i Talgen.

Retracer, *v. a.* aftegne paa Ny; *fig.* fortælle el. beskrive hvad der er foregaaet, gjenkalde Erindringen om Noget; *v. pr.* erindre sig; fremtræde paa Ny for Erindringen; tout le retrace à mes yeux, Alt gjenkalder ham for mine Øine; je m'en retrace bien l'image, jeg gjenkalder mig godt Sammes Billede.

Rétractable, *a.* som kan tilbagekaldes.

Rétractation, *f.* Tilbagekaldelse af sit Ord.

Rétracter, *v. a.* tage tilbage hvad man har sagt, tilbagekalde; *v. pr.* tilbagekalde sit Ord el. hvad man har anført.

Retractile, *a.* (H. n.) som kan trække sig tilbage el. sammentrække sig.

Rétractilité, *f.* Sammentrækkelighed, Evne til at kunne trække sig sammen.

Rétraction, *f.* (Méd.) Forkortelse, [Sammentrækning.

Retraindre, *v. a.* (Orf.) udhamre el. udhule tynde Metalplader.

Retraire, *v. a.* (Prat.) indløse el. tilbagekjøbe hvad der er solgt.

Retrait, *m.* Leers, Muurkalks el. Metallers Formindskelse i Omfang ved Tørring el. Afkøling; (Prat.) Tilbagekjøb el. Indløsning af hvad der er solgt; – lignager, *s.* lignager; le – d'un projet de loi, Tilbagetagelse af et til den lovgivende Forsamling indgivet Lovforslag; forh. Retirade (nu: cabinet d'aisance).

Retrait, e, *a.* (Agr.) blé –, indskrumpet Korn uden Kjerne.

Retraite, *f.* Tilbagevenden til sit Hjem; Signal til at vende hjem, Tappenstreg; Tilbagetog; Tilbagetrækning fra Verden; Indgetogenhed, Eensomhed; roligt Embede; Pension; Tilflugtssted, Smuthul, Røverkule; (Arch.) en Muurs progressive Aftagelse i Gjennemsnit; Afstand mellem en Muurs aftagende Skraaning og den verticale Linie fra Fodstykkets Begyndelse; (Vét.) Spids af et Søm, som er bleven siddende i Hestens Hov; (Com.) Retratte, Verel, som en Banquier udsteder paa En, som har trukket paa ham; faire –, gaae hjem; trække sig tilbage fra Forretningerne; søge Hvile; vivre dans une grande –, leve meget indgetogen; être mis à la –, være traadt ud af Tjeneste, være sat paa Pension; battre en –, trække sig tilbage; *fig.* og *fa.* give efter, opgive en Paastand; se battre en –, trække sig fegtende tilbage; battre la –, slaae Tappenstregen; sonner la –, blæse til Tilbagetog; (Ch.) blæse Hundene tilbage.

Retraité, e, *p.* og *a.* i Udtr. officier –, Officeer, som er sat paa Pension; *s. m.* en Officeer el. Embedsmand, som staaer paa Pension.

Retraiter, *v. a.* tilstaae en Embedsmand en roligere Stilling el. en Afsked med Pension.

Retranchement, *m.* Formindskelse, Aflortning; Indbragelse; Affaldelse; afdeelt Rum i et Værelse; (Fort.) Forskandsning; Affnit i en Bastion;

le – des abus, Afſtaffelſe af Misbrug; forcer les –s de l'ennemi, ſtorme Fjendens Forſtandsninger; *fig.* forcer q. dans ses derniers –s, tilintetgjøre Ens ſtærkeſte Grunde.

Retrancher, *v. a.* afſkære, afhugge; afkorte, formindſke, indſtrænke; fratage, afſtaffe; forſtandſe; *v. n.* gjøre Indſtrænkninger; *v. pr.* indſtrænke ſig; forſtandſe ſig; – sa dépense, formindſke ſine Udgifter; il n'a pas –é dans sa dépense, han har ingen Indſtrænkning gjort i ſine Udgifter; on lui a –é sa pension, man har frataget ham hans Penſion; – des abus, afſtaffe Misbrug; – q. de la communion des fidèles, udelukke En fra de Troendes Samfund, ſætte En i Ban; se – à la moitié de sa dépense, indſtrænke ſig til det Halve af ſine Udgifter; *fig.* il se retranche dans une seule défense, han indſtrænker ſig til et eneſte Forſvar; se – sur sa bonne intention, ſkyde ſig om bag ſin gode Hensigt.

Retravailler, *v. a.* omarbeide, bearbeide paa Ny; *v. n.* tage igjen fat paa Arbeidet.

Retrayant, e, *s.* og *a.* En, ſom gjør Brug af Ret til at tilbagekjøbe hvad der engang er ſolgt (ſ. retrait).

Rétrécir, *v. a.* gjøre ſmallere, ſnævrere; *fig.* indſtrænke, ſvække, ſløve; *v. n.* og *v. pr.* blive ſnævrere, krybe ind; la servitude rétrécit l'esprit, Trældom ſløver Aanden; la toile rétrécit (se rétrécit) au blanchissage, Lærredet kryber ind i Vaſk; (Man.) – un cheval, lade en Heſt bevæge ſig paa et mindre Rum, i en mindre Kreds.

Rétrécissement, *m.* Indkrympning, Indløben; *fig.* Sløven, Afſtumpning; le – de l'esprit, Aandens Afſtumpning, Indſtrænkning.

Rétreindre, *v. a.* (Chaudr.) tilhamre [Kobber.

Rétreinte, *f.* (Fond.) Metallers Udhamring.

Retrempe, *f.* gjentagen Neddyppning, ny Hærdning; *fig.* Tilſkyndelſe til ſtørre Kraftanſtrængelſe.

Retremper, *v. a.* neddyppe igjen; hærde paa Ny (om Metaller); *fig.* ſkærpe Ens Kraft og Virkſomhed; ogſ. *v. pr.* i ſidſte Betydn.

Retresser, *v. a.* flette igjen, omflette.

Rétribuer, *v. a.* betale en Godtgjørelſe for en udviſt Tjeneſte, ſalarere.

Rétribution, *f.* Godtgjørelſe for et udført Arbeide, Salair; en Præſtes Honorar.

Retrié, *m.* (Pap.) grovt Udſkudspapir.

Retriller, *v. a.* ſtrigle paa Ny; gjennemprygle.

Rétroactif, ive, *a.* tilbagevirkende (bruges iſær med Ordet effet).

Rétroaction, *f.* Tilbagevirkning.

Rétroactivité, *f.* tilbagevirkende Kraft.

Rétroagir, *v. n.* have tilbagevirkende Kraft.

Rétrocéder, *v. a.* (Prat.) afſtaae igjen en overdragen Ret.

Rétrocession, *f.* (Prat.) Gjenafſtaaelſe af hvad der var En overdraget.

Rétrocessionnaire, *s.* (Prat.) En, til hvem Noget igjen afſtaaes.

Rétrogradation, *f.* Tilbagegang; (Astr.) Planeters tilſyneladende tilbagegaaende Bevægelſe.

Rétrograde, *a.* tilbagegaaende.

Rétrograder, *v. n.* gaae tilbage; trække ſig tilbage, vige; (Astr.) gaae tilbage, i modſat Retning.

Retrogradiste, *m.* En, ſom ſtræber at vende tilbage til det Gamle (i Politik).

Rétrogressif, ive, *a.* tilbagegaaende.

Rétrogression, *f.* Tilbagegang; *p. u.*

*Rétrospectif, ive, *a.* tilbageſtuende.

*Rétrospectivement, *ad.* med Tilbageblik.

Retrousse, *f.* gjentagen Præsning af Druer.

Retroussé, e, *p.* opſkjørtet, opkiltet; nez –, opſtaaende, afſtumpet Næſe; ce cheval a les flancs –s, denne Heſt har indfaldne Sider.

Retroussement, *m.* Opſtrygning, Opbinding, Opfæſtning; Opſkjørtning, Opkiltning.

Retrousser, *v. a.* opſkjørte, opkilte; ſtryge tilbage (om Haar); opfætte (om en Hat); *v. pr.* løfte ſin Kjole op; retroussez-vous, løft Deres Klæder op.

Retroussis, *m.* opſat Hatteſtygge; Støvlekrave; det tilbagebøiede Omſlag paa en Uniform; (Bot.) den indad vendte Side af et Blad.

Retrouver, *v. a.* finde igjen; beſøge igjen; gjenkjende; *v. pr.* finde hinanden igjen, kjende hinanden igjen.

Retruder, *v. a.* laſte igjen i Fængſel.

Rets (udt. ré), *m.* Net, Fangegarn; to lange Stykker Træ til at ſtyre en Ploug; *fig.* Snare; prendre q. dans les –s, fange En i ſine Garn.

Rétudier, *v. a* ſtudere paa Ny.

Retuer, *v. a.* tilintetgjøre el. ødelægge paa Ny. [Saar).

Rétuver, *v. a.* bade paa Ny (om

Reumamètre, *m.* Inſtrument til at maale en Strøms Hurtighed.

Réunion, *f.* Gjenforening; Samling; Forening; Forſamling, Selſkab; *fig.* Forſoning.

Réunir, *v.a.* forene igjen; forbinde en Ting med en anden; forene; ſamle; *fig.* forſone; *v. pr.* forenes; ſamles; *fig.* blive enig; le cou réunit la tête au corps, Halſen forener Hovedet med Legemet; ils se sont réunis sur ce point-là, de ere blevne enige i dette Punkt.

Réussir, *v. n.* være heldig, have Lykken med ſig; ſætte Noget igjennem; lykkes; gjøre Lykke; faae et el. andet Udfald, falde ud; il a réussi à souhait, det er lykkedes ham efter Ønſke; il réussit en tout, tout lui réussit, Alt lykkes ham; ce discours a peu réussi, denne Tale har gjort liden Lykke; il faut voir comment ce projet réussira, man maa ſee, hvorledes denne Plan vil falde ud; il a mal réussi, det er faldet ſlet ud for ham; – à faire qc., ſætte Noget igjennem.

Réussite, *f.* lykkeligt Udfald, god Fremgang; undertiden blot: Udfald; ce livre n'a point eu de –, denne Bog har ikke gjort Lykke; il faut en attendre la –, man maa oppebie Udfaldet deraf.

Revalider, *v. a.* ſtaffe Noget igjen Gyldighed, erklære Noget igjen for gyldigt.

Revaloir, *v a.* gjengjælde; je le lui revaudrai, jeg ſkal gjengjælde ham det.

Revanche, *f.* Hævn; Gjengjæld, Erſtatning; Opreisning; il a pris sa –, han har hævnet ſig; je tâcherai d'en avoir ma –, jeg ſkal ſøge at forſkaffe mig Opreisning el. Erſtatning derfor; en –, *loc. ad.* til Erſtatning, til Gjengjæld.

Revancher, *v. a.* forſvare En, ſom angribes; *v. pr.* forſvare ſig, værge ſig; hævne ſig; viſe Gjengjæld; – q., ſtaae En bi; vous avez dit du mal de moi, je m'en revancherai, De har talt ilde om mig, jeg ſkal vide at hævne mig; se – d'un bienfait, gjøre Gjengjæld for en Velgjerning; se – au jeu, holde ſig ſkadeløs i et andet Spil.

Revancheur, *m.* Forſvarer, Hævner; *p. u.*

Rêvasser, *v. n.* have urolige Drømme; ſove uroligt; *fig.* fordybe ſig i Noget, gruble paa Noget.

Rêvasserie, *f.* urolig Drøm, Drømmeri; *fig.* Hjerneſpind.

Rêvasseur, se, *s.* bruges kun *fig.* Drømmer, En, ſom udklækker tomme Hjerneſpind.

Rêve, *m.* Drøm; *fig.* Hjerneſpind; faire un –, have en Drøm, drømme; *fig.* faire un beau –, nyde en kortvarende Lykke, ſtuffes af et falſk Haab; c'est un – que de vous voir ici, man drømte mindſt om (man ventede ikke) at ſee Dem her.

Revêche, *a.* beeſt, ram, ſtram af Smag; *fig.* vranten, egenſindig.

Revêche, *f.* Slags grovt Flanel.

Réveil, *m* Vaagnen; Opvaagnen; Vækker i et Uhr; *fig.* il a eu un fâcheux –, han er bleven ubehageligen vækket af ſin Drøm, ſtuffet i ſine Forhaabninger. [uafbrudt Arbeide.

Réveillée, *f.* (Verr.) en heel Dags

Réveille-matin, *m.* Vækker (ſ. réveil); *fig.* og *fa.* fâcheux –, ubehagelig Nyhed i det man vaagner op; *pl.* des réveille-matin.

Réveiller, *v. a.* vække; *fig.* opvække, anſpore, tilſkynde paa Ny, gjenoplive; *v. pr.* vaagne; *fig.* træde ud af ſin Uvirkſomhed; gjenoplives; begynde paa Ny; – le courage, gjenoplive Modet; ses douleurs se réveillent, hans Smerter begynde paa Ny; *prov.* il ne faut pas – le chat qui dort, man ſkal ikke rippe op i en bilagt Strid; ikke ophidſe en farlig Fjende, der forholder ſig rolig. [Andre; Vækker.

Réveilleur, se, *s.* En, ſom vækker

Réveillon, *m* lille Maaltid midt om Natten; (Peint.) Middel til at henlede Opmærkſomheden paa Hovedpunktet i Maleriet. [giverinde.

Révélateur, trice, *s.* Angiver, An-

Révélation, *f.* Angivelſe; Aabenbaring; det Aabenbarede; les –s de Saint Jean, Johannes's Aabenbaring.

Révéler, *v. a.* aabenbare; røbe; – les secrets de q., aabenbare, røbe Ens Hemmeligheder; – ses complices, angive ſine Medſkyldige.

Revenant, *m.* Gjenganger. [avenant).

Revenant, e, *a.* ſom behager (hellere:

Revenant-bon, *m.* Kaffebeholdning (boni); Accidents, tilfældig Fordeel; *fig* tilfældig Behageligbed; *pl.* des revenants-bons. [til Indtægt for Creditor.

Revendage, *m.* Bohave, som sælges

Revendeur, se, *s.* Høker, Marchandiser; Marschandiserkone; Sælgekone, som udsælger gamle Klæder.

Revendication, *f.* (Jur.) Tings lovformelige Tilbagefordring.

Revendiquer, *v. a.* tilbagefordre Noget som sin Eiendom, vindicere.

Revendre, *v. a.* sælge igjen; sælge paa Ny hvad man har kjøbt; *fig.* og *fa.* avoir d'une chose à –, have Overflod paa en Ting; il vous en revendrait, han tager Dem ved Næsen, han er fiffigere end De.

Revenir, *v. n.* komme igjen, komme tilbage; vise sig igjen, vore igjen ud; spøge, gaae igjen; støde igjen op (om Mad); komme sig igjen: flyde af, følge af (med de); svare til, gaae ud paa; tilkomme; anstaae, behage (med à); holde sig til En, søge Erstatning hos En (med sur); – sur ses pas, vende tilbage hvorfra man er kommen; s'en –, vende tilbage; il y revient des esprits, det gaaer igjen der, det spøger der; ses cheveux commencent à –, hans Haar begynde igjen at vore ud; *fig.* cela me revient dans l'esprit, det falder mig igjen ind; ce nom ne me revient pas, jeg kan ikke komme igjen paa dette Navn; – à la charge, fornye Angrebet efterat være veget tilbage; – à ses moutons, vende tilbage til at tale om Hovedmaterien, til det som ligger En meest paa Hjerte; – d'une maladie, komme sig af en Sygdom, komme igjen til Kræfter; il en est revenu d'une belle, han er sluppen vel ud af en stor Fare; la jeunesse revient de loin, Ungdommen kommer sig ofte af de farligste Sygdomme; je n'en reviens pas, jeg kan ikke komme mig igjen af min Forundring; – des choses de ce monde, indsee det Forfængelige i de jordiske Ting; la même ch. me revient de tous côtés, det Samme fortælles mig fra alle Kanter; – à soi, forbedre sig, gaae i sig selv; komme igjen til sig selv; berolige sig; que vous en revient-il? hvad følger deraf for Dem? hvad tilkommer Dem derfor? cet habit me revient à quarante écus, denne Kjole koster mig 40 Rixdaler; cette couleur revient à celle de votre habit, denne Farve svarer til den, Deres Kjole er af; cela revient au même, det gaaer ud paa Et; ses manières reviennent à tout le monde, hans Maneer anstaae el. behage Alle; – sur l'eau, gjenoprette sin Formue; komme igjen i Yndest el. Anseelse; – sur une matière, begynde igjen at tale om en Materie, drøfte den paa Ny; – sur ce qu'on avait promis, forandre hvad man har lovet, gaae fra sit Ord; – sur le compte de q., fatte bedre Tanker om En; (Jur.) – contre, appellere en Dom til en høiere Instants.

Revente, *f.* Salg paa Ny; chose de –, en Ting, som sælges paa anden Haand.

Reventer, *v. a.* (Mar.) fylde igjen Seilene. [ger Salt i smaa Partier.

Reventier, *m.* Betjent, som udsæl-

Revenu, *m.* aarlig Indtægt, Indkomst; –s casuels, Accidentser.

Revenu, e, *p.* vendt tilbage; (Ch.) cerf – de tête, Hjort, hvis Horn igjen ere komne heelt ud. [Træstub.

Revenue, *f.* ungt Skud paa en

Rêver, *v. n.* drømme, fantasere, tale over sig; tale vildt; vaase; staae i Tanker, være adspredt, sandsesløs; overveie, gruble (med à el. sur); *v. a.* drømme; attraae; – de combats, drømme om Feltslag; j'ai rêvé la même ch., jeg har drømt det Samme; *fa.* vous avez –é cela, det er Noget, De har drømt; le malade rêve, den Syge fantaserer; il faut y –, man maa overveie det; il rêve des grandeurs, han attraaer at komme til Ære og Anseelse, han har Hovedet fuldt af Attraa derefter; *prov.* – à la Suisse, see tankefuld ud uden dog at tænke paa Noget (*v.*).

Réverbération, *f.* Lysstraalernes el. Varmens Tilbagekastning; Gjenskin.

Réverbère, *m.* Huulspeil bag en Lampe; stor Gadelygte.

Réverbérer, *v. a.* tilbagekaste Lys el. Varme; *v. n.* give Gjenskin.

Revercher, *v. a.* fylde el. udbedre Huller paa Tinkar o. desl.

Reverdie, *f.* (Mar.) stærk Flod paa Jevndøgnstiden.

Reverdir, *v. a.* farve igjen grønt (*p. u.*); *v. n.* grønnes paa Ny; *fig.*

komme igjen frem; synes at blive ung paa Ny; *prov.* planter là q. pour –, lade En staae at vente uden at komme at hente ham efter Løfte.

Reverdissement, *m.* ny Opfarvning af Grønt (*p. u.*); det Grønnes nye Udspringning.

Reverdoir, *m.* (Brass.) Slags Brygkar.

Révéremment, *ad.* ærbødigen.

Révérence, *f.* Ærbødighed; Ærefrygt; Hilsen, Bukken el. Neien; Hyldest, som forhen vistes Regenter; geistlig Titel, Høiærværdighed; faire la (sa) – à q., gjøre En sin Opvartning efter i lang Tid ikke at have seet ham; tirer sa – à q., hilse En; anbefale sig; gaae sin Vei.

Révérencielle, *a. f.* kun i Udtr. crainte –, ærbødighedsfuld Frygt (Børns Følelse imod Forældre).

Révérencieusement, *ad.* med Ærbødighed, paa en ydmyg og ceremoniel Maade.

Révérencieux, se, *a.* som gjør mange Complimenter (*iron.*); ydmyg og fuld af Complimenter.

Révérend, e, *a.* ærværdig, velærværdig (i Titler til Ordensgeistlige).

Révérendissime, *a.* høiærværdig (Titel til Prælater og Ordensgeneraler).

Révérer, *v. a.* ære, nære Ærefrygt for.

Réverie, *f.* Drømmeri; Sværmeri; overspændt Idee, Hjernespind; Talen i Vildelse, Fantaseren (om Syge).

Revernir, *v. a.* fernisere paa Ny.

Reverquier, *m.* Slags Spil i Triktrak (ogs. revertier).

Revers, *m.* Bagside; Revers (paa en Mynt); anden Side af et Blad; Omslag el. Rabat paa en Kjole; Krave paa en Støvle; Slag med Bagsiden af Haanden; *fig.* Gjenvordighed; – de pavé, Steenbro fra Husene indtil Rendestenen; éprouver de grands –s, gjennemgaae (prøve) stor Gjenvordighed; le – de la médaille, en Sags Skyggeside; battre (prendre) à (el. de) –, angribe fra Ryggen og i Flanken.

Reversal, e, *a.* indeholdende et Modbevis, en Gjenforsikring, havende Hensyn til et andet Document; lettres –es, el. les – es, Actstykker, hvorved et Lands Privilegier el. Cultus tilsikres af Fyrsten; Documenter, som tilstaae gjensidige Rettigheder; *pl. m.* –saux.

Reverseau, *m.* (Arch.) udvendig Liste til at holde Vandet ude fra Vinduer el. Dørre.

Reversement, *m.* (Mar.) Omlesning af Lasten fra et Skib i et andet.

Reverser, *v. a.* øse el. skjænke igjen i; (Mar.) bringe Ladningen fra et Skib over i et andet.

Reversi el. oftere **reversis**, *m.* Slags Spil, hvori den, som gjør færrest Stik, vinder; faire le –, gjøre alle Stik.

Reversibilité, *f.* (Dr.) Egenskab ved en Eiendom, hvorefter den enten hjemfalder el. gaaer over til Andre.

Reversible, *a.* (Dr.) som hjemfalder til Eieren, el. som gaaer over til Andre efter Arvingens el. Pensionistens Død; sa pension est – sur sa veuve, hans Pension kan gaae over til hans Enke.

Reversion, *f.* (Dr.) Hjemfald af en Eiendom; sammes Overgang til Andre.

Revertier, *m.* s. reverquier.

Revestiaire, *m.* Paaklædningskammer for Præsterne i catholske Kirker; *v.*

Revêtement, *m.* Beklædning af Gibs, Kalk, Leer el. Træ paa en Muur; Beklædning paa en Grøvt, en Vold el. en Terrasse for at forebygge Jordskred.

Revêtir, *v. a.* klæde, opklæde; iklæde bedække med; *fig.* beklæde, isøre; indklæde, indhylle; antage; *v. pr.* tage paa sig; *fig.* isøre sig; – un (se – d'un) habit, isøre sig en Kjole; – q. d'une charge, beklæde En med et Embede; – ses pensées d'un style brillant, indklæde sine Tanker i en glimrende Stiil; la forme que revêt la pensée, den Form, Tanken iforer sig; – un caractère, antage en Character.

Revêtissement, *m.* Beklædning.

Revêtu, e, *p.* beklædt; isørt; indklædt; smykket med; être – du pouvoir de q., være forsynet med Ens Fuldmagt; *fa.* un gueux –, et indbildsk Menneske, som fra Intet er kommet til Værdighed og Anseelse.

Rêveur, se, *a.* drømmende; dybsindig, tankefuld; *s.* Drømmer, Drømmerske; Sværmer; Fantast.

Revider, *v. a.* (Joa.) udvide et Hul, der er boret.

Reviquer, *v. a.* (Manu.) udskylle el. valke farvede Tøier.

Reviqueur, *m.* (Manu.) En, som udskyller el. udvasker farvede Tøier.

Revirade, *f.* (Jeu) Bryden af et Baand i Bretspil (Triktrak).

Revirement, *m.* (Mar.) anden Vending af et Skib; (Com.) Betaling af Gjæld ved Transport af et ligestort Activ.

Revirer, *v. n.* (Mar.) vende et Skib; dreie af; *fig.* og *fa.* cet homme a –é de bord, denne Mand har skiftet Parti el. Farve; (Jeu) bryde et Baand i Triktrak.

Réviser, *v. a.* gjennemsee paa Ny, [revidere.

Réviseur, *m.* Revisor.

Révision, *f.* nyt Gjennemsyn, Eftersyn, Revision.

Révisiter, *v. a.* eftersee igjen, undersøge el. gjennemsee paa Ny.

Revivification, *f.* (Chi.) et forandret Metals Gjenfrembringelse i dets naturlige Skikkelse.

Revivifier, *v. a.* gjøre igjen levende, giengive et stivnet el. henvisnet Lem Følelsen, bringe Blodet paa Ny i Circulation i samme; (Thé.) tilbagekalde til et nyt aandeligt Liv; (Chi.) bringe et Metal, som var opløst el. blandet med andre, igjen frem i dets naturlige Skikkelse.

Revivre, *v. n.* staae op fra de Døde, komme igjen til Live; *fig.* leve op igjen, gienfødes, fornyes, komme til nye Kræfter; faire – une ch., fornye, gienoplive Noget; faire – une opinion, bringe en Mening igjen paa Bane; faire – la haine, opfriske Hadet; faire – des droits, gjøre Rettigheder paa Ny gjældende; faire – les couleurs, opfriske Farverne, give dem ny Glands.

Révocable, *a.* gjenkaldelig, som kan kaldes tilbage el. tages tilbage.

Révocation, *f.* Tilbagekaldelse; Gienkaldelsesact. [en Tilbagekaldelse.

Révocatoire, *a.* (Jur.) indeholdende

Revoici, *pp.* see her igjen; le –, see, her er han igjen.

Revoir, *v. a.* see igjen; gjennemsee el. rette paa Ny; undersøge igjen; (Ch.) – d'un cerf, dømme om en Hjorts Størrelse af dens Spor, af dens Horns Gnidning paa Træerne o. desl.; *loc. ad.* à –, til nærmere Eftersyn; *s.* au –; adieu, jusqu'au –, lev vel, til vi sees igjen!

Revoler, *v. n.* flyve igjen; *v. a.* og *v. n.* stjæle paa Ny. [vind.

Revolin, *m.* (Mar.) Vindkast, Kastevind.

Révoltant, e, *a.* oprørende; i høi Grad stødende.

Révolte, *f.* Oprør, Opstand; exciter la –, fremkalde Oprør; exciter, porter à la –, hidse til Oprør.

Révolter, *v. a.* forlede til Oprør, oprøre; *fig.* fortørne, oprøre Følelsen; *v. n.* gjøre Oprør; faire –, bringe til at begaae Oprør; *v. pr.* gjøre Oprør; *fig.* oprøres, fortørnes.

Révolu, e, *a.* forløben (om Himmellegemernes Omløb); fuldendt; après l'année –e, efter Aarets Forløb.

Révoluté, e, *a.* (Bot.) snirkelformig, omrullet. [en total Forandring.

Révolutif, ive, *a.* (Méd.) fremkaldende

Révolution, *f.* Omløb af et Himmellegeme; Omverling, Omvæltning; Statsomvæltning; la – des saisons, Aarstidernes Omverling; il s'opéra une – dans les idées, der foregik en Omvæltning i Begreberne.

Révolutionnaire, *a.* henhørende til en Revolution; fremstyndende samme; *s.* Tilhænger af Statsomvæltninger.

Révolutionnairement, *ad.* revolutionsmæssigen.

Révolutionner, *v. a.* indføre revolutionaire Grundsætninger; bevirke en Statsomvæltning, bringe i Oprør.

Revomir, *v. a.* opkaste, udspye igjen; *v. n.* bække sig paa Ny.

Révoquer, *v. a* tilbagekalde; afskedige; erklære for ugyldig, tilintetgjøre; – en doute, drage i Tvivl.

Revouloir, *v. a.* ville igjen; *p. u.*

Revoyager, *v. a.* gjøre en ny Reise, reise igjen.

Revue, *f.* nøie Eftersyn; nøiagtig Undersøgelse; Mønstring, Hærsyue; passer en –, gjennemgaae nøie for at opsøge Feil; mønstre, holde Mønstring over; faire la –, holde Mønstring; être gens de –, see hinanden ofte (*fa.*). [*s. m.* afledende Middel.

Révulsif, ive, *a.* (Méd.) afledende;

Révulsion, *f.* (Méd.) Afledning af Legemets Vædsker el. af Aarsagen til en Sygdom fra et Sted i Legemet til et andet. [– terre, ligemed Jorden.

Rez, *pp.* ligemed; kun i Udtr. – pied,

Rez-de-chaussée, *m.* horizontal Flade lige med Jorden; Stueetage; *pl.* des rez-de-chaussée.

Rez-mur, *m.* (Arch.) den ydre Side paa Foden af en Muur; *pl* des rez-murs.

Rez-terre, *m.* Overflade, ligemed Jorden; *pl.* des rez-terre [cl. en Pill.

Rhabdoïde, *a.* lignende en Stav

Rhabillage, *m.* Iſtandſættelſe; *fig.* og *fa.* Udbedring, ſom ikke er lykkedes.

Rhabiller, *v. a.* paaklæde igjen, opklæde paa Ny; *fig.* og *fa.* rette, ſøge at iſtandſætte; *v.pr.* klæde ſig igjen paa; forſyne ſig igjen med nye Klæder.

Rhabilleur, se, *s.* En, ſom forſyner med nye Klæder; Iſtandſætter, Udbedrer; ſ. renoueur.

Rhagade, *f.* (Méd.) Sprække i Læberne; ondartet Byld paa Endetarmen.

Rhagoïde, *f.* (An.) Druehinden i Øiet (uvée). [afſørende Rhabarbara.

Rhapontic, *m.* (Bot.) Slags ſtærkt

Rhapsode, ſ. rapsode.

Rhéteur, *m.* Lærer i Talerkunſten (hos Romerne); Taler uden Aand el. Følelſe; høittravende, affecteret Taler.

Rhétoricien, *m.* Rhetoriker, Lærer i Rhetorik (*v.*); Elev i Talerkunſten (i d. Betydn. ogſ. *f.* -ne).

Rhétorique, *f.* Talekunſt; Afhandling over Talekunſten; Claſſe, hvor der undervises i Rhetorik; *fig.* og *fa.* Veltalenhed; Ordbram; j'ai employé, épuisé toute ma -, jeg har anvendt el. udtømt hele min Veltalenhed; tout cela n'est que de la -, alt det er kun tomme Taleſtoffer. [en Aare.

Rhexis (s udt.), *f.* Opſpringen af

Rhin, *n. pr. m.* Rhinen; du vin du -, rhinſk Viin. [Næſen.

Rhinaire, *a.* (Méd.) angaaende

Rhinalgie, *f.* (Méd.) Smerte i Næſen.

Rhingrave, *m.* Rhingreve; Dommer el. Statholder i Byerne ved Rhinen (*v.*); *f.* Rhingrevinde (madame la -); forh. Slags vide Benklæder.

Rhinocéros (s udt.), *m.* (H. n.) Næſehorn (porte-corne).

Rhinophonie, *f.* (Méd.) Stemmens Lyd gjennem Næſen.

Rhinorrhée, *f.* (Med.) Næſeflod.

Rhinose, *f.* (Méd.) Hudens Indſtrumpning ved Legemets Hentæren.

Rhodes, *m.* (Bot.) Roſentræ (bois de rose), *f.* (Géogr.) Byen Rhodus.

Rhodien, ne, *s.* Indvaaner i Rhodus.

Rhodite, *f.* (Minér.) Roſenſteen.

Rhodium (um udt. om), *m.* (Minér.) Slags Metal blandet med Platina.

Rhododendron, *m.* (Bot.) Roſenlaurbærtræ, Alperoſe (rosage)

Rhodomel, *m.* Roſenhonning.

Rhombe, *m.* (Géo.) ſkjævvinklet Parallelogram; - solide, dobbelt Kegle; (H.n.) Fiſkeſlægt, hvortil henhøre Rødſpetten, Flyndren o. desl.; Slags eenſtallet Musling.

Rhomboïdal, e, *a.* ſom har Form af en Rhombe el. Rhomboide; *pl. m.* -daux.

Rhomboïde, *m.* (Géo.) Legeme, ſom har ſex ſkjævvinklede Sideflader, hvoraf to og to ere parallele med hinanden, Rhomboide.

Rhubarbe, *f.* (Bot.) Rhabarbara; *prov.* passez-moi la -, je vous passerai le séné, afſtaa Noget paa Deres Side, faa ſkal jeg igjen afſtaa Dem Noget.

Rhum (um udt. om), *m.* Rom, Spiritus af Sukkerrør (Nogle ſtrive rum).

Rhumatique, *a.* (Méd.) ſ. ſ. rhumatismal; *p. u.*

Rhumatismal, e, *a.* rheumatiſk, gigtiſk; goutte -e, Gigt; *pl.m.* -maux.

Rhumatisme, *m.* (Méd.) Rheumatisme; Brud og Værk i Lemmerne.

Rhume, *m.* Forkølelſe; - de cerveau, Snue. [Farvetræ.

Rhus (s udt.), *m.* (Bot.) Sumak,

Rhythme, *m.* Rhytmus, Velklang i Periodebygning el. i Verſemaal.

Rhythmique, *a.* rhytmiſk. [*pop*;

Riaillerie, *f.* overgiven Latter;

Riant, e, *a.* leende, ſmilende, glad, munter; behagelig, yndig.

Ribadoquin, *m.* Slags lille gammeldags Kanon. [Sværm.

Ribambelle, *f.* lang Række, Ræmſe;

Ribaud, e, *a.* liderlig; *s.* liderligt Menneſke (*bas*); forh. Laſtdrager; *pl.m.* Livvagt (under Philip Auguſt).

Ribaudaille, *f.* forh. feig Soldat; *v.*

Ribaudequin, *m.* ſ. ſ. ribadoquin; ogſ. en Slags femten Fods lang Flitsbue, ſom brugtes paa Fæſtningsvolde.

Ribauderie, *f.* utugtigt, udſvævende Levnet; *p.u.* [Klæde under Valkningen.

Ribaudure, *f.* Fold, ſom dannes paa

Ribe, *f.* Maſkine til at bryde Hør; *pl.* røde Ribs.

Ribette, *f.* (Bot.) rød Ribsbuſk.

Riblette, *f.* tynd riſtet Skive Kjød, krydret med Salt og Peber; Fleſkekage.

Ribleur, se, *s.* Sviregaſt; liderlig el. tyvagtig Natteſværmer; *v.* og *pop.*

Riblons, *m. pl.* ſmaa, ubrugelige Jernſtumper.

Ribon-ribaine, *loc. ad.* det koſte hvad det vil; *pop. inus.*

Ribord, *m.* (Mar.) Rad Planker paa et Skib nærmeſt Kjølen.

Ribordage, *m.* (Mar.) Skade, ſom et Skib lider ved at ſtøde imod et andet; Erſtatning for det derved lidte Tab.

Ribot, *m.* Kjerneſtav i en Smør[tjerne.

Riboter, *v. n.* gjøre ſig til Gode med Mad og Drikke indtil Umaadelighed, ſvire.

Riboteur, se, *s.* Sviregaſt.

Ribotte, *f.* umaadelig Nydelſe af Mad og Drikke; Svir; faire –, ſvire; être en –, være beſtænket. [ter, Grinen.

Ricanement, *m.* ſpodſk Latter, Haanlat-

Ricaner, *v. n.* lee mellem Tænderne, lee haanligt ad En, grine; lee af Dumhed. [tende Latter.

Ricanerie, *f.* Haanlatter, ſpot-

Ricaneur, se, *s.* Grinebider, Spotter, Spotterſte; *a.* ſpottende, grinende.

Ric-à-ric, *loc. ad.* meget nøie; payer ---, betale indtil den ſidſte Hvid; compter ---, regne til Punkt og Prikke; *fa.* [Los; Losſeſtind.

Rich (ch udt. k), *m.* (H.n.) Slags

Richard, e, *s.* meget rig Mand el. Kone; *fa.* (H.n.) Pragtbille (bupreste).

Riche, *a.* rig; indholdsrig; fruktbar; prægtig, koſtbar; *s. m.* en rig Mand; – en fonds de terre, rig paa Jordeiendomme; il est – de mille écus, han eier tuſinde Rigsdaler; il est – en ridicules, han giver idelig Stof til Latter; une langue –, et Sprog rigt paa Ord og Vendinger; des meubles –s, prægtige Meubler; une – taille, en høi og anſelig Vært; rimes –s, Riim, ſom ligne hinanden i flere Stavelſer; le mauvais –, den rige Mand i Evangeliet; un mauvais –, en haardhjertet Rigmand; un – malaisé, en Rig, ſom er betynget med Gjæld.

Richement, *ad.* rigt, rigeligen, herligen; overordentligen; – vêtu, rigt, prægtigen klædt; – laid, overvættes ſtyg; marier une fille –, gifte en Datter med en rig Mand.

Richesse, *f.* Rigdom; Indholdsrighed, Overflod; Pragt, Koſtbarhed; *pl.* ſtor Formue, ſtore Eiendomme; *prov.* contentement passe –, et fornøiet Sind er bedre end mange Penge.

Richissime, *a.* meget rig, overvættes rig; *fa.*

Ricin, *m.* (Bot.) Ricinus, Plante henhørende til Euphorbierne; huile de –, Purgeerolie. [Spring (om Kugler).

Ricocher, *v. n.* (Art.) gjøre flere

Ricochet, *m.* Spring op og ned, ſom af en Steen, der kaſtes horizontalt gjennem Vandſpeilet; Ricochetſkud; Række af Begivenheder, ſom følge den ene af den anden; forh. Slags Fugl, ſom idelig gjentog ſamme Sang; tirer à –, fyre Ricochetſkud; c'est la chanson du –, det er altid den ſamme Viſe, den ſamme Tale; avoir de quoi faire des –s, have ſaa mange Indtægter, at man ogſaa kan gjøre Noget for ſine Fornøielſer; cette nouvelle m'est venue par –, denne Nyhed har jeg faaet fra anden Haand, ad Omveie.

Ricochon, *m.* Læredreng i en Mynt.

Ridains, *m. pl.* (Pê.) rynkeagtige Ujevnheder paa Havets Bund (ogſ. rideaux, ridelles).

Ride, *f.* Rynke; Fold; lille Bølge, Vandets Kruſen; (Mar.) Taljereeb.

Ridé, e, *a.* rynket, ſkrumpet.

Rideau, *m.* Omhæng, Forhæng, Gardin; Theatertæppe; *fig.* Hvad der betager Udſigten el. beſkytter mod Sol el. Vind; lille Høi, bag hvilken man finder Skjul; *fig.* tirer le – sur une ch., ikke mere tale om en Ting; se tenir derrière le –, lede en Sag uden ſelv at træde frem; ſtøbe Kuglerne, ſom Andre udſkyde; *prov.* tirez le –, la farce est jouée, det er forbi, Alt er til Ende. [melt ſtort Vildt.

Ridées, *f. pl.* (Ch.) Mog af gam-

Ridelle, *f.* Vognhave; Sideſtykke paa en Karre el. en Høſtvogn.

Rider, *v. a.* rynke; kruſe (om Vinden, ſom ſætter Havet i en ſagte Bølgebevægelſe); ſtramme et Toug; (Mar.) hale, ſtive; *v. pr.* rynkes.

Ridicule, *a.* latterlig; se rendre –, gjøre ſig latterlig; *s.* en latterlig Perſon (*p. u.*); *s. m.* det Latterlige, Latterlighed; Sypoſe (af réticule); tourner, traduire q. en –, gjøre En latterlig; se donner un –, gjøre ſig latterlig ved ſin Adfærd el. ſin Opførſel; tomber dans le –, bliver latterlig; prêter des –s à q., paadigte En Latterligheder. [Maade, latterligen.

Ridiculement, *ad.* paa en latterlig

Ridiculiser, *v. a.* gjøre latterlig; *v. pr.* latterliggjøre sig.

Ridiculissime, *a.* meget latterlig.

Ridiculité, *f.* Latterlighed; latterlig Ytring el. Handling.

Rièble, *m.* (Bot.) Snerre, Klammer. [urt (gaillet).

Rien, *pr. indéf.* Intet (i Forbindelse med ne); i spørgende el. tvivlende Sætninger, samt efter sans, staaer det uden ne og betyder Noget; efter *pour* bruges det uden Negtelse i Betydn. af Intet; *pl.* Ubetydeligheder, Smaating; cela ne fait rien, det siger Intet, det er ligemeget; cet homme ne fait rien, denne Mand tager sig Intet for, har Intet at bestille; il n'en est rien, der er Intet sandt deraf; sans – dire, uden at sige Noget; il compte cela pour –, han regner det for Intet, han bryder sig ikke derom; il ne sait – de –, han veed Intetsomhelst; – du tout, aldeles Intet; il est venu de –, han er af ringe Herkomst, han har hævet sig af Intet (*v.*); il ne m'est –, han er slet ikke i Familie med mig; il ne m'est de –, jeg bryder mig ikke det Mindste om ham; l'affaire ne tient à –, der er Intet til Hinder for Sagen; cela s'est réduit à –, det er blevet til Intet; der er ikke kommet Noget ud deraf; il ne met – contre lui, han er meget forsigtig, han gjør sig Ingen til Fiende; s'amuser à des –s, more sig med intetsigende Ting, med Bagateller; *prov.* on ne fait – pour –, man gjør Intet omsonst; qui ne risque –, n'a –, hvo der Intet vover, vinder Intet; il fait de cent sous quatre livres, et de quatre livres –, han holder slet Huus med hvad han har; ... comme si de – n'était, *loc. ad.* som om Intet var passeret; en moins de –, *loc. ad.* meget hurtigen, i et Øieblik.

Rieur, se, *s.* En, som leer; Spotter; Grinebider; c'est un grand –, det er En, som holder meget af at lee; avoir les –s de son côté, have Latteren paa sin Side.

Riflard, *m.* stor Skruphøvl; Spidsmeisel; stor gammeldags Parapluie.

Riflé, *m.* Slags hvidt Brød (Provindsialisme). [Steenart i Skiferbrud.

Rifleau, *m.* Aare af en fremmed

Rifler, *v. a.* file med Rundfilen i udgraveret Arbeide; spise graadigt (*pop.*).

Rifloir, *m.* Rasp, Rundfiil.

Rigaudon, *f.* rigodon.

Rigide, *a.* streng; skarp; streng i Overholdelsen af visse Meninger.

Rigidement, *ad.* strengt, skarpt.

Rigidité, *f.* stor Strenghed; streng Nøiagtighed; (Méd.) Stivhed.

Rigodon, *m.* Slags gammeldags lystig Dands; Musik til denne Dands.

Rigole, *f.* Afløbsrende for Vandet; Grøft el. Fure til Plantninger.

Rigoler, *v. a.* grave smaa Render; *fa.* og *pop.* spise og drikke godt.

Rigorisme, *m.* altfor streng Sædelære.

Rigoriste, *m.* ivrig Tilhænger af en streng Sædelære; En, som driver Overholdelsen af visse Grundsætninger altfor vidt; ogs. *a.*

Rigoureusement, *ad.* strengt, haardt; i strengeste Forstand; cela est – vrai, det er sandt i strengeste Forstand, uomtvisteligt.

Rigoureux, se, *a.* streng, skarp; haard, barsk; vous êtes trop –, De er altfor streng; examen –, streng, skarp Examen; saison –se, barsk Aarstid.

Rigueur, *f.* Strenghed; Haardhed; Barskhed; tenir – à q., vise Strenghed imod En; avoir trop de – pour q., gaae for strengt tilværks imod En, traiter q. avec trop de –, behandle En med altfor stor Haardhed; la – du froid, Kuldens Barskhed; la loi de –, Mose Lov (modsv. la loi de grâce, den nye Lov); cela est de –, det er uundgaaeligt; jouer de –, spille nøiagtigt efter Spillets Regler; à la –, *loc. ad.* altfor nøie, efter Bogstaven; à la dernière –, *loc. ad.* med den yderste Strenghed; en –, en toute –, *loc. ad.* med den høieste Strenghed og Nøiagtighed; paa en uomtvistelig Maade.

Rimaille. *f.* slet Vers, Rimeri.

Rimailler, *v. n.* skrive slette Vers (rimasser); *v. a.* sætte Noget i Vers, men skjødesløst. [Versemager.

Rimailleur, se, *s.* Riimsmed, usel

Rimasser, *v. n.* skrive slette Vers.

Rime, *f.* Riim; *pl.* Vers; – masculine, mandligt Riim, som ikke ender paa et stumt e; – féminine, kvindeligt Riim, som endes paa et stumt e; –s croisées, Vexelriim med blandede mandlige og kvindelige Riim; –s plates, Riim med to paa hinanden følgende Riim af samme Slags; mettre en –s,

ſætte i Vers (*plais.*); *prov.* il n'y a ni – ni raison dans tout ce qu'il dit, der er ikke ſund Sands i Alt hvad han ſiger, det er hverken hugget el. ſtukket.

Rimer, *v. n.* rime ſig; ſvare til, passe til Noget; ſtrive Riim; ſtrive Vers; *v. a.* rime; ſætte i Vers; ce mot rime avec (à) celui-là, dette Ord rimer ſig med hiint; cela ne rime à rien, det er Intet, det er blottet for ſund Sands; ces deux choses ne riment pas ensemble, disse to Ting passe ikke ſammen; – un mot avec un autre, rime et Ord med et andet; – un conte, ſætte en Fortælling i Vers; bouts-rimés, Enderiim; bout-rimé, Vers forfattet over opgivne Enderiim.

Rimeur, *m.* Riimſmed, usſel Verſemager (uden Tillægsord; med Tillægsord kan det tages i god Forſt.).

Rimule, *f.* lille Spalte el. Ridſe (paa Muslingſkaller).

Rinceau, *m.* (Arch.) Løvværk.

Rincée, *f.* Revſelſe; Tands; *pop.*

Rincer, *v. a.* ſkylle, renſe (om Glas og Flaſker); – (se –) sa(la) bouche, ſkylle ſin Mund; il a été bien –é, han er bleven dyngvaad (el. han har faaet en dyvi Irretteſættelſe; han er bleven dygtigen medtaget).

Rinçoir, *m.* (Pap.) ſtort Kar til at ſkylle Papirer ud i.

Rinçure, *f.* Skyllevand.

Ringard, *m.* Jernſtang til at vende det, der ſmedes.

Ringeau el. ringeot, *m.* (Mar.) yderſte Deel af Kjølen, hvor Forſtevnen begynder (ogſ. brion).

Ringrave, *m.* og *f.* ſ. rhingrave. [*p. u.*

Rinstruire, *v. a.* underviſe paa Ny;

Riole, *f.* Munterhed, Lyſtighed, muntert Gilde; être en –, more ſig; *fa.* og *pop.*

Riolé, e, *p.* ſtribet, ſpraglet.

Rioter, *v. n.* ſmaalee, ſmidſke; *pop.*

Rioteur, se, *s.* En', ſom altid ſmiler el. ſmaaleer; *pop.*

Ripaille, *f.* bruges kun i Udtr. faire –, tage dygtigt til ſig af Retterne, ſmauſe; *pop.* [*pop.*

Ripailleur, se, *s.* Fraadſer, Æder;

*Ripainsel, *m.* Betjent, ſom uddeler Brød, Salt og andre Levnetsmidler; *pop.* [jern.

Ripe, *f.* (Maç.) Slaveſjern, Kradſe-

Riper, *v. a.* kradſe med Kradſejern; *v. n.* (Mar.) glide affted. [Hamp og Haar.

Ripoire, *m.* (Mar.) Ende Toug af

Ripopée, *f.* Blanding af flere Levninger af Viin; Blanding af forſkjellige Slags Liører el. Saucer; *fig.* og *fa.* Skrift el. Tale beſtaaende af laante Ideer, el. af uſammenhængende Stykker.

Riposte, *f.* hurtigt, øiebliksligt Svar; raſk Svar til at gjendrive et Angreb; (Escr.) Stød bibragt ved Afparering; (Man.) Hestens Slaaen bagop naar den ſpores.

Riposter, *v. n.* ſvare øiebliksligt; give et bidende Gjenſvar; tilbagedrive en Fornærmelſe, hævne ſig; (Escr.) bibringe et Stød idet man afparerer; *v. a.* ſvare Noget, hvormed et Anfald gjendrives; – à un démenti par un soufflet, ſvare paa en Beſkyldning for Usandhed med et Dreſigen; – qc. de désagréable, give et ubehageligt Gjenſvar.

Ripuaire, *a.* boende ved Bredderne af Rhinen el. Maasfloden; loi –, Lov, gjældende for Beboerne af disſe Floders Omegn; *pl. m.* Navn paa disſe Beboere.

Rire, *v. n.* lee; *fig.* tilſmile, behage Diet; ſpøge, ſkjemte; *v. pr.* lee ad Noget, holde ſig op over; ikke bryde ſig om; éclater de –, udbryde i Latter; – aux éclats, ſkoggerlee; – à gorge déployée, lee af fuld Hals; – de bon cœur, lee hjerteligt; – aux larmes, jusqu'aux larmes, lee ſig fordærvet; étouffer de –, mourir de –, være nærved at døe af Latter; – du bout des dents, tvinge ſig til at lee, lee imod ſin Villie; – sous cape, – dans la barbe, lee i Skjægget, ſøge at ſkjule ſin Glæde over at det gaaer Andre ilde; il rit aux anges, han er ganſke henrykt, ude af ſig ſelv af Glæde; han leer uden at vide hvorfor; pincer sans –, ſige En noget Bidende, uden at ſynes at have det til Hensigt; il n'y a pas le mot pour –, der er intet Moerſomt veri; apprêter à –, give Stof til Latter; et de –, og derpaa (efterat Fortællingen er endt) gav Alle ſig til at lee; la fortune lui rit, Lyk-ken tilſmiler ham, begunſtiger ha vous voulez –, det er ikke Deres. vor, De ſkjemter; il se rit de v

han holder sig op over Dem; *prov.* rira bien qui rira le dernier, den leer bedst, som leer sidst; tel qui rira vendredi, dimanche pleurera, Mangen En leer om Morgenen, som kommer til at græde inden Aften.

Rire, *m.* Latter; un – fou, en overgiven Latter; un gros –, en lang og stærk Latter; des –s forcés, tvungen Latter.

Ris, *m.* s. s. rire; avoir un – sardonique el. sardonien, have en krampagtig Latter; *fig.* lee uden at ville det, tvinge sig til at lee; ... Kirtel under Halsen paa en Kalv, Kalvebrissel (– de veau); (Mar.) Reeb i et Seil; prendre des –, tage Reeb ind, rebe; larguer des –, stikke Reeb ud.

Risban, *m.* (Fort.) Skandse til at beskytte en Havn el. en Søkyst.

Risdale, *f.* s. rixdale.

Ris-de-veau, *m.* Kalvebrissel (s. ris); *pl.* des ris-de-veau.

Risée, *f.* stærk Latter af Flere paa eengang, Skoggerlatter; Spot; Gjenstanden for Latter; s'exposer à la – publique, gjøre sig til Gjenstand (udsætte sig) for offentlig Latter; il est devenu la – de tout le monde, han er bleven til Latter for Alle. [lee; *p.u.*

Risibilité, *f.* Evne til at kunne

Risible, *a.* som er i Stand til at lee (om Personer); som er skikket til at vække Latter (om Ting); ... som fortjener, at man leer deraf (om Personer og Ting); ... *s.m.* det Latterlige.

Risiblement, *ad.* latterligen. [*p.u.*

Risquable, *a.* vovelig; farlig, mislig;

Risque, *m.* Fare; entreprendre une ch. à ses –s et périls, à ses –s, périls et fortunes, begynde et Foretagende, saa at man paa eget Ansvar udsættes for alle mulige Farer, som deraf kunde flyde; courir – de la vie, sætte sit Liv i Fare; j'en courrai le –, jeg vil vove det; *fa.* à tout –, paa Lykke og Fromme, hvad der saa end maa kunne møde.

Risquer, *v. a.* vove; sætte i Fare; sætte paa Spil; *prov.* qui ne risque rien n'a rien, hvo, som Intet vover, vinder Intet; – le tout pour le tout, vove Alt for at vinde Alt; – le paquet, prøve Lykken; begjære hvad man er vis paa ikke at erholde; – l'abordage, vove et vanskeligt Stridt; *v. pr.* se – dans une affaire, indlade sig paa Lykke og Fromme i en Sag.

Rissole, *f.* Slags Postei af hakket Kjød stegt i Smør el. Svinefedt.

Rissolé, e, *a.* stegt; solbrændt; visage –, solbrændt Ansigt; *m.* bruunt, stegt Kjød.

Rissoler, *v.a.* stege, saa at Stegen brunes; *v.pr.* blive bruun.

Rissolettes, *f.pl.* ristede Brødskiver, fyldte med Kjødfarce. [ker.

Risson, *m.* (Mar.) stiirgrenet An-

Ristourner, *v. a.* (Com.) overføre en Sum fra en Regning til en anden; *v.*

Rit (t udt.) el. rite, *m.* Kirkeskik; *pl.* rites (rits bruges ikke).

Ritournelle, *f.* Forspil; Efterspil; Omqvæd; *fig.* Noget, En bestandig gjentager. [skikkene; Indbegreb af samme.

Ritualisme, *m.* Beskrivelse af Kirke-

Ritualiste, *m.* Forfatter, som har skrevet om Kirkeskikke. [keskikke.

Rituel, *m.* Ritual, Bog om Kir-

Rivage, *m.* Strandbred; *poé.* Flodbred (rive).

Rival, e, *s.* Medbeiler, Medbeilerinde; Concurrent; ogs. *a.* deux nations –es, to Nationer, som kappes med hinanden; *pl. m.* –vaux.

Rivaliser, *v. n.* kappes med En, gjøre En Rangen stridig, rivalisere (avec q.); undertiden ogs. *v. a.*

Rivalité, *f.* Medbeilen, Kappelyst, to el. flere Personers Attraa efter samme Gjenstand el. Stræben efter at overgaae hinanden, Rivalitet.

Rive, *f.* Flodbred, Aabred, Søbred (om en Indsø); Udkant af en Skov (la – d'un bois); (Manu.) Kanten af Kjæden af Silketøier; *prov.* on ne voit ni fond ni – dans cette affaire, man seer hverken Bund el. Ende paa denne Sag, den er meget indviklet.

River, *v. a.* nitte; *prov.* – le clou à q., læse En sin Tekst, give En et dristt Svar.

Riverain, e, *s.* og *a.* som boer langs med en Flod; som har Eiendomme langs med Udkanten af en Skov, en Vei e. en Gade; (Bot.) som vorer ved en Flodbred.

Rivet, *m.* tilnittet Spids af Hefteftosem; Nitnagle. [Skomagerkniv.

Rivetier, *m.* Nitteredskab; (Cordon.)

Rivière, *f.* lille Flod (fleuve er Navnet paa en stor Flod), Elv; la – est marchande, Floden er let seilbar, gun-

stig for Varetransport; oiseaux de –, Vildænder; – de diamants, Halsſmykke rigt beſat med Diamanter; *prov.* porter l'eau à la –, bringe Noget et Sted hen, hvor der allerede er Overflod deraf; les petits ruisseaux font les grandes –s, mange Bække smaa gjøre en stor Aa.

Rivoir, *m.* skarpt Redskab til at bortskære el. nitte Spidsen af Søm.

Rivois, *m.* Nittehammer.

Rivulaire, *a.* (Bot.) voxende i Aaer og Floder.

Rivure, *f.* Jernstifte til at samle [en Charnering.

Rixdale, *f.* Rixdaler.

Rixe, *f.* Trætte, Klammeri; Ordtwist, Ordstrid.

Rixer, *v. a.* yppe Trætte med En; *v. pr.* kives, trættes.

Riz, *m.* Ris, Risengryn; potage au –, Kjødsuppe med Ris; du riz au lait, Risengrynsvelling; faire du –, koge Ris.

Rize, *m.* Pung med 15000 Dukater i Tyrkiet.

Rizière, *f.* Ager besaaet med Ris, Rismark.

Roable, *m.* s. râble.

Rob (b udt.), *m.* tyk, henkogt Frugtsaft.

Rob el. robre, *m.* Rubbert i Vhist.

Robe, *f.* lang, vid Kjole, Fruentimmerkjole; Kjoleslæb; de gamle Romeres lange Kjole, Toga (toge); den juridiske Embedsvei; Embedsmænd henhørende til Dommerembedet; (med et Eiendomsadj.) geistlig Stand; Skal el. Hinde om visse Bælgfrugter; Løv; – de chambre, Slobrok; rendre visite en – détroussée, aflægge Besøg med stor Ceremoni; il s'est mis dans la –, il est entré dans la –, han har valgt den juridiske Vei; la haute –, de øverste Øvrighedspersoner; juges de – courte, Politidommere, som dømte med Kaarden ved Siden; il est de votre –, han hører til samme geistlige Orden som De; des chevaux de même –, Heste af samme Farve el. Løv; la – d'une fève, Skallen af en Bønne; *pl.* store Tobaksblade, som tjene til Svøb el. Hylster for spunden Tobak.

Robé, e, *p.* som har sin Skal el. [Hinde paa.

Robelage, *m.* (Chap.) en Hats Afpudsning med Haiskind.

Rober, *v. a.* (Chap.) afrive en Hat med et Stykke Haiskind; – la garance, afskalle Krap.

Roberie, *f.* Værelse, hvor Nonnernes Kjoler gjemmes i et Kloster.

Robert, *m.* sølvielig Ægtemand (*inus.*); *a.* kun i Udtr.: sauce –, Sauce, som laves af Vinæddikke, Løg o. desl.

Robette, *f.* kort ulden Klædning, som bæres af visse Slags Munke.

Robière, *f.* Skab, hvori Fruentimmerkjoler hengjemtes; *p. u.*

Robin, *m.* Mand, henhørende til den juridiske Embedsvei; lidet anseet Menneske; c'est un plaisant –, det er en Person, man kun sætter lidt Priis paa; *prov.* toujours souvient à – de ses flûtes, man gjenkalder gjerne sin Ungdoms Glæder; man vender gjerne tilbage til gamle Vaner.

Robine, *f.* Slags Pære; (H.n.) Slags [Musling.

Robinerie, *f.* Spot, Skjemt.

Robinet, *m.* Hane i en Tønde; – de deux pouces, Hane, hvorigjennem der gaaer to Tommer Vand; c'est un – d'eau tiède, det er et Menneske, som taler vidtløftigen om forslidte el. alm. Gjenstande; quand une fois le – est lâché, il a de la peine à finir, naar han engang har begyndt at tale, har han ondt ved igjen at holde op.

Robinier, *m.* (Bot.) Slags ægte Acacia.

Robinocratique, *a.* henhørende til den [juridiske Stand; *p. u.*

Roboratif, ive, *a.* (Méd.) styrkende.

Robuste, *a.* stærk, kraftig, haardfør; *fig.* avoir une foi –, have en Kulsviertro, en Tro blandet med stor Lettroenhed.

Robustement, *ad.* paa en stærk, [kraftig Maade; *p. u.*

Robusticité, *f.* kraftig, haardfør Legemsbeskaffenhed.

Roc, *m.* Klippe, Fjeld; forh. Taarn i [Schakspil (nu: tour).

Rocaille, *f.* Grotteverk, Indfatning af Muslingskaller og Kiselsteen; (Verr.) Farvekorn hvormed Vinduesruder farves.

Rocailleur, *m.* En, som forfærdiger Grotteværk.

Rocailleux, se, *a.* stenig; fuld af smaa Stene; *fig.* haard; ubehagelig for Øret (om Stilen).

Rocambole, *f.* spansk Hvidløg (échalotte d'Espagne); *fig.* det meest Tiltrækkende el. Piquante i Noget (*v.*).

Rocantin, *m.* Sang, sammensat af flere gamle Sange; gammel Mand; *pop.*

Roche, *f.* enestaaende Klippe; Klippemasse; (Art.) Blanding af Svovl, Krudt og Salpeter til Bomber

foraarsaget af stor Larm, lang Tale el. stærkt Aandsarbeide.

Rompre, *v. a.* brække, bryde; sønderbryde, opbryde, knække, slaae itu; fordærve; *fig.* tilintetgjøre, hæve, opløse; svigte; forhindre, standse; afbryde, forstyrre; vænne til, øve i; (Mil.) sprænge, kaste, gjennembryde, bringe i Uorden; *v.n.* bryde med En; briste; *v. pr.* brydes, brækkes, sønderbrydes; *fig.* ophæves, opløses, tilintetgjøres; – ses chaines, sønderbryde sine Lænker, undvige (– sa prison); befrie sig fra en Lidenskab; – la glace, bryde Banen; – les chemins, fordærve Veiene; – la tête, – les oreilles à q., bryde Ens Hoved, døve Ens Øren med megen Støi el. unyttig Tale; se – la tête à qc., bryde sit Hoved over Noget, bestræftige sig længe dermed og uden Nytte; – la paille, tilintetgjøre en Accord; – la paille avec q., bryde aabenbart med En; – sa maison, afskedige sine Folk; – l'eau à un cheval, afbryde en Hestes Drikken; – le coup, svække Virkningen af Skuddet; standse Tærningers frie Løb; *fig.* hindre et Foretagende i at lykkes; – les desseins de q., forstyrre Ens Planer; – un jeune homme aux affaires, indøve et ungt Menneske i Forretningerne; (Man.) – un cheval, tilride en Hest; (Impr.) – une forme, aflægge en Form; (Peint.) – les couleurs, blande Farverne med andre, for at formindske deres altfor stærke Effect; *prov.* il vaut mieux plier que –, det er bedre at give efter end at gaae til Grunde; ... à tout –, i det Høieste (*v.*); til det Yderste; applaudir q. à tout –, tildele En et stormende Bifald.

Rompu, e, *p.* sønderbrudt; *fig.* træt, udmattet; indøvet; – de fatigue, udmattet af Anstrængelse; – aux affaires, meget øvet i Forretningerne; nombre –, Brøk (hellere: fraction); à bâtons –s, i Stødetal, med idelige Afbrydelser.

Rompure, *f.* (Fond.) Stedet, hvor det Støbte er brudt af i Støbningen.

Ronce, *f.* Brombærriis; *pl.* Vanskeligheder, Hindringer.

Ronceraie, *f.* Brombærkrat.

Roncin, *m.* Skindmær, slet Hest; *v.*

Rond, e, *a.* rund; tyk og stumpet; *fig.* og *fa.* ligefrem, oprigtig; (Mus.) fuldtonende; il est bien –, han er dygtig tyk; – comme une boule, rund som et Kegle, tyk og stumpet; – en affaires, oprigtig i Handel og Vandel; nombre –, rundt Tal; compte –, Regning uden Brøk.

Rond, *m.* Rundbeel; Kreds; faire un –, beskrive en Rundkreds; – d'eau, rundt Bassin fyldt med Vand; en –, *loc. ad.* i Rundkreds.

Rondache, *f.* Slags rundt Skjold.

Rond-d'eau, *m.* stor rund Vandbeholdning; *pl.* des ronds-d'eau.

Ronde, *f.* Eftersyn af Vagter og Poster; Officeer el. Mandskab, som udfører Eftersynet; Rundsang, Runddands; Slags rund perpendiculair Skrift; (Mus.) heel Rode; – de table, Rundsang; faire la –, udføre Ronden, eftersee Posterne; gaae omkring og eftersee om Alt er i Orden; faire sa –, drikke Enhver af Gjæsternes Skaal; à la –, *loc. ad.* rundt om; i Omkreds; *prov.* à la – mon père en aura, lad det gaae rundt!

Rondeau, *m.* Slags Vers paa 13 Linier, med Ophold efter femte og ottende Vers; Slags Sang, hvis første Strofe gjentages efter hver af de andre; (Boul.) Ovnsætter, hvormed de større Brød indbringes i Ovnen.

Rondelet, te, *a.* lidt vel trind og feed; sa bourse est –te, hans Børs er godt ved Magt; *fa.* [(fra Bretagne).

Rondelettes, *f. pl.* Slags Seildug

Rondelin, *m.* tykt og stumpet Menneske; *fa. p. u.*

Rondelle, *f.* lille rundt Skjold (*v.*); rund og flad Metalstive; Slags Huulmeisel.

Rondement, *ad.* jevnt; hurtigt, rask; dristigt; *fig.* ligefrem, aabent, ærligt.

Rondette, *f.* (Bot.) Jordepheu, Slags Vedbende; *pl.* Seildug.

Rondeur, *f.* Rundhed; Afrundethed, Runding; *fig.* aaben Ligefremhed, Ærlighed; naturlig Frihed i Fremstilling af en Rolle; son style manque de –, hans Stiil er ikke afrundet, den fattes Velklang i Periodebygningen; cet acteur a de la –, denne Skuespiller giver sin Rolle med naturlig Frihed, let og utvungent.

Rondin, *m.* rundt Stykke Brænde; stor Stok, Knippel. [afprygle; *pop.*

Rondiner, *v. a.* prygle med en Knippel,

Rondir, *v. a.* tilskære og forme Stiefsteen.

Rondon, *m.* (Fauc.) kun i Udtr. fondre en –, slaae med Hæftighed ned paa sit Rov.

Rond-point, *m.* Runddeel, stor rund Plads, hvor flere Alleer samles; *pl.* des ronds-points.

Ronflant, e, *a.* snorkende; larmende, klingrende; *fig.* høittravende (om Stilen); des promesses –es, store og tomme Løfter.

Ronflement, *m.* Snorken; *fig.* en [rullende, brummende Lyd.

Ronfler, *v. n.* snorke; pruste; *fig.* tundre, buldre, brumme; *fig.* og *fa.* faire – des vers, declamere Vers med stærkt Eftertryk.

Ronfleur, se, *s.* Snorker, -ske.

Ronge, *m.* (Ch.) faire le –, drøvtygge (om Hjorten); *v.*

Ronger, *v. a.* gnave; fortære efterhaanden, bortæde; *fig.* nage, plage; ængste, udsuge; la rouille ronge le fer, Rust fortærer Jernet; le cheval ronge son frein, Hesten tykker sit Bidsel; *fig.* – son frein, skjule sin Harme hos sig selv; cet avoué ronge ses clients, denne Procurator udsuger sine Clienter; *prov.* donner un os à – à q., give En et Been at gnave, give En et Embede, el. volde En Bryderi.

Rongeur, se, *s.* og *a.* gnavende, nagende; *fig* le ver –, den nagende Orm, Samvittighedsnag; *s. m pl.* (H.n.) Gnavere, en Klasse af Pattedyrene.

Roquefort, *m.* Slags Faareost fra [Roquefort i Languedoc.

Roquelaure, *m.* Slags Reisekjole (under Ludvig d. 14de.)

Roquentin, *m.* gammel Mand, som gaaer i Barndom; *inus.*

Roquer, *v. n.* flytte Taarnet om paa den anden Side af Kongen i Schakspil.

Roquet, *m.* forh. Slags Overkjole; nu: Slags Mops el. Spids; *fig.* og *fa.* c'est un – qui aboie, det er et foragteligt Menneske, som overvælder med Uartigheder.

Roquetin, *m.* Silkespole; – de lames, [Guldtraadsrulle.

Roquette, *f.* (Bot.) Slags Kaal; (Artil.) Signal med Raketter.

Roquille, *f.* mindste Vinmaal, Fjerdepart af en Pægel; *pl.* Syltetøi af Appelsinskaller.

Rorisère, *a.* (An.) vaisseaux –s, [Melkekar.

Ros el. **rot**, *m.* (Tiss.) Væverkam.

Rosace, *f.* (Arch.) Rosette, et architektonisk Ornament.

Rosacées, *s. f. pl.* (Bot.) Rosaceer; *a.* plante rosacée, rosenartet Plante.

Rosage, *m.* (Bot.) Oleander, Laurbærrose.

Rosagine, *f.* s.s. rosage.

Rosaire, *m.* Rosenkrands; Paternosterbaand.

Rosalie, *f.* (H. n.) Slags vingedækket Insect; (Mus.) Gjentagelse i en høiere el. dybere Tone.

Rosat, *a.* indeholdende Rosenessents.

Rosâtre, *a*, som har et Anstrøg af Rosenfarve; *p. u.*

Rosbif, *m.* stegt Oxekjød.

Rose, *f.* Rose; Diamant, flad forneden og tilsleben foroven i spidse Facetter (diamant en – el. à rosette); lille rosenformigt Bygningsstrat til Karnisser og Capitæler; rundt Kirkevindue; Lydhul paa en Guitar; Sporehjul; (H. n.) Rødstalle, Karpeart (rosière); *pl.* Silketøier med Rosenmønster; – d'or, kunstig Rose, som Paven indvier og sender til fyrstelige Personer; eau de – el. eau –, Rosenvand; teint de lis et de –s, hvid og rød Ansigtsfarve; *fig.* être sur des –s, sur un lit de –s, have fine Herrens Dage, leve i Fryd og Glæde; *prov.* il n'est point de –s sans épines, ingen Glæde uden Sorg; il n'est point de si belle – qui ne devienne gratte-cul, (*pop.*) Skjønheden faaer en Ende; découvrir le pot aux –s, opdage Traaden i en Kjærlighedsforstaaelse; opdage en List; c'est la plus belle – de son chapeau, det er hans skjønneste Roes el. det Bedste, han eier.

Rose, *a.* rosenfarvet; *m.* Rosenfarve; *prov.* voir tout couleur de –, see Alt fra den skjønne Side.

Rosé, e, *a.* rosenrød, lyserød.

Roseau, *m.* Rør, Siv; *fig.* vankelmodigt Menneske; *pl.* (Sculp.) rørformige Sirater; *prov.* s'appuyer sur un –, sætte sin Lid til et svagt Menneske uden Indflydelse; être comme un –, plier à tout vent comme un –, være som et Siv for Vinden, uden al Fasthed el. Bestemthed.

Rose-croix, *m.* Rosenkreutser, Navn paa en Sect, der indbildte sig at have fundet den Vises Steen; øverste Grad i Frimureriet; *pl.* des rose-croix.

Rosée, *f.* Dug; Mellemrum mellem Tænderne i en Kam; – céleste, Manna; (Vét.) smaa Bloddraaber, som trænge

frem gjennem Hestens Hov, naar den urvirkes for nær; *fig.* og *fa.* tendre comme la –, meget mør.

Roselé, e, *a.* (Bot.) rosendannet.

Roselet, *m.* (H. n.) gulagtig Hermelin.

Roselière, *f.* Grund, hvor der voxer [Rør.

Roselle, *f* (H. n.) rødvinget Kramsfugl.

Rose-noble, *f.* gammel engelsk Guldmynt, af Værdi omtr. 9 Rbdlr.

Rose-noire, *f.* (Bot.) Slags Figen.

Roséole, *f.* (Méd.) formildede Meslinger.

Roser, *v. a.* give et karmoisinrødt Anstrøg.

Roseraie, *f.* Rosenhauge, Rosenlund, Rosenkrat.

Rosereaux, *m. pl.* Slags russisk Peltsværk til Huer.

Rosetier, *m.* Forfærdiger af Væverkamme.

Rose-trémière, *f.* Stokrose; *pl.* des roses-trémières

Rosette, *f.* Rosette, Sløife i Form af en Rose; Rødkridt; Rosensteen; Rosetkobber; rødt Blæk; rød Bogtrykkersværte; Rosetstempel; lille Skive, som angiver Timerne paa Meridianen af en Globus; (Horl.) Stillestive, hvorpaa Uhret sættes frem el. tilbage.

Rosettier, *m.* (Serr.) Rosetstempel, Redskab, hvormed Knivsmedde gjøre Rosetter.

Rosier, *m.* Rosentræ, Rosenbusk.

Rosière, *f.* Rosenbrud, ung Pige, som krandses med Roser til Udmærkelse for hendes gode Opførsel; (H. n.) Rødstalle (s. rose).

Rosmare (s udt.), *m.* (H. n.) Søko, Hvalros.

Rosoir, *m.* Redskab til at gjøre Lydhuller i Instrumenter.

Rossane, *f.* (Jard.) Slags Fersken.

Rosse, *f.* Skindmær; *prov.* il n'est si bon cheval qui ne devienne –, Alt ældes med Tiden.

Rossée, *f.* Dragt Prygl; *pop.*

Rosser, *v. a.* prygle, afbanke; *pop.*

Rossignol, *m.* Nattergal; Barkfløite; – d'Arcadie, et Æsel (*iron.* og *pop.*); (Serr.) Dirk; (Impr.) Forstuvning af Haandledet hos Bogtrykkerlærlinge; *pl.* Orgelpibe, som efterligner Nattergalens Sang.

Rossignoler, *v. n.* efterligne Nattergalens Sang; synge behageligt; *p. u.*

Rossignolet, *m.* lille Nattergal.

Rossignolette, *f.* Hunnattergal.

Rossinante, *f.* Skindmær; *fa.*

Rossolis, *m.* Likør, distilleret af Sukker og Brændevin; (Bot.) Soldug.

Roster, *v. a.* (Mar.) omvinde med tyndt Seilgarn.

Rostrale, *a. f.* (Ant.) bruges i Udtr. colonne –, Pille, smykket med Skibsgallioner; couronne –, Skibskrone.

Rostre, *m.* (H. n.) Deel af en eenskallet Musling, der ligner et langstrakt Reb; *pl.* (Ant.) Talerstol i Rom, hvis Fodstykke var prydet med Skibsgallioner; (Arch.) Ornamenter i Form af Gallioner.

Rôt (udt. rô), *m.* Anretning af stegte Sager; Steg (bedre: rôti).

Rot (udt. ro), *m.* Ræben, Opstødden fra Maven; (Tiss.) Væverkam (ros).

Rotacé, e, *a.* (Bot.) hjulformig.

Rotacisme, *m.* Snurren paa r i Udtalen.

Rotateur, *m.* (An.) omdrejende Muskel, Diemuskel.

Rotation, *f.* Omdreining i en Kreds.

Rote, *f.* geistlig Ret i Rom; rund Hat.

Roter, *v. n.* ræbe; *bas.* [Gittar.

Roteur, se, *s.* En, som ræber; *bas.*

Rôti, *m.* Steg.

Rôtie, *f.* ristet Brødskive; une – au beurre, en Brødskive ristet i Smør; une – de beurre, en ristet Brødskive med Smør paa.

Rotier, *m.* Forfærdiger af Væverkamme.

Rotin el. rotang, *m.* Slags tyndt Spanskrør.

Rôtir, *v. a.* stege; riste; forbrænde; *v. n.* steges; *v. pr.* blive stegt, komme Ilden for nær, forbrændes; *fa.* hænge i Kakkelovnskrogen; *prov.* c'est un feu à – un bœuf, det er en meget stærk Ild; n'être bon ni à – ni à bouillir, ikke due til Nogetsomhelst; – le balai, henleve sin Tid i et maadeligt Embede; føre et udsvævende Levnet.

Rôtisserie, *f.* Udsalgssted for stegte Varer, Stegekjelder.

Rôtisseur, se, *s.* En, som steger Kjødvarer og udsælger samme; – en blanc, En, som kun tilbereder Kjødet til at steges.

Rôtissoire, *f.* Stegemaskine.

Rotonde, *f.* rund Bygning, Kuppel, som hviler paa Søiler og tjener til Ly; Pantheon i Rom.

Rotondité, *f.* Rundhed; Tykkelse; *fa.*

Rotule, *f.* (An.) Knæskal.

Rotulien, ne, *a.* (An.) henhørende til Knæskallen.

Roture, *f.* uadelig Stand; de Uadelige.

Roturier, ère, *a.* uadelig, borgerlig;

famille-ère, borgerlig Familie; s. en Borgerlig, en Uadelig.

Roturièrement, *ad.* af borgerlig Herkomst; paa borgerlig Viis. [soire); *p.u.*

Rouable, *m.* Ildrage; Jernrive (ratis-

Rouage, *m.* alle en Maskines Hjul; Hjulverk; bois de –, Hjultømmer.

Rouan, *s.* og *a. m.* Rødskimmel, Graaskimmel; – vineux, Brunskimmel.

Rouanne, *f.* Toldvæsenets Mærkejern til at mærke Tømmer el. Vinfade; Huulbore.

Rouanner, *v. a.* sætte Mærke paa Tømmer el. Vinfade; udbore en Pompe, forstørre Aabningen af samme.

Rouannette, *f.* Redskab, hvormed Tømmermænd mærke Tømmeret.

Rouant, *a. m.* (Blas.) paon –, Paafugl, som udbreder Halen.

Rouble, *m.* Rubel, russisk Mynt af Værdi omtr. 1 l Mk. [agtig, arabisk Fugl).

Rouc el. rock, *m.* Grib, Condor (fabel-

Rouche, *f.* (Mar.) Skrog af et Skib, som staaer paa Værftet.

Roucou, *m.* Orlean, Slags rød Farve.

Roucouer, *v. a.* male med Orlean; *v. pr.* male sig rød med Orlean (om de Vilde).

Roucoulement, *m.* Kurren.

Roucouler, *v. n.* kurre (om Duer); *fig.* tolke en Dame sin Kjærlighed; *v. a.* synge i en kjælen, smægtende Tone.

Roucouyer, *m.* Orlean, tropisk Træ af hvis Frugt faaes den røde Farve, der kaldes Orlean.

Roue, *f.* Hjul; Steile; faire la –, slaae Hjul el. vende Mølle (Drengeleg); udfolde Halen, som en Vifte (om Paafugle og Kalkuner); *fig.* kroe sig, bryste sig; *fig.* la – de la fortune, Lykkens Hjul, Skjæbnens Omskiftning; être au haut (au plus haut) de la –, befinde sig paa en høi Post, paa Lykkens Top; être au bas (au plus bas) de la –, befinde sig i en lav Stilling el. i Elendighed; condamner à la –, dømme til Steilen, til at radbrækkes; être sur la –, lide store Smerter; være i en ængstelig Spænding; – de fortune, Lykkehjulet i Lotteri; pousser à la –, hjælpe En til at sætte et Foretagende igjennem; jeter des bâtons dans la –, forhindre en Sag, fremkalde Hindringer; cela sert comme une cinquième – à un carrosse, det nytter til Intetsomhelst; (Mar.) – de cordage, opstudt Trosse; – de gouvernail, Rat.

Roué, e, *p.* radbrækket; *fig.* mørbanket; overvældet af Træthed; – de coups, slaaet brun og blaa, krum og lam; être – de fatigue el. blot être –, være saa træt som om man var mørbanket.

Roué, e, *s.* Forbryder, som er bleven radbrækket; Forbryder, som fortjener at lægges paa Steile; et Menneske af fiin Dannelse men slette Sæder; et Fruentimmer af slet Levnet; *f. pl.* (Ch.) Hjortens Horn, naar de sidde tæt ved hinanden.

Rouelle, *f.* lille Hjul; rund Skive af Citroner, Æbler o desl.; – de veau, rund Skive af Laarstykket paa en Kalv.

Rouennais, e, *s.* Indvaaner i Rouen; *a.* kommende fra Rouen.

Rouennerie, *f.* (Com.) farvede Bomuldstøier fra Rouen.

Rouer, *v. a.* radbrække; *fig.* og *fa.* mørbanke; udmatte (s. roué); – q. de coups de bâton, overvælde En med Stokkeprygl, banke ham krum og lam; se faire –, udsætte sig for at blive overkjørt; (Mar.) – une manœuvre, stryde en Ende op. [kneb.

Rouerie, *f.* Skjelmstykke, Galgen-

Rouet, *m.* Rok; Rokkehjul; lille Hjul paa et gammelt Slags Skydegeværer; hjulformig Træbund i en Brønd.

Rouette, *f.* lang og tynd Vidie.

Rouge, *a.* rød; glødende; – d'écarlate, skarlagenrød; – clair, høirød; – mort, blegrød; – foncé, mørkerød; fer –, glødende Jern; tirer sur q. à boulets –s, skyde med glødende Kugler paa En; *fig.* sige En Bitterheder, rive stærkt ned paa En; méchant comme un âne –, meget ondskabsfuld, stivsindet som en Kariolhest; *prov.* – au soir, blanc au matin c'est la journée du pélerin, en rød Aften og en klar Morgen bebude Vandreren en god Dag; *ad.* se fâcher tout –, blive alvorligt vred.

Rouge, *m.* rød Farve, det Røde; rød Sminke; (H. n.) rødfodet Vandfugl; le – lui monte au visage, han bliver ganske rød i Hovedet; mettre du –, sminke sig. [des rouges-ailes.

Rouge-aile, *m.* Vindrossel; *pl.*

Rougeâtre, *a.* rødagtig, rødlig.

Rougeaud, e, *s.* En, som har rødmussede Kinder; *a.* rødmusset.

Rouge-bord, *m.* bredfuldt Glas; *pl.* des rouges-bords.

Rouge-gorge, *m.* (H.n.) Rødkjelk; *pl.* des rouge-gorge. [rasin); *pl.* des-s--s.
Rouge-herbe, *f.* (Bot.) Boghvede (sar-
Rougeole, *f.* Mæslinger.
Rouge-queue, *m.* (H.n.) Rødstjert, blodhalet Vipstjert; *pl.* des rouge-queue. [Knurfisk (groudin).
Rouget, *m.* (H.n.) Mulle (mulet);
Rougette, *f.* (H. n.) Slags Flagermuus, flyvende Hund.
Rouge-trogne, *f.* Drukkenboldsfjæs, Brændevinsnæse; *pl.* des rouge-trogne.
Rougeur, *f.* Rødme; Rødhed; rød Plet i Ansigtet (bruges i *pl.* kun i d. Betydn.).
Rougi, e, *p.* rødfarvet, rødmet; de l'eau -e, Vand med nogle Draaber rød Vin i.
Rougir, *v. a.* farve rød; gjøre gloende; *v. n.* blive rød; rødme af Undseelse el. Skam; - son eau, komme nogle Draaber rød Vin i Vandet, man vil drikke; - ses mains de sang, besmække sine Hænder med Blod; - le fer, gjøre Jernet gloende; les cerises rougissent déjà, Kirsebærrene begynde allerede at rødme; - de honte, rødme af Skam; faire - q., bringe En til at rødme, til at blive undselig, til at flamme sig.
Rougissure, *f.* Kobberfarve.
Roui, e, *p.* som har en slet Smag; *m.* sentir le -, smage efter Karret, hvori Maden er tillavet.
Rouille, *f.* Rust; Fugtighedsplet paa Fortinningen af Speile; (Bot. og Agr.) Brand i Korn og desl. Planter; *fig.* grov Uvidenhed.
Rouiller, *v. a.* frembringe Rust, gjøre rusten; *fig.* sløve; *v. n.* og *v. pr.* blive rusten, rustne; *fig.* sløves; l'esprit se rouille dans l'oisiveté, Aanden sløves i Lediggang. [farvet.
Rouilleux, se, *a.* forrusten, rust-
Rouillure, *f.* Rust; Rustplet.
Rouir, *v. a.* lægge Hør el. Hamp i Blød; *v. n.* ligge i Blød. [el. Hamp.
Rouissage, *m.* Udblødning af Hør
Roulade, *f.* Rullen ned ad (*fu.*); (Mus.) Tonefald, Trille.
Roulage, *m.* Rullen afsted, let Rullen; Varers Transport til Vogns, Vognmandsbefordring; Sted, hvorfra Varer befordres, Befordringscomptoir.
Roulaison, *f.* (Suc.) Arbeide ved Udpresning af Sukkerrør; Kogning af samme.

Roulant, e, *a.* som ruller let afsted, som er i Gang; chemin -, god, bekvem Kjørevei; chaise -e, tohjulet Enspændervogn; (Chir.) veine -e, Aare, som stifter Plads, naar man sætter Fingeren paa samme; (Impr.) presse -e, Presse, som er i Gang; (Mil.) feu -, Løbeild, vedvarende Musketild; *fig.* un feu - de saillies, en Strøm af Vittigheder.
Rouleau, *m.* Rulle, sammenrullet Tut; Valtse; Rullestok; langagtig Flaske; (Impr.) Trævaltse, hvormed Formen sværtes; (H. n.) Valtsesnekke; *fig.* être au bout de son -, være paa Bunden af sine Penge; have udtømt alle sine Argumenter.
Roulée, *f.* (Pê.) Slags Fiskegarn, Lampretgarn; *pop.* Prygl.
Roulement, *m.* Rullen; *fig.* Omvexling i Embedsforretningers Bestyrelse; - d'yeux, Fordrejning af Øinene; (Mus.) Tonefald, Roulade; Hvirvel af Trommer.
Rouler, *v. a.* rulle, trille; dreie, vinde; sammenrulle; *v. n.* rulle, dreie sig om sig selv; *fig.* være i Overflod; flakke om; have sit Udkomme; slaae sig igjennem; skifte med hinanden i Bestyrelsen af Forretninger; (Mar.) slingre; *v. pr.* vælte sig, boltre sig; - une boule, trille en Kugle; - les yeux, fordreie Øinene; se - sur l'herbe, boltre sig i Græsset; - un papier, rulle et Papir sammen; *pop.* - carrosse, holde Heste og Vogn, *fig.* - doucement sa vie, slaae sig igjennem, føre et jevnt, tarveligt Liv; - sa vie comme on peut, føre et kummerligt Liv, slæbe sig igjennem; - de grands projets dans la tête, beskjæftige sine Tanker med store Planer; faire - la presse, sætte Pressen i Gang, udgive Bøger; il roule sur l'or et l'argent, han er meget rig; l'argent roule dans cette maison, der er Overflod af Penge i dette Huus; la conversation roule sur cette matière, Samtalen dreier sig om denne Materie; tout roule sur lui, Alt beroer paa ham, han er Hovedhjulet; mille pensées différentes lui roulent dans la tête, tusinde forskjellige Tanker løbe ham om i Hovedet; il y a long-temps qu'il roule par le monde, han har i lang Tid flakket om i Verden; il n'a point de biens, mais il

ne laisse pas de –, han har ingen Formue, men han slaaer sig dog igjennem; il roule avec son ami, han skifter i Arbeidet med sin Ven; le revenu de son emploi roule entre telle et telle somme, Indtægten af hans Embede varierer mellem den og den Summa; *prov.* pierre qui roule n'amasse point de mousse, den, som idelig flakker om, bliver ikke rig; nous roulâmes toute la nuit, vi kjørte (om et Skib, vi slingrede) hele Natten.

Roulet, *m.* Rullestok.

Roulette, *f.* lille Hjul, Trille; Hasardspil med Kugle, Roulettspil; – d'enfant, Gangvogn, Trillevogn; *fig.* cela va comme sur des roulettes, det gaaer som om det var smurt, let og behremt.

Rouleur, *m.* (H n.) Vinrankens Snudebille; (Mar.) Skib, som slingrer stærkt.

Rouleuse, *f.* Larve, som sammenvikler Bladene, hvori den forvandler sig. [stærkt (om Fartøier).

Rouleux, se, *a.* (Mar.) som slingrer

Roulier, *m.* Fragtmand.

Roulier, ère, *a.* som befares især af Fragtmænd (om Landevei).

Roulière, *f.* Fragtmands Blouse.

Roulis, *m.* (Mar.) Slingren, Overhaling. [fabrikanterc.

Rouloir, *m.* Rulletræ hos Voxlys-

Roulon, *m.* Trin i en Stige; (Men.) Tremme i et Gelænder. [lige Amerika.

Rounoir, *m.* (H.n.) Egern i det nord-

Roupeau, *m.* (H. n.) Slags Heire.

Roupie, *f.* Næsedryp; ostindisk Guldmynt.

Roupieux, se, *a.* som Næsen dryp-per paa; sygelig; bedrøvet; *pop. p. u.*

Roupiller, *v. n.* slumre, blunde; have Næsedryp; *fa.* [til at blunde; *fa.*

Roupilleur, se, *s.* En, som har Hang

Rouquet, *m.* (Ch.) Ramler, Hanhare.

Roure, *m.* s. rouvre. [angle med.

Roussaille, *f.* (Pê.) lille Fisk til at

Roussard, *m.* rødagtig Sandsteenslag, som findes i Kridtbjerge.

Roussarde, *f.* (H. n.) Rilkarpe.

Roussâtre, *a.* rødlig, rødagtig.

Rousse, *f.* rødhaaret Fruentimmer.

Rousseau, *s.* og *a. m.* rødhaaret Menneske; (H. n) Rødstjert (rouge-queue); Slags stor Krabe.

Rousselet, *m.* (Jard.) rød Sukkerpære; (Bot.) – marron, Slags Træsvamp.

Rousseline, *f.* (Jard.) Slags Sukkerpære (rousselet).

Rousserole, *f.* (H.n.) Slags Drosssel.

Rousset, *m.* (H. n.) stumphalet Kænguruh el. Pungdyr (didelphe).

Roussette, *f.* (H. n.) Slags stor ostindisk Flagermuus (rougette); Slags Haifisk; lille Gjøgemoder.

Rousseur, *f.* Rødhed; *pl.* Fregner, Sommerpletter.

Roussi, *m.* brændt el. svveden Lugt; Ruslæder (cuir de Rsssie); cela sent le –, det lugter svedent.

Roussier *m.* sandig Jernmine.

Roussiller, *v. a.* brænde lidt, svide; gjøre rød. [*fa.* un – d'Arcadie, et Æsel.

Roussin, *m.* stærk, undersættig Hingst;

Roussir, *v. a.* gjøre rød, branke; *v. n.* blive rød el. brandguul; blive brændt, svides. [terning.

Rousture, *f.* (Mar.) Surring, San-

Roût el. raout (engelsk Ord; t udt.); *m.* talrigt Aftenselskab (cercle). [Skuddet.

Routailler, *v. a.* (Ch.) drive Vildtet i

Route, *f.* Vei, Landevei; Reiseroute; Marschroute, Marschbestemmelse; Bane; *fig.* Fremgangsmaade; (Mar.) Cours; être en –, være underveis; faire – ensemble, reise sammen; faire –, seile sin Cours; faire fausse –, tage feil af Veien, styre en falsk Cours, mastere sin Cours; *fig.* bruge en urigtig Fremgangsmaade for at naae sit Maal; prendre une bonne –, bruge de rette Midler, som føre til Maalet; à vau-de-route, *loc. ad.* over Hals og Hoved, i Uorden (om en Flugt; *v.*).

Router, *v. a.* vænne En til Noget (bruges kun i le part.; s. routiner).

Routier, *m.* En, som kjender alle Veie (*v.*); Conducteur el. Diligencefører (i Holland); *fig.* Mand, som har megen Erfaring, klog og forsigtig Mand; (Mar.) Samling af Kort og Angivelse af Coursel, Veivisningsbog for Søfarende. [el. Coursen.

Routier, ère, *a.* som angiver Veien

Routine, *f.* Øvelse, erhvervet ved lang Vane el. Erfaring; gammel Vane, Slendrian.

Routiner, *v. a.* lære En Noget ved Øvelse; *v. pr.* vænne sig til Noget ved gjentagen Øvelse; især i le part. il est –é à ce travail, han er meget svet i dette Arbeide.

Routinier, ère, *s.* og *a.* En, som kun følger Vane el. gammel Slendrian.

Routoir, *m.* Sted, hvor Hamp el. Hør lægges i Blød.

Rouverin, *a. m.* (Mét.) bruges kun i Udtr. fer –, Jern, som er fuldt af Revner, som let gaaer i Stykker, naar det smedes.

Rouvieux el. bedre **roux-vieux,** *s.* og *a. m.* (Vét.) Skab paa Hestens Bringe nær ved Manken, som foraarsager Haarenes Affald; indgroet Skab hos Hunde.

Rouvre el. **roure,** *m.* (Bot.) Steneg.

Rouvrir, *v. a.* aabne igjen; *fig.* fornye, oprippe; – la plaie de q., oprive paa Ny En's Kummer.

Roux, rousse, *a.* brandgguul; rødhaaret; un homme –, en rødhaaret Mand; beurre –, branket Smør; vents – el. – vents, kolde, tørre Foraarsvinde; lune –sse, Aprilmaane.

Roux, *m.* rødhaaret Mand; brandrød Farve; branket Smørsauce; (Bot.) Slags Træsvamp.

Royal, e. *a.* kongelig; *fig.* høi, prægtig; prince –, Kronprinds; almanach –, Statscalender; cour –e, Overappellationsret; *pl. m.* –yaux.

Royale, *f.* Slags tyndt Lærred til Foer; Slags Halvklæde; forh. Fipskjæg (impériale, mouche). [tigt; ædelt.

Royalement, *ad.* kongeligt; prægtig;

Royalisme, *m.* Kongens Parti; kongeligsindet Tankemaade; Hengivenhed for Kongehuset.

Royaliste, *m.* Tilhænger af Kongedømmet; *a.* kongeligsindet. [redømme.

Royaume, *m.* Kongerige; Rige, Her-

Royauté, *f.* Kongeværdighed.

Ru, *m.* lille Kanal, lille Vandgrøft.

Ruade, *f.* Hestens Slaaen bag ud; *fig.* og *fa.* uventet Uartighed. [Rubin.

Rubace el. **rubacelle,** *f.* Slags lys

Ruban, *m.* Baand; (H. n.) – de mer, Baandfisk; (Bot.) – d'eau, Baandgræs. [udtrække Vox i tynde Strimler.

Rubaner, *v. a.* beslaae med Baand;

Rubanerie, *f.* Baandfabrik; Baandhandel. [Baandhandler, –ske.

Rubanier, ère, *s.* Baandvæver;

Rubanté, e, *a.* besat med Baand; *fa.*

Rubéfaction, *f.* (Méd.) rød Hidsighed i Huden, Hudrødme.

Rubéfiant, e, *a.* (Méd.) foraarsagende Hudrødme; *s. m.* hidsende Middel, som foraarsager Hudrødme.

Rubéfier, *v. a.* (Méd.) gjøre Huden rød. [Tudsegift; Slags giftig Tudse.

Rubelle, *f.* Saft af en giftig Tudse,

Rubiacé, e, *a.* krapfarvet.

Rubiacée, *f.* (Bot.) Rubiacee, Krap.

Rubican, *a. m.* (om Heste) som har isprængte hvide Haar, stikkelhaaret; *s. m.* Hestes hvidspættede Farve.

Rubicond, e, *a.* rød, kobberfarvet (bruges kun om Ansigtet); *plais.*

Rubification, *f.* Frembringelse af Rødme (s. rubéfaction). [ruster.

Rubigineux, se, *a.* rustet; som let

Rubin, *m.* (H. n.) amerikansk Fluesnapper. [rødt Metalpræparat.

Rubine, *f.* rød Sølvmine; (Chi.)

Rubis, *m.* Rubin; *fig.* rød Finne i Ansigtet (*pop.*); (H. n.) Slags Colibri; – balais, blodrød Rubin; – spinelle, guulrød Rubin; – vermeille, skarlagenrød Rubin; *fa.* faire – sur l'ongle, drikke Glasset ud til den sidste Draabe; faire payer – sur l'ongle, lade En betale til den sidste Skilling, Intet eftergive.

Rubricaire, *m.* En, som kjender alle Forskrifter i Bønnebogen el. alle Underafdelinger af et Skrift; *fa.* Ven af smaalige Formaliteter.

Rubrique, *f.* Slags rød Jord, Rødkridt; Stedet, hvorfra en Avisefterretning meddeles; (Impr.) rødt Blæk, hvormed Overskrifter forh. trykkedes; *fig.* og *fa.* gammeldags Methode; List, Omsvøb, Kif; *pl.* Overskrifter i Lovbøger; Forskrifter indeholdte i Bønnebogen.

Ruche, *f.* Bikube; (An.) Forgaard i Høregangen; (Cout.) pibet Sirat el. Rouleau paa en Fruentimmerkappe el. Halskrave; châtrer une –, borttage Honning og Vox af en Bikube; *fig.* lâcher une –, paadrage sig mange smaa Fjender.

Ruché, e, *p.* forsynet med Ruleauer, pibet (om Fruentimmerpynt).

Rucher, *m.* Sted, hvor der findes Bikuber. [Rulcauer.

Rucher, *v. a.* (Cout.) forsyne med

Rudânier, ère, *a.* barsk i sin Tale; beauté –ère, Skjønhed, som bider Alle kort af; – *pop. v. inus.*

Rude, *a.* knudret, ujevn; stram, bidende (om Smagen); vanskelig; trættende; *fig.* raa, plump; barsk, frastødende; streng; haard; hæftig, voldsom, farlig; peau –, ujevn, skruppet Hud; il a la main –, han har en tung el.

haard Haand; *fig.* hiver –, ſtreng Vinter; des mœurs –s, raae, plumpe Sæder; une – attaque, et hæftigt Angreb; avoir la voix –, have en barſk Stemme; il est – aux pauvres gens, han er haard imod de Fattige; les temps sont –s, Tiderne ere beſværlige; un – coup, et haardt Stød; une – tentation, en ſvær Friſtelſe; la règle de ces religieux est –, diſſe Munkes Kloſterregel er ſtreng; un – adversaire, en farlig (*iron.*) Modſtander; – joueur, et Menneſke, der ikke er godt at give ſig i Kaſt med.

Rudement, *ad.* paa en haard el. barſk Maade; ſtrengt, hæftigt; voldſomt; aller – en besogne, arbeide med ſtor Iver; ufortrødent; uden Ophold; il y va –, han gaaer alvorligt tilværks; *fa.* manger, boire –, ſpiſe, drikke dygtigt.

Rudenté, *p.* og *a.* (Arch.) ſmykket med ſmalle Stænger (paa Foden af Søiler).

Rudenter, *v. a.* (Arch.) anbringe paa Foden af Søiler Ornamenter i Form af Stænger el. indflettede Toug.

Rudenture, *f.* (Arch.) Søileornament i Form af Stænger el. Toug.

Rudéral, e, *a.* voxende paa gamle Bygninger el. Ruiner; *pl. m.* –raux.

Rudération, *f.* (Arch.) grovt Muurarbeide med Muurgruus el. ſlet Materiale; *p. u.*

Rudesse, *f.* Ujevnhed; Hvashed; Barſkhed; *fig.* Raahed, Plumhed; Haardhed, Strenghed; *pl.* haarde Ord; haard og ſtreng Behandling; raa Opførſel.

Rudiaire, *m.* (Ant.) Gladiator, ſom havde erholdt en Æreskaarde og var bleven Borger.

Rudiment, *m.* Bog indeholdende Begyndelsesgrundene af den latinſke Sproglære; *pl.* førſte Grunde af en Kunſt el. Videnſkab; Grundtræk af Organernes Dannelſe; *fig.* og *fa.* il est encore au –, han er endnu en Begynder i ſit Fag.

Rudoiement, *m.* haard, barſk Tale.

Rudoyer, *v. a.* tiltale En i en barſk Tone, overfuſe En; (Man.) bruge ſtærkt Sporen el. Pidſken.

Rue, *f.* Gade; *fa.* être fou à courir les –s, være meget naragtig, taabelig; vieux comme les –s, meget gammel; cette nouvelle court les –s, les –s en sont pavées, denne Nyhed er almindelig udbredt, kjendt af Alle; il a pignon sur rue, han eier ſit eget Huus, han har faſte Eiendomme; (Bot.) Rude, Rutacee.

Ruelle, *f.* Strædе, lille Gade; Rum mellem Sengen og Væggen; *fig.* og *fa.* il passe sa vie dans les –s, han holder meget af Dameſelſkab (*v.*).

Rueller, *v. a.* (Agr.) kun i Udtr. – la vigne, anlægge en Fodſti el. et Vandløb gjennem en Viingaard ved at hobe Jorden op om Viinſtokkene.

Ruer, *v. a.* kaſte med Magt, ſlænge; ſlaae; *v. n.* kaſte en Steen (*v.*); ſlaae bag ud (om Heſte); *v. pr.* ſtyrte ſig over En; kaſte ſig over Noget; *fa.* – de grands coups à tort et à travers, uddele vældige Slag til alle Sider; les plus grands coups sont –és, det Vanſkeligſte er overſtaaet (*v.*); – en vache, ſlaae ud med Forbenene.

Rueur, se, *s.* Heſt, ſom ſlaaer bagud.

Ruſien, *m.* udſvævende Menneſke; Ruſfer (*v.*). [borttage Viinſteen af Tænderne.

Rugine, *f.* (Dent.) Redſkab til at

Ruginer, *v. a.* (Dent.) reuſe Tænderne for Viinſteen. [geren o. desl. Dyr).

Rugir, *v. n.* brøle (om Løven, Ti-

Rugissant, e, *a.* brølende.

Rugissement, *m.* Brøl.

Rugosité, *f.* (Bot.) Rynkethed.

Rugueux, se, *a.* (Bot.) rynket.

Ruilée, *f.* (Maç.) Gibskant, hvormed Tagſteen forenes med Muren el. med Tagvinduer.

Ruine, *f.* Ødelæggelſe, Tilintetgjørelſe; Undergang; *fig.* Tab af Eiendom, af Ære og Anſeelſe; Aarſag i en Ødelæggelſe, Fordærvelſe; *pl.* Ruiner, Levninger af en ødelagt Bygning; *fig.* battre q. en –, tilintetgjøre alle Ens Argumenter, ſlaae En af Marken; s'élever sur les ruines d'un autre, hæve ſig paa en Andens Undergang.

Ruiner, *v. a.* nedrive, omſtyrte, tilintetgjøre, ødelægge; *fig.* være Aarſag i Ens Undergang; *v. pr.* falde ſammen, forfalde; *fig.* gaae til Grunde, ødelægge ſig; cette affaire l'a –é de réputation, denne Sag har tilintetgjort hans gode Navn og Rygte; il se ruine en folles emplettes, han ødelægger ſig ved taabelige Indkjøb.

Ruineux, se, *a.* faldefærdig, truende med at ſtyrte ſammen; *fig.* ødelæggende, fordærvelig; *fig.* bâtir sur des fondements –, bygge ſit Haab paa Sand.

Ruinure, *f* (Charp.) Fure, hugget i Bjælker for at forene samme med Muurarbeide.

Ruisseau, *m.* Bæk; Rende, Rendesteen; *fig.* Strøm; *fig.* cette nouvelle est ramassée dans le –, denne Nyhed er hentet fra Gaden, har et lavt Udspring; elle traîne dans le –, den er forslidt, almindelig bekjendt; des –x de larmes, Strømme af Taarer; s. rivière.

Ruisselant, e, *a.* rislende, rindende; dryppende.

Ruisseler, *v.n.* risle, rinde; dryppe.

Rum, *m.* s. rhum.

Rumb (udt. romb), *m.* Vindstreg i Kompas.

Rumen (en udt. ène), *m.* (An.) første Mave hos de drøvtyggende Dyr.

Rumeur, *f.* almindelig Murren; ludseligt Udbrud af Misfornøielse; oprørst Gjæring, Uro; forvirret Larm; almindelig Mening el. Mistanke imod En; exciter de la –, stifte Uro.

Ruminant, e, *a* drøvtyggende; *s.pl.* drøvtyggende Dyr.

Rumination, *f.* Drøvtygning.

Ruminer, *v.a.* og *n.* tygge Drøv; *fig.* nøie overveie, drøfte.

Runcaire, *m.* Valdenser, Medlem af en Religionssect, der holdt sine Forsamlinger i Skove.

Runciné, e, *a.* (Bot.) høvldannet.

Runes el. rhunes, *f. pl.* Runer.

Runique, *a.* lettres el. caractères –s, Runeskrift.

Runographie, *f.* Runebeskrivelse.

Ruption, *f.* Afbrydelse.

Ruptoire, *m.* (Méd.) ætsende Middel.

Rupture, *f.* Opbrydelse; Rift i Tøi; Brok; *fig.* Brud; Ophævelse; (Peint.) Farvernes Brydning el. Blanding; la – d'une porte, Opbrydelse af en Dør; la – d'une veine, Opspringen af en Aare; la – d'un os, et Beenbrud; la – de la paix, Brud paa Freden; la du mariage, Ophævelse af Ægteskabet.

Rural, e, *a.* henhørende til Landvæsenet; landlig; l'économie –e, Landoeconomi; la vie –e, Landlivet; *pl.m.* –raux.

Ruse, *f.* List, Snedighed; *pl.* Rænker, Kneb; (Ch.) et jaget Dyrs Omveie.

Rusé, e, *p.* listig, snedig, snu, rænkefuld; *fa.* c'est un – compère, det er en snu Karl, et snedigt Menneske; *s.* listigt, rænkefuldt Menneske.

Ruser, *v.n.* bruge List, anvende Kunstgreb; (Ch.) tage en Omvei for at skuffe Hundene.

Russe, *s.* Russer, Russerinde; *s.m.* det russiske Sprog; *a.* russisk.

Russie, *f.* Rusland.

Rustaud, e, *s.* Bondeknold, Bondetøs; *a.* plump, udannet, bondeagtig.

Rustauderie, *f.* Plumphed, Bondevæsen; *fa.* [hed, Raahed.

Rusticité, *f.* Plumphed, Udannet-

Rustique, *a.* landlig; vild, udyrket; *fig.* raa, udannet, usleben; (Arch.) l'ordre – el. le –, den simpleste (toscanske) Søileorden. [agtig el. udannet Maade.

Rustiquement, *ad.* paa en raa, bonde-

Rustiquer, *v. a.* (Arch.) give en Bygning et Udseende i Smag af den toscanske Orden; – des pierres, tilhugge Stene grovt. [*s.m.* Tølper.

Rustre, *a.* plump, tølperagtig;

Rut (t udt), *m.* (Ch.) Brunst; Brunsttid.

Rutacée, *f.* (Bot.) Rutacee (rue).

Rutèle, *f.* (H.n.) Slags Torbist.

Rutilant, e, *a.* (Chi.) rødlig.

Ryptique, *a.* (Méd.) rensende; *m.* rensende Middel.

S.

S, *m.* dette Bogstav føies, som Bellydsbogstav, til 2den Person i Enkelt. i l'impératif af de Verber, som i denne Person endes paa et stumt e, naar derefter følger Pron. en el. y: manges-en la moitié, spiis Halvdelen deraf; touches-y, rør derved; *fig.* og *fa.* faire des S, slingre fra den ene Side til den anden (om en Beruset).

Sa, *a. pr. f.* sin, dens, dets; s. son.

Sabah, *m.* Daggry hos Tyrkerne.

Sabaïsme, *m.* s. sabéisme.

Sabbat, *m.* Jødernes Sabat, den sidste Dag i Ugen; Hexenes natlige Sammenkomst, Hexedands; *fig.* og *fa.* stor, forvirret Støi; Skrigen, Skjænden; sa femme lui fera un beau –, hans Kone vil ringe for hans Øren, holde et syndigt Huus med ham.

Sabbataire, *a.* helligholdende Sabaten; *s. m.* schismatisk Jøde.

Sabbatine, *f.* philosophisk Disputeersvelse, som holdtes i Skolerne om Løverdagen; fælles Aftensmaaltid Løverdagaften.

Sabbatique, *a.* i Udtr. année –, Sabbataar, som indtraf hvert syvende Aar, og i hvilket Slaverne frigaves og Jorden hvilede.

Sabbatiser, *v n.* overholde Sabbaten; *p. u.* [Sabbaten.
Sabbatisme, *m.* Overholdelse af
Sabech (ch udt. k), *m* (H.n.) Duehøg.
Sabéen, ne, *s.* Sabæer.
Sabéisme, sabaïsme el. **sabisme**, *m.* Ildtilbedernes Religion; Tilbedelse af Solen, Stjernerne og Ilden. [nier).
Sabine, *f.* (Bot.) Sevenbom (savi-
Sable, *m.* Sand; Nyregruus; Timeglas; (Blas.) den sorte Farve, som betegnes med Krydsstreger; – de ravine, Drivesand; – mouvant, Flydesand; *fig.* il a du – dans les yeux, han er søvnig; bâtir sur le –, bygge sit Haab paa en svag Grund; (Mar.) manger son –, vende sit Timeglas, før det er udløbet.
Sablé, e, *p.* belagt el. bestrøet med Sand; chemin –, Sandvei; fontaine –e, Vandrensemaskine.
Sabler, *v. a.* bestrøe med Sand; *fa.* uddrikke i een Slurk; – un verre de vin, tømme et Glas Viin paa een Gang; (Rel.) – l'ouvrage, indbinde Bøger plumpt.
Sableur, *m.* Arbeider, som danner Smelteformer i Sand; dygtig Drikkebroder.
Sableux, se, *a.* sandig; fond –, Sandbund; farine –se, Meel blandet med Sand.
Sablier, *m.* Sandmand, som udsælger Sand; Timeglas; Sandhuus; (Bot.) Slags lille amerikansk Træ, hvis Frugt kan bruges som Sandhuus.
Sablière, *f.* Sandgrav; (Charp.) langt Stykke Træ, som bruges til Fodstykke under Bjælker.
Sablon, *m.* fiint Sand. [Sand.
Sablonner, *v. a.* flure med fiint
Sablonnette, *f.* (Verr.) Beholder, hvori det udvaskede Sand opbevares over Smelteovnen.
Sablonneux, se, *a.* sandig. [mand.
Sablonnier, *m.* Sandhandler, Sand-
Sablonnière, *f.* Sandgrav; Sandkiste; Sandudsælgerske.
Sabord, *m.* (Mar.) Stykport.
Saborder, *v. n.* (Mar.) gjøre Huller i Bunden af et Skib for at sænke samme.
Sabot, *m.* Træsko; Top til at lege med; Hestehov; Slags Tøffel med Hælestykke; Messingbeslag paa Fødderne af et Bord el. en Kommode; Jernbeslag paa Enden af Pæle, der nedrammes; Hjultvinge til at standse Vognens Fart ned ad en Bakke; lille Badekar, dannet som en Træsko; Bierfiedlerfiolin; Slags stort Buur til Fjærkræes Transport; (Cout.) Fruentimmer-Ærme med flere Rader Blonder; (Impr.) Kasse, hvori ubrugelige Skriftegn aflægges; (Men.) Redskab til Forfærdigelse af Karnisværk; (H. n.) Topsnekke; le – dort, Toppen dreier sig saa hurtigt, at den synes ubevægelig; *prov.* dormir comme un –, sove trygt, som en Steen; il a du foin dans ses –s, (om en Bonde) han har Penge paa Kistebunden; elle a cassé son –, hun har forspildt sit gode Navn, hun har været uforsigtig.
Saboter, *v. n.* gjøre Larm med sine Træsko; spille Top; *v. a.* valke Klæde med Træsko. [gjør Støi med sine Træsko.
Saboteur, *m.* Træskomager; En, som
Sabotier, *m.* Træskomager; En, som gaaer med Træsko; (H. n.) Dyret i Topsnekken.
Sabotière, *f.* Fruentimmer, som gaaer med Træsko, el. som handler med Træsko; Træskodands.
Sabouler, *v. a.* plage En, rive En fra den ene Side til den anden; *fig.* nedrive, tirre, udskjælde; *pop.*
Sabrade, *f.* Nedsablen.
Sabre, *m.* Sabel; Pallask; remettre le –, stikke Sablen ind; coup de –, Sabelhug; coup de plat de –, Fugtel.
Sabrenas, *m.* Fuskер. [fuske; *pop.*
Sabrenasser el. **sabrenauder**, *v. a.*
Sabrer, *v. a.* uddele Sabelhug, nedsable; *fig.* og *fa.* – une affaire, afgjøre en Sag i Hast, uden at undersøge samme. [berdache).
Sabretache, *f.* Husartaske (ogs. sa-
Sabreur, *m.* en Kriger, som bruger godt sin Sabel, som hugger godt fra sig; *fig.* og *fa.* En, som affærdiger Alt i stor Hast (i d. Betydn. ogs. *f.* –se).
Sabuleux, se, *a.* fuld af Sand, drivende med el. affættende Sand.
Saburral, e, *a.* (Méd.) hidrørende fra Forstoppelse af Sliim i Afføringscanalerne; *pl. m.* –raux.
Saburre, *f.* (Méd.) Sliim i Afføringscanalerne; (Mar.) Gruus til Baglast.
Sac, *m.* Sæk, Pose; Randsel; Bodskjole; en Sags Actstykker (sac de procès, hellere: les pièces, le dossier); en Stads Udplyndring; *fig.* og *pop.* Mave; (Chir.) Samling af Materie om en Byld; – de nuit, Reise-

pose til sit Nattet; – à ouvrage, Sypose; – à terre, Sandsæk til hurtig Anlægning af Skandser; – à vin, Drukkenbolt; un cul-de-sac, en lille Gade, som er lukket i den ene Ende; *fig.* og *fa.* un homme de – et de corde, en Galgenstrik, et slet Menneske; mettre q. au –, stoppe Munden paa En, sætte ham ud af Stand til at svare paa hvad der indvendes; vider son –, sige Alt hvad man veed om en Sag, udtømme sig; voir le fond du –, see dybt i Tingen, gjennemskue Hemmeligheden; votre affaire est dans le –, Deres Sag er i god Gang; c'est la meilleure pièce de son –, det er det, hvorved han bedst naaer Maalet; avoir la tête dans un –, være uvidende om hvad der foregaaer; tirer d'un – deux moutures, drage dobbelt Fordeel af en Sag; trousser son – et ses quilles, tage sin Bylt og gaae sin Vei; donner à q. son – et ses quilles, afskedige En, give En Reisepas; se couvrir d'un – mouillé, benytte sig af en flau Undskyldning; *prov.* il ne saurait sortir d'un – que ce qui y est, man maa intet klogt vente af en Tosse, intet Godt af et slet Menneske; ne jugez pas sur l'étiquette du sac, skuer ikke Hunden paa Haarene.

Saccade, *f.* stærkt Ryk i Hestetømmen; hæftigt Stød el. Ryk; *fig.* brat Irettesættelse; Sindsulighed; Uregelmæssighed i Stilen; par –s, *loc. ad.* stødevis.

Saccadé, e, *p.* ofte afbrudt; *fig.* uregelmæssig; mouvements –s, hæftige og uregelmæssige Bevægelser; style –, Stil bestaaende af korte, usammenhængende Sætninger.

Saccader, *v. a.* rykke i Hestens Tømme.

Saccage, *m.* Forstyrrelse; Omrodning; uordentlig sammenkastet Dynge (*pop.*).

Saccagement, *m.* Plyndring.

Saccager, *v. a.* plyndre; *fa.* vende op og ned paa Alt, bringe Alt i Forstyrrelse.

Saccharifier (ch udt. k), *v. a.* gjøre sukret; *v. pr.* blive sukret.

Sacerdoce, *m.* Præsteembede, Præsteværdighed, Præstedomme; Præstestand; Præsteskab.

Sacerdotal, e, *a.* præstelig; *pl. m.* –taux, –tels.

Sachée, *f.* Sækfuld.

Sacher, *v a.* putte i en Sæk; bedre: ensacher.

Sachet, *m.* lille Sæk, Pose; Kryderpose.

Sacoche, *f.* Reisetaske, Courreertaske til at hænge foran Sadelbuen; Pengepose; Pengene i samme.

Sacome, *m.* (Arch.) fremstaaende Gesims.

Sacquage, *m.* Afgift af hver Sæk Salt, Korn o. desl., der bragtes til Torvs; *v.*

Sacquatier, *m.* Betjent, som hævede Afgift af hver Sæk Salt el. Korn, der bragtes til Torvs; Vognmand, som kjører med Kulsække.

Sacquier, *m.* (Mar.) Havnebetjent, som besørger Sække med Salt, Korn o. desl. Varer losede el. ladede ombord.

Sacraire, *m.* (Anc.) Familiekapel, Bedehuus.

Sacramentaire, *m.* Tilhænger af en protestantisk Sect, der har afvigende Meninger om Sacramenterne; Sacramentbog om Uddeling af Sacramenterne og den dermed forbundne Kirketjeneste.

Sacramental, e, el. Sacramentel, le, *a.* angaaende Sacramentet; *pl. m.* –taux, –tels.

Sacramentalement, *ad.* som Sacrament.

Sacre, *m.* Salving, Kroning; Bispeindvielse; (Fauc.) Hun-Falk; (Art.) forh. tipundig Kanon.

Sacré, e, *p.* og *a.* hellig; ukrænkelig; ærværdig; afskyelig, forbandet; les livres –s, de hellige Bøger, det gamle og nye Testament; les ordres –s, Præsteembedet, Diakon- og Underdiaconembedet; le – collège, Cardinalcollegiet; ce – vilain, denne afskyelige Gnier; *fig.* avoir le feu –, have den hellige Ild, Genie; (Méd.) le feu –, Slags Rosenfeber; le mal –, den faldende Syge; ... *s. m.* det Hellige (modsl. le profane).

Sacrement, *m.* Sacrament; Giftermaal (*plais.*); le saint –, den hellige Nadvere, Hostien; le saint – de l'autel, Hostieæsken, Monstrantsen; s'approcher des –s, skrifte og gaae til Alters; fréquenter les –s, gaae ofte til Communion; *fa.* og *plais.* il n'aime pas le –, han holder ikke af Giftermaal.

Sacrer, *v. a.* indvie, salve; *v. n.* bande, sværge, tage Guds Navn forfængeligt; *fa.*

Sacret, *m.* (Fauc.) Hanfalk (s. sacre); (Art.) Slags gammel Kanon.

Sacrifiable, *a.* som kan tjene til Offer.

Sacrificateur, trice, *s.* Offerpræst;

Sacrificatoire, *a.* henhørende til Offertjeneſten. [Offerpræſteværdighed.
Sacrificature, *f.* Offerpræſteembede,
Sacrifice, *m.* Offring; Offer; *fig.* Opoffrelſe; offrir qc. en –, bringe Noget til Offer; – de louanges, Takkeoffer; faire à q. le – de ce qu'on a de plus cher, offre En det Kjæreſte, man har; *prov.* obéissance vaut mieux que –, Lydighed er Gud behageligere end Offer.
Sacrifier, *v. a.* offre; bringe En et Offer; *fig.* opoffre, anvende, hellige; *v. pr.* opoffre ſig; – aux idoles, offre til Afguderne; – aux grâces, antage et behageligt Væſen, udtrykke ſig med Smag; – au goût de son siècle, rette ſig efter ſit Aarhundredes Smag; – ses intérêts à son ami, opoffre ſin egen Intereſſe for ſin Ven; j'ai tout –é pour vous, jeg har berøvet mig Alt for Deres Skyld; – tout son temps à qc., hellige hele ſin Tid til Noget; se – pour q., opoffre ſig for En.
Sacrilège, *m.* Vanhelligelſe; Gudsbeſpottelſe; Helligdomsbrøde; Gudsbeſpotter; Kirkeraner; *a.* gudsbeſpottelig, vanhellig, ugudelig.
Sacrilègement, *ad.* paa en gudsbeſpottelig Maade. [der, Pralhans.
Sacripant, *m.* Storpraler, Skry-
Sacristain, *m.* Sacriſtan; Kirkebetjent, ſom ſørger for hvad der hører til Sacriſtiet, Degn.
Sacristaire, *m.* Sacriſtansembede; Kirkens el. Sacriſtiets Skatkammer.
Sacristie, *f.* Sacriſti, Sted i Kirken, hvor Alterkarrene, Meſſedragten o. desl. opbevares; hvad der gjemmes i Sacriſtiet; Indtægt for Meſſeleæsninger, Forbønner o. desl.; de ved Sacriſtiet anſatte Betjente.
Sacristine, *f.* Den, ſom i et Nonnekloſter har Omſorg for Alt hvad der hører til Sacriſtiet.
Sacrum el. **os sacrum** (um udt. om), *m.* (An.) Helligbenet, ſidſte Ryghvirvel, ſom ender Rygraden.
Saducéens, *m. pl.* Saducæerne.
Saducéisme, *m.* Saducæernes Lære.
Safran, *m.* Safran; (Mar.) le – du gouvernail, Hælen af Roret, den yderſte Deel af ſamme; – de l'étrave, Klædning paa Forſtevns-Træet.
Safrané, e, *p.* og *a.* ſafranguult; tillavet med Safran.
Safraner, *v. a.* farve el. tillave med Safran. [neſke; Fallitſpiller; *pop.* *v.*
Safranier, ère, *s.* usſelt, ødelagt Men-
Safranière, *f.* Safransplantage.
Safre, *m.* blaa Farve af Kobolt, Mineralblaat; *f.* (Blas.) ung Ssørn.
Safre, *a.* graadig, forſlugen (iſær om Børn og Huusdyr); *pop.*
Saga, *f.* (Myth.) Hiſtoriens Muſe i den nordiſke Mythologi; hiſtoriſk Fortælling af de gamle Nordboere.
Sagace, *a.* ſkarpſindig.
Sagacité, *f.* Skarpſindighed.
Sagaie, *f.* Kaſteſpyd hos Negerne.
Sage, *a.* viis, klog; forſtandig, fornuftig; forſigtig; maadeholden; ærbar, kydſk, bly; beſteden, artig; *s. m.* en viis Mand, en klog Mand; il est plus heureux que –, han har mere Lykke end Forſtand; une réponse –, et klogt Svar; il a été – à ses dépens, af Skade er han bleven klog (forſigtig); c'est une femme –, det er et ærbart Fruentimmer; cet enfant est –, dette Barn er artigt; il ne s'est pas emporté, il a été fort –, han har ikke været hæftig, han har været meget maadeholden; il est – comme une fille, han er bly og beſteden ſom en Pige; (Man.) cheval –, en from Heſt; (Ch.) un chien –, en lydig Hund; *prov.* le plus – cède, den Klogeſte giver efter; le – des –s, den Alviſe.
Sage-femme, *f.* Jordemoder; *pl.* des sages-femmes.
Sagement, *ad.* viſeligen, klogeligen; forſigtigen; med Maadehold; ærbart, beſtedent; artigt.
Sagesse, *f.* Viisdom, Klogſkab, Forſigtighed; Maadehold; Ærbarhed; Beſtedenhed; Artighed, Lærvillighed; se conduire avec –, opføre ſig med Klogſkab; elle a beaucoup de –, hun beſidder megen Ærbarhed; cet enfant a de la –, dette Barn er artigt og lærvilligt; le livre de la – el. blot la –, Viisdommens Bog. [Vandax (flèche-d'eau).
Sagette, *f.* (Bot.) Piilurt, Alismacee,
Sagittaire, *m.* (Astr.) Sjernebillede, Skytten; (H. n.) Slags Rovfugl; (Bot.) ſ. sagette. [plante, Sagogryn.
Sagou, *m.* (Bot.) Sago, Sago-
Sagouin, e, *s.* (H. n.) Sagouinabe; *fig.* og *fa.* urecnligt, ſmudſigt Menneſke.
Sagoutier, *m.* (Bot.) Sagoplante.
Sagum (um udt. om), *m.* (Anc.)

kort militair Dragt (hos Romere, Perser og Galler).

Saie, *f.* (Joa.) lille Kradsebørste; (Manu.) Slags tyndt uldent Sirs; (Anc.) s. sagum.

Saignant, e, *a.* blødende; *fig.* la plaie est encore -e, Saaret er endnu frisk, Sorgen er ikke glemt; *prov.* bœuf -, mouton bêlant, Oxe- og Bedekjød maae kun steges halvt.

Saignée, *f.* Aareladning; det ved Aareladningen berøvede Blod; Aareladningsstedet paa Forarmen; *fig.* Afledningsgrav; c'est une grande - qu'on lui a faite, det er meget Blod, man har berøvet ham; *fig.* det er mange Penge, man har skilt ham ved; (Art.) Brud paa Brandrøret ved Minesprængning. [nez, Næseblod.

Saignement, *m.* Bløden; - de

Saigner, *v.a.* aarelade; aflede Vandbeholdninger; *fig.* udpresse Penge; (Bouch.) slagte; lade det tykke Blod løbe af Kjødet; *v. n.* bløde; *v. pr.* aarelade sig; *fig.* give af yderste Evne, gribe sig stærkt an; - q. au nez, aarelade En paa Næsen; - du nez, have Næseblod; *fig.* fattes Mod, Bestemthed, blive bange; gaae fra sit Ord; le cœur m'en saigne, det smerter mig inderligt; la plaie saigne encore, Sorgen er endnu frisk; il s'est -é pour sa fille, han har grebet sig stærkt an for at udstyre sin Datter.

Saigneur, *m.* Læge, som aarelader, el. som gjerne raader til at aarelade.

Saigneux, se, *a.* blodig, blødende; bout - de veau, endnu blødende Halsstykke af en Kalv. [efter anden; *p.u.*

Saignoter, *v. a.* aarelade lidt, Tid

Saillant, e, *a.* fremstaaende, fremspringende; *fig.* træffende, glimrende, udmærket; (Blas.) opreist staaende; une idée -e, en glimrende Tanke; il n'a rien de -, han besidder intet Udmærket. [fure ud.

Sailler, *v. a.* (Mar.) hisse stærkt,

Saillie, *f.* Spring, Fart; *fig.* hidsigt Udbrud, Opbruusning, hæftig Yttring; vittigt Indfald, træffende Vittighed, glimrende Tanke; (Chir.) fremstaaende Udvæxt, Knude; (Arch.) fremspringende Udbygning, Fremragning; (Peint.) fremtrædende Effect; cet écrivain a d'heureuses -s, denne Skribent har heldige, træffende Indfald; (Peint.) cette figure n'a pas assez de -, denne Figur træder ikke stærkt nok frem; *loc. ad.* par -s, stødeviis.

Saillir, *v. n.* fare frem, springe frem; fuse ud, sprudle (almindeligere: jaillir); (Arch.) staae frem, rage frem, være fremspringende (i d. Betydn. kun i den 3die Pers. i Enkelt. og Fleert.); (Peint.) være stærkt udhævet, træde stærkt frem; *v.a.* bedække, beskele.

Sain, e, *a.* sund, frisk; uskadt, ufordærvet; velgjørende for Helbreden; *fig.* rigtig, fordomsfri; - de corps et d'esprit, sund paa Legeme og Sjæl; revenir - et sauf, komme sund og frisk tilbage, slippe uskadt fra en Fare; les marchandises sont arrivées saines et sauves, Varerne ere ankomne hele og holdne; ubeskadigede; il a le jugement -, han har et sundt Omdømme; la -e critique, den skjønsomme Critik; une -e doctrine, en orthodox, med Kirkens Grundsætninger overeensstemmende Lære. [bertræ (bois gentil, garou).

Sainbois, *m.* (Bot.) Kjelderhals, Pe-

Saindoux, *m.* Svinefidt.

Sainement, *ad.* sundt; *fig.* fornuftigt, rigtigt; juger - de qc., dømme rigtigt, med sundt Blik om Noget.

Saineté, *f.* sund Tilstand; *fig.* la - du jugement, Omdømmets Rigtighed.

Sainfoin, *m.* (Bot.) Esparsette, fortrinlig Foderplante.

Saint, e, *a.* hellig; gudfrygtig; ærværdig, uforkrænkelig; helliget Gud el. tjenende til gudeligt Brug; la -e vierge, den hellige Jomfru; la -e famille, Marie, Jesus og Joseph; Maleri forestillende Maria med Barnet og Joseph; un - homme, et gudfrygtigt Menneske; histoire -e, Kirkehistorien; la terre -e, Palæstina; en terre -e, i Kirkejord; l'année -e, Jubelaaret; la semaine -e, den stille Uge; jeudi -, Skjærtorsdag; vendredi -, Langfredag; la -e écriture, den hellige Skrift; la Saint-Jean, St. Hansdag; la Saint-Michel, Michelsdag; le - siège, Pavestolen; le - office, Inqvisitionen; le - empire, det tydske romerske Rige; (Mar.) la -e barbe, Krudtkammeret; *prov.* employer toutes les herbes de la Saint-Jean pour réussir, bruge alle optænkelige Midler til at sætte Noget igjennem; c'est - Roch (ch udt. k) et son chien, det er to uadskillige Per-

ſoner, ſom altid følges ad; être dans la prison de – Crépin, have altfor ſnævert Fodtøi; ....*s.m.* Helgen; le – des Saints, det Allerhelligſte af Tabernaklet; le – du jour, Dagens Afgud; *prov.* c'est un pauvre –, c'est un – qui ne guérit de rien, det er en usſel Stakkel, ſom ikke kan være til nogen Hjælp; il ne sait à quel – se vouer, han veed ikke mere hvad han ſkal gribe til; il vaut mieux s'adresser à Dieu qu'à ses –s, det er bedre at gaae lige til Herren end til hans Tjenere; selon le –, l'encens, ſom Herren er, ſaa maa Æren være; à chaque – sa chandelle, for at ſætte en Sag igjennem, maa Ingen forbigaaes, ſom kan have Indflydelſe paa ſamme; prêcher pour son –, roſe En af egennyttige Grunde.

Saint-Augustin, *m.* (Impr.) Skrift, ſtørre end den ſaakaldte Cicero.

Saintement, *ad.* i et helligt Levnet, gudfrygtigen.

Sainte-nitouche, *f.* ſ. nitouche.

Sainteron, *m* En, der lever ſom en Helgen, lille Helgen; *fa. p. u.*

Sainteté, *f.* Helligbed; Pavens Titel.

Saint-germain, *m.* Slags ſtor ſaftfuld Pære; *pl.* des saint-germain.

Saïque, *f.* lille græſk Koffardiſkib.

***Saïs**, *m.* tyrkiſk el. arabiſk Staldkarl.

Saisi, e, *s.* Skyldner, paa hvis Eiendomme der er lagt Beſlag.

Saisi, e, *p.* og *a.* grebet, bemægtiget; ſom der er lagt Beſlag paa; *fig.* pludſelig betaget (af en Sygdom el. en Følelſe); bekymret, bedrøvet; – de joie, grebet af Glæde; – d'une maladie, overfaldet af en Sygdom; j'en ai le cœur tout –, mit Hjerte er ganſke bedrøvet derover; – du vol, greben i Beſiddelſe af det Stjaalne.

Saisie, *f.* Beſlag; – -exécution, – mobilière, Udpantning af Skyldnerens Bohave; – -arrêt, Beſlag paa Varer el. Penge, ſom Skyldneren har beroende hos en Tredie; – - brandon, Udpantning i Korn el. Frugt, ſom endnu ikke er indhøſtet; – - gagerie, Beſlag paa en Leiers el. Forpagters Bohave og Afgrøde; – immobilière, Udpantning af Skyldnerens urørlige Eiendomme.

Saisine, *f.* (Féo.) Tagen i Beſiddelſe af en urørlig Eiendom el. af en Arv; nu: retmæssig Beſiddelſe af en Arv; (Mar.) Gaarding, Reb til at ſurre Roget faſt med.

Saisir, *v.a.* gribe, tage fat paa; *fig.* let fatte, forſtaae; benytte; overfalde (om pludſelige, hæftige Fornemmelſer); (Jur.) lægge Beſlag paa; bemægtige ſig ved Rettens Midler; *v. pr.* tage pludſeligen, bemægtige ſig; – q. par le bras, gribe En fat ved Armen; – l'occasion favorable, gribe el. benytte den gunſtige Leilighed; il saisit tout d'un coup tout ce qu'on lui dit, han fatter ſtrax Alt hvad man ſiger ham; le froid l'a –, Kulden har overfaldet, betaget ham; il fut –i de peur, han blev betagen af Angſt; on s'est –i de lui, man har bemægtiget ſig hans Perſon. [lægges Beſlag paa.

Saisissable, *a.* (Prat.) ſom der kan

Saisissant, e, *a.* ſom overfalder pludſeligen (om Kulden); (Prat.) ſom lader lægge Beſlag paa (i d. Betydn. ogſ. *s.*).

Saisissement, *m.* hæftig Betagen af Kulde; Beſtyrtelſe, pludſelig Angſt; – de cœur, Hjertebeklemmelſe, Hjerteangſt.

Saison, *f.* Aarstid; *fig.* rette Tid; Alder; la – nouvelle, Foraaret; l'arrière- –, Efteraaret; la première – de la vie, Livets Vaar (la belle –); la – des fleurs, Blomſtertiden; faire ses provisions dans la –, gjøre Indkjøb af Fornødenhedsartikler til den rette Tid; cela n'est pas encore de –, det er endnu ikke den rette Tid dertil; ce que vous dites, est hors de –, hvad De ſiger, er ubetimeligt, paſſer ikke til Tid og Sted.

Salade, *f.* Salat; Blanding af Brød og Viin til at vederkvæge Heſte; Hjelm (*v.*); assaisonner la –, krydre Salaten; retourner, fatiguer la –, bearbeide Salaten; *fa.* donner une – à q., give En en Irretteſættelſe.

Saladier, *m.* Salatfad, Salatkurv.

Salage, *m.* Nedſaltning; Salt, ſom dertil bruges; forh. Saltafgift i Nantes.

Salaire, *m.* Arbeidsløn, Salar; *fig.* fortjent Belønning el. Straf (iſær i ſidſte Betydn.).

Salaison, *f.* Nedſaltning; Aarstid, hvori der nedſaltes; nedſaltet Kjød el. Fiſk, Saltemad. [bin; tyrkiſk Hilſen.

Salam, *m.* koſtbar orientalſk Rub-

Salamalec, *m.* dybt Buk; *fa.*

Salamandre, *f.* (H. n.) Salamander; – pierreuse, Asbeſt (*v.*); *m. pl.* Ildaander. [Svale.

Salangane, *f.* (H. n.) Søſvale, indiſk

Salant, *a.m.* indeholdende en Saltkilde.

Salariement, *m.* Lønning; *p. u.*

Salarier, *v. a.* lønne, salarere.

Saland, e, *s.* og *a.* smudsigt Menneske; urenlig, smudsig.

Sale, *a.* uren, snavset, sølet; *fig.* uanstændig, usædelig, smudsig; gris –, smudsig graa; son pinceau est –, hans Colorit er ikke reen; *fig.* des paroles –s, smudsige Ord; son cas est –, hans Sag er ikke reen; (Mar.) vaisseau –, Skib, som er begroet med Skjæl og Sliim; côte –, Klippekyst.

Salé, *m.* saltet Kjød; petit –, nylig saltet ungt Svinekjød.

Salé, e, *p.* og *a.* saltet, indsaltet; saltholdig, saltrig; *fig.* vittig, bidende; dyrt; source –e, Saltkilde; épigramme –e, pikant, bidende Epigram; un propos –, en smudsig Ytring; c'est très –, det er meget pebret (dyrt).

Salègre, *m.* Deig til Canarifugle tillavet med Hirse, Hampefrø og Salt; (Minér.) ureent Steensalt.

Salement, *ad.* ureenligt, smudsigt.

Salep, *m.* (Bot.) Salepprod; (Pharm.) Salep.

Saler, *v. a.* salte, nedsalte; *fig.* og *pop.* sælge til dyr Priis, opskrue; gjøre bidende, bitter; il sale bien ce qu'il vend, han opskruer Prisen paa Alt, hvad han har at sælge.

Saleron, *m.* Skaalen i et Saltkar.

Saleté, *f.* Smuds, Ureenlighed; Snavs; *fig.* smudsigt, uanstændigt Udtryk; Smudsighed, Uanstændighed; dire des –s, fortælle smudsige Historier.

Saleur, se, *s.* En, som nedsalter Fødevare; Indsalter.

Salicaire, *f.* (Bot.) Fredløs (lysimachie).

Salicite, *f.* (Minér.) Steen med Figurer, som ligne Vidieblade.

Salicoque, *f.* (H. n.) Slags Søkrebs.

Salicor, *m.* (Bot.) Salting, Salturt, mineralsk Ludsalt.

Salicorne, *f.* (Bot.) s. s. salicor.

Salien, *m.* (Anc.) Præst i Mars's Tempel hos de gamle Romere; *a. pl.* poèmes –s, Digte til Mars's Ære.

Salière, *f.* Saltkar; *pl.* Fordybninger under Øinene paa gamle Heste; Fordybninger over Brystet henimod Kravebenet hos Fruentimmer; *prov.* il ouvre des yeux grands comme des –s, han gjør store Øine.

Salifiable, *a.* (Chi.) som kan let blive til Salt.

Salification, *f.* (Chi.) Saltdannelse.

Salifier, *v. a.* (Chi.) omdanne til Salt.

Saligaud, e, *s.* og *a.* svinsk, ureenligt Menneske; *pop.*

Salignon, *m.* Saltklump. [(tribule).

Saligot, *m.* (Bot.) Pignød, Zygophyl

Salin, *m.* uren Potaske; Planteludsalt; Saltkasse; Saline; (H. n.) Slags Brasen; (Pê.) stormasket Fiskegarn.

Salin, e, *a.* saltagtig, saltholdig; [goût –, saltagtig Smag.

Salinage, *m.* (Sal.) Tid, som udkræves til at udtrække Saltet af Vandet.

Salinateur, *m.* Saltsyder.

Saline, *f.* saltet Kjød el. Fisk; Saltsyderi, Saltværk; Saltkilde.

Salique, *a.* bruges kun i Udtr. terres –s, Lande, som uddeeltes til Frankerne efter Galliens Erobring; la loi –, den saliske Lov, som udelukker den kvindelige Arvefølge paa den franske Throne.

Salir, *v. a.* tilsmudse, tilsøle; *fig.* plette, besudle, sværte; fylde med smudsige Fortællinger, med usømmelige Billeder; *v. pr.* blive tilsølet; tabe sin rene, friske Farve; *fig.* vanære sig, nedværdige sig; – la réputation de q., plette Ens gode Navn og Rygte; il s'est –i, han har plettet sit Navn, nedværdiget sig.

Salissant, e, *a.* som smitter af; som tager imod Smuds, som let smudses til.

Salisson, *f.* lille snavset Pige; *pop.*

Salissure, *f.* Snavs, Stænk; *p. u.*

Salivaire, undertiden salival, e, *a.* henhørende til Spyttekirtlerne; conduits –s, Spyttekanalerne.

Salivant, e, *a.* fremkaldende Spytteudtømmelser.

Salivation, *f.* Spyttestrøm, Spyttefluur.

Salive, *f.* Spyt.

Saliver, *v. n.* udkaste meget Spyt.

Salle, *f.* Sal; – basse, Sal i Stueetagen; – haute, Sal i første Etage; – d'audience, de réception, Audientsgemak; – des gardes, Værelse til Vagten i et fyrsteligt Palais; il est de –, han har Vagt paa Slottet; – des pas perdus, Forsal foran et Tribunal; – de danse, à danser, Dandsesal; – à manger, Spisesal; – d'armes el. d'escrime, Fegtesal; tenir –, give offentlig Undervisning i Fegtning el. Dands; – de spectacle, Skuespilhuus; – de l'opéra, Operahuus; la – d'un hôpital, Sygestue i et Hospital; – de ver-

dure, – verte, Løvsal, aaben Plet omgivet af tætte, løvfulde Træer.

Sallette, *f.* lille Sal; *p. u.* [Vands Lax.

Salmarine, *f.* (H. n.) lille ferst

Salmigondis, *m.* Ragout af Kjødlevninger; *fig.* og *fa.* blandet Tale om alleslags Ting; Bog, bestaaende af usammenhængende Stykker.

Salmis, *m.* Ragout af Levninger af forhen kogt Fuglevildt.

Salmone, *m.* (H n.) Lax (saumon).

Saloir, *m.* Kar til at gjemme Salt el. Saltmad i, Salttrug.

Salon, *m.* stor Sal, Selskabssal, smukt decoreret Sal; Galeri i Louvre til aarlig Udstilling af franske Maleres og Billedhuggeres nyeste Arbeider; selve Udstillingen; *fig.* især i *pl.* den fine, elegante Verden.

Salope, *a. f.* snavset; *s. f.* uordentligt, snavset Fruentimmer, Sløie; Fruentimmer af slet Levnet.

Salopement, *ad.* urenligt, paa en snavset, uordentlig Maade; *p. u.*

Saloperie, *f.* Urenlighed, Svinskhed; smudsig Tale; *fa.* [Børns Klæder.

Salopète, *f.* Bouserolle til at beskytte

Salorge, *m.* Saltforraad.

Salpêtre, *m.* Salpeter; *fa.* faire peter le –, affyre mange Kanon- el. Geværskud; tout pétri de –, fort for Hovedet, meget opfarende.

Salpêtrer, *v. a.* blande el. belægge med Salpeter; overtrække med Salpeter; *v. pr.* blive til Salpeter. [terfabrikation.

Salpêtrerie, *f.* Salpeterhytte; Salpe-

Salpêtrier, *m.* Salpetersyder.

Salpêtrière, *f.* Salpeterhytte, Salpetersyderi; Salpeterfabrikation; Asyl i Paris for gamle el. aandelige Fruentimmer. [Skinke, Trøfler, o. desl.

Salpicon, *m.* Ragout af Agurker,

Salsepareille, *f.* (Bot.) Sarsaparil, henhørende til Konvallernes Gruppe.

Salsifis, *m.* (Bot.) Slags Skorzoneer, Bukkeskjæg.

Saltation, *f.* (Anc.) Kunst hos Romerne at efterligne alle Menneskets Geberder og Bevægelser; Øvelse i Dandsen og Springen. [striger; Bajas.

Saltimbanque, *m.* Gjøgler; Mark-

Saluade, *f.* Hilsen med et Buk; *v.*

Salubre, *a.* velgjørende for Sundheden; air –, sund Luft.

Salubrité, *f.* Gavnlighed for Sundheden; offentlig Sundhedstilstand.

Saluer, *v. a.* hilse; bevidne sin Ærbødighed; besøge; salutere; proclamere, udraabe; je vous salue, j'ai l'honneur de vous –, jeg har den Ære at hilse Dem; Høflighedsudtryk naar man møder En, el. tager Afsked; aller – q., gaae hen at aflægge En Besøg; Vespasien fut –é empereur de toute l'armée, V. blev udraabt til Keiser af hele Armeen; – de l'épée, salutere med Kaarden; la mer salue la terre, Krigsskibe maae salutere, naar de gaae til Ankers foran en Fæstning.

Salure, *f.* Saltheb.

Salut, *m.* Vel, Velfærd; Redning, Frelse; Salighed; Hilsen; (Égl.) Aftenbøn i den catholske Gudstjeneste; le – public, det offentlige Velfærd; chercher son – dans la fuite, søge sin Redning i Flugten; (sans quoi) point de –, (uden det) hjælper Intet el. opnaaes Intet; le – éternel, den evige Salighed; faire (songer à) son –, sørge for sin evige Frelse; sans imagination, point de – dans les arts, uden at besidde Indbildningskraft, er der ingen Lykke at haabe i de skjønne Kunster; rendre le –, gjengive en Hilsen, besvare samme; refuser le –, ikke besvare en Hilsen; – et amitié! (ved Slutningen af et Brev) modtag min Hilsen og Forsikkring om mit Venskab; patrie du grand homme, –! Hil være den store Mands Fædreland! le – de l'épée, Saluteren med Kaarden; –s de mer, Salutskud fra et Skib; *prov.* à bon entendeur –! De forstaaer nok hvad der menes uden videre Forklaring. [rende, gavnlig.

Salutaire, *a.* helbredende, velgjø-

Salutairement, *ad.* til Gavn for det legemlige el. aandelige Vel; gavnligt, nyttigt.

Salutation, *f.* Hilsen; recevez mes –s respectueuses, modtag min ærbødigste Hilsen (ved Slutningen af et Brev); la – angélique, Ave Maria.

Salut-d'or, *m.* Guldmynt under Carl d. Sjette i Frankrig.

Salvage, *m.* (Mar.) i Udtr. droit de –, Bjergeløn for hvad der reddes ved Skibbrud (*v.* nu: droit de sauvetage). [ningsbøie (bouée de sauvetage).

Salva-nos (s udt.), *m.* (Mar.) Red-

Salvatelle, *f.* (An.) Aare mellem den lille Finger og Mellemfingeren.

Salvations, *f.pl.* (Prat.) ſtriftligt Indlæg imod en Contraparts Beſkyldninger.

Salve, *f.* Gevær- el. Kanonſalve enten til Ære for Nogen, el. til Bevidnelſe af alm. Glæde; Generalſalve; flere paa ſamme Tid affyrede Skud; une – d'applaudissements, et ſtort Antal foreenede Bifaldsklap. [fru Maria.

Salvé, *m.* catholſk Bedepſalme til Jom-

Salveline, *f.* (H. n.) Slags Lax.

Salvia, *f.* (Bot.) Salvie. [brægne.

Salvinie, *f.* (Bot.) Salviniacee, Ridſe-

Samare, *f.* (Bot.) Vingefrugt.

Samaritain, e, *s.* og *a.* Samaritaner, -inde; ſamaritanſk. [Sambuktræ.

Sambouc, *m.* (Bot.) vellugtende

Sambuque, *f.* Sambuca, ſtirſtrenget Inſtrument hos Hebræerne; Slags Stormfuge (*v*). [Paaſkelørdag.

Samedi, *m.* Løverdag; – saint,

Samoïèdes, *m. pl.* Samojeder.

Samoreux, *m.* (Mar.) langt, ſmalt eenmaſtet Flodſkib. [ſkrit (ogſ. hanscrit).

Samscrit el. **sanscrit**, e, *a.* og *s.* San-

Sant-benito, *m.* guul Klædning, ſom de af Inqviſitionen Fordømte iføres.

Sancir, *v. n.* (Mar.) ſynke, ride under til Ankers i haardt Veir; *fa.*

Sanctifiant, e, *a.* helligende [rende.

Sanctificateur, trice, *a.* helliggjø-

Sanctification, *f.* Helliggjørelſe; la – des fêtes, Feſternes Helligholdelſe i Kirkens Aand. [holde; hellige.

Sanctifier, *v. a.* helliggjøre; helig-

Sanction, *f.* Stadfæſtelſe, Antagelſe; Bifald; Straf el. Løn, forbunden med en Lov; kongelig Ordre i geiſtlige Anliggender (kun i Forbindelſe med pragmatique; ſ. d. Ord); recevoir la –, erholde Stadfæſtelſe; donner sa – à qc., tildele Noget ſit Bifald.

Sanctionner, *v. a.* ſtadfæſte, give Lovs Kraft; bekræfte; bifalde.

Sanctuaire, *m.* det Allerhelligſte (hos Jøderne; ogſ. le Saint des Saints); Stedet i Kirken, hvor Høialteret har Plads; Sted, helliget Kunſter, Videnſkaber o. ſ. v; Helligdom; *fig.* vigtig Hemmelighed; cette maison est le – de la vertu, dette Huus er Dydernes Hjem; pénétrer dans le –, gjennemſkue mægtige Perſoners Hemmelighed; peser une ch. au poids du –, prøve el. underſøge Noget nøie, ſamvittighedsfuldt. [Sandeltræ.

Sandal el. bedre: **santal**, *m.* (Bot.)

Sandale, *f.* Sandal, Munkeſko; lille Fartøi i Levanten; (Bot.) fransk Kornſort. [dækket Inſect.

Sandale, *m.* (H. n.) Slags vinge-

Sandalie, *f.* (Jard.) Slags Ferſken.

Sandalier, *m.* Skomager, ſom ſyer Sandaler; (Jard.) Slags Ferſkentræ.

Sandaraque, *f.* Sandrak, harpiragtig Subſtants, ſom bruges til Raderepulver; rødt Operment (orpiment).

Sandix el. **sandyx**, *f.* brændt Blyhvidt; *m.* Slags Mønnie.

Sang, *m.* Blod; Temperament; Slægtſkab, Familie; Æt, Afkom; Race; se battre au premier –, duellere indtil En af Duellanterne er bleven saaret; mettre q. en –, ſætte En, ſaa at han ſvømmer i ſit Blod; il y a eu beaucoup de – répandu, der er flydt meget Blod, man har fegtet med ſtor Forbittrelſe; mettre un pays à feu et à –, hærje et Land med Ild og Sværd; se faire la guerre à feu et à –, ſkade hinanden paa alle muelige Maader; laver son injure dans le –, hævne en tilføiet Fornærmelſe, ved at dræbe Fornærmeren; je donnerai le plus pur de mon –, jusqu'à la dernière goutte de mon –, jeg vilde opoffre det Bedſte, jeg eier, min ſidſte Blodsdraabe; sucer le – du peuple, s'engraisser du – du peuple, udſuge Folket, berige ſig paa dets Bekoſtning; cela calme le –, met du baume dans le –, det beroliger Blodet, mildner Temperamentet; cela fait faire du mauvais –, det irriterer Sindet; le – lui bout dans les veines, Blodet koger i hans Aarer; det er et fyrrigt, hidſigt ungt Menneſke; suer – et eau, anſtrænge ſig af alle Kræfter; udſtaae meget; le – lui monte à la tête, Blodet ſtiger ham til Hovedet, han er nær ved at blive vred; il a du – dans les veines, du – sous les ongles, au bout des ongles, han taaler ingen Fornærmelſe, han er fort for Hovedet; han forſtaaer kraftigen at tilbageviſe Fornærmelſen; être de noble –, være af adelig Byrd; prince du –, Fyrſte af Blodet, af den kongelige Familie; cela est dans le –, det ligger i Blodet, det hører til Slægtſkabet; c'est un beau –, det er en Familie, ſom beſtaaer af friſke og ſmukke Anſigter; le – est beau dans ce pays, Beboerne i dette

Land ere i Almindelighed smukke og velstabte; bon – ne peut mentir, Afkom af retstafne Forældre vanslægter ikke.

Sang-de-dragon, *m.* (Bot.) Drakæne; Drageblod, Slags bruunrød Harpix, som udflyder af Stammen af denne Plante og bruges i Medicinen; *pl.* des -s-de-dragon.

Sang-froid, *m.* Koldblodighed; de ---, *loc. ad.* med Koldblodighed, roligt, uden Hæftighed.

Sanglade, *f.* Pidskeslag.

Sanglant, e, *a.* blodig, blodbestænket; *fig.* krænkende, meget fornærmelig; rencontre -e, blodig Træfning; morte -e, voldsom Død; sacrifice non -, Mesfoffringen; une injure -e, en blodig Fornærmelse; une -e satire, en bidende Satire.

Sangle, *f.* Gjord; la – d'une selle, [Sadelgjorden.

Sangler, *v. a.* omgjorde, spænde en Gjord; *fig.* avoir été -é, være bleven haardt medtaget, slet behandlet; cette femme se sangle trop, dette Fruentimmer snører sig altfor stærkt; *pop.* – un coup de fouet, un soufflet, uddele af al Kraft et Pidskeslag, et Drefigen.

Sanglier, *m.* (H.n.) Vildsviin; – de mer, Marsviin; *prov.* au cerf la bière, au – le barbier, Saar af en Hjorts Horn er farligere end Saar af Vildsvinets Hugtænder. [i *pl.*]; lille Rem.

Sanglot, *m.* Hulken (bruges især

Sangloter, *v. n.* hulke. [Optrækker.

Sangsue, *f.* Igle; *fig.* Blodudsuger,

Sanguificatif, ive, *a.* blodbannende.

Sanguification, *f.* (Méd.) Næringssaftens Overgang til Blod; Blodets Tilberedelse i Legemet.

Sanguifier, *v. a.* (Méd.) omdanne til Blod; *v. pr.* blive til Blod.

Sanguifique, *a.* (Méd.) som kan blive til Blod.

Sanguin, e, blodrig; sangvinsk; blodrød; (An.) vaisseaux -s, Blodkar.

Sanguinaire, *a.* blodtørstig, blodgjerrig; grusom.

Sanguine, *f.* (Minér.) Blodsteen, rød Jernsteen; Rødkridt; rød Jaspis; (Jard.) blodrød italiensk Pære.

Sanguinole, *f.* (Jard.) blodrød Fersken; blodrød Pære.

Sanguinolent, e, *a.* blandet el. farvet med Blod; *s. m.* (H.n.) Slags Aborre.

Sanhédrin, *m.* Sanhedrin, det øverste jødiske Raad i Jerusalem.

Sanicle, *f.* (Bot.) Skjærmplante af Tydernes Gruppe.

Sanie, *f.* (Chir.) vandagtig Materie i en Byld.

Sanieux, se, *a.* (Chir.) fyldt med vandagtig Materie.

Sanitaire, *a.* angaaende den offentlige Sundhedstilstand; lois -s, Sundhedslove.

Sanité, *f.* Sundhedstilstand.

Sans, *pp.* uden; – mentir, uden at lyve, sandt at sige; cela va – dire, det forstaaer sig af sig selv, det er ligefrem; sans que, *conj.* uden at (med le subjonctif); – cela, *loc. conj.* ellers, hvis ikke (sinon); *loc. ad.* – doute, upaatvivleligen; – contredit, uimodsigeligen; – faute, ganske sikkert; – façon, uden Complimenter; – cesse, uophørligen.

Sans-cœur, *s. pop.* hjerteløst Menneske; Menneske uden Ædelsfølelse el. Blufærdighed; Dogenigt; *pl.* des sans-cœur.

Sans-culotte, *m* Buxeløs; Spottenavn paa Republikanerne under den første franske Republik; Navn, Terroristerne selv antoge; *pl.* des sans-culotte.

Sans-culotterie, *f.* Sansculotternes [Classe.

Sans-culottide, *f.* Sansculottedag, en af de 5 Udfyldningsdage i den nye franske Calender, paa hvilke der holdtes Nationalfeste.

Sans-culottisme, *m.* Sansculotternes Regjering el. Grundsætninger.

Sans-dents, *f.* tandløst gammelt Fruentimmer; *pop.*

Sans-fleur, *f.* (Jard.) Figenæble (ogs. pomme-figue); *pl.* des sans-fleurs.

Sansonnet, *m.* (H.n.) Stær; Slags lille Makrel.

Sans-peau, *f.* (Jard.) Sommerpære; *m.* Sommerpæretræ; *pl.* des sans-peau.

Sans-prendre, *m.* Solo i Lhombrespil; *pl.* des sans-prendre.

Sans-tache, *f.* (H.n.) hvid Slange uden mindste Plet; Slags Lax; *pl.* des sans-tache.

Santal, *m.* (Bot.) indisk Sandeltræ (s. sandal); Slags Silketøi.

Santé, *f.* Sundhed; officier de –, underordnet Læge; service de –, de hos Kongen ansatte Læger; maison de –, Sygehuus for Pestbefængte;

Ovarantainehuus (ogſ. blot la –); billet de –, Sundhedspas; être en –, en bonne –, være ved Helbred, nyde en god Helbred; n'avoir pas de –, have en ſlet Helbred; *fa.* une – imperturbable, insolente, une – de crocheteur, en Jernhelbred; porter la – de q., udbringe Ens Skaal; à la –! à votre –! Deres Skaal!

Santoline, *f.* (Bot.) Slags Kamille; ogſ. en Art Bynke (armoise).

Santon, *m.* tyrkiſk Munk.

Sanve, *f.* (Bot.) vild Sennep. [Moſt.

Sapa, *m.* tyk kogt Druefaft; Slags

Sapajou, *m.* (H. n.) lille Abe med Snohale; *fig.* lille, ſtygt Menneſke.

Sapan, *m.* (Bot.) Slags japaneſiſk Farvetræ; (H. n.) ſtirfødet Dyr henhørende til Gnaverne.

Sape, *f.* (Mil.) Underminering, Undergravning; Løbegrav.

Saper, *v. a.* underminere, undergrave; *fig.* tilintetgjøre, omſtyrte.

Sapeur, *m.* Sapeur, Minegraver; Infanteriſt, væbnet med Øxe, ſom gaaer i Spidſen af et Regiment.

Saphène, *f.* (An.) Roſenaaren (paa Foden).

Saphique, *a.* vers –, ſaphiſt Vers beſtaaende af 11 Stavelſer, opfundet af Sapho.

Saphir, *m.* (Minér.) Saphir (Ædelſten).

Saphirine, *f.* (Minér.) ſaphirblaa Calcedon. [Smag (modſ. insipide); *p. u.*

Sapide, *a.* ſom har en el. anden

Sapidité, *f.* Næringsmidlers Smag.

Sapience, *f.* kun i Udtr. le pays de –, Viisdommens Land, Normandiet; la S–, Viisdommensbog af Salomo.

Sapientiaux, *s. m. pl.* (Ecr.) les livres –, Viisdommens Bøger i det gamle Teſtament.

Sapin, *m.* (Bot.) Fyrretræ; *prov.* il sent le –, han lever ikke længe; *pop.* Fyrevogn. [Transportbaad af Fyrretræ.

Sapine, *f.* Fyrretræsbjælke; ſtor

Sapinette, *f.* lille Musling paa Kjølen af et Skib, der har længe været til Søes. [Fyrretræ.

Sapinière, *f.* Fyrreſkov; Baad af

Saponacé, e, *a.* (Méd.) ſæbeagtig.

Saponaire, *f.* (Bot.) Sæbeurt (savonnaire, savonnière).

Saponification, *f.* Omdannelſe til Sæbe, Sæbefabrikation. [Sæbe.

Saponifier, *v. a.* (Chi.) omdanne til

Saporifique, *a.* (Méd.) frembringende Smag; havende Smag. [bone).

Saquebute, *f.* Basbaſun (nu: trom-

Sarabande, *f.* Slags alvorlig ſpaniſk Dands, ſom dandſes med Caſtagnetter.

Sarbacane, *f.* Blæſerør, Puſterør; *fig.* parler par –, tale ved Hjælp af mellemværende Perſoner (*v.*).

Sarbotière, *f.* Blik- el. Tinkar, hvori der tillaves Is. [bende Vittighed.

Sarcasme, *m.* bitter Spot, bi-

Sarcastique, *a.* ſarkaſtiſk, bidende.

Sarcelle, *f.* (H. n.) Krikand.

Sarche, *f.* bred Trærand paa et Sold.

Sarclage, *m.* Lugning, Oprykning af Ukrud.

Sarcler, *v. a.* luge; oprykke Ukrud.

Sarcleur, se, *s.* Luger, Lugemand, Lugekone.

Sarcloir, *m.* Lugekniv, Rydde-hakke.

Sarclure, *f.* opluget Ukrud.

Sarcocèle, *f.* (Chir.) haard Svulſt i Teſtiklerne.

Sarcocolle, *f.* harpiragtig Plantelim, Kjødlim, ſom forhen brugtes til Helbredelſe af Saar (ogſ. colle-chair).

Sarcocollier, *m.* (Bot.) Plante af Sandlernes Gruppe, hvoraf den ſaakaldte Kjødlim erholdes.

Sarco-épiplocèle, *m.* (Chir.) Kjødnetbrok med kjødagtig Udvæxt.

Sarco-épiplomphale, *m.* (Chir.) Kjødnetbrok ved Navlen med Udvæxt.

Sarcographie, *f.* Beſtrivelſe af Lemmerne og de kjødagtige Dele.

Sarco-hydrocèle, *m.* (Chir.) Vandkjødbrok med Svulſt i Teſtiklerne.

Sarcologie, *f.* Lære om Kjødet og de kjødagtige Dele i Legemet.

Sarcome, *m.* (Chir.) Kjødudvæxt (sarcose). [hvælſe om Navlen.

Sarcomphale, *m.* (Chir.) Kjød-

Sarcophage, *m.* Steenkiſte, hvori de Gamle nedlagde de Liig, ſom de ikke vilde brænde; nu: Steenligkiſte, Pragtkiſte, Sarkophag; (Méd.) *a.* kjødædende; *m.* kjødædende Middel.

Sarcose, *f.* ſ. ſ. sarcome; Sygdom hos Øvæget, beſtaaende i Mavens Opſvulmen efter at have drukket.

Sarcotique, *a.* (Méd.) fremſkyndende Kjødets Gjenudvæxt; *m.* Middel af en ſaadan Virkning.

Sardine, *f.* (H. n.) Sardel, Brisling.

Sardoine, *f.* (H. n.) Sardonyx; halvgjennemſigtig Ædelſteen.

Sardonien el. **sardonique**, *a.* bruges kun i Udtr. ris –, ſardoniſk, forſtilt el. ſpodſk Latter. [(didelphe).

Sarigue, *m.* (H. n.) Pungdyr

Sarment, *m.* Vinranke; *pop.* du jus de –, Vin. [artede Planter.

Sarmentacées, *f. pl.* (Bot.) ranke-

Sarmenteux, se, *a.* (Bot.) rankebærende.

Saronide, *m.* galliſk Præſt, Barde.

Sarrasin, e, *s.* Saraſener, -inde; *m.* Boghvede [Faldgitter i en Fæſtningsport.

Sarrasine, *f.* Saraſenerinde; (Fort.)

Sarrau, *m.* vid Bondekjortel, Kittel.

Sarrette el. **serrette**, *f.* (Bot.) Engeſkær.

Sarriette, *f.* (Bot.) Slags Merian.

Sart, *m.* (Bot.) Slags Tang, Søgræs.

Sartie, *f.* (Mar.) Vant paa Galeier.

Sas, *m.* Haarſi; (Hydr.) Basſin til et Sluſefald; *prov.* passer une ch. au gros –, gjennemgaae en Ting overfladiſk. [amerikanſk Laurbærtræ.

Sassafras, *m.* (Bot.) Sasſafrastræ,

Sasse, *f.* (Mar.) Huulſkovl til at øſe Vandet ud af ſmaa Fartøier, Øſekop (escope).

Sassenage, *m.* Oſt fra Sasſenage i Nærheden af Grenoble; pierre de –, Krebsøie, en lille lindſedannet Steen til at renſe Diet.

Sasser, *v. a.* ſie, ſigte; *fig.* og *fa.* – et resasser, nøie underſøge, drøfte.

Sasset, *m.* lille Haarſigte.

Sassoire, *f.* (Charr.) Forſtykke af en Vogn til at vende ſamme.

Satan, *m.* Djævel; renoncer à –, forſage Djævelen; un orgueil de –, en overdreven Stolthed.

Satané, e, *a.* djævleblændt; *pop.* ce – drôle, denne forbiſtrede Skjælm.

Satanique, *a.* ſataniſk, djævelſk.

Satellite, *m.* væbnet Drabant; (Astr.) Biplanet; *a.* (An.) veines –s, Biaarer.

Satiété, *f.* Mæthed, Overmæthed; *fig.* Væmmelſe; répéter qc. jusqu'à –, gjentage Noget indtil Væmmelſe.

Satin, *m.* Atlaſk; peau douce comme un (du) –, Hud blød ſom Atlaſk.

Satinade, *f.* Halvatlaſk, tyndt Tøi, ſom ligner Atlaſk.

Satinage, *m.* Efterligning af Atlaſk.

Satinaire, *m.* ſ. satinier.

Satiné, e, *p.* og *a.* atlaſagtig; ruban –, Atlaſbaand; peau –e, Hud, blød ſom Atlaſk. [laſk; *v. n.* (Jard.) ligne Atlaſk.

Satiner, *v. a.* give Udſeende af At-

Satinier, *m.* Atlaſfabrikant; ſ. satinaire. [hat, Svamp.

Satin-pâle, *m.* (Bot.) Slags Blad-

Satire, *f.* Satire, ſpottende Skrift el. Tale, ſom latterliggjør Feil el. Perſoner; *fig.* sa conduite est la – de la vôtre, hans gode Opførſel viſer deres ſlette Opførſel i et endnu ſtærkere Lys.

Satirique, *a.* ſatiriſk, indeholdende en Satire; tilbøielig til Satirer; *m.* en ſatiriſk Skribent, Satiricus. [Maade.

Satiriquement, *ad.* paa en ſatiriſk

Satiriser, *v. a.* ſkrive Satire, gjennemhegle Feil el. Perſoner paa en bidende Maade; *v. n.* ſtikle, ſatiriſere.

Satiriste, *s.* Forfatter til Satirer, ondſkabsfuld Skjæmter.

Satisfaction, *f.* Fornøielſe, Tilfredshed; Fyldeſtgjørelſe, Opreisning; il ne me donne pas de –, han ſkjænker mig liden Glæde el. Grund til Tilfredshed; faire el. donner – à q., give En Opreisning. [rende, udſonende Feil.

Satisfactoire, *a.* (Thé.) fyldeſtgjø-

Satisfaire, *v. a.* tilfredsſtille, fornøie; betale; opfylde; give Opreisning; *v. n.* – à, tilfredsſtille hvad der er Pligt, opfylde hvad der udfordres; *v. pr.* tilfredsſtille ſit Ønſke; forſkaffe ſig Fyldeſtgjørelſe; – son père et sa mère, glæde ſine Forældre; cela satisfait le goût, det tilfredsſtiller (behager) Smagen; – l'attente de q., opfylde (ſvare til) Ens Forventning; – des créanciers, betale Creditorer; – à son devoir, opfylde ſin Pligt; – à une objection, møde en Indvending; se – soi-même, forſkaffe ſig ſelv Opreisning.

Satisfaisant, e, *a.* tilfredsſtillende.

Satisfait, e, *p.* og *a.* fornøiet, tilfredsſtillet.

Satrape, *m.* perſiſk Statholder; *fig.* rig, vellyſtig og deſpotiſk Herre.

Satrapie, *f.* perſiſk Statholderſkab; Statholderens Bolig.

Satron, *m.* lille Fiſk til Madning.

Saturable, *a.* (Chi.) ſom lader ſig gjennemtrænge el. oploſe af andre Materier. [ſtand.

Saturation, *f.* (Chi.) mættet Til-

Saturer, *v. a.* (Chi.) mætte, forene en Subſtants med et Fluidum, ſaa at den deri ganſke oploſes; *fig.* le public est –é de ce genre d'ouvrages, Publicum er kjed af det Slags Arbeider.

Saturnales, *f.pl.* Feste hos de gamle Romere til Ære for Saturnus; *fig.* stoiende, usædelige Forlystelser.

Saturne, *m.* (Myth. og Astr.) Saturn; (Chi. anc.) Bly.

Saturnien, ne, *a.* angaaende Saturn; *fig.* mørk, tungsindig (*inus.*).

Saturnilabe, *m.* (Astr.) Instrument til at iagttage Saturns Drabanteres Stillinger.

Saturnin, *m.* **saturnine**, *f.* (H. n.) indisk blyfarvet Odderslange.

Satyre, *m.* (Myth.) Skovtrold, halv Gud og halvt Menneske med Bukkefødder; *fig.* og *fa* vieux –, gammel løsagtig Mand; (H. n.) Dagsværmer; *f.* (Anc.) bidende satiriske Digte hos Grækerne, hvori Hovedpersonerne vare Satyrer. [(Méd.) unaturlig Geilhed.

Satyriasis (s udt), *m.* **satyriase**, *f.*

Sauce, *f.* Sauce, Dryppelse; – courte, Sauce, som ikke strækker til; – rousse, bruun Sauce; – à Robert, Sauce af Sennep, Ædike og Løg; – à (au) pauvre homme, kold Sauce, tillavet af Vand, Salt og Snitteløg; la – n'est pas assez faite, Saucen har ikke kogt nok; *fa.* donner ordre aux –s, sørge for at Alt tillaves rigtigt; faire la – à q., irettesætte En; *prov.* il n'est – que d'appétit, Hunger er det bedste Krydderi; la – vaut mieux que le poisson, Bitingene ere bedre end Hovedsagen; on ne sait à quelle – le mettre, man veed ikke, hvortil man skal bruge ham; on peut le mettre à toutes –s, han er brugelig til Alt; vous ne sauriez faire (mettre) une bonne – à cela, De formaaer ikke at give den Sag et godt Udseende.

Saucer, *v. a.* dyppe i Sauce; *fig.* irettesætte; il a été bien –é, han er bleven dygtigt gjennemblødt el. gjennembeglet; il a été bien –é dans la boue, han er falden i Skarnet; han er bleven reven dygtigt ned; man har gjort stærkt Nar af ham; (Mon.) médailles –ées, forsølvede Kobbermedailler.

Saucier, *m.* Kok, der laver Saucer; (Mar.) Møttring, hvori Enden af Spillet gaaer.

Saucière, *f.* Saucekaal.

Saucisse, *f.* Medisterpølse; (Art.) lang valtseformig Krudtladning i Lærred, hvormed en Mine sprænges.

Saucissier, ère, *s.* Tillaver af Medister, Udsælger af samme; *p. u.*

Saucisson, *m.* Rullepølse; (Art.) Brandrør til at tænde en Mine; Greneknippe til at danne Forskandsninger; Slags stor Raket.

Sauf, ve, *a.* uskadt; som oftest i Forbindelse med sain: il en est revenu sain et –, han er kommen tilbage derfra heel og holden.

Sauf, *pp.* uden at fornærme, uden at gjøre Skaar i; med Forbehold af; undtagen; bruges alm. med à foran l'infinitif: – votre honneur, Deres Ære uforkrænket; – à recommencer, med Forbehold at kunne begynde igjen; – à déduire, med Forbehold at kunne fradrage; – une terre, undtagen et Gods.

Sauf-conduit, *m.* Leidebrev, Sikkerhedsbrev, Protectorium; *pl.* des saufs-conduits.

Sauge, *f.* (Bot.) Salvie.

Saugrenée, *f.* (Cuis.) Bræt af Ærter, tillavede med Smør, Salt og fine Urter.

Saugrenu, e, *a.* urimelig, latterlig; réponse –e, latterligt, naragtigt Svar.

Saugue, *f.* Fiskerbaad (i Provence).

Saulaie, *f.* Jord, beplantet med Piletræer, Pilekrat. [Taarepiil.

Saule, *m.* Piletræ; – pleureur,

Saulet, *m.* (H. n.) Slags Bogfinke.

Saumâtre, *a.* saltagtig; bruges kun i Udtr. eau –e, Brakvand; goût –, saltagtig Smag. [200 Qvadratfod; *p. a.*

Saumée, *f.* Flademaal paa omtr.

Saumier, *m.* (Pê.) stor Fiskekrog el. Harpun til at fange store Lax.

Saumon, *m.* Lax; stor Klump Bly el Tin; aflangt Kar, hvori Vox smeltes til Voxlys; (Mar.) Ballastjern.

Saumoné, e, *a.* laxartet; truite –e, Laxforelle, hvis Kjød ligner Laxens.

Saumoneau, *m.* lille el. ung Lax.

Saumurage, *m.* Nedlægning i Lage.

Saumure, *f.* Saltlage.

Saunage, *m.* Salthandel; faux –, Snighandel med Salt.

Sauner, *v. a.* koge Salt. [Saltmagasin.

Saunerie, *f.* Saltværk, Saltsyderi;

Saunier, *m.* Saltkoger, Saltsyder; Salthandler; se faire payer comme un –, lade sig betale i dyre Domme; faux––, Salt-Snighandler. [opbevares.

Saunière, *f.* stort Kar, hvori Salt

Saupiquet, *m.* skarp, pirrende Sauce.

Saupoudrer, *v. a.* bestrøe med Salt.

overſtrøe med Sukker, Peber, Meel o. desl.; (Jard.) ſtrøe et tyndt Lag tørt Gjødning paa Havevæger; *fig.* blande med; give et Anſtrøg af; une critique –ée d'éloges, en Kritik blandet med Roes.

Saur, *a. m.* røget; kun i Udtr. hareng –, røget Sild; *prov.* maigre comme un hareng –, meget mager.

Saurage, *m.* (Fauc.) Falkens første Fjær før den har fældet.

Saure, *a.* guulbruun (kun om Heſte); hareng –, ſ. ſ. hareng saur; (Fauc.) oiseau –, rød Falk, ſom bærer endnu ſine første Fjer.

Saurer, *v. a.* tørre i Røg, røge [Sild.

Sauret, *a. m.* ſ. ſ. saur. [ſlægten.

Sauriens, *m. pl.* (H. n.) Fiirbeens-

Saurin, *s.* og *a. m.* hareng –, ung Melkeſild.

Saurion, *m.* (Bot.) Slags Sennep.

Saurissage, *m.* Silds Røgning.

Saurisserie, *f.* Sted, hvor der røges Sild. [Sild.

Saurisseur, *m.* En, ſom røger

Saussaie, *f.* Pilekrat; ſ. saulaie.

Saut, *m.* Spring; Fald; Vandfald; (om Heſte) Bedækning; – périlleux, voveligt Spring, salto mortale; *fig.* Voveſtykke; – de carpe, Spring i en liggende horizontal Stilling (om Gjøglere); – de mouton, en Heſtes Sidespring med krum Ryg og bukket Hoved; – de Breton, et Menneſkes Fald ved et viſt Fif i Bryden; – de loup, Grav ved Enden af en Have el. Allee, for at hindre Indgangen uden at ſkade Udſigten; – de moulin, Fald af Vandet, hvorved en Mølle drives; au – du lit, idet En ſtaaer op, tidligt om Morgenen; *fig.* ne faire qu'un – d'un endroit à l'autre, gaae fra et Sted til et andet med ſtor Hurtighed; faire un grand –, opſlaae ſin Bolig paa et langt fraliggende Sted; hæve ſig med Et fra en lille Poſt til et vigtigt Embede; faire le –, beſtemme ſig omſider efter lang Overveielſe (ofteſt i ſlet Betydn.); faire faire le – à q., ſtille En ved ſit Embede; n'aller que par sauts et par bonds, tale med Hurtighed uden al Orden, fare fra det Ene til det Andet; handle overilet uden Plan; d'un –, d'un plein –, paa een Gang; de plein –, *loc. ad.* pludſeligen, ubeſindigen. [haanden ſom de nedlægges.

Sautage, *m.* Silds Stampning efter-

Sautant, e, *a.* (Blas.) opreiſt, krybende.

Saute, *f.* (Mar.) – de vent, pludſelig Forandring el. Spring af Vinden.

Sauté, *m.* (Cuis.) Slags Ragout.

Sautée, *f.* Vindens pludſelige Spring fra et Hjørne til et andet. [tes med Rod.

Sautelle, *f.* Viinranke, ſom omplan-

Sauter, *v. n.* ſpringe, hoppe; fare hurtigt afſted; ſtyrte løs paa En, gribe fat i En; hæve ſig til en høiere Stilling, ſaa at flere mellemliggende Trin overſpringes; fare fra det Ene til det Andet; *v. a.* ſpringe over; forbigaae; (om Heſte) bedække; – à bas de son lit, ſpringe ud af ſin Seng; faire – q. par la fenêtre, kaſte En ud af Vinduet; *fig.* og *fa.* faire – q. aux nues, gjøre En utaalmodig, gjøre En vred, faae En til at ſpringe i Flint; – de branche en branche, fare uden Orden fra det Ene til det Andet; faire – la cervelle à q., ſkyde En en Kugle for Panden; faire – une maison de jeu, lukke et Spillehuus; faire – la terre de q., tvinge En til at ſælge ſin Jordeiendom; faire – une bouteille, tømme en Flaſke Viin; faire – la banque, ſprænge Banken; faire – q., ſtille En ved ſit Embede; – à la gorge de q., gribe En fat i Struben; – au cou de q., ſtyrte En om Halſen; – aux yeux, være klart, indlyſende, falde i Øinene; – le fossé, ſpringe over Grøften; *fig.* beſtemme ſig langt om længe, tage endeligen en Beſlutning; – le bâton, gjøre Noget imod ſin Villie; – un mot, forbigaae et Ord; – à pied joints par-dessus qc., gjøre Noget uden at bryde ſig om Hindringerne.

Sautereau, *m.* Træhammer paa Enden af en Tangent; (Art.) Kanon, ſom ſkyder uſikkert. [Slags Vinkelmaaler.

Sautérelle, *f.* Græshoppe; (Géo.)

Sauteur, se, *s.* Springer, –ſke; il est bon –, han ſpringer godt; c'est un habile –, (*iron.*) det er en Skryder, en Tuſindkunſtner; (H. n.) Springhare (gerboise); Fiſk af Karpeſlægten; – des blés, Kornſnudebille.

Sauteuse, *f.* Springerſke (ſ. sauteur); (Da.) Hopſavalts. [rende ſmaa Spring.

Sautillant, e, *a.* hoppende, gjø-

Sautillement, *m.* Hoppen.

Sautiller, *v. n.* hoppe, gjøre ſmaa Spring; *fig.* og *fa.* fare fra en Materie til en anden.

Sautoir, *m.* Figur el. Vaabenmærke i Form af et Andreaskors (×); lille Damestørklæde; bruges almindeligst som *loc.ad.* med en: en –, overkors; porter qc. en –, bære Noget paa Ryggen, ved Hjælp af Seler, der krydse hinanden over Brystet.

Sauvage, *a.* vild, øde, udyrket; ubeboet; menneskefty, sær, uregjerlig; raa, ubehagelig; un pays –, et udyrket el. ubeboet Land; il est d'une humeur sauvage, han er af menneskefty Charakteer; il a des manières –s, han har raa, ubannede Manerer; ce fruit a un goût –, denne Frugt har en skarp, ubehagelig Smag; phrase –, en usædvanlig Talemaade; feu –, Slags Hedeplet i Ansigtet hos Børn; *s.* vildt Menneske. [brudne Varer; Bjergeløn.

Sauvage, *m.* Bjergning af skib-

Sauvageon, *m.* ungt, vildt Træ, som ikke er podet. [Særhed; *fa.*

Sauvagerie, *f.* menneskefty Væsen,

Sauvagin, e, *a.* sjelden uden i Udtr. goût –, en stram, undertiden tranagtig Smag som af Sø- og Strandfugle; *s.m.* stram Lugt el. Smag som af Vandfugle.

Sauvagine, *f.* Vandfugl; stram Lugt som af Vandfugle; (Pell.) utilberedt fransk Foerværk af vilde Dyr.

Sauvegarde, *f.* Beskyttelsesvagt; Beskyttelsesbrev, som blandt andet fritager for Indkvartering; *fig.* Beskyttelse, Forsvar; (Mar.) – du gouvernail, Cirkelline; – de beaupré, Løbestang paa Bougsprydet; (H. n.) Underafdeling af Fiirbenene (les sauriens).

Sauvegarder, *v. a.* tage under sin Beskyttelse, forsvare; *p. u.*

Sauvement, *m.* (Mar.) Redning af skibbrudne Varer; (Mus.) Opløsning af en skurrende Tone; (Féo.) Afgift til Lehnsherren for Vedligeholdelse af en Muur, der ydede Vasallerne Sikkerhed.

Sauver, *v. a.* redde, frelse; fritage for, staane for; bevare, vedligeholde; retfærdiggjøre (*p.u.*); forebygge, skjule; *v. pr.* undvige; undgaae, rede sig ud af; begive sig hurtigt bort, gaae bort; søge et Tilflugtssted; sørge for sin evige Salighed; holde sig skadesløs; cela lui a –é beaucoup de dépense, det har fritaget ham for megen Udgift; – les dehors, redde el. bevare det ydre Skin; on ne peut – sa conduite, man kan ikke undskylde hans Opførsel (*p.u.*); – les défauts de la taille, skiule Figurens Feil; – une contradiction, forebygge en Modsigelse, saae to modsatte Sætninger til at stemme; *prov.* vouloir – la chèvre et le chou, søge paa eengang at forene modsatte Hensyn; sauve qui peut, redde sig hvo der kan! (Mar.) signal de sauve qui peut, Signal for at gjøre hver sit Bedste; se – d'un péril, undgaae en Fare; il se fait tard, je me sauve, Klokken bliver mange, jeg anbefaler mig; *fig.* il vend à bas prix, mais il se sauve sur la quantité, han sælger til en lav Priis, men han holder sig skadesløs ved Mængden; elle se sauve sur son indisposition, hun undskylder sig med sin Upasselighed; se – à travers les broussailles (par les vignes, par les marais), redde sig af en Forlegenhed saa godt man kan.

Sauve-raban, *m.* (Mar.) Ring af Reb til at hindre, at Raabaandene (rabans) ikke overskæres, Levang, Burst; *pl.* des sauve-rabans. [bouée de –, Redningss-Boie.

Sauvetage, *m.* (Mar.) Bjergning;

Sauveté, *f.* Sikkerhed; en lieu de –, paa et sikkert Sted; *v.*

Sauveur, *m.* Frelser, Befrier; (Mar.) Bjergningsmand; *a.* frelsende.

Sauve-vie el. rue-des-murailles, *f.* (Bot.) Muurrude.

Savamment, *ad.* lærdt; kyndigen.

Savane, *f.* Græsslette, Græsgang (i Sydamerika); Fyrreskov (i Canada).

Savant, e, *a.* lærd, indsigtsfuld; kyndig, velunderrettet; klog, snild; – en mathématiques, kyndig i Mathematik; – dans l'art de feindre, øvet i den Kunst at forstille sig; après tout ce qu'il m'a dit, je n'en suis pas plus –, efter Alt hvad han har sagt mig, er jeg ikke bleven klogere; cette jeune fille est trop –e, denne unge Pige veed for god Besked i hvad hun ikke burde vide; *s.* lærd Mand; lærdt Fruentimmer.

Savantasse, *m.* En, som vil have Udseende af Lærd, lærd Vindmager (spottende Udtr.).

Savantissime, *a.* meget lærd.

Savate, *f.* gammel, forslidt Sko; Slæbe; forh. Postbud, som bar Breve til afsidesliggende Steder; *fig.* Fuster; traîner la –, leve i Armod.

Savaterie, *f.* Sted, hvor der sælges gamle Sko; Skoflikkerbod.

Saveneau, savoneau, savonceau, *m.* **savenette**, *f.* (Pê.) Slags Fiskenet.

Saveter, *v. a.* forfuske; fordærve et Arbeide ved at lappe det slet; *pop.*

Saveterie, *f.* Skoflikkerhaandværk; gamle Sko.

Savetier, *m.* Skoflikker; *fig.* Fuster.

Saveur, *f.* Smag; *fig.* il n'y a dans cet ouvrage, ni goût ni –, der er intet Behageligt el. Pikant ved dette Værk.

Savoir, *v. a.* vide, kjende, besidde Kundskab om, kunne, forstaae; kunne udenad, erindre; være øvet i, være i Stand til; *v. n.* have en dannet Forstand, være i Besiddelse af Kundskaber; – vivre, forstaae at skikke sig i Verden; føre sig klogt op; – bien le monde, forstaae at omgaaes Folk, være en Mand af Verden; il sait bien son monde, han kjender godt de Folk, han har med at gjøre; – q. par cœur, kjende Ens Charakteer nøie, kjende En til Punkt og Prikke; – la carte (du pays), kjende alle et Samfunds Interesser og Intriguer; il ne sait ce qu'il veut, det er et tvivlraadigt Menneske, han veed ikke selv hvad han vil; je sais ce que je sais, jeg veed nok hvad jeg veed, jeg kjender nok Sammenhængen; il sait le fin du fin, han er snild, han veed god Besked med alle Sagens Hemmeligheder; il sait plus que son pain manger, il en sait bien long, il en sait plus d'un (d'une), han veed mere end sit Fadervor, han er fiffig, han veed nøie Besked; ne – rien de rien, ikke vide Besked med Nogetsomhelst, være aldeles uvidende om hvad der foregaaer; tout cela va, Dieu sait comment, alt gaaer til, Gud skal vide hvorledes; il a des écus, Dieu sait, han har Dalere fuldt op; il y a dans ces vers je ne sais quoi qui m'étonne, der er i disse Vers noget Uforklarligt, som forbauser mig; – gré, – bon gré à q. de qc., være En Tak skyldig for Noget, være vel fornøiet med hvad han har sagt eller gjort; faire –, underrette, melde, lade vide; faire à –, gjøre vitterligt; vous saurez que .., De maa vide o. s. v.; i den 1ste Person af le prés. kan savoir, naar det forbindes med en Negtelse, bruges i le subj. uden foregaaende Styrelse; je ne sache personne, jeg kjender Ingen; je ne sache rien de si beau, jeg kjender Intet saa smukt; ... i Slutn. af en Sætning bruges que je sache i Betydn. af: saavidt jeg veed; .... on ne saurait, man kan ikke, betegner Ens Mangel paa Evne til at udføre en Ting; on ne peut udtr. med større Bestemthed Tingens Umulighed i og for sig; ... c'est à–, *loc. ad.* det er at sige, det kommer an paa; nemlig (i denne Betydn. ogs. à – el. blot –); on a vendu pour mille francs de meubles, savoir (c'est à savoir), man har solgt Meubler for tusinde Franks, nemlig o.s.v.; c'est à – s'ils le pourront, det kommer an paa om de kunne det.

Savoir, *m.* Kundskab, Lærdom (bruges kun i le sing.); il a acquis un grand –, han har erhvervet stor Kundskab.

Savoir-faire, *m.* Dueligbed, Dygtighed, rette Greb paa at sætte igjennem hvad man har paataget sig; rette Greb paa Tingen; uden *pl.*

Savoir-vivre, *m.* Leveklogskab, fiin Levemaade, Takt for at omgaaes Folk; uden *pl.* [*a.* henhørende til Savoien.

Savoisien, ne, *s.* Beboer af Savoien;

Savon, *m.* Sæbe; *fig.* og *pop.* Irettesættelse; donner un – à q., give En en dersi Irettesættelse. [vand (eau de–).

Savonnage, *m.* Vask med Sæbe; Sæde-

Savonner, *v. a.* vaske med Sæbe, indsæbe; *fig.* og *fa.* give en dersi Irettesættelse; *v. pr.* kunne vaskes uden at tabe Coulœuren.

Savonnerie, *f.* Sæbesyderi; Navn paa et forhenværende Tapetfabrik i Chaillot.

Savonnette, *f.* Sæbekugle; *fig.* – à vilain, forh. Embede, som medførte Adelskab; (Bot.) Sæbeurt.

Savonnette-de-mer, *f.* Samling af Rogn el. Fiskeæg, som Havet enkelte Steder kaster op paa Strandbredden; smaa blæreformige Legemer paa Havets Overflade.

Savonneux, se, *a.* sæbeagtig.

Savonnier, *m.* Sæbefabrikant; (Bot.) Sæbetræ; Sæbeurt. [med.

Savonnoir, *m.* Filt til at glatte

Savourement, *m.* Smagen (Handlingen); *p. u.*

Savourer, *v. a.* smage med Velbehag; *fig.* nyde langsomt, tilgavns.

Savouret, *m.* Marvbeen, saftfuld Knokkel; saltet Svineflæsk.

Savoureusement, *ad.* med Velbehag (om Nydelse af Spise og Drikke); *p. u.*

Savoureux, se, *a.* velsmagende.

Savoyard, e, *a.* hjemmehørende i Savoien; angaaende Savoien; *s.* Savoyard; smudsigt, plumpt Menneske.

Saxatile, *a.* opholdende sig el. voxende mellem Stene.

Saxe, *f.* Saxen.

Saxicole, *a.* beboende Klipper.

Saxifrage, *f.* (Bot.) Steenbræk; *a.* (Méd.) knusende el. opløsende Blæresteen (lithontriptique).

Saxon, e, *s.* Saxer; *a.* saxisk.

Sayette, *f.* Slags tyndt uldent Tøi, Slags Sirts.

Sayon, *m.* s. saie.

Sbire, *m.* Politibetjent, Gendarme [(især i Rom).

Scabellon, *m.* (Arch.) Fodstykke til Büster, Girandoler o. desl.

Scabieuse, *f.* (Bot.) Skabios, Djævelsbid.

Scabieux, se, *a.* (Méd.) knattet.

Scabin, *m.* Client hos et adeligt Medlem af National-Forsamlingerne; *v.*

Scabreux, se, *a.* ujevn, knudret; *fig.* farlig; mislig, vanskelig at fortælle uden at støde an imod Sædelighed.

Scalde, *m.* Skjald, Barde hos Skandinaverne.

Scalène, *a.* (Géo.) uligesidet (om en Triangel).

Scalme, *m.* (Mar.) Sted, hvor Aarerne støttes, paa Siden af et Fartøi.

Scalpel, *m.* (An.) Kniv til at foretage Obductioner; (H. n.) forstenet Fisketand (glossopètre).

Scalper, *v. a.* rage Huden af en overvunden Fjendes Pandeskal, scalpere.

Scalvine, *f.* Slags Glaskarflaske (gourde).

Scammonée, *f.* (Bot.) Slags Snerle.

Scandale, *m.* Forargelse, forargelig Tale; forargende Handling; Opsigt, en slet Handling vækker; Mishag, Scandal.

Scandaleusement, *ad.* paa en forargelig Maade.

Scandaleux, se, *a.* forargelig, anstødelig, scandaløs.

Scandaliser, *v. a.* forarge, vække Anstød el. Mishag; *v. pr.* forarges, støde, fornærmes over Noget.

Scander, *v. a.* oplæse et Vers efter Stavelsemaalet, scandere.

Scandinave, *m.* Skandinaver, Nordboer.

Scandinavie, *f.* (Géogr.) Skandinavien.

Scanie, *f.* (Géogr.) Skaane.

Scanien, ne, *s.* Beboer af Skaane, Skaaninger.

Scandix, *f.* (Bot.) Kørvel.

Scape, *f.* (Mar.) Ankerstang.

Scaphandre, *m.* Svømmetrøie, Svømmebælte.

Scapin, *m.* rænkefuld Charakteer.

Scapulaire, *m.* lang geistlig Ordensdragt; Ordensgehæng; (Chir.) Skulderbind; *a.* (An.) henhørende til Skulderne.

Scarabé, *m.* (H. n.) Skarnbasse, Torbist; (Mon.) Præg paa et Slags ovale Gemmer.

Scaramouche, *m.* Harlekin i det italienske Lystspil.

Scarieux, se, *a.* (Bot.) hindeagtig, tør og raslende.

Scarificateur, *m.* (Chir.) Kopsætter-instrument.

Scarification, *f.* (Chir.) Kopsætning.

Scarifier, *f.* (Chir.) kopsætte.

Scarlatine, *f.* (Méd.) Skarlagensfeber; ogs. *a. f.* fièvre –.

Scazon, *m.* (Poé.) Hinkevers, hvis 5te Stavelse er en Jambe og hvis 6te er en Spondæ.

Sceau, *m.* Signet; Segl; Forsegling; *fig.* Stempel, Præg; les –x, det kongelige Segl, Statssegl; le garde des –x, Seglbevarceren, Justitsministeren; le roi lui a donné les –x, Kongen har udnævnt ham til Seglbevarer; apposer le –, sætte Seglet for; ces lettres de grâce ont passé au –, paa disse Naadesdocumenter er Seglet blevet paatrykt; s'opposer au –, forhindre Seglets Paatrykning; *fig.* confier qc. sous le – du secret, betroe Noget under Tausheds Segl; mettre le – à une ch., fuldende en Sag, paatrykke den sit Stempel; empreint du – du génie, præget med Geniets Stempel; – de réprobation, Skjændselsmærke; (Bot.) – de-Salomon, Slags Liliekonval (grenouillet).

Scel, *m.* (Chanc.) s. s. sceau.

Scélérat, e, *a.* skyldig i store Forbrydelser, forbryderisk, nederdrægtig, troløs, afskyelig; conduite –e, stændig, nedrig Opførsel; *s. m.* Skurk, Nidding; un franc –, en ægte Skurk.

Scélératesse, *f.* sort Ondskab, Nederdrægtighed; Skurkestreg, Niddingsdaad.

Scélératisme, *m.* Niddingssind, nederdrægtig Tænkemaade.

Scellage, *m.* smaa Speiles Fastgjørelse.

Scellé, *m.* Rettens Segl; Rettens Forſegling; mettre el. apposer le –, ſætte Rettens Segl for, forſegle; lever le –, tage Rettens Segl fra; bris de –, Brud af Rettens Segl.

Scellement, *m.* (Maç.) Faſtgjørelſe af en Krog i en Muur; Faſtnagling; Tilkitning; Tilklining af en Prop med Harpix; Enden af et Stykke Træ el. Metal, ſom er faſtgjort i en Muur.

Sceller, *v. a.* paatrykke Rettens Segl; faſtgjøre en Krampe i en Muur med Bly el. Gibs; tilkline en Flaſke med Harpix; (Chi.) – hermétiquement, tillukke et Kar lufttæt; *fig.* ſtadfæſte, beſegle.

Scelleur, *m.* Betjent, ſom paatrykker Retsſeglet, Forſegler; Murer, ſom faſtgjør en Hængſel, en Krampe o.ſ.v.

Scène, *f.* Skueplads; ſammes Decoration; Handlingen i et Skuespil; Stedet, hvor Handlingen foregaaer; Skuespillerkunſt; Foreſtilling, Optrin; Syn, Udſigt; Tildragelſe; mettre un ouvrage en –, bringe et dramatiſt Arbeide paa Scenen; la mise en –, Scenearrangementet; mettre un évènement sur la –, fremſtille en Begivenhed paa Scenen; *fig.* ouvrir la –, begynde; paraître sur la –, træde op, tage Deel i de offentlige Anliggender, tiltrække ſig Opmærkſomheden; être toujours en –, ikke glemme ſig et Øieblik idet man giver ſin Rolle; være altid afmaalt i Ord og Bevægelſer, ſom om Alle give Agt paa En; la – va changer, der vil ſnart indtræde en væſentlig Forandring; ce paysage offre une – superbe, dette Landſkab frembyder en prægtig Udſigt; faire une – à q., overvælde En med Bebreidelſer i Fleres Nærværelſe; il ne faut point donner de – au public, man maa ikke gjøre Publicum deelagtig i ſine Stridigheder; man maa ikke tale om ſig ſelv til urette Tid. [Skuepladſen.

Scénique, *a.* ſceniſk, henhørende til

Scénite, *a.* boende i Telt; *s.* Teltebeboer. [bildning; Theatermaleri.

Scénographie, *f.* perſpectiviſk Af-

Scénographique, *a.* henhørende til Decorationsmaleri.

Scénopégie, *f.* Jødernes Løvhytteſeſt (fête des tabernacles). [Tvivleſyge.

Scepticisme, *m.* Sceptikernes Lære,

Sceptique, *a.* ſceptiſk, tvivleſyg, tvivlende om Alt; *m.* Sceptiker, Tvivler.

Sceptre, *m.* Scepter; *fig.* Kongemagt, øverſte Magt; Overlegenhed; *fig.* le – et l'encensoir, Kongemagten og Præſteſtabet; depuis le – jusqu'à la houlette, fra Kongen indtil Hyrden.

Schabraque, *f.* Slags Dækken til en Huſarheſt. [Perſien, Schah.

Schah, *m.* Navn paa Regenten i

Schako, *m.* militair Hovedbedækning.

Schelling, *m.* Shilling (engelſk Mynt; omtr. 2 Mk. 10 ß.); Skilling (danſk og tydſk Mynt).

Schème el. **schéma**, *m.* (Géo.) Udkaſt; (Astr.) Fremſtilling af Planeternes Plads til et givet Øieblik.

Schène, *m.* (Ant.) ægyptiſt Veimaal; omtr. 60 Stadier el. 3000 Favne; ſpændt Linie.

Schénobate, *m.* (Ant.) Liniedandſer.

Schérif, *m.* Deſcendent fra Mahomed.

Schilling, *m.* ſ. schelling.

Schismatique, *a.* ſchismatiſk, afvigende fra en vis Troesbekjendelſe; *s.* Schismatiker. [fald fra en Troesbekjendelſe.

Schismatiser, *v. a.* bringe til Fra-

Schisme, *m.* Frafald fra en Troesbekjendelſe; faire –, foraarſage Spaltning i Kirken; Spaltning i literair el. politiſt Forſtand.

Schiste, *m.* (Minér.) Leerſkiver.

Schisteux, se, *a.* (Minér.) ſom lader ſig dele i Skiver, ſkiferagtig.

Schlich (udt. chelik), *m.* knuſt og udvaſket Ertz til at bringes i Smelteovnen.

Schnapan, *m.* ſ. chenapan.

Scholaire (ch udt. k), *a.* hørende til Skolen; année –, Skoleaar.

Scholarité (ch udt. k), *f.* droit de –, Studenterret.

Scholarque (ch udt. k), *m.* Kritiker.

Scholastique (ch udt. k), *a.* ſkolaſtiſk, henhørende til Skolen, ſkolemæsſig; *m.* Skolaſtiker; *f.* ſkolaſtiſk Theologie. [paa ſkolaſtiſk Maade.

Scholastiquement (ch udt. k), *ad.*

Scholiaste (ch udt. k), *m.* Skoliaſt, gammel critiſk Udtyder af græſke Forfattere.

Scholie (ch udt. k), *f.* oplyſende critiſk Forklaring af de classiſke, og iſær af de græſke Forfattere; Drikkeſang hos de gamle Grækere; *m.* (Géo.) Anmærkning, ſom har Hensyn til en foregaaende Sætning. [Skib, Lodsfartøi paa Ganges.

Schoner, *m.* (Mar.) lille tomaſtet

Schorl (ch udt. k), *m.* (Minér.) Skjørl.

Sciage, *m.* Savning.

Sciagraphie, *f.* (Astr.) Kunst at angive Klokkeslettet ved Skyggen af Solen el. Maanen; (Arch.) Fremstilling af en Bygnings Gjennemsnit el. af sammes Indre.

Sciamancie, *f.* Spaadom ved Fremmanen af de Dødes Skygger.

Sciatère, *m.* Stift, som ved sin Skygge angiver Middagslinien.

Sciatérique, *a.* cadran –, Skive, som angiver Klokkeslettet ved Hjælp af Skyggen, Solskive; *s.f.* Kunst at stille en Stift saaledes at dens Skygge angiver Klokkeslettet; *s. m.* Solskive.

Sciatique, *f.* (Méd.) Hoftepine, Lendeverk; ogs. *a.* goutte –, Gig i Lenden.

Scie, *f.* Sav; *fig.* Kummer, Plage (*pop.*); (H. n.) Savfisk; – à main, Haandsav; – à poing, Stiksav; feuille de –, Savblad; trait de –, et Træk frem og tilbage med Saven; *fig.* og *pop.* cet homme est pour moi une vraie –, denne Mand er en sand Plage for mig.

Sciemment, *ad.* med Sagkundskab; med Vidende; forsætligen, vitterligen.

Science, *f.* Kundskab; Videnskab; Viden; il a un grand fonds de –, c'est un puits de –, han besidder en stor Skat af Kundskaber; je le sais de – certaine, jeg veed det ganske vist; cela passe ma –, det er mere end hvad jeg veed; *fa.* il croit avoir la – infuse, han troer, at Viisdom er indblæst ham, at han veed Alt uden at have lært Noget.

Scientifique, *a.* videnskabelig.

Scientifiquement, *ad.* paa en videnskabelig Maade.

Scier, *v. a.* save; (Agr.) meie Korn; (Mar.) ree bagvendt, skaade; *fig.* og *pop.* vous me sciez le dos, De plager el. overhænger mig.

Scierie, *f.* Savmølle, Savværk.

Scieur, se, *s.* Savskærer; – de long, En, som saver Træ paa langs til Bræder; – de blés, Meier, Høstkarl (i d. Betydn. ogs. *f.*).

Scille el. **squille**, *f.* (H. n.) Reie; (Bot.) Affodil; Søløg; (Tonn.) cenbundet Kar af Størrelse som et Drehoved. [Søløg.

Scillitique, *a.* (Pharm.) tillavet med

Scinder, *v. a.* (Pal.) dele, adskille; sønderlemme (især *fig.*.

Scinque, *m.* (H. n.) Slags Firbeen.

Scintillant, e, *a.* funklende, gnistrende; *fig.* une figure –e, et friskt livfuldt Ansigt; un esprit –, en livlig, fyrrig, vittig Aand.

Scintillation, *f.* Funklen, Tindren (om Stjernernes flittrende Lys).

Scintiller, *v. n.* funkle, tindre (i egentl. og fig. Forstand).

Sciographie, *f.* s. sciagraphie.

Scion, *m.* ungt Skud paa et Træ, Aflægger. [Skud.

Scionneux, se, *a.* som har mange

Sciotte, *f.* lille Sav.

Scissile, *a.* (Minér.) som lader sig kløve el. stille i Skiver.

Scission, *f.* Adstillelse; Meningsforskjellighed, deelte Meninger; *fa.* Splid mellem Venner.

Scissionnaire, *a.* foranledigende Meningsforskjellighed; *s. m.* En, som fremkalder Splid i en Forsamling.

Scissure, *f.* (An.) Spalte, Revne, Ridse paa Been el. andre Organer.

Sciure, *f.* Savspaan. [Dienbetændelse.

Sclérophthalmie, *f.* (Méd.) forhærdet

Sclérosarcome, *f.* (Méd.) haard, kjødagtig Svulst paa Tandkjødet.

Sclérotique el. **sclérotide**, *f.* (An.) Hornhuden i Øiet; *a.* hærdende.

Sclérotite, *f.* (Méd.) Svulst el. Betændelse i Hornhinden.

Scobine, *f.* Slags Fiil el. Rasp.

Scolaire, **scolarité** og deraf flydende Ord, s. scholaire o.s.v.

Scolopendre, *f.* (H. n.) Skolopender, Skolorm, mangebenet vingeløst Insect; – de mer, Nereide, Sø-Skolorm; (Bot.) Slags Løvbrægne, Bremmeløv.

Scombre, *m.* (H. n.) Makrel.

Scopetin, *m.* Rytter, væbnet med en lang Karabine (escopette).

Scorbut, *m.* Skjørbug.

Scorbutique, *a.* skjørbutisk; lidende af Skjørbug; *s.* En, som lider af denne Sygdom.

Scorie, *f.* (Chi.) Substants, der svømmer som et Skum ovenpaa smeltede Metaller, Metalskum, Slagger.

Scorification, *f.* (Chi.) Metallers Forvandling til Slagger; sammes Sondring fra det ved Smeltningen fremkomne Metalskum.

Scorificatoire, *m.* (Chi.) Kar, hvori Metal renses fra fremmede Bestanddele.

Scorifier, *v. a.* (Chi.) affondre fra et Metal det ved Smeltningen fremkomne Metalfftum.

Scorpiojelle, *f.* Skorpionolie.

Scorpion, *m.* (H. n.) Skorpion; Ulk, en brystbugfinnet Fisk; Steendynge til Grændsefstjel; Slags Svøbe, bestaaende af flere med Jerndupper beslaaede Snore; Slags Flitsbue el. Kastemaskine hos de Gamle.

Scorsonère, *f.* (Bot.) Skorzoneerrod.

Scote, *f.* Klæders Rensning fra Utøi. [om Foden af en Sko.

Scotie, *f.* (Arch.) Huulliste oven-

Scribe, *m.* jødisk Skriftlærd, Skriftklog; Skriver; Afskriver. [lige Cancelli.

Scripteur, *m.* Bulleskriver i det pave-

Scrobe el. **scrobicule**, *m.* (An.) Hjertegrube; (Anc.) Grube til Libationer til Ære for Pluto; Offer.

Scrobiculeux, se, *a.* (Bot.) besaaet med smaa Gruber paa Overfladen.

Scrofulaire, *f.* (Bot.) Skrofularin; Slags Kongelys. [fvulst, Kirtelsyge.

Scrofules, *f. pl.* (Méd.) Kirtel-

Scrofuleux, se, *a.* (Méd.) kirtelagtig, foraarsagende Kirtelsyge; lidende af samme; *s.* Kirtelsyg, En, som lider af Kirtler.

Scrotocèle, *f.* (Chir.) Brok forbunden med Svulst i Testiklerne.

Scrotum el. **scroton**, *m.* (An.) Testikkelpung.

Scrupule, *m.* Samvittighedstvivl, Samvittighedsskrupel, Betænkelighed; stor, samvittighedsfuld Nøiagtighed; samvittighedsfuld Strænghed hos en Forfatter i Behandlingen af sit Arbeide; lille Vægt paa 24 Gran; (Anc.) hundrede Qvadratfod; faire un – de qc. à q., fremkalde Betænkelighed el. Samvittighedstvivl hos En over Noget; je m'en ferais –, jeg vilde gjøre mig en Samvittighed deraf.

Scrupuleusement, *ad.* med stor Nøiagtighed, samvittighedsfuldt.

Scrupuleux, se, *a.* samvittighedsfuld, meget nøieregnende; exactitude –se, meget stor Nøiagtighed; *s.* altfor ængsteligt Menneske, som gjør sig altfor mange Betænkeligheder; ængstelig Grubler.

Scrutateur, trice, *s.* Forsker; Randsager; En, som optæller Stemmerne ved en Votering; *a.* forskende, randsagende; sammentællende de Voterendes Stemmer; **Dieu est le – des cœurs**, Gud er Hjerternes Randsager; **des regards –s**, forskende Blik.

Scruter, *v. a.* undersøge nøie, udforske; randsage.

Scrutin, *m.* Afstemning, Votering ved Kugler el. Sedler, Ballotering; Optælling af Stemmerne; – **individuel**, Stemmevalg, hvor de Voterende kun nævne en Enkelt, hver paa sin Seddel; – **de liste**, Votering, hvor Enhver optegner paa sin Seddel ligesaa mange Navne, som der er Embeder at besætte.

Scubac, *m.* Slags Safranliqueur.

Sculptable, *a.* som kan udhugges el. udskæres. [gurer i Steen, Træ o. desl.

Sculpter, *v. a.* udhugge el. udskære Fi-

Sculpteur, *m.* Billedhugger.

Sculpture, *f.* Billedhuggerkunst; Billedhuggerarbeide.

Scurrile, *a.* skæmtende paa en lav el. usømmelig Maade; *p. u.*

Scurrilité, *f.* lav, upassende Skjæmt; haanende Spot; *p. u.* [tefugl; *p. u.*

Scurrule, *m.* lav Skjæmter el. Spot-

Scutage, *m.* forh. Indførselsafgift i Engelland. [stort Skib.

Scute, *f.* (Mar.) lille Baad, til et

Scutiforme, *a.* (An.) skjoldannet.

Scytale, *f.* (Ant.) hemmeligt Skrifttegn.

Se, *pr.* sig; enten **direct Object** som i: se pendre, ødelægge sig; s'embarquer, indskibe sig; eller **indir. Obj.** som i: se faire une loi o. s. v., danne sig en Lov; se plaire, finde Behag i.

Séance, *f.* Ret til at have Sæde i en Forsamling; Tiden, hvori et Møde varer; Sidden tilbords; Sidden for en Maler; *fa.* Besøg; tenir –, afholde Møde; lever la –, hæve Mødet efter at have overveiet en Sag; faire un portrait en trois –s, male et Portræt i tre Gange (saa at der sidder tre Gange for Maleren); – tenante, mens denne Session varer; *fig.* og *fa.* elle ne se presse pas de lever la –, hendes Besøg faae aldrig Ende.

Séant, e, *a.* siddende, residerende, holdende Møde (*v.*); sømmelig, passende, klædende; *m.* Sidden over Ende i Sengen; cette parure n'est pas –e à son âge, denne Pynt passer ikke (klæder ikke) for hans Alder; se mettre sur son – (el. en son –), sætte sig over Ende i Sengen.

Seau, *m.* Spand, Vandkar; Maal paa 6 Potter; un – d'eau, en Spand Vand; –x de ville, –x à incendie, Brandspande; *fa.* il pleut à –x, det regner meget stærkt. [Salt i en Kurv.

Seaugeoire, *f.* Skuffe til at øse

Sébacé, e, *a.* talgagtig; (An.) glandes –es, Talgkirtler.

Sébacide, *m.* (Chi.) Fedtsyre. [syre.

Sébacique, *a.* (Chi.) acide –, Fedt-

Sébate, *m.* (Chi.) fedtsyret Salt.

Sébeste, *m.* (Bot.) Brystbær, ægyptisk Frugt, som ligner en lille sort Blomme.

Sébestier, *m.* (Bot.) Brystbærtræ.

Sébile, *f.* Strippe; Spand.

Sec, sèche, *a.* tør; tørret; mager; *fig.* haard, kold, uvenlig; frastødende; berøvet enhver Prydelse, uden Ynde el. Behageligbed; manger son pain –, spise sit Brød bart; avoir une toux sèche, have en tør Hoste; ce vin est –, denne Vin har ingen Sødme; messe sèche, Messe, som holdes uden Indvielse af Hostien; regarder q. d'un œil –, see paa En med et tørt Øie, uden at røres; un habit –, en luvslidt Kjole; un coup –, et raft Slag, et Rap; argent –, rede Penge; cette matière est sèche, denne Materie er tør, den tilbyder ikke Stof til Behandling; une ame sèche, et koldt, ufølsomt Sind; réponse –che, et kort, uartigt Svar; muraille de pierres –ches, Muur, opført af Steen uden Bindemiddel; la donner bien sèche, fortælle noget Ubehageligt uden al Forsigtighed el. foreg. Forberedelse; *s. m.* Tørt, det Tørre; tør Frugt; Frugt; tørt Foder; syltet Frugt uden Saft; mettre un cheval au –, sætte en Hest paa tørt Foder; une assiette de –, en Tallerken fuld af tør Frugt; *prov.* employer le vert et le –, anvende alle optænkelige Midler for at sætte Noget igjennem; *ad.* reent ud; haardt, hæftigt; répondre – à q., give En et kort, hæftigt el. frastødende Svar; boire –, drikke ublandet Vin, reent ud, dygtigt; à –, *loc. ad.* uden Vand, tørt; mettre un étang à –, udtørre en Fiskepark; être à –, være paa Bunden af sine Penge; sa bourse est à –, hans Pung er tom, han har ingen flere Penge; (Mar.) aller à –, seile for Takkel og Toug; tout –, *loc. ad.* Alt i Alt. [derlemmes.

Sécable, *a.* delelig, i Stand til at sønSécant, e, *a.* (Géo.) plan –, Plan, som overskærer en anden.

Sécante, *f.* (Géo.) Skjæringslinie; lige Linie fra Centrum for en Bue til dennes Tangent.

Séchage, *m.* Tørring; det Tørrede.

Sèche el. seiche, *f.* (H. n.) Blæksprutte; (Mar.) Sandbanke, hvorpaa et Skib, som strander, staaer tørt.

Séchée, *f.* (Pê.) Slags Net; (Mir.) – d'eau, Vand, som kastes paa Speilglasset og aftørres med Glatteiernet.

Sèchement, *ad.* tørt, paa tørt Sted; *fig.* koldt, ubehageligt; haardt, uden al Ynde.

Sécher, *v. a.* tørre, udtørre; *v. n.* tørres, fortørres; *fig.* visne; hentæres; *fig.* – les larmes de q., aftørre Ens Taarer, trøste En; – sur pied, gaae ud, henvisne (om Planter); *fig.* forgaae af Kummer el. Kjedsomhed; (*plais.*) ikke blive gift (om Fruentimmer); – d'ennui, fortæres af Kjedsomhed.

Sécheresse, *f.* Tørhed; Tørke; *fig.* Mangel paa Ynde el. Prydelse (om Stilen); – de cœur, Følesløshed, Haardhed; – d'esprit, Aands Tomhed; répondre avec –, svare koldt, tørt.

Sècherie, *f.* Tørreplads.

Sècheron, *m.* tør Eng el. Græsgang, som kun vandes af Regnen.

Séchoir, *m.* Tørreplads; Tørrebræt (hos Conditorer el. Parfumeurer).

Second, e, *a. n. ordin.* anden (f. deuxième); (Chi.) eau –e, svagt Skedevand, som har engang været brugt til at opløse Metaller; forb. beauté sans –e, Skjønhed uden Mage; *m.* Anden i Ordenen; *fig.* Medhjælper; Secundant; anden Etage: habiter un –, bebve en anden Etage; (Mar.) Næstcommanderende paa et Koffardifartøi; Styrmand; en –, *loc. ad.* underordnet, i en underordnet Stilling; capitaine en –, Secundcapitain.

Secondaire, *a.* indtagende den anden Plads, underordnet; vue –, Bihensyn; (Astr.) planète –e, Biplanet; *s. m.* Kapellan, Vicarius hos en Præst.

Secondairement, *ad.* paa en underordnet Maade, som en Bisag.

Secondanien, *m.* (Anc.) Soldat af anden Legion; forb. Elev af anden Klasse.

Seconde, *f.* Secund; anden Klasse

(foran den, hvori der undervistes i Rhetorik); (Impr.) anden Correctur; (Escr.) anden Parade; (Dist.) svag Aqvavit.

Secondement, *ad.* for det Andet.

Seconder, *v. a.* hjælpe, understøtte, staae bi, begunstige. [arrière-faix.

Secondines, *f. pl.* (An.) Efterbyrd; f.

Secouement, *m.* Rysten, Skumplen; Afrysten; – de tête, Rysten med Hovedet.

Secouer, *v. a.* ryste, skumple; afryste, afkaste Noget ved en hæftig Bevægelse; *fig.* og *fa.* medtage, plage; *v. pr.* ryste sig, bevæge sig stærkt for at afkaste Noget; *fig.* og *fa.* gjøre sig Bevægelse; foretage Noget i en Sag; – un manteau, ryste Støvet af en Kappe; *fig.* og *fa.* la maladie l'a bien –é, Sygdommen har taget ham alvorligt med; – le joug, afryste el. afkaste Aaget; – les oreilles, ikke bryde sig om Noget; ikke bevilge hvad der begjæres; finde sig let i hvad der møder; il faut se –, man maa gjøre sig Bevægelse; man maa være om sig, ikke lægge Hænderne i Skjødet.

Secoûment, *m.* f. secouement.

Secourable, *a.* hjælpsom, tjenstagtig; som kan undsættes; il est – aux pauvres, han hjælper gjerne de Fattige; tendre à q. une main –, række En en hjælpsom Haand; cette place n'est plus –, denne Fæstning kan ikke mere undsættes.

Secourir, *v. a.* hjælpe, komme til Hjælp; undsætte; *v. pr.* understøtte hinanden; – q. d'argent, understøtte En med Penge; – q. dans la nécessité, au besoin, staae En bi i Nøden.

Secours, *m.* Hjælp, Bistand, Understøttelse; Forstærkning; Undsætning; forh. Hjælpekirke (nu: succursale); *pl.* Bidrag til Trængende; prêter –, yde Bistand; donner (du) –, bringe Hjælp; courir, accourir au –, ile til Hjælp; porte de –, Undsætningsport i en Fæstning; au –! à mon –! kom (mig) til Hjælp!

Secousse, *f.* Rysten, Skumplen; Ryk; Stød; *fig.* hæftigt Anfald; les –s d'un tremblement de terre, Stødene el. Rystelserne af et Jordskjælv; le crédit public a reçu de dangereuses –s, den offentlige Credit har lidt farlige Stød; cette perte lui a donné une rude –, dette Tab har bibragt ham et haardt Stød. [ding.

Secque, *f.* (Mar.) lav Grund, Bræn-

Secret, *m.* Hemmelighed; Fortielse af en Hemmelighed, Taushed; hemmelig Kunst, det Vanskelige i Kunsten; hemmelig Fjer; hemmeligt Gjemme; eenligt Fængsel uden alt Samkvem; (Art.) Fænghul paa Kanoner; Stedet, hvor en Brander antændes; confier un – à q., betroe En en Hemmelighed; garder un –, bevare en Hemmelighed; trahir, révéler, découvrir, dévoiler, divulguer un –, forraade, aabenbare, opdage, afsløre, udsprede en H; avoir le – de q., være i Besiddelse af Ens H; être du –, dans le –, være indviet i Hemmeligheden; je vous dis cela dans (sous) le –, en grand (dans le dernier) –, jeg siger Dem det under Tausheds Løfte, som en stor H; mettre q. dans le –, indvie En i H; mettre un prisonnier au –, sætte en Fange i et hemmeligt, afsondret Fængsel; *prov.* c'est le – de la comédie, det er Noget, som fortælles som en Hemmelighed, men som Alle ved (c'est le – de Polichinelle).

Secret, ète, *a.* hemmelig, lønlig, forborgen; taus; escalier –, hemmelig Trappe; maladie –ète, venerisk Sygdom; il est fort –, han kan godt tie med hvad der betroes ham; il est – comme un coup de canon, comme un coup de tonnerre, han er taus som en gammel Kjærling, der ikke kan tie med Noget; en –, *loc. ad.* hemmeligt, under fire Øine, i Eenrum; ils se voient en –, de komme hemmeligt sammen; il feint de l'aimer, mais en – il le déteste, han lader som om han holder af ham, men i Hjertet afskyer han ham.

Secrétage, *m.* (Chap.) Haars Tilberedning til Filt.

Secrétaire, *m.* Secretair, Skriver; Skriverbord; Skriverpult; (H.n.) toppet Sporevinge, Slags Vandfugl.

Secrétairerie, *f.* gebeime Cancelli; en Statholders el. Ambassadeurs Secretariat.

Secrétariat, *m.* Secretairpost; sammes Værighed; Secretariat.

Secrète, *f.* stille Bøn, Præsten holder før Messen. [mærkt.

Secrètement, *ad.* hemmeligt; ube-

Sécréter, *v. a.* (Chap.) tilberede Haar til Filtning.

Sécrétion, *f.* (Méd.) Vædskernes Afsondring i Legemet; *pl.* de afsondrede Dele, Udtømmelser.

Sécrétoire, *a.* (Méd.) afsondrende, tjenende til at afsondre Vædskerne.

Sectaire, *m.* Tilhænger af en Sect.

Sectateur, trice, *s.* Tilhænger af en Filosofs el. af en Religionslærers Meninger.

Secte, *f.* Sect, Samfund af Tilhængere af en kjætterst Troesbekjendelse; vildfarende, kjætterst Mening om Religionsgjenstande; faire – à part el. blot faire –, adskille sig fra Andre ved særegne Meninger.

Secteur, *m.* (Géo.) Udsnit af en Cirkel, begrændset af to Radier og den tilhørende Bue; – sphérique, Kugeludsnit; (Astr.) Instrument til at maale en Stjernes Afstand fra Zenith.

Section, *f.* Undersafdeling, Afsnit; Afdeling af en By, Qvarteer; (Mil.) militair Afdeling, Section; (Géo.) Sted, hvor Flader el. Linier overskære hinanden; point de –, Overskæringspunkt; –s coniques, Keglesnit.

Séculaire, *a.* hundredaarig; année –, Aar, som slutter et Aarhundrede; Secularaar.

Sécularisation, *f.* Forflytning fra en Munkeorden til en alm. geistlig Stand, el. fra en geistlig Stand til en verdslig; geistlige Godsers Inddragelse til verdslig Brug.

Sécularisér, *v. a.* forflytte fra en Munkeorden til den geistlige Stand, el. fra denne til den verdslige; inddrage geistligt Gods til verdslig Brug.

Sécularité, *f.* verdslig Stand; en Kirkes Bestyrelse i verdslig Henseende.

Séculier, ère, *a.* verdslig (om Lægfolk og Geistlige i Modsætning til dem, som have aflagt Klosterløfte); le bras –, den verdslige Øvrigheds Arm; *s. m.* Verdslig, Lægmand.

Séculièrement, *ad.* paa en verdslig Maade.

Sécurité, *f.* Sikkerhed, Tryghed.

Sécuteur, *m.* (Anc.) Gladiator, som kæmpede imod en Garnfægter (retiaire); Gladiator, som traadte istedenfor den Faldne i Kampen.

Sédan, *m.* (Manu) smukt Klæde forfærdiget i Sedan.

Sedanoise, *f.* (Impr.) mindste Skrift efter Nonpareille (s. f. parisienne).

Sédatif, ive, *a.* (Méd.) smertestillende (calmant); *s. m.* smertestillende Middel.

Sédémateux, se, *a.* (Méd.) indeholdende et Bundfald.

Sédentaire, *a.* stillesiddende; som bliver altid hjemme, el. som forbliver altid paa samme Sted; il est trop –, han sidder altfor meget; vie –, stillesiddende Levemaade; troupes –s, Tropper, som altid forblive i Garnison, som ikke drage i Feldten; *s. m.* (H. n.) Slags Edderkop, der sidder ubevægelig i sit Spind.

Sédentairement, *ad.* paa stillesiddende Vis.

Sédentarité, *f.* stillesiddende Levnet.

Sédiment, *m.* Bundfald.

Sédiole, *f.* lille italiensk eensædig Vogn.

Séditieusement, *ad.* paa oprørsk Maade.

Séditieux, se, *a.* oprørsk; gjenstridig, tilbøielig til Oprør; opholdende til Oprør; *s. m.* Oprører.

Sédition, *f.* Oprør.

Séditionner, *v. a.* bringe til at gjøre Oprør.

Séducteur, trice, *s.* Forfører, Forførerske; *a.* forførisk; un vil –, en nedrig Forfører; un discours –, en forførisk Tale; l'esprit –, Fristeren, Djævelen.

Séduction, *f.* Forførelse, Forledelse til det Onde; *fig.* forførisk Ynde, Tillokkelse, det Fristende.

Séduire, *v. a.* forføre, forlede; blænde; skuffe; bestikke; overtale; henrive; elle s'est laissé –, hun har ladet sig forføre; – des témoins, bestikke Vidner; sa bonté séduit tous les cœurs, hans Godhed vinder alle Hjerter.

Séduisant, e, *a.* forførende; tillokkende, tiltrækkende; henrivende.

Ségétal, e, *a.* voxende paa Ageren, mellem Kornet; *pl. m.* –taux.

Ségment, *m.* (Géo.) Cirkelafsnit mellem en Korde og dens tilsvarende Bue.

Ségovie, *f.* spansk Uld fra Segovia.

Ségovien, ne, *s.* Beboer af Segovia; *a.* kommende fra Segovia.

Ségrairie, *f.* (E. og F.) Skov, som eies i Fællesskab; *p. u.*

Ségrais, *m.* (E. og F.) særskilt Skov, afsondret fra en større.

Ségrayer, *m.* Medeier af en fælles Skov.

Ségrayeur, *m.* (E. og F.) En

ſom har Decl i Eiendommen af en Skov, ſom tilhører Flere. [Adſtillelſe.
Ségrégation, *f.* (Did.) Affondring,
Ségrégativement, *ad.* en efter anden, ſærſkilt.
Ségréger, *v.a.* affondre, adſkille.
Ségréyage, *m.* (Féo.) Afgift til Lehnsherren af Skovſalg. [og Melodi.
Séguédille, *f.* Slags ſpanſk Dands
Seiche, *f.* ſ. sèche.
Séide, *m.* fanatiſk Morder.
Seigle, *m.* Rug; couper les –s, faire les –s, afmeie Rug; battre les –s, tærſke Rug.
Seigneur, *m.* Herre; Lehnsherre; fornem Herre; – suzerain, Overlehnsherre; le grand –, Storherren, den tyrkiſke Keiſer; la chambre des –s, Overhuſet i Engelland; le –, Herren i Himlen; Notre-Seigneur, Jeſus Chriſtus; vivre en –, leve ſtort, paa en fornem Fod, uden at beſtille Noget; vêtu, logé comme un –, klædt, boende ſom en fornem Herre; faire le –, ſpille den ſtore Herre; *prov.* à tout –, tout honneur, Ære for den, ſom æres bør. [Fyrſten.
Seigneuriage, *m.* Myntafgift til
Seigneurial, e, *a.* herſkabelig, godsherlig; maison –e, Herregaard, herſkabelig Bolig; terre –e, Jordeiendom, ſom yder Afgift til Godsherren; *pl. m.* –riaux. [ſkabelig Viis.
Seigneurialement, *ad.* paa her-
Seigneurie, *f.* Lehnsherſkab; Lehnsherlighed; herſkabeligt Gods; votre –, Deres Herlighed (Ærestitel i Spøg til en god Ven); votre – illustrissime, forh. Ærestitel til den pavelige Nuncius.
Seigneurier, *v.n.* og *v. a.* opføre ſig ſom en ſtor Herre, byde ſom Herre; *v.*
Seille, *m.* Træſpand, Ballie; *v.*
Seilleau, *m.* (Mar.) Øſkar, Øs.
Seillure, *f.* ſ. sillage. [Heſtens Hov.
Seime, *f.* (Vét.) Spalte el. Kløft i
Sein, *m.* Barm; Bryſt; *fig.* Skjød; Hjerte; det Indre; donner le – à un enfant, give et Barn Bryſtet; presser, serrer q. contre son –, trykke En op til ſit Bryſt; *fig.* déposer ses secrets dans le – d'un ami, nedlægge ſine Hemmeligheder i en Vens Bryſt; porter q. dans son –, elſke En inderligt; le – de l'Eglise, Kirkens Skjød; porter la guerre dans le – du royaume, føre Krigen ind i Midten af Riget; forh. le – (nu golfe) persique, den perſiſke Havbugt. [Slæbenet.
Seine, *f.* (Pé.) Slags Fiſkenet,
Seing, *m.* Underſkrift; – privé, privat Underſkrift, ſom ikke er ſkeet i Embedsvidners Nærværelſe; – manuel, egenhændig Underſkrift; mettez-y votre –, ſæt Deres Navn derunder.
Seiron, *m.* (Bot.) Slags Ert.
Seizaine, *f.* tykt Seilgarn til Indpakning; Bundt beſtaaende af Sexten; *p.u.*
Seize, *a. n.* ſexten; ſextende; faire preuve de – quartiers, beviſe ſin adelige Herkomſt paa fædrene og mødrene Side indtil fjerde Led; chapitre –, 16de Capitel; Louis –, Ludvig den 16de; ... *s.m.* Tallet ſexten; den Sextende i Maaneden; Sextendedeel af en Alen.
Seizième, *a. n. ord.* ſextende; *s.m.* den ſextende Dag; Sextendedeel.
Seizièmement, *ad.* for det Sextende.
Séjour, *m.* Tid, man opholder ſig paa et Sted; Opholdsſted; je n'y ferai pas de –, jeg vil ikke opholde mig der; il y a fait un – de trois mois, han har opholdt ſig der et Fjerdingaar.
Séjourner, *v. n.* opholde ſig paa et Sted; holde Raſtdag; *fig.* blive ſtaaende (om Vandet); il doit – six mois à Paris, han ſkal opholde ſig et halvt Aar i Paris; il est gras et –é, han har ret udhvilet, ſaa at han er bleven feed (*v.*).
Sel, *m.* Salt; *fig.* det Fine og Vittige i Tale el. Skrift; – commun, almindeligt Salt; – de cuisine, Kjøkkenſalt; – fossile, Bjergſalt; – gemme, Steenſalt; – des fontaines, Kildeſalt; (Chi.) – neutre, Middelſalt; – volatil, flygtigt Salt; – de Saturne, Blyſukker; ... faux –, – de contrebande, Salt, ſom ikke er fra det kongelige Oplag; ce jambon est de (d'un) bon –, denne Skinke er godt ſaltet; manger une ch. à la croque au –, ſpiſe Noget uden Andet dertil end Salt; *fig.* il n'y a point de – (pas un grain de –) dans cet ouvrage, der er ikke mindſte Vid i dette Værk, det er flaut; *prov.* ils ne mangeront pas un minot de – ensemble, deres Venſkab varer ikke længe, de blive ſnart uenige.
Sélagine, *f.* (Bot.) Ulvefod, Jord-

mos (hvis Sædstov er bekjendt under Navn af Hexemeel); s. lycopode.

Sélam el. sélan, *m.* Blomsterbouquet, hvormed Elskende i Orienten tolke hinanden deres Kjærlighed. [Udvalg.

Sélection, *f.* omhyggeligt prøvet

Sélénique, *a.* angaaende Maanen.

Sélénite, *f.* (Chi.) svovlsuurt Salt, en Forbindelse af Kalk og Vitriolsyre; (Anc.) Ædelsteen med et Billed af Maanen.

Séléniteux, se, *a.* (Chi.) indeholdende svovlsuur Kalk. [Maanen.

Sélénographie, *f.* Beskrivelse af

Sélénographique, *a.* henhørende til Maanebeskrivelsen.

Selle, *f.* Trætabouret, lille Træstol uden Rygstød (*v.*); Saddel; Udtømmelse, Stolegang; (Sculp.) Forhøining til Modellen; (Tonn.) – à tailler, Tilskærebænk; Snittebænk; (Sell.) – à l'anglaise, engelsk Sadel; – pour femme, Damesadel; – de harnais, Foermands Sadel; – à tous chevaux, Sadel brugelig til alle Slags Heste; *fig.* almindeligt Citat; Hverdagscompliment; Middel imod alle Slags Sygdomme; cheval de –, Ridehest; la première –, den bedste Hest i Stalden; être bien en –, sidde godt til Hest; *fig.* og *fa.* være fast i Sadlen, sikker i sit Embede; aller à la –, gaae til Stocks; *prov.* demeurer entre deux –s, le cul en terre, af to Gjenstande, man attraaede, ikke erholde nogen.

Sellée, *f.* (Tuill.) Række Muursteen opstablede paa Tilskærebænken.

Seller, *v. a.* sadle; *v. pr.* sadles; (Agr.) synke sammen; hærdes.

Sellerie, *f.* Sadelkammer, Kammer til Seletøi; Sadelmagerarbeide el. Sadelmagerkunst.

Sellette, *f.* lille lav Stol til en Anklaget, som forhøres; Slags lille Sadel; lille Sæde for Blytækkere; Kasse, hvori Skopudsere gjemme deres Redskaber, og hvorpaa man sætter Foden, mens Fodtøiet afpudses; Brættet paa Lastdrageres Bæreredskab; (Char.) Træstykket, hvori den forreste Vognaxel fastgjøres; Plougstykket, hvori Stangen sidder; (Mar.) Sæde, hvorpaa den sidder, som kalfatrer; *fig.* og *fa.* tenir q. sur la –, udfritte En.

Sellier, *m.* Sadelmager.

Sellière, *f.* Sadelmagerkone.

Selon, *pp.* ifølge, efter; overeensstemmende med, i Forhold til; – moi, efter min Mening; – toute apparence, efter al Sandsynlighed; l'Evangile – St-Jean, Evangeliet skrevet af Johannes; c'est –, det kommer an paa Omstændighederne; – que, alt eftersom; *prov.* – le drap, la robe, Udgifterne maae afmaales efter Evnerne; (selon betegner især Overeensstemmelse i Ord; suivant derimod mere Overeensstemmelse i Handling; hint udtrykker noget mere Bestemt, en Autoritet el. Regel, hvorfra der ikke maa afviges).

Selve, *f.* Skov; *v.*

Semaille, *f.* især i *pl.* Saaning, Tilsaaning; Sædetid; Sædekorn, Frø til at saae, Udsæd.

Semaine, *f.* Uge; Ugearbeide; Ugelon; Kommepenge; la – sainte, den stille Uge; être de –, have Uge; entrer en –, faae Uge; prêter à la petite –, udlaane en lille Sum imod uhyre Renter og paa kort Tid; *prov.* il la payera la – des trois jeudis, han betaler det aldrig.

Semainier, *m.* Munk, hvis Uge det er at forrette Tjeneste; Skuespiller, hvis Uge det er at ordne og fordele Repertoiret; En, som i den løbende Uge bestyrer et Samfunds Anliggender.

Semainière, *f.* Nonne, hvis Uge det er at bestyre Klostertjenesten; Dame, som i en Uge bestyrer et qvindeligt Samfunds Anliggender.

Sémale el. sémaque, *f.* (Mar.) fladbundet Fartøi til at lade et større Skib; Smakke.

Sémaphore. *m.* Kysttelegraph.

Sémaque, *f.* s. sémale.

Semblable, *a.* lig; lignende; (Géo.) ligedannet; en cas –, i lignende Tilfælde; *s. m.* (med Eiendomsadj.) son –, sin Lige; nos –s, vore Lige, vore Medmennesker.

Semblablement, *ad.* ligeledes; *p. u.*

Semblant, *m.* Skin, Udseende; faux –, falsk Skin; faire – de (el. que), stille sig an som, lade som; ne faire – de rien, ikke lade sig mærke med Noget.

Sembler, *v. n.* synes, forekomme; tykkes; ces étoffes me semblent belles, disse Tøier synes mig at være smukke; *v. imp.* il semble (med le subj. naar det bruges uden Styrelse, og med l'indic. naar det har en Sty-

relſe, at ſynes; il semble qu'il *ait* raison, det ſynes, at han har Ret; il me semble qu'il *a* raison, det forekommer mig (jeg troer), at han har Ret; il me semble encore le voir, det er ſom om jeg endnu ſeer ham; que vous en semble? hvad ſynes Dem derom? ce me semble, efter min Mening, ſom det ſynes mig; ce semble, ſom det ſynes, det forekommer mig ſaa; si bon lui semble, hvis han finder for godt; comme bon lui a -é, efter ſit Godtbefindende; il lui a -é bon, han har fundet for godt.

Semé, e, *p.* beſaaet; opfyldt med; (Chi.) un cerf mal -, en Hjort, hvis Horn har flere Takker paa den ene Side end paa den anden.

Semée, *f.* (Féo.) Afgift af Sædekornet til Lehnsherren.

Séméiologie el. sémeïotique, *f.* Lære om Kjendetegn paa Sygdomme.

Semelle, *f.* Saal; Maal af en Fods Længde; (Charp.) horizontalt Underlag til at ſtøtte en Bjælke, naar Muren er for ſvag; (Mon.) poids de -, virkelig Prøvevægt for Guld og Sølv; (Bouch.) andet Stykke af et Orelaar el. af Lændeſtykket; (Min.) Gulv i en Kulmine; (Art.) Tværbræt, hvorpaa Kanonen hviler i Lavetten; (Mar.) Ankerſto; - de gouvernail, Roerlykke; *pl.* Bræder i Bunden af en Baad; Bræder, hvorover man lader en ſvær Byrde glide; *prov.* battre la -, reiſe til Fods, vandre, gjennemſtreife Lande; ſpringe ſnart paa det ene og ſnart paa det andet Been, for at varme ſig.

Semence, *f.* Sædekorn; Sæd; Frø; Kjærne; Slags meget ſmaa Søm; *fig.* Spire, Oprindelſe; les quatre -s froides, Frø af Meloner, Vandmeloner, Agurker og Græskar; les quatre -s chaudes, Frø af Annis, Fennikel, Kummen og Engkummen; -s de diamants, ſmaa Diamantfliſer; -s de perles, ſmaa Perler til 4 à 5 paa et Gran.

Semencine, *f.* (Pharm.) Slags Ormepulver.

Semen-contra, *m.* (Pharm.) Ormepulver af forſkjellige Slags Malurt.

Semer, *v. a.* ſaae, udſaae; beſaae; *fig.* udſtrøe, udbrede, uddele; *fig.* - la discorde, udſtrøe Tvedragt; - de faux bruits, udſprede falſke Rygter; - de l'argent, være meget gavmild; uddele Penge, for at vinde Tilhængere el. beſtikke; - des pièges sur les pas de q., lægge Snarer for Ens Fod; *prov.* il faut - pour recueillir, man maa ſaae for at kunne høſte; man erholder ingen Løn uden at have arbeidet; - des perles devant des pourceaux, kaſte Perler for Svin; anvende ſmukke Ord paa Folk, ſom ikke forſtaae dem.

Semestral, e, *a.* henhørende til Halvaaret; halvaarlig; *pl.m.* -straux.

Semestre, *m.* Halvaar; Halvaarsrente; Halvaarsløn; Halvaarstjeneſte; Militair, der har erholdt Permiſſion paa et Halvaar (ogſ. semestrier); congé de - el. blot -, Halvaarspermiſſion; par -, halvaarsviis; *a.* halvaarlig, varende et Halvaar; tjenende et Halvaar.

Semestriel, le, *a.* halvaarlig.

Semestrier, *m.* Militair, ſom kun tjener et halvt Aar, el. ſom har Permiſſion i et Halvaar.

Semeur, *m.* Sædemand; *fig.* - de discorde, En, ſom udſtrøer Tvedragt; - de faux bruits, En, ſom udſpreder falſke Rygter.

Semeuse, *f.* Kone, ſom ſaaer.

Semi, lat. Ord, ſom kun bruges i Sammenſætninger og betyder da: halv; semi-digital, e, *a.* ſom har en halv Fingers Længde; semi-docte, *a.* halvlærd; semi-preuve, *f.* ufuldſtændigt Beviis; semi-ton, *m.* Halvtone.

Sémillant, e, *a.* meget munter, livlig; lyſtig; vims; *fa.*

Séminaire, *m.* Seminarium, geiſtlig Høiſkole, Skolelærerinſtitut; Geiſtlige, ſom opholde ſig i et Seminarium; Tid, hvori Forberedelſen paa Seminariet fuldendes; Dannelſesinſtitut, Planteſkole.

Séminal, e, *a* (An.) henhørende til den byriſke Sæd el. til Planteſæden; *pl. m.* -naux.

Séminariste, *m.* Seminariſt.

Sémination, *f.* (Bot.) Planteſtovets naturlige Fordeling.

Séniotique, *f.* ſ. séméiologie.

Semis, *m.* Sted, hvor unge Træer opelſkes af Frø; Samling af Træ- og Plantefpirer; Planteſkole.

Sémitique, *a.* ſemitiſk; langue -e, østerlandſk Sprog.

Semoir, *m.* (Agr.) Sæk, hvori Sædemanden har Sædekornet; Sædemaskine.

Semonce, *f.* høitidelig Indbydelse til en Fest (*v.*); Irettesættelse.

Semoncer, *v. a.* irrettesætte; *fa.* (Mar.) – un bâtiment, tvinge et Fartøi paa Søen til at heise sit Flag og tillade, at man visiterer det.

Semonceur, *m.* En, som tilbeder en Irettesættelse; En, som uddeler Invitationsbilletter (*v.*).

Semondre, *v. a.* indbyde til en Høitidelighed (bruges kun i l'inf.); *v.*

Semonneur, *m.* Bedemand; *v.*

Semotte, *f.* nyt Skud paa afslaaret Kaal.

Semoule, *f.* Rudler i Form af Korn.

Semper-virens (s udt.), *m.* (Bot.) Slags Caprifolium, der blomstrer Sommer og Vinter.

Sempiternel, le, *a.* evigtvarende; længe vedvarende; *v. s. f.* une vieille –le, en meget gammel Kone; *fa.*

Sénat, *m.* Forsamling af Patricier, der dannede det øverste Raad i det gamle Rom; Senat, høieste Retscollegium; Senatets Forsamlingssted.

Sénateur, *m.* Raadsherre, Medlem af Senatet; pas de –, gravitetisk Stridt.

Sénatorerie, *f.* Distrikt, som stod under en Senator; Senatorsæde.

Sénatorial, e, *a.* raadsherrelig, angaaende Raadsherren el. hans Værdighed; *pl.* –riaux

Sénatorien, ne, *a.* hørende til en Senators Familie; famille–ne, Raadsherre-Familie.

Sénatrice, *f* en Senators Frue.

Sénatule, *m.* lille Senat.

Sénatus–consulte (s udt.), *m.* Senatsbeslutning; *pl.* des sénatus–consultes.

Senau, *m.* (Mar.) Snau, lille letseilende Krigsskib.

Séné, *m.* (Bot.) Sennesbusk; Sennesblade.

Sénéchal, *m.* Seneschal, forh. i Frankrig Justitsens el. Adelens Overhoved; Landsfoged; Birkedommer; *pl.* –chaux

Sénéchale, *f.* Seneschals Frue.

Sénéchaussée, *f.* Seneschals District; Langfogderi; Landfogedens Dommersæde el. Domstoel.

Séneçon, *m.* (Bot.) Brandbæger, Korsurt.

Sener, *v. a.* kastrere; *v.*

Sénestre, *v.* (Blas.) venstre.

Sènevé, *m.* Sennep.

Sénieur, *m.* Ældste i et Samfund.

Sénil (l udt.), e, *a.* henhørende til Alderdommen.

Sénilité, *f.* Alderdom, Svagelighed.

Senne, *f.* (Pê.) f. seine.

Sens (s udt.), *m.* Sands; Forstand; Mening, Betydning; Anskuelse, Synsmaade; Side, Kant; Maade; *pl.* Sandselighed; cela tombe sous le –, sous les –, det falder i Sandserne, det er klart, anskueligt; il a du –, han besidder Forstand; c'est un homme de –, det er en fornuftig Mand, som har et klart, skarpt Omdømme; c'est un homme de bon –, det er en Mand af god, sund Forstand; le–commun, almindelig Menneskeforstand, sund Forstand; grosse tête, peu de –, tykt Hoved rummer sjelden stor Forstand; il a perdu le –, han er gaaet fra Forstanden; des paroles à double –, tvetydige Ord, af dobbelt Mening; quel – donnez–vous à ce passage? i hvilken Mening tager De dette Sted, hvorledes forklarer De det? selon mon –, efter min Anskuelse; il abonde dans son –, han holder fast ved sin Mening; vous ne donnez pas dans mon –, De deler ikke min Anskuelse; couper un jambon de bon –, skjære en Skinke itu paa den rette Kant; de quelque – qu'on prenne cette affaire, fra hvilken Side man end betragter denne Sag; tourner un homme de tous [illegible], tage en Mand paa alle mulige Maader, for at bringe ham hvorhen man vil; il donne tout à ses –, han overgiver sig ganske til sin Sandselighed; sens dessus dessous, *loc. ad.* huller til bulter; vende op og ned paa; renverser un objet sens dessus dessous, vende op og ned paa en Ting; sens devant derrière, *loc. ad.* bagvendt; à contre–sens, *loc. ad.* vrangt, forkeert.

Sensation, *f.* sandselig Fornemmelse; Indtryk; faire –, vække Opmærksomhed, gjøre Opsigt.

Sensé, e, *a.* fornuftig, forstandig, vel overveiet, betænkt; une réponse bien –e, et fornuftigt, vel betænkt Svar.

Sensément, *ad.* fornuftigt, forstandigt.

Sensibilité, *f.* Modtagelighed for Indtryk, Følsomhed; Deeltagelse, Med-

lidenhed; fin Følelse; Omfindtlighed; sa – sur le point d'honneur, hans Omfindtlighed i Æressager; il est d'une grande – aux reproches, Bebreidelser gjøre et stærkt Indtryk paa ham; il a une grande – pour les malheurs d'autrui, han deeltager meget i Andres Ulykker; la – d'une balance, en Vægtstaals Følsomhed, let Bevægelighed.

Sensible, *a.* følelig, mærkelig; modtagelig for Indtryk, følsom; *fig.* behagelig; smertelig; ømfindtlig; som let rører el. bevæger, deeltagende; kjendelig, indlysende; cela m'a fait un – plaisir, det har foraarsaget mig en stor, en inderlig Glæde; un coup –, et smerteligt Stød; c'est son endroit –, det er hans ømme Side; être – aux maux d'autrui, føle ved Andres Ulykker; je suis – à votre attention, jeg paaskjønner Deres Opmærksomhed; le mouvement est –, Bevægelsen er kjendelig; je vous le rendrai –, jeg vil gjøre Dem det igjenfaldende; (Mus.) note –, halv Tone, som ligger umiddelbart under Grundtonen (ogs. undertiden s. f.).

Sensiblement, *ad.* mærkeligen, kjendeligen; inderligt; dybt; on voit croître – la rivière, man seer Floden stige kjendeligen; il est – touché de cette perte, han er dybt rørt over dette Tab; je vous suis – obligé, jeg er Dem inderligen forbunden.

Sensiblerie, *f.* overdreven, affecteret Følsomhed, Føleri.

Sensitif, ive, *a.* som er i Stand til at føle, følende; faculté –ive, Føleevne.

Sensitive, *f.* (Bot.) følsom Mimosa.

Sensorium, *m.* (Did.) Sted i Hjernen, som antages at være Sjælens Sæde, hvorfra Følelsen har sit Udspring.

Sensualisme, *m.* Sandselighedslæren; deres Princip, der gjøre sandselige Glæder til Hovedmaalet for deres Stræben.

Sensualiste, *m.* Tilhænger af Sandselighedslæren.

Sensualité, *f.* Sandselighed; Tilbøielighed til sandselige Nydelser; Vellyst; *pl.* sandselige Glæder.

Sensuel, le, *a.* sandselig, hengiven til sandselige Fornøielser, vellystig; appétits –s, sandselige Begjærligheder; vie –le, vellystigt Levnet; *s. m.* sandseligt Menneske, hengivent til sandselige Nydelser.

Sensuellement, *ad.* paa en sandselig Maade, vellystigen.

Sente, *f.* s. sentier.

Sentelet, *m.* lille Fodsti; *v.*

Sentence, *f.* Tankesprog, Sentens; Dom; Dødsdom; forh. Underretsdom (nu: jugement); il ne parle que par –s, han taler kun i Sententser; prononcer une –, affige en Dom; j'appelle de votre – el. blot j'en appelle, jeg erkjender ikke Deres Dom, jeg er ikke tilfreds med Deres Afgjørelse.

Sentencier, *v. a.* dømme til en corporlig Straf (*v.* bruges kun i le participe og de sammensl. Tider).

Sentencieusement, *ad.* i Sententser; gravitetisk; *iron.*

Sentencieux, se, *a.* indeholdende Sententser; talende gjerne i Sententser; fuld af Tankesprog; un ton –, en affecteret, gravitetisk Tone.

Sentène, *f.* Fjedebaand, som holder Strengene sammen i en Dukke Garn (s. centaine).

Senteur, *f.* Lugt (v.); Vellugt, Parfumeri; eau de –, vellugtende Vand; *pl.* vellugtende Sager (nu hellere: odeurs).

Senti, e, *p.* følt; opfattet; gjengivet, udtrykt; des malheurs –s, dybe, hæftigt følte Gjenvordigheder; cela est bien –, det er udtrykt med Liv og Sandhed.

Sentier, *m.* Fodsti; *fig.* suivre les –s de la vertu, følge Dydens Veie; marcher dans le – de la gloire, betræde Ærens Bane.

Sentiment, *m.* Fornemmelse, Evne til at modtage sandselige Indtryk; Følelse; Sindsbevægelse; ædel Følelse; følsomt, deeltagende Sind; Mening, Anskuelse; (Ch.) Hundens Lugt af Vildtet; avoir le – du juste, have Følelse for hvad der er Ret; le – des convenances, Takt for det Passende; – d'honneur, Æresfølelse; avoir des –s, être capable de –s, have ædle Følelser; se piquer de –s, søge at lægge ædle Følelser for Dagen; j'entre dans votre –, jeg deler Deres Anskuelse; je ne suis pas de son –, jeg er ikke af hans Mening; *plais.* pousser les beaux –s, søge at sige Damer smukke Ting.

Sentimental, e, *a.* følelsesfuld,

sentimental (*iron.*); *s. m.* det Sentimentale; sentimentalt Menneske; *pl. m.* -taux (*p.u*).

Sentimentalisme, *m.* affecteret Stræben efter at lægge Følsomhed for Dagen; Følleri; den sentimentale Smag.

Sentimentalité, *f.* Sentimentalitet, Følelsesfuldhed.

Sentinateur, *m.* (Mar.) En, som sørger for at rense det nederste Rum i Skibet.

Sentine, *f.* (Mar.) nederste Skibsrum, hvor Vandet og Ureenligheder samles; Saltbaad paa Loiren; *fig.* c'est la – de tous les vices, det er Samlingspladsen for alle slette Mennesker.

Sentinelle, *f.* Skildvagt; Skildvagtspost; *fig.* Lurer; – perdue, Soldat udstillet paa en farlig Post; faire –, être en –, staae Skildvagt; relever de –, løse En af Vagt; *fig.* faire –, vente, lure; mettre q. en –, stille En paa Luur; relever q. de –, bebreide En hans Feil paa en eftertrykkelig Maade.

Sentir, *v. a.* føle, fornemme; lugte til; lugte af; smage af; *fig.* bevæges af; kjende, bemærke, blive vaer; ligne, bære Præg af; *v. n.* uddunste en Lugt, lugte; *v. pr.* føle i hvad Forfatning man befinder sig; føle Spor af, føle Følgerne af; føle sig, erkjende sin egen Styrke, sit eget Værd; – du froid, føle Kulde; – une rose, lugte til en Rose; cela sent le brûlé, det lugter brændt; ses manières sentent le pédant, hans Manerer ere pedantiske, smage af Pedanteri; *fig.* il sent le terroir, han liber af sit Lands eiendommelige Feil; cette action sent le gibet, denne Handling leder til Galgen; cet ouvrage sent l'huile, la lampe, dette Værk bærer Spor af Nattearbeide, maa have kostet Forfatteren meget Arbeide; cette chanson sent le corps-de-garde, denne Sang smager af slet Selskab, den er plump og gemeen; il sent le fagot, han mistænkes for Kjetteri; il sent le sapin, han seer ikke ud til at ville leve længe; *prov.* la caque sent le hareng, Sildefjerdingen lugter af Silden, Bonden stikker ham i Ærmet; il sent les moindres plaisirs qu'on lui fait, han føler (paaskjønner) de mindste Fornøielser, man foraarsager ham; – qc. pour q., føle Godhed for En; je ne puis pas – cet homme-là, jeg kan ikke udstaae dette Menneske; je le sentis de loin, jeg forudsaae det længe; je le sens venir de loin, jeg mærker nok hvortil han sigter, hvad han har i Sinde; cele sent bon, det lugter godt; cela sent mauvais, det lugter ilde; cela commence à –, det begynder at lugte (ilde); il se sent de la goutte, han føler Mindelse af Podagraen; il a fait une grande perte, il s'en sentira long-temps, han har lidt et stort Tab, han vil ikke forvinde det saasnart, han vil længe føle Virkningen deraf; il ne se sent pas de joie, han er ude af sig selv af Glæde; il se sent, han føler sig, han kjender sit eget Værd, han veed hvad der skyldes ham.

Seoir, *v. n.* sidde, være beliggende (i d. Betydn. kun i *part.* séant og sis); klæde, anstaae, sømme sig (bruges kun i *le part.*: séyant el. séiant, og i den 3die Person af de enkelte Tider: il sied, ils siéent; il séyait, ils séyaient; il siéra, ils siéront; il siérait, ils siéraient; qu'il siée, qu'ils siéent); cet habit vous sied bien, denne Kjole klæder Dem godt; il sied mal à un enfant de contrarier son père, det klæder et Barn ilde at gjøre sin Fader imod.

Sep, *m.* (Agr.) Jernstang, som griber ind i Plougskjæren; (Mar.) – de drisse, Cordeels Knægt.

Séparable, *a.* adskillelig, som kan adskilles.

Séparage, *m.* Adskillen, Affondring.

Séparatif, ve, *a.* adskillende.

Séparation, *f.* Adskillelse, Skilsmisse; Skillerum; Hegn; mur de –, Skillerumsvæg; *fig.* Anledning til Splid el. Uenighed; (Jur.) – de corps entre mari et femme, Ægtefolks Separation i H. til Bord og Seng; – de biens par jugement, Ophævelse ved Dom af Fællesskab i Eiendom.

Séparatoire, *m.* (Chi.) Kar til flydende Legemers chemiske Opløsning.

Séparément, *ad.* særskilt, affondret, hver for sig.

Séparer, *v. a.* adskille, stille fra hverandre; afdele; stille ad; *fig.* skielne imellem; sætte Splid imellem;

v. pr. ſkille ſig ad i flere Dele; ſkille ſig fra hinanden; gaae hver til Sit; opløſe ſig; – le bon grain d'avec le mauvais, ſkille det gode Korn fra det ſlette; – une cour en deux par un mur, afdele en Gaard i to Dele ved en Muur; – les cheveux, ſkille Haarene ad; – le naïf du trivial, ſtjelne mellem det Naive og det Trivielle; – deux amis, ſætte Splid mellem to Venner; (Jur.) – de biens un mari et une femme, ophæve Fællesſkab mellem Ægtefolk; – de corps, ſeparere i H. til Bord og Seng; le chemin se sépare en deux, Veien deler ſig i to Dele; l'assemblée se sépara, Forſamlingen opløſte ſig.

Sépeau el. **cépeau**, *m.* (Mon.) Træblok, hvorpaa Mynter præges.

Sépée, ſ. cépée.

Sépia, *f.* Sepia; ſort Vædſke, ſom bruges i Malerkunſten og faaes af Blækſprutten.

Sépiole, *f.* (H.n.) Slags Blækſprutte.

Sépoule, *f.* (Tiss.) Slags Rørſpole.

Seps (s udt.), *m.* (H.n.) Slange-ſirbeen.

Sept, *a. n.* ſyv; ſyvende; *s. m.* Syvtal; den Syvende; Syv i Kort; page –, Side 7; Charles –, Carl d. Syvende; le – juin, den 7de Juni; un – de cœur, en Hjerter-Syv.

Septain, *m.* (Cord.) Toug beſtaaende af 7 Strenge.

Septaine, *f.* Tidsrum af 7 Dage.

Septane, *a.f.* (Méd.) fièvre –, Feber, ſom kommer igjen hver ſyvende Dag (ogſ. *s. f.* la –).

Septante, *a.n.* halvfjerdſindstyve (*v*); *s.m.* les –, de halvfjerdſindstyve Fortolkere, ſom overſatte det gamle Teſtamente fra Hebraiſk paa Græſk.

Septembre, *m.* September.

Septembrisade, *f.* Fangernes Blodbad i Paris i September 1792.

Septembriser, *v. a.* myrde Uſkyldige med Skyldige uden Rettergang, ſom i Paris 1792, d. 1ſte og 2den Sept.

Septembriseur, *m.* Navn paa dem, der deeltog i Blodbadet i Paris den 1ſte og 2den Sept. 1792.

Septembriste, *m.* Navn paa dem, ſom bifaldt Blodbadet i Paris i September, 1792.

Septenaire, *a.* beſtaaende af ſyv; ſyvaarigt Tidsrum; Docent, ſom i 7 Aar har holdt Forelæsninger ved et Univerſitet.

Septennal, e, *a.* indtræffende hvert ſyvende Aar, ſyvaarig; *pl. m.* –naux.

Septennalité, *f.* Syvaarighed.

Septentrion, *m.* Nord; Nordpol; (Anc.) Dandſer el. Mimiker; (Astr.) den lille Bjørn.

Septentrional, e, *a.* nordlig; *s. m.* Nordboer; *pl. m.* –naux.

Septicide, *a.* (Bot.) ſpringende op i Vægſømmene (om Frøgjemmet).

Septidi, *m.* ſyvende Dag af Decaden el. Ugen efter den franſke republicanſke Calender.

Septième, *a.n.ord.* ſyvende; *s. m.* den Syvende; den ſyvende Deel; den ſyvende Dag el. den ſyvende Maaned (ogſ. le sept); *s.f.* Syttener i Piquet (hellere: dix-septième); (Mus.) Interval af to forſkjellige Toner i 7 Graders Afſtand.

Septièmement, *ad.* for det Syvende.

Septier, *m.* ſ. setier.

Septifère, *a.* (Bot.) havende Skillevæg.

Septiforme, *a.* (Bot.) ſom har Form af en Skillevæg.

Septique, *a.* (Méd.) bevirkende Forraadnelſe.

Septinsulaire, *a.* indbefattende 7 Øer.

Sept-œil, *m.* (H. n.) Slags Lampret, lille Regenøie; *pl.* des sept-œils.

Septuagénaire, *a.* halvfjerdſindstyveaarig; *s.m.* og *s.f.* halvfjerdſindstyveaarig Mand el. Qvinde.

Septuagésime, *f.* Septuageſima-Søndag; 3die Søndag førend 1ſte Søndag i Faſte, el. 70 Dage før Paaſke.

Septuple, *a.* ſyvfoldig; *s. m.* ſyv Fold, det Syvfoldige.

Septupler, *v. a.* fordoble ſyv Gange, gjøre ſyv Gange ſtørre.

Sépulcral, e, *a.* hørende til Graven; *fig.* bleg, mørk, ſørgmodig; huul; chapelle –e, Gravkapel; une figure –e, et dødblegt Anſigt; voix –e, dyb og huul Stemme.

Sépulcre, *m.* Gravmæle, Gravſted (i alm. Stiil kun om de Gamles Grave).

Sépulture, *f.* Begravelſe; Gravſted; droit de –, Ret til at blive begravet paa et viſt Sted; Gebyhr til Præſten og Kirken for Begravelſen.

Séquelle, *f.* Følgeſkab, Slæng; lang Ræmſe; *fa.*

Séquence, *f.* Rad Kort af cens

Farve, som følge efter hinanden; avoir flux et –, have en Række af lutter Trumfer; (Egl.) forh. latinsk Cantate (prose), som blev affungen efter Verset, der fulgte efter Epistlen.

Séquestration, *f.* (Jur.) en omtvistet Gjenstands lovmæssige Overlevering i tredie Mands Haand; Personers Affondring el. Indesperring.

Séquestre, *m.* (Jur.) en omtvistet Gjenstands Opbevarelse af tredie Mand; den opbevarede Gjenstand; en Persons Affondring under Opsyn; En, til hvem en sequestreret Gjenstand er betroet.

Séquestrer, *v. a.* overlevere en omtvistet Gjenstand i tredie Mands Haand; *fig.* affondre el. indesperre Personer; slaffe Noget hemmeligt til Side; *v. pr.* affondre sig; trække sig tilbage fra alt Samkvem med Verden.

Séquin, *m.* Zechine (italiensk Guldmynt af omtr. en Dukats Værdi).

Sérail, *m.* Serail, den tyrkiske Keisers Pallads; Harem; Fruentimmerne i et Harem; *pl.* des –s.

Séran, *m.* Hegle; *p. u.*

Sérancer, *v. a.* hegle Hør el Hamp.

Séranceur, *m.* Hør- el Hamphegler.

Sérancolin, *m.* Slags agatfarvet Marmor.

Séraphe, *m.* (H. n.) Slags cylindrisk Conchylie.

Séraphin, *m.* Seraf, himmelsk Engel af første Orden.

Séraphique, *a.* seraphisk; l'ordre –, Franciskanerordenen.

Séraphis (s udt.), *m.* (H. n.) Nilslange.

Sérasquier, *m.* Seraskier (tyrkisk General).

Sérasse el. sarasse, *f.* ostindisk Bomuldstøi.

Serdeau, *m.* Værelse, hvor Retterne fra Kongens Taffel bragtes hen og siden igien udsolgtes; Spisesal for Pagerne; Tjener, som forestod Afdækningen ved det kongelige Taffel.

Serein, *m.* kølig Aftendug.

Serein, e, *a.* reen, klar, mild og stille (om Veiret); *fig.* il a le visage –, han har et roligt, skyldfrit Aasyn; des jours –s, rolige, lykkelige Dage; la goutte –e, den sorte Stær.

Sérénade, *f.* Nattemusik under Ens Vinduer, Serenade.

Sérénage, *m.* (Méd.) smittebefængte Gjenstandes Udhængen i Luften.

Séréner, *v. a.* berolige, tilfredsstille.

Sérénissime, *a.* votre altesse –, Deres Durchlauchtighed

Sérénité, *f.* Klarhed, klar Himmel; *fig.* roligt, skyldfrit Udseende; Æres-titel: Durchlauchtighed; rien ne trouble la – de ses jours, Intet forstyrrer hans Livs rolige Lykke.

Séreux, se, *a.* (Méd.) vandagtig; altfor opfyldt af vandagtig Vædske; maladies –ses, Sygdomme forbundne med den vandagtige Vædskes altfor stærke Affondring.

Serf (f udt.), ve, *a.* livegen; [*s.* en Livegen.

Serfouette, *f.* (Jard.) Hakke til at løsne Jorden om Planter.

Serfouetter el. serfouir, *v. a.* (Jard.) omhakke el. løsne Jorden om Planter.

Serfouissage, *m.* (Jard.) Omhakning af Jorden.

Serge, *f.* Sirts, Slags tyndt Tøi.

Sergent, *m.* Underofficeer, Sergent; forh. Raadstuetjener el. Politibetjent, som udførte Stevninger, Hæftelser, Executioner (nu: huissier); –-major, Commandeersergent; – de ville, Byfvend, Politibetjent, overdraget at haandhæve Orden i Byen; (Men.) Slags Jernstrue til at fastholde Træstykker, der sammenlimes el. sammennagles; (H. n.) Slags Bille.

Sergenter, *v. a.* sende en Politibetjent til En for at indkræve tilbagestaaende Gjæld; *fig.* plage, pine En om Noget; *v.* [Politibetjentspost; *v.*

Sergenterie, *f.* Raadstuetjenerpost,

Serger el. sergier, *m.* Sirtsfabricant el. Sirtsvæver. [handel.

Sergerie, *f.* Sirtsmanufactur, Sirts-

Sergette, *f.* tyndt Sirts, halvt uldent, halvt linnedt Tøi.

Sergetterie, *f.* s. s. sergerie.

Sérial, e, *a.* henhørende til en Række; *pl.* –riaux.

Série, *f.* Række, Rad; Classe, Afdeling; une – d'idées, en Tankerække; la première – d'une lotterie, første Classe i et Lotteri; (Mus.) – harmonique, Tonerække.

Sérieusement, *ad.* alvorligt; uden Spøg; ivrigt; recevoir q. –, modtage En koldt; il y travaille –, han arbeider ivrigt derpaa.

Sérieux, se, *a.* alvorlig; vigtig; solid; farlig; sand, virkelig; *s. m.* alvorligt Væsen, Alvorlighed; det Alvorlige; alvorligt Fag i et Skuespil;

prendre un air –, antage en alvorlig Mine; une affaire –se, en vigtig Sag; maladie –se, farlig, betænkelig Sygdom; ce que je vous dis est –, hvad jeg figer Dem, er oprigtigt, virkeligt; il n'a rien de – dans le caractère, der er intet Solidt i hans Charakteer; prendre son –, antage en alvorlig Tone, ikke søge længer; prendre une chose dans le –, tage en Ting for sand, skjøndt den kun er sagt for Spøg; prendre une ch. au –, tage en Ting alvorligt op, stødes over Noget, der siges i Spøg; il joue bien dans le –, han spiller godt i det alvorlige Fag.

Sérilles, *m. pl.* (Mar.) Tougværk.

Serin, *m.* Sisgen; – de Canarie, Kanarifugl; *pop.* Person, som let lader sig føre bag Lyset, Tosse.

Serine, *f.* Hun af Sisgener, Kanarihun; *pop.* Taabe; (Vign.) Slags Vinranke.

Seriner, *v. a.* lære en Sisgen el. en Kanarifugl at synge efter et Fuglepositiv; spille en Melodi paa et saadant Instrument.

Serinette, *f.* lille Lirekasse til at lære Fugle at synge efter, Fuglepositiv; *fig.* og *fa.* Sanger el. Sangerinde, som har en svag Stemme og synger uden Udtryk. [Slags Jasmin; Siren.

Seringat el. bedre **syringa**, *m.* (Bot.)

Seringue, *f.* lille Sprøite; *pop.* dum, enfoldig Person.

Seringuer, *v. a.* udsprøite; – une plaie, rense et Saar med en Sprøite; (Mar.) – un vaisseau, bestyde et Skib langskibs.

Sériole, *f.* (H.n.) Slags Makrel i det middellandske Hav; (Bot.) Slags Endivie.

Sériosité, *f.* alvorligt Udseende; *v.*

Sériphe, *m.* el. **sériphie**, *f.* (Bot.) Slags Strandmalurt.

Serment, *m.* Eed; Sværgen; Banden; – de fidélité, Troskabseed; – de joueur, d'amant, d'ivrogne, tom Eed, paa hvilken der ikke kan stoles; prêter –, aflægge Eed; prendre q. à –, tage En i Eed, lade En med Eed bekræfte Noget; rendre à q. ses –s, løse En fra sine Eder.

Sermenté, e, *a.* eedsvoren (almindeligere: assermenté).

Sermon, *m.* Prædiken; *fa.* kjedelig Formaning; faire –, prædike; holde en Formaningstale; aller au –, gaae hen at høre en Prædiken, gaae i Kirke; voilà le – qui sonne, nu ringer det til Gudstjeneste, til Prædiken.

Sermonnaire, *m.* Samling af Prædikener; Forfatter af Prædikener; *a.* henhørende til Prædikener.

Sermonner, *v.a.* formane En, trætte En med kjedelige Formaninger; *fa.*

Sermonnette el. **sermonette**, *f.* (Bot.) Slags Anemone.

Sermonneur, se, *s.* En, som holder af at prædike for Andre, el. som trætter Folk med sine Formaninger.

Séropile, *m.* Silkehat; *p. u.*

Sérosité, *f.* (An.) vandagtig Vædske i Blodet.

Sérotine, *f.* (H.n.) Slags Flagermuus.

Serpe, *f.* Havekniv, Fastinkniv; *fa.* cela est fait à la –, det er gjort slet, plumpt.

Serpéger, *v.a.* (Man.) føre en Hest omkring i en Kreds.

Serpent, *m.* Slange; *fig.* falsk, utaknemmelig Person; (Mus.) slangeformet, blæsende Instrument; Musicant, som blæser paa samme; – géant, Kæmpeslange; – à sonnette, Klapperslange; – à lunettes, – couronné, Brilleslange; – annulaire, Ringslange; *prov.* c'est une langue de –, un vrai –, det er en giftig Tunge, en Klaffertunge; c'est un – que j'ai réchauffé dans mon sein, det er en Utaknemmelig, som har benyttet sig af mine Velgjerninger til at skade mig; le – est caché sous les fleurs, Faren lurer bag Skinnet.

Serpentaire, *m.* (Astr.) Slangebærer, nordligt Stjernebillede; (Bot.) Slags rødblomstret Cactustræ; – de Virginie, Aristolochiacee, Slangerod.

Serpente, *f.* Slags tyndt, gjennemsigtig Papir med Slangemærke (ogs. *a.* papier –). [Slange; (Artif.) Sværmer.

Serpenteau, *m.* ung, nyligen udklækket

Serpenter, *v.n.* snoe sig, bugte sig, slynge sig; le chemin va en serpentant, Veien snoer sig i Bugter.

Serpenticole, *s.* Slangetilbeder.

Serpentin, *m.* Hane paa en gammeldags Bøsselaas; Feltslange; gammeldags Kanon, som udkastede 24 Punds Kugler; (Chi.) krum Pibe paa en Destilleerkjedel; *a. m.* kun i Udtr. marbre –, Slags haardt, bruungrønt

Marmor med gule Aarer og røde og hvide Pletter.

Serpentine, *f.* (Minér.) Serpentinsteen; Steenart af flere Farver med smukke Farvetegninger; (H. n.) Skildpade med Slangehoved; (Art.) gammeldags Kanon med et Slangebillede; *a.f.* (Man.) ce cheval a la langue –, denne Hest spiller ideligen med Tungen; (Peint.) lignes –s, snoede, bølgeformige Linier. [bugtede Former.

Serpentineux, se, *a.* som snoer sig i

Serper, *v. n.* (Mar.) lette Anker (om Galeier). [lille Havekniv

Serpette, *f.* Viing aardsmands Kniv,

Serpillière, *f.* Pakkærred; Sækkelærred; Markise el. Forhæng foran Boutikker; Krambodsvends Forklæde.

Serpolet, *m.* (Bot.) vild, krybende Timian. [dige Beklædning.

Serrage, *m.* (Mar.) Skibs indven-

Serre, *f.* Drivhuus; Fugleklo (om Rovfugle); Druepersning; (Mon.) lille indvendig Ramme til Smelteformerne; (Joa.) Slags Presse til Indfatning af Juveler; (Mar.) Væger til Beklædning; (Art.) mettre un canon à la –, dumpe en Kanon; (Jard.) serre-chaude, Drivhuus, som kan opvarmes; *fig.* cela est venu en – chaude, det er udviklet for tidligt, ved kunstige Midler; *fig.* og *fa.* il a la – bonne, han har en stærk Haand, han holder godt fast paa hvad han har; han slipper ikke hvad han engang har faaet, han holder paa Pengene.

Serré, e, *a.* sammentrukket; stram-met; tæt sammen; trykket; forstoppet; *fig.* beklemt; paaholden, gjerrig; style –, concis, sammentrængt Stiil; écriture bien –e, lille, tæt Skrift; vous êtes trop –, De sidder altfor tæt sammen; avoir le cœur –, have et beklemt, sorrigfuldt Hjerte; un homme –, et gjerrigt Menneske; avoir le jeu –, spille forsigtigt, ængsteligt; ... *ad.* stærkt, dygtigt; uforstammet; il a gelé bien –, det har frosset haardt, dygtigt; mentir –, lyve frækt; jouer –, spille ængsteligt; *fig.* handle forsigtigt.

Serre-bauquière, *m.* (Mar.) Dæks-bjelke-Væger; *pl.* des –––s.

Serre-bosse, *m.* (Mar.) Røstline, Stikbændsel; *pl.* des –––.

Serre-cou, *m.* (Vét.) Halspude til at sammentrykke Halsaaren hos Hesten; *pl.* des –––.

Serrée, *f.* Hakke hos Saltsydere.

Serre-feu, *m.* (Orf.) Jernredskab til at samle Ilden om Smeltediglen; *pl.* des –––.

Serre-file, *m.* venstre Fløimand; Underofficeer bag sidste Geleed; (Mar.) Skib, som slutter en Escadre (ogs. *a.* vaisseau serre-file); *pl.* –––.

Serre-fine, *f.* (H. n.) Meise (mésange); *pl.* des –––.

Serre-goutière, *m.* (Mar.) Sætgang; Sideplanke over Vandgangen; *pl.* des –––.

Serrement, *m.* Sammentrykning; Sammensnøring; Tryk; un – de main, et Haandtryk; un – de cœur, en Hjerteklemmelse, Beklemmelse.

Serrément, *ad.* knapt, altfor sparsommeligt; *p. u.*

Serre-papier, *m.* Kammer til at gjemme Papirer; Kasse el. Reol til Papirer; Papirtvinger; *pl.* des serre-papiers. [redskab; *pl.* des serre-points.

Serre-points, *m.* (Sell.) Stramme-

Serrer, *v. a.* trykke; stramme, snøre; klemme; presse; *fig.* fatte kortere, sammentrænge; gjemme, opbevare paa et bestemt Sted; *v. pr.* trænge sig sammen, slutte sig sammen; – la main à q., trykke Ens Haand; – les dents, klemme Tænderne sammen; – son écriture, skrive tættere; nous sommes trop –és, vi sidde for tæt paa hinanden; – qc. sous la clef, gjemme Noget under Laas og Lukke; – les blés, kjøre Korn i Laden; (Jeu) – son jeu, spille varsomt; *fig.* – les nœuds de l'amitié, knytte Venskabsbaand fastere; cela serre le cœur, det bringer Hjertet til at briste; – les pouces à q., tvinge En til at komme frem med en Hemmelighed; – le bouton à q., trænge stærkt ind paa En, anmode En stærkt om Noget; – q. de près, forfølge En hæftigt; – la mesure, trænge stærkt ind paa sin Modstander; – son style, fatte sig kort, skrive sammentrængt; (Mil.) – les rangs, slutte Gelederne; (Mar.) – les voiles, beslaae Seilene; – le vent, knibe Luven; – la côte, seile tæt ved Kysten; – la ligne, slutte Slaglinien; (Man.) – l'éperon à un cheval, give en Hest af Sporen. [*pl.* des –––.

Serre-rose, *f.* (Mar.) Ankerbaand;

Serreté, e, *a.* (Bot.) savformig, takket

Serre-tête, *m.* Hovedbaand; Hovednet; Slags Nathuc; *pl.* des ---.

Serrirostre, *m.* (H. n.) Vandfuglefl ægt med tandet Neb.

Serron, *m.* Specerikasse.

Serrure, *f.* Laas; – à double tour, Laas til at dreie to Gange om; – à secret, Laas med en hemmelig Fjer; à ressort, Springlaas; mêler la –, fordreie Laasen; lever la –, tage Laasen fra.

Serrurerie, *f.* Laasesmedhaandværk; Laasesmedarbeide; Laasesmedværksted.

Serrurier, *m.* Laasesmed, Kleinsmed.

Serrurière, *f.* Kone, som udsælger Laasesmedarbeide.

Serte, *f.* (Joa.) Indfatning af Ædelstene.

Sertir, *v. a.* (Joa.) indfatte Ædelstene.

Sertissure, *f.* (Joa.) Maaden, hvorpaa Ædelstene indfattes.

Sertulaire, *f.* (H. n.) Blærekoral, Sertularie.

Serum (um udt.om), *m.* (An.) vandagtig Vædske i Legemet.

Servage, *m.* Livegenskab.

Serval, *m.* (H.n.) Slags Los, Serval; [*pl.* -s.

Servant, *a. m.* tjenende, tjenstgjørende; gentilhomme –, tjenstgjørende Hofjunker; frère –, tjenende Broder (i Maltheserordenen); Lægbroder (i et Kloster); fief –, Lehn, som er afhængig af Hovedlehnet (fief dominant); ...*s.m.* Messetjener i den catholske Kirke; (Art.) Underkanoneer.

Servante, *f.* Tjenerinde [Høfligheds-udtr. i Brevstiil: je suis votre –, jeg er Deres Tjenerinde; ogs. *fa* jeg er ikke af Deres Mening]; Tjenestepige; Hjælpebord til Tallerkener, Flasker o. desl. ved Siden af et større; (Impr.) lille Bræt, hvorpaa Bogtrykkerrammen hensættes.

Servantine, *f.* Slags Figen.

Serveur el. **servant**, *m. pop.* Messetjener; den, som i Boltspil først kaster Bolten op.

Serviable, *a.* tjenstagtig, tjenstfærdig.

Serviablement, *ad.* tjenstfærdigen; *p.u.*

Service, *m.* Tjeneste; Tjenestetid; Nytte el. Brug af Dyr el. Ting; Krigstjeneste; Gudstjeneste; Anretning; Antal af Retter, som serveres ad Gangen; Fade og Tallerkener til at dække Bordet; Sæt Dækketøi; Hjælp, Bistand; (i Boltspil) den Side, hvor Medspilleren staaer, til hvem Bolten kastes; Maaden, hvorpaa Bolten kastes til Medspilleren; être au – de q, staae i Ens Tjeneste; se mettre en –, gaae i Tjeneste, tage Tjeneste; entrer en –, træde i Tjeneste; il a le – agréable, han opvarter paa en net og behagelig Maade; il est de –, han er i den Alder, da han maa gjøre Tjeneste; han er paa Vagt; il a vieilli au –, han er bleven gammel i Tjenesten; il a fait son temps de –, han har tjent sin Tid ud; qu'y a-t-il pour votre –? hvad staaer til Deres Tjeneste? hvad ønsker De? je suis à votre –, jeg er til Deres Tjeneste; faire offre de – à q., tilbyde En sin Hjælp, sin Tjeneste; rendre un mauvais – à q., foraarsage En Ubehageligheder; se consacrer au – de Dieu, hellige sig Gudstjenesten; fonder un – pour l'ame d'un mort, stifte en Sjælemesse for en Afdød; *prov.* – des grands n'est pas héritage, man lønnes ofte slet for den Tjeneste, man viser de Store.

Serviette, *f.* Serviette.

Servile, *a.* tjenende; *fig.* lav, krybende; slavisk; flatterie basse et –, lavt og krybende Smigreri; un esprit –, en krybende, servil Aand; imitateur –, slavisk Efterligner; traducteur –, Oversætter, som binder sig altfor nøie til Bogstavet.

Servilement, *ad.* paa en slavisk, krybende Maade; altfor nøiagtigt, altfor bogstaveligt.

Servilisme, *m.* slavisk, servilt Sindelag; Tilbøielighed til blind, slavisk Lydighed.

Serviliste, *m.* Tilhænger af den slaviske Lydighed; servil Charakteer.

Servilité, *f.* Trællesind; lav, krybende Aand; slavisk, bogstavelig Nøiagtighed.

Servion, *m.* (Sal.) Saltrage.

Servir, *v. a.* tjene; opvarte, pleie; staae i Ens Tjeneste; betjene; dække Bord; sætte Mad paa Bordet; rette an, lægge for; arbeide for En; forsyne En; hjælpe, understøtte; staae bi; *v.n.* gjøre Tjeneste; staae i Krigstjenesten; tjene som, træde i Stedet for (de); være nyttig til, være bestemt til (à); *v.pr.* bruge, betjene sig af; il y a dix ans qu'il me sert, i ti Aar har han tjent mig; – son ami malade, pleie sin syge Ven; – le roi, staae i Kongens Tjeneste; – Dieu,

dyrke Gud; il n'a jamais servi, han har aldrig gjort Tjeneste, staaet i Krigstjenesten; – une pièce de canon, betjene en Kanon; – une pompe, betjene en Sprøite; – le dîner, anrette Middagsmaden; – un dîner, give et Middagsmaaltid; – à boire à q., skænke i for En; cet épicier sert notre maison, denne Urtekræmmer leverer til vort Huus; – ses amis, staae sine Venner bi; *prov.* – à q. un plat de son métier, blive sin Charakteer tro i hvad man gjør el. siger, handle imod En overeensstemmende med sit Sindelag; – q. à plats couverts, skade En hemmeligt; – q. sur les deux toits, være ivrig i at vise En Tjeneste, forskaffe En Leilighed til let at opnaae sit Ønske; .... il m'a servi *d'*interprète, han har tjent mig som Tolk; il m'a servi *de* père, han har staaet mig i Faders Sted; *fig.* og *fa.* – *de* couverture, tjene til Paaskud; – *de* jouet, *de* marotte, *de* plastron, tjene til Skive for en Andens Spot el. Angreb; *à* quoi sert-il? el. que sert-il? hvortil nytter det? cela ne me sert *à* rien aujourd'hui, det nytter mig ikke til Noget idag; cela ne lui sert *de* rien, det nytter ham aldrig til Noget (ne servir med *à* foran rien vækker Begreb om noget Øieblikkeligt el. Forbigaaende; ne servir med *de* foran rien, vækker Begreb om noget stedsevarende Ubrugbart); *prov.* cela sert comme un cautère, comme un emplâtre sur une jambe de bois, comme une cinquième roue à un carrosse, det nytter, som det femte Hiul til en Vogn; il n'y a qu'un mot qui serve, bestem Dem; el. hvad jeg siger Dem er mit Sidste.

Servis, *m.* (Féo.) Lehnsafgift; *v.*

Servite, *m.* Servitermunk.

Serviteur, *m.* Tjener, Opvarter; – de l'État, Statstjener; c'est un grand – de Dieu, det er et meget gudfrygtigt Menneske; j'ai toujours été – de votre père, jeg har altid været Deres Fader hengiven (*v.*); je suis votre – (el. votre –, undertiden blot –), Deres Tjener (Hilsen i Forbigaaende); jeg er ikke af Deres Mening, jeg siger Tak for mig (*iron.* og *fa.*); – à la danse, jeg har sagt Farvel til Dandsen (*fa.*).

Servitude, *f.* Trældom, Livegenskab; Tvang; (Jur.) Forpligtelse, Servitut; il est obligé de s'y rendre tous les jours, c'est une grande –, han er nødsaget til at gaae derhen hver Dag, det er en stor Tvang; il y a de fâcheuses –s sur cette maison, der hæfter slemme Forpligtelser (Servituter) paa dette Huus.

Ses, *a. poss. pl. m.* og *f.* hans, hendes, dens, dets; sine.

Sésame, *m.* (Bot.) Bignonie, Sesamee. [Sesambeen, Linsebeen.

Sésamoïde, *a. m.* (An.) os –s,

Sescuple, *a.* een en halv Gang saa stor. [Skjermplante.

Séséli, *m.* (Bot.) Bjergfennikel,

Sesquialtère, *a.* (Math.) indeholdende en anden Størrelse halvanden Gang.

Sesqui-double, *a.* (Math.) raison –, Forhold, hvis ene Led indeholder det mindre halvtredie Gang.

Sesse, *f.* Bind om en Turban; Vandskovl, Øser.

Sessile, *a.* (Bot.) siddende (om Blade el. Blomster, hvis Stilk er meget kort og neppe synlig).

Session, *f.* Forsamling, Møde; Tid, hvori en Forsamling varer; Artikel, som indeholder Forhandlingerne i et Kirkemøde.

Sesterce, *m.* (Anc.) Sestercie (romersk Mynt); petit –, omtr. 6½ ß.; grand –; tusinde smaa Sestercier.

Séta, *m.* Svinebørste; Pensel af Vildsvinebørster.

Sétacé, e, *a.* (Bot.) børsteformig.

Séteux, se, *a.* (Bot.) besat med Børster. [børsteformige Følehorn.

Séticorne, *m.* (H. n.) Insect med

Sétier, *m.* gammel fransk Maal for Korn og flydende Varer; for Kornvarer: omtr. 2 $\frac{9}{10}$ Kubikfod (Hektolitre); for flydende Varer: omtr. en Pægel. [ceum; Fontanelle.

Séton, *m.* (Chir.) Haarsnor, Seta-

Seuil, *m.* Dørtærskel.

Seuillet, *m.* (Mar.) Bøssebænk, Toug, som beklæder den nederste Deck af en Stykport.

Seul, e, *a.* ene, alene; eneste; *s. m.* Eneste; un – homme, et eneste Menneske; un homme –, et Menneske, som er alene, uden Selskab; la – pensée, den blotte Tanke; être – au

monde, ſtaae ene i Verden, have hver-ken Slægt el. Venner; vivre – dans le monde, leve for ſig ſelv, ikke om-gaaes med Nogen; *prov.* cela va tout –, det gaaer af ſig ſelv, det er let at gjøre; (Mus.) voix –e, Soloſtemme.

Seulement, *ad.* kun, blot; idet-mindſte; først; ne pas –, ikke engang; non– –, ikke alene, men o. ſ. v.; nous serons trois –, vi ſkulle kun være tre; dites–lui – un mot, ſiig ham blot et Ord; le courrier est – arrivé d'au-jourd'hui, Poſten er først kommen idag; il n'a pas – été malade, han har ikke engang været ſyg.

Seulet, te, *a.* alene (bruges kun i paſtoral Poeſi).

Sève, *f.* Saft i Træer og Planter; *fig.* ungdommelig Kraft; Styrke; Fynd.

Sévère, *a.* ſtreng; alvorlig; haard, barſk; *m.* det Strenge; det Alvorlige; juge –, ſtreng Dommer; style –, al-vorlig Stiil; un – destin', en haard Skjæbne; une beauté –, en Skjønhed med ſtarpe, regelmæssige Træk. [haardt.

Sévèrement, *ad.* ſtrengt; alvorligt,

Sévérité, *f.* Strenghed; Haardhed; ſtreng Alvorlighed; user de –, anvende Strenghed. [Planteſaften i Omløb.

Séveux, se, *a.* tjenende til at bringe

Sévices, *m.pl.* (Pal.) Mishandling (imod en Ægtefælle, imod Børn el. et Tjeneſtgtyende).

Sévir, *v.n.* gaae ſtrængt el. haardt tilværks; tillade ſig Mishandling imod Paarørende el. Tjeneſtefolk; il faut – contre cet abus, man maa gaae frem med Strenghed imod denne Misbrug.

Sevrage, *m.* et Barns Afvænnen fra Bryſtet; Tiden, ſom dertil med-gaaer; l'enfant est en –, Barnet væn-nes af.

Sevrer, *v. a.* vænne fra Bryſtet; (om Dyr) tage fra Moderen; (om Aflægger) afſkjære fra Moderplanten; *fig.* berøve, ſtille ved; *v. pr.* vænne ſig af med; berøve ſig; on l'a –é des avantages de sa place, man har afſkaaret ham Fordelen af hans Em-bede; se – des plaisirs du monde, udelukke ſig fra Verdens Glæder.

Sevreuse, *f.* Fruentimmer, ſom væn-ner et Barn fra Bryſtet.

Sexagénaire, *a.* tredſindstyveaarig; *m.* Menneſke paa tredſindstyve Aar.

Sexagésimal, e, *a.* (Math.) ſom har 60 til Nævner; *pl. m.* –maux.

Sexagésime, *f.* Søndag Sexage-ſima, Søndag før Faſtelavn.

Sexangulaire, *a.* ſervinklet.

Sexangulé, e, *a.* dannet af ſex Vink-ler.

Sexcénaire, *a.* ſom er ſex hundrede i Tallet.

Sexcentésime, *a.* (Arith.) indehol-dende ſex hundrede Dele; *m.* en Stør-relſe, ſom indeholder ſex hundrede Dele.

Sexdenté, e, *a.* (H. n.) ſextandet.

Sexdigitaire, *a.* ſexfingret; *s.* Per-ſon, ſom har ſex Fingre.

Sexdigital, e, *a.* ſom har ſex Fingre el. ſex Tæer; *pl. m.* –taux.

Sexe, *m.* Kjøn; le beau –, el. blot le –, Kjønnet, det ſmukke Kjøn, Fruen-timrene.

Sexennal, e, *a.* ſexaarig, indtræf-fende hvert ſjette Aar; *pl. m.* –naux.

Sexennalité, *f.* Sexaarighed.

Sextant, *m.* (Astr.) Sextant, aſtro-nomiſt Inſtrument beſtaaende af Sjet-tedelen af en Cirkel.

Sexte, *f.* (Égl.) Bøn, hørende til Dagens ſjette Time (i den catholſke Kirke); (Mus.) ſjette Tone i Tone-ſtigen; *m.* (Jur.) ſjette Bog af De-cretalerne.

Sextidi, *m.* ſjette Dag af en De-cade efter den franſke republicanſke Calender.

Sextil, e, *a.* (Astr.) aspect –, to Planeters Stilling imod hinanden i en Afſtand af 60 Grader; année –e, Skudaar (ſ. année bissextile).

Sextule, *m.* (Pharm.) Sjettedeel af to Lod, fire Skrupler.

Sextuple, *a.* ſexdobbelt; *m.* det Sex-dobbelte.

Sextupler, *v.a.* fordoble ſex Gange.

Sexuel, le, *a.* betegnende Kjønnet; henhørende til Kjønnet; parties –les, Kjønsdele; instinct –, Kjønsdrift.

Sfumato, *m.* (Peint.) blød Maneer at male paa, hvis ubeſtemte Omrids kun træder tydeligt frem i Afſtand; *ad.* peindre –, male med blødt, ube-ſtemt Omrids.

Sgrafitto, *m.* (Peint.) Slags Teg-ning paa en Muur, ſom man har givet et graat Anſtrøg.

Shako, *m.* Schako, Hovedbeklæd-ning for Infanteriet.

Shall, ſ. châle.

Shérif (sh udt. ch), *m.* Sherif, Land-foged i Engelland, Politiøvrighed.

Si, *conj.* derſom, hvis, forudſat at (i d. Betydn. bruges d. Conjunction aldrig med le fut. el. Tider af le condit., med Undt. af det andet passé du cond., ſom undertiden bruges for Vellyds Skyld efter si iſtedetfor et plus-que-parf.); om (i d. Betydn. kan det efterfølgende Verbum ſtaae i le fut. og le condit.); si vous partez, il vous suivra, derſom De reiſer, følger han Dem; il viendra, s'il (foran Pronomet il, apoſtropheres Vocalen i si) fait beau, han kommer, ſaafremt at det bliver godt Veir; il aurait réussi, s'il eût été plus modéré, det vilde være lykkedes ham, hvis han havde været mere maadeholden; je ne sais pas, s'il viendra, jeg veed ikke, om han kommer; dites-moi, si vous irez là, ſig mig, om De gaaer derhen; si ce n'est, undtagen; hvis det ikke er formedelſt; il vous ressemble, si ce n'est qu'il est plus petit, han ligner Dem, undtagen at han er mindre; si ce n'était la crainte de vous déplaire, je ferais telle chose, hvis det ikke var at jeg frygtede for at mishage Dem, ſaa vilde jeg gjøre det el. det; si tant est que, hvis det er ſandt at o.ſ.v.; si efter et bruges undertiden i Stedet for imidlertid, ikke deſtomindre, og i d. Betydn. falder aldrig i bort foran il: il est brave et vaillant, et si il est doux et facile, han er kjæk og tapper og dog er han blid og føielig (*v.*); que si bruges undertiden i Stedet for si: que si vous venez me dire, derſom De ſalder paa at ſige mig;... for at undgaae at gjentage si bruges *que*, der da fordrer det følgende Verbum i le subj.: s'il revenait et *qu'il* le redemandât etc., derſom han kom tilbage og gjenfordrede det; .... *s. m.* et Derſom, en Betænkelighed, en Feil; (Mus.) ſyvende Node i Toneſtigen; il a toujours un si ou un mais, han har altid et Derſom el. et Men; voilà un bon cheval, il n'y a point de si, der ſeer De en ſmuk Heſt, der er ingen Feil ved den; quel si trouvez-vous? hvad Betænkelighed finder De derved; *prov.* avec un mais et un si, on mettrait en bouteille tout Paris, med et Men og et Derſom, kan man gjøre Alt muligt; .... *ad.* ſaa; i den Grad; hvor meget; hvor end; jo! (i Modſætning til non el. til Svar paa et negtende Spørgsmaal) il n'est pas si riche que vous, han er ikke ſaa rig, ſom De; il est si entêté, han er ſaa egenſindig; il est si savant qu'on le cite pour modèle, han er i den Grad lærd, at man nævner ham ſom Mynſter; vous savez si je vous aime, De veed, hvor høit jeg elſker Dem; si petit qu'il soit, hvor lille han end er; n'y avez-vous pas été? har De ikke været der? si! jo! vous dites que non, et je dis que si, De ſiger nei, og jeg ſiger jo!... si fait, *loc. ad.* jo viſt, tvertimod; je crois qu'il n'a pas été là; si fait, il y a été, jeg troer ikke, at han har været der; jo viſt har han været der; ...si bien que, *loc. ad.* i den Grad at, ſaa at; la nuit nous surprit si bien que nous nous égarâmes, Mørket overfaldt os, ſaa at vi forvildede os.

Siagonagre, *f.* (Méd.) Gigt i Kindbenene.

Siagonite, *m.* (An.) Kindmuſkel.

Sialagogue, *a.* (Méd.) befordrende Spytudtømmelſe; *m.* Middel dertil.

Sialisme, *m.* (Méd.) ſtærk Spytudtømmelſe.

Siamois, e, *s.* Indvaaner i Siam.

Siamoise, *f.* Bomuldstøi, ſom liz ner det ſiameſiſke.

Sibare, *m.* (Méd.) kræftagtig Hjernebetændelſe.

Sibarite, sibarisme, ſ. sybarite, etc.

Sibérie, *f.* Siberien.

Sibilation, *f.* Piben, Fløiten; Hvislen.

Sibillot, *m.* naragtig Efteraber; Bugtaler (ſ. ventriloque); *p. u.*

Sibon, *m.* (H. n.) afrikanſk, rundhovedet Odderſlange.

Sibylle, *f.* Sibylle, Sandſigerſke; *fig.* og *fa.* vieille –, gammelt, ſprænglærdt el. ondſkabsfuldt Fruentimmer.

Sibyllin, *a. m.* ſibylliniſk; indeholdende Sibyllernes Spaadomme.

Sicaire, *m.* leiet Snigmorder.

Sicamor, *m.* (Blas.) Baand el. Ring i Vaaben.

Siccatif, ive, *a.* (Peint.) ſom har den Egenſkab at tørre; *s. m.* feed Olie, ſom blandes med viſſe Farver, for at de ſnarere kan tørres.

Siccité, *f.* Tørhed.

Sicile, *f.* Sicilien.

Sicilien, ne, *s.* Sicilianer, -inde.

Sicilique, *m.* (Pharm.) Vægt paa 6 Skrupler.

Sicle, *m.* Sekel (en jødisk Mynt); le – d'or, omtr. 4 Rbdlr. 20 ß; le – poids, Sekel-Vægten, omtr. 90 Gran.

Sicomore, *m.* s. sycomore.

Sidéral, e, *a.* henhørende til Stjernerne; *pl.* -raux. [Slagflod, Apoplexi.

Sidération, *f.* (Méd.) pludseligt

Siècle, *m.* Aarhundrede; Tidsalder; meget lang Tid; det verdslige Liv; les -s futurs, de kommende Slægter, vore Efterkommere; il y a un siècle qu'on ne vous a vu, det er en Evighed siden at man har seet Dem; il se retira du –, han trak sig tilbage fra Verden; à tous les -s, aux -s des -s, dans tous les -s des -s, i al Evighed.

Siège, *m.* Stol; Sæde; Kudskesæde, Buk; Dommersæde; Retssal; Retsdistrict; Bispestol; Hovedstad, Hovedsæde; Beleiring; – pliant, Feltstol, Stol til at slaae sammen; – de cannes, Rørstol; le cocher est sur son –, Kudsken sidder paa Bokken; le saint –, le – apostolique, den pavelige Stol; Athènes était le – des beaux-arts, Athenen var Sædet for de skjønne Kunster; mettre le – devant une place, beleire en Fæstning; lever le –, hæve Beleiringen.

Siéger, *v. n.* beklæde et Bispesæde el. den pavelige Stol; have Sæde; la cour de cassation siège à Paris, Cassationsretten har sit Sæde (holdes) i Paris; ce n'est pas là que siège le mal, det er ikke der, at Ondet har sit Sæde; ce n'est pas là que siège la question, det er ikke derom, at Spørgsmaalet dreier sig.

Sien, ne, *pr. pos.* sin, sit, hans, hendes; *s.m.* sin Eiendom; *m.pl.* sine Paarørende; sine Tilhængere; sine Tropper; *fa.* un – ami, en af sine Venner; mettre du – dans qc., give Penge til Noget, bidrage dertil ved sit Arbeide; udsmykke en Fortælling ved egne Opdigtelser; Dieu protège les -s, Gud beskytter dem, der frygte ham; *prov.* chacun le – n'est pas trop, Enhver Sit er ikke for meget; *fa.* faire des siennes, gjøre Spilopper, gjøre dumme Streger, Gavtyvestreger.

Sieste, *f.* Middagssøvn, Middagshvile.

Sieur, *m.* Herre (Slags Titel, som bruges i Retsdocumenter af et Overhoved til en Undergiven, og undertiden som Udtryk af Ringeagt). [udpibe.

Sifflable, *a.* som man kan el. bør

Sifflant, e, *a.* (Gr.) hvislende; lettres -es, hvislende Bogstaver (s, z, ch, j).

Sifflasson, *m.* (H.n.) ung Beccassin.

Sifflement, *m.* Hvislen; Piben; Fløiten; Susen.

Siffler, *v. n.* fløite; pibe; suse, hvine; hvisle; hvæse; *v. a.* fløite en Melodi med Munden; kalde paa En ved at fløite; lære en Fugl at fløite Melodier; *fig.* underrette En om hvad han har at sige el. gjøre; udpibe En; *fig.* og *pop.* – la linotte, kige for dybt i Flasken; drikke sig fuld; sidde arresteret.

Sifflerie, *f.* sagte Piben, Hysen (Tegn paa Mishag).

Sifflet, *m.* Pibe; Ytring af Mishag ledsaget af Piben, Hysen el. Hujen; *fa.* Luftrøret, Aandedrætskanalen; un coup de –, et Stød i Piben; *fig.* s'il n'a point d'autre –, ses chiens sont perdus, hvis han ingen anden Udvei har, vil hans Umage være spildt; couper le – à q., stoppe Munden paa En, bringe En til at tie.

Siffleur, se, *s.* En, som fløiter, piber, el. hvisler; Udpiber; cheval –, stønnende Hest (s. corneur; i d. Betydn. kun *m.*); (H.n.) Slags Advokat; Slags Drossel.

Sifilet, *m.* (H.n.) Paradisfugl.

Sigillaire, *f.* Præg af et Segl.

Sigillation, *f.* (Ant.) Offerdyrenes Mærken af Præsten.

Sigillé, e, *a.* kun i Udtr. terre –, Slags Fidtleer; Bolus.

Sigisbée, *m.* en Kones stadige Galan, Huusvennen (ogs. cicisbée el. cavalier servant). [af Grækernes Σ.

Sigmoïde, *a.* (An.) som har Form

Signage, *m.* (Vitr.) Tegning af en Vindue-Form paa et Bord med sort Kridt, el. paa selve Glasset med Hvidt.

Signal, *m.* Tegn, Løsen; Begyndelse, Exempel; faire un –, gjøre et Tegn, give Signal; *fig.* donner le –, gjøre den første Begyndelse til Noget; *pl.* – aux.

Signalé, e, *p.* beskrevet, nøie angivet; *fig.* mærkelig, udmærket, berømt; ce jour – par tant de victoires,

denne Dag, navnkundig ved saa mange Seirvindinger; il m'a rendu un service –, han har viist mig en udmærket Tieneste.

Signalement, *m.* nøie Beskrivelse af et Menneskes Ydre, Stilbrev.

Signaler, *v.a.* nøie beskrive et Menneskes Ydre; henlede Opmærksomheden paa En; *fig.* lægge for Dagen, udmærke; (Mar.) underrette ved Signaler om, at man bliver et Skib vaer, signalisere; *v. pr.* udmærke sig, gjøre sig berømt; – q. à la police, angive En som mistænkelig for Politiet; – son courage, give Prøver paa sit Mod; – son zèle, lægge sin Iver for Dagen; il signala son règne par de grands exploits, han udmærkede sin Regjering ved store Bedrifter; il brûle de se –, han higer efter at faae Leilighed til at udmærke sig.

Signataire, *s.* En, som har underskrevet et Document, Undertegner.

Signature, *f.* Underskrift; Undertegning; (Impr.) Signatur, Tal el. Bogstav nederst paa et trykt Ark.

Signe, *m.* Tegn, Kjendemærke; Modermærke; Vink; Jertegn; (Astr.) en Tolvtedeel af Ecliptiken el. af Dyrkredsen; il ne donne aucun – de vie, han giver intet Livstegn; *fig.* han lader ikke høre fra sig; en – d'amitié, til Tegn paa Venskab; c'est bon –, det er et godt Tegn; faire – de la main, vinke med Haanden; je lui fis – de venir, jeg vinkede ad ham; se parler par –s, tale med hinanden ved Tegn.

Signer, *v.a.* underskrive, undertegne; bekræfte, besegle; *v.pr.* korse sig, gjøre Korsets Tegn for sig (*fa.*); – son nom, underskrive sit Navn; – un contrat, undertegne en Contract som Contrahent; – à un contrat, underskrive en Contrakt som Vitterligheds Vidne; – le verre, mærke Glas; *fig.* je suis prêt à vous le – de mon sang, jeg er rede til at bekræfte det for Dem med mit Blod.

Signet (udt. signiè), *m.* Baandmærke i en Bog.

Signifère, *m.* (Ant.) Fændrik, som bar Keiserens Billede i de romerske Legioner.

Signifiant, e, *a.* betegnende; betydningsfuld; cela est très- –, det er meget betydningsfuldt; cette plaisanterie est peu –e, det er en flau Skjemt.

Significatif, ve, *a.* betegnende. udtryksfuld;

Signification, *f.* Betydning; (Pal.) Bekjendtgjørelse af en Dom; Udskrift af samme.

Significativement, *ad.* paa en tydeligt betegnende el. udtryksfuld Maade.

Signifier, *v.a.* betegne, betyde; tilkjendegive; meddele, kundgjøre ved Retsbetjente; ce que vous dites ne signifie rien, hvad De siger, har Intet at betyde, leder til Intet; je vous ai –é mon intention, jeg har ladet Dem vide hvad jeg har til Hensigt.

Siguette, *f.* (Man.) Slags Kapsun af Jern med Tænder som en Sav.

Sil, *m.* mineralsk Jordart, hvoraf de Gamle erholdt en rød el. guul Farve.

Silence, *m.* Taushed, Stilhed; (Mus.) Pause, Tegn, hvorved samme angives; observer le –, iagttage Taushed; garder un profond –, iagttage en dyb Taushed; faire –, tie; faites faire –, bring dem til at tie; imposer – à q., paabyde En Taushed; passer qc. sous –, forbigaae Noget med Taushed, ikke tale derom; faire qc. dans le –, gjøre Noget hemmeligt, i Stilhed.

Silenciaire, *m.* (Ant.) Officeer, som paabød Taushed, som tilveiebragte Stilhed; Munk af en Orden, der iagttog Taushed (Trappist).

Silencieusement, *ad.* i Taushed, taust, i al Stilhed.

Silencieux, se, *a* taus, ordknap; rolig, stille.

Silène, *m.* (H. n.) Dovendyr fra Ceylon; Slags Dagsværmer; *pl.* gamle Satyrer.

Silésie, *f.* (Géogr.) Schlesien; *m.* tyndt Schleslærred.

Silex, *m.* (Minér.) Flintesteen.

Silhouette, *f.* Silhouet, Skyggeride, Skyggebillede.

Silhouetter, *v.a.* aftage Skyggebilleder.

Silhouetteur, *m.* En, som udklipper el. tegner Skyggebilleder.

Silice, *f.* (Minér.) Kiseljord.

Siliceux, se, *a.* indeholdende Kiseljord.

Silicule, *f.* (Bot.) Smaaskulpe, som er lige lang og bred.

Siliculeux, se, *a.* (Bot.) hvis Frugt indeholdes i en Smaaskulpe; *s. f.* Plante, som bærer Smaaskulper.

Silique, *f.* (Bot.) Storskulpe (som er meget mere lang end bred).

Sillage, *m.* (Mar.) Kjølvand, Fart; faire bon (grand) –, ſtyde en god, dygtig Fart; doubler le – d'un autre vaisseau, ſeile ſtærkere end et andet Skib, ſeile det forbi; (Min.) Forlængelſe af en Steenkulsaare; (An.) Forlængelſe af en Aare. [græſt Digt.

Sille (udt. sile), *m.* (Anc.) bidende

Sillé, e, *a.* (om Heſte) ſom har hvide Haar i Øienbrynene. [*p. u.*

Sillée, *f.* (Mar.) Spor af et Skib;

Siller, *v. n.* (Mar.) ſtyde Fart; *v.a.* (Fauc.) ſye Øienlaagene til paa en Rovfugl, for at den ikke ſkal ſlaae ned.

Sillet, *m.* Elfenbeens Strengebræt paa en Fiolin.

Sillon, *m.* Fure; Spor; Rynke, Stribe; Ridſe, Sprække; *pl.* Agre, Marker; *fig.* faire son –, udføre ſin Daggjerning; *prov.* c'est un bœuf qui fait bien son –, det er et almindeligt Menneſke, men en utrættelig Arbeider. [(H.n.) lille Fiirbeen.

Sillonné, e, *p.* furet, rynket; *s. m.*

Sillonner, *v.a.* affætte Furer, pløie; *fig.* efterlade Spor; gjennemkrydſe, gjennemſeile; rynke. [opbevares.

Silo, *m.* Jordgrube, hvori Korn

Silphe, silphide, ſ. sylphe, etc.

Silure, *m.* (H. n.) Malle (Slags Fiſk).

Silvain, *n. pr. m.* Skovgud, Skovtrold; *s. m.* (H.n.) Skovfugl (ogſ. *a. oiseaux* –s).

Silve, *f.* Digt, forfattet i Øieblikkets Begeiſtring; *pl.* Samling af blandede latinſke Digte.

Silvestre, *a.* landlig, henhørende til Skoven; (Bot.) vildtvoxende.

Silvie, *f.* (Bot.) Skovanemone.

Simagrée, *f.* paataget Udſeende; affecteret Lade; *pl.* affecterte Gebærder, Grimacer; *fa.*

Simaise, *f.* ſ. cymaise.

Simarouba, *m.* (Bot.) Simarube, Træart (Rutacee); (Pharm.) Bark af ſamme, ſom bruges til at ſtille Blodgang.

Simarre, *f.* lang Fruentimmerkjole med Slæb (*v.*); feſtlig Embedsdragt, ſom Parlamentsherrer og andre høie Embedsmænd bære under den vide Overkjole. [at beſkrive ſtore Cirkler med.

Simbleau, *m.* (Charp.) Snor til

Simblot, *m.* (Tiss.) Trending til blommede Tøier.

Similaire, *a.* eensartet, ligeartet.

Similarité *f.* Eensartethed.

Similitude, *f.* Lighed; (Math.) Ligedannethed; (Rhét.) Lignelſe (*p. u.*).

Similor, *m.* Metal, ſammenſat af Kobber og Zink, Tombak, Scmidor.

Simoniaque, *a.* erholdt ved Kjøb el. Beſtikkelſe; begaaende Simoni; bortgivende geiſtlige Embeder imod Skjænk el. Gave; *s.* En, ſom begaaer Simoni.

Simonie, *f.* Bortgivelſe el. Modtagelſe af geiſtlige Embeder imod Skjænk el. Gave; Aager med geiſtlige Embeder el. Værdigheder.

Simple, *a.* enkelt; eneſte; *fig.* uden Prydelſe, ſimpel, ligefrem; let fattelig; uden Forſtillelſe, uden Ondſkab, oprigtig; eenfoldig, troſkyldig; bâtiment –, enkelt Bygning med een Rad Værelſer; fleur –, enkelt Blomſt, med en enkelt Rad Blomſterblade; il n'a qu'un – valet, han har kun en eneſte Tjener; – religieux, Munk uden ſæreget Embede i ſin Orden; – prêtre, ſimpel Præſt uden Præbende; – soldat, gemeen Soldat; – gentilhomme, flet og ret Adelsmand uden Titel; un habit –, en hverdags Kjole uden Prydelſer; une méthode très –, en meget let fattelig Methode; c'est tout –, det er ganſke ligefrem; soyez –s comme les colombes, være fromme ſom Duer; je ne suis pas si – que de me fier à lui, jeg er ikke ſaa eenfoldig at ſtole paa ham; .... *s. m.* det Enkelte; (Rhé.) det Simple, det Kunſtloſe; (Écr.) den Eenfoldige; (Mus.) Themaet i et Muſiknummer; (Méd.) Lægeurt (iſær i *pl.*).

Simplement, *ad.* ſimpelt, uden Prydelſer; tarveligt; uden Forſtillelſe, reent ud, oprigtigt; ene og alene, blot; uden Forbehold; être mis –, være klædt ſimpelt, tarveligt; agir –, handle ærligt, uden Omſvøb; il faut – s'entendre, man maa kun forſtaae hinanden.

Simplesse, *f.* naturlig Ligefremhed, aaben, ærlig Godmodighed; bruges kun i Udtr. il ne demande qu'amour et –, han forlanger kun at leve i Fred og Ro, kjærlig og godmodig Omgang.

Simplicité, *f.* Enkelthed (Did.); Simpelhed, Tarvelighed i Klædedragt; Oprigtighed; Eenfoldighed, Troſkyl-

bighed; Dumhed (kun i d. Betydn. bruges det i *pl.*); – de mœurs, Simpelhed, Reenhed i Sæder; c'est une grande – de croire cela, det er meget Enfoldigt at troe Sligt; il ne dit que des –s, han siger kun Dumheder.

Simplicorne, *m.* (H.n.) Insect med enkelte Følehorn.

Simplification, *f.* Simplificering; klar og simpel Fremstilling, Tydeliggjøren.

Simplifier, *v. a.* simplificere; gjøre mindre forviklet; tydeliggjøre.

Simulacre, *m.* Billede, Afgudsbillede; Skyggebillede, Blændværk (især i Forbindelse med vain); forstilt Efterligning; adorer des –, tilbede Afgudsbilleder; ce sont de vains –s, det er tomme Skyggebilleder; un roi faible est un – de roi, en svag Konge er kun et Skyggebillede af en Konge; un – de débarquement, en forstilt el. en efterlignet Landgang.

Simulation, *f.* (Prat.) svigagtig Forstillelse, hyklet Skin; *p. u.*

Simulé, e, *p.* og *a.* forstilt, strømtet, opdigtet; vente –e, Salg pro forma; paix –e, hyklet Fred.

Simuler, *v. a.* forstille, gjøre Noget paa Skrømt; efterligne; – une vente, sælge Noget paa Skrømt, foretage en Auction pro forma; – une bataille, efterligne et Slag; – les écritures de q., efterligne Ens Skrift.

Simultané, e, *a.* samtidig; enseignement –, Undervisning, som meddeles Alle paa een Gang.

Simultanéité, *f.* Samtidighed, Begivenhedernes Indtræffen til een og samme Tid.

Simultanément, *ad.* paa een og samme Tid, i eet og samme Øieblik, paa eengang.

Sinaïte, *a.* kommende fra Bjerget Sinai; *s.* Beboer af Bjerget Sinai.

Sinapi, *m.* (Bot.) Sennepsplante.

Sinapisé, e, *p.* (Pharm.) blandet med Sennepsdeig.

Sinapiser, *v. a.* lægge et Sennepsplaster paa.

Sinapisme, *m.* (Méd.) Sennepsplaster.

Sincère, *a.* oprigtig; paalidelig; ægte; il est – dans ses discours, han er oprigtig i sin Tale; une amitié –, et oprigtigt Venskab; le texte de cet ouvrage est –, Texten i dette Arbeide er ægte.

Sincèrement, *ad.* oprigtigen.

Sincérité, *f.* Oprigtighed; parler à q. avec –, tale oprigtigt med En.

Sincipital, e, *a.* (An.) henhørende til Issen.

Sinciput, *m.* (An.) Issen.

Sindon, *m.* (Chir.) Væle af Charpi; (Égl.) Christi Ligklæde.

Sinécure, *f.* Sinecur, Plads, som giver Indtægt uden at medføre Arbeide.

Sinécuriste, *m.* En, som har Indtægten af et Embede uden at udføre sammes Arbeide.

Singe, *m.* Abe; *fig.* Efteraber; (Méc.) Storkesnabel (pantographe); Vippe, Kran; il est laid comme un –, il a le visage d'un –, han er grim som en Marekat, han seer ud som en Abe; *prov.* payer en monnaie de –, spise sine Creditorer af med tom Snak.

Singer, *v. a.* efterligne, efterabe; *fa.*

Singeresse, *s. f.* Efteraberske (*p. u.*); *a. f.* efterabende.

Singerie, *f.* Abekattestreg, Narrestreg; latterlig el. slavisk Efterligning.

Singeur, *m.* Efteraber; *p. u.* Snor.

Singler, *v. a.* (Arch.) maale med

Singulariser, *v. a.* udmærke ved Særheder, gjøre til Nar; *v. pr.* udmærke sig ved Særheder.

Singularité, *f.* Besynderlighed; Særhed (i d. Betydn. ogs. i *pl.*).

Singulier, ère, *a.* særegen; sjelden, udmærket; besynderlig; sær; sælsom, underlig; sa conduite est tout-à-fait –ère, hans Opførsel er ganske besynderlig; il a une piété –ère, han er af en sjelden, udmærket Fromhed; c'est un homme –, det er et sært, underligt Menneske; combat –, Duel, Tvekamp; (Gr.) le nombre –, el. le –, Enkelttallet.

Singulièrement, *ad.* i Særdeleshed, især, fornemmelig, i høi Grad; besynderligen, sært, underligen; uforklarligen; ses fils, et – l'aîné, ne jouissent pas d'une bonne santé, hans Sønner, og især den Ældste, have ingen god Helbred; il s'habille –, han klæder sig besynderligen, sært; il s'est conduit – dans cette affaire, han har opført sig uforklarligt i denne Sag.

Singultueux, se, *a.* (Méd.) foraarsagende Hulken, ledsaget af Hulken.

Sinistre, *a.* ulykkelig, ildevarslende, uheldsvanger; skummel, ondskabsfuld,

farlig; *s.m.* Tab el. Ulykke, som kan befrygtes; Søskade, Skibbrud, Ildsvaade. [en ildevarslende Maade.

Sinistrement, *ad.* ugunstigen, paa

Sinon, *conj.* ellers, hvis ikke, i andet Fald; undtagen; cessez de m'en parler, – je me retire, hør op at tale til mig derom, hvis ikke gaaer jeg min Vei; je ne sais rien, – qu'on dit etc., jeg veed Intet, undtagen at man siger o.s.v.

Sinople, *m.* (Blas.) grøn Farve i Vaaben; (Minér.) grønagtigt Kridt.

Sinoplie, *f.* (Méd.) styrket Vædske i Ledemodene hos Gigtsvage.

Sinué, e, *a.* (Bot.) bugtet, udhulet (om Blade).

Sinueux, se, *a.* bugtet, slynget, krummet; (Chir.) ulcère –, smalt, dybt og bugtet Saar.

Sinuosité, *f.* Bugt, Krumning, Sving, Bøining.

Sinus (s udt.), *m.* (Math.) Sinus, lodret Linie fra en Bue ned til sammes Radius; (Chir.) Pose el. Fordybning i en Byld el. et Saar; (An.) Huulhed; – frontaux el. sourciliers, Huulheder i Pandebenet over Næsen el. Øienbrynene.

Siphilis (*Ac.* syphilis; s udt.), *f.* (Méd.) venerisk Sygdom.

Siphilitique, *a.* venerisk.

Siphon, *m.* Hævert; Sugerør; (Mar.) Skypompe, Vandhvirvel (tiphon, trombe).

Sire, *m.* Sire, Deres Majestæt (i Tiltale til Konger el. Keisere, og i Svar til samme efter oui! el. non!); forh. Herre, naadige Herre; *fa.* c'est un pauvre –, det er en usel Stakkel (uden al Dygtighed el. Anseelse); *plais.* oui, beau –, ja, skjønne Herre!

Sirène, *f.* fabelagtigt Uhyre, halv Kvinde, halv Fisk, som ved sin Sang lokkede de Forbiseilende ind mellem Siciliens Skjær; *fig.* fortryllende, forførerisk Kvinde.

Siriase, *f.* (Méd.) Solstik. [stjernen.

Sirius (s udt.), *m.* (Astr.) Hunde-

Siroc (c udt.) el. **siroco**, *m.* Sirokovind, Sydøstvind i Middelhavet.

Sirop (p stumt), *m.* Sirup; Saft af Frugter henkogt med Sukker; – de groseille, Ribssaft; (Sucr.) femte Kjedel, hvori Sukkeret styrknes. [*p. u.*

Siroper, *v. a.* blande med Sirup; **Siroter**, *v. a.* og *n.* drikke langsomt, med Vellyst; nippe; *fa.*

Sirsacas, *m.* ostindisk Bomuldstøi.

Sirtes el. bedre **syrtes**, *f.pl.* Skjær, sandige Rif paa Afrikas Kyster; bevægelige Sandbanker.

Sirupeux, se, *a.* sirupartet, klæbrigt.

Sirvente el. **sirvante**, *m.* gammel satirisk Trubadursang; undertiden: Lovsang el. erotisk Kvad.

Sis, e, *p.* (Prat.) beliggende; maison –e rue de la Harpe, Huus beliggende i Gaden de la Harpe.

Sison, *m.* (Bot.) fladkjærnet Skjærmplante, Vandpastinak; Slags Sukkerrod.

Sister, *v. a.* (Dr.) – en justice, indstævne for Retten (*v.*); *v.pr.* indstille sig; *inus.*

Sistre, *m.* (Ant.) ægyptisk musikalsk Instrument, bestaaende af en Halvcirkel af Metal med Tverstænger; nu: et Strengeinstrument, en Slags Zitar.

Sisymbre, *m.* (Bot.) Brøndkarse, Vandkarse.

Site, *m.* Beliggenhed af et Landskab, Egn, Situation; (H.n.) – aranéeux, Edderkops Spind. [mesedler kastedes.

Sitelle, *f.* (Ant.) Urne, hvori Stem-

Siticien, *m.* (Ant.) Fløitespiller ved Sørgehøitider. [ringsmidlerne.

Sitiologie, *f.* (Méd.) Lære om Næ-

Sitôt, *ad.* saa snart; s.tôt. [chepot).

Sittelle, *f.* (H.n.) Spætmeise (tor-

Situation, *f.* Beliggenhed af en By, et Huus, en Have o. desl.; Stilling, Tilstand; Sindsstemning; interessant dramatisk Moment i et Skuespil; changer de –, skifte Stilling; il se trouve dans une triste –, han befinder sig i en sørgelig Stilling.

Situer, *v. a.* anlægge (med H. til Omgivelserne); bruges almindeligen kun i l'inf. og i le part.: être bien –, mal –, være godt beliggende, slet beliggende; – au nord, beliggende imod Nord. [s. s. sitelle.

Situle, *f.* (H.n.) Vandsnog; (Ant.)

Six, *a.n.* sex; sjette; *s. m.* Sextal; den Sjette; Sex i Kort; sjette Dag; sjette Maaned; Charles –, Carl d. sjette; le – du mois, den sjette i Maaneden; le – janvier, den sjette Januar; elle est dans son –, hun er i den sjette Maaned af sit Svangerskab; double-six, (i Dominospil) Tærning, som har to Sexer; (Mus.) mesure

six-quatre, sex Fjerdedeels Takt; mesure à six-huit, sex Ottendedeels Takt.

Sixain (x udt. z), *m.* sexliniet Vers; Æfte, som indeholder fem andre; un - de cartes, et halvt Dusin Spil Kort; (Ép.) un - d'épingles, en Pakke Knappenaale, indeholdende 6000 Stkr.

Six-doigts, *m.* (Pê.) stormaskет Fiskegarn (solle).

Sixième (x udt. z), *a. n. ord.* sjette; *s.m.* sjette Dag; Sjettedeel; Elev af sjette Classe; *s.f.* sjette Classe; (Jeu) sex Kort, som følge efter hinanden i samme Farve, Sextener.

Sixièmement (x udt. z), *ad.* for sjette.

Sixte, *f.* (Mus.) Interval indeholdende to Toner i sex Graders Afstand af Tonestigen.

Sizerain, *m.* (H. n.) lille Sisgen.

Sizette, *f.* (Jeu) Sexkort, som spilles af Sex.

Slabre, *f.* (Mar.) lille Baad, brugelig til Sildefangst.

Sloop (oo udt. ou), *m.* (Mar.) Skib med een Mast, Slup; lille Krigsskib under 20 Kanoner; - de guerre, stor Korvet.

Smaragdin, e, *a.* smaragdfarvet, smaragdgrøn.

Smarder, *v. a.* omhakke Jorden første Gang om Vinranken; *p. u.*

Smectite, *f.* (Minér.) Sæbesteen, Fedtsteen.

Smille, *f.* (Maç.) tvespidset Hammer.

Smiller, *v.a.* (Maç.) tilhugge Sandsteen med Spidshammeren.

Smogleur, *m.* Smugler, Snighandler; lille engelsk Snighandler-Skib.

Sobre, *a.* maadeholden i Spise og Drikke, tarvelig, ædruelig; *fig.* besteden, forsigtig, maadeholden; un repas -, et tarveligt Maaltid; - en paroles, besteden, forsigtig i sin Tale; - de louanges, maadeholden i sin Roes.

Sobrement, *ad.* tarveligt, ædrueligt, maadeholdent; *fig.* forsigtigt, bestedent, tilbageholdent.

Sobriété, *f.* Tarvelighed og Ædruelighed, Maadeholdenhed i Mad og Drikke; *fig.* Forsigtighed, Maadehold.

Sobriquet, *m.* Øgenavn.

Soc, *m.* Plougjern.

Soccage, *m.* (Sal.) Tid, Saltdanelsen medtager.

Soccolant, *m.* Franciskanermunk.

Sociabilité, *f.* Selskabelighed.

Sociable, *a.* selskabelig, omgængelig.

Sociablement, *ad.* paa en selskabelig Maade; omgængeligt.

Social, e, *a.* angaaende et Selskab, Selskabelighed, el. det borgerlige Samfund, henhørende til samme; la vie -e, det selskabelige el. sociale Liv; les rapports -aux, Samfundsforholdene; (Com.) la raison -e, et Handelsforbunds Firma; (Anc.) la guerre -e, Bundsforvandtekrigen under Marius og Sulla; *pl.m.* sociaux.

Socialement, *ad.* i Samfundets Aand, efter den selskabelige Orden.

*Socialisme, *m.* ny Samfundsorden, baseret paa Fællesskab i Eiendom eller paa Eiendomsligheд.

Socialité, *f.* det selskabeligt dannede Menneskes fuldendte Tilstand.

Socier, *v. a.* indgaae Forbund med Nogen; *v. n.* stemme sammen, leve sammen paa en god Fod; *v.*

Sociétaire, *s.* Medlem af et el. andet Samfund (især et literairt, musikalsk el. dramatisk); ogs. *a.* artiste - de la comédie française, Skuespiller ved det franske Theater i Paris og tillige Medlem af Bestyrelsen.

Société, *f.* Selskab; Samfund, Forening; Selskabelighed; Omgang; - littéraire, literairt Samfund; - savante, lærdt Selskab; la haute -, de Fornemmes Selskab; il n'y a point de - dans cette ville, der er ingen Selskabelighed i denne By; je trouve beaucoup d'agrément dans sa -, jeg finder megen Behagelighed i hans Omgang.

Socinianisme, *m.* Socinianernes Lære og Tilhængere, der negte Mysterierne og især Jesu Guddom.

Socinien, ne, *s.* Tilhænger af Socinianismen.

Socle, *m.* (Arch.) Fodstykke til Billedstøtter, Vaser o. desl.; Sokkel.

Socque, *m.* Munke-Træsko; Galosche, Oversko; (Ant.) lav Sko, som brugtes af Skuespillere i Komedien; *fig.* Lystspilfaget.

Socquement, *m.* (Sal.) Saltpandens Udtagen af Ovnen.

Socratique, *a.* sokratisk, eiendommelig for Socrates, overeensstemmende med hans Lære; amour -, reen Kjærlighed.

Soda, *m.* (Bot.) Sodaplante; (Méd.) Hovedsmerte; brændende Mavesmerte.

Sodium (u udt. o), *m.* (Chi.) metallisk Substants, som danner Grundstoffet i Sodaen.

Sodomie, *f.* Sodomiteri, unaturlig Tilfredsstillelse af Kjønsdriften.

Sodomite, *m.* Sodomit, En, som paa unaturlig Maade tilfredsstiller Kjønsdriften.

Sœur, *f.* Søster; Klosterfrøken, Nonne; (Jur.) – de père et de mère, – germaine, kjødelig Søster; – de père, – consanguine, Søster paa Fædrene Side; – de mère el. – utérine, Søster paa mødrene Side; *fa.* demi–, Halvsøster; – naturelle el. bâtarde, naturlig, uægte Søster; – de lait, Fostersøster; belle– –, Svigerinde; sœurs de la charité, barmhjertige Søstre, der leve i Samfund uden at være Nonner; – –écoute, Nonne, som følger en anden Nonne ind i Talestuen; –s laies el. –s converses, opvartende Nonner i Klosteret; *poé.* les neufs –s, de 9 Muser.

Sœurette, *f.* lille Søster; *fa.*

Sofa el. sopha, *m.* Sofa, Bænk med tre Rygstød el. Sidestykker.

Soffite, *m.* (Arch.) Plafond el. Loft af krydslagte Bjælker med Maler- el. Billedhuggerstrater.

Soi, *pr.* sig; dette Pron. bruges med H. til et Subject, der udtrykker en ubestemt Person, en Ting el. et abstract Begreb; soi kan bruges, i Stedet for lui, med H. til en bestemt Person, naar det skeer for at undgaae Tvetydighed (ce jeune homme, en remplissant les volontés de son père, travaille pour *soi*); om Ting el. abstracte Begreber kan elle bruges i Stedet for soi, naar Substantivet, Pronomet gjenkalder, er af Hunkjønnet (la vertu est aimable en *elle-même*); soi bruges med H. til en bestemt Person, naar det i Forbindelse med chez bruges om Hjemmet (il n'a pas de chez –, han har intet Hjem); être à –, være sin egen Herre; n'être pas à –, være ude af sig selv, ikke være Herre over sig selv, have tabt Forstanden; revenir à –, komme til sig selv igjen; fatte sig; rentrer en –, gaae i sig selv, anstille alvorlige Betragtninger; rentrer chez –, komme tilbage til sit Hjem; être – el. se montrer –, blive sig selv lig, bevare sin eiendommelige Charakteer; à part –, i Eenrum; sur –, paa sin Person; être propre sur –, være reenlig i sin Klædedragt; même føiet til soi, forstærker Betydningen af Pronomet, der da kan bruges efter et Verbum uden Præposition: se louer soi-même, rose sig selv; quant-à-soi, s. quant.

Soi-disant, *a. m.* (Prat.; uforanderlig i Fleert.) saakaldt; foregiven; (*iron.*) un soi-disant docteur, en saakaldet Doctor; de soi-disant docteurs, indbildte, foregivne Lærde.

Soie, *f.* Silke; Svinebørste; lange, bløde Haar paa Pudler og desl. Hunde; (Arm.) den Deel af en Klinge, som griber ind i Haandtaget (Angelen); (Vét.) Spalte i Hestens Hov (s. seime); – crue, raa Silke; – torse el. retorse, tvunden Silke; – plate, utvunden Silke; – de bourre, Silke, hvoraf faaes Floretsilke; noir de –, (Tann.) den anden sorte Farvning, som gives Huder el. Skind; (H. n.) – de mer, Slags Silketrævl af en Skalorm, kaldet Skinkestæl (laine de pinne marine, poil de nacre); (Bot.) – d'Orient, – végétale, Asclepia, Vreborn, Silkeplante; Frøsilke, frembragt af denne Plante; *poé.* des jours filés d'or et de soie, et rigt og lykkeligt Liv.

Soierie, *f.* alle Slags Silkevarer; Silkevævning; Silkemanufactur.

Soif, *f.* Tørst; *fig.* hæftig Begjærlighed, hæftigt Ønske; avoir –, være tørstig; – ardente, brændende Tørst; ne boire qu'à sa –, drikke kun for at stille sin Tørst; *fig.* – de vengeance, Tørst efter Hævn; *prov.* garder une poire pour la –, sørge for at have Noget i Baghaanden, at have en Nødstilling; c'est la faim qui épouse la –, det er et Par Ægtefolk, som begge ere lige fattige; on ne saurait faire boire un âne s'il n'a –, man kan ikke formaae en stivsindet Charakteer til at gjøre hvad han ikke har Lyst til.

Soigné, e, *a.* omhyggeligt besørget, omhyggeligt udarbeidet.

Soigner, *v. a.* pleie, drage Omsorg for; *fig.* behandle med Flid og Omhu; *fa.* behandle strengt; *v. n.* drage Omsorg for Noget (*v.*); *v. pr.* drage stor Omsorg for sin Person; – un malade, pleie en Syg; – ses affaires, besørge sine Forretninger; – son style, anvende behørig Flid paa sin Stil; je vais le – à son retour, jeg skal tage

ham alvorligt i Skole, naar han kommer hjem. [med Nøiagtighed, omhyggeligt.

Soigneusement, *ad.* med Omhu,

Soigneux, se, *a.* omhyggelig; paapassende, ordentlig el. vaersom med Noget; øm over Noget; besørget el. udarbeidet med Omhu; il est – de sa réputation, han er øm over sit gode Navn og Rygte, han vaager omhyggeligt over samme; c'est un domestique –, det er en ordentlig og omhyggelig Tjener.

Soin, *m.* Omhyggelighed, Flid, Nøiagtighed, Opmærksomhed; Omsorg; Bekymring; *pl.* Omhu, Pleie; Opmærksomheder; il l'a fait avec –, han har besørget det omhyggeligt; avoir el. prendre – de q., sørge for Ens Fornødenheder; prendre –, avoir – de qc., drage Omsorg for Noget, være omhyggelig derfor, passe, iagttage; je lui ai laissé le – de mes affaires, jeg har overdraget ham det Hverv at varetage mine Anliggender; la vie des grands est pleine de –s, de Stores Liv er fuldt af Bekymringer; rendre des –s à q., besøge En jevnligt, gjøre ham sin Opvartning; donner des –s à un malade, gaae til en Syg (om en Læge); rendre de petits –s à une dame, vise en Dame smaa Opmærksomheder; en être aux petits –s avec q., vise En megen Forekommenhed.

Soir, *m.* Aften; vers le –, sur le –, henimod Aften; je le vis hier –, el. hier au –, jeg saae ham igaar Aftes; demain –, i Morgen Aften; *fig.* le – de la vie, Alderdommen; à ce –, til vi sees igjen i Aften! je vous souhaite le bon –, jeg siger Dem god Nat; jeg hilser Dem god Aften! bon soir, god Aften! god Nat!

Soirée, *f.* Aftenstund; hele Aftenen; Selskabsaften; Aftenselskab; Aftenunderholdning; en hiver les –s sont longues, om Vinteren ere Aftenerne lange; une belle –, en smuk Aftenstund; je l'ai invitée à mes –s, jeg har indbudt ham til mine Aftenselskaber; aller en –, gaae i Aftenselskab.

Soit, *conj.* enten, eller; hvad enten, eller; *interj.* (i d. Betydn. udtales t) vel an! lad saa være! lad gaae! – l'un, – l'autre, enten den ene, eller den anden; – qu'il le fasse, – (ou) qu'il ne le fasse pas, hvad enten han gjør det, eller ikke gjør det; vous le voulez, soit! De ønsker det! lad gaae! undertiden bruges det i Betydn. af supposons, lader os antage: soit 50,000 fr. à partager, lader os antage, at der er 50,000 Fr. til at dele; tant soit peu, *loc. ad.* saa lidt som muligt, meget lidt; donnez-lui-en tant soit peu, giv ham deraf saa lidt som muligt.

Soixantaine, *f.* Samling af Tredsindstyve, Skok; tredsindstyve Aars Alder; det tredsindstyvende Aar; avoir la –, være 60 Aar gammel.

Soixante, *a.n.* tredsindstyve; den tredsindstyvende; – et un, 61; – - deux, 62; o. s. v; *s.m.* Tallet Tredsindstyve; en Tredsindstyver (i Piquet).

Soixanter, *v. n.* (Jeu) tælle 60 før Modparten har faaet Points; gjøre en Tredsindstyver. [de; *s. m.* 60de Deel.

Soixantième, *a.n.ord.* tredsindstyvende

Sol, *m.* Jordbund; Grund, hvorpaa der bygges; Skillemynt af Bærri 1½ ß. (nu hellere sou); (Mus.) femte Rode i Tonestigen; (Mine) Klippevæg, op imod hvilken Minen støtter sig; (Blas.) Baabenfelt. [more sig; *v.*

Solacier, *v.a.* trøste, lindre; *v. pr.*

Solage, *m.* utaknemmelig Jordbund; Virkning af Solen; *v.*

Solaire, *a.* henhørende til Solen; cadran –, Solskive; année –, Solaar; (Bot.) fleur –, Blomst, som kun aabner sig mens Solen er paa Himlen; (An.) plexus –, Nervenet, henhørende til Underlivet. [gelse af Sigter.

Solamire, *f.* Haardug til Forfærdi-

Solandre, *f.* (Vét.) Raspe, Byld paa Knæledet hos Heste.

Solanée, *f.* (Bot.) Natskygge.

Solbattu, e, *a.* (Vét.) beskadiget under Hoven. [under Hoven.

Solbatture, *f.* (Vét.) Beskadigelse

Soldanelle, *f.* (Bot.) Plante af Kodrivernes Gruppe; Strand-Convolvolus.

Soldat, *m.* Soldat; Kriger; (H. n.) Bernhardskrebs; simple –, Menig; lever des –s, udskrive Soldater; *fig.* il n'est que –, ce n'est qu'un –, han besidder kun Mod (ikke Krigertalent); undert. *a. m.* il a l'air –, han har et krigerisk Udseende.

Soldatesque, *f.* Trop udisciplinerede Krigsfolk; Soldaterne; *a.* eiendommelig for Soldater; des manières –s, Soldater-Manerer.

Solde, *f.* Sold, Krigsfolks Lønning; *m.* (Com.) Forskjel mellem Debet og Credit, Saldo; pour –, til Betaling af en Regnings Saldo.

Solder, *v. a.* (Com.) afgjøre en Regning, betale sammes Saldo; (Mil.) give Krigsfolkene Lønning.

Sole, *f.* (Agr.) Agerland, som drives i to Aar og hviler hvert tredie; (Vét.) Straale i en Hestehov; (H. n.) Tunge (Fisk); Kammuskel; (Mar.) Bund under flade Skibe; (Maç.) Gibs til Forskaling; (Boul.) Overfladen af Ildstedet i en Bagerovn.

Soléaire, *m.* (An.) Muskel paa Bagsiden af Benet (ogs. *a.* muscle –).

Solécisme, *m.* (Gr.) stødende Feil imod Sprogets Syntax; *fig.* plump Feil.

Soleil, *m.* Sol; Monstrants (ostensoir); (Bot.) Solsikke (tourne-sol); (Ch. anc.) Guld; (Artif.) Ildsol; il fait déjà grand –, det er allerede høi lys Dag; le – se lève, Solen staaer op; le – se couche, Solen gaaer ned; entre deux –s, mellem Solens Op- og Nedgang; sous le –, under Solen, i Verden; coup de –, Solstik; *fig.* il a eu un coup de – à l'ombre, han har kiget for dybt i Flasken; avoir du bien au –, bestidde Grundeiendom; j'ai vu cinquante –s, jeg har levet 50 Aar; cette affaire est claire comme le –, denne Sag er soleklar; adorer le – levant, hylde den opgaaende Sol, den nye Magt; s'approcher du –, have Adgang til Regenten; *prov.* le – luit pour tout le monde, Solen skinner for Alle, den frie Natur kan Alle nyde godt af.

Solement, *m.* Gibsrand omkring Karmen paa Dørre, Vinduer o. desl.

Solen (udt. solène), *m.* (H.n.) Musling i Form af et Fouteral; (Chir.) Slags rund Beenskinne til at fastholde et brækket Lem.

Solennel, le, *a.* høitidelig; festlig; authentisk; vœu –, høitideligt Løfte, i Kirkens Paasyn; entrée –le, festligt, prægtigt Indtog; testament –, formeligt Testament; parler d'un ton –, tale i en vigtig Tone.

Solennellement, *ad.* høitideligen.

Solennisation, *f.* Høitideligholdelse.

Solenniser, *v. a.* høitideligholde, festligholde, feire.

Solennité, *f.* Høitidelighed, Festlighed; *pl.* Formaliteter for at gjøre et Document gyldigt.

Soletard, *m.* (Minér.) Sæbesteen; [s. smectite.

Solette, *f.* (Tiss.) triangelformigt Redskab til Strømpevævning.

Solfatare, *f.* Svovlgrube; udbrændt Krater (ved Neapel).

Solfège, *m.* (Mus.) Samling af Noder; musikalsk Elementarbog; Sang af en Melodi idet man nævner Noderne.

Solfier, *v. a.* synge en Melodi idet man nævner Noderne, solfeggere.

Solidaire, *a.* (Jur.) caverende gjensidigen for hinanden (om flere Debitorer); ansvarlig i gjensidigt Fællesskab; affattet under gjensidig Ansvarlighed.

Solidairement, *ad.* (Jur.) med Ansvarlighed af Alle for Een og Een for Alle.

Solidarité, *f.* (Jur.) gjensidig Forpligtelse el. Ansvarlighed.

Solide, *a.* fast; stærk; varig; *fig.* grundig, sand; paalidelig, sat; *s. m.* fast Grund; fast Legeme; *fig.* det Grundige, det Ægte, det Paalidelige, det Varige; bâtiment –, stærk, fast Bygning; aliments –s, faste, kraftige Næringsmidler; un ami –, en sand, paalidelig Ven; (Géo.) angle –, legemlig Vinkel; (Alg.) problème –, cubisk Problem; ... s'attacher au –, beflitte sig paa det Grundige; aller au –, gaae til Grunden, søge det Sande.

Solidement, *ad.* paa fast, solid Maade; varigt; grundigt.

Solidifier, *v. a.* (Chi.) gjøre fast hvad der var flydende; *v. pr.* blive til fast Legeme.

Solidité, *f.* Fasthed, Tæthed, Varighed; *fig.* Paalidelighed, Grundighed; (Dr.) s. s. solidarité; (Géo.) Omfang, Volumen.

Solifère, *a.* solbærende (om Dyrkredsen); heed; la plage –, den hede Zone.

Soliloque, *m.* Samtale med sig selv (kun i Udtr. les –s de St. Augustin; i Skuespil bruges: monologue).

Solins, *m pl.* (Arch.) Mellemrum mellem horizontaltløbende Bjælker; Gibsbeklædning til at udfylde saadanne Mellemrum, el. til at dække Aabningen mellem Muur og Teglsteen.

Solipède, *a.* som har en heel, uspaltet Hov, eenhovet.

Solitaire, *a.* som holder af Een

ſomhed; ene, eenſom; enkelt, eneſtaaende; vie –, eenſomt Liv; humeur –, Hang til Eenſomhed; lieux –s, eenſomme, affidesliggende Steder; ver –, Bændelorm; (Bot.) fleurs –s, enkeltvoxende Blomſter; colonne –, fritſtaaende Søile; ... s. m. Eneboer, Eremit; (Jeu) Spil, ſom ſpilles af en Enkelt med en Plade, hvorpaa findes 37 Huller og hvortil der hører 36 Brikker; (Joa.) ſtor, enkelt, indfattet Diamant (naar den er lille, kaldes den étincelle); (Astr.) ſydligt Stjernebillede; f. (H.n.) Slags Sommerfugl; (Jard.) Slags Pære. [ſomhed.

Solitairement, *ad.* eenſomt, i Een-

Solitane, *m.* (H.n.) afrikanſk Snegl.

Solitude, *f.* Eenſomhed; eenſomt, øde, affides beliggende Sted.

Solivage, *m.* (Arch.) Beregning af Bjælkerne, ſom kunne erholdes af et Træ. [Bjælkerne.

Solivaire, *m.* (Arch.) angaaende

Solive, *f.* Bjælke, ſom bærer et Loft el. Gulv; Træſtamme af et beſtemt Kubikindhold.

Soliveau, *m.* lille, tynd Bjælke; *fig.* ſvagt, kraftesløſt Menneſke. [om; *p.u.*

Sollicitable, *a.* ſom der kan anſøges

Sollicitation, *f.* Anſøgning, Begjæring; Omhu for at fætte en Sag igjennem, dens Paaſkynden; en Sags Anbefaling til Dommerne.

Solliciter, *v. a.* tilſkynde; anmode, anholde om; anſøge om; anbefale el. paaſkynde en Sag; – q. au mal, ophidſe, tilſkynde En til det Onde; – son congé, anholde el. ſøge om ſin Afſked; – un procès, drive paa en Sags Tilendebringelſe, fremſkynde ſamme; – ses juges, anbefale ſin Sag til ſine Dommere; – q. de son déshonneur, foreſlaae En noget Vanærende (*v.*); –un malade, pleie en Syg omhyggeligt (*v.*).

Solliciteur, se, *s.* Fremſkynder el. Anbefaler af en Sag; Anſøger om Anſættelſe, Gaver o. desl.; Sollicitant, Sollicitantinde.

Sollicitude, *f.* ængſtelig, kjærlig Omhu; Bekymring; – pastorale, Omſorg for betroede Sjæle; la – maternelle, den moderlige Omhu; vivre dans une – continuelle, leve i beſtandig Bekymring; (Écr.) les –s du siècle, verdslige Sorger for det Timelige.

Solmiser, *v. a.* ſ. ſ. solfier.

Solo, *m.* (Mus.) Solo, Muſiknummer, ſom udføres uden Accompagnement; forh. Vogn med en enkelt Plads; *pl.* des solo.

Solstice, *m.* (Astr.) Solhverv, den Tid, da Solen er længſt fra Ækvator.

Solsticial, e, *a.* (Astr.) angaaende Solhverv; *pl. m.* –ciaux.

Solubilité, *f.* Opløſelighed.

Soluble, *a.* opløſelig.

Solution, *f.* Opløsning; – d'un problème, Opløsning af en Opgave; (Chi.) un sel en – dans l'eau, et Salt opløſt i Vand; (Jur.) Afbetaling; jusqu'à parfaite –, indtil fuldkommen endelig Afbetaling; (Méd.) Afføring el. Aabning; (Chir.) – de continuité, Delenes Adſtillelſe el. Affondring.

Solutum (um udt. om), *m.* det Opløſte, en Opløsnings Produkt; *pl.* des –. [Vederhæftighed.

Solvabilité, *f.* Evne til at betale,

Solvable, *a.* ſom har Evne til at betale; caution bonne et –, en ſikker og vederhæftig Caution.

Somatologie, *f.* (Méd.) Lære el. Afhandling om det menneſkelige Legemes faſte Dele.

Sombre, *a.* ſkummel, mørk, dunkel; *fig.* tungſindig, tavs, tankefuld, indſluttet i ſig ſelv; fortrædelig; il fait –, det er mørkt i Veiret; det er ſkummelt; lumière –, ſvagt, dunkelt Lys; couleur –, dunkel Farve; il a l'air bien –, han ſeer meget ſkummel, meget ſørgmodig ud.

Sombrer, *v. n.* (Mar.) kuldſeile, kantre; *v. a.* (Vign.) omgrave dybt et Vinbjerg midt i Mai.

Sommager, *v. a.* lægge dobbelte Baand om Enderne paa et Vinfad.

Sommaire, *a.* kortfattet, ſammentrængt, ſummariſk; (Prat.) matières –s, Sager, ſom maae paadømmes hurtigt, uden mange Formaliteter; *m.* Udtog, ſummariſk Indhold, Hovedindhold.

Sommairement, *ad.* kortelig, udtogsviis, paa en ſummariſk Maade, i faa Ord.

Sommation, *f.* Opfordring; Paamindelſe; (Math.) Opſummering; – militaire, Opfordring til Overgivelſe; la forteresse se rendit à la première –, Fæſtningen overgav ſig paa den

første Opfordring; – respectueuse, en Søns el. Datters retslige Anholdelse om Forældres Indvilligelse i et Giftermaal, hvori de ikke have villet samtykke.

Somme, *f.* Sum, Pengesum; Beløb, Antal; kortfattet Indbegreb; et Lastdyrs Byrde; la – totale, Hovedsummen; la – de nos maux, vore Ulykkers Antal; bête de –, Trælhyr; – totale, *loc. ad.* med en Hovedsum, i det Hele; – toute, en –, *loc. ad.* kort, i det Hele taget, til Syvende og Sidst.

Somme, *m.* Søvn; dormir de (d'un) bon –, sove roligt, sove en god Søvn; faire un petit –, tage sig en lille Søvn; ne faire qu'un –, sove ud i Eet; faire la nuit tout d'un –, sove uafbrudt den hele Nat.

Sommé, e, *p.* opfordret; (Blas.) som har et andet Stykke oven over sig; (Fauc.) udvoxet (om Falkens Fjer).

Sommeil, *m.* Søvn; Søvnighed; Uvirksomhed, Dorskhed, Døsighed; avoir –, være søvnig; accablé, abattu de –, overvældet af Søvn; dormir d'un profond –, sove en tryg Søvn; il dort du – éternel, han sover den evige Søvn.

Sommeiller, *v. n.* slumre, blunde; ligge i dyb Søvn; *fig.* ligge i Dvale, i Uvirksomhed; begaae Uagtsomheds Feil, arbeide skjødesløst.

Sommelier, ère, *s.* Køkkenmester, Kjeldersvend (som har Omsorg for Mad og Drikke, for Dækketøi o. desl.); Husholderske.

Sommellerie, *f.* Kjeldermestertjeneste; Sted, hvor Vinen, Fødevarer og Dækketøi opbevares.

Sommer, *v. a.* opfordre; tilholde; (Math.) summere; – une place, opfordre en Fæstning til at overgive sig; q. de sa parole, erindre el. paaminde En om at holde sit Løfte.

Sommet, *m.* Top; Spids, Isse; *fig.* Høide, Tinde; (Bot.) forh. Støvknop (anthère); (Astr.) – du ciel, Eclipticas Culminationspunkt; *poé.* la montagne au double –, Parnas; *fig.* le – de la gloire, Ærens Tinde, den høieste Ære.

Sommier, *m.* Arbeidshest, Pakhest; Krølhaarsmadras; stor Reisekuffert, som bæres af Hest el. Muuldyr; – de chapelle, Betjent, som sørgede for at bringe Kongens el. Dronningens Fodteppe i Kirken; (Com.) Hovedbog; (Tonn.) dobbelt Baand om Enden af et Viinfad; (Arch.) Underlagsbjælke; Tverstykke over en Dør el. et Vindue; (Mus.) Luftbeholder i et Orgel; Træ, hvori Stemmestifterne sidde paa et Claveer; den Deel af Fiolingrebet, hvori Skruerne gaae ind; (Impr.) tvende Træstykker, hvormed Bogtrykkerpressen drives.

Sommière, *f.* Reb, hvormed Byrden fastgjøres paa Lastdyr; *pl.* Slags løst uldent Tøi.

Sommite, *f.* (Minér.) vulkanagtigt [Krystal.

Sommité, *f.* Spids, Top; (Bot.) yderste Spidse af Grene el. Plantestængler; *fig. pl.* Overfladen af en Materie; de meest fremragende Personligheder; il ne traite que les –s de son sujet, han behandler kun Overfladen af sit Emne; les –s sociales, Samfundets mest udmærkede Mænd.

Somnambule (m udt. foran n), *s.* og *a.* Søvngænger, Søvngængerske.

Somnambulisme (m udt. foran n), *m.* Nattevandring i Søvne.

Somnial (m udt.), e, *a.* henhørende til Drømme; *p. u. pl. m.* –niaux.

Somniation (m udt.), *f* (Méd.) Drømmeri, sygeligt Søvngængeri.

*Somnicide (m udt.), *a.* søvnforstyrrende.

Somnifère (m udt.), *a.* søvndybsende; *m.* søvndybsende Middel; Sovemiddel.

Somniloque (m udt.), *s.* og *a.* En, [som taler i Søvne.

Somnolence (m udt.), *f.* (Méd.) Sovesyge, Døsighed.

Somnolent (m udt.), e, *a.* døsig; [søvnig, dorsk.

Somptuaire, *a.* angaaende Overdaadighed; loi –, Lov imod Overdaadighed, Lov, som bestemmer Udgifterne ved Fester, Klædedragt, Bygninger o. desl.

Somptueusement. *ad.* prægtigt, kostbart, med Overdaadighed.

Somptueux, se, *a.* prægtig, pragtfuld, overdaadig; il est – en habits, han er pragtfuld i Klædedragt; festin –, kostbart, glimrende Gjæstebud.

Somptuosité, *f.* stor Pragt.

Son, *a. poss.* (*f.* sa, *pl.* ses) hans, hendes, sin, sit; son, alm. masc., bruges foran et Ord af Hunkjønnet, der begynder med en Vocal el. et

ſamt h; son ami, hans Ven; son amie, hans Veninde (ſ. en, *pr*).

Son, *m.* Lyd, Tone, Klang; Klid; proférer des –s, fremføre Toner; au – des cloches, under Klokkernes Klang; au – des trompettes, under Trompeternes Stræld; publier qc. à – de tambour, forkynde Noget ved Trommeſlag; – gras, Klid blandet med Meel; – sec, – maigre, reen, ublandet Klid; *prov.* habit de velours, ventre de –, det er et prægtigt Ydre til et fattigt Indre; Fiskelskjole til ſmal Koſt. [Slags lille aflang Conchylie.

Sonat, *m.* tilberedt Bedeſtind; (H.n.)

Sonate, *f.* (Mus.) Sonat.

Sondage, *m.* Underſøgelſe af et Terrains Beſkaffenhed el. af Havets Dybde.

Sonde, *f.* Blylod til at underſøge Havets Dybde; Peillod; Jordbore til at underſøge Jordlagenes Beſkaffenhed; Søger, til at prøve Varers Beſkaffenhed; chirurgiſk Inſtrument til at underſøge Saar og Kanaler i Legemet, for at opdage et ſkjult Onde; (Mar.) être à la –, have Grund; être sur les –s, ſeile i Farvande af bekjendt Dybde; aller à la –, ſeile med Lodet i Haanden.

Sonder, *v.a.* underſøge et Terrains Beſkaffenhed, et Farvands Dybde; indføre Sonden i et Saar el. anden Deel af Legemet, for at opdage et ſkjult Onde; prøve visſe Fødevarer ved Hjælp af en Søger; efterſøge forbudne Varer i belæsſede Vogne; *fig.* udforſke, underſøge Ens Tanker el. en Sags Beſkaffenhed, ſondere; – le gué, le terrain, underſøge hvorvidt et Foretagende er uden Fare, el. hvorledes man ſkal gribe det an; – q., udforſke Ens Charakteer el. Tilbøielighed, ſondere En; Dieu sonde les cœurs, Gud randſager Hjerterne.

Sondeur, *m.* En, ſom underſøger et Terrains Beſkaffenhed el Vandets Dybde; En, der ſonderer el. søger at udforſke hvad der er ſkjult, Tanker el. Tilbøieligheder.

Songe, *m.* Drøm; *fig.* tomt Haab; la vie n'est qu'un –, elle passe comme un –, Livet ſvinder ſom en Drøm; il fait de beaux –s, han nærer ſig med Drømmebilleder, med tomme Forhaabninger; *prov.* mal d'autrui n'est que –, Andres Ulykke glemmes ſnart; en –, *loc.ad.* i Drømme.

Songe-creux, *m.* Drømmer, En, ſom kun beſkjæftiger ſig med Drømmebilleder el. Hjerneſpind; En, ſom kun ponſer paa Ondt, et lumſk Menneſke (*v.*); *pl.* des songe-creux.

Songe-malice, *m.* en Skadefro; *fa.pl.* des songe-malice.

Songer, *v.n.* drømme; tænke, overveie; have i Sinde, ponſe paa; *v. a.* drømme Noget; qu'avez vous –é? hvad har De drømt om? je n'ai –é que bals et concerts (el. de bals et de concerts, *fa.*), jeg har kun drømt om Baller og Concerter; il faut y – plus d'une fois, man maa overveie det tiere, overveie det nøie; songez à ce que vous dites, betænk hvad De ſiger; songez-y, tænk derpaa (pensez-y bien, overvei det vel; penser medfører Begreb om en dybere Eftertanke end songer; derfor hedder det: penser mûrement, profondément, hvorimod songer ikke bruges med disſe Modificationer); il songe à se marier, han tænker paa (har i Sinde) at giſte ſig; il songe toujours à mal, han har altid noget Ondt i Sinde; el. han lægger al Ting ſlet ud; – creux, beſkjæftige ſig med Hjerneſpind el. med ondſkabsfulde Planer. [merſte.

Songeur, se, *s.* Drømmer, Drøm-

Sonica, *m.* klingende Mynt, *fa.*; *ad.* i rette Tid, ret tilpas (i Basſetſpil om et Kort, ſom falder i rette Tid); il m'a payé –, han har betalt mig i klingende Mynt, el. til rette Tid; *fa.*

Sonipède, *a.* ſom knirker med Foden i det han gaaer.

Sonna, *m.* Bog, ſom indeholder Muſelmændenes hellige Tradition; et Supplement til Koranen.

Sonnaille, *f.* Klokke el. Bjælde om Halſen paa Dyr, der græsſe el. trække.

Sonnailler, *m.* Dyr med Klokke om Halſen, Klokkefaar.

Sonnailler, *v. a.* og *n.* ringe ideligen og uden Nødvendighed.

Sonnant, e, *a.* klingende, tonende; lydende; horloge –e, Uhr, ſom ſlaaer; espèces –es, klingende Mynt; à l'heure –e, præciſe, ſom Klokken ſlaaer; (Thé.) proposition mal –e, Sætning, der kan tages i en kjetterſk Forſtand.

Sonner, *v. n.* lyde, klinge, ſtralde;

blæse (paa Trompet el. Baldhorn); ringe; *fig.* have en behagelig Klang; faire –, udbasune; *v. a.* ringe med, ringe paa; forkynde ved Klokkernes Klang el. ved at blæse i et Instrument; voilà midi qui sonne, nu slaaer Klokken 12; midi est –é, Kl. er slaaet 12; l'horloge a –é, Klokken har slaaet; ce mot sonne bien à l'oreille, dette Ord klinger godt i Øret; cette action sonne bien dans le monde, denne Handling optages med Bifald el. vinder Gjenklang i det Offentlige; faire – bien haut une victoire, udbasune en Seir vidt og bredt, gjøre altfor meget Væsen af den; – de la trompette, blæse Trompet; – du cor, blæse Baldhorn; – les vêpres, ringe til Aftensang; – le domestique, ringe paa Tjeneren; – la charge, blæse til Angreb; – le boute-selle, – à cheval, blæse til at sidde op (om Cavaleri); *prov.* on ne saurait – les cloches et aller à la procession, man kan ikke paa een Gang gjøre to modsatte Ting.

Sonnerie, *f.* Ringen, Kimen; Klokkerne i en Kirke; Slagværk i et Uhr; Stykkerne, Trompeterne blæse; la grosse –, Kimen med alle Klokkerne; pendule à –, Taffeluhr, som slaaer.

Sonnet, *m.* lille Digt paa 14 Linier, fordeelte i to firlinede og to trelinede Vers.

Sonnette, *f.* lille Klokke; Bjælde; (Arch.) Rambuk, Maskine til at nedramme Pæle; (Impr.) løse Bogstaver, som falde ud af en Linie; être assujetti à la –, hænge i Klokkestrengen; serpent à –s, Klapperslangen; *pop.* avoir des –s, have hvad der klinger, have Penge.

Sonnettier, *m.* Forfærdiger af Bjælder og smaa Klokker; Udsælger af samme.

Sonneur, se, *s.* Klokker, Klokkerske; – de cor, Baldhornist; *prov.* boire comme un –, drikke dygtigt, drikke sig fuld; *s. m.* (Arch.) En, som nedrammer Pæle; (H. n.) Raage, Ellekrage.

Sonnez, *m.* alle Ser i Terningekast.

Sonnites, *m. pl.* Muhamedanere, som antage den mundtlige Tradition.

Sonomètre, *m.* Lydmaaler, Tonemaaler.

Sonore, *a.* vellydende, velklingende; klangfuld; gunstig for Stemmen; un mot –, et vellydende Ord; une voix –, en klangfuld Stemme; cette église est –, denne Kirke udbreder godt Lyden, man hører der godt.

Sonorement, *ad.* paa en vellydende el. velklingende Maade; *p. u.*

Sonorité, *f.* (Phys.) Lydbarhed; Egenskab at frembringe en behagelig Lyd el. at forstærke samme. [sighed; *v.*

Sopeur, *f.* (Méd.) Søvnighed, Dø-

Sopha, *m.* s. sofa.

Sophisme, *m.* spidsfindig, men falsk Raisonnement el. Slutning; Haarkløveri. [tor; nu: Sofist, Haarkløver.

Sophiste, *m.* (Anc.) Filosof, Rhe-

Sophistication, *f.* Forfalskning af Lægemidler, el. af Drikkevare.

Sophistique, *a.* sofistisk, spidsfindig, haarkløvende.

Sophistiquer, *v. a.* haarkløve; forfalske Lægemidler, Drikkevare; *v. n.* uddrage spidsfindige Slutninger.

Sophistiquerie, *f.* Haarkløveri; Forfalskning. [Haarkløver.

Sophistiqueur, *m.* Forfalsker; *fa.*

Sophore, *m.* (Bot.) Sophoree, Bælgplante af Visfernes Gruppe.

Sophroniste, *m.* (Ant.) atheniensisk Øvrighedsperson, der vaagede over Sædeligheden.

Soporatif, ive, *a.* søvnbringende, søvndysende; *fig.* og *fa.* kjedsommelig; *m.* søvndysende Middel.

Soporation, *f.* (Méd.) Døsighed.

Soporeux, se, *a.* (Méd.) bevirkende Sovesyge, Døsighed.

Soporifère og soporifique, *a.* s. s. soporatif; men det sidste Ord (soporifique) er nu det brugeligste.

Soprano, *m.* (Mus.) Sopran, Diskantstemme; Sopransanger (hellere: il a une voix de –); Gilding.

Sor, *a. m.* s. saure.

Sorbe, *f.* Rønnebær (ogs. corme).

Sorbet, *m.* Sorbet, Likør af Citron, Sukker, Ambra o. desl.; kølende Drik el. Limonade af Sorbet.

Sorbétière, *f.* s. sarbotière.

Sorbier, *m.* Rønnetræ.

Sorbonique, *f.* theologisk Disputats for Licenciatgraden i Sorbonnen.

Sorboniste, *m.* Doctor i Sorbonnen; Medlem af det theologiske Facultet.

Sorbonne, *f.* det theologiske Facultets Høiskole i Paris; det theologiske Facultet; Badstue (*v.*).

Sorcellerie, *f.* Hexeri, Trolddom; overnaturlig Kunst; il y a là de la –, der er Trolddom med i Spillet, det gaaer ikke rigtigt til.

Sorcier, ère, *s.* Troldmand, Troldkvinde; *pop.* vieux –, gammel, ond Mand; Trold; vieille –ère, gammel, ond Kvinde, gammel Hex; *prov.* il n'est pas grand –, han er ingen stor Hexemester, hans Dygtighed har ikke Stort at betyde.

Sordide, *a.* gnieragtig; une avarice –, en smudsig, lumpen Gjerrighed; (Chir.) ulcère –, Byld, fuld af Materie. [–, han lever usselt.

Sordidement, *ad.* karrigt; il vit

Sordidité, *f.* Karrighed, ussel Gnieragtighed; *p. u.*

Soret, *m.* (Pê.) Fiskegarn (ogs. brégin); *a. m.* s. sauret.

Sorie, *f.* spansk Lammeuld.

Sorite, *m.* (Log.) Kjedeslutning.

Sorne, *f.* Hammerstjæl, Smedestjæl.

Sornette, *f.* tosset Snak; især i *pl.* og *fa.* [Søster; *pl.m.* –riaux.

Sororial, e, *a.* (Dr.) angaaende en

Sororiant, e, *a.* (Méd.) svulmende (om Barmen). [stermord.

Sororicide, *m.* Søstermorder; Sø-

Sort, *m.* Skjæbne; Kaar; Formuesomstændigheder; Lodtrækning; Troldom, Hexeord, Trylleri; le – le veut ainsi, Skjæbnen vil det saaledes; le sort des armes, Baabenlykken; cette succession améliorera son –, denne Arv vil forbedre hans Kaar; le – en est jeté, Lodet er kastet, Bestemmelsen er taget; tirer au –, trække Lod; distribuer qc. au –, fordele Noget efter Lodkastning; terminer son –, gjøre Ende paa sig selv; donner un – à q., forhexe En; mettre un –, jeter un – sur... forhexe; (Pal.) le – principal, Hovedstolen, Capitalen (*v.* nu: le principal).

Sortable, *a.* passende, svarende til Ens Stilling.

Sortant, *a. m.* udkommende; udgaaende el. udtrædende; le premier numéro –, det første udkommende Nummer; les membres –s, de udtrædende Medlemmer; *s. m.* les entrants et les –s, de Ind- og Udgaaende.

Sorte, *f.* Slags, Art; Beskaffenhed; Maade, Viis; Stand, Stilling; (Libr.) Forlagsartikel; (Impr.) Skriftbesætning af een Størrelse el. af eet Slags; toutes –s (el. toute –) de livres, alle Slags Bøger; un homme de votre –, en Mand som De, af Deres Slags (i slet el. god Forst.), af Deres Stand; parler de la bonne – à q., tale En til paa den rette Maade, irettesætte En; je l'ai traité de bonne –, jeg har talt ham alvorligt til, jeg har behandlet ham som han fortjener det; de telle –, *loc. ad.* i den Grad; de la –, *loc. ad.* paa en saadan Maade, saaledes; en quelque –, *loc. ad.* paa en vis Maade, saa godt som; de – que, en – que, *loc. conj.* saaledes at (med Subj. naar Talen er om noget Uvist el. Tilkommende, men med Ind. naar det gjælder noget Bestemt el. Forbigangent).

Sortie, *f.* Udgang; Udgangssted; Udførsel; Udfald; en Forsamlings Slutning; (Jeu) lavt Kort til at spille ud; depuis ma première –, siden min første Udflugt; sa – du royaume, hans Bortreise fra Kongeriget; la – des marchandises, Varernes Udførsel; droits de –, Udførsels Afgift; cette maison a deux –s, dette Huus har to Udgange; les assiégés firent une –, de Belejrede gjorde et Udfald; faire une – à q., give En en dyb Irettesættelse; faire une – contre q., fare hæftigt op imod En; à la – de, *loc. pp.* i det man gaaer ud fra el. træder ud af; à la – du dîner, i det man staaer op fra Middagsbordet; à la – de l'hiver, med Vinterens Ophør.

Sortilège, *m.* Trolddom, Hexeri.

Sortir, *v. n.* gaae ud, drage ud; træde ud af; være fremstaaende; springe ud, komme frem; uddunste; *fig.* nedstamme fra, hidrøre fra; slippe fra, rede sig ud af; udhæve sig; *v. a* tage ud; rede ud af; il *est* –i, han er gaaet ud; il *a* –i, han har været ude (og er kommen hjem igjen); – d'entendre le sermon, komme fra at høre Prædiken; – de table, komme lige fra Bordet; cet ouvrage sort de chez l'ouvrier, dette Arbeide er lige kommen fra Mesteren; – de maladie, komme op af en Sygdom; les fleurs commencent à –, Blomsterne begynde at komme frem; il sort une bonne odeur de ces fleurs, der uddunster en behagelig Duft af disse Blomster; *fig.* le feu lui sort par les yeux, Il-

den gnistrer ud af hans Øine; cette figure sort bien, denne Figur træder godt frem; faire – q. des (hors des) gonds, bringe En i Harnisk, ud af sit gode Skind; il sort de bonne race, han stammer fra en god Æt; – d'un mauvais pas, rede sig ud af en slem Forlegenhed, af en styg Knibe; – q. d'affaire, rede En ud af Forlegenhed; au – de, *loc. pp.* i det man træder ud fra; ved Udgangen fra.

Sortir, *v. a. régul.* (Pal.) erholde, faae (kun i 3die Pers.); il faut que cette sentence sortisse son plein et entier effet, denne Dom maa erholde sin fulde Kraft. [triolsteen.

Sory, (H.n) *m.* Slags bruun Vi-

Sosové, *f.* (H.n.) stumphalet grøn Papegøie.

Sot, te, *a.* dum; flau; forlegen, forbløffet; tosset, latterlig, fortrædelig; de sottes gens, dumme, flaue Folk; me voilà tout –, det bringer mig ganske ud af Fatning, det bringer mig til at forstumme; voilà une –te aventure, det er en ubehagelig, fortrædelig Begivenhed; *prov.* à sotte demande, point de réponse, taabeligt Spørgsmaal fortjener intet Svar; ... *s.* dumt Menneske, Tosse; c'est un – en trois lettres, det er en Erkedumrian; quelque – le ferait, det maatte være en Tosse, som vilde gjøre det.

Sotie, *f.* gammelt satirisk Lystspil (fra det 15de Aarh.).

Sot-l'y-laisse, *m.* Gumpestykket af en Fugl; *pl.* des sot-l'y-laisse.

Sotoforin, *m.* (Mar.) Stykke Træ, som sammenholder Siderne af en Galei el. et andet lille Fartøi. [taabeligt.

Sottement, *ad.* dumt, eenfoldigt,

Sottise, *f.* Dumhed; dum Streg; fornærmende Udtryk; smudsigt Udtryk; dire une –, sige en Dumhed; dire des –s à q., sige En Uartigheder; faire une –, begaae en dum Streg.

Sottisier, ère, *s.* Mand el. Fruentimmer, som fører dum el. gemeen Snak; *s. m.* Samling af smudsige Fortællinger, Sange o. desl.

Sou, *m.* en tyvende Deel af en Frank, omtr. 1½ ß.; il n'a pas le –, han eier ikke en Skilling; il n'a pas pour un – de bien, il n'a ni – ni maille, han eier ikke det Mindste; il met – sur –, han sparer Skilling for Skilling; avoir un – dans une entreprise, have en Tyvendedeel i et Foretagende; *prov.* faire de cent –s quatre livres, et de quatre livres rien, holde slet Huus, forøde hvad man har; sou à sou, *loc. ad.* skillingeviis.

Souabe, *f.* Schvaben.

Soubab, *m.* Undernabob, Stathholder i Stormogulens Rige.

Soubarbe, *f.* Deel af et Bidsel.

Soubassement, *m.* nedhængende Strimmel om Foden af en Seng; (Arch.) grundmuret Fodstykke omkring en Bygning.

Soubresaut, *m.* uventet Spring el. Stød; (Méd.) uvilkaarlig Sittren el. Krampetrækning; *fig.* og *fa.* uventet Uheld, pludselig Modgang.

Soubrette, *f.* fiffig Kammerpige; intrigant Kammerpige-Rolle i Skuespil.

Soubreveste, *f.* Trøie uden Ærmer (som forh. iførtes over Cuirassen).

Souche, *f.* Træbul, Stub med Rod; *fig.* dumt, uvirksomt Menneske, Drog; Stammefader; Resten, som bliver tilbage i en Bog af Blanquetter, der skjæres ud og siden gjenkjendes ved at sammenholdes med det Tilbageblevne; (Mar.) Skorsteensbat over Taget; (Hydr.) Røret, der i et Vandspring hæver sig over Vandet; faire –, være Stammefader til en Slægt; succéder par –s, arve stammeviis.

Souchet, *m.* slet Brudsteen fra Bunden af et Steenbrud (s. soupier); (Bot.) Cypergræs; (H. n.) Slags amerikansk And.

Souchetage, *m.* (E.F.) Tælling og Mærkning af Træstammer, som skulle fældes i en Skov; Forstbetjentes Eftersyn af de afhugne Træstubber.

Soucheteur, *m.* (E.F) Forstbetjent, som efterser og tæller Træstammerne el. Stubbene i en Skov.

Souchever, *v.a.* borttage i et Steenbrud den Steen, hvorpaa det underste Lag hviler.

Soucheveur, *m.* Arbeider, som borttager Støttestenen for det underste Lag i et Steenbrud.

Souci, *m.* ængstelig Bekymring, Sorg; (Bot.) Engblomme, Koblomme; *fa.* c'est le moindre (le cadet) de mes –s, det er en Ting, jeg tager mig meget let, som ikke gaaer mig til Hjertet; c'est un sans-souci, det

er et sorgløst Menneske; être jaune comme un –, være meget gul Ansigtet.

Soucier (se), *v. pr.* bekymre sig om, bryde sig om; sørge for, interessere sig for; de quoi vous souciez-vous? hvad bekymrer De Dem om? hvad kommer det Dem ved; je ne m'en soucie guère, jeg bryder mig kun lidt derom.

Soucieux, se, *a.* tankefuld, bekymret, urolig, sorgfuld; il a l'air –, han seer bedrøvet, bekymret ud.

Soucis el soutis, *pl. m.* (Com.) tyndt, stribet Musselin.

Soucoupe, f. Underkop; Slags Præsenteertallerken med Fod under til Glas og Karafel.

Soudain, e, *a.* pludselig, uforsætlig.

Soudain, *ad.* pludseligen, øieblikkeligen, strax efter (især i ophøiet Stiil og poet.).

Soudainement, *ad.* pludseligen, uventet.

Soudaineté, *f.* overraskende Hurtighed; *p.u.*

Soudan, *m.* Sultan i Ægypten; forh. Kalifernes Overfeltherre.

Soudard el. soudart, *m.* gammel Kriger; *fa. v.*

Soude, *f.* (Bot.) Salturt; (Chi.) Soda, mineralsk Ludsalt (alcali minéral).

Souder, *v.a.* lodde, sveitse.

Soudiviser el. sous-diviser, f. subdiviser.

Soudoir, *m.* Loddebolt.

Soudoyer, *v.a.* besolde, have i Sold (*v.* nu: solder); leie (om Leiesvende, Spioner o. desl.).

Soudre, *v. a.* (kun i l'inf.) opløse (*v.* om Opgaver; nu: résoudre).

Soudrille, *m.* slet, liderlig Soldat; *inus.*

Soudure, *f.* Lodning; Metal el. anden Materie til at lodde med; Sted, hvor Metalstykkerne ere sammenloddede.

Soue, *f.* Svinesti; *v.*

Soufflage, *m.* Glaspusten; (Mar.) tyk Træ-Hud i Vandgangen, for at gjøre Skibet stivere eller beskytte det imod Isen.

Souffle, *m.* Pust; Vindpust; Aande, Aandedræt; *fig.* Indblæsning, Indskydelse, Indflydelse; au moindre – de vent, ved mindste Vindpust; *fig.* og *fa.* cette objection peut être renversée d'un –, denne Indvending kan let tuldkastes el. tilintetgjøres; il n'a qu'un – de vie el. il n'a que le –, han er overordentlig svag; il n'a plus que le –, han er paa det Yderste.

Soufflé, *m.* Slags Æggekage (omelette soufflée).

Soufflé, e, *p.* og *a.* i Udtr. omelette –e, Æggekage af pidsket Fløde og Æggehvide med Sukker; beignet –, Æbelskive, som er raslet stærkt.

Soufflement, *m.* Pusten, Aanden.

Souffler, *v. n.* puste; blæse; drage stærkt Aande, pruste, stønne; *fig.* knibe, yttre sin Klage el. Misfornøielse; søge den Vises Steen; *v. a.* puste paa el. til; puste ud, blæse ud; *fig.* hviske til En; borttage, bortsnappe; (Mar.) forstærke Beklædningen paa et Skib for at gjøre det stivere el. beskytte det mod Is; il n'oserait –, han vover ikke at mukke, at knibe; – aux oreilles de q., hviske En i Ørene, sætte Ondt i En; – au poil de q., gaae En stærkt ind paa Livet, forfølge En haardt; – le feu, puste til Ilden; – une chandelle, blæse et Lys ud; *fig.* – la discorde, opvække Splid, fremkalde Tvedragt; – q., hviske til En, naar hans Hukommelse slaaer feil; – une dame, tratage sin Modstander en Brik i Damspil; – à q. un emploi, bortsnappe et Embede lige for Ens Næse; *prov.* – le chaud et le froid, tale ondt og godt om den samme Ting el. den samme Person.

Soufflerie, *f.* Orgelbælg; Stedet, hvor samme er anbragt; Virkningen deraf.

Soufflet, *m.* Puster; Blæsebælg; Slags lille Calesche, hvis Overdeel kan slaaes tilbage; Ørefigen; *fig.* og *fa.* Ydmygelse, Gjenvordighed; – mécanique, Slags Puster, hvorved Røgen blæses ind i Rottehuller og Dyrene i samme kvæles; appliquer un –, tildele et Ørefigen; *fa.* cela ne vaut pas un clou à un –, det er en Ting, som intet Værd har; donner un – au sens commun, gjøre Noget, som strider imod al sund Sands; donner un – à Vaugelas, begaae en grov Feil imod den franske Grammatik; donner un – à q. sur la joue d'un autre, gjøre En Bebreidelser, som falde tilbage paa en Anden.

Soufflетade, *f.* Ørefigen, uddeelte Slag i Slag; en god Portion Ørefigen.

Souffleter, *v. a.* give Drefigen.

Souffleteur, se, *s.* En, som uddeler Drefigen.

Souffleur, se, *s.* En, som puſter, blæſer, ſtønner; En, som tilhviſker en Anden, hvad han har at ſige, Souffleur; – d'orgues, en Bælgetræder; *s. m.* (H. n.) Sprøitefiſk, Hval, Delphin; *a.* cheval –, trangbryſtet Heſt.

Soufflure, *f.* Blære i ſtøbt Metal el. Glas.

Soufrable, *a.* ſom kan udholdes, [taales; *p. u.*

Souffrance, *f.* Lidelſe, Smerte; Udſættelſe, Beroe; (Prat.) Overbærelſe; nous laissons cet article en –, vi lade denne Regnſkabspoſt ſtaae hen indtil videre; *fig.* laisser ses affaires en –, lade ſine Forretninger henligge uafgjorte.

Souffrant, e, *a.* lidende; upasſelig; taalmodig, udholdende (*u.*); la partie –e, den lidende Deel; *fig.* og *fa.* être la partie –e d'une compagnie, være den tabende Part i et Selſkab, den, ſom Alt gaaer ud over; Église –e, Sjælene i Skjærsilden.

Souffre-douleur, *m.* En, ſom maa trælle for Alle i Huſet, En, ſom ikke ſkaanes; En, som man altid har til Bedſte, Syndebuk; Heſt, Kjole, Meubel, ſom ikke ſpares; Meubel, hvorpaa man ſætter Alt fra ſig; *pl.* des souffre-douleur; *fa.*

Souffreteux, se, *s.* nødlidende Menneſke; *a.* nødlidende, trængende (*fa.*); upasſelig, ildebefindende (*v*).

Souffrir, *v. n.* lide, føle Smerte; lide Skade el. Tab; *v. a.* udſtaae, taale, udholde; fordrage; bære over med; tillade, tilſtede; – de la tête, have ondt i Hovedet; les blés ont souffert de la grêle, Kornet har lidt Skade af Haglen; – une tempête, udſtaae en Storm; cela ne souffre point de retardement, det taaler ingen Opſættelſe; cela ne souffre pas de doute, derom kan der ingen Tvivl være; je ne puis le –, jeg kan ikke udſtaae el. fordrage ham; souffrez que je vous dise, tillad, at jeg ſiger Dem; *fig.* og *fa.* – mort et passion, udſtaae hæftige Smerter, el. være meget taalmodig; *prov.* le papier souffre tout, ikke Alt hvad der ſtaaer ſkrevet, er ſandt.

Soufrage, *m.* Udſtilling i Svovldamp, Svovling.

Soufre, *m.* Svovl; – vif, natif, vierge, gedigent Svovl; – en canons, Svovl i Stænger; – végétal, Hexemeel; fleur de –, Svovl-Sublimat; foie de –, Combination af Svovl og Ludſalt.

Soufré, e, *p.* og *a.* ſvovlet, gjennemtrængt af Svovldamp.

Soufrer, *v. a.* ſvovle, overtrække med Svovl el. udholde for en Svovldamp.

Soufrière, *f.* Svovlgrube; Svovlkaſſe.

Soufroir, *m.* lille Svovlbadſtue, hvor Uld bleges ved Svovldamp.

Sougarde, *f.* ſ. sous-garde.

Sougorge, *f.* ſ. sous-gorge.

Souhait, *m.* Ønſke; –s de bonne année, Nytaarsønſker; à vos –s, det ſkee, hvad De ønſker (forh. Ønſke til En, der nyſer); à –, *loc. ad.* efter Ønſke; tout lui vient à –, Alt gaaer efter hans Ønſke.

Souhaitable, *a.* ønſkelig.

Souhaiter, *v. a.* ønſke; – toutes sortes de prospérités à q., ønſke En alt muligt Held; – la bonne année, gratulere et glædeligt Nytaar; je vous souhaite le bon jour, jeg ønſker Dem god Dag! je vous en souhaite, jeg ønſker, at De maa faae det (men jeg tvivler meget derpaa).

Souillard, *m.* (Charp.) Afſtivningsbjælke; (Mar.) Isbrækker (brise-glace). [kar, (kun i det ſydlige Frankrig).

Souillarde, *f.* Vadſteſtue; ſtort Vadſte-

Souillardière, *f.* (Pê.) Bundt Fiſkegarn, ſom bruges til at nedſænke andre Garn; (Mar.) Sted, hvor et Skib har ſtødt paa Grund ved Lavvande (ogſ. souillardure).

Souille, *f.* (Ch.) muddret Sted, hvor et Vildſviin føler ſig; (Mar.) Fordybning, ſom dannes i Vandet af et ſtrandet Skib.

Souiller, *v. a.* ſmudſe, tilføle, beſudle; *fig.* plette, vanære; *v. pr.* tilføle ſig (oftere: se salir); *fig.* vanære ſig; – ses mains du sang de l'innocent, beſmitte ſine Hænder i den Uſkyldiges Blod; – son honneur, plette ſin Ære; – le lit nuptial, begaae Ægteſkabsbrud; il s'est –é par un crime, han har beſudlet ſig med en Forbrydelſe.

Souillon, *s.* ſmudſig Perſon, ſom altid tilføler ſig; Pige, ſom vadſter op i Kjøkkenet (*v.* nu: laveuse de vaisselle)

Souillonner, *v.a.* tilsøle, forjaske; *p.u.* **Souillure**, *f.* Smuds; især *fig.* Plet; – légale, Urenlighed paadragen ent. ved Sygdom el. ved Berøring af urene Ting (efter den jødiske Lov).

Soûl (I stumt), e, *a.* mæt (*p. u.*); drukken, beskænket; *fig.* og *fa.* mæt og kjed af Noget; *s. m.* (alm. med et possessivt Adj.) Saameget man ønsker, el. saa meget man kan; *prov.* il est – comme une grive, han er pærefuld; *pop.* il est – de perdrix, han er kjed af Agerhøns; être – de musique, være kjed af Musik; je suis si – de cet homme, jeg er saa kjed af d. Menneske; *s.* il a mangé son –, han har spiist sig mæt; dormir son –, sove saa meget, man lyster; il a eu de la peine tout son –, han har havt fuldt op af Kummer; laissez crier cet enfant tout son –, lad dette Barn skrige saalænge det lyster.

Soulagement, *m.* Lettelse, Lindring; *fig.* Vederkvægelse; Trøst.

Soulager, *v.a.* lette en Byrde; understøtte; *fig.* lindre, vederkvæge, hjælpe; trøste; *v. pr.* lette sit Arbeide, forskaffe sig Lettelse; lindre sin Kummer; hjælpe, understøtte hinanden; – une poutre, formindske Byrden, som hviler paa en Bjælke; – un navire dans une tempête, kaste en Deel af Lasten i Søen under en Storm; – la douleur de q., lindre Ens Sorg; j'ai dormi une heure, et je me sens –é, jeg har sovet en Time og føler mig vederkvæget; il s'est –é par cet aveu, han har lettet sit Sind ved denne Tilstaaelse.

Soûlant, e, *a.* mættende; *v.*

Soulas, *m.* Vederkvægelse; Trøst; *v.*

Soûler, *v.a.* mætte; berusе; *v. pr.* mætte sig; *fig.* – ses yeux de qc., mætte sine Øine med Synet af Noget; se – de toutes sortes de plaisirs, nyde til Overdrivelse alle Slags Fornøielser; *pop.* [uventet Angst; *fa.*

Souleur, *f.* hæftig, pludselig Skræk;

Soulèvement, *m.* Opstøden; *fig.* Oprør, Opstand; Udbrud af Harme; i egentlig Forst. kun i Udtr. – de cœur, Opstøden fra Underlivet, Kvalme; le – des flots, Bølgernes Oprør; *fig.* apaisser, réprimer un –, standse, undertrykke et Oprør.

Soulever, *v.a.* løfte Noget lidt op, reise lidt op; *fig.*ægge til Oprør; fremkalde Uvillie el. Ytring af Misbag; bringe paa Bane; volde Kvalme; *v.n.* kvalme; *v. pr.* reise sig lidt op, reise sig over Ende; gjøre Opstand, oprøres; – la tête, løfte Hovedet lidt op; le vent soulève la poussière, Vinden hæver Støvet i Veiret; il souleva le peuple, han bragte Folket til Oprør; cela souleva tout le monde contre lui, det oprørte alle Folk imod ham; – une question, bringe et Spørgsmaal paa Bane; cela fait – le cœur, det fremkalder Ækelhed; le cœur lui soulève, det kvalmer for ham; le cœur se soulève d'indignation, Hjertet oprøres af Harme.

Soulier, *m.* Sko; chausser, mettre des –s, tage Sko paa; cet enfant met toujours ses –s en pantoufles, dette Barn træder [illegible] Hælestykket ned paa sine Sko; *fig.* og *fa.* être sans –s, n'avoir pas de –, være meget fattig; c'est un faiseur de vieux –s, det er en Ledigganger, som Intet har at bestille, som gaaer og driver; je ne m'en soucie non plus que de mes vieux –s, jeg bryder mig slet ikke derom; être dans ses petits –s, være i en slem Knibe.

Soulignement, *m.* Understregning.

Souligner, *v.a.* understrege.

Souligneux, se, *a.* (Bot.) som er mindre haard end Træ.

Souloir, *v.n.* pleie, være vant til (kun i l'imparfait: il soulait); *v. inus.*

Soulte el. **soute**, *f.* (Prat.) Betaling, hvormed Differentsen i Deling af en Samfundscapital udjevnes.

Soumettre, *v. a.* underkaste, undertvinge; underordne; henvende Ens Opmærksomhed paa Noget; *v. pr.* underkaste sig; finde sig i; samtykke i; – q. aux lois, underkaste En Lovene; – une question à l'examen, underkaste et Spørgsmaal en nøie Prøvelse; – une observation à q., henvende Ens Opmærksomhed paa en Bemærkning; – ses idées à celles d'un autre, underordne sine Ideer en Andens; je me soumets à payer etc., jeg forpligter mig til at betale; je me soumets à tout, jeg samtykker i Alt.

Soumis, e, *p.* og *a.* undergiven, lydig, føielig; ærbødig, underdanig.

Soumission, *f.* Lydighed, Underdanighed; Underkastelse; (Prat.) Tilbud el.

indgaaet Forpligtelse at betale en vis Sum, el. at levere Noget paa visse Betingelser; *pl.* Ærbødighedsbeviisning imod et Overhoved; Bevidnelse af sin Underkastelse, Undskyldninger; il a toujours été d'une grande – envers (pour, à l'égard de) ses parents, han har altid været meget lydig imod sine Forældre; la – à la volonté de Dieu, Underkastelse under Guds Villie; la ville a fait sa –, Byen har underkastet sig; il a fait sa – pour la fourniture de l'armée, han har paataget sig Leverancen til Armeen; le roi reçut ses –s avec bonté, Kongen optog naadigen Bevidnelsen af hans underdanige Underkastelse.

Soumissionnaire, *s.* En, som forpligter sig til at yde en vis Sum el. at kjøbe el. levere Noget paa visse Betingelser.

Soumissionner, *v.a.* erklære at man vil yde en Sum, indgaae et Kjøb el. overtage en Leverance under visse Betingelser.

Soupape, *f.* (Méc.) Klap, hvormed Hullet lukkes, der fører Vandet fra en Vandbeholdning ind i Afledningsrørene; Ventil.

Soupatoire, *a.* som træder i Stedet for [Aftensmaaltidet; *fa.*

Soupçon, *m.* Mistanke; Formodning, Anelse om; *fa.* en Smule; en Mundsmag; détruire, dissiper un –, tilintetgjøre, forjage en Mistanke; avoir du (des –s) –, faae Mistanke om; prendre du –, faae Mistanke; un cœur exempt de –, et Hjerte frit for al Mistanke; une condnite exempt de –, en Opførsel, som ikke kan mistænkes; il a un – de fièvre, han har en Smule Feber. [tænkes, fordægtig.

Soupçonnable, *a.* ¡som kan mis-

Soupçonner, *v.a.* mistænke; have en Formodning om; ane; – q. d'une trahison, mistænke En for Forræderi; je le soupçonne, jeg formoder det; vous ne soupçonnez pas qui peut avoir cette place, De aner ikke, hvo der kan faae denne Plads.

Soupçonneux, se, *a.* mistænksom, tilbøielig til at mistænke.

Soupe, *f.* Suppe; Brødskive; en indsvøbt Tobaksrulle; venez demain manger ma –, kom imorgen at spise til Middag med mig; un cheval – de lait, en Hest af hvid Farve, der falder i Isabellecouleuren; tailler la –, skjære Brød i tynde Skiver; – au vin, – (au) à perroquet, Brødskiver dyppede i Vin; trempé comme une –, gjennemvaad; – de sept heures, en Mand, som spiser tidligt til Aften; en Mand, som har trukket sig tilbage fra Verden og ikke modtager Besøg om Aftenen; *prov.* il est ivre comme une –, han er saa fuld, at Øinene staae skive i Hovedet paa ham; la – fait le soldat, en Soldat, som lever godt, men tarveligt, er bedst skikket til at udholde Anstrængelser; dès la –, *loc. ad.* fra Maaltidets Begyndelse.

Soupé el. souper, *m.* Aftensmaaltid; après-soupé el. après-souper, *m.* ogs. après-soupée, *f.* Tiden mellem Aftensmaaltidet og Sengetiden.

Soupeau, *m.* Plovaas, Træ, som holder Plovjernet.

Soupente, *f.* Hængerem, Remme, hvori en Karet el. desl. Vogne hænge; (Méc.) Træstykke, som holder Bommen el. Hjulet paa en Maskine; (Arch.) Slags Mesfaninetage el. Aflukke til Tjenestefolk.

Souper, *v. n.* spise til Aften; efter d. Verb. bruges *avec* foran Navn paa Personer, og *de* foran Navn paa hvad der spises (s. dîner).

Soupeser, *v. a.* løfte Noget med Haanden, for at dømme om, hvormeget det omtr. kan veie.

Soupeur, se, *s.* En, som pleier at spise til Aften.

Soupier, ère, *s.* En, som holder af Suppe (*fa.* og *pop.*); *m.* Steen, som holder det underste Lag i Steenbrud (i d. Betydn. ogs. souchet).

Soupière, *f.* Suppeterrin.

Soupir, *m.* Suk; (Mus.) Pause af en Fjerdedeels Takt; rendre le dernier – el. les derniers –s, udstøde det sidste Aandedræt, døe; recevoir les derniers –s d'un ami, være tilstede hos en Ven indtil Dødens Øieblik; jusqu'au dernier – de ma vie, indtil mit Livs sidste Aandedræt.

Soupirail, *m.* Trækhul, smaa Aabning for Lyset; *pl.* –raux. [beder.

Soupirant, e, *a.* Elsker, Frier, Til-

Soupirer, *v. n.* sukke, attraae; sukke efter; *v.a.* udsukke, udgyde el. tolke i Suk; – pour les richesses, hige efter Rigdomme; il soupire après cette place, han ønsker ivrigen at erholde

denne Plads; – ses douleurs, tolke sine Sorger i Suk (*poé.*).

Soupireur, se, *s.* En, som altid klager el. udstøder Suk; *fa.*

Souple, *a.* smidig, bøielig; *fig.* eftergivende, føielig; som veed at snoe sig el. lempe sig efter Omstændighederne; som forstaaer at indsmigre sig; il est – aux volontés de ses maîtres, han føier sig let efter sine Foresattes Villie; il est – comme un gant, han er føieligt i Alt, han er af et servilt Gemyt.

Souplement, *ad.* smidigen; *p.u.*

Souplesse, *f.* Smidighed, Bøielighed; *fig.* Eftergivenhed, Føielighed; tours de –, kunstige Spring; *fig.* snilde, snedige Kunster, Kneb (ogs. undert. blot: des –s).

Souquenille, *f.* Lærreds Kittel, [Staldkittel.

Souquer, *v.a.* (Mar.) sandse, surre, snøre fast.

Source, *f.* Kilde, Udspring; *fig.* Oprindelse, første Aarsag; Kildeskrift; la – de tous les biens, alle Goders Ophav; remonter à la –, gaae tilbage til Kilden, til Tingens første Udspring; je le tiens de bonne –, jeg har det fra en sikker Kilde, fra en paalidelig Person; puiser dans (à) la –, øse af Kilden; étudier les –s, studere Grundteksten, Hovedforfatterne; cela coule de –, det strømmer let fra hans Pen; han udtrykker sig med stor Lethed; (Thé.) les –s de la grâce, Sacramenterne; (Mar.) la – du vent, den Kant, hvorfra Vinden blæser.

Sourcier, *m.* En, som troer sig i Besiddelse af særegne Midler til at opdage Kilder; *p.u.*

Sourcil (l udt. ikke), *m.* Øienbryn; *fig.* froncer le –, rynke Øienbrynene, ytre Vrede el. Misfornøielse; (Arch.) – de porte, øverste Dørstykke.

Sourcilier, *m.* (An.) Øienbrynemuskel; (Mir.) ydre fremstaaende Deel af Ovnen i en Glashytte; (H.n.) Fisk af Aalekvabbeslægten.

Sourcilier, ère, *a.* (An.) henhørende til Øienbrynene.

Sourciller, *v.n.* rynke Øienbrynene til Tegn paa Utaalmodighed el. Misfornøielse (bruges alm. kun negtende); (om Vandet) pible frem som af flere smaa Kilder.

Sourcilleux, se, *a.* høi, steil (om Bjerge og Klipper); un front –, en stolt, mørk og kummerfuld Pande.

Sourd, *m.* (H.n.) Salamander.

Sourd, e, *s.* en Døv; *a.* døv; dump; som kun gienlyder svagt; *fig.* ubøielig; hemmelig, lønlig; *fig.* il est – comme un pot, han er stokdøv; frapper comme un –, slaae af alle Kræfter; crier comme un –, skrige af fuld Hals; il est – aux prières, han er døv for alle Bønner; han er ubøielig; *prov.* faire le –, faire la –e oreille, lade som om man ikke hører, ikke tage Hensyn til hvad der siges el. begjæres; il n'est pas de pire – que celui qui ne veut pas entendre, der er ingen Udvei med den, der ikke vil høre; cette église est –e, denne Kirke kaster ikke Lyden nok tilbage; bruit –, dump Lyd; *fig.* hemmeligt, endnu ikke paalideligt Rygte; il court un bruit –, der mumles om; douleur –e, stille, indre Smerte; lime –e, stump Fiil, som ikke hores; *fig.* lumsk Menneske, som virker skjult, el. under et tavst Ydre skiuler onde Planer; lanterne –e, Blændlygte; des menées –es el. de –es menées, skjult, lumsk Fremgangsmaade; (Joa.) pierre –e, uklar, dunkel Stern; (Math.) quantité –e, Størrelse, som ikke kan nøiagtig angives el. udtrykkes.

Sourdaud, e, *s.* lidt tunghør; *fa.*

Sourde, *f.* døvt Fruentimmer (s. sourd); (Ch.) Sneppe.

Sourdeline, *f.* lille italiensk Sækkepibe.

Sourdement, *ad.* dumpt, huult; drønende; *fig.* hemmeligt, lønligt.

Sourde-muette, *f.* døvstumt Fruentimmer; *pl.* des sourdes-muettes.

Sourdine, *f.* Redskab til at dæmpe Lyden af et Instrument, Dæmper; Fieder i et Repeteeruhr til at dæmpe Slagenes Klang; dump Luth el. Violin; à la –, *loc. ad.* hemmeligt, stille, tyst; s'en aller à la –, gaae bort i al Stilhed; *fa.*

Sourd-muet, *m.* døvstumt Menneske; *pl.* des sourds-muets.

Sourdre, *v. n.* (bruges kun i l'inf. og i den 3die Pers. i Entelt. og Flert. af le prés. de l'ind.) vælde frem af Jorden (om Vandet); *fig.* komme frem, opkomme; on en a vu – mille calamités, man har seet tusinde Elendigheder udspringe derfra; (Mar.) – bien au vent, skyde god Fart for Vinden.

Souriceau, *m.* Museunge.

Souricière, *f.* Musefælde; Navn paa et Fængsel i Paris; *fig.* tomber dans la –, falde i Snaren, løbe i Fælden.

Souriquois, e, *a.* henhørende til Rotter og Muus; la gent –e, Musefiægten; *plais.*

Sourire, *v. n.* smile; *v. pr.* tilsmile hinanden; – à q., smile, see venligt til En; cette affaire lui sourit, denne Sag tilsmiler ham, synes at love ham et godt Udfald; – dédaigneusement à q., smile haanligt ad En.

Sourire el. **souris**, *m.* Smiil.

Souris, *f.* Muus; (An.) Deel af Haanden mellem Tommel- og Pegefingeren; kjødrig Muskel nærved Ledet paa en Bedekolle; (Vét.) Brust i Hestens Næse; (H.n.) Slags Musling; (Art.) Redskab til at stikke Ild paa en Mine; *fig.* on entendrait trotter une –, det er saa tyst, at man vilde kunne høre den mindste Lyd; éveillé comme une potée de –, meget munter og overgiven; on le ferait cacher dans le trou d'une –, han er saa ræd, at man kunde jage ham i et Musehul; *prov.* la montagne a enfanté une –, Udfaldet svarer ikke til de store Forventninger; – qui n'a qu'un trou est bientôt prise, naar man kun har een Udvei, slipper man vanskeligt ud af sin Forlegenhed; ... *a.* cheval –, Hest af musegraa Farve.

Sourive, *f.* Hule under Trærødder ved Bredden af Vandet.

Sournois, e, *a.* skjult, indesluttet i sig selv, forstilt, lumsk; *s.* lumsk Menneske.

Soursommeau, *m.* Slags Frugtkurv [med Fødder under; *p. u.*

Sous, *pp.* under; cela s'est passé – mes yeux, det er foregaaet ligefor mine Øine; être – les armes, staae under Vaaben; *fig.* (om Damer) være i stiv Stads, pyntet for at behage; être – les drapeaux, være i activ Tjeneste; servir – les drapeaux d'un prince, staae i en Fyrstes Tjeneste; être sous (la) clef, være under Laas og Lukke; – les verrous, i Fængsel; rire – cape, lee i Skjægget, søge at skjule sin Latter; regarder q. – le nez, see En lige i Ansigtet med Udtr. af Foragt; ce mariage est fait – la cheminée, dette Ægteskab er sluttet hemmeligt, uden lovlige Formaliteter; un cheval – poil noir, en Hest af sort Lød; avoir qc. – la main, have Noget ved Haanden, tætved; être – la main d'un autre, staae under en Andens Raadighed; il me nuit – main, han skader mig under Haanden, hemmeligt; – ce rapport, i d. Henseende; considérer une ch. – deux points de vue, betragte en Ting fra to Synspunkter; passer qc. – silence, forbigaae Noget med Tavshed; dire une ch. – le secret, – le sceau du secret, sige Noget under Tavsheds Løfte, i Fortrolighed; affirmer – serment, bekræfte med Ed; – peu, – quinze jours, inden kort Tid, inden 14 Dage.

Sous-affermer, undert. **sous-fermer**, *v. a.* bortforpagte el. tage i Forpagtning paa anden Haand.

Sous-aide, *m.* Underadjutant; Underhjælper, Underhandlanger; *pl.* des – – –s.

Sous-amendement, *m.* Forandring i en foreslaaet Forbedring el. Omarbeidelse af et Udkast, Amendement til et Amendement.

Sous-amender, *v. a.* gjøre Forbedring i et Amendement.

Sous-arbrisseau, *m.* træagtig Plante, som staaer paa Middelveien mellem en Buskvæxt og en Urt.

Sous-bail, *m.* Forpagtningscontract el. Leiecontract paa anden Haand; *pl.* des sous-baux.

Sous-bande, *f.* (Chir.) underste Bind; (Art.) Jernbaand paa Enden af Sidestykkerne af en Lavet.

Sous-barbe, *f.* Skæg under Hagen; *fig.* Beskæmmelse (*v.*); (Man.) Undermunden paa en Hest; (Mar.) Vater- og Mantel-Slagene; Træstykke, som sættes under Forstavnen paa Værftet.

Sous-barque, *f.* øverste Rad Planker paa et Flodskib.

Sous-bibliothécaire, *m.* Underbibliothekar.

Sous-brigadier, *m.* Undercorporal i Cavalleriet.

Sous-chevron, *m.* (Charp.) Støtte under Sparrer.

Sous-clavier, ère, *a.* (An.) beliggende under Kravebenet.

Sous-clerc, *m.* Underskriver.

Sous-costal, e, *a.* beliggende under Ribbenene; *pl. m.* des sous-costaux.

Souscripteur, *m.* Subscribent.

Souscription, *f.* Underskrift, Undertegning; Subscription; Subscriptions-

pris; Godtgjørelse, en Boghandler tilstaaer en Subscribent.

Souscrire, *v. a.* underskrive; *v. n.* samtykke i, bifalde; bestemme sig til at bidrage en Sum til et Foretagende el. til at kjøbe en Bog, som skal udkomme; prænumerere; – un contrat, undertegne en Contract; je souscris à tout, jeg samtykker i Alt; je souscris pour (à) ce livre, jeg subscriberer paa denne Bog.

Souscrivant, e, *s.* Undertegneren.

Sous-cutané, e, *a.* beliggende under Huden.

Sous-délégué, e, *s.* Underbefuldmægtiget; Vice-Formand.

Sous-déléguer, *v. a.* s. subdéléguer.

Sous-diaconat, *m.* Underdiaconat.

Sous-diacre, *m.* Underdiacon.

Sous-diviser, *v. a.* s. subdiviser.

Sous-dominante, *f.* (Mus.) fjerde Tone over Grundtonen; lille Qvint.

Sous-double, *a.* (Math.) halv; raison sous-double, halvt Forhold.

Sous-doublé, e, *a.* (Math.) bruges kun i Udtr. en raison sous-doublée, Qvadratrods Forhold.

Sous-entendre, *v. a.* underforstaae; *v. pr.* underforstaaes.

Sous-entendu, e, *p.* underforstaaet; *s. m.* det Underforstaaede; en skjult Mening.

Sous-entente, *f.* forbeholden Mening, Mentalreservation.

Sous-épineux, se, *a.* (An.) beliggende under Rygraden; *s. m.* Huulhed under den bageste Deel af Skulderbladet; Rygradsmuskel opad imod Skulderen.

Sous-faîte, *m.* (Charp.) Deel af en Gavl, som understøtter Gavlspidsen.

Sous-ferme, *f.* Underforpagtning, Forpagtning paa anden Haand.

Sous fermer, *v. a.* s. sous-affermer.

Sous-fermier, ère, *s.* Underforpagter, -ske.

Sous-fréter, *v. a.* (Mar) fragte et Skib bort paa anden Haand; fragte af en Befragter.

Sous-garde, *f.* (Arm.) Jernbøile omkring Aftrækkeren under Bøssestøftet; Bøile paa et Kaardefæste; *pl.* des ---.

Sous-gorge, *f.* (Man.) Læderrem, som gaaer under Halsen paa en Hest op til sammes Hovedtøi.

Sous-gouvernante, *f.* Underhovmesterinde.

Sous-gouverneur, *m.* Underhovmester.

Sous-gueule, *f.* (Man.) Læderrem, som gaaer ned under Hestens Mund; *pl.* des ---.

Sous-intendance, *f.* Underopsynsmands el. Viceintendants Post.

Sous-intendant, *m.* Underopsynsmand, Viceintendant.

Sous-introduite, *f.* en Geistligs Husholderske el. Veninde.

Sous-lieutenance, *f.* Secondlieutenant.

Sous-lieutenant, *m.* Secondlieutenant.

Sous-locataire, *s.* Underleier.

Sous-location, *f.* Fremleie; Underleie.

Sous-louer, *v. a.* leie bort igien hvad man selv har leiet; tage til Leie af Hovedleieren.

Sous-maître, *m.* Underlærer.

Sous-maîtresse, *f.* Underlærerinde.

Sous-marin, e, *a.* som er under Havet el. paa Bunden af Havet.

Sous-médiante, *f.* (Mus.) sjette Tone over Grundtonen.

Sous-mentonnier, ère, *a.* (An.) beliggende under Hagen.

Sous-mentonnière, *f.* Hagebaand, som fastholder Soldatens Schako; Hagerem paa en Hest.

Sous-multiple, *a.* (Arith.) som indeholdes flere Gange i et andet Tal; *s. m.* Tal, som er en aliqvot Deel af et større.

Sous-normale, *f.* (Géo.) Subnormallinie.

Sous-occipital, e, *a.* (An.) beliggende under Baghovedet; *pl. m.* -taux.

Sous-ordre, *m.* en Underordnet; (Prat.) Fordeling mellem Contracreditorer af en Sum, som er tilkjendt en Creditor.

Sous-perpendiculaire, *f.* s. s. sous-normale.

Sous-pied, *m.* Strop, som gaaer fra Beenklæderne ned under Fodtøiet; *pl.* des sous-pieds.

Sous-préfecture, *f.* Underpræfectur (Herred); Underpræfectens Bolig; Underpræfectspost; sammes Barighed.

Sous-préfet, *m.* Underpræfect, Herredsfoged.

Sous-préfète, *f.* Underpræfectens Kone.

Sous-prieur, e, *s.* Vice-Prior; -inde.

Sous-prote, *m.* (Impr.) Underfactor.

Sous-pubien, *a. m.* (An.) beliggende under Skambenet.

Sous-réfectorier, ère, *s.* Underspisemester el. Underspisemesterinde i et Kloster.

Sparadrap, *m.* Slags Plaster, Lærred trukket gjennem smeltet Plaster.

Spare, *m.* (H. n.) brystbugfinnet Fiskeslægt, Doraden; forh. Slags Flitsbuepiil.

Sparies, *f. pl.* Ting, som opkastes af [Havet.

Sparsile, *a.* (Astr.) adspredt; étoile –, særstilt Stjerne, som ikke hører til noget Stjernebillede.

Spartaire, *m.* Sted, beplantet med spanst Gyvel; Straahattefabrikant; (H. n.) Slags Rovfugl.

Sparte, *m.* (Bot.) spanst Gyvel, hvoraf forfærdiges Hatte, Maatter o. desl.

Sparté, e, *a.* forfærdiget af Gyvel, Siv o. desl.

Sparterie, *f.* Hatte- el. Maatte-Fletning; Arbeide flettet af Gyvel, Siv o. desl.; Bygning, hvor saadanne Arbeider forfærdiges. [spartansk.

Spartiate, *s.* Spartaner, -inde; *a.*

Spasmatique, *a.* angrebet af Krampe; *s.* Krampepatient. [ning.

Spasme, *m.* (Méd.) Krampetræk-

Spasmodique, *a.* (Méd.) krampeagtig; krampestillende (i d. Betydn. bedre: anti-spasmodique). [gen.

Spasmodiquement, *ad.* krampagti-

Spasmologie, *f.* (Méd.) Lære el. Afhandling om Krampe.

Spasmoseux, se, *s.* og *a.* En, som lider af Krampe; *p. u.*

Spath, *m.* (Minér.) Steenart.

Spathacé, e, *a.* (Bot.) omgivet af et Hylster.

Spathe, *f.* (Bot.) Blomsterhylster.

Spathule, *f.* (Pharm.) Spatel; (H. n.) Skuffelnæb.

Spé, *m.* ældste Chordreng i Cathedralkirken i Paris.

Speautre, *m.* (Minér.) Slags Metal, Zink. [speciel; *pl. m.* -ciaux.

Spécial, e, *a.* særegen; særdeles;

Spécialement, *ad* i Særdeleshed, fornemmeligen.

Spécialiser, *v. a.* specielt betegne, angive i Særdeleshed.

Spécialité, *f.* Særegenhed; særeget Slags; det Særegne; (Prat.) særegen Anvendelse el. Bestemmelse af en Ting.

Spécieusement, *ad.* paa en sandsynlig Maade, med Skin af Virkelighed.

Spécieux, se, *a.* sandsynlig, rimelig, tilsyneladende, som har Skin af Virkelighed; raison -se, Skingrund; arithmétique -se, Bogstavregning (nu: algèbre); *s. m.* det Sandsynlige, det Rimelige.

Spécification, *f.* Angivelse af en [Sags Enkelthedet.

Spécifier, *v a.* angive en Sags enkelte Dele, specificere.

Spécifique, *a.* særegen, eiendommelig; specifisk; pesanteur –, specifisk Vægt, et Legemes Vægt under et vist Rumfang, i Forhold til et andet Legeme som Enhed under samme Rumfang; *s. m.* specifisk el. eiendommeligt, fortræffeligt Lægemiddel.

Spécifiquement, *ad.* eiendommeligen; specifisk (med H. til Vægt-Enheden). [*pl.* des spécimen.

Spécimen, *m.* Prøve, Prøvestykke;

Spectacle, *m.* Syn, Skue; Skuespil; Tienlyst, stor Pragt, offentlig Forlystelse; assister à un –, bivaane et Skuespil; aller au –, gaae paa Komedie; être en –, være Gjenstand for Alles Opmærksomhed; se donner en –, stille sig selv til Skue; il y a beaucoup de – dans cet opéra, der er stor Pragt i denne Opera.

Spectateur, trice, *s.* Tilskuer, -inde.

Spectre, *m.* Spøgelse; *fig.* langt, blegt og magert Menneske; (Phys.) – solaire, aflangt Billede, som dannes af Sollyset i et Camara obscura.

Spéculaire, *a.* gjenskinnende; pierre –, Marieglas; fer –, blankt, poleret Jern; science –, Speilmagerkunst (*v*).

Spéculateur, trice, *s.* astronomisk Jagttager (*v.* nu: observateur); Speculant.

Spéculatif, ive, *a.* granskende, forskende; speculativ; *s. m.* Forsker; Politiker; *s. f.* -ive, Theori (*v*).

Spéculation, *f.* Granskning; Forskning; Theori; Handelsspeculation; cela est bon dans la –, det gaaer an i Theorien; il a fait une bonne –, han har gjort en god Speculation.

Spéculativement, *ad.* paa en speculativ Maade; i theoretisk Forstand.

Spéculer, *v. a.* anstille astronomiske Jagttagelser (*v.* nu: observer); *v. n.* granske; speculere i Handel.

Speculum (um udt. om), *m.* (Chir.) chirurgisk Speil el. Instrument til at holde Øiet, Næsen, Ganen o. andre Legemsdele aabne medens de undersøges.

Spée, *f.* (E. F.) ect el. to Aars gammelt Træ (cépée). [uden Skjøder.

Spencer (r udt.), *m.* snæver Trøie

épreuve, udholde en Prøve; la bonne nourriture soutient, god Føde giver Kræfter; cette couleur se soutient, denne Farve holder sig; cette pièce de théâtre se soutient, dette Stykke vedbliver at opføres; ce discours se soutient bien, denne Tale er lige god fra den ene Ende til den anden; cette dame se soutient bien, denne Dame bevarer sit gode Udseende; (Mar.) le navire se soutient, Skibet hverken vinder el. taber.

Soutenu, e, *p.* understøttet; *fig.* ophøiet; vedligeholdt; style –, ædel, ophøiet Stiil; discours –, værdigt Foredrag; le caractère est bien –, Charakteren er vel vedligeholdt; rôle –, godt udført Rolle.

Souterrain, *m.* hvælvet Kjælder, underjordisk Hvælving; *fig. pl.* lønlige Veie, Snigveie, Kunstgreb (*p. u.*).

Souterrain, e, *a.* underjordisk; *fig.* hemmelig, skjult; employer des voies –es, bruge hemmelige Kunster for at naae sit Maal.

Souterrainement, *ad.* under Jorden, i Jordens Indre.

Souterré, e, *a.* (Bot.) skjult i Jorden; fruit –, Jordfrugt.

Soutien, *m.* Støtte; *fig.* Forsvar, Beskyttelse; il est le – de sa famille, han er sin Families Støtte; (Prat.) des pièces au –, retfærdiggjørende el. oplysende Actstykker.

Soutirage, *m.* Omtapning af Viin fra et Fad i et andet.

Soutirer, *v. a.* omtappe Viin el. anden Drikkevare fra et Fad i et andet, saa at Bundfaldet bliver tilbage; klare Viin; *fig.* fraliste En Noget ved Overtalelse; il lui a –é beaucoup d'argent, han har fralistet ham Tid efter anden mange Penge.

Soutrait, *m.* (Pap.) nederste Bræt paa Papirspressen.

Souvenance, *f.* Erindring; *v.*

Souvenir, *m.* Erindring; Ihukommelse; Minde; Erindringsbog, Calender med Blade til Optegnelser for hver Dag i Ugen; je ne puis en perdre le –, jeg kan ikke glemme det; acceptez cette bagatelle comme un – de mon amitié, modtag denne Ubetydelighed til et Minde om mit Venskab.

Souvenir (se), *v. pr.* erindre sig; huske, mindes; drage Omhu for; se – de son enfance, erindre sig sin Barndom; je m'en souviens bien, jeg husker det godt; se – de loin, huske fra langt tilbage i Tiden; je l'en ferai –, jeg skal huske ham paa det; je me souviendrai de votre affaire, jeg skal nok tænke paa Deres Anliggende, sørge for samme; il s'en souviendra, han skal nok komme til at fortryde det; vous en souvient-il? husker De det?

Souvent, *ad.* ofte, tidt, jevnligt.

Souvente-fois el. souventes-fois, *ad.* ofte, mangen Gang; *v.*

Souverain, e, *a.* uindskrænket; høieste, ypperste, radical, yderste; le – bien, det høieste Gode; remède –, radicalt Middel; avoir pour q. un – mépris, have den yderste Foragt for En; ... *s.* Eneherster, Eneherskerinde; Enevoldsherre, Souverain; *s. m.* østerrigsk Guldmønt, af Værdi omtr. 12 Rbd.

Souverainement, *ad.* i høieste Grad; uhyre; som uindskrænket Overherre; Dieu est – juste, Gud er i høieste Grad retfærdig; cet homme est – ennuyeux, denne Mand er uhyre kjedsommelig; il commande –, han befaler som Souverain.

Souveraineté, *f.* høieste Magt, Overherredømme, Souverainitet.

Soy, *m.* Soya, Slags østindisk [Sauce.

Soyeteur, *m.* Silkefabrikant; *fem.*

Soyeux, se, *a.* silkeartet, silkeblød; fuld af Silke; *fig.* venlig og forekommende; (H.n. og bot.) besat med silkebløde, glindsende Haar el. Dun.

Spacieusement, *ad.* rummeligen; il est logé –, han har en stor, rummelig Bopæl.

Spacieux, se, *a.* rummelig, udstrakt.

Spadassin, *m.* Slagsbroder.

Spadassinage, *m.* Slagsmaal, Lyst dertil; *p. u.*

Spadille, *m.* Spader-Es i Lhombre [spil.

Spadix, *m.* (Bot.) Kolbe, en kjedagtig Axe med ufuldstændige tilhæftede Blomster; Hylsterpille, Kolbe indsluttet i et Hylster.

Spadon, *m.* (Méd.) gold Mand uden Avleorganer; (Bot.) goldt Træ

Spahi, *m.* tyrkisk el algierst Rytter.

Spalme, *m.* (Mar.) Mastix, Skibstjære. [Tjære, Beeg o. desl.

Spalmer, *v. a.* (Mar.) overstmøre me

Spalt, *m.* Slags Steen, som bruges til Metallernes Smeltning.

Sparadrap, *m.* Slags Plaster, Lærred trukket gjennem smeltet Plaster.

Spare, *m.* (H. n.) brystbugfinnet Fiskeslægt, Doraden; forh. Slags Flitsbuepiil.

Sparies, *f. pl.* Ting, som opkastes af [Havet.

Sparsile, *a.* (Astr.) adspredt; étoile –, særskilt Stjerne, som ikke hører til noget Stjernebillede.

Spartaire, *m.* Sted, beplantet med spanst Gyvel; Straahattefabrikant; (H. n.) Slags Rovfugl.

Sparte, *m.* (Bot.) spanst Gyvel, hvoraf forfærdiges Hatte, Maatter o. desl.

Sparté, e, *a.* forfærdiget af Gyvel, Siv o. desl.

Sparterie, *f.* Hatte- el. Maatte-Fletning; Arbeide flettet af Gyvel, Siv o. desl.; Bygning, hvor saadanne Arbeider forfærdiges.

Spartiate, *s.* Spartaner, –inde; *a.* [spartansk.

Spasmatique, *a.* angrebet af Krampe; *s.* Krampepatient.

Spasme, *m.* (Méd.) Krampetrækning.

Spasmodique, *a.* (Méd.) krampeagtig; krampestillende (i d. Betydn. bedre: anti-spasmodique).

Spasmodiquement, *ad.* krampagtig-gen.

Spasmologie, *f.* (Méd.) Lære el. Afhandling om Krampe.

Spasmoseux, se, *s.* og *a.* En, som lider af Krampe; *p. u.*

Spath, *m.* (Minér.) Steenart.

Spathacé, e, *a.* (Bot.) omgivet af et Hylster.

Spathe, *f.* (Bot.) Blomsterhylster.

Spathule, *f.* (Pharm.) Spatel; (H. n.) Skuffelnæb.

Spé, *m.* ældste Chordreng i Cathedralkirken i Paris.

Speautre, *m.* (Minér.) Slags Metal, Zink.

Spécial, e, *a.* særegen; særdeles; [speciel; *pl. m.* –ciaux.

Spécialement, *ad* i Særdeleshed, fornemmeligen.

Spécialiser, *v. a.* specielt betegne, angive i Særdeleshed.

Spécialité, *f.* Særegenhed; særeget Slags; det Særegne; (Prat.) særegen Anvendelse el. Bestemmelse af en Ting.

Spécieusement, *ad.* paa en sandsynlig Maade, med Skin af Virkelighed.

Spécieux, se, *a.* sandsynlig, rimelig, tilsyneladende, som har Skin af Virkelighed; raison –se, Skingrund; arithmétique –se, Bogstavregning (nu: algèbre); *s. m.* det Sandsynlige, det Rimelige.

Spécification, *f.* Angivelse af en Sags enkelte Dele, specificere.

Spécifier, *v a.* angive en Sags enkelte Dele, specificere.

Spécifique, *a.* særegen, eiendommelig; specifisk; pesanteur –, specifisk Vægt, et Legemes Vægt under et vist Rumfang, i Forhold til et andet Legeme som Enhed under samme Rumfang; *s. m.* specifisk el. eiendommeligt, fortræffeligt Lægemiddel.

Spécifiquement, *ad.* eiendommeligen; specifisk (med H. til Vægt-Enheden).

Spécimen, *m.* Prøve, Prøvestykke; [*pl.* des spécimen.

Spectacle, *m.* Syn, Skue; Skuespil; Mienlyst, stor Pragt, offentlig Forlystelse; assister à un –, bivaane et Skuespil; aller au –, gaae paa Komedie; être en –, være Gjenstand for Alles Opmærksomhed; se donner en –, stille sig selv til Skue; il y a beaucoup de – dans cet opéra, der er stor Pragt i denne Opera.

Spectateur, trice, *s.* Tilskuer, –inde.

Spectre, *m.* Spøgelse; *fig.* langt, blegt og magert Menneske; (Phys.) – solaire, aflangt Billede, som dannes af Sollyset i et Camara obscura.

Spéculaire, *a.* gjenskinnende; pierre –, Marieglas; fer –, blankt, poleret Jern; science –, Speilmagerkunst (*v*).

Spéculateur, trice, *s.* astronomisk Jagttager (*v.* nu: observateur); Speculant.

Spéculatif, ive, *a.* granskende, forskende; speculativ; *s. m.* Forsker; Politiker; *s. f.* -ive, Theori (*v*).

Spéculation, *f.* Granskning; Forskning; Theori; Handelsspeculation; cela est bon dans la –, det gaaer an i Theorien; il a fait une bonne –, han har gjort en god Speculation.

Spéculativement, *ad.* paa en speculativ Maade; i theoretisk Forstand.

Spéculer, *v. a.* anstille astronomiske Jagttagelser (*v.* nu: observer); *v. n.* granske; speculere i Handel.

Speculum (um udt. om), *m.* (Chir.) chirurgisk Speil el. Instrument til at holde Øiet, Næsen, Ganen o. andre Legemsdele aabne medens de undersøges.

Spée, *f.* (E. F.) ect el. to Aars gammelt Træ (cépée). [uden Skjøder.

Spencer (r udt.), *m.* snæver Trøie

Spergule, *f.* (Bot.) Spergel.

Sperma-ceti, *m.* Hvalrav; *f.* sperme de baleine.

Spermatique, *a.* (An.) henhørende til den tyriske Sæd.

Spermatocèle, *f.* (Chir.) Sædbrok, Skinbrok, foraarsaget ved Svulst i Sædkarrene.

Spermatologie, *f.* Lære om den tyriske Sæd.

Spermatose, *f.* (Méd.) Tilberedelse el. Frembringelse af Sæd.

Spermatorrhée, *f.* (Méd.) uvilkaarligt Sædflod.

Sperme, *m.* tyrisk Sæd; – de baleine, Hvalrav.

Sphacèle, *m.* (Chir.) Koldbrand i et heelt Lem el. Organ.

Sphacélé, e, *a.* (Chir.) angrebet af Koldbrand i et heelt Lem.

Sphénoïdal, e, *a.* (An.) henhørende til Kilebenet; *pl. m.* -daux.

Sphénoïde, *m.* (An.) Kilebenet, hørende til Hjerneskallen og Overkjæbebenet.

Sphère, *f.* kugelformigt Legeme; Himmelglobus; Himmelkreds; Himmellegemes Bane; Lære om Himmelkuglen; *fig.* Virkekreds; Omfang af Ens Magt, Kundskaber el. Talenter; sortir de sa –, overskride Grændserne for sin Stand el. Stilling; cela est hors de sa –, det ligger uden for hans Virkekreds el. Fatteevne; étendre, élargir, agrandir la – de ses connaissances, udvide sine Kundskabers Kreds.

Sphéricité, *f.* kugelrund Form; [sphærisk Runding.

Sphérique, *a.* kugelrund; sphærisk; angaaende Himmelkuglen.

Sphériquement, *ad.* paa en kugelformig Maade, i sphærisk Form.

Sphériste, *m.* (Ant.) Lærer i Boltspil.

Sphéristère, *m.* (Ant.) Plads til Boltspil.

Sphéristique, *f.* (Ant.) Boltspillerkunst (ogs. *a.* l'art –)

Sphéroïdal, e, *a.* (Géo.) spheroidisk, af Form som en Spheroide; *pl. m.* -daux.

Spéroïde, *m.* (Géo.) rundt Legeme, som nærmer sig den sphærisk Kugelform, el. hvis ene Axe er længere end den anden.

Sphéromètre, *m.* (Opt.) Instrument til at afmaale Krumningen paa optiske Glas.

Sphex, *m.* (H. n.) Rovhveps.

Sphincter (r udt.), *m.* (An.) Endemuskel i Form af en Ring, hvoraf visse naturlige Aabninger omgives.

Sphinx, *m.* Sphinx, mythologisk Uhyre med et Qvindeansigt, en Løvekrop og Drageviger; (H. n.) Tusmørkesværmer, Slags Sommerfugl.

Spic, *m.* (Bot.) Lavendel; huile d'aspic (dannet efter en fordærvet Udtale), Lavendelolie.

Spica, *m.* (Chir.) Slags Bind el. Bandage, kaldet Kornaxbandage (épi).

Spicilège, *m.* Samling af Documenter, Actstykker o. desl.; *v. p. u.*

Spilome el. spilose, *m.* (Chir.) medfødt Plet.

Spinal, e, *a.* (An.) henhørende til Rygraden; *pl. m.* -naux.

Spinelle, *m.* (Minér.) blegrød Rubin.

Spiral, e, *a.* snegledannet, spiralformig; *pl. m.* -raux.

Spirale, *f.* (Géo.) Sneglelinie; en –, *loc. ad.* snegleformigt.

Spiration, *f.* (Thé.) den Helligaands Udgang fra Faderen og Sønnen.

Spire, *f.* (Géo.) Sneglelinie; en enkelt Omgang af en Sneglelinie; (Arch.) Søilefod med spiralformige Sirater.

Spirée, *f.* (Bot.) Spirce, Mjødurt.

Spiritualisation, *f.* (Chi.) Legemers Forvandling til Spiritus.

Spiritualiser, *v. a.* (Chi.) forvandle til Spiritus, udtrage Spiritus (*v.*); *fig.* give en aandelig el. allegorisk Fortolkning af Noget; aabne Ens Aand (i d. Betydn. *p. u.*).

Spiritualisme, *m.* (Phil.) Spiritualisme, en Lære, som tilskriver det Aandelige Alt (modsat Materialisme).

Spiritualiste, *m.* Spiritualist, Tilhænger af Spiritualismen.

Spiritualité, *f.* Aandelighed, aandelig Natur; mystisk Theologi, som handler om det indre, aandelige Liv.

Spirituel, le, *a.* ulegemlig, aandig; (om Personer) aandrig; vittig; (om Ting) sindrig; (Thé.) aandelig (modsat: sandselig, verdslig); allegorisk; ... *s. m.* det Aandelige (modsat det Verdslige).

Spirituellement, *ad.* aandrigt; vittigt; i Aanden.

Spiritueux, se, *a.* indeholdende Vinaand el. Spiritus; *s. m.* spirituss Drik.

Splanchnique (ch udt. k), *a.* (An.) henhørende til Indvoldene, angaaende el. indeholdende samme.

Splanchnologie (ch udt. k), *f.* (An.) Lære om Indvoldene.

Spleen (een udt. iin), *m.* Sindssygdom, som yttrer sig i Lede til Livet.

Splendeur, *f.* stærkt Skin (poé.); *fig.* Glands; glimrende Hæder; Pragt.

Splendide, *a.* glimrende, pragtfuld, prægtig, kostbar.

Splendidement, *ad.* paa en glimrende og pragtfuld Maade.

Splénétique, *a.* (Méd.) miltsyg, lidende af Miltsyge; helbredende samme.

Splénique, *a.* (An.) henhørende til Milten; helbredende samme.

Splénite el. splénitis (s udt), *f.* (Méd.) Miltbetændelse.

Splénographie, *f.* Beskrivelse af Milten og dens Sygdomme.

Splénologie, *f.* Lære om Milten.

Splénoncie, *f.* (Méd.) Svulst i Milten.

Splénotomie, *f.* Miltens anatomiske Behandling.

Spode, *f.* Metalaske; Zink-Oxyd.

Spoliaire, *m.* (Anc.) Afklædningsværelse i Badehuse; Paaklædningssted for Gladiatorer; Straffested for Tyve.

Spoliateur, trice, *s.* Udplyndrer, Raner; *a.* udplyndrende, røverisk, udsugende.

Spoliatif, ive, *a.* (Méd.) formindskende Blodmasse.

Spoliation, *f.* Udplyndring, voldsom el. svigagtig Eiendomsbersvelse el. Udsugelse.

Spolier, *v. a.* (Pal.) berøve ved Vold el. Svig.

Spondaïque, *a.* (Pros.) spondaisk; *s. m* spondaisk Vers.

Spondée, *m.* Versefod, bestaaende af to lange Stavelser.

Spondyle, *m.* (An.) andet Halshvirvelbeen; (H.n.) tostallet Musling, Slags Østers; Slags Slange.

Spongieux, se, *a.* svampagtig, svampet, blød, sammentrykkelig.

Spongille, *f.* (H. n.) Ferskvands Svamp.

Spongiosité, *f.* svampagtig Egenskab.

Spongite, *f.* (Minér.) Svampsteen, Slags Tuf.

Spontané, e, *a.* frivillig; (Méd.) uvilkaarlig; action -e, frivillig Handling; évacuation -e, uvilkaarlig Udtømmelse, som ikke bevirkes ved kunstige Midler; maladie -e, Sygdom uden kjendelig Aarsag.

Spontanéité, *f.* (Did.) Frivillighed.

Spontanément, *ad.* frivilligen.

Sponton, *m.* s. esponton.

Sporade, *a.* (Astr.) étoiles -s, adspredte Stjerner (s. sparsile); (Géogr.) îles -s, de sporadiske Øer i det græske Archipel.

Sporadique, *a.* (Méd.) maladie -, sporadisk Sygdom, Sygdom, som ikke er epidemisk, men kun yttrer sig hos Enkelte paa forskjellige Steder og til forskjellige Tider.

Sporte, *f.* Capucinernes Tiggerkurv.

Sportule, *f.* (Anc.) lille Gave af Penge, Brød og Vin, som de Rige i Rom uddeelte til Trængende el. til deres Clienter; lille Tiggerkurv.

Spumeux, se, *a.* fuld af Skum.

Spumosité, *f.* skummende Egenskab.

Sputation, *f.* (Méd.) Spytten.

Squadroniste, *m.* Cardinal, som ikke hører til noget Parti i Conclavet.

Squale, *m.* (H. n.) Haifisk.

Squammeux, se, *a.* (An. og bot.) bedækket med Skæl; lignende Skæl.

Squammifère, *a.* bedækket med Skæl; *s. m.* skælbedækt Dyr; Slags Fiirbeen.

Squarreux, se, *a.* (Bot.) udspærret (om Sidedelenes Retning).

Squelette, *m.* Beenrad; *fig.* mager, udtæret Person; kort Udtog el. tørt Omrids af et liter. Arbeide.

Squille, *f.* s. scille.

Squinancie, *f.* s. esquinancie.

Squine, *f.* (Bot.) Slags Sarsaparil (esquine).

Squirrhe, *m.* (Méd.) haard, smertefri Byld.

Squirrheux, se, *a.* (Méd.) forhærdet (om Bylder).

Squirrhosité, *f.* (Méd.) Forhærdelse.

St, *interj.* herhid! tys!

Stabilisme, *m.* Regjeringssystem, som holder paa det Heles uforandrede Bedbliven.

Stabiliste, *m.* Tilhænger af et Stagnationsprincip

Stabilité, *f.* Fasthed, Varighed (i d. Betydn. alm. solidité); *fig.* Uforanderlighed, Bestandighed; bestandigt Ophold paa samme Sted; (Mar.) Lethed i at gjeninbtage en lodret Stilling, Stivhed.

Stable, *a.* fast (bedre: solide); *fig.* varig, bestandig, vedblivende.

Stacté, *m.* Myrrhasaft.

Stade, *m.* (Méd.) Rendebane hds Grækerne; Veimaal paa henved 600 Fod; (Méd.) Stadium el. Periode i en Sygdom.

Stage, *m.* en Domherres nødvendige Ophold i et Domcapitel, for at

kunne nyde de med samme forbundne Indtægter; Tid, hvori unge Sagførere maae bivaane Retten, før de kunne indskrives blandt Advocaterne.

Stagiaire, *a.* avocat –, Advocat, som gjennemgaaer Prøvetiden; *s. m.* i samme Betydn. [e, *a.* stillestaaende.

Stagnant (g og n udt. hver for sig),

Stagnation (g og n udt. hver for sig), *f.* Stillestaaen; *fig.* Standsning i Handel el. i Udvikling af Samfundsforhold.

Stalactite, *f.* Dryppsteen.

Stalagmite, *f.* Vortesteen, Slags Dryppsteen. [merplads.

Stalle, *f.* Chorstol; (Th.) Num-

Staminal, e, *a.* (Bot.) henhørende til Støvtraadene; *pl. m.* -naux.

Stamineux, se, *a.* (Bot.) som har lange Støvtraade.

Stampe, *f.* Stempel, hvormed Negerslaver mærkes; (Min.) Mellemrum mellem Aarerne i Kulminer.

Stance, *f.* Strophe; *pl* Digt, bestaaende af flere Strophер; -s irrégulières, Digt, bestaaende af Strophер af ulige Versemaal.

Stangue, *f.* (Blas.) Ankerstang.

Staphisaigre, *f.* (Bot.) Slags Ridderspore; ogs. Luseurt (herbe-aux-poux).

Staphyle, *f.* (An.) Drøbelen.

Staphylin, *m.* (H.n.) Rovbille

Staphylin, e, *a.* (An.) angaaende Drøbelen.

Staphylôme, *m.* (Méd.) Svulst paa Hornhinden af Øiet; Regnbuehindens Fremfald.

Staroste, *m.* polsk Lehnsherre, Starost.

Starostie, *f.* kongeligt polsk Lehn, Starosti. [stjernes Stillestaaen.

Stase, *f.* (Méd.) Blodets el. Væd-

Statère, *m.* (Anc.) Stater, en romersk Mynt, af Værdi omtr. 3 Mark; *f.* romersk Vægtstang, Bismer.

Stathouder (r udt.), *m.* forh. Statholder i de forenede Nederlande.

Stathoudérat, *m.* Statholderskab over Nederlandene. [ger, engelsk Græs.

Statice el. staticée, *f.* (Bot.) Hindbær-

Station, *f.* kort Ophold paa et Sted; Sted, hvor Dampvognene holde stille paa en Jernbane; Sted, hvor der standses og holdes Bøn i Kirker el. Capeller for at erholde Syndstilgivelse (i den catholske Kirke: faire ses -s); (Géo.) Standpunkt, hvorfra et Terrain nivelleres; (Astr.) en Planets synlige Stillestaaen; (Mar.) Krydseplads; *fa.* faire une – en quelque lieu, opholde sig nogen Tid paa et Sted.

Stationnaire, *a.* (Astr.) som synes at staae stille, tilsyneladende stillestaaende; *fig.* forblivende paa samme Standpunkt uden at gaae frem el. tilbage; maladie –, Sygdom, som i lang Tid beriker stadigen paa et Sted; (Anc.) soldats -s, Soldater, forordnede paa visse Steder for at iagttage hvad der foregik; *s. m.* (Mar.) Krydsfartøi, Observationsskib.

Stationnal, le, *a.* église -e, Stationskirke, Kirke, hvor der holdes Bøn for at erholde Aflad; -e, *s. f.* Stationskirke. [paa Gader el. Pladser.

Stationnement, *m.* Vognes Holden

Stationner, *v.n.* holde paa et Sted (om Vogne); *fig.* forblive stillestaaende; (Mar.) krydse i et Farvand for at holde Die med andre Skibe.

Statique, *f.* Ligevægtslære, Statik; Slags Pille, hvorpaa en Vægtstang ophænges paa en offentlig Plads.

Statistique, *f.* Statistik, Lære om Statens indre Forholde; *a.* statistisk.

Statuaire, *m.* Billedhugger; *f.* Billedhuggerkunst; *a.* bærende en Billedstøtte; skikket til at omdannes til Billedstøtter.

Statue, *f.* Billedstøtte; *fig.* og *fa.* stiv Person, uden al Bevægelighed; smukt men kjedeligt Fruentimmer.

Statuer, *v. a.* (Prat.) fastsætte, beslutte, bestemme.

Statu-quo, *m.* Tingenes hidtil værende Tilstand; *pl.* des statu-quo; in ---, *loc. ad.* i den nuværende Tilstand.

Statures, *f.* Statur, Legemsstørrelse (kun i ophøiet Stiil; ellers alm. taille).

Statut, *m.* Statut, Grundlov el. Anordning, hvorefter et Samfunds Personer el. Ting skulle styres.

Stéatite, *f.* (Minér.) Fedtsteen, Spækstеen (ogs. *a.* pierre –); (Méd.) Svulst i Underlivet.

Stéatocèle, *f.* (Méd.) Svulst i Underlivet, foraarsaget ved Opdyngen af en fedtagtig Materie.

Stéatôme, *m.* (Méd.) Byld, indeholdende en fedtagtig Materie.

Stéganographie, *f.* hemmelig Skrivekunst, Ziffreskrift.

Stéganographique, *a.* henhørende til den hemmelige Skrivekunst.

Stégnose, *f.* (Méd.) Sammentrækning af Porer og Kar i Legemet.

Stégnotique, *a.* sammensnerpende; *s. m.* sammensnerpende Middel.

Stèle, *f.* (Arch.) søileformigt Monument af en enkelt Steen.

Stellaire, *a.* angaaende Stjernerne; henhørende til samme.

Stellionat, *m.* (Jur.) uredeligt Salg af en Arv el. af en Eiendom, som er pantsat til en Anden.

Stellionataire, *m.* (Jur.) uredelig Sælger (s. stellionat).

Sténographe, *m.* Hurtigskriver.

Sténographie, *f.* Kunst at skrive ligesaa hurtigt som der tales ved Hjælp af Tegn og Forkortelser.

Sténographier, *v. a.* afskrive ved Hjælp af den hurtige Skrivekunst.

Sténographique, *a.* henhørende til den hurtige Skrivekunst.

Stentor, *m.* voix de –, en kraftfuld, høirøstet Stemme (Stentor var en Krieger, bekjendt for sin Kæmperøst i den trojanske Krig).

Steppe, *m.* udstrakt russisk Høislette.

Stère, *m.* Kubikmaal til at maale Brænde; omtr. en halv Favn.

Stéréographie, *f.* Fremstilling af faste Legemer paa en Plan.

Stéréographique, *a.* stereografisk.

Stéréométrie, *f.* (Géo.) Lære om faste Legemers Udmaaling.

Stéréométrique, *a.* stereometrisk.

Stéréotomie, *f.* (Géo.) Lære om faste Legemers Gjennemsnit, Gjennemsnitslære.

Stéréotypage, *m.* (Impr.) Kunst at trykke med hele afstøbte Columner el. Plader af faste Typer; et stereotyperet Arbeide.

Stéréotype, *a.* (Impr.) trykt med hele Columner af faste Typer, stereotyperet.

Stéréotyper, *v. a.* (Impr.) trykke med Plader af faste Typer.

Stéréotypeur, *m.* En, som afstøber Columner af udsatte Typer; En, som trykker med saadanne faste Afstøbninger.

Stéréotypie, *f.* (Impr.) Kunst at trykke med Stereotyper; Værksted, hvor der trykkes med saadanne.

Stérile, *a.* ufrugtbar; gold; *fig.* fattig paa; mager, tom, unyttig; le temps est – en nouvelles, Tiden er fattig el. mager paa Nyheder; un sujet –, et magert Emne; savoir –, tom Kundskab; travail –, unyttigt, frugtesløst Arbeide. [el. frugtesløs Maade.

Stérilement, *ad.* paa en ufrugtbar

Stériliser, *v. a.* gjøre ufrugtbar.

Stérilité, *f.* Ufrugtbarhed; *fig.* Mangel el. Fattigdom paa; il y a – de nouvelles, der er Fattigdom paa Nyheder; une grande – de pensées, en stor Fattigdom paa Tanker.

Sterlet, *m.* (H.n.) Slags lille Stør.

Sterling, *m.* engelsk Myntsort; d. Ord bruges ikke ene, men i Forbindelse med livre, schelling; une livre –, et Pund Sterling, af Værdi 9 Rbd. 2 Mk.

Sternal, e, *a.* (An.) henhørende til [Brystbenet; *pl.m.* –naux.

Sternalgie, *f.* (Méd.) Brystbetændelse.

Sternum (um udt. om), *m.* (An.) [Brystbeen.

Sternutatoire, *a.* foraarsagende Nysen; *s. m.* Nysepulver.

Stertoreux, se, *a.* (Méd.) rallende (om et vanskeligt Aandedræt).

Stéthoscope, *m.* (Chir.) Rør, ved Hjælp af hvilket Lægen kan høre den mindste Lyd fra den Syges Bryst.

Sthénie, *f.* (Méd.) Fibrenes Styrke; overvættes Kraft.

Sténique, *a.* (Méd.) hidrørende fra overvættes Styrke el. Kraftfylde.

Stibié, e, *a.* (Méd.) tilsat af Spidsglands; tartre –, Brækvinsteen.

Stigmate, *m.* Ar af Saar; Mærke; Brændemærke; (Bot.) den øverste Deel af Griffelen, Arret; *pl.* (H.n.) Lufthuller hos Insecter; *fig.* porter les –s de quelque action, udstaae Foragt el. ydmygende Bebrejdelse formedelst en el. anden Handling.

Stigmatiser, *v. a.* brændemærke; *fig.* dadle el. nedrive offentligen.

Stigmatographie, *f.* Kunst at skrive med Punkter, Punkteerkunst.

Stilage, *m.* (Féo.) Afgift til Lehnsherren af de Brød, der solgtes paa Markedspladserne i hans District.

Stil-de-grain, *m.* (Peint.) Slags gul Farve; *pl.* des stils-de-grain; *p. u.*

Stillation, *f.* Vandets Filtreren gjennem Jordlagene; en Vædskes draabevise Fald.

Stimulant, e, *a.* pirrende, oplivende; *m.* Pirringsmiddel; *fig.* anspornende Kraft, Tilskyndelse.

Stimulateur, trice, *s.* En, som ansporer el. tilskynder.

Stimuler, *v.a.* opvække, oplive; *fig.* opmuntre, tilskynde, anspore; *v.pr.* tilskynde hinanden.

Stimuleux, se, *a.* (Bot.) stikkende, brændende.

Stimulus (s udt.), *m.* (Méd.) Pirringsmiddel.

Stipendiaire, *a.* som tjener for Sold; des troupes –s, Leietropper; *s.* En, som staaer i en Andens Sold; Leiesvend; *p. u.*

Stipendié, e, *p.* leiet, lønnet; *s.m.* Leiesvend (i slet Forst.).

Stipendier, *v. a.* besolde (om Soldater); leie til at udføre slette Handlinger.

Stipulation, *f.* (Jur.) Aftale, Betingelse, Overeenskomst, Clausul.

Stipule, *f.* (Bot.) Axelblad.

Stipuler, *v.a.* (Jur.) stipulere, betinge

Stipuleux, se, *a.* (Bot.) besat med Axelblade, der ere længere end de egentlige Blade.

Stoch-fisch (første ch udt. k), *m.* Stokfisk, Klipfisk.

Stoïcien, ne, *s.* Stoiker, Tilhænger af Zenos Sekt; Mand el. Kvinde af en fast, urokkelig Charakteer; *a.* henhørende til Stoikerne.

Stoïcisme, *m.* stoisk Filosofi; Fasthed, Standhaftighed, Strenghed i Grundsætninger. [i Sorg og Modgang.

Stoïcité, *f.* urokkelig Standhaftighed

Stoïque, *a.* stoisk; overeensstemmende med Stoikernes Lære; streng, standhaftig, følesløs, urokkelig.

Stoïquement, *ad.* paa stoisk Vis; med Fasthed og Standhaftighed.

Stoïsme, *m.* streng, følesløs, urokkelig Charakteer.

Stolaire, *m.* lang Kjole.

Stole, *f.* (Anc.) de romerske Damers sædvanlige Klædedragt, lang Kjole med Slæb.

Stomacace, *f.* (Méd.) ilde Lugt af Munden, som bebuder Skørbug.

Stomacal, e, *a.* mavestyrkende; *pl.m.* –caux.

Stomacalgie, *f.* (Méd.) Mavesmerte.

Stomachique, *a.* henhørende til Maven; mavestyrkende; *m.* mavestyrkende Middel.

Stoquer, *v. a.* (Sucr.) vedligeholde en regelmæssig Ild.

Storax el. styrax, *m.* Storax, Slags vellugtende Harpix.

Store, *m.* Rullegardin, Gardin for et Karethvindue.

Strabisme, *m.* (Méd.) Skeelsethed.

Strabite, *a.* skelende; *s.* Skelseet.

Stragule, *f.* (Bot.) indvendigt Hylster om Frugtdelene hos Græsarterne.

Stramoine el. stramonium, *m.* (Bot.) giftig Foldtragt, Pigæble (pomme épineuse).

Strangulation, *f.* Kvælen.

Stranguler, *v. a.* kvæle.

Strangurie, *f.* (Méd.) Koldpis.

Strapasser, *v. a.* mishandle med Slag, *v.*; (Peint.) male i Hast, overdrive, afjadske.

Strapasson, *m.* Tegner el. Maler, som arbeider ucorrect og med Overdrivelse; *p. u.*

Strapassonner, *v. a.* male grovt, i Hast og skødesløst.

Strapontin, *m.* lille Forsæde i en Kareth; Bisæde paa Karethdøren; (Mar.) Hængekøie.

Stras (s udt.), *m.* uægte Diamant.

Strasse, *f.* Flokssilke; grovt Pakpapir.

Stratagème, *m.* Krigspuds; *fig.* List, Fif, Kunstgreb.

Stratège, *m.* (Anc.) athenienssisk Feltherre.

Stratégie, *f.* Feltherrekunst.

Stratégique, *a.* strategisk, angaaende Krigskunsten el. overeensstemmende med dens Regler.

Stratégiste, *m.* En, som er øvet i Feltherrekunsten.

Stratègue, *m.* s. s. stratège.

Stratification, *f.* (Chi.) Tings Ordning lagviis i et Kar.

Stratifier, *v. a.* (Chi.) lægge forskjellige Ting lagviis i et Kar.

Stratocratie, *f.* Soldaterregiering, militair Regjeringsform; *p. u.*

Stratographie, *f.* Beskrivelse over en Krigshær og alt det dertil hørende.

Stratographique, *a.* henhørende til Beskrivelsen af en Armee.

Strélitz, *m. pl.* Strelitzer (forhenværende russisk Livvagt).

Stribord, *m.* (Mar.) Styrbord, høire Side af et Skib (tribord).

Stricage, *m.* (Manu.) Klædes Opkrasning.

Strict (ct udt.), e, *a.* nøie bestemt; *fig.* nøiagtig, streng.

Strictement, *ad.* nøiagtigt, strengt.

Stricture, *f.* (Méd.) Sammenklemning, Indsnøring; (Forg.) Smedestæl.

Strider, *v. n.* pibe, tude; – des dents, skære med Tænderne.

Strié, e, *a.* (Arch., H.n. og Bot.), stribet, besat med ophøiede Længdestriber; riflet.

Stries, *f.pl.* (Arch., H.n. og Bot.), ophøiede Længdestriber.

Strigille, *f.* (Anc.) Slags Børste, hvormed Romerne børstede Huden i Badehuse.

Striquer, *v.a.* (Manu.) give Klæde den sidste Behandling el. Opkradsning.

Striures, *f. pl.* (Arch.) ophøiede Længdestriber.

Strix, *m.* (H.n.) Natugle.

Strobile, *m.* (Bot.) Kegle (cône).

Strombe, *m.* (H.n.) Vingesnekke.

Strongle, *m.* (H.n.) Indvoldsorm.

Strophe, *f.* Strophe, Vers af en Ode el. lignende Digt.

Structure, *f.* Bygningsmaade; Organisation; *fig.* Ordning el. Fordeling af Delene i et Digt, en Tale el. andet lit. Arbeide.

Strumes, *f. pl.* (Méd.) Slags Kirtelsyge.

Strumeux, se, *a.* (Méd.) kirtelsyg (scrofuleux).

Strumosité, *f.* (Méd.) Svulst i Kirtlerne.

Stryge, *m.* Vampyr.

Stuc, *m.* Gips, Slags Muurbeig af Kalk og stødt hvidt Marmor.

Stucateur, *m.* Gipser, Stucaturarbeider.

Studieusement, *ad.* med Flid, med Omhu.

Studieux, se, *a.* flittig, elskende Studeringer.

Stupéfactif, ive, *a.* (Méd.) bedøvende.

Stupéfaction, *f.* Bedøvelse; *fig.* Forbavselse, Bestyrtelse.

Stupéfait, e, *a.* bestyrtet, forstummet; *fa.*

Stupéfiant, e, *a.* (Méd.) bedøvende; *s.m.* bedøvende Middel.

Stupéfier, *v. a.* bedøve; *fig.* bestyrte, bringe En til at forstumme.

Stupeur, *f.* (Méd.) Sløvhed, Følesløshed; *fig.* Bestyrtelse; Bedøvelse, Forstummen; Stupsen. [Menneske, Dosmer.

Stupide, *a.* dum, aandssløv; *s.* dumt

Stupidement, *ad.* dumt.

Stupidité, *f.* Dumhed, Aandssløvhed; dum Tale; dum Streg. [Skilling.

Stuyver (r udt.), *m.* Stuver, to

Style, *m.* Stift el. Griffel, hvormed de Gamle skrive paa Voxplader; Viser paa en Solskive; *fig.* Skrivemaade, Udtryksmaade, Stil; Foredrag; Mancer i de skjønne Kunster; vieux –, gammel Tidsregning efter Julius Cæsars Calender; nouveau –, ny Tidsregning efter den gregorianske Calender (Gregorius d. 13de); (Bot) Griffel; Deel af Støvveien; – de l'écriture, bibelsk Sprog el. Skriveart; – du palais, Retsstiil; – de pratique, Forretningsstiil; – de chancellerie, Cancellistiil; les finesses du –, Stilens Fiinheder, saadanne Vendinger, som give Foredraget Skjønhed og Ynde; cet auteur n'a point de –, denne Forfatter besidder ingen eiendommelig Skrivemaade, hans Stiil er simpel og mat.

Stylé, e, *a.* øvet, erfaren; *fa.*

Styler, *v. a.* afrette, øve, vænne til Noget; *fa.*

Stylet, *m.* lille trekantet Dolk; (Chir.) fiin Sonde; (An.) yderste Spids af Klippebenet; (Anc.) Griffel.

Stylite, *a. m.* som boer paa en Søile el. Søilegang (Tilnavn for et Slags Eremiter).

Stylobate, *m.* (Arch.) Pillefod; Fodstykke under Forsiden af en Bygning.

Styptique, *a.* (Méd.) blodstillende, sammentrækkende.

Styrax, *m.* s. storax.

Styx, *m.* (Myth.) Styx, Flod i Underverdenen; *fig.* Grav, Død.

Suage, *m.* Fugtighed, som udsveder af et Brændestykke i Ovnen; (Mar.) Fugtighed, som udsveder af Plankerne i et nyt Skib; Bestrygning af et Skib med Talg; Omkostning derved; (Chaudr.) Slags Hammer, hvormed Randen af en Kjedel formes.

Suager, *v.a.* (Mar.) bestryge et Skib med Talg; (Chaudr.) tilhamre Kanten af en Kjedel.

Suaire, *m.* Liiglagen; saint-suaire, Frelserens Liigklæde, Svededug; Afbildning af samme.

Suant, e, *a.* svedende.

Suave, *a.* behagelig, liflig (især m. H. til Lugten); (Peint.) coloris –, en blød, yndig Colorit; *fig.* une mélodie –, en liflig, henrykkende Melodi.

Suavement, *ad.* paa en behagelig, liflig Maade.

Suavité, *f.* Lifligheb, Sødhed (om Lugten); Behagelighed, Ynde; *pl.* Sjælens Trøst og indre Glæde ved Tankens Henvendelse paa Gud.

Subaction, *f.* (Méd.) Svækkelse, Aftagen i Virksomhed.

Subalpin, e, *a.* beliggende ved Foden af Alperne.

Subalterne, *a.* underordnet, undergiven; *fig.* indskrænket, middel-

maadig; *s.* en Underordnet, en Underhavende.

Subalternement, *ad.* som underordnet.

Subalternité, *f.* underordnet Stilling, Undergivenhed.

Subcutané, e, *a.* beliggende under Huden.

Subdélégation, *f.* Udnævnelse af en Stedfortræder; Bestikkelse af en Underfoged; Distrikt, som afhænger af en saadan.

Subdéléqué, *m.* en Statholders Stedfortræder, Underfoged; Fuldmægtig.

Subdéléguer, *v. a.* bestikke en Befuldmægtiget; udnævne en Underdommer el. Underfoged.

Subdiviser, *v. a.* underafdele.

Subdivision, *f.* Underafdeling.

Subduple, *a.* f. sous-double.

Suber (r udt.), *m.* (Bot.) Korkstof.

Subéreux, se, *a.* (Bot.) korkartet.

Subgrondation, *f.* (An.) Nedtrykning af Hjerneskallen.

Subhastation, *f.* (Prat.) Salg ved offentlig Auction.

Subhaster, *v. a.* (Prat.) sælge ved offentlig Auction.

Subintrante, *a. f.* (Méd.) fièvre –, Feber, hvis Anfald begynder førend det foregaaende er overstaaet.

Subir, *v. a.* udstaae; lide, taale, udholde; underkaste sig; – sa destinée, underkaste sig sin Skjæbne; – son jugement, udstaae sin Dom; – un examen, underkaste sig en Examen, udholde Samme; – un interrogatoire, gjennemgaae et Forhør; – la question, lægges paa Pinebænken; – une rude épreuve, gjennemgaae en haard Skole; – des changements, undergaae Forandringer.

Subit, e, *a.* pludselig, hurtig.

Subitement, *ad.* pludseligen.

Subjectif, ive, *a.* subjectiv; henhørende til Subjectet.

Subjection, *f.* (Rhét.) Talefigur, som bestaaer i at Taleren selv besvarer de Spørgsmaal el. Indvendinger, han selv opkaster.

Subjectivité, *f.* Subjectivitet.

Subjonctif, *m.* (Gr.) Subjunctiv, Conjunctiv, Tvivlens og Uvishedens Modus.

Subjugal, e, *a.* (Mus.) underordnet (om Toner); *pl. m.* -gaux; *p. u.* [stelse.

Subjugation, *f.* Underkuelse, Beher-

Subjuguer, *v. a.* bringe under Aaget, undertvinge; *fig.* beherske, tiltage sig Herredømmet over; sa femme le subjugue, hans Kone behersker ham, har ham under Tøffelen; il se laisse –, han lader sig kue, beherske.

Sublet, *m.* Fuglestøtte. [klæder.

Subligard, *m.* Slags Underbeen-

Sublimation, *f.* (Chi.) de ved Varmen udviklede flygtige Deles Opfangning i det Øverste af et Kar.

Sublimatoire, *m.* (Chi.) Kar, i hvilket de udviklede flygtige Dele samles el. opfanges.

Sublime, *a.* høi, ophøiet; herlig; opløftende; la géométrie –, den høiere Geometri; *s. m.* det Ophøiede, det Opløftende; (An.) Muskel, ved hvilken Fingrene bøies; il y a du – dans cette action, der er noget Ophøiet i denne Handling.

Sublimé, *m.* (Chi.) Sublimat, Qvægsølvsublimat. [Maade; *p. u.*

Sublimement, *ad.* paa en ophøiet

Sublimer, *v. a.* (Chi.) sublimere, udvikle et Legemes flygtige Dele ved Ildens Hjælp og opfange samme i et Kar. [opløftende Egenskab.

Sublimité, *f.* Høihed, ophøiet,

Sublingual (gual udt. goual), e, *a.* (An.) beliggende under Tungen.

Sublunaire, *a.* (Did.) beliggende mellem Jorden og Maanens Bane; le globe –, Jorden.

Subluxation, *f.* (Chir.) ufuldstændig Forvridning af et Lem.

Submental, e, *a.* (An.) beliggende under Hagen; *pl. m.* -taux. [Vandet.

Submergé, e, *a.* (Bot.) voxende under

Submergement, *m.* Oversvømmelse.

Submerger, *v. a.* sætte under Vand; oversvømme; être –é, synke, opsluges af Bølgerne; drukne.

Submersible, *a.* (Bot.) fleur –, Blomst, som synker ned igjen under Vandet efter Befrugtningen.

Submersion, *f.* Oversvømmelse; Nedsænkning under Vandet.

Subodorer, *v. a.* lugte i lang Afstand, af Sporet; *fig.* forudsee, ane; *p. u.*

Subordination, *f.* Subordination; underordnet Stilling; Afhængighed.

Subordinément, *ad.* paa en underordnet Maade; *p. u.*

Subordonné, e, *p.* og *a.* underordnet; afhængig; *s.* en Underordnet.

Subordonnément, *ad.* som Underordnet; paa en underordnet Maade; *p. u.*

Subordonner, *v. a.* underordne.

Subornateur, trice, *s.* (Pal.) En, som bestikker Vidner.

Subornation, *f.* Forførelse, Bestikkelse (i passiv Forst.).

Suborner, *v. a.* forføre; forlede; bestikke.

Suborneur, se, *s.* Forfører; -ste; *a.* forførende (*p. u.*).

Subrécargue, *m.* Factor i et indisk Handelscompagnie, Forhandler af sammes Varer; Supercargo, Opsynsmand over Skibsladningen.

Subrécot, *m.* Tilskud, som Deeltagerne i et Gilde maae betale foruden det bestemte Contingent; *fig.* uventet Fordring foruden det, der først er aftalt; *fa.*

Subreptice, *a.* tilsnegen ved falsk Foregivende; édition –, ulovligen eftertrykt Udgave.

Subrepticement, *ad.* paa en snedig Maade, lumskeligen.

Subreption, *f.* Tilsnigelse ved falsk Foregivende.

Subrogateur, trice, *s.* (Jur.) En, som indsætter en Referent i en Andens Sted; *a.* mot –, Ord el. Udtryk, hvorved en Indsættelse for en Anden el. en Afstrædelse bestemmes.

Subrogation, *f.* (Jur.) Indsættelse i en Andens Sted; Erholdelse af en Andens Rettighed ved Overdragelse.

Subroger, *v. a.* (Jur.) indsætte i en Andens Sted el. Rettigheder; – q. en ses droits, overdrage sine Rettigheder til en Anden.

Subrogé-tuteur, *m.* anden Formynder, som udnævnes for at paasee, at den virkelige Formynder Intet foretager imod sin Myndlings Interesse.

Subsécutif, ive, *a.* efterfølgende, næstfølgende.

Subséquemment, *ad.* derefter, derpaa, næst, siden.

Subséquent, e, *a.* efterfølgende, paafølgende.

Subside, *m.* Pengebidrag, som Nationen yder Regjeringen, el. som en Stat yder en anden; *pl.* (Anc.) Hjælpetropper, Subsidier.

Subsidiaire, *a.* bestyrkende el. understøttende en Hovedsag; moyens –s, Hjælpebeviser; hypothèque –, andet Pant til ydermere Sikkerhed; raison –, Biargument, som understøtter et tidligere.

Subsidiairement, *ad.* til ydermere Sikkerhed i Nødsfald, subsidiairt.

Subsistance, *f.* Underhold; Krigsudstyr; *pl.* Levnetsmidler, Krigsfornødenheder, Proviant.

Subsister, *v. n.* være til; bestaae, vedvare; gjælde, være i Kraft; have Udkommet, leve, ernære sig af; la loi subsiste encore, Loven gjælder endnu, staaer endnu ved Magt; il subsiste misérablement, han slaaer sig kummerligen igjennem; il a de quoi –, han har hvad han kan leve af, sit Udkomme; son métier le fait –, hans Haandværk ernærer ham.

Substance, *f.* Væsen, Substants; Materie, Stof; Kraft, nærende Bestanddeel; *fig.* Hovedindhold; det Bedste, det Kraftigste, Kjærnen, Marven; ce fruit est d'une – molle, denne Frugt er af en blød Substants; il y a beaucoup de paroles, peu de – dans ce discours, der er mange Ord, men liden Kjærne i denne Tale; la – d'une lettre, Hovedindholdet af et Brev; en –, *loc.ad.* i det Væsentlige, i Korthed.

Substantiel, le, *a.* nærende, kraftig, saftig; *fig.* væsentlig.

Substantiellement, *ad.* (Thé.) legemligen, virkeligen.

Substantif, *m.* (Gr.) Substantiv, Hovedord; *a.* bestaaende i og ved sig selv, selvstændig.

Substantifier, *v. a.* bruge som Substantiv, gjøre til Substantiv; (Log.) fremstille det Væsentlige.

Substantivement, *ad.* i substantivisk Forstand, som Hovedord.

Substituer, *v. a.* sætte en Ting el. en Person i en anden Tings el. Persons Sted; (Jur.) indsætte En til at arve næst efter en Anden el. i en Andens Sted.

Substitut, *m.* Substitut, En, som udfører en Andens Forretninger.

Substitution, *f.* en Tings el. Persons Indsætning i en anden Tings el. Persons Sted; (Jur.) Indsætning i en Arvefølge næstefter en Anden el. i en Andens Sted.

Substruction, *f.* (Arch.) Opførelse af Grunden under en Bygning, el. af en Bygning under en anden.

Subterfuge, *m.* Udflugt, listigt Paafund for at rede sig ud af Noget (i slet Forst.).

Subterrané, e, *a.* som er under Jordens Overflade, underjordisk.

Subtil, e, *a.* tynd, fiin; let, vimsebehændig; *fig.* skarp; snedig; skarpsindig.

ſindig; ſpidsfindig; venin –, ſlin, let indtrængende Gift; un animal –, et let og vimſt Dyr; des tours –s, behændige Kunſter; avoir la vue –e, have et ſkarpt Syn; argument –, ſpidsfindigt Beviis; (Fauc.) mal –, Ødeſyge hos Falken.

Subtilement, *ad.* behændigt; fiffigt, liſtigt; ſkarpſindigt; ſpidsfindigt, findrigt.

Subtilisation, *f.* (Chi.) Fortyndelſe af en Eſſents ved Ildens Hjælp.

Subtiliser, *v. a.* gjøre finere, tyndere; *fig.* bedrage paa en liſtig Maade (*v.*); *v. n.* behandle en Sag ſpidsfindigen, gruble over ſamme, haardkløve.

Subtilité, *f.* Fiinhed, Tyndhed; Lethed, Behændighed; *fig.* Skarpſindighed, Spidsfindighed; *pl.* ſnedige Kunſter, Ranker; ſpidsfindige Argumenter, Haarkløverier.

Subulé, e, *a.* (Bot.) ſyldannet.

Suburbicaire, *a.* henhørende til Roms Kirkediſtrict.

Subvenir, *v. n.* komme til Hjælp, ſtaae bi; ſørge for, beſtride; – aux misérables, hjælpe el. lindre de Trængendes Nød; on ne peut – à tout, man kan ikke beſtride Alt; – aux besoins de q., afhjælpe Ens Fornødenheder.

Subvention, *f.* tilſtaaet Underſtøttelſe; overordentligt Pengebidrag i Nødsfald el. til en uforudſeet Statsudgift.

Subventionner, *v. a.* tilſtaae offentlig Pengehjælp; yde Extrahjælp el. Pengebidrag i betrængte Øieblikke.

Subverſif, ive, *a.* forſtyrrende, omſtyrtende, ødelæggende (kun *fig.*).

Subverſion, *f.* Omſtyrtning, Ødelæggelſe (kun i fig. Forſt.). [(*fig. p. u.*).

Subvertir, *v. a.* omſtyrte, ødelægge

Suc, *m.* Saft, Vædſke; *fig.* det Bedſte, det Væſentligſte; il a bien profité de ce livre, il en a tiré tout le –, han har høſtet god Nytte af denne Bog; han har uddraget Kjernen af ſamme.

Succédané, e, *a.* (Pharm.) ſom kan bruges iſtedetfor et andet (om Lægemidler); *s. m.* Lægemiddel af ſamme Virkning ſom et andet; –es, *f. pl.* (Ant.) Offere, beſtemte til at træde i Stedet for andre, der ikke havde været gunſtige.

Succéder, *v. n.* følge efter, afløſe; arve; lykkes (*p. u.*); la nuit succède *au* jour, Natten følger paa Dagen; – à un royaume, arve et Kongerige; être habile à –, være arveberettiget; tout lui succède à ſouhait, Alt lykkes ham efter Ønſke; les jours se succèdent, mais ne se ressemblent pas, Aften er ikke Morgen lig.

Succenturiaux, *s.* og *a. m. pl.* (An.) Binyrer, kirtelagtige Legemer ved Yderdelene af Nyrerne.

Succès, *m.* Udfald, god Fremgang; Held, Lykke; cette entreprise a eu tout le – qu'on désirait, dette Foretagende har havt alt det Held, man kunde ønſke; obtenir du – dans les lettres, gjøre Lykke i Videnſkaberne; un – d'estime, et almindeligt Held (om et literairt el. dramatiſt Arbeide); un – fou, un – d'enthousiasme, en uhørt, overdreven Lykke; un – de bon aloi, et fortjent Held; (med et Eiendomsadj. bruges det, i Tale om Ting, i *sing.*, og i Tale om Perſoner, i *pl.*) ses – dans la littérature, den Lykke, han har gjort i Literaturen.

Succeſſeur, *m.* Eftermand, Efterfølger (ogſ. om et Fruentimmer). [tigelſe.

Succeſſibilité, *f.* (Jur.) Arveberet-

Succeſſible, *a.* (Jur.) ſom er i Stand til at arve, arveberettiget.

Succeſſif, ive, *a.* ſom følger paa hinanden uden Afbrydelſe, ſom ſker efterhaanden, efter kort Mellemrum; (Jur.) arvelig; droit –, Arveret.

Succeſſion, *f.* uafbrudt Følge, Række; Arv; Arvefølge; – au trône, Thronfølge; la – des temps, Tidernes Følge; par – de temps, gjennem en lang, uafbrudt Tidsrække; accepter une –, modtage en Arv.

Succeſſivement, *ad.* efterhaanden; den ene efter den anden.

Succin, *m.* Rav.

Succinct (ct udt. kt), e, *a.* kortfattet; ſammentrængt; il est – dans ses réponses, han giver korte Svar; je serai –, jeg vil fatte mig kort; *fig.* og *plais.* un repas –, et let, knapt Maaltid.

Succinctement, *ad.* kortelig, i faa Ord; *fig.* og *fa.* dîner –, holde et let og tarveligt Maaltid.

Succinique, *a.* (Chi.) acide –, Ravſyre, Bernſteensſyre.

Succion, *f.* Sugning, Udſugning.

Succomber, *v. n.* bukke under, ligge

under; give efter for; tabe; tøe; – à la tentation, ikke kunne modstaae Fristelsen, overvindes af samme; le malade a –é, den Syge har maattet bukke under, er gaaet bort.

Succube, *m.* Spøgelse i kvindelig Skikkelse; Mareriden.

Succulemment, *ad.* paa en kraftig, nærende Maade.

Succulent, e, *a.* saftfuld, saftig; kraftig, nærende; fruits –s, saftrige Frugter; –es, *f. pl.* (Bot.) Planter med saftrige Blade.

Succursale, *f.* Annexkirke; filial Hospital; filial Indretning (ogs. *a. f.* église –).

Succursaliste, *m.* Præst, som besørger Tjenesten paa en Andens Vegne i en Annexkirke (s. s. desservant).

Sucement, *m.* Sugen.

Sucer, *v.a.* suge; indsuge; udsuge; – avec le lait, indsuge med Modersmælken; vænne sig til Noget fra den tidligste Barndom; il a des parents qui le sucent, han har Slægtninge, som suge ham, som lidt efter lidt fortære hvad han eier.

Sucet, *m.* (H. n.) lille Sugefisk.

Suceur, *m.* En, som udsuger Saar, for at helbrede samme.

Suçoir, *m.* (H. n.) Sugerør.

Suçon, *m.* Plet paa Huden efter Sugen.

Suçoter, *v.a.* suge lidt og tidt; *fa.*

Sucre, *m.* Sukker; – brut, raat Sukker; – en poudre, Puddersukker; – raffiné, Raffinade; – candi blanc, hvidt Candis; – candi rouge, bruunt Candis; – de betteraves, Runkelroesukker; pain de –, Sukkertop; en pain de –, kegleformigt; *prov.* c'est un apothicaire sans –, han mangler de nødvendigste Ting til sit Fag; il est tout – et tout miel, han er saa sukkersød, saa sledsk.

Sucré, e, *p.* og *a.* sukret, sukkersød; *s. f.* cette dame fait la –e, denne Dame agerer den Ærbare, den Ukyldige.

Sucrer, *v. a.* bestrøe med Sukker, [komme Sukker i el. paa.

Sucrerie, *f.* Sukkerraffinaderi (hellere: raffinerie); *pl.* Sukkergodt, Sukkerkager.

Sucrier, *m.* Sukkerbøsse, Sukkerdaase; Skuffe el. Kasse, hvori der gjemmes Sukker; Sukkersyder, Arbeider i et Sukkerraffinaderi; Sukkerhandler (*pop. p. u.*).

Sucrin, *a.m.* sukkersød; kun i Udtr. melon –, sukkersød Melon.

Sud, *m.* Syd; Sønden; Sønden vind; (Mar.) faire le –, styre imod Syden; ... *a.* le vent est –, Vinden er Sønden; pôle –, Sydpol; latitude –, sydlig Brede.

Sudatoire, *a.* (Méd.) fièvre –, [Feber ledsaget af megen Sved.

Sud-est (st udt.), *m.* Sydost; Sydostvind; sud-est-quart-est, Sydost til Ost (S.O.t.O.); sud-est-quart-sud, S.O.t.S.; ... *a.* le vent est sud-est, Vinden er Sydost.

Sudorifère el. ofticre sudorifique, *a.* (Méd.) sveddrivende, *s.m.* Svedemiddel.

Sud-ouest (st udt.), *m.* Sydvest; Sydvestvind; sud-ouest-quart-ouest, S. V. t. V.; sud-ouest-quart-sud, S.V.t.S.; sud-quart-sud-ouest, S.t. S. V.; sud-sud-est, S. S. O.; sud-sud-ouest, S.S.V.

Suède, *f.* Sverrig.

Suédois, e, Svensker; *a.* svensk.

Suée, *f.* pludselig Angst, uventet Forskrækkelse (*pop.*); stor Udgift.

Suer, *v. n.* svede; afsætte Fugtighed; *fig.* arbeide meget, gjøre sig megen Umage; *fig.* og *fa.* faire –, indsage Skræk; kjede ved lang Passiar; ... *v. a.* udsvede (kun i nogle enkelte Talemaader); – les grosses gouttes, svede store Draaber; – du sang, svede Blod; – sang et eau, gjøre sig al optænkelig Umage for at sætte Noget igjennem; – une maladie vénérienne, uddrive en venerisk Sygdom ved Svedemiddel; – des feuilles de tabac, udtrække Fugtighed af Tobaksblade.

Suerie, *f.* Bygning, hvori Fugtighed udtrækkes af Tobaksblade.

Suette, *f.* Svedefeber.

Sueur, *f.* Sved; *prov.* gagner son pain à la – de son corps, à la – de son front, tjene sit Brød i sit Ansigts Sveed; *pl.* Anstrængelse, Umage; après bien des fatigues et des sueurs, efter megen Anstrængelse og Strabads.

Suffètes, *m. pl.* (Ant.) første Øvrighedspersoner i det gamle Carthago.

Suffire, *v. n.* være nok, være tilstrækkelig; bestride, overkomme; peu de bien suffit au sage, den Vise nøies med Lidt; il ne saurait – à tout, han

kan ikke overkomme Alt; cela suffit, cela me suffit el. blot suffit, det er nok; *prov.* à chaque jour suffit sa peine, hver Dag har sin Plage; *v. impr.* il suffit d'un seul, en Eneste er nok; *v. pr.* se – à soi-même, være sig selv nok.

Suffisamment, *ad.* nok, tilstrækkeligen.

Suffisance, *f.* Tilstrækkelighed; Indbildskhed, dum Forfængelighed; prenez-en votre –, tag saa Meget deraf som De bruger; *prov.* qui n'a –, n'a rien, det nytter ikke, at man eier nok saa meget, naar man ikke er tilfreds dermed; il est plein de –, han er fuld af Indbildskhed; à –, en –, *loc. ad.* tilstrækkeligen, nok.

Suffisant, e, *a.* tilstrækkelig; hovmodig, indbildsk; dygtig (i d. Betydn. kun naar det forenes med et andet beslægtet Ord); *s.* Indbildsk; faire le –, give sig en stolt og vigtig Mine.

Suffocant, e, *a.* kvælende.

Suffocation, *f.* Kvælen; Vanskelighed ved at drage Veiret, Tab af Aandedrættet; Stikflod.

Suffoquer, *v. a.* kvæle; *v. n.* kvæles; *fig.* og *fa.* cela suffoque, det er ikke til at udholde (om en Fortælling, der vækker Indignation); – de colère, have ondt ved at tæmme sin Vrede, briste af Vrede; viande suffoquée, Kjød af kvalte Dyr.

Suffragant, *m.* Suffragan, Biskop, som staaer under en Erkebisp, el. som ikke selv har Bispestol, men fungerer i en Andens Sted; *a.* (om Biskopper) afhængig af Erkebispen.

Suffrage, *m.* Valgstemme; Bifald; donner son – à q., give En sin Stemme; il a enlevé tous les –s, han har vundet Alles Bifald; *pl.* Bønner til Helgenernes Ihukommelse; Helgenernes Forbønner for de Troende.

Suffumigation, *f.* (Méd.) Røgning til at forjage slette Dunster (s. f. fumigation).

Suffusion, *f.* Udflyden af Blodet el. Galden mellem Huden og Kjødet; – de l'œil, den graae Stær; *v.*

Suggérer (udt. suguejéré), *v. a.* indskyde, indgive, indblæse (qc. à q.); – un testament, bevæge En til at gjøre Testament til Skade el. Fordeel for en Anden.

Suggeste, *m.* (Ant.) de romerske Keiseres Loge el. Plads i Skuespilhuset.

Suggestion, *f.* Indskydelse, Indelse, Tilskyndelse (i slet Forst.).

Sugillation, *f.* blaa Plet af Stød; (Méd.) rød Plet paa Huden i Meslinger, ondartet Feber o. desl.

Suicide, *m.* Selvmord; *m.* og *f.* Selvmorder, Selvmorderske.

Suicider (se), *v. pr.* tage sig selv af Dage, begaae Selvmord.

Suie, *f.* Sod; noir comme de la –, overordentlig sort.

Suif, *m.* Talg, Tælle; du – en branche, raa Tælle; du – en jatte, – en pain, Formtælle; chandelles de –, Tællelys.

Suifer, *v. a.* s. suiver.

Suint, *m.* fedagtig Sved hos uldbedækte Dyr.

Suintement, *m.* Afsætning af Sved, af Fugtighed.

Suinter, *v. n.* afsætte en Vædske draabeviis, lidt efter lidt udsvede Fugtighed, dryppe.

Suisse, *m.* Schweitser; Schweitsisk, det schweitsiske Sprog; Portner, Dørvogter; *fig.* og *fa.* raa, brutalt el. uvidende Menneske; *f.* Schweits; *a.* schweitsisk.

Suisserie, *f.* Portnerværelse; Værtshuus, som holdes af Portneren i et Hotel.

Suissesse, *f.* Schweitserinde, schweitsisk Fruentimmer.

Suite, *f.* Følge, de Efterfølgende; Ærcsfølge; Omgivelser, Tjenerskab; Efterkommere; Fortsættelse; Række; Orden, Sammenhæng; Virkning af en Begivenhed; *pl.* ubehagelige Følger; il avait une brillante –, han havde et glimrende Følge; il n'a point de –, han har ingen Børn el. Slægtninge; il n'y a point de – dans sa conduite, han opfører sig uden al Plan; il n'a pas de – dans l'esprit, il n'a pas l'esprit de –, han formaaer ikke med Stadighed at forfølge en Tanke, han besidder ingen stadig Tankegang; il n'y a point de – dans ce discours, der er ingen Sammenhæng i denne Tale; cela peut avoir des –s, det kan have slemme Følger; à la – de, *loc. ad.* i Ens Følge; bag efter; être à la – d'une affaire, forfølge en Sag; give Agt paa Alt hvad der staaer i Forbindelse med samme; . . . de –, *loc. ad.* efter hinanden, i Sammenhæng; il ne saurait dire deux mots de –, han kan ikke sige to Ord i

Sammenhæng; tout de –, ſtrax; ſie-blikkeligen, uden Opſættelſe; ... par –, *loc. ad.* følgeligen; *loc. pp.* ifølge; par – de cet arrangement, ifølge denne Overeenskomſt.

Suites, *f. pl.* ſ. luites. [(om Traad).

Suivable, *a.* jevnt el. glat ſpundet

Suivant, *pp.* overeensſtemmende med, efter; i Forhold til; – le cours ordinaire de la vie, overeensſtemmende med Livets almindelige Gang; selon la loi de la nature, ifølge Naturens Lov [selon bruges om en nødvendig Følge; suivant, om en Overeensſtemmelſe]; – ses forces, i Forhold til ſine Kræfter; ... – que, *loc. conj.* efterſom.

Suivant, e, *a.* følgende, efterfølgende, ledſagende; *s. m.* Perſoner, ſom høre til Ens Følge el. Ens Paarørende; lui et tous ses suivants, han og hans Følge (*v.*); il n'a ni enfants ni –s, han har hverken Børn el. Nærpaarørende. [Soubrette.

Suivante, *f.* (Th.) Kammerpige,

Suiver, *v. a.* overſtryge med Talg.

Suivi, e, *p.* flittigt beſøgt; vedholdende; ſammenhængende; ce prédicateur est fort –, denne Prædikant har mange Tilhørere; attention –e, vedholdende Opmærkſomhed; discours bien –, en ſammenhængende Tale.

Suivre, *v. a.* følge; forfølge; ledſage, geleide; fortſætte, vedblive; holde Øie med, belure; udøve; hylde, antage; jevnligt beſøge; være opmærkſom paa; rette ſig efter; hengive ſig til; *v. n.* følge efter, gaae bag efter; blive ved; være en Følge af; *v. pr.* følge paa hinanden; ſtaae i Forbindelſe med hinanden; – un chemin, følge en Vei; fortſætte ſamme; – les ordres de q., følge Ens Befalinger, rette ſig efter ſamme; – une affaire, forfølge en Sag med Vedholdenhed; ſøge at komme til Kundſkab om Alt hvad der angaaer ſamme; – sa pointe, fortſætte ſit Forehavende; – le parti de q., antage Ens Parti, hylde ſamme; – sa vocation, følge ſit Kald, hellige ſig ſamme; – le parti des armes, hellige ſig til Krigsſtanden; – un prédicateur, høre flittigen en Prædikant; – un homme suspect, holde Øie med en mistænkt Perſon; – sa passion, hengive ſig til ſin Lidenſkab; *prov.* qui m'aime me suive, den, ſom har mig kjær, maa følge mig; il suit de là que .. deraf følger at (med l'indic.); les parties de son discours se suivent bien, der er god Forbindelſe el. Sammenhæng mellem de enkelte Dele af hans Tale.

Sujet, *m.* Aarſag, Grund; Anledning; Æmne, Stof, Materie; Perſon (m. H. til Dygtighed el. Opførſel); (Gr.) Subject; (Mus.) Thema; (Jard.) vildt Skud; j'ai – de me plaindre de lui, jeg har Grund til at beklage mig over ham; à quel – avez-vous fait cela? i hvilken Anledning har De gjort det? il est plein de son –, han har godt overtænkt ſit Æmne, han har ſat ſig godt ind i ſamme; c'est un bon –, det er et ſkikkeligt el. dygtigt Menneſke; un mauvais –, et ſlet Menneſke, ſom ikke duer til Noget.

Sujet, te, *a.* undergiven, underkaſtet; afhængig; udſat for; vant til, tilbøielig til; forfalden til; *s.* Underſaat; tous les hommes sont –s à la mort, alle Mennesker ere Døden underkaſtede; ce maître tient ses domestiques fort –s, denne Herre holder ſine Tjeneſtefolk ſtrængt, han kræver meget af dem; être – à l'heure, hænge i Klokkeſtrengen; il est – à cette faute, han er hengiven til denne Feil; il est – à boire, han er forfalden til Drik; il est – à la goutte, han lider af Podagra; cette entreprise est –te à bien des difficultés, dette Foretagende er forbundet med mange Vanſkeligheder.

Sujétion, *f.* Afhængighed, Undergivenhed, Underkaſtelſe; bunden Stilling; ſta- Opvartning; Servitut; la – aux lois, Underkaſtelſe under Lovene; tenir q. dans la –, holde En i underdanig Afhængighed; c'est un emploi d'une grande –, det er et Embede, ſom medfører megen Tvang, hvori man er meget bunden. [– de fer, ſvovlſuurt Jern.

Sulfate, *m.* (Chi.) ſvovlſuurt Salt;

Sulfite, *m.* (Chi.) ſvovlſyrligt Salt.

Sulfure, *m.* (Chi.) Forbindelſe af Svovl med forſtjellige Beſtanddele.

Sulfuré, e, *a.* (Chi.) indeholdende Svovl, ſvovlet.

Sulfureux, se, *a.* ſvovlagt

Sulfurique, *a.* (Chi.) ſvo

acide –, Svovlſyre.

Sultan, *m.* Sultan; *fig.* stolt, despotisk Menneske; lille Bolster el. Kurv beklædt med Silke til Damernes Toilet.

Sultane, *f.* Sultaninde; Slags tyrkisk Krigsskib.

Sultanin, *m.* tyrkisk Guldmynt.

Sumac el. sumach (ch udt. k), *m.* (Bot.) Sumak el. Sumach (bruges især i Beredning af Saffian). [*v.a.* indsuge.

Super, *v. n.* (Mar.) forstoppes;

Superbe, *f.* Hovmod; *v.*

Superbe, *a.* hovmodig; stolt; indbildsk; herlig, fortræffelig, deilig, prægtig; kostbar; pragtfuld; *s.m.* den Hoffærdige, den Hovmodige; une femme –, et deiligt Fruentimmer; un – appartement, en herlig Beboelsesleilighed; il fait un temps –, det er et prægtigt Veir; des bijoux –s, kostbare Juveler; un festin –, et pragtfuldt Gjæstebud; Dieu résiste aux –s, Gud staaer de Hoffærdige imod.

Superbement, *ad.* med Hovmod (*v.*); prægtigen. [List.

Supercherie, *f.* Bedrageri, Kneb,

Superfétation, *f.* (Méd.) Undfangelse af et Foster, hvor der allerede er et; *fig.* Fyldekalk, Pleonasme. [fladen; *p. u.*

Superficiaire, *a.* henhørende til Over-

Superficialité, *f.* Overfladiskhed; *p.u.*

Superficie, *f.* Overflade; det Udvendige; en Overflades Udstrækning; *fig.* overfladisk Kundskab; il s'arrête à la –, han arbeider ikke grundigt, han holder sig til det Overfladiske; (Jur.) la – cède au fonds, hvad der er bygget el. plantet paa en Grund, tilhører Grundeieren.

Superficiel, le, *a.* overfladisk.

Superficiellement, *ad.* paa en overfladisk Maade, uden Grundighed.

Superfin, e, *a.* overordentlig fiin.

Superflu, e, *a.* overflødig; unyttig; *s.m.* det Overflødige. [Ufornødne.

Superfluité, *f.* Overflødighed, det

Supérieur, e, *a.* øverste; høiere; overlegen; *s.* Foresatte, Overhoved; officier –, høi Officeer, Over-Officeer; cour –e, Overret; force –, Overmagt; être – à q. en qc., være En overlegen i Noget; être – à sa place, besidde flere Kundskaber end den Plads, man beklæder, udfordrer; être – aux revers, ikke tabe Modet for Gjenvordigheder; il faut obéir à ses –s, man maa adlyde sine Foresatte.

Supérieurement, *ad.* fortrinligen, ypperligen, fortræffeligt; bedre, ypperligere; il chante –, han synger ypperligt; celui-ci a écrit – à l'autre, denne har skrevet langt bedre end den anden.

Supériorité, *f.* Overlegenhed, Overvægt; Høihed; Fortrin; Klosterforstanders Værdighed, Superiorat; il a la – sur son rival en toute chose, han er sin Rival overlegen i Alt; il a dans son art une – incontestable, han besidder en uimodsigelig Overlegenhed i sin Kunst; il voulait lui faire sentir sa –, han vilde lade ham føle sin Overvægt, sin Høihed.

Superlatif, *m.* (Gr.) Superlativ, høieste Sammenligningsgrad; au –, *loc. ad.* i høieste Grad; il est bête au –, han er erkedum (*fa.*).

Superlatif, ive, *a.* (Gr.) udtrykkende et Superlativ.

Superlativement, *ad.* i høieste Grad; – laid, overordentlig grim (*plais.*).

Supernuméraire, *a.* surnumerair, overcomplet.

Superpartient, e, *a.* (Math.) indeholdende en anden Størrelse et vist Antal Gange tilligemed en Rest, som er en aliqvot Deel af samme.

Superposer, *v. a.* (Did.) sætte el. lægge en Ting oven paa en anden.

Superposition, *f.* (Did.) en Linies, en Flades el. et Legemes Lægning paa en anden Linie o. s. v.; et Legemes Stilling ovenpaa et andet.

Superpurgation, *f.* (Méd.) altfor stærk Afføring. [(*v.* nu: surseoir).

Superséder, *v. n.* udsætte, opsætte

Superstitieusement, *ad.* med Overtro, paa en overtroisk Maade; med overdreven Nøiagtighed.

Superstitieux, se, *a.* overtroisk; overdreven nøiagtig, altfor punktlig.

Superstition, *f.* Overtro; overdreven Omhu el. Nøiagtighed, ængstelig Punktlighed.

Supin, *m.* (Gr.) Supinum.

Supinateur, *s.* og *a.m.* (An.) Muskel, ved hvilken Fladen af Haanden bevæges opad.

Supination, *f.* (An.) Haandens Tilbagebøining; (Méd.) en Sygs liggende Stilling paa Ryggen.

Supplantateur, trice, *s.* En, som fortrænger el. stikker en Anden ud.

Supplantation, *f.* Fortrængelse.

Supplanter, *v. a.* fortrænge En el. ſtikke En ud.

Suppléant, e, *s.* og *a.* En, ſom træder i en Andens Sted ved Forfald; Suppleant.

Suppléer, *v. a.* tilføie det Manglende; – q., træde i Ens Sted; *v. n.* raade Bod paa (à), erſtatte, afhjælpe; ce sac doit être de mille francs, ce qu'il y aura de moins, je le suppléerai, denne Poſe ſkal indeholde 1000 Frcs., hvad der er mindre, ſkal jeg tilføie; si vous ne pouvez venir, je vous suppléerai, hvis De ikke kan komme, ſkal jeg møde for Dem; – les cérémonies du baptême, tilføie Daabsceremonierne i Kirken for et Barn, ſom er blevet hjemmedøbt; la valeur supplée au nombre, Tapperhed erſtatter Antallet.

Supplément, *m.* Erſtatning; Tilgift; Tillæg til et Skrift; Tillægsblad til en Avis; (Gr.) Udfyldning af de manglende Ord i et elliptiſk Udtryk (*v.*); (Th.) prendre un –, tage en Billet til en bedre Plads imod at tilføie Forſkjellen i Priſerne.

Supplémentaire, *a.* udfyldende, tjenende til Supplement.

Supplétif, ive, *a.* (Prat.) fuldſtændiggjørende, udfyldende.

Suppliant, e, *s.* bønfaldende, ydmygt bedende; *s.* Supplicant.

Supplication, *f.* ydmyg Bøn, Anſøgning; *pl.* forh. Parlamentets mundtlige Foreſtillinger til Kongen; (Anc.) offentlige Takkebønner.

Supplice, *m.* legemlig Straf, Livsſtraf; Retterſted; *fig.* Marter, Kval, Pine; Plage, Kummer; condamner q. au dernier –, dømme En til Døden; mener q. au –, føre En til Retterſtedet; les –s éternels, Helvedſtraffe; être au –, udſtaae megen Kummer, være ſom paa Pinebænken, udſtaae Dødsangſt.

Supplicié, e, *s.* Forbryder, dømt til at henrettes; en Henrettet.

Supplicier, *v. a.* ſtraffe paa Livet, henrette (alm. exécuter); *fig.* martre.

Supplier, *v. a.* bønfalde, ydmygt bede; anſøge.

Supplique, *f.* Anſøgning, Bønſkrift; *fa.* ayez égard à ma –, behag at laane Øre til min Bøn.

Support, *m.* Støtte; Stolpe; *fig.* Hjælp, Biſtand, Underſtøttelſe; (Méc.) Underlag; *pl.* (Blas.) Skjoldbærer; .·.. il est le – de sa famille, han er ſin Families Støtte; il n'est pas sans –, han fattes ikke Beſkyttere.

Supportable, *a.* ſom kan udholdes; taalelig; undſkyldelig (i d. Betydn. alm. negtende); une douleur –, en Smerte, ſom kan udholdes; cela n'est pas – à un homme de son âge, det lader ſig ikke undſkylde hos et Menneſke i hans Alder.

Supportablement, *ad.* taaleligen, mirdelmaadigen; *p. u.*

Supportant, e, *a.* (Blas.) bærende, underſtøttende (om Skjoldbjælken).

Supporter, *v. a.* bære, underſtøtte; taale, udholde; finde ſig i Noget med Taalmodighed; – le froid, udholde Kulde; cet ouvrage ne supporte pas la critique, dette Arbeide taaler ikke at critiſeres, det er under al Critik.

Supposable, *a.* ſom kan forudſættes.

Supposé, e, *p.* og *a.* forudſat; antaget; foregivet, opdigtet; nom –, falſk, opdigtet Navn; enfant –, underſtukket Barn; cela –, under den Forudſætning; *pp.* under Forudſætning af; – ces principes, gaaende ud fra diſſe Principer: – que, *conj.* forudſat at, i Forudſætning af.

Supposer, *v. a.* forudſætte; antage; foregive, opdigte; underſtikke; *v. pr.* anføre ſig ſelv ſom Exempel; tænke ſig i Ens Sted; supposons que ce fait soit vrai, lader os forudſætte, at dette Factum er ſandt; supposons qu'il réussisse, lader os forudſætte, at det lykkes ham; je suppose qu'il est honnête homme, jeg antager, at han er et ſikkeligt Menneſke; – un testament, fremkomme i Retten med et falſk Teſtament; – un enfant, underſtikke et Barn, udgive det for at høre til Forældre, der ikke vedkomme det.

Supposition, *f.* Forudſætning; Formodning, Gisning; Opdigtelſe, falſk Foregivende; – d'un contrat, en falſk Contracts Udgivelſe for ſand; – d'enfant, Underſtikning af et Barn, el. ſammes Udgivelſe for at høre til Forældre, der ikke vedkomme det; – de part, et Fruentimmers falſkelige Udgivelſe ſom Barnemoder.

Suppositoire, *m.* (Chir.) Stikpille til at purgere efter.

Suppôt, *m.* Medlem af et Samfund (*v.*); Tilhænger, Haandlanger, Medhjælper (i slet Forst.); c'est un – de Satan, det er et Djævels Menneske, et ondt Menneske.

Suppression, *f.* Undertrykkelse, Ophævelse, Afskaffelse; Fortielse, Udeladelse; (Méd.) Forstoppelse; la – d'un emploi, Ophævelse af et Embede; la – d'un impôt, Afskaffelsen af et Paalæg; – de mois el. de règles el. blot –, Ophør, Standsning af Fruentimmerets Maanedlige; (Jur.) – de part el d'enfant, Fødsel i Dølgsmaal.

Supprimer, *v. a.* undertrykke, afskaffe, ophæve, standse, lægge Beslag paa; fortie; bortskære; – des impôts, ophæve Paalæg; – la moitié d'un discours, bortskære Halvdelen af en Tale; – un journal, lægge Beslag paa et Dagblad; – des détails, forbigaae el. fortie Omstændigheder.

Suppurant, e, *a.* som buldner med Materie (om Saar).

Suppuratif, ive, *a.* (Chir.) som befordrer Buldning, som trækker Materie til; *s. m.* Middel dertil.

Suppuration, *f.* (Chir.) Dannelse af Materie i et Saar; Buldning.

Suppurer, *v. n.* buldne, sætte Materie.

Supputation, *f.* Overregning, Overslag, Optælling.

Supputer, *v. a.* beregne, udregne; *v. n.* gjøre Overslag over.

Suprématie, *f.* den engelske Konges øverste Myndighed i Kirkesager.

Suprême, *a.* øverste, høieste; l'autorité –, den øverste Myndighed; l'être – det høieste Væsen; le chef – de l'état, Statens Overhoved; les volontés –s d'un mourant, en Døendes sidste Villie; au – degré, *loc. ad.* i høieste Grad, overordentligt.

Sûr, e, *a.* vis, utvivlsom; paalidelig; sikker, vis paa hvad der vil skee; fast, uden Fare; nouvelle –e, vis, paalidelig Efterretning; rien n'est si –, Intet er visere; l'affaire est –e, den Sag staaer ikke feil, dens Udfald er vis; il a la mémoire –e, han har en tro Hukommelse; avoir le jugement –, have et rigtigt, sundt Omdømme; avoir la main –e, have en fast, sikker Haand; ce cheval a le pied –, denne Hest staaer godt fast, snubler ikke; être – de son fait, være vis i sin Sag; être – de q., stole paa En, forlade sig paa En; c'est un ami –, det er en Ven, man kan stole paa; le temps n'est pas –, Veiret er ikke til at stole paa; il ne fait pas – en ce lieu-là, man er ikke i Sikkerhed, ikke uden Fare der; mettre q. en lieu –, bringe En hen paa et sikkert Sted, hvor han er uden Fare; el. bringe En i Forvaring, under Varetægt; *s. m.* le plus –, det Sikkreste, det sikkreste Middel, den bedste Udvei; il a pris le plus –, han har grebet det bedste Middel; ... à coup –, *loc. ad.* ufeilbarligen; pour –, *loc. ad.* ganske sikkert; pour –, il viendra, han kommer ganske sikkert.

Sur, *pp.* paa, over; mettez le livre – la table, læg Bogen paa Bordet; – nos têtes, over vore Hoveder; d. Præp. bruges desuden i samme Betydn. som à, de, dans, vers, après, près, chez: il a mis quatre chevaux sur (à) sa voiture, han har spændt fire Heste for sin Vogn; – (de) dix propos de ville, y en a-t-il deux de vrais? af ti Byrygter er der to sande? la clef est – (dans) la porte, Nøglen sidder i Døren; il viendra – (vers) les quatre heures, han kommer henved Klokken fire; fermer la porte – (après) soi, lukke Døren efter sig; juger – (d'après) les apparences, dømme efter Skinnet; la maison est – (tout proche) le grand chemin, Huset ligger tæt ved Landevcien; il a de l'argent sur lui, han har Penge hos sig (chez lui, hjemme); il y a diversité d'opinions – (touchant) cette question, der er forskjellige Meninger om dette Spørgsmaal; ... d. Præp. bruges endnu i mange sædvanlige Talemaader; se coucher – un projet, lægge sig med Hovedet fuldt af et Project; revenir – ses pas, vende tilbage hvorfra man er kommen; tale igjen om hvad der var ligesom glemt; prendre q. – le fait, gribe En i Gjerningen; le prendre – un ton bien haut, opføre sig stolt, hovmodigen; – votre parole, i Tillid til Deres Ord el. Løfte: être – le qui-vive, være i en ængstelig, bekymret Tilstand; je l'ai payé – le pied de trente francs, jeg har betalt det med 30 Frank; être – le pied de bel-esprit, ansees for et vittigt Ho-

ved; être – un bon pied dans le monde, have Anseelse i det Offentlige, staae paa en god Fod; demeurer – sou appétit, høre op at spise, mens man endnu har Appetit; être – les crochets de q., leve paa Ens Bekostning; il prend trop – soi, han paatager sig altfor mange Ting; être – un ton badin, være stemt i en sygende Tone; chanter –, synge efter; régler –, rette efter; prendre exemple –, tage Exempel efter; tirer –, falde i (om Farver); donner –, vende ud til; *loc. ad.* – toute chose (toutes choses), fremfor Alt; brochant – le tout, ovenikjøbet; – le tout, i det Hele taget.

Sur, e, *a.* suur, stram, beest.

Surabondamment, *ad.* overflødigen, mere end tilstrækkeligen.

Surabondance, *f.* stor Overflødighed; par –, til Overflod.

Surabondant, e, *a.* overflødig, altfor rigelig; *s. m.* det Overflødige.

Surabonder, *v. n.* være i stor Overflod, være meget overflodig.

Surachat, *m.* (Mon.) Godtgjørelse for Metaller, som leveres til Mynten.

Suracheter, *v. a.* kjøbe altfor dyrt, betale for dyrt. [høit, for stingrende.

Suraigu, e, *a.* (Mus.) stemt for

Surajouter, *v. a.* tilføie endnu mere.

Sural, e, *a.* (An.) henhørende til Læggen; *pl. m.* –raux.

Sur-aller, *v. n.* (Ch.) løbe over Vildtets Spor uden at give det tilkjende (om Jagthunde).

Sur-andouiller, *m.* (Ch.) største Spids paa en Hjortetakke.

Surannation, *f.* (Jur.) et Documents Ugyldighed for dets Alde el. formedelst Forsømmelse af dets Fornyelse; lettres de –, Fornyelsesbreve, hvorved de forældede igjen sættes i Kraft.

Suranné, e, *p.* og *a.* forældet, gammeldags, gaaet af Brug; gaaet af Kraft.

Suranner, *v. n.* (Jur.) blive for gammel, forældes, gaae ud af Kraft.

Sur-arbitre, *m.* Overvoldgiftsmand (alm. tiers-arbitre).

Surard, *a. m.* kun i Udtr. vinaigre –, Hyldeblomsteræddike.

Surbaissé, e, *p.* og *a.* (Arch.) nedtrykt henimod Midten, trykket (om Buer og Hvælvinger).

Surbaissement, *m.* (Arch.) en Bues Fortrykning; nedtrykt Deel af samme.

Surbaisser, *v. a.* (Arch.) opføre en Bue el. Hvælving, saa at den bliver lavere end Cirkelbuen.

Surban, *m.* (Mar.) Lugkarm.

Sur-bande, *f.* (Chir.) yderste Bind uden om Omslag.

Surcens, *m.* (Féo.) Lehnsafgift foruden Grundskatten.

Surcharge, *f.* ny Byrde; *fig.* ny Bekymring, Forøgelse i Kummer el. Sorg; Tilføielse el. Forandring i et Document enten ved at skrive mellem Linierne el. ved at forandre de først brugte Udtryk.

Surcharger, *v. a.* overlæsse; paalægge overdrevne Afgifter; gjøre en Forandring i et Document ved Overskrivning; – q. d'affaires, overlæsse En med Forretninger; se – l'estomac, overlæsse sin Mave med Fødevarer.

Surchauffer, *v. a.* (Forg.) ophede et Stykke Jern altfor stærkt, saa at det for en Deel forbrændes.

Surchauffure, *f.* Ridse el. Blære i Staal formedelst altfor stærk Opheding.

Surcilier, *m.* udvendig Fordybning i Panden; *a.* (An.) liggende over Øienbrynene.

Surcomposé, e, *a.* (Gr.) dobbelt sammensat (om Tider, der ere dannede ved en sammensat Tid af avoir); (Bot.) feuille –e, fleerstilket Blad.

Surcomposé, *m.* (Chi.) et ofteresammensat Legeme.

Sur-costal, e, *a.* (An.) beliggende om Ribbenene; *m.* Ribbensmuskel; *pl.* sur-costaux.

Surcouper, *v. n.* (Jeu) overstikke.

Surcroissance, *f.* unaturlig Udvæxt.

Surcroît, *m.* Tilvæxt, Forøgelse; pour – (el. par un –) de malheur, til endnu større Ulykke.

Surcroître, *v. n.* vore stærkt ud (om dødt Kjød i Saar); *v. a.* forøge altfor meget, opstrue (*v.*).

Surdâtre, *m.* tunghørig; *p. u.*

Sur-demande, *f.* (Pal.) overdreven Fordring; *p. u.*

Surdent, *f.* Tand, som skyder frem udenfor de andre; dobbelt Tand.

Surdité, *f.* Døvhed; (Joa.) mørk Plet paa Ædelstene. [overforgylde.

Surdorer, *v. a.* forgylde stærkt,

Surdos, *m.* (Sell.) Krydsrem paa Pestetøi.

Sureau, *m.* (Bot.) Hyld.

Surement, *ad.* sikkert, trygt; ganske vist, tilforladeligen.

Suréminent, e, *a.* udmærket i høieste Grad.

Surenchère, *f.* Overbud.

Surenchérir, *v. n.* gjøre et Overbud, overbyde.

Sur-épineux, se, *a.* (An.) beliggende ovenover Rygraden.

Surérogation, *f.* Udøvelse af mere end hvad man ved Religionens Forskrifter er pligtig til; *fa.* Opfyldelse af mere end hvad man har lovet; par –, til Overflod, endydermere.

Surérogatoire, *a.* som overskrider hvad man er pligtig til.

Suret, te, *a.* lidt suur, syrlig.

Sûreté, *f.* Sikkerhed; Fasthed; Caution, Pant; lieu de –, trygt, sikkert Sted; mettre q. en lieu de –, bringe En hen paa et sikkert Sted; sætte En i Fængsel; en – de conscience, med trelst Samvittighed; je vous donne mon argent, mais où est ma –, jeg giver Dem mine Penge, men hvor er min Sikkerhed, mit Pant.

Surexcitation, *f.* (An.) et Organs overspændte Anstrængelse.

Surexciter, *v. a.* røre, vække, tilskynde stærkt, oplive; *v. pr.* opmuntre hinanden.

Surface, *f.* Overflade; *fig.* det Ydre, det Udvortes; il s'arrête à la – des choses, han holder sig kun til Tingenes Ydre.

Surfaire, *v. a.* forlange mere for Noget end det er værdt; *v. n.* opskrue sine Priser.

Surfaix, *m.* (Sell.) Overgjord, som gaaer om Bugen og Ryggen paa Hesten.

Surfeuille, *f.* Hinde, som indslutter Knoppen.

Surfleurir, *v. n.* blomstre paa Ny efter at have sat Frugt.

Surgarde, *m.* anden Opsynsmand, Hjælpevægter.

Surgeon, *m.* Skud af en Stamme, Rodskud; *fig.* Afkom el. Descendant (*v.*); – d'eau, naturligt Kildevæld (*v.*).

Surgir, *v. n.* ankomme, lande; *fig.* fremtræde, fremstaae; – au port, naae sine Ønskers Maal; cela a fait – de nouvelles difficultés, det har fremkaldt nye Vanskeligheder.

Surglacer, *v. a.* overtrække med en glindsende Farve.

Surhaussement, *m.* Forhøielse, Stigen i Priis.

Surhausser, *v. a.* (Arch.) hæve en Bue op over den krumme Linie; *fig.* forhøie Prisen endnu mere.

Surhumain, e, *a.* overmenneskelig.

Surintendance, *f.* Overopsyn; Overopsynsmands Embede, Superintendentur.

Surintendant, *s.* Overopsynsmand; Superintendent.

Surintendante, *f.* Superintendentinde; Overbestyrerinde af visse kvindelige Opdragelsesanstalter; Dronningens Overhofmesterinde.

Surjaller, *v. a.* (Mar.) – son ancre, faae uklart Anker.

Surjet, *m.* Kastesøm.

Surjeter, *v. a.* sye Kastesøm; (Prat.) forhøie Prisen (*p. u.*).

Surjurer, *v. a.* (Jur.) sætte Fleres Ed imod en Forbryders.

Surlendemain, *m.* Overmorgen.

Surlier, *v. a.* (Mar.) takle el. belægge Tampen el. Enden paa et Toug.

Surliure, *f.* (Mar.) Bevikling af Enden paa et Toug; *p. u.*

Surlonge, *f.* Mørbradstykke, Lændestykke.

Surlouer, *v. a.* leie ud til en ublu Priis.

Surmarcher, *v. n.* (Ch.) komme tilbage til det forrige Spor, vende tilbage til det samme Sted.

Surmener, *v. a.* anstrænge (Heste el. Øxen) over Evne; lade dem kjøre, ride el. drive for hurtigt el. forlænge.

Surmesure, *f.* Overmaal.

Surmontable, *a.* overstigelig.

Surmonter, *v. a.* stige op over; *fig.* overvinde, beseire; overgaae; *v. pr.* overvinde sig selv.

Surmoule, *f.* Form taget efter en Gibsmodel.

Surmouler, *v. a.* tage en Form efter en Gibsmodel.

Surmoût, *m.* Viin, som er kommen fra Persekarret uden at være perset el. have gjæret.

Surmulet, *m.* (H.n.) Slags Mulle (ogs. rouget).

Surmulot, *m.* (H. n.) stor Markmuus.

Surnager, *v. n.* svømme ovenpaa; *fig.* holde sig, bestaae.

Surnaturel, le, *a.* overnaturlig; overordentlig, mærkelig, vidunderlig.

Surnaturellement, *ad.* paa en overnaturlig Maade.

Surneigées, *f. pl.* (Ch.) Vildtets Spor i Sneen.

Surnom, *m.* Tilnavn, Binavn.

Surnommer, *v. a.* give En et Tilnavn.

Surnourrir, *v.a.* føde altfor godt.

Surnuméraire, *a.* som er over det bestemte Antal, overcomplet.

Surnumérariat, *m.* Tid, hvori En maa arbeide som Surnumerair.

Suron, *m.* utilberedet Orehud til Varers Emballering; Balle Varer, indpakkede i en raa Orehud.

Suros (s udt.), *m.* (Vét.) haard Svulst paa Hestens Been.

Surpaie, *f.* for høi Betaling; Godtgjørelse ovenikjøbet.

Surpartient, e, *a.* (Math.) indeholdende et andet Tal een Gang og desuden en aliqvot Deel af samme.

Surpasser, *v.a.* overgaae, overstige; forbause; *v. pr.* overgaae sig selv; cela surpasse ma portée, det overstiger min Fatteevne; cet évènement me surpasse, denne Begivenhed forbauser mig; il s'est -é lui-même, han har overgaaet sig selv.

Surpayer, *v.a.* betale for dyrt, betale for meget; betale Noget ovenikjøbet.

Surpeau, *f.* den inderste fine Hud [(épiderme).

Surpente, *f.* (Mar.) Toug, hvormed en Kanon trækkes op i et Skib, Kanontalje. [le -, høre til Choret i Kirken.

Surplis, *m.* Messeskjorte; porter

Surplomb, *m.* ikke lodret Stilling; être en -, ikke staae lodret, hænge forover. [have en ikke lodret Stilling.

Surplomber, *v. n.* hænge forover,

Surpluées, *f.pl.* (Ch.) Vildtets Spor paa en vaad Jord.

Surplus, *m.* Overskud, det Øvrige, Rest; au -, *loc. ad.* i Øvrigt, for Resten.

Surpoids, *m.* Overvægt.

Surpoil, *m.* Brudeudstyr; *v.*

Surpousse, *f.* skildigt Planteskud.

Surprenant, e, *a.* overraskende, forbausende, paafaldende, overordentlig.

Surprendre, *v. a.* overraske, overrumple; komme bag paa; overfalde, angribe pludseligt; bedrage, bringe i Vildfarelse; tilsnige sig; opsnappe; blive vaer; forundre, forbause; la pluie nous surprit, Regnen overfaldt os; la mort le surprit au milieu de ses projets, Døden rev ham bort midt i hans Planer; il a surpris ma signature, han har tilsneget sig min Underskrift; - des lettres, opsnappe Breve; j'ai surpris ses larmes, jeg er bleven hans Taarer vaer (som han vilde skjule); cela me surprend, dette forbauser mig; ne surprenez pas votre cheval, gjør ikke Deres Hest sky.

Surpris, e, *p.* overrasket; overrumplet; forbauset.

Surprise, *f.* Overrumpling; Overraskelse; Forbauselse, Forundring; List, Bedrageri; par -, ved Overrumpling; je ne reviens pas de ma -, jeg kan ikke komme mig igjen af min Forundring. [over Lænderne; *pl. m.* -naux.

Surrénal, e, *a.* (An.) beliggende

Sursaut, *m.* pludselig Afbrydelse af Søvnen; bruges kun i Udtr. s'éveiller en -, fare pludseligt op af Søvne.

Surséance, *f.* Opsættelse, Frist.

Sursemer, *v. a.* besaae igjen en allerede tilsaaet Jord.

Surseoir, *v. a.* opsætte, udsætte; bruges især som *v. n.* med à: - au jugement d'une affaire, udsætte Dommen i en Sag.

Sursis, *m.* Frist, Opsættelse.

Sursis, e, *p.* opsat, udsat.

Sursolide, *s.* og *a.* (Alg.) fjerde Potens af en Størrelse; fjerde Grad; *p.u.*

Surtaux, *m.* overdreven Taxering; altfor høit ansat Afgift; *p. u.*

Surtaxer, *v. a.* vurdere altfor høit.

Surtiré, *m.* (Com.) den, paa hvem der er trukket en Veksel, som accepteres; *p. u.* [den yderste slettere Uld af.

Surtondre, *v. a.* - la laine, klippe

Surtonte, *f.* Uld, som afskæres efter den første Klipning.

Surtout, *m.* Overkjole; Bagagekarre; Bordopsats til Blomster, Frugter o. desl.; (Fond.) yderste Form, som ved Klokkestøbning udholder Ildens Virkning. [melig, især.

Surtout, *ad.* fremfor Alt, fornem-

Surveillance, *f.* Opsyn, Tilsyn, Aarvaagenhed.

Surveillant, e, *a.* aarvaagen, paapassende; *s.* Opsynsmand; Paapasser, Paapasserske.

Surveille, *f.* næstforegaaende Dag; la - de son départ, den anden Dag forud før hans Afreise.

Surveiller, *v. n.* have Opsyn med, vaage over; - à tout ce qui se passe, passe paa Alt hvad der foregaaer; *v. a.* - q., holde Øie med En.

Survenance, *f.* (Pal.) uventet Ankomst (af en uventet tilkommende Ar-

ving efter et affluttet Testament), uventet Forbring. [uventet (som ofteft i *pl.*).

Survenant, e, *s.* En, som kommer

Survendre, *v. a.* sælge til for høi Priis; *v. n.* være for dyr.

Survenir, *v. n.* komme uventet; træffe ind; komme til ovenikjøbet; s'il me survient des affaires, dersom jeg faaer uventede Forretninger; il lui est survenu une maladie, der er tilstødt ham en Sygdom. [høi Priis.

Survente, *f.* Salg til overdreven

Surventer, *v. a.* (Mar.) kule op, blæse op. [uventet, tilstødt.

Survenu, e, *a.* som er kommen

Survêtement, *m.* Klædning, som man har trukken over en anden; *p. u.*

Survêtir, *v. a.* trække en Kiole over en anden. [af et altfor fuldt Kar.

Survider, *v. a.* hælde Noget ud

Survie, *f.* (Pal.) Overleven; en cas de –, i Tilfælde af at han el. hun bliver den længstlevende.

Survivance, *f.* Løfte paa et Embede efter en Andens Død.

Survivancier, ère, *s.* En, som har erholdt Løfte paa at erholde en Andens Post efter hans Død. [levende.

Survivant, e, *s.* og *a.* den Over-

Survivre, *v. n.* overleve (à q.); *v. pr.* se – à soi-même, overleve sig selv, tabe sine Evner før Døden; se – dans ses enfants, dans ses ouvrages, efterlade Børn el. Værker, der vedligeholde Erindringen om Ens Virken i Livet.

Sus (s udt.), *pp.* paa; bruges kun i Udtr. courir – à q., gaae løs paa En, gaae til Livs; .... *int.* op! velan! *fa.* .... en –, *loc. ad.* desforuden, ovenikjøbet, mere end; la moitié en –, det Halve af en Sum lagt til samme; (Fin.) le tiers, le quart en –, en Størrelse, som naar den lægges til en vis Sum, giver en Totalsum, hvoraf den udgjør en Trediedeel el. en Fjerdedeel.

Sus-bande, *f.* (Art.) Jernbøile over Kanontappen, naar Kanonen er paa Lavetten. [dom hos flere Slags Fugle.

Sus-bec, *m.* (Fauc.) Slags Kropfyg-

Sus-carpienne, *f.* (An.) Haandledets øverste Pulsaare.

Susceptibilité, *f.* overdreven Omfindtlighed, Tilbøielighed til let at vrede el. fornærmes.

Susceptible, *a.* modtagelig; pirrelig, som let fornærmes; ce passage est – d'interprétations différentes, dette Sted kan modtage forskjellige Fortolkninger; il est fort –, han bliver let vred. [geistlig Orden; *p. u.*

Susception, *f.* Modtagelse af en

Suscitation, *f.* Tilskyndelse, Indskydelse; *v.*

Susciter, *v. a.* lade fremstaae, fremkalde (om de overordentlige Mænd, Gud lod fremstaae); fremkalde, foranledige; paafere; son mérite lui a –é bien des envieux, hans Fortjenester har paadraget ham mange Fjender. [Brev, Udskrift.

Suscription, *f.* Paaskrift paa et

Susdit, e, *a.* ovenmældt, forannævnt; la –e somme, den ovennævnte Sum; *s.* en ovenfor omtalt Person.

Sus-dominante, *f.* (Mus.) sjette Tone over Grundtonen.

Susin, *m.* (Mar.) øverste Dæk agter fra til Stormasten.

Suspect (ct udt. kt), e, *a.* mistænkt; mistænkelig; il est – de vol, han er mistænkt for Tyveri; il m'est –, han forekommer mig mistænkelig; *s.* mistænkt Person. [Mistanke til.

Suspecter, *v. a.* mistænke, have

Suspendre, *v. a.* ophænge; *fig.* opsætte, udsætte; afbryde; affætte indtil videre, suspendere; – qc. à un clou, ophænge Noget paa et Søm; – son jugement, tilbageholde sin Dom, udsætte den indtil videre; – ses payements, ophøre med at betale; – q. de sa charge, suspendere En fra sit Embede.

Suspendu, e, *p.* ophængt; svævende; *fig.* udsat; afbrudt; affat for en Tid.

Suspens, *a. m.* affat for en Tid, suspenderet (om Geistlige); en –, *loc. ad.* raadvild, i Uvished; uafgjort; tenir q. en –, holde En i Uvished; je suis en – de ce que je dois faire, jeg er tvivlraadig om hvad jeg skal gjøre; demeurer en –, forblive uafgjort.

Suspense, *f* Affættelse paa nogen Tid fra et geistligt Embede.

Suspenseur, *a m.* (An.) som tjener til at holde Noget op.

Suspensif, ive, *a.* (Jur.) opsættende, afbrydende; (Rhét.) usikker, afbrudt; (Gr.) points –s, Prikker, som antyde, at Meningen er afbrudt.

Suspension, *f.* Ophængning; Opsættelse, Udsættelse; Afbrydelse, Stands-

ning; Afsættelse for nogen Tid fra et Embede, Suspension; (Rhét.) Forventningens Spænding; (Mar.) Redskab, hvori Compasset forbliver horizontalt uden at paavirkes af Skibets Slingren; (Mil.) – d'armes, Vaabenstilstand.

Suspensoir el. suspensoire, *m.* (Chir.) Brokbaand.

Suspente, *f.* (Mar.) Hangertoug, Toprecb paa Mesanmasten.

Suspicion, *f.* (Pal.) Mistanke, Mistillid.

Sussèiement, *m.* urigtig Udtale af j som z, og af ch som s.

Sustentation, *f.* et Menneskes Underholdning, tilstrækkelig Næring for at opholde Livet.

Sustenter, *v. a.* underholde Livet, opholde, ernære.

Susurration, *f.* sagte Hvisken, Susen.

Susurrer, *v. n.* hviske, suse, mumle.

Sutural, e, *a.* (Bot.) sømstillet, hidrørende fra en Søm; *pl. m.* -raux.

Suture, *f.* Syning; Sammenhæftning, Søm; *fig.* et literairt Arbeides indre Forbindelse.

Suzerain, e, *a.* (Féo.) overlehnsherlig, besiddende et Overlehn; *s. m.* Overlehnsherre.

Suzerainеté, *f.* Overlehnsret.

Svelte, *a.* tynd, let, smækker, fin; elle a la taille –, hun har en slank, smækker Vært.

Sybarite, *m.* blødagtig Vellystning.

Sybarisme, sybaritisme, *m.* blødagtig, vellystig Charakteer el. Tænkemaade.

Sycomancie, *f.* Spaadom af Figenblade.

Sycomore, *m.* (Bot.) Morbær-Figentræ.

Sycophante, *m.* Forræder, Bedrager, Løgner, Bagvasker.

Syllabaire, *m.* Abcbog.

Syllabe, *f.* Stavelse; il ne lui répondit pas une –, han svarede ham ikke det Allermindste.

Syllaber, *v. a.* stave; *p. u.*

Syllabique, *a.* angaaende Stavelser, henhørende til samme; valeur –, Stavelsemaal.

Syllabisation, *f.* Dannelse el. Udtale af Stavelser.

Syllabiser, *v. a.* inddele i Stavelser.

Syllepse, *f.* (Rhét.) Figur i Talen, hvorefter et Ord i samme Sætning tages deels i en egentlig og deels i en figurlig Forstand; (Gr.) grammatisk Figur, hvorefter Ordformerne rette sig mere efter Tanken end efter de sædvanlige grammatikalske Regler.

Syllogisme, *m.* logisk Slutning, Fornuftslutning.

Sylphe, *m.* sylphide, *f.* Sylphe, Sylphirie, *f.* Sylphidernes Opholdssted.

Sylvain, *m.* Skovgud.

Symbole, *m.* Symbol, Sindbillede; (Thé.) Troesbekjendelse.

Symbolique, *a.* sindbilledlig, symbolisk.

Symboliser, *v. n.* staae i en vis Forbindelse el. Overeensstemmelse med; *v. a.* fremstille under Sindbilleder, sindbilledligen; *p. u.*

Symbologie, *f.* (Méd.) Afhandling om Sygdommes Symptomer.

Symbologique, *a.* angaaende Sygdommes Kjendetegn; *f.* s. symbologie.

Symétrie, *f.* Symmetri; rigtigt Forhold mellem Delene af et Heelt, sammes indbyrdes Overeensstemmelse.

Symétrique, *a.* symmetrisk; rigtig ordnet, anlagt el. inddeelt.

Symétriquement, *ad.* med Symmetri.

Symétriser, *v. n.* danne en Symmetri, befinde sig i et rigtigt Forhold, være symmetrisk ordnet.

Sympathie, *f.* visse Legemers Stræben efter at forenes; skjult Overeensstemmelse, Slægtskab; to Personers instinctmæssige Tilbøielighed for hinanden; Medfølelse.

Sympathique, *a.* sympathetisk; encre –, farveløst Blæk, som først bliver synligt naar det holdes over Ild.

Sympathiser, *v. n.* stemme overeens; ligne hinanden i Følelser og Tilbøieligheder.

Symphonie, *f.* Instrumenters Overeensstemmelse, flere Toners harmoniske Velklang; Musikstykke, bestemt til at udføres af flere samstemmende Instrumenter; samtlige accompagnerende Instrumenter.

Symphoniste, *m.* En, som componerer el. udfører Symphonier.

Symphyse, *f.* (An.) tvende Beens Sammenføining.

Symptomatique (p udt.), *a.* (Méd.) som er et Kjendetegn paa en Sygelighed el. en Følge af samme.

Symptôme (p udt.), *m.* Tilfælde, som indtræffer i en Sygdom og hvoraf sammes Beskaffenhed el. Følger kjendes; *fig.* Kjendetegn, Forbud, Varsel.

Symptose, *f.* (Méd.) Organernes Sammentrækning el. Slappelse efter Udstrømmelse el. Udmattelse.

Synagogue, *f.* Synagoge, Jødekirke; jødisk Menighed; Samling af Bønner henhørende til den jødiske Cultus; *plais.* latterligt Samfund, der dømmer forkeert om Alt; *prov.* enterrer la – avec honneur, ende et Foretagende, en Bestilling el. en Forbindelse paa en hæderlig Maade.

Synalèphe, *f.* (Gr.) tvende Ords Sammentrækning til ect.

Synallagmatique, *a.* (Jur.) indeholdende en gjensidig Forpligtelse.

Synancie el. synanchie (ch ud t), *f.* (Méd.) Slags Halsbetændelse.

Synarthrose, . (An.) Bens ubevægelige Sammenføining.

Syncelle, *m.* Contubernal; Slags Inspector hos Geistlige i den græske Kirke; *inus.* [Bens brustagtige Forbindelse.

Synchondrose (ch udt. k), *f.* (An.)

Synchrone, *a.* (Did.) samtidig (Isochrone).

Synchronie, *f.* Kunst at samle Tidsbestemmelser og fremstille dem paa en let overskuelig Maade.

Synchronique, *a.* (Did.) samtidig; især i Udtr. tableau –, synchronistisk Oversigt.

Synchronisme, *m.* Samtidighed.

Synchroniste, *s.* og *a.* En, som efterspører samtidige Begivenheder, el. udarbeider synchronistiske Tabeller; En, som har levet paa samme Tid som en Anden; samtidig.

Synchyse (ch udt. k), *f.* (Rhét.) Omsætning af Ord, hvorved Periodens Ordning forstyrres.

Syncope, *f.* pludselig Besvimelse; (Gr.) Udeladelse af et Bogstav el. en Stavelse i Midten af et Ord; (Mus.) Forbindelse af Slutningen af en Takt med Begyndelsen af den næste.

Syncoper, *v. a.* (Gr.) bortskære et Bogstav el. en Stavelse i Midten af et Ord; (Mus.) forbinde Slutningen af en Takt med Begyndelsen af den næste. [Religionssecters Forening.

Syncrétisme, *m.* (Did.) forskjellige

Syncrétiste, *m.* Philosoph, som søger at forene forskjellige Systemer.

Syndérèse, *f.* Samvittighedsnag; *v.*

Syndic, *m.* Forvalter af et Samfunds Anliggender; Curator el. Directeur i et Fallitbo; Syndicus.

Syndical, e, *a.* henhørende til en Syndicus, vedkommende samme; *pl. m.* –caux.

Syndicat, *m.* Syndicus's Embede el. Embedstid.

Synecdoche el synecdoque, *f.* (Rhét.) rhetorisk Figur, hvorefter det Større sættes for det Mindre, det Hele for en Deel, el. omvendt.

Synérèse, *f.* (Gr.) to Stavelsers Forening til een i et og samme Ord.

Synévrose, *f.* (An.) tvende Bens Forbindelse ved Sener.

Syngénésie, *f.* (Bot.) Rørhannede, 19de Classe efter Linnée med Støvnaalenes Støvknoppe sammenvorede i et Rør omkring Frugtboren.

Syngraphe, *m.* privat Gjeldsbevis.

Synodal, e, *a.* henhørende til et Synode; *pl. m.* –daux. [linger.

Synodales, *f. pl.* geistlige Forsam-

Synodalement, *ad.* i en Synode.

Synode, *m.* Forsamling af et Stifts Geistlige, sammenkaldede af Biskoppen; Landemode.

Synodies, *f. pl.* Renter, som Sognepræsten maatte betale til Biskoppen; *p. n.*

Synodique, *a.* (Thé.) som er udgaaet fra en Synode; lettre –, Brev, skrevet i en Kirkeforsamlings Navn til de fraværende Biskopper; (Astr.) mouvement – de la lune, Maanens Bevægelse fra en Nymaane til en anden; ... *s. m.* Samling af et Landemodes Forhandlinger.

Synodite, *m.* Præsident ved et Landemode; Munk.

Synonyme, *a.* (Gr.) eensbetydende; *s. m.* eensbetydende Ord.

Synonymie, *f.* tvende Ords Eensstydighed; (Rhét.) Brug af flere eensstydige Ord til at betegne den samme Ting. [tydning, eensbetydende.

Synonymique, *a.* beslægtet i Be-

Synonymiquement, *ad.* med Brug af Synonymer.

Synonymiste, *m.* En, som studerer Synonymer eller forklarer samme.

Synoptique, *a.* (Did.) frembydende en almindelig Oversigt; overskuelig paa een Gang, synoptisk.

Synoque, *a.* (Méd.) fièvre –, uforandret vedholdende Feber (ogs. *s. f.* i denne Betydn.).

Synostéographie, *f.* (An.) Beskrivelse af Benenes Sammenføininger.

Synostéologie, *f.* (An.) Lære om Benenes Sammenføininger.

Synovial, e, *a.* (An.) angaaende

Ledevand; glandes -es, Kirtler, som affondre Ledevand; *pl. m.* -viaux.

Synovialite, *f.* (Méd.) Inflammation i Ledevands Kirtlerne.

Synovie, *f.* (An.) Vædske, som tjener til at bevægeliggjøre Ledemodene.

Synovite, *f.* s. s. synovialite.

Syntaxe, *f.* Syntaxis, Ordføiningslære. [taxis.

Syntaxique, *a.* henhørende til Syn-

Synthèse, *f.* (Log.) Sammensætning (modsat Analyse); (Math.) Syntheſe, Slags Beviisførelse; (Chir.) Forening el. Sammenføielse af adskilte Dele; (Chi.) Sammensætning af et Legemes adskilte Bestandele.

Synthétique, *a.* sammensættende, henhørende til Syntheſis.

Synthétiquement, *ad.* paa en syntheſtisk Maade.

Syphilis, *f.* s. siphilis. [Sprog.

Syriaque, *a.* syrisk; *s. m.* det syriske

Syrie, *f.* Syrien. [Syrer; *a.* syrisk.

Syrien, ne, *s.* Beboer af Syrien,

Syringa, *m.* s. seringat.

Syringe, *f.* (An.) Green af Luftrøret (bronche); (Myth.) Pansløite.

Syringotome, *m.* (Chir.) Fistelkniv, Instrument til at operere Fistler med.

Syringotomie, *f.* Operation af Fistler.

Syrop, *m.* s. sirop. [Afrikas Kyster.

Syrtes, *f. pl.* Sandbanker paa

Systaltique, *a.* (An.) sammentrækkende og udvidende vexelviis.

Systématique, *a.* systematisk, henhørende til et System; beroende paa et indbildt System, paa en Hypothes; forfattende Systemer, Ven af Systemer; *s. m.* det Systematiske, Alt hvad der hører til et System el. til en Hypotheſe; *pl. m.* Botanikere, der ville gjøre nye Systemer gjældende.

Systématiquement, *ad.* paa en systematisk Maade. [System.

Systématisation, *f.* Dannelse af et

Systématiser, *v. a.* bringe i System, ordne systematisk. [stemer.

Systématologie, *f.* Lære om Sy-

Système, *m.* Lærebygning, System; Plan, hvorefter Noget udføres el. sættes igjennem; le – planétaire, Planetsystemet; un – de conduite, en Leveplan, en Plan for sin Opførsel i særegne Tilfælde; se faire un – de qc., holde haardnakket fast ved Noget.

Systole, *f.* (An.) Hjertets naturlige Sammentrækning; (Pros.) en lang Stavelses Forandring til en kort (*p. u.*).

Systyle, *m.* (Arch.) Bygningsmaade, hvorefter Søilerne kun have et Mellemrum af to Diametre; *a.* som har nærstaaende Søiler.

Syzygie, *f.* (Astr.) en Planets Conjunction el. Opposition til Solen; Tid, da Ny- el. Fuldmaane indtræffer.

T.

Ta, *a. poss f.* din, dit; *pl.* tes, f. ton.

Tabac (c stumt), *m.* Tobak; du – à fumer, Røgtobak; du – en poudre, Snuustobak; du – à chiquer, Skraatobak; du – en corde, spunden Tobak; une carotte de –, en Rulle Skraatobak; prendre du –, snuse; *prov.* je n'en donnerais pas une prise de –, jeg vil ikke give det Allermindste derfor, ikke en Pibe Tobak; jeg bryder mig slet ikke derom.

Tabagie, *f.* offentligt Sted, hvor der ryges Tobak, Tobaksstue; Tobaksæske, hvori man gjemmer Alt, hvad der hører til at ryge.

Tabaia, *m.* stor Tromme hos Negrene.

Tabarin, *m.* Bajas, Nar; *v.*

Tabarinage, *m.* Bajasstreg; *v.*

Tabarinique, *a.* bajasagtig, naragtig; *inus.*

Tabatière, *f.* Tobaksdaase.

Tabellaire, *a.* henhørende til Skrivetavler; *s. m.* Brevbærer (*v.*).

Tabellion, *m.* Amtsskriver paa Landet, Landsbynotarius; *v.*

Tabellionnage, *m.* Amtsskriverembede, Notariuspost paa Landet.

Tabernacle, *m.* Telt til Pagtens Ark paa Israeliternes Vandring gjennem Ørkenen; Telt el. Løvhytte hos Jøderne; lille Skab el. Aflukke hos Catholikerne til Monstrantsen paa Høialteret; la fête des –s, Løvsalsfesten; les –s éternels, Himlen; (Mar.) – de galère, lille Aflukke paa Bagstavnen af et Skib, hvor Kompasset staaer.

Tabès (s udt.), *m.* (Méd.) Svindsot, Tæring; fordærvet Blod, som udflyder af Saar; *p. u.*

Tabide, *a.* svindsottig; meget mager.

Tabis, *m.* Slags tykt vatret Taft.

Tabiser, *v. a.* vatre Tøi; (Rel.) overtrække en Bog med vatret Taft.

Tablature, *f.* Fordeling af Noder og Tegn til at angive en Melodi (*v.*); Udsigt over Fingersætningen især ved blæsende Instrumenter; *prov.* donner de la – à q., give En Noget at bestille, give En en Nød at knække; il entend la –, han er snild, han forstaaer godt Rummelen.

Table, *f.* Bord; Spisebord, dækket Bord; Maaltid, Fortæring; Plade, Tavle; Register, Indholdsliste; Tabel; Resonnantsbund; – à manger, Spisebord; – à jouer, Spillebord; – à écrire, Skrivebord; – pliante, – brisée, Bord til at slaae sammen; – qui se tire, Bord med Udtræk; – d'hôte, Taffel i et Gjæstgiversted til bestemt Tid og for bestemt Betaling; – de nuit, Natbord, Servante; – de marbre, forh. Navn paa visse Jurisdictioner af første Instants; – rase, – d'attente, Plade, hvorpaa endnu Intet er skrevet; – rase, Person, som endnu ikke har Begreb om Noget; faire – rase, forkaste vildfarende Meninger, efter at have prøvet dem; diamant en –, sleben Diamant med en glat Overflade; la sainte –, Herrens Bord, Alteret, Nadveren; propos de –, munter, spøgefuld Tale; vivre à la même –, spise sædvanligen sammen; tenir –, holde Taffel; blive længe siddende til Bords; tenir – ouverte, holde aabent Taffel; donner sa – à q., lade En spise ved sit Bord; admettre q. à sa –, indbyde en Undergiven el. en Ringere i Stand til sit Bord; courir les –s, piquer les –s, agere Snyltegjæst; sortir, se lever de –, staae fra Bordet, afbryde Maaltidet; mettre q. sous la –, drikke En under Bordet.

Tableau, *m.* Maleri, Billede; Udhængsbræt til Placater o. desl; stor Skoletavle; *fig.* Skildring, Fremstilling; Oversigt; Medlemsliste; (Mar.) Agterspeil; (Arch.) Siderammen i en Dørel. Vinduesaabning; on a rayé son nom du – des avocats, man har udslettet hans Navn af Listen over Advocaterne; faire un – de qc., gjøre en Skildring af Noget; c'est une ombre au –, det er en Skygge i Maleriet, en lille Feil, som bedre udhæver de fordeelagtige Sider; – mouvant, Maleri, hvis enkelte Dele bevæges ved en Mekanisme; Udsigt fuld af Liv og Afvexling.

Tablée, *f.* Gjæsterne om et Bord; (Dra.) Længde af overtaaret Klæde, svarende til Overstærerbordets.

Tabler, *v n.* sætte Brikkerne i Brætspil efter Spillets Regler (*v.* nu: caser); *fig.* vous pouvez – là-dessus, derpaa kan De stole (*v.*).

Tabletier, ère, *s.* Kunstdreier, som forfærdiger Skakspil, Dambrætter o. desl.; Udsælger el. Udsælgerske af samme.

Tablette, *f.* Hylde; lille Reol; tyndt Bræt el. Plade af Træ el. Steen; flad Kage; (Arch.) Gesims; *pl.* Skrivetavle, Tegnebog; Tabeller; Bordursiene; – de chocolat, Chocoladekage; user de –s, bruge Apothekerkager, tynde Kager til Afsvækning el. af andre Egenskaber; écrire sur ses –s, nedskrive i sin Tegnebog; *prov.* ôtez cela de dessus (rayez cela de) vos –s, slaa det ud af Deres Tanker, gjør ikke Regning derpaa; vous êtes sur mes –s, De har givet mig Grund til Misfornøielse, jeg har en Høne at plukke med Dem.

Tabletterie, *f.* Kunstsnedker- el. Kunstdreierarbeide; det dertil hørende Haandværk.

Tablier, *m.* Forklæde; Skjødeskind; Læder for paa Kabrioletter o. desl. Vognene til at beskytte imod Stænk; (Fort.) Klappen paa en Vindebro; (Mar.) – des huniers, Slutlap paa Mersseil; (Th.) rôle à –, Haandværkerrolle, Soubretterolle; prendre le –, spille Soubretteroller; (Impr.) droit de –, Indtrædelsespenge for Lærlinge.

Tabloin, *m.* (Mil.) Batteriplanke.

Tabouret, *m.* Stol uden Rygstykke; Stol, hvorpaa Forbrydere udstilles til vanærende Straf; avoir le droit du – chez le roi ou la reine, have Ret til at sidde i Kongens el. Dronningens Nærværelse.

Tac, *m.* Skab hos Faar.

Tacet (t udt.), *m.* (Mus.) bruges kun i Udtr. tenir el. faire le –, tie medens de Andre synge; *fig.* og *fa.* garder le –, ikke sige et Ord, ikke tage Deel i Conversationen.

Tache, *f.* Plet; *fig.* Feil, Skamplet; des –s de rousseur, Fregner; c'est une – à son honneur, det er

en Plet paa hans Ære; *prov.* il veut trouver des –s dans le soleil, han vil finde Noget at udsætte selv paa det Fuldkommeneste.

Tâche, *f.* opgivet el. foresat Arbeide, Dagværk; travailler, être à la –, arbeide i Accord, for en bestemt Betaling uden H. til Dageantallet; prendre à – de faire qc., sætte sig for at gjøre Noget, gjøre sig det til en Opgave, for hvilken man Intet forsømmer; en bloc et en –, *loc. ad.* under Et, over en Bank uden at gaae i det Enkelte (*v.*).

Tachéographie, *f.* s. tachygraphie.

Tacher, *v. a.* plette, besudle.

Tâcher, *v. a.* bestræbe sig for, forsøge (med de); lægge an paa, have til Hensigt (med à); tâchez d'avancer cet ouvrage, søg at fremskynde dette Arbeide; il tâche à me nuire, han lægger an paa at skade mig; il n'y tâchait pas, han har gjort det uden Hensigt. [sortplettet.

Tacheté, e, *p.* plettet; – de noir,

Tacheter, *v. a.* plette, overplette, fylde med Pletter (især om Huden hos Mennesker og Dyr).

Tachygraphe, *m.* Hurtigskriver.

Tachygraphie, *f.* Kunst at skrive saa hurtigt som der tales ved Hjælp af Forkortelser (s. sténographie).

Tachygraphique, *a.* henhørende til Kunsten at skrive hurtigt.

Tacite, *a.* stiltiende; consentement –, stiltiende Samtykke; – réconduction, Fortsættelse under samme Vilkaar af en Forpagtning el. Leie uden at samme fornyes. [Maade.

Tacitement, *ad.* paa en stiltiende

Taciturne, *a.* tavs, som ikke taler meget, indsluttet i sig selv, tankefuld.

Taciturnité, *f.* Tavshed, Indsluttethed. [tal, som fastgjøres paa en Axel.

Tacquet, *m.* Stang af Træ el. Me-

Tact (ct udt.), *m.* Følelse; avoir le – fin, sûr, have et skarpt, sikkert Omdømme om hvad der er passende; il a du –, han har en sikker Smag, en rigtig Følelse el. Tact for Sømmeligheden.

Tac–tac, *loc. ad.* og *s. m.* tik tak, Onomatopoietikon til at betegne en regelmæssig efter lige Mellemrum gjentagen Lyd. [hvoraf kun høres Begyndelsen.

Tactée, *f.* (Mus.) Forslag, Rode,

Tacticien, *m.* Taktiker; *fig.* snedigt Menneske.

Tactile, *a.* som kan følges.

Taction, *f.* (Did.) Følen; *p. u.*

Tactique, *f.* Tactik, Kunst at opstille Tropper i Slagordren og at foretage militaire Evolutioner; *fig.* Kunst at lede en Intrigue el. rigtigen at benytte sine Midler til at naae et Maal.

Tactuel, le, *a.* henhørende til Følelsen. [Brandgaas.

Tadorne, *f.* (H. n.) Gravgaas,

Tael, *m.* chinesisk Mynt af Værdi omtr. 16 Mk.

Taffetas, *m.* Taft; – d'Angleterre, engelsk Plaster; – ciré, Voxtaft.

Taffetatier, *m.* Taftvaver; *p. u.*

Tafia, *m.* Sukkerbrændevin.

Tage, *m.* Floden Tejo i Portugal.

Tagète, *f.* (Bot.) Fløielskrone, Fløielsblomst. [af Vildtet.

Taïaut, *m.* Jægerraab ved Synet

Taie, *f.* Overtræk til en Hovedpude, Pudevaar; hvid Plet paa Øiet; (An.) Hinde om Fosteret, om Leveren og andre Indvolde; (Vét.) Øiensygdom hos Heste. [tøver.

Taillable, *a.* skattepligtig; *s.* Skat-

Taillade, *f.* (Chir.) Snit, Skramme; Splitte i Tøi.

Taillader, *v. a.* snitte, flænge (Huden el. Kjødet); skjære Splitte (i Tøi).

Tailladin, *m.* tynd Skive Citron el. Apelsin.

Taillage, *m.* Paalæg, Skat; *v.*

Taillanderie, *f.* Kleinsmedhaandværk; Jernkram.

Taillandier, *m.* Kleinsmed; En, som handler med Kleinsmedarbeide.

Taillant, *m.* Eg el. Od paa en Kniv, en Øxe, en Klinge o. s. v.

Taille, *f.* Legemsform, Dannelsen af Legemet fra Skuldrene til Beltet, Figur; Kjolesnit; Steensnit; Tilhugning af haarde Stene; Ridse med Gravstikken; Tilsnit af en Pen; ung Skov, som voxer op paa Ny efter at være hugget; Karvestok, lille Stok, hvorpaa mærkes hvad der kjøbes el. sælges; Skat (*v.*); Aftagning i Pharaospil; Tenorstemme; Tenorist; Eg [kun i Udtr. frapper d'estoc et de –, stikke og hugge med et skarpt Vaaben (s. estoc)]; avoir la – svelte, have en smækker Figur; elle n'a point de –, hun er tyk og stumpet; cet habit

prend bien la –, denne Kjole sluttet godt om Livet; cheval de bonne –, en velbygget Hest; la – de cette plume ne vaut rien, denne Pen har et daarligt Snit; le gibier se retire dans les –s, Vildtet søger ind i Underskoven; – réelle, Grundskat; – personnelle, personlig Skat.

Taillé, e, *p.* dannet, formet; tilhugget, tilskaaret; homme bien –, Mand af en smuk Vext; ouvrage – à la serpe, plumpt udført Arbeide; besogne toute –e, ganske tilberedt Arbeide; cote mal –e, løselig opgjort Regning el. Overslag.

Taille-de-bois, *f.* udskaaret Træplade; Træstik; *pl.* des tailles-de-bois.

Taille-douce, *f.* udgraveret Kobberplade; Kobberstykke; *pl.* des tailles-douces.

Taille-doucier, *m.* En, som aftrykker Kobberplader; *pl.* des taille-douciers.

Taille-mêche, *m.* Redskab, hvormed der skæres Væger; *pl.* des taille-mêches.

Taille-mer, *m.* (Mar.) skarp Kant for paa et Skib, underste Stykke af Skjæget paa en Galei; bruges ikke i *pl.*

Taille-plume, *m.* Instrument til at skære Penne med i et Snit; *pl.* des taille-plumes.

Tailler, *v.a.* skære, beskære, tilskære; skære i flere Stykker; tilhugge; (Chir.) gjøre et Indsnit; (Mon.) udmynte en Mark Guld el. Sølv i de lovbestemte Myntstykker; (Jeu) indtage el. udbele de vundne el. tabte Penge; (Mar.) forme el. tildanne et Skib; *v. n.* (Jeu) holde Bank, spille ene imod flere (i Pharo, halv Tolv o. fl.); (Mar.) – de l'avant, skyde over Stevn; ... – une plume, skære en Pen; – la vigne, beskære Vinranken; – un habit, tilskære en Kjole; – la soupe, skære Brød i tynde Skiver; *fig.* – en pièces, hugge sønder og sammen, tilføie et totalt Nederlag; *fa.* – les morceaux à q., tilmaale En hans Udgifter; foreskrive En nøiagtigen hvad han maa gjøre; – de la besogne à q., give En Noget at tage vare, volde En Bryderier; – des croupières à une armée ennemie, jage en fiendtlig Armee paa Flugten og forfølge den; – des croupières à q., volde en Ubehageligheder; – en plein drap, have Overflod af hvad man skal bruge; – et rogner à son gré, skalte og valte efter eget Behag.

Tailleresse, *f.* (Mon.) forh. Fruentimmer, som bestar Mynterne, saa at de fik den lovbestemte Vægt.

Taillerie, *f.* Værksted, hvor der tilskæres; Kunst at tilskære Klæder.

Taillerole, *f.* Instrument til at overskære Flisiel.

Taillet, *m.* (Forg.) Værktøi, hvormed Jernet tilhugges under Hammeren.

Taillette, *f.* Slags Skifersten.

Tailleur, *m.* Skrædder; Stempelskærer; Bankeur (i Pharospil); – de pierres, Steenhugger, Steenskærer; – de diamants, Diamantsliber; – de sel, forh. Saltmaaler i Bordeaux; – pour homme, Mandsskrædder; – pour femme, Dameskrædder.

Tailleuse, *f.* Skræderkone; Fruentimmer, som syer Klæder.

Taille-vent, *m.* (H.n.) Slags hurtigt flyvende Søfugl; (Mar.) firkantet Seil paa Luggere og Fisker-Fartøier, Driver.

Taillis, *m.* Underskov; Skov, som hugges fra Tid til anden; *prov.* gagner le –, tage Flugten og sætte sig i Sikkerhed; ogs. *a.* i Udtr. bois –, Underskov.

Tailloir, *m.* Hakkebræt; (Arch.) Flade el. overste Deel af Kapitælet, hvorpaa Architraven (Bindebjælken) hviler.

Taillon, *m.* Tillægsstat, Biskat; *v.*

Taillure, *f.* (Brod.) udskaaret paalagt Broderi.

Tain, *m.* Speilbelægning af meget tyndt Tin, Staniol; *pl.* Træklodser, hvorpaa Kjølen af et Skib under Bygning hviler (almindeligere: chantier).

Taire, *v. a.* fortie; *v. pr.* tie; ikke gjøre Støi (om Dyr, Havet, el. Vindene); *v. n.* i Udtr. faire –, bringe til at tie, hindre fra at tale; il ne dit jamais rien de ce qu'il faut –, han siger aldrig Noget af hvad, der skal forties; je ne puis m'en –, jeg kan ikke tie dermed; il a fait – son ressentiment, han har bragt sin Vrede til at tie, han har behersket den; *prov.* qui se tait (almindeligere: qui ne dit mot), consent, den, som tier, samtykker.

Taisson, *m.* (H.n.) Grævling, Tax; [Slags Fisk fra Chili.

Talapoin, *m.* Afgudspræst fra Siam; Slags fortnæset Abe. [steen.

Talc (c udt. k), *m.* (Minér.) Talk-

Taled, *m.* Slør, hvormed Jøderne bedække Hovedet i Synagogen.

Talent, *m.* Talent (Guld- el. Sølv-Vægt hos de Gamle af forskjellig Værdi; den attiske Talent gjaldt omtr. 1,764 Rbdlr.); *fig.* Naturgave, Naturanlæg; Dygtighed, Duelighed; Person af Talent; il a beaucoup de –, pour la poésie, han besidder meget Talent for Poesien; homme de –, talentfuld Mand; peintre à –, Maler, som gjør Lykke i flere Genre, uden derfor at udmærke sig i nogen enkelt; gens à –, Folk, der drive saadanne Kunster, som kræve Talent; faire valoir son –, gjøre sit Talent gjældende; enfouir, enterrer son –, nedgrave sit Pund, gjøre sine Naturanlæg ufrugtbringende formedelst Ladhed; protéger les –s, beskytte talentfulde Mænd.

Talinguer, *v. n.* (Mar.) gjøre Ankertouget fast i Ankerringen.

Talion, *m.* Gjengjældelse.

Talisman, *m.* Tryllebillede; Tryllemiddel; Trylleskraft. [lebillede; fortryllende.

Talismanique, *a.* henhørende til et Trylle-

Talmouse, *f.* Ostekage.

Talmud, *m.* Talmud, indeholdende Jødernes Sagn og mundtligt opbevarede Love. [mud.

Talmudique, *a.* henhørende til Tal-

Talmudiste, *s.* En, som troer paa Talmud, Tilhænger af samme.

Taloche, *f.* Slag af Haanden paa Hovedet, Sinkedunus; *pop.*

Talon, *m.* Hæl; Hæl paa Fodtøi; den nederste og bageste Deel af flere andre Gjenstande; (Man.) Spore; (Mar.) le – de la quille, Kjølens Agterende; donner du –, hugge med Agterstavnen; (Arch.) Huulliste; (Jard.) det Sted, hvor en Aflægger af en Ertestok sad fast før den afbrødes; den tykkeste Ende af en afskaaren Green; (Jeu) Stammen, de tilbageblevne Kort efter at have givet; le – de la main, det Tykke af Haanden op imod Haandledet; *fig.* og *fa.* forh. – rouge, Hofmand; marcher sur les –s de q., følge En altid i Hælene; montrer les –s, løbe sin Vei, flygte; montrez-moi les –s, gaa bort fra mig; avoir l'esprit aux –s, gjøre Noget reent forkeert, begaae en Dumhed; a-t-il donc les yeux aux –s, har han da ingen Øine i Hovedet, kan han ikke see sig for? se donner du – dans le cul, dans le derrière (*pop.*), springe til Loftet af Glæde; ikke bryde sig om hvad der end skeer; (Man.) serrer les –s, pincer les deux –s, give Hesten af begge Sporer; ce cheval est bien dans les –s, denne Hest lystrer godt Sporen.

Talonner, *v. a.* følge En i Hælene; *fig.* drive stærkt paa En, overhænge En, være En paa Halsen; (Mar.) hugge med Agterstavnen.

Talonnette, *f.* Stykke af et gammelt Strømpestaft til at lappe Strømpehælen. [Træstykke under Bundstokken.

Talonnier, *m.* Hælesærer; (Mar.)

Talonnière, *f.* Hælestykke af Læder til Barfodmunkenes Sandaler; (Mar.) yderste Ende af Skibsroret; *pl.* Mercurs Hæl-Vinger.

Talpa, *m.* (Bot.) Slags ostindisk Palmetræ; (Chir.) Svulst i Hovedet.

Talpien, *m.* (H.n.) Muldvarpeslægt.

Talpinette, *f.* (H.n.) Slags Spidsmuus.

Talus, *m.* Skraaning; Skakning; couper en –, skære Noget skakt, give det en skraa Retning.

Taluter, *v. a.* opføre Noget i en skraa Retning, gjøre det skakt.

Tamanda el. **tamanoir**, *m.* (H. n.) amerikansk Myresluger (fourmilier).

Tamarin, *m.* (Bot.) Tamarinde, Frugt af Tamarindtræet; (H. n.) Uistiti-Abe, Saguin.

Tamarinier, *m.* (Bot.) Tamarindtræ.

Tamaris (s udt.) el. **tamarix**, *m.* (Bot.) Tamarisk, Buskvæxt, hvis Bark bruges i Medicinen. [Negrene.

Tamboula, *m.* stor Tromme hos

Tambour, *m.* Tromme; Trommeslager; (Men.) Slags Skuur omkring en Dør, for at forhindre Træk; (Horl.) Fjerhuus; (An.) Trommehinden i Øret (tympan); (Fort.) Forstandsning af tætstaaende Palisader omkring en Indgang; (Arch.) Kjernen i en Vindeltrappe; (Sucr.) dobbelt Sigte til Puddersukker; (Brod.) lille rund Brodeerramme; – major, Regimentstambour; – de basque, Tambourin; Haandpauke besat med Bjælder i Kanten; battre du –, slaae paa Tromme; battre le –, røre Trom-

men for at give Signal; *fig.* og *fa.* mener q. – battant, vinde flere Fordele over En, den ene efter den anden; gaae En stærkt til Livs, bringe En slemt i Knibe; avoir le ventre tendu comme un –, have Underlivet spændt af Sygdom el. for at have spist for meget; *prov.* vou'oir prendre des lièvres au son du –, udsprede Roget, som man burde holde hemmeligt for at det kunde lykkes; ce qui vient de la flûte, s'en retourne au –, det Gods, som kommer let, ædes let.

Tambourin, *m.* Slags aflang Tromme; En, som slaaer en saadan Tromme; munter Melodi til dette Instrument; (Joa.) Slags Perle, der er rund paa den ene Side og flad paa den anden.

Tambourinage, *m.* Spil paa Tromme el. Tambourin.

Tambouriner, *v. a.* efterlyse ved Trommeslag; *v. n.* slaae paa Tromme (om Børn).

Tambourineur, *m.* En, som slaaer paa Tromme el. paa Tambourin (især om Børn; *plais.*). [vorende Vindrue.

Taminier, *m.* (Bot.) Slags vildt

Tamis, *m.* Haarsie; *fig.* og *fa.* passer par le –, strengt undersøge, prøve nøie. [ved Hjælp af en Haarsie.

Tamisage, *m.* Sigten, Rensning

Tamisaille, *f.* (Mar.) Roervange, Sted, hvor Roerpinden gaaer gjennem.

Tamise, *f.* (Géogr.) Themsen.

Tamiser, *v. a.* sigte; *fig.* og *fa.* nøie prøve Ens Opførsel o. s. v.

Tamiseur, *m.* (Verr.) En, som bruges i Glashytter til at rense el. sigte det, hvoraf Glasset forfærdiges.

Tampane, *f.* Hjul el. Redskab, hvormed et Mollehuus dreies.

Tampe, *f.* (Manu.) Bræt, hvormed Klædet bringes tættere ind til Friseerstiven.

Tampon, *m.* Tap, Prop, Told, Spunds; (Impr.) Bogtrykkerens Balle; (Chir.) Charpi til at afvise Materie af Saar; Fyrsvamp til at stille Blodet; (Men.) Udfyldningsstykke til at dække smaa Huller; *pop.* je m'en soucie comme de Collin-Tampon, det bryder jeg mig ikke det Mindste om.

Tamponnement, *m.* Tilpropning, Stopning af Huller; Standsning af Blodet ved Charpi el. Fyrsvamp.

Tamponner, *v.a.* tilproppe, tilstoppe; standse Blodet ved Charpi el. Svamp.

Tam-tam, *m.* Slags tyrkisk Messingpauke; *pl.* des ---s.

Tan, *m.* malet Garverbark. [krudt.

Tanaisie, *f.* (Bot.) Reinfand, Ørme.

Tancer, *v.a.* irettesætte, skjænde paa, dadle, true. [altid skjænder.

Tanceresse, *f.* Fruentimmer, som

Tanche, *f.* (H. n.) Suder.

Tandis que, *conj.* medens (bruges især til at udhæve en Modsætning; et stærkere Udtr. end pendant que).

Tandour, *m.* rundt el. firkantet Bord, hvorunder anbringes et Fyrfad (Slags Varmeindretning hos Grækere og Tyrker).

Tandrole, *f.* (Verr.) Glasgalle, saltagtige Dele, som svømme ovenpaa ved Glassmeltning.

Tangage, *m.* (Mar.) Duvning, et Skibs Gyngen efter Længden.

Tangara, *m.* (H. n.) Slags brasilianst Spurv.

Tangence, *f.* (Géo.) Berøring (contact); point de –, Berøringspunkt.

Tangente, *f.* (Géo.) Tangent, ret Linie, som berører Cirkellinien i et Punkt uden at overskære samme; *prov.* s'échapper par la –, rede sig behændigt ud af en Sag, slippe bort. [Kysten.

Tanger, *v.a.* (Mar.) seile langs med

Tangible, *a.* (Did.) følbar.

Tangue-de-mer, *m.* Slags Strandsand blandet med Leer el. Salt.

Tanguer, *v.n.* (Mar.) gynge op og ned efter Længden; duve, buse, ride, stampe. [som gynger el. duver stærkt.

Tangueur, *m.* og *a.m.* (Mar.) Skib,

Tanière, *f.* vildt Dyrs Hule; *fig.* og *fa.* Smuthul; il est toujours dans sa –, han er mennesketsky, han gaaer aldrig ud. [Garvning.

Tannage, *m.* (Tann.) Huders

Tannant, e, *a.* kjedende; kjedsommelig; *fa.* [sigtet.

Tanne, *f.* brunagtig Finne i An-

Tanné, e, *p.* garvet; *a.* rødbruun; *s. m.* rødbruun Farve.

Tanner, *v.a.* garve, barke; *fig.* og *pop.* kjede, trætte; besvære.

Tannerie, *f.* Garveri. [kone.

Tanneur, se, *s.* Garver, Garver-

Tannin, *m.* (Chir.) Garverstof.

Tanqueur, *m.* (Mar.) Drager, som losser el. lader Skibe.

Tant, *ad.* saa meget, saa mange; saa ofte, saa længe; i saa høi Grad, i den Grad; il a – d'amis, han har

saa mange Venner; - que je vivrai, saa længe jeg lever; il pleut - qu'il peut, det regner alt hvad det kan, meget stærkt; tous - que nous sommes, saa mange vi ere, alle tilsammen; - soit peu, det være nok saa lidt; (Jeu) nous sommes - à -, vort Spil staaer eens;.... - il était abusé, i den Grad var han ført bag Lyset; si je faisais - que d'aller à Paris, dersom jeg engang reiste til Paris; - mieux, saa meget desbedre; - pis, saa meget desværre; - plus que moins, noget mere el. noget mindre, omtrent; si - est que, naar saa er, hvis det forholder sig saa at; tant y a qu'il est mort, saa meget er vist, at han er død; - s'en faut qu'il y consente, det er saa langt fra, at han samtykker deri; sur et - moins de ce qu'il me doit, i Afregning paa hvad han skylder mig (v. hellere: à compte el. à valoir sur ce qu'il me doit).

Tantale, *m.* (Phys.) Slags hydraulisk Maskine, Hexebæger (diabète); (Minér.) Navn paa et nyt Metal.

Tantaliser, *v.a.* lade udholde Tantalus's Straf, skuffe med et falsk Haab.

Tante, *f.* Faster, Moster, Tante; grand'tante, Bedstefaders el. Bedstemoders Søster; - à la mode de Bretagne, Faders el. Moders Sødskendebarn. [meget lidt; *fa. p. u.*

Tantet, *m.* en lille Smule; *ad.*

Tantinet, *m.* en meget lille Smule; *ad.* ganske lidt; *fa.*

Tantôt, *ad.* snart, om kort Tid; nyligen, for kort siden; il viendra -, han kommer snart; il est venu -, han er kommen for kort siden, nyligen; - l'un, - l'autre, snart den ene, snart den anden; *fa.* à -, *loc. ad.* vi sees igjen siden (endnu samme Dag).

Taon (ao udt. o; efter N. Landais, *a.*), *m.* Brems; *fig.* og *fa.* la première mouche qui le piquera sera un -, den mindste Ulykke, der møder ham, vil tilintetgjøre ham.

Tapabor, *m.* Regnhue (*v.*).

Tapage, *m.* Støi, Larm, Tummel; Skjænderi; faire (du) -, gjøre Støi; voilà bien du - pour peu de chose, det er megen Larm (meget Skjænderi) for en Bagatel. [Spektakelmager.

Tapageur, se, *s.* En, som gjør Støi;

Tape, *f.* Slag med Haanden, Dask; (Brass.) Tap i et Ølkar, Spunds; (Sucr.) Prop af Klude, hvormed Sukker-Formerne lukkes.

Tapé, e, *p* og *a.* slaaet; kæmmet, opsat; tørret; *fig.* spydigt; des cheveux -s, opkæmmet Haar; des poires -es, tørrede Pærer; *fa.* og *pop.* mot bien -, bidende Indfald; (Peint.) tableau -, hurtigt udført Maleri.

Tapecul (l stumt), *m.* den tunge Ende paa en Slagbom; *fa.* tung Vogn, som skumpler; (Mar.) stort Seil paa Enden af Mesanmaster, Driver el. Papegøie.

Tapement, *m.* Larm af et Stød; *p.u.*

Taper, *v. a.* slaae, prygle, daske (*pop.*); opkæmme Haar; (Art.) stoppe Mundingen af en Kanon, for at der ikke skal trænge Vand ind; (Sucr.) lukke Enden af en Sukker-Form med en Kludeprop; *v.n.* - du pied, stampe med Foden.

***Taperbord**, *m.* (Mar.) Hue til at slaae ned om Halsen for at beskytte samme imod Vand (bruges af Søfolk i det nordlige Frankrig). [(pétard).

Tapereau, *m.* (Artif.) Sværmer

Tapette, *f.* Redskab til at proppe Flasker tæt; (Grav.) lille Taftbal, hvormed Fernis udbredes over Kobberpladen.

Tapinois (en), *loc. ad.* hemmeligt, uformærkt, i Stilhed, i Smug.

Tapioca, *m.* Bundfald af Saften, der uddrages af Maniok-Roden.

Tapion el. tapio, *m.* (Mar.) Sted i Søen, hvor Vandet synes at være smulere; hvid Plet paa en Klippe, som, seet langt fra, antages for en Seiler under Landet. [Dyreart.

Tapir, *m.* (H.n.) Tapir, amerikansk

Tapir (se), *v. pr.* skjule sig ved at dukke sig ned el. sætte sig paa Hælene; krybe i Skjul.

Tapis, *m.* Tæppe, Dække; Tapet; - vert, grøn Plet i en Have; Spillebord; Administrationsværelse; *fig.* mettre une affaire sur le -, bringe en Sag paa Bane; drøfte samme; être sur le -, være Gjenstand for Omtale; tenir q. sur le -, tale om En; amuser le -, more Selskabet med tom Snak; (Jeu) le - brûle, man har ikke gjort Indsats; (Man.) le cheval rase le -, Hesten løfter ikke Fødderne nok i Løbet, den er nær ved at snuble. [klæde en Overflade, bedække.

Tapisser, *v.a.* betrække, tapetsere; be-

Tapisserie, *f.* Slags Broderi med Uld el. Silke: Tapetmagerarbeide; Betræk; *fig.* faire –, være tilstede i et Selskab el. paa et Bal, uden at tage Deel i Conversation el. Dands.

Tapisseur, *m.* Tapetmager; Tapethandler.

Tapissière, *f.* Fruentimmer, som forfærdiger Uld- el. Silkebroderier, Tapeter o. desl.; Tapetmagerkone; Fjædervogne til at transportere Meubler; (H. n.) Slags Edderkop.

Tapon, *m.* Tsi, som kastes sammen i en Klump, Bylt; stamesisk Tromme; (Mar.) Prop; Kanonspeil.

Tapoter, *v.a.* daske ideligen, klapse; *pop.* fingrere (som et Barn). [kæmning.

Tapure, *f.* Hagrets Krusning el. Op-

Taquer, *v. a.* (Impr.) bänke de i Formen for høit staaende Bogstaver ned.

Taquet, *m.* Pæl, som nedrammes i Jorden ved Nivellering; (Mar.) Klampe.

Taquin, e, *a.* karrig, gierrig (*v.*); trodsig, egensindig; drillende; vranten; halskarrig; *s.* trodsigt, egensindigt Menneske. [drillende Maade; *p. u.*

Taquinement, *ad.* paa en trodsende,

Taquiner, *v.a.* trodse, drille, tirre; *v.n.* være urimelig i Smaating; *v.pr.* drille hinanden. [Tirren, Drillen; *fa.*

Taquinerie, *f.* Gnieragtighed (*v.*);

Taquoir, *m.* (Impr.) Klopholt, Bræt af en Sides Størrelse, hvormed Skriftegnene bringes til at staae lige i Formen.

Taquon, *m.* (Impr.) Underlag, som bruges til at trykke Rødt i Sort.

Tarabiscot, *m.* (Men.) fiin Høvl til Gesimser.

Tarabite, *m.* indisk Hængebro.

Tarabuster, *v. a.* plage En med idelige Afbrydelser; forstyrre En med utidig Snak; overfuse En, behandle En haardt. [dreie en Skrue med.

Taranche, *f.* Jernbolt til at om-

Tarande el. tarange, *m.* (H. n.) Slags Rensdyr.

Tarare, *m.* Slags Kornrensningsmaskine; *int.* Bild mig det ind! Snikksnak! tarare-pon-pon, det er kun Vind (*p. u.*)

Taraud, *m.* (Méc.) Skruebore.

Tarauder, *v. a.* (Méc.) udbore en Skruemøtrik.

Tard, *ad.* sildigt, silde; seent ud paa Aftenen; *s. m.* den sildige Aften; se lever –, staae sildigt op; il est bien –, det er meget sildigt; il se fait bien –, det bliver sildigt; nous n'arriverons que –, vi ankomme først seent ud paa Aftenen; sur le –, hen ud paa Aftenen; *prov.* il vaut mieux – que jamais, det er bedre silde end aldrig.

Tarder, *v. n.* nøle, tøve; gaae langsomt; blive længe ude, opholde sig længe paa et Sted; *v. imp.* længes efter; vous avez bien –é à venir, De har tøvet længe med at komme; pourquoi avez-vous tant –? hvorfor er De bleven saa længe borte; il me tardait de vous voir, jeg længtes efter at see Dem; il me tarde que mon ouvrage soit fini, jeg længes efter, at mit Arbeide kan blive færdigt.

Tardif, ive, *a.* sildig; seen, langsom; som modnes sildigt; mouvement –, langsom Bevægelse; cerises –ives, seent modne Kirsebær; agneau –, Lam, som fødes seent paa Aaret; esprit –, langsomt Hoved, som udvikles sildigt.

Tardifère, tardigrade, *m.* (H. n.) Dovendyr.

Tardivement, *ad.* med Langsomhed, seendrægtigen. [gelse; sildig Modenhed.

Tardiveté, *f.* Langsomhed i Bevæ-

Tare, *f.* Affald, Formindskelse i Mængden; *fig.* og *fa.* Feil, Mangel; (Com.) Tara (Vægten af det, hvori Varer indesluttes, til Forskiel fra net).

Taré, e, *p.* og *a.* fordærvet, havareret, beskadiget; feilfuld; ilde omtalt. [sammes Melodi.

Tarentelle, *f.* neapolitansk Dands;

Tarentisme, *m.* Vanvid, foraarsaget ved Bid af Tarantelen.

Tarentule, *f.* (H. n.) stor, giftig Edderkop, Tarantel; Slags lille Fiirbeen.

Tarer, *v. a.* beskadige, fordærve; foraarsage Affald el. Indsvinding; veie forud det, hvori Varer forsendes; *fig.* – la réputation de q., skade Ens gode Navn og Rygte, ilde omtale En.

Taret, *m.* (H. n.) Træborer-Pholade, Pælorm (Skalorm).

Taretier, *m.* (H. n.) Dyret i Træborer-Pholaden. [Skjold.

Targe, *f.* Slags gammeldags

Targette, *f.* Slaa til at sætte for Dørre el. Vinduer.

Targuer (se), *v. pr.* gjøre sig til af Noget, bryste sig, prale af.

Targum (um udt. om), *m.* Tar-

gum, den chaldæiske Udtolkning af det gamle Testament.

Tari, *m.* Slags Likør af Saften af Palme- og Cocostræer.

Tarier, *m.* (H.n.) Figenstade (bec-[figue.

Tarière, *f.* Huulboer; Jordboer; (Chir.) Instrument til at udtrække Kugler (tire-balle).

Tarif, *m.* Fortegnelse over Varepriser, Toldafgifter, Myntcours o. desl.

Tariser, *v. a.* bestemme Priser el. Toldafgifter efter en Tarif, anvende en Tarif.

Tarin, *m.* (H. n.) Grønfinken.

Tarir, *v. a.* udtørre; *fig.* standse; *v. n.* udtørres, udtømmes; *fig.* ophøre; ne point – sur un sujet, være uudtømmelig i Tale om en Gjenstand.

Tarissable, *a.* som kan udtørres el. udtømmes.

Tarissement, *m.* Udtørrelse, Ud-[tømmelse.

Tarlatane el. **tarnatane**, *f.* Slags tyndt, giennemsigtigt Mousselin.

Tarot, *m.* Fagot (nu: basson); Tarok-[spil.

Taroté, e, *a.* bruges kun i Udtr. cartes –es, Kort, som ere farvede ruteformigt paa Bagsiden, Tarokkort.

Tarotier, *m.* Kortmager; *v.*

Tarots, *m.pl.* Tarokkort; Tarokspil.

Taroupe, *f.* Mellemrum mellem Øienbrynene; Haar sammesteds; *p.u.*

Tarse, *f.* (An.) Vristen (coude-pied); Brust langs Kanten af Øienlaaget; tredie Led af Foden hos Fugle el. Insecter.

Tarsien, ne, *a.* (An.) henhørende til Vristen el. til det tredie Fodled hos Fugle og Insecter.

Tarsier, *m.* (H. n.) Abeklasse med lange Bagfødder.

Tartan, *m.* skotsk rudefarvet, broget uldent Tøi; Schavl i samme Mønster.

Tartane, *f.* (Mar.) Tartanne, lille Skib i Middelhavet, som fører et trekantet Seil; (Pê.) Slags Fiskenet.

Tartare, *m.* (Myth.) de Ondes Opholdssted i Underverdenen; (Géogr.) Tartar, Beboer af Tartariet; *a.* tartarisk.

Tartareux, se, *a.* viinsteenagtig; *v.*

Tartarie, *f.* (Géogr.) Tartariet.

Tartariser, *v. a.* (Chi.) rense ved Hjælp af Viinsteen.

Tartarique, *a* s. tartrique.

Tarte, *f.* Tærte.

Tartelette, *f.* lille Tærte.

Tartine, *f.* tynd Brødskive belagt med Spiseting, Smør, Ost el. desl.

Tartrate, *m.* (Chi.) viinsteensuurt Salt.

Tartre, *m.* Viinsteen; – émétique, – stibié, Brækmiddel, Brækviinsteen (ogs. blot émétique).

Tartrique, *a.* (Chi.) tilberedet af Viinsteen (tartarique).

Tartrite, *m.* s. s. trartrate.

Tartufe, *m.* Hykler, skinhellig Bedrager.

Tartuferie, *f.* Hykleri, skinhelligt [Væsen; *fa.*

Tartufier, *v. n.* agere Hykler, antage et skinhelligt Væsen; *v. a.* gifte med Tartufe (Molière).

Tas, *m.* Hob, Dynge, Bunke; Mængde; lille Haandambolt; (Arch.) Bygning under Arbeide; un – de charge, Rad Steen, der rage frem over hinanden som en Hvælving; mettre en un –, opstable i en Dynge; il a fait un – de friponneries, han har begaaet en Mængde Skurkestreger; un – de coquins, en Hob Slyngler; se mettre tout en un –, rulle sig sammen som et Nøgle; *prov.* crier famine sur un – de blé, klage over heelt Skind.

Tasse, *f.* Kop; une – à café, en Kaffekop; une – de café, en Kop Kaffe; prendre une demi-tasse de café (el. blot: une demi--), drikke en lille Kop Kaffe; *prov.* og *pop.* boire à la grande –, drukne sig.

Tasseau, *m.* (Men.) Trælliste; (Mon.) Jernredskab, hvormed Myntstykker forhen formedes.

Tassée, *f.* Kopfuld; *fa.*

Tassement, *m.* Ophoben, Opdyngen; (Arch.) en Muur el. Jordvolds Sammensynken under sin egen Vægt.

Tasser, *v. a.* opdynge, opstable; *v. n.* vore stærkt, udbrede sig til alle Sider; (Arch.) synke sammen (i d. Betydn. ogs. *v. pr.*).

Tassette, *f.* Laarskinne paa et [Harnisk.

Tassiot, *m.* (Van.) tvende overkorslagte Træstinner i Bunden af et Kurvearbeide.

Tâtement, *m.* Befølling, Berø-[ring.

Tâte-poule, *m.* Pottekiger; *pl.* des tâte-poule; *fa.*

Tâter, *v. a.* føle paa; *fig.* forsøge, prøve; udforske; *v. n.* smage paa; *fig.* søge at kiende; *v. pr.* prøve sig

ſelv; udforſke hinanden; bære ængſtelig Omhu for ſit Helbred; – le pouls à q., føle En paa Pulſen; *fig.* ſøge at kiende Ens Stemning, føle En paa Tænderne; il tâte le pavé, han gaaer uſikkert, han har ikke ſikkert Fodfæſte; – le pavé el. le terrain, gaae vaerſomt tilværks, handle med Forſigtighed; – le courage de q., – q., prøve Ens Mod; je l'ai –é sur cette affaire, jeg har udforſket hans Mening i denne Sag; tâtez de ce vin-là, ſmag paa denne Vin; *prov.* il n'en tâtera que d'une dent, han kan ſlikke ſig om Munden, han faaer Intet deraf; il veut – du métier de soldat, han har Lyſt til at kiende lidt til Krigsfaget, at prøve hvad det betyder. [ſtemt Menneſke.

Tâteur, se, *s.* og *a.* vægelſindet, ube-

Tâte-vin, *m.* Vinprøver; *pl.* des tâte-vin.

Tâtillon, ne, *s.* En, ſom blander ſig i Alt, ſom vil have et Ord med i de mindſte Ting; *fa.*

Tâtillonnage, *m.* paatrængende Indblanding i alle Ting; *fa.* el. *pop.*

Tâtillonner, *v n.* indblande ſig paatrængende og unyttigen i Alt; *fa.*

Tâtonnement, *m.* Befølen, Famlen; (Phys. og Math.) méthode de –, Forſøg paa at løſe en Opgave, ved at prøve forſkjellige Midler el. Hypotheſer.

Tâtonner, *v.n.* føle ſig for i Mørket; famle; *fa.* gaae ængſtligt og tvivlſomt tilværks.

Tâtonneur, se, *s.* En, ſom famler; *fig.* En, ſom gaaer ængſteligt tilværks.

Tâtons (à), *loc. ad.* famlende, følende ſig for, ſom i Blinde; *fig.* ængſteligt, tvivlraadigt; aller à – dans une affaire, gaae frem i en Sag uden Plan el. Maal.

Tatou, *m.* (H. n.) Pantſerdyr.

Tatouage, *m.* Tatouering, de Vildes Maade at male deres Legeme.

Tatouer, *v. a.* tatouere, ſkiære Figurer i Legemet og derefter male ſamme. [Slags ottebældet Pantſerdyr.

Tatouette el. tatuette, *f.* (H. n.)

Tau, *m.* Bogſtavet τ i det græſke Alphabet; (Blas.) Antoniuskors.

Taudion (*pop.*) el. taudis, *m.* forh. Forſtandsvingshytte, ſom Veleirerne opførte i Nærheden af en Fæſtning; ſmudſigt, urenligt Opholdsſted; *fa.* uordentligt, urenligt lille Kammer, Pulterkammer. [holder Vognaxen ep.

Taugour, *m.* lille Løftеſtang, ſom

Taupe, *f.* Muldvarp; (Chir.) Svulſt el. Byld i Hovedet; *prov.* ne voir pas plus clair qu'une –, ſee dunkelt; c'est une vraie –, det er et lumſk Menneſke, ſom gaaer frem ad Snigveie; aller comme un preneur de –s, gaae ſagte, uden at gjøre Stei; il est allé au royaume des –s, han er død. [(courtilière).

Taupe-grillon, *m.* (H.n.) Jordkrebs

Taupier, *m.* Muldvarpfanger.

Taupière, *f.* Muldvarpfælle.

Taupin, *m.* (H. n.) Slags Skarnbasſe; *a. m.* ſortagtig.

Taupinée el. taupinière, *f.* Muldvarpeſkud; Muldvarpehul; lavt, uanſeligt Huus.

Taupins, *m. pl.* Slags Krigsfolk under Carl d. 7de, alm. les francs-taupins.

Tauraille, *m.* ung Tyr; *p. u.*

Taure, *f.* ung Ovie, ſom ikke har kælvet; *v. p. u.* [réador).

Tauréador, *m.* Tyrefegter (to-

Taureau, *m.* Tyr; cou de –, bred, muſkelſtærk Hals; c'est un –, det er et kæmpeſtærkt Menneſke; c'est le – banal du canton, det er Egnens ſtørſte Vellyſtling.

Tauricider, *v. a.* og *n.* dræbe en Tyr; levere Tyrefegtninger; *p. u.*

Taurobole. *m.* (Ant.) Tyreoffer til Ære for Cybele; Alteret for det Slags Offer.

Tauromachie, *f.* Tyrefegtningskunſt.

Tautochrone, *a.* (Méc.) ſom ſker til ſamme Tid el. i lige Tid.

Tautochronisme, *m.* (Méc.) Bevægelſers Tilendebringelſe i ſamme el. lige Tid. [begynde med ſamme Bogſtav.

Tautogramme, *m.* Digt, hvis Vers

Tautologie, *f.* unyttig Gjentagelſe af ſamme Tanke i forſkjellige Udtryk.

Tautologique, *a.* ſom gjentager uden Nytte den ſamme Tanke; écho –, Echo, ſom oftere gjentager den ſamme Lyd.

Taux, *m.* Taxt, faſtſat Priis paa Levnetsmidler; beſtemt Rentefod; Retsgebyhr; Skatteanſættelſe (i d. Betydn. almindeligere: taxe).

Tavaïolle, *f.* Chriſtentøi til Barnedaab; Kirkeklæde beſat med Kniplin-

ger, hvori det indviede Brød bæres.

Tavelé, e, *a.* plettet paa Huden, prikket, spraglet.

Taveler, *v.a.* gjøre plettet, spraglet; *v. pr.* blive plettet el. spraglet.

Tavelure, *f.* det Spættede el. Spraglede paa et Dyrs Hud.

Taverne, *f.* Værtshuus, Kro; engelsk Restauration.

Tavernier, ère, *s.* Værtshusholder; [ske; *v.*

Taxateur, *m.* Postbetjent, som fastsætter Portoen af Breve; (Pal.) En, som taxerer og bestemmer Afgifter og Omkostninger.

Taxation, *f.* Ansættelse af en Taxt, af et Gebyhr; Skatteligning; *pl.* Pengesportler tilstaaede visse Embedsmænd.

Taxe, *f.* Taxt; fastsat Priis paa Levnetsmidler; personlig Skatteansættelse; personlig Afgift; Sagførergebyhr (taxe de dépens); faire la – des vivres, sætte Taxt paa Levnetsmidler.

Taxer, *v.a.* fastsætte Taxt paa Levnetsmidler; ansætte i Skat; bestemme Retsgebyhr; *fig.* anklage; mistænke; *v. pr.* tegne sig for at yde en Sum; bestyrde hinanden; taxer d'office, ligne et Paalæg i øverste Instants (*v.*); on le taxe d'avarice, man bestyrder ham for Gjerrighed; je ne taxe personne, jeg sigter Ingen.

Taxiarque, *m.* (Ant.) atheniensisk Overbefalingsmand for Fodfolket.

Taxidermie, *f.* Kunsten at udstoppe Dyr, som man vil opbevare.

Tayon, *m.* (E. F.) Træstamme, som ved Træfældning er tredie Gang bleven staaende; alm. tredsindstyveaarig Stamme.

Te, *pr. pers. conj.* Dig; enten direct Obj., i Stedet for toi (il te loue, han roser Dig); eller indirect Obj., i Stedet for à toi (elle te plaît, hun behager Dig). [i Form af et T.

Té, *m.* (Fort.) Opstilling af Mineovne,

Technique, *a.* henhørende til en Kunst; terme –, Kunstudtryk; vers –, Vers, som tjener til at lette Hukommelsen.

Technologie, *f.* Lære om Kunster og Haandværker, Beskrivelse af samme; Technologi, Kundskab til Kunstudtryk.

Technologique, *a.* henhørende til Technologien; technologisk.

Tect (t udt.), *m.* (Ch.) den Deel af Pandebenet, hvorpaa Hjortens Horn sidde.

Te Deum, *m.* kirkelig Lovsang, som begynder med Ordene: te deum laudamus; Kirkehøitid for at takke Gud for en lykkelig Begivenhed; *pl.* des Te Deum.

Tédieux, se, *a.* trættende, kjedsommelig, byrdefuld; *v.*

Tégument, *m.* (An. og Bot.) Dække, Beklædning, Indhylling.

Teignasse, *f.* gammel, slet Paryk; Hætte indsmurt i Olie til Skurvede.

Teigne, *f.* Skurv el. Udslet i Hovedet; Slags Kræft i Bark; (H. n.) Møl; (Vét.) Slags Byld i Hestehovsgaffelen; *prov.* cela tient comme –, det er ikke let at skaffe bort, det sidder fast som Beg.

Teignerie, *f.* Hospital el. Sygestue for Fnattede el. Skabbede (ogs. teigneurie).

Teigneux, se, *a.* fnattet; skurvet; *s.* En, som er besængt med Fnat el. Skurv; *prov.* il n'y a que trois – et un pelé, der er kun Faa, lutter Janhagel; (Impr.) balle –se, sidtet Sværtebal, som Sværten ikke bider paa.

Teille, *f.* s. tille.

Teiller, *v. a.* s. tiller.

Teindre, *v. a.* farve; *v. pr.* farves; – de la soie, farve Silke; – en bleu, farve blaat.

Teint, e, *p.* farvet; *fig.* besudlet; ses mains sont teintes de sang, hans Hænder ere farvede (besudlede) i Blod.

Teint, *m.* Maade at farve paa, Farvning; Ansigtsfarve, Hudfarve; le grand el. le bon –, den ægte Farvning; le petit (le faux el. le mauvais) –, den uægte Farvning; elle a le – frais, hun har en frisk Teint; elle a le – haut en couleur, hun har en stærk rød Ansigtsfarve.

Teinte, *f.* (Peint.) Tinte, Farveanstrøg; Colorit; *fig.* let Anstrøg, Skin, Præg; – plate, eensformig Colorit; demi –, Halvtinte, meget svag Colorit, tyndt Anstrøg, svag Skygge; une – de mélancolie, et Anstrøg af Tungsind.

Teinté, e, *p.* som har faaet et let Anstrøg af en el. anden Farve; svagt farvet.

Teinter, *v. a.* (Peint.) give en eensformig Colorit, som falder i det Mørke.

Teinture, *f.* Farve; Tinctur; *fig* overfladiſk Kundſkab; Anſtrøg, Indtryk; il a quelque – de philosophie, han beſidder nogen overfladiſk Kundſkab i Philoſophi, han kjender lidt til ſamme.

Teinturerie, *f.* Farvekunſt; Farveri.

Teinturier, ère, *s.* Farver, -ſte; En, ſom retter en Andens Arbeide el. lægger den ſidſte Haand paa ſamme; Slags ſtærkt mørkerød Drue (noireau); *prov.* il a fait cet ouvrage avec son –, han har forfattet dette Arbeide med en Andens Hjælp.

Tel, le, *a.* ſaadan, ſlig; ſaa ſtor; den og den; ſaaledes; tel que, ligeſom, ſaaſom; af en ſaadan Egenſkab; tel quel, middelmaadig, ringe; *conj.* ligeſom; paa ſamme Maade (*p. u.*); *pr.* Den og Den; Mangen En; je ne vis jamais rien de –, jeg ſaae aldrig noget Saadant; une –le conduite, en ſlig Opførſel; sa mémoire est –le qu'il n'oublie jamais rien, hans Hukommelſe er ſaa ſtor, at han aldrig glemmer Noget; – est le caractère des hommes, ſaadan er Menneſkenes Charakteer; *prov.* – maître, – valet, ſom Herren er, ſaa er Tjeneren; un homme – que lui, en Mand, ſom han; les bêtes féroces, telles que..., de glubende Dyr, ſaaſom ...; c'est une maison telle quelle, det er kun et ringe Huus; il m'a dit telle et telle chose, han har ſagt mig det og det;... tel qu'un lion rugissant..., tel Achille, ligeſom en brølende Løve o. ſ. v., ſaaledes o. ſ. v....; – rit aujourd'hui qui pleurera demain, Mangen En leer idag, ſom maa græde imorgen; ... de (en) telle sorte que, *loc.ad.* paa en ſaadan Maade at o. ſ. v.

Télamon el. **télamone**, *m.* (Arch.) Statue, ſom tjener til at bære et Geſims el. en Karnis; (Ant.) Rem, hvormed Grækerne bare Skjoldet om Halſen.

Télégraphe, *m.* Telegraf, Maſkine, hvorved Efterretninger meddeles i kort Tid i fjern Afſtand.

Télégraphique, *a.* telegrafiſk; meddeelt ved en Telegraf.

Télescope, *m.* Teleſkop; Kikkert (lunette d'approche); (H. n.) Slags Snekke.

Télescopique, *a.* (Astr) uſynlig for det blotte Øie; étoile –, Stjerne, ſom kun kan opdages ved et Teleſkop.

Tellement, *ad.* paa ſaadan Maade, ſaaledes, i den Grad; tellement-quellement, *loc. ad.* ſaa nogenlunde (*v.*).

Telline, *f.* (H.n.) Slags Bløddorm.

Tellure, *m.* (Minér.) Tellurmetal.

Téméraire, *a.* forvoven, altfor driſtig; overilet; une entreprise –, et forvovent, halsbrækkende Foretagende; faire un jugement –, fælde en overilet, ubeſindig Dom; *s.* den Forvovne, den Dumdriſtige.

Témérairement. *ad.* forvovent, dumdriſtigt; ubeſindigt.

Témérité, *f.* Forvovenhed, Dumdriſtighed; driſtigt Mod (i d. Betydn. i Forbindelſe med noble: une noble –).

Témoignage, *m.* Vidnesbyrd; Prøve, Beviis; porter – de, give Prøve paa; donner à q. des –s d'amitié, give En Beviſer paa Venſtab; il faut toujours rendre – à la vérité, man maa aldrig holde Sandheden tilbage.

Témoigner, *v. a.* bevidne, tilkjendegive, yttre; *v. n.* aflægge Vidnesbyrd, vidne; je témoignerai partout ce que je lui ai vu faire, jeg ſkal bevidne el. kundgjøre allevegne hvad jeg har ſeet ham gjøre; – de la joie, yttre Glæde; – contre q, aflægge Vidne imod En; je témoignerai de son innocence, jeg ſkal vidne om hans Uſkyldighed.

Témoin, *m.* Vidne; Secundant; *pl.* ſmaa Skiferſteen, ſom nedlægges under et Grændſeſkjæl, for ſiden at kunne overbeviſe ſig om, at det ikke er flyttet; Kornprøver; Jordhøie, ſom viſe hvor dybt der er gravet for at nivellere et Terrain; (Rel.) Blade, ſom ikke ere blevne beſkaarne ved Indbindingen til Tegn paa, at den ſtørſt mulige Margine er bevaret; – oculaire, Øienvidne; – auriculaire, Vidne, ſom har hørt, hvad der er ſkeet; – corrompu, suborné, beſtukket Vidne; prendre q. pour – (forandres i Fleert.), tage En til Secundant i en Duel; prendre q. à – (uforandret i Fleert.), tage En til Vidne; Dieu m'est – que, Gud er mit Vidne at o. ſ. v....; *ad.* témoin les blessures dont il est couvert, derom vidne de Saar, hvoraf han er bedækket; en – de quoi, *loc. ad.* (Prat.) til Vidne derpaa (*v.* nu: en foi de quoi).

Tempe, *f.* Tinding; (Bouch.) Stykke smalt Træ, hvormed Bugen og Brystet holdes aabne paa ophængt slagtet Dyr. [Dal i Thessalien.

Tempé, *m.* (Géogr. anc.) Tempe,

Tempérament, *m.* Temperament, Legemsbeskaffenhed; Charakteer; Udvei, Middelvei; (Mus.) lille Forandring i en Tone for at lette Overgangen til en anden; être d'un – fort, være af en stærk Natur; un – violent, en hæftig Charakteer; avoir du –, have en sandselig Natur, stor Tilbøielighed til sandselig Kjærlighed; prendre un – entre deux extrémités, gaae en Middelvei mellem to Yderligheder.

Tempérance, *f.* Maadeholdenhed, Afholdenhed; Ædruelighed.

Tempérant, e, *a.* tarvelig, maadeholden, ædruelig; (Méd.) dæmpende, beroligende; *s. m.* den Maadeholdne; (Méd.) lindrende, beroligende Middel.

Température, *f.* Luftens Beskaffenhed; et Steds el. et Legemes Varmegrad, Temperatur.

Tempéré, e, *p.* og *a.* tempereret, som er hverken for kold el. for varm; *fig.* maadeholden, sat, sindig (v.); som holder Middelvei mellem det Høie og Simple (om Stilen); ... *s. m.* mild Temperatur.

Tempérer, *v. a.* formindske Hæftigheden af Noget; dæmpe, mildne, lindre, nedstemme; – sa bile, dæmpe sin Vrede. [støiende, larmende.

Tempestatif, ive, *a.* stormende,

Tempête, *f.* Storm; dæftigt Uvejr (især til Sees); *fig.* Urolighed, Oprør; hæftig Forfølgelse imod En; stor, støiende Larm; il s'élève une –, der reiser sig en Storm; détourner la –, afværge Uveiret el. Forfølgelsen, som truer En; s'accoutumer à la – de sa voix, vænne sig til hans hæftige, høirøstede Stemme (*fa.*)

Tempêter, *v. n.* gjøre stor Støi, larme; skjælde, holde Huus; *fa.*

Tempêtueux, se, *a.* stormfuld; *p. n.*

Temple, *m.* Tempel, Guds Huus, Kirke (hos Protestanterne; kun i ophøiet Stiil om Catholikernes Kirke); Salomons Tempel; forh. Tempelherrernes Forsamlingshuus; (Charr.) Slags Maalestok til at afpasse Egernes Plads i Hjulfælgen; *pl.* (Pê.) horizontale Stænger til et Fiskekar (bordigue).

Templet, *m.* (Rel.) bevægelig Stang paa Bogbinderens Hæftelade.

Templier, *m.* Tempelherre; *prov.* boire comme un –, drikke med Umaadelighed. [Tøiet udspændes paa Væven.

Templu, *m.* (Tiss.) Redskab, hvormed

Temporaire, *a.* midlertidig, varende kun en Tid.

Temporairement, *ad* for en Tid.

Temporal, e, *a.* (An.) henhørende til Tindingerne; *pl. m.* –raux.

Temporalité, *f.* en Biskops el. anden høi Geistligheds verdslige Jurisdiction.

Temporel, *m.* Geistliges verdslige Magt og Indtægt; Kongers verdslige Magt. [lig, verdslig, jordisk.

Temporel, le, *a.* timelig, forgænge-

Temporellement, *ad.* timeligen, i denne Verden.

Temporisation, *f.* Opsættelse, Nølen i Forventning af en gunstigere Tid.

Temporisement, *m.* v. nu bruges: temporisation.

Temporiser, *v. n.* opsætte, nøle, vente paa en gunstigere Tid, see Tiden an.

Temporiseur, se, *s.* En, som seer Tiden an, som holder af at opsætte Alt; Nøler.

Temps, *m.* T
Tid; Tidspunkt;
telse, Frist; Tid
Aarstid; Tidsal
fenhed; (Mus.,
Tact; (Rhét.) P
devancer le –,
bestemte Tid; ga
cela est bon po
for en kort Tid
det varer ikke læ
han har tjent sit
ikke mere til det
fait son –, den
passer bien son
den behageligt;
forlyste sig; pas
sig; udstaae,
couler le –, la
Forventning af
tuer le –, ikke
gjøre for at fac
pousser le – av
fordrive Tiden

ſtjæftigelſe; prendre du –, ſøge at vinde Tid; il ne cherche qu'à gagner du –, han ſøger kun at drage Tiden ud, at oppebie et gunſtigere Øieblik; prendre le – de q., rette ſig efter Ens beleilige Tid; prendre q. sur le –, gribe et gunſtigt Øieblik for at udrette Noget hos En; ikke lade En Tid til Betænkning; prendre bien son –, vælge det rette Øieblik; s'accommoder au –, ſkikke ſig i Tiden, rette ſig efter Tidsomſtændighederne; le – des vendanges, Aarstiden da Vinhøſten indtræffer; quatre-temps, tre Faſtedage i hvert Fjerdingaar; du – d'Abraham, paa Abrahams Tid; avant le –, avant tous les –, før Verdens Skabelſe; dans la nuit des –, i den fjerneſte Oldtid; dans le cours (la suite) des –, engang i Tiden, i en fjern Fremtid; être exposé à l'injure du –, være udſat for Veirets Barſkhed; *prov.* il fait un – de demoiselle, der er hverken Støv el. Solſtin; il y fait la pluie et le beau temps, han er der Et og Alt; qui a –, a vie, kommer Tid, kommer Raad; le – est à Dieu et à nous, vi have Tid og Leilighed til at gjøre hvad vi ville; il faut prendre le – comme il vient, man maa vide at finde ſig i Omſtændighederne; ... (Mar.) gros –, haardt, ſtormende Veir; – fait, ſtadigt Veir; –gros, diſig Luft; – embrouillé, tyk Luft; – de perroquet, Braunſeilskuling; (Ch.) revoir de bon –, finde et friſk Spor fra ſidſte Nat; elle (la voie) est de vieux –, det er et gammelt Spor; (Man.) faire un – de galop, gjøre et kort Galop; arrêter un –, ſtandſe Heſten pludſeligt for igjen at ſætte den i Gang; arrêter un demi –, ſagtne Heſtens Hurtighed et Øieblik uden at ſtandſe; .... à –, *loc.ad.* til rette Tid, i Tide, betimeligen; til en faſtſat Tid; tout vient à – à qui peut attendre, med Taalmodighed ſætter man Alt igjennem; au (en) même –, *loc. ad.* til ſamme Tid; ſamtidigen; de tout –, altid, ſtedſe; de – en –, de – à autre, fra Tid til anden, engang imellem, undertiden; en – et lieu, *loc. ad.* til rette Tid og Sted; dans le –, *loc.ad.* forhen; til ſin Tid; suivant le (les) –, efter Tidsomſtændighederne.

Tenable, *a.* ſom kan holde ſig, forſvare ſig; ſom er bekvem og behagelig at opholde ſig i; bruges kun med en Negtelſe: cette place n'est pas –, denne Fæſtning kan ikke holde ſig; cet endroit n'est pas –, det er ikke til at holde ud (form. Varme, Kulde o. desl.) paa dette Sted.

Tenace, *a.* klæbrig; ſeig; *fig.* og *fa.* paaholden, gjerrig, karrig; vedholden; paaſtaaelig; (Bot.) faſthæftende; avoir la mémoire –, have en tro Hukommelſe, ſom huſker længe.

Tenacement, *ad.* med Vedholdenhed, haardnakket; karrigen.

Tenacité, *f.* Klæbrighed; Seighed; *fig.* Gjerrighed; Vedholdenhed, Paaſtaaelighed.

Tenaille, *f.* Tang, Knibtang (bruges iſær i *pl.*); (Fort.) Gravſax, et tveſidet, vinkelformigt Værk til Forſvar for Courtinen.

Tenaillée, *f.* Tangfuld, et Qvantum, der kan gribes med en Tang.

Tenailler, *v. a.* knibe Forbrydere med gloende Tænger; bruge en Knibetang; *v.pr.* martre ſig ſelv.

Tenaillon, *m.* (Fort.) Værk, hvorved Ravelinens Facer dækkes, Lunette.

Tenancier, ère, *s.* (Dr.) Fæſtebonde, ſom dyrkede en Jordeiendom, afhængig af et Gods, hvortil der ydedes Afgift; Fæſtemandskone; franc –, Selveier.

Tenant, *m.* Mantenedor, En, ſom i Tournering tilbyder at vove en Dyſt med Alle; Forfegter af en Mening; En, ſom forſvarer en Anden i Samtale; En, ſom kommer daglig i et Huus, og er ſom Herre i Huſet; les –s et les aboutissants d'un héritage, d'une affaire, alle en Arvelod tilgrændſende Eiendomme, alle en Sag vedkommende Biomſtændigheder; tout d'un – el. tout en un –, *loc. ad.* ud i Et, uden Afbrydelſe (u.).

Tenant, e, *a.* bruges i Udtr. séance –e, inden Mødets Slutning; rancune –e, ſaalænge Hadet varer; *forh.* les plaids –s, under Sagførelſen.

Tenare, *m.* (Myth.) Tenarus, Underverdenen.

Tendance, *f.* et Legemes bevægende Kraft; Bevægelſens Retning; *fig.* Sindets Stræben imod et viſt Maal, Retning, Tilbøielighed, Tendents.

Tendant, e, *a.* ſigtende til, ſtræbende efter, gaaende ud paa (à).

Tendelet, *m.* (Mar.) Solseil i en Slup el. Galei.

***Tender** (første e udt. som e, og r hvres), *m.* Kul- og Vandvogn henhørende til Locomotivet paa Jernbanen.

Tenderie, *f.* Jagt, som foretages ved at spænde Snarer, ved at opstille Garn og paa desl. Maader.

Tendeur, *m.* En, som ophænger el. udspænder Noget; – de pièges, En, som spænder Snarer; – de tapisserie, Tapetserer.

Tendineux, se, *a.* senet, seneagtig.

Tendoire, *f.* el. tendoir, *m.* (Manu.) Stang til at udspænde Klædet i Rammen; *pl.* Tørrestænger.

Tendon, *m.* (An.) Sene; – failli, altfor svag Sene; – féru, beskadiget Sene; (Vét.) Kronsene bag paa Foden ved Hoven (forh. nerf).

Tendre, *a.* blød, mør; frisk, nybagt; *fig.* meget ung, spæd; øm, følsom; kjærlig; rørende; sart, delicat; du bois –, blødt Træ; cette viande est – comme la rosée, dette Kjød er overordentligt mørt; du pain –, frisk Brød; avoir la peau –, have en sart, ømfindtlig Hud; ce cheval est – à l'éperon, denne Hest lystrer strax Sporen; il est – aux mouches, han kan ikke taale det mindste Fluestik; *fig.* og *fa.* dette Menneske kan ikke taale det Allermindste; han stødes let; avoir la vue –, have et svagt Syn; avoir la conscience –, have en øm, nøieregnende Samvittighed; dans un âge –, i en spæd Alder; une amitié –, et ømt, deeltagende Venskab; il m'a fait de –s adieux, han har taget kjærlig Afsked med mig; des vers –s, yndige, rørende Vers; pinceau –, sart, delicat Pensel; *prov.* jeune femme, pain – et bois vert, mettent la maison en désert, en ung Kone, frisk Brød og grønt Træ ødelægge snart et Huus; .... *s.m.* Ømhed, Tilbøielighed; (*fa.*).

Tendre, *v. a.* spænde; opstille; udstrække, stramme; betrække; række, fremstrække; *v. n.* sigte til; stræbe, tragte efter; gaae ud paa; føre, lede til; – un arc, spænde en Bue; – une tente, opslaae et Telt; – un piège à q., spænde en Snare for En; – de deuil une chambre, betrække et Værelse med Sort; *fig.* – les mains à q., anraabe En om Hjælp; – les bras à q., hjælpe En i Trang; – son esprit sur qc., henvende al sin Opmærksomhed paa Noget; où tend ce chemin? hvorhen fører denne Vei; – à la perfection, stræbe efter Fuldkommenhed; ce malade tend à sa fin, denne Syge er sin Død nær; cet homme tend toujours à ses fins, denne Mand taber aldrig sit Maal af Sigte.

Tendrelet, te, *a.* forkælet, sart, forvænt-[rørende; (Peint.) blødt, delicat.

Tendrement, *ad.* kjærligen, ømt,

Tendresse, *f.* Ømhed, kjærlig Deeltagelse; Kjærlighed; (Peint.) Blødhed, Sarthed; *pl.* Kjærtegn.

Tendreté, *f.* Mørhed (bruges kun om Kjød og Frugter); *p.u.*

Tendron, *m.* Knop, Spire, ung Qvist; *fig.* og *fa.* un jeune –, en ung Pige; *pl.* Brusk ved Yderdelen af Brystbenet; les –s d'artichaut, de fastere Dele af Ertestokken, hvortil Bladene hæfte.

Tendu, e, *p.* spændt, opspændt; style –, tvungen Skrivemaade; avoir l'esprit –, anstrænge meget Hovedet.

Tendue, *f.* (Ch.) Egn, hvor der er opstillet Snarer.

Ténèbres, *f. pl.* Mørke, Mulm; *fig.* Vildfarelse; (Égl.) katholsk Messe i den stille Uge til Erindring om Formørkelsen ved Christi Død.

Ténébreusement, *ad.* i Mørket; paa en skummel Maade.

Ténébreux, se, *a.* mørk, skummel; le séjour –, Underverdenen (*poé.*); les temps – de l'histoire, Historiens dunkle Tider; avoir l'air sombre et –, have et mørkt og melancholsk Udseende.

Ténébrio, – brion el. – brionite, *m.* (H.n.) Art vingedækkede Insecter, hvortil hører Meel-Skruppen. [melhed.

Ténébrosité, *f.* Mørkhed, Skum-

Tènement el. tennement, *m.* Meierigaard henhørende til et Gods.

Ténesme, *m.* (Méd.) smertelig Trang til Stolegang; – vésical, idelig Trang til at urinere. [Blæresteen.

Tenettes, *f. pl.* (Chir.) Tang til

Teneur, *f.* Indhold af et Skrift; *m.* tredie Falk, som angriber Heiren; – de livres, Boghokder, Bogfører (i d. Betydn. ogs. *f.* teneuse).

Ténia, *m.* (H. n.) Bændelorm.

Ténie, *f.* (Arch.) flad Gesims, Liste (paa den doriske Architrav).

Ténifuge, *a.* (Med.) fordrivende Bændelorm; *s. m.* Middel af d. Egenskab.

Tenir, *v. a.* holde, have i Haanden; besidde; holde besat, optage, indtage, beboe; rumme, indeholde; opbevare, vedligeholde; *fig.* tæmme, twinge; opholde, beskjæftige; antage, troe; bekjende sig til; opfylde; – qc. de q., have En at takke for Noget; have hørt Noget af En; – la vie de q., skylde En Livet; ne – rien de q., ikke skylde En nogen Forpligtelse; faire – qc. à q., overlevere En Noget; de qui tenez-vous cette nouvelle? af hvem har De hørt denne Nyhed? il tient beaucoup de son père, han ligner sin Fader i Meget; – qc. dans sa manche, være sikker paa Noget; – q. dans sa manche, have En i sin Magt; – q. le bec dans l'eau, – q. au filet, holde En op med Løfter; – q. de court, holde En kort, ikke give ham for stor Frihed; – q. par les lisières, holde En i Ledebaand, styre En som et Barn; – les dés, have Forhaanden til at udkaste Tærningerne; – le dé de la conversation, give Tonen an i Samtale; je tiens mon homme, je le tiens, jeg har ham i Fælden, jeg har ham i min Vold; il tient bien ce qu'il tient, han holder godt fast paa hvad han har, han er gjerrig; il ne tient rien, han gaaer tomhændet bort, han fik Intet; *prov.* un tiens vaut mieux que deux tu l'auras, en Fugl i Haanden er bedre end ti i Luften; il tient la maison tout entière, han beboer hele Huset; l'armée tient la campagne, Armeen staaer i Felten; ces meubles tiennent trop de place, disse Meubler optage for megen Plads; – lieu de q., træde i Ens Sted; il y a long-temps que la fièvre le tient, han har havt Feber i lang Tid; qu'est-ce qui le tient? hvorfor tager han saaledes affted, hvad gaaer der af ham? – une place, holde en Fæstning besat; – le lit, – la chambre, holde Sengen, holde Stuen; – une terre par ses mains, bestyre selv et Gods; – les livres, føre Bøgerne, være Bogholder; – son poste, forsvare sin Post, sin Stilling; quel chemin tiendrez-vous? hvilken Vei tager De? – une bonne conduite, opføre sig godt; – le parti de q., holde med En, følge Ens Parti; – une promesse, opfylde et Løfte; – sa langue, tæmme sin Tunge; – un langage, føre et Sprog; – rigueur à q., vedblive at behandle En med Kulde; – compte de qc. à q., skrive Noget paa Ens Regning; je vous tiendrai compte de cela, jeg skal godtgjøre Dem det; ne tenir compte de q., ikke bryde sig om En, ikke gjøre Noget af En; – note de qc., optegne Noget, erindre sig det; – tête à q., holde En Stangen; – pied à boule, være stadig, vedholdende i sit Arbeide; – la main à qc., vaage over at Noget udføres; je tiens cela (pour) vrai, jeg anseer det for sandt; je le tiens pour honnête homme, jeg anseer ham for en retskaffen Mand; je tiens que cela a besoin d'explication, jeg antager, at det trænger til Forklaring; (Mar.) – la mer, holde Søen; – le vent, holde Luven; – un vaisseau, holde med et Skib.

— *v. n.* bestaae, vedvare, holde Stand, holde ud; hænge fast ved; komme af, hidrøre fra; støde op til, ligge ved Siden af; holde Møde, finde Sted; rummes; cette couleur ne tient pas, denne Farve er ikke varig, ikke solid; le temps ne tiendra pas, Veiret bliver ikke af Varighed; les ennemis ne tiendront pas, Fjenderne holde ikke Stand; cela tient comme poix, det klæber fast som Beg; sa vie ne tient qu'à un fil, hans Liv hænger kun i en Traad; – à q., være knyttet til En, interessere sig for En; – pour q., være paa Ens Parti, af Ens Mening; cette affaire lui tient au cœur, denne Sag ligger ham paa Hjerte; je tiens à vous convaincre, det er mig magtpaaliggende at overbevise Dem; je ne tiens à rien, der er Intet, som længer holder mig tilbage; son argent ne tient à rien, hans Penge ere strax rede; cet événement tient à telle cause, denne Begivenhed hidrører fra den og den Aarsag; à quoi tient-il que nous ne partions? hvad er Skyld i at vi ikke reise? ma maison tient à la sienne, mit Huus ligger tæt op til hans; – de son père et de sa mère, ligne sin Fader og Moder; il a de qui –, han ligner sine Forældre; en –, være først

bag Lyset; være forelsket; være berusset; n'y pas –, ikke kunne udholde det; – bon, – ferme, holde Stand, ikke give efter; tous ces meubles ne peuvent pas – ici, alle disse Meubler kunne ikke rummes her; le marché tient tous les mercredis, Marked holdes hver Onsdag; tenez! see, der har De det; hør engang!

Tenir, *v. pr.* holde sig fast ved; forblive el. opholde sig paa et Sted; forblive i en vis Stilling; holde sig, tæmme sig; henholde sig til; afholde sig fra; finde Sted; je me tiens el. je m'en tiens à votre décision, jeg henholder mig til Deres Bestemmelse; il s'en tient à son mot, han bliver staaende ved sit Ord, han vil Intet slaae af el. lægge til; il ne faut pas se – à si peu de chose, man maa ikke lade det komme an paa saa lidet; tenez-vous là, forbliv der; quand on est bien, il faut s'y –, naar man er vel et Sted, maa man ikke gjøre Forandring; se – coi, holde sig rolig; se – bien, være paa sin Post, tage sig vel i Agt; have en god Holdning; se – les bras croisés, staae ledig, med Armene overkors; se – bien à cheval, sidde godt til Hest; il ne peut se – de parler, han kan ikke afholde sig fra at tale; l'assemblée se tient ici, Forsamlingen holdes her; tenez-vous donc, tæm Dem, dy Dem dog! tenez-vous pour dit que, lad det være Dem sagt, vær forsikret om, at o.s.v.

Tenon, *m.* Tap; (Arm.) lille Hage paa Geværløbet til at fastgjøre samme i Træet; nederste Ring, hvori Ladestokken fastholdes; (Mar.) Tap, Affætning til Æselhovedet.

Tenor, *m.* Tenor, dyb Mellemstemme; Tenorsanger, Tenorist.

Tenoriste, *m.* Tenorsanger.

Tensif, ive, *a.* (Méd.) ledsaget af Spænding.

Tension, *f.* Spænding; *fig.* stor [Aands Anstrængelse.

Tentacule, *f.* (H. n.) Føletraad el. Arm hos Bløddyrene. [Føletraade.

Tentaculé, e, *a.* (H.n.) forsynet med

Tentant, e, *a.* forførisk, tillokkende, fristende.

Tentateur, trice, *s* Frister, Forfører; Forførerske; le –, Djævelen; ogs. *a.* fristende.

Tentatif, ive, *a.* fristende (hellere: tentant); *p. u.*

Tentation, *f.* Fristelse; indre Tilbøielighed; résister à la –, modstaae Fristelsen.

Tentative, *f.* Forsøg; første Disputats for at erholde en theologisk Licentiatgrad.

Tente, *f.* Telt; (Chir.) Væle af Charpi til at holde Saar aabne; (Tann.) Ramme, hvorpaa Tarme udspændes for at tørres.

Tentement, *m.* (Escr.) dobbelt Slag med Klingen imod Modstanderens.

Tenter, *v. a.* forsøge, prøve; friste; indgive Lyst til; (Escr.) slaae Klingen tvende Gange imod Modstanderens; *fa.* – fortune, vove Noget i Haab om et godt Udfald; être –é de faire qc., fristes til el. have stor Lyst til at gjøre Noget.

Tenture, *f.* Tapeetpapir el. Tøi til at betrække et Værelse med; Betrækning; Espalier, som beklæder en Muur.

Tenu, e, *p.* og *a.* vedligeholdt; forpligtet; jardin bien el. mal –, en godt el. slet vedligeholdt Have; *prov.* à l'impossible nul n'est –, Ingen kan forpligtes til hvad der er umuligt; tant –, tant payé, Betalingen maa staae i Forhold til Tjeneste- el. Afbenyttelses-Tiden.

Ténu, e, *a.* tynd, fiin.

Tenue, *f.* Tid, hvori en Forsamling holdes; Holdning; Anstand; Varighed; Fasthed i Charakteer; Paaklædning; Mundering; (Mus.) en Tones Vedligeholden gjennem flere Takter; le temps n'a point de –, Veiret har ingen Stadighed; il n'a pas de –, han fattes Holdning; han har ingen fast Charakteer, han skifter ofte Mening; sa – annonce beaucoup de goût, hendes Paaklædning røber megen Smag; être en grande –, være i Paradeuniform; être en petite –, være i Hverdags Uniform; – de livres, Bogførelse; (Mar.) fond de bonne –, god Holdebund; bâtiment d'une bonne –, Skib, som er smukt takket; Skib, som holdes i god Orden; (Man.) cet homme n'a point de – à cheval, denne Mand sidder slet til Hest; (Féo.) – noble, Lehn, som afhænger af et andet; ... tout d'une –, *loc. ad.* ud i Et, i Sammenhæng.

Ténuité, *f.* Tynd hed, Fiinhed.

Tenure, *f.* (Féo.) Lehnsafhængighed (mouvance).

Téorbe, *m.* ſ. théorbe.

Téphramancie, *f.* (Ant.) Spaadom af Offerdyrenes Aſke.

Tératoscopie, *f.* (Ant.) Spaadom af overnaturlige Ting.

Tercer el. terser, *v. a.* (Vign.) bearbeide Jorden tredie Gang. [Tercet.

Tercet, *m.* treliniet Vers el. Strofe,

Térébenthine, *f.* Terbentin. [træ.

Térébinthe, *m.* (Bot.) Terbentin-

Térébration, *f.* Træboring for at erholde Gummi, Harpix o. desl.

Tériniabin, *m.* Manna udflydende af et Slags Gyvel. [ger Udflugter.

Tergiversateur, trice, *s.* En, som ſø-

Tergiversation, *f.* Benyttelſe af Omveie; Udflugt. [ſøge Udflugter.

Tergiverser, *v. n.* bruge Omveie,

Térin, *m.* Baſtard af en Iriſt og en Siſken.

Terme, *m.* Ende, Grændſe; Maal; Grændſepæl med et Menneſkehoved; beſtemt Betalingstid; Terminsgjæld; Fjerdingaarsleie; Flyttetid; Nedkomſttid; Ord, Udtryk; Kunſtudtryk; Led i en Sammenligning el. et Forhold; *pl.* en Sags el. Perſons Tilſtand i Forhold til en anden; le – de la vie, Livets Maal, Livets Ende; il est à son dernier –, han er paa det Yderſte; il est un – à tout, der er en Grændſe for Alt; il a mis un – à son ambition, han har ſat en Grændſe for hans Ærgjerrighed; le – est échu, Betalingstiden er udløben; – de rigueur, peremtoriſk Friſt, hvorefter ingen videre Udſættelſe er at vente; *prov.* qui a –, ne doit rien, før Terminen behøver Ingen at betale; le – vaut l'argent, naar man har Tiden for ſig, finder man nok Penge; il est planté là comme un –, han ſtaaer der op og ned ſom en Milepæl; s'exprimer en –s propres, bruge passende Udtryk; je lui ai dit cela en propres –s, jeg har ſagt ham det i de ſelvſamme Udtryk; mesurer, peser ses –s, afmaale, veie ſine Udtryk; ne pas ménager ses –s, ikke bruge Skaanſel i ſine Udtryk; – de comparaison, Sammenligningsled, Sammenligningsgjenſtand; – de rapport, Forholdsled; ... en quels –s est cette affaire, paa hvad Fod ſtaaer denne Sag? elle est en –s d'accommodement, den er i Begreb med at komme til Forlig; en quels –s êtes-vous avec lui? paa hvad Fod ſtaaer De til ham?

Termès (s udt.), *m.* ſ. termite.

Terminaire, *a.* angaaende Grændſen el. Enden.

Terminaison, *f.* Slutning, Udfald af en Sag; Ende paa en Sygdom; (Gr.) Endelſe af et Ord.

Terminal, e, *a.* (Bot.) ſom danner Enden el. Spidſen af en Plantedeel; *pl. m.* -aux. [Ære for Grændſeguden.

Terminales, *f. pl.* (Ant.) Fæſter til

Terminatif, ive, *a.* endende, ſluttende.

Terminer, *v. a.* begrændſe; gjøre Ende paa; fuldende; ſlutte; *v. pr.* endes, tilendebringes, ſluttes; ende ſig; cela ne se termine pas sans querelle, det løber ikke af uden Strid; un mot qui se termine en *r*, et Ord. ſom endes paa *r*.

Terminologie, *f.* Samling af de til et Fag henhørende Kunſtord.

Terminthe, *m.* (Méd.) Blodblegn.

Termite, *m.* (H. n.) Termit, hvid Myre (fourmi blanche).

Ternaire, *a.* bruges kun i Udtr. le nombre –, Tallet tre.

Terne, *a.* mat, uden Glands, dunkel; style –, mat Stiil, uden Fynd.

Terne, *m.* Terne i Lotteriet; – sec, Terne, hvis tilhørende Ambe og Udtræk ikke ere beſatte; *fig.* c'est un – à la loterie, det er en uventet Lykke; *pl.* to Treer i Brætſpil. [Blade).

Terné, e, *a.* (Bot.) trehobet (om

Ternir, *v. a.* gjøre mat el. dunkel; betage Glandſen; *v. pr.* blive mørk, dunkel, tabe ſig; – sa réputation, ſtænde ſit gode Navn og Rygte; son teint se ternit, hans Anſigtsfarve taber ſig. [Skin; Dunkelhed.

Ternissure, *f.* Fordunkling; mat

Terrage, *m.* (Féo.) Ret til at hæve Tiende af Jordens Afgrøde in natura (*v.*); (Suc.) Tilberedelſe af Sukkeret, hvorved Siruppen ſkilles fra ſamme.

Terrageau el. terrageur, *m.* (Féo.) Godsherre, ſom havde Ret til Tiende af Afgrøden.

Terrager, *v. a.* (Féo.) hæve Tiende af Jordens Afgrøde; (Suc.) ſkille Sukkeret fra Siruppen.

Terragier, *m.* (Féo.) Bonde, ſom

ſvarede Tiende af Afgrøden in natura til Godsherren (*v.*).

Terragnol, *m.* (Man.) tung, bredſkuldret Heſt.

Terraille, *f.* Slags guulagtigt [Leertøi.

Terrain (bedre: terrein), *m.* Jordſtrækning, Plet Jord; Jordsmon, Jordbund, Jordlag; ménager le –, benytte Rummet ſparſomt; *fig.* benytte med Forſtand de Midler, man har at raade over; se porter sur le –, begive ſig hen paa Stedet; être sur son –, tale om Gjenſtande, man kjender nøie; være paa ſin rette Hylde; gagner du –, gaae fremad Skridt for Skridt; perdre du –, gaae tilbage lidt efter lidt; disputer le –, værge ſig tappert; *fig.* ſtaae faſt ved ſine Meninger; sonder le –, nøie udforſke Tingenes Stilling; ſøge at lære ſine Folk at kjende.

Terral, *m.* (Mar.) Landvind; *p. u.*

Terraqué, e, *a.* beſtaaende af Jord og Vand; kun i Udtr. le globe –, le monde –, Kloden, ſom vi beboe.

Terrasse, *f.* Jordforhøining, Jordvold, Terraſſe; Muurarbeide i Form af en Altan; fladt Tag paa et Huus; (Peint.) Forgrund.

Terrassement, *m.* Henflytning af Jord; Opkaſtning af Jord til Grundlag el. til at danne en Jordvold.

Terrasser, *v.a.* ſtyrke en Muur med opkaſtet Jord; kaſte til Jorden; forbløffe, betage Modet; – q. à force de raisons, ſlaae En af Marken med Grunde.

Terrasseur, *m.* Murer, ſom kun arbeider grovt, ſom udrapper Mure o. desl.

Terrasseux, se, *a.* indeholdende [Jordbeſtanddele.

Terrassier, *m.* Skandſegraver, Voldarbeider, Opkaſter af Diger o. desl.

Terre, *f.* Jord; Jordsmon; Jordart; Potteleer; Jordkloden; Jordſtrækning, Land; Egn; Jordegods; Kyſt; hele Verden, alle Mennesker; det Jordiſke; – ferme, det faſte Land; vase de –, Leerkar; – cuite, brændt Leer; les biens de la –, de jordiſke Goder; tomber à –, falde ned paa Jorden (oven fra, om det, ſom ikke rører ved Jorden); tomber par –, falde om paa Jorden (om det, ſom ſtaaer paa Jorden); *fig.* og *fa.* battre q. à –, tilintetgjøre aldeles En, ſom ikke formaaer længer at forſvare ſig; ce qu'il a dit, n'est pas tombé à –, hvad han har ſagt, er ikke blevet ubemærket; il ne laisse pas toucher du pied à –, han lader ikke Tid til at trække Veiret, til at fatte ſig; mon affaire n'a pas touché à –, min Sag har ikke mødt mindſte Vanſkelighed, den er gaaen eenſtemmigen igjennem; donner du nez en –, ſtrande i en Sag; porter un homme en –, følge et Menneſke til Graven; il sent la –, han er Døden nær; il y a longtemps qu'il est sous –, han har været længe begravet; travailler sous –, agir sous –, gaae hemmeligt tilværks, bruge Ränker; être sur –, leve; faire perdre – à q., bringe En i Forlegenhed, ſlaae En af Marken; il a bien remué la –, han har ladet udføre mange Jordarbeider; faire de la – le fossé, uddrage af Tingen ſelv hvad der behøves for at fuldføre den; ødelægge ſig ſelv ved ſucceſſive Laan; nous irons tant que – (nous pourra porter), vi ville gaae ſaa langt vi kunne komme; il a peur que la – ne lui manque, det er en Gjerrig, han er bange for at han ſkal komme i Armod; ne songer qu'à la –, tænke kun paa de jordiſke Goder; chasser sur la – d'autrui, jage paa en Andens Enemærker, gjøre Indgreb i en Andens Rettigheder; raser la –, holde ſig til Jorden, ikke hæve ſig høit; (Mar.) aller – à –, holde ſig beſtandig tæt ved Kyſten; *fig.* ikke hæve ſig over ſine Kræfter, følge Jorden; prendre –, gaae i Land; côtoyer el. prolonger la –, ſeile langs med Kyſten; noyer la –, perdre –, tabe Landet af Sigte; (ſidſtelldtr.) *fig.* bygge Luftkaſteller; bien avant dans les –s, langt inde i Landet; *prov.* qui –a, guerre a, hvo der eier Noget, maa ikke vente at leve i Fred.

Terre-à-terre, *m.* (Man.) kort Galop; (Da.) Dandſepas, hvorved Fødderne ſtrøife langs henad Jorden idet de ſlaaes over hinanden; *pl.* des –à–.

Terreau, *m.* forraadnet Gjødning, Gjødningsjord. [jord i en Have.

Terreauter, *v.a.* udſtrøe Gjødnings-

Terre-neuve, *f.* Nyfoundland.

Terre-neuvier, *m.* Nyfoundlandsfarer, Cabliaufanger; Skib, ſom bruges til denne Fangſt. [Jordæble.

Terre-noix, *f.* (Bot.) Jordkaſtanie,

Terre-plein, *m.* (Fort.) Voldgang-

(Arch.) Jordforhøining opkastet mellem tvende Mure; *pl.* des terre-pleins.

Terrer, *v. a.* (Agr.) belægge med frisk Jord; (Artil.) fylde Aabningen af et Fyrværkapparat med Jord; (Suc.) rense Sukkeret, stille Siruppen fra samme; *v.pr.* grave sig Huler i Jorden (i d. Betydn. ogs. *v.n.*); (Fort.) forstandse sig.

Terrestre, *a.* henhørende til Jorden; levende paa Landjorden (animaux -s, Landdyr); jordartet; *fig.* jordisk.

Terrestréités, *f. pl.* (Chi.) de grøveste Dele af en Substants.

Terreur, *f.* Skræk, Rædsel, Forfærdelse; Rædselsperioden i Frankrig (1793); jeter, répandre la -, udbrede Rædsel; il lui prit une - panique, der overfaldt ham en panisk Skræk.

Terreux, se, *a.* blandet med Jord; fuld af Jord og Snavs; jordagtig; jordfarvet; *fig.* dunkel; gusten, mat, bleg.

Terrible, *a.* skrækkelig, frygtelig, forfærdelig; *fig.* og *fa.* overordentlig, uhyre; kjedsommelig; ynkelig; une - dépense, en uhyre Udgift; c'est un - faiseur de vers, det er en jammerlig Versemager.

Terriblement, *ad.* skrækkeligt, frygteligt; *fa.* overordentligt, uhyre meget.

Terricole, *a.* beboende Jorden (især om Insecter). [stor Jordegodseier; *v.*

Terrien, ne, *s.* i Udtr. grand -,

Terrier, *m.* (Féo.) Jordegodsbog, Lehnsregister (ogs. *a.* i d. Betydn. papier -); Jordhule, visse Dyrs Bolig under Jorden; *fig.* og *fa.* il s'est retiré dans son -, han har trukket sig tilbage fra Verden; han lever ene i sit Hjem. [Deles Samling i en Gjæring.

Terrification, *f.* (Chi.) jordagtige

Terrifier, *v.a.* skrække, indjage Forfærdelse; forvandle til Jord.

Terrine, *f.* stor og dyb Leerskaal, Terrin; Slags kold Ragout, som serveres i en Terrin.

Terrinée, *f.* Terrinfuld; *fa.*

Terrir, *v.n.* gaae i Land (om Skildpadder); (Pê.) nærme sig til Landet (om Fisk); (Mar.) anløbe Land.

Territoire, *m.* Territorium, Landstrækning, som tilhører en Jurisdiction, Gebet; (Égl.) donner -, bemyndige en Biskop af et andet Stift til visse biskoppelige Forretninger.

Territorial, e, *a.* henhørende til et Territorium; *pl. m.* -riaux.

Terroir, *m.* Jordsmon, Grund; ce vin sent le -, denne Vin har en vis Smag, der hidrører fra Jordsmonets Beskaffenhed; *fig.* cet homme sent le -, denne Mand har sit Lands sædvanlige Feil.

Terrorifier, *v.a.* bestemme En til Noget ved Rædselsmidler. [Rædselssystem.

Terroriser, *v. a.* og *n.* indføre et

Terrorisme, *m.* Rædselssystem.

Terroriste, *m.* Rædselssystemets Tilhænger el. Befordrer.

Terrot, *m.* let, renset Havejord blandet med Sand. [frisk Jord.

Terrure, *f.* (Vign.) Belægning med

Terser, *v. a.* s. tercer. [relse.

Tertiaire, *a.* som er af tredie Stør-

Tertianaire, *a.* som kommer igjen hver tredie Dag. [Slette, Høi.

Tertre, *m.* lille Jordhøi paa en

Tes, *a. pr.*; *m.* og *f.*; *pl.* dine.

Tesson, *m.* Potteskaar, Flaskeskaar (ogs. tét).

Tessure, *f.* (Pê.) Samling af flere ved Siden af hverandre forenede Medesnore.

Test el. tét, *m.* (H. n.) Skaldyrenes Beklædning, Skal; (Bot.) Skalhuden, den tykkeste Deel af Frøskallen under Overhuden; (Chi.) Slags Proberedigel; (Égl.) le serment du -, Testeed, Religionseed i England, hvormed Læren om Transsubstantiationen og Helgentilbedelsen afsværges.

Testacé, e, *a.* (H. n.) bedækket med en haard Skal; *m.* Skaldyr.

Testacèle, *f.* (H.n.) Slags Snegl.

Testament, *m.* Testament, sidste Villie.

Testamentaire, *a.* testamentarisk; exécuteur -, Fuldbyrder af et Testament; héritier -, Arving i Følge Testamentet. [Testament.

Testateur, trice, *s.* En, som gjør

Tester, *v. n.* gjøre Testament.

Testiculaire, *a.* (An.) henhørende til Testiklerne.

Testicule, *m.* (An.) Testikel.

Testif, *m.* Kameelhaar (Ac.); *inus.*

Testifier, *v. a.* bevidne.

Testimonial, e, *a.* indeholdende et Vidnesbyrd; preuve -e, Vidnebevis; *pl. m.* -niaux.

Teston, *m.* gammel fransk Sølvmynt under Ludvig d. 12te.

Testonner, *v. a.* frisere Haar; *v.*

Têt, *m.* Hovedskaar; forh. Hjerneskal; (Ch.) Hjortens Pandebeen; (Chi.) Slags Proberedrigel (– à vitrifier). [Stivkrampe el. hidrører derfra.

Tétanique, *a.* (Méd.) som ligner

Tétanos (s udt.), *m.* (Méd.) Krampe, som stivner Musklerne, Stivkrampe.

Têtard, *m.* Frøunge; (Agr.) saules taillés en –s, Pile, hvis nederste Grene ere kappede. [Bryster; *fa.*

Tétasses, *f. pl.* slappe, hængende

Tête, *f.* Hoved; Forhoved; Pandeskal; Hovedhaar; *fig.* øverste Deel af Noget, Top, Spids; Overhoved, den Første el. Fornemste; Hovedmand; Hovedperson; Individ; Forstand, Indbildningskraft; (Mon.) Forside af en Mynt el. Medaille; (Ch.) Hjortens Horn; (Jard.) Overdelen af Planter; – de chou, Kaalhoved; – d'ognon, Rødløgsknop; (Mar.) – de l'ancre, Ankerknappen over Korset; – de gouvernail, Roerkop; la – du vent, Vindens Begyndelse; (Astr.) Kometkjerne; (Mil.) Front el. Forside af en Armee; (Com.) –s de vin, den bedste Bourgogner- el. Champagner-Viin; la – du blé, Korn af den bedste Qvalitet; .... – de mort, Dødningehoved; avoir la – pesante, embarrassée, have Hovedet besværet, ondt i Hovedet; *fig.* crier à pleine –, à tue--, du haut de sa –, skrige af alle Kræfter, af fuld Hals; rompre la – à q., bryde Hovedet paa En, gjøre En ør i Hovedet; la – lui tourne, det løber sur i hans Hoved, han svimler; la – lui a tourné, han er gaaet fra Forstanden; la – me fend, mit Hoved er nær ved at briste af Pine; fendre la – à q., uleilige En ved megen Støi; avoir la – félée, mal timbrée, avoir un coup de hache à la –, være ubesindig, fremfusende, fær; have en Skrue løs; avoir martel en –, lide af Mistanke, Skinsyge, Angst el. Uro; c'est une – carrée, une bonne –, une – forte, det er et sundt, klart og kraftigt Hoved; une – rassise, – posée, et sat, besindigt Menneske; une – folle, et fantastisk, skærmerisk Hoved; une – à l'évent, et ubetænksomt Hoved; – éventée, – sans cervelle, – de linotte, – de girouette, et svagt, flygtigt, tomt, letsindigt Hoved; c'est une –, det er en Klodrian, en Tosse; c'est une mauvaise –, det er et ildesindet el. udsværvende Menneske; avoir la – chaude, være hidsig; avoir de la –, besidde et sundt, roligt Omdømme; være egensindig; avoir la – près du bonnet, være hidsig, opfarende, blive let vred; conserver sa –, bevare sin Fatning, sin Koldblodighed; il a encore toute sa –, han har endnu hele sin Aandskraft, hele sin Fatning; c'est une – perdue, sa – n'y est plus, la – est partie, han er ikke ret klog, han er forvildet, forvirret; agir, payer de –, handle koldblodigen, med Fatning; faire un coup de –, vove Noget ubesindigt; faire un coup de sa –, bestemme sig efter sit eget Hoved, uden at tage en Anden paa Raad; il ne veut rien faire qu'à sa –, han vil ikke spørge Andre til Raads, han er egenraadig; faire des coups de –, begaae dumme Streger; être à la – des affaires, lede Forretningernes Gang, staae i Spidsen for samme; ne savoir où donner de la –, ikke vide hvad man skal gribe til; laver la – à q., vise En alvorligt til Rette; avoir cinquante ans sur la –, være 50 Aar gammel; mettre une rente viagère sur la – de q., udsætte en Livrente for En; avoir des dettes par-dessus la –, være forgjældet op over Ørene; tenir – à q., holde En Stangen, byde En Spidsen; avoir q. en –, have En til Modstander el. Medbeiler; mettre un homme en – à q., stille imod En en Anden, som kan hamle op med ham; se mettre qc. en (dans la) –, sætte sig Noget i Hovedet; se jeter à la – de q., trænge sig ind paa En, paatrænge En sit Selskab; jeter une marchandise à la –, tilbyde en Vare for Spotpriis; il y donne – baissée, han løber blindt hen i Snaren; il s'y est jeté la – la première, han har indladt sig deri ubetænksomt, uden at betænke Sagens Farer; –à–, *loc. ad.* under fire Øine.

Tête-à-perruque, *f.* Parykblok; *fig.* uvidende, fordomsfuldt gammelt Menneske; *pl.* des têtes-à-perruque.

Tête-à-tête, *m.* Samtale under fire Øine; hemmelig Sammenkomst; *pl.* des tête-à-tête.

Tête-de-chien, *f.* (H. n.) Slags Boaslange; *pl.* des têtes-de-chien.

Tête-morte, *f.* (Chi.) jordagtigt Bundfald ved Distillation; *pl.* des têtes-mortes.

Tête-plate, *f.* (H.n.) Slags Gekko-Fiirbeen; (Charp.) Lægtesøm; *pl.* des têtes-plates.

Téter, *v. a.* die, patte; il a -é de plusieurs laits, han har havt flere Ammer.

Tétière, *f.* Barnehue til Nyfødte; (Man.) Hovedtøi til en Hest; (ogs. dessus de tête); (Mar.) Raalig, øverste Kant af et Seil.

Tétin, *m.* Brystvorte.

Tétine, *f.* Yver; Bule i et Pantser af en Geværkugle; (Chir.) Brystglas el. Pompe til at udsuge Melken af Brystet (pompe à sein).

Tétoir, *m.* (Ép.) Huulhed, hvori Knappenaalshovederne formes.

Téton, *m.* Fruentimmerbryst.

Téton-de-Vénus, *m.* (Jard.) Slags Kjersten.

Tétonnière, *f.* Brystskrimmel; *pop.* Fruentimmer med store Bryster.

Tétracère, *m.* (H.n.) Insect med fire Følehorn; *f.* (Bot.) firehunned Plante.

Tétracorde, *m.* firestrenget Lyre.

Tétradactyle, *m.* (H.n.) Dyr med fire Tæer paa hver Fod.

Tétradrachme, *f.* (Anc.) græsk Mynt af fire Drachmers Værdi.

Tétradynamie, *f.* (Bot.) 15de Classe hos Linnée med 4 lange og 2 korte Støvnaale.

Tétraèdre, *m.* (Géo.) Legeme dannet af fire ligestore og ligesidede Triangler.

Tétragone, *a.* (Géo.) firevinklet og

Tétragyne, *a.* (Bot.) firehunned Blomst.

Tétragynie, *f.* (Bot.) firehunned Planteorden.

Tétralogie, *f.* (Anc.) Samling af fire dramatiske Stykker af samme Forfatter.

Tétrandrie, *f.* (Bot.) fjerde Klasse hos Linnée med firehannede Blomster.

Tétrapétale, *a.* (Bot.) som har fire Blomsterblade.

Tétrapode, *m.* (H.n.) Dyr med fire Fødder; *a.* firefødet.

Tétraptère, *m.* (H. n.) firevinget Insect; *a.* firevinget.

Tétrarchat, *m.* (Anc.) Fyrsteværdighed tilhørende en Fyrste, som regierede over en Fjerdepart af et udstykket Rige.

Tétrarchie, *f.* (Anc.) Fyrstendom, bestaaende af en Fjerdepart af et udstykket Rige. [Fjerdeparten af et Rige.

Tétrarque, *m.* (Anc.) Regent over

Tétrastyle, *m.* (Arch. anc.) Tempel med en firesøilet Frontespice.

Tétrasyllabe, *m.* Firestavelses-Ord.

Tette, *f.* Patte paa Dyr.

Têtu, e, *a.* stivsindet, paastaaelig, egensindig, haardnakket; *s.* paastaaeligt, egensindigt Menneske; *m.* Muurhammer, Muurbrækker; (H.n.) Slags storhovedet Fisk.

Teuton, *n. pr. m.* Teutoner.

Teutonique, *a.* teutonisk, tydsk.

Texte, *m.* Text, en Forfatters egne Ord; Skriftsted, som tjener til Emne for en Prædiken; (Égl.) en Bog af Evangelierne, som ved Høitids-Messer; (Mus.) Ordene til en Musik (nu: paroles); (Impr.) gros--, stor Textskrift; petit--, lille Textskrift; ... revenir à son -, komme tilbage til Hovedmaterien; il prend mal son -, han forsvarer sin Sag slet, beraaber sig paa Grunde, som bevise det Modsatte.

Textile, *a.* som lader sig udspinde.

Textuaire, *m.* Bog, som indeholder Texten uden Noter; En, som forstaaer godt Texten. [med Texten.

Textuel, le, *a.* overeensstemmende

Textuellement, *ad.* uden at afvige fra Texten, Ord til andet, bogstaveligen.

Texture, *f.* Vævning, Væv (i egentl. Forst. *p u.*); (Did.) Sammenflætning; *fig.* Delenes indre Forbindelse, Sammenhæng. [herredømme til Sees.

Thalassarchie (ch udt. k), *f.* Over-

Thalassarque, *m.* Behersker af Havene. [at kjende Havets Dybde.

Thalassomètre, *m.* Instrument til

Thaler (r udt.), *m.* Daler, tydsk Mynt af Værdi omtr. 8 Mk.

Thalictron, *m.* (Bot.) Frøstjerne, Slags Anemone.

Thaumaturge, *a.* som gjør Mirakler; *s.* Mirakelmager, Undergjører.

Thé, *m.* Thebusk; Theblad; Thedrik; Theselskab; prendre du -, drikke Thee.

Théandrie, *f.* (Thé.) den menneskelige Natures Forening med den guddommelige.

Théandrique, *a.* (Thé.) som paa eengang er af menneskelig og guddommelig Natur.

Théanthrope, *m.* (Thé.) Gudmenneſke.

Théanthropie, *f.* (Thé.) menneſkelige Egenſtabers Overførelſe paa Gud.

Théatin, *m.* Theatinermunk. [-trals.

Théâtral, e, *a.* theatralſk; *pl. m.*

Théâtralement, *ad.* paa theatralſk Maade, theatermæssigt.

Théâtre, *m.* Skuespilhuus, Theater; Skueplads; Skuespillerfag; dramatiſk Kunſt; Reglerne for samme; en Digters samlede dramatiſke Værker; Skueplads for en Begivenhed; Brændeſtabel; Stillads til at tørre Krudt i en Krudtmølle; (Mar.) forh. Skibslazareth; ... mettre un sujet au –, behandle et Æmne for Skuepladſen; mettre une pièce au –, lade et Stykke opføre; monter sur le –, betræde Theatret, blive Skuespiller; coup de –, uventet Begivenhed, Theatercoup; roi de –, Konge uden Myndighed; le – de la guerre, Krigsſkuepladſen.

Thébaïde, *n. pr. f.* Ørken i Ægypten, beboet forh. af Eremiter; dyb Ensomhed.

Thébain, e, *a.* Thebaner; *a.* thebanſk.

Thébaïque, *m.* (H. n.) ægyptiſk Granit; *a.* henhørende til den thebaiſke Ørken.

Théière, *f.* Theepotte. [ſom Thee.

Théiforme, *a.* der tilberedes ligeſ

Théisme, *m.* Tro paa Guds Tilværelſe uden Antagelſe af Aabenbaringen, Deisme. [Deiſt.

Théiste, *m.* Tilhænger af Deismen,

Thélalgie, *f.* (Méd.) Smerte i Brystvorten.

Thème, *m.* Æmne, Opgave; Stiil, Overſættelſe fra Modersmaalet i et andet Sprog; forh. Text til en Prædiken; (Mus.) Thema el. Melodi hvorover forfattes Variationer; (Gr.) et Verbums Rodord (nu: radical); (Astrol.) Stjernernes Stilling i Fødſelsøieblikket (– céleste); ... faire son –, ſtrive ſin Stiil; *fig.* faire son – en deux façons, ſige el. ſtrive det Samme paa to Maader; ſtræbe imod det ſamme Maal ad forſkjellige Veie; il a mal pris son –, han anfører Noget, han ikke formaaer at forſvare.

Thémis (s udt.), *f.* (Myth.) Retfærdighedens Gudinde; (Astr.) Jomfruen, et Stjernebillede.

Théocratie, *f.* Theokrati, Regjeringsform, ifølge hvilken Præſter ſtaae i Spidſen for Regjeringen. [til Theokratiet.

Théocratique, *a* theokratiſk, henhørende

Théodicée, *f.* Lære om Guds Retfærdighed, ſammes Forſvar, Theodicee.

Théodolite, *m.* Høidemaaler, Diſtancemaaler.

Théogonie, *f.* de hedenſke Guders Oprindelſe; den hedenſke Gudelære.

Théologal, *m.* Domherre, ſom underviſer i Theologi i et Domſtift; *pl.* -gaux.

Théologal, e, *a.* (Thé.) ſom iſær har Gud til Gjenſtand; *pl. m.* -gaux.

Théologale, *f.* en theologiſk Stiftslærerplads; ſammes Værdighed.

Théologie, *f.* Theologi, Videnſkab, ſom har Gud og Religionen til Gjenſtand; Samling af en Forfatters theologiſke Skrifter; Indbegreb af en Forfatters ſæregne theologiſke Meninger; faire sa –, høre et fuldſtændigt Curſus i Theologi

Théologien, *m.* Lærer el. Skribent i Theologi; theologiſt Student; Theolog.

Théologienne, *f.* Fruentimmer, ſom troer at beſidde ſtor Kundſkab i Theologi.

Théologique, *a.* theologiſk; angaaende Theologien.

Théologiquement, *ad.* overensſtemmende med Theologien, ſom Theolog.

Théologiser, *v. n.* tale om theologiſke Materier, agere Theolog; *p. u.*

Théomancie, *f.* Spaadom efter foregiven guddommelig Indſkydelſe.

Théophanie, *f.* Guddommens ſynlige Fremtraden i Chriſto.

Théophilanthrope, *m.* Theophilanthrop, Navn paa Tilhængere af en ny Religion (1796), der var et Slags naturlig Theologi.

Théophilanthropie, *f.* Theophilanthropernes Lære; ſ. det foreg. Ord.

Théorbe, *m.* Slags Luth.

Théorème, *m.* (Math.) Læreſætning, Theorem.

Théorétique, *a.* (Méd.) médecin –, theoretiſk Læge, ſom gaaer frem efter Jagttagelſer og Fornuftſlutninger.

Théoricien, ne, *s.* Theoretiker.

Théorie, *f.* Theori, Kundſkab til en Videnſkabs Principer; (Mil.) Lære om Troppebevægelſer; Underviisning i ſamme; (Anc.) Athenienſernes aarlige Deputation til Delphi.

Théorique, *a.* theoretiſk.

Théoriquement, *ad.* overensſtemmende med Theorien. [*p. u.*

Théoriser, *v a.* opſtille Theorier;

Tête-morte, *f.* (Chi.) jordagtigt Bundfald ved Diſtillation; *pl.* des têtes-mortes.

Tête-plate, *f.* (H.n.) Slags Gekko-Fürbeen; (Charp.) Lægteſøm; *pl.* des têtes-plates.

Téter, *v. a.* die, patte; il a été de plusieurs laits, han har havt flere Ammer.

Tétière, *f.* Barnehue til Nyfødte; (Man.) Hovedtøi til en Heſt; (ogſ. dessus de tête); (Mar.) Raalig, øverſte Kant af et Seil.

Tétin, *m.* Bryſtvorte.

Tétine, *f.* Yver; Bule i et Panſer af en Geværkugle; (Chir.) Bryſtglas el. Pompe til at udſuge Melken af Bryſtet (pompe à sein).

Tétoir, *m.* (Ép.) Huulhed, hvori Knappenaalshovederne formes.

Téton, *m.* Fruentimmerbryſt.

Téton-de-Vénus, *m.* (Jard.) Slags Ferſken.

Tétonnière, *f.* Bryſtſtrimmel; *pop.* Fruentimmer med ſtore Bryſter.

Tétracère, *m.* (H.n.) Inſect med fire Følehorn; *f.* (Bot.) firehunned Plante.

Tétracorde, *m.* firestrenget Lyre.

Tétradactyle, *m.* (H. n.) Dyr med fire Tæer paa hver Fod.

Tétradrachme, *f.* (Anc.) græſk Mynt af fire Drachmers Værdi.

Tétradynamie, *f.* (Bot.) 15de Claſſe hos Linnée med 4 lange og 2 korte Støvnaale.

Tétraèdre, *m.* (Géo.) Legeme dannet af fire ligeſtore og ligeſidede Trianger.

Tétragone, *a.* (Géo.) firevinklet og [firesidet.

Tétragyne, *a.* (Bot.) firehunned Blomſt.

Tétragynie, *f.* (Bot.) firehunned [Planteorden.

Tétralogie, *f.* (Anc.) Samling af fire dramatiſke Stykker af ſamme Forfatter.

Tétrandrie, *f.* (Bot.) fjerde Klaſſe hos Linnée med firehannede Blomſter.

Tétrapétale, *a.* (Bot.) ſom har fire Blomſterblade.

Tétrapode, *m.* (H.n.) Dyr med fire [Fødder; *a.* firefødet.

Tétraptère, *m.* (H. n.) firevinget Inſect; *a.* firevinget.

Tétrarchat, *m.* (Anc.) Fyrſteværdighed tilhørende en Fyrſte, ſom regierede over en Fjerdepart af et udſtykket Rige.

Tétrarchie, *f.* (Anc.) Fyrſtendom, beſtaaende af en Fjerdepart af et udſtykket Rige. [Fjerdeparten af et Rige.

Tétrarque, *m.* (Anc.) Regent over

Tétrastyle, *m.* (Arch. anc.) Tempel med en firesøilet Frontespice.

Tétrasyllabe, *m.* Firestavelses-Ord.

Tette, *f.* Patte paa Dyr.

Têtu, e, *a.* ſtivſindet, paaſtaaelig, egenſindig, haardnakket; *s.* paaſtaaeligt, egenſindigt Menneſke; *m.* Muurhammer, Muurbrækker; (H.n.) Slags ſtorhovedet Fiſk.

Teuton, *n. pr. m.* Teutoner.

Teutonique, *a.* teutoniſk, tydſk.

Texte, *m.* Text, en Forfatters egne Ord; Skriftſted, ſom tjener til Emne for en Prædiken; (Égl.) en Bog af Evangelierne, ſom ſærligt indbunden rækkes Erkebiſkoppen til Kys ved Høitids-Meſſer; (Mus.) Ordene til en Muſik (nu: paroles); (Impr.) gros--, ſtor Textſkrift; petit--, lille Textſkrift; ... revenir à son –, komme tilbage til Hovedmaterien; il prend mal son –, han forſvarer ſin Sag ſlet, beraaber ſig paa Grunde, ſom bevise det Modſatte.

Textile, *a.* ſom lader ſig udſpinde.

Textuaire, *m.* Bog, ſom indeholder Texten uden Noter; En, ſom forſtaaer godt Texten. [med Texten.

Textuel, le, *a.* overeensſtemmende

Textuellement, *ad.* uden at afvige fra Texten, Ord til andet, bogſtaveligen.

Texture, *f.* Bævning, Væv (i egentl. Forſt. *p u.*); (Did.) Sammenflætning; *fig.* Delenes indre Forbindelſe, Sammenhæng. [herredømme til Søes.

Thalassarchie (ch udt. k), *f.* Over-

Thalassarque, *m.* Beherſker af Havene. [at kjende Havets Dybde.

Thalassomètre, *m.* Inſtrument til

Thaler (r udt.), *m.* Daler, tydſk Mynt af Værdi omtr. 8 Mk.

Thalictron, *m.* (Bot.) Frøſtjerne, Slags Anemone.

Thaumaturge, *a.* ſom gjør Mirakler; *s.* Mirakelmager, Undergjører.

Thé, *m.* Theebuſk; Theblad; Thedrik; Theſelſkab; prendre du –, drikke Thee.

Théandrie, *f.* (Thé.) den menneſkelige Naturs Foreening med den guddommelige.

Théandrique, *a.* (Thé.) ſom paa eengang er af menneſkelig og guddommelig Natur.

Théanthrope, *m.* (Thé.) Gudmenneſke.

Théanthropie, *f.* (Thé.) menneſkelige Egenſkabers Overførelſe paa Gud.

Théatin, *m.* Theatinermunk. [-trals.

Théâtral, e, *a.* theatralſk; *pl. m.*

Théâtralement, *ad.* paa theatralſk Maade, theatermæssigt.

Théâtre, *m.* Skuespilhuus, Theater; Skueplads; Skuespillerfag; dramatiſk Kunſt; Reglerne for samme; en Digters samlede dramatiſke Værker; Skueplads for en Begivenhed; Brændeſtabel; Stillads til at tørre Krudt i en Krudtmølle; (Mar.) forh. Skibslazareth; ... mettre un sujet au –, behandle et Æmne for Skuepladsen; mettre une pièce au –, lade et Stykke opføre; monter sur le –, betræde Theatret, blive Skuespiller; coup de –, uventet Begivenhed, Theatercoup; roi de –, Konge uden Myndighed; le – de la guerre, Krigsskuepladsen.

Thébaïde, *n. pr. f.* Ørken i Ægypten, beboet forh. af Eremiter; dyb Ensomhed.

Thébain, e, *a.* Thebaner; *a.* thebansk.

Thébaïque, *m.* (H.n.) ægyptiſk Granit; *a.* henhørende til den thebaiſke Ørken.

Théière, *f.* Theepotte. [som Thee.

Théiforme, *a.* der tilberedes ligeſom

Théisme, *m.* Tro paa Guds Tilværelſe uden Antagelſe af Aabenbaringen, Deisme. [Deiſt.

Théiste, *m.* Tilhænger af Deismen,

Thélalgie, *f.* (Méd.) Smerte i Brystvorten.

Thème, *m.* Æmne, Opgave; Stiil, Overſættelſe fra Modersmaalet i et andet Sprog; forh. Text til en Prædiken; (Mus.) Thema el. Melodi hvorover forfattes Variationer; (Gr.) et Verbums Rodord (nu: radical); (Astrol.) Stjernernes Stilling i Fødſelsøieblikket (– céleste); ... faire son –, ſkrive ſin Stiil; *fig.* faire son – en deux façons, ſige el. ſkrive det Samme paa to Maader; ſtræbe imod det ſamme Maal ad forſkjellige Veie; il a mal pris son –, han anfører Noget, han ikke formaaer at forſvare.

Thémis (s udt.), *f.* (Myth.) Retfærdighedens Gudinde; (Astr.) Jomfruen, et Stjernebillede.

Théocratie, *f.* Theokrati, Regjeringsform, ifølge hvilken Præſter ſtaae i Spidſen for Regjeringen. [til Theokratiet.

Théocratique, *a* theokratiſk, henhørende

Théodicée, *f.* Lære om Guds Retfærdighed, sammes Forſvar, Theodicee.

Théodolite, *m.* Høidemaaler, Diſtancemaaler.

Théogonie, *f.* de hedenſke Guders Oprindelſe; den hedenſke Gudelære.

Théologal, *m.* Domherre, ſom underviſer i Theologi i et Domſtift; *pl.* -gaux.

Théologal, e, *a.* (Thé.) ſom iſær har Gud til Gjenſtand; *pl. m.* -gaux.

Théologale, *f.* en theologiſk Stiftslærerplads; sammes Værdighed.

Théologie, *f.* Theologi, Videnſkab, ſom har Gud og Religionen til Gjenſtand; Samling af en Forfatters theologiſke Skrifter; Indbegreb af en Forfatters særegne theologiſke Meninger; faire sa –, høre et fuldſtændigt Curſus i Theologi

Théologien, *m.* Lærer el. Skribent i Theologi; theologiſk Student; Theolog.

Théologienne, *f.* Fruentimmer, ſom troer at beſidde ſtor Kundſkab i Theologi.

Théologique, *a.* theologiſk; angaaende Theologien.

Théologiquement, *ad.* overensſtemmende med Theologien, ſom Theolog.

Théologiser, *v. n.* tale om theologiſke Materier, agere Theolog; *p.u.*

Théomancie, *f.* Spaadom efter foregiven guddommelig Indſkydelſe.

Théophanie, *f.* Guddommens ſynlige Fremtraden i Chriſto.

Théophilanthrope, *m.* Theophilanthrop, Navn paa Tilhængere af en ny Religion (1796), der var et Slags naturlig Theologi.

Théophilanthropie, *f.* Theophilanthropernes Lære; ſ. det foreg. Ord.

Théorbe, *m.* Slags Luth.

Théorème, *m.* (Math.) Læreſætning, Theorem.

Théorétique, *a.* (Méd.) médecin –, theoretiſk Læge, ſom gaaer frem efter Jagttagelſer og Fornuftſlutninger.

Théoricien, ne, *s.* Theoretiker.

Théorie, *f.* Theori, Kundſkab til en Videnſkabs Principer; (Mil.) Lære om Troppebevægelſer; Underviisning i samme; (Anc.) Athenienſernes aarlige Deputation til Delphi.

Théorique, *a.* theoretiſk.

Théoriquement, *ad.* overensſtemmende med Theorien. [*p. u.*

Théoriser, *v. a.* opſtille Theorier –

Théoriste, *m.* Forfatter til en Theori.
Théosophe, *m.* Slags Illuminat, som tiltroer sig en overnaturlig Inspiration og et derpaa grundet nøie Samkvem med Guddommen.
Thérapeute, *m.* Slags jødisk Munk.
Thérapeutique, *f.* Deel af Lægevidenskaben, som beskjæftiger sig med at finde Lægemidler imod Sygdommene; *a.* som angaaer Therapeuterne; vie –, et tilbagetrukket, ørkesløst, asceтisk Liv. [Videnskaben om Lægemidlerne.
Thérapeutiste, *m.* En, som studerer
Thériacal, e, *a.* theriakalsk; *pl. m.* –caux. [Dyr.
Thériacologie, *f.* Lære om giftige
Thériaque, *f.* Theriak, Slags Modgift. [mineralske Bade; *pl.m.* –maux.
Thermal, e, *a.* eaux –es, varme
Thermantide, *f.* (Minér.) Slags vulkansk Mineral, Puzzolanjord.
Thermantique, *m.* (Méd.) Lægemiddel, som forøger den naturlige Varme. [Bade; (Anc.) Badehuse.
Thermes, *m. pl.* naturlige varme
Thermidor, *m.* 11te Maaned i den franske republicanske Calender (fra 19de Juli til 17de August).
Thermidorien, ne, *s.* Deeltager i Reactionen af 9de Thermidor (26de Juli) 1794. [Lampe.
Thermo-lampe, *m.* Slags ny
Thermomètre, *m.* Varmemaaler, Thermometer.
Thermoscope, *m.* meteorologisk Instrument, der viser Forandringerne i Varme og Kulde. [samler Rigdomme.
Thésaurisateur, trice, *s* En, som
Thésauriser, *v. n.* skrabe Penge sammen, samle Rigdomme.
Thésauriseur, se, *s.* En, som samler Skatte.
Thèse, *f.* Sætning at disputere over; Disputeersvelse; Disputats; soutenir une –, forsvare en Disputats; *fig.* soutenir – pour q., tage Ens Parti, forsvare En; cela change la –, det bringer mig paa andre Tanker.
Thesmothète, *m.* (Anc.) Haandhæver af Lovene hos Grækerne.
Théurgie, *f.* Slags Trolddom el. Magi i et godt Formaal; Paakalden af de gode Aander. [gien.
Théurgique, *a.* henhørende til Theur-
Thiase, *f.* (Ant.) Bacchantindebands.
Thibaude, *f.* grovt Tøi, tilvirket af Kobaar. [Pengeurt.
Thlaspi, *m.* (Bot.) Hyrdetaske,
Tholus (s udt.), *m.* (Arch.) Midtpunkt i en Kuppelhvælving; *p. u.*
Thon, *m.* (H. n.) Tanteie, Slags Makrel.
Thonaire, *m.* (Pê.) Tanteiegarn.
Thonine, *f.* saltet Tantcie.
Thora, *f.* (Bot.) Slags Affodil (asphodèle).
Thoracique (Nogle: thorachique), *a.* (An.) angaaende Brystet, henhørende til samme; (H. n.) brystbugfinnet; *s. m.* (Méd.) Middel imod Brystsyge (ogs. pectoral); (H.n.) brystbugfinnet Fisketlasse.
Thoracoscopie, *f.* (Méd.) Kunst at undersøge Brystets Beskaffenhed.
Thorax, *m.* (An.) indvendige Brysthuulhed.
Thrombus (s udt.), *m.* (Chir.) Aaresvulst paa det Sted, hvor en Aareladning er foretagen.
Thuriféraire, *m.* Røgelsebærer ved Kirkeceremonier.
Thym, *m.* (Bot.) Timian.
Thymbrée, *m.* (Bot.) vild Timian, Slags Melisse. [Thymelæaceæ.
Thymélée, *f.* (Bot.) italiensk Daphne,
Thymus (s udt.), *m.* (An.) Brystkirtel; (Méd.) kjødagtig Udvæxt, Slags Vorte.
Thyrse, *m.* Bacchus's Stav, Vinrankestav, Thyrsus; (Bot.) Ax i Form af en Dusk.
Tiare, *f.* persisk Hovedsmykke for Fyrster og Offerpræster; Pavens tredobbelte Krone; *fig.* Pavedværdighed.
Tibia, *m.* (An.) Skindbeen.
Tibial, e, *a.* (An.) henhørende til Skindbenet; *pl. m.* –biaux.
Tibule, *m.* (Bot.) Slags Grantræ.
Tic, *m.* slem Vane hos Heste og Hornkvæg; krampagtig Ansigtsforvreielse; styg, latterlig Vane (saasom: Gjentagelse af samme Ord, Regletyggen o. desl.); – rongeur, Kryppebiden; – en l'air, Vindslugen; – de l'ours, Kroppens Svingning frem og tilbage.
Tic-tac, *m.* Tiktak, Lyd af en Mølleværn, af en Pendul o. desl.
Tiède, *a.* lunken; *fig.* ligegyldig.
Tiédement, *ad. fig.* lunkent, ligegyldigt. [paa Iver, Ligegyldighed.
Tiédeur, *f.* Lunkenhed; *fig.* Mangel

Tiédir, *v. n.* blive lunken.

Tien, ne, *pr. poss.* Din, Dit; le – et le mien, Mit og Dit, Eiendom i Almindelighed; *pl. m.* dine Paarørende; dine Venner, dine Folk.

Tierce, *f.* (Mus.) Terts, Interval af tvende Toner, mellem hvilke der ligger en tredie; (Jeu) tre paa hinanden følgende Kort i samme Farve; (Escr.) Terts, Slag paa Modstanderens Vaaben; (Math. og Astr.) 60de Deel af en Sekund; (Com.) tredie Slags spanst Uld, ringeste Sort; (Égl.) den anden af de canoniske Bønner; (Impr.) tredie Correktur el. Revisionsark. [i tre Dele.

Tiercé, e, *p.* og *a.* (Blas.) deelt

Tierce-feuille, *m.* (Blas.) Kløverblad med Stilk.

Tiercelet, *m.* Hanrovfugl; *fig.* Mand, som staaer langt under hvad han indbilder sig selv at være; *v.*

Tiercement, *m.* en Trediedeels Forhøielse i en Tings Priis; (Th.) Billetternes Forhøielse med en Trediedeel; *p.u.*

Tiercer, *v. a.* og *n.* byde en Trediedeel mere; *v. a.* dele i tre Dele; (Agr.) pløie tredie Gang (i d. Betydn. ogs. tercer); (Arch.) formindske Maalestokken til en Trediedeel; *v. n.* forhøie Theaterpriserne en Trediedeel; (Jeu) tjene som Trediemand i Boldspil.

Tierceron, *m.* (Arch.) Bue, som udspringer fra en Vinkel i en gothisk Hvælving.

Tierceur, *m.* En, som byder en Trediedeel mere; (Jeu) Trediemand i Boldspil. [tredie Stand.

Tierciaire, *a.* henhørende til den

Tiercière, *f.* (Pé.) Slags Fisknet paa en Stang.

Tiercine, *f.* Slags kløvet Teglsteen.

Tierçon, *m.* Trediedeel af et Maal til flydende Varer.

Tiers, erce, *a.* tredie (bruges kun i enkelte Udtr.): fièvre tierce, Andendagsfeber; la tierce partie d'un tout, Trediedelen af det Hele; remettre, déposer en main tierce, aflevere el. overgive i Trediemands Haand; parler en tierce personne, tale i tredie Person; un – arbitre, en tredie Voldgiftsmand; tierce-opposition, (Jur.) Act, hvorved Trediemand modsætter sig Fuldbyrdelsen af en Dom.

Tiers, *m.* Trediedeel; Trediemand; le – consolidé, Capital, hvis Renter ere nedsatte til 3 Procent; *fa.* le – et le quart, Cretti og Pleti, Alle og Enhver

Tiers-détenteur el. tiers-possesseur, *m.* (Jur.) Besidder el. Indehaver af et Pant, uden at være Arving af den, til hvem Pantet først er udstedt; *pl.* des tiers-détenteurs, des tiers-possesseurs.

Tiers-état, *m.* tredie Stand, Næringsstanden (modf. Geistligheden og Adelen); *pl.* des tiers-états.

Tiers-opposant, *m.* (Jur.) tredie Person, som modsætter sig Udførelsen af en Dom; *pl.* des tiers-opposants.

Tiers-ordre, *m.* Forbund af Ordens Geistlige og secular Geistlige, underkastet Klosterlovene; *pl.* des tiers-ordres.

Tiers-point, *m.* (Géo.) tre Punkter i Form af en Triangel; Gjennemsnitspunkt i en ligesidet Triangel; (Arch.) gothisk Hvælving bestaaende af to Cirkelbuer paa 60° med det dobbelte Mellemrum af Hvælvingens Diameter; (Horl.) trekantet Fiil; (Mar.) voile en –, trekantet Segl, Latinsegl; *pl.* des tiers-points.

Tiers-porteur, *m.* (Com.) anden Vexel-Endossent; *pl.* des tiers-porteurs.

Tiers-poteau, *m.* (Charp.) Krydsbaand til et let Skillerum: *pl.* des tiers-poteaux.

Tige, *f.* Stamme, Stængel, Stilk; Skaft; Søileskaft; *fig.* Stammefader; arbre à haute –, høistammet Træ; arbre à basse –, lavstammet Træ; la – d'une botte, Støvleskaftet; la – d'une clef, Nøglepiben.

Tigé, e, *a.* (Blas.) som har en Stamme el. Stilk af forskjellig Farve.

Tigette, *f.* (Arch.) Snirkelstængel paa den corinthiske Kapitæl.

Tignasse, *f.* gammel Paryk (*pop.* i Sted. for teignasse). [fangst.

Tignolle, *f.* lille Baad til Fiske-

Tignon, *m.* Fruentimmers Nakkehoved (*pop.* alm. chignon).

Tignonner, *v. a.* krølle Nakkehaaret; *v. pr.* rive hinanden i Nakkehaaret, komme i Totterne paa hinanden.

Tigre, *m.* Tiger; (H. n.) Bladinsect paa Pæretræet; (Géogr.) Tigris, Flod i Asien; *fig.* grusomt, ubarmhjertigt Menneske; jaloux comme

un –, rasende Stinsyg; *a.* chevaux –s, blommede, tigerfarvede Heste.

Tigré, e, *p.* spættet som en Tiger, tigret.

Tigre-chat, *m.* (H. n.) Tigerkat; [*pl.* des tigres-chats.

Tigrer, *v.a.* (Pell.) farve stribet el. spættet, besætte med Pletter.

Tigresse, *f.* (H.n.) Tigerinde; *fig.* grusom, ondskabsfuld Qvinde.

Tilbury, *m.* let, aaben Kabriolet.

Tiliacée, *f.* (Bot.) Lindetræernes Familie, Tiliacee.

Tillac, *m.* Dæk (især om Handels-[skibe).

Tillage, *m.* Hørbrødning; det Hamp, man har brødet i een Dag.

Tille, *f.* Lindebast; Skjæve, som ved Brødningen gaaer af Hør el. Hamp; Slags Spidshammer; (Mar.) Halvdæk, Rummet under Sæderne i en Baad; (H.n.) Slags Træborer.

Tiller el. teiller, *v. a.* brøde Hør el. Hamp; spinde et Reeb af Lindebast.

Tillette, *f.* Skifersteen, som tjener til Prøve.

Tilleul, *m.* (Bot.) Lindetræ.

Tilleur, se, *s.* En, som brøder Hør el. Hamp.

Tillotte, *f.* Hør- el. Hampbrøde (brisoir); lille Fiskerbaad uden Kjøl el. Roer.

Tillottier, *m.* Eier af en Fiskerbaad [i Bayonne.

Timar, *m.* tyrkisk militairt Lehns-gods. [er Lehnsbesidder, Slags Spahi.

Timariot, *m.* tyrkisk Militair, som

Timbale, *f.* Pauke; rundt Metal-bæger uden Fod; Slags Pergament-stok til at spille Fjerbolt.

Timbalier, *m.* Paukeslager.

Timbrage, *m.* Stempling.

Timbre, *m.* ubevægelig Klokke uden Knøvel; Klokkeklang; *fig.* Stemmens Klang; Vers, som angiver Melodien til en Vise; Stempel paa Papir; Stempelafgift; Sted, hvor Papir stemples; Bestyrelsen af Papirets Stempling; Poststempel; Hovedet; (Blas.) Hjelm over Baabenskjoldet; le – d'un tambour, dobbelt Tarme-streng under Trommen, hvorved dens Klang forstærkes; – à l'extraordinaire, Stempel paatrykt et Document efter at sammeer affattet; – sec, Stempel, som paatrykkes med Stemplet; *fig.* cette voix a du –, denne Stemme har Malmog Klang; il a le – fêlé, han har en Skrue løs.

Timbré, e, *p.* og *a.* stemplet; *fig* forrykt; (Blas.) forsynet med en Hjelm; du papier –, Stempelpapir; il est un peu –, han er lidt forrykt.

Timbrer, *v. a.* stemple; paatrykke Poststempel; angive øverst paa et Document sammes Datum og Indhold; (Blas.) pryde med en Hjelm.

Timbreur, *m.* Stempler.

Timide, *a.* frygtsom; manglende Dristighed; undselig, bly; overdreven forsigtig.

Timidement, *ad.* frygtsomt, und-[seligt.

Timidité, *f.* Frygtsomhed; Blyhed; Mangel paa Dristighed el. Energi; overdreven Forsigtighed.

Timon, *m.* Vognstang; Rorpind, Roer; *fig.* Styrelse, Regjering; prendre le – des affaires, overtage Bestyrelsen af Sagerne.

Timonier, *m.* Matros, som staaer ved Roret under Styrmandens Befaling, Roergænger; Stangbest.

Timonner, *v.n.* (Mar.) befale Rorgængeren, hvorledes han skal dreie Roret.

Timoré, e, *a.* gudfrygtig; altfor [samvittighedsfuld, ængstelig.

Tin, *m.* (Mar.) Bedingsblok, hvorpaa Kjølen ligger; vaisseau sur les –s, Skib paa Stabelen; – d'embarcation, Baadsklampe.

Tinctorial, e, *a.* tjenende til Farvning; *pl. m.* –riaux.

Tine, *f.* Spand, Bøtte.

Tinet, *m.* Stang til at bære Bøtter paa; (Bouch.) Redskab til at ophænge slagtet Qvæg ved Benene.

Tinette, *f.* lille Spand, Strippe; lille kegleformigt Kar.

Tinguer, *v. a.* holde i Spil; inde-[staae for; *inus.*

Tintamarre, *m.* stor Larm, Støi.

Tintamarrer, *v. n.* støie, larme; *pop.p.u.*

Tintement, *m.* en Klokkes Efterklang; Klokkeringen; Susen el. Syngen for Ørene.

Tintenague, *f.* Slags chinesisk Kobber.

Tinter, *v. a.* ringe langsomt, slaae paa Klokken med Knøvlen; (Mar.) bringe op paa en Bedingsblok; *v. n.* ringe, kime; klinge; suse; voilà la messe qui tinte, nu ringer det til Høimesse; *fig.* les oreilles me tintent, det ringer el. synger for mine Ører; le cerveau lui tinte, han har en Skrue løs.

Tintin, *m.* Klokkeklang.

Tintouin, *m.* Suſen for Ørene; *fig.* Uro el. Angſt for Udfaldet af en Sag; Bryderi; donner du – à q., volde En Bryderi; vække et tomt Haab hos En.

Tipule, *f.* (H. n.) Stankelbeen.

Tique, *f.* (H. n.) Faareluus.

Tiquer, *v. n.* bide i Krybben.

Tiqueté, e, *a.* plættet, ſpættet, ſpraglet.

Tiqueur, *m.* Krybbebider.

Tir, *m.* Skyden i en beſtemt Retning; Skydelinie (iſær om Kanoner); Skydebane; – à la cible, Skyden efter Skive; – horizontal, Kjerneſkud; le – de but en blanc, Viſeerſkud; – de plein fouet, Kjerneſkud med fuld Ladning; ce fusil n'a pas le – juste, dette Gevær ſkyder ikke rigtigt, det afviger fra Skydelinien.

Tirade, *f.* Række Ord el. Tanker over ſamme Gienſtand el. ſamme Idee, Tirade; lang Replik af en Rolle; lang almindelig Floſkel; Ordſtrøm, Ræmſe; (Mus.) Toneløb; *fa.* une – d'injures, en Strøm af Skjældsord; tout d'une –, *loc. ad.* ud i Et, uden at ſtandſe, i eet Aandedræt.

Tirage, *m.* Trækken; Vei langs Flodbredden, hvor Heſte trække Fartøier; Skydning; (Impr.) Trykning, Oplag; le – au sort, Lodtrækningen; le – de la milice, Trækning til Krigstjenesten; le – d'une loterie, Trækningen af et Lotteri; le – des métaux, Metallernes Trækning; le – de la soie, Silkehaſpning.

Tiraillement, *m.* Trækken, Riven frem og tilbage; – d'estomac, Riven i Underlivet; – d'esprit, Sindsuro.

Tirailler, *v. a.* rive og ſlide frem og tilbage; *fig.* og *fa.* overhænge med Begjæringer; *v. n.* ſkyde tit og ſlet, ſpilde Krudt til ingen Nytte; (Mil.) tiraillere, fegte i ſpredt Orden.

Tirailleric, *f.* Riven og Sliden; Overhængen; beſtandig Skyden; Skyden uden Orden el. Maal.

Tirailleur, *m.* flet Skytte; (Mil.) Tirailleur, Blænker; Soldat, ſom begynder Fægtningen i ſpredt Orden foran Linierne; (Com.) Vereirytter.

Tirance, *f.* (Mar.) et Tougs Trækning paa Bunden af Havet.

Tirant, *m.* Baand i en Pung; Skorem; Støvleſtrop; ſtærk Halsſene paa Oxe; Spænderem paa en Tromme; tyndt Bræt, hvorover Strengene faſtgjøres paa en Fiolin; (Charp.) Hanebjælke, Tværbjælke til at ſammenholde Dele af en Bygning; (Mar.) Vanddybde, ſom et Skib behøver; Amning.

Tirasse, *f.* (Ch.) Slags Garn, hvormed der fanges Vagtler, Agerhøns o. desl. [Fugle med forannævnte Garn.

Tirasser, *v. a.* og *n.* (Ch.) fange

Tire, *f.* (Manu.) 6 til hinanden hæftede Stykker Battiſt; tout d'une –, *loc. ad.* i eet Træk, uden Afbrydelſe; ſ. nedenfor: – d'aile.

Tiré, *m.* Bøsſejagt.

Tiré, e, *p.* og *a.* trukket; visage –, magert Anſigt; modfaldent Udſeende; ils en sont aux couteaux –s, de ere affagte Fjender.

Tire-à-barre, *m.* (Tonn.) Værktøi, hvormed Tværtræet indſættes i Bunden af Tønder; *pl.* des tire-à-barres.

Tire-balle, *m.* Kugleſradſer; (Chir.) Kugletang; *pl.* des tire-balles.

Tire-bonde, *m.* (Tonn.) Spundsudtrækker; *pl.* des tire-bondes.

Tire-bord, *m.* (Mar.) Skruetvinge, hvormed Plankerne ſammenſtrues; *pl.* des tire-bords.

Tire-botte, *m.* Støvleknegt; Støvlekrog; Slags Kantning til Meubelbetræk (*v.* nu: anglaise); *pl.* des tire-bottes. [*pl.* des tire-bouchons.

Tire-bouchon, *m.* Proptrækker;

Tire-bourre, *m.* Geværſradſer; *pl.* des tire-bourre.

Tire-bouton, *m.* (Taill.) Redſkab til at trække Knapperne gjennem Knaphullerne; *pl.* des tire-boutons.

Tire-d'aile, *m.* hurtigt og kraftigt Vingeſlag i Flugten; voler à tire-d'aile, flyve af alle Kræfter; *pl.* des tire-d'ailes.

Tire-dent, *m.* (Dent.) Tandtrækker; (Manu.) Tang, hvormed Tænderne rettes i en Hegle; *pl.* des tire-dents. [des tire-fientes.

Tire-fiente, *m.* Møggreb; *pl.*

Tire-filet, *m.* (Méc.) Inſtrument til at affætte Kanter paa Reſonnantsbunden el. paa Meubler; *pl.* des tire-filets.

Tire-fond, *m.* (Tonn.) Skruetvinge, hvormed Bunden faſtgjøres i en Tønde; (Chir.) Trepanereinſtrument, hvormed Beenſtumper bortſtaffes; *pl.* des tire-fonds.

Tire-laine, *m.* Typ, som ſtjæler om Natten; *pl.* des tire-laine.

Tire-laisse, *m.* Lokkemad; *fig.* falſk Haab; *pl.* des tire-laisse; *v.*

Tire-larigot (à), *loc. ad.* bruges i Udtr. boire à tire-larigot, drikke med Umaadelighed, ſom en Svamp.

Tire-liard, *m.* ſ. tire-lire (i første Betydn.); *pl.* des tire-liards.

Tire-ligne, *m.* Ridſefjer, Rodepen; *fig.* middelmaadig Bygmeſter uden Opfindelsesgave; *pl.* des tire-lignes.

Tire-lire, *f.* Sparebøsſe; Lærkens Sang; *pl.* des tire-lires.

Tire-lisses, *f.* ſmaa Trækkeſtænger i en Gaze-Bæv.

Tirelles, *f.pl.* (Manu.) Snore, hvormed Kjæden opſpændes i Silkevæven.

Tire-moëlle, *m.* (Cuis.) Marvudtrækker; *pl.* des tire-moëlle.

Tire-monde, *m.* og *f.* Accoucheur; Jordemoder (*fa.* bas); *pl.* des tire-monde; *pop.* [*pl.* des tire-pied.

Tire-pied, *m.* (Cord.) Spanderem;

Tire-plomb, *m.* (Vitr.) Binde til at trække Bindesbly; *pl.* des tire-plomb.

Tirer, *v.a.* trække, trække til ſig; trække efter ſig; tage, borttage; tage af; tage op af; øſe af; drage bort fra, fjerne fra; befrie; uddrage, hente, laane; erholde; udlede; ſtrække; trykke; ſkyde, affyre; udtrække ved Lodkaſtning; .... *v.n.* ſkyde mod el. efter; fyre; trække Lod; gaae, begive ſig paa Vei; have Noget tilfælles med, ligne (om Farver); .... *v.pr.* trække ſig ud af, rede ſig ud af, befrie ſig fra; – le verrou, ſætte Skodden for en Dør; *fig.* og *fa.* se faire – l'oreille, lade ſig længe bede; – la couverture à soi, de son côté, ſøge at tilvende ſig den hele Fordeel; – ses chausses, løbe ſin Vei; on aura bien à – dans cette affaire, man vil faae meget at beſtille for at ſætte den Sag igjennem; – le diable par la queue, have ondt ved at ſlaae ſig igjennem; – q. à quatre, gjøre Alt for at overtale En; être –é à quatre épingles, være pyntet ſom en Dukke; après lui il faut – l'échelle, han har ikke ſin Mage, Ingen vil kunne overgaae ham; ce cuir tire l'eau comme une éponge, dette Læder ſuger Vandet til ſig ſom en Svamp; ce navire tire tant de pieds d'eau, dette Skib ſtikker ſaa mange Fod dybt; – du vin au clair, aftappe Vin; – au clair un fait, oplyſe en Sag; le vin est –é, il faut le boire, naar man har ſagt A, maa man ogſaa ſige B; – du sang, aarelade; – la langue, række Tungen ud; faire – la langue à q. d'un pied de long, lade En vanſmægte i et tomt Haab; – son épingle du jeu, rede ſig i rette Tid ud af en ſlem Sag, ſaa at der Intet tabes; – les marrons du feu avec la patte du chat, ſtøde Kuglerne og lade en Anden ſkyde dem ud; – à q. les vers du nez, udfritte En behændigt, føle En paa Tænderne; se – une épine du pied, rede ſig ud af en ſtor Forlegenhed; – pied ou aile d'une ch., drage en el. anden Fordeel af Noget; – d'un sac deux moutures, drage dobbelt Fordeel af Noget; on ne peut le – de là, man kan ikke bringe ham bort fra den Tanke, ſnakke ham det af Hovedet; – q. d'un mauvais pas, rede En ud af en ſlem Sag; – le rideau sur qc., ikke mere tale om en Sag, lade den være glemt; – la courroie, bruge ſtor Sparſommelighed, ſpinke og ſpare (ogſ. blot –); – sa révérence à q., hilſe En; gaae ſin Vei; ſige En Nei; – une affaire en longueur, trække en Sag langt ud; – de l'argent de q., afpreſſe En Penge; – promesse, – parole de q., tage Løfte af En; on ne saurait – raison de cet homme; man kan ikke bringe d. Menneſke til at indſee det Rette; – raison d'une injure, erholde Oprejsning for en Fornærmelſe; – parti de qc., drage Fordeel af Noget; il tirerait de l'huile d'un mur, han veed at bringe Noget ud af Alt; – la racine carrée, finde Qvadratroden; il tire son nom de là, han har ſit Navn deraf; – cent exemplaires d'un livre, trykke 100 Exemplarer af en Bog; – la copie d'une lettre, afkopiere et Brev; – un fusil, afſkyde et Gevær; – un oiseau, ſkyde efter en Fugl; pour lui parler, il faut le – en volant, for at faae ham i Tale, maa man gribe ham i Flugten; – sa poudre aux moineaux, ſpilde ſin Møie paa intetſigende Ting; – une lettre de change sur q., trække en Vexel paa En; .... – de l'arc, ſkyde med Bue; – à l'oiseau, ſkyde til Fuglen; – sur q., ſkyde efter

En; *fig.* ſige En Skoſer; – à boulets rouges sur q., ſige En de fornærmeligſte Ting; ce fusil tire juste, dette Gevær træffer godt; – au sort, à la courte paille, au doigt mouillé, trække Lod, trække Straa; – au court bâton avec q., ſtride Lige om Lige med En; – à qui fera, trække Kort om hvo der ſkal give; tirons de ce côté, lader os gaae ad d. Kant; – de long, au large, undſlye; ce malade tire à sa fin, denne Syge ligger paa ſit Yderſte; cette couleur tire sur le rouge, denne Farve falder i det Røde; .... se – d'un mauvais pas, rede ſig ud af en ſlem Sag, af en Forlegenhed; se – de (du) pair, have ſig ov.r ſine Lige.

Tire-racine, *m.* (Dent.) Tang til at udtrække Tandroden; *pl.* des tire-racine.

Tire-sous, *m.* Oppebærer af Renter; En, ſom altid overhænger for Penge; *pl.* des tire-sous; *p. u.*

Tiret, *m.* Snor til at ſammenbinde Papirer; (Gr.) Bindeſtreg.

Tiretaine, *f.* halv linned og halv uldent Tøi.

Tire-tête, *m.* (Chir.) Accouchcurs Inſtrument; *pl.* des tire-tête.

Tirette, *f.* (Cordon.) Læderrem, hvormed Skoen faſtgjøres til Læſten; (Distil.) Slags Spjæl til at lukke et Kaminrør; (Vign.) lang og ſnoet Deel af Ranken.

Tireur, *m.* Jæger, Skytte, Skarpſkytte; Traadtrækker; (Com.) Tracent; – d'or, Guldtrækker; – d'armes, Fegtemeſter; – de laine, Nattetyv (*v.*).

Tireuse, *f.* (Tiss.) Fruentimmer, ſom trækker Snorene til at hæve Kjædeu op; (Jeu) – de cartes, Fruentimmer, ſom ſpaaer af Kort.

Tire-vieille, *f.* (Mar.) Faldrebstoug; *pl.* des tire-vieille.

Tiroir, *m.* Skuffe; (Arm.) bevægelig Ring, hvorved Geværløbet faſtgjøres til Skjæftet; (Th.) pièce à –, uſammenhængende Theaterſtykke. [ſmaaFiſke.

Tirolle, *f.* (Pê.) Garn til at fange

Tironien, ne, *a.* forkortende (om Skrifttegn); caractère –, Forkortelsestegn. [hage.

Tirtoir, *m.* (Tonn.) Bødkeres Baand-

Tisane, *f.* (Méd.) Bygſuppe, Havreſuppe.

Tisard, *m.* Ovnmunding. [nen; *p.u.*

Tiser, *v.a.* vedligeholde Ilden i Ov-

Tiseur, *m.* Fyrbøder.

Tison, *m.* Stump af et Stykke brændt Træ, Brand; *fa.* garder les –s, être toujours sur les –s, cracher sur les –s, holde af at ſidde i Kakkelovnskrogen; *pop.* – d'enfer, Menneſke, ſom kun ſtifter Ondt.

Tisonné, *a. m.* bruges kun i Udtr. gris –, fortplettet (om en Heſt).

Tisonner, *v. a.* rage om i Ilden uden Nødvendighed. [rager om i Ilden.

Tisonneur, se, *s.* En, ſom gierne

Tisonnier, *m.* Brandfork, Ildrager.

Tissage, *m.* Vævning.

Tisser, *v. a.* væve.

Tisserand, *m.* Væver (brugt ene, forſtaaes derved alm. Linnedvæver).

Tisseranderie, *f.* Linnedvæverhaandværk.

Tisseur, tissier, *m.* ſ. ſ. tisserand.

Tissu, *m.* Vævning; vævet Tøi; ſammenvævet el. ſammenflettet Ting; *fig.* Sammenhæng, Orden, Tankegang; Række; les riches –s de l'Inde, Indiens rige Stoffer; le – cellulaire, Cellevævet; le – de son discours, Sammenhængen, Ideeforbindelſen i hans Tale; sa vie est un – de grandes et belles actions, hans Liv er en Række af ſtore og ſkjønne Handlinger.

Tissu, e, *p.* og *a.* vævet og ſammenflettet.

Tissure, *f.* Vævning; *fig.* Ordning, Fordeling af Delene i et literairt Arbeide (*v.* nu: tissu). [Baandfabriqueur.

Tissutier, *m.* Posſementmager,

Tistre, *v. a.* væve (bruges kun i de ſammenſ. Tider; de andre Tider erſtattes ved Verbet tisser); *fig.* qui a tissu cette intrigue? hvo har opſpundet og ſtyret denne Intrigue?

Titane, *m.* (Minér.) Titan, rødbruunt Metal. [Skjørl.

Titanite, *m.* (Minér.) Titanit, rødt

Tithymale, *m.* (Bot.) Euphorbie, Ulvemælk.

Titillant, e, *a.* kitlen; kildrende.

Titillation, *f.* Kildren; Dirren (om Muſkler, Nerver o. desl.); Sprudlen (om Vinen).

Titiller, *v. a.* og *n.* kildre.

Titre, *m.* Titel, Titelblad; Overſkrift, Underafdeling, Paragraph; Forkortelsesſtreg over eet el. flere Bog-

ſaver, Æresttitel; Beſkrivelſe af et Embede; Bevilling, Diplom; Adkomſtbrev; Adkomſt, Krav paa Noget; Myntfod; le faux – d'un livre, Smudstitelen paa en Bog; – courant, Columnetitel; faire voir ses –s, fremvise ſine Adkomſtbreve; à quel – demande-t-il cette place? hvad Krav har han paa denne Poſt? à juste –, med god Grund, med Rette; il a bien des –s à mon amitié, han har ſtort Krav paa mit Venſkab; de l'argent à bas –, flet lødigt Sølv; à – de, *loc.ad.* i Egenſkab af, under Paaſkud af, ſom; à – de parent, ſom Slægtning; à – d'office, paa Embedsvegne; à – de don, ſom Gave; en – d'office, *loc.ad.* almindeligt bekjendt, i høi Grad; c'est un fripon en – d'office, det er en udlært, almindelig bekjendt Gavtyv. [titlet.

Titré, e, *p.* ſom har en Titel, be-

Titre-planche, *m.* Kobbertitel, ſtukket Titelblad. [title; bemyndige.

Titrer, *v. a.* meddele en Titel, be-

Titrier, *m.* Munk, ſom opbevarede gamle Documenter og Adkomſtbreve; En, ſom forfærdiger falſke Documenter; *p. u.*

Titubation, *f.* Vaklen; bruges kun i Aſtron. om Jordaxens Nutation.

Titulaire, *a.* ſom bærer Titel af Noget; henhørende til Titelen; écriture –, Titularſkrift; *s.* Titelhaver; Beſidder af et Embede.

Toast (udt. tost), *m.* Indbydelſe til at drikke en Skaal.

Toaster (udt og ſkrives ogſ. toster), *v.a.* og *n.* foreſlaae en Skaal; drikke en Skaal, ledſaget af et Ønſke.

Toc (c udt.). *m.* Toccateglispil.

Tocane, *f.* ny Vin af de førſte Draaber af Druerne, før de perſes.

Tocsin, *m.* ſtærk Ringning med en Klokke i Tilfælde af Ildebrand, Fjendens Næremlſe o. desl.; Stormklokke; Oprørstale, Oprørsſkrift; *fig.* sonner le –, udbrede Skræk; oprøre Mængden; sonner le – sur q., ophidſe Mængden imod En.

Toddi, *m.* Liqueur af Palmeſaft.

Toge, *f.* (Ant.) Toga, lang Overkjole hos Romerne i Fredstid.

Toi, *pr. pers. disj.* Du; Dig; *pr. pers. conj.* (efter et Imperr.) Dig.

Toile, *f.* Lærred, Bomuldstøi; Forhæng for en Skueplads, Dækket; Telt; *pl.* Slags Garn til at fange Vildsviin og Daadyr; Forhæng i Boldſpil; – crue, ublegct Lærred; – à voile, Seildug; – à sac, Sækkelærred, – d'emballage, Paklærred; – à chapeaux, Glandslærred; – cirée, Vorddug; – d'araignée, Edderkopsſpind; c'est la – de Pénélope, det er en Sag, der ingen Ende er paa; lever la –, lade Dækket gaae op; baisser la –, lade Dækket gaae ned; il a trop de caquet, il n'aura pas ma –, han ſnakker altfor meget, han faaer ikke min Sag; l'armée est sous la –, Armeen ligger i Leir (*v.*); aller se mettre dans les –s, gaae til Sengs.

Toilé, *m.* Grund i Kniplinger.

Toilerie, *f.* Lærredsvare; Værkſted, hvori der forfærdiges Lærreder; Sted, hvorfra ſamme udſælges.

Toilette, *f.* Natborddug til at dække over et Bord, ſom indeholder hvad der hører til Paaklædningen; Natbord, Pyntebord for en Dame; Alt, hvad der hører til Pynten; Paaklædning; Lærred til at ſvøbe Tøi ind i; dessus de –, Toilettæppe; cabinet de –, Paaklædningsværelſe; pilier de –, Damenar, ſom ſtadig opvarter Damerne ved deres Toilet (*v.*); vendre el. revendre à la –, ſælge Pynt; plier la –, bære Ens Klædningsſtykker bort (iſær om en tyvagtig Tjener).

Toilier, ère, *s.* Lærredsvæver, –ſke; Lærredshandler, –ſke.

Toise, *f.* Favnemaal; Favnelængde; – carrée, Qvadratfavn; – cube, Kubikfavn; – courante, Favn i Længden af hvad der anſees at have ſamme Høide el. Brede; *prov.* mesurer les autres à sa –, dømme Andre efter ſig ſelv; on ne mesure pas les hommes à la –, man ſkal ikke bedømme Menneſkene efter deres Høide; Fortjeneſter rette ſig ikke efter Størrelſen.

Toisé, *m.* Opmaaling i Favn; (Math.) Kunſt at opmaale Legemer og Flader.

Toisé, e, *p.* og *a.* opmaalt; *fig.* cette affaire est –e, den Sag er afgjort (i ſlet Forſt.); c'est un homme –, det er en Mand, ſom er vel bekjendt (i ſlet Forſt.).

Toiser, *v. a.* maale med Favn; maale i Alm.; *fig.* og *fa.* – q., betragte En fra Top til Taa, haanligt.

Toiseur, *m.* Favnemaaler; Udmaaler.

Toison, *f.* et Faars Uld; sammes afklippede Uld; la – d'or, det gyldne Vlies (ogs. blot la –), en Ridderorden; (Tann.) plier une peau en –, lægge et Skind sammen i Qvadrat, saa at de lige Yderdele falde sammen.

Toit, *m.* Tag; *fig.* Huus, Bolig; habiter sous le même –, bor i samme Huus; *fig.* publier qc. sous les –s, tale offentligt om en Ting; dire une ch. sur les –s, udsprede Noget allevegne; servir q. sur les deux –s, forskaffe En al mulig Leilighed til at naae sit Maal; – à cochons, Svinesti; *fig.* smudsigt Værelse. [Tagværk.

Toiture, *f.* Forfærdigelse af et Tag;

Tokai, *m.* Tokaiervin.

Tôle, *f.* Jernblik.

Tolérable, *a.* taalelig, som kan udholdes; *fig.* middelmaadig. [delmaadigen.

Tolérablement, *ad.* taaleligen; mid-

Tolérance, *f.* Overbærelse; Tolerance; (Mon.) den tilladte Metaltilsætning ved Myntning (remède); *pl.* Bestemmelser for Størrelsen af Vaaben.

Tolérant, e, *a.* tolerant i Religionssager; overbærende. [rance.

Tolérantisme, *m.* overdreven Tole-

Tolérantiste, *m.* Tilhænger af den overdrevne Tolerance.

Tolérer, *v.a.* taale, fordrage; bære over med Misbrug; finde sig i, udstaae.

Tollé, *int.* i Udtr. crier – sur q., raabe Hævn over En.

Tomaison, *f.* (Impr.) Angivelse paa hvert trykte Ark af den Deel, hvortil det hører. [sort, henved 15 Rbdlr.

Toman, *m.* persisk Mynt el. Regnings-

Tomate, *f.* (Bot.) Tomat, Kjærlighedsæble (pomme d'amour).

Tombac (c udt.), *m.* Tombak, Blanding af Kobber og Zink.

Tombal, e, *a.* bedækkende en Grav; *pl. m.* –baux; *inus.*

Tombe, *f.* Liigsteen, Gravsteen; Grav; *poé.* descendre dans la –, døe.

Tombeau, *m.* Gravminde, Gravmæle; Gravsted; Grav; *fig.* Død; Undergang; fidèle jusqu'au –, tro indtil Døden; *fig.* mettre el. mener q. au –, bringe En i Graven; tirer q. du –, redde Ens Liv; fouiller dans le – de q., søge at sige ondt om En efter hans Død; (Man.) aller à – ouvert, ride paa en halsbrækkende Maade.

Tombée, *f.* en Vægtskangs Helden til den ene Side; ellers kun i Udtr. à la – de la nuit, ved Nattens Anbrud, da Natten falder paa.

Tombelier, *m.* Kudsk, som kjører en Skarnagervogn el. stor Karre.

Tomber, *v. n.* falde; tilfalde; ophøre; falde af, falde ned, hænge ned; *fig.* tabe i Anseelse; falde igiennem; svækkes; udarte; synde; forgaae; – aux pieds de q., falde til Fode for En; *fig.* – sur ses pieds, rede sig lykkeligt ud af en farlig Stilling; – de son haut, blive meget forbauset; les bras me tombent, jeg forstummer af Forbauselse; il est tombé les quatre fers en l'air, han er falden baglænds; *fig.* han er bleven ganske forbauset; – des nues, blive i høieste Grad forundret; laisser – ses paroles, tale skjødesløst; il est bien –é, han er kommen godt an, Hændelsen har været ham god; cela lui est –é en partage, det er faldet i hans Lod; – malade, blive syg; – en défaillance, falde i Afmagt; – en désuétude, gaae af Brug; – dans l'oubli, falde i Forglemmelse; – en pourriture, forraadne; cette mode commence à –, denne Mode begynder at gaae af Brug; ces bruits commencent à –, disse Rygter begynde at tabe sig; la pièce est –ée, Stykket er faldet igiennem; il faut laisser – cela, man maa lade det døe hen, lade som om man ikke bryder sig derom; faire – la conversation sur qc., lede Samtalen hen paa Noget; cela m'est –é dans l'esprit, det er pludselig faldet mig ind; – d'accord avec q., blive enig med En; – dans le sens de q., være af samme Mening som En; cela ne tombe pas sous le sens, det er ikke let at blive klog paa, det er ikke klart; – dans l'affectation, forfalde til Affectation; cela tombe à rien, det opløser sig til Intet; – en ruine, forfalde, forgaae; cela m'est –é sous la main, det er faldet mig hændelsesvis i Haanden; – sur q., styrte sig over En; *fig.* sige En Uartigheder; – sur un mets, kaste sig graadigen over en Ret; – sur qc., finde Noget af en Hændelse; *prov.* quand la poire est mûre, il faut qu'elle tombe, naar Sagen er kommen til et vist Punkt,

maa den briſte, maa den faae en Ende; ce mot n'est pas –é à terre, dette Ord er iſſe blevet ubemærket; – de fièvre en chaud mal, falde fra Aften i Ilden.

Tombereau, *m.* Skarnagervogn, ſtor Karre; ſammes Indhold; Snare til at fange Fugle i paa Sneen.

Tomberelle, *f.* Garn til at fange Agerhøns.

Tome, *m.* Bind af et Værk; faire le second – de q., ligne En, ſlægte En paa (i flet Forſt.).

Tomelline, *a.* i Udtr. matière –, en af de Beſtanddele, ſom give Blodet Farve.

Tomenteux, se, *a.* (Bot.) beklædt med korte, filtede Haar.

Tomer, *v.a.* dele et Værk i Tomer [el. Bind.

Tomotocie, *f.* (Chir.) Keiſerſnit.

Ton, *a. poss. m.* din, dit; i Hunkj. hedder det ta, og i Fleert. for begge Kj. tes; foran et Ord af Hunkjønnet, ſom begynder med en Vokal el. et ſtumt h, bruges det iſtedetfor ta: ton épée, din Kaarde.

Ton, *m.* Tone, Klang; Røſt; Maade at udtrykke ſig paa; Maneer, Væſen; Stiil, Skrivemaade; (Mus.) Toneart, Melodi; (Pein.) Farvetone, den fremherſtende Colorit; (Méd.) Spænding, Kraft; ... – aigre, ſkarp Tone; – doux, blød Tone; bon –, god Tone, velopdragne Folks Væſen; parler d'un – de maître, tale i en bydende Tone; changer de –, tale i en anden Tone; faire chanter q. sur un autre –, bringe En til at tale i en anden Tone, at antage andre Maneer; le prendre avec q. sur un – de fierté, opføre ſig mod En paa en ſtolt Maade; prendre des –s, antage en vigtig Mine; parler à q. du bon –, tale til En paa den rette Maade for at overtale ham; être sur un – badin, være ſtemt i en ſpøgende Tone; se mettre au – de q., ſøge at antage Ens Anſtuelſe, at lempe ſig efter Ens Smag; sa maison est montée sur ce – là, hans Huus er indrettet paa en ſaadan Fod; donner le – à la conversation, angive Tonen for Samtalen.

Tondage, *m.* Klædes Overklæring.

Tondaille, *f.* afklippet Faareuld.

Tondaison, *f.* Faareklipning.

Tondeur, se, *s.* Faareklipper; Overklærer af Klæde; En, ſom beſkærer Hatter.

Tondeuse, *f.* Maſkine til at overklære Klæde; ſ. tondeur.

Tondre, *v. a.* klippe; beklippe; overklære; afgnave; les brebis ont tondu entièrement ce pré, Faarene have ganſke afgnavet denne Eng; *fig.* og *fa.* – la brebis de trop près, paalægge Folket altfor tunge Afgifter; se laisser – la laine sur le dos, taale altfor taalmodigen Udſugelſer; il tondrait sur un œuf, han kniber (ſparer) i de allermindſte Ting.

Tondu, e, *p.* og *a.* klippet; raget; *fig.* il a été – (sur le peigne), han er ſtrandet i ſine Planer, han er gaaet til Grunde (*v.*); *prov.* à brebis –e Dieu mesure le vent, Gud paalægger Ingen ſtørre Byrder end han kan bære.

Tonicité, *f.* Spændekraft.

Tonilière, *f.* (Pê.) Slags Fiſkeſtang med Garn til at ſamle Muslinger.

Tonique, *a.* ſpændende; oplivende; remède –, el. *s. m.* ſtyrkende Middel; (Mus.) note –, el. *s.f.* la –, Grundtonen.

Tonlieu, *m.* Stadepenge.

Tonnage, *m.* et Skibs Drægtighed; droit de –, Afgift af et Fartøi i Forhold til dets Drægtighed.

Tonnant, e, *a.* tordnende.

Tonne, *f.* Tønde; (Mar.) Tønde, ſom tjener til Mærke; – d'or, Tønde Guld, 100,000 Rbdlr.; cela coûtera des –s d'or, det vil koſte uhyre Summer; épouser des –s d'or, gjøre et rigt Giftermaal.

Tonneau, *m.* Tønde, Fad; *fig.* c'est un –, det er en Fyldebøtte; (Mar.) Skibslæſt paa 20 Centner; (Jeu) Slags Spil, beſtaaende af en Tønde, hvis øverſte Bund er gjennemboret med Huller, hvorigjennem man ſøger at kaſte ſmaa runde Skiver.

Tonneler, *v. a.* (Ch.) fange Agerhøns med Garn (tonnelle).

Tonnelet, *m.* Dunk, lille Tønde; Nederdelen paa en romerſk Kjole i Form af et Fiſterbeens Skjørt.

Tonneleur, *m.* (Ch.) Agerhønsfanger.

Tonnelier, ère, *s.* Bødker, Bødkerſke.

Tonnelle, *f.* Løvhytte; romerſk Kjole med udſtaaende Nederdeel; (Ch.) Garn til at fange Agerhøns; (Arch.) fuld Buehvælving.

Tonnellerie, *f.* Bødkerhaandværk; [Bødkerværkſted.

Tonner, *v.n.* og *imp.* tordne; dundre;

fig. ivre imod Roget (contre qc.).

Tonnerre, *m.* Torden; Lyn; *fig.* Tordenſtemme; (Arm.) det Sted af et Gevær, hvor Ladningen ligger, Kammerenden; coup de –, Tordenſtrald; *fig.* uventet, nedſlaaende Begivenhed; *prov.* toutes les fois qu'il tonne, le – ne tombe pas, Trudſlen gaaer ikke altid i Opfyldelſe. [ſallede Muslinger.

Tonnes, *f. pl.* (H. n.) Slags een-

Tonsure, *f.* Tonſur, Hovedhaarets Afragning; Kronragning; prendre la –, indtræde i den geiſtlige Stand; docteur à simple –, Lærd, hvis Kundſkab ikke ſtikker dybt.

Tonsille, *f.* ſ. amygdale.

Tonsuré, *m.* En, ſom har erholdt Tonſuren. [meddele Tonſuren.

Tonsurer, *v. a.* rage Hovedhaaret,

Tonte, *f.* Faareklipning; Tid, da ſamme foretages; den afklippede Uld.

Tontine, *f.* Tontine, Livrenteſelſkab med ſtigende Rente for den længſt Levende. [i en Tontine.

Tontinier, ère, *s.* En, ſom har Deel

Tontisse, *a.* beklædt med Uldfnok af Klade, ſom overſkæres; papier – (papier en tonture de laine), Betrækpapir, overtrukket med Uldfnok af forſkjellige Farver; *s. f.* Tapet af Uldfnok.

Tonture, *f.* Klipning; Overſkæring; Overſkæreruld; (Jard.) afſkaarne Grene og Blade; (Mar.) Spring, Runding af Barkholterne omkring Skibets Sider.

Tonturer, *v. a.* (Mar.) give et Fartøi Spring under Bygningen.

Topaze, *f.* Topas, en koſtbar Steen.

Tôpe, *int.* (Jeu) velan! top! det er jeg enig med Dem i!

Tôper, *v. n.* (Jeu) holde Indſatſen; *fig.* antage et Tilbud el. Forſlag.

Tophus (s udt.), *m.* (Méd.) hudagtig Beenſvulſt.

Topinambour, *m.* (Bot.) Jordpære.

Topique, *a.* (Méd.) i Udtr. remède –, udvortes Lægemiddel, ſom anbringes paa ſelve det lidende Sted; *s. m.* et ſaadant udvortes Middel; *m. pl.* almindelige Sætninger, Beviiskilder.

Topographe, *m.* Stedbeſkriver, Topograf. [velſe af et færeget Sted.

Topographie, *f.* detailleret Beſkri-

Topographique, *a.* henhørende til Stedbeſkrivelſen, topografiſk.

Toque, *f.* ſmalſkygget Filthat overtrukken med Fløiel el. Taft.

Toquer, *v. a.* røre, ſlaae (v.); *prov.* qui toque l'un, toque l'autre, hvo der fornærmer den Ene, fornærmer ogſ. den Anden; *v. n.* (Impr.) afløſe en Sætter.

Toquerie, *f.* Ildſted i en Smedie;

Toquet, *m.* Børnehue; Slags Hue for Landsby-Fruentimmer.

Toqueux, *m.* Slags Ovnrage.

Toraille, *f.* (H. n.) Slags raa Koral.

Toral, *m.* Grændſeſkiel mellem tvende Agre.

Torche, *f.* Fakkel; Klud til at aftørre Penſler; Bundt Metaltraad; Sadel til et Æſel.

Torche-cul, *m.* Viſk, ſom bruges paa et Locum; *fig.* en foragtelig Ting; *pop. pl.* des torche-cul. [des torche-ſer.

Torche-ſer, *m.* (Fond.) Viſk; *pl.*

Torche-nez, *m.* (Man.) Brems til Heſtens Næſe; *pl.* des torche-nez.

Torche-pinceau, *m.* (Peint.) Penſelviſker; *pl.* des torche-pinceau.

Torche-pot, *m.* (H. n.) Sortſpætte; *pl.* des torche-pot.

Torcher, *v. a.* aftørre, viſke, ſkure (*pop.*); *fig.* og *pop.* arbeide i Haſt og flet; prygle; (Maç.) udrappe med Kalk, kline; *prov.* og *pop.* il n'a que s'en – le bec, det kan han ſkyde en hvid Pind efter; cela est mal –é (–é à la diable), det er gjort plumpt.

Torchère, *f.* Begkrands paa Enden af en Stang; Slags Candelaber el. høi Armſtage.

Torchette, *f.* ſnoet Vidiebaand omkring en Bærekurv; (Forg.) Baand til at formindſke Rørets Diameter paa Blæſebælgen. [med.

Torchis, *m.* Leer til at kline Vægge

Torchon, *m.* Viſteklud, Karklud; *pop.* ſmudſigt Fruentimmer; *prov.* le – brûle entre eux, de leve i Uenighed.

Torciner, *v. a.* (Verr.) ſnoe Glas medens det er varmt. [Skovfugl.

Torcol, *m.* (H. n.) Vendehals, en

Tordage, *m.* Silketvinden.

Tordeur, se, *s.* En, ſom tvinder Uld el. Silke. [Slags Phalæne.

Tordeuse, *f.* (H. n.) Bladvikler,

Tordoir, *m.* Tvindemaſkine.

Tordre, *v. a.* tvinde; omdreie, vinde; fordreie; – le cou à un poulet, dreie Halſen om paa en Kylling for at den kan døe; – la bouche, vrænge Munden; *fig.* – q., trænge ind paa En,

tvinge En til at tale; – le sens d'un passage, fordreie Meningen af et Sted; *fa.* ne faire que – et avaler, spise graadigen.

Tore, *m.* (Arch.) rund Kant om Foden af en Søile el. om Enden af et Søileskaft; Ring om Enden af en Kanon; (Bot.) cylindrisk Frugtbund.

Toréador, *m.* s. tauréador.

Tormentille, *f.* (Bot.) Tormentil, Slags Potentil.

Torminal, e, cl. tormineux, se, *a.* (Méd.) foraarsagende Skjæren i Underlivet, Blodgang o. desl.; *pl. m.* -naux.

Toron, *m.* Streng, hvoraf Toug forfærdiges; (Arch.) stor rund Kant paa en lige Overflade.

Torpeur, *f.* Bedøvelse, Følesløshed; *fig.* Dosighed, Dvasthed, Sløvhed.

Torpille, *f.* (H.n.) Krampefisk.

Torque, *f.* (Blas.) rund, sammenslynget Sirat paa en Hjelm; (Anc.) Halsring til Udmærkelsestegn for en romersk Soldat, der havde nedlagt sin Modstander; *pl.* (Ép.) ringformigt Bundt Messingtraad.

Torquer, *v. a.* spinde Tobak.

Torquet, *m.* bruges kun i Udtr. donner le – à q., bedrage En, sætte En en Vornæse; donner dans le –, løbe i Fælden, lade sig føre bag Lyset; *v.*

Torquette, *f.* Knippe Saltvandsfisk; *fig.* Kurv med Vildt; *pl.* -s de tabac, sammenrullede Tobaksblade.

Torqueur, *m.* Tobakspinder.

Torréfaction, *f.* (Did.) Tørring over Ilden, Ristен.

Torréfier, *v. a.* (Did.) tørre over [Ilden, riste.

Torrent, *m.* Bjergstrøm, Regnstrøm; Strøm; *fig.* stor Mængde; un – d'injures, en Strøm el. Overflødighed af Skjældsord; suivre le –, følge Strømmen.

Torrentueux, se, *a.* voldsom, hæftig som en rivende Strøm; *p. u.*

Torride, *a.* brændende heed; le zône –, det hede Jordstrøg.

Tors, e (*pop.* torte), *a.* tvunden; ombreiet; fordreiet; de la soie -e, tvunden Silke; des jambes -es (tortes), skjæve Been; *fig.* og *fa.* un cou –, en Heldøre, en Hykler.

Torsade, *f.* (Pass.) Spiralfryndse; snoet Guld- el. Sølv-Fryndse til Epauletter.

Torse, *m.* (Sculp.) Kroppen af en sønderbrudt Billedstøtte; Torso; Kroppen paa en fuldstændig Billedstøtte el. paa et levende Menneske; Redskab, hvormed et Søileskaft dreies spiralformigt; *f.* (Tourn.) snoet Arbeide; spiralformigt dreiet Træ.

Torser, *v. a.* dreie et Søileskaft spiralformigt, anbringe Snoninger om samme.

Torsion, *f.* (Did.) Snoning, Fordreining; (An.) Fordreining af Been efter Længden. [snoe el. stramme Skind.

Torsoir, *m.* Felbereder-stok til at

Tort, *m.* Uret; Fortred; Skade; avoir –, have Uret; faire – à q., tilføie En Uret; mettre q. dans son –, bevise En, at han har Uret; cela m'a fait grand –, det har gjort mig stor Skade; à –, *loc. ad.* med Urette; à – et à travers, *loc. ad.* uden Eftertanke; parler à – et à travers, tale hen i Veiret, op ad Væggene og ned ad Stolperne; à – et à droit, *loc. ad.* uden at undersøge om det er Ret el. ikke; à – ou à raison, *loc. ad.* med el. uden gyldig Grund.

Torte, *a. f.* s. tors.

Tortelle, *f.* (Bot.) Art Valmue.

Torticolis, *m.* stiv Hals; skjævhalset Person (i d. Betydn. ogs. *a.*); *fig.* og *fa.* Hykler, Skinhellig. [Snak.

Tortillage, *m.* forvirret, forskruet

Tortillant, e, *a.* (Blas.) snoende sig slangeformigt.

Tortille, *f.* lille, snoet Allee el. Slangegang i et Have- el. Skovanlæg (almindeligere: tortillère).

Tortillement, *m.* Snoning, Dreining; *fig.* Omsvøb, Omvei, Udflugt.

Tortiller, *v. a.* snoe, dreie; *fig.* og *fa.* bruge Omsvøb, søge Udflugter (i d. Betydn. ogs. *v. n.*); *fa.* og *plais.* – des hanches, vrikke med Hofterne.

Tortillère, *f.* s. s. tortille.

Tortillis, *m.* slynget el. snoet Sirat.

Tortillon, *m.* sammenrullet Tøi; Krands til at bære Noget paa Hovedet; flettet krandsformig Haarfrisur hos Bønderpiger; nylig ankommen Landsbypige; *v.*

Tortionnaire, *a.* (Pal.) voldsom, uretfærdig; ubillig (om Fængsling og Beslaglæggelse).

Tortionner, *v. a.* fordreie en Text

el. et Sted hos en Forfatter; *p. u.*

Tortis, *m.* Bundt sammentvundne Traade; Blomsterkrands (*v.*); (Blas.) Perlesnor om en Baronkrone.

Tortoir, *m.* kort, tyk Stok, hvormed et Toug, hvori Noget fastholdes paa en Vogn, snøres tæt til (ogs. garrot).

Tortu, e, *a.* krum, forvoxet, skjæv; *fig.* og *fa.* forkeert; ce chemin est tout –, denne Vei løber ganske krumt, gaaer ud og ind; raisonnement –, forkeert Dom.

Tortue, *f.* (H. n.) Skildpadde; (Anc.) Stormtag hos Romerne, Skjoldtog; *fa.* marcher à pas de –, krybe langsomt frem ad.

Tortuer, *v. a.* krumme, bøie.

Tortueusement, *ad.* krumt, skjævt; *fig.* ad Omveie, ved Omsvøb.

Tortueux, se, *a.* krum, bugtet, snoet; *fig.* fuld af Omsvøb; forstilt; une conduite tortueuse, en snedig, listig Adfærd; des voies –ses, Omveie.

Tortuosité, *f.* Krumning; *fig.* Snedighed.

Torture, *f.* Piinsel; Pinebænk; *fig.* Anstrængelse; Marter, Qval, Uro; mettre à la –, lægge paa Pinebænken; *fig.* mettre son esprit à la –, bryde sit Hoved, anstrænge sig til det Yderste; être à la –, være i en piinlig Stilling.

Torturer, *v. a.* lægge paa Pinebænken; pine, martre; *fig.* fordreie; – un texte, forklare en Text paa en tvungen Maade, indtvinge en Mening i samme; – le sens d'un mot, fordreie Meningen af et Ord.

Toruleux, se, *a.* (Bot.) afvexlende bugtet og sammentrykt.

Tory, *m.* Tilhænger af det aristocratiske Parti i Engelland (modsv. whig), Tory.

Toscan, e, *a.* tostansk; (Arch.) l'ordre –, den simpleste af de fem Søileordener (ogs. ordre rustique).

Tost, toster, s. toast, toaster.

Tôt, *ad.* strax, hurtigt; tidligt; il faut mourir – ou tard, man skal døe engang tidligt el. sildigt; plus –, tidligere; plutôt, hellere.

Total, e, *a.* heel, fuldstændig; *m.* det Hele, Hovedsummen; au –, en –, i det Hele taget; somme –e, Alt i Alt; *pl. m.* –taux.

Totalement, *ad.* ganske, aldeles. [*p. u.*

Totaliser, *v. a.* danne en Hovedsum; Totalité, *f.* det Hele, den hele Sum.

Toton, *m.* Tærning med Bogstaver, hvoraf Bogstavet T (totum) vinder den hele Indsats.

Touage, *m.* (Mar.) Bureren, Barpen (touée).

Touaille, *f.* Haandklæde, fastgjort til en Valise ved Siden af Bagsædet.

Touc, *m.* s. toug.

Toucan, *m.* (H. n.) Tukan, Peberfugl; (Astr.) sydligt Stjernebillede.

Touchant, *pp.* angaaende, i Anledning af.

Touchant, e, *a.* rørende; (Géo.) point –, Berøringspunkt (nu: point de tangence, de contact).

Touchau, *m.* Proberenaal, hvormed Guld el. Sølv prøves paa Prøvestenen (alm. kun i *pl.*).

Touche', *f.* Tangent paa et Orgel el. Fortepiano; Streg paa Halsen af en Guitar; Gulds el. Sølvs Strygning paa Proberestenen; Berøring, Slag; Pegepind; Krogpinden i Skravnæsespil; Drift fede Dyre; Penselstrøg; (Impr.) Formernes Bestrygning med Sværte; *fig.* Skrivemaade; Kritik, Jrettesættelse; Stød, Tab, Uheld; l'adversité est la pierre de – des vrais amis, Modgang er Prøvestenen paa de sande Venner; donner une – à q., give En et Slag; craindre la –, frygte Dadel, Kritik; il a reçu une rude – dans son commerce, han har lidt et haardt Stød i sin Handel; on reconnait la – de cet auteur, man gjenkjender denne Forfatters Skrivemaade.

Touché, e, *p.* og *a.* berørt; rørt, bevæget; tableau bien –, vel udført Maleri; jouer au gage –, lege Panteleg; dame –e, dame jouée, den Brikke, man har rørt ved, maa flyttes.

Toucher, *v. a.* berøre, føle paa; være nær ved, støde op til; slaae med en Pidsk, drive foran sig; modtage, hæve (om en Sum Penge); spille paa Instrumenter med Tangenter (nu hellere: jouer); *fig.* omtale leilighedsviis; angaae; røre, bevæge; udtrykke, tolke; prøve med Proberestenen; (Impr.) bestryge Formen med Sværte; ... *v. n.* røre ved; naae op til; være nær ved (om Tiden); tage Noget af en Ting; gjøre Forandring i; tage Deel i; være beslægtet med; .... *v. pr.* slaae hinanden; berøre hinanden; støde sam-

men; .... ma maison touche la sienne, mit Huus støder op til hans; il m'a -é dans la main, han har givet mig Haanden (til Tegn paa Forlig, Venskab el. Slutning af en Handel); touchez là! der er min Haand! il a -é ses appointements, han har hævet sin Løn; il a -é ce point-là, han har berørt, omtalt dette Sted; ce poète touche bien les passions, denne Digter skildrer godt Lidenskaberne; cela ne me touche pas, det angaaer mig ikke; cette nouvelle l'a fort -é, denne Efterretning har rørt ham meget; ne touchons pas cette corde-là, lader os ikke berøre den Streng, ikke tale om den Materie; faire - une ch. au doigt et à l'œil, gjøre en Ting sienfynlig, klar og anskuelig; ... il ne touche pas des pieds à terre, han løber el. vandser let; cette affaire ne touchera pas à terre, denne Sag løber af uden Vanskeligheder; il n'a pas l'air d'y -, han er snild og forstilt, man mærker ikke det Mindste af hvad han har i Sinde; il touche au plancher de la tête, han naaer med Hovedet op til Loftet; il touche à sa fin, han nærmer sig sit Endeligt; je ne toucherai pas à cet argent, jeg rører ikke disse Penge; il n'ose - à la religion, han vover ikke at forandre Noget i Religionen; - de près à q., være nær beslægtet med En; *prov.* les extrêmes se touchent, Yderlighederne støde sammen, mødes.

Toucher, *m.* Følelse, Følen; Maade at spille Fortepiano el. Guitar paa, Foredrag.

Toucheur, *m.* (Min.) den, som leder Hesten, der trækker Maskineriet i Bjergværker.

Tou-coi, *m.* (Ch.) Jagtraab for at bringe Jagthunden til Tavshed medens den opspører.

Toue, *f.* (Mar.) Baad, som tjener til Trækkebro.

Touée, *f.* (Mar.) Buxering, Varpning; et Ankertougs Længde paa 120 Favne; Varp.

Touer, *v. a.* (Mar.) buxere, varpe.

Toueux, *m.* (Mar.) En, som buxerer el. varper.

Touffe, *f.* Buft; Duft; Bundt; lille, tætstaaende Hob; une - d'arbres, en lille Plet Træer.

Touffer, *v. a.* danne en Buft el. Duft.

Touffeur, *f.* qvalm Luft el. Udbunstning ved Indtrædelsen paa et Sted, hvor der er meget varmt; *p. u.*

Touffu, e, *a.* busket; tyk; løvrig.

Toug, *m.* Stang med en Hestehale, der bæres som en Fane foran Viziret el. Paschaer (ogs. toue).

Toujours, *ad.* altid, stedse, endnu bestandigt, uden Ophør; i ethvert Tilfælde; som oftest; imidlertid; ikke desmindre; i det mindste; pour -, for bestandig, for evig; je vais sortir, travaillez -, jeg gaaer strax ud, arbeid imidlertid; si je n'ai pas réussi, - ai-je fait mon devoir, hvis det ikke er lykkedes mig, saa har jeg dog i det mindste gjort min Pligt; *prov.* toujours va, qui danse, den, som gjør sit Bedste, kommer altid frem.

Toulet, *m.* (Mar.) Aaretol.

Touletière, *f.* (Mar.) Træ, hvori Aaretollene sidde, el. hvorpaa Aarerne hvile.

Tousain, e, *a.* som er fra Toulouse.

Tousain, e, *s.* Indvaaner i Toulouse.

Toupe, *f.* Haarbusk; *p. u.*

Toupet, *m.* lille Busk; Busk Haar i Panden; se prendre au -, komme i Totterne paa hinanden; *fig.* og *fa.* avoir du -, besidde Dristighed, Ustammethed; son - va lui prendre, han kommer snart i Harnisk.

Toupie, *f.* Top at lege med; *fa.* Gadeskjøge; - d'Allemagne, huul Top, som tuder i det den snurrer rundt; (Astr.) Instrument til at observere Horizonten til Søes, uagtet Skibets Slingren; (H. n.) Topsnekke.

Toupiller, *v. n.* snurre rundt; bruges kun *fig.* i Betydn. af at gaae og komme uden Anledning, vimse frem og tilbage.

Toupillon, *m.* lille Busk.

Toupin, *m.* (Cord.) Rebslagerværktøi, hvormed Traadene samles.

Touque, *f.* (Mar.) Fartøi til Sildefangst.

Tour, *m.* Omløb; Omgang; Omkreds, Omfang; Omgangstour; Gang, Lysttour, Spadseretour; Krumning, Sving; Behændighedskunst; Puds, Streg; Vending; Maade at udtrykke sig paa; Dreierbænk; Halsstrimmel, Kravestrimmel; Slags Skab i Klostermuren, hvorigjennem Breve el. Pakker modtages el. bortsendes; il a fait le - du monde, han har gjort en Reise omkring Verden; faire le - de la

ville, gaae rundt om Byen; faire un – de jardin, gaae Haven rundt; faire un – dans le jardin, gjøre en Spadseretour i Haven; faire son –, reise paa sin Profession; cette rivière a beaucoup de –s et de détours, denne Flod gjør mange Bugter og Svingninger; un – de passe-passe, en Taskenspillerkunst; il lui a joué un –, d'un –, han har spillet ham et Puds; un – de maître Gonin, en listig, snedig Streg; d'ici là il n'y a qu'un – de roue, der er kun en kort Afstand herfra og dertil; aller à – de roue, kjøre meget langsomt; il a le – d'esprit agréable, hans Aand har et behageligt Sving, han forstaaer at give en Sag en net Vending; cette affaire prend un bon –, denne Sag tager en god Vending; cela est fait au –, det er som om det var dreiet, ganske udmærket gjort; donner un soufflet à – de bras, give et Drefigen af alle Kræfter; en un – de main, i en Haandevending, i et Øieblik; – de force, Kraftstykke; – de lit, Sengeomhæng; – de faveur, et Stykkes Opførelse før dets Tour; – du bâton, hemmelig, utilladelig Sportel af et Embede; – de reins, en Fordreining af Hoften; *fig.* og *fa.* donner un – de reins à q., tilføie En Skade, bringe Ens Forehavende til at strande; (Jur.) – du chat, en halv Fods Mellemrum mellem en Smedie og et Nabohuus; – de la souris, to el. tre Tommers Mellemrum mellem en Latrine og en Muur; – de l'échelle, Ret til at sætte en Stige ind paa Naboens Grund (ved Istandsættelser); –à–, *loc.ad.* stiftevis.

Tour, *f.* Taarn; – de Babel, Sted, fuldt af Forvirring, hvor den Ene ikke forstaaer den Anden; – à feu, Fyrtaarn; *fa.* c'est une – que cet homme, dette Menneske er saa tykt som en Tønde (et Taarn).

Touraille, *f.* (Brass.) Bygning, hvori der tørres Korn; rebrouiller la –, omrøre og kaste Kornet, som skal tørres.

Touraillon, *m.* Maltspire.

Tourangeau, elle, *s.* og *a.* Indvaaner i Tours og sammes Omegn.

Tourangelle, *f.* tyndt Sars fra Omegnen af Orleans.

Tourbe, *f.* Tørv; blandet Folke-

Tourber, *v. n.* stære Tørv.

Tourbeux, se, *a.* indeholdende Tørv; terre –se, Tørvefjord.

Tourbier, *m.* Tørvestærer; Tørvemand, En, som kjører med Tørv, Tørvehandler.

Tourbière, *f.* Tørvemose.

Tourbillon, *m.* Hvirvelvind; Malstrøm (– d'eau); *fig.* Verdens Tummel; être dans le –, leve i Fornøielsernes el. Forretningernes Hvirvel.

Tourbillonnant, e, *a.* hvirvlende.

Tourbillonnement, *m.* Omdreining i en Hvirvel.

Tourbillonner, *v. n.* dreie sig i en Hvirvel, hvirvle.

Tourd, *m.* (H.n.) Slags brystbugfinnet Fisk.

Tourde, *f.* (H.n.) Slags Drossel.

Tourdelle, *f.* (H. n.) lille Drossel.

Tourdille, *a.* kun i Udtr. gris –, graa som en Drossel (om Heste).

Tourelle, *f.* lille Taarn; Række fremstaaende, søileformige Orgelpiber.

Tourellé, e, *a.* (Blas.) besat med Taarn.

Tourer, *v. a.* (Pât.) lægge Deig flere Gange sammen og derefter rulle den.

Touret, *m.* lille Hjul, som omdreies af et større; Slags stor Teen til at vinde Silke paa; Spinderok; Ring paa en Bismer; Krog til Skumkjæden paa et Bidsel; (Mar.) Kastevinde ved Redskabsgeriet (tour à biton); Skibsmandsrulle el. Viste; Aaretol.

Tourie, *f.* Slags stor Leerdunk, [omviklet med Straa.

Tourière, *s.* og *a. f.* sœur –, Portnerske i et Nonnekloster, som besørger Nonnernes Ærinder; mère –, Nonne, som modtager indenfor hvad der udenfra bringes gjennem Muurskabet (tour) til Nonnerne.

Tourillon, *m.* Tap.

Touriste, *m.* engelsk Reisende, som foretager en lærerig Reise el. Vandring.

Tourlourou el. turluru, *m.* (H. n.) lille, amerikansk Landkrabe; *pop.* ung, snu Soldat.

Tourmaline, *f.* Steenart, der, naar den ophedes, bliver electrisk og tiltrækker fine Legemer, Slags Skjørl.

Tourment, *m.* legemlig Pine, Marter; *fig.* Kummer, Brydsel, Qval.

Tourmentant, e, *a.* pinende, martrende; *fig.* ængstende, kvælende.

Tourmente, *f.* Søstorm; Uveir, Orkan; *fig.* politisk Urolighed i en Stat.

Tourmenter, *v. a.* pine, martre; *fig.* plage, foraarsage Bekymring;

staver, Ærestitel; Besiddelse af et Embede; Bevilling, Diplom; Adkomstbrev; Adkomst, Krav paa Noget; Myntfod; le faux – d'un livre, Smudstitelen paa en Bog; – courant, Columnetitel; faire voir ses –s, fremvise sine Adkomstbreve; à quel – demande-t-il cette place? hvad Krav har han paa denne Post? à juste –, med god Grund, med Rette; il a bien des –s à mon amitié, han har stort Krav paa mit Venskab; de l'argent à bas –, slet lødigt Sølv; à – de, *loc.ad.* i Egenskab af, under Paaskud af, som; à – de parent, som Slægtning; à – d'office, paa Embedsvegne; à – de don, som Gave; en – d'office, *loc.ad.* almindeligt bekjendt, i høi Grad; c'est un fripon en – d'office, det er en udlært, almindelig bekjendt Gavtyv.

Titré, e, *p.* som har en Titel, betitlet.

Titre-planche, *m.* Kobbertitel, stukket Titelblad.

Titrer, *v. a.* meddele en Titel, bemyndige.

Titrier, *m.* Munk, som opbevarede gamle Documenter og Adkomstbreve; En, som forfærdiger falske Documenter; *p. u.*

Titubation, *f.* Vaklen; bruges kun i Astron. om Jordaxens Nutation.

Titulaire, *a.* som bærer Titel af Noget; henhørende til Titelen; écriture –, Titularskrift; *s.* Titelhaver; Besidder af et Embede.

Toast (udt. tost), *m.* Indbydelse til at drikke en Skaal.

Toaster (udt og skrives ogs. toster), *v.a.* og *n.* foreslaae en Skaal; drikke en Skaal, ledsaget af et Ønske.

Toc (c udt.), *m.* Toccateglispil.

Tocane, *f.* ny Vin af de første Draaber af Druerne, før de perses.

Tocsin, *m.* stærk Ringning med en Klokke i Tilfælde af Ildebrand, Fjendens Næremlse o. desl.; Stormklokke; Oprørstale, Oprørsskrift; *fig.* sonner le –, udbrede Skræk; oprøre Mængden; sonner le – sur q., ophidse Mængden imod En.

Toddi, *m.* Liqueur af Palmesaft.

Toge, *f.* (Ant.) Toga, lang Overkjole hos Romerne i Fredstid.

Toi, *pr. pers. disj.* Du; Dig; *pr. pers. conj.* (efter et Imperr.) Dig.

Toile, *f.* Lærred, Bomuldstøi; Forhæng for en Skueplads, Dækket; Telt; *pl.* Slags Garn til at fange Vildsvin og Daadyr; Forhæng i Boldspil; – crue, ublegget Lærred; – à voile, Seildug; – à sac, Sækkelærred, – d'emballage, Paklærred; – à chapeaux, Glandslærred; – cirée, Bordug; – d'araignée, Edderkopsspind; c'est la – de Pénélope, det er en Sag, der ingen Ende er paa; lever la –, lade Dækket gaae op; baisser la –, lade Dækket gaae ned; il a trop de caquet, il n'aura pas ma –, han snakker altfor meget, han faaer ikke min Sag; l'armée est sous la –, Armeen ligger i Leir (*v.*); aller se mettre dans les –s, gaae til Sengs.

Toilé, *m.* Grund i Kniplinger.

Toilerie, *f.* Lærredsvare; Barksted, hvori der forfærdiges Lærreder; Sted, hvorfra samme udsælges.

Toilette, *f.* Natborddug til at brede over et Bord, som indeholder hvad der hører til Paaklædningen; Natbord, Pyntebord for en Dame; Alt, hvad der hører til pynten; Paaklædning; Lærred til at svøbe Tøi ind i; dessus de –, Toilettæppe; cabinet de –, Paaklædningsværelse; pilier de –, Damenar, som stadig opvarter Damerne ved deres Toilet (*v.*); vendre el. revendre à la –, sælge Pynt; plier la –, bære Ens Klædningsstykker bort (især om en tyvagtig Tjener).

Toilier, ère, *s.* Lærredsvæver, –ske; Lærredshandler, –ske.

Toise, *f.* Favnemaal; Favnelængde; – carrée, Qvadratfavn; – cube, Kubikfavn; – courante, Favn i Længden af hvad der ansees at have samme Høide el. Brede; *prov.* mesurer les autres à sa –, dømme Andre efter sig selv; on ne mesure pas les hommes à la –, man skal ikke bedømme Menneskene efter deres Høide; Fortjenester rette sig ikke efter Størrelsen.

Toisé, *m.* Opmaaling i Favn; (Math.) Kunst at opmaale Legemer og Flader.

Toisé, e, *p.* og *a.* opmaalt; *fig.* cette affaire est –e, den Sag er afgjort (i slet Forst.); c'est un homme –, det er en Mand, som er vel bekjendt (i slet Forst.).

Toiser, *v. a.* maale med Favn; maale i Alm.; *fig.* og *fa.* – q., betragte En fra Top til Taa, haanligt.

Toiseur, *m.* Favnemaaler; Udmaaler.

Toison, *f.* et Faars Uld; sammes afklippede Uld; la – d'or, det gyldne Vlies (cgf. blot la –), en Ridderorden; (Tann.) plier une peau en –, lægge et Skind sammen i Qvadrat, saa at de lige Yderdele falde sammen.

Toit, *m.* Tag; *fig.* Huus, Bolig; habiter sous le même –, bor i samme Huus; *fig.* publier qc. sous les –s, tale offentligt om en Ting; dire une ch. sur les –s, udsprede Noget allevegne; servir q. sur les deux –s, forskaffe En al mulig Leilighed til at naae sit Maal; – à cochons, Svinesti; *fig.* smudsigt Værelse.

Toiture, *f.* Forfærdigelse af et Tag; [Tagværk.

Tokai, *m.* Tokaiervin.

Tôle, *f.* Jernblik.

Tolérable, *a.* taalelig, som kan udholdes; *fig.* middelmaadig.

Tolérablement, *ad.* taaleligen; mid- [delmaadigen.

Tolérance, *f.* Overbærelse; Tolerance; (Mon.) den tilladte Metaltilsætning ved Myntning (remède); *pl.* Bestemmelser for Størrelsen af Vaaben.

Tolérant, e, *a.* tolerant i Religionssager; overbærende.

Tolérantisme, *m.* [rance.

Tolérantiste, *m.* overdreven Tolerance; Tilhænger af den overdrevne Tolerance.

Tolérer, *v. a.* taale, fordrage; bære over med Misbrug; finde sig i, udstaae.

Tollé, *int.* i Udtr. crier – sur q., raabe Hævn over En.

Tomaison, *f.* (Impr.) Angivelse paa hvert trykte Ark af den Deel, hvortil det hører.

Toman, *m.* persisk Mynt el. Regnings- [sort, henved 15 Rbdlr.

Tomate, *f.* (Bot.) Tomat, Kjærlighedsæble (pomme d'amour).

Tombac (c udt.), *m.* Tombak, Blanding af Kobber og Zink.

Tombal, e, *a.* bedækkende en Grav; *pl. m.* –baux; *inus.*

Tombe, *f.* Liigsteen, Gravsteen; Grav; *poé.* descendre dans la –, døe.

Tombeau, *m.* Gravminde, Gravmæle; Gravsted; Grav; *fig.* Død; Undergang; fidèle jusqu'au –, tro indtil Døden; *fig.* mettre el. mener q. au –, bringe En i Graven; tirer q. du –, redde Ens Liv; fouiller dans le – de q., søge at sige ondt om En efter hans Død; (Man.) aller à – ouvert, ride paa en halsbrækkende Maade.

Tombée, *f.* en Vægtskaals Helden til den ene Side; ellers kun i Udtr. à la – de la nuit, ved Nattens Anbrud, da Natten falder paa.

Tombelier, *m.* Kudsk, som kjører en Skarnagervogn el. stor Karre.

Tomber, *v. n.* falde; tilfalde; ophøre; falde af, falde ned, hænge ned; *fig.* tabe i Anseelse; falde igiennem; svækkes; udarte; synde; forgaae; – aux pieds de q., falde til Fode for En; *fig.* – sur ses pieds, rede sig lykkeligt ud af en farlig Stilling; – de son haut, blive meget forbauset; les bras me tombent, jeg forstummer af Forbauselse; il est tombé les quatre fers en l'air, han er falden baglænds; *fig.* han er bleven ganske forbauset; – des nues, blive i høieste Grad forundret; laisser – ses paroles, tale skjødesløst; il est bien –é, han er kommen godt an, Hændelsen har været ham god; cela lui est –é en partage, det er faldet i hans Lod; – malade, blive syg; – en défaillance, falde i Afmagt; – en désuétude, gaae af Brug; – dans l'oubli, falde i Forglemmelse; – en pourriture, forraadne; cette mode commence à –, denne Mode begynder at gaae af Brug; ces bruits commencent à –, disse Rygter begynde at tabe sig; la pièce est –ée, Stykket er faldet igiennem; il faut laisser – cela, man maa lade det døe hen, lade som om man ikke bryder sig derom; faire – la conversation sur qc., lede Samtalen hen paa Noget; cela m'est –é dans l'esprit, det er pludselig faldet mig ind; – d'accord avec q., blive enig med En; – dans le sens de q., være af samme Mening som En; cela ne tombe pas sous le sens, det er ikke let at blive klog paa, det er ikke klart; – dans l'affectation, forfalde til Affectation; cela tombe à rien, det opløser sig til Intet; – en ruine, forfalde, forgaae; cela m'est –é sous la main, det er faldet mig hændelsesvis i Haanden; – sur q., styrte sig over En; *fig.* sige En Uartigheder; – sur un mets, kaste sig graadigen over en Ret; – sur qc., finde Noget af en Hændelse; *prov.* quand la poire est mûre, il faut qu'elle tombe, naar Sagen er kommen til et vist Punkt,

maa den briſte, maa den faae en Ende; ce mot n'est pas –é à terre, dette Ord er ikke blevet ubemærket; – de fièvre en chaud mal, falde fra Aften i Ilden.

Tombereau, *m.* Skarnagervogn, ſtor Karre; ſammes Indhold; Snare til at fange Fugle i paa Sneen.

Tomberelle, *f.* Garn til at fange Agerhøns.

Tome, *m.* Bind af et Værk; faire le second – de q., ligne En, ſlægte En paa (i ſlet Forſt.).

Tomelline, *a.* i Udtr. matière –, en af de Beſtanddele, ſom give Blodet Farve.

Tomenteux, se, *a.* (Bot.) beklædt med korte, filtede Haar.

Tomer, *v.a.* dele et Værk i Tomer [el. Bind.

Tomotocie, *f.* (Chir.) Keiſerſnit.

Ton, *a. poss. m.* din, dit; i Hunkj. hedder det ta, og i Fleert. for begge Kj. tes; foran et Ord af Hunkjønnet, ſom begynder med en Vokal el. et ſtumt h, bruges det iſtedetfor ta: ton épée, din Kaarde.

Ton, *m.* Tone, Klang; Roſt; Maade at udtrykke ſig paa; Maneer, Væſen; Stil, Skrivemaade; (Mus.) Tone-art, Melodi; (Pein.) Farvetone, den fremherſtende Colorit; (Méd.) Spænding, Kraft; ... – aigre, ſkarp Tone; – doux, blød Tone; bon –, god Tone, velopdragne Folks Væſen; parler d'un – de maître, tale i en bydende Tone; changer de –, tale i en anden Tone; faire chanter q. sur un autre –, bringe En til at tale i en anden Tone, at antage andre Maneerer; le prendre avec q. sur un – de fierté, opføre ſig mod En paa en ſtolt Maade; prendre des –s, antage en vigtig Mine; parler à q. du bon –, tale til En paa den rette Maade for at overtale ham; être sur un – badin, være ſtemt i en ſpøgende Tone; se mettre au – de q., ſøge at antage Ens Anſkuelſe, at lempe ſig efter Ens Smag; sa maison est montée sur ce – là, hans Huus er indrettet paa en ſaadan Fod; donner le – à la conversation, angive Tonen for Samtalen.

Tondage, *m.* Klædes Overſkæring.

Tondaille, *f.* afklippet Faareuld.

Tondaison, *f.* Faareklipning.

Tondeur, se, *s.* Faareklipper; Overſkærer af Klæde; En, ſom beſkærer Pukker.

Tondeuse, *f.* Maſkine til at overſkære Klæde; ſ. tondeur.

Tondre, *v. a.* klippe; beklippe; overſkære; afgnave; les brebis ont tondu entièrement ce pré, Faarene have ganſke afgnavet denne Eng; *fig.* og *fa.* – la brebis de trop près, paalægge Folket altfor tunge Afgifter; se laisser – la laine sur le dos, taale altfor taalmodigen Udſugelſer; il tondrait sur un œuf, han kniber (ſparer) i de allermindſte Ting.

Tondu, e, *p.* og *a.* klippet; raget; *fig.* il a été – (sur le peigne), han er ſtrandet i ſine Planer, han er gaaet til Grunde (*v.*); *prov.* à brebis –e Dieu mesure le vent, Gud paalægger Ingen ſtørre Byrder end han kan bære.

Tonicité, *f.* Spændekraft.

Tonilière, *f.* (Pê.) Slags Fiſkeſtang med Garn til at ſamle Muslinger.

Tonique, *a.* ſpændende; oplivende; remède –, el. *s. m.* ſtyrkende Middel; (Mus.) note –, el. *s. f.* la –, Grundtonen.

Tonlieu, *m.* Stadepenge.

Tonnage, *m.* et Skibs Drægtighed; droit de –, Afgift af et Fartøi i Forhold til dets Drægtighed.

Tonnant, e, *a.* tordnende.

Tonne, *f.* Tønde; (Mar.) Tønde, ſom tjener til Mærke; – d'or, Tønde Guld, 100,000 Rbdlr.; cela coûtera des –s d'or, det vil koſte uhyre Summer; épouser des –s d'or, gjøre et rigt Giftermaal.

Tonneau, *m.* Tønde, Fad; *fig.* c'est un –, det er en Fyldebøtte; (Mar.) Skibslæſt paa 20 Centner; (Jeu) Slags Spil, beſtaaende af en Tønde, hvis øverſte Bund er gjennemboret med Huller, hvorigjennem man ſøger at kaſte ſmaa runde Skiver.

Tonneler, *v. a.* (Ch.) fange Agerhøns med Garn (tonnelle).

Tonnelet, *m.* Dunk, lille Tønde; Nederdelen paa en romerſk Kjole i Form af et Fiſkerbeens Skjørt.

Tonneleur, *m.* (Ch.) Agerhønsfanger. [kerſte.

Tonnelier, ère, *s.* Bødker, Bød-

Tonnelle, *f.* Løvhytte; romerſk Kjole med udſtaaende Nederdeel; (Ch.) Garn til at fange Agerhøns; (Arch.) fuld Buehvælving. [Bødkerværkſted.

Tonnellerie, *f.* Bødkerhaandværk;

Tonner, *v. n.* og *imp.* tordne; dundre;

fig. ivre imod Noget (contre qc.).

Tonnerre, *m.* Torden; Lyn; *fig.* Tordenſtemme; (Arm.) det Sted af et Gevær, hvor Ladningen ligger, Kammerenden; coup de –, Tordenſtrald; *fig.* uventet, nedſlaaende Begivenhed; *prov.* toutes les fois qu'il tonne, le – ne tombe pas, Trudſlen gaaer ikke altid i Opfyldelſe.

Tonnes, *f. pl.* (H. n.) Slags een- [ſallede Muslinger.

Tonsure, *f.* Tonſur, Hovedhaarets Afragning; Kronragning; prendre la –, indtræde i den geiſtlige Stand; docteur à simple –, Lærd, hvis Kundſkab ikke ſtikker dybt.

Tonsille, *f.* ſ. amygdale.

Tonsuré, *m.* En, ſom har erholdt Tonſuren. [meddele Tonſuren.

Tonsurer, *v. a.* rage Hovedhaaret,

Tonte, *f.* Faareklipning; Tid, da ſamme foretages; den afklippede Uld.

Tontine, *f.* Tontine, Livrenteſelſkab med ſtigende Rente for den længſt Levende. [i en Tontine.

Tontinier, ère, *s.* En, ſom har Deel

Tontisse, *a.* beklædt med Uldfnok af Klade, ſom overſkæres; papier – (papier en tonture de laine), Betrækpapir, overtrukket med Uldfnok af forſkjellige Farver; *s. f.* Tapet af Uldfnok.

Tonture, *f.* Klipning; Overſkæring; Overſkæreruld; (Jard.) afſkaarne Grene og Blade; (Mar.) Spring, Runding af Barkholterne omkring Skibets Sider.

Tonturer, *v. a.* (Mar.) give et Fartøi Spring under Bygningen.

Topaze, *f.* Topas, en koſtbar Steen.

Tôpe, *int.* (Jeu) velan! top! det er jeg enig med Dem i!

Tôper, *v. n.* (Jeu) holde Indſatſen; *fig.* antage et Tilbud el. Forſlag.

Tophus (s udt.), *m.* (Méd.) hudagtig Beenſvulſt.

Topinambour, *m.* (Bot.) Jordpære.

Topique, *a.* (Méd.) i Udtr. remède –, udvortes Lægemiddel, ſom anbringes paa ſelve det lidende Sted; *s. m.* et ſaadant udvortes Middel; *m. pl.* almindelige Sætninger, Bevisgrunde.

Topographe, *m.* Stedbeſtriver, Topograf. [velſe af et ſæreget Sted.

Topographie, *f.* detailleret Beſtri-

Topographique, *a.* henhørende til Stedbeſtrivelſen, topografiſk.

Toque, *f.* ſmalſkygget Filthat overtrukken med Fløiel el. Taft.

Toquer, *v. a.* røre, ſlaae (*v.*); *prov.* qui toque l'un, toque l'autre, hvo der fornærmer den Ene, fornærmer ogſ. den Anden; *v. n.* (Impr.) afløſe en Sætter.

Toquerie, *f.* Ildſted i en Smedie;

Toquet, *m.* Børnehue; Slags Hue for Landsby-Fruentimmer.

Toqueux, *m.* Slags Ovnrage.

Toraille, *f.* (H. n.) Slags raa Koral.

Toral, *m.* Grændſeſkiel mellem tvende Agre.

Torche, *f.* Fakkel; Klud til at aftørre Penſler; Bundt Metaltraad; Sadel til et Æſel.

Torche-cul, *m.* Viſk, ſom bruges paa et Locum; *fig.* en foragtelig Ting; *pop. pl.* des torche-cul. [des torche-fer.

Torche-fer, *m.* (Fond.) Viſk; *pl.*

Torche-nez, *m.* (Man.) Brems til Heſtens Næſe; *pl.* des torche-nez.

Torche-pinceau, *m.* (Peint.) Penſelviſker; *pl.* des torche-pinceau.

Torche-pot, *m.* (H. n.) Sortſpætte; *pl.* des torche-pot.

Torcher, *v. a.* aftørre, viſke, ſkure (*pop.*); *fig.* og *pop.* arbeide i Haſt og ſlet; prygle; (Maç.) udrappe med Kalk, kline; *prov.* og *pop.* il n'a que s'en – le bec, det kan han ſkyde en hvid Pind efter; cela est mal –é (–é à la diable), det er gjort plumpt.

Torchère, *f.* Begkrands paa Enden af en Stang; Slags Candelaber el. høi Armſtage.

Torchette, *f.* ſnoet Vidiebaand omkring en Bærekurv; (Forg.) Baand til at formindſke Rørets Diameter paa Blæſebælgen. [med.

Torchis, *m.* Leer til at kline Vægge

Torchon, *m.* Viſteklud, Karklud; *pop.* ſmudſigt Fruentimmer; *prov.* le – brûle entre eux, de leve i Uenighed.

Torciner, *v. a.* (Verr.) ſnoe Glas medens det er varmt. [Skovfugl.

Torcol, *m.* (H. n.) Vendehals, en

Tordage, *m.* Silketvinden.

Tordeur, se, *s.* En, ſom tvinder Uld el. Silke. [Slags Phalæne.

Tordeuse, *f.* (H. n.) Bladvikler,

Tordoir, *m.* Tvindemaſkine.

Tordre, *v. a.* tvinde; omdreie, vinde; fordreie; – le cou à un poulet, dreie Halſen om paa en Kylling for at den kan døe; – la bouche, vrænge Munden; *fig.* – q., trænge ind paa En,

twinge En til at tale; – le sens d'un passage, fordreie Meningen af et Sted; *fa.* ne faire que – et avaler, spise graadigen.

Tore, *m.* (Arch.) rund Kant om Foden af en Søile el. om Enden af et Søileskaft; Ring om Enden af en Kanon; (Bot.) cylindrisk Frugtbund.

Toréador, *m.* s. tauréador.

Tormentille, *f.* (Bot.) Tormentil, Slags Potentil.

Torminal, e, cl. tormineux, se, *a.* (Méd.) foraarsagende Skjæren i Underlivet, Blodgang o. desl.; *pl. m.* -naux.

Toron, *m.* Streng, hvoraf Toug forfærdiges; (Arch.) stor rund Kant paa en lige Overflade.

Torpeur, *f.* Bedøvelse, Følesløshed; *fig.* Dosighed, Dvaskhed, Sløvhed.

Torpille, *f.* (H.n.) Krampefisk.

Torque, *f.* (Blas.) rund, sammenslynget Sirat paa en Hjelm; (Anc.) Halsring til Udmærkelsestegn for en romersk Soldat, der havde nedlagt sin Modstander; *pl.* (Ép.) ringformigt Bundt Messingtraad.

Torquer, *v. a.* spinde Tobak.

Torquet, *m.* bruges kun i Udtr. donner le – à q., bedrage En, sætte En en Vognæse; donner dans le –, løbe i Fælden, lade sig føre bag Lyset; *v.*

Torquette, *f.* Knippe Saltvandsfisk; *fig.* Kurv med Vildt; *pl.* -s de tabac, sammenrullede Tobaksblade.

Torqueur, *m.* Tobaksspinder.

Torréfaction, *f.* (Did.) Tørring over Ilden, Ristен. [Ilden, riste.

Torréfier, *v. a.* (Did.) tørre over

Torrent, *m.* Bjergstrøm, Regnstrøm; Strøm; *fig.* stor Mængde; un – d'injures, en Strøm el. Overflødighed af Skjældsord; suivre le –, følge Strømmen.

Torrentueux, se, *a.* voldsom, hæftig som en rivende Strøm; *p. u.*

Torride, *a.* brændende heed; le zône –, det hede Jordstrøg.

Tors, e (*pop.* torte), *a.* tvunden; omdreiet; fordreiet; de la soie -e, tvunden Silke; des jambes -es (tortes), skjæve Been; *fig.* og *fa.* un cou –, en Heldøre, en Hykler.

Torsade, *f.* (Pass.) Spiralfryndse; snoet Guld- el. Sølv-Fryndse til Epauletter.

Torse, *m.* (Sculp.) Kroppen af en sønderbrudt Billedstøtte; Torso; Kroppen paa en fuldstændig Billedstøtte el. paa et levende Menneske; Redskab, hvormed et Søileskaft dreies spiralformigt; *f.* (Tourn.) snoet Arbeide; spiralformigt dreiet Træ.

Torser, *v. a.* dreie et Søileskaft spiralformigt, anbringe Snoninger om samme.

Torsion, *f.* (Did.) Snoning, Fordreining; (An.) Fordreining af Been efter Længden. [snoe el. stramme Skind.

Torsoir, *m.* Felbereder-stok til at

Tort, *m.* Uret; Fortred; Skade; avoir –, have Uret; faire – à q., tilføie En Uret; mettre q. dans son –, bevise En, at han har Uret; cela m'a fait grand –, det har gjort mig stor Skade; à –, *loc. ad.* med Urette; à – et à travers, *loc. ad.* uden Eftertanke; parler à – et à travers, tale hen i Veiret, op ad Væggene og ned ad Stolperne; à – et à droit, *loc. ad.* uden at undersøge om det er Ret el. ikke; à – ou à raison, *loc. ad.* med el. uden gyldig Grund.

Torte, *a. f.* s. tors.

Tortelle, *f.* (Bot.) Art Valmue.

Torticolis, *m.* stiv Hals; skjævhalset Person (i d. Betydn. ogs. *a.*); *fig.* og *fa.* Hykler, Skinhellig. [Snak.

Tortillage, *m.* forvirret, forstruet

Tortillant, e, *a.* (Blas.) snoende sig slangeformigt.

Tortille, *f.* lille, snoet Allee el. Slangegang i et Have- el. Skovanlæg (almindeligere: tortillère).

Tortillement, *m.* Snoning, Dreining; *fig.* Omsvøb, Omvei, Udflugt.

Tortiller, *v. a.* snoe, dreie; *fig.* og *fa.* bruge Omsvøb, søge Udflugter (i d. Betydn. ogs. *v. n.*); *fa.* og *plais.* – des hanches, vrikke med Hofterne.

Tortillère, *f.* s. s. tortille.

Tortillis, *m.* slynget el. snoet Sirat.

Tortillon, *m.* sammenrullet Tøi; Krands til at bære Noget paa Hovedet; flettet krandsformig Haarfrisur hos Bønderpiger; nylig ankommen Landsbypige; *v.*

Tortionnaire, *a.* (Pal.) voldsom, uretfærdig; ubillig (om Fængsling og Beslaglæggelse).

Tortionner, *v. a.* fordreie en Text

l. et Sted hos en Forfatter; *p. u.*

Tortis, *m.* Bundt sammentvundne raade; Blomsterkrands (*v.*); (Blas.) Perlesnor om en Baronkrone.

Tortoir, *m.* kort, tyk Stok, hvormed t Toug, hvori Noget fastholdes paa n Vogn, snøres tæt til (o. sf. garrot).

Tortu, e, *a.* krum, forvoret, skjæv; ig. og *fa.* forkeert; ce chemin est out –, denne Vei løber ganske krumt, aaer ud og ind; raisonnement –, orkeert Dom.

Tortue, *f.* (H. n.) Skildpadde; (Anc.) Stormtag hos Romerne, Skjoldtog; *fa.* marcher à pas de –, rybe langsomt frem ad.

Tortuer, *v. a.* krumme, bøie.

Tortueusement, *ad.* krumt, skjævt; ig. ad Omveie, ved Omsvøb.

Tortueux, se, *a.* krum, bugtet, noet; *fig.* fuld af Omsvøb; forstilt; ne conduite –se, en snedig, listig Adfærd; des voies –ses, Omveie.

Tortuosité, *f.* Krumning; *fig.* Snedighed.

Torture, *f.* Pinsel; Pinebænk; *fig.* Anstrængelse; Marter, Qval, Uro; mettre à la –, lægge paa Pinebænken; ig. mettre son esprit à la –, bryde it Hoved, anstrænge sig til det Yderste; tre à la –, være i en pinlig Stilling.

Torturer, *v. a.* lægge paa Pinebænken; pine, martre; *fig.* fordreie; – un texte, forklare en Text paa en vungen Maade, indtvinge en Mening i samme; – le sens d'un mot, ordreie Meningen af et Ord.

Toruleux, se, *a.* (Bot.) afvexlende ugtet og sammentrykt.

Tory, *m.* Tilhænger af det aristoratiske Parti i Engelland (modsv. hig), Tory.

Toscan, e, *a.* tostansk; (Arch.) ordre –, den simpleste af de fem Søileordener (ogs. ordre rustique).

Tost, toster, s. toast, toaster.

Tôt, *ad.* strax, hurtigt; tidligt; il aut mourir – ou tard, man skal døe ngang tidligt el. sildigt; plus –, tidigere; plutôt, hellere.

Total, e, *a.* heel, fuldstændig; *m.* et Hele, Hovedsummen; au –, en –, det Hele taget; somme –e, Alt i Alt; *pl. m.* –taux.

Totalement, *ad.* ganske, aldeles. [*p. u.*

Totaliser, *v. a.* danne en Hovedsum;

Totalité, *f.* det Hele, den hele Sum.

Toton, *m.* Tærning med Bogstaver, hvoraf Bogstavet T (totum) vinder den hele Indsats.

Touage, *m.* (Mar.) Bureren, Barpen (touée).

Touaille, *f.* Haandklæde, fastgjort til en Vallse ved Siden af Vaskestedet.

Touc, *m.* s. toug.

Toucan, *m.* (H. n.) Tukan, Peberfugl; (Astr.) sydligt Stjernebillede.

Touchant, *pp.* angaaende, i Anledning af.

Touchant, e, *a.* rørende; (Géo.) point –, Berøringspunkt (nu: point de tangence, de contact).

Touchau, *m.* Proberenaal, hvormed Guld el. Sølv prøves paa Prøvestenen (alm. kun i *pl.*).

Touche', *f.* Tangent paa et Orgel el. Fortepiano; Streg paa Halsen af en Guitar; Gulds el. Sølvs Strygning paa Probereftenen; Berøring, Slag; Pegepind; Krogpinden i Skravnæsespil; Drift fede Dyrne; Penselstrøg; (Impr.) Formernes Bestrygning med Sværte; *fig.* Skrivemaade; Kritik, Irettesættelse; Stød, Tab, Uheld; l'adversité est la pierre de – des vrais amis, Modgang er Prøvestenen paa de sande Venner; donner une – à q., give En et Slag; craindre la –, frygte Dadel, Kritik; il a reçu une rude – dans son commerce, han har lidt et haardt Stød i sin Handel; on reconnait la – de cet auteur, man gjenkjender denne Forfatters Skrivemaade.

Touché, e, *p.* og *a.* berørt; rørt, bevæget; tableau bien –, vel udført Maleri; jouer au gage –, lege Panteleg; dame –e, dame jouée, den Brikke, man har rørt ved, maa flyttes.

Toucher, *v. a.* berøre, føle paa; være nær ved, støde op til; slaae med en Pidsk, drive foran sig; modtage, hæve (om en Sum Penge); spille paa Instrumenter med Tangenter (nu hellere: jouer); *fig.* omtale leilighedsvis; angaae; røre, bevæge; udtrykke, tolke; prøve med Probereftenen; (Impr.) bestryge Formen med Sværte; ... *v. n.* røre ved; naae op til; være nær ved (om Tiden); tage Noget af en Ting; gjøre Forandring i; tage Deel i; være beslægtet med; .... *v. pr.* slaae hinanden; berøre hinanden; støde sam-

men; .... ma maison touche la sienne, mit Huus støder op til hans; il m'a -é dans la main, han har givet mig Haanden (til Tegn paa Forlig, Venskab el. Slutning af en Handel); touchez là! der er min Haand! il a -é ses appointements, han har hævet sin Løn; il a -é ce point-là, han har berørt, omtalt dette Sted; ce poète touche bien les passions, denne Digter skildrer godt Lidenskaberne; cela ne me touche pas, det angaaer mig ikke; cette nouvelle l'a fort -é, denne Efterretning har rørt ham meget; ne touchons pas cette corde-là, lader os ikke berøre den Streng, ikke tale om den Materie; faire - une ch. au doigt et à l'œil, gjøre en Ting sienfynlig, klar og anskuelig; ... il ne touche pas des pieds à terre, han løber el. vandfer let; cette affaire ne touchera pas à terre, denne Sag løber af uden Vanskeligheder; il n'a pas l'air d'y -, han er snild og forstilt, man mærker ikke det Mindste af hvad han har i Sinde; il touche au plancher de la tête, han naaer med Hovedet op til Loftet; il touche à sa fin, han nærmer sig sit Endeligt; je ne toucherai pas à cet argent, jeg rører ikke disse Penge; il n'ose - à la religion, han vover ikke at forandre Noget i Religionen; - de près à q., være nær beslægtet med En; *prov.* les extrêmes se touchent, Yderlighederne støde sammen, mødes.

Toucher, *m.* Følelse, Følen; Maade at spille Fortepiano el. Guitar paa, Foredrag.

Toucheur, *m.* (Min.) den, som leder Hesten, der trækker Maskineriet i Bjergværker.

Tou-coi, *m.* (Ch.) Jagtraab for at bringe Jagthunden til Tavshed medens den opsporer.

Toue, *f.* (Mar.) Baad, som tjener [til Trækkebro.

Touée, *f.* (Mar.) Burering, Varpning; et Ankertougs Længde paa 120 Favne; Varp.

Touer, *v. a.* (Mar.) burere, varpe.

Toueux, *m.* (Mar.) En, som burerer el. varper.

Touffe, *f.* Buft; Duft; Bundt; lille, tætstaaende Hob; une - d'arbres, en lille Plet Træer.

Touffer, *v. a.* danne en Buft el. Duft.

Touffeur, *f.* qvalm Luft el. Udbunstning ved Indtrædelsen paa et Sted, hvor der er meget varmt; *p. u.*

Touffu, e, *a.* busket; tyk; løvrig.

Toug, *m.* Stang med en Hestehale, der bæres som en Fane foran Vizirer el. Paschaer (ogs. touc).

Toujours, *ad.* altid, stedse, endnu bestandigt, uden Ophør; i ethvert Tilfælde; som oftest; imidlertid; ikke desmindre; i det mindste; pour -, for bestandig, for evig; je vais sortir, travaillez -, jeg gaaer strax ud, arbeid imidlertid; si je n'ai pas réussi, - ai-je fait mon devoir, hvis det ikke er lykkedes mig, saa har jeg dog i det mindste gjort min Pligt; *prov.* toujours va, qui danse, den, som gjør sit Bedste, kommer altid frem.

Toulet, *m.* (Mar.) Aaretol.

Touletière, *f.* (Mar.) Træ, hvori Aaretollene sidde, el. hvorpaa Aarene hvile.

Toulousain, e, *s.* Indvaaner i Toulouse; *a.* som er fra Toulouse.

Toupe, *f.* Haarbust; *p. u.*

Toupet, *m.* lille Dust; Dust Haar i Panden; se prendre au -, komme i Totterne paa hinanden; *fig.* og *fa.* avoir du -, besidde Dristighed, Ustammethed; son - va lui prendre, han kommer snart i Harnisk.

Toupie, *f.* Top at lege med; *fa.* Gadestjøge; - d'Allemagne, huul Top, som tuder i det den snurrer rundt; (Astr.) Instrument til at observere Horizonten til Søes, uagtet Skibets Slingren; (H. n.) Topsnekke.

Toupiller, *v. n.* snurre rundt; bruges kun *fig.* i Betydn. af at gaae og komme uden Anledning, vimse frem og tilbage.

Toupillon, *m.* lille Dust.

Toupin, *m.* (Cord.) Rebslagerværktøi, hvormed Traadene samles.

Touque, *f.* (Mar.) Fartøi til Sildefangst.

Tour, *m.* Omløb; Omgang; Omkreds, Omfang; Omgangstour; Gang, Lysttour, Spadseretour; Krumning, Sving; Behændighedskunst; Puds, Streg; Vending; Maade at udtrykke sig paa; Dreierbænk; Halsstrimmel, Kravestrimmel; Slags Skab i Klostermuren, hvorigjennem Breve el. Pakker modtages el. bortsendes; il a fait le - du monde, han har gjort en Reise omkring Verden; faire le - de l

ville, gaae rundt om Byen; faire un – de jardin, gaae Haven rundt; faire un – dans le jardin, gjøre en Spadseretour i Haven; faire son –, reise paa sin Profession; cette rivière a beaucoup de –s et de détours, denne Flod gjør mange Bugter og Svingninger; un – de passe-passe, en Taskenspillerkunst; il lui a joué un –, d'un –, han har spillet ham et Puds; un – de maître Gonin, en listig, snedig Streg; d'ici là il n'y a qu'un – de roue, der er kun en kort Afstand herfra og dertil; aller à – de roue, kjøre meget langsomt; il a le – d'esprit agréable, hans Aand har et behageligt Sving, han forstaaer at give en Sag en net Vending; cette affaire prend un bon –, denne Sag tager en god Vending; cela est fait au –, det er som om det var dreiet, ganske udmærket gjort; donner un soufflet à – de bras, give et Drefigen af alle Kræfter; en un – de main, i en Haandevending, i et Øieblik; – de force, Kraftstykke; – de lit, Sengeomhæng; – de faveur, et Stykkes Opførelse før dets Tour; – du bâton, hemmelig, utilladelig Sportel af et Embede; – de reins, en Fordreining af Hoften; *fig.* og *fa.* donner un – de reins à q., tilføie En Skade, bringe Ens Forehavende til at strande; (Jur.) – du chat, en halv Fods Mellemrum mellem en Smedie og et Nabohuus; – de la souris, to el. tre Tommers Mellemrum mellem en Latrine og en Muur; – de l'échelle, Ret til at sætte en Stige ind paa Naboens Grund (ved Istandsættelser); –à–, *loc. ad.* stiftevis.

Tour, *f.* Taarn; – de Babel, Sted, fuldt af Forvirring, hvor den Ene ikke forstaaer den Anden; – à feu, Fyrtaarn; *fa.* c'est une – que cet homme, dette Menneske er saa tykt som en Tønde (et Taarn).

Touraille, *f.* (Brass.) Bygning, hvori der tørres Korn; rebrouiller la –, omrøre og kaste Kornet, som skal tørres.

Touraillon, *m.* Maltspire.

Tourangeau, elle, *s.* og *a.* Indvaaner i Tours og sammes Omegn.

Tourangelle, *f.* tyndt Sars fra Omegnen af Orleans. [masse.

Tourbe, *f.* Tørv; blandet Folke-

Tourber, *v. n.* stære Tørv.

Tourbeux, se, *a.* indeholdende Tørv; terre –se, Tørvejord.

Tourbier, *m.* Tørvestærer; Tørvemand, En, som kjører med Tørv, Tørvehandler.

Tourbière, *f.* Tørvemose.

Tourbillon, *m.* Hvirvelvind; Malstrøm (– d'eau); *fig.* Verdens Tummel; être dans le –, leve i Fornøielsernes el. Forretningernes Hvirvel.

Tourbillonnant, e, *a.* hvirvlende.

Tourbillonnement, *m.* Omdreining i en Hvirvel. [Hvirvel, hvirvle.

Tourbillonner, *v. n.* dreie sig i en

Tourd, *m.* (H.n.) Slags brystbugfinnet Fisk.

Tourde, *f.* (H.n.) Slags Drosel.

Tourdelle, *f.* (H. n.) lille Drossel.

Tourdille, *a.* kun i Udtr. gris –, graa som en Drossel (om Heste).

Tourelle, *f.* lille Taarn; Række fremstaaende, søileformige Orgelpiber.

Tourellé, e, *a.* (Blas.) besat med Taarn.

Tourer, *v. a.* (Pât.) lægge Deig flere Gange sammen og derefter rulle den.

Touret, *m.* lille Hjul, som omdreies af et større; Slags stor Teen til at vinde Silke paa; Spinderok; Ring paa en Bismer; Krog til Skumkjæden paa et Bidsel; (Mar.) Kastevinde ved Rebslageriet (tour à biton); Skibsmandsrulle el. Vifte; Aaretol. [omviklet med Straa.

Tourie, *f.* Slags stor Leerdunk,

Tourière, *s.* og *a. f.* sœur –, Portnerske i et Nonnekloster, som besørger Nonnernes Ærinder; mère –, Nonne, som modtager indenfor hvad der udenfra bringes gjennem Muurstabet (tour) til Nonnerne.

Tourillon, *m.* Tap.

Touriste, *m.* engelsk Reisende, som foretager en lærerig Reise el. Vandring.

Tourlourou el. turluru, *m.* (H. n.) lille, amerikansk Landkrabe; *pop.* ung, snu Soldat.

Tourmaline, *f.* Steenart, der, naar den ophedes, bliver electrisk og tiltrækker fine Legemer, Slags Skjørl.

Tourment, *m.* legemlig Pine, Marter; *fig.* Kummer, Brydert, Qval.

Tourmentant, e, *a.* pinende, martrende; *fig.* ængstende, kvælende.

Tourmente, *f.* Søstorm; Uveir, Orkan; *fig.* politisk Urolighed i en Stat.

Tourmenter, *v. a.* pine, martre; *fig.* plage, foraarsage Bekymring;

overhænge, besvære; kaste hid og did, tumle; udarbeide møisommeligt; *v.pr.* bevæge sig frem og tilbage, kaste sig, tumle sig; *fig.* ængste sig, plage sig; (om Træ) kaste sig; ses créanciers le tourmentent, hans Creditorer plage, overhænge ham; être –é de remords, pines af Samvittighedsnag; – sa vie, gjøre sig Livet suurt (*v.*); le vaisseau fut –é par la tempête, Skibet blev kastet hid og did af Stormen; – un ouvrage, udarbeide et Værk med ængstelig Omhu; – son style, kunstle altfor meget paa sin Stil; ne vous tourmentez pas de cela, ængst Dem ikke derfor; (Peint.) – des couleurs, udtvære Farver, saa at de tabe deres Friskhed.

Tourmenteur, *a.m.* nagende; *s.m.* Bøddel; *v.* [søgt af Storme, stormfuld.

Tourmenteux, se, *a.* (Mar.) hjem-

Tourmentin, *m.* (Mar.) Stagfok (trinquette), Fokkestagseil.

Tournage, *m.* (Mar.) Krydsholt.

Tournailler, *v.n.* gjøre mange Omveie frem og tilbage uden at fjerne sig fra det samme Sted; snige sig omkring; *fa.* [ning efter Tour.

Tournaire, *a.* udførende en Forret-

Tournant, *m.* Gadehjørne; Sted, hvor en Vei dreier af; Plads, hvor man kan vende med en Vogn; smild Udvei for at sætte Noget igjennem; Malstrøm, Vandhvirvel (– de mer); Møllehjul, som dreier Møllestenen.

Tournant, e, *a.* dreiende sig om; løbende om i en Kreds.

Tournasser, *v.a.* (Pot.) dreie Leertøi; udbedre paa Dreieanstalten Leer- el. Porcelainkars Feil.

Tournassin, *m.* (Pot.) Udbedringsværktøi. [tilberedt til Dreining.

Tournassine, *f.* (Pot.) Leermasse,

Tourne, *f.* Trumf, Velt; Opgeld.

Tourné, e, *p.* som har naaet Modenhed (om Frugter); fordærvet (om Viin, Melk o. desl.); du lait –, Melk, som er bleven suur; sang –, Blod, som har skilt sig ad; *fig.* og *fa.* homme bien –, et velskabt Menneske, som har et godt Udseende; esprit mal –, En, som tager Alt forkeert; maison bien –e, Huus, som har en god Beliggenhed; appartement bien –, en vel indrettet Leilighed.

Tourne-à-gauche, *m.* Skruenøgle; *pl.* des tourne-à-gauche.

Tournebouler, *v.a.* kaste overende; *inus.* [ombøiet Mundstykke, Krumhorn.

Tournebout, *m.* (Mus.) Fløite med

Tourne-bride, *m.* Vertshuus for Tjenestefolk i Nærheden af et Slot; *pl.* des tourne-brides.

Tourne-broche, *m.* Stegevender; *pl.* des tourne-broches.

Tournée, *f.* Forretningsreise rundt omkring i et District; lille Udvandring, Excursion; Slags Hakke; (Pê.) grandes –s, Fiskegarn udspændte paa Pæle i en Kreds af Form som en Hestesko.

Tourne-feuille, *m.* Redskab til at vende Noder o. desl.; *pl.* des tourne-feuille.

Tourne-feuillet, *m.* Baandmærke i en Bog (signet); *pl.* des tourne-feuillet. [Værktøi; *pl.* des tourne-fil.

Tourne-fil, *m.* Staal til at hvæsse

Tourne-gants, *m.* (Gant.) Stok til at vende Handskefingre; *pl.* des tourne-gants

Tournelle, *f.* forh. lille Taarn, Kriminalkammer i Parlamentet.

Tourne-main, *m.* i Udtr. en un tourne-main (nu: en un tour de main), i en Haandevending; *v.*

Tourne-pierre, *m.* (H. n.) Steenpikker, Slags Vipstjert.

Tourner, *v. a.* dreie, vende; *fig.* udfritte En; besnære En, føre En bag Lyset; fortolke; give sit Udtryk en vis Vending; *v. n.* dreie sig; dreie om ad; vende sig; forandre sig; modnes; blive suur, fordærves; *v. pr.* vende el. dreie sig; forandre sig; gaae over til, blive til; la fortune lui tourne le dos, Lykken vender ham Ryggen, forlader ham; – bride, dreie om; – casaque, skifte Parti; – un habit, vende en Kjole; – bien une affaire, give en Sag en god Vending; – tout en bien, vende Alt til det Bedste; – la conversation sur qc., henlede Samtalen paa Noget; – qc. en son avantage, udtyde el. indrette Noget til sin Fordeel; – qc. en raillerie, optage Noget som Spøg, slaae det hen i Skjemt; – q. en ridicule, gjøre En latterlig; – q. de tous les sens, de tous les côtés, udfritte En paa alle mulige Maader; – q. à son gré, lede En saaledes som man helst vil; – la médaille el. le feuillet, see en Sag fra den modsatte Side; – la tête à q., gjøre En ør i Hovedet, plage En; faae En til at

forandre Beſlutning; indſkyde En hæftig Kjærlighed; – du latin en français, overſætte fra Latin paa Franſk (*v.*); (Jeu) – une carte, lægge Trumf op; (Mil.) – une poste, omgaae en Poſt, angribe den bag fra; (Ch.) – un lièvre, omgaae en Hare; (Boul.) – le pain, forme Brødet; .... *v. n.* l'affaire tourne mal, Sagen tager en ſlet Vending; le vent a –é, Vinden har dreiet ſig; il tourne à tout vent (comme une girouette), han ſkifter Mening hvert Øieblik; – du côté de q., gaae over paa Ens Parti; il ne sait plus de quel côté –, han veed ikke længer, hvad han ſkal gribe til; il ne fait que – autour du pot, han ſøger beſtandig at gaae uden om Spørgsmaalet; la tête lui tourne, det ſvimler for ham; han taber ſin Samling; la tête lui a –é, han har forglemt ſig ſelv; han er gaaet fra Forſtanden; cela tournera à sa honte, det vender ſig til hans Skam; le lait a –é, Melken er løben ſammen; (Jeu) il tourne cœur, han lægger Hjerter op til Trumf; de quoi tourne-t-il? hvad Trumf lægger han op? *v. pr.* cet enfant se tourne au bien, dette Barn tager ſig godt op; la fièvre tierce se tourne en quarte, anden Dags Feberen gaaer over til tredie Dags-Feber. [(Teint.) Slags blaa Farve.

Tournesol, *m.* (Bot) Solſikke;

Tournette, *f.* Slags Garnvinde; Buur til et Egern.

Tourneur, *m.* Dreier.

Tourneuse, *f.* Dreierkone; Fruentimmer, ſom vinder Silke.

Tourne-vent, *m.* Røgſkærm, ſom dreier ſig efter Vinden (paa en Skorſteen); *pl.* des tourne-vent.

Tourne-vire, *m.* (Mar.) Kabelarring; Toug, hvormed Ankeret vindes op; *pl.* des tourne-vire.

Tourne-vis (s udt.), *m.* Skruenøgle; *pl.* des tourne-vis.

Tourniille, *f.* Redſkab, hvormed de tabte Maſker tages op.

Tourniole, *f.* (Chir.) Bollenſkab rundt omkring Neglen.

Tourniquet, *m.* horizontalt Kors til at dreie rundt for Enden af en Vei, ſom kun maa paſſeres af Fodgængere; Drejehvirvel til at holde Noget op, ſom ikke maa glide ned; (Chir.) Inſtrument til at ſtille Blodet, Aarepræſſe. [Faar (tournoiement).

Tournis, *m.* Hovedſvimmel hos

Tournoi, *m.* Turnering.

Tournoiement el. **tournoiment**, *m.* Dreining; le – de l'eau, Vandets Hvirvlen; – de tête, Hovedſvimmel.

Tournois, *a* (uforandret i Hunkj.) myntet i Tours; la livre –, Livre myntet i Tours af Værdi 20 Sous (til Forſkjel fra la livre parisis, der gjaldt 25 Sous).

Tournon, *m.* kun i Udtr. être dans la rue de –, være i ſtor Forlegenhed, ſaa at man hverken kan komme frem el. tilbage. [lende ſig.

Tournoyant, e, *a.* drejende, hvirv-

Tournoyer, *v. n.* dreie ſig i flere Bugter, ſnoe ſig; *fig.* og *fa.* ſøge Omveie.

Tournure, *f.* Holdning, Pli; Vending, Fremſtillingsmaade; Dreierkunſt, Dreierarbeide; cette femme a une jolie –, dette Fruentimmer har en ſmuk Holdning, en ſmuk Figur; il a une – d'esprit agréable, hans Aand har faaet et behageligt Sving; – de phrase, Udtryksmaade, Talevending; quelle – prendra cette affaire? hvad Vending vil denne Sag tage? donner une autre – (bedre: un autre tour) à cette affaire, give denne Sag en anden Vending.

Touron, *m.* (Conf.) Slags Mandelkage; (Cord.) Streng, hvoraf der ſpindes Toug.

Tourte, *f.* Tærte; (Verr.) Leerplade, ſom ſkydes ind under Karrene, hvori Glasmaſſen ſmeltes.

Tourteau, *m.* forh. Slags Kage; (Artif.) Slags Beegkrands; (Blas.) lille rund couleurt Flade; (Agr.) Oliekage. [med ſmaa couleurte Flader.

Tourtelé, e, *a.* (Blas.) forſynet

Tourtelette, *f.* gammelt tjæret Toug, ſom bruges til at viſke op med; (H.n.) afrikanſk Turteldue.

Tourtereau, *m.* Turteldueunge, ung Turteldue; *fig.* ung Elſkende.

Tourterelle, *f.* Turteldue.

Tourtière, *f.* Tærtepande; *fig.* Værelſe, ſom opvedes ſtærkt af Solen.

Tourtillon, *m.* lille Tærte.

Tourtoire, *f.* (Chas.) Stok til at ſlaae paa Buſkene ved Klappejagt.

Tourtre, *f.* Turteldue, tillavet til at ſpiſes; *v.*

Touselle, *f.* Sommerhvede.
Toussaint, *f.* Allehelgensdag.
Tousser, *v. n.* hoste.
Tousserie, *f.* Hosten.
Tousseur, se, *s.* En, som hoster [ideligen.
Tout, *m.* det Hele, Alt; Altsammen; det Vigtigste; Alle; on se fait à –, man vænner sig til Alt; est-ce là –? er det Alt? le – est de bien remplir ses devoirs, det Vigtigste er at opfylde godt sine Pligter; – se plaint, Alle beklage sig; c'est mon –, det er mit Alt, mit Kjæreste; il y a de la différence du – au –, der er en himmelvidd Forskjel der imellem; tout bien compté et rabattu, Alt vel overveiet el. taget i Betragtning; (Jeu) le –, det tredie Parti, efter at den Ene af de Spillende har tabt de to første Partier (la partie et la revanche); le – du –, det fjerde Parti efter at den Ene har tabt partie, revanche og le –; jouer à –, faire à –, spille i bedste Couleur; *loc. ad.* à – prendre, i det Hele taget; après –, i Grunden, Alt vel overveiet; du – (pas du –, point du –, rien du –), ingenlunde; en –, Alt i Alt, i det Hele; en – et par –, i Et og Alt, ganske og aldeles.

Tout, e, *a.* heel; enhver; *pl.* alle; tout l'univers, hele Verden; tout le monde, alle Mennesker; tout homme est sujet à la mort, ethvert Menneske er Døden underkastet (tout medfører Begreb af noget Almindeligt; chaque antyder derimod noget Særegent: chaque saison a ses agréments, hver Aarstid har sine Behageligheder); tous deux, begge To (til samme Tid, paa eengang); tous les deux, begge To (uden H. til Tiden); tous les jours, hver Dag; tous les deux jours, hver anden Dag; par – pays, par –e terre, overalt, paa hvilketsomhelst Sted; se faire – à tous, lempe sig efter Alle, gjøre Alle til Behag; courir à toutes jambes, løbe af alle Kræfter; être à toutes mains, være stillet til Alt; prendre de toutes mains, tage paa alle mulige Maader, allevegnefra; *loc. ad.* somme toute, i det Hele taget; à toute force, med al Magt; à tout hasard, i ethvert Fald, hvad der end maa kunne skee.

Tout, *ad.* ganske, ideles; (i Forbindelse med que) hvor meget end, hvor .... end; foran et Adj. af Hunkj., som begynder med en Consonant, forandres tout, skjøndt Adverb, i Kjøn og Tal; foran et Adj., som begynder med en Vokal, bliver tout derimod uforandret: elle est toute malade, hun er ganske syg; elles furent toutes surprises de le voir, de bleve ganske forundrede over at see ham; elle est tout autre qu'elle n'était, hun er ganske anderledes end hun var før; c'est tout un, mais ce n'est pas de même, det kommer ud paa Et, skjøndt det ikke er det samme; elles étaient tout yeux et tout oreilles, de vare lutter Øie og Øre; elle est tout cœur, hun er saa hjertelig, hun har saa godt et Hjerte; ce que vous dites là sont tout autant de fables, hvad De fortæller der, er lutter Fabel; tout ingrate qu'elle est, hvor utaknemmelig hun end er; ved Underskrift af et Brev fra en Dame er Udtr. je suis *tout* à vous, en Høflighedsform; men derimod je suis *toute* à vous, et Hengivenheds- og Kjærligheds-Udtryk. [een Gang.

Tout-à-coup, *ad.* pludseligen, paa
Tout-à-fait, *ad.* ganske og aldeles.
Tout-beau, *int.* saa sagte! ikke saa hæftig!

Toute-bonne, *f.* (Bot.) Slags Salvie (orvale); (Jard.) Slags Pære; *pl.* des toutes-bonnes.

Toute-épice, *f.* Slags Klinte (nielle); *pl.* des toutes-épices.

Toute-épine, *f.* vild Klinte (nielle des champs); Slags Peber; *pl.* des toutes-épines. [ellers.

Toutefois, *ad.* ikke desmindre, dog;
Toutenague, *f.* hvid metalliff Substants, Blanding af Zink og Vismut.

Toute-présence, *f.* Allestedsnærværenhed.

Toute-puissance, *f.* Almagt. [urt.
Toute-saine, *f.* (Bot.) Slags St.-Hans-
Toute-science, *f.* Alvidenhed.

Toute-table, *f.* Slags simpelt Brætspil; *pl.* des toutes-tables.

Tout-puissant, toute-puissante, *a.* almægtig; *m.* le Tout-Puissant, den Almægtige. [sproget).

Tou-tou, *m.* lille Hund (i Børne-
Tout-ou-rien, *m.* (Horl.) Fjederen, hvorved et Uhr repeterer; *pl.* des tout-ou-rien.

Toux, *f.* Hoſte.

Touyou, *m.* (H. n.) ſydamerikanſk Struds, Strudskafuar.

Toxication, *f.* (Méd.) giftig Egenſkab hos en Subſtants; Forgiftelſe.

Toxicodendron, *m.* (Bot.) giftig Sumach-Fernis.

Toxicographie, *f.* Beſkrivelſe af [Giftarter.

Toxicologie, *f.* Lære el. Afhandling om de forſkjellige Slags Gift.

Toxique, *m.* (Méd.) Gift; – végétal, Plantegift.

Traban, *m.* tydſk keiſerlig Gardiſt, [Drabant.

Trabe, *m.* (Boiſte) *f.* (Landais) Luftſyn i Skikkelſe af en Jldbjælke; (Blas.) Bannerſtang.

Trabée, *f.* romerſke Feltherrers [Triumfdragt.

Trac, *m.* Heſtes el. Muuldyrs Gang; (Ch.) Spor af Vildtet; *v.* [taltraad.

Tracaner, *v.a.* haſpe Silke el. Me-

Tracanoir, *m.* Slags Haſpe hos Guldtrækkere, Maſkine til at afpaſſe Vægten og Længden af Guld- el. Sølvtraade. [bende (om Plantersødder).

Traçant, e, *a.* (Bot.) horizontalt lø-

Tracas, *m.* Forvirring, Støi, Tummel; – du monde, Verdens Tummel.

Tracasser, *v. n.* gaae og komme, løbe hid og did; gjøre ſtor Allarm for ingen Ting; foraarſage Forvirring, ſtifte Uenighed; *v.a.* ængſte, forurolige, plage; (Mar.) arbeide (om et Skib).

Tracasserie, *f.* ondſkabsfuld Streg; Snak, hvormed man ſtifter Uenighed, Splid, Kiv.

Tracassier, ère, *s.* trættekjært Menneſke, ſom ypper Strid over Ubetydeligheder; En, ſom holder af at ſtifte Uenighed.

Trace, *f.* Spor, Fodſpor, Vognſpor; *fig.* Indtryk; Mærke, Tegn; Afrids; marcher sur les –s de q., suivre les –s de q., vandre i Ens Fodſpor, følge Ens Exempel.

Traceé, *m.* (Fort.) Afrids.

Trace-bouche, *m.* Værktøi til at danne Mundingen af Orgelpiber; *pl* des trace-bouches.

Tracelet el. traçoir, *m.* Slags Griffel til at afridſe Linier o. desl.

Tracement, *m.* Afridsning, Afteg-ning, Afſtikning.

Tracer, *v. a.* aftegne, afridſe, afſtikke; *fig.* udkaſte, betegne, ſkildre, give et Exempel paa; bane; foreſkrive; *v. n.* (Bot.) ſtrække ſig langs hen ad Jorden (om Rødder); – des caractères, ſkrive Bogſtaver; – la natte, flette Straamaatter; – le tableau de qc., give en Skildring af Noget; – le chemin à q., viſe En Veien, foregaae En med Exempel; – la conduite à q., foreſkrive En, hvorledes han ſkal forholde ſig.

Traceret, *m.* ſpidſt Redſkab, hvormed der gjøres Mærke paa Tømmer; ſ. tracelet.

Trace-sautereaux, *m.* Redſkab til at afridſe Tangenternes Plads paa et Fortepiano; *pl.* des trace-sautereaux.

Traceur, *m.* En, ſom afridſer en Plan el. en Contour.

Traceuse, *f.* Fruentimmer, ſom afridſer med en Naal et Broderemynſter o. desl. [til Luftrøret.

Trachéale, *a. f.* (An.) henhørende

Trachée, *f.* (Bot. og H. n.) ſpiralformigt Sugerør hos Inſecter og Planter.

Trachée-artère, *f.* (An.) Luftrør.

Trachéite, *f.* (Méd.) Betændelſe i Luftrøret.

Trachèle, *f.* (Bot.) Slags Klokkeblomſt; (Mar.) Midten af en Skibsmaſt; *m.* (H. n.) Slags vingedækket Inſect.

Trachélien, ne, *a.* (An.) henhørende til den bageſte Deel af Halſen.

Trachéotomie, *f.* (Chir.) Indſnit i Luftrøret.

Traçoir, *m.* Staalſtift til at afridſe med; Gartnerredſkab til at affætte Gange o. desl. [Stof.

Tractation, *f.* Behandling af et

Traction, *f.* Tiltrækning ved Hjælp af en Snor o. desl.

Tractoire el. oftere tractrice, *f.* (Géo.) krum Linie, ſom dannes af den ene Ende af en Snor, hvis anden Ende trækkes langs med en lige Linie.

Traditeur, *m.* (Anc.) Udleverer af de hellige Bøger til Hedningerne under Forfølgelſerne; *a.* forræderiſk; *p. u.*

Tradition, *f.* (Jur.) Overgivelſe, Udlevering; (Th.) Sagn; – orale, mundtligt Sagn; *fa.* – en l'air, Fortælling, ſom ikke er bygget paa Noget-ſomhelſt.

Traditionnaire, *m.* Jøde, ſom fortolker den hellige Skrift efter de i Talmud opbevarede Sagn.

Traditionnel, le, *a.* grundet paa

Sagn, opbevarede ved mundtlig Overlevering.

Traditionnellement, *ad.* ifølge mundtlig Overlevering, efter Sagn.

Traditionniste, *m.* jødisk Lærd, som følger det ældste Sagn.

Traducteur, trice, *s.* Oversætter.

Traduction, *f.* Oversættelse.

Traduire, *v.a.* overføre fra et Sted til et andet; stævne for en Ret; oversætte; tolke, forklare; – d'une prison à une autre, føre fra et Fængsel i et andet; il fut traduit devant ce tribunal, han blev ført frem for denne Domstol; – du latin en français, oversætte fra Latin paa Fransk; – mot à mot, à la lettre, littéralement, oversætte Ord for Ord; bogstaveligt; – q. en ridicule, gjøre En latterlig (*v.*).

Traduisible, *a.* som lader sig oversætte, oversættelig.

Trafic, *m.* Handel; le – des grains, Handel med Kornvarer; il fait – de toutes sortes de marchandises, han driver Handel med alle Slags Varer; il fait – de son crédit, han aagrer med sin Credit; il fait un – honteux, han driver en skændig Handel.

Trafiquant, *m.* Handelsmand.

Trafiquement, *m.* Omsætning, Handel.

Trafiquer, *v. n.* handle; *fig.* drage utilladelig el. skammelig Fordeel af; *v. a.* forhandle (*v.*); – en soieries, handle med Silkevarer; – de son honneur, drive skændig Handel med sin Ære.

Trafiqueur, se, *s.* Mand el. Kone, [som driver Handel.

Trafusoir, *m.* Maskine, hvormed Silketraadene skilles ad.

Tragacanthe, *f.* (Bot.) Plante, hvoraf erholdes Gummiadragant.

Tragédie, *f.* Tragedie, Sørgespil; *fig.* sørgelig Tildragelse.

Tragédien, ne, *s.* Skuespiller el. Skuespillerinde i det Tragiske.

Tragi-comédie, *f.* Sørgespil blandet med Scener henhørende til Lystspillet; Sørgespil, som ikke ender sørgeligt; *pl.* des tragi-comédies.

Tragi-comique, *a.* tragisk-comisk, halv sørgelig, halv lystig; *pl.* tragi-comiques.

Tragien, *m.* (An.) Muskel henhørende til det ydre Øre.

Tragique, *a.* tragisk, sørgelig; *s.m.* det Tragiske; Tragediedigter; *fig.* cette affaire a tourné au –, denne Sag har taget en sørgelig Ende; prendre les choses au –, tage Tingene for alvorligt, fra den sørgelige Side.

Tragiquement, *ad.* paa en tragisk Maade, sørgeligen.

Tragus (s udt.), *m.* (An.) Øreknop.

Trahir, *v.a.* forraade; røbe, aabenbare; tale el. handle imod; ikke hjælpe, svigte, tilintetgjøre, skuffe; *v. pr.* forraade sig; røbe sig; handle imod sin egen Fordeel; – le secret de q., forraade el. røbe Ens Hemmelighed; – la confiance de q., skuffe Ens Tillid; – son devoir, handle imod sin Pligt; la fortune a –i nos efforts, Lykken har svigtet vore Anstrængelser.

Trahison, *f.* Forræderi; haute –, Høiforræderi; en –, *loc.ad.* som Forræder, paa forrædersk Vis.

Traille, *f.* Trækkebro, hvormed der sættes over en Flod (pont volant); Rebet, hvormed Færgen (bac) trækkes.

Trailler, *v.a.* (Pê.) ruske af og til i Fiskesnoren.

Traillet, *m.* (Pê.) Stang el. Ramme, hvorover Fiskesnoren oprulles.

Traillon, *m.* lille Trækkebro.

Train, *m.* Gang, Skridt, Fodskifte (om Hæste); For- el. Bagdeel af en Hest el. andet Lastdyr; Følge af Tjenere, Hæste o. desl.; Trods; Drift Dvæg; Række Baade, Flaadetræ; *fig.* Støi, Tummel; Lune; Tingenes Gang; Levemaade; (Art.) Tog af Skyts-, Krudt- og Bagagevogne; (Charr.) Vognfading; (Impr.) le – de devant de la presse, den forreste bevægelige Deel af Pressen; le – de derrière, den hvilende Deel af samme; la mise en train, Forberedelsen til Trykningen af en Form; .... le cocher nous menait bon –, Kudsken lod os komme rask afsted; marcher à grand –, reise med stort Følge af Tjenere, Hæste o. desl.; mettre une affaire en –, sætte en Sag i Gang, begynde samme; elle va bon –, den er i god Gang, den gjør gode Fremskridt; faire du –, gjøre bygtig Støi; c'est un boute-en-train, det er et Menneske, som forstaaer at bringe Liv og Munterhed tilveie (*pop.*); je ne suis pas en – de rire, jeg er ikke oplagt til at lee; il a du mauvais – chez lui, han har slet Selskab hos sig (*v.*); (Fauc.) faire le – à un oiseau, parre

Falken med en afrettet Fugl, der vænner den til Jagten; .... tout d'un –, *loc.ad* strax, i samme Fart el. Øieblik.

Trainage, *m.* Slædefart.

Trainant, e, *a.* slæbende; *fig.* langtrukken; svag og langsom; (Méd.) sygelig; robe –e, Kjole med Slæb; style –, langtrukkent Foredrag; voix –e, svag og langsom Stemme; drapeaux –s, sænkede Faner i Sørgetog; piques –es, sænkede Landser til Tegn paa Sorg.

Trainard, *m.* Efternøler, Soldat, som ikke kan følge med; *fig.* og *fa.* Nøler, Snegl.

Trainasse, *f.* (Bot.) Pileurt (renouée); (Ch.) Garn, som slæbes hen ad Jorden og hvormed der fanges Agerhøns.

Traîne, *f.* bruges kun i Udtr. bateau à la –, Baad, som trækkes af en anden; perdreaux en –, Agerhønsunger, som ikke endnu kunne flyve.

Traineau, *m.* Slæde, Kane; Sluffe; Fuglegarn, som slæbes hen ad Jorden; Fiskevod.

Traine-buisson, *m.* (H. n.) Snee-Værling, Vintерfugl; *pl.* des traine-buisson.

Trainée, *f.* langt Spor el. Stribe af Noget, der spildes; Lokkemad til at fange vilde Dyr; Løbeild til at tænde Miner o. desl.

Trainelle, *f.* (Pê.) Fiskegarn, som slæbes hen ad Bunden.

Traine-malheur, *m.* En, som altid forfølges af Ulykken, Ulykkesfugl; *pl.* des traine-malheur.

Trainement, *m.* (Art.) Spor af Kuglen paa den indvendige Side af Kanonløbet.

Traine-potence, *m.* Galgenfugl, slet Menneske, som løber sin Undergang imøde; Ulykkesfugl; *pl.* des traine-potence.

Trainer, *v. a.* trække; slæbe efter sig; *fig.* trække i Langdrag, udhale; medføre; henslæbe; *v. n.* slæbe paa Jorden, ligge henslængt; gaae i Langdrag. i Staa; skrante, hive; efternøle; *v. pr.* slæbe sig frem; krybe, liste el. snige sig frem; il traine son ami partout, han slæber sin Ven allevegne med sig; il traine son lien, sa corde, han ender galt tidligt el. sildig; – sa chaine, bære sit Kors, føre et kummerligt og besværligt Liv; – sa vie, henslæbe sit Liv; – une affaire en longueur, trække en Sag i Langdrag; – ses paroles, tale langsomt og lang trukkent; cette action a –é après elle beaucoup de malheurs, denne Handling har ført mange Ulykker efter sig; il laisse – ses clefs, han lader sine Nøgler ligge henslængte; l'affaire traine, Sagen trækker sig langt ud, er nær ved at gaae i Staa; il ne fait que –, han skranter bestandigt.

Traine-rapière, *m.* Renomist, Slagsbroder; *pl* des traine-rapière.

Trainerie, *f.* ubehagelig langtrukken Musik.

Traineur, *m.* Efternøler; Marodeur; Hund af et Kobbel, som kommer bag efter de andre; Slædefører; En, som fanger Fugle med Slæbegarn; *a.* (Mar.) vaisseau –, Skib, som ikke kan følge med de andre i en Flaade.

Traineuse, *f.* Fruentimmer, som søger slette Steder.

Trainoir, *m.* el. **trainoire**, *f.* (Agr.) Stang til at styre en Plovg med.

Traire, *v. a.* (le passé déf. og l'imparf. du subj. fattes) malke; *fig.* lokke Folk til sig for at optrække dem.

Trait, *m.* Piil, Kastespyd; Hamlereb; Udslag paa en Vægtstaal; Ansigtstræk; Pennestrøg, Afrids; *fig.* Træk, Handling, Begivenhed; smukt Sted af et Skrift; glimrende Tanke; vittigt Indfald, Skose, Finte, Stikpille; Sammenhæng el. Lighed med; il partit comme un –, han foer afsted som en Piil; gens de trait, Bueskytter (v.); cheval de –, Kjørehest; scier du bois à deux –s, skjære Brænde to Gange (i tre Stykker); copier – pour –, afcopiere Træk for Træk, nøiagtigen; avaler tout d'un –, udtømme i een Slurk; boire à longs –s, tømme (drikke) i langsomme Drag; – de générosité, Træk af Ædelmodighed; il y a de beaux –s dans ce discours, der er smukke Steder i denne Tale; il y a du – dans cet ouvrage, der er nye, originale Tanker i dette Værk; des –s de satire, bidende Udfald; satirisk Skjemt; cette affaire n'a point de – à l'autre, denne Sag staaer ikke i Forbindelse med den anden; (Égl.) Vers, som synges mellem Epistlen og Evangeliet; (Agr.) Vei el. Fodsti til Heste, der trække langs med en Flod;

(Mar.) le – du vent, Vindens Retning; – quarré, Raafeil; courir à – et à rame, ſeile og roe paa eengang; – de bateaux, fiere ſammenbundne Baade, ſom ſtige ned ad en Flod; (Jard.) – de buis, Kant af Buxbom rundt om et Beed; (Manu.) Tave af Uld, ſom kartes.

Trait, e, *p.* og *a.* malket; or –, Guldtraad; argent –, Sølvtraad; *s.m.* des boutons de –, Knapper af Guld- el. Sølvtraad.

Traitable, *a.* bøielig (om Metaller); ſmidig; *fig.* omgængelig; il n'est pas –, han er ikke god at komme ud af det med.

Traitant, *m.* En, ſom paatog ſig at indkræve Skatter og Afgifter, Forpagter af ſamme.

Traite, *f.* Veiſtrækning, ſom tilbagelægges uden at ſtandſe; (Com.) Udførſel af Korn, Vin o. desl.; Slavehandel; Ind- og Udførſelstold; Vexelhandel; Vexel, Tratta; (Mon.) Formindſkelſe i Mynters Værdi (*v.*); il y a une longue – d'ici là, der er en lang Strækning herfra og dertil; aller tout d'une – d'un lieu à un autre, kjøre uden at bede fra et Sted til et andet; il s'est fait de grandes –s de blés, der er ſkeet ſtore Kornomſætninger; ce bâtiment va en –, est en –, dette Skib driver Slavehandel; faire honneur a une –, honorere en trukket Vexel.

Traité, *m.* Afhandling; Tractat; Contract mellem en Regjering og Private.

Traitement, *m.* Behandling, Modtagelſe; Løn, Beværtning; Behandling af en Sygdom, Cuur; le – que vous lui ferez, on vous le fera, ſaaledes ſom De behandler ham, ſaaledes vil man behand'e Dem; on a augmenté son –, man har forøget hans Løn; *pl.* mauvais –s, Voldsgjerning, ilde Medfart.

Traiter, *v. a.* afhandle, behandle en Materie; behandle En, opføre ſig imod En; beværte, tractere En; underhandle om en Sag, handle om; behandle en Syg; have under Cuur; *v.n.* afhandle (naar Gjenſtanden ſpecificeres, bruges det altid neutralt med de); underhandle om (for at kjøbe el. ſælge); beværte med Noget; *v. pr.* helbrede ſig ſelv; se – bien, have Opmærkſomheder for hinanden; tractere hinanden godt; – un sujet, behandle et Emne; – la (de la) paix, underhandle om Freden; – q. selon ses mérites, behandle En efter Fortjeneſte; – q. de Turc à More, behandle En med al mulig Strenghed; – de haut en bas, behandle En foragteligen; – q. de fat, kalde En en Laps; – q. de la fièvre, behandle el. kurere En for Feber; il traite des plantes et des métaux, han afhandler om Planter og Metaller; – d'une terre, ſtaae i Handel om en Landeiendom; – en viande, en poisson, tractere med Kjød, med Fiſk.

Traiteur, *m.* Tracteur, Spiſevært, Gjæſtgiver; *pl.* Kjøbmænd, ſom handle med de Vilde i Nordamerika.

Traitoire, *f.* (Tonn.) Baandhage, Redſkerredſkab til at forlænge Tønderbaand.

Traître, esse, *s.* Forræder, Forræderſke; *a.* forræderſk, falſk; lumſk; farligere end den ſynes at være; n'être pas – à son corps, ikke negte ſig ſelv nogen Bekvemmelighed; ce vin-là est –, denne Vin er lumſk; *fa.* il ne m'en a pas dit le – mot, han har ikke ſagt mig et eneſte Ord derom; en –, *loc. ad.* paa en forræderſk Maade; *fa.*

Traîtreusement, *ad.* paa forræderiſk Maade; *fa.*

Trajane, *a. f.* i Udtr. colonne –, den trajanſke Støtte.

Trajectile, *m.* Alt hvad der bruges til en Overfart; *p. u.*

Trajectoire, *f.* (Géo.) krum Slæringslinie.

Trajet, *m.* Overfart, Reiſe fra et Sted til et andet; Afſtand; (Chir.) le – d'une plaie, Canal, ſom dannes af Fordybningen af et Saar.

Trale, *m.* (H. n.) Drosſel.

Tramail, *m.* (Pê.) Slags Fiſkegarn; (Ch.) tremaſket Fuglegarn; *pl.* tramails.

Tramaillon, *m.* (Pê.) lille Garn (ſ. tramail).

Tramasseuse, *f.* Fruentimmer, ſom forfærdiger Pibeſtrater.

Trame, *f.* Iſlæt; *fig.* Sammenrottelſe; ourdir une –, opſpinde et Complot; *poé.* la – de la vie, Livets Traad.

Tramer, *v. a.* (Tiss.) ſlaae Iſlæt i; *fig.* opſpinde, ſtifte; – une conspiration, ſtifte en Sammenſværgelſe.

Trameur, se, *s.* (Tiss.) Arbeider, ſom tilbereder Iſlætten el. ordner ſamme.

Tramontain, e, *a.* beliggende hinsides Bjergene.

Tramontane, *f.* Nordenvind; Nord; Nordstjerne, Polarstjerne; *fig.* perdre la –, tabe sin Fatning.

Tranchant, *m* Eg paa en Kniv, Od; une épée à deux –s, et tveegget Sværd; mettre à –, sætte Eggen op paa en Klinge el. et Knivsblad; *pl.* Siderne af Vildsviuets Fod.

Tranchant, e, *a.* skærende, skarp; *fig.* afgjørende; paastaaelig; afstikkende; épée –e, skarp Kaarde; un argument –, et afgjørende Beviis; couleurs –tes, pralende, afstikkende Farver.

Tranche, *f.* tyndt, afskaaret Stykke, Skive; Snit paa en Bog; une – de melon, en Melonskive; (Bouch.) un morceau de –, et Stykke af et Oxelaar; (Mon.) Rand paa en Mynt; (Forg.) Slags Meisel; (Arch.) – de marbre, tyndt Stykke indlagt Marmor til Indskrifter o. desl.

Tranché, e, *p.* og *a.* overskaaret, overhugget; (Blas.) écu –, Vaabenskjold, som er deelt ved en Tverlinie.

Tranche-artère, *f.* (Bot.) Slags Klokkeblomst.

Tranche-couteau, *m.* (Rel.) Bogbinderens Beskærehøvl; *pl.* des tranche-couteaux.

Tranchée, *f.* (Arch.) lang Udgravning til Fundamentet af en Bygning; – de mur, anbragt Aabning i en Muur til Indlægning af en Bjælke; (Art.) Løbegrav; (Jard.) lang Grav til Træplantning el. til Vandafløb; (Ch.) Hule, som graves for at opdage Grævlinger o. desl. Dyr; *pl.* (Méd.) Maveskmerter, Bugvrid.

Tranche-fil, *m.* Værktøi, brugeligt ved Forfærdigelsen af Tapeter; *pl.* des tranche-fils.

Tranche-file, *f.* (Rel.) Capital paa en Bog, Kantning for Enderne af Bogens Ryg til at styrke Hæftningen; *pl.* des tranche-files.

Tranchefiler, *v. a.* (Rel.) omvæve Capitalerne med Silke.

Tranche-lard, *m.* Kniv, hvormed Flæsk skæres i Skiver; *pl.* des tranche-lard.

Tranche-maçonné, e, *a.* (Blas.) halvt malet, halvt muret (om Vaabenskjold).

Tranche-montagne, *m.* Praler, Skryder; *pl.* des tranche-montagne; *p. u.* [kniv; *pl.* des tranche-plume.

Tranche-plume, *m* Slags Pennekniv; *p. u.* [kniv; *pl.* des tranche-plume.

Trancher, *v. a.* skære, afskære, overskære; overhugge; *fig.* afgjøre; *v. n.* afgjøre dristigt; give sig Mine af; være afstikkende; ikke passe til; – le nœud, overhugge Knuden; hæve Vanskeligheden paa een Gang; – le mot, sige sin Mening reent ud, tage Bladet fra Munden; – court, gjøre hurtigt Ende paa en Sammale; – net, sige En sin Mening reent ud, kort og godt; – dans le vif, afbryde paa eengang en skadelig Forbindelse; tage kraftige Forholdsregler; – du grand seigneur, spille den store Herre; ces couleurs tranchent, disse Farver stikke af ved Siden af hinanden.

Tranchet, *m.* (Cordon.) Kniv til at skære Læder, Skomagerkniv.

Trancheur, *m.* (Pê.) En, som skærer Fisken op, der skal tørres; *fig.* En, som taler i en afgjørende Tone (i d. Betydn. ogs. *a.*).

Tranchis, *m.* Rad udhulede Skifersteen el. Teglsteen, som tjene til at danne en Tagrende.

Tranchoir, *m.* Spækkebræt; Hakkebræt.

Trangles, *f. pl.* (Blas.) Tværbaand i ulige Tal.

Tranler, *v. a.* (Ch.) efterspore en Hjort paa Lykke og Fromme.

Tranquille, *a.* rolig, stille; fri for Samvittighedsnag; som Ingens Ro forstyrrer.

Tranquillement, *ad* roligen.

Tranquilliser, *v. a.* berolige; *v. pr.* holde sig rolig; ikke ængste sig.

Tranquillité, *f.* Stilhed; Rolighed.

Transaction, *f.* Underhandling, Overenskomst; *pl.* Forhandlinger.

Transactionnel, le, *a.* indeholdende en Overeenskomst el. et Forlig.

Transalpin, e, *a.* transalpinsk, som er fra hinsides Alperne.

Transbordement, *m.* (Mar.) Varers Omladning fra et Skib til et andet.

Transborder, *v. a.* og *v. n.* (Mar.) [lade fra et Skib i et andet.

Transcendance, *f.* en Persons el. Tings Fortrin fremfor en anden; Overlegenhed.

Transcendant, e, *a.* ophøiet, fortrinlig, overordentlig; géométrie –e, høiere Geometri.

Transcendantal, e, *a.* (Log.) overstigende el. overgaaende en anden; *pl m.* -taux.

Transcription, *f.* Afskrivning, Reenskrivning.

Transcrire, *v.a.* afskrive, reenskrive.

Transe, *f.* Angst, stor Frygt for en forestaaende Fare (især i *pl.*).

Transférer, *v.a.* omflytte, forlægge til et andet Sted; (Dr.) overdrage; transportere; ...– un prisonnier, hensætte en Fange i et andet Fængsel; – une fête, forlægge en Fest til en anden Dag.

Transférable, *a.* som kan overdrages til Andre, transportabel.

Transfèrement, *m.* Omflytning, Henflytning el. Hensættelse til et andet Sted.

Transfert, *m.* Overdragelse, Transportering (af en Obligation el. Rente).

Transfiguration, *f.* (Th.) Christi Forklarelse.

Transfigurer (se), *v.pr.* (Th.) forklares, forvandles (om J. Chr.).

Transfiler, *v. a.* (Mar.) omvikle et Toug med Merling el. Seilgarn.

Transformation, *f.* Omdannelse, Forvandling.

Transformer, *v. a.* omdanne, forvandle, omskabe; *v.pr.* forvandle sig.

Transfuge, *m.* Overløber.

Transfuser, *v. a.* (Chi.) gyde fra et Kar i et andet; (An.) tappe Blod af et Dyr i et andet.

Transfuseur, *m.* En, som tapper Blod af et Dyr i et andet.

Transfusion, *f* Omgydning fra et Kar i et andet; Omtapning af Blod fra et Dyr i et andet.

Transgresser, *v.a.* overstride, overtræde.

Transgresseur, se, *s.* Overtræder.

Transgression, *f.* Overtrædelse.

Transhumer, *v. a.* føre en Hjord over paa en anden Jordlod; (Bot.) flytte en Plante over i en anden Jord.

Transi, e, *p.* og *a.* isnet, stivnet af Kulde; *fig.* betaget af Angst; *fig.* og *iron.* amoureux –, frygtsom Elsker.

Transiger, *v. a.* underhandle, afstaae fra sine Fordringer ved Overeenskomst, træffe et Forlig; – avec sa conscience, handle imod sin Samvittighed under en el. anden Skingrund.

Transigible, *a.* som kan gjøres til Gjenstand for en Underhandling el. Overeenskomst.

Transir, *v.a.* isne, stivne af Kulde; *fig.* betage med Skræk, overvælde med Sorg; *v. n.* blive stiv af Kulde; betages af Angst el. overvættes Sorg.

Transissement, *m.* Stivhed af Kulde; Bestyrtelse; *p. u.*

Transit (t udt.), *m.* (Com.) Varers toldfrie Transport gjennem et Land; Transithandel.

Transitif, ive, *a.* (Gr.) transitiv, betegnende en Handling, som har et umiddelbart Object; (om Conjunctioner) tjenende til at danne en Overgang.

Transition, *f.* Overgang.

Transitoire, *a.* forbigaaende, flygtig; udfyldende et Mellemrum, midlertidig.

Translater, *v. a.* oversætte fra et Sprog i et andet; *v.*

Translateur, *m.* Oversætter; *v.*

Translatif, ive, *a* (Dr.) overdragende, transporterende.

Translation, *f.* Omflyttelse fra et Sted til et andet; Forflyttelse; – d'une fête, Udsættelse af en Fest; (Dr.) Overdragelse af et Document.

Translucide, *a.* gjennemskinnelig.

Translucidité, *f.* (Min.) Mineralernes Gjennemskinnelighed.

Transmarin, e, *a.* opholdende sig hinsides Havet.

Transmettre, *v. a.* overdrage; overlevere; *fig.* forplante; les pères transmettent souvent leurs vices à leurs enfants, Fædrene forplante ofte deres Laster paa deres Børn; – son nom à la postérité, lade sit Navn gaae over til (opbevares af) Efterkommerne.

Transmigration, *f.* Udvandring; la – des âmes, Sjælevandringen.

Transmissibilité, *f.* Afhændelighed; Egenskab, ifølge hvilken en Ting kan overdrages til en Anden.

Transmissible, *a.* som kan overlades til en Anden.

Transmission, *f.* Overdragelse; (Opt.) Lysstraalers Gjennemgang gjennem et fast Legeme.

Transmuabilité, *f.* Egenskab at kunne forvandles.

Transmuable, *a.* som kan forvandles.

Transmuer, *v. a.* forvandle ringere Metaller til ædlere.

Transmutabilité, *f.* Egenskab ved en Ting, ifølge hvilken den kan undergaae Forandringer.

Transmutable, *a.* som undergaaer Forvandlinger (f. Ex. om Insecter).

Transmutatif, ive, *a.* forvandlende; *p.u.*

Transmutation, *f.* Forvandling; (Géo.) et Legemes el. en Figurs Omdannelse til en anden.

Transpadane, *a.f.* beliggende hinsides Floden Po.

Transparaître, *v.n.* vise sig gjennem [et andet Legeme.

Transparence, *f.* Gjennemsigtighed.

Transparent, *m.* linieret Papir til at-øve sig i at skrive lige; gjennemsigtigt Maleri; illumination en -s, Illumination med Transparenter.

Transparent, e, *a.* gjennemsigtig; *fig.* gjennemskuelig, aaben; âme -e, aabent Sind, som ikke har noget Skjult ved sig.

Transpercer, *v. a.* gjennemstikke; *fig.* gjennembore.

Transpirable, *a.* (Did.) som gaaer bort ved Uddunstning; *p.u.* [nem Huden.

Transpiration, *f.* Uddunstning gjen-

Transpirer, *v n.* uddunste, uddampe; svede; *fig.* udspredes, rygtes.

Transplantation, *f.* Omplantning; *fig.* Forflytning; (Méd.) en Sygdoms Forplantning el. Afledning til andre Legemer. [*p.u.* s. transplantation).

Transplantement, *m.* Omplantning

Transplanter, *v. a.* omplante; *fig.* forflytte til et andet Sted; *v.pr.* nedsætte sig i en anden By el. i et andet Land. [tiger sig med at omplante.

Transplanteur, *m.* En, som beskæf-

Transplantoir, *m.* (Jard.) Maskine, hvormed der omplantes; *p.u.* [Broen.

Transpontin, e, *a.* boende hinsides

Transport, *m.* Føren fra et Sted til et andet; Befordring; Udførsel; Transportvogn, Transportskib; Øvrighedens Indfindelse paa Gjerningsstedet; (Dr.) Overdragelse af et Document, af en Ret o. desl.; *fig.* Hæftighed; hæftig Sindsbevægelse; Henrykkelse; Lidenskab; Forvirring i Hjernen, Affindighed; faire le - d'un billet, transportere et Gjeldsbeviis; se livrer à un - de colère, hengive sig til et hæftigt Vredesudbrud; - au cerveau el. blot -, Sindsforvildelse.

Transportable, *a.* som kan transporteres, flyttes el. udføres; som kan overdrages til en Anden.

Transportant, e, *a.* henrivende, begeistrende, fremkaldende Beundring el. Lidenskab.

Transportation, *f.* (Jur.) Bortførelse til Colonierne (Straf for Løsgængere).

Transporté, e, *p.* og *a.* overført; *fig.* henrevet; henrykt; begeistret; - de joie, ude af sig selv af Glæde.

Transporter. *v a.* føre fra et Sted til et andet; forflytte; henflytte; overføre; *fig.* henrive, henrykke, bringe ud af sig selv; (Dr.) overdrage; *v. pr.* begive sig et Sted hen; *fig.* hensætte sig i Indbildningen, tænke sig ind i; lade sig henrive af; begeistres; blive hæftig; - un mot du propre au figuré, overføre et Ord fra egentlig til figurlig Forstand; la joie le transporte, Glæden henriver ham; se - de colère, lade sig henrive af Vrede, udbryde i hæftig Vrede; se - dans l'avenir, hensætte sig i den tilkommende Tid.

Transposer, *v. a.* sætte paa et andet Sted; omsætte; (Rel.) hæfte et Blad ind paa et urigtigt Sted; (Mus.) transponere, sætte en Melodi op el. ned; (Jeu) sætte sine Penge fra et Kort over paa et andet (i Pharospil).

Transpositeur, *s.* og *a.m.* (Mus.) Instrument, som sætter et Musikstykke over fra en Toneart til en anden.

Transpositif, ive, *a.* bruges kun i Udtr. langue -ive, Sprog, hvori Sætningsforholdene tilkjendegives ved Endelser, saa at Ordene derfor kunne omsættes paa mange Maader.

Transposition, *f.* Omsætning; (Rel.) urigtig Indhæftning af et Blad i et Bog; (Mus.) Transponering, Omsætning i en anden Toneart.

Transpyrénéen, ne, *a.* boende hinsides Pyrenæerne. [sides Rhinen.

Transrhénane, *a.f.* beliggende hin-

Transsubstantiateur, *m.* (Th.) En, som troer paa Læren om Transsubstantiationen.

Transsubstantiation, *f.* (Th.) Brødets og Vinens Forvandling i Nadveren til Christi Legeme og Blod.

Transsubstantier, *v. a.* (Th.) forvandle Brød og Vin i Nadveren til Christi Legeme og Blod.

Transsudation, *f.* (Did.) Udsvedning.

Transsuder, *v. n.* (Did.) udsvede.

Transvaser, *v.a.* øse af et Kar om i et andet.

Transvaseur, *m.* Slags Hævert, hvormed Indholdet af et Kar udtøm-

mes i et andet; Arbeider, som fylder Indholdet af et Kar over i et andet.

Transvasion, *f.* Omtømning af et Kars Indhold i et andet. [Tvermuskel.

Transversaire, *a.* (An.) muscle –,

Transversal, e, *a.* (An.) som bevæger sig paa tværs; (Géo.) som overskærer i en skraa Retning; *pl. m.* –saux.

Transversalement, *ad.* paa tvers.

Transversales, *f. pl.* (Astr.) Tverlinier, hvormed Graderne underafdeles.

Transverse, *a.* (An.) muscle –, Tvermuskel.

Transverso-spinal, *m.* (An.) Tvermuskel henhørende til Rygraden.

Transvider, *v. a.* (Phys.) omtømme et Kar i et andet.

Trantran, *m.* Forretningers sædvanlige Gang, Slendrian; *fa.*

Trantraner, *v. n.* følge gammel Slendrian; *pop.*

Trapan, *m.* den øverste Deel af en Trappe, hvor Rækværket ophører; *p.u.*

Trapèze, *m.* (Géo.) Firekant med fire ulige Sider, hvoraf to ere parallele.

Trapézien, ne, *a.* som har en Overflade, dannet af Trapezier.

Trapéziforme, *a.* (Géo.) som er i Form af et Trapezium.

Trapézoïdal, e, *a.* (Géo.) som har Form af en Trapezoide; *pl. m.* –daux.

Trapézoïde, *m.* (Géo.) Firekant, som har fire ulige og ikke parallele Sider.

Trappe, *f.* Faldluge; Falddør til at fange visse Slags Dyr; Slags Dør el. Vindue til at skyde op el. ned.

Trappelle, *f.* Slags Musefælde.

Trappiste, *m.* Trappist, Munk af Ordenen kaldet de la Trappe.

Trapu, e, *a.* undersætsig, firskaaret, lille og tyk.

Traque, *f.* (Ch.) Omringning af Vildtet, Drivejagt; (Mar.) Bunke af tre Aarer.

Traquenard, *m.* gammeldags lystig Dands; (Ch.) Fælde til at fange Ildere, Maarkatte o. desl.; (Man.) Mellemtrav; Slags Pasgang.

Traquer, *v. a.* (Ch.) omringe Vildtet, drive det ind i en snævrere Kreds, saa at det omsider fanges.

Traquet, *m.* Mølleklap (claquet); (Ch.) Rævesax; (H. n.) Græssmutte; *prov.* sa langue va comme un – de moulin, hans Tunge løber som en Mølleklap; donner dans le –, løbe i Fælden.

Traqueur, *m.* (Ch.) En, som driver Vildtet i Fælden.

Trastravat, *m.* og *a.* Hest, som har to modsat staaende, hvidtegnede Fødder.

Tratte, *f.* (Charp.) Træstykke, hvorpaa et Møllehuus hviler.

Traulet, *m.* (Grav.) Punkteernaal, indsattet i et Skaft.

Traumatique, *m.* (Chir.) Middel imod Saar; *a.* angaaende Saar (vulnéraire).

Travade, *f.* (Mar.) ustadig Vind ledsaget af Torden og Regn.

Travail, *m.* Arbeide; Værket, som forfærdiges; Arbeidsmaaden; (Fort.) Skandsearbeide; ... en Embedsmands Indberetning til et Overhoved (i d. Betydn. *pl.* travails); Slags Bygning til at stoe uregerlige Heste (*pl.* travails); *pl.* travaux, Arbeider, mærkelige Foretagender, Bedrifter; homme de –, Arbeidsmand, Mand, som erhverver Livets Ophold ved moisommeligt Arbeide; homme de grand –, en meget arbeidsom Mand; – d'enfant, Barnsnød; il a le – facile, han arbeider med Lethed; se mettre au –, tage fat paa Arbeidet, begynde samme; se faire au –, vænne sig til Arbeidet; entreprendre un –, paatage sig et Arbeide; maison de –, Arbeidshuus, Tvangshuus; travaux forcés, Tvangsarbeide (for Forbrydere).

Travaillé, e, *p.* udarbeidet med stor Flid; plaget af, belagt med; udmattet, ødelagt ved stærkt Arbeide; il est – de la goutte, han plages af Podagra; ce cheval a les jambes –es, denne Hest har stive Been af Slid.

Travailler, *v. n.* arbeide; have Arbeide (om Haandværkere); kaste sig, revne (om Træ el. om en Muur); gjære (om Drikkevarer); *v. a.* udarbeide med Omhu; bearbeide; martre, plage; tildanne; *v. pr.* plage el. martre sig; ængste sig; il se tue à –, han arbeider sig ihjel; – à la ruine de q., arbeide paa at ødelægge En; – à la journée, arbeide for Dagløn; – en linge, sye Linnedsyning; faire – son argent, gjøre sine Penge indbringende, sætte dem paa Rente; le mur travaille, Muren slaaer Revne; la bière travaille, Ølet gjærer; son estomac travaille, hans Mave fordøier

vanſteligt; (Mar.) la mer travaille, Havet er uroligt; le vaisseau travaille, Skibet arbeider ſtærkt, duver, kan ikke holde ſin Cours; (Peint.) les couleurs travaillent, Farverne forandre ſig med Tiden; .... – son style, udarbeide omhyggeligt ſin Stil; – le fer, tilbanne Jernet; – les esprits, bearbeide Gemytterne; – un cheval, tumle en Heſt; se – pour rien, plage ſig ſelv uden Grund; se – l'esprit, bryde ſit Hoved.

Travailleur, se, *s.* Arbeider, Arbeiderſke; *s. m.* Skandſegraver, Trancheearbeider (iſær *pl.*).

Travat, *s.* og *a. m.* Heſt med to hvide Fødder paa een og ſamme Side.

Travate, ſ. travade.

Travée, *f.* (Arch.) Rum mellem to Bjælker el. mellem en Muur og en Bjælke; Galleri i en Kirke ovenover Skibets Buepiller; – de balustres, Gelænderrække mellem to Søiler; – de grilles, Gitterværk mellem to Piller; – de comble, Mellemrum mellem Sparreværk; – de pont, Træbeklædning mellem Pælene i en Brobue.

Travers, *m.* Brede; Skraahed, Skjævhed; *fig.* Beſynderlighed, Særhed, Forkeerthed; un – de doigt, en Fingersbrede; donner dans le –, ſkeie ud, gaae paa Aſveie; se donner un –, viſe ſig fra en latterlig Side; il a l'esprit de –, han har et forkeert Omdømme; han er forſtyrret i Hovedet; en –, *loc.ad.* tværs over; (Mar.) mettre en –, braſe op; être en –, ligge opbraſt; ... de –, *loc.ad.* ſkjævt; forkeert, bagvendt; entendre tout de –, forſtaae Alt forkeert; prendre tout de –, tage Alt forkeert; regarder q. de –, ſee ſkjævt til En; mettre son bonnet de –, komme i ondt Lune, blive vred; à –, *loc. ad.* tværsigjennem; au – de, *loc.ad.* tværsigjennem (med Begreb af en Modſtand at overvinde); aller à – le bois, gaae tværsigjennem Skoven; il se fit jour au – des ennemis, han banede ſig Vei tværsigjennem Fjenderne; *prov.* tout au – des choux, el. à – choux, uden nogetſomhelſt Henſyn; uden al Eftertanke; à tort et à –, *loc.ad.* ubetænkſomt, hen i Taaget; par le –, *loc.pp.* (Mar.) tværs for.

Traversable, *a.* ſom man kan gaae igjennem.

Traversage, *m.* Klædes Overſtæring paa Vrangen.

Traversal, e, *a.* ſ. transversal.

Traversant, *m.* Vægtbjælke (fléau).

Traverse, *f.* Tværbjælke; Tværtræ, Tverſtang; Tvervei; (Fort.) Tvervold; *fig.* Modſtand, Hindring, Gjenvordighed; il a essuyé bien des –s, han har udſtaaet mange Gjenvordigheder; à la –, *loc. ad.* venir à la –, komme uventet i Veien.

Traversé, e, *p.* gjennemſtaaret, gjennemkrydſet af Tværlinier; gjennemblødt; il est tout – par la pluie, han er ganſke gjennemblødt af Regnen; (Man.) cheval –, underſætſig Heſt med ſtærk Bringe.

Traversée, *f.* Overfart, kort Søreiſe.

Traverser, *v. a.* gaae tværs igjennem; gaae over fra den ene Side til den anden; reiſe igjennem; trænge igjennem; *fig.* hindre el. forſtyrre Ens Planer; – une rivière à la nage, ſvømme tværs over en Flod; l'allée traverse le jardin, Alleen løber tværs igjennem Haven; la pluie a –é ses habits, Regnen har gjennemblødt hans Klæder; – q. dans ses plans, lægge Hindringer i Veien for Ens Planer; (Mar.) – un navire, fortøie et Skib, ſaa at det lægger Bredſiden til; – les lames, ſtevne, ſkære Søerne; – une voile, bræſſe op i et Seils Skjøde; *v.pr.* (Man.) traverſere (om Heſten, naar Skuldre og Kryds ikke holde lige Linie).

Traversier, ère, *a.* ſom gaaer paa tværs; rue –ère, Tvergade; barque –ère, Færgebaad; flûte –ère, Tverfløite; (Mar.) vent –, Vind, ſom er tværs paa Farvandet; *s. m.* lille Fartøi med een Maſt.

Traversin, *m.* Hovedpude; faux –, lang Pude, ſom lægges ved Fødderne af Sengen for Symmetriens Skyld; (Mar.) Tvertræ, Tverklampe.

Travertin, *m.* (Minér.) italienſk, gulagtig Kalkſteen.

Travestir, *v.a.* forklæde; *fig.* fremſtille Noget paa en burleſk Maade, traveſtere; forvanſke; *v. pr.* forklæde ſig; *fig.* forſtille ſig; – un auteur, overſætte en Forfatter paa en fri og komiſk Maade, parodiere; – la pensée de q., fremſtille Ens Tanke under en forkeert Skikkelſe, forvanſke ſamme.

Travestissement, *m.* Forklædning.

Travon, *m.* (Charp.) Tverbjælke over Bropælene.

Travouil, *m.* ſ. dévidoir. [dévider.

Travouiller, *v. a.* haſpe (*v.*); ſ.

Travouillette, *f.* Pind til at holde en Teen paa en Garnvinde; *v.*

Travoul, *m.* (Pê.) Ramme, hvorover Fiſkeſnore opvindes.

Trayon, *m.* Patte paa et Dyr.

Trébellianique el. trébellienne, *a. f.* (Dr.) quarte –, Fjerdepart, ſom tilkommer den indſatte Arving af en Fideicommis.

Trébuchant, e, *a.* ſnublende; (om Mynter) fuldvægtig.

Trébuchement, *m.* Snublen.

Trébucher, *v. n.* gjøre et Feiltrin, falde (*v.*); *fig.* og *fa.* ſnuble; feile; (om Mynter) være overvægtig; *prov.* qui trébuche et ne tombe point, avance son chemin. den, ſom ſnubler uden at falde, kommer ſit Maal nærmere.

Trébuchet, *m.* Guldvægt; Slags Buur til Fuglefangſt; *fig.* prendre q. au –, lokke En i Fælden.

Trécheur, *m.* (Blas.) fiin Rand om et Baabenſkjold.

Tréfiler, *v. a.* trække Meſſing- el. Jerntraad gjennem Trækkejernet.

Tréfilerie, *f.* Maſkine, hvormed Meſſingtraad trækkes gjennem Trækkejernet.

Tréfileur, *m.* Arbeider, ſom trækker Metaltraad gjennem Trækkejernet.

Trèfle, *m.* (Bot.) Kløver; – d'eau, Bukkeblad; (Jeu) Kløver i Kort; (Arch.) Ornament paa Geſimſer; (Mil.) Prydelſe paa Hoboiſternes Skuldre.

Tréfoncier, *m.* Eier af en Grund og de under ſamme værende Miner; Skoveier, ſom maa udrede Trediedelen og Tiendedelen af hvad der ſælges til Lehnsherren.

Tréfonds, *m.* (Dr.) Eiendom af de under en Grund værende Miner; *fig.* og *fa.* savoir le fonds et le – d'une affaire, kjende en Sag tilbunds.

Treillage, *m.* Gitterværk, Tralværk.

Treillager, *v. a.* forſyne med Gitterværk. [Gitterværk.

Treillageur, *m.* Forfærdiger af

Treille, *f.* Løvhytte af Viinranker; Spalier el. Buegang af Viinranker; *poé.* jus de la –, Viin; (Pê.) Slags Fiſkegarn. [Glandslærred; Sækkelærred.

Treillis, *m.* Gitterværk, Tralværk;

Treilliser, *v. a.* forſyne med Gitterværk.

Treizain, *m.* Slags Mynt; forh. tretten Reg Korn, hvoraf der ſvaredes Tiende; *v.*

Treizaine, *f.* Antal af tretten.

Treize, *a. n.* tretten; trettende; *s. m.* den Trettende i Maaneden.

Treizième, *a. n. ord.* trettende; *s.* den Trettende; *s. m.* Trettendedeel; *f.* (Mus.) tretten Toners Interval.

Treizièmement, *ad.* for det Trettende.

Trélingage, *m.* (Mar.) Svigting, ſtærkt Krydstoug mellem Vanterne.

Trélinguer, *v. a.* (Mar.) ſvigte, trække Krydstoug mellem Vanterne.

Trelu, *m.* i Udtr. avoir le –, ikke lykkes, ikke have Held med ſig; *v.*

Tréma, *m.* (Gr.) Adſkillelſespunkter (..), ſom ſættes over ë, ï og ü for at tilkjendegive, at den dermed betegnede Vokal udgjør en Stavelſe for ſig ſelv. [Eſpetræer, Eſpelund.

Tremblaie, *f.* Sted bevoxet med

Tremblant, e, *a.* ſkjælvende, bævende, ſittrende; *s. m.* En af Orgelpiberne; –e, *s. f.* (H. n.) Zitteraal.

Tremble, *m.* (Bot.) Eſp.

Tremblé, e, *p.* og *a.* écriture –e, Skrift, ſom røber en uſikker, ryſtende Haand; *s. m.* (Impr.) ſlangeformig Streg af ulige Tykkelſe.

Tremblement, *m.* Skjælven, Bæven, Zittren, Ryſten; – de terre, Jordſkjælv; (Mus.) Trille, Tremulant.

Trembler, *v. n.* ſkjælve, bæve; zittre; *fig.* frygte, være angſt for; (Mus.) ſlaae Triller med Fingrene paa et blæſende Inſtrument; *v. a.* – la fièvre, have Feberryſtelſe (*pop.*).

Trembleur, se, *s.* En, ſom det Allermindſte bringer til at ſkjælve, En, ſom er overdreven frygtſom; *m.* Ovaker; (H. n.) Slags Abekat; Zitteraal.

Tremblotant, e, *a.* bævende, zittrende.

Trembloter, *v. n.* bæve, zittre, ryſte lidt, gyſe; *fa.* [mellem to Skydehuller.

Trémeau, *m.* (Fort.) Bryſtværn

Tréméfaction, *f.* Indjagelſe af Skræk, Forfærdelſe. [Slags Lavart.

Tremelle, *f.* (Bot.) Levrehinde,

Trémie, *f.* Trækar over en Mollekværn, hvori man kaſter Kornet, ſom ſkal males; Salt-Maal; Dækkaſſe for Fugle. [roſe.

Trémière, *a.* (Bot.) roſe –, Stok-

Trémion, *m.* Træ, ſom bærer Karret over Mollekværnen; Jernſtinne, ſom

fastholder Overdelen af en Storsteen.

Trémois, *m.* Blandingskorn, som saaes om Foraaret til Qvæget; Vaarsæd.

Trémoise, *f.* (H. n.) Zitteraal.

Trémoussement, *m.* Flagren med Vingerne; Rysten.

Trémousser, *v.n.* flagre med Vingerne; *v. a.* – q., sætte En i stærk Bevægelse; *v.pr.* hoppe omkring, tumle sig; *fig.* og *fa.* gjøre sig megen Umage for at drive Noget igjennem.

Trémoussoir, *m.* Maskine til at gjøre sig Bevægelse i et Værelse; Motionsmaskine.

Trempe, *f.* Hærden af Jern ved pludselig Afkjølen i Vand; det hærdede Jerns el. Staals Haardhed; (Impr.) Papirets Fugtning; (Brass.) Vand, hvormed Korn bringes i Gjæring; *fig.* Legemets el. Sjælens Beskaffenhed; Charakteer; donner la –, hærde; c'est un corps d'une bonne –, det er et Legeme af kraftig Sundhed (Constitution); un esprit de (el. d'une) bonne trempe, et Menneske af en fast Charakteer; solidt Menneske, som der kan stoles paa; des gens de la même –, Folk af eens Sindelav.

Trempé, e, *a. p.* neddyppet; gjennemblødt; blandet med Vand; être tout –, være ganske gjennemblødt; du vin –, Vin blandet med Vand.

Tremper, *v. a.* neddyppe; gjennembløde; blande med Vand (om Vin); hærde (om Jern, som dyppes gloende i koldt Vand); (Impr.) befugte Papir; (Rel.) – à la colle, bestryge med Klister el. Limvand; *v.n.* ligge i Blød; *fig.* deeltage i, være medskyldig i; – son vin, komme Vand i sin Vin; – ses mains dans le sang, besudle sine Hænder med Blod; – dans un crime, deeltage i en Forbrydelse.

Tremperie, *f.* (Impr.) Sted i et Bogtrykkeri, hvor Papiret befugtes.

Trempis, *m.* ætsende Substants, hvori Kobbertøi renses; Sted, hvor nedsaltet Fisk udblødes; Vand, hvori Stokfisk neddyppes.

Tremplin, *m.* Springebræt.

Trempoir, *m.* (Manu.) Sted, hvor Klæde lægges i Blød før det valkes.

Trempoire, *f.* Farverkar til Indigo.

Trempure, *f.* Mollesvingel, Vægt, hvorved Mollen holdes i jevn Gang.

Trémue, *f.* (Mar.) Brædebeklædning om Lugerne paa Fartøier, der bruges til Sildefangst.

Trentain, *m.* (Jeu) Parti i Boldspil, naar hver af Spillerne har 30 Points; (Manu.) uldent Tøi, hvis Kjæde tæller 3000 Traade.

Trentaine, *f.* Antal af tredive; Alder af tredive Aar. [(Bot.) Sumach.

Trentanel, *m.* el. **trentanelle**, *f.*

Trente, *a.n.* tredive; *s.m.* den Tredivte; halvt Spil el. tredive Points i Boldspil; trente et quarante, Slags Hazardspil, hvori den vinder, som faaer over 30 Points. [En og Tredive.

Trente-et-un, *m.* Slags Kortspil,

Trentième, *a.n.ord.* tredivte; *s.m.* Tredivtedeel. [Galeier i ondt Veir.

Tréou, *m.* (Mar.) Stormseil paa

Trépan, *m.* (Chir.) Hjerneskalbore, Trepan; Trepanerkunst; (Charp. og Men.) Huulbor.

Trépanation, *f.* (Chir.) Trepanering.

Trépaner, *v. a.* (Chir.) bore Hul i Hjerneskallen, trepanere.

Trépas, *m.* Død, dødelig Afgang; aller de vie à –, døe; (Mar.) smalt Sund. [des –s, alle Sjæles Fest.

Trépassé, *m.* en Afdød; le jour

Trépassement, *m.* Dødens Øieblik; *v.* [Død, hensove; *fa. p. u.*

Trépasser, *v. n.* døe en naturlig

Tréphine, *f.* (Chir.) Slags Hjerneskalbor.

Trépidation, *f.* (Méd.) Nervezittren, Skjælven, Bæven; (Astr.) Himmelhvælvingens vaklende Bevægelse fra Nord imod Syd el. omvendt.

Trépied, *m.* Trefod; *fig.* être sur le –, tale med Begeistring.

Trépignement, *m.* Trampen, Stampen med Fødderne.

Trépigner, *v. n.* stampe med Fødderne, trampe, trippe; *fig.* yttre Utaalmodighed. [tist Beundrer; *p. u.*

Trépigneur, *m.* overdreven fana-

Trépointe, *f.* (Cordon.) Læderstrimmel, hvortil Saalen syes. [trépigner.

Trépudier, *v. n.* hoppe, trippe; *f.*

Très, *ad.* meget, overmaade; très bon, meget god. [Gud.

Très-haut (le), *m.* den Allerhøieste,

Trésaille, *f.* (Charr.) halvfemte Fods langt Bræt imellem Vognhaverne.

Tréseau, *m.* Qvintin (alm. gros).

Tré-sept, *m.* (Jeu) Tresetspil.

Trésillon, *m.* Stykke Træ, som

lægges mellem Brædder, for at de lettere kunne tørres; (Mar.) Rakkespil.

Trésillonner, *v. a.* sætte Spærretræ mellem opstablede Brædder, for at de snarere kunne tørres; (Mar.) sætte med Rakkespil.

Trésor, *m.* Skat; Skatkammer; Sted i Kirken, hvor Relikvier o. desl. gjemmes; Arkiv; *fig.* Diesteen, kostbar Skat; (Écr.) Aflad; *pl.* store Rigdomme; la chambre du –, Skatkammeret; le – de l'état, le – public, Statskassen; *poé.* les –s de Cérès, Kornet; les –s de Bacchus, Vinen, Druerne.

Trésorerie, *f.* Skatkammer; Finantsvæsen; Skatmesterembede; Skatmesterens Bolig.

Trésorier, *m.* Skatmester, Finantsforvalter.

Trésorière, *f.* Kassesforstanderske i et Kloster el. andet kvindeligt Samfund.

Tressaillement, *m.* krampagtig Nervetrækning, Sittren, Gysen.

Tressaillir, *v. n.* gyse, sittre; føle en pludselig, hæftig Bevægelse; – de crainte, sittre af Frygt; – de joie, hoppe af Glæde.

Tressaut, *m.* Hoppen af Glæde; Uligbed i Myntprøver; *v.*

Tresse, *f.* Fletning af Snore, Haar o. desl.; Tresse; *fig.* og *poé.* l'or de sa tresse blonde, hendes blonde Haar.

Tresseau, *m.* Slags blaa burgundisk Drue.

Tresser, *v. a.* flette, snoe; (Perr.) tresse Haar til Parykker.

Tresseur, se, *s.* En, som tresser Haar til Parykker.

Tressoir, *m.* (Perr.) Redskab til at tresse Haar.

Tresson, *m.* (Pê.) Slags smaamasket Fiskegarn.

Tressure, *f.* (Pê.) Slags stormasket Fiskegarn.

Tréteau, *m.* Træbuk til at sætte under Stillads; *pl.* Fjælleboldstheater; monter sur les –x, optræde paa et Fjælleboldstheater; agere Bajas el. slet Skuespiller; *prov.* il dit des merveilles quand il est entre deux –s, han er meget snaksom, naar han har drukket et Glas for meget.

Treuil, *m.* Vinde, Spil til at ophidse Byrder.

Treuille, *f.* (Pê.) Garn til at fange Reier med; *pl* Indvoldene af Sild.

Trève, *f.* Vaabenstilstand; *fig.* Ro, Hvile; – marchande, Handels Frihed for nogen Tid mellem krigførende Stater; *fig.* son mal ne lui donne ni paix ni –, hans Smerte lader ham hverken Rist el. Ro; faites – à vos plaintes, stands Deres Klager; – de compliments, lad Complimenterne fare; – de raillerie, lad Skjemt være borte, lader os tale alvorligt.

Trévier, *m.* (Mar.) Seilmager, Opsynsmand over Seilene (alm. voilier).

Trévire, *f.* (Mar.) Skruetoug, Tougkringle.

Trévirer, *v. a* (Mar.) hale op el. strue ned med Skruetouget; vælte en Tougkringle om.

Trézalé, e, *p.* og *a.* (Peint.) revnet; (Pot.) sprukket.

Trézaler, *v. a.* (Pot.) frembringe smaa Revner i Glassuren paa Steentøi; *v. pr.* sprække, revne.

Tri, *m.* Sortering af Breve (triage); (Jeu) L'hombre mellem Tre.

Triacleur, *m.* Markstriger; *v.*

Triade, *f.* (Mus.) Treklang.

Triadique, *a.* i Udtr. hymne –, græsk Hymne, hvori hver Strofe lovsynger Treenigheden og Jomfr. Maria.

Triage, *m.* Valg, Sortering; det Udvalgte; (E. F.) Stykke Skov, bestemt til at hugges; (Minér.) Ertsens Udsondring; (Pap.) Affondring af det bestadigede Papir.

Triailles, *f.pl.* sletteste Slags Kort; [*p. u.*

Triaire, *m.* (Ant.) tredie Rad Soldater i en romersk Legion; *pl.* Soldater, henhørende til den tredie Række.

Triandrie, *f.* (Bot.) tredie Classe af Linnée's System med tre Stovnaale i en tvekjønnet Blomst.

Triangle, *m.* (Géo.) Trekant, Triangel; (Astr.) nordligt Stjernebillede; (Mus.) Instrument, som spilles med en lille Metalstok; (Fort.) trekantet Skandse.

Triangulaire, *a.* trekantet; *m.* (An.) – du nez, trekantet Næsemuskel; (H.n.) Slags Finbeen; Pantserfisk.

Triangulairement, *ad.* i Form af en Trekant.

Triangulation, *f.* trigonometrisk Udmaaling af et Terrain for at optage Kort over samme.

Tribade, *f.* Qvinde, som driver Utugt med en anden Qvinde.

Tribale, *f.* ferst Flesk stegt i sit eget Fidt.

Tribord, *m.* (Mar.) Styrbord; *fig.* og *fa.* faire feu de – et de bâbord, sætte alle Kræfter i Bevægelse.

Tribordais, *m.* (Mar.) Mandſtabet, ſom forretter Styrbordsvagt; Kongens Qvarteer-Gaſter.

Tribu, *f.* Folkeclaſſe (iſær om gamle Folkeſlag); Stamme (hos Jøderne: Alle, ſom nedſtammede fra En af de 12 Patriarker); Horde (om Arabere og vilde Folkeſlag); forh. Landsmandſtab ved Univerſitet i Paris; (Égl.) la – sacrée el. – sainte, den geiſtlige Orden; (H. n.) Underafdeling af en Dyreart.

Tribulaire, *m.* (An.) Opbevaringsſted for Agerdyrkningsredſtaber; *a.* henhørende til ſamme Stamme; *p. u.*

Tribulation, *f.* Gjenvordighed, Modgang. [ker.

Tribulcon, *m.* (Chir.) Kugeludtræk-

Tribule, *f.* (Bot.) Pignød.

Tribun, *m.* (Anc.) Tribun; – militaire, Krigstribun; – des légions, Overbefalingsmand over Legionerne; – du trésor, Krigsſtatmeſter; – du peuple, Folketribun; nu: Folkeforſvarer.

Tribunal, *m.* Dommerſæde; Domſtol; Ret; le – militaire, Krigsretten; – d'appel, Appellationsretten; le – de la confession, Skrifteſtolen; prendre la voie des –naux, ſøge ſin Ret for Domſtolene.

Tribunat, *m.* Tribunsembede; ſammes Varighed; Afdeling af den lovgivende Magt under Revolutionen, hvis Hverv det var at prøve, antage el. forkaſte Lovforſlagene.

Tribune, *f.* Talerſtol; Pulpitur, ſærſkilt, ophøiet Plads i en Kirke el. Forſamlingsſal; l'éloquence de la –, den politiſke Veltalenhed; la – sacrée, Prædikeſtolen (i ophøiet Stiil).

Tribunitien, ne, *a.* henhørende til Tribunsembedet (iſær i *f.*).

Tribut, *m.* Skat, Afgift; *fig.* Skyldighed, Hyldeſt; l'estime est un – dû au mérite, Agtelſe er en Hyldeſt, ſom ſkyldes Fortieneſten; payer son – à la nature, døe; payer le – à la mer, blive ſøſyg.

Tributaire, *a.* ſkatſkyldig; *m.* Skatteyder; *fig.* nous sommes tous –s de la mort, vi ſkulle alle engang døe.

Tricennaire, *a.* beſtaaende af tredive (Dage, Aar, Maaneder o. desl.).

Tricéphale, *a.* ſom har tre Hoveder.

Triceps, *a.* og *s. m.* (An.) muscle – el. blot –, trehovedet el. tredeelt Muſkel.

Tricher, *v. a.* og *n.* bedrage i Spil.

Tricherie, *f.* Bedrageri, Snyderi (iſær i Spil); *prov.* la – revient à son maître, Uret ſlaaer gjerne ſin egen Herre paa Halſen.

Tricheur, se, *s.* Bedrager, Bedragerſke (iſær i Spil); ogſ. *a.*

Trichiasis (s udt.), *f.* (Méd.) Øienhaarenes indadgaaende Retning; Blæreſygdom; Melkens Styrkning hos Ammer (poil).

Trichisme, *m.* (Chir.) Brud af de flade Been; Haarets Spaltning i Enden.

Trichiure, *f.* (H. n.) electriſk Spidshale. [Luth.

Trichorde, *f.* (Ant.) treſtrenget

Trichotome, *a.* (An.) tredeelt.

Trichotomie, *f.* (An.) Sønderlemning i tre Dele.

Trichure el. **trichuride**, *m.* (H. n.) Slags Indvoldsorm, Haarorm.

Tricline el. **triclinium**, *m.* (An.) Spiſeſal hos de Gamle.

Tricoise, *f.* Slags Knibetang, hvormed Sømmene nettes i Hefteſtoen, el. hvormed Hefteſtoen aftages.

Tricolor, *m.* (Bot.) trefarvet Amarant.

Tricolore, *a.* trefarvet; ſom har de tre franſke Nationalfarver (blaa, hvid og rød).

Tricon, *m.* (Jeu) tre lige Kort; *v.*

Tricorne, *a.* trehornet (om Inſecter); *m.* trekantet Hat.

Tricot, *m.* ſtrikket Tøi; kort og tyk Stok, Knippel; Prygl; *fa.* [Arbeide.

Tricotage, *m.* Strikning; ſtrikket

Tricotée, *f.* (H. n.) Kama, Slags Venusſkæl.

Tricoter, *v. a.* ſtrikke; kniple; *v. n.* (Man.) bevæge Benene uden at komme videre.

Tricoterie, *f.* lille Intrigue; *p. u.*

Tricotets, *m. pl.* gammeldags munter Dands; *v.*

Tricoteur, se, *s.* En, ſom ſtrikker el. kniplер; *f.* Fruentimmer, ſom i Nædſelsperioden lønnedes for at haane de Dømte og applaudere Dommerne.

Trictrac, *m.* Brætſpil, Triktrak; Brættet, hvori der ſpilles. [ſpidſet.

Tricuspide, *a.* (An.) trekantet, tre-

Tricycle, *f.* Slags trehjulet Omnibus; (Bot.) braſilianſk Nyctaginee.

Tridactyle, *a.* (H. n.) ſom har tre Tæer paa hver Fod.

Tride, *a.* (Man.) kort og hurtig (om Heſtens Gang; rigtigere: stride).

Trident, *m.* Trefork, tretandet Gaffel.

Tridenté, e, *a.* (Bot.) tretandet.

Tridentifère, *m.* (Myth.) førende Treforken (Tilnavn for Neptun).

Tridi, *m.* tredie Dag af en Decade (i den republicanſke Calender).

Tric, *f.* (H. n.) Slags friſt Cabliou; Slags Snog.

Trièdre, *a.* (Géo.) trefidet; trekantet.

Triennal, e, *a.* treaarig; udvalgt for tre Aar; varende tre Aar; *pl. m.* -naux.

Triennalité, *f.* et Embedes treaarige Varighed.

Triennat, *m.* treaarig Beſtyrelſe af et Embede.

Trier, *v. a.* udſøge, udvælge; ſkille det Gode fra det Slette i en Blanding; *prov.* – sur le volet, udvælge omhyggeligt (*v.*).

Triérarchie, *f.* (Anc.) Galeicapitains Poſt; Udruſtning og Anførſel af en athenienſiſk Galei.

Triérarque, *m.* (Ant.) Galeicapitain; athenienſiſk Borger, ſom udruſtede en Galei.

Triétéride, *f.* Tidsrum el. Omløb af tre Aar.

Trieur, se, *s.* En, ſom udvælger det Bedſte af Noget; Udſøger, Sorterer.

Trifacial, *a. m.* (An.) nerf –, tredeelt Anſigtsnerve; *s.m.* romerſk Kobbermynt; *pl.* -aux.

Trifide, *a.* (Bot.) trefpaltet, treklovet.

Trigame, *a.* ſom har tre Gange været gift; ſom har tre Mænd el. tre Koner.

Trigamie, *f.* tredobbelt Ægteſkab; tredie Giftermaal.

Trigastrique, *a.* (An.) muscle –, Muſkel med tre Knipper Muſkeltrevler.

Trigaud, e, *a.* lumſk, liſtig; *s.* liſtigt, rænkefuldt Menneſke, Lurendreier; *v.* [tilværks, bruge Rænker; *p. n.*

Trigauder, *v. n.* gaae underfundigt

Trigauderie, *f.* lumſk Adfærd; Kneb, Rænke; *p. u.* [barn; *p. u.*

Trigémeau, *m.* Trilling, Trilling-

Trigle, *m.* (H.n.) Knurfiſk (mulet).

Triglochin, *a.* (Bot.) trefpidſet; *s.m.* Skeeblad (Alismacee).

Triglochines, *f. pl.* (An.) triangelformige Hjerteklapper.

Triglottisme, *m.* Ord el. Sætning, ſammenſat af Ord af tre forſkiellige Sprog.

Triglyphe, *m.* (Arch.) Triglyph, Trefpalte paa Bjælkehovedet i den doriſke Orden.

Trigône, *a.* (Bot. og Min.) trefidet, trekantet; (Astr.) aspect –, Planeters Stilling imod hinanden i en Affland af 120°; *s.m.* (Mus.) ægyptiſk Strengeinſtrument; (Astr.) Triangel dannet af tre Planeter; – des signes, Inſtrument til Forfærdigelſe af Soluhre; *s.f.* (H.n.) Slags Rokke.

Trigonométrie, *f.* (Géo.) Trianglers Udmaaling, Trigonometri.

Trigonométrique, *a.* henhørende til Trigonometrien, trigonometriſk.

Trigonométriquement, *ad.* overeensſtemmende med Trigonometriens Regler.

Trigyne, *a.* (Bot.) trehunnet.

Trigynie, *f.* (Bot.) tredie Orden af trehunnede Planter i de 13 førſte Klaſſer.

Trijugué, e, *a.* (Bot.) treparret (om Blade).

Trijumeaux, *m. pl.* tredobbelte Nerver, femte Hjernenervepar.

Tril, *m.* el. bedre trille, *m.* (Mus.) Trille (tremblement el. battement de gosier).

Trilatéral, e, *a.* trefidet; *pl. m.* -raux.

Trilatère, *m.* trefidet Figur (triangle).

Trillion, *m.* (Arith.) Trillion, tuſinde Billioner.

Trilobé, e, *a.* (Bot.) trefliget, trelappet.

Triloculaire, *a.* (Bot.) trerummet.

Trilogie, *f.* (Anc.) Samling af tre Sørgeſpil, Trilogi; Samtale mellem tre Perſoner.

Trimbaler, *v. a.* føre allevegne omkring, løbe ſig træt; *pop.* [kring, ſlæbe med ſig; *pop.*

Trimer, *v. n.* gaae hurtigt, trave om-

Trimestre, *m.* Tidsrum af tre Maaneder, Fjerdingaar. [Maaneder.

Trimestriel, le, *a.* ſom varer tre

Trimètre, *m.* (Poé.) trefodet jambiſk Vers (ogſ. *a.*).

Trin el. trine (almindeligere), *a. m.* (Astr.) kun i Udtr. trin el. trine aspect, ſ. ſ. aspect trigône.

Trinervé, e, *a.* (Bot.) trenervet (om Blade).

Tringa, *m.* (H. n.) Strandpiper, [Strandløber.

Tringle, *f.* tynd Jernſtang til Gardiner, Gardinſtang, Vinduesſtang; lang Træſtang med Knager og Kroge; Geſimesliſte; Mærke, frembragt af en Kridtſnor.

Tringler, *v. a.* (Charp.) afſætte en lige Linie el. ſlaae en Streg med en Kridtſnor.

Tringlette, *f.* (Vitr.) Glastavle til Vinduesruder; Glarmeſterkniv til at aabne Vinduesblyet.

Trinitaire, *s.* Trinitar, Munk el. Nonne af Treenighedsordenen, der foreſatte ſig at løskiøbe Fanger; *f.* (Bot.) Slags Anemone.

Trinité, *f.* (Thé.) Treenighed; Trefoldighedsfeſt. [trykt ved tre Størrelſer.
Trinome, *m.* (Alg.) Talværdi ud-
Trinquadoure, *m.* (Mar.) Slags bevæbnet Proviant-Skib.
Trinquart, *m.* (Mar.) lille Fartøi til Sildefangſt. Klokker; *v.*
Trinquebaler, *v. a.* ringe med
Trinquer, *v.n.* drikke og klinke; ſvire.
Trinquerin, *m.* (Mar.) øverſte udvendige Kant paa en Galei.
Trinquet, *m.* (Mar.) Fokkemaſt paa en Galei. [paa en Galeimaſt.
Trinquetin, *m.* (Mar.) tredie Seil
Trinquette, *f.* (Mar.) Trinquetſeil, lille Latinſeil, brugeligt i haardt Veir.
Trio, *m.* (Mus.) Terzet, Trio, trefiemmig Concert; *fig.* og *plais.* tre Perſoner, ſom have fælles Intereſſe el. ſamme Anſkuelſe; voilà un beau –, det er et ſmukt Kløverblad; *pl.* des trio.
Triolet, *m.* lille Digt paa otte Vers, hvoraf det første gjentages efter det tredie, og det første og andet efter det ſjette; (Mus.) tre Noter, der ſvare til to.
Triomphal, e, *a.* henhørende til en Seir el. Triumf; char –, Triumfvogn; arc –, Triumfbue; *pl. m.* –phaux.
Triomphalement, *ad.* i Triumf, paa en triumferende Maade.
Triomphant, e, *a.* triumferende, ſeirende; hoverende; ſtolt, prægtig (*v.*); l'Église –e, de Salige i Himlen; –e, *f*, gammeldags Silketøi med Damaſt-Blomſter.
Triomphateur, trice, *s.* triumferende Seirherre; Seirvinder.
Triomphe, *m.* Triumf; Seirstog; porter q. en –, bære En i Triumf; ce rôle est le – de cet acteur, denne Rolle er denne Skuespillers Meſterſtykke; den, hvori han glimrer meeſt; ... *f.* Trumf, Slags Kortſpil; *prov.* og *fig.* voilà de quoi est la –, det er netop det, hvorom der nu er Tale (*v*).
Triompher, *v. n.* holde et Triumfindtog, triumfere; ſeire; glimre i Behandlingen af et Emne; overgaae Andre; hovere; – de ses ennemis, ſeire over ſine Fjender; – de ses passions, faae Bugt med ſine Lidenſkaber; quand on lui parle de ses enfants, elle triomphe, naar man taler til hende om hendes Børn, ſaa er hun henrykt; – de sa perfidie, roſe ſig af ſin Troløshed.
Triori, *m.* Slags hurtig Bondedands, brugelig i Bretagne.
Tripaille, *f.* alle et Dyrs Indvolde; Hob Indvolde, Kallun.
Tripartible, *a.* (Bot.) delelig i tre.
Tripartite, *a. f.* deelt i tre Dele (bruges kun om et hiſtoriſk Udtog af Euſebius, Socrates og Sozomenes: l'histoire –).
Tripe, *f.* Dyrs Indvolde, Kallun (helſt i *pl.*); Slags uldent Tøi, Plyds (ogſ. – de velours); cuir en –s, afſtrabet, udblødt Læder; des œufs à la –, hakkede, haardkogte Æg; il a failli rendre –s et boyaux, han har kaſtet frygteligt op.
Tripe-madame, *f.* (Bot.) Slags Huusløg (trique-madame); *pl.* des tripes-madames.
Triperie, *f.* Kalluntorv.
Tripétale, *a.* (Bot.) ſom har tre Blomſterblade, trebladet.
Tripette, *f.* lille Kallun; bruges kun i Udtr. cela ne vaut pas –, det duer ikke det Mindſte; *pop.*
Triphane, *m.* (Minér.) Slags let deleligt Mineral, Triphan.
Triphtongue, *f.* (Gr.) Trelyd, tre forenede Vocaler.
Triphylle, *a.* (Bot.) trebladet.
Tripier, *s.* og *a. m.* (Fauc.) Rovfugl, ſom ikke lader ſig afrette til Jagt (*v.*).
Tripier, ère, *s.* Kallunſælger, –ſke; *pop.* grosse tripière, ſtort, kvabſet Fruentimmer.
Triple, *a.* tredobbelt; un menton à – étage, en tredobbelt Hage, Hageſmække; fripon à – étage, en ægte, durchdreven Gavtyv; *s. m.* det Tredobbelte.
Triple-croche, *f.* (Mus.) to og tredive Dels Note (med tredobbelt Krydsſtreg).
Triplement, *m.* (Fin.) Forhøielſe til det Tredobbelte; *ad.* paa tredobbelt Maade, tre Gange.
Tripler, *v. a.* forøge tredobbelt, tryplere; *v. n.* blive tredobbelt; *v. pr.* forøges til det Tredobbelte; (Math.) raison –ée, kubiſk Forhold. [Actſtykke.
Triplicata, *m.* tredie Afſkrift af et
Triplication, *f.* Forøgelſe til det Tredobbelte.
Triplicité, *f.* Trefoldighed; – d'un acte, tredobbelt Udfærdigelſe af et

Document; (Th.) - d'action, tredobbelt Handling; (Thé.) - de personnes, Treenighed.

Tripliquer, *v.n.* svare tredie Gang, svare paa en Duplik; *p. u.*

Tripoli, *m.* (Minér.) Trippel. [*p.u.*

Tripolir, *v. a.* polere med Trippel;

Tripolitain, e, *s.* Tripolitaner, Indvaaner i Tripolis.

Tripot, *m.* Boldhuus; Spillehuus; Kippe, slet Huus; slet Selskab; stort Saltkar, som rummer 5568 Tønder.

Tripotage, *m.* Miskmask; *fig.* Blanding af Ting, som ikke passe sammen; Bagtalelse, Rænker, hvorved der sættes Splid mellem Folk.

Tripoter, *v. n.* blande forskjellige Ting uordentligt sammen, frembringe et Miskmask; *fig.* frembringe Forvirring; bagtale for at sætte Folk sammen, udsprede Splid; *v. a.* forvirre, fordærve en Sag; *fa.*

Tripotier, ère, *s.* Spillevert, Vert el. Vertinde i en Kippe; lav Rænkesmed; *fa.*

Trique, *f.* stor Stok, Knippel; *pop.*

Trique-balle, *f.* (Art.) Artillerivogn til at kjøre Kanoner, Kugler o. desl.; *pl.* des trique-balles. [madame.

Trique-madame, *f.* (Bot.) s. tripe-

Triquenique, *f.* Smaating, intetsigende Ting; *pop. p. u.*

Triquer, *v. a.* udsøge Træstykker; sauge el. skære Knipler; *pop.* prygle.

Triquet, *m.* smalt Boldtræ; Blytækkerstol.

Triquètre, *f.* Forening af tre Been paa gamle Mynter; *a.* bedre: triquèdre, (Bot.) tresidet.

Trirègne, *m.* Pavekrone (tiare).

Trirème, *m.* (Ant.) Galei med tre Rader Aarer. [for Svage.

Trirote, *f.* Slags bevægelig Stol

Trisagion, *m.* Kirkesang, hvori Ordet „Hellig" gjentages tre Gange.

Trisaïeul, e, *s.* Tipoldefader, Tipoldemoder. [i tre Aar.

Trisannuel, le, *a.* (Bot.) varende

Trisarchie, *f.* Regjering af Tre.

Trisarque, *m.* Medlem af en tredeelt Regjering.

Trisecteur, trice, *s.* (Géo.) Redskab, som deler en Vinkel i tre lige Dele; *a.* delende i tre lige Dele.

Trisection, *f.* (Géo.) Deling af en Vinkel i tre lige Dele.

Trisme, *m.* (Méd.) Mundklemme.

Trismégiste, *m.* (Impr.) Middelskrift mellem stor og lille Kanon; *a.m.* (Anc.) trefold stor, overmaade stor (Tilnavn for Hermes). [tre Tridser.

Trispaste, *m.* (Méc.) Blok med

Trisperme, *a.* (Bot.) indeholdende tre Frø. [len.

Trisser, *v.n.* skrige svagt som Sva-

Trissyllabe, *a.* trestavelset; *s. m.* Trestavelsesord. [tre Stavelser.

Trissyllabique, *a.* bestaaende af

Triste, *a.* sorgfuld, bedrøvet; sørgmodig; bedrøvelig, sørgelig; ynkelig; kjedelig; utaalelig; mørk, skummel; *s.m.* det Sørgelige; une - nouvelle, en bedrøvelig Efterretning; il mène une - vie, han fører et sørgeligt Liv; un - poète, en maadelig, en ynkelig Digter; un - repas, et daarligt Maaltid; une chambre -, et mørkt Værelse; il est - de se voir méconnu, det er tungt at see sig miskjendt; *fa.* faire - mine, sætte et suurt Ansigt op; il a le vin -, han bliver fortrædelig naar han drikker; *prov.* il est - comme un bonnet de nuit, han er mørk og tungsindig.

Tristement, *ad.* sørgmodigen; sørgeligt; kummerligt; kjedeligt.

Tristesse, *f.* Bedrøvelse, Sorg, Kummer; Sørgmodighed, Tungsindighed; Kjedsommelighed; s'abandonner à la -, hengive sig til Sørgmodighed.

Triterné, e, *a.* (Bot.) tredobbeltfingret (om Blade).

Trithéisme, *m.* Lære, som antager tre Guder, Treguderi. [om tre Guder.

Trithéiste, *m.* Tilhænger af Læren

Triton, *m.* (Mus.) Treklang; (H.n.) Trompetsnekke; (Myth.) Havgud.

Triturable, *a.* (Chi.) som kan stødes el knuses. [ning.

Trituration, *f.* Sønderstødning, Knus-

Triturer, *v.a.* knuse, støde til Pulver.

Triumvir, *m.* (Anc.) Triumvir; Øvrighedsperson, som deler Magten med to Andre.

Triumviral, e, *a.* triumviralsk, henhørende til Triumvirerne; *pl.m.* -raux.

Triumvirat, *m.* Triumvirat, Regjering af Tre; tre Personer, som udøve en Magt i Fællesskab. [treklappet.

Trivalve ogs. trivalvé, e, *a.* (Bot.)

Trivelin, *m.* Navn paa en lystig Person i den gamle italienske Komedie; Gjøgler; *p. u.*

Trivelinade, *f.* Gjøgleſpil, Bajasſtreg; *p. u.*

Triviaire, *a.* kun i Udtr. carrefour –, Skillevei, hvor tre Veie el. tre Gader ſtøde ſammen.

Trivial, e, *a.* forſlidt, almindelig, plat, hverdags; *s. m.* det Trivielle, det Forſlidte; *pl. m.* -viaux.

Trivialement, *ad.* almindeligt, trivielt; hverdagsligt.

Trivialité, *f.* det Hverdagsagtige, det Trivielle, det Forſlidte; *pl.* forſlidte, almindeligt bekjendte Tanker el. Udtryk.

Troc, *m.* Bytte, Tuſt; – pour –, [Bytte lige om lige.

Trocart el. **trois-quarts**, *m.* (Chir.) Inſtrument til at udtappe Blod el. Vand.

Trochaïque (ch udt k), *a.* (Poé.) trochæiſk, ſammenſat af Trochæer; *s.m.* Vers, ſom fornemmelig beſtaaer af Trochæer.

Trochanter (ch udt. k og r høres), *m.* (An.) Laarknokkel, ſom faſtholder Muſklerne, der dreie Laaret; Laardreier.

Trochanterien (ch udt. k), ne, *a.* (An.) henhørende til Laardreieren.

Trochantin (ch udt. k), *m.* (An.) den lille Laardreier.

Trochantinien (ch udt. k), ne, *a.* (An.) henhørende til den lille Laardreier.

Troche, *f.* (H.n.) Slags Topſnekke; *pl.* (Ch.) Gjødning af Vildtet om Vinteren.

Trochée (ch udt. efter Ac. k, men almindeligt: ch), *m.* (Poé.) Trochæus (Verſefod beſtaaende af en lang og en kort Stavelſe).

Trochet, *m.* (Jard.) Klaſe af Blomſter el. Frugter (*p.u.*); (Tonn.) Slags Arbeidsblok i et Bødkerværkſted.

Trochier, *m.* (H. n.) Dyret i Topſnekken (troche).

Trochile, *m.* (Arch.) rendeformig Fordybning, Ornament paa Søilefoden.

Trochin, *m.* (An.) lille Knop el. Knude paa den øverſte Deel af Skulderbladet.

Trochisque, *m.* (Pharm.) pulveriſeret Lægemiddel i Form af en lille Kegle, Paſtil.

Trochiter (r udt.), *m.* (An.) den ſtørſte af de to Knuder paa Overdelen af Skulderbladet. [vægende Muſkel.

Trochléateur, *m.* (An.) Øiets be-

Trochlée, *f.* (Ant.) tridſeformig Fremragning paa Underſiden af Skulderbladet, hvori Albuebenet bevæger ſig; Benet i Heſtens Haſe.

Trochure, *f.* (Ch.) Hjortetak, ſom deler ſig i tre el. fire Spidſer.

Troène, *m.* (Bot.) Ligуſter.

Troglodyte, *m.* Hulebeboer; (H.n.) Slags Abe; Slags Spurv.

Trogne, *f.* pludskindet Anſigt; rouge –, – enluminée, Drukkenboldts Anſigt; *fa.*

Trognon, *m.* Kjernehuus; un – de chou, en Kaalſtok; *pop.* un petit –, et ſmukt Barn.

Trogossitaire, *m.* (H. n.) Træbuk, Slags vingedækket Inſect.

Trogossite, *m.* (H.n.) Korn-Snudebille.

Trogue, *f.* (Drap.) Trendegarn til meleerte Tøier.

Trois, *a. n. card.* tre; den Tredie (om Dato, Bogtitler, Fyrſteraekker); Henri –, Henrik d. tredie; le – juin, den tredie Juni; *s.m.* Tallet tre; Tre i Kort; den Tredie i en Maaned; (Méd.) Staalpreen til Punctur; (Arith.) règle de –, Regula de tri; (Mus.) mesure à – huit, tre Ottendedeels Takt.

Troisième, *a.n.ord.* tredie; *s.* den Tredie; *m.* tredie Etage; Diſcipel af tredie Claſſe; *f.* tredie Claſſe.

Troisièmement, *ad.* for det Tredie.

Trois-mâts, *m.* (Mar.) tremaſtet Handelsſkib.

Trois-quarte, *f.* (Serr.) grov, trekantet Fiil; *pl.* des trois-quartes.

Trois-quarts, *m.* (Serr.) grov, trekantet Fiil; (Chir.) Staalpreen til Punctur (trocart).

Trôler, *v.a.* ſlæbe overalt med ſig; *v.n.* løbe omkring, vimſe; *plais.*

Trolle, *f.* (Van.) Slags Fletning af Grene; (Bot.) Slags Ranunkel; Art Nyſerod; (Ch.) aller à la –, løskoble Støverhunde (for at opſpore Vildtet).

Troller, *v. a.* opføre et af Grene flettet Hegn el. Gjærde.

Trollon, *m.* Nisſe, Trold.

Trombe, *f.* Skypompe, Vandhvirvel; (Mar.) Luftklap, Ventil (ogſ. trompe); (Mus.) Strengeinſtrument, hvorpaa der ſpilles med en Slags Trommeſtik.

Trombidion, *m.* (H. n.) Vandedderkop.

Tromblon, *m.* (Mar.) Muſkedonner.

Trombone, *f.* (*m.* efter Ac. og R. Landais; *f.* efter Boiſte) ſtor Trompet, Baſun; *m.* Baſunblæſer.

Tromboniste, m. Basunblæser.

Trompe, *f.* Valdhorn, Jagthorn; Mundharpe (guimbarde); Elefantsnabel; Sugesnabel hos Fluer og andre Insecter; (H.n.) Kruksnekke; (An.) Høregang, som fører til Trommehulheden, det eustachiske Rør; (Arch.) fremspringende Hvælving, som udgaaer fra Muren og tjener til Støttepunkt; *fig.* publier une ch. à son de –, udbasune Noget, fortælle det for den hele Verden.

Trompe-l'œil, *m.* (Peint.) Maleri, hvis Grund skuffer Øiet ved sin Naturlighed; *pl.* des trompe-l'œil.

Tromper, *v.a.* bedrage, skuffe; *v.pr.* bedrage sig selv; tage feil; – la vigilance de q., skuffe Ens Aarvaagenhed; – la loi, eludere Loven; – l'attente de q., skuffe Ens Forventning; – son ennui, forjage sin Kjedsomhed, adsprede sig; – le temps, more sig, fordrive Tiden; *fa.* c'est ce qui vous trompe, deri tager De Feil; il se trompe dans son calcul, han forregner sig, han skuffer sig i sin Beregning; se – de route, tage feil af Veien; si je ne me trompe, hvis jeg ikke feiler.

Tromperie, *f.* Bedrageri, Svig.

Trompéter, *v.a.* gjøre bekjendt ved Trompetklang; indstevne En med Trompeter (*v.*); *fig.* udbasune, udsprede, forkynde vidt og bredt; *v. n.* skrige (om Ørnen). [muskel (buccinateur)

Trompéteur, *m.* (An.) Trompet-

Trompétiste, *m.* Trompetblæser (almindeligere: trompette).

Trompette, *f.* Trompet; sonner de la –, blæse paa Trompet; – écoutante, Hørerør; – parlante, Talerør (s. porte-voix); – harmonieuse, Basun; *fig.* – héroïque, episk Digtekunst; – sacrée, hellige Digtekunst; – de la ville, Byens Udbasuner el. Nyhedskræmmer; emboucher (entonner) la –, istemme den høie Tone (især om Digtere); déloger sans – (sans tambour ni –), begive sig bort ubemærkt, hemmeligt, uden at betale sin Gjæld; *prov.* à gens de village – de bois, som der raabes i Skoven, saa faaer man Svar; (H. n.) Kruksnekke (buccin); Slags bugbugfinned Fisk (fistularia); (Bot.) – blanche, Slags hvid Bladsvamp.

Trompette, *m.* Trompeter; il est bon cheval de –, il ne s'étonne pas du bruit, han lader sig ikke skræmme af Ord (*pop.*).

Trompeur, se, *s.* Bedrager, Bedragerske; *prov.* à –, – et demi, til at fange en Bedrager, fordres En, som er en halv Gang mere snu; *a.* bedragersk, skuffende; promesses –ses, skuffende Løfter.

Trompillon, *m.* (Arch.) lille fremspringende Hvælving (trompe); – de voute, rund Steen, hvormed en Hvælving begynder i en Nische.

Tronc, *m.* Stamme; Krop, Hoveddeel af et Legeme; Fattigblok; (Arch.) Søileskaft; (Blas.) Stammelinie, Stammehuus; il vaut mieux s'attacher au – qu'aux branches, det er bedre at holde sig til Stammen end til Grenene, til den Mægtigere end til den Svage; *fig.* og *prov.* voler le – des pauvres, gjøre sig utilladelig Fordeel paa de Fattiges Bekostning.

Tronche, *f.* Stykke utilhugget Bygningstømmer, Klods. [Amboltblok.

Tronchet, *m.* Huggeblok; (Orf.)

Tronchon, *m.* (H. n.) Sværdfisk, Saugfisk (espadon). [Stykke, Stump.

Tronçon, *m.* afskaaret, afhugget

Tronçonner, *v.a.* overskære el. overhugge i flere Stykker.

Trône, *m.* Throne; Høisæde; *fig.* Regjering, Kongemagt; monter sur le –, au –, bestige Thronen, tiltræde Regjeringen; *m. pl.* tredie Orden af det himmelske Hierarki. [Scepteret.

Trôner, *v.n.* beklæde Thronen, føre

Trônière, *f.* (Art.) Skydehul i Brystværnet paa et Batteri.

Tronqué, e, *p.* lemlæstet (om Statuer); *fig.* afkortet, afstumpet, forvansket (i slet Forst. om literaire Arbeider); (Géo.) cône –é, afstumpet Kegle; (Bot.) afstumpet, begrændset af en ret Linie (om en Plantespids).

Tronquer, *v. a.* afhugge et Stykke af Noget, afstumpe, lemlæste (om Statuer); *fig.* afkorte, forvanske (om Aandsarbeider).

Trop, *ad.* altfor, altfor meget; *s.m.* det Overflødige; cela n'est que – vrai, det er kun altfor sandt; il n'y a pas un mot de –, der er ikke et Ord for meget; vous n'êtes pas de –, De er ikke til Uleilighed; *fa.* par –,

i altfor høi Grad; il est par – insolent, han er altfor urimelig uforskammet; ce vin n'est pas – bon, denne Vin er ikke synderlig god; – peu, altfor lidt; – tôt, altfor tidligt; *prov.* chacun le sien, ce n'est pas trop, at Enhver beholder Sit, er ikke mere end billigt; – est –, eller rien de –, altfor Meget er usundt, Alt med Maade; qui – embrasse, mal étreint, den, som har for mange Jern i Ilden, brænder nogle. [Brug af et Ord.

Trope, *m.* (Rhét.) Trope, figurlig

Tropées, *f. pl.* (Mar.) hæftige Søvinde.

Trophée, *m.* Seirstegn, Trophæ; (*poé.*) Seir; (Peint.) en Kunsts el. en Videnskabs Attributer; *fig.* faire – d'une ch., gjøre sig til af en Ting, hovere derover.

Trophosperme, *m.* (Bot.) Frøstol.

Tropique, *m.* Vendekreds; *a.* tropisk; année –, tropisk Aar, Tid, som forløber mellem Solens Ankomst to paa hinanden følgende Gange i samme Jevndøgnspunkt.

Tropiste, *m.* (Thé.) En, som tager Ordene i Nadveren figurligt.

Tropologie, *f.* (Rhét.) figurlig Stil (*p. u.*); Afhandling om Sæderne.

Tropologique, *a.* (Rhét.) figurlig (*p. u.*).

Trop-plein, *m.* Det, som flyder over i et altfor fyldt Kar.

Troquer, *v. a.* ombytte, tuske; *prov.* – son cheval borgne contre un aveugle, gjøre et slet Bytte.

Troquet, *m.* (Couvr.) Tagstol, Redskab til at arbeide i paa Taget.

Troqueur, se, *s.* Bytter, -ske.

Trot, *m.* Trav; *fig.* og *fa.* il les a menés grand –, han har kjørt dem dygtig i Vinden; mener une affaire au –, au grand – (bedre: grand train), affærdige en Sag meget hurtigt.

Trotiner, *v. n.* gaae hurtigt med smaa Skridt, trippe; trippe omkring; vimse; *fa.* [tour; *fa.*

Trottade, *f.* lille Ride- el. Kjøre-

Trotte, *f.* Stykke Vei; *pop.*

Trotte-chemin, *m.* (H. n.) Vipstjert, Græssmutte; *pl.* des trotte-chemin. [pende (om Muus: la gent –).

Trotte-menu, uforanderligt *a.* trip-

Trotter, *v. n.* trave; løbe meget omkring; il a –é toute la journée, han har travet om hele Dagen; *fig.* og *fa.* cette idée lui trotte dans (par) la tête, denne Idee løber ham bestandigen om i Hovedet; *prov.* on entendrait une souris –, det er saa tyst, at man kunde høre den mindste Lyd.

Trotterie, *f.* kort Tour, lille Løb.

Trotteur, se, *s.* Hest, som traver godt; En, som løber meget omkring; ce cheval est bon –, denne Hest er en Haandtraver.

Trottin, *m.* lille Dreng, som løber Ærinder (*pop. v.*); avoir dévotion à saint Trottin, løbe meget omkring under Paaskud at besøge Kirken (om Fruentimmer. *v.*). [et kort Trav.

Trottiner, *v. n.* trippe; (Man.) ride

Trottoir, *m.* Fortog; *fig.* og *fa.* être sur le –, være paa Veien til Lykke og Anseelse; cette affaire est sur le –, denne Sag tales der meget om; cette fille est sur le –, denne Pige er giftefærdig.

Trou, *m.* Hul; *fig.* usselt Huus, stygt Rede; ce n'est qu'un vrai –, det er et rigtigt Hul, et stygt Opholdssted; *fig.* og *fa.* boire comme un –, drikke som en Svamp, il n'a rien vu que par le – d'une bouteille, han har ingensomhelst Erfaring; il le ferait mettre dans un –, dans un – de souris, han kunde gjerne jage ham i et Musehul; mettre la pièce à côté du –, anbringe et Middel paa urette Sted; boucher un –, betale en Deel af sin Gjæld; faire un – à la lune, løbe bort uden at betale sin Gjæld; *prov.* souris qui n'a qu'un – est bientôt prise, den, som kun forstaaer een Kunst, har ondt ved at slaae sig igjennem; autant de –s, autant de chevilles, han har altid en Undskyldning el. Udflugt paa rede Haand.

Troubadour, *m.* Troubadour, provençalsk Minnesanger.

Trouble, *m.* Uorden, Forvirring; Strid; Uenighed; Folkebevægelse, Gjæring; ængstelig Uro; mettre le – dans une famille, sætte Splid i en Familie; –s civiles, Borgerkrige; le – de l'âme, Sindsuro; le – de la voix, Stemmens Sittren.

Trouble, *f.* (Pê.) Slags Fiskegarn, Sænkegarn (truble).

Trouble, *a.* plumret, rørt; ikke klart, ikke reent; ikke tydeligt; graat, tykt, taaget; eau –, plumret Vand; le temps est –, Veiret er taaget;

avoir la vue –, voir –, ikke see tydeligt; ces lunettes sont –s, disse Briller ere ikke klare; *fig.* og *fa.* pêcher en eaux –s, fiske i rørte Vande, drage Fordeel af opstaaende Uroligheder.

Trouble-eau el. **troubleau**, *m.* (Pê.) pungdannet Fiskenet, fastgjort til et Tøndebaand. [*pl.* des trouble-fête.

Trouble-fête, *m.* Glædesforstyrrer;

Troubler, *v. a.* plumre, gjøre tyk, grumset; *fig.* forstyrre, forurolige, forvirre: hindre, afbryde; *v. pr.* plumres, blive tyk; blive forstyrret el. forvirret; fortale sig, forløbe sig; – le repos public, forstyrre den offentlige Roligbed; le vin lui a-é la tête, Vinen har gjort ham forstyrret el. fortumlet i Hovedet; – q. dans la jouissance de sa propriété, gjøre forstyrrende Indgreb i Ens Eiendomsbesiddelse; le temps se trouble, det bliver mørkt i Veiret; l'orateur s'est -é, Taleren er gaaet fra Texten; (Math.) raison –e, Proportion, hvis Forholdsled ere omsatte i en forkeert Orden.

Troué, e, *p.* hullet, fuld af Huller.

Trouée, *f.* Aabning gjennem en Skov el. et Hegn; Aabning anrettet i en fiendtlig Hær.

Trouelle, *f.* (Pê.) lille Stang, hvormed Masterne i Fiskenettet holdes aabne.

Trouer, *v. a.* bore Hul, gjennembore; *v. pr.* blive hullet.

Trouille, *f.* Bundfald af Raps, hvoraf Olien er udpresset; pains de –, Oliekager.

Trouillotte, *f.* (Pê.) lille Stang til at aabne Masterne i Fiskenettet.

Trou-madame, *m.* Slags Kugle-spil; *pl.* des trous-madame.

Troupe, *f.* Hob, Flok; Skare; Trop; Mandskab; *pl.* Tropper; – de comédiens, Skuespillerselskab, Skuespillertrop; – de voleurs, Røverbande; il marche en tête de sa –, han gaaer i Spidsen for sit Mandskab; aller en –, gaae samlede i stor Mængde; aller par –s, gaae hobevis; il y a bien des –s (*pop.* de la troupe) dans la ville, der er mange Tropper i Byen; retirer ses –s, trække sine Tropper tilbage; *fig.* give efter.

Troupeau, *m.* Hjord; Hob; Mængde, – de moutons, Faarehjord; – d'oies, Gaaseflok; – de dindons, Flok Kalkuner (ogs. troupe d'oies, troupe de dindons; men: bande d'étourneaux, compagnie de perdreaux); *fig.* un – d'ignorants, en Hob Uvidende; le – de Jésus-Christ, Kirken, Menigheden.

Troupiale, *f.* (H.n.) Svenske, svensk Irisk (loriot).

**Troupier*, *m.* Soldat, vant til Krigsstrabads.

Trousse, *f.* Pakke, Bylde, Bundt; Sadelbundt; Knippe Fourage bag paa Hesten; Barbeerfoutteral; Feltskærers Bestik; Pilekogger (*v.*); *pl.* forh. Slags snævre Beenklæder, som bares af Pager; en –, *loc. ad.* bag paa Hesten (alm. en croupe); mettre q. en – derrière soi, lade En sidde bag op paa Hesten; aux –s de, *loc. pp.* i Hælene; être aux –s de q., være i Hælene paa En, forfølge En.

Troussé, e, *p.* opklitet; indrettet; bien –, vel skabt; godt indrettet; un petit homme bien –, en lille, velskabt Mand; une petite maison bien –e, et lille, nydeligt indrettet Huus; un compliment bien –, en vel anbragt Compliment; cela est – à la diable, det er slet indrettet, slet dannet.

Trousseau, *m.* lille Knippe, Bundt; Udstyr; i første Betydn. kun i Udtr. un – de clés, et Knippe Nøgler; un – de flèches, et Bundt Pile; ... elle a un beau –, hun har et smukt Udstyr.

Trousse-barre, *m.* forreste el. bageste Stykke i en Flaade Brænde; *pl.* des trousse-barre.

Trousse-étriers, *m.* Stigbøilerem (s. f. porte-étriers).

Trousse-galant, *m.* v. nu: choléra-morbus; *pl.* des trousse-galants.

Trousse-pette (*Ac.* trousse-pète), *f.* lille Tøs; *pl.* des trousse-pette; *pop.*

Trousse-queue, *m.* (Sell.) Halerem; *pl.* des trousse-queue.

Troussequin, *m.* (Sell.) buet Stykke Træ, som danner Bagstykket af en Sadle.

Trousser, *v. a.* opklite, opløfte, opskjørte, opgjorde, opbinde; *fig.* gjøre hurtig Ende paa; bortrive; *v. pr.* opklite sig, tage sine Klæder op; – son manteau, løfte sin Kappe op; (Jard.) – un arbre, opbinde Grenene paa et Træ; (Cuis.) – une volaille, sætte et Stykke Fjærkræ op (for at sætte det paa Spedet); *fig.* – une affaire, afgjøre en Sag hurtigt; – bagage, reise pludselig bort, gjøre sig pludselig usyn-

lig; la fièvre l'a –é en trois jours, Feberen har revet ham bort i tre Dage; – q. en malle, ſtaffe En af Veien, hæfte En (*pop. v.*).

Trousse-traits, *m.* (Sell.) Halering; *pl.* des trousse-traits. [af en Kjole.

Troussis, *m.* Kjolelæg; Opfæſtning

Troussoire, *f.* (Orf.) Tang hos Emailleurer (relève-moustache).

Trouvable, *a.* ſom kan findes.

Trouvaille, *f.* Hittegods; faire une –, hitte Noget.

Trouvé, e, *p.* fundet; enfant –, Hittebarn; expression –e, heldigt truffet Udtryk.

Trouver, *v. a.* finde, hitte; træffe; foreſinde; opfinde; anſee for; *v. pr.* findes, finde ſig; indfinde ſig; befinde ſig; aller – q., gaae hen at tale med En; – grâce aux (devant les) yeux de q., finde Yndeſt for Ens Øine; – son compte à qc:, finde ſin Regning i Noget; où avez-vous –é cela? hvorledes har De kunnet falde paa Sligt; – le temps long, finde Tiden lang, kjede ſig; trouvez bon que je le faſſe, tillad at jeg gjør det; – mauvais que, misbillige o. ſ. v.; – à, finde Middel el. Leilighed til; – à redire à, finde Noget at indvende imod el. at udſætte paa; – à qui parler, møde Modſtand, finde en Mand for ſig; – son maître, finde ſin Meſter; – q. en (sur) son chemin, hindres el. krydſes af En i ſine Planer; il croit avoir –é la pie au nid, han bilder ſig ind at have gjort en vigtig Opdagelſe (*plais.*); cela ne se trouve pas sous le pas d'un cheval, det findes ikke ſaa let, ikke paa Gaden; il se trouve que, det viſer ſig at, det befindes; je m'en trouve bien, det bekommer mig vel; comment vous êtes-vous –é de la promenade? hvorledes har De befundet Dem efter Spadſeretouren; se – mal, faae ondt, befinde ſig ilde; se – heureux, befinde ſig lykkelig.

Trouvère el. trouveur, *m.* Minneſanger fra det nordlige Frankrig (det førſte Ord brugeligſt).

Trouveur, *m.* (Astr.) lille Kikkert el. Glas i et Teleſcop, Søger; (Ch.) Sporhund, Støver.

Troyen, *m.* (H.n.) rødplettet Sommerfugl; (Agr.) Biindrue.

Troyen, ne, *s.* Trojaner, –inde; *a.* trojanſk.

Truage, *m.* (Féo.) Varetold; *v.*

Truand, e, *a.* Landløber, –ſte; Tigger, –ſte; *pop. v.* (Tiss.) Væverſtammel.

Truandaille, *f.* Tiggerpak; *pop. v.*

Truander, *v. n.* tigge; *v.*

Truanderie, *f.* Tiggerhaandværk; Landſtrygeri; *v.*

Truau, *m.* Maal af omtr. halvanden Skjæppe; (Pê.) Fiſtenet.

Truble el. trouble, *f.* (Pê.) pungdannet Fiſtegarn paa en Stang.

Truc, *m.* Billardbord; *pop.* avoir le –, forſtaae Maaden, hvorpaa Noget gjøres.

Trucheman el. truchement, *m.* Tolk; cela s'entend bien sans –, det forſtaaer man uden Tolk, det forſtaaes af ſig ſelv. [*pop. v.*

Trucher, *v. n.* tigge af Dovenſkab;

Trucheur, se, *s.* Tigger, –ſte; *v.*

Truculent, e, *a.* gruſom, brutal; *v.*

Truelle, *f.* Muurſkee; Selv-Fiſkeſkee; aimer la –, holde af at bygge.

Truellée, *f.* Muurſkeefuld; ſaa meget Leer el. Kalk, ſom der kan ligge paa en Muurſkee.

Truellette, *f.* lille Muurſkee.

Truffard, *m.* Elſker af Trøfler; *p u.*

Truffe, *f.* Trøffel.

Truffer, *v. a.* fylde med Trøfler; *fig.* bedrage (*pop. v.*).

Trufferie, *f.* Bedrageri; *pop. v.*

Trufleur, se, *s.* Bedrager, –ſte; *pop.*

Truffière, *f.* Sted, hvor der vokſer Trøfler. [timmer.

Truie, *f.* So; *fig.* ſvinſk Fruen-

Truite, *f.* (H. n.) Forelle; – saumonée, Laxforelle. [relle.

Truité, e, *a.* rødplettet ſom en Fo-

Truitée, *f.* (H.n.) Porcelains-Sneffe.

Truitelle, *f.* (H.n.) lille Forelle.

Truiton, *m.* (H. n.) ung Forelle.

Trulle, *f.* (Pê.) Slags Fiſkenet.

Trullisation, *f.* (Arch.) Leers el. Kalks Udrapning med Muurſkeen.

Trullotte, *f.* (Pê.) Slags Kjedel el. Snare til Fiſkefangſt.

Trumeau, *m.* (Arch.) Muurpille mellem Vinduer; Speil til Muurpillen; (Bouch.) Drebov. [ſkalot.

Trumpeau, *m.* (H. n.) Slags Ka-

Trupelu, e, *a.* oprømt, ſpøgefuld; *v.*

Trusion, *f.* mouvement de –, Be-

vægelſe, hvorved Blodet drives fra Hjertet.

Trusquin, *m.* (Men.) Snedkerredſkab til at afſætte parallele Linier.

Trutiler, *v. n* ſlaae el. ſynge ſom en Drosſel.

Tsar, *m.* ſ. czar.

Tu, *pr. pers. conj.* du; bruges enten mellem nær Beſlægtede og Fortrolige, eller undertiden af en Herre til ſin Tjener, eller for at udtrykke Foragt; i andre Tilfælde bruges vous; *fa.* être à tu et à toi avec q., være Dus med En.

Tuable, *a.* ſom er ſtikket til at ſlagtes; *fa.*

Tuage, *m.* Svineſlagtning.

Tuant, e, *a.* trættende, meiſommelig, beſværlig; fjedelig, overhængende; *fa.*

Tu-autem, *m.* det væſentlige Punkt, Knuden, Vanſkeligheden i en Sag; uden *pl.*

Tube, *m* Rør; – acoustique, Høre-rør.

Tuberculaire, *m.* (Bot.) Vorteſvamp.

Tubercule, *m.* (Bot.) Knude paa Roden el. andre Dele af en Plante; (Méd.) Blære el. Vorte paa Huden; – pulmonaire, Lungeſvulſt.

Tuberculeux, se, *a.* (Bot.) kornet (granuleux). [ciſſe; indiſt Hyacinth.

Tubéreuse, *f.* (Bot.) Slags Nar-

Tubéreux, se, *a.* (Bot.) knollet; racine -se, knollet Rod.

Tubérosité, *f.* (An.) Beenknude; (Méd.) Knude, Svulſt; (Bot.) Knol, Rodknude.

Tubicine, *m.* (Ant.) Trompeter.

Tubicole, *m.* (H. n.) Rør-Nereide, Slags Annelide.

Tubiflore, *f.* (Bot.) rørkronet Blomſt; *a.* rørkronet.

Tubipore, *m.* (H. n.) Rørkoral.

Tubiporite, *m.* (H. n.) forſteenet Rørkoral.

Tubulaire, *m.* (H. n.) Tubularie, Plumasdyr, Slags Cellecorm, ſom lever paa Vandplanter.

Tubulariée, *f.* (H.n.) Fjerbuſkpolyp.

Tubulé, e, *a.* (Chi.) forſynet med et Rør; (Bot.) rørformig; (Ant.) draperie -e, Draperi, ſom falder i rørformige Folder.

Tubuleux, se, *a.* (Bot.) beſtaaende af flere ſmaa rørformige Smaablomſter.

Tubuliforme, *a.* rørformig. [koral.

Tubulithe, *f.* (H.n.) forſteenet Rør-

Tubulure, *f.* (Chi.) Aabning paa et chemiſk Kar, hvori et Rør kan indſættes.

Tucan, *m.* (H. n.) lille ſirfodet Dyr, ſom ligner Muldvarpen og lever i Auſtralien.

Tudesque, *a.* gammeltydſk; *fig.* plump, brutal; *s.m.* det Gammeltydſke.

Tudieu, *int.* Gudsdød!

Tue-chien, *m.* (Bot.) Hundedød, Tidløs, Rodkrone (colchique); *pl.* des tue-chiens.

Tue-loup, *m.* (Bot.) Ulve-Gift-hætte; *pl.* des tue-loups.

Tue-mouche, *m.* (Bot.) Flue-Blad-hat, Flue-Svamp; *fa.* Fluesmække; *pl.* des tue-mouches.

Tuer, *v. a.* dræbe, ombringe, ſlaae ihjel; ſlagte, fælde; *fig.* ødelægge, tilintetgjøre; udſlukke, udſlette; kjede, trætte; *v. pr.* dræbe ſig ſelv; ødelægge ſin Sundhed; anſtrænge ſig over ſine Kræfter; – q. d'un coup d'épée, ſtikke En ihjel med en Kaarde; – le temps, dræbe el. fordrive Tiden; il me tue avec ses compliments, han trætter mig med ſine Complimenter; cela tue l'effet du spectacle, det tilintetgjør Skuespillets Effect; il se tue à force de travail, han arbeider ſig ihjel; il se tue à force de boire, han drikker ſig ihjel; *fa.* se – le corps et l'âme, gjøre ſig overordentlig Umage; la pièce nouvelle a eu un succès fou, on s'y tue, det nye Stykke gjør en uhyre Lykke, man ſtimler derhen; à tue-tête, *loc. ad.* crier à tue-tête, raabe af fuld Hals; disputer à tue-tête, diſputere ſaa at man overdøver Alle.

Tuerie, *f.* Nederlag, Blodbad; Myrderi; Slagteri; Slagterhuus; *fa.* ſtor Trængſel el. Stimmel.

Tue-tête (à), *loc.ad.* ſ. tuer.

Tueur, *m.* Svineſlagter; Slagsbroder; *fa.* c'est un – de gens, det er en Pralhals, en Skryder.

Tue-vent, *m.* Skjærm imod Vinden (brise-vent); *pl.* des tue-vent.

Tuf, *m.* (Minér.) Tuffſteen; Tuffjord; (Drap.) grovt Klæde til Overſkærerbordet; *fig.* pour peu qu'on l'approfondisse, on rencontre le –, ved at tale noget længere med ham, opdager man ſnart hans Overfladiſkhed.

Tuſeau, *m.* ſ. tuf.

Tufier, ère, *a.* tuffteensartet.

Tugue el. Tuge, *f.* (Mar.) Slags Skærmtag mod Sol og Vind paa Bagstavnen af et Skib. [Appretur.

Tuilage, *m.* (Drap.) Klædes sidste

Tuile, *f.* Tagsteen; (Drap.) Fyrretræ overtrukket med Mastix til at give Klæde Appretur; *fa.* être logé près des –s, boe høit oppe under Taget; *fig.* c'est une – qui lui est tombée sur la tête, det er et uventet Held, der er tilstødt ham; il ne trouverait pas de feu sur une –, der er Ingen, som vil laane ham det Allermindste.

Tuileau, *m.* Stykke af en sønderbrudt Tagsteen.

Tuiler, *v.a.* prøve en Frimurer idet han træder ind i Templet; (Drap.) give Klæde Appretur; *v. n.* begynde et Vers af Gudstjenesten førend Choret har begyndt sit.

Tuilerie, *f.* Teglbrænderi; *pl.* Tuilerierne, Kongeborgen i Paris.

Tuilette, *f.* lille Teglsteen; Leerplade.

Tuileur, *m.* den i Frimurer-Logen, som prøver de Indtrædende; ogs. *a.* frère tuileur.

Tuilier, *m.* Teglbrænder.

Tulipaire, *m.* (H.n.) Blomsterpolyp (findes i Vestindien). [Keglesnekke.

Tulipe, *f.* Tulipan; (H.n.) Slags

Tulipier, *m.* (Bot.) Tulipantræ (amerikansk Træ).

Tulipifère, *a.* (Bot.) som bærer Tulipanblomster.

Tulle, *m.* Tyl, Silke-Bobinet.

Tuméfaction, *f.* (Chir.) Svulst, Hævelse. [*v pr.* svulme op, hovne.

Tuméfier, *v.a.* foraarsage Svulst;

Tumescence, *f.* (Méd.) Svulst; Ophovnen. [mende, ophovnende.

Tumescent, e, *a.* (Méd.) svul-

Tumeur, *f.* (Méd.) Hævelse; Byld; (Jard.) Knast (loupe).

Tumulaire, *a.* henhørende til Graven; pierre –, Gravsteen.

Tumulte, *m.* Opløb, Tummel, Forvirring, Tumult; – populaire, Folkeopløb; en –, *loc. ad.* i forvirret Uorden, under Larm og Støi.

Tumultuaire, *a.* støiende, larmende, oprørsk, tumultuarisk.

Tumultuairement, *ad.* paa en tumultuarisk Maade, under Støi og Forvirring.

Tumultueusement, *ad.* paa en oprørsk, støiende Maade; med Støi og Forvirring.

Tumultueux, se, *a.* larmende, støiende; oprørsk; esprit –, hæftigt, oprørssindet Gemyt. [Gravhøi.

Tumulus (s udt.), *m.* (Ant.)

Tunga, *m.* (H n.) Sandloppe.

Tungstate, *m.* (Chi.) volframsurt Salt; Salt, hvis Basis er Tungsteensyre.

Tungstène, *m.* (H.n.) Tungsteen.

Tungstique, *a.* (Chi.) acide –, Tungsteensyre.

Tunicelle, *f.* lille hvid Livkjole, som visse catholske Klostergeistlige bære under deres sædvanlige Dragt.

Tunique, *f.* Tunika, Slags Underkjole hos de gamle Romere; Slags Fruentimmer-Klædning; Underkjole, Biskoppen bærer under Messehagelen; Diaconers og Underdiaconers Dalmatica el. Messeskjorte; Kongers Salvingsgevant ved Kroning; (Bot. og An.) Hud, Hinde. [Hinde.

Tuniqué, e, *a.* (Bot.) beklædt med

Tunisien, ne, *s.* Beboer af Tunis, Tuneser, -inde; *a.* tunesisk.

Tuorbe, *m.* s. théorbe.

Tuquet, *m.* (H. n.) Slags Ugle.

Turban, *m.* Turban, tyrkisk Hovedsmykke; prendre le –, gaae over til den muhamedanske Religion; (H. n.) Slags Snekke; (Bot.) Art Lilie; *pl. m.* stribede Bomuldstøier, hvoraf der forfærdiges Turbaner.

Turbatif, ive, *a.* forstyrrende; *p. u.*

Turbe, *f.* (Jur. anc.) kun i Udtr. enquête par –s, hobevis Vidneforhør el. Undersøgelse af en Egns Skikke og Vedtægter.

Turbé, *m.* keiserligt tyrkisk Gravkapel ved Siden af en Moskee; en Sultanindes Grav.

Turbier, *m.* (Jur.anc.) Vidne, som afhørtes samtidigen med flere andre (s. turbe).

Turbinaire, *m.* (H. n.) Dyret i Hvirvelsnekken.

Turbine, *f.* Pulpitur i Kirken for visse Munke el. Bodfærdige, som ikke ønskede at sees; Pulpitur for Sangchoret el. Kirkens Musikantere.

Turbiné, e, *a.* hvirvelsnekkeformig spiraldannet; (Bot.) formet som en omvendt Kegle. [snekke, Vindeltrappe.

Turbinelle, *f.* (H n.) ægte Hvirvel-

Turbinélier, *m.* (H. n.) Dyret i den ægte Hvirvelsnekke.

Turbinite, *f.* (H. n.) forstenet, keglebannet el. spiralformigt Snegleshuus.

Turbith, *m.* (Bot.) Strand-Aster, Strand-Stjerneurt; – blanc el. séné des Provençaux, Slags Sennesbusk; – noir, Vortemælk, Ulvemælk; (Chi. anc.) – minéral, svovlsurt Qvikselv; – nitreux, salpetersurt Qvikselv.

Turbot, *m.* (H n.) Sletvar, Slette (Flynderart). [hvori koges Sletvarer.

Turbotière, *f.* (Cuis.) Casserol,

Turbotin, *m.* (H.n.) lille Sletvare.

Turbulemment, *ad.* paa en hæftig, støiende og fremfusende Maade; *p. u.*

Turbulence, *f.* Hæftighed, Fremfusenhed; støiende og larmende Karakteer. [fusende, støiende.

Turbulent, e, *a.* hæftig, frem-

Turc, *m.* det tyrkiske Sprog; den tyrkiske Sultan (ogs. le grand –); det tyrkiske Folk; (H.n.) Slags Træorm.

Turc, *m.* turque, *f.* Tyrk, Tyrkinde; *a.* tyrkisk; se faire –, gaae over til den muhamedanske Religion; être fort comme un –, være meget stærk; c'est un vrai –, det er et ubarmhjertigt Menneske; *prov.* traiter q. de – à More, behandle En med stor Strenghed, uden Skaansel; à la turque, *loc. ad.* paa tyrkisk; traiter q. à la –, behandle En ubarmhjertigt.

Turcie, *f.* Steendæmning.

Turcoin, *m.* spundet Kameelgarn.

Turcol, *m.* indisk Eremitbolig.

Turcolâtre, *m.* Tyrkeven; *p. u.*

Turcomane, *s.* Beundrer af Tyrkerne, af deres Regjeringsform o.s.v.; *p. u.*

Turcophile, *m.* Tyrkeven; *p. u.*

Turcopole, *m.* Søn født af en Tyrk og en Grækerinde, og bestemt til Krigstjenesten.

Turcopolier, *m.* General for Malteserordenens Rytteri.

Turclure el. turlure, *f.* Omqvæd paa en Sang; *fig.* og *fa.* c'est toujours la même –, det er altid den samme Vise, evig Et og det Samme.

Turgescence, *f.* (Méd.) Svulst foraarsaget ved Vædskernes hæftige Opbrusning, ved en hæftig Sindsbevægelse. [mende.

Turgescent, e, *a.* (Méd.) opsvul-

Turgide, *a.* oppustet, pludskjævet.

Turion, *m.* (Bot.) Rodskud (f. Ex. Asparges).

Turlupin, *m.* (Navn paa en Spøgefugl i den gamle franske Comedie) usel, smagløs Vittighedsjæger.

Turlupinade, *f.* maadeligt Ordspil, søgt Vittighed.

Turlupiner, *v.n.* slaae om sig med søgte Vittigheder, med flau Skiemt; *v. a.* holde En til Bedste, gjøre En latterlig; *fa.* [(under Carl d. 6te).

Turlurette, *f.* Slags Tigger-Guitar

Turlut, *m.* (H.n) Art Lærke.

Turlutaine, *f.* Fuglepositiv; *p. u.*

Turluter, *v. n.* efterligne Fløitetoner; *p. u.*

Turnaire, *m.* Domherre, hvis Tour det var at udnævne til Præbender.

Turneps (s udt.), *m.* engelsk Roe el. Turnips. [Handling.

Turpitude, *f.* Skjændsel; skjændig

Turpot, *m.* (Mar.) fem til sex Fods Bjælke, hørende til Skibets Forstevn.

Turquerie, *f.* tyrkisk Maneer.

Turquet, *m.* lille tyrkisk Hund; Slags blaa Hvede. [urt (herniaria).

Turquette, *f.* (Bot.) Illecebre, Brok-

Turquie, *f.* Tyrkiet.

Turquin, *a. m.* bleu –, tyrkeblaa, mørkeblaa; *s. m.* (H. n.) brasiliansk Spurv.

Turquoise, *f.* (Minér.) Tyrkis (Ædelsteen); (Manu.) Tøi el. Stof, som efterligner det tyrkiske. [Streppe.

Tussilage, *m.* (Bot.) Hestehov,

Tute, *f.* (Chi.) Slags Digle.

Tutélaire, *a.* beskyttende.

Tutelle, *f.* Værgemaal, Formynderskab; *fig.* Beskyttelse; – dative, Formynderskab, bestiftet af Øvrigheden; être en –, staae under Værgemaal; être sous la – de q., staae under Ens Formynderskab; (Mar.) en Fyrstes el. Skytspatrons Vaaben udgraverede bag paa et Skib.

Tuteur, *m.* Formynder, Værge (s. tutrice); – ad hoc, Formynder i et vist Tilfælde; subrogé –, Formynder, som paaseer Børnenes Bedste ligeoverfor Forældrene; (Jard.) Styttepæl for et ungt Træ.

Tutie, *f* Zinkoxyd.

Tution, *f.* Formynderskab; *v.*

Tutoiement el. tutoiment, *m.* Duten.

Tutoyer, *v.a.* sige Du til En, dute.

Tutoyeur, se, *s.* En, som gjerne figer Du.

Tutrice, *f.* Formynderske; s. tuteur.

Tuyau, *m.* Rør; Pennepose; huul Plantestilk; – dévoyé, Skorsteensrør, som ikke gaaer i den lige Retning; *fig.* parler dans le – de l'oreille, hviske el. tale sagte til En; ils sont comme des tuyaux d'orgue, de følge paa hinanden som Orgelpiberne (om Børn); – de mer, Tandskæl, Pibestilks Snekke; – d'orgue, Rørkoral; – trompette, Snirkelskæl. [Blæsebælg.

Tuyère, *f.* (Forg.) Rør paa en

Tylome, *m.* (Chir.) Ligtorn.

Tylore, *f.* (Chir.) lille Svulst paa Øienlaagene.

Tympan, *m.* (An.) Trommehinden (tambour); (Impr.) Dækkel paa en Bogtrykkerpresse; (Arch.) triangelformigt Rum, som indsluttes af en Gavls tre Gesimser; Fylding indfattet af Huullister; (Hydr.) Vandhjul; (Mécan.) Trædehjul; (Horl.) Drevet i et Uhr. [foroven og flad forneden.

Tympanie, *f.* Perle, som er rund

Tympanique, *a.* henhørende til Trommehuulheden. [offentligen; *p.u.*

Tympaniser, *v.a.* udstrige. nedrive

Tympanite, *f.* (Méd.) Trommesyge, Underlivets Opsvulmen.

Tympanon, *m.* (Mus.) Hakkebræt, Instrument med Metalstrenge, hvorpaa der spilles med Trommestikker.

Tympe, *f.* (Forg.) tilhugget Steen foran en Smedie.

Type, *m.* Forbillede, Grundform; Mynster; Sindbillede; Symbol; sindbilledligt Præg paa en Mynt el. Medaille; (Impr.) støbt Bogstav, Skrifttegn; (Astr.) Afbildning; (Méd.) Orden, hvori en Sygdoms Symptomer udvikle sig.

Typhacée, *f.* (Bot.) Typhaceæ: Dunhammer; Pindsvinknop; Pandan.

Typhique, *a.* (Méd.) angaaende el. henhørende til Typhus-Feber.

Typhode, *a.* (Méd.) fièvre –, hidsig Feber, Typhus.

Typhomanie, *f.* (Méd.) Slags Vanvid, forenet med Sovesyge.

Typhon, *m.* Hvirvelvind, Kastevind; Skypumpe, Vandhose.

Typhus (s udt.), *m.* (Méd.) hidsig ondartet Feber, Typhus.

Typique, *a.* sindbilledlig, allegorisk.

Typographe, *m.* Bogtrykker.

Typographie, *f.* Bogtrykkerkunst.

Typographier, *v. a.* og *n.* trykke Bøger; *p.u.*

Typographique, *a.* typographisk, henhørende til Bogtrykkerkunsten.

Typographiquement, *ad.* efter Bogtrykkerkunstens Regler.

Typolithe, *f.* figureret Steen med Afbildninger af Planter el. Dyr.

Typolithographie, *f.* Kunst at overføre det Trykte paa en lithographisk Steen og derpaa tage Aftryk af samme.

Tyran, *m.* Tyran, Enehersker; *fig.* l'usage est le – des langues, Brugen er Sprogenes Enevoldsherre.

Tyranneau, *m.* lille Tyran.

Tyrannicide, *m.* Mord begaaet paa en Tyran; Tyranmorder; *a.* angaaende en Tyrans Mord.

Tyrannie, *f.* en Usurpators, el. en grusom, uretfærdig Enehersters Regiering; Tyrannie; Undertrykkelse, Voldsomhed; *fig.* uimodstaaelig Magt; la – des passions, Lidenskabernes Magt.

Tyrannique, *a.* tyrannisk.

Tyranniquement, *ad.* paa en tyrannisk Maade, som en Tyran.

Tyranniser, *v. a.* tyranniserе; regiere som en Tyran; behandle tyrannisk; beherske; plage, martre. [thyst.

Tyriaméthyste, *f.* (H.n.) Purpurame-

Tyriantin, *a. m.* purpurblaa.

Tyrien, ne, *s.* og *a.* Beboer af Tyrus.

Tyroïde, *a.* ostagtig.

Tyrolien, ne, *s.* Tyroler, Tyrolerinde; –ne, *s. f.* tyrolsk Melodi, Sang el. Dands; *a.* tyrolsk.

Tyromancie, *f.* Spaadom af Ost.

Tyromancien, ne, *s.* Forudsiger af Fremtiden ved Hjælp af Ost; *a.* angaaende Spaadom af Ost.

Tyromorphite, *f.* (Minér.) Slags Steen, som ligner et Stykke Ost.

Tyrrhénien, *m.* Navn paa de gamle Beboere af Toscana.

Tyrtéen, ne, *a.* chant –, Sang af Tyrtæus, Krigssang.

Tzar, *m.* s. czar.

Tzéiran, *m.* (H. n.) Slags Gazel.

U.

Uberté, *f.* Overflod; *v.*

Ubiquiste, *m.* Doctor i Theologi, som ikke hørte til noget færeget Col-

legium (v.); *fa.* En, som befinder sig vel allevegne.

Ubiquitaire, *s.* (Thé.) Tilhænger af en protestantisk Sect, der antog Jesu Christi menneskelige Naturs Allestedsnærværelse.

Ubiquité, *f.* (Thé.) Allestedsnærværelse.

Uhlan (udt. ulan), *m.* Uhlan, Landsseneer i den østerrigske Armee.

Ukase, *m.* Ukas, en keiserlig russisk Forordning.

Ulcération, *f.* Bullenstab, Dannelse af en Byld; *fig* Forbittrelse.

Ulcère, *m.* Byld; – syriaque, (Chir.) Halsbetændelse (angine).

Ulcéré, e, *a. p.* og *a.* bullen, fuld af Saar; *fig.* naget, forbittret; cœur –, dybt saaret el. krænket Hjerte, fuldt af Nag; conscience –e, naget Samvittighed.

Ulcérer, *v. a.* foraarsage Saar el. Bullenstab; *fig.* forbitre, fremkalde Nag; *v.pr.* bulne, blive fuld af Saar.

Ulcéreux, se, *a.* (Chir.) bedækket af Saar, fuld af Saar el. Bylder.

Uléma (u udt. ou; strives ogs. ouléma), *m.* tyrkisk Geistlig el. Lovkyndig; Samfund af tyrkiske Geistlige og Lovlærde.

Uliginaire, *a.* (Bot.) voxende paa sumpige Steder.

Uligineux, se, *a.* sumpig, morads.

Ulite, *f.* (Chir.) Inflammation i Tandkjødet.

Ullement, *m.* Hylen, Klynken; *v.*

Uller, *v. n.* hyle, klynke; *v.*

Ulmacées, *f. pl.* (Bot.) Elmearter.

Ulmaire, *f.* (Bot.) Slags Potentil (reine des prés, spirée).

Ulmine, *f.* (Chi.) Ulmin, Plantestof uddraget af en Elmeart.

Ulna, *m.* (An.) Been, som gaaer fra Albuen til Haandledet.

Ulnaire, *a.* (An. og Bot.) armlang.

Ulophone, *f.* (Bot.) Slags giftig Harpix.

Ulorrhagie, *f.* (Chir.) Tandkjødets Aarelaben.

Ultérieur, e, *a.* beliggende hinsides, hinsidig (modsf. citérieur); *fig.* senere, yderligere.

Ultérieurement, *ad.* foruden hvad der allerede er sagt el. gjort; ydermere, videre, siden, derefter.

Ultième, *a.* sidste; *inus.*

Ultimatum (um udt. om), *m.* sidste, ugjenkaldelige Betingelse el. Erklæring, Ultimatum; *pl.* des –.

Ultra, *m.* En, som gaaer til Yderlighed i politiske Meninger. [litiske Meninger.

Ultraïsme, *m.* Overdrivelse af po-

Ultramédiaire, *a.* (Jur.) lésion –, Forurettelse af mere end det Halve af den fastsatte Priis.

Ultramondain, e, *a.* (Phys.) hinsides vor Verden.

Ultramontain, e, *a.* beliggende hinsides Alperne; hyldende Grundsætninger i Pavedommets Aand; peintres –s, italienske Malere; *s.* En, som boer hinsides Alperne; En, som taler Pavedommets Sag.

Ultramontanisme, *m.* Indbegreb af Grundsætninger i Pavedommets Aand.

Ultramontaniste, *m.* Tilhænger af Pavedommet.

Ultra-révolutionnaire, *s.* En, som gaaer til det Yderlige i sin revolutionaire Iver; altfor ivrig Revolutionsmand; ogs. *a.*; *pl.* ultra-révolutionnaires.

Ultra-royaliste, *s.* og *a.* Tilhænger af det rene Monarki; overdreven kongeligsindet; *pl.* des ultra-royalistes.

Ulve, *f.* (Bot.) Vandhinde, Søgræs el. Tang.

Umbilic (u udt. o), *m.* (Bot.) Stecnurt.

Umbilicaire, *f.* umbilical, *a.* s. ombilicaire, ombilical.

Umble (u udt. o), *m.* (H. n.) Laxforelle; umble-chevalier, det meest afholdte Slags af denne Fisteart; kaldes ogs. ombre.

Umbon (u udt. o), *f.* det udvendige Middelpunkt af et Skjold.

Umbre (u udt. o), *m.* (H. n.) Slags Makrel; Leguan-Fürbeen.

Un, une, *a. n.* een, eet; *a.* en eneste; *a. ind.* en, et; *s m.* En, Et; Tallet En el. Et; donnez-m'en un, giv mig een; il m'en a donné d'une, han har narret mig; han har fortalt mig noget Usandt; la vérité est toujours une, Sandheden er altid den Samme; c'est tout un, det er ganske det Samme, det er ligemeget; l'un l'autre, hinanden; l'un et l'autre, begge; les uns les autres, hverandre; les uns et les autres, Alle sombelst, Alle uden Forskjel; vers une heure (ikke: sur les une heure), henimod Kl. 1; trois un de suite, tre Ettal efter hinanden; *loc. ad.* un à un, Een for Een, Een ad Gangen; l'un

portant l'autre, l'une portant l'autre, l'un dans l'autre, den Ene med den Anden, den Ene mere, den Anden mindre.

Unanime, *a.* eenſtemmig; eensſin-

Unanimement, *ad.* eenſtemmigen.

Unanimité, *f.* Eenſtemmighed; Enighed el. Overeensſtemmelſe i Anſtuelſer.

Unau, *m.* (H. n.) halsløſt Dovendyr (aï).

Uncial (u udt. o), e, *a.* (Anc.) écriture -e, Skrift, ſom i det 5te og 6te Aarh. brugtes til Indſkrifter (ſ. onciale).

Unciforme (u udt. o), *a.* (An.) krøget.

Uncinaire (u udt. o), *m.* (H. n.) Slags Indvoldsorm.

Uncirostre (u udt. o), *a.* (H. n.) ſom har et krumt el. krøget Næb; *s.m.* krumnæbet Fugl.

Undécimal (u udt. o), *m.* (H. n.) Slags Malle; *pl.* -maux.

Unguéal (udt. ongu-éal), e, *a.* (An.) henhørende til Neglen; phalange -e, Fingerledet, hvorpaa Neglen ſidder; *pl. m.* -aux.

Unguiculé (udt. ongu-ikulé), e, *a.* (An.) ſom har Negle.

Unguiſère (udt. ongu-iſère), *a.* ſom har Negle.

Unguis (udt. ongu-ice), *m.* (An.) Taarebeen, et Næſebeen (os lacrymal); (Oc.) Samling af Materie mellem Hornhinden og Regnbuehinden, en Øiensygdom (ſ. ongle).

Uni, *m.* det Eensfarvede.

Uni, e, *p.* og *a.* forenet; enig; lige, jevn, glat; ligefrem, tarvelig, ſimpel; eensformig; ces deux personnes sont bien unies, disſe to Perſoner ere meget enige; du fil -, jevnt ſpundet, glat Traad; chemin -, jevn Vei; homme tout -, ligefremt, beſkedent Menneſke; un style -, et jevnt, ſimpelt Sprog uden Prydelſer; mener une vie -e, føre et regelmæssigt, eensformigt Liv; (Man.) ce cheval est -, denne Hest gaaer i et jevnt, regelmæssigt Galop; *ad* jevnt, glat; eens; à l'-, *loc.ad.* i lige Linie; mettre tout à l'-, bringe Alt i lige Flade (*v.*).

Unicapsulaire, *a.* (Bot.) eenkapslet.

Unicité, *f.* Egenſkab at være ene i ſit Slags.

Unicorne, *m.* (H. n.) Eenhjørning (licorne); - marin, Narval (narval vulgaire).

Unième, *a.n.ord.* een, første; bruges kun efter andre Talord: le vingt-unième, den een og tyvende o. ſ. v.

Uniémement, *ad.* bruges ligeſom unième kun efter Talordene vingt, trente o. ſ. v.: vingt-uniémement, for det een og tyvende.

Uniflore, *a.* (Bot.) eenblomſtret.

Uniforme, *a.* eensformig; ligedannet; regelmæssig; *s. m.* Uniform; quitter l'-, forlade Krigstjeneſten.

Uniformément, *ad.* eensformigen, paa ſamme Maade, eens.

Uniformer, *v. a.* indrette eensformigt, klæde paa ſamme Maade.

Uniformiser, *v. a.* gjøre eensformig; *inus.*

Uniformité, *f.* Eensformighed; indbyrdes Lighed; l'- des opinions, Lighed i Meninger.

Unilabiée, *a. f.* (Bot.) eenlæbet.

Unilatéral, e, *a.* (Bot.) ſom kun har een Side; *pl. m.* -raux.

Uniloculaire, *a.* (Bot.) eenrummet.

Uniloque, *a.* (Th.) acte -, Act, hvori kun Een taler.

Unimane, *a.* (H. n.) eenhaandet.

Uniment, *ad.* eens, jevnt; paa een og ſamme Maade; ligefrem; tout -, ganske ligefrem.

Union, *f.* Forening; *fig.* god Forſtaaelſe, Enighed, Eendrægtighed; Ægteſkab; (Peint.) Overeensſtemmelſe; (Man.) hele Hestens Bygning; (Géogr.) de forenede nordamerikanſke Stater; il n'y a point d'-, der er ingen Enighed; esprit d'-, Freds- og Enigheds Aand; une - bien assortie, et lykkeligt Ægteſkab, grundet paa indbyrdes Overeensſtemmelſe; ... *s. m.* (H. n.) Slags Musling.

Unioniste, *m.* Kjætter, ſom negtede Treenigheden.

Unipersonnel, le, *a.* (Gr.) ſom kun har een Person, eenperſonlig.

Unipersonnellement, *ad.* (Gr.) paa en eenperſonlig (el. uperſonlig) Maade; ſom eenperſonligt Verbum.

Unipétalé, e, *a.* (Bot.) eenbladet, beſtaaende af et eneſte Blomſterblad.

Unique, *a.* ene i ſit Slags, eneſte; uforlignelig, mageløs; beſynderlig; fils -, eneſte Søn; cela est -, det er ene i ſit Slags; det er paafaldende; c'est une femme -, det er et udmærket, uforligneligt Fruentimmer; vous êtes -, De er mageløs, De er mærſom;

(H.n.) coquilles -s (el. gauches), Snekker med Omvrid fra Høire til Venstre.

Uniquement, *ad.* udelukkende; fortrinsviis, fremfor Alt; il aime - la musique, han elsker Musik over alt Andet.

Unir, *v. a.* sammenføie; forene; jevne, glatte; *fig.* forene ved Slægtskab, Venskab el. paa anden Maade; *v. pr.* sammenføies, forenes, forbindes; gaae i Forbund sammen; - une chose à une autre, forene en Ting med en anden; unissez-vous à lui, foreen Dem med ham.

Unisexé, e, *a.* (Bot.) som kun har [eet Kjøn.

Unisexuel, le, *a.* (Bot.) eenkjønnet (unisexé).

Unisperme, *a.* (Bot.) som kun har [eet Frø.

Unisson, *m.* Samklang; *fig.* Overensstemmelse; se mettre à l'- de tout le monde, rette sig efter Alle, ikke staae i Opposition til Nogen.

Unitaire, *m.* (Thé.) Unitarier, Socinianer, som kun antager een Person i Guddommen.

Unité, *f.* Eenhed.

Unitif, ve, *a.* (Thé.) forenende; kun i Udtr. vie -ive, aandeligt Liv, hvori Sjælen i mystisk Forstand taber sig i Guddommen.

Univalve, *a.* (Bot.) som kun aabner sig paa den ene Side (om Frøhuset); (H. n.) eensskallet; *s. m.* eensskallet Snekke.

Univers, *m.* hele Verden; Jorden; [alle dens Beboere.

Universaliser, *v. a.* gjøre almindelig; *v. pr.* blive almindelig.

Universalisme, *m.* Lære, som anseer den almene Villie for Rettesnoren i Alt.

Universaliste, *m.* Tilhænger af Universalismen; En, som troer paa den guddommelige Naades Almindelighed.

Universalité, *f.* Almindelighed; det Hele, Indbegreb af alle Gjenstande af samme Slags.

Universaux, *m. pl.* Rundskrivelser, hvormed Kongerne af Polen indkaldte Rigets Notabiliteter til Rigsdagen; s. universel.

Universel, *m.* (Log.) Egenskab, som alle Gjenstande af samme Slags have tilfælles; *pl.* universaux.

Universel, le, *a.* almindelig; almindelig antaget el. anerkjendt; eensstemmig; homme -, Menneske, som besidder udbredte Kundskaber i Alt; héritier -, Universalarving; obtenir l'approbation -le, erholde eenstemmigt Bifald.

Universellement, *ad.* almindeligen.

Universitaire, *a.* henhørende til et Universitet; *m. pl.* de ved Universitetet ansatte Embedsmænd.

Université, *f.* Universitet, Høiskole.

Univocation, *f.* en Benævnelses Anvendelighed paa Gjenstande af samme Classe.

Univoque, *a.* (Log.) fælles for flere Gjenstande (om Benævnelser); (Gr.) ligelydende, men forskjellig i Betydning; (Mus.) som har samme Navn; (Méd.) særegen for en enkelt Sygdom (om Symptomer).

Unone, *m.* (Bot.) Annonee, Plante af Magnoliernes Gruppe.

Unzaine (u udt. o), *f.* Baad til Salttransport paa Loire.

Upas (s udt.), *m.* (Bot.) Gifttræ [fra Java.

Urane, uranium, uranite, *m.* (Minér.) Uranmalm, Uranerts.

Uranie, *f.* (Myth.) Urania, Stjernevidenskabens Muse; (Ant.) græsk el. romersk Børneleg; (H.n.) Slags skælvinget Insect; *pl.* (Myth.) himmelske Nymfer, som styre Himmelgloben.

Uranit, uranite, *m.* (Minér.) s. urane.

Uranographe, *m.* Forfatter til en [Beskrivelse af Stjernehimlen.

Uranographie, *f.* Beskrivelse af Stjernehimlen.

Uranographique, *a.* henhørende til [Himmelbeskrivelsen.

Uranologie, *f.* Lære om Stjernehimlen.

Uranomètre, *m.* (Astr.) Redskab til at maale Himmellegemernes Bevægelse.

Uranométrie, *f.* (Astr.) Kunst at udmaale Stjernerne og sammes Bevægelse.

Uranométrique, *a.* (Astr.) henhørende til Stjernemaalerkunsten.

Uranoscope, *m.* (H.n.) Stjernekiger, Slags Fisk.

Uranus (s udt.), *m.* (Astr.) Uranus, Planet opdaget af Herschel.

Urate, *m.* (Chi.) urinsuurt Salt.

Urbain, e, *a.* henhørende til Staden (modsf. rural); -e, *s. f.* Slags Omnibus i Paris.

Urbanité, *f.* Høflighed, vedtagen i dannede Kredse; Fiinhed i Udtryk (fornemmelig om de gamle Romere).

Urcée, *f.* (H.n.) eensskallet Snekke, Re-

Urcéole, *f.* (Bot.) Lavart, Bælgkjærnelav.
Urcéolé, e, *a.* (Bot.) krukkeformig.
Urc, *m.* (H. n) Urore.
Urebec, *m.* (H. n.) Insect, som æder Træernes Knopper.
Urède el. Uredo, *m.* (Bot.) Brandsvamp.
Urée, *f.* (Chi.) Urinstof.
Ureteau, *m.* (Mar.) Kabeltoug.
Urétéralgie, *f.* (Méd.) Smerte i Uringangen.
Urétère, *m.* (An.) Uringangen fra Nyrerne til Blæren.
Urétéritis (s udt.), *f.* (Méd.) Betændelse i Uringangen (bedre: uréthritis, ogs. urétérite).
Uréthral, e, *a.* (An.) henhørende til Uringangen; *pl. m.* -thraux.
Uréthralgie, *f.* (Méd.) Smerte i Urinrøret.
Urèthre el. urètre, *m.* (An.) Urinrør.
Uréthrite, *f.* (Méd.) Betændelse i Urinrøret.
Uréthrospasme, *m.* (Méd.) Krampetrækning i Urinrøret.
Urétique, *a.* (Méd.) angaaende Urinveiene og Midlerne imod Sygdomme i samme.
Urgence, *f.* tvingende, uopsættelig Nødvendighed.
Urgent, e, *a.* tvingende, uopsættelig; besoin –, uopsættelig Trang; nécessité –e, trængende Nødvendighed.
Urinaire, *a.* henhørende til Urinveiene, angaaende Urinen. [*pl.* -naux.
Urinal, *m.* Uringlas; Urinkar; Urinateur, *m.* Dykker, Perlefisker.
Urine, *f.* Urin; sédiment de l'urine, Bundfald i Urinen.
Uriner, *v. n.* lade Vandet, urinere.
Urineux, se, *a.* urinagtig.
Urique, *a.* (Méd.) acide –, Urinsyre, Blæresteensyre.
Urne, *f.* Urne, Askekrukke.
Urocède, *f.* (Méd.) Urinens Filtrering gjennem Urinkarrene.
Urodynie, *f.* (Méd.) Smerte ved at lade Vandet.
Uromancie, *f.* Kunst at kjende Sygdommene af Urinen; *inus.*
Uronecte, *m.* (H. n.) Slags Fiir[been.
Uropodes, *m. pl.* (H. n.) Fuglefamilie henhørende til Svømmefuglene.
Uropriste, *m* (H. n.) Træhveps (porte-scie).
Urorrhagie el. urorrhée, *f.* (Méd.) Urinflod (diabétès).
Urose, *f.* (Méd.) Sygdom i Urinveiene.
Ursin, *m.* (H.n.) Slags stor Sæl[hund.
Urson, *m.* (H. n.) amerikansk Pindsvin.
Ursuline, *f.* Nonne af Ursulinerordenen.
Urticaire, *f.* (Méd.) Nældefeber.
Urtication, *f.* (Méd.) Brændenældecuur, Pidsken med Nælder for at tilveiebringe den naturlige Varme i Legemet.
Urticée, *f.* (Bot.) Nældeart.
Us (s udt.), *m. pl.* (Pal.) les – et coutumes, Skik og Brug.
Usage, *m.* Skik og Brug, Sædvane; Vedtægt; Brug, Nytte, Anvendelse; Øvelse i at bruge, Erfaring, Vane; Menneskekundskab, Levekundskab; à quel – cela est-il bon? hvortil kan det bruges? cela est d'un grand –, det kan bruges til mange Ting; faire – de qc., bruge, benytte Noget; mettre tout en – pour réussir, anvende alt muligt for at sætte Noget igjennem; cette expression n'est pas du bon –, dette Udtr. hører ikke til det dannede Sprog; avoir l'– d'une matière, være vel bevandret i en Materie; il est dans l'– de rentrer tard, han pleier at komme sildigt hjem; c'est un homme qui a peu d'–, det er en Mand, som kjender lidt til Verden, til Skik og Brug; il manque d'–, han er ikke vant til at omgaaes Mennesker, han har ingen Pli paa sig; (Jur.) avoir droit d'–, have Ret til at hugge i en Nabo-Skov, el. at benytte en nærliggende Græsgang; *pl.* Bønnebøger, Kirkebøger (*v*).
Usager, *m.* (Jur.) En, som er berettiget til at lade hugge i en Skov el. til at afbenytte en Græsgang.
Usance, *f.* vedtaget Skik (*v.*); (Com.) 30 Dages Frist ved Betaling af Varer, Uso; payable à trois –s, som kan betales efter 3 Maaneders Frist; (E.F.) Afhugning af et tilkjøbt Stykke Skov.
Usant, e, *a.* (Prat.) bruges kun i Udtr. fille majeure –e et jouissante de ses droits, myndig forældreløs Pige, som har fri Raadighed over sin Formue uden Formynderskab.
Usé, e, *p.* og *a.* slidt. brugt; *fig.* forslidt; sløvet; kølnet; afkræftet; habit –, slidt Kjole; terre –e, udpidsket, ufrugtbar Jord; pensée –e, forslidt Tanke; c'est un homme –, det er et af Sygdom afkræftet, el. af Udsvæ-

velser sløret Menneske; une passion -e, en kølnet, afslumpet Lidenskab; avoir le goût -, have en ved for megen Nydelse sløvet Smag.

User el. bedre usé, *m.* ce drap est d'un bon -, dette Tøi er godt at slide paa; *fig.* cet homme est bon à l'-, jo mere man omgaaes dette Menneske, desto mere Behag finder man i hans Selskab.

User, *v. n.* bruge, benytte, betjene sig af, anvende; *v. a.* forbruge, opslide; afslibe ved Gnidning; *fig.* nedbryde, svække; *v.pr.* opslides; *fig.* nedbrydes, svækkes, tilintetgjøres; - de remèdes, bruge Lægemidler; - de prières, de menaces, anvende Bønner, Trudsler; - bien de qc., gjøre en god Brug af Noget; en - bien avec q., omgaaes godt med En; il faut savoir comment on en use dans ce pays, man maa vide, hvorledes man bærer sig ad i dette Land; man maa kjende dette Lands Skik og Brug; on use bien du bois dans cette maison, man forbruger meget Brænde i dette Huus; - ses ressources, opbruge sine Hjælpekilder; - sa jeunesse auprès de q., opslide sin Ungdom i Ens Tjeneste; on use ses yeux à force de lire, man slækker el. nedbryder sit Syn ved at læse Meget; les longues maladies usent les douleurs, langvarige Sygdomme afslumpe Smerterne.

Usine, *f.* Hammerværk, Glashytte, Smeltehytte.

Usité, e, *a.* brugelig, almindelig brugt; ce mot n'est guère -, dette Ord bruges ikke meget.

Usne, *m.* (Mar.) stort Tov til at fastholde Flaadebrande.

Usnée, *f.* (Bot.) Tallerkenlav.

Usquebac, *m.* Safransbrændevin (ogs. escubac, scubac).

Ustensile, *m.* Redskab til Husholdningsbrug, Kjøkkentøi; Requisiter, som hver Vært er pligtig til at levere Soldaten paa Marschen (i d. Betydn. kun i sing.); *pl.* Værktøi.

Ustensiller, *v. a.* forsyne med det nødvendige Huusgeraad, Kjøkkentøi, Værktøi; *p. u.*

Ustilago, *m.* (Méd.) Koldbrand, foraarsaget ved Nydelse af fordærvet Korn.

Ustion, *f.* (Chir.) Brænding; (Chi.) Forbrænding.

Ustrine, *f.* (Ant.) Sted, hvor de Døde sædvanligviis opbrændtes.

Ustrinum, *m.* (Ant.) Sted, hvor Baalet stod, hvor de Døde brændtes; Karret, hvori Asken af de brændte Døde opbevaredes.

Ustulation, *f.* (Pharm.) Tørren over Ilden; Opvarmen el. Afbrænden af Viin.

Usucapion, *f.* (Dr.) Erhvervelse ved Hævd el. lang Brug.

Usuel, le, *a.* brugelig, sædvanlig; terme -, sædvanligt Udtryk; cela est -, det er det Sædvanlige.

Usuellement, *ad.* sædvanligen, almindeligviis.

Usufructuaire, *a.* (Dr.) som kun tilsteder Nytte og Brug af Noget.

Usufruit, *m.* (Dr.) Nytte og Brug af en Eiendom, som tilhører en Anden.

Usufruitier, ère, *s.* og *a.* En, som har Nytten og Brugen af en Andens Eiendom; réparations -ères, Reparationer, som falde Afbenytteren til Last.

Usuraire, *a.* aageragtig; intérêt -, Aagerrente.

Usurairement, *ad.* med Aager, paa en aageragtig Maade.

Usure, *f.* Aager; Opslidning ved lang Brug (*fa.*); prêter à -, laane paa Aagerrente; exercer l'-, faire de l'-, drive Aager; *fig.* rendre, payer avec -, gjengjælde Godt el. Ondt rigeligen.

Usurer, *v. n.* aagre; *p. u.*

Usurier, ère, *s.* Aagerkarl, Aagerkvinde; En, som søger at berige sig ved Andres Traug.

Usurpant, e, *a.* anmasfende sig Noget uretmæssigen.

Usurpateur, trice, *s.* Mand el. Kvinde, som bemægtiger sig Noget uretmæssigen; uretmæssig Besidder el. Besidderinde; Thronraner, Usurpator.

Usurpation, *f.* uretmæssig Besiddelsestagen; ulovlig Anmasselse, Ranen; uretmæssig Besiddelse.

Usurpé, e, *p.* og *a.* ranet; *fig.* ubegrundet; réputation -e, ubeføiet, ufortjent Anseelse.

Usurper, *v. a.* erhverve sig Noget uretmæssigen med Vold el. List; rane, anmasse sig, usurpere; *v. n.* gjøre Indgreb i; - un droit, anmasse sig en Rettighed; - l'estime, tilsnige sig Agtelse; vous usurpez sur mes droits, De gjør Indgreb i mine Rettigheder.

Ut (t udt.), *m.* Noden C, første Rode i Tonestigen.

Utérin, e, *a.* født af samme Moder, men af en anden Fader; (An.) henhørende til Moderen el. Fosterleiet; ... frère –, Halvbroder paa mødrene Side; (Méd.) fureur –e, utæmmelig Lystfølelse hos Fruentimmeret (nymphomanie); ... *m. pl.* Halvsødskende paa mødrene Side; les –s et les consanguins, de Halvsødskende.

Utéromanie, *f.* s. s. nymphomanie.

Utérotome, *m.* (Chir.) Instrument til Keisersnittet.

Utérotomie, *f.* (Chir.) Keisersnittet (opération césarienne).

Utérus (s udt.), *m.* (An.) Fosterleie, Moderen.

Utile, *a.* nyttig, tjenlig, fordeelagtig, gavnlig; si je puis vous être utile en (à) quelque chose, vous n'avez qu'à parler, hvis jeg kan være Dem til Nytte i Noget, har De kun at sige mig det; faire une ch. en temps –, gjøre en Ting til rette Tid; Jur.) jours –s, Retsdage; ordre –, Orden, hvorefter Creditorer, i Følge deres Gjældsfordrings Datum, erholde deres Tilgodehavende betalt af Debitors Bo; domaine –, forh. et Gods, hvoraf man hævede hele Fordelen, til Forskiel fra domaine directe, hvoraf man kun havde en Afgift el. som medførte en Overherre-Ret; ... *s. m.* det Nyttige.

Utilement, *ad.* paa en nyttig Maade, [nyttigen, fordeelagtigen.

Utilisation, *f.* nyttig Anvendelse, Afbenyttelse.

Utiliser, *v. a.* benytte, gjøre brugbar; [drage Nytte el. Fordeel af.

Utilitaire, *s.* philosophisk Sect, som vurderer Alt efter dets Almeennyttighed, Utilitarier; *a.* almeennnyttig, gavnlig.

Utilité, *f.* Nytte, Gavn, Fordeel, Hjælp; cela n'est d'aucune –, det er til ingen Nytte; ce livre m'est d'une grande –, denne Bog er mig til stor Nytte el. Hjælp; *pl.* (Th.) smaa, ubetydelige Roller, Biroller.

Utinet, *m.* (Tonn.) langskaftet Træhammer, hvormed Bunden tilpasses i Vinfade; (Tiss.) Slags Skammel, hvorpaa Kniplepuden sættes.

Utopie, *f.* Utopia, indbildt Land el. Regjering, hvor Alt er paa det Bedste, Slaraffenland, Eldorado.

Utopiste, *m.* Mand, som drømmer om Tatsforholde, der ikke lade sigrealisere.

Utraquiste, *m.* Protestant, som nyder Vinen og Brødet i Nadveren.

Utriculaire, *m.* Sækkepiber; *f.* (Bot.) Verbascarie (af Skrofularinernes Gruppe). [(Bot.) Saftblære.

Utricule, *f.* lille Læderflaske, Sæk;

Uvage, *m.* (Suer.) Randen af Raffineerkummen.

Uvaure, *m.* (H.n.) Slags Sokalv.

Uve, *f.* Blyhvidtsalve.

Uvée, *f.* (An.) Druehinden i Øiet.

Uvette, *f.* (Bot.) Bær af en Polygonee, Sødrue.

Uviféra, *f.* (Bot.) Annonee.

Uvulaire, *a.* (An.) henhørende til Drøbelen; *s. f.* (Bot.) Slags Lilie.

Uvule, *f.* (An.) Drøbelen (luette).

Uvulite, *f.* (Méd.) Inflammation i Drøbelen.

Uzifure, *m.* (Chi.) kunstigt Zinnober.

V.

Va (*impér.* af aller), *int.* lad gaae! lad saa være! velan! jeg vil det nok! o! det kan Du tro! *fa.* ... *s. m.* første Indsats i Spil; sept et le va, quinze et le va, syv Gange, femten Gange Indsatsen fordoblet.

Vacance, *f.* Tid, hvori et Embede er ubesat, Vacance; jour de –, Fridag, Feriedag; *pl.* Ferier, Skoleferier; Retsferier.

Vacant, e, *a*, ledig, tom; *fig.* ubesat, vacant; chambre –e, ledigt Værelse; charge –e, ubesat Embede; succession –e, Arvelod uden Arving.

Vacarme, *m.* stor Støi, Larm, Klammeri, Slagsmaal; faire du –, holde bygtigt Huus, larme og skiænde.

Vacation, *f.* Haandtering (*v.*); Sagkyndiges Møde ved en Forretning, Besørgelse af samme; *pl.* Honorar, Gebyhr, Salarium; Retsferie; le temps des –s, Ferietiden, i hvilken Retsmøderne ophøre; la chambre des –s, Feriekammer, hvor Forretninger besørges i Ferietiden.

Vaccin, *m.* Kokoppematerie; *a. m.* virus –, Materie af Kokopper el. af en vaccineret Person.

Vaccinable, *a.* som kan vaccineres.

Vaccinal, e, *a.* angaaende Koppeindpodningen; *pl. m.* –naux.

Vaccinateur, *s.* og *a. m.* Læge, som vaccinerer (médecin –).

Vaccination, *f.* Indpodning af Kokopper; Vaccinering. [af samme.
Vaccine, *f.* Kokoppe; Indpodning
Vaccinelle, *f.* (Méd.) uægte Kokoppe. [vaccinere.
Vacciner, *v. a.* indpode Kokopper,
Vacciniée, *f.* (Bot.) Blaabærart, Bølle.
Vaccinique, *a.* (Méd.) henhørende til Kokopper; virus –, Kokoppematerie.
Vaccinoïde, *f.* (Méd.) uægte Kokoppe.
Vache, *f.* Ko; garvet Kohud; Læder-Bedækning paa en Reisevogn; *pl.* Saltbynger; (Impr.) Reb, hvormed Overdelen af Pressen sættes i Bevægelse; – à lait, Malkeko; *fig.* Person el. Ting, hvoraf man drager stor Fordeel; poil de –, Kohaar; røde Haar; – biche, Bøffelko; – marine, Søko; – en suif et à grain, garvet Kohud af fineste Slags til Seletøi; petite –, tynd, fiin Kohud; *fig.* c'est une (vraie el. grosse) –, det er en tyk og feed Kone; elle devient –, hun lægger sig stærkt ud; *prov.* manger de la – enragée, udstaae megen Nød og Kummer; il parle français comme une – espagnole, han taler meget slet Fransk; il n'est rien tel que le plancher des –s, det er sikrere at reise til Lands end til Søes; bonhomme garde ta –, see til, at man ikke narrer Dig; le diable est aux –s, Fanden er løs, der er en frygtelig Larm; il a pris la – et le veau, han har giftet et besvangret Fruentimmer; (Man.) ruer en –, slaae ud med Forbenene. [terste.
Vacher, ère, *s.* Kovogter, Kovog-
Vacherie, *f.* Kostald; Malkeplads.
Vachette, *f.* lille Ko; lille, tynd Kohud; Læder-Støvlet, som bruges af Skiefersteensbrydere. [Ko; *p. u.*
Vachin, *m.* garvet Hud af en ung
Vacillant, e, *a.* vaklende; sittrende; *fig.* ubestemt, raadvild; il a la main –e, han har en usikker, sittrende Haand; esprit –, raadvildt Sind.
Vacillation, *f.* Vaklen; Slingren; *fig.* Ubestemthed, Usikkerhed, Raadvildhed.
Vaciller, *v. n.* vakle; sittre; *fig.* være ubestemt, raadvild; la main lui a –é, hans Haand har sittret, rystet; la lumière vacille, Lyset svæver; – dans ses réponses, give vaklende Svar; il vacille toujours, han er altid raadvild. [Raadvildhed, Ubestemthed.
Vacillité, *f.* vaklende Karakteer;
Vacos (s udt.), *m.* (H. n.) Slags Myre fra Ceylon.
Vacuisme, *m.* (Phys.) Lære om det tomme Rum i Naturen.
Vacuiste, *m.* (Phys.) En, som antager et tomt Rum i Naturen.
Vacuité, *f.* (Méd. og Phys.) Tomhed; tomt Rum; *p. u.*
Vacuole, *f.* (An.) lille tomt Rum.
Vade, *f.* første Indsats i Spil; *fig.* og *fa.* Enhvers Fordeel i Handel i Forhold til Pengene, han har indstudt; chacun y est pour sa –, Enhver har sin Fordeel af Sagen, Enhver vover deri sin Part for egen Regning.
Vade-in-pace (e udt. é), *m.* Fængsel for Munke; *pl.* des vade-in-pace.
Vadel, *m.* (Mar.) Skaft til Tjærekosten (guipon).
Va-de-la-gueule, *s.* Fraadser; *pl.* des va-de-la-gueule; *pop.*
Vade-manque, *f.* (Banq.) Formindskelse i en Kasses Capital.
Vade-mecum (e udt. é, og um udt. om), *m.* Ting, som man bærer almindeligen med sig; Lommebog (ogs. veni-mecum); *pl.* des vade-mecum. [faubert.
Vadrouille, *f.* (Mar.) Svabert; s.
Va-et-vient, *m.* (Méc.) Løber, som bevæger sig frem og tilbage paa en Maskine; lille Trækkebro, hvormed der sættes over en Flod; (Mar.) Toug til at hale en Pram frem og tilbage fra Land til et oplagt Skib; *pl.* des va-et-vient.
Vagabond, e, *a.* omvankende, omslakkende; *fig.* forvirret, forstruet, udsvævende; *m.* Dagdriver, Landstryger, Landløber; –e, *f.* Landløberske; *pl. f.* (H.n.) vagabondes, Edderkopper, som ikke spinde, men kunne ophold sig allevegne
Vagabondage, *m.* omslakkende, omstreifende Levnet; Løsgængeri.
Vagabonder, *v. n.* streife omkring, drive omkring, slakke om; *pop.*
Vagant, e, *a.* omvankende hid og did; *m.* (Mar.) Strandtyv.
Vagin, *m.* (An.) Moderskede, Canal, som fører til Moderen.
Vaginal, e, *a.* (An.) henhørende til Moderskeden; *pl. m.* –naux.
Vaginant, e, *a.* (Bot.) skedeformig.
Vaginicole, *m.* og *a.* (H.n.) Cellorm, som boer i skedeformige Huller.

Vaginiforme, *a.* skedeformig.
Vaginite, *f.* (Méd) Inflammation i Moderskeden.
Vagir, *v.n.* skrige som smaa Børn.
Vagissement, *m.* nyfødte Børns Skrig.
Vague, *f.* Bølge; rompre la –, gjennemskære Bølgen; *s.m.* det Tomme, det Ubestemte; det tomme Rum i Luften; se perdre dans le –, tabe sig i langt Raisonnement, snakke vidt og bredt, uden at komme til noget Resultat.
Vague, *a.* ubegrændset; *fig.* ubestemt, tom, svævende; terres vaines et vagues, udyrkede Jorder, som Intet indbringe; douleur –, Smerte, som farer fra et Sted til et andet; promesses –s, tomme Løfter; couleur –, luftig Farve.
Vaguement, *ad.* paa en ubestemt [Maade.
Vaguemestre, *m.* Vognmester ved en Armee.
Vaguer, *v.n.* streife omkring, vanke [omkring.
Vagues, *f. pl.* (Bras.) lang tregrenet Stang, hvormed Mallet røres om i Bryggerkarret (brassoir).
Vaguesse, *f.* (Peint.) det Luftige, den lette, sarte Farvetone.
Vaguettes, *f. pl.* Slags Støvlet; [s.vachette.
Vahette, *f.* (Jard.) Slags Sommerpære.
Vaigrage, *m.* (Mar.) Foering, hele den indvendige Skibsbeklædning.
Vaigre, *m.* (Mar.) Væger, Foeringsplanke, indvendig Beklædningsplanke.
Vaigrer, *v. a.* (Mar.) beklæde et Skib indvendigt med Planker, foere samme.
Vaillamment, *ad.* tappert, med [Tapperhed.
Vaillance, *f.* Tapperhed (i ophøiet Stiil).
Vaillant, *m.* Eiendom, Formue; voilà tout mon –, det er Alt, hvad jeg eier; *a.* n'avoir pas un sou –, eie ikke en Skilling; *ad.* i rede Penge; il a tant vaillant, han eier saa og saa meget i rede Penge; *fa.*
Vaillant, e, *a.* tapper, kjæk, modig.
Vaillantise, *f.* Heltedaad; *v. iron.*
Vaille que vaille, *loc. ad.* hvad det end kan være værd; paa Slumpelykke (tout coup vaille).
Vain, e, *a.* tom, unyttig, intetsigende; forfængelig, indbildsk; faire de vains efforts, gjøre unyttige, frugtesløse Anstrengelser; espérance –e, omt, forfængeligt Haab; vaine gloire, tom, forfængelig Hæder; taabelig, indbildsk Stolthed; c'est un homme –, det er et forfængeligt, indbildsk Menneske, vaine pâture, afmeiet Mark; Overdrev, hvor alle en Communes Beboere kunne lade deres Creature græsse; terres –es et vagues, udyrkede, golde Jorder; temps –, mørkt, lummervarmt Veir (*v.* nu: temps vague et incertain); (Man.) cheval –, altfor hidsig Hest, som derfor snart udmattes; *loc. ad.* en –, forgjæves, unyttigt; forfængeligen; prendre le nom de Dieu en vain, tage Guds Navn forfængeligen.
Vaincre, *v. a.* seire over; beseire, undertvinge, overvinde; overgaae; bøie, overtale; *v.n.* seire, vinde; *v.pr.* overvinde sig selv; betvinge sig; – ses rivaux, seire over sine Medbejlere; – q. en générosité, overgaae En i Ædelmodighed; – sa colère, tæmme sin Vrede; – q. par ses discours, bøie el. overtale En ved sine Forestillinger; se – soi-même, tæmme sine Lidenskaber, overvinde sig selv; se laisser – à la pitié, lade sig bevæge af Medlidenhed; se laisser – à des raisons, lade sig bevæge ved Grunde, lade sig overbevise.
Vaincu, e, *p.* og *a.* beseiret, overvunden; *s. m.* den Overvundne.
Vainement, *ad.* forgjæves, uden Nytte.
Vaines, *f. pl.* (Ch.) lette Excrementer [af Vildtet.
Vainqueur, *m.* Seierherre, Overvinder; *a.* seirende; uimodstaaelig; triumpherende; des charmes –s, uimodstaaelige Yndigheder; un air –, en hoverende, triumferende Tone (*iron.*).
Vair, *m.* Slags Graaværk (*v.*); (Blas.) verelviis Sammensætning af Sølvhvidt og Lazurblaat i Vaaben.
Vairé, *m.* (Bot.) tyndt Sødgræs paa Østersklipper.
Vairé, e, *a.* (Blas.) prydet med en verelviis Sammensætning af Sølv- og Lazur-Baand.
Vairon, *m.* (H.n.) lille Fisk; Grundling.
Vairon, *a. m.* glasøiet.
Vaisseau, *m.* Kar (hellere: vase); Skib; (Arch.) det Indvendige af en Kirke el. en stor Bygning; (Bot.) Plantekar; (An.) Kar i Legemet (Alt, hvori der indeholdes et Fluidum); – – de guerre, Orlogsskib; – à trois

ponts, Tredækker; - de ligne, Linieskib; - battant, Skib, som længe fører sit Batterie; - pavillon, Flagskib; - rasé. Blokskib; - fin, skarp Seiler; - de transport, Transportskib; - de charge, Lastskib; - marchand, Handelsskib; - négrier, Skib, som driver Slavehandel; - en caque, Skib, som gaaer paa Fiskefangst ved Nyfoundland; - d'un grand tirant d'eau, Skib, som stikker meget dybt; - de haut bord, stort Skib; - haut mâté, Skib med en høi Reisning; - en huche, Skib, som ligger høit, som har høit Agterskib; - fort d'échantillon, Skib, som er stærkt i Tømmeret; - cassé, kjølbrudt Skib; - qui se comporte mal à la mer, slet Søskib; - qui franchit bien la lame, Skib, som vager godt paa Søerne; - engourdi, Skib, som vager slet; - canard, Skib, som buser; - rouleur, Skib, som slingrer; - qui fatigue, qui tourmente, Skib, som arbeider meget; - qui a le côté fort, Skib, som er stivt; ... *fig.* conduire bien le - de l'état, føre godt Roret, regjere godt; (An.) -x sanguins, Blodkar; (Bot.) -x capillaires, de fineste Plantekar; (Man.) - à fouler, Valkekar.

Vaisselée, *f.* (Manu.) det Tøi, der paa engang indeholdes i Valkekarret.

Vaisselet, *m.* lille Skib, lille Kar.

Vaisselle, *f.* Bordtøi, Fade, Tallerkener o.desl; - montée, loddet Bordtøi; - plate, uloddet Bordtøi: Sølvtøi, Sølvfade, Sølvtallerkener o. s. v.

Val, *m.* Dal (bruges kun i Sammensætning af visse Egennavne: Val-de-Grâce); *pl.* vaux (kun i Udtr. par monts et par vaux, over Bjerg og Dal; og i visse Stednavne).

Valable, *a.* gyldig; antagelig; cette excuse n'est pas -, denne Undskyldning gjælder ikke.

Valablement, *ad.* gyldigen, tilbørligen, antageligen.

Valachie, *f.* Valakiet.

Valance, *f.* (Bot.) Krap.

Valant, *a. m.* gjældende, som er i behørig Form; *p. u.*

Valaque, *s.* og *a.* Indvaaner i Valakiet, Valak; valakisk.

*Valenciennes, *f. pl.* Kniplinger, forfærdigede i Valenciennes.

Valériane, *f.* (Bot.) Baldrian.

Valet, *m.* Tjener, Karl, Opvarter; Vægtsnor bag paa en Dør til at lukke samme; Stang paa et Natbordsspeil; - de chambre, Kammertjener; - de pied, Lakai; - d'écurie, Staldknegt; - de basse-cour, Huusgaardskarl; - de place, Leietjener; maître -, Overtjener; - à débotter, Støvleknegt; *fig.* ame de -, slavisk, krybende Sind; se conduire en -, faire le bas -, opføre sig krybende; (Art.) - d'artillerie, Stykknegt; (Chir.) - à patin, Slags Tang; (Jeu) Knegt, Bonde i Kort; - de carreau, Ruderknegt; Person, som ingen Agtelse fortjener; (Men.) Redskab til at fasthølde et Stykke Træ, mens det bearbeides; (Horl.) Staalstift gjennem Hjulet, der bevæger Viserne; (Artif.) Knaldstok; (Mar.) - de canon, Forladning; ... *fa* cet homme fait le bon -, denne Mand er altid forekommende; *prov.* les bons maîtres font les bons -s, de, som behandle deres Folk godt, ere de bedst betjente; tel maître, tel -, som Herren er, saa er Tjeneren; il est comme le - du diable, il fait plus qu'on ne lui demande, hans Iver gaaer saa vidt, at han gjør endogsaa mere end hvad der forlanges.

Valetage, *m.* Opvartning af Tjenere; *v.* [samtlige Tjenere, Tjenerpak.

Valetaille, *f.* Slæng af Tjenere,

Valet-à-patin, *m.* (Chir.) Slags Tang, Instrument, hvormed Blodkarrene forbandtes efter en Amputation; *pl.* des valets-à-patin; *v.*

Valeter, *v. n.* opvarte paa en krybende Maade, krybe om En; gjøre mange mosommelige Skridt for at erholde Noget; *fa. v.*

Valeton, *m.* lille Opvarter; *p. u.*

Valétudinaire, *a.* sygelig, skrantende; *s.* Skrantning.

Valétudinité, *f.* skrantende Helbred; *p. u.*

Valeur, *f.* Tapperhed, Mod, Kjækhed; Værdi; et Udtryks rette Betydning; (Mus.) en Nodes Varighed; (Com. og Banq.) Valuta; il a de la -, han besidder Tapperhed; cela a beaucoup perdu de sa -, det har tabt meget af sin Værdi; des papiers de nulle -, Documenter uden Værdi; cette marchandise est en -, denne Vare betales godt; les blés sont en -, Kornet staaer i høi Priis; atta-

cher de la – à qc., tillægge Noget Værdi, sætte Priis derpaa; donner de la – à ce qu'on dit, give sine Ord Betydning, Eftertryk; la – d'une expression, et Udtryks rette Betydning; il n'a pas bu la – d'un verre de vin, han har ikke drukket saa meget som et Glas Viin; nous avons fait la – de deux lieues, vi have tilbagelagt saa meget som to Miil; valeur reçue comptant, Valuta annammet i rede Penge.

Valeureusement, *ad.* tappert, med [Mod og Tapperhed.

Valeureux, se, *a.* tapper, behjertet, modig, kjæk, uforsagt.

Validation, *f.* (Prat.) Anerkjendelse af et Documents Gyldighed; Bekræftelse af en Regning; – de mariage, Erklærelse af et Ægteskabs Gyldighed.

Valide, *a.* gyldig; stærk, kraftig, sund og frisk; cet acte n'est pas –, dette Actstykke er ikke gyldigt; mendiants –s, stærke og sunde Tiggere; *s.* sundt, stærkt Menneske (i Modsætn. til infirme).

Validement, *ad.* gyldigen.

Valider, *v. a.* (Pal.) gjøre gyldig, erklære gyldig.

Validité, *f.* Gyldighed. [pibe.

Valinga, *m.* Slags russisk Sække-

Valise, *f.* Vadsæk.

Valisnère el. valisnérie, *f.* (Bot.) Krebsklo, Valisnere.

Vallaire, *a.* (Ant.) Krone, som hos Romerne gaves den, der først gjennembrød de fjendtlige Forskandsninger.

Vallécule, *f.* lille, snæver Dal; *p.u.*

Vallée, *f.* Dal; la –, Vildthalle i Paris; la – des larmes, Jammerdalen, Jorden; *prov.* il n'y a point de montagne sans –, det gaaer ikke altid opad i denne Verden; nous ne nous verrons qu'à la – de Josaphat, vi see hinanden ikke mere igjen her, vi sees først igjen i den anden Verden.

Vallon, *m.* lille Dal; *poé.* le sacré –, Musernes Dal.

Valoir, *v. n.* gjælde, være værd; *v. a.* forskaffe; il vaut mieux se taire que de parler mal à propos, det er bedre at tie end at tale til urette Tid; faire – une ch., gjøre en Ting indbringende, drage al mulig Fordeel af den; fremhæve sammes Vigtighed; cet acteur sait bien faire – son rôle, denne Skuespiller forstaaer godt at give sin Rolle Betydning; faire – son argent, gjøre sine Penge indbringende; faire – sa marchandise, rose sine Varer; se faire –, haandhæve sine Rettigheder, sin Værdighed; prale; *prov.* un homme ne vaut que ce qu'il se fait –, en Mand agtes ikke mere end han forstaaer at gjøre sig gjældende; cela ne vaut rien, det duer ikke; det lover intet godt; il ne vaut rien, der er Intet ved ham, det er et farligt el. et slet Menneske; il n'a rien qui vaille, han har Intet, der duer; cette ch. vaut de l'argent, denne Ting er mange Penge værd; *prov.* c'est un homme qui vaut son pesant d'or, den Mand er Guld værd; chacun vaut son prix, man skal Ingen foragte, Enhver har sit Værd; un tiens vaut mieux que deux tu l'auras, en Fugl i Haanden er bedre end to paa Taget; un bon averti en vaut deux, et godt Raad er Penge værd; cela vaut fait, det er saa godt som gjort; cette action ne lui a valu que de la honte, denne Handling har kun paadraget ham Skam; à – sur, (Com.) til Afdrag paa hvad der skyldes.

Valse el. walse, *f.* Vals; Valse-

Valser, *v. n.* valse. [melodi.

Valseur, se, *s.* Valsecavaleer, Valse-[dame.

Valuable, *a.* af nogen Værdi; *inus.*

Value, *f.* (Prat.) bruges kun i Udtr. la plus –, det, en Ting overstiger i Værdi dens Kjøbesum el. Vurdering.

Valve, *f.* Muslingskal; univalve, eenskallet; bivalve, toskallet; multivalve, mangeskallet. [klappet.

Valvulaire, *a.* (Bot.) klappet, mange-

Valvule, *f.* (An.) Hjerteklap; Hinde, som hindrer Blodets Tilbageløb.

Valvulite, *f.* (Méd.) Inflammation i Blodkarrenes Ventiler.

Vampire, *m.* (H. n.) Vampyr, Slags blodsugende Aftenbakke; *fig.* Blodsuger, som beriger sig paa Folkets Bekostning.

Van, *m.* Kornsold; Kornharpe.

Vanant, *a.* (Pap.) papier –, Pakpapir; pâte –e, middelmaadig Papirsdeig af slette Klude.

Vandale, *s.* Vandaler; *fig.* Fjende af skjønne Kunster, Ødelægger af Mindesmærker.

Vandalisme, *m.* Vandalisme, Raa-

hed, som viser sig i Udelæggelse af Mindesmærker o. desl.

Vandoise, *f.* (H.n.) Pilkarpe (dard).

Vanesse, *f.* (H.n.) skælvinget Insect.

Vangeron, *m.* (H.n.) Slags Karpe.

Vangeur, *m.* (Tuil.) Teglsteens el. Muursteensarbeider, som ælter Leret.

Vanille, *f.* (Bot.) Vanilleplante; Sammes Frugt, Vanille; chocolat à la –, Vanillechocolade.

Vanillier, *m.* (Bot.) Vanilleplante.

Vanité, *f.* Tomhed, intetsigende Ting; verdslig Pragt; Forfængelighed; faire, tirer – de qc., drage Forfængelighed af Noget, rose sig, gjøre sig til deraf; il est revenu des –s du monde, han har frasagt sig Verdens Forfængeligheder; sans –, *loc. ad.* uden at rose mig selv.

Vaniteux, se, *a.* forfængelig; *s.* forfængeligt Menneske.

Vanne, *f.* Stibord i en Sluse, Sluseport; *pl.* (Fauc.) Falkens Fjær

Vanneau, *m.* (H. n.) Vibe; *pl.* (Fauc.) de store Vingefjær paa Rovfugle.

Vanner, *v. a.* rense Korn med et Sold el. en Harpe; (Éping.) – les aiguilles, afstørre Synaale i Klid; *v. pr.* flygte, løbe sin Vei (*pop.*).

Vannerie, *f.* Kurvemagerhaandværk; Kurvemagerarbeide.

Vannet, *m.* (Blas.) opadvendt, aaben

Vannette, *f.* Riiskurv, hvorigjennem Havren renses fra Støvet.

Vanneur, se, *s.* Kornrenser, –ske.

Vannier, *m.* Kurvemager.

Vannoir el. pot-à-vanner, *m.* (Éping.) stort Trækar, hvori Naalestifter dryftes i Klid for at tørres el. poleres.

Vansire, *m.* (H. n.) Slags Ichneumon (mangouste).

Vantail, *m.* Dørfløi, halvt Vindue; *pl.* –taux.

Vantard, e, *a.* storpralende; *s.* Storpraler; *p. u.*

Vanter, *v. a.* rose, prise; *v. pr.* rose sig, gjøre sig til af; il n'y a pas de quoi se –, der er Intet at rose sig af.

Vanterie, *f.* Selvroes, Storpralen; *fa.*

Vanteur, *m.* Praler; *p. u.*

Vantiller, *v. a.* (Charp.) beslaae Sluseporten med stærke Planker for at modstaae Vandet.

Va-nu-pieds, *s.* Landstryger, usel Stodder; *pl.* des va-nu-pieds.

Vapeur, *f.* Damp; Dunst; machine à –, Dampmaskine; bain de –s, Dampbad; bain de –, (Chi.) Distillering ved at Karret ophedes af Damp fra kogende Vand; ... *pl.* hysteriske, hypocondriske Tilfælde; les –s du vin, Virkningen af altfor stærk Rydelse af Vin; Vindunsterne, som stige til Hovedet; *s.m.* Dampskib.

Vaporant, e, *a.* uddustende Vellugt.

Vaporation, *f.* (Chi.) Opvarmning ved Damp (bain de –).

Vaporeux, se, *a.* foraarsagende Damp; fuld af Dunster; lidende af hysteriske Tilfælde, af Vapeurs; lidende af Oppusten; *fig.* flygtig, ustadig.

Vaporisateur, *m* (Méd.) Instrument til at indbringe en varm og fugtig Luft i Legemet.

Vaporisation, *f.* (Chi.) Fordunstning.

Vaporiser, *v. a.* forvandle til Damp; *v. pr.* fordunste.

Vaquer, *v. n.* være ledig, ubeskjæftiget; være ubesat; holde Ferie; – à, lægge Vind paa; voilà un bel emploi qui vaquera bientôt, see der er et godt Embede, som snart bliver ledigt; on ne peut – à tant de choses à la fois, man kan ikke paa een Gang passe saa mange Ting.

Vaquette, *f.* s. vachette.

Varaigne, *f.* Stibord, hvorigjennem Svandet trænger ind i Saltkulerne ved Havet.

Varande, *f.* (Pê.) Tørring af Sild; Tilsyn med Silds Nedsaltning.

Varander, *v. a.* (Pê. og Mar.) lade Sild afdryppe og tørre før de lægges i Tønden.

Varandeur, *m.* (Pê.) En, som har Tilsyn med Silds Nedsaltning.

Varangue, *f.* (Mar.) Bundstok.

Vardiole, *f.* (H n.) hvid Paradisfugl.

Vare, *f.* spansk Maal, omtr. 1½ Alen.

Varec el. bedre varech (c udt. k), *m.* Søgræs, Tang; Alt, hvad Havet kaster op paa Kysten; sunket Skib, Vrag.

Varenne, *f.* kongelig Vildtbane; udyrket Slette; la – du Louvre, Jurisdiction, hvor Vildtforseelser paadømtes (*v.*).

Vares-crues, *f. pl.* flet brændte Muursten.

Varet, *m.* (Mar.) sunket Skib.

Vareuse, *f.* kort Matrosblouse.

Variabilité, *f.* Foranderlighed.

Variable, *a.* foranderlig; ustadig; *s.m.* foranderligt Veir (om Barometret).

Variant, e, *a.* forandrlig, vægelsindet (om Sindet el. Charakteren).

Variante, *f.* Variante, forskjellig Læsemaade.

Variation, *f.* Forandring, Afvexling; la – de la boussole, Compassets Misvisning; *pl.* (Mus.) Variationer; (Mar.) la – vaut la route, saa meget vundet, saa meget tabt; Misvisningen og Vinden rette hinanden.

Varice, *f.* (Chir.) opsvulmet Aare; *pl.* (H.n.) stærkt fremstaaende Forhøininger paa Conchylier.

Varicelle, *f.* (Méd.) Skoldekopper (petite vérole volante, fausse variole, vérolette).

Varicocèle, *f.* (Méd.) Svulst foraarsaget ved Aarernes Opsvulmen om Testiklerne og Sædkarrene.

Varicomphale, *f.* (Méd.) Svulst om Navlen.

Varié, e, *p.* og *a.* fuld af Afvexling; spectacle –, Skuespil, rig paa Afvexling; style –, en ikke eensformig Stiil.

Varier, *v. a.* forandre; bringe Afvexling i; udtrykke paa forskjellig Maade; *v. n.* forandre sig, afvexle; være forskjellig, variere; misvise (om Magnetnaalen); – son style, bringe Afvexling ind i sin Stiil; – la phrase, udtrykke det Samme i andre Ord; le temps varie continuellement, Veiret forandrer sig bestandigen; les historiens varient sur ce fait, Historieskriverne stemme ikke overeens i dette Factum, fortælle det paa forskjellig Maade.

Variété, *f.* Forskjellighed, Afvexling; (H. n.) Afart; *pl.* Blandinger, blandede Afhandlinger.

Variolaire, *f.* (Bot.) Lavart.

Variole, *f.* (Méd.) Børnekopper.

Varioleux, se, *a.* (Méd.) som har Børnekopper; *p.u.*

Variolique, *a.* (Méd.) angaaende el. henhørende til Børnekopper.

Variolithe, *f.* (Minér.) plettet Kiselsteen.

Varioloïde, *f.* (Méd.) Hududslet, som ligner inoculerede Kokopper.

Variqueux, se, *a.* (Chir.) foraarsaget af opsvulmede Aarer.

Varlet, *m.* Page i Middelalderen.

Varlope, *f.* (Men.) Slethøvl.

Varloper, *v. a.* (Men.) glatte med Slethøvlen.

Varre, *f.* (Pê.) Harpun til Skildpaddefangst.

Varrer, *v. a.* (Pê.) fange Skildpadder med Harpuner.

Varreur, *m.* (Pê.) Skildpaddefanger.

Varsovie, *f.* Warschau.

Vasard, *a. m.* (Mar.) fuld af Dynd (bedre: vaseux).

Vasculaire, vasculeux, se, *a.* (An.) som har mange Kar el. Aarer.

Vase, *m.* Kar; Vase; (Arch.) – de chapiteau, Capitælet paa den corinthiske Søile; –s sacrés, hellige Kar, Kalken, Monstrantsen o. s. v.; – d'amortissement, Vase, som pryder det Øverste af en Façade.

Vase, *f.* Dynd, Mudder.

Vaseau, *m.* (Éping.) Skaal, hvori Knappenaalshovederne falde, efterhaanden som de afhugges.

Vaseux, se, *a.* dyndet, muddret.

Vasière, *f.* (Sal.) stort Bassin i et Saltværk.

Vasistas (s udt.), *m.* Trækrude, Klap paa en Dør el. Vindue til at aabne efter Behag.

Vason, *m.* Leerklump, hvoraf forfærdiges Teglsteen.

Vassal, e, *s.* Vasal, En, som har Noget i Lehn el. Forpagtning af en Lehnsherre; Undergiven (haanligt Udtr.); *pl. m.* –saux.

Vasselage, *m.* Lehnsafhængighed, Lehnstjeneste; Lehnspligt.

Vassole, *f.* (Mar.) Fals paa Lugkarmene, hvori Rostværkerne ligge.

Vaste, *a.* stor, uhyre; vid, udstrakt; omfattende, overordentlig; la – mer, det vide, udstrakte Hav; il a de –s desseins, han har store, omfattende Planer; un esprit –, en stor, omfattende Forstand; *s. m.* le – interne, den indvendige store Skinnebeensmuskel; le – externe, den ydre store Skinnebeensmuskel.

Vastitude, *f.* stor Udstrækning.

Vatican, *m.* Vatican, Pavens Pallads i Rom; pavelig Regjering; *fig.* les foudres du –, Pavens Banstraaler.

Vaticinateur, *m.* Forudsiger; *p. u.*

Vaticination, *f.* Spaadom, Forudsigelse; *v.* [kommende, spaae; *v.*

Vaticiner, *v. n.* forudsige det Til-

Va-tout, *m.* (Jeu) den hele Indsats; faire son –, sætte alle sine Penge ud; tenir le –, holde den hele Indsats; uden *pl.*

Vatrouille, *f.* (Pê.) Vist af Uld, som er fastgjort til Enden af en Stang og hvormed Stykket afvistes.

Vaucour, *m.* (Pot.) Bord, hvorpaa Pottemageren formier Leret.

Vau-de-route (à), *loc. ad.* i Udtr. fuir à –, flygte hovedkuls, over Hals og Hoved.

Vaudeville, *m.* Gadevise; Vaudeville, lille Theaterstykke med Sange til bekjendte Melodier; Vaudevilletheater; – finaal, Slutningssang i en Vaudeville.

Vaudevilliste, *m.* Forfatter til Vaudeviller.

Vaudois, e, *s.* og *a.* Valdenser.

Vau-l'eau (à), *loc. ad.* med Flodens Løb (d'aval); *fig.* og *fa.* son affaire est à vau-l'eau, hans Sag er tabt uden Redning.

Vaurien, *m.* Dogenigt, Dagdriver; lastefuldt, udsvævende Menneske; Gavtyv.

Vautoir, *m.* (Manu.) Slags Ræfke, hvorpaa Tapet-Kjæden fordeles.

Vautour, *m.* (H. n.) Grib; *fig.* grusomt, ubarmhjertigt Menneske, som udplyndrer sine Undergivne; – des quadrupèdes, Vielfrasen, Jærven.

Vautourin, *m.* (H.n.) Slags Ravn.

Vautrait, *m.* (Ch.) alt Tilbehør til Vildsvinejagt.

Vautrer (se), *v. pr.* vælte sig i Skarn, føle sig; strække sig, baltre sig; se – dans le vice, føle sig i Lasten, hengive sig til samme; se – sur un lit, strække sig paa en Seng.

Vayvodat, *m.* Voivods Territorium, Landet, som er ham undergivet.

Vayvode, *m.* Voivod, Gouverneur over Valakiet, Moldau el. Transylvanien.

Vayvodie el. **voyvodie**, **voivodie**, *f.* Statholderskab i Valakiet.

Veau, *m.* Kalv; Kalvekjød; Kalveskind; – de lait, Mælkekalv; – de rivière, Fedekalv fra Omegnen af Rouen; – marin, Sokalv, Slags Sælhund; manger du –, spise Kalvekjød; eau de –, usaltet Kalvekjødssuppe; brides à –x, taabelige, intetsigende Grunde; *fa.* pleurer comme un –, græde meget for en Ubetydelighed; s'étendre comme un –, faire le –, strække sig skjødesløst; grand –, stor Dogenigt; faire le pied de – à q., krybe ydmygt for En; tuer le – gras, holde et stort Maaltid, for at glæde sig over Ens Tilbagekomst; adorer le – d'or, gjøre meget af En for hans Penges Skyld; (H. n.) Slags Kegleſnekke; – aquatique, Slags Orm, som lever i Vandet. [Træart; ogs. en Mosart.

Vébère, *f.* (Bot.) Melia, tropisk

Vecteur, *s.* og *a.m.* (Astr.) rayon –, Afstandslinie fra en Planets Midpunkt til Midpunktet af Stjernen, hvorom den dreier sig; Radius vector.

Véda el. **védam**, *m.* Braminernes hellige Bog. [aske.

Védasse el. **vaidasse**, *f.* Slags Pot-

Védelet, *m.* Hyrde, som vogter Kalve.

Védette, *f.* Rytterskildvagt; Skilderhuus paa Fæstningsvolden; Titellinie i et Brev; (Mar.) lille Observations-Krigsfartøi: ... mettre en –, stille en Rytter paa Post. [Planter).

Végétable, *a.* som kan voxe (om

Végétal, *m.* Plante; især i *pl.* –taux.

Végétal, e, *a.* henhørende til Planterne; kommende fra samme; règne –, Planteriget; sel –, Salt udvraget af Planter; terre –e, Plantejord, Muldjord.

Végétaliser (se), *v. pr.* omskabes til vegetabilsk Substants (om Jordens Safter).

Végétant, e, *a.* hentende sin Næring fra Safterne i Jorden, vegeterende.

Végétatif, ive, *a.* udviklende el. fremdrivende Plantelivet; vegeterende; vie –ive, Plantelivet.

Végétation, *f.* Udvikling af Plantelivet; Plantevæxt; Vegetation; Træer og Planter.

Végéter, *v. n.* voxe ved at hente Næring fra Jorden (om Planter); *fig.* føre et Planteliv; leve i Uvirksomhed, ukjendt og uanseet; vegetere; il ne fait plus que –, han lever et uvirksomt, tankeløst Liv, han vegeterer kun.

Véhémence, *f.* Hæftighed, Voldsomhed; *fig.* Liv og Kraft, Fyrrighed; la – des vents, Vindenes Hæftighed; la – des passions, Lidenskabernes Voldsomhed; cet orateur a de la –, denne Taler har et kraftfuldt, livfuldt Foredrag.

Véhément, e, *a.* hæftig, hidsig, voldsom; *fig.* livlig og kraftig, fuld af Ild. [stærkt, i høi Grad; *p. u.*

Véhémentement, *ad.* (Pal.) meget

Véhicule, *m.* Befordringsmiddel; *fig.* Middel, hvorved Noget banes Vei el. forberedes, Vehikel, Forberedelse.

Veille, *f.* Vaagen, Nattevaagen;

en Fjerdedeel af Natten hos de gamle Romere, en Tid af tre Timer; den foregaaende Dag; *pl.* langt, natligt Arbeide, Natteſidden, vedholdende Studium; chandelle de –, Natlys, ſom kan holde ud hele Natten; être entre la – et le sommeil, ſlumre, være i Begreb med at vaagne; la – de noël, Juleaften; faire la – des armes, tilbringe Aftenen før man creeredes til Ridder i et Vaabenkapel (*v.*); c'est le fruit de ses veilles, det er Frugten af hans vedholdende Studium; à la veille de, *loc. ad.* i Begreb med, paa Nippet til, nærved.

Veillée, *f.* Vaagen hos en Syg; Arbeide i Samling om Aftenen; Aftenſelſkab; Aftenlecture.

Veiller, *v.n.* vaage, ikke ſove; vaage over, paſſe paa, have Øie med (med à el. sur); *v. a.* vaage hos; bevogte, iagttage; – auprès d'un malade, vaage hos en Syg; on ne peut – à tout, man kan ikke paſſe paa Alt; veillez sur la conduite de cet homme, holder Øie med dette Menneſkes Opførſel; – un malade, tilbringe Natten hos en Syg; il faut – de près cet homme, man maa paſſe nøie paa dette Menneſke, give nøie Agt paa ham; les prêtres veillent le mort, Præſterne tilbringe Natten i Bøn hos den Døde; (Mar.) – la rafale, være klar til at tage imod et Vindkaſt; – l'horloge, paſſe paa Tiden; (Fauc.) – l'oiseau, ikke lade Falken komme til at ſove.

Veilleur, *m.* En, ſom vaager ved et Liig.

Veilleuse, *f.* Natlampe, Vægen [til ſamme.

Veilloir, *m.* Bord, hvorpaa Haandværkere ſætte deres Lys og Værktøi ved Natteарbeide.

Veillote, *f.* lille Bunke Hø.

Veine, *f.* Blodaare; Aare i Træ el. Steen; Metalaare; Ertsaare, Grube; Jordlag; *fig.* Digtergave; – d'eau, Vandaare; – d'or, Guldgrube; *fig.* – poétique, Digteraare, poetiſk Talent; ouvrir la –, aarelade; être en –, være i gunſtig Stemning for ſit Arbeide, være godt oplagt (iſær om Digtere og Talere); le sang lui bout dans les –s, Blodet koger i hans Aarer; han er af et fyrrigt Gemyt', i ſin Ungdoms Kraft; tomber sur une bonne –, træffe heldigt; être en – de bonheur, fødde i Held; il n'a pas (une goutte) de sang dans les –s, han har intet Mod; il n'a nulle veine qui y tende, han har ingen Tilbøielighed dertil (*v.*).

Veiné, e, *a.* fuld af Aarer, aaret.

Veiner, *v. a.* (Peint.) efterligne Aarerne i Steen el. Træ.

Veinette, *f.* (Bot.) rødaaret Grantræ.

Veineux, se, *a.* fuld af Aarer (bruges baade om dyriſke Legemer og om livløſe Gjenſtande; veiné, kun om det Livløſe); (An.) henhørende til Aarerne; système –, Aareſyſtemet; artère –se, Lungeblodaare.

Veintre, *m.* Skovinſpecteur og Inſpecteur ved Saliner; *v.*

Veinule, *f.* lille Aare i Miner.

Vélani, *m.* (Bot.) Egetræ, hvis Frugt bruges i Farvekunſten.

Vélanide, *m.* (Bot.) Frugten af Egetræet (vélani).

Vélaut, *int.* (Ch.) Skrig, hvormed Jægerne opmuntre Hundene.

Véler, *v. n.* kælve.

Vélet, *m.* lille Nonneſlør.

Vélie, *f.* (H. n.) Slags Tæge.

Vélin, *m.* fiint tilberedet Kalveſkind; fiint Pergament; *a. m.* glat ſom fiint Skind; papier –, Velinpapir.

Vélites, *m. pl.* Jægerkorps, oprettet af Napoleon; (Ant.) lette Tropper hos Romerne.

Velléité, *f.* ſvag, kraftesløs Villie, ſom ikke kommer til Udførelſe.

Vellication, *f.* Fibrernes krampagtige Bevægelſe; Afriven, Trækken frem og tilbage (*p.u.*). [neters Bevægelſe); *v.*

Véloce, *a.* (Astr.) hurtig (om Pla-

Vélocifère, *m.* fransk let Reiſevogn.

Vélocipède, *m.* Dresſine; Slags Jilvogn; *a.* rapfodet, raſk til Fods.

Vélocité, *f.* Hurtighed, ſtærk Fart (i ophøiet Stiil).

Velot, *m.* Skind el. Pergament af [ufødte Kalve.

Velours, *m.* Fløil; koſtbar Fløils Dragt; – plein, glat Fløil; – ras, uopſtaaret Fløil uden Lod; – de coton, Bomuldsfløil; *fig.* og *fa.* jouer sur le –, ſpille om ſin Gevinſt; *prov.* faire patte de –, give en Fløils Pote, trække Klørne ind (om Katte); viſe et falſk venligt Ydre.

Velouté, *m.* fløilsblød, fløilsagtig; tilvirket med Fløilsblomſter, i Fløils Mynſter; mørkerød; satin –, Atlaſk i

Fløils Mynster; papier –, Betræk-papir med Fløils-Figurer; vin –, mørkerød, behagelig Viin; (Joa.) som er af rig og mørk Farve (om Ædelstene); (An.) membrane –, flosset Hinde (om Tarmene).

Velouté, *m.* Fløilsbaand, Fløilsflaise; (An.) Mavens og Tarmenes indvendige fløilsagtige Overflade.

Velouter, *v. a.* tilvirke Silketøi i Fløils-Mynster; give Papir Udseende af Fløil.

Veltage, *m.* Maaling med Visirstok.

Velte, *f.* Visirstok; Maal til flydende Varer, omtr. ¾ Potter.

Velter, *v. a.* maale med Visirstok, [vrage.

Velteur, *m.* Vrager, Fadmaaler, som opmaaler Kar med Visirstok.

Velu, e, *a.* lodden, besat med tætte, bløde Haar, haarrig; *s. m.* det Lodne.

Velue, *f.* (Ch.) struppet Hud paa Hjortens Hoved; (H. n.) en Larve, bevoxet med Haar.

Velvote, *f.* (Bot.) Elatin, Slags [lythree; Ærenpriis.

Venade el. venado, *m.* peruviansk Hjort.

Venaison, *f.* Vildtkjød; Lugt af Vildt; Tid, da Vildtet er fedest; les cerfs sont en –, Hjortene ere fede; cela sent la –, det har en stærk, ubehagelig Lugt.

Vénal, e, *a.* som sælges, som er tilfals, som gjør Alt for Penge; valeur –e, en Tings gjældende Værdi i Handelen; il a l'ame –e, han ledes kun af Hensyn til Pengefordeel; c'est une plume –e, det er en Mand, som skriver for Penge uden Hensyn til Sandhed; *pl. m.* –naux.

Vénalement, *ad.* af egennyttige [Hensyn, for Penge.

Vénalité, *f.* den Egenskab ved en Ting, at den er tilfals; *fig.* Charakteer, som gjør Alt for Penge.

Venant, *s.* og *a. m.* kommende; à tout –, til den Første, den Bedste; *prov.* à tout – beau jeu, der maa komme hvo der vil, man frygter Ingen; revenu bien –, fikker, uregelmæssig Indkomst.

Vendable, *a.* sælgelig, affættelig.

Vendange, *f.* Viinhøst; *pl.* Viinhøstid; faire –, holde Viinhøst; gjøre sig god Fordeel af sit Embede; *prov.* il prêche sur la –, han glemmer at drikke for at passiare; adieu paniers, vendanges sont faites, Alt er forbi, der er Intet mere at haabe.

Vendangeoir, *m.* Kjelder, hvor de indhøstede Druer opbevares.

Vendangeoire, *f.* Bærekurv, hvori Druerne samles.

Vendanger, *v. a.* høste Druer; *fig.* hærge, ødelægge; *v. n.* holde Viinhøst; *fig.* gjøre sig utilladelig Fordeel i et Embede; les soldats ont tout –é, Soldaterne have plyndret og ødelagt Alt; il vendange tout à l'aise, tout à son aise, han rapser det bedste, han har lært.

Vendangette, *f.* (H. n.) Vindrossel.

Vendangeur, se, *s.* En, som samler Druer.

Vendée, *f.* vestligt Departement i [Frankrig; *fig.* oprørsk Land.

Vendéen, ne, *s.* Beboer af la Vendée; *fig.* Oprører imod Republiken.

Vendémiaire, *m.* første Efteraarsmaaned i den franske Calender (fra d. 22de el. 23de Sept. til d. 21de Oct.).

Vendette, *f.* Havn, Blodhævn; hemmeligt Selskab af Carbonari.

Venderesse, *f.* (Pal.) Udsælgerske.

Vendeur, se, *s.* Sælger, Sælgerske; – d'orviétan, de Mithridate, Markskriger, Charlatan; – de fumée, En, som gjør sig til af en Indflydelse, han ikke er i Besiddelse af.

Vendication, *f.* s. revendication, som ene bruges.

Vendiquer, *v. a.* s. revendiquer [(ene brugeligt).

Vendite, *f.* Kulsviernes Udsalgssted; hemmeligt Selskab af Carbonari (hellere: vendette).

Vendition, *f.* (Prat.) Salg; *p. u.*

Vendre, *v. a.* sælge, handle; *fig.* forraade; – à l'encan, aux enchères, sælge ved Auction; – à l'amiable, sælge under Haanden; – à réméré, sælge paa det Vilkaar, at Sælgeren kan indløse det igjen inden en vis Frist; il m'a vendu le livre dix risdales, han har solgt mig Bogen for 10 Rixdaler; – cher, à bon marché, à vil prix, à perte, à (el. au) prix coûtant, sælge dyrt, for godt Kjøb, til Spotpriis, med Tab, for hvad det har kostet; ce n'est pas –, c'est donner, det kalder man ikke at sælge, det er at give bort; cela ne se vend pas, det er ikke til at kjøbe for Penge; *fig.* – bien cher sa vie (*pop.* sa peau), forsvare sig til det Yderste; c'est un homme qui est à moi, à – et à dépendre, det er en Mand, som jeg ganske kan raade over; cet homme

vend bien ses coquilles, denne Mand lader sig dyrt betale; à qui vendez-vous vos coquilles? hvem bilder De Dem ind at kunne føre bag Lyset? – sa patrie, forraade sit Fædreland.

Vendredi, *m.* Fredag; – saint, Langfredag; *prov.* tel qui rit le –, pleurera le dimanche, mangen En, som leer idag, græder imorgen; Morgen er ikke Aften lig.

Vendu, e, *p.* og *a.* solgt; forraadt; c'est un homme –, det er en Mand, som har offret sig en Sag af Egennytte.

Vénéfice, *m.* Giftblanden.

Vénéfique, *a.* giftdannende; *m.* et giftdannende Middel.

Venelle, *f.* lille Gade; Gang mellem Sengen og Væggen (*v.*); kun i Udtr. enfiler la –, tage Flugten, smøre Hase.

Vénéneux, se, *a.* giftig (om Planter; s. venimeux).

Vener, *v. a.* jage et tamt Dyr for at gjøre Kjødet mørt (bruges kun i l'infinit., og i le part.).

Vénérable, *a.* ærværdig; *m.* Høiærværdighed (*v.*); Titel, som gives Præster, Doctorer i Theologie, og Stormesteren for en Frimurerloge.

Vénérablement, *ad.* paa en ærværdig Maade, med Ærefrygt.

Vénération, *f.* Ærbødighed for hvad der er helligt, Ærefrygt.

Vénérer, *v. a.* vise Ærbødighed el. Ærefrygt for, ære.

Vènerie, *f.* Kunst at forstaae at jage Vildt; Jagtvæsen; Jagtbetjente; Jagtbolig.

Vénérien, ne, *a.* venerisk. [Fiskepark.

Venet, *m.* (Pê.) lille tragtformig

Venette, *f.* Angest, Frygt, kun brugeligt i Udtr. avoir la –, være bange; donner la –, indjage Skræk; *fa.*

Veneur, *m.* Jæger, Jægermester; grand--, Overjægermester.

Venez-y-voir, *m.* Narrestreg; Puds; *pl.* des venez-y-voir.

Vengeance, *f.* Hævn; Hævngjerrighed; tirer –, prendre –, hævne sig, tage Hævn. [over; *v. pr.* hævne sig.

Venger, *v. a.* hævne, tage Hævn

Vengeresse, *s.* og *a. f.* s. vengeur.

Vengeur, eresse, *s.* og *a.* Hævner, –ske; hævnende.

Veniat (t udt.), *m.* Ordre fra en Dommer, hvorved En kaldes til Regnskab; uden *pl.*

Véniel, le, *a.* (Thé.) tilgivelig, som kan forlades; faute -le, ringe Feil.

Véniellement, *ad.* kun i Udtr. pécher –, begaae en ringe Feil (i Modsætning til pécher mortellement).

Veni-mecum (e udt. é, og u udt. o), *m.* Lommebog, man altid har hos sig; s. s. vade-mecum; *pl.* des veni-mecum.

Venimeux, se, *a.* giftig (om Dyr; s. vénéneux); forgiftet; *fig.* une langue –se, en ond, bagtalende, giftig Tunge.

Venin, *m.* Gift (dyrisk); Smittestof; *fig.* Nag, skjult Had, Skadefrohed, Ondskab; homme sans –, Menneske, som ikke tænker paa at gjøre Ondt; il a jeté tout son –, han har udgydt al sin Harme; *prov.* morte la bête, mort le venin, naar Fjenden er død, er han ikke længer at frygte; à la queue le –, det Værste er ofte i Slutningen.

Venir, *v. n.* komme; ankomme, indtræffe; paakomme; falde En ind; tilfalde, tilkomme ved Arv; udspringe, nedstamme fra; vore, fremkomme, frembringes; hidrøre fra; naae op til; venez avec moi, gaa med mig; det forenes underliden med s'en, uden at derfor Meningen forandres: nous nous en vînmes ensemble, vi kom i Samling; ... ne faire qu'aller et –, være altid paa Farten; il faut le voir –, man maa see, hvad han har i Sinde; je vous vois –, jeg gjætter, hvad De har i Sinde; nous n'avons qu'à laisser –, vi behøve ikke at haste, vi kunne gjerne vente; faire – q., sende Bud efter En; – de faire qc., have nylig gjort Noget; – à faire qc., komme uventet til at gjøre Noget; en – à faire qc, komme tilsidst til at gjøre Noget; il lui vint une grosse fièvre, der paakom ham en svær Feber; vienne une disgrâce, il sera seul, hændes der ham en Ulykke, el. falder han i Unaade, da staaer han ene; il me vint une idée, der faldt mig en Tanke ind; elle aura quinze ans, viennent les prunes, hun bliver 15 Aar næste Sommer; vienne la St. Martin, til Mortensdag; il vient de bon lieu, han nedstammer fra en god Familie; ce mot vient du grec, dette Ord deriverer fra det Græske; cet arbre vient bien, dette Træ skyder godt, trives godt; d'où vient qu'il est si triste?

hvoraf kommer det sig, at han er saa bedrøvet? ces bottes ne me viennent qu'à mi-jambes, disse Støvler naae mig kun til midt op paa Benene; en – aux mains, komme op at slaaes, komme i Haandgemæng; c'est où j'en voulais –, det er det, jeg vilde opnaae, det, hvorpaa jeg tænkte; ses enfants ne viennent pas à bien, hendes Børn døe tidligt; cela vient à mon sujet, det passer godt til min Materie; cet habit vient bien à la taille, denne Kjole passer godt til Figuren; – à rien, blive til Intet; – à bout de faire qc., sætte Noget igjennem; – à la traverse, forstyrre en Plan; qu'il y vienne! lad ham prøve derpaa, om han tør! *prov.* le bien lui vient en dormant, han kommer sovende til Alt; tout vient à point à qui peut attendre, med Tid kommer Raad, med Taalmodighed opnaaer man Alt; la balle vient au joueur, Leiligheden finder den, som forstaaer at benytte den; à venir, *loc. ad.* tilkommende; le temps à –, den tilkommende Tid.

Venise, *f.* Venedig. [nedig; venetianst.

Vénitien, ne, *s.* og *a.* Indvaaner i Ve-

Vent, *m.* Vind; Luftning, Blæst; Aandedræt (*pop.*); (Ch.) Lugt; *fig.* Forfængelighed, Indbildskhed; Stemning; (Art.) Rum mellem Siderne af Løbet og Kuglen, Spillerum; il vient du – par cette fenêtre, der kommer Træk fra dette Vindue; – coulis, Trækvind; être logé aux quatre –s, boe et Huus, som er aabent til alle Sider; faire du – avec un éventail, viste med en Viste; plus vite que le –, overordentlig hurtigt; en plein –, i fri Luft; *fa.* mettre flamberge au –, trække fra Læderet, drage Sværdet; quel bon – vous amène? hvilken god Hensigt el. hvilket lykkeligt Tilfælde fører Dem hid? quelque – qu'il vente, hvad der saa end hændes; autant en emporte le –, det bliver til Intet; avoir le dessus du –, have Fortrin for En; être au-dessus du –, Intet have at frygte; aller contre vent et marée, seile imod Strømmen, have Meget at kjæmpe imod; avoir le vent en poupe, have Medbør; aller selon le –, lempe sig efter Omstændighederne; regarder d'où (de quel côté) vient le –, see hen i Veiret uden at tænke paa Noget, ikke vide, hvad man skal tage sig for; bestemme sig efter Begivenhedernes Gang; le – du bureau lui est favorable, Stemningen i Comptoiret er ham gunstig; tout celà n'est que du –, alt det er kun Vind, kun tom Forfængelighed; jeter la plume au –, tage en Beslutning hen i Veiret, paa Slump; *prov.* c'est une girouette qui tourne à tout –, det er en Veirhane, der dreier Kaaben efter Vinden; à brebis tondue Dieu mesure le –, Gud lægger Ingen større Læs paa, end han kan bære; selon le – le voile, man maa Intet foretage sig over sine Kræfter; petite pluie abat grand –, med Sagtmodighed udretter man meest, med gode Ord kommer man længst; (Mar.) – de terre, Fralands Vind; – du large, Paalands Vind; – alizé, mousson, Passatvind; – arrière, Vind agter ind, plat for Vinden; – fait, stadig Vind; – droit debout, Vind stik imod; au – (de), til Luvart; sous le –, i Læ; le – fraichit, tombe, det kuler op, løier af; être au – d'un vaisseau, have Heiden af et Skib; le – est à pic, Vinden er op og ned, stille; avoir le – dedans, have fulde Seil; avoir – dessus, vent dedans, ligge opbrast; mettre le – dessus une voile, bakke et Seil; prendre – devant, faae Vinden forind; venir debout au –, synge, svaie op til Ankers. [Hjelm; *pl.* –taux.

Ventail, *m.* nederste Aabning paa en

Vente, *f.* Salg; cette marchandise est de bonne –, denne Vare finder let Kjøber; elle est dure à la –, den afsættes ikke let; elle est hors de –, Tiden til at sælge den er forbi; mettre en –, falbyde; exposer une ch. en –, udstille Noget til Salg; ce livre est en –, denne Bog er nu udkommen, er til Salg; (E. F.) Skovstykke, som skal hugges; Træer, bestemte til at hugges; vider les –s, kjøre Træerne bort, som ere huggede; jeunes –s, borthuggede Skovstykker, hvor Træer skyde op paa Ny; *pl.* (Féo.) Afgift til Lehnsherren for Salg af en Arvelod.

Venteau, *m.* Slusevort.

Venter, *v. n.* blæse; quelque vent qu'il vente, hvad der saa end maa

ſkee; *prov.* on ne peut empêcher le vent de –, man kan ikke hindre Tingenes naturlige Gang.

Venterolle, *f.* (Féo.) Gebyr, ſom Kjøberen udreder til Lehnsherren; *v.*

Venteux, se, *a.* ſtormfuld, underkaſtet Blæſt; medførende Blæſt; foraarſagende Vinde i Legemet; opblæſende; colique –se, Vindkolik.

Ventier, *m.* Træhandler, ſom kjøber en Skov og lader den hugge paa Stedet.

Ventilateur, *m.* Ventil; Luftklap, Lufthul, Trækhul til at renſe Luften.

Ventilation, *f.* Forfriſkning af Luften ved Hjælp af Ventiler; (Prat.) Vurdering af en Formue, ved Skatteligning el. ved Deling i Arv.

Ventiler, *v. a.* forfriſke Luften ved Hjælp af Ventiler; *fig.* drøfte, undersøge (*p.u.*); (Prat.) vurdere en tilkjøbt Eiendoms enkelte Dele i Forhold til Total-Værdien, for derefter at ligne Afgifterne.

Ventis, *m. pl.* (E. F.) Træer oprykkede ved et Toug, ſom om det var ſkeet ved Vinden.

Ventolier, *s.* og *a.m.* (Fauc.) kun i Udtr. oiseau bon –, Falk, ſom flyver godt imod Vinden.

Ventôse, *m.* Vindmaaned, ſjette Maaned i den republicanſke Calender (fra 19de Febr. til 20de Marts).

Ventosité, *f.* Opblæsning, Vinde i Livet; iſær *pl.*

Ventouse, *f.* (Chir.) Kop til Kopſætning; appliquer des –s, kopſætte; (H. n.) Sugeorgan hos Igler; (Arch.) Trækhul, Lufthul; Aabning paa Foden af en Muur til Udløb for Vandet.

Ventouser, *v. a.* (Chir.) kopſætte.

Ventral, e, *a.* (An.) henhørende til Underlivet; *pl. m.* –traux.

Ventrales, *f. pl.* (H. n.) Bugfinner.

Ventre, *m.* Maven; Underlivet; Moderskiv; Bug af en Flaſke; Rummet i et Skib; Udadbøining paa en gammel Muur; det neutrale Parti i Conventet 1793; den Deel af de Deputerede, ſom have Sæde mellem høire og venſtre Side; (Bot.) Bugflade, Indreflade; ...se coucher sur le –, à plat –, lægge ſig plat ned; demander pardon – à terre, bede om Tilgivelſe paa en krybende Maade; aller – à terre, ride i Galop; marcher (passer) sur le – à q., ride En ned; on lui a battu dos et –, on lui a dansé les deux pieds sur le – (*pop.*), man har mishandlet ham ſtrækkeligen; tout fait –, Alt fylder i Maven; être sujet à son –, se faire un Dieu de son –, holde af at leve godt, gjøre ſin Bug til ſin Gud; manger à – débouttonné, ſpiſe med ſtor Umaadelighed; être le dos au feu, le – à table, tage ſig alle mulige Bekvemmeligheder ved Middagsbordet; il boude contre son –, han vil ikke ſpiſe; *fig.* han negter ſig, hvad han helſt ønſker; *prov.* – affamé n'a point d'oreilles, en hungrig Mave lader ſig ikke affpiſe med Ord; *fig.* og *fa.* je saurai ce qu'il a dans le –, jeg vil ſætte hans Tapperhed paa Prøve, jeg vil vide, hvad der boer i ham; remettre le cœur au – de q., indgive En nyt Mod; mettre le feu sous le – à q., ophidſe En, gjøre En vred; faire rentrer les paroles dans le – à q., twinge En til at tage ſine Ord tilbage; il n'a pas un an dans le –, han kan ikke leve et Aar; *fig.* han holder ſig ikke et Aar paa ſin Poſt; c'est le – de ma mère, det er en Sag, jeg ikke oftere indlader mig paa; la muraille fait –, Muren bøier ud ad el. truer med at ſtyrte ned.

Ventre-bleu, *int.* for Pokker.

Ventrée, *f.* Kuld Unger, ſom et Dyr kaſter paa een Gang.

Ventre-saint-gris, *int.* Ed, eiendommelig for Henrik d. 4de; ſ. ſ. ventre-bleu. [ſin Bug til ſin Gud.

Ventripotent, e, *s.* og *a.* En, ſom gjør

Ventricule, *m.* (An.) Kammer, viſſe Rum i Legemet; le – du cœur, Hjertekammeret; ... Mave hos drøvtyggende Dyr.

Ventrière, *f.* Buggjord paa en Heſt (alm. sous-ventrière); Gjord, hvormed Heſte bringes ombord i et Fartøi; (Charp) Hovedtverbjælke; (Chir.) Omſlag til Underlivet under Steenoperation.

Ventriloque, *s.* og *a.* Bugtaler; talende ſom om det kom fra Bugen.

Ventriloquie, *f.* Bugtalerkunſt.

Ventrosité, *f.* ſtor Udvikling el. Udbøining af Maven; *p.u.* [Snavſet; *inus.*

Ventrouiller (se), *v. n.* baltre ſig i

Ventru, e, *a.* og *s.* tykmavet; En, ſom har en tyk Mave; Øgenavn for de franſke Deputerede i høire Centrum;

(H. n.) Bugfuger (bouclier, en Fisk); (Bot.) buget.

Venturon, *m.* (H. n.) lille Irisk.

Venu, e, *p.* og *a.* kommen, ankommen; soyez le bien –, vær velkommen; c'est un nouveau –, det er en nylig Ankommen, en nylig Optagen; confier son secret au premier –, betroe sin Hemmelighed til den Første den Bedste.

Venue, *f.* Ankomst; Bæxt; første Kast i Keglespil; le temps se passa en allées et venues, Tiden gik hen med Frem- og Tilbageløben, uden noget Resultat; arbre d'une belle –, et Træ af en smuk Bæxt; homme tout d'une –, langt, uformeligt Menneske, lige op og ned; *pop.* on lui en a donné d'une –, man har trukket ham dygtigt op, man har taget ham flemt med.

Venule, *f.* lille Blodaare.

Vénus (s udt.), *f.* Kjærlighedsgudinde; (Astr.) Aftenstjerne, Morgenstjerne; (H. n.) Venusskjelle; (anc. Chi.) Kobber.

Vénusté, *f.* Skjønhed, Ynde.

Vêpre, *m.* Aften (*v*); *f. pl.* Eftermiddagsgudstjeneste, Aftensang; –s siciliennes, de Franskes Blodbad i Sicilien, 1282.

Ver, *m.* Orm; – de terre, Regnorm; *fig.* usselt Menneske; – luisant, St. Hansorm; –s intestins, Indvoldsorme; – solitaire, – plat, Bændelorm; – à soie, Silkeorm; le – rongeur, nagende Orm, Samvittighedsnag; *prov.* un – se recoq[illegible]e bien quand on marche dessus, [illegible]gsaa en Orm krymper sig, naar man træder paa den; tirer les –s du nez à q., føle En paa Tænderne.

Vérace, *a.* sanddru; *p. u.*

Véracité, *f.* Sanddruhed, Sandhedskjærlighed.

Vératrum, *m.* (Bot.) Foldblad, [Nyserod (ellébore).

Verbal, e, *a.* mundtlig; promesse –e, Løfte givet i Ord; procès-verbal, skriftlig Rapport over hvad der er foregaaet; dresser un procès--, føre til Protokols; (Gr.) afledt af et Verbum; adjectif –, Verbaladjectiv; *pl. m.* –baux.

Verbalement, *ad.* mundtligen.

Verbalisation, *f.* Fortælling for Protocollen af Grunde og Omstændigheder; skriftlig Optegnelse af samme; *fig.* og *fa.* lang intetsigende Fortælling, Sladder.

Verbalisement, *m.* s. verbalisation.

Verbaliser, *v. n.* anføre Grunde el. Facta, som skulle føres til Protokols; føre Protocol over hvad der er sagt el. skeet; *fa.* holde lange, intetsigende Taler, vrøvle.

Verbe, *m.* Ord, Tone; kun i Udtr. avoir le – haut, tale i en høi Tone, være høirøstet; (Gr.) Verbum, Gjerningsord; (Thé.) – éternel, det evige Ord, den anden Person i Treenigheden.

Verbération, *f.* (Phys.) Luftens Svingning el. skiirende Bevægelse, frembragt af Lyden.

Verbeux, se, *a.* ordrig, vidtløftig i sin Tale.

Verbiage, *m.* Ordgyderi, vidtløftig intetsigende Tale; *fa.* [Ord, vrøvle; *p. u.*

Verbiager, *v. n.* sige lidt med mange

Verbiageur, se, *s.* Ordgyder, Vaaser, Vrøvler.

Verboquet, *m.* (Méc.) Reb, fastgjort ved Enden af en Seile, for at styre samme i det den reises. [Vrøvl. Vaas.

Verbosité, *f.* Overflødighed i Ord,

Ver-coquin, *m.* (H. n.) lille Orm, som æder Knopperne paa Vinstokken; Hjerneorm, som foraarsager Svindel hos visse Dyr, som hos Faarene; *fig.* og *fa.* Nykke, Grille, Raptus.

Verd, s. vert. [Vin.

Verdagon, *m.* altfor ung el. frisk

Verdal, *m.* (Vign.) Slags Drue; *pl.* –daux.

Verdâtre, *a.* grønagtig, grønladen.

Verdaud, e, *a.* lidt suur. [grønlig.

Verdée, *f.* hvid, tiscanst Vin, lidt

Verdelet, te, *a.* lidt suur, syrlig, for frisk; *fig.* og *fa.* endnu frisk og rask; cet homme est encore –, denne Mand er endnu rask og rørig.

Verdereau, *m.* (H. n.) grønlig Finbeen. [at dømme i Forstsager.

Verderie, *f.* Skovdistrict; Ret til

Verderin, *m.* (H. n.) Grønfinke.

Verderou, *m.* (H. n.) Slags Finke el. Sisgen fra La Guyane.

Verdet, *m.* Spanskgrønt (vert-de-gris); *pl.* Ogenavn paa et Parti af de Kongeligsindede i Vendeekrigen under Revolutionen.

Verdeur, *f.* Saft i Træer og Planter; Syrlighed hos Vin og Frugt; *fig.* ungdommelig Kraft, Djærvhed; la – de sa réponse, det Djærve i hans Svar.

Verdict (t udt.), *m.* de Eedsvornes

Kjendelse el. Betænkning i en Sag.

Verdier, *m.* Overskovfoged, Overforstbetjent; (H. n.) Grønfinke.

Verdillon, *m.* (Tiss.) Træstang, hvortil Traadene i Kjæden fastgjøres; *pl.* (Minér.) Brækjern, som bruges i Skiferbrud. [sel; (Agr.) Slags hvid Drue.

Verdin, *m.* (H. n.) Slags Drosse-

Verdir, *v. a.* male grøn, stryge grøn an; sætte grønne Pletter paa; *v. n.* blive grøn, grønnes. [le Médoc.

Verdot, *m.* (Vign.) Slags Drue i

Verdoyant, e, grønnende; som falder i det Grønne, grønladen.

Verdoyer, *v. n.* blive grøn, grønnes.

Verdure, *f.* det Grønne, grønne Blade, Græs; Tapetseri med Træer.

Verdurier, *m.* Betjent, som leverede Grønsager til Hoffet.

Véreux, se, *a.* ormstukken; *fig.* og *fa.* slet, mangelfuld, mislig.

Verge, *f.* tynd, bøielig Stok, Spidsrod; Svøbe; Pedelstav; Visirstok; Maalestang; Pendulstang; mandligt Lem; *pl.* Riis; Spidsrodsstraf; Sorger, Gjenvordigheder; *fig.* gouverner avec une – de fer, regjere meget strengt; il n'est plus sous la – de q., han staaer ikke længer under En's Tugt; faire baiser les –s à q., tvinge En til at bede om Tilgivelse efter at være straffet, tvinge En til at kysse Riset; donner des –s pour se fouetter, binde Riis til sig selv; faire passer q. par les –s, lade En løbe Spidsrod.

Verge-à-berger, *f.* (Bot.) Slags Tidsel; *pl.* des verges-à-berger.

Vergeage, *m.* Maaling af Tøier og Baand med Maalestokken (verge); (Manu.) feilagtige Striber anbragte i Tøiet. [à-berger.

Verge-à-pasteur, *f.* (Bot.) s. verge-

Verge-d'Aaron, *f.* Tryllestav.

Verge-de-Jacob, *f.* (Bot.) Affodil (asphodèle).

Verge-d'or, *f.* (Astr.) Høidemaaler.

Vergé, e, *a.* (Bot.) riisformig; (Manu. om Tøi) gjennemvævet med Striber af grovere Garn el. af stærkere el. svagere Farve. [drat-Favne.

Vergée, *f.* Agermaal paa 358 Qva-

Vergence, *f.* (Méd.) Vædskernes Stræben i en el. anden Retning.

Vergeoise, *f.* (Sucr.) Sukker-Form af en Mellemstørrelse; Sukkertop fabriceret i en saadan Form.

Verger, *m.* Frugthauge, Træhauge.

Verger, *v. a.* maale med Alen, med Visirmaal. [moder.

Vergeron, *m.* (H. n.) Slags Gjøge-

Vergeté, e, *p.* stribet; peau –e, rødstribet Hud; Hud med Striber af forskjellig Farve; (Bot.) tige –e, Stamme, som skyder svage og ulige Grene.

Vergeter, *v. a.* børste, rense.

Vergetier, *m.* Børstenbinder.

Vergette, *f.* Børste (især i *pl.*); Baand, hvormed Trommeskindet strammes; (Blas.) smal, til det Halve el. to Tredjedeel fortyndet Pæl. [lige Hudstriber.

Vergetures, *f. pl.* (Chir.) smaa, rød-

Vergeure, *f.* Messingtraad i en Papirform; Striber deraf i Papiret.

Verglacer, *v. n.* belægge sig med Jisslag; *v. pr.* blive til Jisslag; *p. u.*

Verglas, *m.* Jisslag. [(aune.

Vergne, *m.* (Bot.) Elletræ (verne,

Vergogne, *f.* Skam, Undseelse; *fa. v.* [el. Undseelse; *p. u.*

Vergogneusement, *ad.* med Skam

Vergogneux, se, *a.* skamfuld, undseelig; *p. u.*

Vergue, *f.* (Mar.) Raastang; grande –, Stor-Raa; – de misaine, Fogge-Raa; basse –, Under-Raa; – de rechange, Vare-Raa; dresser les –s, stille Rærne, saa at de danne et Kors med Masten.

Véricle, *f.* (Joa.) i Udtr. diamants de –, falske, eftergjorte Diamanter.

Véridicité, *f.* Sanddruhed.

Véridique, *a.* sanddru.

Vérificateur, trice, *s.* Undersøger af et Documents Ægthed.

Vérification, *f.* Undersøgelse af et Skriftsteds, et Documents el. et Factums Rigtighed; (Dr.) Protocollering af en Forordning.

Vérifier, *v. a.* undersøge en Tings Rigtighed; verificere; protocollere (*v.*); *v. pr.* stadfæstes, gaae i Opfyldelse.

Vérin, *m.* Skrue-Vinde; Hæveredskab, Dunkraft. [Rathuus-Lampe.

Vérine, *f.* Varinatobak; (Mar.)

Vérisimilitude, *f.* Sandsynlighed.

Véritable, *a.* sand, sandfærdig; ægte; oprigtig; god; ypperlig; homme –, en sanddru Mand; histoire –, sand Historie; de – or, ægte Guld; un – ami, en ægte, trofast Ven; la – cause de sa disgrâce, den virkelige, sande Aarsag til hans Unaade.

Véritablement, *ad.* overeensstemmende med Sandhed; virkeligt; i Sandhed; vistnok, tilvisse (i Betydn. af Samtykke bruges det først i Sætningen).

Vérité, *f.* Sandhed; Oprigtighed; (Peint.) tro Fremstilling; il ne dit jamais parole (un mot) de –, han siger aldrig et Ord Sandhed; il est plein de –, han er fuld af Oprigtighed; dire à q. ses –s, sige En hans Feil reent ud; *prov.* toutes –s ne sont pas bonnes à dire, ikke Alt hvad der er sandt, kan taale at høres; *loc. ad.* en –, i Sandhed, virkeligt; à la –, tilvisse, vistnok.

Verjage, *m.* (Manu.) Ujævnhed i [vævede Tøier.

Verjus, *m.* Saft af umodne Druer; grøn, umoden Drue; suur, haardhudet Drue; altfor ung Viin; elle a un caractère aigre comme du –, hun er meget bitter el. arrig; *prov.* c'est jus vert ou verjus, det er hip som hap, det gaaer ud paa Eet.

Verjuté, e, *a.* syrlig, suur og skarp.

Verle, *f.* Bragemaal, Visirstok.

Vermeil, *m.* forgyldt Sølv; Blanding af Zinnober og Gummi, hvormed Forgyldere give deres Arbeide Glands. [farvet; *fig.* frisk og rød.

Vermeil, le, *a.* høirød, mørkhjød-

Vermeille, *f.* (Joa.) guulrød, bøhmisk Granat; høirød Spinel, Rubin; (Jard.) orangerød Hyacint.

Vermeillonner, *v. a.* (Joa.) overtrække med en Zinnobergrund.

Vermicelle (c udt. ch), *m.* Nudler; Slags Løvværk paa Tøi.

Vermicellier (c udt. ch), *m.* Tillaver af Nudler, Macaroni o. desl.

Vermiculaire, *m.* (H. n.) eenskallet Snekke; (Bot.) Slags Skampion.

Vermiculaire, *a.* ormformig, ormagtig; (Méd.) pouls –, ujevn, lidet mærkelig Puls; (An.) mouvement –, Indvoldenes ormagtige Bevægelse.

Vermiculant, *a. m.* (Méd.) pouls –, ormagtig, bølgeformig Puls.

Vermiculé, e, *a.* (Arch.) udarbeidet i Form af Spor af Orme.

Vermiculithe, *f.* (H. n.) forsteenede Sødyr, som ligne sammensnoede Orme.

Vermiculure, *f.* (Arch.) Arbeide, som efterligner Spor af Orme.

Vermiforme, *a.* ormeformig.

Vermifuge, *a.* (Méd.) ormfordrivende; *m.* Middel imod Orm.

Vermiller, *v. n.* (Ch.) rode efter Orme (om Vildsviin).

Vermillon, *m.* Zinnober; Zinnoberfarve; *fig.* Kindernes naturlige Rødme.

Vermillonner, *v a.* farve zinnoberrødt; overtrække med Zinnobergrund; *v.n.* (Ch.) søge efter Orme (om Grævlinger). [dere, Gavtyve.

Vermine, *f.* Utøi; *fig.* Pak, Stod-

Vermineux, se, *a.* (Méd.) indeholdende Orme el. Utøi; fremkaldt el. foraarsaget af Orme; fièvre –se, Ormefeber.

Vermisseau, *m.* (H.n.) lille Regnorm; mangestallet, rørformig Søsnekke.

Vermouler (se), *v. pr.* blive ormstukket; *p. u.*

Vermoulu, e, *p.* ormstukket.

Vermoulure, *f.* Ormstik, Ormmeel.

Vermout, *m.* Malurtviin.

Vernaculaire, *a.* hørende til Huset, Familien el. Landet; almindelig, sædvanlig; hørende til Foraaret.

Vernaie, *f.* Ellestov, Sted beplantet med Elletræer.

Vernaille, *f.* Slags kostbar Steen.

Vernal, e, *a.* hørende til Foraaret; *pl.m.* –naux.

Verne, *m.* (Bot.) Elletræ.

Vernir, *v.a.* overstryge med Fernis, fernisere, lakere.

Vernis, *m.* Fernis, Lakering, Glassur; *fig.* og *fa.* Politur, behageligt Ydre.

Vernisser, *v. a.* overtrække med Glassur, glassere (om Pottemagerarbeide). [serer.

Vernisseur, se, *a.* Lakerer, Fernis-

Vernissier, *m.* (Bot.) Fernis-Sumak.

Vernissure, *f.* Fernissering, Lakering.

Vérole, *f.* Slags venerisk Sygdom (grosse –); suer la –, udstaae Svedekuur for at udjage det veneriske Sygestof; petite-vérole, Børnekopper; petite-vérole confluente, sammenløbende Børnekopper; petite-vérole discrète, adskilte Børnekopper; petite-vérole volante, Skoldekopper; (H. n.) Porcelains Snekke. [Syge.

Verolé, e, *a.* som lider af venerisk

Vérolique, *a.* hidrørende fra venerisk Syge (variolique).

Véron, *m.* (H. n.) s. vairon.

Véronique, *f.* (Bot.) Ærenpriis.

Véroter, *v.n.* søge efter Orme (om Fugle og Fiskere).

Vérotier, *m.* Fisker el. Fuglefanger, som søger efter Orme.

Vérotis, *m. pl.* (Pé.) røde Ørne, som Fiskere bruge til Mading.

Verrat, *m.* Ørne; *prov.* il écume comme un –, han fraader af Arrighed.

Verre, *m.* Glas; Drikkeglas; – de vin, Glas Vin; – à vin, Vinglas; le – au vin, Glasset med Vinen i; – à patte, – à pied, Glas med Fod; – dormant (ogs. un dormant), Rude, som ikke er til at lukke op; – ardent, Brændeglas; choquer le –, klinke med En; *fig.* og *fa.* cela est à mettre sous –, det fortjener at gjemmes godt, det er noget sjeldent; *prov.* qui casse les –s les paye, den, som anretter Skaden, maa erstatte samme; (Vét.) l'œil de ce cheval est cul de –, Krystallindsen hos denne Hest er af en Dunkelhed, der bebuder Stær.

Verrée, *f.* Glasfuldt.

Verrerie, *f.* Glashytte; Glaspusteri; Kunst at forfærdige Glas; Glasvarer.

Verrier, *m.* Glaspuster; Glashandler (*v.nu:* faïencier); Glaskurv; Glaskasse.

Verrière, *f.* Glasbakke; Drivhuuskasse med Glas foran og ovenover; Glas for et Skilderi (ogs. verrine, *v.*).

Verrillon, *m.* Slags Glas-Harmonika.

Verrin, *m.* s. vérin.

Verrine, *f.* s. verrière; *f. pl.* Ciceros Taler imod Verres. [arbeide; Koralværk.

Verrot, *m.* grovt afr. kanst Glas-

Verroterie, *f.* smaa Glasvarer.

Verrotier, *m.* s. vérotier.

Verrou (forh. verrouil), *m.* Skodde, Slaa; tenir q. sous les –s, holde En indesperret; être sous le –, sidde i Fængsel; tirer les –s sur soi, lukke sig inde, leve indgetogent; venir baiser le –, komme at yde En Hyldest; l'or ouvre tous les –s, Intet modstaaer Guldets Magt.

Verrouiller, *v.a.* slaae Skodde for; *v. pr.* lukke sig inde.

Verrucaire, *f.* (Bot.) Bælgkjærnelav; europæisk Heliotrop.

Verrue, *f.* Vorte. [ter; vorteformig.

Verruqueux, se, *a.* belagt med Vor-

Vers, *pp.* henimod; mod; omtrent; lever les yeux – le ciel, hæve Øinene op imod Himlen; – les quatre heures, henimod Kl. 4.

Vers, *m.* Vers; – libres, frie Vers i forskjellige Stavelsemaal; – blancs, riimfrie Vers; faire des –, composer des –, forfatte Vers; *iron.* faire des – à la louange de q., tale ilde om En.

Versable, *a* som let vælter. [*p.u.*

Versade, *f.* Væltning med en Vogn;

Versant, e, *a.* som let vælter; væltenem; *s.m.* Skraaning, Skræut.

Versatile, *a.* foranderlig, ustadig.

Versatilité, *f.* Foranderlighed, Ustadighed; Charakteersmirighed.

Verschot, *m.* russisk Længdemaal, svarende til 547 Favne.

Verse, *f.* Kulkurv; *a.* (Géo.) i Udtr. sinus –, Sinus versus; à –, *loc. ad.* strømmevis; il pleut à –, det skylregner.

Versé, e, *p.* udgydt; *a.* erfaren, bevandret, vel øvet i; – dans les affaires, øvet i Forretningerne; – dans l'histoire, hjemme i Historien.

Verseau, *m.* (Astr.) Vandmanden i Tyrekredsen.

Versement, *m.* (Fin.) Penges Udtømning i Kassen.

Verser, *v.a.* hælde; udgyde, udøse; skjænke; udtømme; vælte; slaae ned; *v.n.* vælte; kastes ned; versez-moi à boire, skjænk mig Noget at drikke; – des larmes, udgyde Taarer, græde; – son sang pour la patrie, udgyde sit Blod for Fædrelandet; – l'or à pleines mains, udøse Penge med begge Hænder, med Ødselhed; – de l'argent dans une caisse, udtømme Penge i en Kasse; – des fonds dans une affaire, anvende Kapitaler i en Handel; – ses chagrins dans le cœur d'un ami, udgyde sine Sorger i en Venne-Barm; – le mépris sur q., tale om En paa en foragtelig Maade; il nous a –és, han har væltet os; vous allez –, De vælter snart; le vent a –é les blés, Blæsten har slaaet Kornet ned.

Verset, *m.* Bibelvers; (Égl.) Sted af Skriften, fredsaget af Chorsang; (Impr.) Bogtrykkertegn, som angiver Versene.

Verseur, *m.* Skjænker.

Versicolor, *m.* (H.n.) Slags Ravn.

Versicules el. versiculets, *m. pl.* Smaavers; *p. u.* [mager.

Versificateur, *m.* Versskriver, Vers-

Versification, *f.* Kunst at skrive Vers; Versebygning.

Versifier, *v. a.* skrive Vers (ogs. *v.n.*); sætte i Vers; *v.pr.* sættes i Vers.

Version, *f.* Oversættelse; Oversættelse i Skolen fra de gamle Sprog i Modersmaalet; Fortællingsmaade; (Chir.) Forandring i et Barns Stilling under

Forfeiten; il y a sur ce fait différentes –s, man fortæller dette Factum paa forskjellige Maader. [Blad (modsf. recto).

Verso, *m.* den anden Side af et

Versoir, *m.* (Agr.) Skovl paa en Ploug. [500 Favne).

Verste, *f.* russisk Veimaal (omtr.

Vert, e, *a.* grøn; umoden; frisk; *fig.* kraftfuld; rørig; fast og bestemt; cet arbre est encore –, dette Træ er endnu grønt, endnu saftfuldt; des pois –s, grønne Ærter; des fruits –s, umoden Frugt; du cuir –, ubarket Læder; des pierres –es, Stene nyligen komne fra Steenbrudet; vin –, altfor ung Viin; *fig.* og *fa.* la – e jeunesse, den tidlige Ungdom; ce vieillard est encore –, denne gamle Mand er endnu rask og rørig; c'est un – galant, det er en rask og kraftfuld Mand; il a la tête –e, det er et Hoved uden Erfaring; han er flygtig, letsindig; une réponse –e, et dreit Svar; cet homme est –, denne Mand er bestemt; *prov.* il trouve les raisins trop –s, han lader haant om hvad han ikke kan opnaae; entre deux vertes, une mûre, mellem to maadelige Ting, træffer man een god; ... *s. m.* den grønne Farve, det Grønne; grønt Græs; Syrlighed, Stramhed (om Viinen); – gai, – clair, lysegrøn; – obscur, – foncé, Mørkegrønt; – de montagne, Bjerggrønt; *fig.* og *fa.* manger son blé en –, fortære sine Indtægter forud; employer le – et le sec dans une affaire, anvende Alt muligt for at fætte en Ting igjennem; jouer au – (Børneleg), lege den grønne Leg (overraske En naar han intet Grønt har hos sig [i Mai Maaned]); prendre q. sans –, overraske En, komme bag paa En.

Vert-de-gris, *m.* Spanskgrønt.

Verte, *f.* (H. n.) Slags Snog.

Verte-bonne, *f.* (Jard.) Slags grøn Blomure; Art Kopsalat.

Vertébral, e, *a.* (An) henhørende til Hvirvelbenene; colonne –e, Rygraden; *pl. m.* -braux.

Vertébralité, *f.* (Méd.) Inflammation i Rygraden el. i Hvirvelbenene; *p.u.*

Vertèbre, *f.* (An.) Ryghvirvelbeen.

Vertébré, e, *a.* (H. n.) som har Ryghvirvelbeen. [been.

Vertébrithe, *f.* forsteenet Ryghvirvel-

Vertelle, *f.* Stenbræt i Saltkjær.

Verte-longue, *f.* (Jard.) saftfuld Sommerpære (mouille-bouche)

Vertement, *ad.* med Bestemthed, kraftigen, eftertrykkeligen, djærvt.

Vertenelles el vertevelles, *f. pl.* (Mar.) Charneringer el. Gænger, der gribe ind i hinanden og fastholde Roret; Hængsel el. Bøile, hvori Roret fastholdes.

Vertex, *m.* (An.) Isse.

Vertical, e, *a.* lodret; point –, Issepunkt; ligne –e, vertical Linie, som gaaer fra Zenit til Nadir; *s. m.* vertical Kreds; *pl. m.* –caux. [zonten.

Verticalement, *ad.* lodret paa Hori-

Verticalité, *f.* lodret Retning med H. til Horizonten.

Verticille, *m.* (Bot.) Samling af krandsstillede Blade el Blomster.

Verticillé, e, *a.* (Bot.) krandsstillet.

Verticité, *f.* (Phys.) et Legemes Heldning mere imod een Side end imod en anden

Vertige, *m.* Svindel, Hovedsvindel; *fig.* Bedøvelse; – ténébreux, Svindel ledsaget af Fordunkling af Synet. [svindel.

Vertigineux, se, *a.* plaget af Hoved-

Vertigo, *m.* Kuller (om Heste); Svindel; *fig.* Lune, Indfald, Raptus; *pl.* des vertigo.

Vertiqueux, se, *a.* (Phys. og Méd.) dreiende sig rundt; bevægende sig kredsformigt.

Vertu, *f.* Dyd; Styrke, Kraft; Kydskhed; Egenskab; Egenskab; *pl.* femte Englechor; – d'abstinence, Afholdenheds Dyd; on a mis sa – à l'épreuve, man har sat hans Dyd paa Prøve; – morale, moralsk Styrke; la – des plantes, det Egenskabelige hos Planterne; elle ne parle que de sa –, hun taler kun om sin Kydskhed; *prov.* face d'homme porte –, det gaaer bedst naar man selv er tilstede; faire de nécessité –, finde sig smukt i Nødvendighed; *loc. ad.* en vertu de, i Kraft af, i Følge af.

Vertubleu, *int.* for Pokker; *pop.* v.

Vertuchoux, *int* f.s. vertubleu; v.

Vertueusement, *ad.* dydigt; kydsk.

Vertueux, se, *a.* dydig, kydsk. [pynt.

Vertugade, *f.* gammeldags Dame-

Vertugadier, ère, *s.* En, som forfærdigede el. solgte Rouleauer, som Damerne bare under Kjolen; v.

Vertugadin, *m.* Slags Rouleau,

som Damerne forh. bare under Kiolen for at faae den til at sidde godt.

Vertumnales, *f. pl.* (Anc.) Efteraarsfeste hos Romerne.

Vertumne, *m.* (H.n.) sibirisk Sommerfugl.

Verve, *f.* Begeistring; *fa.* underligt, naragtigt Lune (*p. u.*); entrer en –, komme i Begeistring; parler, écrire de –, tale, strive med Begeistring; quand sa – lui prend, naar hans Lune kommer over ham.

Verveine, *f.* (Bot.) Jernurt, Vervain.

Vervelle, *f.* (Fauc.) Ring om Foden af en Falk med Eierens Navn og Vaaben.

Verveux, *m.* Frugtkurv; (Pê.) Slags Fisteruse.

Verveux, se, *a.* begeistret, fuld af Begeistring; *p. u.*

Vervier, *m.* s. f. verveux.

Vésanie, *f.* (Méd.) Aandsforvirring, Feber.

Vésanique, *a.* (Méd.) Aandsforvirrende.

Vesce, *f.* (Bot.) Vikke; Vikkefrø.

Vesceron, *m.* (Bot.) vild Vikke.

Vésicaire, *f.* (Bot.) Slags Vikke, Alpesee.

Vésical, e, *a.* henhørende til Blæren; –aux, *pl. m.*

Vésicant, *m.* (H. n.) Blæretrækker, Slags Insect.

Vésication, *f.* (Méd.) Frembringelse af Blærer paa Huden; sammes Fremkomst.

Vésicatoire, *m.* (Chir.) Trækplaster; *a.* blæretrækkende.

Vésiculaire, *a.* (Bot.) blæreformig.

Vésicule, *f.* lille Blære.

Vésiculeux, se, *a.* som er i Form af smaa Blærer.

Vésigon, *m.* (Vét.) blød Svulst paa Hestens Hase, Flusgalle.

Veson el. vesou, *m.* raa Sukkersaft.

Vespéral, *m.* Bog, som indeholder Psalmer og Chorsange henhørende til Aftensangen; *pl. m.* –rals.

Vespéral, e, *a.* (Astr.) henhørende til Aftenen; étoile –e, Aftenstjerne; *pl. m.* –raux.

Vespérie, *f.* theologisk el. medicinsk Disputats, som Licentiaten maatte forsvare Aftenen før Doctorcreationen; *fig.* og *fa.* Irettesættelse; *v.*

Vespériser, *v. a.* irettesætte; *v.*

Vespertilion, *m.* (H. n.) almindelig Flagermuus.

Vespétro, *m.* Slags meget behagelig Likør.

Vesse, *f.* ubehagelig Lugt uden Lyd fra Endetarmen.

Vesse-de-loup, *f.* (Bot.) Slags Svamp, Bovist, Støvbold; *pl.* des vesses-de-loup [Lugt fra Endetarmen.

Vesser, *v. n.* frembringe en styg

Vesseur, se, *s.* En, som altid frembringer en stinkende Lugt; *fa.*

Vessie, *f.* Urinblære; Blære; Blegn; – natatoire, Svømmeblære hos Fiske; *prov.* og *pop.* j'aimerais autant qu'on me donnât d'une – par le nez, jeg skjøtter ikke om hans flaue Smiger; il veut faire croire que des –s sont des lanternes, han vil bilde Folk ind, at Maanen er gjort af en grøn Ost.

Vessigon, *m.* s. vésigon.

Vesta, *f.* (Astr.) Planet, opdaget af Olbers 1807.

Vestale, *f.* Vestalinde; *fig.* dydig, kydsk Pige; elle fait la –, hun agerer den Kydske.

Vestalies, *f. pl.* (Ant.) Fester til Vesta.

Veste, *f.* Underklædning hos Østerlændere; Kjole med korte Skjøder; Troie; Vest med dybe Lommer.

Vestiaire, *m.* Garderobe; Penge til Munkes el. Nonners Klædedragt.

Vestibule, *m.* Forhal, Indgang til en Bygning, Vestibule.

Vestige, *m.* Fodspor; Spor; Rest af en Bygning; (Chir.) Slags Brud af de flade Been; *fig.* suivre les –s de q., følge Ens Fodspor, efterligne En.

Vestimental, e, *a.* angaaende Klæderne; essence –e, Essents til at tage Pletter af Klæder; *pl.* –taux; *p. u.*

Vésuve, *m.* Vesuv.

Vésuvienne, *f.* (Minér.) mineralsk Substants, som ligner Lava.

Vêtement, *m.* Klædedragt, Klædning, Paaklædning (i ophøiet Stiil).

Vétéran, *m.* udtjent Soldat; gammel Soldat el. Betjent, som for lang Tjeneste nyder visse Fortrin; Discipel, som er andet Aar i en Classe (ogs. *a. m.* écolier –).

Vétérance, *f.* Veteranstjeneste, Veteranshvile.

Vétérinaire, *m.* Dyrlæge; *a.* henhørende til Dyrlægekunsten; art –, Dyrlægekunst.

Vétillard, e, *s.* s. vétilleur.

Vétille, *f.* ubetydelig Ting, Smaating, Bagatel; (Méc.) Pægtemagertang; Værksted for Skifersteensbrydere; Hornring, hvorigjennem Traaden gaaer paa en Spinderok; (Artil.) lille Sværmer el. Raket.

Vétiller, *v. n.* more sig med Ube-

tydeligheder; gjøre Vanskeligheder for Smaating; haarkløve.

Vétilleric, *f.* spidsfindigt Raisonnement, Haarkløveri.

Vétilleur, se, *s.* En, som holder sig op ved Smaating, el. gjør Ophævelser for Ubetydeligheder, Haarkløver.

Vétilleux, se, *a.* (om Ting) som kræver megen Opmærksomhed; (om Personer) nøieregnende, paasecnde i det Allermindste.

Vêtir, *v. a.* klæde, paaklæde; forsyne med Klæder; tage en Kjole paa; *v. pr.* klæde sig paa; klæde sig; forsyne sig med Klæder; – les pauvres, give de Fattige Klæder; – un habit, tage en Kjole paa; – un enfant, give et Barn første Gang Kjole paa (*p. u.*); se – selon son état, klæde sig efter sin Stand.

Veto, Ord, laant fra Latinen: jeg sætter mig derimod; *s. m.* Forkastelsesret; Vægring ved at stadfæste et Lovforslag; *fig.* og *fa.* j'y mets mon –, jeg sætter mig derimod.

Vêtu, e, *p.* klædt; (Bot.) l'oignon est fort – cette année, Løgene ere iaar mere tykhudede end sædvanlig; *prov.* il est – comme un ognon, han er indsvøbt i mange Klæder.

Vêture, *f.* Iførelse af Klosterdragten (almindeligere: prise d'habit). [ger).

Vétusté, *f.* Ælde (især om Bygnin-

Veuf, ve, *s.* Enkemand; Enke; le denier de la –ve, sin yderste Skjærv; .... *a.* som har mistet sin Mand el. sin Kone; berøvet, skilt ved; la ville est –ve de son maire, Byen har mistet sin Foged; église –ve, Collegialkirke, som forhen var Domkirke med en Biskop; .... *s. f.* (Bot.) hvid og fiolfarvet Tulipan; brun Skabios; (H.u.) Slags Baandfisk.

Veule, *a* svag, kraftløs (*v*); let, løs; lang og tynd; terre –, let, løs Jord; branches –s, lange, tynde Grene; castor –, mager Bæver (*p u.*).

Veuvage, *m.* Enkemandsstand, Enkestand (viduité).

Vexateur, trice, *s.* og *a.* En, som plager, ærgrer el. undertrykker.

Vexation, *f.* Undertrykkelse, Plagen, Ærgrelse; Forfølgelse. [ærgrende.

Vexatoire, *a.* trykkende, plagende,

Vexer, *v. a.* plage, ærgre, undertrykke; *fa.* cela me vexe, je suis –é de cela, det ærgrer mig, det er mig ubehageligt. [Flagsignaler.

Vexillaire, *a.* (Mar.) signaux –s,

Viabilité, *f.* (Méd.) Egenskab at kunne leve (om et Barn) [kunne leve.

Viable, *a.* (Méd.) stærk nok for at

Viager, ère, *a.* som er for Livstid; rente –ère, Livrente; *s. m.* Indtægt, som kun er for Ens Levetid.

Viande, *f.* Kjød; – blanche, Kjød af Kjærkræ, Kalve o. desl.; – noire, Kjød af Rekasiner, Hjorte, Daadyr o. desl.; – neuve, Kjød, som serveres for første Gang; – faisandée, hasardée, Kjød af Vildt, som er nærved at forraadnes; – de carême, Fastespise, saltet Fisk; – creuse, Spise, som ikke er synderlig nærende; *fig.* tomme Forhaabninger; se repaître de –s creuses, more sig med tomt Haab; ce n'est pas – pour ses oiseaux, det er ikke Mad for ham, ikke Noget, han kan attraae; ce n'est pas – prête, det er ikke Noget, som skeer strax; c'est un mangeur de –s apprêtées, det er en Dagdriver, som nok vil have det godt, men ikke selv gjøre sig Umage. [Vildt).

Viander, *v. n.* (Ch.) græsse (om

Viandis, *m.* (Ch.) Græsning el. Græsgang for Vildt.

Viatique, *m.* en Munks Reisepenge og Underholdning paa Veien (*v.*); den hellige Hostie, som bringes en Syg i hans Hjem [over Dækket langs Kobrykken.

Vibord, *m.* (Mar.) Skibets Væg

Vibrant, e, *a.* svingende; (Méd.) pouls –, stærk, haard Puls.

Vibralité, *f.* (Méd.) afvexlende Spænding og Slaphed; Legemets Zittren. [at svinge.

Vibratile, *a.* som er i Stand til

Vibration, *f.* (Phys.) Svingning (helst i *pl.*); les –s d'un pendule, et Pendels Svingninger (bedre: oscillation). [svinge, vibrere,

Vibrer, *v. n.* (Phys.) gjøre Sving.

Vicaire, *m.* Vicarius; Capellan; – de Jésus-Christ, Navn, som gives Paven; grand –, Capellan hos en Biskop.

Vicairie, *f.* Præstekald, som bestyres af en bestandig Capellan (*v.* au: vicariat). [Vicarius; *pl. m.* –riaux.

Vicarial, e, *a.* henhørende til en

Vicariat, *m.* Vicariat, Capellanie; Tiden, hvori Vicariatet varer; Vicariatsdistrict.

Vicarier, *v. n.* beſtyre et Embede i en Andens Sted; være Capellan; *fig.* beklæde et underordnet Embede.

Vice, *m.* Mangel, Ufuldkommenhed; Lyde; ſtadig Tilbøielighed til det Onde, Laſt; Udſvævelſe; se livrer au –, hengive ſig til Udſvavelſe; *prov.* nul n'est sans –, Ingen er feilfri; le – l'a quitté, mais il n'a pas quitté le –, han hænger endnu ved Laſten, ſkjøndt han ikke længer kan tilfredsſtille den; (Vét.) – redhibitoire, Lyde, ſom tvinger Sælgeren til at tage en ſolgt Heſt tilbage, naar Kjøberen inden ni Dage gjør Paaſtand derom.

Vice-amiral, *m.* Viceadmiral; Viceadmiralſkib; *pl.* des vice-amiraux.

Vice-amirauté, *f.* Viceadmirals Værdighed; *pl.* des ---s.

Vice-bailli, *m.* Vice-Landpolitimeſter; Vice-Landsdommer; *pl.* des vice-baillis.

Vice-chancelier, *m.* Vicekantsler; [*pl.* des vice-chanceliers.

Vice-consul, *m.* Viceconſul; *pl.* des vice-consuls.

Vice-gérant, *m.* Vice-Beſtyrer; Vice-Dommer i en geiſtlig Ret (ogſ. vice-gérent); *pl.* des vice-gérants.

Vicennal, e, *a.* (Anc.) tyveaarig; *pl. m.* -naux.

Vicennales, *f. pl.* (Ant.) Dødsfeſt, ſom høitideligholdtes hos Romerne tyve Aar efter Ens Død.

Vice-préſidence, *f.* Vicepræſidentſtab; *pl.* des vice-préſidences.

Vice-préſident, e, *s.* Vicepræſident, -inde; *pl.* des ---s.

Vice-procureur, *m.* malteſiſk General-Procureur; *pl.* des ---s.

Vice-reine, *f.* Vice-Dronning; *pl* des vice-reines.

Vice-roi, Vice-Konge; *pl.* des [vice-rois.

Vice-royauté, *f.* Vice-Kongeværdighed; Land under en Vice-Konge; *pl.* des ---s.

Vice-sénéchal, *m.* Underlandfoged; [*pl.* des ---aux.

Vice-sénéchaussée, *f.* Underlandfogdens Embede; ſammes Bolig; *pl.* des ---s.

Vice-versa (et), *loc. ad.* og omvendt.

Viciable, *a.* ſom kan fordærves.

Vicié, e, *p.* og *a.* fordærvet.

Vicier, *v. a.* fordærve; forvanſke; (Prat.) gjøre ugyldig.

Vicieusement, *ad.* paa en feilagtig Maade; feilfuldt; laſtefuldt.

Vicieux, se, *a.* feilfuld, mangelfuld; laſtefuld; udſvævende; (Gr.) façon de parler –se, ſprogſtridig Maade at udtrykke ſig paa; (Man.) cheval –, ſky og ſtædig Heſt; ... *s. m.* laſtefuldt Menneſke (iſær i *pl.*).

Vicinal, e, *a.* nær tilgrændſende; iſær i Udtr. chemin –, Markvei, Vei fra en Landsby til en anden; *pl. m.* –naux.

Vicissitude, *f.* Omſkiftning, Afverling; Ubeſtandighed, Foranderlighed; Forandring til det Værre; la – des choses humaines, de menneſkelige Tings Vexel; éprouver des –s, undergaae ugunſtige Forandringer.

Vicomte, *m.* Vicomte; forh. kongelig Dommer i Normandiet.

Vicomté, *m.* Grevſkab tilhørende en Vicomte (*v.*); Vicomtes Værdighed.

Vicomtesse, *f.* Vicomtesſe, en Vicomtes Gemalinde.

Victimaire, *m.* (Ant.) Offertjener.

Victime, *f.* Slagtoffer, Offerdyr; il a été la – de sa bonne foi, han er bleven et Offer for ſin Godtroenhed.

Victimer, *v. a.* opoffre (*p. u.*); *fig.* give til Priis for Latter.

Victoire, *f.* Seir; Seirsgudinde; remporter la – sur soi-même, overvinde ſig ſelv; il ne faut pas chanter – avant le temps, man ſkal ikke roſe ſig af ſin Seir før Tiden.

Victorial, e, *a.* henhørende til Seiren; *pl. m.* -riaux; jeux -riaux, (Ant.) Seirslege hos Romerne.

Victoriat, *m.* (Ant.) Seirsmynt, gammel romerſk Mynt.

Victorieusement, *ad.* ſeirrigt, paa [en ſeirrig Maade.

Victorieux, se, *a.* ſeirrig; ſeirende; la raison n'est pas toujours –se des passions, Fornuften vinder ikke altid Seir over Lidenſkaberne.

Victorin, *m.* Domherre af St. Victors [Orden.

Victoriole, *f.* lille Billede af Seirsgudinden paa Mynter; *p. u.*

Victuaille, *f.* Levnetsmiddel; *pl.* (Mar.) Skibsproviant; *p. u.*

Victuailleur, *m.* (Mar.) Skibsproviantsforvalter.

Vidame, *m.* Beſtyrer af et Biſpedoms Jordeiendomme og verdslige Anliggender; arvelig Lehnsbeſidder af biſkoppelige Jordeiendomme.

Vidamé, *m.* el. vidamie, *f.* biſkoppelige Jordeiendomme s Beſtyrerpoſt; ſammes Diſtrict.

Vidange, *f.* Nydbeliggjørelse af et Stovdistrict; Opmudring af en Canal; Udtsmaning; *pl.* Snavs el. Urenligheder, som kjøres bort fra et Sted, der renses; (Méd.) Efterbyrd; ...cette bouteille est en –, denne Flaske er der stjænket af, den er ikke fuld.

Vidangeur, se, *s.* Skarnager; Ratmand; Skarnagerkone.

Vide, *a.* tom; ledig; ubeskjæftiget; *s.m.* det Tomme, Tomhed; *fig.* Forfængelighed, Intetsigenhed; *fig.* avoir la tête –, have et tomt Hoved, uden Ideer el. Kundskaber; avoir le cœur –, have et koldt Hjerte, uden Venskabsfølelse; se retirer d'une affaire les mains –es, trække sig ud af en Sag, uden nogensomhelst Fordeel el. Gevinst; cet ouvrage est – de sens, dette Arbeide er blottet for sund Sands; des moments –s, Øieblikke, hvori man ikke er beskjæftiget; la scène est –, der er ingen nøie Forbindelse mellem Stykkets Scener; habit brodé tant plein que –, Kjole, hvorpaa det Broderede optager ligesaa megen Plads, som det, der ikke er broderet; (Arch.) ce mur pousse (tire) au –, denne Muur kaster sig; (Méd.) le pouls de ce malade est –, Pulsen hos denne Patient er meget svag; ... le – des grandeurs humaines, de menneskelige Storheders Intet; à –, *loc. ad.* tom; la diligence revient à –, Diligencen kommer tom tilbage; *fig.* mâcher à –, nære sig med et falsk Haab; (Mus.) jouer à –, spille paa en Streng i hele dens Længde, uden at sætte Fingeren paa den.

Vide-bouteille, *m.* lille Huus med Have tæt udenfor Byen; Slags Pompe el. Hævert til at tømme en Flaske uden at trække Proppen ud; *pl.* des vide-bouteilles.

Videlle, *f* (Pat.) Sporejern til at skjære Deigen i Strimler; Redskab til at udhule Frugter, der skulle syltes.

Vider, *v. a.* tømme; rydde; bortskaffe; udhule; opskære; rømme; bringe paa det Rene, tilendebringe, bilægge, berigtige; *v. pr.* tømmes; endes, bilægges, afgjøres; purgere; – le verre, tømme Glasset; – un appartement, rydde et Værelse; – un canon de fusil, udhule et Geværløb; – du poisson, opskære Fisk og tage Indmaden ud; – le royaume, rømme Riget; – son coffre-fort, udgive mange Penge; – une querelle, bilægge en Strid; – ses comptes, ende og berigtige sine Regninger.

Vidimer, *v.a.* (Prat.) conferere en Copi med Originalen og bevidne dens Overensstemmelse.

Vidimus (s udt.), *m.* (Prat.) Paaskrift, hvormed man tilkjendegav at have confereret Copien med Originalen.

Vidomnat, *m.* (Féo.) Underbestyrerpost.

Vidomne, *m.* (Féo.) Underbestyrer.

Vidrecome, *m.* stort Bæger.

Viduité, *f.* Enkestand.

Vidure, *f.* udskaaret, gjennemsigtigt Arbeide; det, som falder af ved at udskære et Arbeide.

Vie, *f.* Liv; Levetid; *fig.* Livskraft; Livlighed; Kraft, Fynd; Liv og Lyst (i Forbindelse med et Eiendomsadj.); Livsophold; Levemaade; Levnet; Levnetsbeskrivelse; Vegetation; *pop.* Klammeri; être en –, være i Live; être entre la – et la mort, svæve mellem Liv og Død; sa – ne tient plus qu'à un fil, hans Liv hænger kun i en Traad; il n'a qu'un filet de –, qu'un souffle de –, han er svag, han har ikke langt tilbage; il y a bien de la – dans cet homme, der er endnu megen Kraft hos denne Mand; mourir tout en –, døe i sin fulde Kraft; ce portrait est plein de –, dette Portrait er fuldt af Liv, fuldt af Udtryk; il en a pour sa –, han har nok, saalænge han lever; durant ma –, ma – durant, saalænge jeg lever; recommander qc. à q. sur la –, anbefale En Noget indstændigen; gagner sa –, fortjene sit Livsophold; faire bonne –, leve godt; faire joyeuse –, leve lystigt; faire la –, leve godt, svire, hengive sig til Udsvævelse; mener une – heureuse, føre et lykkeligt Liv; faire – de garçon, leve som Pebersvend; mener une – de cochon, føre et udsvævende Liv; c'est sa –, det er hans Liv og Lyst; les –s de Plutarque, Plutarques Levnetsbeskrivelser; sa femme lui fera une belle –, hans Kone vil holde dygtigt Huus med ham; *prov.* telle –, telle fin, som man reder, saa ligger man; il faut faire – qui dure, man maa sætte Tæring efter Næring;

loc. ad. pour la –, for lang Tid; pour la –, à la – et à la mort, for ſtedſe, i Liv og Død; à –, for Livstid; de la vie, de ma –, (med en Negtelſe) aldrig i mit Liv; je ne lui pardonnerai de la –, jeg tilgiver ham aldrig ſaalænge jeg lever.

Viédase, *m.* Tølper; *v.*

Vieil (foran et Subſt. i Enkeltt., ſom begynder med en Vocal), vieux, *a. m.* vieille, *a. f.* gammel; gammelagtig; ſlidt, brugt; gaaet af Brug; (vieux *s. m.* gammel Mand; det Gamle; (vieille) *s. f* gammel Kone; ...être vieux avant l'âge, blive gammel før Tiden; – comme les rues, meget gammel, ældgammel; se faire –, blive gammel; il ne fera pas de vieux os, han bliver ikke gammel; il a un air –, han ſeer gammel ud; faire le –, antage et gammelt Væſen; un vieil ami, en gammel Ven; un homme de la vieille roche, en Mand af en ſjelden Redelighed; un ami de la vieille roche, en ſikker, prøvet Ven; contes de vieille, Ammeſnu:fortællinger.

Vieillard, *m.* Olding; *pl.* de Gamle; on doit respecter les –s, man maa have Ærbødighed for de Gamle. [*p. u.*

Vieillement, *ad.* paa gammel Viis;

Vieillerie, *f.* gamle Sager, gammelt Skramleri; *fig.* gamle, forſlidte Ideer; n'écrire que des –s, ſkrive kun gamle, længe bekjendte Ting.

Vieillesse, *f.* Alderdom; gamle Folk; *fa.* bâton de –, Alderdoms Støtte; *prov.* si jeunesse savait, si – pouvait, hvis de Unge beſad Erfaring og de Gamle Kraft.

Vieillir, *v. n.* blive gammel, ældes; forældes, gaae af Brug; faae et gammelt Udſeende; *v. pr.* gjøre ſig ældre end man er; il a vieilli sous les armes, han er bleven gammel i Krigstjeneſten; ce mot a –i, dette Ord er forældet, gaaet af Brug; cette affaire vieillit, denne Sag begynder at glemmes; les chagrins l'ont bien vieilli, Sorgerne have gjort ham meget ældre; cette coiffure la vieillit de dix ans, denne Hovedpynt gjør hende 10 Aar ældre. [ældes, ſom bliver ældre.

Vieillissant, e, *a.* ſom begynder at

Vieillissement, *m.* Nærmelſe til Alderdommen; *p. u.*

Vieillot, te, *a.* ſom begynder at blive gammel, el. at ſee gammel ud; gammelagtig; *fa. plais.*

Vielle, *f.* ſtrengebeſat Lire, ſom ſpilles ved at dreie et Hjul; *prov.* il est long comme une –, han er langſom i al ſin Gjerning; il est du bois dont on fait les –s, han er let at komme til Rette med, han kommer godt ud af det med Alle; (Serr) loquet à –, Slaa, ſom aabnes med en Regle.

Viellé, e, *a.* kun i Udtr. bœuf –, feed Øre, ſom Torsdagen i Ugen før Faſten føres gjennem Byen under Liremuſik (Regle udtale det: bœuf villé; ſkulde denne Variant gjælde, maatte den deriveres af ville, og Udtrykket da betyde: Øxen, ſom føres om i Byen).

Vieller, *v. n.* ſpille paa Lire; *fig.* nøle, træffe i Langdrag; *p. u.* [lerſke.

Vielleur, se, *s.* Lireſpiller, Lireſpil-

Vienne, *f.* Wien. [*a.* wienſk.

Viennois, se, *s.* Indvaaner i Wien;

Vierge, *f.* Jomfru, Mø; la sainte Vierge, Jomfru Maria; *fig.* og *fa.* c'est l'amoureux des onze mille –s, han forelſker ſig i ethvert Fruentimmer, han ſeer; (Astr.) Jomfruen, et af de 12 Tegn i Dyrkredſen; ... *a.* reen, uſkyldig; ublandet; ubrugt; udyrket; métaux –s, rene, ublandede Metaller; huile –, Olie af Oliver, før de perſes; cire –, Vox, ſom endnu er ubrugt; terre –, udyrket Jord; parchemin –, Pergament af Skind af nyfødte Lam; vigne –, Vinranke, ſom frembringer ſmaa ubrugelige Bær.

Vieux, ſ. vieil.

Vieux-oing, *m.* ſ. oing.

Vif, ve, *a.* levende; *fig.* livlig; fyrrig; hæftig, hidſig, voldſom; eftertrykkelig; bidende, gjennemtrængende; *s. m.* ſkært Kjød; Hjertet af et Træ; il sera pris mort ou –, han ſkal gribes død el. levende; enfant –, livligt Barn; avoir les yeux –s, have fyrrige, ildfulde Øine; avoir le sentiment –, føle levende; être – comme la poudre, comme le salpêtre, være meget hidſig, komme let i Fyr og Flamme; un froid –, en ſkarp, bidende Kulde; l'air vif des montagnes, den rene og ſkarpe Bjergluft; un teint –, en hvid og rød Anſigtsfarve; une attaque –ve, et hæftigt Angreb; une foi –ve, en levende Tro, ledſaget af Gjerninger;

eau -ve, rindende Vand; une roche -ve, en gedigen Klippe; chaux -ve, ulæsket Kalk; dartre -ve, Ringorm; -ve arête, skarp, fremspringende Kant; une forêt -ve, en Skov fuld af smukke høie Træer, el. fuld af Vildt; de -s reproches, bidende, eftertrykkelige Bebrejdelser; des traits -s, bidende, pikante Udfald, Hentydninger; couper dans le -, skære i Kjødet; *fig.* berøve sig paa eengang hvad man holder meest af; afbryde paa eengang alle skadelige Forbindelser; tage kraftige Forholdsregler; piquer au -, fornærme En paa det Føleligste; être touché au -, være levende rørt; *loc. ad.* de vive voix, mundtligen; de vive force, ved at bruge Magt.

Vif-argent, *m.* Qvikselv; *fig.* og *fa.* il a du vif-argent dans la tête. han er saa syrrig og ubesindig, at han ofte ikke veed, hvad han gjør.

Vigie, *f.* (Mar.) Skibsvagt, Matros paa Udkig; Vagt paa en Landspynt ud imod Søen; Klippe el. Skjær, som rager op over Havet; être en -, være paa Udkig. [tig; *p. u.*

Vigier, *v. n.* (Mar.) være paa Ud-

Vigigraphe, *m.* Skibstelegraf; den, som passer en Skibstelegraf.

Vigigraphie, *f.* Skibstelegrafering.

Vigilamment, *ad.* aarvaagent; *p. u.*

Vigilance, *f.* Aarvaagenhed, Vagtsomhed; Paapasselighed; il a beaucoup de -, han er meget vagtsom, paapasselig. [lig, agtvaagivende.

Vigilant, e, *a.* aarvaagen, paapasse-

Vigile, *f.* Helligaften; -s des morts, Morgenmesse og Cantater, som synges Aftenen før en Sjælemesse.

Vignage, *m.* Afgift af Vinhaver.

Vigne, *f.* Vinstok, Vinranke; Vinbjerg, Vingaard, Vinhave; cep de -, Vinstok; pampre de -, Vinløv; raisin de -, Drue skikket til at perse Vin af (modsl. raisin de treille el. chasselas, Drue til at servere som Dessert); - sauvage, vild Drue; - du Nord, Humle; pêche de -, Ferskten af et fritstaaende Ferskenbed; *fig.* travailler à la - du Seigneur, arbeide paa Sjælenes Omvendelse; un mariage de Jean des Vignes, tant tenu, tant payé, et Samliv under Skin af Ægteskab; être dans les -, være berusket; quand nous serons morts, fera les -s qui pourra, naar vi ere døde, saa lad de Andre gjøre hvad De vil.

Vigneron, ne, *s.* Vingaardsmand, Vingaardspige.

Vignette, *f.* lille Billed til Sirat i en Bog, Vignet; papier à -s, Papir med Sirater; - du frontispice, Titelvignet. [pays -).

Vignoble, *m.* Vinland (egl. *a.*

Vignot, *m.* Kord, hvorpaa Rablinen tilberedes; (H. n.) Slags Snegl.

Vigogne, *f.* (H. n.) Vigognedyr, Faarekameel; Uld af samme; *m.* Hat af Vigogne-Uld.

Vigorte, *f.* (Art.) Kugel-Støbeform.

Vigoureusement, *ad.* kraftigen; tappert.

Vigoureux, se, *a.* kraftfuld, kraftig; eftertrykkelig; stærk; réponse -se, eftertrykkeligt, kraftigt Svar; cheval -, stærk Hest. [Distrikt; *v.*

Viguerie, *f.* Landfogedpost; samme

Vigueur, *f.* Kraft; Styrke; Eftertryk; pousser une affaire avec -, drive en Sag med Energi; répondre avec -, svare med Fynd; être en -, være i Kraft, gjælde. [lige Frankrig; *v.*

Viguier, *m.* Landfoged i det syd-

Vil, e, *a.* lav, nedrig, foragtelig; ringe; un - séducteur, en nedrig Forfører; chose de - prix, en Ting af ringe Værdi; vendre à - prix, sælge for Spotpriis.

Vilain, e, *a.* stygg; ubehvem, ubehagelig; smudsig; lumpen; farlig; gnieragtig; -e maison, stygt Huus; - temps, stygt, ubehageligt Veir; c'est un - homme, det er et lumpent, nedrigt Menneske; homme -, Gnier, karrigt Menneske; une -e maladie, en slem, farlig Sygdom; il est - comme la gale jaune, han er gnieragtig indtil Smudsighed; ... *s. m.* Bonde, simpelt Menneske (*v.*); stygt, gemeent Menneske; en skofel Karl; en Gnier; jeu de main, jeu de -, kun den Uopdragne tillader sig at slaae; c'est la fille du -, den, som byder høist, faaer det (*v.*); graissez les bottes d'un -, il dira qu'on les lui brûle, naar man tjener den Gjerrige, klager han endogsaa derover, for ikke at vise Gjengjæld (*v.*); il n'est chère que de vilain, der er intet Gilde saa godt som den Gjerriges; *s. f.* liderlig Qvinde (*v.*).

Vilainement, *ad.* plumpt; skammeligt, feigt, lumpent; ubehageligt, smudsigt; gnieragtigt.

Vilebrequin (vedre: virebrequin), *m.* Vindelbor, Omslagsbor; *fa.* des jambes en –, ſkjæve Been; (H.n.) Slags Snekke.

Vilement, *ad.* uſelt, lavt, lumpent.

Vilenie, *f.* Snavs, Urenlighed; *fig.* gemeent Udtryk; Skjældsord; ſmudſig Gjerrighed; ſlet Handling; uſel Føde; le livre est plein de –s, Bogen er fuld af Gemeenheder; il a fait cent –s en sa vie, han har gjort mangfoldige lumpne Streger mens han har levet; il mange toutes sortes de –s, han ſpiſer alle Slags uſunde Sager.

Vileté, *f.* ringe Værdi, lav Pris; Ubetydelighed. [behandle med Foragt; *fa.*

Vilipender, *v.a.* ringeagte, nedſætte;

Villa, *f.* Landſted. [befolket Stad; *p u.*

Villace, *f.* ſtor, ſlet bygget og ſlet

Village, *m.* Landsby; *fa.* le coq du –, den meeſt Anſeete i Byen; il est bien de son –, han kjender kun lidt til, hvad der foregaaer i Verden; *prov.* à geus de –, trompette de bois, ſom man raaber i Skoven, ſaa faaer man Svar; il ne faut point se moquer des chiens qu'on ne soit hors du –, man maa ikke ringeagte ſin Fiende, ſaalænge han har mindſte Leilighed til at ſkade.

Villageois, e, *s.* Landsbybeboer, Landsbymand, Bondekarl; Landsbykone, Landsbypige; *a.* landsbyagtig.

Villanelle, *f.* Slags Hyrdedigt, hvis Vers ſlutte alle med ſamme Omkvæd; Bondedands; Melodi til ſamme.

Ville, *f.* Stad; Indvaanerne i en Stad; Communeraadet (corps de ville); il est à la –, han er i Staden (ikke paa Landet); il est en –, han er i Byen (ude, ikke hjemme); dans la –, inden for Byens Volde el. Mure; il dine en –, han ſpiſer ude; *fig.* og *fa.* avoir – gagnée, have vundet Spil, det Værſte overſtaaet; *prov.* ville qui parlemente est à moitié rendue, den, ſom hører paa de Forſlag, der gjøres, er nærved at tilſtaae, hvad der begjæres.

Villette, *f.* meget lille Stad; *p. u.*

Villeux, se, *a.* (Bot.) laaden, beſat med lange, bløde, tætſtaaende Haar.

Villosité, *f.* (Bot.) Laaddenhed.

Vimaire, *f.* Skade foraarſaget i en Skov af Storm; *v. p. u.*

Vin, *m.* Viin; Vinens Styrke; – de deux feuilles, to Aars gammel Viin; – doux, ſød Viin, ſom ikke har gjæret; – bourru, Viin, ſom kun har gjæret lidt, ſom holder ſig ſød; – de l'étrier, Viin, ſom drikkes i det man ſtiger til Hest; – coupé, Viin blandet med anden Viin; – de cerneaux, Viin, ſom er god paa Valnøddetiden; – de goutte, mère-goutte, Viin, ſom er kommen af Druerne før de perſes; demi-vin, petit vin, Vand, ſom er ſlaaet paa Druerne efter at de ere perſede; – de copeaux, afklaret Viin; – de ville, – d'honneur, Raadhuusviin, hvormed der opvartes ved udmærkede Leiligheder; – de prunelles, Slaaenviin; – du crû, Viin fra et Steds Omegn; ce – a beaucoup de –, denne Viin er meget ſtærk; il est capiteux, den ſtiger let i Hovedet; – d'une oreille, fortræffelig Viin (*v.*); – de deux oreilles, middelmaadig Viin (*v.*); – de liqueur, Desſertviin; un pot-de-vin, et Lithkjøb; boire le – du marché, drikke paa Kjøbet; tache de –, Viinplet; rødt Modersmærke i Anſigtet el. paa andet Sted af Legemet; *fig.* og *fa.* il a le – triste, Vinen gjør ham ſørgmodig ſtemt; il a le – mauvais, Vinen gjør ham trættekjær; s'enivrer de son –, holde faſt ved egne Ideer; faire jambes de –, drikke dygtigt for at gaae fremad med ſtørre Beſtemthed; porter bien le –, drikke meget uden at det mærkes; il est en pointe de –, han har en lille Pidſt; il est chaud de –, Vinen begynder at gaae ham i Hovedet; il est pris de –, han er beſkjænket; être entre deux –s, være beruſet; c'est un sac à vin, det er en Fyllebøtte; le – lui sort par les yeux, han er overſtadig fuld, pøreſuld; du – à faire danser les chèvres, meget ſuur Viin; *prov.* à bon – point de bouchon, hvad der er godt, behøver ingen Anbefaling; après bon –, bon cheval, naar man har drukket godt, er man driſtigere; le vin est tiré, il faut le boire, naar man har ſagt A, maa man ogſaa ſige B; mettre de l'eau dans son –, give Kjøb, ſtemme Tonen ned.

Vinage, *m.* Viintold.

Vinaigre, *m.* Viineddike, Eddike; – des quatre voleurs, Viineddike, ſom bruges imod Smitte; *fig.* og *pop.* habit de –, for tynd Paaklædning i Forhold til Aarstiden; *prov.* on prend

plus de mouches avec du miel qu'avec du –, man udretter mere med Blidhed end med Strenghed. [Vineddike.

Vinaigré, e, *p.* og *a.* tillavet med

Vinaigrer, *v. a.* tillave med Vinedike.

Vinaigrerie, *f.* Eddikebryggeri.

Vinaigrette, *f.* suur Sauce, tillavet med Peber, Olie og Eddike; Oxekjød tillavet med en saadan Sauce; Slags lille tohjulet Enspændervogn, som blev trukken af et Menneske.

Vinaigrier, *m.* Eddikebrygger; Eddikehandler; Eddikeflaske.

Vinaire, *a.* i Udtr. vaisseaux –s, Kar bestemte til at indeholde Vin.

Vinales el. vinalies, *f. pl.* (Ant.) romerske Feste til Ære for Venus før Vinhøsten begyndtes.

Vinasse, *f.* svag Eddike; svag Vin.

Vindas (s udt.), *m.* (Mar.) Spil, Vinde. [nende.

Vindicatif, ve, *a.* hævngjerrig; hævn-

Vindication, *f.* Hævn; *v.*

Vindicte, *f.* (Pal.) kun i Udtr. la – publique, offentlig Forfølgelse el. Straf for en Forbrydelse.

Vinée, *f.* et Aars Vinavl.

Vineux, se, *a.* vinholdig, vinøs; stærk (om Vin); lugtende el. smagende efter Vin; hvirvet; bevoxet med Vinstok; cheval rouan vineux, rødbruun Skimmel. [dagascar.

Vingeon, *m.* (H. n.) And fra Ma-

Vingt, *a. n.* tyve; den tyvende (om Dato, Fyrsteraekker, Bogtitler); d. Talord saaer Flertalsmærket, naar det multipliceres med et andet Talord, og intet Talord følger efter: quatre-vingts chevaux, men quatre-vingt-dix chevaux; vingt-et-un, *s. m.* Slags Spil. [soldats, tyve Soldater.

Vingtaine, *f.* en Snees; une – de

Vingtième, *a. n. ord.* tyvende; *s. m.* Tyvendedeel; Afgift af faste Eiendomme, bestaaende i Tyvendedelen af Indtæg en af samme.

Vingt-quatre (in-), *m.* (Impr.) Bogformat, hvori Arket tæller 48 Sider; *pl.* des in-vingt-quatre.

*Vinicole, *a.* befattende sig med Vinavl.

Vinifères, *f. pl.* (Bot.) Vinplanter; Planter med krybende Stængel.

Vinification, *f.* Kunst at tilberede, bevare og forbedre Vinen.

Vinomètre, *m.* Instrument til at undersøge Vinens Styrke.

Vinule, *f.* (H. n.) Larven af en Tusmørkesværmer el. Pile-Sphinx, almindelig paa Pile og Poppeler.

Viol, *m.* Voldtægt.

Violacé, e, *a.* fioletfarvet.

Violacée, *f.* (Bot.) Plantefamilie, hvis Typus er Fiolen.

Violat, *a. m.* tillavet med Fioler.

Violateur, trice, *s.* Overtræder, –ske.

Violation, *f.* Overtrædelse, Krænkelse, Vanhelligelse. [fioletagtig.

Violâtre, *a.* faldende i det Fiolette,

Viole, *f.* Bratsch, Alt-Fiolin; basse de –, Bas; dessus de –, lille Bas; par-dessus-de-viole, Armfiolin; – d'amour, *m.* Slags Basfiol (mellem Bratsch og Violoncel. [tægt (Pal. v.).

Violement, *m.* Overtrædelse; Vold-

Violemment, *ad.* med Voldsomhed, voldsomt, hæftigt. [hed; Vold.

Violence, *f.* Voldsomhed, Hæftig-

Violent, e, *a.* voldsom; hæftig, hidsig, uretfærdig; vent –, hæftig Vind; fièvre –e, hidsig Feber; mort –e, voldsom Død; cela est trop –, det er altfor haardt, altfor uretfærdigt.

Violenter, *v. a.* bruge Vold, tvinge.

Violer, *v. a.* overtræde; krænke; voldtage; *v. pr.* overtrædes; krænkes; *v. n.* øve Vold; – les lois, overtræde Lovene; – son serment, krænke, bryde sin Ed; – une femme, voldtage et Fruentimmer.

Violet, *m.* fiolblaa Farve; – anglais el. blot –, Slags Bratsch (*p. u.*); – d'été, Slags Levkøi (ogs. quarantain); – d'évêque, Slags Bladhat.

Violet, te, *a.* fiolblaa; faire (du) feu –, begynde prægtigt og ende flet; voir des anges –s, have indbildte Syner.

Violette, *f.* Fiol, Fiolblomst (ogs. violier commun); *fa.* de la –, el. des –s, Fiolblomster.

Violier, *m.* Slags Levkøi (giroflée).

Violir, *v. a.* farve fiolet; *v. n* blive fiolet. [Basfiol.

Violiste, *m.* En, som spiller paa

Violon, *m.* Fiolin; Fiolinspiller, Fiolinist; Arrest paa en Vagt; donner les –s, give en Serenade; betale Musiken til et Bal; *fig.* og *fa.* il a payé les –s, han har havt Omkostningerne, de Andre Fornøielsen; il se donne les –s, han er vel tilfreds med sig

ſelv, han roſer ſig ved hver Leilighed.

Violoncelle (c udt. ch), *m.* Violoncel, Basfiol; En, ſom ſpiller ſamme (violoncelliste).

Violoncelliste (c udt. ch), *m.* En, ſom ſpiller paa Violoncel.

Violoniste, *m.* Fiolinſpiller.

Viorne, *f.* (Bot.) Qvalkved, Skov[hyld.

Vipère, *f.* (H.n.) Viper-Snog, Hugorm; *fig.* Stumler, Bagvaſker; ond Tunge (ogſ. langue de –).

Vipéreau, *m.* (H. n.) Unge af en Viper-Snog.

Vipérine, *f.* (Bot.) Slangehoved.

Virage, *m.* (Mar.) Hivning; nødvendig Plads foran Spillet for at dreie ſamme. [og ſtærkt Fruentimmer.

Virago, *f.* mandhaftig Kvinde, ſtort

Virée, *f.* Slags Sigte.

Virelai, *m.* tarimet gammeldags kort franſk Vers med Omkvæd.

Virement, *m.* (Mar.) – de bord, Vending; – d'eau, Strømmens Tilbagekomſt; (Com.) – de parties el. blot –, en activ Gjælds Transport til en Creditor, ſom man ſkylder en lige Sum; banque à –, Girobank.

Virer, *v. n.* vende; bruges med tourner: tournez et virez tant qu'il vous plaira, drei og vend ſaalænge det lyſter Dem (*pop.*); ogſ. *v. a.* i Udtr. tourner et – q., ſnakke for En (dreie og vende En) for at lokke Noget ud af ham; (Mar.) – de bord, vende; *fig.* tage et andet Parti; – de bord cap pour cap vent arrière, vende om for Vinden; – de bord cap pour cap vent devant, vende om igjennem Vinden; – au cabestan, hive rundt; – à pic, hive ind til op og ned; – à long pic, hive ind til langſtagsviis.

Vires, *m. pl.* (Blas.) flere (alm. tre) concentriſke Ringe. [piil til en Flitsbue.

Vireton, *m.* (Anc.) Svingpiil, Fjer-

Vireux, se, *a* giftig; ſtinkende, ildelugtende; plante –se, giftig Plante.

Virevaut, *m.* (Mar.) Bradſpil.

Vire-vent, *m.* (H.n.) Espapegøie; *pl.* des vire-vent.

Vire-volte, *f.* (Man.) hurtigt Sving, hurtig Omtumling i en Kreds; *pl.* des vire-voltes. [vire-volte; *v.*

Vire-vousse el. virevouste, *f.* ſ. ſ.

Virgilien, ne, *a.* virgilſk, i Virgils Maneer. [–naux.

Virginal, e, *a.* jomfruelig; *pl. m.*

Virginité, *f.* Jomfruſtand, Jomfrudom. [terpære.

Virgouleuse, *f.* Slags ſaftig Vin-

Virgule, *f.* Komma; un point et une –, et Semicolon; (Horl.) montre à –, Uhr, hvis Pendulſtang kun har een Hage, lig et Komma.

Virguler, *v. a.* afdele med Comma; commatere; *p. u.*

Viril, e, *a.* mandlig; mandig, faſt, modig, ſtandhaftig; âge –, mandlige Alder; courage –, ſtandhaftigt Mod; (Dr.) partager par portions –s, dele i lige Dele.

Virilement, *ad.* mandigen, modigen.

Virilité, *f.* mandig Alder; Mandbarhed; *fig.* Kraft, Styrke, Faſthed.

Virole, *f.* Ring om Skaftet paa Værktøi. [Ringe af en anden Email.

Virolé, e, *a.* (Blas.) ſom har

Virolet, *m.* (Mar.) Kabellarrulle.

Viroleur, *m.* Forfærdiger af Ringe til Værktøi. [Virkekraft.

Virtualité, *f.* formaaende Kraft;

Virtuel, le, *a.* ſom beſidder Kraft til at virke; (Méd.) ſom virker ifølge en ſkjult el. ukjendt Aarſag.

Virtuellement, *ad.* ifølge ſin eiendommelige Virkekraft; med ſin formaaende Kraft.

Virtuose, *s.* Mand el. Kvinde, ſom har ſtort Talent for de ſkjønne Kunſter, iſær for Muſik; Meſter i ſin Kunſt, Virtuos. [ſtab.

Virulence, *f.* ondartet, giftig Egen-

Virulent, e, *a.* ondartet, giftig; *fig.* fuld af Edder og Galde, bitter, ondſtabsfuld. [Skib.

Virure, *f.* (Mar.) Plankegang i et

Virus (s udt.), *m.* (Méd. og Chir.) Smitteſtof; veneriſk Gift.

Vis (s udt.), *m.* Skrue; (H. n.) Skrueſnekke; – sans fin, Skrue uden Ende; pas de –, Afſtanden mellem tvende Skruegænger; escalier à –, Vindeltrappe.

Visa, *m.* Paaſkrift paa et Document for at atteſtere, at ſamme er forevilſt; (Égl.) Document, hvormed en Biſkop ſtadfæſtede en Kirkepatrons Indſtilling til et underordnet geiſtligt Embede; *pl.* des visa.

Visage, *m.* Anſigt; Udſeende, Mine; Anſigtsfarve; Perſon; il a un – de santé, han har et ſundt Udſeende; il a un – d'excommunié (de déterré,

l'autre monde), han seer ud som om han kom op af Graven; connaître q. de –, kjende En af Udseende; faire bon –, mauvais – à q., see mildt el. surt til En; se composer le –, sætte et alvorligt Ansigt op; changer de –, skifte Farve, rødme, blegne o. s. v.; *fig.* og *fa.* il a un – de pleine lune, han har et Fuldmaane-Ansigt, et bredt Ansigt; il n'a rien d'humain que le –, det er et grusomt Menneske; cela ne paraît plus que le nez au milieu du –, det er Noget, som falder Alle i Øinene, som det ikke nytter at ville skjule; tourner – aux ennemis, vende om paa Flugten for at byde Fjenden Spidsen; trouver – de bois, finde Døren lukket, ikke finde Nogen hjemme; voilà bien des –s que je ne connais pas, der er mange Personer, som jeg ikke kjender; à – découvert, *loc.ad.* aabent, uden Skjul.

Vis-à-vis, *loc.ad.* ligeoverfor (de); vis-à-vis de mes fenêtres, ligeoverfor mine Vinduer; i fortrolig Tale udelades ofte de: vis-à-vis l'église, ligeoverfor Kirken; bruges ogs. som *adv.* il était vis-à-vis, han stod ligeoverfor; *fig.* og *fa.* se trouver vis-à-vis de rien, befinde sig uden alle Hjælpekilder efter meget Arbeide og store Forhaabninger; *s.m.* Person, som man har ligeoverfor sig; Gjendo; Slags Berliner-vogn, hvori der kun er Plads til Een paa Forsædet og til En paa Bagsædet.

Viscéral, e, *a.* (An.) henhørende til Indvoldene; (Méd.) tjenende til at styrke og helbrede samme; *pl.m.* –raux.

Viscère, *m.* (An.) Indvold; indvendig Deel af Legemet nødvendig for Livsfunctionerne.

Viscosité, *f.* Klæbrighed.

Visée, *f.* Sigte; Hensigt; prenez votre – plus haut, sigt høiere; *fig.* og *fa.* changer de –, skifte Plan.

Viser, *v.n.* sigte; tragte efter, lægge an paa; *v. a.* sigte efter; gjennemsee Noget og forsyne det med sit visa, visere; – à un but, sigte efter et Maal; – q. à la tête, sigte En efter Hovedet; je ne sais à quoi il vise, jeg veed ikke, hvad han tilsigter, hvad han attraaer; il vise trop à l'effet, han lægger for meget an paa Effect; – un passeport, visere et Pas.

Visibilité, *f.* Synlighed.

Visible, *a.* synlig; klar, iøinefaldende; n'être pas –, ikke ville modtage Besøg.

Visiblement, *ad.* paa en synlig Maade; sienfynligen, kjendeligen; cela est – faux, det er aabenbart falsk.

Visière, *f.* Visir paa en Hjelm, Kasket el. Shako; Sigte paa et Gevær; Syn; *fig.* Skarpsindighed; il a la – trouble, han seer dunkelt, utydeligt; *fig.* rompre en –, sige En noget Ubehageligt lige i Øinene; tale til En i en stolt og hæftig Tone; avoir la – courte, fattes Skarpsindighed; elle lui a donné dans la –, hun har stukken ham i Øinene, han har forelsket sig i hende.

Visif, *m.* Øine til at see; *a. m.* som kan see; *p.u.* [uvidende Menneske.

Visigoth, e, *s.* Vestgother; *fig.* plumpt,

Visiou, *f.* Syn; Aabenbaring; *fig.* og *fa.* tomt Hjernespind, taabelig Idee.

Visionnaire, *a.* som troer at have Syner el. Aabenbarelser; som har overspændte Ideer; *s.* Drømmer, Sværmer; En, som troer at kunne see Aander.

Visir el. vizir, *m.* Vizir, Minister hos Sultanen; *fig.* Statsmand af haard, despotisk Characteer.

Visirat el. vizirat, *m.* Vizirpost, Vizirens Embedstid. [Besøgelses Orden.

Visitandine, *f.* Nonne af Mariæ

Visitation, *f.* bruges kun i Udtr. la – de la vierge, Mariæ Besøg hos Elisabeth; la fête de la –, Mariæ Besøgelses Fest; l'ordre de la –, Mariæ Besøgelses Orden.

Visite, *f.* Besøg; Sygebesøg; Efterspørgning, Undersøgelse; Synsforretning, Syn; Bispevisitats; rendre – à q., besøge En; rendre à q. sa –, gjøre En et Gjenbesøg; faire une –, aflægge et Besøg; faire la – dans une maison, anstille en Husundersøgelse; j'ai eu des –s, jeg har havt Besøg, Gjæster; – en robe détroussée, Stadsvisit; – domiciliaire, Husundersøgelse; – d'un bois, d'un bâtiment, Besigtigelse af en Skov, af et Skib; – de matrones, Jordemoderforretning hos et Fruentimmer efter Øvrighedens Forlangende; – de cadavre, Obduction af et Lig efter Øvrighedens Ordre.

Visiter, *v. a.* besøge, aflægge Besøg; besigte, gjennemsee; gjennemsøge,

underſøge; (Écr.) hjemſøge; *v.a.* optage et Efterſyn, anſtille Underſøgelſe; *v.pr.* beſøge hinanden; – un ministre, gjøre ſin Opvartning hos 'en Miniſter; – un malade, beſøge en Syg; – une plaie, underſøge et Saar; Dieu visite ses élus, Gud prøver el. hjemſøger ſine Udkaarne.

Visiteur, se, *s.* Beſøger; Synsmand; Beſigtiger; – des douanes, Toldbetjent; *fa.* c'est un grand –, han tilbringer ſin meſte Tid med at aflægge Beſøg.

Vison, *m.* (H.n.) amerikanſk Ilder.

Visorium (u udt. e), *m.* (Impr.) Tenakel; Bræt, hvorpaa Manuſcriptet, hvorefter der ſættes, faſtholdes.

Visqueux, se, *a.* klæbrig, ſlimet.

Visser, *v. a.* ſtrue faſt; *v. pr.* faſtſtrues.

Visuel, le, *a.* (Phys.) angaaende Synet, henhørende til ſamme; nerf –, Synsnerven; image –le, Billede paa Nethinden i Øiet.

Visum-visa (første u udt. o), *loc. ad. lat.* Anſigt til Anſigt; ligeoverfor hinanden; *pop.* [*pop.*

Vit (t ſtumt), *m.* mandligt Lem;

Vital, e, *a.* nødvendig til Livet; principe –, Livskraft; esprits –taux, Livsgeiſter.

Vitalis (s udt.), *m.* (Bot.) Huusløg.

Vitalité, *f.* Livskraft; *p. u.* [*p.u.*

Vitchoura, *m.* (et polſk Udtr.) Pels;

Vite, *a.* hurtig, haſtig; mouvement trop –, en altfor hurtig Bevægelſe; *ad.* hurtigt; il parle trop –, han taler altfor hurtigt; *fa.* aller vite en besogne, gaae hurtigt tilværks; *fig.* forøde i kort Tid ſin Fædrenearv.

Vitelotte, *f.* lang, rødlig Kartoffel.

Vitement, *ad.* hurtigt (kun i Forbindelſe med aller, courir og desl. Verber).

Vitesse, *f.* Hurtighed, Haſtighed; gagner q. de –, komme tidligere end En; *fig.* komme ham i Forkjøbet.

Viticole, *m.* Vingaardsmand; *v.*

Vitrage, *m.* Indſætning af Ruder; alle Ruderne i et Huus; Glas-Skillevæg; Silketraades urigtige Sammenknytning ved Haspningen.

Vitrail, *m.* ſtort Kirkevindue (*p.u.* i sing.); *pl.* –traux. [ſ. vitrail.

Vitraux, *m. pl.* ſtore Kirkevinduer;

Vitre, *f.* Glasrude, Vinduesrude; Samling af Ruderne i et Vindue el. en Aabning; casser les –s, ſlaae Vinduerne itu; *fig.* tage Bladet fra Munden; (Vét.) Hornhinden i Heſtens Øie.

Vitré, e, *p.* og *a.* forſynet med Glasruder; porte –e, Glasdør; parchemin –e, flet, gjennemſigtigt Pergament; (An.) humeur –e, Glasvædſken i Øiet; tunique –e, corps –, Glashinden i Øiet. [ſyne med Ruder.

Vitrer, *v. a.* ſætte Ruder i, for-

Vitrerie, *f.* Glarmeſterhaandværk; Vinduesglas og Handel dermed.

Vitrescibilité, *f.* Egenſtab at kunne ſmeltes og forvandles til Glas.

Vitrescible, *a.* ſom kan forarbeides til Glas.

Vitreux, se, *a.* glasagtig.

Vitrier, *m.* Glarmeſter.

Vitrière, *f.* Glarmeſterkone; Slags flad Jernramme til Vinduer. [Glas.

Vitrifiable, *a.* ſom kan ſmeltes til

Vitrificateur, *m.* Glasſmelter.

Vitrification, *f.* Brænding til Glas; Glasſmeltning; Forglasning.

Vitrifier, *v.a.* brænde el. ſmelte til Glas; *v.pr.* ſmeltes til Glas. [Snekke.

Vitrine, *f.* (H. n.) Slags cenſkallet

Vitriol, *m.* Vitriol.

Vitriolé, e, *a.* indeholdende Vitriol, tilberedt med Vitriol.

Vitriolique, *a.* vitriolagtig; vitrioliſk; acide –, Svovlſyre. [ſuurt Jern.

Vitriolisation, *f.* Dannelſe af ſvovl-

Vitrioliser, *v. a.* forvandle til Vitriol. [en Kalv.

Vitulicole, *s.* (Ant.) Tilbeder af

Vitupère, *m.* Dadel, *v.*

Vitupérer, *v.a.* dadle; *v.*

Vivace, *a.* ſom har Anlæg til at leve længe; langvarig, vanſkelig at tilintetgjøre; certains préjugés sont –s, viſſe Fordomme ere vanſkelige at udrydde; des plantes –s, Planter, ſom leve mere end tre Aar.

Vivacité, *f.* Livlighed; *fig.* Hæftighed; Fyrrighed; Iver, Varme; *pl.* Opbrusninger; une physionomie pleine de –, et livligt, udtryksfuldt Fyſionomi; dans la – du discours, i Talens Hæftighed; la – du combat, Stridens Hede el. Varme. [Marketenterſke.

Vivandier, ère, *s.* Marketenter;

Vivant, e, *a.* levende; langue –e, levende Sprog; il est l'image –e de son père, han er ſin Faders udtrykte Billede; je n'y ai trouvé âme –e, jeg

pédierai ces marchandises par la – des rouliers, jeg vil affende disse Varer med Vognmands-Befordring; vous ne prenez pas la bonne – pour réussir, De griber ikke det rigtige Middel for at fætte det igjennem; être en – de faire qc., være i Færd med el paa Veien til at gjøre Noget; mettre q. sur la –, bringe En paa Sporet, give ham Anviisning til at naae sit Maal; être à bout de –, ikke vide nogen Udvei mere; laisser une ch. en – (hellere: en vue), lade en Ting henligge uden at gjemme den; n'avoir ni vent ni – d'une ch., ikke have mindste Kundskab om, hvor en Ting er bleven af; il est toujours par voie et par chemin, han er altid paa Reiser; *pl.* (Fin.) les –s et les moyens, Indtægterne til at bestride Statsudgifterne.

Voilà, *pp.* der er, see der; det er; voilà mes raisons, see, der har De mine Grunde (s. voici); – qu'on sonne, see, nu ringer man! – qui est fait à l'instant, saa, nu er det snart gjort; – qui est bien, det kan være nok; – qu'une ondée vint à tomber, see, pludseligen faldt der en Skylregn; ne voilà-t-il pas qu'il se fâche sans sujet, har jeg ikke nok sagt, at han bliver vred uden Anledning (voilà henviser til det Fjerne el. til det Foregaaende; voici til det Nærmere el. til det Følgende (s. voici).

Voile, *m.* Slør; Forhæng; *fig.* Skin, Paaskud; porter un –, bære et Slør; prendre le –, anlægge Sløret, blive Nonne; sous le – de la dévotion, under Gudsfrygtigheds Skin; les –s de la nuit, Nattens Slør, Nattens Mørke; jeter un – sur qc., kaste et Slør over Noget, skjule det; tirer le – sur le défaut d'autrui, drage et Slør over Næstens Feil; avoir un – devant les yeux, være blændet af Fordom el. Lidenskab; (An) – du palais, den bageste bløde Deel af Ganen, hvorved samme skilles fra Svælget.

Voile, *f.* Seil; Skib, Seiler; grande –, Storseil; – d'étai, Stagseil; – à gui, Bomseil; – à corne, Gaffelseil; –s de l'avant, Forseilene; –s de l'arrière, Agterseilene; –s de rechange, Reserveseil; être à la –, sous –s, være til Seils, under Seil; faire –, gaae under Seil; seile; faire force de –s, mettre toutes –s dehors, sætte alle Seil til; faire de la –, sætte Seil til; mettre à la –, gaae til Seils; forcer de –s, forcere Seil; diminuer de –, formindske Seil; mettre une –, sætte et Seil til; charrier de la –, prange; aller à petites –s, gaae for smaa Seil; être sous toutes –s, have til alt hvad træffe kan; porter bien sa –, bære sine Seil godt; faire porter une –, fylde et Seil; ferler une –, beslaae et Seil; sanon d'une –, Bug af et opgivet Seil; orienter une –, sætte et Seil kant; ouvrir une –, brase et Seil ind; border une –, stødde et Seil; enverguer une –, slaae et Seil under; étarquer une –, stramme et Seil; doubler une –, sye Bolterne paa et Seil; – établie, Seil, som er kant; nous aperçûmes une – à l'horizon, vi bleve en Seiler vaer under Horizonten; *fig.* og *fa.* mettre toutes les –s au vent, aller à –s et à rames, gjøre alt muligt for at sætte Noget igjennem; on lui a fait cette proposition, il y a donné à pleines –s, man har gjort ham dette Forslag; han har antaget samme af sit ganske Hjerte (grebet det med begge Hænder); caler la – dans quelque affaire, sætte Reb i Seilene, nedstemme sine Fordringer, tale sagtere.

Voilé, e, *p.* tilsløret, tilhyllet; *fig.* skjult; dunkel; religieuse –e, tilsløret Nonne; vaisseau bien –, Skib, som har en god Reisning, saa at Seilene staae godt; voix –e, en uklar, dump Stemme; porcelaine –e, dunkelt Porcelaine.

Voiler, *v. a.* tilsløre; tilhylle; give en Pige Nonnesløret; *fig.* skjule, besmykke; *v. pr.* tilsløre sit Ansigt; *fig.* skjule sig, forstille sig; (Men.) krumme sig (som et Seil; om Træ); des nuages voilaient le soleil, Skyer tilhyllede Solen; – son amour des apparences de l'amitié, skjule sin Kjærlighed under Venskabs Skin.

Voilerie, *f.* Seildugsfabrik.

Voile-roulée, *f.* (H.n.) Vingesnekke; *pl.* Slaade-Planker.

Voilette, *f.* (Mar.) lille Latinseil.

Voilier, *m.* Seilmager; Seilmester; ce vaisseau est bon –, dette Skib er en god Seiler; fin –, Skarp-Seiler.

Voilière, *f.* (Géo.) Seillinie, Kjedelinie.

Voilure, *f.* alle et Skibs Seil; de Seil, et Skib har til; Forfærdigelse af Seil; quelle – a-t-il? hvilke Seil har han til; régler sa –, forsyne sig med de nødvendige Seil, et Skib udkræver.

Voir, *v.a.* see; blive vaer; erfare; besee; passe paa, eftersee; undersøge; erkyndige sig om; prøve; besøge; faae i Tale; omgaaes fortroligt med; bemærke, indsee, kjende, dømme; have i Cuur; *v.pr.* see sig; sees, omgaaes; befinde sig; *v. n.* have Udsigt til; passe paa; sørge for, vaage over; – clair, see klart; – trouble, see utydeligt; il n'y voit goutte, han kan ikke see det Mindste; *fig.* – de loin, see ud i Fremtiden, besidde Forudseenhed; il ne voit pas plus loin que son nez (que le bout de son nez), han seer kun det, der ligger lige for hans Næse, han seer ikke ind i Fremtiden; – q. de bon œil, see En gjerne; vit-on jamais rien d'égal? har man nogensinde seet Magen? aller – q., gaae hen at besøge En, gjøre En sin Opvartning; voir venir q., ane hvad En har i Sinde; vente paa at En gjør de første Skridt; je voudrais bien – cela, det gad jeg nok see; il fait beau –, det er en Lyst at see; – le jour, fødes, komme for Lyset; leve; voyons, lader os see engang (Udtr. til at opmuntre Nogen); voyez-vous, seer De (Udtr. hvormed man minder om at vise større Opmærksomhed); c'est à vous à voir qu'il ne lui manque rien, det tilkommer Dem at passe paa (sørge for), at der ikke fattes ham Noget; voyez s'il est chez lui, see efter om han er hjemme; – bonne compagnie, søge godt Selskab; faire –, fremvise, lade see; laisser –, lade see, tilkjendegive, røbe; je lui ferai bien – etc., jeg skal nok lære ham at indsee o.s.v.; à –, at dømme efter; naar man betænker; *prov.* faire – du pays à q., volde En meget at tage vare, meget Bryderi; il a vu le loup, han besidder Erfaring, han har megen Menneskekundskab; elle a vu le loup, hun har nys om Tingen; ce n'est pas un homme à –, det er ikke en Mand, som man kan være bekjendt at omgaaes; il ne voit personne, han omgaaes ikke med noget Menneske; nous avons bien vu d'autres, ikke andet end det, vi have været Vidne til hvad der er ganske anderledes; j'ai vu l'heure (le moment) que etc., jeg har været nær ved o. s. v.; j'ai vu le temps que, jeg har oplevet den Tid, da ...; la maison voit sur le jardin, Huset har Udsigt til Haven; voyez à la dépense, hold Opsigt med hvad der udgives; voyez à nous faire dîner, sørg for, at vi faae Noget at spise til Middag; (Mil.) – à revers, bestryge bagfra; ... cela se voit tous les jours, det seer man hver Dag Exempel paa; cela ne s'est jamais vu, det er endnu aldrig skeet; se – abandonné de tous, see sig forladt af Alle.

Voire, *ad.* endogsaa; undertiden i Forbindelse med même: ce remède est inutile, voire même pernicieux, dette Lægemiddel er unyttigt, ja endog skadeligt; *fa. v.*

Voirement, *ad.* i Sandhed; *v.*

Voirie, *f.* Vei (*v.*); Veibetjents Embede; Administration, som har Opsyn med Gadernes Orden; Rakkerkule.

Voisin, e, *a.* tilgrændsende, nærliggende, tilstødende; nærboende; *s.* Nabo, Naboerske; *prov.* qui a bon – a bon matin, det er godt at have gode Naboer.

Voisinage, *m.* Nærhed; Naboer.

Voisinage, *m.* Naboskab, Nabolav;

Voisiner, *v.n.* holde Omgang med sine Naboer; *fa.*; *prov.* il n'est voisin qui ne voisine, det er ingen god Nabo, som ikke pleier Naboskabet.

Voiture, *f.* Vogn; Fragtvogn; Læs; Fragt; Befordring; – de place, Leievogn, som holder paa offentlig Plads; – de remise, Hyrevogn, som leies dagviis el. maanedsviis; lettre de –, Fragtbrev; il n'a que demi--, han har kun halv Fragt; *prov.* il est venu par la – des cordeliers, han er kommen til Fods.

Voiturer, *v.a.* befordre; kjøre.

Voiturier, *m.* Fragtmand, Foermand.

Voiturière, *f.* Foermandskone.

Voiturin, *m.* Udleier og Befordrer af Reisevogne (Vetturin); Vetturinens Reisevogn.

Voix, *f.* Stemme, Røst; Tone; Sanger, Sangerinde; Valgstemme; Stemmeret; indre Stemme; Formaning, Advarsel; Mening; la – hu-

maine, den menneſkelige Stemme; Navn paa en Orgelpibe, ſom efterligner den menneſkelige Stemme; il n'a qu'un filet de –, han har kun en meget ſvag Stemme; de vive –, mundtligen; – active, Valgſtemme; avoir – passive, være valgberettiget; avoir – dans une assemblée, have Stemmeret i en Forſamling; aller aux –, ſamle Stemmer, afſtemme; il n'y a qu'une voix sur lui, der er kun een Stemme om ham; il a été élu tout d'une –, han er bleven udvalgt eenſtemmigen; écoutez la – de votre ami, hør deres Vens Raad; *prov.* la – du peuple est la – de Dieu, Folkets Stemme er Guds.

Vol, *m.* Flugt; Flyven; det Rum, en Fugl kan tilbagelægge i een Flugt; *fig.* Sving; Anlæg, Gave (*v.*); (Fauc.) Fugle, ſom holdes til Jagten; Jagen med ſamme; Afſtand mellem de yderſte Vingeſpidſer, naar Vingerne ere udſtrakte (envergure); (Th.) Flyvemaſkine; il faut mesurer son – à ses forces, man maa afpaſſe ſin Flugt efter ſine Kræfter; prendre un – trop haut, tage for høi en Flugt, hæve ſig over ſine Evner el. ſin Stand; prendre un – hardi, ſvinge ſig driſtigt op (om Digtere); il y est parvenu de plein –, han har ſvunget ſig derop ved ſin egen Kraft; il a le – pour les négociations, han er oplagt til Underhandlinger (*v.*); à – d'oiseau, *loc. ad.* i lige Linie.

Vol, *m.* Ran, Tyveri; ſtjaalet Gods, Tyvekoſter; – domestique, Huustyveri; – de grand chemin, Stratenrøveri; – avec effraction, Tyveri med Indbrud. [ſom kan ſtjæles.

Volable, *a.* ſom let kan beſtjæles;

Volage, *a.* flygtig, uſtadig, letſindig; ſeu –, Udſlet i Anſigtet hos Børn; (Mar.) bâtiment –, Skib, ſom trænger let; *s.* flygtigt, letſindigt Menneſke.

Volaille, *f.* tamt Fjederkræ; Høns.

Volailler, *m.* Hønſekræmmer, Fuglekræmmer.

Volant, e, *a.* flyvende; flagrende; ſom kan forandre Plads efter Behag: feuille –e, løſt Blad Papir; table –e, Bord, ſom ikke har noget beſtemt Sted (table à ouvrage); assiettes –es, Tallerkener, ſom ikke høre til Hovedanretningen, men hvorpaa Retter ſerveres; pistole –e, Guldmynt, ſom altid kommer tilbage til den, der udgiver den; (Méd.) petite vérole –e, Skoldekopper; (Peint.) draperie –e, let flagrende Gevandt; (Artif.) fusée –e, Raket, ſom ſtiger op af ſig ſelv, ſaaſnart den antændes; (Art.) artillerie –e, ridende Artilleri; camp –, let bevægeligt Korps, beſtaaende iſær af Cavaleri.

Volant, *m.* Fjederbold; Mellevinge; Falbela paa Nederdelen af en Damekjole; (Taill.) Affald af tilſkaaret Klæde; (Méc.) Redſkab, hvorved et Hjuls Bevægelſe ſagtnes. [(nénuphar).

Volant-d'eau, *m.* (Bot.) Aakande

Volatil, e, *a.* (Chi.) flygtig, let fordunſtende. [flyvende.

Volatile, *m.* flyvende Dyr; *a.*

Volatilisation, *f.* Fordunſtning.

Volatiliser, *v. a.* fordunſte; *v. pr.* bortdunſtes.

Volatilité, *f.* Lethed til at fordunſte, Flygtighed; *fig.* Uſtadighed.

Volatille, *f.* Fjederkræ el. Smaafugl (til at ſpiſes).

Volcan, *m.* Vulkan, ildſprudende Bjerg; *fig.* hæftig, fyrrig Indbildningskraft; opbruſende Hoved; Sammenrottelſe, ſom truer med Udbrud.

Volcanicité, *f.* en Vulkans eiendommelige Beſkaffenhed.

Volcanique, *a.* vulkanſk; *fig.* hæftig, opbruſende. [bringe i Lue.

Volcaniser, *v. a.* ophidſe, opflamme,

Vole, *f.* (Jeu) alle Stik i Kortſpil; faire la –, gjøre alle Stikkene.

Vole-au-vent, *m.* Slags Poſtei af Butterdeig; *pl.* des vole-au-vent.

Volée, *f.* en Fugls Flugt; Flok Fugle; Dueyngel fra ſamme Maaned; *fig.* Folk af ſamme Alder, Stand el. Haandtering, iſær unge Mennesker; Rang, Stand, Fortjeneſte; Kraft, Styrke; (Charr.) Hammel paa en Vogn; prendre sa –, flyve op; *fig.* ſlaae ſig løs, frigjøre ſig fra Opſyn el. Formynderſkab; une – de pigeons, en Flok Duer, ſom flyve ſammen; la – de mars, en Fugleyngel fra Marts Maaned; une – de coups de bâton, en Dragt Stokkeprygl; une – de canon, et Kanonſkud; une – de canons, en Salve, en Generalſalve; tirer à toute –, affyre en Kanon, ſom ſtilles

under den ſtørſt mulige Vinkel; sonner à toute –, ringe med alle Klokkerne; sonner une, deux, trois –s, ringe een, to, tre Gange; prendre une balle entre bond et –, gribe en Bold i det den ſpringer op efter at have berørt Jorden; obtenir qc. tant de bond que de –, l'attraper entre bond et –, erholde en Gunſt ved at gribe det gunſtige Øieblik; faire une ch. tant de bond que de –, gjøre Noget, ſom man bedſt kan; c'est une personne de qualité, de la haute –, det er en Standsperſon af høi Rang; il n'est pas de sa –, han er ikke af hans Stand; mettre les chevaux à la –, ſpænde Hestene til Hammelen; cheval de –, Hest nærmeſt Hammelen; *pl.* –s, Skovl paa Møllehjul; Række Arbeidsfolk, i ſamme Linie; à la–, *loc. ad.* i Flugten, i Haſt; *fig.* i det gunſtige Øieblik; ubetænkſomt; saisir qc. à la –, gribe Noget i Farten; parler à la –, tale hen i Veiret, løſt og faſt, ubetænkſomt; faire toutes choses à la –, gjøre Alt i Haſt, paa Maa og Faa.

Volé, e, *p.* ſtjaalet, røvet; bien – ne profite jamais, røvet Gods bringer aldrig Held, el. varer kun kort.

Voler, *v. a.* ſtjæle, røve; beſtjæle; tilegne ſig Andres Arbeide, begaae Plagiat; (Jeu) gjøre alle Stik; – de l'argent, ſtjæle Penge; – q.,! beſtjæle En; – sur les grands chemins, begaae Stratenrøveri.

Voler, *v. n.* flyve; *fig.* ile afſted; udbrede ſig hurtigt; *v. a.* jage med Rovfugle; le temps vole, Tiden iler; – à tire d'ailes, flyve af alle Kræfter; – au secours de q., ile til Ens Hjælp; faire – la tête de q., afhugge Ens Hoved: – de ses propres ailes, hjælpe ſig frem ved egen Kraft, uden Andres Hjælp; vouloir – avant [que] d'avoir des ailes, foretage ſig Noget før man har Midler til at fætte det igjennem; (Fauc.) *v. a.* – la corneille, jage med Rovfugle efter Krager; *v. n.* – en rond, forfølge Fuglene kredsformigt; – en long, forfølge i lige Linie; – en pointe, forfølge hurtigt; – à la toise, gjøre Jagt paa Agerhøns.

Volereau, *m.* lille Tyv; *fa.*

Volerie, *f.* Tyveri; Falkejagt; la haute –, Falkejagt efter Heirer, Traner og Vildænder; la basse –, Jagt efter Skader, Agerhøns o. desl.

Volet, *m.* Vinduesſtodde; Dueſlag; Bræt foran ſamme el. Laage til at lukke det; Pillebræt i Kjøkkenet; – brisé, Stodde til at ſlaae ſammen; – d'orgues, Dækſel til Orgelpiber; trié sur le –, omhyggelig udſøgt (v.); (Mar.) lille Kompas; (Bot.) Slags Søgræs; (Blas.) flagrende Hjelmbaand; *pl.* tynde Stænger, om hvilke Fiſkegarnet trækkes op; –s de moulin à eau (ailerons), Vandſtovl paa Møllehjul.

Voleter, *v. n.* flagre.

Volette, *f.* lille Riisfletning, hvorpaa der pilles Uld; *pl.* Fryndſer paa Hoſtes Fluenet.

Voleur, se, *s.* Tyv, Tyvekvinde; Røver; ublu Kræmmer; – domestique, Huustyv; – de grand chemin, Stratenrøver; crier au –, raabe: tag Tyven; il est fait comme un –, han er uordentligt paaklædt.

Volière, *f.* Fuglehuus, ſtort Fuglebuur til forſtjellige Slags Fugle; Duebuur.

Volige, *f.* tyndt Bræt, hvorpaa [Skiferſteen faſtnagles.

Volition, *f.* (Phil.) Villiesyttring; *p. u.*

Volontaire. *a.* frivillig; ſelvraadig, egenraadig; *s.* Volontair, Frivillig; Egenſindig (i d. Betydn. alm. med petit: c'est un petit –, det er en lille, egenſindig Krabat).

Volontairement, *ad.* frivilligen, af [egen Drift.

Volonté, *f.* Villie; Villiesyttring; Beſtemmelſe; Forlangende, Godtbefindende; Iver; je m'en remets à votre –, jeg følger deri, hvad De beſtemmer, jeg retter mig efter Deres Godtbefindende; il est plein de bonne –, han er beſjælet af Iver el. Ønſke efter at gjøre det Bedſte; il y a mis de la mauvaise –, han har handlet af Uvillie, lagt Uvillie for Dagen; *fa.* il n'en fait jamais qu'à sa –, han er egenſindig, ſtivſindet; faire ses –s, gjøre hvad man ſelv finder for godt, følge ſit eget Hoved; dernières –s, ſidſte Villie, Teſtament (acte de dernière –); *prov.* les –s sont libres, Enhver har ſin frie Villie; *pl.* Luner, Indfald; cet enfant a bien des –s, dette Barn har mange Luner; à –, *loc. ad.* naar man vil; billet payable à –, Anviisning, ſom betales paa Anfordring.

Volontiers, *ad.* gjerne; villigen, let; almindeligen; on croit – ce qu'on désire, man troer gjerne (sædvanligen), hvad man ønsker; les rivières débordent –, Floderne strømme let ud over Brederne. [taires Smag.

Voltairien, ne, *a.* som er i Vol-

Volte, *f.* (Man.) Volte, Kredsridt; – renversée, Kredsridt, hvori Forfødderne danne en mindre, og Bagfødderne en større Kreds; (Escr.) Stød el. Udfald i det man dreier sig om paa den venstre Fod for derved at undgaae Modstanderens Stød; (Jeu) faire la – (*pop.*), i Stedet for faire la vole.

Volte-face, *f.* faire –, vende om for at holde Stand imod den forfølgende Fjende.

Volter, *v. n.* (Escr.) dreie Kroppen for at undgaae Modstanderens Stød.

Voltige, *f.* slap Line til Liniedands; Øvelse el. gymnastiske Kunster paa slap Linie; (Man.) Ridning uden Stigbøiler.

Voltigement, *m.* Flagren.

Voltiger, *v. n.* flagre, flyve hid og did; gjøre smidige Kraftkunster paa Linien; gjøre Spring paa Træhesten for at vænne sig til at ride uden Stigbøile; ride hid og did; *fig.* være ustadig og letsindig; flyve fra Et til et Andet.

Voltigeur, se, *s.* Voltigeur, Springer; Dandser paa slap Line: (Mil.) Skarpskytter el. Jæger.

Volubilité, *f.* Bøielighed, Smidighed, Lethed i Bevægelser; reen og hurtig Udtale; Færdighed i at lade Munden løbe, godt Snakketøi.

Voluble, *a.* (Bot.) slyngende sig spiralformigt omkring en Are el. omkring andre Legemer. [i en Væverskytte.

Volue, *f.* (Tiss.) lille Teen; Spole

Volume, *m.* Omfang; Bind; cela est d'un gros –, det er af et stort Omfang; un gros –, et tykt Bind; en tyk Bog; (Mus.) le – de la voix, Stemmens Styrke og Omfang.

Volumineux, se, *a.* som har stort Omfang, stor og tyk; bindstærk (om et Værk).

Volupté, *f.* Vellyst; Sjælefryd (*p. u.*); brugt ene, betyder det i Enkelt. og i Flert.: sandselig Glæde, forbudte Glæder; se plonger dans la –, drukne sig i Vellyst.

Voluptuaire, *a.* (Jur.) bestemt blot til Fornøielser el. Dieulyst. [vellystigen.

Voluptueusement, *ad.* med Vellyst,

Voluptueux, se, *a.* vellystig; vellystfuld; vellystaandende; udtrykkende el. fremkaldende Vellyst; *s.* Vellystling.

Volute, *f.* (Arch.) Snirkel; (H.n.) Valsesnekke. [pion.

Volutelle, *f.* (Bot.) Slags Skam-

Voluter, *v. a.* (Arch.) anbringe Snirkler; (Tiss.) vinde Garn paa en lille Teen eller en tynd tilspidset Pind.

Volutier, *m.* (H.n.) Dyret i Valsesnekken. [ling; (Bot.) Slags Tarre.

Volvaire, *f.* (H.n.) eenstællet Mus-

Volve, *f.* (Bot.) Hylster om Skampionroden (s. bourse). [(s. volve).

Volvé, e, *a.* som har et Hylster

Volvoce, *m.* (H.n.) Vælter, Infusionsorm. [ferere, Slags Kolik.

Volvulus (s udt.), *m.* (Méd.) Mi-

Vomer (r udt.), *m.* (An.) Næsebeen, hvorved Næsen afdeles i tvende Dele.

Vomique, *f.* (Méd.) Edderbyld i Lungen; Materie, som udkastes ved Brækning; *a.* (An.) kun i Udtr. noix –, Brænød, Slags Gift for visse Dyr.

Vomir, *v. a.* opkaste, brække sig; *fig.* udstøde, udspye; envies de –, Kvalme; cela fait –, det er væmmeligt; le volcan vomit des flammes, Vulkanen udkaster Flammer; – des injures, fremføre Skjældsord.

Vomissement, *m.* Opkastelse, Brækning; (Écr.) retourner à son –, falde tilbage til sine gamle Synder.

Vomitif, *m.* (Méd.) Brækmiddel.

Vomitif, ve, *a.* (Méd.) som fremkalder Brækning.

Vomitive, *f.* (Méd.) Essents udtraget af Ipecacuanha (Brækrod); hellere: émétique.

Vomitoire, *m.* Brækmiddel (*v.*); *pl.* (Anc.) Hovedudgange i de Gamles Skuespilhuse.

Vomiturition, *f.* (Méd.) naturlig Opkastelse (som hos Fruentimrene under Svangerskab). [*inus.*

Voquer, *v. a.* ælte Pottemagerleer;

Vorace, *a.* graadig; estomac –, forsulten Mave.

Voracité, *f.* Graadighed.

Vosges (s stumt), *f. pl.* Vogeserne, Bjerge i det nordøstlige Frankrig.

Votant, e, *s.* Stemmegiver; stem-

meberettiget Perſon; *a.* ſtemmegivende.

Votation, *f.* Stemmegivning, Votering (*p. u*).

Vote, *m.* Stemme i en raadſlaaende Forſamling, Valgſtemme, Votum.

Voter, *v.n.* ſtemme; afſtemme; *v.a.* ſætte under Afſtemning; give ſin Stemme til, antage med Stemmefleerhed; votere; – une adresse, ſtemme for en Adresſe.

Votif, ive, *a.* ſom har Henſyn til et Løfte, lovet; givet ifølge et Løfte; tableau –, Votiv-Maleri, ſkjænket til en Kirke ifølge et Løfte; messe –ive, Meſſe i et privat Anliggende, ſaaſom for Syge, Reiſende o. ſ. v. [vos.

Votre, *a. poss.* Eders; Deres; *pl.*

Vôtre (le, la), *pr. poss.* Eders, Deres; Hvad, ſom tilhører Dem; Deres Værk, Deres Opfindelſe; *pl.* les vôtres, Eders Slægtninge; Deres Venner; dumme Streger, ſom ere Dem egne; je suis bien le –, jeg 'er ganſke Deres (Deres ærbødige Tjener); voilà un des –s, der er En af Deres Slægt, af Deres Venner, af Deres Landsmænd, af Deres Parti; il est des –s, han hører til Deres Parti, til Deres Selſkab; *fa.* vous faites des –s, De gjør dumme Streger; De hengiver Dem til Sviir og Udſvavelſe.

Vouède, *m.* (Bot.) Vaid, Slags Farveplante i det nordlige Frankrig.

Vouer, *v.a.* indvie (egentl. med H. til Gud); hellige; love helligt; *v. pr.* indvie ſig til, hengive ſig til; – ses services à q., hellige En ſine Tjeneſter; – obéissance à la loi, love Lydighed imod Loven; – un enfant 'au blanc, forbinde ſig for Alterets Fod til at klæde et Barn i Hvidt indtil en vis Alder til Ære for den hellige Jomfru; ne savoir à quel saint se –, ikke vide længer at hjælpe ſig, hos hvem man ſkal ſøge Hjælp.

Vouge, *f.* (Ch.) Slags Jagtſpyd; (Jard.) langſkaftet Havekniv.

Vouloir, *v.a.* ville; byde, befale; ønſke, attraae; indvilge, ſamtykke i; forlange; behøve (ifølge ſin naturlige Beſkaffenhed); (om det Livløſe) kunne; le roi veut que vous obéissiez, Kongen byder, at I ſkulle adlyde; je voudrais bruges i Stedet for je veux, til at udtrykke et beſkedent Ønſke; je voudrais vous entretenir en particulier, jeg vilde gjerne tale med Dem i Enrum; je voudrais bien voir qu'il osât l'entreprendre, jeg gad gjerne ſee, om han turde begynde derpaa; Dieu le veuille, Gud give, det maatte ſkee! je veux bien que vous sachiez, De maa vide; veuillez permettre, behag at tillade; je le veux bien, jeg indrømmer det gjerne; voulez-vous bien vous taire, vær ſaa god at tie (et bydende Udtr.); celà veut du temps, det kræver Tid; ce bois ne veut pas brûler, dette Træ kan ikke brænde; vouloir du bien à q.', have Godhed for En, ønſke En alt Godt; se faire bien – de q., vinde Ens Venſkab; indynde ſig hos En; en – à q., bære Nag til En; vilde En til Livs; en – à la vie de q., ſtræbe En efter Livet; en – à une personne, à une chose, have Lyſt til en Perſon, til en Ting; je m'en veux de l'avoir dit, jeg fortryder at have ſagt det; à qui en voulez-vous? hvem ønſker De at tale med? hvem ſpørger De om? hvem vil De til Livs? à qui en veut-il? hvem beklager han ſig over? que veut dire ce mot? hvad betyder dette Ord? Qu'est-ce que cela veut dire? hvad har det at betyde (Udtr. af Forbauſelſe el. Misbilligelſe)? *prov.* ce que femme veut, Dieu le veut, Konens Villie gaaer altid igjennem; il veut que cela soit, veuille Dieu, veuille diable, han vil, at det ſkal ſkee, hvad det end maa koſte.

Vouloir, *m.* Villie, Henſigt; mauvais –, ond Henſigt; *prov.* Dieu donne le – et le faire, paa Gud beroer Villien og Udførelſen.

Voulu, e, *p.* villet; forlangt; ønſket; les formalités –es par la loi, de af Loven forlangte Formaliteter; il est mal – partout, han er ilde lidt allevegne (*v.*).

Vous, *pr. pers.* De; I; bruges ſom Høflighedsudtr. i Stedet for tu, Du.

Voussoir el. vousseau (første Udtr. ene brugeligt), *m.* (Arch.) Hvælvingſteen. [Hvælving.

Voussure, *f.* (Arch.) Buerunding,

Voûte, *f.* Hvælving; Runding; clef de la –, Sluttefteen i en Hvælving; *fig.* Hovedſag, Hovedpunkt; la

Wiski (udt. ouiski), *m.* høi, aaben tohjulet engelsk Vogn.

Wisky (udt. ouiski), *m.* Slags stotk Bygbrændevin.

Wolfram el. **wolfart**, *m.* (Miné.) Slags Tungsteen, Volfram.

Wouvou, *m.* (H. n.) langarmet, halcløs Abe.

Wurst (udt. ourst), *m.* Feltlhospitalsvogn; let Vogn til hurtig Transport af Krudt, Kugler og Artillerister.

X.

Xabéga, *m.* (Pé.) spansk Fiskenet til at fange Sardeller (ogs. boliche).

Xalape el. **xalappa**, *f.* (Bot.) amerikansk Purgeerrod.

Xénélasie, *f.* Forbud, givet af Lycurg imod Udlændingers Ophold i en græsk By.

Xénie, *f.* (H. n.) Slags Saalke; *pl.* Gaver til Tegn paa Gjæstevenstab hos Grækerne.

Xénodochion (ch udt. k), *m.* (Anc.) Herberg, hvori Grækerne beværtede frit reisende Fremmede.

Xénographie, *f.* Kundskab til fremmede Sprog og deres Skrifttegn.

Xénomanie, *f.* overdreven Reiselyst.

Xéranthème, *m.* (Bot.) Slags stor rød Evighedsblomst (immortelle).

Xérasie, *f.* (Méd.) Haarsygdom, hvori Haarene fortørres og falde af.

Xérophage, *m.* En, som lever af tørre Frugter og Brød; Navn paa de første Christne, som paa den Maade iagttog Afholdenhed i Fasten.

Xérophagie, *f.* udelukkende Nydelse af tørre Frugter og Brød; de første Christnes Afholdenhed i Fasten.

Xérophthalmie, *f.* (Méd.) tør Øienbetændelse ledsaget af Kløe og Rødme uden Svulst el. Udløb af Vædske.

Xérotribie, *f.* (Méd.) tør Gnidning med Haanden for at fremkalde Varme i en syg Deel af Legemet.

Xiphias (s udt.), *m.* (H.n.) Sværddrager, Sværdfisk; (Astr.) sydligt Stjernebillede.

Xiphoïde, *m.* (An.) sværddannet bruskagtig Forlængelse af Brystbenet.

Xylétine, *f.* (H. n.) Slags Træborer, et vingedækket Insect.

Xylobalsame, *m.* (Bot.) Balsamtræ.

Xylocarpe, *m.* (Bot.) tropisk Træart, Trichilie.

Xylocinnamome, *m.* (Bot. anc.) [Kaneeltræ.

Xylocope, *m.* (H.n.) Træbuk, Insect.

Xylocryptite, *m.* (H. n.) Slags Mineral, fundet i forsteuet Træ.

Xyloglyphe, *m.* Træbilledskærer; Arbeide, udskaaret i Træ.

Xylographe, *m.* Træskærer, Træ graveur, Xylograf.

Xylographie, *f.* Træskærerkunst; [Træsnit.

Xylographique, *a.* trykt med Skrift el. Billed udskaaret i Træ, xylografisk.

Xyloïde, *a.* som ligner Træ.

Xylolâtre, *m.* Tilbeder af Træbilleder. [billeder.

Xylolâtrie, *f.* Tilbedelse af Træ

Xylologie, *f.* Beskrivelse af Træarterne. [arterne.

Xylologue, *m.* Beskriver af Træ

Xylome, *m.* (Bot.) Træsvamp.

Xylon, *m.* (Bot.) Bomuldsbusk.

Xylopale, *m.* (Minér.) Træ-Opal.

Xylope, *m.* (Bot.) Magnolie, Annonee.

Xylophage, *m.* (H. n.) Træborer, Insect; (Bot.) Slags Hatsvamp; *a.* træædende, træfortærende.

Xylophagie, *f.* Træboring, Insecternes Fortæring af Træ.

Xylophories, *f. pl.* jødisk Fest, paa hvilken Træ bares til Templet til Vedligeholdelse af den hellige Ild.

Xylophylle, *m.* (Bot.) Slags Burbom.

Xylorgano, *m.* (Mus.) Metalcylinder, som sloges med smaa Træhamre.

Xylostéum (u udt o), *m.* (Bot.) Slags Dværgkirsebærtræ. [Lilliegræs.

Xyris (s udt.), *m.* (Bot.) Slags

Xyroïde, *m.* (Bot.) Lilliegræsart, Xyridee. [over Athleternes Øvelsesplads.

Xystarque, *m.* (Anc.) Opsynsmand

Xyste, *m.* (Anc.) bedækket Øvelsesplads for Athleterne, Kamphalle; løvbedækket Spadseregang.

Xystique, *m.* (Anc.) Gladiator, som brødes i Kamphallen.

Xystos (s udt.), *f.* skrabet Charpi.

Y.

Y, *pr. pers. conj.* der, deri; derpaa, derhen; i, paa el. til ham, den, det, dem; bruges almindelig kun om Ting; dog undertiden med H. til Personer,

iſær i Svar paa et Spørgsmaal; j'y répondrai, jeg ſkal ſvare derpaa; naar y følger efter den anden Perſ. i Imperativ i Enkelt., og denne endes paa en Vokal, føies, for Vellydens Skyld, et s til ſamme; vas-y, gaae derhen; vous y trouverez ce que vous cherchez, De vil der finde, hvad De ſøger; donnes-y tes soins, anvend derpaa din Omhu; pensez-vous à moi? oui, j'y pense, tænker De paa mig? ja, jeg gjør; c'est un homme équivoque, ne vous y fiez pas, det er et tvetydigt Menneſke, ſtol ikke paa ham (y brugt om Perſoner indeholder ofte et Udtr. af Ringeagt); .... foran le futur og le présent du conditionnel af aller udelades y: allez-vous au spectacle? oui, j'irai, gaaer De paa Comedie? ja, jeg gjør; .... y forenes med flere Verber, med hvilke det danner Gallicismer: il y a, der er (ſ. être); il s'y prend fort bien, han bærer ſig meget ad dermed; comment m'y prendrai-je, hvorledes ſkal jeg bære mig ad; il y va de mon honneur, det gjælder om min Ære; vous y êtes, De har truffet det; s. m. (H. n.) Navn paa en Art ſtælvinget Inſect. [Jagt.

Yacht, m. lille eenmaſtet Dækſkib,

Yack, m. (H. n.) tartariſk Bøffel med Heſtehale. [(ostracion).

Yaconde, m. (H. n.) Pantſerfiſk

Yacos (s udt.), m. (Méd.) byldeagtig afrikanſk Hudſygdom. [hone.

Yacou, m. (H. n.) braſilianſk Ur-

Yam, m. (Bot.) Yams, Yamsrod.

Yapa el. yapu, m. (H.n.) braſilianſk Herpoy, Herfugl. [la Guyana.

Yapock, m. (H.n.) Slags Odder i

Yappé, m. (Bot.) ildelugtende Urt fra la Guyana, Savanaurt (savane).

Yard, m. (Com.) engelſk Alen, lidt kortere end en mètre. [Abekat.

Yarque el. yarqué, m. (H.n.) Slags

Yatagan, m. tyrkiſk Sværd, omtr. atten Tommer langt, lige med en indadgaaende Krumning i Midten; det bruges iſær til Henrettelſer.

Yaws (udt i-os), m. (Méd.) veneriſk Sygdom hos Afrikanerne paa Kyſten af Guinea. [(hièble).

Yèble, f. (Bot.) Sommerhyld

Yeldis (s udt.), m. Glas i Alchymiſternes Terminologi.

Yeuse, f. (Bot.) Stenæg, Eg, ſom altid holder ſig grøn (chêne vert).

Yeux, m pl. Øine; ſ. œil; à - clos, loc. ad. med lukte Øine, blindt hen, uden at underſøge Sagen.

Yoïde, m. og a. ſ. hyoïde. [Jolle.

Yole, f. (Mar.) lille, let Baad,

Yoloſ, m. vildt Folkeſlag i Senegambien; ſammes Sprog. [terbolig.

Yourte, f. Kamtſchadalernes Vin-

Ypréau, m. (Bot.) bredbladet flamandſk Elm.

Ypsiloïde, a. (An.) ypſilonformig, henhørende til Hjerneſkallens Sammenhæftning. [Ytterjord.

Yttria, f. (Minér.) Gadolinjord,

Yucca, m. (Bot.) Drakæne, af Aſfodillernes Gruppe.

Yunx, m. (H. n.) Vendehals.

Z.

Z (udt. ze, forhen zède), m. Alphabetets ſidſte Bogſtav; fa. il est fait comme un z (udt. zède i dette Tilfælde), han er ſkjæv og forvoxet.

Zabelle, f. (H. n.) Zobel.

Zaccon, m. (Bot.) Slags Blommetræ, Jerikoblomme.

Zacinthe, f. (Bot.) Vorteurt.

Zagaie, f. mauriſk Kaſteſpyd.

Zagu, m. (Bot.) indiſk Palmetræ.

Zaïm, m. tyrkiſk Rytter, Lehnsbeſidder forpligtet til Cavaleritjeneſte.

Zaïmet, m. Fond til Lehnsrytteriets Underhold i Tyrkiet.

Zain, a. m. cheval -, ganſke fort el. ganſke brun Heſt.

Zambre, s. og a. Afkom af en Mulat og en Negerinde el. omvendt.

Zampogne, m. Slags Skalmeie.

Zanni, m. Harlekin, Hanskvaſt i den italienſke Komedie.

Zanoé, f. (H.n.) mexikanſk Skade.

Zantoxylée, f. (Bot.) Guulvedde.

Zaphar, m. (H. n.) Falkeart.

Zarathan, m. (Méd.) Forbærdelſe i Bryſtet. [(cérasie).

Zéboa, m. (H. n.) Hornſlange

Zèbre, m. (H.n.) Zebra; ogſ. Navn paa Baandfiſk og Rødſpætter.

Zébré, e, a. ſtribet ſom Zebraen.

Zébu, m. (H. n.) lille Pukkelokse (bison).

Zédaron, m. (Astr.) Stjerne af tredie Størrelſe paa Bryſtet af Caſſiopea.

Zée, *m.* (H. n.) Dorade, Guldfisk; (Bot.) Mais. [tilberedt af Mais.

Zéine, *f.* (Chi.) gaul Substants

Zélateur, trice, *s.* nidkjær Forsvarer af Fædrelandet el. Religionen, Iver, Zelot.

Zèle, *m.* Iver, Nidkjærhed; – aveugle, blind Iver; – éclairé, forstandig Iver; (Écr.) le – de la maison de Dieu le dévore, han brænder af Iver for Religionen, for Guds Tjeneste.

Zélé, e, *a.* ivrig, nidkjær; – pour le service, tjenstivrig; *s.* et ivrigt, nidkjært Menneske.

Zemni, *m.* (H. n.) Art Hamster.

Zend, zend-avesta, *m.* Zendavesta, Persernes hellige Bog, indeholdende Zoroasters Lære.

Zénith, *m.* (Astr.) Zenith, Issepunkt.

Zénonique, *a.* overeensstemmende med Zenos Lære, stoisk.

Zénonisme, *m.* Zenos Lære.

Zénoniste, *m.* Tilhænger af Zenos Lære.

Zéolithe, *m.* (Minér.) Zeolit, Bruussteen.

Zéphyr, *m.* Zephyr, mild, behagelig Vind, Vestenvind (zéphyre, *m.* Vestenvinden personificeret, Gud for de milde Vinde). [som ligner Kniplinger.

Zéphyritis (s udt.), *f.* Slags Tøi,

Zéro, *m.* Nul; Frysepunkt paa Thermometret; *fig.* og *fa.* Mennesse uden al Indflydelse; c'est un – en chiffre, det er et reent Nul; *pl.* des zéro.

Zest (st høres), *m.* Puderpuster; bruges kun i Udtr. entre le zist et le –, mellem begge, hverken godt el. slet, hverken det ene el. det andet; ... *int.* jo vist, bah! jo pyt! vips!

Zeste, *m.* Skillerum i en Valnød; den indre tynde Hinde paa en Apelsin- el. Citronskal; cela ne vaut pas un –, det er ikke en Hvid værd (*fa.*).

Zester, *v. a.* skære en Citronskal i smaa Skiver el. Strimler; *p. u.*

Zététique, *a.* (Math.) la méthode –, undersøgende Methode, som efterforsker Tingenes Grund (ogs. *s. f.* i denne Betydn.); *p. u.* [forekommende Ord.

Zeugme, *m.* Udeladelse af et tidligere

Zézayer, *v. n.* udtale et blødt z istedetfor ch el. j; *p. u.* [stind.

Zibeline, *f.* (H. n.) Zobel; Zobel-

Zibet, *m.* (H. n.) Zibetkat.

Zigzag, *m.* Sikzak, Linier, som krydse hinanden under spidse Vinkler; Slags Tang, bestaaende af to bevægelige Stykker, som krydse hinanden under spidse Vinkler og som forlænges el. forkortes efter Behag; marcher en –, gaae ud og ind, i Sikzak, som en Beruset.

Zil, *m.* tyrkisk Instrument, Bækken.

Zinc, *m.* (Minér.) Zink; mine de –, Zinkerts; Zinkgrube. [violetrød.

Zinzolin, *s. m.* violetrød Farve; *a.*

Zinzoliner, *v. a.* farve violetblaa.

Zircon, *m.* (Minér.) Slags Ædelsteen.

Zircone, *f.* (Minér.) Zirkonjord.

Zisel, *m.* (H. n.) Slags langstrakt Rotte.

Zist, *m.* og *int.* s. zest.

Zitzil, *m.* (H. n.) Slags Kolibri.

Zizanie, *f.* (Bot.) Klinte (*v.*); *fig.* Tvedragt; semer la –, udstrøe Uenighed.

Zizi, *m.* (H. n.) Kjærnebider.

Ziziphe, *m.* (Bot.) Trostel, Rhamnee; Brystbærbusk.

Zoanthropie, *f.* (Méd.) Melankoli, hvori Mennesket troer sig forvandlet til et Dyr.

Zodiacal, e, *a.* (Astr.) henhørende til Dyrkredsen; signes –caux, Tegnene i Dyrkredsen; lumière –e, Zodiacallys.

Zodiaque, *m.* (Astr.) Dyrkreds.

Zoège, *f.* (Bot.) Knopbæger (unyttig Samboe). [Skumler.

Zoïle, *m.* misundelig Kritiker,

Zônaire, *a.* omgivet af ringformige Facetter (om Krystal).

Zône, *f.* Jordbelte; Jordstrøg; Himmelstrøg; synligt Lag i visse Steenarter; – tempérée, tempereret Zone; – torride, hede Zone; – glaciale, iskolde Zone. [formig.

Zôné, e, *a.* tegnet i Belter; belte-

Zônule, *f.* lille Belte.

Zon-zon, *m.* Lyden af Slag af en Stok gjennem Luften.

Zoobie, *f.* Levekunst. [riske Lin.

Zoobiologie, *f.* Lære om det dy-

Zooglyphite, *f.* Steen, som fremstiller Dyrafbildninger.

Zoographe, *m.* Beskriver af Dyr.

Zoographie, *f.* Dyrbeskrivelse; *p. u.*

Zoographique, *a.* henhørende til Dyrbeskrivelsen.

Zoolâtrie, *f.* Dyrlægekunst.

Zoolâtre, *m.* Dyrtilbeder; *a.* peuples –s, Folkeſlag, ſom tilbede Dyr.

Zoolâtrie, *f.* Tilbedelſe af Dyr.

Zoolithe, *m.* Forſtening af Dyr, forſteenet Dyr.

Zoologie, *f.* Dyrenes Naturhiſtorie, [Zoologie.

Zoologique, *a.* henhørende til Zoologien, zoologiſk.

Zoologiste, *m.* En, ſom ſtuderer [Zoologi; Zoolog.

Zoolographe, *m.* Dyrbeſkriver.

Zoolographie, *f.* Dyrbeſkrivelſe.

Zoomagnétisme, *m.* dyriſk Magnetisme.

Zoomorphite, *f.* Steen ſaaledes regnet, at den fremſtiller Afbildning af bekjendte Dyr.

Zoonique, *a.* (Chi.) acide –, Syre uddraget af dyriſke Beſtanddele, Blaasyre.

Zoonomie, *f.* Lære om den menneſkelige Livskraft.

Zoophage, *a.* kjødædende (carnivore); *m.* kjødædende Dyr.

Zoophagie, *f.* Graadighed hos kjødædende Dyr, ſom fortære deres Rov levende.

Zoophore, *m.* (Arch.) Karnis forſiret med en Dyrafbildninger.

Zoophorique, *a.* (Arch.) forſiret med en Dyrafbildning; colonne –, Søile, ſmykket med et Dyr.

Zoophyte, *m.* Dyrplante, Zoophyt.

Zoophytolithe, *m.* (H. n.) forſteenet Dyrplante.

Zoophytologie, *f.* (H.n.) Afhandling om Dyrplanter.

Zootaxie, *f.* (H.n.) ſyſtematiſk Ordning af Dyrene.

Zootomie, *f.* Dyranatomi, Dyrſønderlemmelſe.

Zootomique, *a.* henhørende til Dyranatomien.

Zootypolithe, *m.* (H. n.) Steen, ſom bærer Aftryk el. Billede af et Dyr.

Zopilote, *m.* (H. n.) Slags Grib.

Zopissa, *f.* (Mar.) Skibsbeg.

Zorille, *f.* (H. n.) Stankdyr fra Omegnen af det gode Haabs Forbjerg.

Zorosh el. zoroche, *m.* (Minér.) talkformig Sølverts.

Zostère, *f.* (Méd.) roſenartet, ringdannet Hudſygdom paa Bælteſtedet; *m.* (Bot.) Havbændel, Tang.

Zygène, *f.* (H. n.) Hammer-Hai; Sommerfugl af Sphinxernes Classe.

Zygoma, *m.* (An.) Aagbenet i Ansigtet under Øiet.

Zygomatique, *a.* (An.) henhørende til Aagbenet.

Zymologie, *f.* (Ch.) Lære om Gjæringen.

Zymosimètre, *m.* Inſtrument til at maale Gjæringens Grader

Zymotechnie, *f.* Lære om Gjæringen: Anviisning til at behandle Gjæringsſtoffe; ſ. ſ. zymologie.

Zythogala, *m.* Øloſt.

VERBES IRRÉGULIERS.

Les verbes composés se conjuguent comme leurs primitifs.

INFINITIF.	PARTICIPE *présent.*	PARTICIPE *passé.*						IMPÉRATIF.
Absoudre	absolvant.	absous, oute.	j'absous, s, t; nous absolvons, ez, ent.	que j'absolve, es, e; vions, iez, ent.	j'absolvais	0	j'absoudrai	absous, absolvons, absolvez.
Acquérir	acquérant	acquis	j'acquiers, s, t; nous acquérons, ez, ils acquièrent.	que j'acquière, es, e; acquérions, iez, acquièrent.	j'acquérais	j'acquis	j'acquerrai	acquiers, acquérons, acquérez.
Aller	allant	allé	je vais, tu vas, il va; nous allons, vous allez, ils vont.	que j'aille, que tu ailles, qu'il aille; que nous allions, que vous alliez, qu'ils aillent.	j'allais	j'allai	j'irai	va, allons, allez.
Assaillir	assaillant	assailli	j'assaille etc., nous assaillons, ez, ent.	que j'assaille, es, e; ions, iez, ent.	j'assaillais	j'assaillis	j'assaillirai ou assaillerai	assaille, etc.
Asseoir	asseyant ou assoyant	assis	j'assieds, s, d; nous asseyons, vous asseyez, ils asseyent, ou j'assois, s, t; nous assoyons, etc.	que j'asseie, es, e; asseyons, ez, asséient. ou que j'assoie, es, e; assoyions, iez, assoient.	j'asseyais	j'assis	j'assiérai, j'asseyerai, ou j'assoirai.	assieds ou assois, asseyons ou assoyons, asseyez ou assoyez.
Astreindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*comme*	*Ceindre.*		

Zoolâtre, *m.* Dyrtilbeder; *a.* peuples -s, Folkeſlag, ſom tilbede Dyr.

Zoolâtrie, *f.* Tilbedelſe af Dyr.

Zoolithe, *m.* Forſtening af Dyr, forſtenet Dyr.

Zoologie, *f.* Dyrenes Naturhiſtorie, [Zoologie.

Zoologique, *a.* henhørende til Zoologien, zoologiſk.

Zoologiste, *m.* En, ſom ſtuderer [Zoologi; Zoolog.

Zoolographe, *m.* Dyrbeſkriver.

Zoolographie, *f.* Dyrbeſkrivelſe.

Zoomagnétisme, *m.* dyriſk Magnetisme.

Zoomorphite, *f.* Steen ſaaledes regnet, at den fremſtiller Afbildning af bekjendte Dyr.

Zoonique, *a.* (Chi.) acide -, Syre uddraget af dyriſke Beſtanddele, Blaasyre.

Zoonomie, *f.* Lære om den menneſkelige Livskraft.

Zoophage, *a.* kjødædende (carnivore); *m.* kjødædende Dyr.

Zoophagie, *f.* Graadighed hos kjødædende Dyr, ſom fortære deres Rov levende.

Zoophore, *m.* (Arch.) Karnis forſiret med Dyrafbildninger.

Zoophorique, *a.* (Arch.) forſiret med en Dyrafbildning; colonne -, Søile, ſmykket med et Dyr.

Zoophyte, *m.* Dyrplante, Zoophyt.

Zoophytolithe, *m.* (H. n.) forſtenet Dyrplante.

Zoophytologie, *f.* (H.n.) Afhandling om Dyrplanter.

Zootaxie, *f.* (H.n.) ſyſtematiſk Ordning af Dyrene.

Zootomie, *f.* Dyranatomi, Dyrſønderlemmelſe.

Zootomique, *a.* henhørende til Dyranatomien.

Zootypolithe, *m.* (H. n.) Steen, ſom bærer Aftryk el. Billede af et Dyr.

Zopilote, *m.* (H. n.) Slags Grib.

Zopissa, *f.* (Mar.) Skibsbeg.

Zorille, *f.* (H. n.) Stankdyr fra Omegnen af det gode Haabs Forbjerg.

Zorosh el. zoroche, *m.* (Minér.) talkformig Sølverts.

Zostère, *f.* (Méd.) roſenartet, ringdannet Hudſygdom paa Bælteſtedet; *m.* (Bot.) Havbændel, Tang.

Zygène, *f.* (H. n.) Hammer-Hai; Sommerfugl af Sphinxernes Classe.

Zygoma, *m.* (An.) Aagbenet i Anſigtet under Øiet.

Zygomatique, *a.* (An.) henhørende til Aagbenet.

Zymologie, *f.* (Ch.) Lære om Gjæringen.

Zymosimètre, *m.* Inſtrument til at maale Gjæringens Grader

Zymotechnie, *f.* Lære om Gjæringen: Anviisning til at behandle Gjæringsſtoffe; ſ. ſ. zymologie.

Zythogala, *m.* Øloſt.

INFINITIF.	PARTICIPE		PRÉSENT		IMPARFAIT.	PASSÉ DÉFINI.	FUTUR.	IMPÉRATIF.
	présent.	*passé.*	*de l'Indicatif.*	*du Subjonctif.*				
Connaître	connaissant	connu	je connais, s, t; nous connaissons, ez, ent.	que je connaisse, es, e; connaissions, iez, ent.	je connaissais	je connus	je connaîtrai	connais, connaissons, connaissez.
Conquérir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Acquê-*	*rir.*
Construire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*
Contredire	contredisant	contredit	je contredis, etc., nous contredisons, ez, etc.	*com-*	*me*	*Di*	*re.*	
Coudre	cousant	cousu	je couds, tu couds, il coud; nous cousons, ez, ent.	que je couse, es, e; cousions, iez, ent.	je cousais	je cousis	je coudrai	couds, cousons, cousez.
Courir (Courre)	courant	couru	je cours, s, t; nous courons, ez, ent.	que je coure, es, e; courions, iez, ent.	je courais	je courus	je courrai	cours, courons, ez.
Couvrir	couvrant	couvert	je couvre, s, e; nous couvrons, ez, ent.	que je couvre, es, e; couvrions, iez, ent.	je couvrais	je couvris	je couvrirai	couvre, couvrons, couvrez.
Craindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cein-*	*dre.*
Croire	croyant	cru	je crois, s, t; nous croyons, ez, ils croient.	que je croie, es, e; croyions, iez, croient.	je croyais	je crus	je croirai	crois, croyons, croyez.
Croître	croissant	crû	je crois, s, t; nous croissons, ez, ent.	que je croisse, es, e; croissions, iez, ent.	je croissais	je crûs	je croîtrai	crois, croissons, ez.
Cueillir	cueillant	cueilli	je cueille, s, e; nous cueillons, ez, ent.	que je cueille, es, e; cueillions, iez, ent.	je cueillais	je cueillis	je cueillerai	cueille, cueillons, cueillez.

Cuire	cuisant	cuit	je cuis, s, t; nous cuisons, ez, ent.	que je cuise, es, e; cuisions, iez, ent.	je cuisais	je cuisis	je cuirai	cuis, cuisons, ez.
Déchoir	0	déchu	je déchois, s, t; nous déchoyons, vous déchoyez, ils déchoient.	que je déchoie, es, e; déchoyions, iez, déchoient.	je déchoyais	je déchus	je décherrai	0
Dédire	*Se*	*conjugue*	je dédis, etc.; nous dédisons, vous dédisez, etc.	*com-*	*me*	*Di-*	*re.*	
Défaillir	0	défailli	0; nous défaillons, vous défaillez, ils défaillent.	que je défaille, es, e; défaillions, iez, ent.	je défaillais	je défaillis	0	0
Détruire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*
Dire	disant	dit	je dis, s, t; nous disons, vous dites, ils disent.	que je dise, es, e; disions, iez, ent.	je disais	je dis	je dirai	dis, disons, dites.
Dissoudre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Absou-*	*dre.*
Dormir	dormant	dormi	je dors, s, t; nous dormons, ez, ent.	que je dorme, es, e; dormions, iez, ent.	je dormais	je dormis	je dormirai	dors, dormons, dormez.
Échoir	échéant	échu	il échoit (échet); ils échoient (échéent).	0	0	j'échus	j'écherrai	0
Éclore	0	éclos	il éclôt; ils éclosent.	qu'il éclose; qu'ils éclosent.	0	0	il éclôra; ils éclôront	0
Écrire	écrivant	écrit	j'écris, s, t; nous écrivons, ez, ent.	que j'écrive, es, e; écrivions, iez, ent.	j'écrivais	j'écrivis	j'écrirai	écris, écrivons, ez.
Empreindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cein-*	*dre.*
Enduire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*
Enfreindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cein-*	*dre.*
s'Enquérir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Acqué-*	*rir.*
Épreindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cein-*	*dre.*

INFINITIF.	PARTICIPE		PRÉSENT		IMPARFAIT.	PASSÉ DÉFINI.	FUTUR.	IMPÉRATIF.
	présent.	*passé.*	*de l'Indicatif.*	*du Subjonctif.*				
Etre	étant	été	je suis, tu es, il est; nous sommes, vous êtes, ils sont.	que je sois, s, t; que nous soyons, que vous soyez, qu'ils soient.	j'étais	je fus	je serai	Sois, soyons, soyez.
Exclure	excluant	exclu et exclus	*Se con-*	*jugue*	*com-*	*me*	*Con-*	*clure.*
Faillir	faillant	failli	je faux, tu faux, il faut; nous faillons, ez, ent.	que je faille, etc.	je faillais	je faillis	je faudrai	0
Faire	faisant	fait	je fais, s, t; nous faisons, vous faites, ils font.	que je fasse, es, e; que nous fassions, iez, ent.	je faisais	je fis	je ferai	fais, faisons, faites.
Falloir	0	fallu	il faut	qu'il faille	il fallait	il fallut	il faudra	0
Feindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cein-*	*dre.*
Frire	0	frit	je fris, s, t.	0	0	0	je frirai	fris.
Fuir	fuyant	fui	je fuis, s, t; nous fuyons, vous fuyez, ils fuient.	que je fuie, es, e; fuyions, iez, fuient.	je fuyais	je fuis	je fuirai	fuis, fuyons, fuyez.
Gésir	gisant	0	il git; nous gisons, vous gisez, ils gisent.	0	je gisais, tu gisais, il gisait, etc.	0	0	0
Haïr	haïssant	haï	je hais, s, t; nous haïssons, ez, ent.	que je haïsse, es, e; haïssions, iez, ent.	je haïssais	je haïs	je haïrai	hais, haïssons, haïssez.
Induire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*
Instruire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*

Interdire	*Se*	*conjugue*	j'interdis, s, t; nous interdisons, vous interdisez, etc.	*com-*	*me*	*Di-*	*re.*	
Introduire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*
Joindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cein-*	*dre.*
Lire	lisant	lu	je lis, s, t; nous lisons, ez, ent.	que je lise, es, e; lisions, iez, ent.	je lisais	je lus	je lirai	lis, lisons, lisez.
Luire	luisant	lui	je luis, s, t; nous luisons, ez, ent.	que je luise, etc.	je luisais	0	je luirai	luis, luisons, ez.
Maudire	maudissant	maudit	je maudis, s, t; nous maudissons, vous maudissez, ils maudissent.	que je maudisse, es, e; maudissions, iez, ent.	je maudissais	je maudis	je maudirai	maudis, maudissons, maudissez.
Médire	*Se*	*conjugue*	je médis, etc.; nous médisons, vous médisez, etc.	*com-*	*me*	*Di-*	*re.*	
Mentir	mentant	menti	je mens, s, t; nous mentons, ez, ent.	que je mente, es, e; mentions, iez, ent.	je mentais	je mentis	je mentirai	mens, mentons, ez.
Mettre	mettant	mis	je mets, s, t; nous mettons, ez, ent.	que je mette, es, e; mettions, iez, ent.	je mettais	je mis	je mettrai	mets, mettons, ez.
Moudre	moulant	moulu	je mouds, s, t; nous moulons, vous moulez, ils moulent.	que je moule, es, e; moulions, iez, ent.	je moulais	je moulus	je moudrai	mouds, moulons, moulez.
Mourir	mourant	mort	je meurs, s, t; nous mourons, vous mourez, ils meurent.	que je meure, etc.	je mourais	je mourus	je mourrai	meurs, mourons, mourez.
Mouvoir	mouvant	mu	je meus, s, t; nous mouvons, vous mouvez, ils meuvent.	que je meuve, s, e; nous mouvions, iez, qu'ils meuvent.	je mouvais	je mus	je mouvrai	meus, mouvons, mouvez.
Naître	naissant	né	je nais, s, ît; nous naissons, ez, ent.	que je naisse, es, e; naissions, iez, ent.	je naissais	je naquis	je naîtrai	nais, naissons, ez.

INFINITIF.	PARTICIPE								IMPÉRATIF.
	présent.	*passé.*							
Nuire	*Se*	*con-*							*re.*
Offrir	*Se*	*con-*							*vrir.*
Oindre	*Se*	*con-*							*dre.*
Ouïr	0	ouï							0
Ouvrir	*Se*	*con-*							*vrir.*
Paître	paissant	pu							›ais, pais-sons, ez.
Paraître	paraissant	paru							›arais, pa-raissons, paraissez.
Partir	partant	parti							›ars, par-tions, ez.
Peindre	*Se*	*con-*							*dre.*
Plaindre	*Se*	*con-*							*dre.*
Plaire	plaisant	plu							›lais, plai-sons, ez.
Pleuvoir	pleuvant	plu	il pleut	qu'il pleuve	il pleuvait	il plut	il pleuvra		0
Poindre	0	point	il poind	0	0	0	il poindra		poignez.
Pourvoir	pour-voyant	pourvu	je pourvois, s, t; nous pourvoyons, vous pourvoyez, ils pourvoient.	que je pourvoie, es, e; pourvoyions, iez, voient.	je pour-voyais	je pourvus	je pourvoi-rai		pourvois, pour-voyons, pourvoyez.
Pouvoir	pouvant	pu	je puis, ou je peux, tu peux, il peut; nous pouvons, vous pouvez, ils peuvent.	que je puisse, es, e; puissions, iez, ent.	je pouvais	je pus	je pourrai		0

Prédire	*Se*	*conjugue*	je prédis, etc.; nous prédisons, vous prédisez, etc.	*com-*	*me*	*Di-*	*re.*	
Prendre	prenant	pris	je prends, s, t; nous prenons, vous prenez, ils prennent.	que je prenne, es, e; prenions, iez, prennent.	je prenais	je pris	je prendrai	prends, prenons, prenez.
Prévaloir	prévalant	prévalu	je prévaux,x, t; nous puons, ez, ent.	que je prévale, s, e; p revalions, iez, ent.	je prévalais	je prévalus	je prévaudrai	prévaux, prévalons, prévalez.
Prévoir	*Se*	*con-*	*ju-*		*comme*	*voir.*	je prévoirai.	
Puer	puant	0	je pue, s, e; nous prévalons, ez, ent.	que je pue, etc.	je puais	0	je puerai	pue,puons, puez.
Réduire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*
se Repentir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Men-*	*tir.*
Requérir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Acqué-*	*rir.*
Résoudre	résolvant	résolu et résous (transformé)	je résous, s, t; nous résolvons, ez, ent.	que je résolve, s, e; ions, iez, ent.	je résolvais	je résolus	je résoudrai	résous, résolvons, résolvez.
Restreindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cein-*	*dre.*
Rire	riant	ri	je ris, s, t; nous rions, ez, ent.	que je rie, es, e; riions, iez, ent.	je riais	je ris	je rirai	ris, rions, riez.
Saillir	saillant	sailli	il saille; ils saillent.	qu'il saille; qu'ils saillent.	il saillait; ils saillaient.	il saillit	il saillera	0
Savoir	sachant	su	je sais, s, t; nous savons, ez, ent.	que je sache, es, e; sachions, iez, ent.	je savais	je sus	je saurai	sache, sachons, sachez.
Séduire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*
Sentir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Men-*	*tir.*

INFINITIF.	PARTICIPE		PRÉSENT		IMPARFAIT.	PASSÉ DÉFINI.	FUTUR.	IMPÉRATIF.
	présent.	*passé.*	*de l'Indicatif.*	*du Subjonctif.*				
Seoir	séyant	sis	il sied; ils siéent.	qu'il siée, qu'ils siéent.	il séyait; ils séyaient.	0	il siéra; ils siéront.	0
Servir	servant	servi	je sers, s, t; nous servons, ez, ent.	que je serve, es, e; servions, iez, ent.	je servais	je servis	je servirai	sers, servons, ez.
Sortir	sortant	sorti	je sors, s, t; nous sortons, ez, ent.	que je sorte, etc.	je sortais	je sortis	je sortirai	sors, sortons, ez.
Souffrir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cou-*	*vrir.*
Suffire	suffisant	suffi	je suffis, s, t; nous suffisons, ez, ent.	es, e; z, ent.	je suffisais	je suffis	je suffirai	suffis, suffisons, ez.
Suivre	suivant	suivi	je suis, s, t; nous suivons, ez, ent.	que je suive, es, e; suivions, iez, ent.	je suivais	je suivis	je suivrai	suis, suivons, ez.
Surseoir	sursoyant, ou surséant	sursis	je sursois, s, t; nous sursoyons, ez, sursoient.	que je sursoie, es, e; sursoyions, iez, ent.	je sursoyais	je surais	je surseoierai	sursois, sursoyons, sursoyez.
Taire	taisant	tu	je tais, s, t; nous taisons, ez, ent.	que je taise, etc.	je taisais	je tus	je tairai	tais, taisons, ez.
Teindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cein-*	*dre.*
Tenir	tenant	tenu	je tiens, s, t; nous tenons, ez, ils tiennent.	que je tienne, es, e; tenions, iez, tiennent.	je tenais	je tins	je tiendrai	tiens, tenons, tenez.
Tistre	0	tissu	0	0	0	0	0	0
Traduire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*
Traire	trayant	trait	je trais, s, t; nous trayons, ez, ils traient.	que je traie, es, e; trayions, iez, ent.	je trayais	0	je trairai	trais, trayons, trayez.
Tressaillir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Assail-*	*lir.*

Vaincre	vainquant	vaincu	je vaincs, cs, c; nous vainquons, ez, ent.	que je vainque, es, e; vainquions, iez, ent.	je vainquais	je vainquis	je vaincrai	vaincs, vainquons, ez.
Valoir	valant	valu	je vaux, x, t; nous valons, ez, ent.	que je vaille, es, e; valions, iez, vaillent.	je valais	je valus	je vaudrai	vaux, valons, ez.
Venir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Te-*	*nir.*
Vêtir	vêtant	vêtu	je vêts, s, t; nous vêtons, ez, ent.	que je vête, es, e; vêtions, iez, ent.	je vêtais	je vêtis	je vêtirai	vêts, vêtons, ez.
Vivre	vivant	vécu	je vis, s, t; nous vivons, ez, ent.	que je vive, es, e; vivions, iez, ent.	je vivais	je vécus	je vivrai	vis, vivons, vivez.
Voir	voyant	vu	je vois, s, t; nous voyons, ez, ils voient.	que je voie, es, e; voyions, iez, voient.	je voyais	je vis	je verrai	vois, voyons, ez.
Vouloir	voulant	voulu	je veux, x, t; nous voulons, ez, ils veulent.	que je veuille, es, e; voulions, iez, veuillent.	je voulais	je voulus	je voudrai	veuille, veuillons, veuillez.

Abréviations. — Forkortelser.

A.

signifie	betyder
a	adjectif ..... Adjectiv.
a. n. ...	adjectif numéral ..... Talord.
Ac. .. / Acad.	Dictionnaire de l'Académie Ordbog.
ad.	adverbe ..... Adverb.
Agr.	agriculture... Agerdyrkning.
Alg.	algèbre..... Algebra.
An.....	anatomie .... Anatomi.
Anc....	histoire ancienne .... den gamle Historie.
Ant.	antiquité .... Oldstudium.
Arch. ..	architecture.. Bygningskunst.
Arg.	argot ..... Tyvesprog.
Arith...	arithmétique . Regnekunst.
Arm. ..	armurier .... Vaabensmed.
Art.	artillerie .... Artilleri.
Artif. ..	artificier..... Fyrværker.
Arts ...	beaux-arts ... skjønne Kunster.
Astr. ..	astronomie .. Astronomi.
Astrol. .	astrologie ... Astrologi.

B.

Banq. ..	banquier..... Vexeleer.
Bij.....	bijoutier..... Juveleer.
Bill....	billard..... Billardspil.
Blas....	blason ..... Heraldik.
Bonn...	bonnetier .... Hosekræmmer.
Bot.	botanique.... Plantelære.
Bouch. .	boucher ..... Slagter.
Boul. ..	boulanger.... Bager.
Bout. ..	boutonnier... Knapmager.
Brass...	brasseur..... Brygger.
Brod. ..	broderie..... Broderi.
Burl. ..	style burlesque..... burlesk, pudseerlig Stiil.

C.

Ch.	chasse ..... Jagt.
ch.	chose..... Ting.
Cham. .	chamoiseur .. Feldbereder.
Chanc. .	style de chancellerie .... Cancellistiil.
Chand. .	chandelier ... Lysestøber.
Chap...	chapelier.... Hattemager.
Charr. .	charron ..... Hjulmand.
Charb. .	charbonnier.. Kulsvier.

signifie	betyder
Charp. .	charpentier .. Tømmermand.
Chaudr.	chaudronnier. Kobbersmed.
Chi.	chimie ..... Chemi.
Chir. ..	chirurgie .... Chirurgi.
co.	style comique. komisk Stiil.
Com. ..	commerce ... Handel.
conj....	conjonction .. Conjunction.
Conf. ..	confiseur .... Conditor.
Cord. ..	cordier..... Reebslager.
Cordon.	cordonnier... Skomager.
Cout. ..	couturière.... Sypige.
Couv...	couvreur..... Tækker.
Cuis. ..	cuisine..... Kiøkken.

D.

d.	denne, ell. dette.
Da.....	danse..... Dandsekunst.
Dent. ..	dentiste ..... Tandlæge.
Dess. ..	dessin ..... Tegnekunst.
Did.	style didactique..... didactisk Stiil.
dim....	diminutif ... Diminutiv.
Dipl. ..	diplomatie... Diplomatik.
Distil...	distillateur .. Distillerer.
Dor.	doreur ..... Forgylder.
Dr.	droit..... Retslære.
Dra. ..	drapier ..... Klædefabrikør.

E.

E. F....	eaux et forêts. Forstvidenskab.
Écon...	économie politique. ... Statsoeconomi.
Écr.	Écriture..... d. hellige Skrift.
Égl.	église..... Kirken.
el.....	..... eller.
Ép. .. / Éping.	épinglier.... Naalemager.
Escr. ..	escrime ..... Fægtekunst.

F.

f. (s. f.) .	substantif féminin..... Substantiv af Hunkjønnet.
fa.....	style familier. fortrolig Stiil.
Fauc...	fauconnerie .. Falkeneerkunst.
Féo. ..	féodalité..... Lehnsvæsen.
Fer.	ferblantier ... Blikkenslager.
fig.....	style figuré .. figurlig Stiil.
Fin.	finance..... Finantsvæsen.
Fleur. .	fleuriste ...Blomsterhandler.

signifie		betyder
Fond.	.Fondeur.....	Smelter.
Font.	..fontainier....	Vandkiger.
Forg.	..forgeron	Smed.
forh.	.....	forhen.
Fort.	...fortification ..	Befæstnings-kunst.
Fourb.	.fourbisseur ..	Sværdfeger.

G.

Gant.	..gantier.....	Handskemager.
Géogr.	.géographie...	Geographi.
Géo.	...géométrie ...	Geometri.
Glac.	..glacerie	Speilfabrik.
Gr.	....grammaire...	Sproglære.
Grav.	..graveur.....	Kobberstikker.

H.

H.	.....	Hensyn.
H. n.	.. histoire naturelle	Naturhistorie.
Horl.	..horloger.....	Uhrmager.
Hydr.	..hydraulique ..	Hydraulik.

I.

id.	.....idem	d. samme.
imp.	...impersonnel..	upersonligt Verbum.
Impr.	..imprimeur...	Bogtrykker.
indf.	...indéfini	ubestemt.
inf.	....infinitif.....	Infinitiv.
int.	....interjection ..	Interjection.
inus.	...inusité	ubrugeligt.
iron.	...ironiquement.	ironisk.
irr.	....irrégulier	uregelmæssig.

J.

Jard.	...jardinage	Havevæsen.
J. C.	...Jésus-Christ..	Jesus Christus.
Joa.	...Joailler.....	Juveleer.
Jur.	...jurisprudence.	Retsvidenskab.

L.

Lettr.	..belles-lettres.	skjønne Videnskaber.
Libr.	..libraire	Bogbandler.
Loc.ad.	..locution adverbiale ...	adverbialsk Udtryk.
Log.	...logique	Logik.

M.

m.(s.m.)	substantif masculin ...	Substantiv af Hankjønnet.
m.	.....	med.
Mac.	...maçon	Murer.
Man.	..manège	Ridestole.
Manu.	.manufacture..	Manufacturvæsen.

signifie		betyder
Mar.	...marine.	Søvæsen.
marot.	.style marotique.....	forældet Stil.
Math.	..mathématiques	Mathematik.
Méc.	...mécanique...	Mekanik.
Méd.	..médecine....	Lægevidenskab.
Men.	..menuisier....	Snedker.
Meun.	.meunier.	Møller.
Mét.	...métallurgie...	Metallurgi.
Mil.	...art militaire..	Krigskunst.
Min.	...mine.....	Bjergværk.
Minér.	.minéralogie..	Mineralogi.
Mir.	...miroitier.....	Speilmager.
Mon.	..monnaie.....	Myntvæsen.
Mus.	..musique.....	Musik.
Myth.	..mythologie ..	Mythologi.

N.

n (v.n.).	verbe neutre.	intransitivt Verbum.
Nav.	...navigation ...	Søfart.
Néol.	..néologisme ..	nyt Udtryk.
n. pr.	..nom propre..	Egennavn.

O.

Oc.	.....oculiste	Øienlæge.
Ois.	....oiseleur.....	Fuglefænger.
Opt.	....optique.....	Optik.
Orf.	...orfèvre	Guldsmed.

P.

p.	.....participe.....	Particip.
Pal.	...palais.....	Retsstil.
Pap.	....papetier	Papirmager.
Pass.	..passementier.	Posamentmager.
Pât.	...pâtissier	Postejbager.
Path.	..pathologie ...	Pathologi.
Pav.	...paveur	Brolægger.
Pê.	.....pêcheur	Fisker.
Peint.	..peintre.....	Maler.
Pell.	....pelletier	Bundtmager.
Perr.	..perruquier ...	Parykmager.
Pharm.	pharmacie....	Apothekerkunst.
Phys.	..physique.....	Naturlære.
pl.	....pluriel	Fleertal.
plais	...en plaisantant.	i Spøg.
Poé.	....poésie	Digtekunst.
pop.	....populairement	i Almuesproget.
Pot.	....potier.....	Pottemager.
pp.	....préposition...	Præposition.
Prat.	....pratique.	d. jurid. Praxis.
pr.	....pronom	Pronomen.
prov.	..proverbe	Proverb.
p. u.	....peu usité....	lidet brugt.

Q.

signifie	betyder
q. (qn.) quelqu'un ...	Nogen.
qc. ....quelque chose	Noget.

R.

Raf. ...	raffinerie....	Sukkerraffinaderi.
Rel. ...	relieur	Bogbinder.
Rhét. ..	rhétorique ...	Talerkunst.

S.

ſ.		ſee.
ſ. ſ.....		ſamme ſom.
s..	substantif des deux genres.	Substantiv af dobbelt Kjøn.
sing....	singulier	Enkelttallet.
Sal. ...	saline.....	Saltværk.
Sav. ...	savonnier....	Sæbesyder.
Sculp. .	sculpteur	Billedhugger.
Sell....	sellier.....	Sadelmager.
Serr. ..	serrurier.....	Kleinſmed.
Suc....	sucrerie	Sukkersyderi.
subj....	subjonctif....	Subjunctiv.

T.

Tail....	tailleur	Skrædder.
Tann...	tanneur.	Garver.
Tap....	tapissier.....	Tapetſerer.
Teint...	teinturier....	Farver.
Techn..	terme technique.	Kunſtudtryk.
Th. ...	théâtre	Skuespilhuus.
Thé....	théologie	Theologi.
Tiss....	tisserand	Væver.
Tonn...	tonnelier	Bødker.
Tourn..	tourneur	Dreier.
Tuil. ..	tuilerie	Teglbrænderi.

V.

v.	vieux	gammelt.
v. a. ...	verbe actif...	activt Verbum.
Van....	vannier	Kurvmager.
v. n. ...	verbe neutre .	intransitivt V.
v. pr. ..	verbe pronominal	pronominalt Verbum.
Verr. ..	verrier	Glaspuſter.
Vét. ...	art vétérinaire	Dyrlægekunſt.
Vign. ..	vigneron.	Vingaardsmand.
Vitr....	vitrier.....	Glarmeſter.
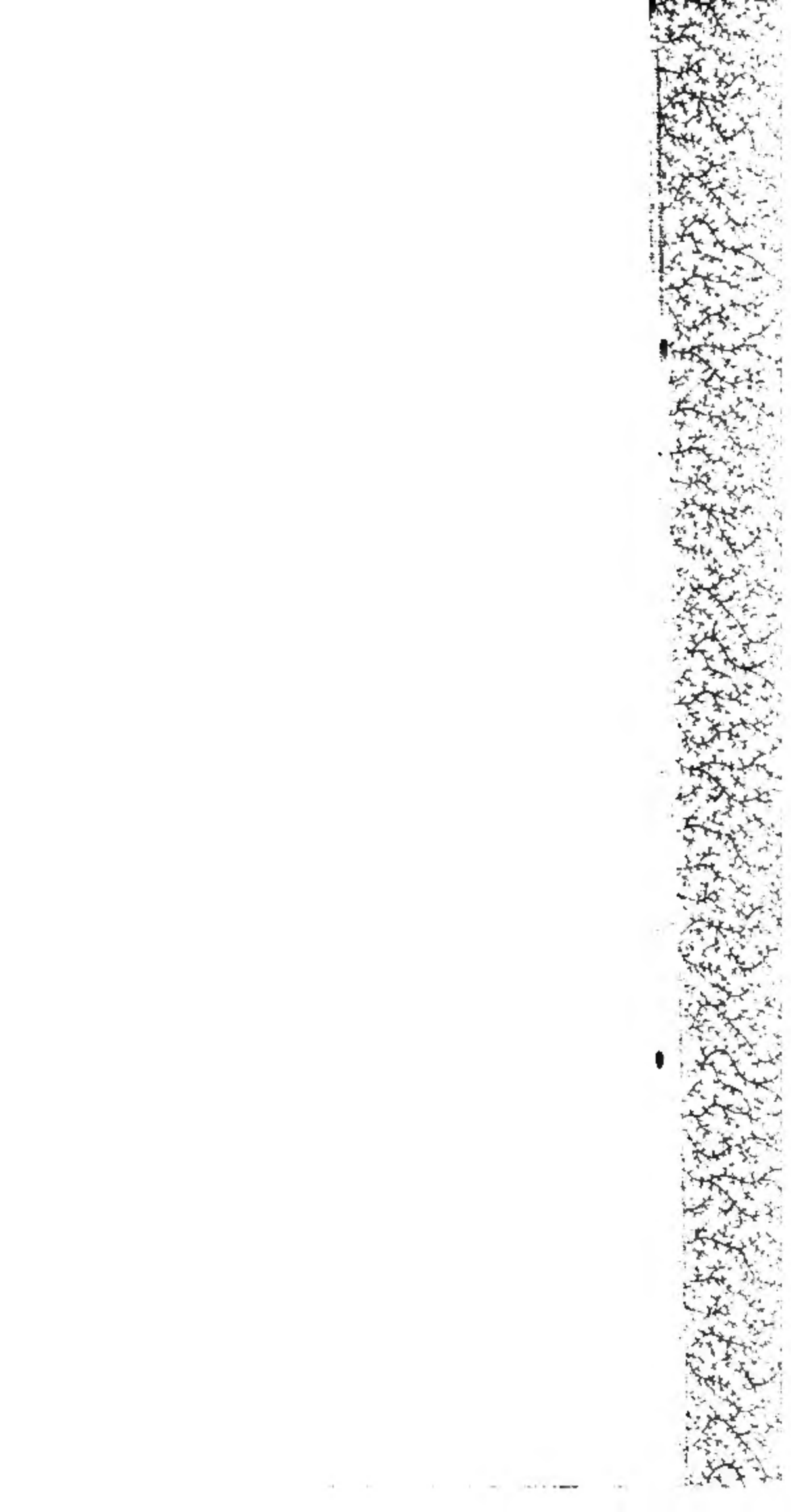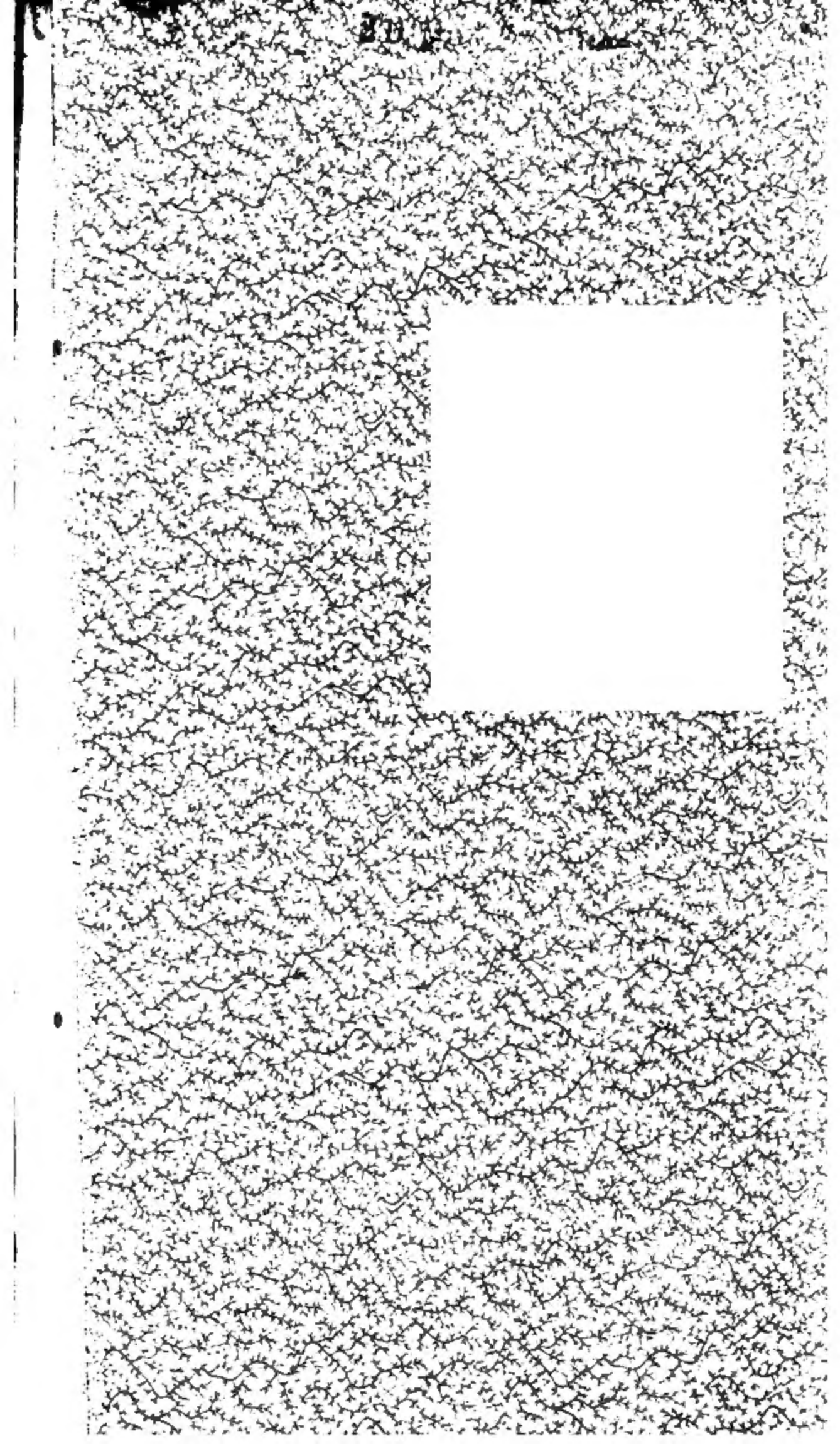
Sm